Xchi’dxyi cuubi dxiohs nin bie’galuu’yi daada Jesucristu (El Nuevo Testamento en el zapoteco de Chichicapan y en español)

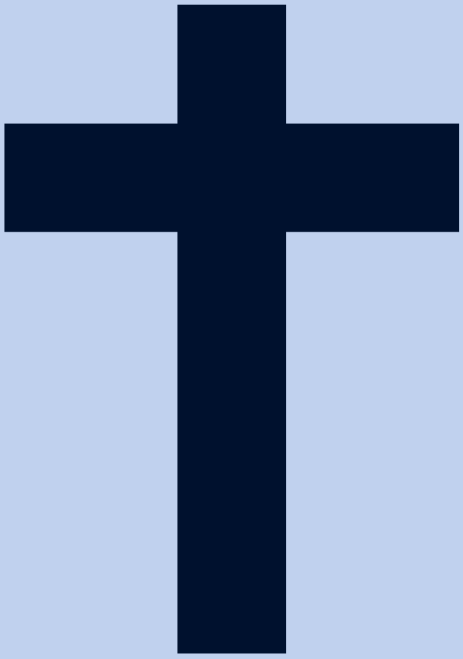

New Testament in Zapotec, Chichicapan (MX:zpv:Zapotec, Chichicapan)

Xchi'dxyi cuubi dxiohs nin bie'galuu'yi daada Jesucristu (El Nuevo Testamento en el zapoteco de Chichicapan y en español)

New Testament in Zapotec, Chichicapan (MX:zpv:Zapotec, Chichicapan)

copyright © 1990 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Zapotec, Chichicapan

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Zapoteco, Chichicapan [zpv], Mexico

Copyright Information

© 1990, Wycliffe Bible Translators, Inc.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

- You must give Attribution to the work.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Zapotec, Chichicapan

© 1990, Wycliffe Bible Translators, Inc.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

- You include the above copyright and source information.
- You do not sell this work for a profit.
- You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
f751ae13-0cd1-54fd-8c16-86718fb9cd5b

Contents

San Mateo 1
San Marcos 69
San Lucas 111
San Juan 183
Hechos 235
Romanos 299
1 Corintios 327
2 Corintios 353
Gálatas 370
Efesios 380
Filipenses 390
Colosenses 397
1 Tesalonicenses 404
2 Tesalonicenses 410
1 Timoteo 413
2 Timoteo 421
Tito 427
Filemón 431
Hebreos 433
Santiago 452
1 Pedro 459
2 Pedro 467
1 Juan 472
2 Juan 479
3 Juan 480
Judas 481
Apocalipsis 483

Dxyi'dxyi ra' rii' nin baca'h San Mateu xcweenta Jesucristu

Bwiinn ra' rii' guhca xtulbaa' Jesuhs
(Lc. 3.23-38)

1 Dee' naa lah ra' bwiinn ra' nin guhca ra' xtulbaa' Jesucristu, llii'n Davihd, llii'n Abrahn.
2 Abrahn guhca xtaada Isaac, Isaac guhca xtaada Jacob, Jacob guhca xtaada Judah cun bwihtsi ra' bi,
3 Judah guhca xtaada Fares cun Zara, ya xmaah ra' bi guhca Tamar. Fares guhca xtaada Esrom, Esrom guhca xtaada Aram,
4 Aram guhca xtaada Aminadab, Aminadab guhca xtaada Naasohn, Naasohn guhca xtaada Salmohn,
5 Salmohn guhca xtaada Booz ya xmaah bi guhca Rahab. Booz guhca xtaada Obed, ya xmaah bi guhca Rut. Obed guhca xtaada Isaí,
6 Isaí guhca xtaada rrehyi Davihd, ya rrehyi Davihd guhca xtaada Salmohn ya xmaah bi guhca nin guhca che'hla Urías.
7 Salmohn guhca xtaada Roboam, Roboam guhca xtaada Abías, Abías guhca xtaada Asa,
8 Asa guhca xtaada Josafat, Josafat guhca xtaada Joram, Joram guhca xtaada Uzías,
9 Uzías guhca xtaada Jotam, Jotam guhca xtaada Acaz, Acaz guhca xtaada Ezequías,
10 Ezequías guhca xtaada Manasehs, Manasehs guhca xtaada Amohn, Amohn guhca xtaada Josías,
11 Josías guhca xtaada Jeconías cun bwihtsi ru bi nin guyuu' la'n dxyih ra' nin bati'dxiloh ra' bwiinn Israel trabahju duxa chin gwah ra' ba ziga esclavo loh ra' bwiinn Babilonia.
12 Ya chin gudii'dxi ra' dxyih nin guhca ra' bwiinn chi esclavo loh ra' bwiinn Babilonia, chi'chi guyuu' llii'n Jeconías nin biria'hlah Salatiel, ya Salatiel guhca xtaada Zorobabel.
13 Zorobabel guhca xtaada Abiud, Abiud guhca xtaada Eliaquim, ya Eliaquim guhca xtaada Azor.
14 Azor guhca xtaada Sadoc, Sadoc guhca xtaada Aquim, Aquim guhca xtaada Eliud,
15 Eliud guhca xtaada Eleazar, Eleazar guhca xtaada Matahn, Matahn guhca xtaada Jacob,
16 Jacob guhca xtaada Joseh nin guhca che'hla María, María nin guhca xmaah Jesuhs, Daada xteenn nu'h.
17 Pwihsi guyuu' tsi'dah famihyi ra' ba desde la'n dxyih ra' nin gubahan guehtu Abrahn cun hasta la'n dxyih za nin gubahanyi guehtu rrehyi Davihd, ya za tsi'hdahan desde guehtu Davihd hasta chin gwahyi ra' bwiinn Israel prehsu lahdxyi bwiinn Babilonia, ya za tsi'hdahan desde la'n dxyih ra' nin gwah ra' ba prehsu loh ra' bwiinn Babilonia cun para hasta la'n dxyihyi nin guulaa Jesucristu.

Chin guulaa Jesucristu
(Lc. 2.1-7)

18 Chin guulaa Jesucristu guhca squii': María xmaah Ñi'h badi'hi xchi'dxyi bi la'h tuhbi bi'nxtuhbi nin laa Joseh tin guchinaa ra' ba, per loh nin nagahdxi guidxi' Joseh la'h María la'María nu'a llii'nla pur xcweenta xquelrnabwa' Spíritu Saantu Dxiohs,
19 ya Joseh xpwiinn ndxi'hw María, guhca ba tuhbi bwiinn za'ca ni'chin gulu'cha'yisi ba la'n lasto' ba ziga guzahca María, ya chi'chi bwi'hnn Joseh lligaaba rala'n zi ñusaa'n ba la'h María tin ayi ñahcabwa' nin tuhbi bwiinn,

20 ya lligaaba chi nuu Joseh guunn ba chin bagañi' tuhbi xaanjla Dxiohs loh ba loh nin
na'llgahsi ba rahbi aanjla chi loh Joseh:
—¡Joseh, llahga guehtu Davihd!, ayi guidxyihbi lu'h guica'ha lu'h María gaca bi che'hla
lu'h laasii llii'n bi nin gaalaa llii'n Spíritu Saantun,
21 ya bado'yi'hn nin gaalaa chi cwe'helah tu bi Jesuhs, laasii la'h Ñi'h guta'h Ñi'h la'h
ra' nin gaca xpwiinn Ñi'h loh xtuhlda ra' ba.
22 Garaa ra' dee' guhca tin guzohba dxyi'dxyi ziga nin bazia'ñih Dxiohs loh xigaaba
bwiinn nin baca'h xchi'dxyi Dxiohs chin rahbi Ñi'h:
23 Zu'a llii'n tuhbi dxa'pa nin nagahdxi guidxi'tii' tuhbi ndxi'hw,
ya chin gaalaa llii'n bi guiria'lah bado'yi'hn chi Emanuel (nin rza'loh Dxiohs nabahan-
nee la'h nu'h).
24 Ya chin badi'chi baca'lda chi loh Joseh, bwi'hnn ba ziga guhdzi aanjla chi loh ba,
guca'ha ba María
25 ya guhpadaa ba la'h María hastayi chin guulaa llii'n María nin gule'helah Joseh
Jesuhs.

2

Chin gwanee ra' rrehyi mahgu ra' tuhbi guelrgaa'da para la'h bado'yi'hn nin laa Jesuhs

1 Chin guulaa Jesuhs guihdxyi Belehn xteenn Judea la'n dxyih ra' chi gunabwa' rrehyi
Herodes, nee la'n dxyih chi gahcaza badzihn ra' rrehyi mago ra' nin ze' ra' nez hasta
rtahn gubihdxyi nez loh guihdxyi Jerusalehn, ya nin guhca xtsi'n ra' ba naa basi'dxi ra'
ba xcweenta dxih ra' nin nuu llaa'ndxibaa',
2 ya chin badzihn ra' ba rahbi ra' ba:
—¿Cuun xchi'h rrehyi xteenn ra' bwiinn Israel, nin gue'du guulaa? Laasii bidia'ha nu
gutahn dxih xteenn ñi'h nez hasta rtahnn gubihdxyi, ni'chin nin zo'pa gazu'nllihbi nu
nez loh ñi'h, —rahbi ra' ba.
3 Ya chin bihn rrehyi Herodes nin guhdzi ra' rrehyi mago ra' chi dxyihgah si guhca
ziahan loh xigaaba ba; zi'chi gahca za guzahca ra' garaa ra' bwiinn guihdxyi Jerusalehn.
4 Ya seguihdu gunabwa' rrehyi Herodes gwaca'ha ra' ba la'h ra' bixohza ra' nin
rnabwa' la'h ra' snuhn bixohza cun mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs, tin
gunaabadxyi'dxyi rrehyi Herodes loh ra' ba caa chi'h nahpa gaalaa Crixtu,
5 chi'chi rahbi ra' ba:
—La'n guihdxyi Belehn xteenn Judea, laasii zi'chi baca'h tuhbi daada nin guñi'
xchi'dxyi Dxiohs, squii' baca'h ba:
6 Ya yi'h guihdxyi Belehn, yuh xteenn Judea, tayi yi'h dxi'h naa lu'h bi'tu'hn ru loh ra'
guihdxyi li'hi,
nee nnah yi'h gaca lu'h tuhbi guihdxyi nin gaalaa tuhbi bwiinn nin guinabwa' nin
guluu'yi neziuh za'ca la'h guihdxyi Israel xte'nnahn.
7 Ya chi'chi ziga moda rala'n gudihdxyi Herodes la'h ra' rrehyi mahgu ra' chi tin
gunaabadxyi'dxyi ba loh ra' ba cuuca biinnloh dxih nin bwa'ha ra' ba dxih chi,
8 ya chin guya'loh gunaabadxyi'dxyi ba lwehgu gahca guxe'hla ba la'h ra' ba para
guihdxyi Belehn, ya rahbi Herodes loh ra' ba:
—Gulcheh ri'chi, ya chin gadxeela tun, guunn tu bihsi na'h tin chegazulliibizahn loh
ñi'h.
9 Ya chin guya'loh guñi' Herodes loh ra' ba lwehgu guna'zu nehza ra' mahgu chi
para guihdxyi Belehn, ya dxih nin bwa'ha ra' ba biinloh chi ni'chi badi'hi sehn
guhcabwa' ra' ba guulaa Jesuhs ya ñiidxiuu dxih chi delaanta loh ra' ba ya pur luulchima
guza'bidxyii'hin nez hasta guulaa Jesuhs,
10 ya chin bwa'ha ra' mahgu chi guza'bidxyii dxih chi nez hasta guulaa Jesuhs biahxi
duxa ra' ba.

11 Lwehgu guyuu'tii ra' ba hasta la'n yuu' chi, ya bwa'ha ra' ba bado'yi'hn cun María xmaah Ñi'h, ya lwehgu bazu'nllihbi ra' ba nez loh Ñi'h, ya chi'chi guxaala ra' ba yihca cohsa za'ca nin gwanee ra' ba nin naa ohro, ya'hla cun mirra,
12 ya seguihdu bwi'hnn xca'lda ra' ba bihsi la'h ra' ba loh na'xgahsi ra' ba tin ayi guibia'gariinee ra' ba dxyi'dxyi loh Herodes, ya mas cha'yi gubia'garii ra' ba stuhbi neziuh para lahdxyi ra' ba.

Chin ballu'nnee ra' ba la'h Jesuhs para guihdxyi Egiptu chin guhca Ñi'h bado'hyi'hn

13 Pwihsi babii si ra' rrehyi mahgu ra' chi, baluu'yiloh tuhbi xaanjla Dxiohs loh Joseh loh baca'lda rahbi ba:
—Gwastii tin guca'ha bado'yi'hn cun xmaah Ñi'h, tin gulchechuula'n para guihdxyi Egiptu, ya bia'han ri'chi hastayi chin gu'nnahn bihsi yi'h, laasii Herodes nuu ba lligaaba gadxi'hyi ba bado'yi'hn tin gachi Ñi'h.
14 Ya lwehgu gwastii gahca Joseh tin guca'ha ba bado'yi'hn cun xmaah Ñi'h hohra gue'la chi guna'zunehza ba para guihdxyi Egiptu,
15 ya ri'chi guyuu' ra' ba hastayi chin guhchi Herodes. Squii' guhca tin guzohba dxyi'dxyi ra' nin bazia'ñih Dxiohs loh xigaaba ra' bwiinn nin guñi' xcweenta Ñi'h chin rahbi Ñi'h: "Hasta guihdxyi Egiptuyi gudiidxyihn Llii'nahn."

Herodes gunabwa' gachi ra' bado'yi'hn

16 Ya chin guhcabwa' Herodes basagui'hi ra' rrehyi mahgu chi la'h ba, bidxyi'chi duxa ba, ya gunabwa' ba gachi ra' garaatii' ra' bado'yi'hn ra' nin nuu chiohpa yihza cun para nin nuu ra' la mas paaldaa bwe'hw. Dee' guhca ra'n loh guihdxyi Belehn cun garaa ra' za guihdxyi ra' nin guyuu' gahxu cwee' guihdxyi chi, bwi'hnn ban ziga dxyih nin guhdzi rrehyi mahgu ra' chi loh ba bwa'ha ra' ba dxih chi llaa'ndxibaa',
17 ya squii' guzohba dxyi'dxyi ra' nin baca'h guehtu profeta Jeremías chin rahbi ba:
18 Rsiaa'ha nin guyuu' loh guihdxyi Ramah, ñihsabwii naltaa cun guelnalasa duxa ni'chi
naa Raquel,
nin ru'n duxa pur xcweenta ra' llii'n bi, ya ayi guclaa'dzi bi ñia'ldasto' bi laasii la'h ra'
llii'n bi chi guhchi la.
19 Per ya chin guhchi Herodes, baluu'yiloh tuhbi xaanjla Dxiohs loh Joseh loh baca'lda loh guihdxyi Egiptu,
20 rahbi aanjla chi:
—Gwastii, tin guca'ha biñi'n cun xmaah Ñi'h tin gwah para lahdxyi ra' bwiinn Israel, laasii la'h ra' nin guclaa'dzi ñahchi biñi'n la'h ra' ba barah guhchi.
21 Ya chi'chi gwastii Joseh tin guca'ha ba biñi'n cun xmaah Ñi'h; guna'zunehzanee ba para lahdxyi ra' bwiinn Israel,
22 per chin bihn Joseh canabwa' Arquelau loh guihdxyi Judea xlugahri Herodes xtaada bi, guyuu' guelrzaa' Joseh ñah ba para guihdxyi chi; per guñi' xca'lda ba pur xcweenta Dxiohs tin mahs gwah ba para loh yuh nin rnabwa' guihdxyi Galilea,
23 ya chin badzihn ba ri'chi guyuu' ba loh guihdxyi nin laa Nazaret. Guhca squii' tin guzohba dxyi'dxyi ra' nin guñi' ra' bwiinn nin guñi' xcweenta xchi'dxyi Dxiohs: "Ziria'hlah Ñi'h bwiinn guihdxyi Nazaret."

3

Xcweenta nin baluu'yi Jwahn xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn loh dahan desiertu (Mr. 1.1-8; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.9-28)

1 Pwihsi la'n dxyih ra' chi badzihn Jwahn nin ruro'bañihsa loh dahan desiertu xteenn Judea tin baluu'yi ba xchi'dxyi Dxiohs,
2 ya rahbi Jwahn:

—Gulgasaguu'dzi sto' tu nez loh Dxiohs laasii la'h xquelrnabwa' Ñi'h badzihn gahxu.
3 La'h Jwahn ruze'ta profeta Isaías chin baca'h ba squii':
Ziuu' tuhbi rsiaa'ha nin guiñi' jweersi roo' loh dahan desiertu: "Gulgui'hnn za'ca
xneziuh Dxiohs, nee gulgasanchii za xneziuh Ñi'h la'n lasto' tu."
4 Ya xahba Jwahn guhcacha'yi cun dxyihdxilahdxi camehyu neezaa biyi'bidu'h tuhbi du'hdxihdxi la'n tihxi Jwahn, ya nin guhca xquelwahw Jwahn guhca bwi'tsisuu cun xtsihn bwe'sehra nin nuu la'n dahan.
5 Bwiinn guihdxyi Jerusalehn ra' cun garaa ra' bwiinn guihdxyi ra' xteenn Judea cun bwiinn guihdxyi nin rii gahxu gadiidxi gui'w Jordahn biria'h ra' ba tin baca'dxiahga ra' ba xchi'dxyi Dxiohs nin ruluu'yi Jwahn,
6 ya guya'lohsi baxo'baduhlda ra' ba xtuhlda ra' ba chi'chi baro'bañihsa Jwahn la'h ra' ba loh gui'w Jordahn.
7 Ya chin bwa'ha Jwahn ziahan ra' bwiinn fariseu cun bwiinn saduceu ra' cagadzihn ra' tin guro'bañihsa Jwahn la'h ra' ba, chi'chi rahbi Jwahn:
—¡La'h tu bwiinn naxihn ra' nin naa ziga zi bwe'lda ña'laa'dzi! ¿Chyuulla gudxixtee' loh tu tin cadxi'hyi tu canehza ta'h tu loh xjwisi Dxiohs nin gue'du gadzihn?
8 Gulgacha'h ziga nabahan tu tin guluu'yi pa'h tu basaguu'dzi sto' tu nez loh Dxiohs,
9 nee ayi guunn tu lligaaba lasaca duxa tu pur nin naa tu llahga guehtu Abrahn, laasii rñi'n loh tu sidela guiclaa'dzi Dxiohs hasta dxiah nin na' rii' zahca guunn Ñi'hn llahga guehtu Abrahn,
10 nee neezaa la'h dxi'ba yahga na'siin la llaa'n ra' yahga tin garaa yahga ra' nin ayi rcah ninahxi za'ca loh ñi'h, garaa ra' yahga chi chyuuga ra'n tin guica'dxih ra'n.
11 Na'h guchiin nin cañi'n loh tu, na'h ruro'bañi'sahn cun ñihsa pur nin rusaguu'dzi sto' ra' bwiinn xcweenta xtuhlda ra' ba nez loh Dxiohs. Per stuhbi bwiinn nin ze'na'hla na'h zuro'bañihsa ba la'h bwiinn ra' cun Spíritu Saantu. Bwiinn chi lasahca duxa ru ba que na'h, per nin para guti'dxi'hn tahba ba ayi lasahca'hn.
12 Nee la'h xpahla ba nuu listu la naa ba tin cwe'he ba dxihlli dxaaba ra' loh trihgu ya chin cha'loh gusiaa ba loh trihgu chi'chi gutiaa'ha ban gagu'cha'yi ban ya dxihlli chi guca'dxih ba per ayi chuu dxyih dxiu'yin.

Chin guro'bañihsa Jesuhs loh gui'w Jordahn
(Mr. 1.9-11; Lc. 3:21-22)

13 Pwihsi biria'h Jesuhs guihdxyi Galilea tin gwah Ñi'h hasta rwaa' gui'w Jordahn, hasta zuu Jwahn tin baro'bañihsa Jwahn la'h Ñi'h.
14 Galoh nin nagahdxi guro'bañihsa Jwahn la'h Ñi'h rahbi Jwahn loh Ñi'h:
—¡Yi'h rchi'hn guro'bañihsa lu'h na'h nee la'la'ga'h Yi'h ze' lu'h loon tin guro'bañi'sahn Yi'h!
15 Chi'chi rahbi Jesuhs loh Jwahn:
—Nicala basaa'n gacan zi'chi nnah, laasii nahpa guidi'hnn nu'h ziga rclaa'dzi Dxiohs gaca.
16 Ya chin guya'loh guro'bañihsa Jesuhs, lwehgu guzu'nchii Jesuhs loh ñihsa, hohra chi gahca billaala dxibaa', ya bwa'ha Jesuhs ze'yehta Spíritu Saantu nez yihca Ñi'h ziga zi tuhbi palohmwi'hn,
17 chi'chi bihn ra' ba tuhbi rsiaa'ha nez llaa'ndxibaa' guñi' Dxiohs rahbi Ñi'h:
—Dee' naa Llii'nahn nin nadzii'hihn nee riahxi duxa'hn pur xcweenta bi.

4

Gudxi'hyi bwiinndxaaba xa ñusagui'hi ba la'h Jesuhs
(Mr. 1.12-13; Lc. 4.1-13)

1 Ya seguihdu gwanee Spíritu Saantu la'h Ñi'h loh dahan desiertu tin guidu'hun gu
ñuhnn bwiinndxaaba gahn ñusagui'hi ba la'h Ñi'h,
2 ya guyuu' Ñi'h nez chi chywa'h dxyih chywa'h gue'la ya loh dxyih ra' chi cun gue'la
ra' chi ayi gudahw Ñi'h nin tahyi guehta ya bichia'han Ñi'h,
3 chi'chi badzihn bwiinndxaaba hasta zuu Ñi'h tin guclaa'dzi ba ñusagui'hi ba la'h Ñi'h,
ya rahbi ba loh Ñi'h:
—Sidela guchii lu'h naa lu'h Llii'n Dxiohs, guhdzi loh dxiah ra' ca dxiahcan guehta.
4 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Caa loh Xchihtsi Dxiohs: "Ayi guehta si dxi'h gahw bwiinn guunn para guibahan ra'
ba, sino que rchi'hn neezaa guzo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi Ñi'h nin rre'h rwaa' Ñi'h."
5 Ya chi'chi guca'ha bwiinndxaaba chi guna'zu nehzanee ba la'h Ñi'h loh guihdxyi
Jerusalehn hasta zohba guido' roo' tin baca'h ba la'h Ñi'h hasta puntayi xteenn cam-
panariu chi,
6 chi'chi rahbi ba loh Ñi'h:
—Sidela guchii lu'h naa lu'h Llii'n Dxiohs, bala'ha yi'h desde ri'ca hasta loh yuh, laasii
caa loh Xchihtsi Dxiohs: "Zixe'hla Ñi'h xaanjla Ñi'h tin gaapaa ra' ba yi'h, ya cun naa ra'
aanjla ra' chi zina'zu ra' ba yi'h tin ayi guire'lda lu'h nin tuhbi dxiah."
7 Chi'chi rahbi Jesuhs loh bwiinndxaaba chi:
—Neezaa caa loh Xchihtsi Dxiohs: "Ayi guunn tu pwexta la'h Dxiohs nin rnabwa'."
8 Ya lulchimatii' gwanee bwiinndxaaba chi la'h Jesuhs yihca tuhbi dahan roo' duxa,
tin desde yihca dahan chi baluu'yi bwiinndxaaba chi la'h Ñi'h garaatii' guihdxyi ra' cun
ciudahd ra' nin rii loh guidxyiyuh,
9 chi'chi rahbi bwiinndxaaba chi loh Ñi'h:
—Na'h zuni'hihn garaatii' ra' dee' yi'h sidela guzu'nllihbi lu'h nez loon nee gaann za
lu'h na'h.
10 Chi'chi rahbi Jesuhs loh bwiinndxaaba chi:
—¡Bwaa bwiinndxaaba!, laasii caa loh Xchihtsi Dxiohs: "Xtaada Dxiohs si lu'h gaann
lu'h, nee loh si Ñi'h chuu lu'h tin guunn lu'h xtsi'n Ñi'h."
11 Ya bwa'ha si bwiinndxaaba chi ayi bwi'hnn ba gahn ñusagui'hi ba la'h Jesuhs, mas
cha'yi basaa'n ba la'h Ñi'h, ya hohrchigahca badzihn paaldaa ra' aanjla nin bie'nee nin
gudahw Jesuhs.

Guzo'baloh Jesuhs cayuhnn Ñi'h xtsi'n Ñi'h
(Mr. 1.14-15; Lc. 4.14-15)

12 Chin bihn Jesuhs ñie'w Jwahn la'n lahtsidxi'ba, chi'chi guna'zu nehza Ñi'h zee Ñi'h
para loh yuh nin rnabwa' guihdxyi Galilea,
13 ya chin gudii'dxi Ñi'h loh guihdxyi Nazaret nahpa gwazahrutii' Ñi'h hasta badzihn
Ñi'h loh guihdxyi Capernaum, nez rwaa' laguhn xteenn guihdxyi Zabulohn cun Nef-
talih.
14 Guhca squii' tin guya'loh guzohba dxyi'dxyi ra' nin badi'hi Dxiohs baca'h guehtu
profeta Isaías chin baca'h ba squii':
15 Yuh xteenn Zabulohn cun Neftalih, stuhbi lahdu gui'w Jordahn, rwaa' ñihsado',
cun loh yuh nin rnabwa' guihdxyi Galilea, lahdxyi ra' bwiinn nin ayi naa ra' bwiinn
Israel,
16 cun neezaa guihdxyi nin guca'nzaa loh nacahyi; la'ra' ba bwa'ha tuhbi lla'ñih roo',
tuhbi lla'ñih nin basia'ñih para la'h ra' bwiinn ra' nin gubahan ra' loh xpacaala
guelguhchi.
17 Pwihsi desde la'n dxyih ra' chi guza'loh cagaluu'yi Jesuhs rahbi Ñi'h:

—Gulgasaguu'dzi sto' tu nez loh Dxiohs, laasii la'h xquelrnabwa' Dxiohs badzihn gahxu.

Jesuhs gudihdxyi la'h tahpa bwiinn nin gaca xpwiinn Ñi'h (Mr. 1.16-20; Lc. 5.1-11)

18 Gaduhbi nin zeezah Jesuhs rwaa' laguhn xteenn guihdxyi Galilea bwa'ha Ñi'h chiohpa bwiinn, bwiinn ra' chi naa ra' ba tuhsi bwihtsi. Tuhbi ba laa Simohn nin laa za Pehdru, ya stuhbi ba laa Andrehs. Xtsi'n ra' ba naa riate'he ra' ba bwehlda, ya gaduhbi riigala'ha ra' ba dxihxi bwelda loh ñihsa chi,
19 chi'chi guñi' Jesuhs loh ra' ba rahbi Ñi'h:
—Gultana'hla na'h, laasii nnah gu'nnahn la'h tu nin guluu'yi xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn xlawaa'ha nin riate'he tu bwehlda.
20 Ya hohra chi gahca basia'han ra' ba xchihxi bwehlda ra' ba ya zenee ra' chi'h ba Jesuhs.
21 Ya delanta ru, bwa'ha la'ga'h Jesuhs la'h schiohpa bwiinn ra' nin naa tuhsi bwihtsi ra' za, tuhbi ba laa Jacobo cun stuhbi ba laa Jwahn, llii'n Zebedeu la'h ra' ba, ya ri'chi riinee ra' ba xtaada ra' ba la'n tuhbi laancha riiyuhnn za'ca ra' ba dxihxi bwehlda. Ya chi'chi gudihdxyi Jesuhs la'h ra' ba,
22 ya seguihdu basia'han ra' ba laancha chi cun xtaada ra' ba ya zenee ra' chi'h ba la'h Ñi'h.

Jesuhs baluu'yi xchi'dxyi Dxiohs la'h ziahan ra' bwiinn (Lc. 6.17-19)

23 Ya guca'nzaa Jesuhs gaduhbi loh guihdxyi ra' nin rnabwa' Galilea tin baluu'yi Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn ra' garaa ra' la'n guido' bi'ti'hn ra', cun neezaa basiaca Ñi'h la'h ra' bwiinn cun xi chi'h zi gueldxyihdxyi nin guhca ra' ba,
24 ya guza'bi dxyi'dxyi pur ziga rusiaca Jesuhs la'h ra' bwiinn gaduhbitii' loh guihdxyi xteenn Siria, ya bie'nee ra' bwiinn chi lasaa' ra' ba nin rahcallu'hu cun cuun chi'h zi gueldxyihdxyi; nin nuu guelnayaan cun nin rahca yihca ñi'h, neezaa nin nuu bwiinndxaaba sto' ra' ñi'h, nin rachiaa' ra', nin ayi guhca ñiñi'bi ra', nin badiaa'ha ñaa' ra' ñi'h cun naa ra' ñi'h; garaa ra' bwiinn chi basiaca Jesuhs,
25 ya ziahan duxa ra' bwiinn gwana'hla la'h Ñi'h: bwiinn Galilea ra', bwiinn guihdxyi ra' xteenn Decápolis, bwiinn guihdxyi Jerusalehn ra', bwiinn Judea ra', cun bwiinn nin ze' stuhbi lahdu rwaa' gui'w Jordahn gwana'hla la'h Jesuhs.

5

Bwii'yidxyi'dxyinee Jesuhs la'h ra' bwiinn loh tuhbi dahan

1 Chin bwa'ha Jesuhs loh ra' bwiinn ziahan duxa, guna'zu Ñi'h gucah Ñi'h yihca tuhbi dahan, ya ri'chi zohba Ñi'h chin badzihn ra' bwiinn ra' nin gulii Ñi'h gaca ra' xpwiinn Ñi'h,
2 ya ri'chi guzo'baloh baluu'yi Ñi'h la'h ra' ba rahbi Ñi'h:

Dichohsa ra' bwiinn squii' (Lc. 6.20-23)

3 —Dichohsa ra' bwiinn nin naann cha'yi rchi'hn duxa ra' ba xquelrahcanee Dxiohs, laasii xteenn ra' ba naa dxibaa' hasta nuu Dxiohs.
4 'Dichohsa ra' bwiinn nin ru'n nnah laasii rahcabwa' ra' ba nahpa ra' duhlda, per zadzihn dxyih nin zaguu'nasaa Dxiohs sto' ra' ba.
5 'Dichohsa ra' bwiinn nin nado'laa'dzi, bwiinn ra' nin ruzo'badxiahga ziga xclaa'dzi Dxiohs gaca, laasii zahcanee Dxiohs la'h ra' ba loh guelnabahan nin guibahan ra' ba loh guidxyiyuh rii'.

6 'Dichohsa ra' bwiinn nin cachia'han cun nin cadxahga ñihsa, laasii pur nin sa'loh
guunn ra' ba nin xclaa'dzi Dxiohs guunn ra' ba, pwihsi la'h gahca Ñi'h zahcanee Ñi'h
la'h ra' ba tin guza'loh ra' ba ziga xclaa'dzi Ñi'h guunn ra' ba.
7 'Dichohsa ra' bwiinn nin ralahsasto' lasaa' ra' ñi'h, pwihsi la'h Dxiohs zalahsasto'
Ñi'h la'h ra' ba.
8 'Dichohsa ra' bwiinn nin xclaa'dzi gaca nayaa sto' ra' ñi'h nez loh Dxiohs laasii
zahcanee Ñi'h la'h ra' ba gaca nayaa sto' ra' ba tin zi'chi gwa'ha ra' ba la'h Ñi'h.
9 'Dichohsa ra' bwiinn nin rusacwachidxyiisto' la'h bwiinn nin rdxindxinee lasaa'
ñi'h, laasii la'h ra' ba ziria'hlah ra' ba llii'n Dxiohs.
10 'Dichohsa ra' bwiinn nin cagatii'dxiloh guelrza'cazii pur nin ruzo'badxiahga ra' ba
xcweenta xchi'dxyi Dxiohs, laasii xteenn ra' ba naa nin gudi'hi Dxiohs la'h ra' ba nez
dxibaa'.
11 'Dichohsa tu chin guiñi'yah bwiinn la'h tu nee gusa'cazii ra' ba la'h tu pur xcweenta
nin riachiisto' tu xchi'dxyi'hn nee chin gugu'chi dxixi'hw ra' ba la'h tu cun ziahan ra'
dxyi'dxyi xihn ra',
12 per guldxiahxi cun garaa nin gusa'ca ra' ba la'h tu, laasii llaa'ndxibaa'yi zuni'hi
Dxiohs ziroo' ru la'h tu pur xcweenta xtsi'n tu, pwihsi zi'chi gahca za bwi'hnnee ra' ba
la'h ra' guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs basa'cazii ra' ba la'h daada ra' chi
galohyi que la'h tu.

Zihdxi xteenn loh guidxyiyuh
(Mr. 9.50; Lk. 14.34-35)

13 'La'h tu naa tu ziga zihdxi loh guidxyiyuh rii', per sidela la'h zihdxi chi guñihchin
xquelnallihin, ayi ru xi gallu'yitii'hin, ya zi'chi ziuu'bwihin loh neziuh ya garaa ra'
bwiinn zuzu'nñaa' ra' ba yihcan.

Bia'ñih xteenn loh guidxyiyuh

14 'La'h tu naa tu ziga tuhbi bia'ñih loh guidxyiyuh rii'; laasii tuhbi guihdxyi nin rii'
yihca tuhbi dahan ayi nuu chuula'nan,
15 ayi za nuu guca'dxih lu'h tuhbi bia'ñih ya gusie'w lu'h tuhbi cajohn yihcan. Mas
cha'yi sa'bin guiya' tin gusia'ñinin loh ra' nin rii la'ñuu'.
16 Pwihsi zi'chi za la'h tu gulgui'hnn pur guzia'ñih xpia'ñih tu nez loh ra' bwiinn, tin
gacabwa' ra' ba nee gwa'ha ra' ba dzi'n za'ca nin ruhnn tu, tin guiñi' za'ca ra' ba pur
xcweenta Daada Dxiohs nin nuu dxibaa'.

Jesuhs ruluu'yi xa naa lehyi

17 Rahbi za Jesuhs:
—Ayi guunn tu lligaaba na'h ze'ldahn tin guñihchiloon xlehyi guehtu Moisehs o
xcweenta ziga baca'h guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs; aaca ayi par ni'chi
dxi'h ze'ldahn, sino que ze'ldahn tin gu'nnahn soobaa garaa dxyi'dxyi nin baca'h ra' ba.
18 Pwihsi guchiin nin rñi'n loh tu, rgu'bwa'n gaduhbi nin nagahdxi ñichiloh dxibaa'
cun guidxyiyuh ayi nuu chapitii lehyi nee ayi za nuu guira'ha nin tuhbi lehtra xteenn
lehyi hasta que no nahpa gaca garaa ra' nin rñi' loh dxihtsi chi,
19 ni'chin bwiinn nin ayi guzo'badxiahga ziga naa lehyi, nicala naan tuhbi dxyi'dxyi
bi'ti'hn, ya nin ayi ruluu'yi par guzo'badxiahga ra' bwiinn xcweenta lehyi, gulliaa' gaca
lasahca ba lahdxyi Dxiohs llaa'ndxibaa', per bwiinn nin guzo'badxiahga xcweenta lehyi
nee guluu'yi za ba snuhn bwiinn guzo'badxiahga ra' ba lehyi pwihsi bwiinn lasahca
duxa gaca ba lahdxyi Dxiohs,
20 pwihsi cañi'n loh tu sidela ayi guunnza'ca ru tu xtsi'n Dxiohs nee cun ayi guibahan
za'ca ru za tu loh Dxiohs nee loh xcweenta ra' mwehsu nin ruluu'yi lehyi cun loh
xcweenta ra' bwiinn fariseu ra', ayi chu'tii tu loh ra' xpwiinn Dxiohs nez dxibaa'.

Jesuhs ruluu'yi xa naa xcweenta guelnadxyi'chi (Lc. 12.57-59)

21 Rahbi za Ñi'h:
—La'h tu bihn xa gucahpwehn ra' xtaada guldoo' ra' tu chin bihn ra' ba dxyi'dxyi ra' squii': “Ayi chiinn lu'h bwiinn, laasii nin chiinn bwiinn zahca za guelguxchisi xcweenta ba.”
22 Per na'h rñi'n cuun chi'h zi bwiinn nin guidxyi'chinee bwihtsi ñi'h zahca ba bwiinn duhlda loh ra' guxchisi, ya cuun chi'h zi bwiinn nin gahbi loh bwihtsi ñi'h: “Bwiinn nahda”, o gusio'ba ba la'h bwihtsi ba zahca ba tuhbi bwiinn duhlda nez loh ra' guxchisi nin dzi'baloh; ya cuun chi'h zi bwiinn nin guiñi' tohnta duxa loh bwihtsi ñi'h ziga bwiinn tohnta o bwiinn loh mbah tii', bwiinn chi guzee para gabihldxyi.
23 Pwihsi sidela yi'h badzihnnee lu'h tuhbi guhn loh bacu'ga nee dxiagannasto' lu'h nahpa bwihtsi lu'h xiilla cun yi'h,
24 Mas cha'yi gusia'han lu'h guhn chi nez loh bacu'ga bachi'h chee lu'h galoh chegañi'nee lu'h bwihtsi lu'h tin dxia'lda sto' bi, ya chi'chiyi gabia'garii lu'h la'n guido' chegasia'han lu'h guhn nin ze'nee lu'h loh bacu'ga xteenn guido'.
25 'Sidela chyuulla xclaa'dzi guinaaba guxchisi yi'h, mas cha'yi lwehgu basia'lda dxyi'dxyi cun la'h ba gaduhbi nin nagahdxi chedxiaaba lu'h la'n naa ra' guxchisi, laasii sidela ayi chi'hyi lu'h xa guunn lu'h galoh, guxchisi dzi'baloh ra' chi zuti'dxi ra' ba yi'h loh ra' guixa'ga ya guixa'ga ra' chi zula'ha ra' ba yi'h la'n lahtsidxi'ba,
26 ya na'pahn siguhra ayi gabwe'he ra' ba yi'h ri'chi hasta que no cwachi lu'h multa nin guinaaba ra' ba loh lu'h chi'chiyi guta'h ra' ba yi'h.

Jesuhs ruluu'yi ayi guunn bwiinn guelgubwihlli

27 Rahbi za Ñi'h:
—La'h tu bihndxiahga desde galohyi za'bi dxyi'dxyi: “Ayi gaca lu'h bwiinn gubwihlli.”
28 Per na'h rñi'n cuun chi'h zi bwiinn nin chuuloh si tuhbi gunna'h, bwiinn chi la'h ba biaaba la loh duhlda pur nin guza'bi sto' ba la'h gunna'h chi,
29 pwihsi zi'chi, sidela la'h bizloh derehchu lu'h rluu'yi gusiaaban yi'h loh duhlda, mas cha'yi cwe'he lu'hn cu'bwih lu'hn zihtu, laasii mas cha'yi guñihchi lu'h tuhbi bizloh si lu'h xlawaa'ha guzee gaduhbi tihxi lu'h gabihldxyi.
30 Ya sidela la'h naa lu'h nin naa lahdu derehchu rluu'yi gusiaaban yi'h loh duhlda, bachyuu'gan ya bala'han zihtu; mas cha'yi guñihchi lu'h tuhbi naa si lu'h xlawaa'ha guzee gaduhbi tihxi lu'h para gabihldxyi.

Jesuhs baluu'yi ziga cayahca xcweenta ra' bwiinn nin rlaa'ha lasaa' ra' cun che'hla ñi'h (Mt. 19.9; Mr. 10.11-12; Lc. 16.18)

31 Rahbi za Ñi'h:
—Neezaa biinloh dxyi'dxyi ra' rii' desde galohyi: “Cuun chi'h zi bwiinn nin taa'ha che'hla ñi'h, nahpa rca'h ba loh dxihtsi pur nin rlaa'ha ba che'hla ba.”
32 Per na'h rñi'n loh tu, sidela la'h tuhbi ndxi'hw taa'ha ba che'hla ba nicala ayi naa gunna'h chi'h bwiinn gubwihlli, ndxi'hw chi zuhnn dxiaaba gunna'h chi loh guelgubwihlli chuu xtu'h bi, ya nin guchinaa cun tuhbi gunna'h gubwihlli, naa za ba tuhbi bwiinn gubwihlli.

Jesuhs ruluu'yi xcweenta ziga rudi'hi xchi'dxyi bwiinn

33 Rahbi za Ñi'h:
—Neezaa bihnn tu za'bi dxyi'dxyi bihn ra' xtaada guldoo' tu des galohyi: “Ayi gucwe'za lu'h guza'loh lu'h dxyi'dxyi nin guiñi' lu'h loh Dxiohs.”
34 Per na'h rñi'n ayi cu'tii lu'h lah Dxiohs nee cun lah ziahanru xica ra' cohsa chin rudi'hi xchi'dxyi lu'h; nin par dxibaa', laasii dxibaa' naa lahdxyi Dxiohs,

35 nee nin loh guidxyiyuh za, laasii guidxyiyuh naa ziga zi hasta rzuh ñaa' Ñi'h, nin
guihdxyi Jerusalehn za laasii guihdxyi chi naa xteenn Rehyi nin lasahca ru,
36 nin la'h za tu ayi gucha'garwaa' tu naa gahca tu laasii ayi nuu guunn tu nachitsi o
nagasa tuhbi dxi'h dxyihchyihca tu.
37 Sidela gahbi tu "Uuhn", nahpa gaca uuhn, per sidela gahbi tu "Coh", nahpa za gacan
coh, laasii nin gudzii'baru dxyi'dxyi yihca dxyi'dxyi ra' nin naa xnehza rii', nadxaaba
ni'chi.

Jesuhs ruluu'yi xa guunn lu'h cun nin rclaa'dzi gusa'cazii yi'h (Lc. 6.29-30)

38 Rahbi za Ñi'h:
—La'h tu bihn dez galohyi guza'bi dxyi'dxyi: "Bizloh cun bizloh, nee lahyi cun lahyi."
39 Per na'h rñi'n, ayi xi guunnee lu'h nin gusa'cazii yi'h; mas cha'yi sidela ni'chi cha'zi
tuhbi lahdu cwahsa derehchu lu'h, neezaa stuhbi lahdu badi'hi.
40 Sidela chyuulla xclaa'dzi childxyinee yi'h tin cwe'hellu'hu ba xcamiilli lu'h, neezaa
xchiquehta lu'h basaa'n guica'ha ba.
41 Sidela chyuulla guunn jweersi yi'h gu'a lu'h tuhbi carga pur tuhbi milla, gwanee si
ba chiohpan,
42 ya cuun chi'h zi bwiinn nin guinaaba xiilla loh lu'h badi'hin nee ayi gwa'ha dxaaba
lu'h loh bwiinn nin rdxi'hn.

Ayi cwe'hesto' lu'h bwiinn nin rdxyi'chinee yi'h

43 Rahbi za Ñi'h:
—Bihn za tu nuu dxyi'dxyi dez galohyi rñi'n: "Gaantsii'hi lu'h xmihgu lu'h, ya
bidxyi'chinee la'h nin rdxyi'chinee yi'h."
44 Per na'h rñi'n gulgantsii'hi la'h nin rdxyi'chinee la'h tu ya gulcwihdxyi-gulguinaaba
loh Dxiohs pur bwiinn nin ca'hnna'hla guunn mahla la'h tu,
45 tin zi'chi gaca tu llii'n Xtaada tu nin nuu dxibaa', pwihsi la'h Ñi'h rni'hi Ñi'h
gubihdxyi rzia'ñih yihca ra' bwiinn nin rusaguu'dzi sto' ra' ñi'h nez loh Ñi'h nee
cun neezaa para la'h ra' bwiinn nin rusahcaloh xchi'dxyi Ñi'h; nee rusiaaba za Ñi'h
ñihsadxiah para la'h ra' bwiinn nin rbwihdxyi-rnaaba la'h Ñi'h, cun neezaa la'h za ra'
bwiinn nin rusahcaloh xcweenta xchi'dxyi Ñi'h.
46 Ya sidela yi'h gantsii'hi lu'h nin nadzii'hi yi'h, ¿cuun xchi'h guelnaza'ca nin guica'ha
tu? Hasta nin rusadxihlli impwestu para Roma ruhnn ra' zi'chi.
47 Ya sidela gugahpaDxiohs tu la'h si nin naa ra' bwihtsi tu, ¿cuun xchi'h nin naa bwen
nin cayuhnn tu? ¿Tayi zi'chi gahca dxi'h ruhnn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel?
48 Gulgahca naza'catii', ziga naza'catii' za Xtaada tu nin nuu dxibaa'.

6

Jesuhs ruluu'yi cuun nin naa bwen guunn bwiinn

1 Rahbi za Jesuhs:
—Ayi guti'chi tu dxyi'dxyi pur dzi'n za'ca si nin ruhnn tu tin sola gwa'ha ra' bwiinn xi
ruhnn tu, laasii sidela sola guti'chi tu dxyi'dxyi pur xtsi'n za'ca tu ayi xi guica'ha tu loh
Xtaada tu nin nuu dxibaa',
2 ni'chin chin rudi'hi lu'h guhn la'h tuhbi bwiinn prohbi ayi za guuyi lu'hn loh bwiinn
ziahan ziga ruhnn ra' bwiinn rusagui'hi ra' nez la'n guido' cun loh neziuh ra' nezloh
ra' bwiinn ziahan tin dxiahxinee ra' bwiinn chi la'h ra' ba. Na'h rñi'n la'ra' ba guca'ha
guelnaza'ca nin ruhn tucahri guica'ha ra' ba.
3 Chin gudi'hi lu'h guhn la'h bwiinn prohbi, ayi gusadxihn lu'h la'h chyuulla nin
rucha'ga lu'h;

4 bwi'hnnan per sola yi'h si naann lu'h, ya Xtaada lu'h nin nuu dxibaa' gwa'ha Ñi'h
xa cayuhnn lu'h cweenta chi cun sola yi'h si naann lu'h, pwihsi zadxihlli Ñi'h bwen nin
guunn lu'h chi.

Jesuhs ruluu'yi xa cwidxyi-guinaaba lu'h loh Dxiohs (Lc. 11.2-4)

5 Rahbi za Ñi'h:
—Chin cwidxyi-guinaaba tu loh Dxiohs, ayi guunn tu ziga ruhnn ra' bwiinn rusagui'hi
ra' nin riuu'sto' ra' ñi'h gaca lasahca ra' nez loh ra' bwiinn nee la'n guido' o loh neziuh
ra' ya rzu'nchiigah ra' ba rbwihdxyi-rnaaba ra' ba loh Dxiohs nicala loh dxiaa' ra' laasii
riuu'sto' ra' ba guluu'yi ra' ba ziga ruhnn ra' ba tin guiñi' za'ca bwiinn pur la'h ra' ba, ya
guchiin nin rñi'n, cun sola ziga ruhnn ra' ba rii' la'h ra' ba bwi'hnn gahn nin guica'ha
ra' ba,
6 per yi'h chin cwidxyi-guinaaba lu'h loh Dxiohs, biuu'garii la'ñihdzi lu'h, basie'w
rwaa' yihdzi lu'h chihpa ya chi'chi gudihdxyi-gunaaba loh Xtaada Dxiohs lu'h, laasii
zi'chi la'h Ñi'h zuunee Ñi'h yi'h hohra chi, ya gwa'ha Xtaada lu'h cayuhnn lu'h ziga
rclaa'dzi Ñi'h guunn lu'h zuni'hi Ñi'h guelnaza'ca yi'h.
7 Nee loh cabwihdxyi-canaaba lu'h loh Ñi'h ayi guunn ziahan xchi'dxyi lu'h ziga ruhn
ra' bwiinn nin ayi naa ra' bwiinn Israel; ruhnn ra' ba lligaaba chin rñi' ra' ba ziahan
dxyi'dxyi loh canaaba ra' ba loh Dxiohs, mahzi ru cweenta guunn Dxiohs xchi'dxyi ra'
ba per lliaa' zi ni'chi.
8 Ni'chin ayi gaca tu ziga naa ra' ba, laasii la'h Xtaada tu nin nuu dxibaa' la'h Ñi'h
naann la cuun nin rchi'hn tu galoh nin guinaaba tu loh Ñi'h.
9 La'h tu nahpa cwidxyi tu Dxiohs squii':
Xtaa'dahn nin nuu dxibaa', xclaa'dzihn garaa ra' bwiinn guiñi' za'ca ziga laa lu'h,
10 xclaa'dzizahn gadzihn dxyih dxi' lu'h guinabwa' lu'h loh guidxyiyuh ziga rnabwa'
lu'h dxibaa'.
11 Rna'ba'hn guillii-guillii guni'hi lu'h guehta guida'w nu,
12 cun basia'lda gahca sto' lu'h xtuhlda nu nin rañihchi nu loh Yu'bilu'h ziga rasaguu'dzi
sto' nu xcweenta bwiinn nin ruñihchi loh nu,
13 nee ayi za gusaa'n lu'h co'bañuh bwiinndxaaba la'h nu chin guiclaa'dzi ba sino que
guhlda'h la'h nu loh ba, (laasii xteenn lu'h naa guelrnabwa' cun gueljweersi, cun
lla'ñih nin naa para tu'pazi).
14 'Laasii sidela la'h tu gusaguu'dzi sto' tu cun bwiinn nin ruñihchi xilla zi'chi za Xtaada
tu nin nuu dxibaa' zia'lda za sto' Ñi'h xtuhlda tu,
15 per sidela ayi gusaguu'dzi sto' tu pur bwiinn nin ruñihchi xilla loh tu, pwihsi ayi za
dxia'ldasto' Xtaada tu nin nuu dxibaa' xtuhlda tu.

Jesuhs ruluu'yi xa guunn ra' bwiinn chin gucwaa'han ra' ba

16 Rahbi za Ñi'h:
—Chin gucwaa'han tu, ayi guunn nalaasa loh tu ziga ruhnn ra' bwiinn nin rusagui'hi
bwiinn ra' nin ruluu'yi nez loh ra' bwiinn chin rucwaa'han ra' ba ruhnn nalaasa loh ra'
ba tin gwa'ha pa'hcaa bwiinn riigacwaa'han ra' ba. Guchiin nin rñi'n loh tu cun sola
ziga ruhnn ra' ba zica'ha ra' ba nin ruhnn tucahri guica'ha ra' ba.
17 Ni'chin yi'h chin gucwaa'han lu'h, gudxi'bi za'ca loh lu'h,
18 tin zi'chi ayi gacabwa' ra' bwiinn nuugacwaa'han lu'h, tin Xtaada si lu'h nin nuu
dxibaa' gwa'ha cuun nin cayuhnn lu'h ya zi'chi zuni'hi Ñi'h guelnaza'ca yi'h.

Guelnaza'ca nin nuu llaa'ndxibaa' (Lc. 12.33-34)

19 Rahbi za Ñi'h:

—Ayi cwachicwa'h tu guelnaza'ca xteenn tu loh guidxyiyuh rii', nez rii ra' maan nin ruñihchiloh lahdxi cun guba'n,
20 sino que cwachicwa'h lu'h xixteenn lu'h dxibaa' nez ayi maan nin guñihchilohon,
nez ayi za guba'n cwaanan.
21 Pwihsi nez chuu xquelnaza'ca lu'h ri'chi za chuu sto' lu'h.

Bia'ñih nin nuu tihxi bwiinn (Lc. 11-34-36)

22 Rahbi za Ñi'h:
—Bizloh bwiinn naa ziga bia'ñih xteenn tihxi ba; pwihsi sidela la'h bizloh lu'h
naza'can, gaduhbi za tihxi lu'h gahpa bia'ñih;
23 per sidela la'h bizloh lu'h rahcan, gaduhbi za tihxi lu'h nuu loh nacahyi, ¡pwihsi
nacahyi duxa guiñah gaduhbi tihxi lu'h!

Dxiohs cun mweeyi

24 'Ayi nin tuhbi bwiinn nin guunn dzi'n loh chiohpa ballwaa'n, laasii zidxyi'chinee
ba tuhbi ballwaa'n chi ya stuhbi ba zahca nadzii'hi ba, o guca'sto' ba tuhbi ba ya stuhbi
ba zibwe'hesto' ba. Ya ni'chin ayi nuu guca'sto' ba la'h Dxiohs sidela xquelnaza'ca si ba
cadxi'hyi ba loh guidxyiyuh rii'.

Rahcanee Dxiohs la'h ra' llii'n Ñi'h

25 'Ni'chin nin na'h guiñi'n loh tu, ayi guunn tu ziahan lligaaba pur nin gahw tu o pur
nin guee tu para guibahan tu, nee ayi za chuu tu ziahan lligaaba ca nehza sah xahba tu
nin gacu tu. ¿Tayi ziroo' ru dxi'h lasahca xquelnabahan bwiinn loh ziga nin rahw ra' ba,
ya neezaa tihxi bwiinn ziroo' ru lasahcan loh ziga lahdxi nin rahcu ba?
26 Gulgui'hnn lligaaba maani'hn ra' nin rzuh loh bwih xaloh nabahan ra' ma ayi raa'n
ra' ma, ayi za rataa'ha ra' ma guiña'h, nee ayi za rgu'cha'yi ra' ma ñihza la'n yuu' ziga
ruhnn tu, per nicala ayi xi nahpa ra' ma, Xtaada Dxiohs tu nin nuu dxibaa' rudi'hi xi
rahw ra' ma. Pwihsi la'h tu, ¿tayi ruhn tu lligaaba mahzi ru lasahca tu loh maani'hn ra'?
27 Pwihsi nicala riuu' ru tu ziahan lligaaba, ¿xa guunn lu'h guchioo' ru lu'h xquelnaba-
han lu'h mas tuhbi hohra?
28 ¿Xixnaa chi'h riuu' tu lligaaba canehza sah xahba tu? Gulgui'hnn lligaaba dxia'
billiiga ra' xa rroo' ra'n loh dahan: ayi xi dzi'n ruhnn ra'n, ayi za rdxihba ra'n lahdxi.
29 Pwihsi rñi'n loh tu nin rrehyi Salomohn nicala ziahan roo' guelnaza'ca ra' nin
guhpa ba, nicala guhta ba lahdxi za'ca per ayi guhldaa ñiñah xahba ba ziga pa'h dxia'
ra' rii'.
30 Sidela zi'chi rzuhcha'yi Dxiohs la'h ra' cwa'n nagaa ra' nin rñiah joosca ra' nin rii
loh dahan nee guillii guica'dxihin loh dxih, ni'chin ¿xila'h xchi'h la'htu ayi dxia'n guni'hi
Ñi'h nin rchi'hn tu bwiinn nahda ra' nin ayi riuu' ayi ria'zi dxyi'dxyi xcweenta Dxiohs?
31 Pwihsi ayi chuu tu lligaaba guiñi' tu: "¿Xi guida'w chi'h nu'h?", o "¿Canehza sah
lahdxi guidxiaacu nu?",
32 laasii bwiinn nin ayi nu'nbwa' Dxiohs riuu' ra' ba lligaaba xa guidxeela ra' ba garaa
ra' cohsa rii', per la'h tu nahpa tu tuhbi Xtaada tu nin nuu dxibaa' ya naann Ñi'h cuun
nin rchi'hn tu,
33 ni'chin gulgadxi'hyi loh xquelrnabwa' Ñi'h nee gulgazo'badxiahga gahca xchi'dxyi
Ñi'h, ya zi'chi zuni'hi Ñi'h garaa nin guichi'hn tu.
34 Ayi gusio'ba yihca tu pur dxyih guillii, laasii guillii ziuu' nin gusio'ba yihca tu, laasii
cada tuhbigah dxyih ra' ze'nee ra'n lligaaba nin rusio'ba yihca bwiinn.

7

Ayi guluu'yi xcwihin lu'h la'h stuhbi bwiinn (Lc. 6.37-38, 41-42)

1 Rahbi za Ñi'h:
—Ayi guluu'yi xcwihin tu lasaa' tu tin ayi za guluu'yi xcwihin za Dxiohs la'h tu,
2 laasii sidela la'h tu guiñi'yah tu lasaa' tu pwihsi ziñi'yah za Dxiohs la'h tu zigapa'h
guunnee tu lasaa' tu.
3 ¿Xixnaa rzuu lu'h ruta'tsi lu'h dxihlli nin nuu la'n bizloh bwihtsi lu'h, nee ayi rwa'ha
xgah lu'h baltaadxiu nin nuu la'n bizloh lu'h?
4 Nee sidela yi'h nuu tuhbi taa'ha baltaadxiu la'n bizloh lu'h, ¿xalla guunn chi'h lu'h
gahbi lu'h loh bwihtsi lu'h: "Da'nee loh lu'h gabwe'hehn dxihlli nin nuu'hun"?
5 ¡Bwiinn nin nihin ria'zi dxyi'dxyi yihca ñi'h! Babwe'hexgah baltaadxiu nin nuu loh
lu'h, ya tin zi'chi dxiin loh lu'h gabwe'he lu'h dxihlli nin nuu la'n bizloh bwihtsi lu'h.
6 'Ayi gudi'hi tu xcohsa za'ca Dxiohs la'h chyuu chi'h zi bwiinn ra' nin naa ra' zigazi
bwehcu ra', tin ayi gabia'gariinee ra' ba la'h tu chindxinee ra' ba la'h tu hasta dxyigah
guzu'hyi ra' ba la'h tu. Zi'chi gahca za cohsa ra' nin lasahca ru ayi gudi'hi tun loh chyuu
chi'h zi bwiinn laasii nuu ra' ba naa ra' ba zigazi cuuchi, rbwe'hesto' ra' ba cohsa za'ca
ra' chi ya naa ra' ba ziga cuuchi nin guzu'ñaa' ra' ba yihcan.

Gulguinaaba, gulchi'hyi, nee gulgasihdzi rwaa' lee'
(Lc. 11.9-13; 6.31)

7 Rahbi za Ñi'h:
—Gulchezah gulguinaaba nin rchi'hn tu, pwihsi Dxiohs zuni'hi Ñi'h nin guinaaba
tu; sidela xiilla chezah chi'hyi tu zidxeela tun, ziga nin guiclaa'dzi tu; sidela chezah
gusihdzi tu rwaa' yuu' pwihsi zillaalan,
8 laasii bwiinn nin riazah canaaba xiilla rca'ha ban; ya bwiinn nin riazah cadxi'hyi
xiilla rdxeela ban; ya bwiinn nin riazah cagasihdzi rwaa'lee' rllaalan tin riuu'tii ba.
9 Ni'chin la'h tu sidela chyuulla tuhbi tu guinaaba llii'n tu nin gahw bi, ¿ta ziaalla tu
gudi'hi tu dxiah gahw bi xlaawaa'ha guehta?
10 o ¿gu gudi'hi tu tuhbi bwe'lda gahw bi chin guinaaba bi bwehlda?
11 Pwihsi la'h tu nicala naa tu bwiinn nadxaaba ra' per naann tu xa gudi'hi tu cohsa
za'ca la'h ra' llii'n tu; ¡xi la'hxchi'h Xtaada tu nin nuu dxibaa' ayi dxia'han gudi'hi Ñi'h
cohsa za'ca la'h ra' bwiinn nin guinaaban loh Ñi'h!
12 Pwihsi, zi'chi garaa ra' cohsa nin xclaa'dzi tu guunnee ra' bwiinn la'h tu, zi'chi
za gulgui'hnnan la'h ra' ba, laasii dee ra' naa nin rnabwa' xlehyi Moisehs cun neezaa
zigapa'h nin baca'h ra' guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs.

Cweenta xteenn rwaa' lee' nin nade'he
(Lc. 13-24)

13 Rahbi za Ñi'h:
—Gulgui'hnn jweersi chu'tii tu nez rwaa' lee' bi'tu'hn, laasii rwaa' lee' cun loh neziuh
nin zee para gabihldxyi nabi'hyin, ya ziahan ra' bwiinn rna'zu nehz chi,
14 per rwaa' lee' cun loh neziuh nin rianee la'h bwiinn loh guelnabahan nacuubi
bi'ti'hnan nee nagahnzan; ni'chin gulliaa'hayi'hn naa ra' bwiinn nin radxeela nezi-
uhyi'hn chi.

Riuu'nbwa' bwiinn yahga pur nin rcah lohon
(Lc. 6.43-44)

15 'Gulgahca nasiin pur bwiinn ra' nin rclaa'dzi gusagui'hi la'h ra' bwiinn; rñi' si ra' ba
ruluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs, nee rluu'yi si nado'laa'dzi ra' ba ziga tuhbi lli'hyi, per
nez la'n lasto' ra' ba naa ziga zi tuhbi maan nin laa lohbo nin ña'laa'dzi duxa,
16 per xtsi'n ra' ba zuhnn tin dxiu'nbwa' ra' tu la'h ra' ba, pwihsi la'h tu naann ayi rcah
uhva loh yahguichaa', ayi za rcah ñiigu loh yaguihchi.
17 Pwihsi garaa ra' yahga za'ca rcah ra' ñinahxi za'ca lohon, ya yahga dxaaba ra' rcah
za ñinahxi dxaaba loh ra'n.

18 Yahga za'ca ra' ayi nuu guicah ñinahxi dxaaba loh ra'n, ya nin yahga dxaaba za ayi
nuu guicah ñinahxi za'ca loh ra'n,
19 ya garaa ra' yahga nin ayi rcah ñinahxi za'ca loh ra' ñi'h, chyuuga ra'n tin guica'dxih
ra'n.
20 Zi'chi gahca za zahca dxiu'nbwa' tu bwiinn za'ca laasii ruhnn ra' ba dzi'n za'ca.

Ayi garaa ra' dxi'h tu chu'tii hasta nuu Dxiohs nez dxibaa'
(Lc. 13-25-27)

21 'Ayi garaa ra' dxi'h nin rñi' loon: "¡Ballwaa'n, ballwaa'n!", chu'tii loh guelrnabwa'
xteenn Dxiohs nin nuu dxibaa', sino que la'h si nin guzo'badxiahga guunn ziga rclaa'dzi
Xtaa'dahn nin nuu dxibaa' gaca.
22 Ziuu' ziahan ra' nin guiñi' loon: "¡Ballwaa'n, ballwaa'n! ¿Tayi la'h dxi'h nu
bachidi'yidxyi'dxyi nu xchi'dxyi lu'h pur lah Yu'bilu'h, nee pur lah za Yu'bilu'h
babwe'he nu bwiinndxaaba sto' ra' bwiinn, nee cun lah za Yu'bilu'h bachidi'hnn nu
ziahan dzi'n roo' ra'?"
23 Per chi'chi guiñi'n loh ra' ba: "Ayi nu'nbwa'tii'hihn la'h tu; ¡mas cha'yi gulchesuu
nez loon laasii la'h tu nin ruhnn ganaalla dzi'n dxaaba ra'!"

Chiohpa bwiinn ra' nin bwi'hnncha'yi ra' chiohpa yuu'
(Lc. 6.47-49; Mr. 1.22)

24 Rahbi za Ñi'h:
—Ni'chin bwiinn nin riuu'-ria'zi xchi'dxyi'hn, bwiinn chi naa ziga tuhbi bwiinn nasiin
nin bwi'hnn yihdzi ñi'h yihca tuhbi dxiahnguihdzi,
25 biaaba ñihsadxiah xihn ya biehta ñisyuhdo' gui'w ra' cun bwih duxa tin ñuhcwihin
yuu' chi per ayi bwi'hnnan gahn, laasii chihpa bidxi'dxiu simientu xteenn yuu' chi yihca
dxiah chi.
26 Per bwiinn ra' nin rca'dxiahga si xchi'dxyi'hn ziga zi xiilla dxyi'dxyi si ra' nee ayi
riuu' ayi ria'zi ra' ban bwiinn ra' chi naa ziga si tuhbi bwiinn pa'hyi nin bwi'hnn yihdzi
ñi'h loh tuhbi playi yuhlli,
27 ya biaaba tuhbi ñihsadxiah xihn ya biehta ñisyuhdo' gui'w ra' cun bwih duxa ya
bacwihin yuu' chi nin rraxtra yuu' chi ayi bia'han.
28 Ya chin guya'loh guñi' Jesuhs loh garaa ra' bwiinn nin rii ri'chi, badxyigaa' loh ra'
ba cwenta ziga ruluu'yi Ñi'h,
29 laasii ruluu'yi Ñi'h zigapa'h tuhbi nin nahpa guelrnabwa', ayi ziga dxi'h ruluu'yi ra'
mwehsu nin ruluu'yi xlehyi Moisehs.

8

Jesuhs basiaca la'h tuhbi bwiinn nin rahchyi guii'dxiu tihxi ñi'h
(Mr. 1.40-45; Lc. 5.12-16)

1 Ya chin biehta Jesuhs yihca dahan chi, ziahan duxa ra' bwiinn zie'gana'hla la'h Ñi'h,
2 ya loh zeezah Ñi'h gwabiiga tuhbi bwiinn nin rahchyi guii'dxiu tihxi ñi'h nez loh
Jesuhs, lwehgu bazu'nllihbi ba loh Ñi'h chi'chi rahbi ba loh Jesuhs:
—Daada, sidela zizi'guehlda lu'h zuhnn lu'h gahn gusiaca lu'h na'h.
3 Ya chi'chi basaga'h Jesuhs naa Ñi'h tin cun naa Ñi'h bidxi' Ñi'h tihxi ba, chi'chi rahbi
Ñi'h:
—Xclaa'dzihn dxiaa tihxi lu'h.
Ya hohra chi gahca guñihchiloh ra' guii'dxiu chi tihxi bwiinn chi ya biaca ba gueldxyi-
hdxyi chi,
4 ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Ayi chyuloo guuyitii' lu'h xa biaca lu'h, sola gwagaluu'yi tihxi lu'h la'h si bixohza tin
gwa'ha ba la'lu'h biaca, nee chenee za lu'h tuhbi guelguhn xcweenta nin biaca lu'h ziga

rnabwa' xlehyi Moisehs tin garaa ra' bwiinn gacabwa' ra' ba la'lu'h biaca gueldxyihdxyi nin guhca lu'h.

Jesuhs basiaca la'h tuhbi xmooza capitahn Romanu (Lc. 7.1-10)

5 Ya loh guyuu'tii Jesuhs rwaa' guihdxyi Capernaum, badzihn tuhbi capitahn Romanu loh Ñi'h tin gudxi'hn ba loh Jesuhs,
6 rahbi ba:
—Daada, tuhbi xmoo'zahn cayahcallu'hu rwaa' yiidzihn, ayi nuu guiñi'bi bi nee nugasa'cazii guelnayaan duxa la'h bi.
7 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Ziza'hn tin gusia'cahn la'h bi.
8 Ya chi'chi rahbi capitahn chi:
—Xtaa'dahn na'h, ayi xi lasahca'hn tin bwe'zi guzee Yu'bilu'h rwaa' yiidzihn; cun sola guñi' lu'h tuhbi xchi'dxyi Yu'bilu'h pur gueldxyihdxyi rii' ya zaria'han tihxi xmoo'zahn,
9 laasii neezaa na'h naan xmooza ra' bwiinn nin rnabwa' na'h, ya zi'chi gahca za na'h rnabwa'n suldahdu, ya chin ra'pihn loh tuhbi ra' ba: "Gwah", riah ba; ya chin ra'pihn loh stuhbi ba: "Gudaa'", ri' ba; ya chin ra'pihn loh xmoo'zahn: "Bwi'hnn dee'", ruhnn ban.
10 Ya chin bihn Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii', badxyigaa' duxa loh Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' bwiinn nin na'hla la'h Ñi'h:
—Guchiin nin rñi'n loh tu, nin loh ra' bwiinn Israel nagahdxi guidxeela'hn nin tuhbi bwiinn nin mahzi riachii ru sto' ñi'h xchi'dxyi'hn ziga riachiisto' ndxi'hw rii'hin,
11 nee rñi'n loh tu ziahan ra' bwiinn dxi' nez lahdu hasta rtahn gubihdxyi cun nez lahdu hasta ria'zi gubihdxyi, ya zizohbanee ra' ba la'h guehtu Abrahn, cun la'h guehtu Isaac cun guehtu Jacob loh mweella llaa'ndxibaa' hasta nuu Dxiohs,
12 per bwiinn Israel ra' nin ayi guyuu'-guya'zi xchi'dxyi Dxiohs, bwiinn ra' chi guxe'hla Dxiohs loh nacahyi hasta guti'dxiloh ra' ba guelrza'cazii duxa, ri'chi hasta dxigah sihdzi gahw loh lahyi ra' ba cun gu'n nalasa duxa ra' ba.
13 Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh capitahn chi:
—Gubia'garii yihdzi lu'h, laasii nnah gaca ziga gwachiisto' lu'h na'h.
Ya hohra chi gahca biaca xmooza capitahn chi.

Basiaca Jesuhs la'h xnaan swehgra Pehdru (Mr. 1.29-31; Lc. 4.38-39)

14 Chi'chi gwah Jesuhs yihdzi Pehdru, ri'chi bwa'ha Jesuhs cayahcallu'hu xnaan swehgra Pehdru jwerta roo' nuu ba llia'h, na' ba loh lu'hn,
15 ya bidxi' si Jesuhs naa naan chi, ya lwehgu baria'h llia'h chi tihxi ba, ya chin gwastii naan chi lwehgu bwi'hnn ba tuhbi guelwahw para la'h ra' ba.

Jesuhs basiaca la'h ziahan ra' bwiinn nin rahcallu'hu (Mr. 1.32-34; Lc. 4.40-41)

16 Ya hohra nin ze'bwih gue'la gwanee ra' bwiinn la'h ziahan ra' bwiinn nin guyuu' bwiinndxaaba sto' ra' ñi'h loh Jesuhs, ya cun tuhbigah si dxyi'dxyi guñi' Jesuhs loh ra' bwiinndxaaba ra' chi lwehgu si baria'h ra' bwiinndxaaba ra' chi, ya cun neezaa basiaca Ñi'h la'h garaatii' ra' bwiinn ra' nin guhcallu'hu ra'.
17 Squii' guhca tin guzohba dxyi'dxyi xcweenta ziga guñi' guehtu Isaías chin guñi' ba:
"La'h ba guca'ha xqueldxyihdxyi ra' nu'h, ya zenee za ba xquelnayaan ra' nu'h."

Bwiinn ra' nin guclaa'dzi ñana'hla la'h Jesuhs (Lc. 9.57-62)

18 Ya chin bwa'ha Jesuhs ziahan ra' bwiinn rii gadiidxi Ñi'h, chi'chi gunabwa' Ñi'h tiidxinee Ñi'h xpwiinn ra' Ñi'h stuhbi lahdu rwaa' laguhn,

19 ya ri'chi gwabiiga tuhbi mwehsu nin ruluu'yi xlehyi Moisehs loh Jesuhs ya rahbi ba:
—Mwehsu, xclaa'dzihn dxie'lda na'hla'hn Yu'bi lu'h nez hasta chi'h zi guzee lu'h.
20 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Bwee'zu nahpa ra' ma guii'dxiu hasta riuu' ra' ma, ya maani'hn ra' nuu xpichiehza ra' ma, per na'h ziga naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, nin hasta gucu'ga'hn ayi na'pahn.
21 Ya chi'chi rahbi tuhbi nin naa xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h:
—Daada, mas cha'yi basaa'n na'h guziaa'hahn tin chegaca'tsixgaa'n xtaa'dahn.
22 Ya chi'chi rahbi Jesuhs:
—Guda'na'hla si na'h, ya basaa'n guca'tsi ra' bwiinn guuchi la'h ra' lasaa' bwiinn guuchi ra' ba.

Bacwe'za Jesuhs tuhbi bwih roo' loh ñihsado'
(Mr. 4.35-41; Lc. 8.22-25)

23 Ya chin guyuu'tii Jesuhs la'n tuhbi laancha, cun neezaa ra' xpwiinn Ñi'h,
24 ya loh zeezahnee laancha chi la'h Ñi'h cun xpwiinn Ñi'h guzo'baloh tuhbi bwih roo' loh ñihsado' chi ya ola xteenn ñihsado' chi hasta dxyigah rbi'hyin yihca laancha chi, ya la'h Jesuhs mwersi hohra chi guta'llgahsi Ñi'h,
25 ya chi'chi gwagacwa'n ra' xpwiinn Ñi'h la'h Ñi'h tin rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—¡Daada, bata'h xquelnabahan ra' nu'h laasii la'h nu'h caza'bi ñihsa!
26 Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Xixnaa rdxyihbi duxa tu? ¡Lli'balla gulliaa'ha naa ziga riachiisto' tu xchi'dxyi Dxiohs!
Guya'loh si guñi' Ñi'h dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi gwasu'nchii Ñi'h tin gunabwa' Ñi'h la'h bwih cun ñihsado' chi tin guridxyii ra'n, ya dxyii si babwih ra'n,
27 ya garaa ra' xpwiinn ra' Ñi'h badxyigaa' duxa loh ra' ba, chi'chi tuhbigah ra' ba gunaabadxyi'dxyi loh lasaa' ra' ba rahbi ra' ba:
—¿Chyuulla naa bwiinn rii? ¡Bwa'ha hasta bwih cun ñihsado' ruzo'badxiahga ra' xchi'dxyi ba!

Bwiinn Gadara ra' nin guyuu' bwiinndxaaba ra' sto' ra' ñi'h
(Mr. 5.1-20; Lc. 8.26-39)

28 Ya chin badzihn Jesuhs nez stuhbi lahdu rwaa' laguhn xteenn Gadara, ri'chi la'h chiohpa ra' bwiinn nin nuu bwiinndxaaba sto' ra' ñi'h baria'h lahda ra' ba', ya chi'chi gwabiiga ra' ba loh Jesuhs, nez chi ña'laa'dzi duxa ra' ba nin tuhbi bwiinn ayi nuu sah neziuh chi,
29 ya lwehgu guzo'baloh rbwihdxyidxiah ra' ba rahbi ra' ba:
—¿Cuun nin rclaa'dzi lu'h guunnee lu'h la'h nu, Jesuhs Llii'n Dxiohs nin nuu nabahan dzi'tsi dxibaa'? ¿Ta ze' lu'h rii' tin gusa'cazii lu'h la'h nu galoh nin ria'dxi ru guiga'ha chieempa?
30 Nee gahxu ri'chi riiyahw ra' nuhn ra' cuuchi loh dahan chi,
31 ya gudxi'hn ra' bwiinndxaaba ra' nin nuu sto' ra' bwiinn chi loh Jesuhs rahbi ra' ba:
—Sidela yi'h gabwe'he lu'h la'h nu sto' bwiinn ra' rii', basaa'n chu'tii nu sto' ra' cuuchi ri'chi.
32 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' bwiinndxaaba ra' chi:
—¡Gulcheh!
Ya chi'chi baria'h ra' bwiinndxaaba ra' chi sto' ra' ndxi'hw ra' chi ya chi'chi guyuu'tii ra' ba sto' ra' cuuchi, ya hohra gahca chi, garaatii' ra' cuuchi ra' chi gwatsi'bichii ra' ma rwaa' tuhbi guee'la, ya ri'chi gwaa'ñihsa ra' ma,

33 ya chin bwa'ha ra' nin cayahpa ra' la'h cuuchi ra' chi zi'chi guhca, ballu'n ra' ba ziaa
ra' ba, ya chin badzihn ra' ba lahdxyi ra' ba bwii'yidxyi'dxyi ra' ba garaa ziga guzahca
ra' ba nee cun neezaa ziga babwe'he Jesuhs bwiinndxaaba sto' ra' bwiinn,
34 ya chi'chi garaa ra' bwiinn guihdxyi ra' chi biria'h ra' ba tin gwah ra' ba hasta zuu
Jesuhs, ya chin badzihn ra' ba hasta zuu Ñi'h gunaaba ra' ba loh Ñi'h tin bare'h Ñi'h
lahdxyi ra' ba.

9

Basiaca Jesuhs la'h tuhbi bwiinn nin ayi guhca ñiñi'bi
(Mr. 2.1-12; Lc. 5.17-26)

1 Ya chin guya'loh guhca ra' dee', gucah Jesuhs la'n tuhbi laancha tin gudii'dxi Ñi'h
rwaa' laguhn ya badzihn Ñi'h lahdxyi Ñi'h,
2 ya ri'chi gwanee ra' bwiinn tuhbi bwiinn nin ayi guhca ñiñi'bi, na' ba loh tuhbi lu'hn,
ya chin bwa'ha Jesuhs ziga riachiisto' ra' bwiinn chi la'h Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h loh
bwiinn nin rahcallu'hu chi:
—Biahxi xii'hihn; la'h xtuhlda lu'h basia'pitiin.
3 Ya chi'chi la'h paaldaa ra' mwehsu nin ruluu'yi lehyi Moisehs nin rii ri'chi bwi'hnn
ra' ba lligaaba:
—¡Dxyi'dxyi ra' nin guñi' dee' naan dxyi'dxyi ra' nin rñi'yah la'h Dxiohs!
4 Per la'h Jesuhs la'h Ñi'h guhcabwa' cuun lligaaba nin riiyuhnn ra' ba ni'chin
gunaabadxyi'dxyi Ñi'h loh ra' ba rahbi Ñi'h:
—¿Xixnaa nuu tu lligaaba dxaaba ra'?
5 ¿Cuun nin mahzi ayi guinagahn guiñi'n? ¿Ta ga'pihn: "La'h xtuhlda lu'h basia'pitiin",
o ga'pihn: "Gwastii tin guzah"?
6 Pwihsi rii' gulu'yi'hn nez loh tu tin gwa'ha tu na'h naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw
nee na'pahn guelrnabwa' para gusia'pitiin xtuhlda ra' bwiinn guidxyiyuh.
Ya chi'chi rahbi Ñi'h loh bwiinn nin ayi guhca ñiñi'bi chi:
—Gwastii, tin guca'ha xlu'hn lu'h batiaa'han tin bwaa yihdzi lu'h.
7 Ya seguihdu gahca gwastii bwiinn nin ayi guhca ñiñi'bi chi chi'chi bana'zu nehza ba
ziaa ba para yihdzi ba,
8 ya bwiinn ra' nin rii ri'chi chin bwa'ha ra' ba nin bwi'hnn Jesuhs, bidxyihbi ra' ba ya
guzo'baloh cagadi'hi ra' ba guelzuxchiilli la'h Dxiohs pur nin baluu'yi Ñi'h nahpa Ñi'h
guelrnabwa' rusia'pitii Ñi'h xtuhlda ra' bwiinn.

Jesuhs gudihdxyi la'h Mateu
(Mr. 2.13-17; Lc. 5.27-32)

9 Ya chin guya'loh ni'chi, chi'chi baria'h Jesuhs ri'chi, ya delaanta ru bwa'ha Ñi'h
la'h tuhbi bwiinn nin laa Mateu, zohba ba tuhbi lahta hasta rusadxihlli ba xcweenta
impweestu para Roma, ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Guda'na'hla na'h.
Chi'chi gwasu'nchii Mateu tin zeena'hla ba la'h Jesuhs,
10 ya loh nin zohbayahw Jesuhs tuhbi guelwahw loh mwella rwaa' yihdzi Mateu ri'chi
badzihn za ziahan ra' nin rusadxihlli xcweenta impwestu Roma, cun snuhn ra' bwiinn
nin ayi ruhnn cweenta xlehyi Moisehs, ya guzo'banee ra' ba la'h Ñi'h hasta zuu mwella
tuhsi junta cun xpwiinn Ñi'h,
11 ya chin bwa'ha ra' bwiinn guido' nin laa fariseu ra' zohbanee Jesuhs la'h ra' bwiinn
duhlda ra' chi loh mweella, chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh ra' xpwiinn Ñi'h rahbi
ra' ba:
—¿Xixnaa rahwnee xmwehsu tu la'h ra' nin rusadxihlli xcweenta impwestu cun
bwiinn duhlda ra'?

12 Ya chin bihn Jesuhs riiñi' ra' ba zi'chi chi'chi rahbi Ñi'h:
—Bwiinn ra' nin ayi xi rahca ayi rchi'hn chee ra' ba loh dutohra, ni'chin mas cha'yi radxi'hyi dutohra hasta rahcallu'hu ra' bwiinn,
13 ni'chin nnah guldxiaa tin gulgasi'dxi xcweenta nin ze' loh Xchi'dxyi Dxiohs tin gacabwa' tu nin rñi'in: "Na'h rclaa'dzihn galahsa sto' tu lasaa' tu, ayi rclaa'dzihn guni'hi tu guhn na'h." Pwihsi na'h ayi ze'ldatiidxi dxi'hn la'h ra' bwiinn nin naza'ca sino que ze'ldahn tin cwiidxihn la'h ra' bwiinn nin nuu ra' xtuhlda ñi'h.

Xcweenta guel rucwaa'han
(Mr. 2.18-22; Lc. 33-39)

14 Xpwiinn ra' Jwahn nin ruro'bañihsa gwabiiga ra' ba loh Jesuhs tin gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Ñi'h rahbi ra' ba:
—La'h nu cun bwiinn fariseu ra' ziahan racwaa'han nu; ¿xixnaa chi'h la'h ra' xpwiinn ra' lu'h ayi rucwaa'han ra' ba?
15 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—¿Ta zahca cwih nalaasa bwiinn ra' nin bidu'hun zee ra' saa' gaduhbi nin zuunee nu'binbahyi la'h ra' bwiinn saa' chi? Per ziuu' dxyih chin guiria'caa nin bachinaa loh ra' ba chi'chisihn ayi ru cheezah saa' ya zucwaa'han ra' bwiinn saa' ra' chi,
16 nee ayi za nin tuhbi bwiinn nin dxiu'nza'ca tuhbi lahdxi yu'xa guunn ban rramieenda cun tuhbi lahdxi cuubi laasii ayi dxia'han za'can nahpa lahdxi cuubi chyi rgoo'bañuhun la'h lahdxi yu'xa chi ya rdxi'llun la'h lahdxi yu'xa chi ya zi'chi riazahtii' ruzu'hyin la'h lahdxi yu'xa chi,
17 ya zi'chi za vihnnu cuubi ayi guida'h la'n dxihdxi yu'xa, laasii zichiehzan dxihdxi yu'xa chi, ya zi'chi ziñihchiloh vihnnu chi cun dxihdxi chi. Ni'chin nahpa guida'h vihnnu cuubi la'n dxyihdxyi cuubi tin zi'chi nin tuhbi ra'n ayi ñichilohon.

Llii'ndxa'pa Jairu cun xcweenta tuhbi gunna'h nin bidxi' xahba Jesuhs
(Mr. 5.21-43; Lc. 8.40-56)

18 Ya gaduhbi nin cañi' Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii', badzihn tuhbi ndxi'hw nin lasahca loh ra' bwiinn Israel, ya lwehgu bazu'nllihbi ba loh Jesuhs, chi'chi rahbi ba:
—La'h llii'ndxa'pa'hn guya'loh guhchi nnahpa'h, per sidela yi'h sah lu'h ya gudzii'ba naa lu'h yihca bi, zibia'garii xquelnabahan bi.
19 Ya hohra chi gahca zeenee Jesuhs la'h ra' xpwiinn Ñi'h tin zeenee Ñi'h la'h xtaada dxa'pa chi,
20 ya loh zeezah Jesuhs guyuu' tuhbi gunna'h nin zeena'hla la'h Ñi'h; gunna'h rii' naa la tsi'h bichiohpa yihza canee bi tuhbi gueldxyihdxyi xteenn nin naa bi gunna'h ya hohra chi gwabiiga bi nez dihtsi Jesuhs ya bidxi' bi loh xahba Ñi'h,
21 laasii bwi'hnn bi lligaaba:
—Sidela na'h guidxi'n loh xahba Jesuhs ziaaca'hn.
22 Per la'h Jesuhs lwehgu gubia'garii Ñi'h bwa'ha-bwa'ha Ñi'h loh gunna'h chi, chi'chi rahbi Ñi'h:
—Gulahchidxyii sto' lu'h xii'hihn; pur nin gwachiisto' lu'h na'h ni'chin nnah la'h lu'h biaca.
Ya sequihdu desde hohra chi gahca biaca gunna'h chi,
23 ya loh zee gahdzihn Jesuhs rwaa' yihdzi bwiinn nin rnabwa' la'h ra' bwiinn Israel, bwa'ha Ñi'h riiyu'lda ra' muusca para chegaca'tsi ra' ba la'h dxa'pwi'hn chi, cun nee ra' za bwiinn ra' nin rii ra' ri'chi ru'n duxa ra' ba pur nin guhchi dxa'pwi'hn chi,
24 chi'chi rahbi Jesuhs:
—Gulgaria'h la'n ca, laasii dxa'pwi'hn rii' ayi guhchi dxi'h bi, sino que na'llgahsi si bi.
Ya bwiinn ra' chi chin bihn ra' ba guñi' Jesuhs zi'chi, sola ballihdzinee ra' ba la'h Ñi'h,

25 chi'chi babwe'he Jesuhs la'h ra' bwiinn chi la'ñuu' chi, chi'chi guna'zu Ñi'h naa
dxa'pwi'hn chi, ya hohra chi gahca gwastii bi,
26 ya bidi'chi dxyi'dxyi loh garaa ra' guihdxyi ra' nin rii gadiidxi guihdxyi chi
bacwa'hn Jesuhs la'h dxa'pwi'hn chi loh guelguhchi.

Cweenta xteenn chiohpa bwiinn nin ayi riin loh ñi'h

27 Ya loh nin baria'h Jesuhs nez bacwa'hn Ñi'h la'h dxa'pwi'hn nin guhchi, gwana'hla
chiohpa bwiinn nin ayi riin loh ñi'h la'h Jesuhs zeebwihdxyidxiah ra' ba rahbi ra' ba:
—¡Balahsa sto' lu'h la'h nu, llii'n guehtu Davihd!
28 Ya chin guyuu'tii Jesuhs la'n tuhbi yuu', chi'chi gwabiiga ra' garoopa bwiinn ra' nin
rahca loh ñi'h chi nez zuu Jesuhs, ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi Ñi'h loh ra' bwiinn ra' chi
rahbi Ñi'h:
—¿Ta ruhnn tu lligaaba zahca gusia'cahn loh tu?
Chi'chi rahbi ra' ba:
—Zuhnn lu'h gahn daada.
29 Ya chi'chi cun naa Ñi'h bidxi' Ñi'h loh ra' ba, cun rahbi za Ñi'h:
—Nahpa zohba gahca ziga riachiisto' tu zahca gusia'cahn loh tu.
30 Ya zi'chi zi gubia'garii bwa'ha ra' bwiinn chi, ya guñi' Jesuhs loh ra' ba rahbi Ñi'h:
—Nee ayi guuyi tu dxyi'dxyi tin ayi garia'caa dxyi'dxyi xcweenta ziga gubia'garii
gwa'ha bizloh tu.
31 Per la'h ra' bwiinn chi ayi gudxihpa sto' ra' ba, lwehgu bati'chi ra' ba dxyi'dxyi
gaduhbitii' guihdxyi chi nin basiaca Jesuhs bizloh ra' ba.

Jesuhs basiaca la'h tuhbi bwiinn goopa

32 Ya loh nin babii ra' bwiinn nin biaca loh ra' ñi'h, paaldaa ra' bwiinn badzihnnee ra'
ba la'h tuhbi bwiinn goopa nin nuu tuhbi bwiinndxaaba sto' ñi'h loh Jesuhs,
33 ya loh nin babwe'hedxia'hla Jesuhs bwiinndxaaba chi sto' bwiinn goopa chi,
lwehgu guzo'baloh cañi' ba, ya bwiinn ra' badxyigaa' duxa loh ra' ba rahbi ra' ba:
—¡Nagahdxi chyu gwa'ha loh guihdxyi Israel dzi'n roo' ra' ziga nin dxyudia'ha nu'h
nnah!
34 Per la'h ra' bwiinn fariseu ra' guñi' ra' ba rahbi ra' ba:
—Yu'pi nin naa ballwaa'n loh ra' bwiinndxaaba badi'hi guelrnabwa' la'h ni'ca, ni'chin
rahca rabwe'he ba bwiinndxaaba sto' ra' bwiinn.

Jesuhs ralahsasto' Ñi'h la'h ra' bwiinn

35 Ya ca'nzaa Jesuhs ziahan ra' guihdxyi ra' cun rraandxu ra', ca'ngaluu'yi Ñi'h
dxyi'dxyi cuubi xteenn xquelrnabwa' Dxiohs la'n guido' bi'tu'hn ra' cada tuhbigah
lahta, nee cun neezaa ca'ngasiaca Ñi'h la'h ra' bwiinn cun garaaloh gueldxyihdxyi nin
rahca ra' ba, cun guelnayaan nin nuu tihxi ra' ba,
36 ya chin bwa'ha Jesuhs loh ra' bwiinn, balahsa duxa sto' Ñi'h la'h ra' ba, pur nin ayi
gaann ra' ba xi guunn ra' ba nee bibiin lasto' ra' ba, laasii naa ra' ba ziga lli'hyi ra' nin
ayi ballwaa'n ra' ñi'h,
37 ya chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—Guchii pa'hcaan nuu ziahan duxa ra' bwiinn guidxyiyuh nin ayi nu'nbwa'
xchi'dxyi'hn, nee gulliaa'yi'hn naa ra' bwiinn nin guluu'yin la'h ra' ba, nee naa ra' ba
ziga tuhbi li'hn ziahan per sola paaldaa dxii' mooza, ayi ziahan ra' ba;
38 ni'chin nin nahpa gulguinaaba loh Daada nin rnabwa' li'hn chi tin guixe'hla ba
mooza ra' tin guzia'tii ra' ba li'hn chi.

10

Gulii Jesuhs tsi'h bichiohpa bwiinn ra' nin guhca xpooxtla Ñi'h
(Mr. 3.13-19; Lc. 6.12-16)

1 Ya chi'chi gudihdxyi Jesuhs la'h gadzi'h bichiohpa bwiinn nin guhca xpooxtla Ñi'h
tin badi'hi Ñi'h guelrnabwa' la'h ra' ba tin gabwe'he ra' ba bwiinndxaaba sto' ra' bwiinn,
nee tin gusiaca za ra' ba la'h ra' bwiinn cun cuun chi'h zi gueldxyihdxyi cun guelnayaan
nin rahca tihxi ra' ba.
2 Dee' ra' naa la'h ra' gadzi'h bichiohpa bwiinn ra' nin guhca xpooxtla Jesuhs: mwer
tuhbi ba naa Simohn nin gule'helah za ra' ba Pehdru, cun bwihtsi ba nin laa Andrehs;
cun Jacobo neezaa bwihtsi ba nin laa Jwahn, llii'nga'n Zebedeu la'h ra' ba;
3 cun neezaa Felipe, Bartolomeh, Tomahs, cun Mateu nin basadxihlli xcweenta
impwestu para Roma; cun Jacobo llii'n Alfeu, cun Lebeu nin rñi' ra' ba Tadeu;
4 cun neezaa Simohn nin guyuu' lahda ra' Cananista, cun Judas Iscariote nin
biu'ntriehgu la'h Jesuhs loh ra' bwiinn nin gunaaba guhchi Ñi'h.

Jesuhs gulu'nehza la'h gadzi'h bichiohpa xpwiinn Ñi'h tin bagaluu'yi ra' ba xa naa xquelrnabwa' Dxiohs
(Mr. 6.7-13; Lc. 9.1-16)

5 Ya chi'chi gulu'nehza Jesuhs la'h gadzi'h bichiohpa xpwiinn Ñi'h tin gwagaluu'yi ra'
ba dxyi'dxyi cuubi za'ca xteenn xquelrnabwa' Dxiohs ya rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Ayi chee tu loh guihdxyi ra' nin rii ra' bwiinn ziitu nin ayi naa ra' bwiinn Israel, nee
ayi za chee tu loh guihdxyi ra' nin rnabwa' Samaria.
6 Mas cha'yi gulcheh loh guihdxyi ra' hasta rii ra' bwiinn Israel nin naa ra' ziga lli'hyi
ra' nin rii za'bi,
7 tin gulgahbi loh ra' ba la'h hohra biga'ha guinabwa' Dxiohs la'h ra' ba.
8 Nee gulgasiaca gahca la'h ra' bwiinn dxyihdxyi, neezaa gulgacwa'n la'h ra' bwiinn
loh guelguhchi, cun gulgasiaca za tihxi ra' bwiinn nin rahchyi guii'dxyu tin dxiaca ra' ba,
cun neezaa gulgabwe'he bwiinndxaaba sto' ra' bwiinn. Ziga zi bagaa'dahn guelrnabwa'
rii' la'h tu zi'chi za gulgagaa'da xtsi'n tu la'h ra' bwiinn nin rii guihdxyi ra' hasta gadzihn
tu,
9 nee ayi za chenee tu ohro nin plahta nin cohbre la'n dxihdxyi mweeyi tu;
10 nin buxa ayi za chenee tu para loh neziuh. Ayi za chenee tu chiohpa nehza xahba
tu, sino que nin nahcu si tu chenee tu; nin tahba tu nin buxtohn, laasii bwiinn nin ruhnn
dzi'n rga'ha rca'ha ba nin gahw ba.
11 'Ya chin gadzihn tu tuhbi guihdxyi o tuhbi rraandxu, ri'chi gulchi'hyi tuhbi bwiinn
nin naza'ca naa xmohda ñi'h ya guldxia'han yihdzi ba hasta dxyihyi nin garia'h tu ri'chi,
12 ya chin chu'tii tu rwaa' yuu' chi, gulgaga'paDxiohs la'h ra' bwiinn nin nuu yuu' chi.
13 Ya sidela la'h ra' bwiinn nin nuu yuu' chi naa ra' bwiinn nin nu'nbwa' Dxiohs
zica'ha ra' ba guelrbwihdxyii sto'. Per sidela la'h ra' ba ayi naa ra' ba bwiinn za'ca nahpa
zabia'garii guelrbwihdxyiisto' chi loh tu,
14 ya sidela la'h ra' ba ayi gusaa'n ra' ba chuu tu rwaa' yihdzi ra' ba o ayi
guzo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi'hn nin guluu'yi tu loh ra' ba; gulgaria'h rwaa' yihdzi ra'
ba o rwaa' guihdxyi chi ya ri'chi gultsihbi ñaa' tu ziga tuhbi sehn nanchii guyuu' xtuhlda
ra' ba.
15 Guchiin nin rñi'n loh tu dxyih nin gaca jwisi loh guihdxyiyuh ziroo' ru guelrza'cazii
dxiaaba loh guihdxyi ra' chi que ziga guhca loh guihdxyi xteenn ra' bwiinn Sodoma cun
loh guihdxyi xteenn ra' bwiinn Gomorra.

Xcweenta nin guidxyi'chinee ra' bwiinn la'h xpwiinn Jesucristu

16 Rahbi za Ñi'h:

—¡Gulguia'haloh! Na'h guixe'hla'hn la'h tu ziga zi lli'hyi ra' loh ra' bwiinn ra' nin naa ra' ziga zi bweew; pwihsi gulgahca nasiin ziga zi bwe'lda per nee gulgahca za nado'laa'dzi ziga palohmwi'hn ra',
17 nee gulgahca nasiin pur xcweenta bwiinn ra' laasii ziu'n ra' ba ntriehgu la'h tu loh ra' guxchisi ra', ya zidxi'ldxinee za ra' ba la'h tu la'n guido' bi'tu'hn ra' hasta gadiaa'ha tu chin cwidxyi tu Dxiohs,
18 nee hasta zianee ra' ba la'h tu nez loh ra' guxchisi, cun nezloh xpwiinn gubierna ra', pur xcweenta nin riachiisto' tu xchi'dxyi'hn; ya pur ni'chin zahca guiñi' tu xchi'dxyi'hn loh ra' ba cun loh za ra' bwiinn ziitu nin ayi naa ra' bwiinn Israel,
19 per chin chenee ra' ba la'h tu loh ra' guxchisi ayi guunn tu ziahan lligaaba xa guiñi' tu, o xi gahbi tu loh ra' ba laasii chin zo'baloh guiñi' tu Dxiohs gahca guni'hi dxyi'dxyi ra' nin guiñi' tu loh ra' ba,
20 laasii ayi guunn tu lligaaba la'h tu naa tu nin guiñi', sino que Spíritu Santu xteenn Xtaada tu nin nuu dxibaa' naa nin guiñi' pur xcweenta tu.
21 'Bwiinn ra' nin nuu ra' bwihtsi ra' ñi'h ziu'n ra' ba ntriehgu bwihtsi ra' ba tin gachi ra' bi, ya zi'chi za guunn ra' paah ra' cun llii'n ra'ba ya llii'n ra' ba ziahsa ra' bi tin ziu'n ra' bi ntriehgu la'h ra' xcuzahn ra' bi tin gachi ra' ba.
22 'Ya garaatii' ra' bwiinn guidxyiyuh guidxyi'chinee la'h tu pur nin riachiisto' tu xchi'dxyi'hn. Per bwiinn nin chezahnee dzi'tsi xchi'dxyi'hn hasta la'n dxyih nin guibia'gariin loh guidxyiyuh stuhbi, bwiinn chi gaca xpwii'nnahn.
23 Chin guica'hnna'hla ra' ba la'h tu tuhbi guihdxyi, gulgallu'n tin gulchee para stuhbi guihdxyi; pwihsi rñi'n loh tu pweda nin nagahdxi garah loh guihdxyi ra' xteenn Israel guica'nzaa tu chin la'h dxyih ba bazaa' dxi' Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw stuhbi.
24 'Nin tuhbi bwiinn nin rusi'dxi ayi lasahca ru ba loh xmwehsu ba, ya zi'chi gahca za tuhbi mooza ayi xi guilasahca ba loh daada nin naa xballwaa'n ba.
25 Ni'chin cun dxia'han bwiinn nin rusi'dxi, gaca ba ziga naa xmwehsu ba, ya mooza gaca ba ziga naa xballwaa'n ba, ya sidela guiñi' ra' bwiinn la'h nin naa ballwaa'n xteenn tuhbi yuu' Belzebuu, lliaa' lla bwiinn ra' nin nuu rwaa' yihdzi ba, ¿cuunlla nin guiñi' ra' ba loh ra' bwiinn chi?

Chyu nahpa guidxyihbi ra' bwiinn (Lc. 12.2-9)

26 Rahbi za Jesuhs:
—Pwihsi rñi'n loh tu ayi guidxyihbi tu la'h ra' ba laasii ayi nuu xi tiidxi rala'n, nahpa zadxeelan; nee zi'chi za xilla nin chuula'n nahpa zaria'caa'han.
27 Dxyi'dxyi ra' nin rñi'n loh tu loh dxyigahsi, gulguiñi'n loh ra' bwiinn loh bia'ñih xteenn gubihdxyi radxyii; ya dxyi'dxyi ra' nin rñi'n loh tu dxyigahsi chi, dxyigah gulcwidxyidxiah chin guiñi' tun desde yihca yuu' loh ra' bwiinn.
28 Ayi guidxyihbi tu la'h ra' bwiinn nin chiinn la'h bwe'ltihxi tu, laasii la'h xaalma tu ayi gaca chiinn ra' ban, ni'chin mas cha'yi gulguidxyihbi la'h Dxiohs laasii la'h Ñi'h zahca chiinntii' Ñi'h la'h tu nee cun zahca za cu'nehza Ñi'h la'h tu gabihldxyi par tu'pazi.
29 'Ya la'h tu naann la rdoo' chiohpa maani'hn pur tuhbi ga'yu, per nin tuhbi ra' maani'hn chi ayi riaaba loh yuh sidela la'h xtaada tu ayi gusaa'n Ñi'hn.
30 Zi'chi gahca za la'h tu, hasta dxyichyihca tu la'n nagaabala,
31 ni'chin nin ayi guidxyihbi tu, laasii la'h tu ziroo' ru lasahca tu loh ziahan ra' maani'hn.

Nin riu'nbwa' la'h Jesuhs loh ra' bwiinn (Lc. 12.8-9)

32 Rahbi za Ñi'h:

—Ya cuun chi'h zi ra' bwiinn nin guze'ta xcwee'ntahn loh ra' bwiinn, zi'chi za na'h ziñi'n xcweenta bwiinn chi loh Xtaa'dahn nin nuu dxibaa',
33 per bwiinn ra' nin guiñi' ayi naa ra' ba xpwii'nn ra'n, zi'chi za na'h ziñi'n loh Xtaa'dahn nin nuu dxibaa' ayi naa ra' ba xpwii'nnra'n.

Pur xcweenta Jesuhs rlaa'ha lasaa' bwiinn
(Lc. 12.51-53; 14.26-27)

34 Rahbi za Ñi'h:
—Ayi guunn tu lligaaba guelrbahchidxyiisto' ze'ldane'hn loh guidxyiyuh rii', sino que pur na'h zilaa'ha lasaa' ra' ba.
35 Na'h ze'ldahn tin pur na'h zidxyi'chinee tuhbi ndxi'hw la'h xtaada ba, ya dxa'pa zidxyi'chinee za bi la'h xmaah bi, ya guyihdzi zidxyi'chinee za bi la'h xnanswehgra bi.
36 Ni'chin lasaa' gahca ra' tuhbi bwiinn ziga nuu ra' ba rwaa' tuhbi yuu' zidxyi'chinee lasaa' ra' ba.
37 'Bwiinn nin ruca'h ru sto' ñi'h la'h xtaada ñi'h cun xmaah ñi'h, mahziru que ziga na'h, bwiinn ra' chi ayi gallu'yi gaca xpwii'nahn; zi'chi gahca za bwiinn nin nadzii'hi ru llii'nga'n ra' ñi'h o llii'ndxa'pa ra' ñi'h que ziga na'h bwiinn ra' zi'chi ayi gallu'yi gaca ra' xpwii'nnahn,
38 ya bwiinn ra' nin ayi gu'a xcruhzi ñi'h tin dxie'na'hla ba na'h bwiinn chi ayi naa ba tuhbi xpwii'nnahn.
39 Ya bwiinn nin rdxi'hyi si xa ta'h xquelnabahan ba zuñihchi ban, per bwiinn nin guñihchi xquelnabahan ñi'h pur na'h zadxeela ban.

Guel rgaa'da
(Mr. 9.41)

40 Rahbi za Ñi'h:
—Bwiinn ra' nin guni'hi rwaa' yihdzi ñi'h dxia'han tu cun gaduhbi sto' ra' ba pwihsi zuni'hi za ra' ba rwaa' yihdzi ba dxia'hanahn cun gaduhbi sto' ra' za ba; zi'chi gahca za sidela guunn ra' ba zi'chi na'h cun gaduhbi sto' ra' ba zuhnn za ra' ba zi'chi cun la'h Xtaa'dahn nin nuu dxibaa' nin gulu'nehza na'h loh guidxyiyuh rii'.
41 Bwiinn nin guni'hi yihdzi ñi'h dxia'han tuhbi bwiinn nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs laasii ze' ba pur xcweenta Dxiohs, zica'ha za ba la'h gahca ziga tuhbi guelnaza'ca nin rca'ha bwiinn nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs. Zi'chi gahca za la'h bwiinn nin guni'hi yihdzi ñi'h dxia'han tuhbi ndxi'hw nin naa za'ca xmohda ñi'h laasii naa ba bwiinn za'ca, zica'ha za ba la'gahca ziga guelnaza'ca nin guica'ha ndxi'hw nin naa za'ca xmohda ñi'h chi.
42 Ya cuun chi'h zi za bwiinn nin gudi'hi nicala tuhbi llihga ñihsa naga'ldiuh la'h ra' bwiinn gulliaa'yi'hn ra' rii' nin naa ra' xpwi'nnahn, guchiin nin rñi'n zica'ha ra' ba tuhbi cohsa za'ca.

11

Guxe'hla Jwahn nin ruro'bañihsa xpwiinn ba tin gwaganaabadxyi'dxyi ra' ba loh Jesuhs
(Lc. 7.18-35)

1 Ya chin guya'loh bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h xa guunn ra' ba xtsi'n Ñi'h, chi'chi guna'zu nehza Ñi'h loh guidxyi ra' nin rnabwa' guihdxyi chi tin zee galuu'yi Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn,
2 ya gaduhbi nin nuu Jwahn nin ruro'bañihsa la'n lahtsi dxi'ba, bihn ba xcweenta dzi'n ra' nin cayuhnn Jesuhs, ni'chin nin guxe'hla Jwahn paaldaa ra' xpwiinn ba
3 tin gwaganaabadxyi'dxyi ra' ba loh Jesuhs sidela la'hpa'h Ñi'h naa Ñi'h Crixtu o ñihweza ru ba dxi' stuhbi bwiinn,
4 ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Guldxiaa tin gulgahbi loh Jwahn garaa ra' nin caywa'ha tu cun nin cayihn tu;

5 gulgahbi la'h ra' bwiinn nin rahcaloh ñi'h, la'hloh ra' ba biaca, bwiinn ra' nin ayi
nuu sah la'h ra' ba rzah, bwiinn ra' nin rahchyi guii'dxyu tihxi ñi'h la'h guii'dxyu chi
guñihchiloh tihxi ra' ba, bwiinn ra' nin rahca dxiahga ñi'h la'h dxiahga ra' ba ballaala,
bwiinn ra' nin guhchi la'h ra' ba babahn loh guelguhchi, ya bwiinn prohbi ra' nin
cabweeza gacanee Dxiohs la'h ra' ba, la'h ra' ba cagazo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs nin
guta'h la'h ra' ba loh duhlda.
6 ¡Dichohsa naa ra' bwiinn nin ayi gusaa'n xcweenta ziga riachiisto' ra' ba na'h!
7 Ya chin babii ra' xpwiinn Jwahn loh Jesuhs chi'chi guzo'baloh guñi' Ñi'h xcweenta
Jwahn loh ra' bwiinn, rahbi Ñi'h:
—¿Chyu ni'ca gwaguia'ha tu loh dahan? ¿Ta tuhbi ñihta nin biehla gudzihbi bwih?
8 Ya sidela ayi ni'chi dxi'h, ¿xiilla gwaguia'ha si chi'h tu? ¿Ta gwaguia'ha tu tuhbi
ndxi'hw nin nahcu lahdxi za'ca? La'h tu naann tu sola yihdzi tuhbi bwiinn nin rnabwa'
duxa nuu bwiinn ra' nin nahcu lahdxi za'ca.
9 Ya nnaha xchi'h, ¿xi pur biria'h chi'h tu? ¿Ta tin gwaguia'ha tu tuhbi bwiinn nin rñi'
xchi'dxyi Dxiohs? Zi'chi pwihsi, tuhbi bwiinn nin naa bwiinn nin mahziru lasahca que
ziga daada ra' nin guñi' xchi'chi Dxiohs.
10 Xcweenta Jwahn ni'chi ruze'ta loh Xchihtsi Dxiohs hasta rahbi squii':
Zixe'hla'hn tuhbi xpwii'nnahn galohtii' tin la'h ba guzuhnayaa neziuh nin guzee lu'h.
11 'Guchiin nin rñi'n loh tu, garaa ra' ziga bwiinn ra' nin raalaa ra' loh guidxyiyuh
rii' pur gunna'h, nagahdxi dxiinloh nin tuhbi bwiinn nin nagahdxi gaca lasahcatii' ziga
Jwahn nin ruro'bañihsa, per nin naa bi'tu'hntii' loh xquelrnabwa' Dxiohs ni'chi mahzi
lasahca loh Jwahn.
12 'Dez la'n dxyih ra' nin guzo'baloh ruluu'yi Jwahn, cun para hasta nnahyi nuu ziahan
duxa ra' bwiinn nin xclaa'dzi chuu ra' loh xquelrnabwa' Dxiohs lajweersi, ya snuhn ra'
ba lajweersi xclaa'dzi ra' ba cwe'hellu'hu ra' ba loh guelrnabwa' xteenn Dxiohs.
13 Garaa ra' bwiinn ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs cun ziga naa xlehyi Moisehs
guñi'xgah ra' ba xcweenta ziga cohsa ra' nin gaca, cun para la'n dxyihyi nin bi' Jwahn,
14 ya sidela xclaa'dzi tu chechiisto' tu dxyi'dxyi rii', la'gahca Jwahn naa Elías ndxi'hw
xteenn Dxiohs nin nahpa dxi'.
15 Bwiinn ra' nin zohballaala dxiahga ra' ñi'h, gulchuu' gulcha'zi dxyi'dxyi rii'.
16 ¿Cuun nin xñah ziga xñah ra' bwiinn nin rii nabahan la'n dxyih ra' rii'? Rluu'yi ra'
ba ziga zi xñah ra' nuhn biñi'n nin riidzihta loh dxiaa' hasta rdoo' xica, ya cañi' ra' bi loh
ra' lasaa' ra' bi jweersi roo:
17 "Bachidxi'lda nu bichiiwuu tin ñudxia'ha tu per ayi badxia'ha tu; bachidxi'lda
nalaasa za nu tin ñu'n tu, per ayi za bi'n tu."
18 Laasii bi' Jwahn nin ayi gudahw ba ziahan nin ayi za gwaa' ba vihnnu, nee rahbi tu
nuu tuhbi bwiinndxaaba sto' Jwahn.
19 Ya lwehgu gahca badzihn Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, rahw ba nee ree'
za ba vihnnu, ya rahbi tu naa ba tuhbi nin rahw chi'h zi cun ree' chi'h zi, cun
naa za ba nin rdxa'ga loh ra' bwiinn nin rsadxihlli impwestu cun bwiinn nin ayi
ruzo'badxiahga lehyi, per xquelnasiin Dxiohs naa raria'caa ruluu'yi xcweenta bwiinn
ra' nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi Ñi'h.

Guihdxyi ra' nin ayi bazo'badxiahga xchi'dxyi Jesucristu (Lc. 10.13-15)

20 Ya chi'chi guzo'baloh Jesuhs gudxihndxinee dxyi'dxyi Ñi'h la'h ra' bwiinn guihdxyi
ra' nin bwa'ha dzi'n roo' ra' nin bwi'hnn Ñi'h, laasii la'h ra' bwiinn guihdxyi ra' chi ayi
rusaguu'dzi sto' ra' ba nez loh Dxiohs, ya chi'chi rahbi Jesuhs:
21 —¡Prohbi za la'h tu bwiinn guihdxyi Corazihn, cun neezaa la'h za tu bwiinn guihdxyi
Betsaida prohbi za la'h tu!, laasii sidela la'h ra' bwiinn guihdxyi Tiru cun bwiinn

guihdxyi Sidohn ñwa'ha ra' ba dzi'n roo' ra' nin bwi'hnna'hn nez loh tu, nahpa ñazah ra' ba xneziuh Dxiohs nee ñahcu ra' za ba lahdxi lluhn cun ñuro'ba ra' ba cobadeh yihca ra' ba.
22 Ni'chin chin guunn Dxiohs jwisi loh guidxyiyuh rii' mahzi ru gusa'cazii Ñi'h la'h tu loh ra' bwiinn Tiru cun bwiinn Sidohn ra'.
23 Ya la'h tu bwiinn guihdxyi Capernaum, ¿ta ruhnn chi'h tu lligaaba par dxibaa' gacah tu? ¡Sidela nnah mas la'n gueeta gabihldxyi dxiehta tu!, laasii sidela loh guihdxyi Sodoma ñu'nnahn dzi'n roo' ra' nin bwi'hnna'hn loh tu, guihdxyi chi nahpa ñazah za'ca hasta la'n dxyih ra' rii'.
24 Ni'chin nnah rñi'n loh tu la'n dxyih nin gaca jwisi loh guidxyiyuh, ziroo' ru guelrza'cazii guni'hi Dxiohs la'h tu que ziga guza'ca ra' bwiinn guihdxyi Sodoma.

Gultaa' na'hla na'h ya zahpa tu guelruzi'laa'dzi
(Lc. 10.21-22)

25 Ya la'n dxyih ra' chi rahbi Jesuhs:
—Zuxchiilli lu'h Xtaa'dahn nin rnabwa' dxibaa' cun loh guidxyiyuh, laasii cagaluu'yi lu'h la'h ra' bwiinn nado'laadzi nin naa ziga bweezu ra' cohsa ra' nin guluu'la'n lu'h loh ra' bwiinn naann ra', cun loh nin rahcabwa', ya baluu'yi lu'hn nez loh ra' bwiinn ra' nin ayi xi dxiuu.
26 Zi'chi, Paah, laasii zi'chi ruhnn lu'h lligaaba naa bwen gaca.
27 'Laasii la'h Xtaa'dahn biu'n ntriehgu garaatii' loon, ya ayi chyu nu'nbwa' la'h Llii'n Ñi'h; sola la'h Daada Dxiohs nu'nbwa' Ñi'h la'h Llii'n Ñi'h. Ya ayi za chyu nu'nbwa' la'h Daada Dxiohs, sola Llii'n Ñi'h nu'nbwa' la'h Ñi'h, cun neezaa bwiinn ra' nin gudihdxyi Llii'n Ñi'h dxiu'nbwa' la'h Xtaada Ñi'h.
28 Gultaa' nez loon garaa tu nin babadxahga cun nin cagasi'naa'ha ra' duhlda, laasii na'h guni'hihn guelrzi'laa'dzi la'h tu,
29 per gulgasi'dxi guunn tu dzi'n nin gulu'yi'hn la'h tu, nee gulgasi'dxigahca xcwee'ntahn laasii naan bwiinn naguu'dzi sto' cun nahpa zahn paseensi la'h tu, ya sidela guunn tu squii' zidxeela tu hasta gapa xaalma tu guelruzi'laa'dzi,
30 laasii dzi'n nin gulu'yi'hn la'h tu cun garaa nin gusagwa'hn la'h tu, ayi xi guinaa'ha ra'n.

12

Batiaa'ha ra' xpwiinn Jesuhs trihgu dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel
(Mr. 2.23-28; Lc. 6.1-5)

1 Ya dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel, zeezah Jesuhs loh yuh ra' hasta na' trihgu, pwihsi la'n dxyih chi bichia'hn ra' xpwiinn Ñi'h, ya chi'chi guzo'baloh bachywa'h ra' ba trihgu tin gullo'ba ra' ba bwii'dzi'hn ra' chi gudahw ra' ban,
2 ya chin bwa'ha ra' nuhn bwiinn guido' nin laa fariseu ni'chi chi'chi rahbi ra' ba loh Jesuhs:
—Bwa'ha cayuhnn ra' xpwiinn lu'h ziga nin ayi rusaa'n lehyi gaca dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel.
3 Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Ta nagahdxi gu'lda tu loh Xchihtsi Dxiohs hasta rñi' cuun nin bwi'hnn guehtu Davihd tuhbi dxyih nin bichia'hn ba cun garaa ra' xpwiinn ba?
4 Pwihsi guyuu'tii ba la'n xquido' Dxiohs tin gudahw ba pahn nin ayi nuu gahw ra' bwiinn ziga xpwiinn ba o ziga la'h za ba, laasii la'h dxi'h ra' bixohza rahca rahw pahn chi.
5 O ¿nagahdxi gu'lda tu loh xchihtsi lehyi Moisehs xa ruhnn ra' bixohza la'n guido' dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel, ruhnn ra' ba xtsi'n ra' ba, per ayi xi xtuhlda ra' ba?

6 Pwihsi rñi'n loh tu rii', zuu tuhbi nin lasahca ru loh ziga lasahca guido' roo'.
7 Pwihsi la'h tu ayi guhcabwa' tu xi zee loh Xchi'dxyi Dxiohs rii': "Pwihsi nin
xclaa'dzihn guunn tu galahsasto' tu la'h ra' bwiinn lasaa' tu xlawaa'ha guni'hi tu guhn
na'h." Sidela ñahcabwa' tun ayi ñudzii'ba tu duhlda yihca bwiinn nin ayi xi xtuhlda ñi'h,
8 laasii la'h Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw naa Daada loh dxyih nin ruzi'laa'dzi ra'
bwiinn Israel.

Bwiinn nin gubihdzi naa ñi'h (Mr. 3.1-6; Lc. 6.6-11)

9 Ya chin babii Jesuhs ri'chi, chi'chi guyuu'tii Ñi'h la'n tuhbi xquido' bi'tu'hn ra' bwiinn
Israel,
10 ya la'n guido' chi zohba tuhbi ndxi'hw nin gubihdzi naa ñi'h, ya laasii riidxi'hyi
bwiinn Israel ra' chi xa guca'chiah dxixi'hw ra' ba la'h Ñi'h, ni'chin nin rahbi ra' ba loh
Ñi'h:
—¿Ta rusaa'n lehyi gusiaca lu'h tuhbi bwiinn dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel?
11 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Chyu tuhbi ndxi'hw nin dxa'ga loh tu nahpa tuhbi lli'hyi ya sidela la'h ma dxiaaba
ma la'n tuhbi bizee dxyih nin ruzi'laa'dzi tu, ¿tayi chi'h gabwe'he tu ma la'n bizee dxyih
chi gahca nicala naa dxyih nin ruzi'laa'dzi tu?
12 Pwihsi ziahan duxa ru lasahca tuhbi bwiinn loh tuhbi lli'hyi, pwihsi ni'chin nin
zusaa'n lehyi chyu guunn tuhbi bwen la'h stuhbi bwiinn dxyih nin rzi'laa'dzi bwiinn.
13 Ya chi'chi rahbi Ñi'h loh ndxi'hw nin gubihdzi naa ñi'h chi:
—Batsi'yi naa lu'h.
Ya batsi'yi naa ba ya lwehgu gahca biacan,
14 per chin baria'h ra' bwiinn fariseu ra' ri'chi guzo'baloh canaabadxyi'dxyi loh lasaa'
ra' ba xa guunn ra' ba tin chiinn ra' ba la'h Jesuhs.

Tuhbi dxyi'dxyi nin rñi' xcweenta Jesuhs

15 Ya chin guhcabwa' Jesuhs cuun lligaaba nin riiyuhnn ra' bwiinn fariseu ra' chi,
lwehgu baria'h Ñi'h ri'chi, ya gwana'hla ziahan duxa ra' bwiinn la'h Ñi'h, ya basiaca
za Ñi'h garaa gueldxyihdxyi nin rahca ra' bwiinn ra' chi,
16 ya gunabwa' Ñi'h ayi guze'ta ra' ba chyu naa Ñi'h
17 tin guzohba dxyi'dxyi nin guñi' guehtu profeta Isaías chin rahbi ba:
18 Rii' la'h bwiinn nin guliin zuu, nin riahxine'hn cun nin nugu'nasaa sto'n;
ya zudi'hihn Spírituhn la'h ba nee zuluu'yi ba xcweenta xquelguxchisi Dxiohs loh ra'
bwiinn nin ayi naa ra' bwiinn Israel.
19 Ayi dxiaala rwaa' ba guiñi' ba, ayi za cwidxyidxiah ba, ayi za chuu nin dxiindxiahga
rsiaa'ha ba loh neziuh ra',
20 ayi za chi'chi ba ñihta nin guhchii la, nin ayi za gusiu'yi ba mwehchi nin gue'du
rbwe'he guhxa, hastayi dxyih nin gwa'ha ba gaca guelguxchisi loh guidxyiyuh.
21 La'h si ba chechiisto' ra' bwiinn nin ayi naa bwiinn Israel tin guta'h ba la'h ra' ba loh
duhlda.

Baca'chiah ra' bwiinn, bwiinndxaaba rahcanee la'h Jesuhs (Mr. 3.19-30; Lc. 11.14-23; 12.10)

22 Ya gwanee ra' bwiinn tuhbi lasaa' ra' ba nin guyuu' tuhbi bwiinndxaaba sto' ñi'h
loh Jesuhs, bwiinn chi ayi riin loh ba cun bia'han goopa za ba, ya bwi'hnn Jesuhs gahn
gubia'garii bwa'ha ba cun bañi' za ba ya zi'chi zi biaca ba,
23 ya garaa ra' bwiinn nin rii ri'chi guzo'baloh canaabadxyi'dxyi loh lasaa' gahca ra'
ba rahbi ra' ba:
—¿Tayiga llahga dxi'h guehtu Davihd dee'?
24 Ya chin bihn ra' bwiinn fariseu dxyi'dxyi ra' rii', rahbi ra' ba:

—Ndxi'hw rii' rabwe'he bwiinndxaaba sto' ra' bwiinn laasii Belzebuu nin rnabwa' la'h ra' bwiinndxaaba cayahcanee la'h ba.
25 Ya chin guhcabwa' Jesuhs xa naa lligaaba nin riiyuhnn ra' ba, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Garaa ra' bwiinn nin nuu loh tuhbi guelrnabwa' nin rbahchi xchih tuhbi cwa'h bwiinn tin chindxinee lasaa' ra' ba pwihsi nahpa ñichiloh guelrnabwa' chi; ya tuhbi guihdxyi hasta rii ra' tuhbi jwamihyi bwiinn sidela rlaa'ha lasaa' ra' ba ziahan cwa'h tin chindxinee lasaa' ra' ba nahpa ziñihchiloh ra' ba.
26 Ya zi'chi gahca za sidela la'h bwiinndxaaba rabwe'he gahca ba la'h nin naa za bwiinndxaaba sto' ra' bwiinn pwihsi zilaa'ha lasaa' ra' ba, ya pwihsi ¿xaalla cheezah chuu xquelrnabwa' ra' ba?
27 Ya la'h tu rahbi tu rabwe'hehn bwiinndxaaba sto' ra' bwiinn cun xquelrnabwa' bwiinndxaaba, per sidela zi'chi ñahca, ¿cuun xchi'h nin rudi'hi guelrnabwa' la'h ra' xpwiinn tu tin rabwe'he ra' ba bwiinndxaaba? Ni'chin la'h gahca ra' ba zuluu'yi ra' ba billi'n loh xigaaba tu.
28 Ya sidela na'h rabwe'hehn bwiinndxaaba sto' ra' bwiinn cun xquelrnabwa' Spíritu Saantu xteenn Dxiohs, ni'chi ruluu'yi la'h xquelrnabwa' Dxiohs badzihn loh tu.
29 '¿Xa guunn tuhbi bwiinn nin ruhnn guba'n chu'tii yihdzi tuhbi ndxi'hw nin nahpa tuhbi bwiinn nin rulaloh yihdzi ba tin para ayi cwe'hellu'hu ba nin nahpa ndxi'hw chi? Sola nin guunn guba'n chi galoh guchi'bidu'h ba la'h bwiinn chi, zi'chi sihn zuhnn ba gahn cwe'hellu'hu ba nin nahpa bwiinn chi.
30 'Bwiinn ra' nin ayi xclaa'dzi na'h rdxyi'chinee ba na'h, ya bwiinn ra' nin ayi rahcanee na'h guidiaa'ha ra' bwiinn la'la'ga'h cabwe'hecaa ra' ba bwiinn loon.
31 'Pwihsi ni'chin nin rñi'n loh tu gusia'pitii Dxiohs xtuhlda ra' bwiinn cun garaa dxyi'dxyi dxaaba nin guiñi' ra' ba loh Ñi'h, per sidela la'hra' ba guiñi'yah ra' ba la'h Spíritu Saantu Dxiohs, ayi gusia'pitii Ñi'h xtuhlda ra' ba.
32 Dxiohs gusia'pitii Ñi'h xtuhlda chyu chi'h zi nin guiñi'yah la'h Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, per bwiinn nin guiñi'yah la'h Spíritu Saantu ayi dxia'ldatii' sto' Dxiohs xtuhlda bwiinn chi nin loh guidxyiyuh rii' nee nin loh guidxyiyuh nacuubi nin gue'du dxi'.

Riuu'nbwa' bwiinn yahga pur nin rcah lohon
(Lc. 6:43-45)

33 Rahbi za Ñi'h:
—Gulgahpaabiñih za'ca tuhbi yahga ñinahxi, ya zi'chi zicah ñinahxi za'ca lohon; per sidela la'h tu ayi gaapaabiñih za'ca tu tuhbi yahga ñinahxi, pwihsi zi'chi za ñinahxi dxaaba guicah lohon. Ya zi'chi riu'nbwa' bwiinn yahga pur nin rcah lohon.
34 ¡La'h tu bwiinn nin naa ra' ziga zi bwe'lda ña'laa'dzi! ¿Xa xclaa'dzi tu guiñi' tu dxyi'dxyi za'ca sidela la'h gahca tu nadxaaba naa tu? Ya sto' tu rdahla dxyi'dxyi dxaaba nin rñi' rwaa' tu.
35 Bwiinn za'ca rñi' ba dxyi'dxyi za'ca laasii dxyi'dxyi za'ca chi nuu sto' ba, ya bwiinn nadxaaba rñi' za ba dxyi'dxyi dxaaba laasii dxyi'dxyi dxaaba chi nuu sto' ba,
36 ya na'h rñi'n loh tu dxyih nin gaca jwisi loh guidxyiyuh garaa ra' bwiinn chixtee' ra' ba loh Dxiohs gallee dxyi'dxyi dxaaba nin guñi' ra' ba.
37 Pwihsi pur dxyi'dxyi nin guiria'h rwaa' tu zuhnn guiñi' Dxiohs bwiinn za'ca tu, o pur xchi'dxyi za tu chi zuhnn guñihchi tu nez loh Dxiohs.

Bwiinn ra' nin ayi riachiisto' ra' ñi'h canaaba ra' ba guunn Jesuhs tuhbi dzi'n roo ziga tuhbi sehn
(Mr. 8.12; Lc. 11-29-32)

38 Ya chi'chi rahbi nuhn bwiinn fariseu ra' nee cun nuhn ra' mwehsu nin ruluu'yi xlehyi Moisehs loh Jesuhs:
—Mwehsu, xclaa'dzi nu guidia'ha nu guunn lu'h tuhbi dzi'n roo' ziga tuhbi sehn.

39 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—La'h tu ayi nnaa tu guunn tu nin xclaa'dzi Dxiohs sino que sola nin xclaa'dzi tu, yannah rnaaba tu gu'nnahn tuhbi dzi'n roo' tin gwa'ha tun, per sola sehn xteenn guehtu Jonahs daada nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs ca chieempa roo' guni'hihn la'h tu.
40 Pwihsi ziga guyuu' guehtu Jonahs sto' bwehlda chohnna dxyih nee chohnna gue'la, pwihsi zi'chi za la'h Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw ziuu' za ba chohnna dxyih cun chohnna za gue'la la'n loh yuh.
41 Ya bwiinn chieempa ra' xteenn guihdxyi Nínive ziazu'nchii ra' ba chin gaca jwisi chin guunn Dxiohs guelguxchisi loh ra' bwiinn nin rii nabahan nnah tin guca'chiah ra' ba la'h tu, laasii la'h ra' bwiinn guihdxyi Nínive chi biu'garii ra' ba loh xquelña'ñih Dxiohs chin gwagaluu'yi guehtu Jonahs xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' ba nee na'h nin nuu'huhn lahda tu mahzi lasahcahn loh Jonahs per ayi ruzo'badxiahga tu xchi'dxyi'hn.
42 Neezaa tuhbi naani'hn nin guhca rrehyna loh yuh ra' nez lahdu la'n gueeta chesu'nchii ba tin guca'chiah ba la'h ra' bwiinn nin rii nabahan loh guidxyiyuh nnah laasii la'h ba biria'h ba rwaa' guihdxyiyuhyi tin baca'dxiahga ba guelrahcabwa' duxa xteenn guehtu Salomohn, yannah nuu'huhn lahda tu naan nin mahzi lasahca xchi'dxyi ñi'h loh Salomohn per ayi ruzo'badxiahga tu xchi'dxyi'hn.

Bwiinndxaaba nin rabia'garii sto' bwiinn
(Lc. 11.24-26)

43 Rahbi za Ñi'h:
—Ya chin raria'h tuhbi bwiinndxaaba sto' tuhbi bwiinn, chi'chi rca'nzaa ba loh dahan desierto tin rdxi'hyi ba canehza guzi'laa'dzi ba, per ayi rdxeelan,
44 ya chi'chi ruhnn ba lligaaba: "Mas cha'yi gabia'gariin rwaa' yihdzihn hasta biria'hn." Ya chin radzihn ba ri'chi, bwa'ha ba sto' bwiinn nin baria'h ba galoh chuhla biahcan ziga zi tuhbi yuu' nin biyo'ba la'n ñi'h.
45 Chi'chi riah bwiinndxaaba chi tin riagatiaa'ha ba zagahdzi bwiinndxaaba nin mahzi rusa'cazii que ziga ruhnn bwiinn dxaaba chi, ya zi'chi tuhsi juunta riuu'tii ra' garaa ra' bwiinndxaaba ra' chi sto' bwiinn chi, ya mahzi nalaasa ru guunnee ra' ba la'h bwiinn chi que ziga galoh, pwihsi zi'chi saca ra' bwiinn ya'dxi, nin rii nabahan loh guidxyiyuh nnah.

Xmaah Jesuhs cun bwihtsi ra' Ñi'h
(Mr. 3.31-35; Lc. 8.19-21)

46 Loh zeezah gahca cañi' Jesuhs loh ra' bwiinn chin badzihn xmaah Jesuhs cun bwihtsi ra' Ñi'h nez dihtsi jwehra, ya guclaa'dzi ra' ba ñiñi' ra' ba loh Jesuhs per ayi guhcan cun rii ra' chi'h ba nez dihtsi jwehra,
47 ya guyuu' tuhbi bwiinn nin gwaguihtsi loh Jesuhs rahbi ba loh Ñi'h:
—Xmaah lu'h cun bwihtsi ra' lu'h rii ra' dihtsi jwehra ri'chi, ya xclaa'dzi ra' ba guiñi' ra' ba loh lu'h.
48 Ya sola squii' rahbi Jesuhs loh bwiinn nin gwagañi' loh Ñi'h:
—¿Cuun nin naa xmaa'hn, nee cuun ra' za nin naa ra' bwihtsi ra'n?
49 Chin guya'loh guñi' Ñi'h squii', chi'chi baluu'yi Ñi'h cun naa Ñi'h nez hasta rii ra' bwiinn nin naa ra' xpwiinn Ñi'h, ya chi'chi rahbi la'ga'h Ñi'h:
—Bwiinn ra' rii' naa xmaa'n cun bwihtsi ra'n,
50 laasii garaa ra' nin ruhnn ziga xclaa'dzi Xtaa'dahn nin nuu dxibaa' gaca, bwiinn ra' chi naa bwihtsi ra'n cun bizaa'nahn, cun xmaa'n.

13

Xcweenta tuhbi bwiinn nin gulahchi biñih
(Mr. 4.1-9; Lc. 8.4-8)

1 Ya dxyih chi gahca biria'h Jesuhs rwaa' yuu' chi tin gwah Ñi'h hasta rwaa' laguhn,
ya chin badzihn Ñi'h ri'chi guzohba Ñi'h rwaa' laguhn chi,
2 ya laasii badiaa'ha ziahan bwiinn ri'chi, ni'chin gucah Ñi'h la'n tuhbi laancha, ya
hasta la'nyi laancha chi guzohba Ñi'h. Ya garaa ra' bwiinn rii ra' hasta rwaa'yi ñihsa chi,
3 bwii'yidxyi'dxyinee Ñi'h ziahan cweenta si la'h ra' ba, rahbi Ñi'h:
—Gulgaca'dxiahga; biria'h tuhbi bwiinn zeetachi ba biñih loh dahan,
4 ya loh zeezah ba loh neziuh biaaba nuhn xooba ba loh nezyuh, ya lwehgu biaaba ra'
maani'hn loh neziuh chi tin gudahw ra' ma llooba chi,
5 ya stuhbi lahta biaaba nuhnan lahda dxiah hasta ayi ziahan yuh, ya lwehgu
gutahnan laasii ayi guhca biñihin gueeta loh yuh,
6 per chin biga'han gubihdxyi baca'dxih gubihdxyi la'han laasii ayi guyuu' xcohpa loh
yuh chi nee zigala ayi guna'zu xtulbaa'han lahda dxiah chi ni'chin gubihdzin.
7 Ya snuhn llooba chi biaaba lahda yaguihchi ra', ya yaguihchi ra' chi ayi basaa'nan
ñiroo' biñih chi sola guhcan dxihlli bachiidxiah, ni'chin nin ayi xi guyuu' lohon,
8 per biñih nin biaaba loh yuh za'ca, ni'chiyi badi'hi jusehchi za'ca; ya nuu ra' ñihza
xteenn lloobwi'hn nin biaaba loh yuh guhcan ziahan llooba, ya snuhn ra'n nalayi gucah
llooba tihxi ñihza xteenn tuhbigah ra' lloobwi'hn nin gurih loh yuh, ya snuhn ra'n galda
bitsi'h si lloobwi'hn gucah tihxi tuhbigah ra' ñihza xteenn lloobwi'hn nin gurih loh yuh.
9 Pwihsi bwiinn nin zohballaala dxiahga ñi'h chuu ba cha'zi ba dxyi'dxyi ra' rii'.

Xixnaa bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs cweenta ra' rii'
(Mr. 4.10-12; Lc. 8.9-10)

10 Ya chi'chi gwabiiga ra' xpwiinn Jesuhs loh Ñi'h tin rahbi ra' ba:
—¿Xixnaa ruu'yidxyi'dxyi lu'h puura cwenta si loh ra' bwiinn?
11 Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—La'h tu sihn zuluu'yi Dxiohs xcweenta cosa rala'n ra' xteenn xquelrnabwa' Ñi'h tin
gacabwa' tun, per la'h ra' bwiinn puura cweenta si gulu'yi'hn.
12 Pwihsi bwiinn nin nahpa la guelrahcabwa' zica'ha ru ban loh guelrahcabwa' nin
nahpa la ba, ya zi'chi zahpa ba ziahan roo' guelrahcabwa', per bwiinn nin ayi xi nahpa
pa'h hasta loh gulliaa'hyi'hn nin nahpa ba ziyapitii'hin loh ba,
13 pwihsi ni'chin nin rñi'n cweenta si loh ra' bwiinn, laasii la'h ra' ba rwa'ha ra' ba per
ayi riin loh ra' ba; neezaa rihn dxiahga ra' ba per ayi ria'zi dxyi'dxyi yihca ra' ba,
14 tin pur xcweenta ra' ba soobaa dxyi'dxyi ra' nin guñi' guehtu profeta Isaías chin
rahbi ba:
Nicala pur mas nin guca'dxiahga dzi'tsi ra' bwiinn, per ayi cha'zi ra' ba dxyi'dxyi,
ya zi'chi za nicala pur mas nin guta'tsi dzi'tsi ra' ba ayiza dxiin loh ra' ba,
15 laasii lasto' ra' bwiinn ra' rii la'n biahca dxiipa, ya dxiahga ra' ba rihn ra' ba naa'ha
duxa,
ya loh ra' ba ñie'wun ni'chin ayi rwa'ha loh ra' ba, cun ayi rihn za dxiahga ra' ba,
ya sto' ra' ba la'n biahca dxiipa, tin ayi dxie'na'hla ra' ba na'h nee tin ayiza gusia'ca ra'n
ba.
16 'Per la'h tu, dichohsa tu laasii rwa'ha za'ca bizloh tu nee rihnn za'ca za dxiahga tu,
17 pwihsi guchiin nin rñi'n ziahan ra' daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs cun ziahan
za bwiinn za'ca ra' guclaa'dzi ra' ba ñwa'ha ra' ba nin riiywa'ha tu per ayi bwa'ha ra'
ban, neezaa guclaa'dzi ra' ba ñihn ra' ba dxyi'dxyi ra' nin rigaca'dxiahga tu nnah per
ayi za bihn ra' ban.

Jesuhs guñi' xapa'h naa xcweenta bwiinn nin gulahchi biñih
(Mr. 4.13-20; Lc. 8.11-15)

18 Rahbi za Ñi'h:

—Pwihsi gulgaca'dxiahga xa naa xcweenta bwiinn nin gulahchi biñih, nee xa naa ra' za sto' cada tuhbigah bwiinn ziga cada tuhbigah lahta hasta biaaba llooba chi.
19 Bwiinn ra' nin rihn dxyi'dxyi xteenn xquelrnabwa' Dxiohs, nee ayi ria'zi dxyi'dxyi ra' chi la'ñihca ra' ba, bwiinn ra' chi naa ziga llooba nin biaaba loh nezyuh, ya lwehgu gahca radzihn bwiinndxaaba ya rabwe'he dxia'hla ba xchi'dxyi Dxiohs nin guhca biñih sto' bwiinn chi,
20 ya llooba nin biaaba lahda dxiah naa ziga bwiinn ra' nin ria'zi xcweenta xchi'dxyi Dxiohs ya rca'ha ban cun riahxi duxa sto' ra' ba,
21 per ya laasii ayi nahpa ra' ba ziga dulbaa' cha'yi, ni'chin nin ayi riazahnee ra' ba xchi'dxyi Dxiohs cun gaduhbi xigaaba ra' ba, ya balaaqui'hn si rza'cazii ra' ba o rdxyi'chinee ra' bwiinn la'h ra' ba pur xcweenta xchi'dxyi Dxiohs ni'chin rbwe'he sto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs.
22 Ya llooba nin biaaba lahda yaguihchi ra', naa ziga bwiinn nin bihn xchi'dxyi Dxiohs, per mahzi riuu' ba lligaaba xtsi'n ba tin gapa ba cohsa za'ca xteenn loh guidxyiyuh rii', ya guelnaza'ca chi rusagui'hi la'h ba ya dee' naa nin ruzia'tii xchi'dxyi Dxiohs la'n lasto' ba, ni'chin nin ayi ria'han guelnaza'ca la'n lasto' bwiinn rii',
23 ya llooba nin biaaba loh yuh za'ca ni'chi naa ziga bwiinn nin rihn xchi'dxyi Dxiohs ya riuu' ba ria'zi ban, neezaa naa ra' ba ziga guiña'h nin guzohba ñihza nin gucah ziahan llooba pur tuhbi llooba nin biaaba loh yuh za'ca chi, ya stuhbi ñihza chi gucah mas garooldallee llooba pur tuhbi za llooba nin biaaba ri'chi, ya stuhbin ziga ñihza nin gucah galda bitsi'h llooba pur tuhbi za llooba nin biaaba stuhbi lahta loh yuh chi.

Xcweenta trihgu cun dxihlldahan nin guyuu' loh trihgu

24 Ya bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs stuhbi cweenta loh ra' bwiinn chi rahbi Ñi'h:
—Guelrnabwa' xteenn Dxiohs naa ziga tuhbi ndxi'hw nin bwi'hnn biñih trihgu za'ca loh xtahan ñi'h,
25 per chin na'llgahsi ra' ba, badzihn tuhbi bwiinn nin rdxi'chinee la'h bwiinn nin naa xteenn ñi'h loh yuh chi ya loh guel llahn bwi'hnn biñih ba dxihlldahan loh trihgu ya chin bwi'hnn ni'chi gahn ziaa chi'h ba.
26 Ya chin guhca guroo' trihgu badzii'ban doh, neezaa dxihlldahan chi la'guroo',
27 ya chi'chi gwaguihtsi ra' mooza loh ballwaa'n nin naa xteenn ñi'h trihgu chi rahbi ba: “Daada, trihgu nin bwi'hnn biñih lu'h loh dahan agaa ganaalladxi'hn, nee nnah ¿calla nehza chi'h guzaa dxihlldahan nin nuu lohon?”
28 Chi'chi rahbi daada nin naa xteenn ñi'h trihgu chi loh mooza: “Pwehda tuhbi bwiinn nin rdxyi'chinee na'h bwi'hnn ni'ca.” Ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' mooza loh daada chi rahbi ra' ba: “¿Ta xclaa'dzi lu'h chogata'dxu nu dxihlldahan ra' chi loh trihgu?”
29 Per ballwaa'n chi squii' rahbi ba: “Ayi chegaxu tun laasii nagah nezii trihgu chegaxu tu.
30 Mas cha'yi gusaa'n tu chioo'hon hasta chin chapitii li'hn; ya chi'chi cu'neezahn mooza ra' nin chete'hecaa galoh dxihlldahan chi ya guunn ra' ban pur manuhlla tin guica'dxih ra'n, ya chi'chiyi gagu'cha'yi ra' xmo'zahn trihgu la'n yuu'.”

Cweenta xteenn bwii'dzi mortahsa
(Mr. 4.30-32; Lc. 13.18-19)

31 Neezaa bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs cweenta rii' loh ra' bwiinn rahbi Ñi'h:
—Guelrnabwa' xteenn Dxiohs naa ziga zi tuhbi bwii'dzi bi'tu'hn xteenn mortahsa nin bwi'hnn biñih tuhbi bwiinn loh xtahan ba.
32 Nicala naa bwii'dzi mortahsa bwii'dzi bi'tu'hn ru loh ra' garaa ra' bwii'dzi ra', per chin rahca guroo'hon, rahcan guroo' ru loh ra' garaa ra' yahga roo', ya loh llii'dzin ruhnn ra' maani'hn xpichiehza ra' ma.

Cweenta xteenn levaduhra (Lc. 13.20-21)

33 Neezaa bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs stuhbi cweenta ya rahbi Ñi'h:
—Guelrnabwa' xteenn Dxiohs naa ziga levaduhra nin gugu'chinaa tuhbi gunna'h loh chohnna madxihdu harihn, ya levaduhra chi nahpa rusadxihin la'h cohba harihn chi.

Xixnaa baluu'yi Jesuhs ganaalla si cweenta ra' (Mr. 4.33-34)

34 Bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs garaa ra' dxyi'dxyi ra' rii' loh ra' bwiinn cun ganaalla si cweenta ra' ra' si; ya dela sin ayi cweenta ra' ayi xi ruu'yidxyi'dxyi Ñi'h loh ra' bwiinn.
35 Squii' guhca tin guzohba dxyi'dxyi ziga guñi' tuhbi guehtu daada nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs chin baca'h ba loh dxihtsi:
Zuu'yidxyi'dxyi'hn ganaalla cweenta si ra',
nee ziñi'n dxyi'dxyi rala'n ra' nin nuu galohyi galoh nin gulahchixchih Dxiohs guidxyiyuh.

Jesuhs guñi' xapa'h naa xcweenta dxihlldahan nin guyuu' loh trihgu

36 Ya chin guluhlla si bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs loh ra' bwiinn, chi'chi guyuu'tii Ñi'h la'ñuu' nez rii ra' xpwiinn Ñi'h, ya chi'chi gwabiiga ra' xpwiinn Ñi'h hasta zuu Ñi'h tin gunaaba ra' ba loh Ñi'h guuyidxyi'dxyi Ñi'h loh ra' ba xi zee loh xcweenta dxihlldahan loh ra' ba.
37 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Bwiinn nin ruhnn biñih bwii'dzi biñih za'ca bwiinn chi naa Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw,
38 ya loh dahan naa ziga bwiinn guidxyiyuh ra', ya bwii'dzi biñih za'ca naa ziga xpwiinn Dxiohs, ya dxihlldahan naa ziga la'h ra' xpwiinn bwiinndxaaba,
39 ya bwiinn nin bwi'hnn biñih dxihlldahan naa bwiinndxaaba, ya jusehchi naa ziga chin ñichiloh guidxyiyuh, ya nin gutiaa'ha jusehchi naa ra' xaanjla Dxiohs,
40 ya ziga rdiaa'ha ra' cwa'n tin rca'dxihin, zi'chi za saca ra' bwiinn nin ayi guclaa'dzi ñuzo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs chin gaca jwisi loh guidxyiyuh.
41 Ya Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw zixe'hla Ñi'h xaanjla Ñi'h tin gabwii ra' ba garaa ra' bwiinn nin bwi'hnn dzi'n dxaaba ra' ziga bwiinn nin ruhnn riuu' xtuhlda stuhbi bwiinn, cun nin ayi ruhnn xnehza tin ayi chuu ra' ba loh guelrnabwa' xteenn Ñi'h, ni'chin nahpa guica'dxih ra' bwiinn ra' chi,
42 ya zi'chi zi guzee ra' ba la'n horna xteenn gabihldxi, ya ri'chi zu'n ra' ba, hasta loh lahyi ra' ba dxiinn guida'w tantu guel nalaasa nin saca ra' bwiinn ri'chi,
43 ya garaa ra' bwiinn nin guza'loh guunn ziga xclaa'dzi Dxiohs gaca, zahca ra' ba ziga zi tuhbi bia'ñih xteenn gubihdxyi loh guelrnabwa' xteenn Xtaada ra' ba nin nuu dxibaa'. Ni'chin bwiinn nin zohballaala dxiahga ra' ñi'h chuu ra' ba cha'zi ra' xchi'dxyi Dxiohs.

Xcweenta cohsa za'ca duxa

44 Rahbi za Ñi'h:
—Guelrnabwa' xteenn Dxiohs naa ziga tuhbi cohsa za'ca duxa nin nuula'n taayi loh yuh, ya tuhbi ndxi'hw rdxeela cohsa za'ca duxa chi, ya loh rdxeela ban rusie'wgahca ba yihcan ya riahxi duxa ba rbia'garii ba tin riagatoo' ba garaa nin nahpa ba tin rzi' ba loh yuh hasta bidxeela ba cohsa za'ca chi.

Xcweenta tuhbi perla nin lasahca duxa

45 Rahbi za Ñi'h:
—Guelrnabwa' xteenn Dxiohs naa za zigazi tuhbi bwiinn nin ruhnn guri'xi nin rca'nzaa rca'ndxi'hyi perla nin lasahca mweeyi roo',
46 ya chin rdxeela ba tuhbi perla nin lasahca mweeyi chi, rbia'garii ba tin riagatoo' ba garaa ra' nin nahpa ba tin ruza'h ba mweeyi rzi' ba perla chi.

Cweenta xteenn dxihxi bwehlda

47 Rahbi za Ñiˈh:
—Guelrnabwaˈ xteenn Dxiohs naa za ziga zi tuhbi dxihxi bwehlda, ya rnaˈzu garaaloh bwehlda laˈnan,
48 ya chin riadxah laˈn dxihxi bwehlda, rabweˈhecaa raˈ bwiinnan rwaaˈ ñihsa, ya riˈchigahca rzohba raˈ bwiinn nin riateˈhe bwehlda raˈ, tin rbwii raˈ ba bwehlda nin mahzi gallu'yi; tin riuuˈchaˈyi raˈ ma laˈn tipi ya riuuˈbwih raˈ nin ayi gallu'yi chi.
49 Ziˈchi za gunnee Dxiohs laˈh raˈ bwiinn chin gaduhbi guidxyiyuh, zixeˈhla Dxiohs xaanjla Ñiˈh tin gabwii raˈ ba bwiinn duhlda raˈ loh raˈ bwiinn zaˈca
50 tin gulaˈh raˈ aanjla chi laˈh raˈ bwiinn yaˈdxi raˈ chi loh dxih xteenn gabihldxi, ya riˈchi guˈn raˈ ba hasta dxigah gahwchihpa loh lahyi raˈ ba, tantu guelnalasa nin saca raˈ ba.

Cohsa zaˈca nacuubi cun cohsa zaˈca nin guyuˈxa

51 Chiˈchi rahbi Jesuhs loh raˈ ba:
—¿Gu rahcabwaˈ tu garaa raˈ dxyiˈdxyi raˈ rii?
Chiˈchi rahbi raˈ ba:
—Uhn, Rahcabwaˈ nun Daada.
52 Ya chiˈchi rahbi laˈgaˈh Jesuhs loh raˈ ba:
—Chin rusiˈdxi tuhbi bwiinn nin naann lehyi xcweenta guelrnabwaˈ Dxiohs nin nuu dxibaaˈ, naa ba ziga zi tuhbi ballwaaˈn xteenn tuhbi yuuˈ nin nahpa ziahan nin nazaˈca raˈ, ya rahca rbwii ba nin nacuubi cun nin guyuˈxa loh raˈn.

Gubiaˈgarii Jesuhs loh guihdxyi Nazaret nez hasta bieˈrooˈ Ñiˈh
(Mr. 6.1-6; Lc. 4.16-30)

53 Ya chin guyaˈloh bwiiˈyidxyiˈdxyi Jesuhs dxyiˈdxyi raˈ riiˈ, babii Ñiˈh nez chi
54 chiˈchi gwah Ñiˈh loh guihdxyi Nazaret nez hasta bieˈrooˈ Ñiˈh, tin guzoˈbaloh baluuˈyi Ñiˈh xchiˈdxyi Dxiohs laˈn xquidoˈ biˈtuˈhn raˈ bwiinn raˈ chi, ya bwiinn raˈ badxyigaaˈ duxa loh raˈ ba laˈh Ñiˈh, chiˈchi rahbi raˈ ba:
—¿Canehza basiˈdxi deeˈ garaa raˈ nin ruluuˈyi ba? ¿Xi pur rahca ruhnn ba dziˈn rooˈ raˈ?
55 ¿Tayi dee dxiˈh nin naa lliiˈn carpinteru nee tayi María dxiˈh laa xmaah ba, nee tayi laˈh dxiˈh za ba nin naa bwihtsi Jacobo, Joseh, Simohn, cun Judas?
56 Nee ¿tayi rii dxiˈh nuu raˈ bizaaˈn niˈca tuhsi junta cun laˈh raˈ nuˈh? ¿Calla nehza basiˈdxi chiˈh niˈca garaa raˈ nin cagaluuˈyi ba?
57 Ya pur nin cayuhnn raˈ ba lligaaba chi, niˈchin ayi gwachiistoˈ raˈ ba xchiˈdxyi Jesuhs, per chiˈchi rahbi Ñiˈh loh raˈ bwiinn raˈ chi:
—Garaa lahta ruzoˈbadxiahga raˈ bwiinn xchiˈdxyi tuhbi profeta, per lahdxyi ba cun yihdzi ba ayi ruzoˈbadxiahga raˈ bwiinn xchiˈdxyi ba.
58 Ya ayi bwiˈhnn Ñiˈh ziahan dziˈn rooˈ raˈ riˈchi, laasii ayi gwachiistoˈ raˈ bwiinn chi xchiˈdxyi Ñiˈh.

14

Squiiˈ guhca xquelguhchi Jwahn nin ruroˈbañihsa
(Mr. 6.14-29; Lc. 9.7-9)

1 Laˈn dxyih gahca raˈ chi naa Herodes gobernador loh guihdxyi Galilea, ya bihn ba zaˈbi dxyiˈdxyi xcweenta Jesuhs,
2 niˈchin rahbi Herodes loh raˈ xpwiinn ba nin rii hasta rnabwaˈ ba:
—Dee naa Jwahn nin ruroˈbañihsa, pwehda babahn ba loh raˈ bwiinn guuchi, niˈchin nin nahpa ba guelrnabwaˈ tin ruhnn ba dziˈn roo raˈ ca.

3 Laasii la'h gahca Herodes gunabwa' birwa'h yihca Jwahn, cun basie'w za ba la'h
Jwahn lahtsidxi'ba, cun bachi'bidu'h ba la'h Jwahn cun cadehn. Bwi'hnn Herodes squii'
pur Herodías xcunna'h bwihtsi ba nin biria'hlah Felipe,
4 laasii rahbi Jwahn loh Herodes:
—Ayi naa bwen cwe'hellu'hu lu'h xcunna'h bwihtsi lu'h.
5 Ya chin bihn Herodes dxyi'dxyi ra' rii' lwehgu guclaa'dzi Herodes ñidxiinn ba la'h
Jwahn per ayi bwi'hnn ban hohra chi gahca laasii bidxyihbi ba la'h ra' bwiinn,
6 per dxyihyi nin guhca dxyihlah Herodes, chi'chi badxia'ha llii'ndxa'pa Herodías pur
nin guhca dxyihlah Herodes galaayi loh ra' ba, ya pur nin badxia'ha dxa'pa chi biahxi
duxa Herodes,
7 pwihsi pur nin biuu'sto' ba badxia'ha dxa'pa chi ni'chin bia'handxyi'dxyinee ba la'h
bi zudi'hi ba nin chi'h zi guinaaba bi loh ba.
8 Ya ziga la'h dxa'pa chi galoh guñi'nee xmaah bi la'h bi, ni'chin rahbi bi loh Herodes:
—Xclaa'dzihn guni'hi lu'h na'h yihca Jwahn nin ruro'bañihsa loh tuhbi plahtu.
9 Ya chin bihn Herodes ni'chi guyuu' nalaasa sto' ba, per pur nin la'ba badi'hi xchi'dxyi
ba gudi'hi ba nin chi'h zi guinaaba dxa'pa chi loh ba ni'chin cun ayi xa ñuhnn ba, nee pur
cun neezaa bwiinn ra' nin zohbanee ba loh mweella ni'chin ayi ñaca ñucha'h xchi'dxyi
ba,
10 ya gunabwa' ba birwa'h yihca Jwahn la'n lahtsidxi'ba,
11 ya lwehgu gwanee ra' ba yihca Jwahn loh tuhbi plahtu guca'ha dxa'pa chi, ya la'h
bi badi'higah bin la'h xmaah bi.
12 Ya seguihdu badzihn ra' bwiinn ra' nin guhca xpwiinn Jwahn tin bateesa ra' ba
bwe'ltihxi Jwahn tin baca'tsi ra' ban ya seguihdu gwaguihtsi ra' ba loh Jesuhs xa guhchi
Jwahn.

Jesuhs badi'hi guelwahw gudahw ga'yu mihyi bwiinn
(Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

13 Chin guya'loh bihn Jesuhs xa guhchi Jwahn nin baro'bañihsa, chi'chi baria'h Ñi'h
ri'chi tuhbi dxi'h Ñi'h, tin gucah Ñi'h la'n tuhbi laancha tin zee Ñi'h tuhbi lahta nez hasta
ayi bwiinn ra', per la'h ra' bwiinn chin bihn ra' ba canehza zee Jesuhs, chi'chi biria'h ra'
ba lahdxyi ra' ba, tin zeena'hla ñaa' ra' ba la'h Jesuhs nez loh dahan desiertu,
14 ya loh nin biehta Jesuhs la'n laancha chi, bwa'ha Ñi'h loh ra' bwiinn chi, chi'chi
basiaca Ñi'h la'h ra' bwiinn dxyihdxyi ra' nin riinee ra' bwiinn ri'chi.
15 Ya chin gurih gue'la, chi'chi gwabiiga ra' xpwiinn Ñi'h cwee' Ñi'h ya rahbi ra' ba loh
Ñi'h:
—Bwa'ha la'h gudxyih guhca, nee hasta dxuu nu'h rii' ayi chyu bwiinn nuutii'. Mas
cha'yi guñi' loh ra' bwiinn ca guziaa ra' ba nez rraandxu ra', tin nez chi si' ra' ba nin
gahw ra' ba.
16 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Ayi xchi'hn guziaa ra' ba; ¡la'h tu gulgadi'hi nin gahw ra' ba!
17 Chi'chi rahbi ra' xpwiinn Ñi'h:
—Ayi chyu nahpa ziahan guelwahw gaya'n nu la'h ra' ba ña'chi'ca ga'yu pahn cun
chiohpa bwehlda nuu'.
18 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Gulta'nee pahn chi cun bwehlda chi rii'.
19 Chi'chi gunabwa' Ñi'h guzohba ra' bwiinn ziahan ra' chi loh cwa'n nin rii ri'chi,
chi'chi guca'ha Ñi'h pahn chi, cun garoopa bwehlda chi gudzii'ban loh naa Ñi'h, ya
bwa'ha Ñi'h nez llaa'ndxibaa' tin badi'hi Ñi'h guelzuxchiilli la'h Dxiohs nin nuu dxibaa',
ya chi'chi gutaa'ha Ñi'h pahn ra' chi chi'chi badi'hi Ñi'hn la'h ra' xpwiinn Ñi'h ya la'h ra'
ba gudxi'zi ra' ban, tin gudahw ra' bwiinn ziahan ra' chin,

20 ya garaa ra' bwiinn ra' chi gudahw ra' ba hasta ayi gunnah ru ra' ba ñahw ra' ba, ya
nin bwi'hnn sohbra ra' chi guhca ra'n tsi'h bichiohpa tipi,
21 ya bwiinn ra' nin gudahw ra' chi guhca ra' ba ziga chi'h ga'yu mihyi bwiinn ra' nin
naa ra' si ndxi'hw ya ayi guinacwenta ra' biñi'n cun gunna'h ra'.

Jesuhs guzah loh ñihsa
(Mr. 6.45-52; Jn. 6.16-21)

22 Ya chin guya'loh dzi'n roo' nin bwi'hnn Ñi'h ri'chi, chi'chi gunabwa' Ñi'h la'h ra'
xpwiinn Ñi'h tin gucah ra' ba la'n tuhbi laancha tin zee ñiidxyuu ra' ba, ziga nahpa
gadzihn ra' ba stuhbi lahdu rwaa' ñihsa chi, ya la'h Ñi'h bia'hancah ru Ñi'h ri'chi, laasii
gwa'ha Ñi'h dxiuu'nehza ra' bwiinn ziahan ra' chi tin guziaa ra' ba.
23 Ya chin guya'loh guñi' Ñi'h loh ra' bwiinn ziahan ra' chi, chi'chi gucah Ñi'h tuhbi
dahan tin ri'chi gudihdxyi-gunaaba Ñi'h Xtaada Dxiohs Ñi'h tuhsi Ñi'h.
24 Ya loh nin zeegah laancha zihtu nez galaayi loh ñihsa chi, ya guzo'baloh rteesa bwih
ñihsa, ya rca'nchii'hin la'h laancha nee neezaa laasii mwehrsi xnehz bwih zeenee ra' ba
laancha chi,
25 ya natehyi'hn run guca'ha Jesuhs zeezah Ñi'h loh ñihsa chi,
26 ya chin bwa'ha ra' xpwiinn Ñi'h la'h Ñi'h zezah loh ñihsa, bidxyihbi duxa ra' ba, ya
hasta gudihdxyidxiah ra' ba pur nin bidxyihbi duxa ra' ba ya rahbi ra' ba:
—¡Pweda tuhbi pantasma ni'ca!
27 Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¡Gulgadi'hi balori sto' tu; na'h gahcan, ayi guidxyihbi tu!
28 Ya chi'chi rahbi Pehdru loh Ñi'h:
—Daada, sidela yi'hin, gunabwa' dxie'ldahn hasta zuu Yu'bilu'h nee sa'hn loh ñihsa.
29 —¡Gudaa'! —Rahbi Jesuhs.
Ya chi'chi biehta Pehdru la'n laancha, tin guzo'baloh zeezah ba loh ñihsa chi para
hasta zuu Jesuhs,
30 per chin bwa'ha Pehdru balaaca bwih duxa nin zuu loh ñihsa chi, bidxyihbi duxa
ba, chi'chi guzo'baloh zeeza'bi ba loh ñihsa, ya gudihdxyidxiah ba rahbi ba:
—¡Balda'h na'h Daada!
31 Ya hohra chi gahca guna'zu Jesuhs naa Pehdru, ya rahbi Ñi'h loh ba:
—Ndxi'hw nin ayi riachiisto' ñi'h na'h; ¿xixnaa ayi gwachiisto' lu'h xchi'dxyi'hn?
32 Ya chin biuu'nee Ñi'h la'h ba la'n laancha chi lwehgu si guleeza bwih chi,
33 ya chi'chi rahbi ra' snuhn ra' xpwiinn Ñi'h nin nuu la'n laancha chi:
—¡Guchiica Yu'bilu'h naa lu'h Llii'n Dxiohs!

Jesuhs basiaca la'h ra' bwiinn nin rahcallu'hu loh guihdxyi Genesaret
(Mr. 6.53-56)

34 Ya chin guya'loh gudii'dxinee Ñi'h la'h ra' ba loh laguhn, badzihnnee Ñi'h la'h ra' ba
guihdxyi Genesaret,
35 ya chin biu'nbwa' ra' bwiinn guihdxyi chi la'h Jesuhs, bati'chi ra' ba dxyi'dxyi loh
guihdxyi ra' nin rii gadiidxi guihdxyi Genesaret chi tin gwanee ra' ba bwiinn dxyihdxyi
ra' hasta zuu Jesuhs tin basiaca Ñi'h la'h ra' ba,
36 ya gudxi'hn ra' ba bidxi' ra' ba mas loh lahdxi nin nahcu Ñi'h, ya garaa ra' bwiinn
nin bidxi' loh xahba Ñi'h biaca ra' ba.

15

Gallee nin rgu' duhlda sto' ra' bwiinn
(Mr. 7.1-23)

1 Seguihdu gwabiiga paaldaa ra' bwiinn fariseu cun mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi
Moisehs hasta zuu Jesuhs; bwiinn ra' rii' gue'du badzihn ra' ba ze' ra' ba nez guihdxyi
Jerusalehn, ya rahbi ra' ba loh Jesuhs:
2 —¿Xixnaa ayi ruzo'badxiahga ra' xpwiinn lu'h xcweenta costumbre ra' nin ba-
sia'hannee ra' xtaada guldoo' ra' nu'h la'h nu'h? ¿Xixnaa ayi rdxi'bi naa ra' ba chin rahw
ra' ba pahn?
3 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Neezaa la'h tu xixnaa ayi ruzo'badxiahga tu xchi'dxyi Dxiohs tin gaca za chezahnee
tu xchi'dxyi bwiinn guuhla ra' chi?
4 Laasii la'h Dxiohs guñi' Ñi'h rahbi Ñi'h: "Bazo'badxiahga xchi'dxyi xpaah lu'h cun
xmaah lu'h, ya bwiinn nin gusahcaloh la'h xpaah ñi'h cun xmaah ñi'h nahpa gachi
bwiinn chi."
5 Per la'h tu rusaa'n tu rahbi tuhbi bwiinn loh ra' xcuzahn ba: "Ayi nuu gacane'hn yi'h
laasii garaa ra' nin na'pahn la'n badi'higuhna'hn loh Dxiohs",
6 ya garaa ra' bwiinn nin rñi' squii' ayi ru nahpa gacanee ra' ba la'h xcuzahn ba, ya
zi'chi rbwe'hesto' tu xchi'dxyi Dxiohs, ya ruhnn tu nin naa xigaaba si tu.
7 ¡Bwiinn rusagui'hi ra'! Nayaa-nayaa guñi' guehtu profeta Isaías xcweenta tu chin
baca'h ba squii':
8 Bwiinn ra' rii' rbwihdxyi-rnaaba na'h cun rwaa' ra' ba,
per sto' ra' ba zihtu ria'hanan nez loon.
9 Lliaa'ha zi naa ziga raann ra' ba na'h,
laasii ruluu'yi ra' ba xchi'dxyi ra' bwiinn guidxyiyuh ra'.
10 Ya chi'chi gudihdxyi Jesuhs la'h ra' bwiinn ya rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Gulgahca'dxiahga nee gulchuu'-gulcha'zi dxyi'dxyi ra' rii':
11 Ayi nin rahw dxi'h bwiinn rgu'tii duhlda sto' ba, sino que rwaa' bwiinn rre'h
dxyi'dxyi dxaaba nin rusiaaba la'h ba loh duhlda.
12 Ya chi'chi gwabiiga ra' xpwiinn Jesuhs hasta zuu Ñi'h ya rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—¿Ta naann lu'h be'he ra' bwiinn fariseu bidxyi'chi ra' ba chin bihn ra' ra' ba dxyi'dxyi
ra' nin guñi' lu'h?
13 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Garaa ra' yahga ra' nin ayi bwi'hnn biñih Xtaa'dahn nin nuu dxibaa', ziya'dxu ra'n
cun gaduhbi xtulbaa' ra'n.
14 Gulgasaa'n ra' ba, laasii bwiinn dxie'pa ra' ba nee laasii za la'h ra' ba zeegaluu'yi
ra' ba neziuh la'h snuhn ra' bwiinn dxie'pa, ya sidela zi'chi tuhbi dxie'pa guluu'yi ba
neziuh la'h stuhbi dxie'pa garoopa ra' ba ziaaba ra' ba la'n tuhbi guii'dxiu.
15 Chi'chi rahbi Pehdru:
—Bwii'yidxyi'dxyi loh nu pur cweenta rii'.
16 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—¿Ta neezaa tu ayi rahcabwa' tu dxyi'dxyi ra' rii'?
17 ¿Tayi rahcabwa' tu garaa guelwahw nin rahw bwiinn radzihnan hasta la'n buxa sto'
ba, ya chin radii'dxin la'n zi'h ba, chi'chiyi riuu'bwihin?
18 Per dxyi'dxyi dxaaba ra' nin ria'h rwaa' bwiinn, ni'chi sihn riinlohon sto' ba, ya
dxyi'dxyi dxaaba ra' chi naa nin rgu'tii la'h bwiinn loh duhlda,
19 laasii sto' bwiinn riinloh lligaaba dxaaba ra' ziga xcweenta nin rdxiin bwiinn lasaa'
ba, guelgubwihlli, guelgubaa'n, cun ziga bwiinn nin ruu'yidxyi'dxyi dxyi'dxyi dxixi'hw
ra', cun nin rgu'dii la'h bwiinn,
20 ya lligaaba dxaaba ra' rii' rusiaaba la'h bwiinn loh duhlda; per nin rahw bwiinn
nicala ayi guzo'badxiahga ba xchi'dxyi bwiinn chi'bi naa ba, ayi naa dee ziga dxiaaba
bwiinn loh duhlda.

Xcweenta ziga gwachiisto' gunna'h cananea xchi'dxyi Dxiohs (Mr. 7.24-30)

21 Ya chin babii Jesuhs ri'chi, guna'zu nehza Ñi'h zee Ñi'h loh guihdxyi xteenn Tiru cun Sidohn,
22 ya ri'chi nuu tuhbi gunna'h cananea ya chin bwa'ha bi la'h Jesuhs gwabiiga bi loh Ñi'h dxyigah rbwihdxyidxiah bi rahbi bi:
—¡Llii'n guehtu Davihd, balahsa sto' lu'h na'h! ¡Laasii llii'n dxa'pa'hn nuu tuhbi bwiinndxaaba sto' bi nin caza'cazii duxa la'h bi!
23 Ya cun ayi guñi'tii' Jesuhs loh bi, ya chi'chi gwabiiga ra' xpwiinn Ñi'h hasta zuu Ñi'h tin gunaaba ra' ba loh Ñi'h rahbi ra' ba:
—Guhdzi loh gunna'h ca guziaa bi, ¿xixnaa ze'bwihdxyidxiah bi gaduhbi nin ze'na'hla bi la'h nu'h?
24 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Dxiohs gulu'nehza Ñi'h na'h para la'h ra' bwiinn nin naa ra' ziga lli'hyi nin biza'bi nin rii ra' loh guihdxyi Israel.
25 Per gunna'h chin cun bazu'nllihbi bi nezloh Jesuhs ya rahbi bi:
—¡Daada, rna'ba'hn gacanee lu'h na'h!
26 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Ayi naa bwen chyu guzia'tii guehta loh ra' llii'n ra'n tin guica'ha ra' bwehcu ra'n.
27 Chi'chi rahbi gunna'h chi loh Jesuhs:
—Zi'chi Daada; per nee bwehcu ra' rahw taayi guehta ra' nin riaaba llaa'nmweella xballwaa'n ma.
28 Ya chi'chi rahbi Jesuhs:
—Gunna'h, ziroo' duxa riachiisto' lu'h na'h; zahca gaca ziga xclaa'dzi lu'h.
Ya hohra chi gahca biaca llii'ndxa'pa gunna'h chi.

Jesuhs basiaca la'h ziahan ra' bwiinn nin guhcallu'hu

29 Ya loh nin babii Jesuhs ri'chi gwah Ñi'h nez rwaa' laguhn xteenn Galilea, ya chin badzihn Ñi'h ri'chi gucah Ñi'h yihca tuhbi dahan ya guzohba Ñi'h yihca dahan chi,
30 nee seguihdu badiaa'ha ziahan roo' ra' bwiinn yihca dahan hasta zohba Jesuhs, ya bwiinn ra' chi ze'nee ra' bwiinn dxyihdxyi ra' nin ayi riin loh ra' ñi'h, cwee' ra', bwiinn nin rahca ñaa' ñi'h, goopa ra', cun bwiinn ra' nin rahca ra' ziahan ru gueldxyihdxyi ra'; ya batsiiga ra' ba garaa ra' bwiinn ra' chi hasta zuu Jesuhs ya basiaca Ñi'h la'h ra' ba,
31 ya pur nin basiaca Jesuhs la'h ra' bwiinn dxyihdxyi ra' chi badxyigaa' duxa loh snuhn ra' bwiinn nin rii ri'chi laasii bwa'ha ra' ba la'h bwiinn cwee' ra' cun bwiinn nin rahca ra' ñaa' ñi'h la'h ra' biaca zi'chi za nin naa ra' dxie'pa biaca ra' za ba, ya zi'chi garaa ra' ba chin bwa'ha ra' ba garaa nin bwi'hnn Jesuhs, guzo'baloh badi'hi ra' ba guelzuxchiilli loh Xchiohs bwiinn Israel.

Jesuhs baya'n tahpa mihyi ra' bwiinn

32 Chi'chi gudihdxyi Jesuhs xpwiinn Ñi'h tin rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Ralahsa sto'n la'h ra' bwiinn ra' ca laasii la'h chohnna dxyih guhca la riinee ra' ba na'h, nee ayi nahpa ra' ba nin gahw ra' ba. Ayi xclaa'dzihn guxe'hla ra'n ba rwaa' yihdzi ra' ba ziga nagahdxi gahw ra' ba, laasii nagah dxiahgaduhbi ra' ba cun guelrchia'han loh neziuh.
33 Chi'chi rahbi ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h:
—¿Per canehza choca'ha nu'h xi gahw garaa ra' bwiinn ca?, laasii nez dxuu nu'h rii ayi xi nuutii'hin, nee nin ayiza chyu bwiinn nuu rrandxu.
34 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh ra' ba rahbi Ñi'h:
—¿Paaldaa pahn nahpa tu ri'ca?
—Gahdzihn —rahbi ra' ba— cun nuhn bwehldi'hn.

35 Ya chi'chi gunabwa' Ñi'h guzohba ra' bwiinn ra' chi loh yuh,
36 chi'chi guca'ha Ñi'h gagaadzii pahn chi guna'zu Ñi'hn cun naa Ñi'h, cun bwehlda ra' chi, ya chin guya'loh badi'hi Ñi'h guelzuxchiilli loh Dxiohs pur guelwahw chi, badi'hi Ñi'hn la'h ra' xpwiinn Ñi'h tin gudxi'zi ra' ban loh ra' gadahpa mihyi ra' bwiinn ra' chi.
37 Ya garaa ra' ba gudahw ra' ba hasta ayi ru gunnah ra' ba ñahw ra' ba, ya chin guya'loh gudahw ra' gadahpa mihyi bwiinn ra' chi za gahdzi tipi guelwahw bia'hancah.
38 Garaa ra' bwiinn nin gudahw ra' guhca ra' ba ziga tahpa mihyi ndxi'hw ra' si, ya gunna'h ra' cun biñi'n ra' nin ayi guinagaaba.
39 Ya chi'chi guñi' Jesuhs loh ra' bwiinn ra' chi tin biuu'nehza ra' ba ya bacah chi'h Ñi'h la'n laancha tin zee Ñi'h loh guihdxyi nin laa Magdala.

16

Bwiinn fariseu ra' cun saduceu ra' rnaaba guunn Jesuhs tuhbi sehn (Mr. 8.11-13; Lc. 12.54-56)

1 Bwiinn fariseu ra' cun saduceu ra' gwabiiga ra' ba hasta zuu Jesuhs, laasii xclaa'dzi ra' ba guunn ra' ba prehba la'h Ñi'h gu zahca guunn Ñi'h tuhbi sehn nin guinaaba ra' ba, ziga tuhbi sehn nin dxiinloh nez dxibaa',
2 ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Gudxyih nin rwa'ha tu rahca naxñaa llaa'ndxibaa' chi'chi rahbi tu: "Bayinnahsihn ayi dxiaaba ñihsadxiah guillii laasii naxñaa dxibaa'",
3 ya ziga chin rwa'ha tu naxñaa rñah rsiiyi chi'chi rahbi tu: "Nadxyih ziaaba ñihsadxiah, laasii neezaa nuu ra' xcahyi llaa'ndxibaa'." Pwihsi sidela la'h tu cha'yi tu rahcabwa' tu sehn ra' nin rwa'ha tu llaa'ndxibaa', ¿xixnaa chi'h sehn xteenn ra' dxyih rii' ayi rahcabwa' tu?
4 Nee ¿xixnaa ayi nnaa tu guunn tu nin xclaa'dzi Dxiohs gaca sino que nin xclaa'dzi si tu nee nnah canaaba tu tuhbi sehn? Per ayi guni'hihn sehn chi la'h tu. Sola sehn xteenn guehtu Jonahs guni'hihn.
Ya chin guya'loh ni'chi cun basia'han Ñi'h la'h si ra' ba, ya zee chi'h Ñi'h stuhbi nehza.

Xcweenta xlevaduhra ra' bwiinn fariseu (Mr. 8.14-21)

5 Ya chin gudii'dxicaa ra' xpwiinn Ñi'h stuhbi lahdu rwaa' laguhn bia'ldasto' ra' ba ñahnee ra' ba pahn nin ñahw ra' ba nez chi,
6 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Gulguia'ha dzi'tsi, nee gulgahca nasiin tin ayi garia'caa tu ziga naa xlevaduhra ra' bwiinn fariseu cun bwiinn saduceu ra'.
7 Chi'chi guzo'baloh ra' ba cayuhnn ra' ba lligaaba:
—Dee guñi' Jesuhs loh nu'h laasii ayi chyu nu'a pahn.
8 Ya chin guhcabwa' Jesuhs cuun lligaaba nin nuu ra' ba chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—¡Lli'ballaa gulliaa'ha riachiisto' tu xchi'dxyi Dxiohs!
9 ¿Tayi rahcabwa'tii' tu, nee ta nin ayi za riagannahsto' tu xcweenta gaga'yu pahn nin gudxi'zi'hn loh ga'yu mihyi ra' bwiinn, ya paaldaa tipi guhca nin bia'hancah?
10 Nee ¿ta nin gagaadzii pahn nin gudxi'zi'hn loh tahpa mihyi ra' bwiinn ayi riagannasto' tu, ta nin paaldaa tipi nin bia'hancah ayi riagannasto' tu?
11 ¿Xixnaa chi'h ayi rahcabwa' tu dxyi'dxyi nin cañi'n ayi naan pur pahn? Nin rñi'n loh tu naa gulgahca nasiin tin ayi garia'caa tu ziga naa xlevaduhra ra' bwiinn fariseu cun saduceu ra'.
12 Chi'chi guhcabwa' ra' ba ayi levaduhra pahn dxi'h baze'ta Jesuhs sino que ziga naa dxyi'dxyi ra' nin ruluu'yi ra' bwiinn fariseu ra' cun saduceu ra'.

Guñiˈ Pehdru Jesuhs naa Crixtu (Mr. 8.27-30; Lc. 9.18-21)

13 Ya chin badzihn Jesuhs loh guihdxyi Cesarea xteenn Filipu, gunaabadxyiˈdxyi Jesuhs loh raˈ xpwiinn Ñiˈh rahbi Ñiˈh:
—¿Chyu niˈca rahbi raˈ bwiinn naahn?
14 Ya chiˈchi rahbi raˈ ba loh Ñiˈh:
—Nuu raˈ bwiinn rahbi raˈ ba yiˈh naa luˈh Jwahn nin ruroˈbañihsa, ya snuhn raˈ ba rahbi Elías naa luˈh, ya snuhn raˈ ba rahbi naa luˈh Jeremías o chyuulla stuhbi raˈ guehtu daada raˈ nin guñiˈ xchiˈdxyi Dxiohs.
15 Chiˈchi rahbi Ñiˈh:
—Ya laˈh xchiˈh tu, ¿xi nnaa tu chyu naˈh?
16 Chiˈchi rahbi Simohn Pehdru loh Ñiˈh:
—Yiˈh naa luˈh Crixtu Lliiˈn Dxiohs nin nuu nabahan dziˈtsi llaaˈndxibaaˈ.
17 Ya chiˈchi rahbi Jesuhs loh Pehdru:
—Dichohsa luˈh, Simohn lliiˈn Jonahs, laasii ayi guhca bwiinn zi nin basiaˈñih loh xigaaba luˈh cuun ziga guñiˈ luˈh, sino que naan Xtaaˈdahn nin nuu dxibaaˈ.
18 Ya naˈh rñiˈn Pehdru laa luˈh, (ziga laa “Dxiah biˈtiˈhn”), per yihca dxiah rooˈ riiˈ gunnchaˈyiˈhn xquidoˈn nin naa ziga xpwiinn raˈn, ya nin guelrnabwaˈ xteenn gabihldxyi ayi guunn gahn gutsihyi laˈhan,
19 ya zuniˈhihn guelrnabwaˈ yiˈh tin guluuˈyi luˈh laˈh raˈ bwiinn nin gwachii stoˈ ñiˈh xchiˈdxyiˈhn; nee xi chiˈhzi nin gusaaˈn luˈh guunn raˈ ba, o xi chiˈhzi nin ayi gusaaˈn luˈh guunn raˈ ba; zuhnn Dxiohs para soobaa xchiˈdxyi luˈh.
20 Ya chiˈchi bacaˈhpwehn Jesuhs laˈh raˈ xpwiinn Ñiˈh tin ayi chyuloo chixteeˈ raˈ ba laˈh Ñiˈh naa Ñiˈh Crixtu.

Jesuhs guñiˈ loh raˈ xpwiinn Ñiˈh xa gachi Ñiˈh (Mr. 8.31-9.1; Lc. 9.22-27)

21 Ya hohra chi gahca guzoˈbaloh guñiˈ Jesuhs loh raˈ xpwiinn Ñiˈh nahpa chee Ñiˈh guihdxyi Jerusalehn, laasii riˈchi nahpa gutiˈdxiloh Ñiˈh guelrzaˈcazii duxa lahtsi naa raˈ bwiinnguuhla raˈ, cun bixohza raˈ nin rnabwaˈ laˈh raˈ bixohza, cun mwehsu raˈ nin ruluuˈyi xlehyi Moisehs; neezaa rahbi Ñiˈh:
—Nahpa zidxiinn raˈ ba naˈh, per chin dxiohnna dxyih guhchiˈhn zabahnahn loh guelguhchi.
22 Ya chiˈchi biriaˈcaanee Pehdru laˈh Ñiˈh tuhbi lahdu chiˈchi rahbi ba loh Ñiˈh:
—¡Per laˈh Dxiohs ayi naa Ñiˈh saca luˈh ziˈchi!
23 Ya chiˈchi gubiaˈgarii Jesuhs rahbi Ñiˈh loh Pehdru:
—¡Biriaˈcaa loon bwiinndxaaba!, laasii rusiin luˈh naˈh loh lligaaba dxaaba, laasii yiˈh ayi nuu luˈh xigaaba Dxiohs laˈlaˈgaˈh xigaaba bwiinn guidxyiyuh ruhnn luˈh.
24 Chiˈchi rahbi Ñiˈh loh raˈ xpwiinn Ñiˈh:
—Sidela chyu xclaaˈdzi gaca xpwiiˈnnahn, nahpa dxiaˈldastoˈ ba xquelnabahan ba tin guicaˈha ba xcruhzi ba (dxyiˈdxyi riiˈ nin ruzeˈta cruhzi naa gutiˈdxiloh ba trabahjw); pwihsi dela guunn ba ziˈchi, zahca dxieˈnaˈhla ba naˈh,
25 laasii bwiinn nin xclaaˈdzi guhldaˈh xquelnabahan ñiˈh zuñihchi ban, per bwiinn nin siˈguehlda guñihchi xquelnabahan ñiˈh pur naˈh zadxeela ban.
26 ¿Xix galluˈyi guicaˈha tuhbi bwiinn gaduhbi loh guidxyiyuh sidela laˈh ba guñihchi ba xquelnabahan ba?
27 Laasii ziˈ dxyih nin dxiˈ Lliiˈn Dxiohs nin naa ndxiˈhw loh llaˈñih xteenn Xtaada Ñiˈh nin nuu dxibaaˈ cun neezaa xaanjla Ñiˈh dxieˈnee Ñiˈh, ya chiˈchi zidxihlli Ñiˈh laˈh raˈ cada tuhbigah bwiinn zigachiˈh zi nin guhca xtsiˈn ba dela dziˈn zaˈca o dela dziˈn dxaaba.

28 Guchiin nin rñi'n loh tu, mas paaldaa ra' bwiinn nin rii ra' rii' nabahan gahca ra' ba
chin guibia'garii Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, dxi' Ñi'h loh guelrnabwa' xteenn Ñi'h.

17

Bidxa'h ziga xñah Jesuhs
(Mr. 9.2-13; Lc. 9.28-36)

1 Chin gudii'dxi xo'pa dxyih, chi'chi guca'ha Jesuhs la'h Pehdru cun Jacobo cun Jwahn
bwihtsi Jacobo, zenee Ñi'h la'h si ra' ba yihca tuhbi dahan roo',
2 ya ri'chi bwa'haloh ra' ba bidxa'h ziga rñah Jesuhs loh Ñi'h guñah ziga bia'ñih xteenn
gubihdxyi, ya xahba Ñi'h biahca labwehen ziga zi tuhbi bia'ñih.
3 Ya hohra chi gahca baluu'yiloh guehtu Moisehs cun Elías cañi'nee ra' ba loh Jesuhs,
4 chi'chi rahbi Pehdru loh Jesuhs: ¡Daada, bwenduxa dxuu nu'h rii! Sidela yi'h
nnaa lu'h gu'nnahn chohnna yuu' bi'tu'hn: tuhbin par Yu'bilu'h, stuhbin gaca xteenn
Moisehs ya stuhbin gaca xteenn Elías.
5 Ya gaduhbi nin cañi' Pehdru zi'chi, guza'bi tuhbi xcahyi nin bidu'bi la'h ra' ba ya la'n
xcahyi chi bihn ra' ba guñi' tuhbi rsiaa'ha nin rahbi:
—Dee' naa Llii'nahn nin nadzii'hihn, riahxine'hn bi; gulgazo'badxiahga xchi'dxyi bi.
6 Ya chin bihn ra' gadxiohnna xpwiinn Ñi'h dxyi'dxyi ra' chi hasta loh yuh guhta
gurloh ra' ba laasii bidxyihbi duxa ra' ba,
7 ya chi'chi gwabiiga Jesuhs hasta na'gurloh ra' ba chi'chi bidxi' Ñi'h la'h ra' ba ya rahbi
Ñi'h loh ra' ba:
—Gulchestii; ayi guidxyihbi tu.
8 Ya chin guteesa loh ra' ba tin bwa'ha ra' ba loh Ñi'h, ya ayi ru bwa'ha ra' ba bwiinn
ra' nin bwii'dxyi'dxyinee Jesuhs ri'chi, tuhsi Ñi'h zuu Ñi'h ri'chi,
9 ya gaduhbi nin zeeyehtanee Ñi'h la'h ra' ba dahan chi, rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Ayi chyuloo guuyi tu nin baluu'yiloh loh tu hastayi chin gabahan Llii'n Dxiohs nin
naa ndxi'hw.
10 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Ñi'h rahbi ra' ba:
—¿Xixnaa rahbi ra' mwehsu nin ruluu'yi xlehyi Moisehs nahpa galoh Elías dxi'?
11 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Guchiica galoh Elías nahpa dxi', tin la'h ba guunn xnehza ba garaa ra' nin ayi naa
za'ca.
12 Per na'h rñi'n loh tu la'h Elías bi' la per la'h ra' ba ayi biu'nbwa' ra' ba la'h ba sino que
bwi'hnnee ra' ba la'h ba ziga guclaa'dzi ra' ba, pwihsi zi'chi gahca za la'h Llii'n Dxiohs
nin naa ndxi'hw ziza'cazii Ñi'h lahtsinaa ra' ba.
13 Ya chi'chi guhcabwa' ra' xpwiinn Ñi'h cagaze'ta Ñi'h Jwahn nin baro'bañihsa.

Jesuhs basiaca la'h tuhbi bi'nxtuhbi nin guyuu' tuhbi bwiinndxaaba sto' ñi'h
(Mr. 9.14-29; Lc. 37-43)

14 Ya chin badzihn Ñi'h hasta rii ra' bwiinn, chi'chi gwabiiga tuhbi ndxi'hw hasta zuu
Jesuhs, chi'chi bazu'nllihbi ba loh Ñi'h ya rahbi ba loh Ñi'h:
15 —Daada, balahsasto' lu'h la'h llii'nahn, laasii nalasa duxa rahca bi; ziahan la riaaba
bi loh bwehla o loh ñihsa,
16 rii' bie'ldane'hn bi loh ra' xpwiinn lu'h per ayi bwi'hnn ra' ba gahn ñaca bi.
17 Chi'chi rahbi Jesuhs: ¡Ayi bwiinn ra' nin ayi riachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi'hn! ¡Bwiinn
nahda ra'! ¿Hasta balaaca chi'h nin chu'ne'hn la'h tu? ¿Hasta balaaca chi'h gaca gu'nnahn
waanta la'h tu? ¡Guda'nee llii'n lu'h rii'!
18 Ya chi'chi gunabwa' Jesuhs loh bwiinndxaaba chi tin baria'h ba sto' bi'nxtuhbi chi
ya desde hohra chi gahca biaca bi.

19 Ya chi'chi bwii'yidxyi'dxyinee ra' xpwiinn Ñi'h la'h Ñi'h tuhbi lahdu'hn ya gu-
naabadxyi'dxyi ra' ba loh Ñi'h rahbi ra' ba:
—¿Xixnaa ayi chyu bwi'hnn gahn ñabwe'he bwiinndxaaba chi sto' bi'nxtuhbi chi la'h
nu?
20 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Laasii ayi riachiisto' tu xchi'dxyi Dxiohs. Ya sidela la'h tu ñachiisto' tu xchi'dxyi
Dxiohs nicala ziga zi madxihdu ziga chi'h tuhbi bwii'dzi mortahsa, ñahca ñahbi tu loh
dahan rii': "Biya'dxu rii' tin gwah stuhbi lahta", ya ñiya'dxun, ya ayi xi ñuhnn gahn la'h
tu.
21 Per bwiinndxaaba ra' squii' ayi raria'h ra' ba sto' bwiinn sidela ayi guinaaba duxa
tu loh Dxiohs cun gucwaa'han za tu.

Jesuhs guñi' la'ga'h xa gachi Ñi'h
(Mr. 9.30-32; Lc. 9.43-45)

22 Ya gaduhbi nin ca'nzanee Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h nez guihdxyi xteenn Galilea
rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Nahpa zuti'dxi ra' bwiinn duhlda na'h loh ra' nin rnabwa',
23 nee chiinn ra' za ba na'h per chin dxiohnna dxyih zabahanahn loh guelguhchi.
Ya chin bihn ra' xpwiinn Ñi'h dxyi'dxyi ra' chi guyuu' nalaasa duxa sto' ra' ba.

Cweenta xteenn impwestu guido'

24 Ya chin badzihnnee Jesuhs la'h gallee ra' xpwiinn Ñi'h guihdxyi Capernaum, ri'chi
gwagañi' ra' nin ruteesa xmweeyi guido' loh Pehdru, ya gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh
Pehdru rahbi ra' ba:
—¿Xmwehsu lu'h tayi rdxihlli ba xmweeyi guido'?
25 Chi'chi rahbi Pehdru:
—Rdxihlli ban.
Ya loh zeeyuu'tii Pehdru rwaa' yuu' mwergaloh guñi' Jesuhs rahbi Ñi'h loh ba:
—¿Xi lligaaba ruhn lu'h pur ni'ca Simohn? ¿Chyuloo rusadxihlli ra' rrehyi ra' nin rii'
loh guidxyiyuh; gu loh ra' llii'n ba o loh ra' bwiinn ziitu ra'?
26 Chi'chi rahbi Pehdru:
—Loh ra' bwiinn ziitu ra'.
Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Pwihsi zi'chi za nin naa ra' llii'n ra' ba ayi nahpa chilli ra' ba mweeyi chi,
27 per tin ayi gasahcaloh nu'h bwiinn ra' ca gwah rwaa' laguhn, ya ri'chi bala'ha
answehlu ya mwerdo'tii' bwehlda nin guina'zu lu'h loh answehlu, rwaa' ma guire'h
tuhbi mweeyi; ya la'hchin chilli lu'h para na'h nee cun xcweenta za lu'h, ya chenee lu'h
mweeyi chi tin chilli lu'h loh ra' ba.

18

¿Chyu mahzi lasahca ru?
(Mr. 9.33-37; Lc. 9.46-48)

1 Ya la'n dxyih gahca ra' chi gwabiiga ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h tin gunaabadxyi'dxyi
ra' ba loh Jesuhs rahbi ra' ba:
—¿Chyu mahzi lasahca loh guelrnabwa' xteenn Dxiohs?
2 Ya chi'chi guca'ha Jesuhs tuhbi biñi'n gudi'dzi Ñi'h ya bazuh Ñi'h la'h bi galaayi ra'
ba,
3 chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Guchiin nin rñi'n loh tu sidela la'h tu ayi gucha'h tu loh xigaaba tu tin dxiaca
nagu'dzi lasto' tu ziga naa lasto' biñi'n rii', pwihsi ayi gaca chu'tii tu loh guelrnabwa'
xteenn Dxiohs.

4 Nin mahzi lasahca loh guelrnabwa' xteenn Dxiohs naa bwiinn nin rusaguu'dzi sto' ñi'h loh Dxiohs laasii riahca ba ziga zi biñi'n rii',
5 ya bwiinn nin guca'sto' ñi'h la'h tuhbi biñi'n ziga biñi'n rii' pur laan, neezaa na'h zuca'sto' ba.

Rllu'n riezgu dxiaaba bwiinn loh duhlda
(Mr. 9.42-48; Lc. 17.1-2)

6 Neezaa rahbi Ñi'h:
—Ya cuun chi'h zi nin guunn para dxiaaba tuhbi biñi'n bi'tu'hn rii' loh duhlda pur nin riachiisto' ra' bi na'h, mas cha'yi guiyi'bi tuhbi dxiah roo' nin rucadzii maan dohba yahnn bwiinn chi tin gula'ha ra' ba la'h ba loh ñihsado'.
7 ¡Gulguia'hagah la'h tu bwiinn guidxyiyuh, laasii nuu nin rusiaaba la'h bwiinn loh duhlda! Nee Ayi dxia'dxi nin guunn zi'ca, per ¡prohbi za la'h bwiinn nin guunn pur chuu xtuhlda snuhn ra' bwiinn!
8 Pwihsi ni'chin sidela la'h naa lu'h, o ñaa' lu'h gusiaaba yi'h loh duhlda, mas cha'yi guchyuu'ga lu'hn ya cu'bwih lu'hn zihtu; mas cha'yi chu'tii lu'h loh guelrnabwa' xteenn Dxiohs nicala ayi tuhbi ñaa' lu'h o tuhbi llehcu lu'h xlawaa'ha zohba llehcu lu'h cun ñaa' lu'h nin guunn chee lu'h loh dxih par tu'pazi.
9 Ya sidela neezaa bizloh lu'h gusiaaba yi'h loh duhlda, mas cha'yi gule'hen bachi'h gulu'bwihin zihtu nez ayi gwa'ha ru lu'hn; mas cha'yi chu'tii lu'h loh guelnabahan nacuubi nin guni'hi Dxiohs cun tuhbi si bizloh lu'h xlawaa'ha cun garoopa bizloh lu'h nin guunn guza'hla yi'h loh bwehla duxa xteenn gabihldxyi.

Cweenta xteenn lli'yi nin biza'bi
(Lc. 15.3-7)

10 Rahbi za Ñi'h:
—Pwihsi gulguia'ha gah tin ayi cwe'hesto' tu la'h ra' bwiinn nin naa ziga biñi'n bi'tu'hn ra' rii', pwihsi rñi'n loh tu xaanjla ra' bi guillii-guillii rii' ra' ba loh Xtaa'dahn nin nuu dxibaa',
11 laasii la'h Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw ze' loh guidxyiyuh tin guta'h Ñi'h la'h ra' bwiinn duhlda ra' nin biza'bi loh duhlda.
12 Rahbi za Ñi'h:
—¿Xa lligaaba ruhnn tu sidela la'h tuhbi ndxi'hw nahpa tuhbi gaywa'h lli'hyi ya guiza'bi tuhbi ma? ¿Tayi cwachigah dxi'h ba za noventa y nueve ma loh dahan, bachi'h cheegadxi'hyi ba lli'hyi nin biza'bi?
13 Ya sidela la'h ma gadxeela ma, rñi'n loh tu ¿tayi dxiahxinee ru dxi'h ba lli'hyi chi loh ziga za noventa y nueve ma?
14 Pwihsi zi'chi za la'h Xtaada tu nin nuu dxibaa' ayi xclaa'dzi ba guiza'bi nin tuhbi ra' nin naa biñi'n bi'ti'hn ra' rii' loh duhlda.

Dxia'lda sto' tu gallee nin guñihchi bwihtsi tu loh tu
(Lc. 17.3)

15 Rahbi za Ñi'h:
—Sidela la'h bwihtsi lu'h ruñihchi loh lu'h; guñi'nee bi yi'h si pur nin bwi'hnn bi, ya sidela la'h bi guzo'badxiahga bi xchi'dxyi lu'h, ba bwi'hnn lu'h gahn bazo'badxiahga bi xchi'dxyi lu'h.
16 Ya sidela la'h bi ayi guzo'badxiahga bi xchi'dxyi lu'h, gudihdxyi bi cun nee tuhbi o chiohpa bwiinn tin zi'chi garaa nin guiñi' tu dxihn dxiahga ra' bwiinn chi tuhbi ba o chiohpa ba hasta chohnna ba, tin la'h ra' ba gaca ziga nin dxihn dxiahga garaa nin guiñi' loh lasaa' tu.
17 Ya sidela la'h bi ayi guzo'badxiahga gahca bi xchi'dxyi ra' bwiinn chi, gwaguihtsi lu'h loh ra' bwiinn guido' xteenn Jesucristu; ya sidela la'h za bi ayi guzo'badxiahga

gahca bi xchi'dxyi ra' bwiinn guido', ya chi'chi bwi'hnn la'hbi ziga zi tuhbi bwiinn ziitu nin ayi nu'nbwa' xchi'dxyi Dxiohs, ziga tuhbi nin rteesa mweeyi xteenn Roma.

18 'Pwihsi guchiin nin rñi'n loh tu garaa ra' xtuhlda bwiinn nin gusia'lda sto' tu loh guidxyiyuh rii', garaa za ni'chi ra' zusia'lda sto' Dxiohs xcweenta ra' ba, ya duhlda ra' nin ayi dxia'ldasto' tu loh guidxyiyuh rii' ayi za chapitii ra'n nez llaa'ndxibaa' loh Dxiohs.

19 'Zi'chi gahca za rñi'n loh tu, sidela la'h chiohpa tu cwih guunn tuhsi xigaaba loh guidxyiyuh rii' tin cwidxyi-guinaaba tu nin guiclaa'dzi tu loh Xtaa'dahn nin nuu dxibaa' zuni'hi Ñi'h nin guinaaba tu,

20 laasii nez hasta cwih chiohpa o chohnna bwiinn nin riachiisto' ra' ñi'h na'h ri'chi la'n zu'h galaayi ra' ba.

21 Ya chi'chi gwabiiga Pehdru loh Jesuhs tin gunaabadxyi'dxyi ba loh Ñi'h rahbi ba:

—Daada, ¿mas paaldaa bweelta guñihchi bwi'tsihn loon, ya chi'chi gusia'ldasto'n nin bwi'hnnee bi na'h? ¿Ta hasta gahdzi?

22 Chi'chi rahbi Jesuhs loh Pehdru:

—Ayi gahdzi si dxi'h sino que hasta setenta bweelta gahdzi.

Cweenta xteenn xmooza rrehyi nin ayi gunah ña'ldasto' ñi'h xtuhlda bwiinn

23 Laasii guelrnabwa' xteenn Dxiohs naa ziga zi tuhbi rrehyi nin bwi'hnn cweenta balaaca nuza'bi ra' xmooza ba loh ba.

24 Gue'du guzo'baloh guunn ba cweenta chin badzihnnee ra' ba tuhbi nin nuza'bi ziahan miyohn loh ba,

25 ya laasii la'h mooza chi ayi nahpa ba mweeyi tin chiilli ba loh rrehyi chi, chi'chi gunabwa' rrehyi chi tin gudoo' ba ziga zi tuhbi guidxa'h, cun nee xcunna'h ba, cun garaa ra' llii'n ba nee cun garaa za nin nahpa ba tin zi'chi gadxilli ba garaa nin nuza'bi ba,

26 ya chi'chi gwah mooza chi bazu'nllihbi ba loh rrehyi chi tin gunaaba duxa ba rahbi ba: "Daada, balahsa sto' lu'h na'h guleeza schiohpa-schoon dxyih zidxiillihn nin nuza'bi'hn loh lu'h."

27 Ya chi'chi balahsa sto' rrehyi la'h mooza chi, pwihsi basia'ldasto' ba nin nuza'bi bwiinn chi loh ba ya bata'h ba la'h mooza chi,

28 per chin guya'loh baria'h mooza chi rwaa' yihdzi rrehyi, chi'chi badxi'loh ba stuhbi xmooza rrehyi, ya bwiinn chi nuza'bi loh ba gulliaa'yi'hn mweeyi, ya guca'ha ba guna'zu ba yahnn bwiinn chi guxi' ban chi'chi rahbi ba loh bwiinn chi: "¡Gudxihlli loon nin nuza'bi lu'h!"

29 Chi'chi guca'ha bwiinn chi bazu'nlihbi ba loh mooza chi rahbi ba: "¡Balahsasto' lu'h na'h, guleeza si chiohpa o hasta choon dxyih zidxihllihn loh lu'h!"

30 Ya cun ayi bihn ba dxyi'dxyi, cun gunaaba guxchisi ba la'h bwiinn chi tin bie'w ba la'n lahtsidxi'ba tin gudxihlli ba nin nuza'bi ba.

31 Pwihsi badi'hi duxa llahn la'h ra' snuhn xmooza rrehyi, ya gwaguihtsi ra' ba loh rrehyi garaa nin bwi'hnn mooza chi,

32 ya chi'chi gudihdxyi rrehyi la'h mooza chi ya rahbi rrehyi loh ba: "¡Mooza nin ayi gallu'yitii'! Na'h basia'ldasto'n garaa nin nuza'bi lu'h loon.

33 Pwihsi zi'chi za yi'h nahpa ñalahsasto' lu'h la'h bwiinn lasaa' lu'h ziga za balahsasto'n yi'h."

34 Ya loh nin bagaduhbi llahn duxa rrehyi chi lwehgu gunabwa' ba la'h ra' xpwiinn ba tin basa'cazii ra' ba la'h mooza chi tin chiilli ba garaa nin nuza'bi ba.

35 Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Zi'chi za guunnee Xtaa'dahn nin nuu dxibaa' la'h tu sidela la'h cada tuhbigah tu ayi gusia'ldasto' tu xtuhlda ra' bwihtsi tu, per desde la'n lasto' tu.

19

Jesuhs baluu'yi cweenta nin rlaa'ha lasaa' ra' bwiinn che'hla ra' ba (Mr. 10.1-12; Lc. 16.18)

1 Ya guya'loh guñi' Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi guna'zu nehza Ñi'h zee Ñi'h loh
guihdxyi ra' xteenn Galilea ya chin badzihn Ñi'h loh guihdxyi ra' xteenn Judea nin
ria'han nez lahdu rtahn gubihdxyi xteenn gui'w Jordahn,
2 ziahan bwiinn gwana'hla la'h Ñi'h, ri'chi basiaca Ñi'h la'h ra' bwiinn dxyihdxyi ra',
3 ya chi'chi gwabiiga ra' paaldaa ra' bwiinn fariseu ra' hasta zuu Jesuhs, ya ziga nuu
ra' ba lligaaba gwa'ha ra' ba ta zahca gusia'garii Ñi'h xchi'dxyi ra' ba, ni'chin gunaaba
dxyi'dxyi ra' ba loh Ñi'h rahbi ra' ba:
—¿Ta rusaa'n lehyi taa'ha bwiinn che'hla ba pur xiilla si tuhbi llahni'hn?
4 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Ta nagahdxi gu'lda tu loh Xchihtsi Dxiohs hasta rñi' ziga gulahchixchih Dxiohs la'h
ndxi'hw cun gunna'h?
5 Ni'chin rahbi Ñi'h: “Ndxi'hw nahpa rre'caa ba loh xpaah ba cun loh xmaah ba tin
zi'chi rca'ha ba la'h gunna'h nin raaca che'hla ba, ya garoopa ra' ba naa ra' ba tuhbi si
bwiinn.”
6 Pwihsi ya zi'chi ayi ru naa ra' ba chiohpa bwiinn sino que tuhbi si bwiinn. Pwihsi
ni'chin nin ayi nuu taa'ha bwiinn che'hla ba laasii Dxiohs bachi'dxiu-bacha'ga la'h ra'
ba.
7 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' ba stuhbi loh Jesuhs rahbi ra' ba:
—¿Xixnaa chi'h basia'hannee guehtu Moisehs dxihtsi la'h nu: “Cun gudi'hi ndxi'hw
tuhbi dxihtsi la'h xcunna'h ba, bachi'h zi'chi ba guruu'n lasaa' ra' ba”?
8 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Laasii dxi'bi dxiipa sto' tu ni'chin nin basaa'n guehtu Moisehs taa'ha tu che'hla tu,
per galoh ayi guhca zi'chi.
9 Ya na'h rñi'n loh tu chyu chi'h zi bwiinn nin guilaa'ha che'hla ñi'h sidela ayi xi
guelgubwihlli bwi'hnn che'hla ba, nee guica'ha ba stuhbi gunna'h bwiinn chi rgu'tii ba
duhlda, zi'chi za ndxi'hw nin guica'ha gunna'h nin ba bilaa'ha che'hla ñi'h rgu'tii za ba
duhlda.
10 Ya chi'chi rahbi ra' xpwiinn Ñi'h:
—Sidela la'h dee' naa nin caa loh xchi'dxyi Dxiohs pur xcwenta tuhbi ndxi'hw cun
che'hla ba, ayi naa bwen guica'ha lasaa' ra' ba tin guchinaa ra' ba.
11 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Ayi garaa dxi'h tu gacabwa' tu dxyi'dxyi ra' rii' sino que la'h dxi'h ra' nin badi'hi
Dxiohs lligaaba za'ca yihca ra' ñi'h ni'chi si ra' naa nin rahcabwa' ra'n.
12 Pwihsi nuu ra' ziga bwiinn ra' nin ayi guchinaa ra', bwiinn chi naa guulaa ra' ba,
ya nuu ra' ba rahca ra' ba ziga bwiinn nin ayi rchinaa laasii lasaa' bwiinngahca ra' ba
ruhnn capohn la'h ra' ba, ya nuu ra' ba ayi rchinaa ra' ba laasii xclaa'dzi ra' ba guunn
si ra' ba xtsi'n Dxiohs; ni'chin bwiinn nin gaca guunn ziga naa dxyi'dxyi ra' rii' guunn
ban.

Bwi'hnntaa'yi Jesuhs yihca ra' biñi'n (Mr. 10.13-16; Lc. 18.15-17)

13 Ya gwanee ra' bwiinn la'h ra' biñi'n tin gudzii'ba naa Jesuhs yihca ra' bi, neezaa
tin cwidxyi-guinaaba Ñi'h loh Dxiohs pur la'h ra' bi; ya la'h ra' xpwiinn Ñi'h bwi'hnn
ña'laa'dzi ra' ba loh ra' bwiinn ra' nin zenee ra' biñi'n hasta zuu Jesuhs,
14 ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h:

—Gulgasaaˈn dxieˈbiiga raˈ biñiˈn raˈ ca hasta zuˈhn, ayi gucweˈza tu laˈh raˈ bi, laasii loh xquelrnabwaˈ Dxiohs naa xteenn raˈ bwiinn nadoˈlaaˈdzi nin naa ziga laˈh raˈ biñiˈn raˈ ca.
15 Ya chin guyaˈloh badziiˈba naa Ñiˈh yihca raˈ biñiˈn, lwehgu babii Ñiˈh riˈchi.

Tuhbi biˈnxtuhbi nin nuu ziahan xixteenn ñiˈh (Mr. 10.17-31; Lc. 18.18-30)

16 Ya chiˈchi badzihn tuhbi biˈnxtuhbi hasta zuu Jesuhs ya rahbi bi loh Ñiˈh:
—Daada, mwehsu chaˈyi: ¿Xa niˈca nahpa guˈnnahn tin guziaaˈhahn dxibaaˈ guibahaneˈhn Dxiohs par tuˈpazi chin gachiˈhn?
17 Chiˈchi rahbi Jesuhs loh bi:
—¿Xixnaa rñiˈ luˈh naˈh chaˈyiˈhn? Ayi nin tuhbi bwiinn nin naa chaˈyi, sola tuhbi dxiˈh Dxiohs; ya sidela yiˈh xclaaˈdzi luˈh guibahanee luˈh Dxiohs llaaˈndxibaaˈ, bazoˈbadxiahga xchiˈdxyi Dxiohs nin caa loh xlehyi Moisehs.
18 Chiˈchi rahbi bi:
—¿Ziga cuun raˈ dxyiˈdxyi?
Ya chiˈchi rahbi Jesuhs:
—Ayi chiinn luˈh bwiinn, ayi gaca za luˈh bwiinn gubwihlli, ayi cwaan luˈh, ayi chiˈnlaaˈdzi luˈh dxixiˈhw,
19 nee gaca nadziiˈhi za luˈh xcuzahn luˈh, nee gaca nadziiˈhi za luˈh bwiinn lasaaˈ raˈ luˈh ziga nadziiˈhi gahca za luˈh yiˈh gaca.
20 Chiˈchi rahbi biˈnxtuhbi chi:
—Garaatiiˈ dxyiˈdxyi raˈ ca cagazoˈbadxiaagahñin desde biñiˈnaˈhn: ¿Cuunn xchiˈh niˈca nin cayaˈdxi? —rahbi bi.
21 Chiˈchi rahbi Jesuhs:
—Sidela yiˈh xclaaˈdzi luˈh gaca luˈh bwiinn zaˈca nin ayi xi xcweenta ñiˈh dxiaˈdxi loh Dxiohs, gucaˈha garaa xixteenn luˈh nin nahpa luˈh batooˈ raˈn, bachiˈh chiˈzi luˈh mweeyi chi guicaˈha raˈ bwiinn prohbi nin ayi xi nahpa, tin ziˈchi zicaˈha luˈh guelnazaˈca nin nuu llaaˈndxibaaˈ, ya chiˈchi bachiˈh gudaˈnaˈhla naˈh.
22 Ya chin bihn biˈnxtuhbi chi dxyiˈdxyi raˈ nin guñiˈ Jesuhs loh bi, guhca nalaasa stoˈ bi laasii rricu bi,
23 chiˈchi rahbi Jesuhs loh raˈ xpwiinn Ñiˈh:
—Guchiin nin rñiˈn loh tu, nagahn duxa chuˈtii tuhbi bwiinn rricu loh xquelrnabwaˈ Dxiohs,
24 pwihsi rñiˈn loh tu stuhbi, ayi guinagahn ru tiidxi tuhbi camehyu llaaˈn tuhbi guihchiguulla que ziga tiidxi tuhbi bwiinn rricu loh guelrnabwaˈ xteenn Dxiohs.
25 Ya chin bihn raˈ xpwiinn Ñiˈh dxyiˈdxyi raˈ nin guñiˈ Ñiˈh, badxyigaaˈ duxa raˈ ba pur dxyiˈdxyi raˈ chi, ya chiˈchi rahbi raˈ ba:
—¿Pwihsi chyuulla taˈh chiˈh loh duhlda?
26 Chiˈchi bwaˈha dziˈtsi Jesuhs loh raˈ ba, rahbi Ñiˈh:
—Para bwiinn raˈ, nagahn raˈ deeˈ; per ayi nee dxiˈh para laˈh Dxiohs.
27 Chiˈchi rahbi Pehdru loh Ñiˈh:
—Daada, laˈh nu dxugasaaˈn garaa nin nadxiapa nu tin dxioˈpanaˈhla nu Yuˈbiluˈh; ¿cuun xchiˈh nin gachicaˈha nu?
28 Chiˈchi rahbi Jesuhs:
—Pwihsi guchiinn nin rñiˈn loh tu xpwiiˈnn raˈn nin zeˈnaˈhla raˈ naˈh, chin gusacuubi Lliiˈn Dxiohs nin naa ndxiˈhw garaa raˈ cohsa chin soobaa ba loh yagaxiiyi llaaˈndxibaaˈ, neezaa laˈh tu ziga naa tu xpwiiˈnahn soobaa za tu loh gadziˈh bichiohpa yahgaxiiyi nin zuu llaaˈndxibaaˈ tin guunn tu guelguxchisi loh gadziˈh bichiohpa xjwamihyi Israel,
29 ya garaa raˈ nin rigasaaˈn yihdzi raˈ ñiˈh pur naˈh, bwihtsi raˈ ñiˈh, bizaaˈn raˈ ñiˈh, xtaada raˈ ñiˈh cun xmaah raˈ ñiˈh, lliiˈn raˈ ñiˈh, loh xuh raˈ ñiˈh; zicaˈha raˈ ba garaa raˈ

ni'chi stuhbi gaywa'h bwelta mahzi ru, nee neezaa guica'ha ra' ba guelnabahan nacuubi nin ayi ñichilohtii',
30 per nnah garaa ra' bwiinn ra' nin ruhnn ra' lligaaba lasahca ra' ba nnah, ni'chi ra' nin ayi gaca lasahca chi'chi, ya nin ayi lasahca nnah ni'chi ra' gaca lasahca chi'chi.

20

Cweenta xteenn paaldaa ra' mooza

1 Rahbi za Jesuhs: —Guelrnabwa' xteenn Dxiohs naa ziga tuhbi ballwaa'n nin nahpa taayii loh yuh, ya biria'h ba zee chi'hyi ba mooza ra' rsiiyi gah tin guunn ra' mooza ra' chi xtsi'n ba hasta nahpa ba yahga uhva ra',
2 ya chin bia'hannee dxyi'dxyi ba la'h ra' mooza chi balaaca chiilli ba la'h ra' ba, chi'chi guxe'hla ba la'h mooza ra' chi loh xtahan ba tin zeegui'hnn ra' ba dzi'n.
3 Ya hohra chi biria'h la'ga'h ba ziga chi'h xcaga' rsiiyi, ya loh dxiaa' chi bwa'ha ba spaaldaa ra' mooza rii zi ayi xi dzi'n nahpa ra' ba,
4 chi'chi rahbi ballwaa'n chi loh ra' mooza ra' chi: "Neezaa la'h tu gulchegui'hnn xtsi'na'hn ya zidxiillihn la'h tu ziga naa bwen guunn tu gahn." Ya chi'chi zee ra' chi mooza ra' chi loh xtahan ballwaa'n chi.
5 Ya ziga chi'h lahyidxyih biria'h ba stuhbi,
6 cun neezaa mahzi ru gudxyih gwah ba, cun neezaa ziga chi'h xcaga'yu gudxyih gwah ba stuhbi loh dxiaa' chi ya hohra chi bidxeela ba spaaldaa mooza ra' nin ayi xi dzi'n cayuhnn ra',
7 chi'chi rahbi ba loh ra' mooza ra' chi: "¿Xixnaa rii tu rii' la'h tu gaduhbi dxyih nee ayi xi dzi'n riiyuhnn tu?" Chi'chi rahbi ra' mooza ra' chi: "Laasii ayi chyu bwiinn runi'hi dzi'n guidi'hnn nu." Chi'chi rahbi ballwaa'n chi: "Gulcheh neezaa tu loh xuun tin guunn za tu dzi'n ri'chi."
8 Ya chin gurih gue'la, chi'chi rahbi ballwaa'n chi loh xmooza ba nin rnabwa' loh ra' snuhn ra' mooza: "Babwihdxyi garaa ra' mooza, tin gudxihlli la'h ra' ba, ya guzo'baloh gudxihlli la'h ra' bwiinn nin luulchima guyuu'tii loh dzi'n cun ya zi'chi guza'loh lu'h chiilli lu'h la'h ra' bwiinn ra' nin mwer guyuu'tii ra' loh dzi'n."
9 Pwihsi lwehgu gwabiiga ra' mooza ra' nin guyuu'tii loh dzi'n ziga chi'h xcaga'yu gudxyih ya garaa ra' mooza ra' chi guhlla ra' ba ziga chi'h ruhnn mooza gahn tuhbi dxyih,
10 ya chin biga'ha hohra nin gahlla ra' mooza ra' nin bwi'hnn dzi'n gaduhbi dxyih, bwi'hnn ra' ba lligaaba guyahlli ru ñahlla ra' ba; per neezaa cada tuhbigah ra' ba guhlla ra' ba zi'chi gahca xcweenta nin bwi'hnn ra' ba dzi'n.
11 Ya chin guzo'baloh cayahlla ra' ba chi'chi guzo'baloh cadxyi'chinee ra' ba la'h ballwaa'n chi,
12 rahbi ra' ba: "Mooza ra' nin mwer guhlla ra' tuhbi si hohra bwi'hnn ra' ba dzi'n nee ziga gahca cayahlla nu nnah gudxihlli lu'h la'h ra' ba, nee la'h nu mahzi ru bati'dxiloh nu loh gubihdxyilda'h nee bidi'hnn ru za nu dzi'n que la'h ra' ba loh gaduhbi dxyih."
13 Ya chi'chi rahbi ballwaa'n chi loh ra' ba: "Mihgu ra', ayi xi mweeyi cagasia'pitii'hihn yihca xchi'h tu. ¿Tayi ya bia'han dxi'h nu'h balaaca gahlla tu tuhbi dxyih?
14 Pwihsi la'h xmweeyi tu chi'h dee' tin guldxiaa, laasii na'h xclaa'dzihn chiillihn la'h ra' mooza nin luulchima guyuu'tii loh dzi'n ziga gudxiillihn la'h tu,
15 laasii na'h rnabwa'n xmwee'yihn, o ¿gu rdxyi'chinee tu na'h pur nin naan bwiinn za'ca?"
16 Ni'chin nnah nin naa ra' luulchimatii' gaca nin naa mwergaloh; ya nin naa ra' mwergaloh nnah ni'chi gaca luulchimatii' ra'.

Nin riohnna guñi' Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h zahchi Ñi'h
(Mr. 10.32-34; Lc. 18.31-34)

17 Ya loh nin zeezah Jesuhs loh neziuh para guihdxyi Jerusalehn, gudihdxyi Ñiˈh laˈh
raˈ xpwiinn Ñiˈh cweeˈ zi neziuh tin rahbi Ñiˈh loh raˈ ba:
18 —Pwihsi ziga rwaˈha tu nnah, zoo nuˈh par loh guihdxyi Jerusalehn hasta gutiˈdxi
raˈ bwiinn naˈh nin naan Lliiˈn Dxiohs nin naa ndxiˈhw tin gacaˈhn ntriehgu loh raˈ
bwiinn nin rnabwaˈ raˈ loh raˈ bixohza raˈ cun loh raˈ mwehsu raˈ nin ruluuˈyi raˈ xlehyi
Moisehs, niˈchi raˈ guinaaba gachiˈhn,
19 ya gutiˈdxi raˈ ba naˈh loh raˈ bwiinn ziitu tin gullihdzinee raˈ ba naˈh, nee neezaa
gucaˈyahga raˈ ba naˈh cun cwarta, cun gucaˈh za raˈ ba naˈh loh cruhzi; per chin
dxiohnna dxyih zabaanahn.

Dxyiˈdxyi nin gunaaba xmaah Jacobo cun Jwahn (Mr. 10.35-45)

20 Ya chiˈchi gwabiiga xnaan lliiˈn Zebedeu tuhsi junta cun garoopa lliiˈn ba gwabiiga
raˈ ba hasta zuu Jesuhs, ya bazuˈnllihbi raˈ ba loh Ñiˈh tin gunaaba raˈ ba tuhbi bweniˈhn
loh Ñiˈh,
21 chiˈchi rahbi Jesuhs loh xnaan raˈ bi:
—¿Xi niˈca xclaaˈdzi luˈh?
Chiˈchi rahbi naaniˈhn chi:
—Gunabwaˈ loh xquelrnabwaˈ luˈh tin soobaa tuhbi lliiˈnahn xlahdu derehchu luˈh
stuhbi bi xlahdu rrabwehsa luˈh.
22 Chiˈchi rahbi Jesuhs:
—Laˈh tu nin ayi gaann tu xiñin rdxiˈhn tu; ¿ta ruhnn tu lligaaba zuhnn tu gahn
gutiˈdxiloh tu loh guelrzaˈcazii nin gutiˈdxiloon?
Chiˈchi rahbi raˈ ba:
—Zidiˈhnn nu gahn.
23 Chiˈchi rahbi Jesuhs loh raˈ ba:
—Laˈh tu zuhnn tu gahn gutiˈdxiloh tu guelrzaˈcazii riiˈ, per ziga rnaaba tu soobaa
tu xlahdu derehchuˈhn o xlahdu rrabwehsaˈhn, ayi naˈh dxiˈh naˈpahn guelrnabwaˈ tin
guniˈhiñin laˈh tu, sino que laˈh raˈ bwiinn raˈ nin guliila Xtaaˈdahn nin nuu dxibaaˈ laˈh
raˈ ba guicaˈha raˈ ban.
24 Ya chin bihn raˈ za tsiˈh xpwiinn Ñiˈh dxyiˈdxyi raˈ riiˈ bidxyiˈchinee raˈ ba laˈh raˈ
garoopa bwihtsi raˈ ba,
25 ya chiˈchi gudihdxyi Jesuhs laˈh raˈ ba tin rahbi Ñiˈh loh raˈ ba:
—Pwihsi laˈh tu naann tu, loh raˈ nin rnabwaˈ raˈ rnabwaˈ raˈ ba ziga chiˈh zi naa
xigaaba raˈ ba, ya nin naa ziga bwiinn lasahca raˈ loh raˈ ba, ruhnnee raˈ ba laˈh raˈ ba
ziga chiˈh zi nin xclaaˈdzi raˈ ba,
26 per laˈh tu ayi ziˈchi dxiˈh gaca tu; mas chaˈyi guunn bwiinn nin xclaaˈdzi gaca
lasahca loh tu, ziga tuhbi mooza zi,
27 nee bwiinn nin xclaaˈdzi gaca mwergaloh loh tu nahpa gaca ba ziga mooza nin
gulliaˈyiˈhn ru lasahca loh tu,
28 laasii laˈh Lliiˈn Dxiohs ayi biˈ Ñiˈh tin gaca tu mooza loh Ñiˈh, sino que laˈh Ñiˈh biˈ
Ñiˈh tin gaca Ñiˈh mooza loh garaatiiˈ bwiinn nee tin cun tihxi za Ñiˈh chiilli Ñiˈh xtuhlda
raˈ ziahan raˈ bwiinn nin taˈh loh duhlda.

Jesuhs basiaca loh chiohpa bwiinn nin ayi biin loh ñiˈh (Mr. 10.46-52; Lc. 35-43)

29 Ya loh nin bariaˈh Jesuhs guihdxyi Jericoh, ziahan bwiinn gwanaˈhla laˈh Ñiˈh,
30 ya rwaaˈ neziuh chi zohba chiohpa bwiinn nin ayi riin loh Ñiˈh, ya chin bihn raˈ ba
zeediiˈdxi Jesuhs riˈchi, chiˈchi guñiˈ raˈ ba jwersiroo raˈ rahbi raˈ ba:
—¡Jesuhs Lliiˈn guehtu Davihd, balahsastoˈ luˈh laˈh nu!
31 Ya bidxyiˈchi raˈ bwiinn rahbi raˈ ba:

—¡Guldxiahcadxyii!
Per la'h ra' ba mahzi ru jweersi roo' rbwihdxyidxiah ra' ba:
—¡Llii'n guehtu Davihd, balasasto' lu'h la'h nu!
32 Chi'chi guzuhdxyiigah Jesuhs, chi'chi gunabwa' Ñi'h gwaca'ha ra' ba la'h ra' bwiinn chi, ya chin badzihn ra' ba hasta zuu Jesuhs, chi'chi gunaabadxyi'dxyi Ñi'h loh ra' ba rahbi Ñi'h:
—¿Xini'ca xclaa'dzi tu gu'nnahn pur la'h tu?
33 Chi'chi rahbi ra' bwiinn nin rahca loh ra' ñi'h chi:
—Daada, xclaa'dzi nu guidia'ha nu.
34 Chi'chi balahsasto' Jesuhs la'h ra' ba, ya bidxi' Ñi'h loh ra' ba ya hohra chi gahca ballaala loh ra' ba, ya seguihdu zeena'hla ra' ba la'h Jesuhs.

21

Chin guyuu'tii Jesuhs rwaa' guihdxyi Jerusalehn ziga Rehyi
(Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

1 Ya chin zeegadzihn gahxu'hn ra' ba guihdxyi Jerusalehn, badzihn ra' ba tuhbi guihdxyi bi'tu'hn nin laa Betfageh, cwee' dahan nin laa Olivo, ri'chi guxe'hla Jesuhs la'h chiohpa xpwiinn Ñi'h
2 rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Gulcheh loh rrandxu nin naa gahxu nezii', ri'chi zwa'ha tu cadu'h tuhbi buhrra cun llii'n ma. Ya gulgaxachi ma tin dxie'nee tu ma,
3 ya sidela chyulla guinaabadxyi'dxyi loh tu: "¿Xixnaa cagaxachi tu buhrra ca?", gulgahbi loh ba: "Tuhbi Daada nin mahzi rnabwa' cachi'hn la'h ma tin tsiiba ba ma", ya seguihdu gahca zusaa'n ra' ba dxie'nee tu ma.
4 Dee guhcan tin guzohba dxyi'dxyi ra' nin baca'h tuhbi guehtu daada nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs cadxyih chin baca'h ba squii':
5 Gulgahbi loh ra' bwiinn guihdxyi Siohn: "Bwa'ha, la'h xrrehyi lu'h ze' nez loh tu ziga zi tuhbi bwiinn nado'laa'dzi, dzi'ba ba tuhbi buhrri'hn, llii'n tuhbi maan nin ruhnn dzi'n."
6 Ya gwah ra' xpwiinn Jesuhs tin bwi'hnn ra' ba ziga guhdzi Jesuhs loh ra' ba,
7 ya gwanee ra' ba buhrra chi cun llii'ni'hn ma hasta zuu Jesuhs, chi'chi badzii'ba ra' ba xahba ra' ba dihtsi ma tin loh lahdxi chi guzohba Ñi'h dihtsi ma,
8 ya ziahan duxa ra' bwiinn rii ri'chi ya loh neziuh hasta zeedii'dxinee buhrri'hn chi la'h Ñi'h gudxyihxi ra' ba xahba ra' ba, ya snuhn ra' ba gudxyihxi llii'dzi yahga ra' nez zeedii'dxi Ñi'h,
9 ya bwiinn ra' nin zee ñiidxiuu loh Jesuhs cun bwiinn ra' nin ze'na'hla nez dihtsi Ñi'h rahbi ra' ba:
—¡Bwi'hnntaa'yi Dxiohs yihca rrehyi llii'n Davihd! ¡Lasahca duxa naa nin ze' pur xcweenta Yu'bi Dxiohs! ¡Rachiñi' za'ca duxa nu'h pur xcweenta Dxiohs nin nuu dxibaa'!
10 Ya chin guyuu'tii Jesuhs guihdxyi Jerusalehn garaa ra' bwiinn Jerusalehn chi badxyigaa' duxa loh ra' ba, ya ziahan duxa ra' ba rahbi loh lasaa' ra' ba:
—¿Chyu ni'ca?
11 Ya snuhn ra' bwiinn rahbi ra' ba:
—La'h ba nin naa Jesuhs, ndxi'hw nin ruluu'yi xchi'dxyi Dxiohs nin ze' nez guihdxyi Nazaret xteenn Galilea.

Jesuhs basiaa la'n guido' roo'
(Mr. 11.15-19; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

12 Ya chin guyuu'tii Jesuhs la'n guido' roo', babwe'hedxia'hla Ñi'h la'h ra' garaatii' ra' bwiinn ra' nin ruhnn guri'xi cun nin riizi' ra' xica la'n guido', cun badi'xi za Ñi'h

xmweella ra' bwiinn ra' nin rucha'h ra' xmweeyi ra' bwiinn, cun neezaa babwe'he Ñi'h
la'h ra' bwiinn ra' nin riigatoo' palohma ra',
13 ya chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Loh Xchihtsi Dxiohs rñi': "Yiidzihn gaca hasta cwidxyi-guinaaba tu na'h", per la'h
tu cayuhnn tun ziga zi tuhbi cwehva hasta riuu' ra' guba'n.
14 Ya neezaa gwabiiga ra' bwiinn ra' nin rahca ñaa' ra' ñi'h cun bwiinn ra' nin rahca
loh ra' ñi'h hasta zuu Jesuhs ya basiaca Ñi'h la'h ra' ba,
15 per chin bwa'ha ra' bwiinn nin rnabwa' la'h ra' bixohza ra' cun mwehsu ra' nin
ruluu'yi xlehyi Moisehs dzi'n roo' ra' nin cayuhnn Jesuhs, nee neezaa bihn ra' ba
riibwihdxyidxiah ra' biñi'n la'n guido' squii': "¡Bwi'hnntaa'yi Dxiohs yihca llii'n guehtu
Davihd!", chi'chi mahzi ru bidxyi'chi duxa ra' ba
16 ya rahbi ra' ba loh Jesuhs:
—¿Gu rihn lu'h nin riiñi' ra' ni'ca ra'?
Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—La'n rihn, per ¿ta nagahdxi gu'lda tu loh Xchihtsi Dxiohs hasta rñi' squii': "Cun
xchi'dxyi ra'n nin ru'lda ra' biñi'ni'hn ra' cun bwee'zu'hn ra' nin ree' duuda guluu'yi
Lu'h balaaca guelrnabwa' nin nahpa Lu'h."?
17 Ya chi'chi basia'hangah Ñi'h la'h ra' ba ri'chi, chi'chi guna'zu nehza Ñi'h para
guihdxyi Betania; ri'chi bati'dxi gue'la Ñi'h.

Jesuhs guluu'dii la'h yahga ñiigu nin ayi gucah ñiigu loh ñi'h (Mr. 11.12-14, 20-26)

18 Ya tuhbi rsiiyi chin gubia'garii Jesuhs loh guihdxyi Jerusalehn, bie'suh bichia'han
Ñi'h,
19 ya cwee' neziuh bwa'ha Ñi'h zohba tuhbi llaa'n yahga ñiigu ya gwabiigagah Ñi'h
cwee'hen, per ganaalla batahga caa loh yahga chi, ya chi'chi rahbi Ñi'h loh yahga chi:
—Nin stuhbi ayi ru guibia'garii guicah ñinahxi loh lu'h.
Ya hohra chi gahca gubihdzi yahga ñiigu chi,
20 ya chin bwa'ha ra' xpwiinn Ñi'h nin guhca ri'chi badxyigaa' duxa loh ra' ba ya
gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Ñi'h rahbi ra' ba:
—¿Xa guhca xinaa gubihdzi yahga ñiigu ca lwehgu gahca?
21 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Guchiin nin rñi'n loh tu sidela la'h tu riachiisto' tu xchi'dxyi Dxiohs nee ayi guunn
chiohpa sto' tu, ayi nin bwi'hnn si dxi'hn cun yahga ñiigu rii' gaca guunn tu sino que
neezaa loh tuhbi dahan gahbi tu: "Biya'dxu ri'ca tin bala'ha yi'h loh ñihsado'", zahca
gacan,
22 ya garaa ra' nin guinaaba tu loh Dxiohs chin cwidxyi-guinaaba tu Ñi'h, gaduhbi sto'
tu gulchechii sto' tu, tin zi'chi zica'ha tu nin guinaaba tu.

Gunaabadxyi'dxyi ra' ba chyu naa Jesuhs (Mr. 11.27-33; Lc. 20.1-8)

23 Ya chin guya'loh guñi' Jesuhs dxyi'dxyi rii', chi'chi guyuu'tii Ñi'h la'n guido' roo',
ya gaduhbi nin nuu Ñi'h la'n guido' roo' chi chi'chi gwabiiga ra' bwiinn nin rnabwa'
la'h ra' bixohza cun bwiinn guuhla ra' xteenn bwiinn Israel ra' hasta zuu Jesuhs, ya
gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Ñi'h rahbi ra' ba:
—¿Cun chyu xquelrnabwa' cayuhnn lu'h ni'ca ra'? ¿Chyu bani'hi guelrnabwa' ca yi'h?
24-25 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Neezaa na'h guina'badxyi'dxyi'hn tuhbi dxyi'dxyi loh tu: ¿Chyu guxe'hla la'h Jwahn
bie'garo'bañihsa ba? ¿Ta Dxiohs guxe'hla la'h ba o tuhbi bwiinn zi? Sidela la'h tu

chixtee' tu loon guelgunabadxyi'dxyi rii', neezaa na'h zidxixtee'hehn loh tu cun chyu xquelrnabwa' ruhnn ra'n garaa ra' dzi'n ra' rii'.

Ya hohra chi guzo'baloh canaabadxyi'dxyi loh lasaa' ra' ba rahbi ra' ba:

—Sidela la'h nu'h guidi'tsi nu'h: "Dxiohs guxe'hla la'h Jwahn", chi'chi nnaa ba loh nu'h: "¿Xixnaa chi'h ayi bazo'badxiahga tu xchi'dxyi ba?",

26 nee ayi za nuu guidi'tsi nu'h: "Tuhbi bwiinn zi guxe'hla la'h Jwahn", laasii rdxyihbi nu'h la'h ra' bwiinn guihdxyi, laasii garaa ra' ba nahpa ra' ba la'h Jwahn ziga daada nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs.

27 Ni'chin rahbi ra' ba:

—Ayi chyu gaann chyu guxe'hla la'h Jwahn.

Pwihsi chi'chi rahbi za Ñi'h:

—Ayi za chixtee'hehn loh tu chyu guxe'hla na'h cayu'nnahn dzi'n ra' rii'.

Cweenta xteenn chiohpa llii'n tuhbi bwiinn nin bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs

28 Ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi Jesuhs rahbi Ñi'h:

—¿Xi lligaaba ruhnn tu pur dxyi'dxyi ra' rii'? Tuhbi ndxi'hw guyuu' chiohpa llii'nga'n ba, ya rahbi ba loh nin naa llii'n galoh ba: "Xii'hihn, gwagui'hnn dzi'n loh xuun hasta rii ra' yahga uhva ra'."

29 Chi'chi rahbi llii'n ba loh ba: "¡Ayi chaa'hahn!", per ya loh zuu gahca bi bwi'hnn bi lligaaba gwah bi.

30 Ya chi'chi gwagañi' ba loh stuhbi llii'n ba, ya zi'chi gahca rahbi ba loh bi, ya rahbi bi loh ba: "Yoo, daada; la'n chaa'ha", per ayi gwah bi.

31 Ya loh garoopa bi, ¿cuun tuhbi bi nin bazo'badxiahga xchi'dxyi xpaah ra' bi?

Chi'chi rahbi ra' ba:

—Nin mwer guñi' ba loh ñi'h.

Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Guchiin nin rñi'n loh tu, la'h ra' bwiinn ra' nin ruteesa xmweeyi Roma cun gunna'h dxaaba ra' la'guñiidxiuu ra' guyuu'tii loh guelrnabwa' xteenn Dxiohs que la'h tu,

32 laasii la'h Jwahn nin baro'bañihsa bie'galuu'yi la'h tu xa nahpa guibahan tu, per la'h tu ayi gwachiisto' tu la'h Jwahn; per la'h ra' bwiinn nin ruteesa mweeyi cun gunna'h dxaaba ra' gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi Jwahn. Per la'h tu nicala bihn tu dxyi'dxyi ra' rii' ayi bacha'h tu xigaaba tu tin ñachiisto' tu.

Cweenta xteenn mooza ya'dxi ra' nin bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs
(Mr. 12.1-12; Lc. 20.9-19)

33 'Gulgaca'dxiahga stuhbi cweenta rii': Tuhbi ballwaa'n xteenn taayii loh yuh bwi'hnn biñih ba yahga uhva ra', ya bwi'hnn ban lee' neezaa guda'hn ba tuhbi guii'dxyu tin guhcan hasta guxi'h ba uhva ra'; neezaa bwi'hnn ba tuhbi torre loh xuh ba, chi'chi badi'hi ba loh xuh ba garoolda la'h ra' bwiinn ra' nin ruhnn dzi'n, zee chi'h ba zihtu.

34 Ya chin biga'ha dxyih nin gabwe'he ra' ba xli'hn ra' ba, chi'chi guxe'hla ballwaa'n chi paaldaa ra' xmooza ba tin zeegalli'hi ra' ba li'hn nin guica'ha ba loh ra' bwiinn ra' nin guu'n loh xuh ba garoolda,

35 per la'h ra' bwiinn ra' chi xlawaa'ha ñudi'hi ra' ba li'hn nin ñica'ha ballwaa'n chi la'la'ga'h guna'zu ra' ba la'h ra' xmooza ba gudxi'ldxyihdxyi ra' ba paaldaa ra' ba ya spaaldaa ra' ba gudxiinn ra' ba, ya spaaldaa ra' ba basihdzi dxiah ra' ba,

36 ya chi'chi gulu'nehza ballwaa'n chi ziahan ru xmooza ba, per la'h ra' bwiinn ra' nin guu'n loh xuh ballwaa'n chi zi'chi gahca bwi'hnnee ra' ba la'h xmooza ra' ba chi ziga za bwi'hnnee ra' ba la'h nin naa ra' galoh.

37 Ya pur luulchima gulu'nehza ba la'h yu'pi llii'n ba laasii bwi'hnn ba lligaaba nasto' ba: "Zuzo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi llii'nahn."

38 Per chin bwa'ha ra' bwiinn ra' nin guu'n loh xuh ballwaa'n chi garoolda la'h llii'n ba, chi'chi rahbi loh lasaa' ra' ba: "Bwa'ha, dee chi sihn naa nin guica'ha gaduhbi loh

yuh rii'; gulchoo'ho gachidxiinn nu'h la'h bi tin la'h nu'h gachica'ha nu'h gaduhbi loh yuh rii'."
39 Pwihsi guna'zu ra' ba la'h bi, chi'chi babwe'he ra' ba la'h bi nez rwaa' yuh chi, ya nez chi gudxiinn ra' ba la'h bi.
40 Yannah chin dxie'guia'ha ballwaa'n xteenn loh yuh chi, ¿xini'ca gunnee ba la'h ra' bwiinn nin guu'n loh xuh ba garoolda?
41 Chi'chi rahbi ra' ba loh Jesuhs:
—Zidxiinn ba la'h ra' bwiinn ya'dxi ra' chi, ya gudi'hi ba loh yuh chi gaan ra' spaaldaa ra' bwiinn nin rñaloh gudi'hi li'hn nin guica'ha ba.
42 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Ta nagahdxi gu'lda tu loh Xchihtsi Dxiohs hasta rñi' squii'?:
Dxiah nin ayi biuu'sto' ra' mwehsu albañihyi, dxiah chi naa dxiah nin rzohba xchihn yuu' nin ria'ha.
Dee' nin bwi'hnn Dxiohs, nin naa tuhbi dzi'n nin gadxyigaa' loh nu'h.
43 'Pwihsi ni'chin nin rñi'n loh tu ziapitii guelrnabwa' xteenn Dxiohs loh tu ya zidii'dxin loh ra' bwiinn nin dxiu'n ntriehgu li'hn xteenn guelrnabwa' chi loh Dxiohs,
44 ya chyu chi'h zi bwiinn nin dxiaaba yihca dxiah chi zahca ba ziahan taa'ha, ya sidela la'h dxiah chi dxiaaba yihca bwiinn zusiu'yin la'h ra' ba.
45 Ya chin bihn ra' bwiinn ra' nin rnabwa' loh ra' bixohza cun bwiinn fariseu ra' dxyi'dxyi chi gwasaa ra' ban laasii yihca ra' ba guñi' Ñi'h,
46 ya guclaa'dzi ra' ba ñina'zu ra' ba la'h Jesuhs hohra chi gahca, per bidxyihbi ra' ba la'h ra' bwiinn laasii bwiinn ra' ruhnn ra' ba lligaaba naa Jesuhs tuhbi bwiinn nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs.

22

Cweenta xteenn tuhbi saa'

1 Ya guzo'baloh guñi' la'ga'h Jesuhs stuhbi cweenta rahbi Ñi'h:
2 —Guelrnabwa' xteenn Dxiohs naa ziga tuhbi rrehyi nin bwi'hnn tuhbi saa' par llii'n ba,
3 ya guxe'hla ba xmooza ba yihdzi nin bidu'hun ra' chee ra' saa', per ayi gunnah ra' ba ñi' ra' ba,
4 ya chi'chi guxe'hla la'ga'h rrehyi chi spaaldaa ra' xmooza ba ya rahbi ba loh ra' xmooza ba squii': "Gulguiñi' loh ra' bwiinn nin bidu'hun: la'h guelwahw naa listu la laasii gudxi'nnahn xcuu'n ra'n cun xquidxa'h ra'n nin basaroo'zahn, yannah la'h guelwahw naa la, ni'chin gultaa' saa'."
5 Per la'h ra' bwiinn nin bidu'hun chi ayi gwah ra' ba; tuhbi bwiinn chi sola loh xuh ba gwah ba dxyih chi, ya stuhbi ba loh guelguri'xi ba gwah ba dxyih chi,
6 ya snuhn ra' ba guna'zu ra' ba la'h ra' xmooza rrehyi, gudxi'ldxyihdxyi ra' ba la'h xmooza rrehyi chi'chi gudxiinn ra' ba la'h ra' mooza ra' chi.
7 Ya chi'chi bidxyi'chi duxa rrehyi chi ya gunabwa' ba la'h ra' suldahdu ba gwachiin la'h ra' bwiinn ya'dxi chi cun neezaa gunabwa' ba guca'dxih ra' ba lahdxyi ra' bwiinn ya'dxi ra' chi.
8 Ya chi'chi rahbi rrehyi chi loh ra' xmooza ba: "La'h garaa naa para saa', per la'h ra' bwiinn ra' nin bidu'hun ra' ayi ballu'yi ra' ba ñah ra' ba saa';
9 ni'chin nnah gulcheh loh neziuh roo' ra' ya bwiinn chi'h zi nin gadxi'loh tu gulta'nee ra' ba loh saa' rii'."
10 Ya chi'chi biria'h ra' xmooza ba chi zee ra' ba loh neziuh ra' ya bwiinn chi'h zi ra' nin badxi'loh ra' ba nicala bwiinn nadxaaba ra' cun bwiinn za'ca ra' gwanee ra' ba loh saa', ya zi'chi hasta bagadxah ra' bwiinn nez bwi'hnncha'yi rrehyi chi guelwahw,

11 ya chin guyuu'tii rrehyi chi gwaguia'ha ba loh ra' bwiinn nin gwaca'ha ra' xmooza
ba nez neziuh ra', chi'chi bwa'ha ba loh tuhbi bwiinn nin dxa'ga loh ra' bwiinn chi ayi
nahcu ba lahdxi ziga nin nahcu ra' bwiinn saa' ra' chi.
12 Chi'chi rahbi ba loh bwiinn chi: "Mihgu, ¿xaloh guyuu'tii lu'h rii' nee ayi nahcu lu'h
lahdxi nin nahcu ra' bwiinn saa' ra' nin rii' ra' rii'?" Ya cun ayi basia'garii bwiinn chi
dxyi'dxyi,
13 ya chi'chi rahbi rrehyi chi loh ra' xmooza ba: "Gulgachi'bidu'h ñaa'-naa bwiinn ca
tin gulgala'ha ba loh nacahyi hasta guti'dxiloh ba guelrza'cazii hasta gahw lahyi ba cun
nalasa duxa gu'n ba",
14 laasii ziahan ra' ba gacarihdxyi per gullia'yi'hn naa ra' nin guibwi'hi.

Basia'garii Jesuhs dxyi'dxyi pur mweeyi nin rutiaa'ha bwiinn ra' xcweenta impweestu (Mr. 12.13-17; Lc 20.20-26)

15 Ya chin guya'loh guñi' Ñi'h dxyi'dxyi ra' chi, chi'chi gwabiiga ra' bwiinn fariseu ra'
hasta zuu Jesuhs laasii bia'han dxyi'dxyi ra' ba chi'hyi ra' ba xa guñihchi Jesuhs pur
dxyi'dxyi nin rñi' Ñi'h,
16 pwihsi chi'chi guxe'hla ra' ba paaldaa ra' xpwiinn ra' ba nin guunn ziga zi bwiinn
za'ca tin gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Ñi'h cun paaldaa ra' za xpwiinn Herodes, tin guiñi'
ra' ba loh Ñi'h squii':
—Mwehsu, naann nu xnehza rñi' lu'h nee ruluu'yi za lu'h zigapa'h naa xnehza
xcweenta xchi'dxyi Dxiohs, nee ayiza rwa'ha za'ca lu'h loh tuhbi bwiinn ya stuhbiga'h
ba gwa'ha dxaaba lu'h loh ñi'h.
17 Yannah gunnah loh nu, ¿ta zachidxihlli nu o ayi chyu chiilli mweeyi xcweenta
impweestu loh rrehyi César?
18 Per Jesuhs la'h Ñi'h guhcabwa' la xi lligaaba nuu ra' ba, ni'chin rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Bwiinn dxixi'hw ra', ¿xixnaa xclaa'dzi tu guunn tu prehba na'h?
19 Gulgaluu'yi na'h tuhbi xmweeyi tu na'h nin rdxihlli tu xcweenta impweestu loh
César.
Chi'chi baluu'yi ra' ba tuhbi mweeyi nin laa denariu la'h Ñi'h,
20 ya gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh ra' ba rahbi Ñi'h:
—¿Chyu yihca dee' caa loh mweeyi rii', nee cun dxyi'dxyi nin caa lohon, nee chyu laa
dee'?
21 Chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—Yihca César.
Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Pwihsi gulgadi'hi la'h César nin naa xteenn ba, nee gulgadi'hi za la'h Dxiohs nin naa
xteenn Ñi'h.
22 Ya chin bihn ra' ba dxyi'dxyi ra' rii', badxyigaa' duxa loh ra' ba, ya chi'chi basaa'n
ra' ba la'h Ñi'h ziaa ra' chi'h ba.

Basia'garii Jesuhs dxyi'dxyi xcweenta guelgabahan ra' bwiinn guuchi. (Mr. 12.18-27; Lc. 20.27-40)

23 Ya la'n dxyih chi gahca, badzihn ra' nuhn bwiinn saduceu ra' loh Jesuhs, ya bwiinn
saduceu ra' chi ruhnn ra' ba lligaaba ayi gabahan ra' bwiinn guuchi,
24 chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—Mwehsu, basia'hannee Moisehs dxihtsi la'h nu'h loh chi rñi': "Sidela la'h chyuulla
tuhbi ndxi'hw gachi ba nee ayi chyu llii'n ba guyuu', nahpa guica'ha bwihtsi ba la'h
xcunna'h ba nin bia'han viuhda tin chuu llii'n ba xcweenta bwihtsi ba nin guhchi."
25 Pwihsi loh nu guyuu' gahdzi bwihtsi bwiinn ndxi'hw ra', nin mwergaloh chi
bachinaa ba, ya guhchi ba, ya ayi chyu llii'n ba guyuu'. Pwihsi basia'han ba xcunna'h
ba, ya seguihdu guca'ha bwihtsiraroopa ba la'h gunna'h chi,

26 per ayi chyu llii'n bwihtsiroopa ba chi guyuu', chi'chi guca'hala'ga'h bwihtsi
riohnna ba la'h gahca gunna'h chi, zi'chi gahca za ayi chyu llii'n ba guyuu' cun gunna'h
chi, ya hasta basaa' gagaadzii bwihtsi ra' ba guca'ha la'h gunna'h chi per ayi chyu llii'n
ra' ba guyuu'tii',
27 ya pur luulchima guhchi garaa ra' ndxi'hw ra' nin guca'ha la'h gunna'h chi neezaa
gunna'h chi guhchi.
28 Yannah, chin gabahan ra' ba loh guelguhchi, ¿cuunpa'h xchi'h loh gagaadzii ra'
ndxi'hw ra' chi naa che'hla gunna'h chi, laasii garaa ra' ba guca'ha ra' ba la'h gunna'h
chi?
29 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—La'h tu rche'h duxa yihca tu laasii ayi nu'nbwa' za'ca tu loh Xchihtsi Dxiohs nee ayi
za nu'nbwa' tu xa naa guelrnabwa' xteenn Dxiohs,
30 laasii chin gabahan ra' bwiinn guuchi nin guhchi, ndxi'hw cun gunna'h ayi ru
guchinaa ra' ba, laasii gaca ra' ba ziga zi aanjla ra' nin rii dxibaa' nnah,
31 ya ziga gabahan ra' bwiinn loh guelguhchi, ¿ta nagahdxi gu'lda tu loh dxihtsi hasta
caa nin guñi' Dxiohs rahbi Ñi'h:
32 "Na'h naan Xchiohs Abrahn, Xchiohs Isaac, cun Xchiohs Jacob"? ¡Ni'chin Dxiohs ayi
naa Ñi'h Xchiohs ra' bwiinn guuchi sino que naa Ñi'h Xchiohs ra' bwiinn ra' nin gaca
nabahan ra' para tu'pazi!
33 Ya chin bihn ra' bwiinn dxyi'dxyi ra' nin guñi' Jesuhs badxyigaa' duxa loh ra' ba pur
dxyi'dxyi ra' nin ruluu'yi Ñi'h.

Xchi'dxyi Moisehs nin lasahcaru
(Mr. 12.28-34)

34 Ya chi'chi badiaa'ha ra' bwiinn fariseu ri'chi laasii bihn ra' ba basiahcadxyii Jesuhs
la'h ra' bwiinn saduceu ra',
35 ya ni'chin tuhbi mwehsu nin ruluu'yi xlehyi Moisehs, para guunn ba prehba la'h
Jesuhs, gunaabadxyi'dxyi ba rahbi ba:
36 —Mwehsu, ¿cuun nin naa dxyi'dxyi nin gunabwa' Dxiohs nin naa mahzi lasahca loh
lehyi?
37 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—"Gaca nadzii'hi lu'h Xtaada Dxiohs lu'h cun gaduhbi sto' lu'h, cun gaduhbi xaalma
lu'h, nee cun gaduhbi xigaaba za lu'h."
38 Dxyi'dxyi rii' nin gunabwa' Dxiohs naa dxyi'dxyi nin mahzi lasahca loh garaa nin
naa xchi'dxyi Dxiohs;
39 ya nin raroopan rñi' squii': "Gaca nadzii'hi lu'h lasaa' lu'h ziga nadzii'hi za lu'h yi'h
gahca."
40 Pwihsi garoopa dxyi'dxyi rii' xteenn xlehyi Moisehs naa ziga dulbaa' loh ra' snuhn
ra' dxyi'dxyi lehyi, ziga xlehyi guehtu Moisehs o ziga xlehyi ra' guehtu daada ra' nin
guñi' xchi'dxyi Dxiohs cadxyih.

¿Chyu llii'n la'h Crixtu?
(Mr. 12.35-37; Lc. 41-44)

41 Ya gaduhbi nin rii gahca ra' bwiinn fariseu ra' ri'chi, gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh
ra' ba
42 rahbi Ñi'h:
—¿Xi lligaaba ruhnn tu pur Crixtu? ¿Chyu naa llii'n ñi'h la'h Crixtu?
Chi'chi rahbi ra' ba:
—Llii'n guehtu Davihd.
43 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Xixnaa chi'h baze'ta guehtu Davihd, chin basañi' Spíritu Saantu yihca ba? Rahbi ba:
"Daada naa Crixtu loh ba", laasii la'hgahca guehtu Davihd rahbi ba:

44 Daada Dxiohs rahbi loh nin naa Daada loon:
“Guzohba xlahdu nanchiin hastayi gadzihn dxyih nin gutsii'gahn garaa bwiinn nin
rdxyi'chinee yi'h hasta zuu ñaa' lu'h tin gacabwa' ra' ba yi'h naa lu'h nin rnabwa'
garaatii'.”
45 ¿Xaalla gaca chi'h Crixtu llii'n guehtu Davihd sidela la'h gahca guehtu Davihd guñi' Crixtu naa Daada loh ba?
46 Ya nin tuhbi ra' ba ayi guhca ñusia'garii nin tuhbi dxyi'dxyi loh Jesuhs, ya desde dxyihyi chi nin stuhbi ra' ba ayi biaalla ñinaabadxyi'dxyi xiilla stuhbi dxyi'dxyi loh Jesuhs.

23

Jesuhs baluu'yi xapa'h naa xmohda ra' bwiinn fariseu cun mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs
(Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54; 20.45-47)

1 Chi'chi guzo'baloh cañi'nee Jesuhs la'h ra' bwiinn cun la'h ra' xpwiinn Ñi'h rahbi Ñi'h:
2 —Mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs cun bwiinn fariseu ra' ruluu'yi ra' ba ziga naa xlehyi Moisehs.
3 Pwihsi rñi'n loh tu gulgazo'badxiahga xchi'dxyi zi ra' ba per ayi chezahnee tu xmahn ba, laasii la'h ra' ba rñi' ra' ba tuhbi dxyi'dxyi mahzi guriinyi nin rare'caa ra' ba ruhnn ra' ba.
4 ¿Xixnaa rusagu'a ra' ba nin naa'ha la'h ra' bwiinn nin ayi chipa ra' bwiinn, ya la'h ra' ba nin tuhbi bacwihnaa ra' ba ayi rñi'bi ra' ban?
5 Ruhnn ra' ba squii' tin rdxi'hyi ra' ba nez gadxyigaa' loh ra' bwiinn nin ruhnn ra' ba, nee riuu' za sto' ra' ba rcah dxyi'dxyi ra' nin caa loh Xchi'dxyi Dxiohs locah ra' ba cun nez rwaa' llehcu ra' ba loh xahba ra' ba, nee neezaa ruhnn guroo' ra' ba luhlla xahba ra' ba tin guluu'yi ra' ba bwiinn za'ca duxa ra' ba loh snuhn ra' bwiinn,
6 nee rdxi'hyi za ra' ba nez rzohba ra' ba delantatii' hasta rahca guelwahw za'ca nee zi'chi gahcaza ruhnn ra' ba la'n guido' bi'tu'hn ra' hasta radiaa'ha ra' bwiinn Israel puur delantatii' riasohba ra' ba,
7 nee xclaa'dzi za ra' ba garaa ra' bwiinn chi'h zi nin gadxa'ga la'h ra' ba loh neziuh gugahpa Dxiohs la'h ra' ba cun gaduhbi sto' ra' ba nee tin guiñi' za ra' bwiinn loh ra' ba: “Mwehsu”, ni'chi xclaa'dzi ra' ba.
8 Ya rahbi Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—Per la'h tu ayi chi'hyi tu canehza guiñi' bwiinn ra' loh tu: “Mwehsu”, laasii tuhbi dxi'h xmwehsu tu naa Crixtu,
9 nee ayi za guiñi' tu loh chyuulla: “Paah” loh guidxyiyuh laasii tuhbi dxi'h Xtaada tu nuu'; la'h Ñi'h nuu dxibaa'.
10 Nee nin ayi za chi'hyi tu canehza guiñi' bwiinn loh tu: “Ballwaa'n”, laasii la'h dxi'h Crixtu naa Ballwaa'n.
11 Bwiinn nin mahzi dzi'baloh loh tu nahpa gaca ba ziga mooza loh ra' snuhn ra' bwiinn
12 laasii bwiinn nin ruhnn lligaaba gaca lasahca ayi gaca lasahca ba, per bwiinn nin gaguu'dzi sto' ñi'h zahca lasahca ba.
13 Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' bwiinn:
—¡Prohbi la'h tu, mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi cun bwiinn fariseu ra', bwiinn dxixi'hw ra'! La'h tu ayi nnaa tu guixaala tu rwaa' yuu' hasta naa guelrnabwa' xteenn Dxiohs tin chu'tii ra' snuhn ra' bwiinn, nee neezaa la'h tu ayi nnaa tu chu'tii tu loh xnehza Dxiohs nin ayi za rusaa'n tu chu'tii ra' bwiinn ra' nin xclaa'dzi chu'tii ra'.
14 ’¡Prohbi za la'h tu mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi cun bwiinn fariseu ra', bwiinn dxixi'hw duxa ra'! ¿Xixnaa rusia'pitii tu yihdzi ra' gunna'h viuhda ra' ya lwehgu

gahca rbwihdxyi-rnaaba tu loh Dxiohs xchihroo'? Per nin cabweeza la'h tu ziroo' ru guelrza'cazii dxiaaba yihca tu.

15 '¡Prohbi za la'h tu mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi cun fariseu ra', bwiinn dxixi'hw bwiinn nahda ra'! La'h tu ca'nzaa tu loh guihdxyi ra' cun rdii'dxi za tu stuhbi lahdu loh ñihsado' ra' tin cañi'nee tu bwiinn ra' tin gaann ra' ba Dxiohs ziga ruluu'yi tu, ya chin ruhnn tu gahn riuu'tii ba loh xcweenta ziga ruluu'yi tu, ruhnn tu ba ziga naa xigaaba tu mas chiohpa rutsiiga tu la'h bwiinn chi gabihldxyi hasta caa tu bwa' la'h tu.

16 '¡Prohbi za la'h tu mwehsu ra' cun fariseu ra' nin naa ra' ziga bwiinn dxie'pa ra'! Rñi' tu rahbi tu: "Bwiinn nin rñi' chihpa: Pur lah guido' roo' zu'nnañin, bwiinn chi ayi nahpa guza'loh ba dxyi'dxyi nin guñi' ba, per sidela guiñi' chihpa ba: Pur ohro xteenn guido' roo' zu'nnañin, bwiinn chi sihn nahpa guza'loh xchi'dxyi ba nin guñi' ba."

17 ¡Bwiinn nahda ra' bwiinn dxie'pa ra'! ¿Cuun nin lasahca ru? ¿Ta ohro o guido' nin ruhnntaa'yi yihca ohro?

18 Nee neezaa rahbi tu: "Sidela chyulla guiñi' chihpa: Pur lah bacu'ga xteenn guido' roo' zu'nnañin, bwiinn chi ayi xi guilasahca xchi'dxyi ba, per sidela la'h bwiinn chi rñi' chihpa ba: Pur lah guhn nin dzi'ba loh bacu'ga chi zu'nnañin, bwiinn chi nahpa guza'loh xchi'dxyi ba nin guñi' ba."

19 ¡Bwiinn nahda ra' bwiinn dxie'pa ra'! ¿Cuun nin lasahca ru? ¿Ta guhn, o bacu'ga nin ruhnntaa'yi la'h guhn?

20 Pwihsi bwiinn nin rñi' chihpa pur bacu'ga nee pur nin dzi'ba yihcan rñi' chihpa ra' ba;

21 ya bwiinn ra' nin rñi' chihpa pur guido' ayi rñi' chihpa ba pur guido' si sino que nee pur la'h Dxiohs nin nuu ri'chi;

22 nee ra' za bwiinn nin rñi'chihpa pur llaa'ndxibaa', neezaa rñi' chihpa ba pur yahgaxiiyi xteenn Dxiohs cun la'h za Ñi'h.

23 '¡Prohbi za la'h tu mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi cun fariseu ra', bwiinn dxixi'hw ra'! La'h tu rdxihlli tu tuhbigah tantu yihca tuhbi tsi'hgah loh Dxiohs xcweenta menta, anihs, cun cumihn; per ayi ruzo'badxiahga tu dxyi'dxyi lehyi ra' nin mahzi lasahca ziga guelnabahan nayaa nee ziga guelralahsasto' la'h bwiinn, nee cun guelriachiisto' xchi'dxyi Dxiohs. Dee ra' nahpa guunn tu nee snuhn ra' xchi'dxyi lehyi chi.

24 ¡La'h tu, nin naa ra' ziga bwiinn dxie'pa ra' nin xclaa'dzi guluu'yi neziuh! Mahzi riuu' tu dxyi'dxyi lehyi nin gulliaa'ha lasahca per dxyi'dxyi nin lasahca duxa ayi riuu' tu ayi ria'zi tun, naa tu ziga bwiinn nin rbwe'he tuhbi balaaza loh xplahtu ñi'h nee ¡chi'chi rahbii ba tuhbi camehyu!

25 '¡Prohbi za la'h tu mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi cun fariseu ra', bwiinn nahda bwiinn dxixi'hw ra'! Pwihsi la'h tu rdxi'bi tu nez dihtsi xiilla nin guee tu ñihsa la'n ñi'h cun plahtu, per nez la'n lasto' tu gadxah chihpa guelguba'n cun garaaloh lligaaba dxaaba nin ruhnn tu.

26 Bwiinn fariseu dxie'pa ra', galoh chi'bi tu nez la'n nin guee tu nin gahw tu tin zi'chi dxiaa gaduhbin.

27 '¡Prohbi za la'h tu mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi cun bwiinn fariseu ra', bwiinn dxixi'hw duxa ra'! Naa tu ziga zi ba' ra' nin da'bi guii'w dihtsi ñi'h ya rluu'yi za'can per la'n ba' chi ganaalla dzihta bwiinn guuchi nuu la'nan cun garaaloh nin ayi gallu'yi ra'.

28 Zi'chi naa tu la'h tu; nez dihtsi tu rluu'yi tu bwiinn za'ca tu loh ra' bwiinn, per la'n lasto' tu mahzi gadxah chihpan dxyi'dxyi dxixi'hw ra' nee sola nuu za'bitii' tu loh zi ra' nin naa xigaaba tu.

29 '¡Prohbi za la'h tu mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi cun bwiinn fariseu ra', bwiinn dxixi'hw ra'! La'h tu ruhnncha'yi tu xpa' ra' guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs cadxyih neezaa rzuhcha'yi tu xpa' ra' bwiinn za'ca,

30 ya chi'chi rñi' tu rahbi tu: “Sidela la'h nu'h ñuu' ra' nu'h la'n dxyih ra' nin guyuu' ra' xtaada guldoo' ra' nu'h, ayi chyu ñahcanee la'h ra' ba tin ñachidxiinn ra' nu'h la'h ra' daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs.”
31 Ya cun garaa ra' dxyi'dxyi ra' rii' la'h gahca tu rahcabwa' tu naa tu llahga ra' guehtu xtatitaroo' tu nin gudxiinn la'h ra' guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs cadxyih,
32 ¡ni'chin neezaa tu gulgaza'loh dzi'n ra' nin bwi'hnn ra' xtatita ra' tu nin gudxiinn la'h ra' bwiinn ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs!
33 ’¡Bwiinn ra' nin naa ra' ziga zi bwe'lda ra'! ¡Llii'n nin naa ziga bwe'lda ña'laa'dzi ra'! ¿Xa guunn tu tin ta'h tu tin ayi chee tu gabihldxyi?
34 Laasii na'h zi'xe'hla'hn xpwiinn ra'n nin guiñi' xchi'dxyi'hn cun bwiinn nin gapa ra' guelnaann ra', cun mwehsu ra', per la'h tu zidxiinn tu paaldaa ra' ba cun guca'h ra' tu ba loh cruhzi, ya snuhn ra' ba childxyihdxyi tu la'n guido' bi'tu'hn ra' hasta radiaa'ha tu, nee guica'na'hla za tu la'h ra' ba guihdxyi cun guihdxyi ra'.
35 Ni'chin yihca tu dxiaaba gallee llarihn bwiinn za'ca ra' nin billi'hi loh guidxyiyuh desde llarihn guehtu Abel hastayi llarihn guehtu Zacarías llii'n Berequías nin gudxiinn ra' xtaada guldoo' tu la'n guido' hasta naa bacu'ga.
36 Ni'chin nin guchiin nin rñi'n loh tu garaa ra' llarihn ra' bwiinn ra' rii' dxiaaba yihca ra' bwiinn nin rii nabahan loh guidxyiyuh nnah.

Bi'n Jesuhs pur guihdxyi Jerusalehn
(Lc. 13.34-35)

37 Rahbi za Jesuhs:
—¡Prohbi za la'h tu bwiinn guihdxyi Jerusalehn! Rdxiinn tu la'h ra' daada ra' nin ze'galuu'yi xchi'dxyi Dxiohs la'h tu cun, rsi'dzi dxiah tu yihca daada ra' nin rxe'hla Dxiohs guluu'yi xchi'dxyi Ñi'h la'h tu. ¡Ziahanla guclaa'dzihn ñutiaa'hahn la'h ra' xpwiinn lu'h Jerusalehn, ziga zi rutiaa'ha dxiidxi cu'ca llii'n ma la'n xihyi ma, per ayi gunnah ra' ba!
38 Ni'chin nnah nahpa zia'han da'tsi xquido' roo' tu,
39 nee rñi'n loh tu ayi ru guibia'garii gwa'ha tu na'h sola hastayi gadzihn dxyih nin gahbi tu: “Bwi'hnntaa'yi Dxiohs yihca bwiinn nin ze' pur lah Ñi'h nin ca'ha Ñi'h.”

24

Guñi'xgah Jesuhs zibwih guido' roo' guihdxyi Jerusalehn
(Mr. 13.1-2; Lc. 21.5-6)

1 Ya chin baria'h Jesuhs la'n guido' tin guziaa Ñi'h stuhbi nehza, chi'chi gwabiiga ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h tin rahbi ra' ba ziga xñah guido' roo' chi,
2 ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Ta riiywa'ha tu xa xñah guido' ca nnah? Per rñi'n loh tu zadzihn dxyih nin cwih garaa ra' nin riiywa'ha tu nnah, nee nin tuhbi dxiah nin dzi'ba yihca lasaa' ca ayi dxia'hancaa.

Sehn ra' nin guluu'yiloh chin gaca jwisi
(Mr. 13.3-23; Lc. 21.7-24; 17.22-24)

3 Ya chi'chi gwanee Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h yihca tuhbi dahan nin laa Olivo, ya loh nin zohba Jesuhs ri'chi, chi'chi rahbi ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h mwedxi rala'n:
—Xclaa'dzi nu nnaa lu'h loh nu cuuca gaca ra' ni'chi ra'; ¿xa naa sehn ra' chin gabia'garii dxi' lu'h stuhbi chin amwer gaduhbi guidxyiyuh?
4 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Gulgahca nasiin tin ayi gusaa'n tu gusagui'hi ra' bwiinn la'h tu,
5 laasii ziahan ra' bwiinn dxi' nee nnaa ra' ba loh tu: “Na'h naan Crixtu”, nee zusagui'hi ra' ba ziahan ra' bwiinn,

6 nee zihn za tu ca chi'h zi nehza gaca guehrru nee nez hasta xclaa'dzi chuu ra' guehrru, per ayi guidxyihbi tu laasii nahpa galoh gaca ra' dee' per nagahdxi gadzihn dxyih nin ñichiloh guidxyiyuh,
7 laasii zuca'nee tuhbi guihdxyi la'h stuhbi guihdxyi neezaa tuhbi guelrnabwa' zuca'nee la'h stuhbi guelrnabwa'; neezaa chuu gueldxyihdxyi cun gubihn cun gaca za lluh roo' ziahan lahta ra' loh guidxyiyuh.
8 Garaa ra' dee' dxi' galoh per gaca ra'n nin gue'du guzo'baloh zi guelrza'cazii nin gaca loh guidxyiyuh.
9 'Neezaa zidii'dxi tu loh ra' bwiinn ra' nin guunn guelguxchisi la'h tu, nee zidxiinn za ra' ba paaldaa tu, ya neezaa garaa ra' bwiinn guidxyiyuh zidxyi'chinee ra' ba la'h tu pur nin riachiisto' tu xchi'dxyi'hn.
10 Nee chin gadzihn dxyih ra' chi ziahan ra' bwiinn zibwe'hesto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs, zidxyi'chinee lasaa' ra' ba cun gutoo' lasaa' za ra' ba,
11 neezaa ziahan ra' bwiinn nin dxi' nnaa ra' ba ruluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs ya zi'chi zusagui'hi ra' ba ziahan ra' bwiinn,
12 neezaa pur ziahan ra' nin sa'loh, ziahan ra' bwiinn ayi ru gaca nadzii'hi lasaa' ra' ba ziga tuhbi ziga stuhbi ra' ba.
13 Per bwiinn nin cheezahtii' chechii dzi'tsi sto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs, hasta chin gadzihn dxyih nin gaduhbi guidxyiyuh, bwiinn chi ta'h loh jwisi,
14 ya dxyi'dxyi xteenn xquelrnabwa' Dxiohs nahpa chuu ra' bwiinn nin guluu'yin loh gaduhbi guidxyiyuh tin guidi'chin loh garaa ra' guihdxyi ra' hasta rii ra' bwiinn tin dxiu'nbwa' ra' ban, ya chin ba bidi'chi xchi'dxyi Dxiohs loh gaduhbi guidxyiyuh, chi'chi gaduhbi guidxyiyuh.
15 'Pwihsi baca'h guehtu profeta Daniel xcweenta nin rusiaaba la'h bwiinn loh duhlda; chin dxihn tu la'h dee' cayahca loh yuu' Saantu la'n guido' roo' —bwiinn nin gu'lda dee' zahcabwa' ba dxyi'dxyi ra' rii'—,
16 pwihsi garaa ra' bwiinn ra' nin rii guihdxyi Judea nahpa gullu'n ra' ba chechuu la'n ra' ba loh dahan,
17 ya bwiinn ra' nin caa ra' yihca yuu' ayi dxiehta ra' ba tin chete'he ra' ba xixteenn ra' ba la'n yuu',
18 ya bwiinn ra' nin zuu ra' loh dahan ayi guibia'garii rwaa' yihdzi ba tin chegalli'hi ba xahba ba,
19 nee ¡prohbi za la'h ra' gunna'h nin nu'a llii'n la'n dxyih ra' chi o gunna'h ra' nin ca'ha bado'!
20 Gulguinaaba loh Dxiohs ayi gacan bwe'hw ra' nin rahca guelnahlda, nee nin dxyih za nin ruzi'laa'dzi tu,
21 laasii zuti'dxiloh tu ziahan ra' ya'dxi nin gaca, nin nagahdxi gwa'ha tu nin guduhbi dxyih dez chin gurihxchih guidxyiyuh, nee nin ayi za gaca run.
22 Ya sidela la'h Dxiohs ayi guchyuu'ga Ñi'h yihca ra' dxyih chi, ayi chyu bwiinn ta'htii'; per zuchyuu'ga Ñi'h yihca ra' dxyih chi pur bwiinn ra' nin gulii Ñi'h gaca xpwiinn Ñi'h.
23 'Ya sidela chyulla bwiinn guiñi' loh tu la'n dxyih ra' chi: "Gulguia'ha rii'; la'h Crixtu zuu", o guiñi' ra' ba loh tu: "Ri'chi la'h Crixtu zuu", ayi chechiisto' tu ba,
24 laasii dxi' ziahan ra' bwiinn nin gusagui'hi la'h ra' bwiinn nee guunn ra' ba tiidxi ra' ba ziga Crixtu nee guunn za ra' ba sehn ra' cun dzi'n roo' ra' tin zi'chi zusagui'hi ra' ba la'h ra' bwiinn, pwehda hasta nee ra' bwiinn nin gulii Dxiohs guiclaa'dzi ra' ba gusagui'hi ra' ba, per ayi guunn ra' ba gahn.
25 Pwihsi ni'chin la'guñi'xgaa'n dxyi'dxyi ra' rii' loh tu.
26 Pwihsi sidela guiñi' ra' ba loh tu: "Gulguia'ha ri'chi; la'h Ñi'h zuu nez loh dahan desiertu", ayi chee tu ri'chi, o guiñi' za ra' ba loh tu: "Bwa'ha rii' la'h Ñi'h zuu la'n yuu' rii'", ayi za chechiisto' tu,

27 laasii ziga zi tuhbi du'h guzi'w nin rzia'ñih nez rtahn gubihdxyi cun nez hasta ria'zi
gubihdxyi, pwihsi zi'chi gaca chin guibia'garii Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw.
28 Hasta na' tihxi bwiinn guuchi ri'chi gadiaa'ha ra' bwiichi ra'.

Chin gabia'garii Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw
(Mr. 13.24-37; Lc. 21.25-33; 17.26-30, 34-36)

29 Rahbi za Jesuhs:
—Pwihsi ziga gaca guelrza'cazii la'n dxyih ra' chi, neezaa loh gubihdxyi gacahyi ya
bwe'hw ayi ru guzia'ñih bwe'hw, ya dxih llaa'ndxibaa' ra' zo'baloh dxiaaba ra'n loh
guidxyiyuh, ya hasta gaduhbi llaa'ndxibaa' ziñi'bi duxan,
30 ya chi'chiyi gwa'ha tu sehn nez llaa'ndxibaa' xteenn Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw,
ya garaa ra' guihdxyi ra' nin rii loh guidxyiyuh, zu'n ra' ba, ya gwa'ha ra' ba la'h Llii'n
Dxiohs nin naa ndxi'hw ze' Ñi'h la'n xcahyi llaa'ndxibaa' cun gaduhbi xquelrnabwa'
Ñi'h cun lla'ñih roo' Ñi'h,
31 ya zigu'nehza Ñi'h xaanjla Ñi'h tin jweersi roo' gucwidxaa' ra' ba trompehta tin
gadiaa'ha ra' bwiinn ra' nin bibwi'hi loh gadahpa xnehza bwih nez tuhbi lahdu rwaa'
guidxyiyuh cun para stuhbi lahdun.
32 'Pwihsi gulgasi'dxi ziga dxyih ra' xteenn yahga ñiigu; chin rbwe'he ra' yahga ñiigu
bwii'n pwihsi ya naann tu la'h bwe'hw nin gaca nalda'h biga'ha,
33 pwihsi zi'chi gahca za chin gwa'ha tu la'h garaa ra' dee' cayahca, la'h gahca tu
gacabwa' tu la'h dxyih ze'gadzihn gahxu gabia'garii Llii'n Dxiohs; hasta rwaa' lee'
ze'gadzihn Ñi'h.
34 Pwihsi ni'chin guchiin nin rñi'n loh tu, garaa ra' dee' gaca galoh, zwa'ha ra' bwiinn
nin riinabahan la'n dxih ra' chi ya'dxi ra' rii'.
35 Dxibaa' cun guidxyiyuh ziñihchiloh ra'n, per xchi'dxyi'hn ayi ñichilohon, nahpa
cha'loh xchi'dxyi'hn,
36 per ziga dxyih o hohra nin gacan, ayi nin tuhbi nin gacabwa' xohran nin aanjla ra'
ayi gaann ra' ba xohra gacan, nee ninn Llii'n za Dxiohs ayi gaann Ñi'h xohra gacan; sola
la'h yu'pi Dxiohs sihn naann Ñi'h xohra gacan.
37 Rahbi za Ñi'h:
—Ziga guhca la'n dxyih ra' nin guyuu' guehtu Noeh, zi'chi gahca za gaca chin
gabia'garii Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw stuhbi loh guidxyiyuh.
38 Pwihsi la'n dxyih ra' chi chin nagahdxi guñihchiloh ñihsa la'h ra' bwiinn chi, gudahw
ra' ba gwaa' za ra' ba, bachinaa za ra' ba cun gule'hedxi'hn za ra' ba llii'ndxa'pa ra' ba
tin bachinaa ra' bi, cun hasta la'n dxyihyi ra' nin guyuu'tii guehtu Noeh la'n barcu roo'
nin bwi'hnncha'yi ba,
39 pwihsi cun ayi guhcabwa' ra' bwiinn ra' chi hastayi chin bwa'ha ra' ba la'h ra' ba
cañihchiloh loh ñihsa, ya zi'chi guñihchiloh garaa ra' ba loh ñihsa. Pwihsi zi'chi za gaca
chin dxi' Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw stuhbi.
40 La'n dxyih ra' chi rii' ra' chiohpa ndxi'hw ra' loh dahan; tuhbi si ba guzee ya stuhbi
ba dxia'hancah.
41 Zi'chi gahca za riiyuhta ra' chiohpa gunna'h tuhbi si za ba guzee ya stuhbi ba
dxia'hancah.
42 'Pwihsi gulcwihnasiin, laasii ayi gaann tu xohra dxi' Daada xteenn tu stuhbi,
43 nee neezaa gulgacabwa' dxyi'dxyi ra' rii': sidela la'h tuhbi bwiinn gacabwa' ba
xohra chu'tii tuhbi guba'n yihdzi ba gue'la, nahpa soobaa nasiin ba ayi gasi ba tin ayi
gusa'n ba chu'tii guba'n chi cwaan xixteenn ba yihdzi ba.
44 Pwihsi ni'chin neezaa la'h tu gulgahca nasiin laasii dxyih nin ayi ruhnn tu lligaaba
dxi' Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw pwehda hohra chi dxi' Ñi'h.

Xcweenta nin guunn tuhbi mooza za'ca cun tuhbi mooza dxaaba (Lc. 12.41-48)

45 Rahbi za Ñi'h:
—¿Cuun nin naa mooza za'ca nin mahzi rahcabwa'? Bwiinn chi naa bwiinn nin gusia'han xballwaa'n ñi'h loh ra' snuhn xmooza ba, tin gudi'hi bwiinn chi guelwahw gahw ra' ba gaduhbi dxyih ra' nin ayi chunee ba la'h ra' xmooza ba.
46 Bwen duxa naa para la'h mooza chi sidela chin gabia'garii xballwaa'n ba gwa'ha ba cayuhnn mooza chi ziga xclaa'dzi ba guunn mooza chi,
47 pwihsi guchiin nin rñi'n loh tu, la'h ballwaa'n chi zuhnn ba la'h mooza chi nin dzi'baloh tin gapa ba garaatii' ra' nin nahpa ballwaa'n chi.
48 Per sidela la'h mooza chi guunn ba lligaaba dxaaba ayi guibia'gariigah xballwaa'n ba
49 ya so'baloh ba gusa'cazii ba la'h ra' snuhn ra' xmooza xballwaa'n ba, ya so'baloh gahw ba guee ba mascahyi cun snuhn ra' lasaa' bwiinngwaa' ba,
50 pwihsi dxyih nin ayi nuu ba lligaaba gabia'garii xballwaa'n ba dxyih chi guibia'garii xballwaa'n ba,
51 ya chi'chi gudi'hi xballwaa'n ba la'h ba tuhbi guelrza'cazii duxa tin guzeenee ba la'h ra' bwiinn ra' nin naa ra' bwiinn dxixi'hw hasta guzee ra' bwiinn chi ya ri'chi hasta zu'n duxa ra' ba hasta guida'w loh lahyi ra' ba ri'chi tantu nin dxiagaduhbiillahnnee sto' ra' ba la'hgahca ra' ba.

25

Cweenta xteenn tsi'h dxa'pa ra'

1 Guñi' za Jesuhs rahbi Ñi'h: —Pwihsi guelrnabwa' xteenn Dxiohs naa ziga zi tsi'h dxa'pa ra' nin bi'a ra' xlampara ra' ñi'h nin riuu' nsehchi ya gwah ra' bi tuhbi saa' tin gwaguia'ha ra' bi la'h ndxi'hw nin bachinaa.
2 Ga'yu dxa'pa ra' chi naa bwiinn nin ayi guinasiin ya za ga'yu ra' bi naa bwiinn nasiin,
3 ya la'h ra' dxa'pa nin ayi guinasiin, loh zenee ra' ba xlampara ra' ba bia'ldasto' ra' ba ñanee ra' ba nsehchi nin ñuu' la'n xlampara ra' bi
4 per la'h ra' dxa'pa ra' nin nasiin ra' chi gwanee ra' bi butehyi nsehchi mahzi de gadxah xlampara ra' bi.
5 Ya guhcata'h nin bachinaa ayi bie'gah ba, chi'chi guna'zu baca'lda la'h garaatii' ra' bi ya cun guta'xgahsi ra' bi.
6 Ya ziga chi'h garoolda gue'la bihn ra' bi tuhbi rsiaa'ha nin guñi': "¡La'h nin bachinaa zie'! ¡Gulguiria'h, gulchegachi'loh la'h ba!"
7 Ya hohra chi gwastii gallu'n garaa ra' dxa'pa ra' chi tin bwi'hnnza'ca ra' bi xlampara ra' bi,
8 ya lwehgu la'h ra' dxa'pa ra' nin ayi guinasiin, rahbi ra' bi loh dxa'pa ra' nin nasiin ra': "Gulta'nee nuhn nsehchi chuu la'n xlampara nu, laasii la'h xlampara nu dxiu'yi."
9 Ya chi'chi rahbi dxa'pa ra' nin nasiin ra' chi loh ra' bi: "Pwehda ayi chyu guni'hiñin laasii lwehgu nin para la'h nu ayi gaaldan; mas cha'yi gulcheh hasta rdoo'hon tin gulsi' nin guichi'hn tu."
10 Ya gaduhbi nin zee si' ra' dxa'pa ra' nin ayi guinasiin ra' chi xnsehchi ra' bi, bie' nin bachinaa, ya la'h ra' dxa'pa ra' nin nasiin ra' chi biu'gariinee ra' bi la'h nin bachinaa chi la'n yuu' ya riinee ra' bi la'h nin bachinaa chi hasta cayahca saa', ya cun bie'w rwaa' yuu' chi,
11 ya seguihdu gubia'garii ra' dxa'pa ra' nin ayi guinasiin ra' ya rahbi ra' bi: "¡Daada, daada! ¡Guxaala rwaa' yuu' tin gachidxu'tii nu!"
12 Ya chi'chi rahbi daada chi: "Guchiin nin rñi'n loh tu ayi nu'nbwa'n la'h tu."
13 Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Gulgahca nasiin laasii ayi gaann tu hohra nin dxyih nin dxi' Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw stuhbi.

Cweenta xteenn mweeyi

14 Rahbi za Jesuhs:
—Guelrnabwa' xteenn Dxiohs naa ziga zi tuhbi bwiinn, chin la'h ba guiria'h lahdxyi ba guzee ba zihtu, chi'chi gudihdxyi ba la'h ra' xmooza ba ya basia'hannee ba xixteenn ba la'h ra' ba.
15 'Tuhbi ba basia'hannee ba ga'yu mihyi xmweeyi ba, ya la'h stuhbi xmooza ba basia'hannee ba schiohpa mihyi xmweeyi ba loh ziga guhca xigaaba ba, ya la'h stuhbi ba basia'hannee ba tuhbisi mihyi xmweeyi ba, ya chi'chi guna'zu nehza ba zee chi'h ba zihtu.
16 Pwihsi la'h mooza nin guca'ha ga'yu mihyi chi bwi'hnnee ba mweeyi chi guri'xi ya bwi'hnn ba gahn yihca mweeyi chi za ga'yu mihyi yihcan.
17 Pwihsi zi'chi gahca za bwi'hnn mooza nin guca'ha chiohpa mihyi, bwi'hnn za ba gahn schiohpa mihyi yihca mweeyi chi.
18 Per la'h bwiinn nin guca'ha tuhbisi mihyi mweeyi, nin bwi'hnn ba guca'ha ba xmweeyi xballwaa'n ba guluu'cha'yi ban la'n tuhbi guii'dxiu nin guda'hn ba loh yuh.
19 'Ya chin guhca xchih chi'chi gubia'garii ballwaa'n chi, chi'chi gudihdxyi ba la'h ra' xmooza ba tin balaaba ra' ba xmweeyi ba nin bia'hannee ra' xmooza ba.
20 Ya mwergaloh za mooza nin guca'ha ga'yu mihyi mweeyi badzihnnee ba za ga'yu mihyi mweeyi, chi'chi rahbi ba: "Daada, la'h ga'yu mihyi xmweeyi lu'h dee' ya za ga'yu mihyi bwi'hnnan gahn galoo ziga chi'h naan."
21 Chi'chi rahbi ballwaa'n chi loh mooza chi: "Bwengahca bwi'hnn lu'h; yi'h naa lu'h tuhbi mooza za'ca, tuhbi mooza nin rzo'badxiahga xchi'dxyi'hn laasii yi'h bwi'hnn lu'h tuhbi bwen. Guyuu'tii gudii'dxi tin guca'bi'hn yi'h stuhbi dzi'n roo ru; gudii'dxi tin biahxinee na'h."
22 Ya chi'chi badzihn stuhbi mooza nin bia'hannee chiohpa mihyi xmweeyi ballwaa'n chi ya chi'chi rahbi mooza chi loh ba: "Daada, bani'hi lu'h chiohpa mihyi mweeyi na'h yannah rii' la'h schiohpan nin bwi'hnnan gahn dee'",
23 chi'chi rahbi ballwaa'n chi loh mooza chi: "Bwen gahca za ziga bwi'hnn lu'h, naa lu'h tuhbi mooza za'ca tuhbi mooza nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi'hn pwihsi pur loh gulliaa'yi'hn nin bani'hihn yi'h per bwen bwi'hnn lu'h ni'chin nin guni'hihn mahzi ru nin guinabwa' lu'h, yannah guyuu'tii tin biahxinee na'h."
24 Per ya chin badzihn mooza nin bia'hannee tuhbi mihyi mweeyi si, rahbi ba loh xballwaa'n ba: "Daada na'h na'nnzahn yi'h naa lu'h tuhbi bwiinn nadxipa dxyi'dxyi; rataa'ha lu'h guiña'h hasta ayi gulahchi lu'h biñih nee raca'ha za lu'h hasta ayi naa xteenn lu'h,
25 pwihsi ni'chin nin bidxyiibihn ya gwatu'cha'yi'hn xmweeyi lu'h la'n tuhbi guii'dxiu loh yuh, per nnah la'h xmweeyi lu'h dee'",
26 chi'chi rahbi ballwaa'n chi: "¡Mooza dxaaba! ¡Mooza raa'lla! Pwihsi ¿ta nnah lu'h na'h raca'hahn hasta ayi naa xte'nnahn nee rataa'ha zahn guiña'h hasta ayi gula'chihn biñih?
27 Pwihsi ¿xixnaa chi'h ayi gwanee lu'h xmwee'yihn ca baancu tin nnah nin gubia'gariin ñuni'hi lu'h xmwee'yihn cun llii'nahn?"
28 Ya rahbi ballwaa'n chi loh ra' bwiinn nin rii ra' ri'chi: "Gulguica'ha gulgabwe'hellu'h mweeyi nin guca'ha ba tin gulgadi'hihn la'h mooza nin nahpa tsi'hin,
29 laasii la'h bwiinn nin nahpa mahzi run ziahan run guica'ha ba, per la'h bwiinn nin ayi xi nahpa hasta nin ruhnn ba lligaaba nahpa ba chapitii loh ba,
30 yannah gulgala'ha ba hasta nacahyi hasta gu'n ba, hasta loh lahyi ba guida'w ri'chi."

Jwisi xteenn guihdxyi ra'

31 Rahbi za Ñiˈh:
—Ya chin dxiˈ Lliiˈn Dxiohs nin naa ndxiˈhw cun loh llaˈñih Ñiˈh nee cun garaa za
xaanjla Ñiˈh tin chiˈchi soobaa Ñiˈh loh xagaxiiyi Ñiˈh hasta naa loh llaˈñih xteenn Ñiˈh,
32 ya garaa raˈ bwiinn gallee guihdxyi raˈ gadiaaˈha loh Ñiˈh, ya riˈchi gabwii Ñiˈh laˈh
raˈ xpwiinn Ñiˈh ziga zi rabwiˈhi lliˈhyi loh raˈ chihba,
33 ya lliˈhyi raˈ chi cwih xlahdu derehchu Ñiˈh, ya nin naa ziga chihva raˈ niˈchi raˈ
gadiaaˈha xlahdu rrabwehsa Ñiˈh,
34 ya chiˈchi guiñiˈ Rehyi loh raˈ nin rii xlahdu derehchu Ñiˈh: “Gultaaˈbiiga laˈh tu
laasii laˈh tu naa tu nin bwiˈhnntaaˈyi Xtaaˈdahn, niˈchin nnah gulguicaˈha nin naa
guelrnabwaˈ nin guhcachaˈyi para laˈh tu galoh chin nagahdxi cwihxchih guidxyiyuh,
35 laasii chin bichiaˈhanahn laˈh tu baniˈhi tu nin gudaawuhn; bidxahgazahn ñihsa
pwihsi baniˈhi za tu nin gwaaˈhahn; gucaˈnzahn ziga zi tuhbi bwiinn ziitu nee baniˈhi
za tu rwaaˈ yihdzi tu biaˈhanahn;
36 biaˈdxi xaabahn pwihsi baniˈhi za tu lahdxi guˈtahn; guhcalluˈhu zahn nee
bieˈguiaˈha za tu naˈh; bieˈwuˈhn ya bieˈguiaˈha tu naˈh.”
37 Ya garaa raˈ nin bwiˈhnn raˈ gahn loh guelrnabwaˈ xteenn Dxiohs ziñiˈ raˈ ba squiiˈ:
“Daada Dxiohs, ¿cuuca lla bidiaˈha nu yiˈh zuuchiaˈhan luˈh nee baniˈhi nu guelwahw
gudahw luˈh?, nee ¿cuuca za bidiaˈha nu yiˈh rdxahga luˈh ñihsa nee baniˈhi za nu ñihsa
gwaaˈ luˈh?,
38 neezaa ¿cuuca za bidiaˈha nu yiˈh ziga zi tuhbi bwiinn ziitu nee baniˈhi za nu hasta
guyuuˈ luˈh?, o ¿cuuca biaˈdxyi luˈh lahdxi nee baniˈhi za nu lahdxi guhta luˈh?,
39 o ¿cuuca bidiaˈha za nu yiˈh rahcalluˈhu luˈh?, o ¿cuuca bieˈw luˈh nee bioˈpadiaˈha nu
yiˈh?”
40 Ya squiiˈ guiñiˈ Rehyi: “Pwihsi guchiin nin rñiˈn loh tu, pwihsi loh garaa raˈ nin
bwiˈhnn raˈ tu laˈh tuhbi raˈ bwihtsi raˈn riiˈ nin gulliaaˈha lasahca pwihsi bwiˈhnn tun
para naˈh gahca.”
41 ’Ya chiˈchi guiñiˈ Rehyi loh raˈ bwiinn nin rii xlahdu rrabwehsa Ñiˈh squiiˈ:
“Gulchesuu laˈh tu bwiinn nin dziˈba dii raˈ; mas chaˈyi gulcheh loh bwehla xteenn
gabihldxyi nin ayi dxiuˈyitiiˈ nin guhcachaˈyi para laˈh bwiinndxaaba cun garaa raˈ
xaanjla ba,
42 laasii chin bichiaˈhanahn ayi baniˈhi tu nin ñaawuhn; bidxaagahn ñihsa per ayi
baniˈhi tu ñihsa ñeeˈhehn;
43 gucaˈnzahn ziga zi tuhbi bwiinn ziitu per ayi za baniˈhi tu hasta ñiaˈhanahnˈ;
biaˈdxyi xaabahn pwihsi ayi za baniˈhi tu xaabahn; guhcalluˈhuhn cun guyuuˈzahn laˈn
lahtsidxiˈba per ayi za bieˈguiaˈha tu naˈh.”
44 Ya chiˈchi guiñiˈ raˈ bwiinn chi squiiˈ: “Daada, ¿cuca lla bidiaˈha nu yiˈh cun
guelrchiaˈhan o rdxahga luˈh ñihsa o gucaˈnzaa luˈh ziga zi tuhbi bwiinn ziitu o chin
biaˈdxyi xahba luˈh o chin guhcalluˈhu luˈh o chin bieˈw luˈh nee ayi chyu ñahcanee yiˈh?”
45 Ya chiˈchi guiñiˈ Rehyi loh raˈ ba: “Guchiin nin rñiˈn loh tu, pur garaa raˈ nin ayi
ñahcanee tu laˈh tuhbi raˈ bwiinn rii nin riachiistoˈ xchiˈdxyiˈhn nin gulliaaˈha ru lasahca,
pwihsi niˈchin nin para naˈh ayi bwiˈhnn tun.”
46 Pwihsi laˈh raˈ bwiinn raˈ squiiˈ guzee raˈ loh guelrzaˈcazii par tuˈpazi ya laˈh raˈ
bwiinn nin guzoˈbadxiahga xchiˈdxyi Dxiohs guzee raˈ ba loh guelnabahan nacuubi nin
ayi ñichilohtiiˈ nez dxibaaˈ.

26

Biaˈhan dxyiˈdxyi raˈ ba xa guunn raˈ ba tin guinaˈzu raˈ ba laˈh Jesuhs
(Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

1 Ya chin guya'loh guñi' Jesuhs garaa ra' dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi rahbi Ñi'h loh ra'
xpwiinn Ñi'h:
2 —Pwihsi la'h tu naann tu ria'dxi schiohpa dxyih lañih pascu ze'gadzihn, ya la'h Llii'n
Dxiohs nin naa ndxi'hw zahca Ñi'h ntriehgu loh ra' bwiinn duhlda tin guca'h ra' ba la'h
Ñi'h loh cruhzi.
3 Pwihsi la'n dxyih ra' chi bwiinn ra' nin rnabwa' la'h ra' bixohza, cun mwehsu ra'
nin ruluu'yi xlehyi Moisehs, cun xpwiinn guuhla ra' bwiinn Israel; badiaa'ha ra' ba loh
laa'yitiaa'ha xteenn yihdzi Caifahs, nee Caifahs chi naa nin rnabwa' la'h ra' bixohza la'n
dxyih ra' chi,
4 ya ri'chi bia'han dxyi'dxyi ra' ba xa guunn ra' ba gusagui'hi ra' ba la'h Jesuhs tin
guina'zu ra' ba la'Ñi'h tin chiinn ra' ba la'h Ñi'h,
5 ya rahbi ra' ba:
—Ayi chyu chiinn la'h Jesuhs loh dxyih lañih tin ayi gabihxinee ra' bwiinn la'h nu'h.

Tuhbi gunna'h nin guda'bi nsehchi nahxi yihca Jesuhs (Mr. 14.3-9; Jn. 12.1-8)

6 Ya loh guihdxyi Betania zuu Jesuhs rwaa' yihdzi Simohn, tuhbi bwiinn nin guhchyi
guii'dxiu tihxi ñi'h,
7 ya ri'chi badzihn tuhbi gunna'h nin nu'a tuhbi butehyi'hn nsehchi nahxi nin lasahca
mweeyi roo', ya loh zohba Jesuhs hasta zuu mweella, chi'chi guda'bi gunna'h chi
nsehchi chi yihca Ñi'h,
8 ya chin bwa'ha ra' xpwiinn Ñi'h ni'chi, bidxyi'chi duxa ra' ba ya guzo'baloh rahbi ra'
ba:
—¿Xixnaa calli'hi si nsehchi ca?
9 La'gah dxi'h ñutoo' gunna'h ca ni'ca ziahan duxa mweeyi lasahcan tin ñahcanee ba
la'h ra' bwiinn prohbi.
10 Ya chin bihn Jesuhs zi'chi riiñi' ra' ba chi'chi rahbi Ñi'h:
—¿Xixnaa rusio'ba tu yihca gunna'h rii'?
11 Pwihsi bwiinn prohbi ra' zibahannee tu la'h ra' ba garaa dxyih, per na'h gul-
liaa'yi'hn ra' dxyih guibahanee tu na'h loh guidxyiyuh rii',
12 laasii nin cayuhnn gunna'h rii' caga'bi bi nsehchi ti'xihn, naan bwen tin caguihn bi
ti'xihn pur nin guiga'tsin,
13 pwihsi guchiin nin rñi'n loh tu hasta chi'h zi chu sa'bi xchi'dxyi Dxiohs loh gaduhbi
guidxyiyuh ziza'bi za dxyi'dxyi ziga nin bwi'hnn gunna'h rii' tin dxiagannasto' tu la'h
bi.

Judas Iscariote batoo' la'h Jesuhs (Mr. 14.10-11; Lc. 22.3-6)

14 Ya chin guhca squii', Judas Iscariote nin naagahca tuhbi xpwiinn Jesuhs, gwagañi'
loh ra' bixohza nin rnabwa' la'h ra' bixohza,
15 rahbi Judas loh ra' ba:
—¿Balaaca mweeyi guni'hi tu na'h sidela na'h guti'dxi'hn Jesuhs loh tu?
Ya la'h ra' bwiinn chi badi'hi ra' ba gahlda bitsi'h mweeyi plahta la'h Judas,
16 ya hohra chi gahca cadxi'hyi ba xa guunn ba guti'dxi ba la'h Jesuhs loh ra' bwiinn
chi.

Luulchima nin gudahwxchihnee Jesuhs la'h ra' xpwiinn Ñi'h (Mr. 14.12-25; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; I Co. 11.23-26)

17 Ya mwer dxyih xteenn lañih nin rahw ra' bwiinn Israel pahn nin ayi rahcacha'yi
cun levaduhra, gwabiiga ra' xpwiinn Jesuhs loh Ñi'h rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—¿Canehza xclaa'dzi lu'h gachidi'hnncha'yi nu guelwahw nin naa xchih pascu?
18 Ya chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Gulcheh lahda guihdxyi yihdzi tuhbi bwiinn, gulgahbi loh ba squiiˈ: “Nnah Daada Mwehsu: Laˈh xohraˈhn zeˈgadzihn gahxu, ya rwaaˈ yihdzi luˈh gahwneˈhn laˈh raˈ xpwiiˈnn raˈn xchih pascu.”

19 Ya bazoˈbadxiahga raˈ ba ziga guñiˈ Ñiˈh guunn raˈ ba, pwihsi gwaguiˈhnnchaˈyi raˈ
ba xchih pascu,
20 ya chin gurih gueˈla badzihnnee Jesuhs laˈh raˈ snuhn xpwiinn Ñiˈh ya gurihnee raˈ
xpwiinn Ñiˈh laˈh Ñiˈh hasta zuu mweella,
21 ya gaduhbi nin riiyahwnee raˈba laˈh Ñiˈh rahbi Ñiˈh loh raˈ ba:
—Guchiin nin rñiˈn loh tu, tuhbi gahca tu naa nin gutooˈ naˈh.
22 Ya chiˈchi guhca nalasa stoˈ raˈ ba, ya chiˈchi guzoˈbaloh gunaabadxyiˈdxyi raˈ ba loh
Ñiˈh tuhbigah raˈ ba rahbi raˈ ba:
—Daada, ¿ta naˈh guˈnnahn ziˈchi?
23 Chiˈchi rahbi Jesuhs loh raˈ ba:
—Bwiinn nin gahw loh xplaaˈtuhn, bwiinn chi nin gutooˈ naˈh.
24 Laˈh Lliiˈn Dxiohs nin naa ndxiˈhw guinaˈzunehza ziga rñiˈ loh Xchihtsi Dxiohs, per
¡prohbi za laˈh bwiinn nin gutooˈ laˈh Ñiˈh! Mas chaˈyi laˈh bwiinn chi ayi ñaalaa ba loh
guidxyiyuh.
25 Ya chiˈchi rahbi Judas nin cadxiˈhyi xa gutooˈ laˈh Ñiˈh:
—Mwehsu, ¿ta naˈhan?
Chiˈchi rahbi Jesuhs loh ba:
—Yiˈh.
26 Ya gaduhbi nin riiyahw raˈ ba chiˈchi gucaˈha Jesuhs tuhbi pahn tin badiˈhi
Ñiˈh guelzuxchiilli loh Dxiohs, ya chin guyaˈloh badiˈhi Ñiˈh guelzuxchiilli loh Dxiohs
xcweenta pahn chi, chiˈchi gudxiˈzi Ñiˈh pahn chi loh raˈ xpwiinn Ñiˈh ya rahbi Ñiˈh loh
raˈ ba:
—Gulgahw pahn riiˈ, laasii deeˈ naa ziga bweˈltiˈxihn.
27 Ya chiˈchi gucaˈha Ñiˈh tuhbi copa vihnnu ya ziˈchigahca za badiˈhi Ñiˈh guelzuxchi-
illi loh Dxiohs pur copa chi, chiˈchi gudxiˈzi Ñiˈh copa chi loh raˈ xpwiinn Ñiˈh ya rahbi
Ñiˈh loh raˈ ba:
—Garaa tu gulguee nin nuu laˈn copa riiˈ,
28 laasii deeˈ naa ziga rihn nin nuuˈhuhn, tin rihn riiˈ naa nin gaca dxyiˈdxyi cuubi nin
gusiaˈhanee Dxiohs laˈh bwiinn raˈ; pwihsi rihn nin guilliˈhihn gaca nin gutaˈh laˈh raˈ
bwiinn loh duhlda,
29 per rñiˈn loh tu ayi ru guibiaˈgarii gueeˈneen ñihsa uhva laˈh tu stuhbi hastayi
gadzihn dxyih nin gueeˈheñin laˈh tu loh guelrnabwaˈ xteenn Xtaaˈdahn nin nuu
dxibaaˈ.

Jesuhs guñiˈ nahpa guiñiˈ Pehdru ayi nuˈnbwaˈtii ba laˈh Ñiˈh
(Mr. 14.26-31; Lc. 22.31-34; Jn. 13.36-38)

30 Ya chin guyaˈloh biˈldanee raˈ ba laˈh Ñiˈh tuhbi himno, chiˈchiyi zenee raˈ ba laˈh
Ñiˈh yihca tuhbi dahan nin laa Olivo,
31 ya chiˈchi rahbi Jesuhs loh raˈ ba:
—Garaatiiˈ tu zusaaˈn tu naˈh nnahgueˈla, pwihsi ziˈchi caa loh Xchihtsi Dxiohs:
“Zidxiˈnnahn laˈh nin rahpa lliˈhyi ya ziaaˈhan bizaˈbi raˈ lliˈhyi raˈ”,
32 per naˈh, chin gabahnaˈhn loh guelguhchi galooruhn guzaaˈhahn loh guihdxyi
xteenn Galilea que laˈh tu.
33 Chiˈchi rahbi Pehdru loh Jesuhs:
—Nicala garaa raˈ xpwiinn luˈh gusaaˈn yiˈh, per naˈh ayi gusaˈnaˈhn yiˈh.
34 Chiˈchi rahbi Jesuhs:

—Guchiin nin rñiˈn loh luˈh nnahgueˈla gahca guiñiˈ luˈh, galoh gucaˈyahnn dxiidxin-guhla, guiñiˈ luˈh chohnna bwelta ayi nuˈnbwaˈtiiˈ luˈh naˈh.

35 Chiˈchi rahbi Pehdru loh Jesuhs:

—Nicala gachineezahn yiˈh per ayi gusaˈnaˈhn yiˈh.

Nee ziˈchi gahca za guñiˈ raˈ garaa snuhn xpwiinn Ñiˈh.

Gudihdxyi-gunaaba Jesuhs Xtaada Dxiohs Ñiˈh loh weerta nin laa Getsemanii (Mr. 14.32-42; Lc. 22.39-46)

36 Ya chiˈchi gunaˈzunehzanee Ñiˈh laˈh raˈ xpwiinn Ñiˈh tuhbi lahta nin laa Getse-manii, ya rahbi Ñiˈh loh raˈ xpwiinn Ñiˈh riˈchi:

—Gulsohba riiˈ gaduhbi nin chaaˈhahn cwiidxyi-guinaˈbaˈhn loh Dxiohs.

37 Ya nez chi hasta gwanee Ñiˈh laˈh Pehdru cun garoopa lliiˈn Zebedeu, guzoˈbaloh cayahca guerbiin duxa cun guelnalasa duxa laˈn lastoˈ Ñiˈh,

38 chiˈchi rahbi Ñiˈh loh raˈ ba:

—Stoˈn nuu tuhbi guelnalaasa xteenn guelguhchi; guldxiaˈhan si riiˈ nee ayi gasi tu.

39 Ya gwah Jesuhs stuhbiˈtuˈhn ru delanta galoh hasta biaˈhan raˈ xpwiinn Ñiˈh, riˈchi guhta gurloh Ñiˈh loh yuh, tin gudihdxyi-gunaaba Ñiˈh gacanee Xtaada Dxiohs Ñiˈh laˈh Ñiˈh gutiˈdxiloh Ñiˈh guelrzaˈcazii, squiiˈ guñiˈ Ñiˈh:

—Paah, ¿tayi gaca gucaˈh xigaaba luˈh tin guhldaˈh luˈh naˈh loh guelrzaˈcazii nin gutiˈdxloon? Per sidela ayi nuuˈhun ayi za xi ruhnn gutiˈdxilooñin.

40 Ya chin bwaa Ñiˈh hasta biaˈhan raˈ xpwiinn Ñiˈh, bwaˈha Niˈh laˈh raˈ ba naˈxgahsi pur guelnalasa nin nuu stoˈ raˈ ba, chiˈchi rahbi Ñiˈh loh Pehdru:

—¿Tayi guhca ñizohbanah tu mas tuhbi hohra?

41 Gulchestii tin gulguinaaba loh Dxiohs tin ayi gusaguiˈhi bwiinndxaaba laˈh tu; spíritu tu zirooˈ nadaˈhnan, per bweˈltihxi tu casiˈnaaˈduxan.

42 Ya nin raroopa zeegañiˈnee Ñiˈh Xtaada Dxiohs Ñiˈh rahbi Ñiˈh:

—Paah, sidela nahpa gutiˈdxiloon guelrzaˈcazii, nicala gaca ziga naa xigaaba luˈh.

43 Ya chin bwaa Ñiˈh hasta biaˈhan raˈ xpwiinn Ñiˈh nin zenee Ñiˈh nez chi, laˈh raˈ ba naˈxgahsi stuhbi laasii basiˈnaaˈha bacaˈlda laˈh raˈ ba,

44 ya cun basiaˈhan Ñiˈh laˈh raˈ ba tin gwaganaaba Ñiˈh loh Xtaada Dxiohs Ñiˈh tin gacanee Ñiˈh laˈh Ñiˈh, ya nin riohnna pwihsi ziga guñiˈ Ñiˈh mwergaloh ziˈchi gahca guñiˈ Ñiˈh,

45 ya chiˈchi gubiaˈgarii Ñiˈh hasta biaˈhan raˈ xpwiinn Ñiˈh ya rahbi Ñiˈh loh raˈ ba:

—Gulgaˈllgahsi nnah tin gulgaziˈlaadzi laasii laˈh hohra bigaˈha too Lliiˈn Dxiohs nin naa ndxiˈhw loh raˈ bwiinn duhlda.

46 Gulchestii tin gulchoˈho, laasii laˈh nin gutooˈ naˈh zeˈbiiga gahxu.

Squiiˈ guhca chin binaˈzu Jesuhs (Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

47 Pwihsi cañiˈ gahca Jesuhs ziˈchi chin badzihn Judas, tuhbi gahca nin naa xpwiinn Ñiˈh loh gadziˈh bichiohpa xpwiinn Ñiˈh, zeˈnee ba ziahan duxa raˈ bwiinn nin nuˈa spahda cun garrohta. Bwiinn raˈ riiˈ zeˈ raˈ ba pur xquelrnabwaˈ bixohza raˈ nin rnabwaˈ loh raˈ bixohza cun xcweenta za raˈ bwiinn guuhla raˈ xteenn Israel,

48 ya badiˈhi Judas tuhbi sehn laˈh raˈ ba rahbi Judas:

—Bwiinn nin guchaˈgarwaaˈhahn loh ñiˈh bwiinn chi naa laˈh Jesuhs; lwehgu guinaˈzu tu laˈh ba.

49 Ya pwihsi chin gwabiiga Judas hasta zuu Jesuhs chiˈchi rahbi ba loh Ñiˈh:

—¡Chaan, mwehsu!

Chiˈchi bachaˈgarwaaˈ ba loh Ñiˈh,

50 chi'chi rahbi Jesuhs loh Judas:
—Mihgu, nin xclaa'dzi lu'h guunn lu'h, bwi'hnnan nnah.
Ya chi'chi gwabiiga ra' bwiinn nin ze'nee Judas tin guna'zu ra' ba la'h Jesuhs,
51 ya chin bwa'ha tuhbi xpwiinn Jesuhs ni'chi, gule'he ba spahda ba ya bachyuu'ga ba tuhbi lahdu dxiahga derehchu tuhbi xmooza bixohza nin rnabwa' loh ra' bixohza,
52 chi'chi rahbi Jesuhs loh xpwiinn Ñi'h chi:
—Baguu'cha'yi spahda lu'h, ¡cun sol ni'ca!, laasii garaa ra' bwiinn nin rbwihdxihndx-inee spahda, cun spahda za gahchi ba.
53 ¿Tayi gaann lu'h sidela na'h guina'ba'hn loh Xtaa'dahn cu'nehza ba nnah gahca mas tsi'h bichiohpa mihyi aanjla ra' zixe'hla ba la'h ra' ba?
54 Per ¿xa gaca soobaa dxyi'dxyi nin caa loh Xchihtsi Dxiohs rñi'n nahpa gaca garaa ra' dee' la'h gahca ziga nin cayahca?
55 Ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh ra' bwiinn ziahan chi rahbi Ñi'h:
—¿Xixnaa ze' tu nu'a tu spahda cun garrohta tin guina'zu tu na'h ziga zi tuhbi guba'hn? Garaa dxyih nin balu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs la'n guido' ayi guna'zu tu na'h,
56 per garaa ra' dee' nahpa gaca tin soobaa dxyi'dxyi ziga guñi'xgah ra' guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs nin caa loh Xchihtsi Dxiohs.
Ya hohra chi gahca garaa ra' xpwiinn Ñi'h basaa'n la'h Ñi'h cun ziaa ra' ba.

Jesuhs loh xquelguxchisi ra' bixohza ra' nin rnabwa' loh ra' bixohza (Mr. 14.53-65; Lc. 22.54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

57 Ya garaa ra' bwiinn ra' nin guna'zu la'h Jesuhs gwanee ra' ba la'h Ñi'h rwaa' yihdzi Caifahs, nin naa bixohza roo' loh ra' bixohza; ri'chi badiaa'ha ra' mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs cun bwiinn guuhla ra' xteenn bwiinn Israel ra'.
58 Nee Pehdru gwana'hla la'h ra' bwiinn nin zenee la'h Ñi'h zihtu-zihtu na'hla Pehdru hasta badzihn ba rwaa' yihdzi bixohza nin rnabwa' nin laa Caifahs, ya guyuu'tii Pehdru rwaa' yihdzi ba zohba Pehdru lahda ra' guixa'ga ra' xteenn guido' nin rii ri'chi tin cagalda'tsi ba guidia'han xa cha'loh garaa ra' nin cayahca ra' chi.
59 Bixohza ra' nin rnabwa' loh ra' snuhn ra' bixohza cun garaa ra' bwiinn ra' nin rnabwa' ra' cadxi'hyi ra' ba xi chi'h zi tuhbi dxyi'dxyi nicala dxyi'dxyi dxixi'hw nin guca'chiah ra' ba la'h Jesuhs tin guinaaba ra' ba gachi Ñi'h,
60 per ayi bidxeela ra' ba xa ñuhnn ra' ba nicala ziahan ra' bwiinn guclaa'dzi ñusiaaba la'h Ñi'h loh xica dxyi'dxyi dxixi'hw ra' per ayi bwi'hnn ra' ba gahn, ya pur luulchima badzihn schiohpa bwiinn
61 nin guñi' ra' rahbi ra':
—Ndxi'hw rii' rahbi loh ra' bwiinn: "Zahca gutsiiyihn xquido' Dxiohs ya chohnna si dxyih dxiu'nza'cañin."
62 Ya chi'chi gwasu'nchii bixohza nin rnabwa' loh ra' bixohza tin gunaabadxyi'dxyi ba loh Jesuhs rahbi ba:
—¿Xixnaa ayi guiñi' lu'h? ¿Xini'ca cañi' ra' bwiinn ra' rii' ziga nuugaca'chiah ra' ba yi'h?
63 Per la'h Jesuhs cun ayi guñi' Ñi'h, chi'chi rahbi bixohza chi loh Ñi'h stuhbi:
—Pur lah Dxiohs nin nuu nabahan dzi'tsi dxibaa', rnabwa'n loh lu'h guñi' dxyi'dxyi nin guchii sidela yi'h naa lu'h Crixtu Llii'n Dxiohs.
64 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Yi'h gahca guñi' lu'hn, nee neezaa na'h rñi'n loh tu zwa'ha tu na'h so'ba'hn xlahdu derehchu Xtaada Dxiohsa'hn nin nuu dxibaa', nee cun zwa'haloh za tu na'h chin dxie'ldahn loh xcahyi nez llaa'ndxibaa'.
65 Ya chi'chi guca'ha bixohza nin rnabwa' loh ra' bixohza chi xahba ba gudxi'llu ban ziga tuhbi sehn nin ayi riachiisto' ba la'h Ñi'h, ya rahbi ba:

—¡Xchi'dxyi ndxi'hw rii naa ra'n dxyi'dxyi xihn ra' loh Dxiohs! ¿Xi xchi'hn ru chi'h, bwe'zi chyu xi nnaa ru loh nu'h? La'hgahca tu bihndxiahga tu xchi'dxyi bwiinn rii' ziga rñi'yah ba la'h Dxiohs.

66 ¿Xa rwa'ha tu bwiinn squii'?
Chi'chi rahbi ra' bwiinn ra' chi:
—Nahpa ba duhlda pur xchi'dxyi ba, ni'chin nahpa gachi ba.

67 Ya chi'chi bachahnxihin ra' ba loh Jesuhs cun guya'zi ra' ba loh Ñi'h, ya snuhn ra' ba gudahpa loh Ñi'h
68 ya rahbi ra' ba:
—Pwihsi yi'h ziga naa lu'h Crixtu, guhcabwa' chyuñin nin gudahpa loh lu'h.

Guhdzi Pehdru ayi nu'nbwa'tii' ba la'h Jesuhs (Mr. 14.66-72; Lc. 22.56-62; Jn. 18-15-18, 25-27)

69 Ya gaduhbi nin zohba Pehdru laa'yitiaa'ha xteenn rwaa' yihdzi bixohza nin rnabwa' chi, chi'chi badzihn tuhbi gunna'h nin ruhnn dzi'n ri'chi ziga mooza, ya gwabiiga bi hasta zohba Pehdru chi'chi rahbi bi loh ba:
—Neezaa lu'h guca'nzanee lu'h Jesuhs nin naa bwiinn guihdxyi Galilea.
70 Per Pehdru guñi' ba loh garaatii' ra' bwiinn ra' nin rii ra' ri'chi rahbi ba:
—¡Ayi rahcabwa'n xini'ca cañi' lu'h!
71 Ya lwehgu zee Pehdru nez rwaa' yuu' chi, nez chi bwa'ha stuhbi bwiinn la'h ba ya rahbi bwiinn chi loh ra' snuhn ra' bwiinn:
—Nee ndxi'hw ca guca'nzanee Jesuhs nin ze' guihdxyi Nazaret.
72 Ya chi'chi basagui'hi Pehdru stuhbi hasta guñi' chihpa ba rahbi ba:
—¡Ayi nu'nbwa'n bwiinn ca!
73 Ya snuhn si rahca, bwiinn ra' nin rii ri'chi gwabiiga ra' hasta zuu Pehdru ya rahbi ra' ba loh Pehdru:
—Guchii nee lu'h naa lu'h tuhbi xpwiinn Jesuhs, cun sola rluu'yi ziga rñi' lu'h.
74 Ya chi'chi guzo'baloh cagu'dii ba nee cañi' chihpa ba rahbi ba:
—¡Ayi nu'nbwa'n la'h bwiinn ca!
Pwihsi hohra chi gahca baca'yahnn dxiidxinguhla,
75 ya chi'chi bagannasto' Pehdru dxyi'dxyi ra' nin guñi' Jesuhs loh ba rahbi Ñi'h: “Galoh nin guca'yahnn dxiidxinguhla mas chohnna ziñi' lu'h ayi nu'nbwa'tii' lu'h na'h”, ya hohra chi gahca baria'h Pehdru ri'chi guzo'baloh cayu'n ba nalasa duxa.

27

Jesuhs loh xquelguxchisi Pilahtu (Mr. 15.1; Lc. 23.1-2; Jn. 18.28-32)

1 Ya chin barah gue'la, garaa ra' bwiinn ra' nin rnabwa' ra' la'h ra' bixohza ra' cun bwiinn guuhla ra' xpwiinn Israel ra' bwi'hnn ra' ba dxyi'dxyi tin chiinn ra' ba la'h Jesuhs,
2 ya gwanee ra' ba la'h Ñi'h, yi'bidu'h Ñi'h nez loh Pilahtu, nin naa gobernador Romanu.

Xcweenta ziga guhchi Judas nin batoo' la'h Jesuhs

3 Ya chi'chi la'h Judas nin batoo' la'h Jesuhs, chin bwa'ha ba la'h Jesuhs guzee tin gachi Ñi'h, chi'chi guhca nalasa duxa sto' ba, ya basia'garii ba gagahlda bitsi'h mweeyi plata nin guca'ha ba loh ra' bixohza ra' nin rnabwa' ra' loh ra' bixohza ra' cun bwiinn guuhla ra'.
4 Squii' rahbi Judas loh ra' ba:
—Guyuu' duxa xtu'ldahn laasii batoo'hohn la'h tuhbi bwiinn nin ayi xi duhlda nahpa.
Ya chi'chi rahbi ra' ba loh Judas:
—¿Xiilla mpoorta chi'h nu pur cweenta chi? ¡Cweenta chi naa xcweenta gahca lu'h!

5 Ya chi'chi bala'ha Judas mweeyi ra' chi la'n guido', ya baria'h chi'h ba la'n guido' chi'chi gwagaxi'h yahnn ba,
6 ya chi'chi batiaa'ha ra' bixohza ra' nin rnabwa' loh ra' bixohza mweeyi chi, ya rahbi ra' ba: Mweeyi rii' guyuu'dxiiman cun rihn; ayi nuu dxiucha'yin hasta riuu'cha'yi mweeyi guelguhn ra'.
7 Pwihsi loh nin guya'loh bwi'hnn ra' ba lligaaba pur mweeyi chi chi'chi guzi' ra' ban taayii loh yuh xteenn tuhbi daada nin ruhnncha'yi guihsu tin ri'chi guiga'tsi ra' bwiinnziitu ra'.
8 Pwihsi ni'chin hasta la'n dxyih ra' rii' laa yuh chi loh dahan rihn.
9 Pwihsi squii' baria'caa dxyi'dxyi ra' nin guñi' guehtu Jeremías tuhbi daada nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs cadxyih chin rahbi ba: "Guca'ha ra' ba gahlda bitsi'h mweeyi plata, ziga si bazo'ba ra' bwiinn Israel lasahca bwiinn ca,
10 ya cun mweeyi chi guzi' ra' ba yuh loh bwiinn nin ruhnncha'yi guihsu zigapa'h nin gunabwa' Dxiohs loon."

Jesuhs loh Pilahtu
(Mr. 15.2-5; Lc. 23.3-5; Jn. 18.33-38)

11 Pwihsi chin badzihnnee ra' ba la'h Jesuhs loh Pilahtu nin naa gobernador, gunaabadxyi'dxyi ba loh Jesuhs rahbi ba:
—¿Ta yi'h naa lu'h rrehyi loh ra' bwiinn Israel?
Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Yi'h gahca guñi' lu'hn.
12 Ya loh nin riigaca'chiah dxixi'hw bixohza ra' nin rnabwa' chi cun neezaa bwiinn guuhla ra' la'h Jesuhs ayi guñi'tii' Ñi'h,
13 ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi Pilahtu loh Ñi'h rahbi ba:
—¿Tayi rihn lu'h balaaca nin cañi' ra' bwiinn pur yi'h?
14 Per cun ayi guñi'tii' Jesuhs nin tuhbi dxyi'dxyi, ya pur nin bwi'hnn Jesuhs squii' nin ayi rahcabwa' Pilahtu xa ñuhnn ba.

Gunaaba ra' ba guca'h Pilahtu la'h Jesuhs loh cruhzi
(Mr. 15.6-20; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)

15 Ya garaa dxyih nin rahca lañih nahpa Pilahtu costumbre ruta'h ba tuhbi ra' bwiinn nin ñie'w la'n lahtsidxi'ba, bwiinn nin rnaaba ra' bwiinn rla'h,
16 pwihsi la'n dxyih ra' chi ñie'w tuhbi bwiinn nin laa Barrabahs nin guza'bi xchi'dxyi ñi'h pur dzi'n dxaaba,
17 ya gunaabadxyi'dxyi Pilahtu loh ra' bwiinn ra' nin rigaca'chiah la'h Jesuhs rahbi ba loh ra' ba:
—¿Cuun bwiinn nin xclaa'dzi tu guhlda'hn: ta la'h Barrabahs o la'h Jesuhs nin naa Crixtu?
18 Laasii guhcabwa' za Pilahtu la'h ra' ba bati'dxi ra' ba la'h Jesuhs loh ba pur nin rwa'ha ra' ba ziahan bwiinn riachiisto' ra' ñi'h la'h Ñi'h,
19 ya gaduhbi nin zohba Pilahtu loh yagaxiiyi hasta ruhnn ba guelguxchisi, guxe'hla che'hla ba rsohn loh ba rahbi ba squii':
—Ayi xi gunnee lu'h la'h bwiinn ca ayi xi xtuhlda ba, tin nabaa gue'la guñi' xca'lda'hn cohsa roo' pur la'h ba.
20 Per la'h ra' bixohza ra' nin rnabwa' ra' cun bwiinn guuhla ra' bachi'hyi ra' ba la'h ra' bwiinn ra' tin gunaaba ra' bwiinn gula'h Barrabahs ya la'h Jesuhs gunaaba ra' ba gachi Ñi'h,
21 ya chi'chi rahbi Pilahtu stuhbi:
—Ziga loh garoopa ra' bwiinn ra' rii', ¿cuun nin xclaa'dzi tu guhlda'hn?
Chi'chi rahbi ra' ba:
—¡La'h Barrabahs!

22 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi Pilahtu loh ra' bwiinn chi rahbi ba:
—Ya ¿cuun xchi'h nin xclaa'dzi tu cun guune'hn Jesuhs, nin laa Crixtu?
Chi'chi rahbi garaa ra' ba:
—¡Baca'h ba loh cruhzi!
23 Ya chi'chi rahbi Pilahtu:
—¿Per xi mahla bwi'hnn ba?
Per ya la'h ra' ba mahzi ru jwersi roo' gudihdxyidxiah ra' ba, rahbi ra' ba:
—¡Baca'h ba loh cruhzi!
24 Ya chin bwa'ha Pilahtu ayi nuu xa guunn ba laasii riichihpa ra' bwiinn chi gaca nin xclaa'dzi ra' ba, hasta chaasa ru ra' ba cun dxixi'hw, chi'chi gunabwa' Pilahtu gwaca'h tuhbi xpwiinn ba ñihsa tin gudxi'bi naa ba nez delanta loh ra' bwiinn ziahan chi ya rahbi ba loh ra' ba:
—Ayi xi duhlda na'pahn pur nin gachi bwiinn za'ca rii'; xtuhlda tun la'h tu.
25 Chi'chi rahbi ra' bwiinn ziahan ra' chi:
—¡La'h nu cun llii'n ra' nu yihca nu tsiiba xquelguhchi bwiinn ca!
26 Ya chi'chi bata'h Pilahtu la'h Barrabahs, lwehgu gunabwa' ba guca'yahga Jesuhs chi'chi bati'dxi ba la'h Ñi'h nez loh ra' xsuldahdu ba tin guca'h ra' ba la'h Ñi'h loh cruhzi,
27 per galoh Pilahtu gwanee ra' ba la'h Jesuhs hasta naa palasiu ya ri'chi badiaa'ha ra' ba garaa ra' ba gadiidxi Ñi'h.
28 Ya chi'chi gule'he ra' ba xahba Jesuhs chi'chi bagahcu ra' ba la'h Ñi'h tuhbi lahdxi murahdu
29 ya yihca Ñi'h guluu' ra' ba tuhbi curohn guihchi nin bwi'hnncha'yi ra' ba cun tuhbi taa'ha ñihta guluu' ra' ba naa Ñi'h nin naa lahdu derehchu, chi'chi bazu'nllihbi ra' ba loh Ñi'h ya guzo'baloh ballihdzinee ra' ba la'h Ñi'h rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—¡Par tu'pazi guibahan xrrehyi ra' bwiinn Israel!
30 Neezaa bachahnxihin ra' ba loh Ñi'h, ya cun ñihta gahca nin nuu naa Ñi'h rdxiinn ra' ba yihca Ñi'h.
31 Ya chin guya'loh bwi'hnnee ra' ba la'h Ñi'h zi'chi, gule'he ra' ba lahdxi murahdu nin bagahcu ra' ba la'h Ñi'h, chi'chi bagahcu gahca ra' ba nin naa xahba Ñi'h ya chi'chiyi zenee ra' ba la'h Ñi'h tin guicah Ñi'h loh cruhzi.

Chin gucah Jesuhs loh cruhzi
(Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

32 Ya chin zenee ra' ba la'h Ñi'h tin guicah Ñi'h loh cruhzi, loh neziuh badxa'ga ra' ba tuhbi bwiinn guihdxyi Cirene nin laa Simohn, guna'zu ra' ba la'h ba tin basagu'a ra' ba la'h ba xcruhzi Jesuhs,
33 ya chin badzihnnee ra' ba la'h Jesuhs tuhbi lahta hasta laa yihca bwiinn guuchi.
34 Ri'chi badi'hi ra' ba vihnnu nin nuuchi ñihsa cwa'n naltaa ziah gwaa' Jesuhs, per chin bwi'hnn Ñi'h prehban ayi gunnah Ñi'h ñee' Ñi'hn.
35 Ya chin guya'loh baca'h ra' ba la'h Ñi'h loh cruhzi, chi'chi gudzihta ra' suldahdu baraja tin basaa' ra' ba sweerta tin biga'zi xahba Jesuhs guca'ha ra' ba.
36 Ya chi'chi gurih ra' ba ri'chi tin guhpa ra' ba la'h Ñi'h,
37 ya yihca xcruhzi Ñi'h baca'h ra' ba dxyi'dxyi nin rñi' xi pur guhchi Ñi'h, ya dxyi'dxyi chi rñi' squii': "Dee' naa Jesuhs, xrrehyi ra' bwiinn Israel."
38 Neezaa gucah schiohpa bwiinn guba'n loh stuhbigah cruhzi cwe' xcruhzi Ñi'h, ya xcruhzi Ñi'h guzuh galaayi xcruhzi ra' ba,
39 ya garaa ra' bwiinn ra' nin rdii'dxi nez chi rñi'bi ra' ba yihca ra' ba, chi'chi rñi'yah ra' ba la'h Ñi'h
40 rahbi ra' ba loh Ñi'h:

—¿Tayi yi'h dxi'h nin nnaa lu'h gucwih lu'h guido' ya chohnna si dxyih dxiu'n za'ca lu'hn? ¡Biehta loh cruhzi ca sidela guchii lu'h laa lu'h Llii'n Dxiohs!
41 Ya zi'chi gahca za ballihdzinee ra' bixohza ra' nin rnabwa' loh ra' bixohza la'h Ñi'h
cun mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs cun bwiinn guuhla ra' rahbi ra' ba loh Ñi'h:
42 —Balda'h ba paaldaa ra' bwiinn loh ziahan xica gueldxyihdxyi galoh, per nnah ayi
nuu guhlda'h ba la'h gahca ba. Pwihsi sidela la'h ba naa ba rrehyi loh ra' bwiinn Israel,
pwihsi ¡dxiehta ba loh cruhzi tin zi'chi chechiisto' nu'h la'h ba!
43 Nnah ba riachiisto' ba Dxiohs, pwihsi ¡guhlda'h Dxiohs la'h ba sidela nadzii'hi Ñi'h
la'h ba, laasii nnah za ba Llii'n Dxiohs la'h ba!
44 Nee hasta bwiinn guba'n ra' nin caa loh schiohpa cruhzi cwe' xcruhzi Ñi'h zi'chi za
guñi' tohnta ra' ba loh Ñi'h.

Hohra nin guhchi Jesuhs
(Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

45 Desde laa'yidxyih hasta xcachohnna gudxyih bacahyi loh gaduhbitii' guidxyiyuh.
46 Hohr chi gahca guñi' Jesuhs rahbi Ñi'h:
—¡Ayy Paah! ¿Xixnaa gule'hesto' lu'h na'h?
47 Ya paaldaa ra' bwiinn nin rii ri'chi bihn ra' ba nin guñi' Ñi'h ya rahbi ra' ba:
—Pwehda cabwihdxyi ni'ca la'h Elías.
48 Ya hohra chi gahca baca'h tuhbi ra' ba carrih zetooba ba tuhbi esponja tin gulu' ban
loh vihnnu naltaa baca'h ban yihca tuhbi ñihta tin baca'h ban rwaa' Ñi'h,
49 per rahbi snuhn ra' ba:
—Basaa'n guidia'ha nu'h ta zi' Elías dxie'galda'h la'h ba.
50 Ya chi'chi guñi' Jesuhs jweersi roo' stuhbi chi'chi guhchi Ñi'h,
51 ya hohra chi biga'llu lahdxyi roo' nin za'bi la'n guido' roo' desde guiya' hasta la'n
gueeta tin guhcan chiohpa taa'ha, ya loh guidxyiyuh guhca lluh roo' cun dxiahltah ra'
gucahra'n bwih,
52 ya ba' ra' billaala ra'n, ya ziahan ra' nin naa ra' xpwiinn Dxiohs babahn ra' ba loh
guelguhchi hohra chi,
53 ya baria'h ra' ba la'n ba' dxyih nin babahn za Jesuhs loh guelguhchi tin guyuu'tii ra'
ba loh guihdxyi Jerusalehn nee bwa'ha ziahan ra' bwiinn la'h ra' ba.
54 Ya chin bwa'ha capitahn Romanu cun garaa ra' nin zuunee ba cayahpa ra' ba la'h
Jesuhs, cayahca lluh, cun garaa ra' nin cayahca hohra chi, bidxyihbi duxa ra' ba chi'chi
rahbi ra' ba:
—¡Guchii bwiinn ca naa ba Llii'n Dxiohs!
55 Nee ziahan ra' za gunna'h nin bacha'ga xmweeyi ñi'h tin bwi'hnn ra' ba ayuhda
la'h Jesuhs, bwiinn ra' rii' ze'nee ra' ba la'hÑi'h desde guihdxyi Galilea rii ra' ba zihtu
riiywa'ha ra' ba nin cayahca ri'chi.
56 Loh ra' gunna'h ra' chi dxa'ga María Magdalena cun María xmaah Jacobo cun
xmaah Joseh cun xmaah llii'n Zebedeu.

Chin biga'tsi Jesuhs
(Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

57 Ya chin gurih gue'la, badzihn tuhbi ndxi'hw rricu nin laa Joseh bwiinn guihdxyi
Arimatea ba, naa za ba tuhbi xpwiinn Jesuhs.
58 Joseh rii' gwaguia'ha ba loh Pilahtu tin gwaganaaba ba bwe'ltihxi Jesuhs ya lwehgu
za gunabwa' Pilahtu gudi'hi ra' ban la'h ba.
59 Chi'chi batehta Joseh la'h Ñi'h loh cruhzi, chi'chi batu'bi ba la'h Ñi'h tuhbi lahdxi
sabna nayaa nin naa lahdxi linu,

60 chi'chi baca'tsi ba tihxi Jesuhs la'n tuhbi ba' dxiah cuubi nin naa xteenn ba, ba' chi
gue'du guya'lohon. Ya chin guya'loh bie'w rwaa' ba' chi cun tuhbi dxiah roo', ziaa chi'h
Joseh,
61 per la'h María Magdalena cun stuhbi María bia'han ra' ba rwaa' ba' chi.

Bwiinn ra' nin guhpa rwaa' ba' hasta biga'tsi Jesuhs

62 Ya chin gudii'dxi dxyih nin rahcacha'yi nin rahw ra' bwiinn Israel loh xlañih ra' ba,
barah gue'la chi gwah ra' bixohza ra' nin rnabwa' snuhn ra' bixohza cun bwiinn fariseu
ra' loh Pilahtu,
63 tin rahbi ra' ba:
—Daada, riagannasto' nu guñi' bwiinn dxixi'hw chi chin nabahan ba nnaa ba: "Chin
dxiohnna dxyih guhchi'hn zabahanahn loh guelguhchi",
64 ni'chin nnah guxe'hla paaldaa xsuldahdu lu'h chegapa rwaa' ba' hasta chin gaca
chohnna dxyih, tin ayi chee ra' xpwiinn ba gue'la chegale'he la'h ba, ya chi'chiyi gahbi
ra' ba loh ra' bwiinn la'h ba babahan loh guelguhchi, tin ayi nnagah luulchima dxyi'dxyi
dxixi'hw chi guunn garia'caa xiilla tuhbi ya'dxi roo' loh nin guhca galoh.
65 Chi'chi rahbi Pilahtu loh ra' ba:
—La'h tu nahpa tu tuhbi cwa'h suldahdu; gulchenee ra' ba tin gulgasie'w dzi'tsi rwaa'
ba' ziga naa dzi'n za'ca nin ruhnn tu.
66 Pwihsi gwah ra' ba tin basie'w dzi'tsi ra' ba rwaa' ba' chi cun baca'hza ra' ba
tuhbi sehyu xteenn gobernador loh dxiah nin bie'w rwaa' ba' chi; ya basia'han ra' ba
suldahdu ra' ri'chi.

28

Chin babahn Jesuhs loh guelguhchi
(Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

1 Chin gudii'dxi dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel, rsiiyido' mwer dxyih nin
rzo'baloh xmahn gwaguia'ha María Magdalena cun stuhbi María rwaa' ba' hasta biga'tsi
Jesuhs,
2 per la'tuhbi lluh roo' guhcala hohrachi laasii hohra chi biehta tuhbi xaanjla Dxiohs
nez llaa'ndxibaa', ya badzihn aanjla chi rwaa' ba' chi chi'chi gudoo'ba aanjla chi dxiah
nin ñie'w rwaa' ba', chi'chi guzohba ba yihcan.
3 Xñah ba ziga zi tuhbi du'h guzi'w, ya xahba ba xñah labwehtii' zigazi guii'ga,
4 ya chin bwa'ha ra' suldahdu nin riiyahpa rwaa' ba' chi loh aanjla chi bidxyihbi duxa
ra' ba hasta bia'han ra' ba ziga zi bwiinn guuchi ra',
5 ya chi'chi guñi' aanjla chi loh ra' gunna'h chi rahbi ba:
—Ayi guidxyihbi tu, na'h la'n guhcabwa' rii gadxi'hyi tu la'h Jesuhs, nin guhchi loh
cruhzi.
6 Ayi Ñi'h rii la'h Ñi'h babahn loh guelguhchi ziga gahca guñi' Ñi'h. Nicala gul-
taa'guia'ha hasta biga'tsi Ñi'h ayi la Ñi'h.
7 Guldxiaa nnahpa'h tin gulgahbi loh ra' xpwiinn Jesuhs la'h Ñi'h babahn loh guel-
guhchi, ya galoh ru Ñi'h guzee Ñi'h nez guihdxyi ra' xteenn Galilea que la'htu; ya ri'chi
zwa'ha tu loh Ñi'h; pwihsi dee' naa dxyi'dxyi nin nahpa guiñi'n loh tu.
8 Ya chi'chi ziaa ra' gunna'h ra' chi carrih neezaa tuhbi'tu'hn bidxyihbi ra' ba cun
neezaa riahxi duxa ra' ba tin gwaguihtsi gallu'n ra' ba loh ra' xpwiinn Ñi'h la'h Ñi'h
nabahan,
9 ya hohra chi gahca baluu'yiloh Jesuhs loh ra' gunna'h ra' chi, chi'chi bagahpaDxiohs
Ñi'h la'h ra' ba, ya gwabiiga ra' gunna'h chi hasta zuu Jesuhs gudi'dzi ra' ba ñaa' Ñi'h
bazu'nllihbi ra' ba loh Ñi'h,
10 chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Ayi guidxyihbi tu; gulcheguihtsi loh ra' bwiitsi ra'n guzee ra' ba nez Galilea ya ri'chi zwa'ha ra' ba loon.

Dxyi'dxyi ra' nin bwii'yidxyi'dxyi ra' bwiinn nin gohpa rwaa' ba'

11 Ya gaduhbi ziaa ra' gunna'h ra' chi, gubia'garii ra' za paaldaa suldahdu ra' loh guihdxyi Jerusalehn tin gwaguihtsi ra' ba loh ra' bixohza ra' nin rnabwa' la'h ra' bixohza garaa ra' nin bwa'ha ra' ba guhca rwaa' ba'.
12 Hohr chi gwah ra' bixohza ra' chi gwagañi' ra' ba loh ra' bwiinn guuhla ra' xteenn bwiinn Israel ra' tin bia'han dxyi'dxyi ra' ba xa guunn ra' ba, ya chi'chi badi'hi ra' ba mweeyi roo' la'h ra' suldahdu ra' chi
13 ya rahbi ra' ba loh ra' suldahdu ra' chi:
—Squii' gulgahbi loh ra' bwiinn: "Bwiinn ra' nin naa ra' xpwiinn Jesuhs bie'gale'he bwe'ltihxi Jesuhs gaduhbi nin na'xgahsi nu",
14 ya sidela la'h dxyi'dxyi garia'ca loh Pilahtu, la'h nu gachiñi' nu loh ba ayi xi lligaaba guunn tu zachizu'hnee nu la'h tu.
15 Ya chi'chi guca'ha ra' suldahdu ra' chi mweeyi, ya bwi'hnn ra' ba ziga guhdzi ra' bwiinn chi loh ra' ba, ya ziga bachi'hyi ra' ba la'h ra' suldahdu guiñi' ra' ba zi'chi za rñi' ra' bwiinn Israel ra' hasta nnadxyih.

Dxyi'dxyi ra' nin baca'bi Jesuhs la'h ra' xpwiinn Ñi'h
(Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

16 Pwihsi guna'zu nehza gadzi'h bituhbi ra' xpwiinn Jesuhs tin gwah ra' ba nez guihdxyi Galilea, loh dahan nin guhdzi Jesuhs gadxa'ga ra' ba la'h Ñi'h,
17 ya chin bwa'ha ra' ba loh Jesuhs, bazu'nllihbi ra' ba loh Ñi'h nicala spaaldaa ra' ba ayi riachiisto' ra' ba la'h Ñi'h,
18 ya chi'chi gwabiiga Jesuhs loh ra' ba tin rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Na'h lana'paa garaatii' guelrnabwa' llaa'ndxibaa' cun loh guidxyiyuh,
19 ni'chin nnah gulchehnee xchi'dxyi'hn loh garaa ra' bwiinn guidxyiyuh tin gul-gui'hn la'h ra' ba xpwiinn ra'n cun gulgaro'bañihsa la'h ra' ba pur lah Daada Dxiohs cun lah Llii'n Ñi'h, cun lah Spíritu Santu,
20 nee gulgaluu'yi la'h ra' ba guzo'badxiahga ra' ba garaa ra' dxyi'dxyi ra' nin guna'bwa'n loh tu, nee gulgacabwa' za na'h la'n zu'nee la'h tu hasta chin gadzihn dxyih nin gaduhbi guidxyiyuh.
Pwihsi guya'loh dxyi'dxyi ra' nin baca'h San Mateu pur Jesucristu. Zi'chi gaca pwihsi.

Dxyi'dxyi ra' nin baca'h San Marcu xcweenta Jesucristu

Baluu'yi Jwahn nin ruro'bañihsa
(Mt. 3.1-12; Lc. 3.1-9, 15-17; Jn. 1.19-28)

1 Squii' guza'loh dxyi'dxyi cuubi nin naa xcweenta Jesucristu, Llii'n Dxiohs.
2 Baca'h guehtu Isaías squii':
Bwa'ha —rahbi Dxiohs loh Llii'n Ñi'h— zixe'hla'hn mwergaloh nin guiñi' xchi'dxyi'hn,
la'h ba guzee ñiidxiuu tin guunn za'ca ba xneziuh lu'h.
3 Ziuu' ba tuhbi lahta loh dahan desiertu, ya jweersi roo' za'bi rsiaa'ha guiñi' ba rsiaa'ha
loh ra' bwiinn:
"Gulgui'hnn za'ca xneziuh Dxiohs, gulgui'hnn derehchun."
4 Pwihsi bi' Jwahn tin baro'bañihsa ba la'h ra' bwiinn nez loh dahan desiertu, ya rahbi
Jwahn:
—Gulgasaguu'dzi sto' tu nee cun chioobaañihsa za tu, tin zi'chi gusia'pitii Dxiohs
xtuhlda tu.
5 Ya la'h ra' bwiinn guihdxyi Jerusalehn cun garaa ra' bwiinn guihdxyi ra' nin rnabwa'
Judea biria'h ra' ba tin zeegaca'dxiahga ra' ba dxyi'dxyi ra' nin rñi' Jwahn, ya cun neezaa
baxo'baduhlda ra' ba garaa xtuhlda ra' ba, chi'chi baro'bañihsa Jwahn la'h ra' ba loh
gui'w Jordahn.
6 Nin guhca xahba Jwahn naa dxihdxi camehyu, neezaa biyi'bi du'h tuhbi du'hdxihdxi
la'n tihxi Jwahn, ya nin gudahw Jwahn guhca bwi'tsisuu cun dzihn la'n dahan,
7 neezaa rahbi Jwahn loh ra' bwiinn:
—Di'tsihn zi' stuhbi bwiinn nin lasahcaru loon; ayi lasahca'hn loh bwiinn nin dxi' chi,
hasta gaca'hn mooza nin cwe'he tahba ba ñaa' ba ayi lasahca'hn.
8 Na'h ruro'bañi'sahn la'h tu cun ñihsa, per la'h ba cu'tii ba Spíritu Saantu la'n lasto' tu.

Jwahn baro'bañihsa la'h Jesuhs
(Mt. 3.13-17; Lc. 3.21-22)

9 La'n dxyih chigah ra' badzihn Jesuhs ze' Ñi'h nez guihdxyi Nazaret distrihtu xteenn
guihdxyi Galilea, ya baro'bañihsa Jwahn la'h Ñi'h loh gui'w Jordahn,
10 ya loh nin baria'h Jesuhs loh ñihsa, bwa'ha Ñi'h billaala dxibaa' chi'chi biehta Spíritu
Saantu yihca Jesuhs zigazi tuhbi palohmwi'hn.
11 Hohr chi gahca bihn ra' ba tuhbi rsiaa'ha guñi' Dxiohs nez dxibaa' rahbi Ñi'h:
—Yi'h naa lu'h Llii'nahn nin nadzii'hihn, nee riahxi duuxa'hn pur yi'h.

Gudxi'hyi bwiinndxaaba xa ñusagui'hi ba la'h Jesuhs
(Mt. 4.1-11; Lc. 4.1-13)

12 Ya seguihdu gahca gwanee Spíritu Saantu la'h Jesuhs loh tuhbi dahan desiertu,
13 ya guyuu' Ñi'h nez chi chwa'ha dxyih chwa'ha gue'la nez lahda ra' maan duuxa,
ya gudxi'hyi bwiinndxaaba xa ñusagui'hi ba la'h Jesuhs tin ayi ñuzo'badxiahga Ñi'h
xchi'dxyi Dxiohs, ni'chin chin guya'loh bwi'hnnee bwiinndxaaba la'h Ñi'h zi'chi, chi'chi
badzihn ra' aanjla ra' tin gwanee ra' ba xlimentu Jesuhs.

Jesuhs guzo'baloh cayuhnn xtsi'n Xtaada Ñi'h guihdxyi Galilea
(Mt. 4.12-17; Lc. 4.14-15)

14 Yaque guya'loh basie'w ra' ba la'h Jwahn nin ruro'bañihsa la'n latsidxi'ba, chi'chi
zee Jesuhs nez guihdxyi Galilea ya ri'chi guzo'baloh cagaluu'yi Ñi'h xchi'dxyi guelrn-
abwa' xteenn Dxiohs,

15 rahbi Ñiˈh loh raˈ bwiinn:
—Laˈh dxyih nin bacaˈhbwaˈ Dxiohs badzihn, pronta guinabwaˈ Ñiˈh, niˈchin gulgasaguuˈdzi stoˈ tu pur xtuhlda tu, ya gulchechiistoˈ tu xchiˈdxyi Dxiohs nin gutaˈh laˈh tu loh duhlda.

Jesuhs gudihdxyi laˈh raˈ tahpa bwiinn tin gaca raˈ ba xpwiinn Ñiˈh (Mt. 4.18-22; Lc. 5.1-11)

16 Ya guyuuˈ tuhbi dxyih zeezah Jesuhs rwaaˈ ñisadoˈ xteenn Galilea ya riˈchi bwaˈha Ñiˈh chiohpa bwiinn rigalaˈh raˈ ba dxihxi bwehlda loh ñihsa; tuhbi ba laa Simohn ya stuhbi ba naa bwihtsi ba nin laa Andrehs,
17 chiˈchi rahbi Jesuhs loh raˈ ba:
—Gultaaˈnaˈhla naˈh, tin desde nnahdxyih cwiidxi tu bwiinn raˈ xcweenta xquelrnabwaˈ Dxiohs xlawaaˈha riateˈhe tu bwehlda.
18 Hohrchi gahca basiaˈhan raˈ ba xchihxi bwehlda raˈ ba ya chiˈchi zeenee raˈ ba laˈh Jesuhs.
19 Ya mas delaanta ru bwaˈha Jesuhs laˈh Jacobo cun laˈh Jwahn lliiˈn Zebedeu, rii raˈ ba cweeˈ laancha raˈ ba cagadxihba raˈ ba dxihxi bwehlda,
20 ya gudihdxyi Jesuhs laˈh raˈ ba tin chenaˈhla raˈ ba laˈh Ñiˈh, ya basiaˈhan raˈ ba Zebedeu xtaada raˈ ba hasta zuu xlaancha ba cun xmooza ba, ya chiˈchiyi zeenee Jacobo cun Jwahn laˈh Jesuhs.

Xcweenta tuhbi ndxiˈhw nin babweˈhe Jesuhs tuhbi bwiinndxaaba stoˈ ñiˈh guihdxyi Capernaum (Lc. 4.31-37)

21 Chin badzihnnee raˈ ba laˈh Jesuhs guihdxyi Capernaum, chiˈchi badzihn dxyih nin ruziˈlaaˈdzi raˈ bwiinn Israel raˈ, nee gwah Jesuhs laˈn xquidoˈ biˈtiˈhn raˈ ba tin baluuˈyi Ñiˈh xchiˈdxyi Dxiohs laˈh raˈ bwiinn,
22 ya badxyigaaˈ loh raˈ bwiinn chi ziga forma nin baluuˈyi Ñiˈh laˈh raˈ ba zigapaˈh tuhbi bwiinn nin rnabwaˈ, ayi ziga dxiˈh ruhnn raˈ mwehsu raˈ nin ruluuˈyi xlehyi Moisehs,
23 nee laˈn guidoˈ chi zuu tuhbi ndxiˈhw nin guyuuˈ tuhbi bwiinndxaaba stoˈ ñiˈh, ya gudidxyidxiah bwiinndxaaba nin nuu stoˈ ndxiˈhw chi rahbi ba:
24 —¡Ayy, basaaˈn laˈh nu ayi xi guunnee luˈh laˈh nu, Jesuhs nin zeˈ guihdxyi Nazaret! ¿Xixnaa zeˈgañichiloh luˈh laˈh nu? ¡Naˈh nuˈnbwaˈn yiˈh, yiˈh nin naa luˈh Bwiinn Saantu nin guluˈnehza Dxiohs!
25 Chiˈchi gudxyildxyineedxyiˈdxyi Jesuhs laˈh bwiinndxaaba chi rahbi Ñiˈh:
—¡Bataˈw rwaaˈ luˈh tin bariaˈh stoˈ bwiinn ca!
26 Chin bihn bwiinndxaaba chi dxyiˈdxyi raˈ riiˈ, gudxiindxiah bwiinndxaaba chi laˈh ndxiˈhw chi, chiˈchi gudidxyidxiah bwiinndxaaba chi chin bariaˈh ba stoˈ bwiinn chi,
27 ya garaa raˈ ba badxyigaaˈ loh raˈ ba rahbi raˈ ba:
—¿Xi niˈca raˈ? ¡Pwehda nacuubi raˈ dxyiˈdxyi raˈ riiˈ nin ruluuˈyi ba, ya hasta bwiinndxaaba raˈ ruzoˈbadxiahga xchiˈdxyi ba!
28 Ya lwehgu bidiˈchi dxyiˈdxyi xcweenta nin bwiˈhnn Jesuhs loh garaa raˈ bwiinn guihdxyi raˈ xteenn distrihtu Galilea.

Basiaca Jesuhs laˈh xnaanswehgra Simohn Pehdru (Mt. 8.14-15; Lc. 4.38-39)

29 Chin bariaˈh Jesuhs laˈn guidoˈ biˈtiˈhn chi, chiˈchi zenee Ñiˈh Jacobo cun Jwahn cun snuhn raˈ xpwiinn Ñiˈh yihdzi Simohn cun Andrehs,
30 ya xnaanswehgra Simohn jweertarooˈ nuu ba lliaˈh, ya chin badzihn Jesuhs chiˈchi rahbi raˈ ba loh Ñiˈh nuu naaniˈhn chi lliaˈh,

31 chi'chi guyuu'tii Ñi'h hasta na' ba, ya guna'zu Ñi'h naa ba tin gutestii Ñi'h la'h ba, ya
hohra chi gahca baria'h llia'h chi tihxi naani'hn chi, chi'chi gwastii ba tin bwi'hnncha'yi
ba nin gudahw ra' ba.

Basiaca Jesuhs ziahan ra' bwiinn nin rahcallu'hu
(Mt. 8.16-17; Lc. 4.40-41)

32 Ya hohra nin zohbaya'zi gubihdxyi, para cwih gue'la la hohra chi gwanee ra' bwiinn
guihdxyi garaa ra' bwiinn nin rahcallu'hu cun nin nuu ra' bwiinndxaaba sto' ra' Ñi'h,
33 ya badiaa'ha gaduhbi guihdxyi ra' ba rwaa' yuu' hasta nuu Jesuhs,
34 ya basiaca Jesuhs garaaloh gueldxyihdxyi nin rahca ra' ziahan bwiinn, ya laasii
nu'nbwa' ra' bwiinndxaaba ra' chi chyu naa Jesuhs, ni'chin nin ayi basaa'n Ñi'h ñiñi'
ra' bwiinndxaaba chi chyu naa Ñi'h.

Jesuhs baluu'yi xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn guihdxyi ra' nin rnabwa' Galilea
(Lc. 4.42-44)

35 Ya chin barah gue'la, rsiiyido' run biria'h Jesuhs guihdxyi chi tin gwah Ñi'h tuhbi
lahta hasta ayi chyu bwiinn nuu' tin gudihdxi-gunaaba Ñi'h la'h Xtaada Dxiohs Ñi'h.
36 Ya seguihdu Simohn cun snuhn ra' xpwiinn Ñi'h bagadxi'hyi ra' ba la'h Ñi'h,
37 ya chin badxeela ra' ba la'h Ñi'h rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—Ziahan ra' bwiinn xclaa'dzi gwa'ha yi'h.
38 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Gulchoo'ho guihdxyi ra' nin ria'han ra' gahxu tin nahpa gulu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs
la'h ra' bwiinn guihdxyi ra' chi tin ni'chin gulu'nehza Dxiohs na'h loh guidxyiyuh.
39 Ya zi'chi guca'nzaa Jesuhs gaduhbi nehza guihdxyi Galilea tin baluu'yi Ñi'h
xchi'dxyi Dxiohs la'n guido' bi'tu'hn ra' xteenn ra' guihdxyi ra' nin rnabwa' guihdxyi
Galilea, neezaa babwe'he Ñi'h bwiinndxaaba ra' sto' ra' nuu ra' bwiinn.

Basiaca Jesuhs la'h tuhbi bwiinn nin rahchyi guii'dxiu tihxi ñi'h
(Mt. 8.1-4; Lc. 5.12-16)

40 Ya tuhbi dxyih, gwah tuhbi ndxi'hw nin rahchyi guii'dxiu gaduhbitii' tihxi ñi'h loh
Jesuhs, tin bazu'nllihbi ba nez loh Jesuhs ya chi'chi guñi'nalaasa ba loh Ñi'h rahbi ba:
—Na'h na'nnahn zuhnn lu'h gahn gusiaca lu'h na'h sidela zizi'guehlda lu'h —rahbi
ndxi'hw chi.
41 Ya balahsasto' Jesuhs la'h ndxi'hw chi, chi'chi basaga'h Ñi'h naa Ñi'h tin cun naa
Ñi'h bidxi' Ñi'h tihxi ba chi'chi rahbi Ñi'h loh bwiinn chi:
—Xclaa'dzihn gusia'cahn yi'h; la'lu'h biaca.
42 Ya chin guya'loh guñi' Ñi'h zi'chi lwehgu si guñichiloh gueldxyihdxyi chi tihxi
ndxi'hw chi,
43 ya gunabwa' Jesuhs loh ba ayi xi guuyitii' ba loh ra' bwiinn nin basiaca Ñi'h la'h ba,
44 chi'chi rahbi Ñi'h loh ba:
—Sola chee lu'h loh bixohza tin gwa'ha ba la'lu'h biaca, ya chin cha'loh gwa'ha ba
tihxi lu'h, badi'hi tuhbi guelrgaa'da ziga rnabwa' xlehyi Moisehs tin gacabwa' ra' bwiinn
la'lu'h biaca.
45 Per la'h ndxi'hw chi ayi gudxihpa sto' ba, mahzi ru bati'chi ba dxyi'dxyi xcweenta
nin basiaca Jesuhs la'h ba. Ni'chin nin bia'han Jesuhs loh dahan laasii ayi ñahca ñiu'garii
Ñi'h labwenutii', laasii ñuta'wnaa ra' bwiinn la'h Ñi'h bwiinn garaa nehza nin zeegui'ha
la'h Ñi'h.

2

Basiaca Jesuhs la'h tuhbi bwiinn nin ayi guhca ñiñi'bi
(Mt. 9.1-8; Lc. 5.17-26)

1 Chin gudii'dxi paaldaa dxyih, gubia'garii Jesuhs stuhbi loh guihdxyi Capernaum, ya
bihn ra' bwiinn zuu Jesuhs la'n tuhbi yuu',
2 ya badiaa'ha ra' ziahan bwiinn ri'chi, ya hasta ayi ru nuu ñadzihn ra' ba rwaa'
pweerta xteenn yuu' chi, ya la'h Jesuhs cagaluu'yi Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' ba,
3 ya hohra pa'h chi badzihnnee ra' tahpa bwiinn la'h stuhbi bwiinn na' bwiinn chi loh
tuhbi lu'hn, ayi nuu ñiñi'bi ba,
4 ya ndxi'hw ra' chi guclaa'dzi ra' ba ñiu'tii ra' ba hasta zuu Jesuhs, per ayi bidxeela ra'
ba canehz ñiu'tiinee ra' ba la'h bwiinn nin rahcallu'hu chi laasii ziahan bwiinn rii ri'chi,
ni'chin mejor gucah ra' ba yihca yuu', chi'chi baxaala ra' ba yihca yuu' hasta batehta ra'
ba la'h bwiinn nin rahcallu'hu chi cun xlu'hn ba hasta nez loh Jesuhs,
5 ya chin bwa'ha Jesuhs nin bwi'hnn ra' ba gwachiisto' ra' ba la'h Ñi'h, chi'chi rahbi
Ñi'h loh ndxi'hw nin rahcallu'hu chi:
—Llii'nahn, la'h xtuhlda ra' lu'h basia'pitiilahn.
6 Ri'chi zohba ra' paaldaa ra' mwehsu nin ruluu'yi lehyi, ya bwi'hnn ra' ba lligaaba:
7 "¿Xixnaa rñi' ndxi'hw ca zi'ca? ¡Cañi'yah ba la'h Dxiohs chin rñi' ba squii'! ¡Tuhbidxi'h
Dxiohs rusia'pitii duhlda!"
8 Ya la'h Jesuhs la'Ñi'h guhcabwa' xi lligaaba riiyuhnn ra' ba chi'chi rahbi Ñi'h loh ra'
ba:
—Cayahca naxihn yihca tu cun lligaaba nin riiyuhnn tu na'h cañi'yaan la'h Dxiohs.
9 Cuun nin ayi guinagahn ga'pihn loh ndxi'hw rii': "La'xtuhlda lu'h basia'pitii Dxiohs",
laasii ayi nin tuhbi nin gwa'ha gu rahca'hn, per sidela ga'pihn: "Gwastii tin batiaa'ha
xlu'hn lu'h tin bwaa", zahca gwa'ha tu gu biaca bi o ayi biaca bi.
10 Yannah tin gacabwa' tu na'h naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw nee na'pahn
guelrnabwa' loh guidxyiyuh tin gusia'pitiin gallee xtuhlda tu, ni'chin cañi'n loh bwiinn
rahcallu'hu rii',
11 rñi'n: "Gwastii tin batiaa'ha xlu'hn lu'h tin bwaa yihdzi lu'h."
12 Ya hohra chi gahca gwastii ndxi'hw chi batiaa'ha ba xlu'hn ba ya nez delaanta loh
gallee ra' bwiinn nin rii ri'chi, ya bare'h ba la'n yuu' chi, chi'chi badxyigaa' duxa loh ra'
bwiinn cun neezaa badi'hi ra' ba guelzuxchiilli la'h Dxiohs, rahbi ra' ba:
—¡Bayinnahsihn bidia'han nu'h tuhbi dzi'n roo'!

Jesuhs gudihdxyi la'h Levih

13 Ya seguihdu gwah Jesuhs rwaa' laguhn xteenn Galilea stuhbi, ya ri'chi badiaa'ha
ziahan bwiinn, ya baluu'yi Jesuhs la'h ra' ba,
14 ya ri'chi biria'h Ñi'h tin zee Ñi'h stuhbi nehza, ya loh nin gudii'dxi Jesuhs gahxu
cwee' tuhbi caseta xteenn impweestu bwa'ha Ñi'h la'h tuhbi bwiinn nin laa Levih nin
rsadxihlli impweestu, llii'n Alfeu; zohba ba loh tuhbi yagaxiiyi, chi'chi rahbi Jesuhs loh
ba:
—Gudaa'na'hla na'h.
Lwehgu si gwasu'nchii Levih ya zeenee ba la'h Ñi'h.

Guñi' Jesuhs xinaa rahwnee Ñi'h la'h ra' bwiinn duhlda (Mt. 9.14-17; Lc. 5.33-39)

15 Ya tuhbi dxyih, gwanee Jesuhs la'h xpwiinn Ñi'h rwaa' yihdzi Levih laasii baguhn ba
gwatahw Jesuhs tuhbi guelwahw rwaa' yihdzi ba, ya neezaa ziahan ra' nin rusadxihlli
impwestu para Roma cun snuhn ra' bwiinn nin ayi ruzo'badxiahga xlehyi guehtu
Moisehs zohba ra' ba loh mweella cun Jesuhs tuhsi juunta cun garaa xpwiinn Ñi'h,
ziahan za naa xpwiinn Ñi'h,
16 ya chin bwa'ha ra' mwehsu nin ruluu'yi xlehyi Moisehs cun bwiinn fariseu ra'
cayahwnee Jesuhs la'h ra' bwiinn chi, chi'chi rahbi ra' ba loh ra' xpwiinn Ñi'h:

—¿Xixnaa rahwnee xmwehsu tu la'h ra' bwiinn nin rusadxihlli impwestu cun bwiinn ra' nin ayi ruzo'badxiahga xlehyi Moisehs?

17 Chin bihn Jesuhs xi guñi' ra' ba, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Bwiinn ra' nin ayi xi rahca ayi xchi'hn ra' ba dutohra, mejor chee dutohra hasta rahcallu'hu ra' bwiinn; na'h ayi ze'ldatiidxyidxi'hn la'h ra' bwiinn za'ca sino que ze'ldahn tin cwiidxyihn la'h ra' bwiinn nin nuu xtuhlda ra' ñi'h.

Jesuhs gudxixtee' xinaa ayi rucwaa'han ra' xpwiinn Ñi'h

18 Guyuu' tuhbi dxyih cagacwaa'han ra' xpwiinn ra' Jwahn nin ruro'bañihsa cun xpwiinn ra' fariseu, ni'chin gwah ra' paaldaa ra' bwiinn hasta zuu Jesuhs tin rahbi ra' ba loh Ñi'h:

—Xpwiinn ra' Jwahn cun xpwiinn ra' fariseu ra' rucwaa'han ra' ba, ya xpwiinn ra' lu'h ¿xixnaa ayi rucwaa'han ra' ba?

19 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—¿Ta zahca gucwaa'han bio'za loh tuhbi saa' gaduhbi nin riinee ra' ba la'h nu'binbahyi? Zi'chilla na'h ayi nuu gucwaa'han ra' xpwii'nnra'n gaduhbi nin nu-uneera'n ba,

20 per ziuu' dxyih nin gucwaa'han ra' ba chin cwe'caa ra' ba nin bachinaa.

21 Sidela chezahnee ra' ba xcweenta dxyi'dxyi cuubi ra' nin rulu'yi'hn la'h ra' ba tuhsi cun costumbre yu'xa ra' nin ayi gallu'yi, naa ra' ba ziga tuhbi bwiinn nin ruhnn rramieenda tuhbi lahdxicuubi cun tuhbi lahdxi yu'xa, pwihsi ayi nin tuhbi bwiinn nin ruhnn zi'chi laasii lahdxicuubi chi rgo'bañuhun lahdxiyu'xa chi ya mahzi ru rga'llu ziroo' run,

22 o, neezaa naa ra' ba ziga tuhbi dxihdxi yu'xa ya guida'h vihnnu cuubi la'n dxihdxi chi ya cun bwih jweerta chi zichiezan dxihdxi yu'xa chi ya ziñichi vihnnu chi cun dxihdxi, ni'chin mejor guida'h vihnnu cuubi la'n dxihdxi cuubi.

Batiaa'ha xpwiinn Jesuhs trihgu dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel (Mt. 12.1-8; Lc. 6.1-5)

23 Nee tuhbi dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel, zeezahnee Jesuhs la'h xpwiinn Ñi'h nez loh yuh hasta na' trihgu, ya bachywa'h ra' xpwiinn Ñi'h trihgu, chi'chi gullo'ba ra' ban tin bire'h bwii'dzi'hn ra' chi gudahw ra' ban,

24 ya nuhn ra' bwiinn fariseu ra' nin rii nez chi bwa'ha ra' ba nin cayuhnn ra' xpwiinn Jesuhs chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:

—¿Xixnaa ruhnn ra' xpwiinn lu'h nin ayi naa xnehza guunn bwiinn dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel?

25 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—¿Ta nin tuhbi nagahdxi gu'lda tu loh Xchihtsi Dxiohs hasta rñi' xa bwi'hnn guehtu Davihd cun xpwiinn ba chin bichia'han ra' ba?

26 Pwihsi guyuu'tii Davihd la'n xquido' Dxiohs chin guhca guehtu Abiatar bixohza nin rnabwa' la'h ra' bixohza, guca'ha Davihd pahn nin nuu la'n guido' chi, nee naa ra'n ziga guhn nez loh Dxiohs ya la'h Davihd cun xpwiinn ba gudahw ra' ba pahn chi, nee zohba loh xchi'dxyi Dxiohs bixohza si gahw pahn chi.

Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

27 —Dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn guhcan para bwiinn ra', ayi bwiinn dxi'h para dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn,

28 ni'chin na'h, ziga naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, hasta nee dxyih nin ruzi'laa'dzi bwiinn na'pahn dxyi'dxyi guiñi'n cuun nin naa xnehza guunn bwiinn.

3

Bwiinn nin gubihdzi naa ñiˈh
(Mt. 12.9-14; Lc. 6.6-11)

1 Chin guhca stuhbi dxyih nin ruziˈlaaˈdzi raˈ bwiinn Israel guyuuˈtii Jesuhs laˈn tuhbi guidoˈ biˈtiˈhn, ya laˈn guidoˈ chi zohba tuhbi ndxiˈhw nin gubihdzi naa ñiˈh,

2 ya cayahpa dziˈtsi raˈ bwiinn laˈh Ñiˈh gu zusiaca Jesuhs laˈh bwiinn nin rahcalluˈhu dxyih chi nin ruziˈlaaˈdzi raˈ bwiinn laasii xclaaˈdzi raˈ ba chetachi raˈ ba xquelchiah Ñiˈh nezloh raˈ bwiinn nin rnabwaˈ laˈh raˈ bwiinn Israel,

3 chiˈchi rahbi Jesuhs loh ndxiˈhw nin gubihdzi naa ñiˈh chi:

—Gwasuˈnchii, tin gudaaˈbiiga galaayi riiˈ.

4 Chiˈchi rahbi Jesuhs loh raˈ bwiinn dxixiˈhw chi:

—¿Cuun nin rusaaˈn lehyi gaca dxyih nin raziˈlaaˈdzi nuˈh? ¿Ta dziˈn zaˈca o dziˈn dxaaba? ¿Ta zaldaˈh nuˈh bwiinn loh guelguhchi o zasaaˈn nuˈh gachi ba?

Per laˈh raˈ bwiinn chi cun ayi guñiˈtiiˈ raˈ ba,

5 chiˈchi bwaˈha nadxyiˈchi Jesuhs loh raˈ garaa raˈ bwiinn nin rii gadiidxi Ñiˈh ya guhca nalaasa stoˈ Ñiˈh laasii bwaˈha Ñiˈh ayi riaa lasaaˈ raˈ ba, chiˈchi rahbi Ñiˈh loh ndxiˈhw nin gubihdzi naa ñiˈh chi:

—Batsiˈyi naa luˈh.

Ya chin batsiˈyi naa ndxiˈhw chi lwehgu si biaca naa ba,

6 ya laˈh raˈ bwiinn dxixiˈhw raˈ chi o sea bwiinn fariseu raˈ biahca raˈ ba tuhsi cun bwiinn raˈ nin naa raˈ xpartihdu Herodes tin bwiˈhnn raˈ ba lligaaba xa gadxiinn raˈ ba laˈh Jesuhs.

Basiaca Jesuhs ziahan raˈ bwiinn rwaaˈ laguhn xteenn Galilea

7-8 Ya seguihdu zeenee Jesuhs laˈh raˈ xpwiinn Ñiˈh rwaaˈ laguhn xteenn Galilea, ya zeenaˈhla raˈ ziahan bwiinn laˈh Ñiˈh laasii rihnn raˈ ba ruhnn Ñiˈh ziahan dziˈn rooˈ nee xclaaˈdzi raˈ ba gwaˈha raˈ ba dziˈn roo raˈ nin ruhn Ñiˈh. Bwiinn raˈ chi guhca raˈ bwiinn guihdxyi Galilea cun bwiinn guihdxyi Jerusalehn cun ziahan ru raˈ bwiinn guihdxyi Judea cun bwiinn guihdxyi Idumea, bwiinn stuhbi lahdu guiˈw Jordahn, cun bwiinn guihdxyi Tiru cun Sidohn.

9-10 Ya basiaca Jesuhs ziahan raˈ bwiinn nin rahcalluˈhu raˈ, ya tantu guclaaˈdzi raˈ ba ñidxiˈ raˈ ba tihxi Jesuhs tin dxiaca raˈ ba niˈchin hasta bacaˈhnaa lasaaˈ raˈ ba tin ñabiiga raˈ ba gahxu cweeˈ Jesuhs, niˈchin nin rahbi Ñiˈh loh raˈ xpwiinn Ñiˈh tin batsiiga raˈ ba tuhbi laancha mahs balaaquiˈhn nez loh ñihsa tin ayi ñidxiˈ ru raˈ bwiinn laˈh Ñiˈh nee ayiza xa ñuteˈh raˈ bwiinn laˈh Ñiˈh,

11 ya guyuuˈ raˈ paaldaa raˈ bwiinn nin guyuuˈ raˈ bwiinndxaaba stoˈ raˈ ñiˈh, ya chin zeebiiga raˈ ba nezloh Jesuhs ruzuˈnllihbi raˈ ba nezloh Ñiˈh ya jweersi rooˈ rbwihdxyidxiah raˈ ba rahbi raˈ ba:

—¡Yiˈh naa luˈh Lliiˈn Dxiohs!

12 Per laˈh Jesuhs gunabwaˈ Ñiˈh laˈh raˈ bwiinndxaaba raˈ chi tin ayi ñiñiˈ raˈ ba chyu naa Ñiˈh.

Jesuhs gulii laˈh raˈ gadziˈh bichiohpa raˈ bwiinn nin gaca raˈ xpooxtla Ñiˈh
(Mt. 10.1-4; Lc. 6.12-16)

13 Ya chiˈchi gucah Jesuhs yihca tuhbi dahan, ya riˈchi gudihdxyi Ñiˈh laˈh raˈ paaldaa raˈ bwiinn nin rclaaˈdzi Ñiˈh tin gusiˈdxi Ñiˈh laˈh raˈ ba, ya chin badzihn raˈ ba hasta zuu Jesuhs,

14 gulii Ñiˈh laˈh raˈ gadziˈh bichiohpa raˈ bwiinn nin gaca xpooxtla Ñiˈh tin bwiˈhnn raˈ ba cumpahñu laˈh Ñiˈh, ya rahbi Ñiˈh loh raˈ ba:

—Naˈh cuˈneezahn laˈh tu tin chegaluuˈyi tu xchiˈdxyi Dxiohs garaa raˈ guihdxyi.

15 Nee badi'hi za Ñi'h guelrnabwa' la'h ra' ba tin basiaca ra' ba la'h ra' bwiinn ra' nin
rahcallu'hu cun nin basa'cazii ra' bwiiinndxaaba basiaca ra' ba,
16 ya loh gadzi'h bichiohpa ra' xpwiinn Ñi'h guhca ra' Simohn nin gule'helah Ñi'h
Pehdru;
17 Jacobo cun Jwahn llii'n Zebedeu, nin bire'hlah ra' ziga apodo Boanerges, ya nin zee
dxyi'dxyi rii' naa llii'n du'h guzi'w;
18 Andrehs, Felipe, Bartolomeh, Mateu, Tomahs, Jacobo llii'n Alfeu, Tadeu cun neezaa
Simohn nin guyuu' lahda ra' cananista,
19 cun Judas Iscariote, nin batoo' la'h Jesuhs loh ra' bixohza.

Baca'hchiah ra' bwiinn, bwiinndxaaba rahcanee la'h Jesuhs (Mt. 12.22-32; Lc. 11.14-23; 12.10)

20 Ya chi'chi biu'gariinee Jesuhs la'h ra' xpwiinn Ñi'h tuhbi yuu', ya stuhbi la'ga'h
badiaa'ha ziahan roo' bwiinn ri'chi, ya nin ayi nuu xa ñahwnee Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h.
21 Chin bihn ra' lasaa' Jesuhs zi'chi cazahca Ñi'h, gwagui'ha ra' ba cuun Ñi'h laasii
bwi'hnn ra' ba lligaaba cache'h loh xigaaba Ñi'h,
22 neezaa mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi nin ze' ra' guihdxyi Jerusalehn rahbi ra' ba:
—Belzebuu nin rnabwa' la'h ra' bwiinndxaaba cayahcanee la'h ndxi'hw rii' ni'chin
rahca rabwe'he ba bwiinndxaaba sto' ra' bwiinn.
23 Chi'chi gudihdxyi Jesuhs la'h ra' ba tin guñi' Ñi'h loh ra' ba rahbi Ñi'h:
—¿Xa guunn Belzebuu gabwe'he ba la'hgahca lasaa' bwiinndxaaba nin rnabwa' ba?
24 Sidela la'h tuhbi gubieerna cwachi ra' ba partihdu tin childxinee lasaa' ra' ba,
pwihsi nahpa ziñichiloh guelrnabwa' chi.
25 Zi'chigahca za sidela la'h tuhbi famihyi bwiinn childxinee lasaa' ra' ba pwihsi la'h
famihyi chi ayi chuu'hun xchih,
26 ya zi'chi za sidela la'h Belzebuu rabwe'he la'h ra' bwiinndxaaba, ayiza chuu xchih
xquelrnabwa' ba laasii lwehgu cha'loh xquelrnabwa' ba.
27 'Ayi nuu chyu chu'tii yihdzi tuhbi bwiinn nin nuu ziroo' xjweersi ñi'h tin cwaan ba;
sola nin guunn ba galoh guchi'bidu'h ba la'h bwiinn chi zi'chisihn zuhnn ba gahn cwaan
ba xixteenn bwiinn chi.
28 'Gulgaca'dxiahga nin guiñi'n loh tu: nicala chyulla guiñi'yah la'h Dxiohs o chuu
xtuhlda bwiinn chi, zahca gusia'pitii Ñi'h xtuhlda ba,
29 per sidela chyuulla guiñi'yah la'h Spíritu Saantu Dxiohs zahca ba tuhbi bwiinn
duhlda duxa ya nin ayi gusia'pitii Dxiohs xtuhlda bwiinn chi.
30 Squii' guñi' Jesuhs laasii rahbi ra' bwiinn dxixi'hw chi cayahcanee bwiinndxaaba
la'h Ñi'h.

Xmah Jesuhs cun bwihtsi ra' Ñi'h (Mt. 12.46-50; Lc. 8.19-21)

31-32 Ya xmah Jesuhs cun bwihtsi ra' Ñi'h badzihn ra' ba hasta cagaluu'yi Ñi'h, per ayi
guhca ñabiiga ra' ba hasta zuu Ñi'h laasii dxi'bi ziahan ra' bwiinn rii ri'chi, ni'chin guyuu'
nin badi'hi rsohn la'h ra' bwiinn nin zohba gadiidxi cwee' Jesuhs rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—Xmah lu'h cun bwihtsi ra' lu'h rii ra' dihtsi jwehra xclaa'dzi ra' ba guiñi' ra' ba loh
lu'h.
33 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' bwiinn chi:
—¿Cuun nin naa xmaa'hn cun bwi'tsi ra'n?
34 Chi'chi bwa'ha dzi'tsi Ñi'h loh ra' garaa ra' bwiinn nin zohba gadiidxi Ñi'h, chi'chi
rahbi Ñi'h:
—Rii la'h ra' nin naa ra' ziga xmaa'hn cun ziga bwi'tsi ra'n rii',
35 pwihsi chyu chi'h zi bwiinn nin guunn nin xclaa'dzi Dxiohs gaca, ni'chi naa ziga
bwi'tsihn, bizaa'nahn, cun xmaa'hn.

4

Bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs xcweenta bwiinn nin gulahchi biñih (Mt. 13.1-23; Lc. 8.4-15)

1 Stuhbi bweelta guzo'baloh cagaluu'yi Jesuhs la'h ra' bwiinn rwaa' laguhn xteenn
Galilea, ya badiaa'ha ziahan bwiinn ri'chi, ni'chin gucah Ñi'h la'n tuhbi laancha nin
zuu rwaa' laguhn chi tin gwabiigan loh ñihsa, ya rwaa' laguhn chi badiaa'ha ra' ba tin
2 baca'dxiahga ra' ba nin guñi' Ñi'h loh ra' ba hasta la'n laancha nin zohba Ñi'h,
ya bwii'yidxyi'dxyi Ñi'h ziahan ra' dxyi'dxyi loh ra' ba per cweenta ra' zi, ya loh
cayuu'yidxyi'dxyinee Ñi'h la'h ra' ba rahbi Ñi'h:
3 —Gulgaca'dxiahga: tuhbi ndxi'hw biria'h ba zeetachi ba biñih,
4 ya gaduhbi zeezah ba biaaba nuhnan loh nezyuh, ya gudahw ra' maani'hn ra'n,
5 ya snuhnan biaaba lahda dxiah hasta nuu gulliaa' yuh, ya chin gutahnan,
6 lwehgu gahca bacwihdzi gubihdxyi la'han laasii ayi guyuu' xtulbaa'han gueeta loh
yuh ni'chin gubihdzin,
7 ya snuhnan biaaba la'n dulbaa' xteenn yaguihchi ra', ya chin guroo'ru yaguihchi ra'
chi bwi'hnn bacaalan ni'chin ayi xi li'hn badi'hi bwii'dzi biñih chi,
8 ya snuhnan biaaba loh yuh za'ca, ni'chiyi guroo' gucah tuhbin ziga treinta
lloobwi'hn tihxin ya stuhbin nalayila gucah llooba tihxi ñihza xteenn tuhbigah
lloobwi'hn nin gurih loh yuh, ya stuhbin gucah ziahan llooba tihxi tuhbigah ñihza nin
naa tuhbi llooba biñih chi.
9 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Sidela riuu' tu ria'zi tu dxyi'dxyi ra' rii', gulgaca'dxiahgan.

Jesuhs bwii'yidxyi'dxyi xa naa xquelrwii'yidxyi'dxyi Ñi'h loh ra' Xpwiinn Ñi'h

10 Ya chin badi'chi ra' nuhn bwiinn ziahan ra' chi, chi'chi gwabiiga gadzi'h bichiohpa
xpwiinn Ñi'h cun spaaldaa ra' bwiinn nin zena'hla la'h Ñi'h tin gunaabadxyi'dxyi ra' ba
loh Ñi'h xi zee loh dxyi'dxyi ra' nin baluu'yi Ñi'h,
11 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—La'h tu Dxiohs rñi' loh tu tin gacabwa' tu cohsa ra' xteenn xquelrnabwa' Ñi'h; per
la'h ra' bwiinn nin ayi xclaa'dzi dxie'na'hla na'h ni'chin nin rñi'n cweenta ra' si loh ra'
bwiinn,
12 laasii nicala dxihn ra' ba nin rñi'n nee gwa'ha ra' ba per ayi gacabwa' ra' ba nee nin
ayi gusia'pitii Dxiohs xtuhlda ra' bwiinn chi.

Jesuhs bwii'yidxyi'dxyi xa naa xcweenta biñih

13 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Tayi rahcabwa' tu dxyi'dxyi ra' rii'? ¿Xaalla gacabwa' chi'h tu snuhn ra'n?
14 Ndxi'hw nin bwi'hnn biñih chi naa ziga nin ruluu'yi xchi'dxyi Dxiohs,
15 ya nuu ra' bwiinn nin naa ra' ziga biñih nin biaaba loh neziuh rihnn ra' ba xchi'dxyi
Dxiohs, per chin babihnn ra' ban chi'chi ze' bwiinndxaaba mahziru rusia'pitii ba
xchi'dxyi Dxiohs nin nabiñih sto' bwiinn chi tin dxia'ldasto' ba xchi'dxyi Dxiohs,
16 ya snuhn ra' bwiinn naa ziga biñih nin biaaba lahda dxiah hasta nuu gulliaa' yuh,
ni'chi ra' naa ziga bwiinn ra' nin ruca'dxiahga ra' xchi'dxyi Dxiohs ya guca'ha ra' ban
cun guuxta,
17 per coma naa ra' ba zigazi biñih nin ayi ziahan xtulbaa' ñi'h, ni'chin ayi riazah
za'ca ra' ba ziga naa xnehza, ni'chilan chin rza'cazii ra' ba pur xchi'dxyi Dxiohs o chin
rre'guna'hla bwiinn ra' la'h ra' ba, ya cun rbwe'hesto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs,
18 ya snuhn ra' ba naa ziga biñih nin biaaba lahda ra' yaguihchi; ni'chi ra' naa ziga
bwiinn ra' nin rca'dxiahga zi xchi'dxyi Dxiohs,

19 ya mahzi ru riuu' ra' ba guelrzaa' xica ra' cohsa xteenn guidxyiyuh rii' cun rza'bi sto' ra' ba gapa ra' ba mweeyi nin rusagui'hi la'h ra' bwiinn cun rza'biza sto' ra' ba gapa ra' ba garaaloh cohsa ra' nin rbwe'hecaa xchi'dxyi Dxiohs la'n lasto' ra' ba ya lliaa' si rahca ziga bihndxiahga ra' ba xchi'dxyi Dxiohs,
20 ya nuu za ra' bwiinn nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs nee riachiisto' ra' ban, naa ra' ba ziga tuhbi ñihza nin rcah ziga treinta llooba, o ziga ñihza nin gucah mas garooldallee llooba tihxi ñi'h o nin gucah ziahan llooba tihxi ñi'h.

Xcweenta bia'ñih

21 Rahbi za Jesuhs loh ra' ba:
—Ayi nin tuhbi nin guca'dxih tuhbi bia'ñih rala'n nee chuula'nan la'n tuhbi caja o zuu'hun llaa'n tuhbi lu'hn; mas cha'yi za'bin guiya' tin guzia'ñih za'can.
22 Zi'chi gahca za ayi nin tuhbi cohsa nin chuula'n nahpa zadzihn dxyih nin gwa'ha ra' ba xiñin,
23 ni'chin nin zohballaala dxiahga ñi'h gulgaca'dxiahga.
24 Neezaa rahbi Jesuhs:
—Gulguia'ha loh nin rihn tu, cun madxihdu gahca nin rudi'hi tu Dxiohs guni'hi mahzirun ziga madxihdu chi la'h tu neezaa zuni'hi Ñi'h ziahanrun la'h tu.
25 Pwihsi nin nahpan, ziahanrun guica'ha, per nin ayi xi nahpa hasta nin ruhnn ba lligaaba naa xteenn ba ziria'hallu'hun loh ba.

Xcweenta bwii'dzi biñih

26 Neezaa rahbi Jesuhs:
—Ziga naa xquelrnabwa' Dxiohs naa ziga biñih nin ruhnn biñih tuhbi bwiinn loh yuh,
27 para la'h bwiinn chi zeezah chi'zi xquelnabahan ba ziga guillii-guillii ruhnn ba dzi'n cun rahsi ba gaduhbi nin rtahn biñih cun rroo'hon nin ayi gaann ba,
28 laasii la'h yuh chi ruchioo' la'han; rtahnan ziga tuhbi cwa'n nagaa, rroo'hon, rahcan doh, ya seguihdu rahcan llooba.
29 Ya chin la'n naa llooba para gacan guehta, lwehgu rusia'pitii ba li'hn chi laasii la'h dxyih badzihn nin chapitii'hin.

Xcweenta bwii'dzi mortahsa (Mt. 13.31-32; Lc. 13.18-19)

30 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—¿Cuun nin rñah ziga rñah xquelrnabwa' Dxiohs, o xi tuhbi cweenta nin galuu'yi nu'h xa naa'han?
31 Naan ziga tuhbi bwii'dzi mortahsa nin rahca biñih loh yuh, nee bwii'dzi chi naa bi'tu'hnru loh ra' garaa bwii'dzi nin nuu gaduhbi guidxyiyuh,
32 rahca biñihin, rroo'hon, ya loh yahga chi ruhnn ra' maani'hn xpichieeza ra' ma la'n xpacaalan.

Forma ziga ruluu'yi Jesuhs la'h ra' bwiinn (Mt. 13.34-35)

33 Ya bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs ziahan cweenta loh ra' bwiinn hasta guhcabwa' ra' bwiinn,
34 nee garaa xpwiinn Ñi'h chin bia'hannee Ñi'h la'h si ra' ba, chi'chi bwii'yidxyi'dxyi Ñi'h loh ra' ba; per loh ra' bwiinn zi ayi gudxixtee' Ñi'h xa naa cweenta ra' chi.

Bacwe'za Jesuhs tuhbi bwih roo' loh laguhn xteenn Galilea (Mt. 8.23-27; Lc. 8.22-25)

35 Ya gudxyih dxyih chi gahca, rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—Gulchoo'ho choo nu'h stuhbi lahdu rwaa' ñihsa ca.

36 Ya guyuu'tii ra' ba la'n laancha hasta zohba Jesuhs, ya basia'han ra' chi ba la'h ra' bwiinn ziahan ra' chi, ya zee ra' chi'h ba tuhbi loh ñihsa cun neezaa spaaldaa ra' laancha
zeenee la'h ra' ba stuhbi lahdu rwaa' ñihsa chi,
37 ya gaduhbi zeezah ra' ba loh ñihsa guzo'baloh tuhbi bwih roo' guteesa bwih chi ñihsa
ya guyuu'tii ñihsa la'n laancha.
38 Gaduhbi na'llgahsi Jesuhs la'n laancha chi nucu'ga Ñi'h tuhbi almahdu, chi'chi
bacwa'hn ra' xpwiinn Ñi'h la'h Ñi'h, rahbi ra' ba:
—¡Mwehsu! ¡La'nu'h caza'bi ñihsa nee para yi'h zigazi ayi xi cayahcatii'!
39 Chi'chi lwehgu gwastii Jesuhs tin guñi' Ñi'h loh bwih chi cun loh ñihsa tin guridxyii
ra'n,
40 chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—¿Xixnaa rdxyihbi duxa tu? ¿Xixnaa ayi riachiisto' tu Dxiohs?
41 Ya rdxyihbi duxa ra' ba chi'chi gunaabadxyi'dxyi loh lasaa' ra' ba rahbi ra' ba:
—¿Chyuulla naa bwiinn rii'? ¡Hasta bwih cun ñihsa ruzo'badxiahga xchi'dxyi ba!

5

Tuhbi bwiinn guihdxyi Gadara nin guyuu' ziahan bwiinndxaaba sto' ñi'h
(Mt. 8.28-34; Lc. 8.26-39)

1 Ya badzihn ra' ba loh yuh xteenn Gadara nin rii stuhbi lahdu rwaa' ñihsa chi,
2 baria'h Jesuhs la'n barcu, lwehgu badxi'loh Ñi'h la'h tuhbi ndxi'hw nin nuu bwiin-
ndxaaba sto' ñi'h,
3 ya guyuu' bwiinn chi lahda ra' ba'. Guhca yo'ba duxa xigaaba ba ya nin tuhbi ayi
chyu bwi'hnn gahn ñuchi'bidu'h la'h ba cun cadehn.
4 Ziahan la guhcadu'h prohbi bwiinn chi cun cadehn, cun dxi'ba ra' nin rchi'bi
suldahdu naa bwiinn, per la'h ba bachyuu'ga ban pur xquelnadxipa bwiinndxaaba nin
nuu sto' ba, ya ayi chyu bwi'hnn gahn ñusacwa'chidxyii sto' ba,
5 ya dxyih nague'la ca'nzaa ba ca'nbwihdxyidxiah ba loh dahan cun lahda ba' ra', cun
neezaa gudxi'ldxihdxyi ba la'h gahca ba cun dxiah,
6 ya zihturooru bwa'ha bwiinn nin guyuu' bwiinndxaaba chi sto' ñi'h la'h Jesuhs,
ni'chin ballu'n ba gwah ba nez loh Ñi'h bazu'nllihbi ba,
7 chi'chi guñi' ba jwersi, rahbi ba:
—¿Xix ze' lu'h rii', Jesuhs Llii'n Dxiohs nin nuu nabahan dzi'tsi dxibaa'? ¡Rdxi'na'hn
loh lu'h ayi gusa'cazii lu'h na'h!
8 Guñi' bwiinndxaaba chi squii' laasii guñi' Jesuhs:
—¡Baria'h sto' bwiinn ca bwiinndxaaba!
9 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh bwiinndxaaba chi rahbi Ñi'h:
—¿Chyu laa lu'h?
Chi'chi rahbi ba:
—Legiohn.
Rahbi ba zi'chi laasii ziahan bwiinndxaaba naa ra' ba nuu ra' ba sto' bwiinn chi,
10 ya gunaaba ra' bwiinndxaaba chi tin ayi guixe'hla Jesuhs la'h ra' ba stuhbi guihdxyi,
11 ni'chin nez chi riiyahw nuhn cuuchi loh dahan gahxu nez zuunee Jesuhs la'h
bwiinn nin nuu bwiinndxaaba chi sto' ñi'h,
12 ya gudxi'hn ra' bwiinndxaaba chi tin gusaa'n Jesuhs chu'tii ra' bwiinndxaaba chi
sto' ra' cuuchi.
13 Ya chin guzi'guehlda Jesuhs chu'tii ra' bwiinndxaaba chi sto' ra' cuuchi, chi'chi
baria'h ra' bwiinndxaaba chi sto' bwiinn chi tin guyuu'tii ra' ba sto' cuuchi, ya naa ra'
cuuchi chi ziga chiohpa mihyi, ya gwatsi'bichii ra' cuuchi chi rwaa' tuhbi guee'la ri'chi
gwaa'ñihsa ra' cuuchi chi.

14 Ya chin bwa'ha ra' nin cayahpa la'h ra' cuuchi chi ni'chi lwehgu ballu'n ra' ba
gwaguihtsi ra' ba loh ra' bwiinn guihdxyi cun bwiinn rraandxu ra', biria'h ra' bwiinn
tin gwaguia'ha ra' ba nin guhca ri'chi.
15 Ya chin badzihn ra' ba nez zuu Jesuhs, bwa'ha ra' ba la'h bwiinn nin baria'h
bwiinndxaaba ra' sto' ñi'h la'ba zohba, nahcu ba lahdxi ayi xi rahca ru yihca ba, ni'chin
bwiinn ra' nin bwa'ha ra' ni'chi bidxyihbi duxa ra' ba.
16 Ya bwiinn ra' nin bwa'haloh xa guhca, bwii'yidxyi'dxyi ra' ba xa basiaca Jesuhs la'h
ndxi'hw nin guyuu' bwiinndxaaba xto' ñi'h chi cun ziga guza'ca ra' cuuchi,
17 ya garaa ra' ba gunaaba ra' ba dxiuu'nehza Jesuhs guihdxyi chi.
18 Ya chin biuu'garii Jesuhs la'n laancha, chi'chi gunaaba ndxi'hw nin baria'h bwiin-
ndxaaba ra' sto' ñi'h loh Jesuhs tin ñizi'guelda Ñi'h ñana'hla ba la'h Ñi'h,
19 per la'h Ñi'h gunabwa' Ñi'h dxia'han si ba, ya rahbi Ñi'h loh ba:
—Babia'garii rwaa' yihdzi lu'h tin bati'chi dxyi'dxyi loh ra' lasaa' ra' lu'h loh ra'
xamihgu lu'h garaa nin bwi'hnneen yi'h nee neezaa nin balahsasto'n yi'h.
20 Ya ziaachi'h ba, tin bati'chi ba dxyi'dxyi loh guihdxyi Decápolis pur bwen nin
bwi'hnn Jesuhs la'h ba, ya garaa ra' bwiinn chi badxyigaa' duxa loh ra' ba.

Llii'ndxa'pa Jairu neezaa tuhbi gunna'h nin bidxi' xahba Jesuhs (Mt. 9.18-26; Lc. 8.40-56)

21 Chin babia'garii Jesuhs stuhbi lahdu rwaa' ñihsa chi, badiaa'ha ra' ziahan ra' bwiinn
ri'chi, ya rwaa' ñihsa chi zuu Ñi'h,
22 hohr nin badzihn tuhbi ndxi'hw nin laa Jairu, bwiinn chi guhca tuhbi nin rnabwa'
tuhbi guido' bi'ti'hn, ya bazu'nllihbi ba nezloh Jesuhs,
23 chi'chi guñi' nalaasa ba, tin gunaaba ba chenee ba la'h Jesuhs rwaa' yihdzi ba ya
rahbi ba:
—Llii'ndxa'pa'hn ya mweerla gachi; bwi'hnn tuhbi bwen yo'ho choo nu'h tin
gudzii'ba naa lu'h yihca bi tin dxiaca bi nee tin guta'h lu'h xquelnabahan bi.
24 Ya loh zeenee Jesuhs la'h Jairu, neezaa ziahan duxa ra' bwiinn zeena'hla la'h ra' ba,
hasta bate'h ra' ba la'h Ñi'h,
25 ya loh ra' bwiinn ziahan chi dxa'ga tuhbi gunna'h nin rahcallu'hu xcweenta hasta
naa ba gunna'h cun rihn; guhca la tsi'h bichiohpa yihza cayahcallu'hu ba,
26 lliaa'h zi bañihchi ba xmweeyi ba guca'ha ra' nin ruhn rramwehdxi la'laga'h mahzi
guzallu'hu ba.
27 Ni'chin chin bihn ba rusiaca Jesuhs la'h bwiinn, ni'chin gwabiiga gunna'h chi nez
dihtsi Ñi'h bidxi' ba loh xahba Ñi'h,
28 laasii bwi'hnn ba lligaaba: "Sidela na'h guidxi'n xahba Ñi'h ziaca'hn."
29 Ya hohra gahca nin bidxi' ba rwaa' xahba Ñi'h, guleeza calli'hi llarihn ba chi'chi biin
ba baria'h gueldxyihdxyi chi tihxi ba,
30 ya neezaa guhcabwa' Jesuhs basiaca xquelrnabwa' Ñi'h la'h tuhbi bwiinn, ni'chin
basia'gariiloh Ñi'h nezloh ra' bwiinn nin na'hla la'h Ñi'h, tin gunaabadxyi'dxyi Ñi'h,
rahbi Ñi'h:
—¿Chyu ni'ca bidxi' na'h?
31 Chi'chi rahbi ra' xpwiinn Ñi'h:
—Bwiinn ziahan ra' rii' rca'naa, nee rnaabadxyi'dxyi tii' lu'h: "¿Chyuñin bidxi' na'h?"
32 Per la'h Ñi'h bwa'ha dzi'tsi Ñi'h loh ra' ba tin gwa'ha Ñi'h loh nin bidxi' rwaa' xahba
Ñi'h,
33 ya chin guhcabwa' gunna'h chi la'h Jesuhs naann nuu tuhbi nin bidxi' la'h Ñi'h,
chi'chi bidxyihbi bi ya lwehgu bazu'nllihbi bi nezloh Jesuhs, ya gudxixtee' bi garaa ziga
nin guzahca bi,
34 chi'chi rahbi Jesuhs loh gunna'h chi:

—Xii'hihn, la'h lu'h biaca laasii gwachiisto' lu'h na'h. Bwaa nnah, gulahchidxyii sto' lu'h ayi ru xi gaca lu'h.

35 Ya gaduhbi nin cañi' gahca Jesuhs ni'chi badzihn ra' nin ze' rwaa' yihdzi Jairu, ya rahbi ra' ba loh Jairu:

—La'h llii'n lu'h guhchi la; ayiru xi molesta guunn lu'h la'h daada mwehsu ca.

36 Ya chin bihn Jesuhs ni'chi, chi'chi rahbi Ñi'h loh Jairu:

—Ayi guidxyihbi lu'h, cun sola gwachiisto' lu'h ziaca llii'ndxa'pa lu'h.

37 Ya chi'chi zeenee Ñi'h la'h Jairu, nee cun sola chohnna xpwiinn Ñi'h, ziga Pehdru cun Jacobo cun la'h Jwahn bwihtsi Jacobo,

38 ya chin badzihn Ñi'h rwaa' yihdzi Jairu bwa'ha Ñi'h riiyu'n cun hasta guñihchi cweenta ra' ba laasii guhchi llii'ndxa'pa Jairu,

39 ya chin guyuu'tii Jesuhs rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Ayi ru'n tu; na'llgahsi zi bi.

40 Ya sola ballihdzinee ra' ba la'h Ñi'h laasii para la'h ra' ba guhchi bi, ya chi'chi babwe'he Ñi'h la'h ra' bwiinn la'n yuu' chi ya xpaah si dxa'pa chi cun xmaah bi cun gadxioonna xpwiinn Ñi'h guyuu'tiinee Ñi'h hasta na' dxa'pa chi,

41 chi'chi guna'zu Ñi'h naa bi, ya guñi' Ñi'h loh bi, rahbi Ñi'h:

—¡Talita cumi! —Naa dxyi'dxyi ziga guiñi' Ñi'h rahbi Ñi'h: ¡Gwastii dxa'pwi'hn!

42 Ya hohra chi gahca gubia'garii xquelnabahan dxa'pwi'hn chi, chi'chi gwastii bi tin zuuzaa bi nee guyuu' za bi tsi'h bichiohpa yihza, ya bwiinn ra' nin bwa'ha babahn dxa'pwi'hn rii' badxyigaa' duxa ra' ba chin bwa'ha ra' ba ni'chi,

43 ya ri'chi gahca gunabwa' Jesuhs ayi chyulootii' guuyi ra' ba cohsa ra' chi tin ayi chyu gacabwa', ya chi'chi rahbi Ñi'h:

—Gulgadi'hi xi gahw bi.

6

Jesuhs gubia'garii nez guihdxyi Nazaret

1 Ya chi'chi babii Jesuhs ri'chi tin gwah Ñi'h nez guihdxyi nin bie'roo' Ñi'h, guihdxyi chi laa Nazaret nee zeezahnee Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h,

2 ya chin guhca dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel, guzo'baloh baluu'yi Jesuhs xchi'dxyi Dxiohs la'n guido' bi'tu'hn nin nuu loh guihdxyi chi, ya chin bihn ra' bwiinn ziahan chi xcweenta dxyi'dxyi ra' nin ruluu'yi Jesuhs, chi'chi gunaabadxyi'dxyi loh lasaa' ra' ba nee badxyigaa' duxa za loh ra' ba rahbi ra' ba:

—¿Ca nehza basi'dxi dee' ziahan dxyi'dxyi ra' rii'? ¿Ca nehza gwaca'ha ndxi'hw ca lligaaba nasiin cun dzi'n roo ra' nin ruhnn ba?

3 ¿Tayi ni'ca dxi'h nin naa carpinteru, llii'n María cun bwihtsi Jacobo, Joseh, Judas, cun Simohn? ¿Nee tayi lahda guihdxyi dxi'h rii' nuu ra' bizaa'n ni'ca?

4 Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Bwiinn ra' nin ayi ruzo'badxiahga xchi'dxyi tuhbi daada nin ruluu'yi xchi'dxyi Dxiohs naa ra' ba bwiinn lahdxyi pa'h ba, bwiinn lasaa' ba, cun bwiinn xfamihyi gahca ba.

Ni'chin ayi bazo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi Ñi'h.

5 Ya ayi nuu ñuhnn Ñi'h nin tuhbi dzi'n roo' ri'chi, sola basiaca Ñi'h mas paaldi'hn ra' bwiinn dxyihdxyi cun sola badzii'ba naa Ñi'h yihca ra' ba,

6 nee badxyigaa' duxa za loh Ñi'h pur nin ayi gwachiisto' ra' ba la'h Ñi'h, ya ca'ngaluu'yi Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs loh guihdxyi bi'tu'hn ra' cun rrandxu ra' nin ria'han gahxu nez chi.

Guxe'hla Jesuhs tsi'h bichiohpa xpwiinn Ñi'h tin guunn ra' ba xtsi'n Dxiohs

7 Ya seguihdu batiaa'ha Jesuhs gadzi'h bichiohpa xpwiinn Ñi'h ya chi'chi guzo'baloh
guxe'hla Ñi'h chiohpagah ra' ba cada tuhbigah guihdxyi, nee badi'hi za Ñi'h guelrn-
abwa' la'h ra' ba tin babwe'he ra' ba bwiinndxaaba sto' ra' bwiinn,
8 ya rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Ayi xi chenee tu loh nehza, nin buxa nin guehta nin mweeyi; cun sola baxtohn
chenee tu,
9 nee guca'h si tu tahba tu ñaa' cun gacu tu tuhbi si za neezaa xahba tu.
10 Ya rahbi Ñi'h:
—Cuun chi'h zi yihdzi bwiinn nin gadzihn tu ri'chi guldxia'han hastayi gadzihn dxyih
garia'h tu guihdxyi chi,
11 ya guihdxyi nin ayi guunn cweenta ra' ba xchi'dxyi tu talgu'nsi garia'h tun, per
tsiibixgah tu tahba tu tin ni'chi gaca tuhbi sehn guyuu' xtuhlda ra' ba, laasii guchiin nin
rñi'n loh tu dxyih nin guunn Dxiohs jwisi mahzi ru gusa'cazii Dxiohs la'h ra' bwiinn loh
guihdxyi ra' nin ayi xclaa'dzi guca'dxiahga xchi'dxyi Dxiohs que loh bwiinn chieempa
ra' nin guyuu' guihdxyi Sodoma cun Gomorra.
12 Ya chi'chi guna'zunehza ra' ba guriin-guriin guihdxyi, bagaluu'yi ra' ba xchi'dxyi
Dxiohs tin gusagu'dzi sto' ra' bwiinn,
13 ya babwe'he ra' ba ziahan bwiinndxaaba sto' ra' bwiinn, neezaa guda'bi ra' ba
nsehchi tihxi ra' bwiinn ra' nin rahcallu'hu ya biaca ra' ba.

Squii' guhca xquelguhchi Jwahn nin baro'bañihsa la'h ra' bwiinn (Mt. 14.1-12; Lc. 9.7-9)

14 Chin gudii'dxi dxiahga rrehyi Herodes nin cayuhnn Jesuhs laasii cagaze'ta ra'
ziahan bwiinn nin cayuhnn Ñi'h, chi'chi rahbi Herodes:
—¿Ta Jwahngah ni'ca babahn loh guelguhchi, ni'chin nin zeezahnee ba guelrnabwa'
ra' rii'?
15 Ya snuhn ra' ba rahbi:
—La'h la'guehtu Elías ni'ca.
Ya snuhn ra' ba rahbi:
—Ni'ca naa stuhbi guehtu profeta nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs cachieempa o chyuulla
stuhbi profeta.
16 Ya chin bihn Herodes dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi rahbi ba:
—¿Ta la'h Jwahn nin gunabwa'n birwa'ha yihca ñi'h dee' babahn loh guelguhchi?
17 Laasii la'h gahca Herodes gunabwa' bina'zu Jwahn cun biyi'bidu'h ba cun cadehn
la'n lahtsidxi'ba pur Herodías xcunna'h Felipe bwihtsi Herodes nin bwi'hnn che'hla
Herodes,
18 nee laasii guñi' Jwahn rahbi ba:
—Ayi naa bwen cwe'hellu'hu lu'h xcunna'h bwihtsi lu'h.
19 Ya pur ni'chi bidxyi'chinee Herodías la'h Jwahn, ni'chin guclaa'dzi ba gachi Jwahn
per ayi rdxeela ba xa gachi Jwahn,
20 laasii rdxyihbi Herodes la'h Jwahn laasii naann ba Jwahn naa tuhbi ndxi'hw za'ca
tuhbi ndxi'hw saantu ya ni'chin bala'hloh Herodes la'h Jwahn loh Herodías ya gaduhbi
sto' ba ruca'dxiahga ba xchi'dxyi Jwahn nicala ayi rahcabwa' za'ca ban.
21 Per guyuu' xa bwi'hnn Herodías nin guclaa'dzi bi gaca chin badzihn tuhbi dxyih
nin rahca laa Herodes, chi'chi gunabwa' Herodes guhcacha'yi tuhbi xchih para garaa
ra' xpwiinn ba tin gudahwnee Herodes la'h ra' ba cun lasaa' bwiinn rnabwa' ba nin naa
ra' bwiinn Galilea,
22 ya chin guyuu'tii llii'ndxa'pa gahca Herodías la'n hasta rii ra' Herodes cun garaa ra'
xpwiinn ba loh mwella, chi'chi badxia'ha dxa'pa chi, ya biu'sto' duxa rrehyi Herodes
cun garaa ra' nin zohbanee ba loh mweella ziga badxia'ha dxa'pa chi, chi'chi rahbi
Herodes loh dxa'pa chi:

—Gunaaba nin chi'h zi xclaa'dzi lu'h loon, ya na'h zuni'hiñin —rahbi Herodes—
23 nee guchiin, garaa nin chi'h zi guinaaba lu'h loon zuni'hiñin —rahbi Herodes loh
dxa'pa chi.
24 Ya baria'h dxa'pa chi ri'chi, chi'chi rahbi bi loh xmaah bi:
—¿Xi ni'ca guina'ba'hn?
Chi'chi rahbi xmaah bi:
—Gunaaba yihca Jwahn nin ruro'bañihsa.
25 Ya chi'chi biu'garii dxa'pa chi carrih hasta zohba rrehyi Herodes, ya gunaaba bi
rahbi bi:
—Xclaa'dzihn nnahgahca guni'hi lu'h yihca Jwahn nin ruro'bañihsa na'h la'n tuhbi
plahtu.
26 Ya chi'chi guyuu' nalaasa duxa sto' rrehyi Herodes, per pur xchi'dxyi ba nin guñi'
ba, nee pur bihndxiahga ra' nin zohbanee ba loh mweella ni'chin nin ayi nuu xa ñiñi'
ba ñahbi ba:
—Ayi guni'hihn yihca Jwahn yi'h.
27 Ya chi'chi gulu'nehza Herodes tuhbi xpwiinn ba zeca'ha yihca Jwahn nin
ruro'bañihsa, ya la'n lahtsidxi'ba bachywa'h bwiinn chi yihca Jwahn.
28 Ya gwanee ba yihca Jwahn la'n tuhbi plahtu tin badi'hi ban la'h dxa'pa chi, ya dxa'pa
chi badi'higah bin la'h xmaah bi.
29 Ya chin bihn ra' xpwiinn Jwahn nin ruro'bañihsa zi'chi guhca, gwagalli'hi ra' ba tihxi
Jwahn baca'tsi ra' ban la'n tuhbi ba'.

Badi'hi Jesuhs xi gudahw ra' ga'yu mihyi bwiinn (Mt. 14.13-21; Lc. 9.10-17; Jn. 6.1-14)

30 Ya chin babia'garii ra' xpwiinn Jesuhs, chi'chi bwii'yidxyi'dxyi ra' ba loh Jesuhs
garaa nin bwi'hnn ra' ba cun nin bagaluu'yi ra' ba nez gwah ra' ba,
31 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn zi Ñi'h:
—Gulcho'ho guidxia'chi nu'h rii' tin guzi'laa'dzi tu.
Laasii ziaa-zie' ra' bwiinn ri'chi, ya nin ayi riooba ñahwnee ra' ba la'h Ñi'h,
32 ya zeenee ra' ba la'hsi Ñi'h la'h si ra' ba la'n tuhbi laancha nez hasta ayi chyu bwiinn
nuu',
33 per ziahan duxa ra' bwiinn bwa'ha ra' ba bire'h laancha chi zee'hen, nee biu'nbwa'
za ra' ba la'h ra' ba ya chi'chi garaa ra' bwiinn guihdxyi ra' nin rii ri'chi ballu'n ra' ba
hasta nez chi ya galoh ra' ba badzihn ra' ba hasta zeenee laancha chi la'h Jesuhs cun
xpwiinn Ñi'h,
34 ya chin baria'h Jesuhs la'n laancha bwa'ha Ñi'h ziahan duxa naa ra' bwiinn nin rii
ri'chi chi'chi balahsasto' Ñi'h la'h ra' ba laasii naa ra' bwiinn chi zigazi lli'hyi nin ayi
xballwa'n ñi'h, ya chi'chi guzo'baloh cagaluu'yi Ñi'h ziahan dxyi'dxyi la'h ra' ba,
35 ya chin guhca gudxyih gwabiiga ra' xpwiinn Ñi'h, rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—Ya mwer la'h gue'la cwih la laasii hasta dxuu nu'h rii' ayi xi nuutii'.
36 Baxe'hla ra' ba guziaa ra' ba rraandxu ra' o lahda guihdxyi ra' tin chi'hyi ra' ba nin
gahw ra' ba laasii ayi xi nahpa ra' ba para gahw ra' ba.
37 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—¡La'h tu gulgadi'hi nin gahw ra' bwiinn ca!
Chi'chi rahbi ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h:
—¿Ta xclaa'dzi lu'h chosi'n nu chiohpa gaywa'ha denariu pahn tin gahw ra' bwiinn ra'
ca? (Chiohpa gaywa'ha denariu naa ziga guunn tuhbi ndxi'hw gahn loh xo'pa bwe'hw
garoolda.)
38 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi Ñi'h loh ra' ba rahbi Ñi'h:
—¿Spaaldaa pan nahpa tu? Gulcheguia'ha spaaldan.

Ya chin bwa'ha ra' ba chi'chi rahbi ra' ba:
—Zaga'yu dxi'h pahn cun schiohpa dxi'h bwehlda.
39 Chi'chi guñi' Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h tin gulahchixnehza ra' ba la'h ra' ba loh cwa'n
nagaa ra' nin rii ri'chi.
40 Ya guriixnehza ra' ba cada tuhbigah cwa'h, ziga tuhbigah gaywa'h ra' ba cun
chwa'ha bitsi'hgah ra' ba,
41 ya seguihdu guca'ha Ñi'h gaga'yu pahn chi cun garoopa bwehlda chi, ya guteesa
loh Ñi'h nez llaa'n dxibaa' tin badi'hi Ñi'h guel zuxchiilli loh Dxiohs pur guelwahw chi,
chi'chi gutaa'ha Ñi'h pahn chi, badi'hi Ñi'hn la'h ra' xpwiinn Ñi'h tin gudxi'zi ra' ban nez
loh ra' bwiinn ziahan ra' chi. Zi'chi gahca za bwi'hnn Ñi'h cun garoopa bwehlda,
42 ya garaa ra' ba gudahw ra' ba hasta que no gwadxah ra' ba hasta ayi gunnah ru ra'
ba ñahw ra' ba,
43 ya chin guya'loh gudahw ra' ba bidiaa'ha zatsi'bi chiohpa tipi pahn cun bwehlda
ra' nin bia'hancah,
44 ya bwiinn ra' nin gudahw ra' chi guhca ra' ba ziga ga'yu mihyi ndxi'hw.

Jesuhs guzah loh ñihsa
(Mt. 14.22-27; Jn. 6.16-21)

45 Ya seguihdu gunabwa' Jesuhs gucah ra' xpwiinn Ñi'h la'n laancha tin zeeñiidxiuu ra'
ba stuhbi lahdu rwaa' ñihsa xteenn guihdxyi Betsaida gaduhbi nin cañi'nee Ñi'h la'h ra'
bwiinn ziahan nin bia'hancah ri'chi tin dxiuu'nehza ra' ba para lahdxyi ra' ba.
46 Ya chin guya'loh bwa'ha Ñi'h biuu'nehza ra' bwiinn ziahan ra' chi, chi'chi gucah
Ñi'h tuhbi dahan tin ri'chi gudihdxyi-gunaaba Ñi'h loh Xtaada Dxiohs Ñi'h.
47 Ya chin gurih gue'la, la'h laancha chi zeezahla galaayi loh ñihsa chi, ya la'h Ñi'h tuhbi
dxi'h Ñi'h zuu Ñi'h loh dahan.
48 Per chin bwa'ha Ñi'h cadii'dxi xpwiinn Ñi'h guelrza'cazii laasii zuu bwih roo' nin
ayi rusaa'n guzee ra' ba nez hasta nahpa guzee ra' ba loh ñihsa chi, ya nateh roo' run
zeezah Jesuhs loh ñihsa chi nez hasta bwa'ha Ñi'h zeezahne laancha chi la'h ra' xpwiinn
Ñi'h, per bwi'hnn Ñi'h zigazi ñidii'dxi Ñi'h zihtu roo' galoh hasta zeenee laancha chi la'h
ra' ba.
49 Ya chin bwa'ha ra' ba zeezah Ñi'h loh ñihsa chi, bwi'hnn ra' ba lligaaba naa Ñi'h
tuhbi aijma ni'chin gudihdxyidxiah ra' ba,
50 laasii garaa ra' ba bwa'ha ra' ba zeezah Ñi'h loh ñihsa chi ni'chin bidxyihbi duxa ra'
ba, per seguihdu gahca guñi' Ñi'h loh ra' ba, rahbi Ñi'h:
—¡Gulgadi'hi balohr sto' tu; na'han —rahbi Ñi'h— ayi guidxyihbi tu!
51 Lwehgu gucah Ñi'h la'n laancha chi, ya hohra chi gahca za guleeza bwih chi, ya
biahxi duxa ra' xpwiinn Ñi'h chi chin bwa'ha ra' ba loh Ñi'h,
52 pwihsi ayi rahcabwa' ra' ba xcweenta Ñi'h nicala bwa'ha ra' ba milahgru nin
bwi'hnn Ñi'h pur pahn ra', per ayi rahcabwa' ra' ba xcweenta xquelrnabwa' Ñi'h, zeezah
rahca nahda lasto' ra' ba.

Basiaca Jesuhs la'h ra' bwiinn dxyihdxyi guihdxyi Genesaret
(Mt. 14.34-36)

53 Ya chin guya'loh gudii'dxi ra' ba loh ñihsa chi, chi'chi badzihn ra' ba loh yuh xteenn
Genesaret, ri'chi baca'du'h ra' ba laancha,
54 ya gaduhbi nin cagare'h ra' ba la'n laancha biu'nbwa' ra' bwiinn chi la'h Jesuhs,
55 ya chi'chi gubia'garii ballu'n ra' bwiinn chi nez loh guihdxyi ra' nin rii gadiidxi
guihdxyi chi tin bagalli'hi ra' ba xpwiinn dxyihdxyi ra' ba ya nu'a ra' ba la'h ra' bwiinn
dxyihdxyi ra' chi loh lu'hn ra' tin zeenee ra' ba la'h ra' ba hasta chi'h zi bihn ra' ba zuu
Jesuhs,

56 ya garaa lahta nicala loh dxiaa' ra' o nicala lahda guihdxyi ra' o loh dahan ra' rnaaba ra' ba mas xahba zi Ñi'h guidxi' ra' bwiinn dxyihdxyi ra' chi, ya garaa ra' bwiinn dxyihdxyi nin bidxi' xahba Ñi'h biaca ra' ba.

7

Nin ruñihchi lasto' bwiinn
(Mt. 15.1-20)

1 Ya tuhbi dxyih, guyuu' paaldaa ra' bwiinn fariseu cun paaldaa ra' mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs, ze' ra' ba nez guihdxyi Jerusalehn ya badiaa'ha ra' ba loh Jesuhs.

2 Ya loh nin bwa'ha ra' fariseu ra' chi ayi bidxi'bi naa ra' xpwiinn Jesuhs chin gudahw ra' ba,

3 ni'chin guñi' tohnta ra' ba, laasii ayi bwi'hnn ra' xpwiinn Ñi'h ziga naa xcostumbre ra' ba nee neezaa snuhn ra' bwiinn Israel ra' nin zeezahnee xcostumbre ra' rii' laasii guehtu xtatita roo' ra' ba basia'haneen la'h ra' ba, laasii bwiinn Israel ra' chi guillii-guillii rdxi'bi naa ra' ba chin rahw ra' ba.

4 Ya ziga chin razah bwiinn Israel ra' chi loh dxiaa' sidela ayi guidxi'bi naa ra' ba loh ra' ba cun ñaa' ra' ba, ayi rahw ra' ba, zi'chi za gudahla ra' ziahan roo' ra' costumbre ra' nin riazahnee ra' ba; zi'chi za rusiaa ra' ba xqihsu ra' ba nee cun xtraxtra ra' ba, nee cun xtraxta dxi'ba ra' ba.

5 Chi'chi rahbi ra' bwiinn fariseu cun mwehsu ra' xteenn lehyi:

—¿Xixnaa ayi rdxi'bi naa ra' xpwiinn lu'h chin rahw ra' ba tin guunn ra' ba ziga naa costumbre nin basia'hannee ra' guehtu xtatita roo ra' nu'h la'h nu'h?

6 Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—¡Bwiinn rusagui'hi bwiinn ra'! Guchii guehtu Isaías ziga baca'h ba xcweenta ziga ruhnn tu:

Rñi' tu ziga zi nin rbwihdxyi-rnaaba la'h Dxiohs, per sto' tu zihtu ria'han loh xquelrn-abwa' Dxiohs.

7 Lliaa'h naa zi ruzu'nllihbi tu nez loon, laasii la'h tu ruluu'yi tu nin naa gahca xcostumbre tu nee rahbi tu naa ra'n nin gunabwa' Dxiohs.

8 'Nee la'h tu ayi ruzo'badxiahga tu xchi'dxyi Dxiohs, sino que zeena'hla tu nin naa xigaaba ra' bwiinn guidxyiyuh.

9 Rahbi za Ñi'h:

—¡Bayilaa ruhnn bwiinn nasiin tu, nee cagasaa'n za tu tuhbi lahdu garaa ra' xchi'dxyi Dxiohs tin zeezahnee tu ziga naa xcostumbre tu nin xigaaba ra' bwiinn guidxyiyuh!

10 Ziga rahbi guehtu Moisehs: "Guhca nadzii'hi la'h xpaah lu'h cun xmaah lu'h, ya nin cu'dii la'h xpaah ñi'h o xmaah ñi'h nahpa chiin tu ba."

11 Per la'h tu ruluu'yi tu ayi nahpa guzo'badxiahga bwiinn xchi'dxyi xcuzahn ra' ba, ruchi'hyi tu la'h ra' ba tin guiñi' ra' ba squii': "Ayi nuu gacane'hn yi'h laasii bwi'hnna'hn lligaaba gudi'hihn guhn garaa nin na'pahn la'h Dxiohs."

12 Ya garaa nin rñi' squii' ayi ru ruhnn ra' ba jweersi gacanee ra' ba la'h xcuzahn ra' ba,

13 ya pur xcostumbre tu ruhnn ayi ruzo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi Dxiohs, ya ziahan ru cohsa ra' nin naa ra' zi'chi ruhnn tu.

14 Chi'chi gudihdxyi Jesuhs la'h ra' bwiinn, tin rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Gulgaca'dxiahga dzi'tsi garaa tu.

15 Nin rgu'tii la'h ra' bwiinn loh duhlda ayi naan guelwahw nin rahw ra' ba, sino que dxyi'dxyi dxixi'hw nin riinloh sto' ra' ba, ni'chi naa nin rgu'tii la'h ra' ba loh duhlda.

16 Ni'chin nin riuu'-ria'zi dxyi'dxyi gulgacabwa' nin ze' ra' loh dxyi'dxyi ra' rii'.

17 Ya chin babii Jesuhs lahda ra' bwiinn ziahan ra' chi, ya biu'garii Ñi'h la'n yuu', chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' nin ruluu'yi Ñi'h tin para gacabwa' ra' ban,

18 chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—¿Ta neezaa tu ayi rahcabwa' tu? ¿Tayi rahcabwa' tu ayi naa bwiinn bwiinn duhlda pur nin rahw ra' ba?
19 Nin rahw bwiinn ayi radzihnan tihxi sto' bwiinn sino que radzihnan hasta la'n buxa nin nuu cwee' sto' bwiinn, ya raria'han nez hasta riuu'bwihin.
Zi'chi guñi' Ñi'h tin baluu'yi Ñi'h nayaa naa garaatii' xica nin rahw bwiinn.
20 Neezaa rahbi Ñi'h:
—Dxyi'dxyi nin rre'h rwaa' ra' bwiinn, ni'chi sihn rgu'tii la'h ra' ba loh duhlda,
21 laasii sto' ra' bwiinn rre'h ra' lligaaba dxaaba ra' ziga guelgubwihlli cun guelrbaa'n, guelrdxiinn bwiinn,
22 guelrcahnee che'hla stuhbi bwiinn, guelrza'bisto' xixteenn bwiinn, guelnadxaaba, guelrusagui'hi lasaa' ñi'h, nin ayi xtuhyitii' loh ñi'h ziga xcweenta dzi'n dxaaba ra', guelrwa'ha dxaaba la'h stuhbi bwiinn, guelrudzii'ba dii yihca lasaa' ñi'h, guelnayachi, cun lu'h bwiinn sto' ra' nahda.
23 Garaa ra' lligaaba dxaaba ra' rii' rre'h sto' bwiinn ni'chi nin rgu'tii la'h ra' bwiinn loh duhlda.

Tuhbi gunna'h nin ayi naa bwiinn Israel gunaaba ba tuhbi ayuda loh Jesuhs (Mt. 15.21-28)

24 Ya ri'chi biria'h Jesuhs zee Ñi'h para guihdxyi Tiru cun Sidohn, ya chin badzihn Ñi'h ri'chi, bidxeela Ñi'h tuhbi yuu' hasta guyuu' Ñi'h laasii ayi guclaa'dzi Ñi'h ñahcabwa' bwiinn nuu Ñi'h ri'chi, per ayi guhca zi'chi.
25 Laasii lwehgu bihn xmaah tuhbi dxa'pa nin guyuu' tuhbi bwiinndxaaba sto' ñi'h la'h Jesuhs nuu ri'chi, ni'chin gwah ba hasta nuu Ñi'h ya chin bwa'ha ba loh Jesuhs bazu'nllihbi ba nezloh Ñi'h,
26 ya gunna'h chi ayi naa ba bwiinn Israel sino que naa ba tuhbi bwiinn sirofenicia, per loh nin gunaaba ba tin gabwe'he Jesuhs bwiinndxaaba chi sto' llii'ndxa'pa ba,
27 rahbi Jesuhs loh ba:
—Basaa'n gahwxgah ra' llii'n ra'n, laasii ayi naa bwen chyu cooba xpahn ra' llii'n ra'n ya chubwihin loh bwehcu.
28 Chi'chi rahbi gunna'h chi:
—Guchii lu'h daada, per hasta bwehcu ra' rahw ra' guehta biuyi'hn nin riaaba llaa'n mwella nin rahw ra' llii'n ra' lu'h.
29 Chi'chi rahbi Ñi'h loh gunna'h chi:
—Bwehngahca guñi' lu'h, zahca guziaa lu'h, ya la'h bwiinndxaaba chi baria'h sto' llii'ndxa'pa lu'h.
30 Ya chin bwaa gunna'h chi yihdzi ba gwaguia'ha ba loh lu'hn la'h llii'ndxa'pa ba bwiinndxaaba chi baria'hala sto' bi.

Jesuhs basiaca la'h tuhbi goopa nin ayi riin dxiahga ñi'h

31 Ya chin baria'h Jesuhs guihdxyi Tiru, chi'chi gudii'dxi Ñi'h nez guihdxyi Sidohn cun garaa ra' nezloh guihdxyi ra' nin rnabwa' Decápolis, ya zi'chi zi badzihn Ñi'h hasta rwaa' laguhn xteenn Galilea,
32 ya chin guyuu' Ñi'h la'n guihdxyi xteenn Decápolis, gwanee paaldaa ra' bwiinn la'h tuhbi ndxi'hw nin naa goopa loh Ñi'h, ya gudxi'hn ra' ba gudzii'ba naa Ñi'h yihca bwiinn goopa chi tin dxiaca ba,
33 ya chi'chi gwanee Ñi'h la'h bwiinn goopa chi tuhbi lahdu nez hasta ayi chyu bwiinn rii', ri'chi gulu'tee Ñi'h bacwihn naa Ñi'h la'n dxiahga bwiinn goopa chi, neezaa bagahdxyi xihin Ñi'h yihca bacwihn naa Ñi'h ya bidxi' Ñi'h luudxyii ba,
34 chi'chi bwa'ha Ñi'h nez llaa'ndxibaa' guñi' biin lasto' Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h loh ndxi'hw chi:

—¡Efata! —Naa ziga guiñi' lu'h: ¡Billaala!.
35 Ya hohra chi gahca ballaala dxiahga bwiinn goopa chi, neezaa luudxyi ba guhca bañi',
36 chi'chi rahbi Jesuhs loh ndxi'hw chi:
—Ayi chyuloo tii' chixtee' lu'h pur nin basiaacahn yi'h.
Per loh bihnn ba ayi xi guuyi ba mahzi ru bati'chi ba dxyi'dxyi chi,
37 ya garaa ra' bwiinn nin bihn dxyi'dxyi chi badxyigaa' loh ra' ba neezaa rahbi ra' ba:
—¡Garaa nin ruhnn ba naa dzi'n za'ca! ¡Hasta bwiinn gwe'ta rallaala ba dxiahga ñi'h ya goopa ra' ruhnn ba pur rañi' ra' ba!

8

Baya'n Jesuhs tahpa mihyi bwiinn (Mt. 15.32-39)

1 Ya la'n dxyih ra' chi badiaa'ha ziahan la'ga'h bwiinn, ya ayi nahpa ra' ba xi gahw ra' ba, ni'chin gudihdxyi Jesuhs la'h ra' xpwiinn Ñi'h rahbi Ñi'h:
2 —Ralahsa duxa sto'n la'h ra' bwiinn rii' laasii la'h chohnna dxyih naa nuunee ra' ba na'h, nee ayi nahpa ra' ba nin gahw ra' ba,
3 ya sidela na'h gaxe'hla ra'n ba rwaa' yihdzi ra' ba llahsaa ra' ba, zadxahga ra' ba loh nezyuh, laasii nuu ra' ba zihtu ze' ra' ba.
4 Ya chi'chi rahbi ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h:
—Per nez rii' ayi chyu nuutii', ayi xa guidi'hnn nu'h guidxeela xi gahw ra' ba.
5 Chi'chi rahbi Ñi'h:
—¿Paaldaa pahn nahpa tu ri'ca?
Chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—Gahdzin.
6 Chi'chi gunabwa' Ñi'h guzohba garaa bwiinn chi, ya chi'chi guca'ha Ñi'h gagaadzii pahn chi tin badi'hi Ñi'h guelzuxchiilli loh Xtaada Dxiohs Ñi'h, ya chi'chi gudxi'zi Ñi'hn loh ra' xpwiinn Ñi'h tin para gudxi'zi ra' ban loh ra' bwiinn ziahan chi,
7 zi'chi gahca bwi'hnn Ñi'h cun nuhn bwehlda bi'tu'hn badi'hi Ñi'h guelzuxchiilli loh Dxiohs, chi'chi gudxi'zi gahca ra' za xpwiinn Ñi'h ma loh ra' bwiinn ziahan chi,
8 ya garaa ra' ba gudahw ra' ba hasta gwadxah ra' ba, ya chin guya'loh gudahw ra' ba bidiaa'ha za gahdzi tipi taa'ha pahn cun bwehlda ra' chi,
9 ya naa ra' bwiinn chi ziga tahpa mihyi, ya seguihdu guhdzi Ñi'h tin biuu'nehza ra' ba,
10 ya lwehgu zeenee Ñi'h garaa xpwiinn Ñi'h la'n tuhbi laancha hasta loh guihdxyi xteenn Dalmanuta.

Gunaaba ra' bwiinn fariseu guunn Jesuhs tuhbi milahgru (Mt. 16.1-4; Lc. 12.54-56)

11 Chin badzihn ra' nuhn bwiinn fariseu hasta zuu Jesuhs guzo'baloh biahyi ra' ba gadiidxi Ñi'h tin canaaba ra' ba loh Ñi'h guunn Ñi'h tuhbi milahgru nin Dxiohs si nin nuu llaa'n dxibaa' zahca guunn, tin guluu'yi gu guchii Dxiohs gulu'nehza la'h Jesuhs loh guidxyiyuh, ya cagalda'tsi si ra' ba guidu'hun xi guunn Ñi'h.
12 Chi'chi bibiin la'n lasto' Jesuhs, ya rahbi Ñi'h loh ra' bwiinn fariseu chi:
—¿Xixnaa chi'h rnaaba tu gu'nnahn milahgru ra'? Guchiin nin rñi'n loh tu, nin tuhbi dzi'n roo' ayi gu'nnahn nezloh tu.
13 Ya cun basaa'n Ñi'h la'h ra' ba ri'chi lwehgu bacah Ñi'h la'n laancha zeenee chi'h Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h stuhbi lahdu rwaa' ñihsa.

Xcweenta levaduhra ra' bwiinn fariseu (Mt. 16.5-12)

14 Ya bia'ldasto' ra' xpwiinn Ñi'h ñu'a ra' ba pahn, per la'n laanchayi nuu ra' ba chin
bwa'ha ra' ba tuhbi dxi'h pahn nahpa ra' ba, nee loh ñihsa la za ni'chi zeenee laancha
la'h ra' ba hohrchi,
15 nee hohrachi gahca za rahbi Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—Gulguia'ha cuun xlevaduhra ra' bwiinn fariseu cun xpwiinn Herodes.
16 Chi'chi rahbi loh lasaa' ra' xpwiinn Ñi'h chi:
—Guchii nin guñi' mwehsu laasii ayi chyu nahpa pahn.
17 Per guhcabwa' Jesuhs ayi guhcabwa' ra' xpwiinn Ñi'h xa naa dxyi'dxyi nin guñi'
Ñi'h loh ra' ba ni'chin rahbi Ñi'h:
—¿Xixnaa rahbi tu ayi nahpa tu pahn? ¿Ta nagahdxi gacabwa' tu? ¡Xi'balla nahda sto'
tu, nee dxiahga tu ñie'wun!
18 ¡Nuu dxiahga tu cun bizloh tu, per rluu'yi ayi riin loh tu cun dxiahga tu ayi rihnan!
¿Tayi riagannasto' tu?
19 Chin gudxi'zi'hn gaga'yu pahn loh ga'yu mihyi bwiinn, ¿paaldaa tiipin bidiaa'ha?
—Tsi'h bichiohpan —rahbi ra' xpwiinn Ñi'h.
20 Chi'chi rahbi Ñi'h:
—Ya chin gudxi'zi'hn gahdzi pahn loh tahpa mihyi bwiinn, ¿paaldaa tiipin bidiaa'ha
chin guya'loh gudahw ra' ba?
—Gahdzin —rahbi ra' xpwiinn Ñi'h.
21 Chi'chi rahbi Ñi'h:
—¿Ta nagahdxi gacabwa' tu?

Basiaca Jesuhs la'h tuhbi bwiinn nin ayi riin loh ñi'h

22 Ya chin badzihn ra' ba tuhbi guihdxyi nin laa Betsaida, ri'chi gwanee ra' bwiinn
guihdxyi chi tuhbi bwiinn nin rahca loh ñi'h hasta zuu Jesuhs, ya guñi'nee ra' ba la'h
Ñi'h tin guidxi' Ñi'h la'h bwiinn nin rahca loh ñi'h chi,
23 chi'chi guna'zu Jesuhs naa bwiinn nin rahca loh ñi'h chi, gwanee Ñi'h la'h ba hasta
rwaa' guihdxyi, chi'chi bagahdxyi Ñi'h rwaa' bizloh ba cun xihin Ñi'h, neezaa badzii'ba
naa Ñi'h yihca ba chi'chi gunaabadxyi'dxyi Ñi'h loh ba gu rwa'ha ba,
24 ya guzo'baloh caywa'ha bwiinn nin rahca loh ñi'h chi, chi'chi rahbi ba:
—La'n rwa'ha la'h ra' ndxi'hw ra', rñah ra' ba zigazi yahga nagaa ra' nin rzah ra'.
25 Chi'chi baca'h garoopa naa Ñi'h loh bwiinn chi stuhbi, ya chi'chiyi bwa'ha za'ca ba
garaatii' ra' cohsa nayaa-nayaa,
26 chi'chi gunabwa' Ñi'h cun rahbi Ñi'h loh ba:
—Ayi guziaa loh guihdxyi; mahzi zigazi du'h bwaa yihdzi lu'h nee ayi chyuloo gahbi
lu'h xa biaca lu'h.

Guñi' Pehdru Jesuhs naa Crixtu (Mt. 16.13-20; Lc. 9.18-21)

27 Ya seguihdu zenee Jesuhs la'h ra' xpwiinn Ñi'h nez lahda guihdxyi ra' xteenn
guihdxyi Cesarea cun Filipu, ya loh neziuh gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh ra' xpwiinn
Ñi'h rahbi Ñi'h:
—¿Chyu ni'ca rahbi ra' bwiinn naan?
28 Chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—Nuhn ra' bwiinn rahbi yi'h naa lu'h Jwahn nin baro'bañihsa, ya snuhn ra' ba rahbi
yi'h naa lu'h Elías, ya snuhn ra' ba rahbi yi'h naa lu'h stuhbi ra' guehtu profeta ra' nin
guñi' xchi'dxyi Dxiohs.
29 Chi'chi rahbi Ñi'h:
—Ya la'h xchi'h tu, ¿xi nna tu chyu naan?

Chi'chi rahbi Pehdru loh Ñi'h:
—Yi'h nin naa lu'h Crixtu Llii'n Dxiohs nin dxule'za nu.
30 Ya chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h ayi xi guuyi ra' ba chyu naa Ñi'h loh nin tuhbi bwiinn.

Jesuhs guñi' loh ra' xpwiinn Ñi'h xcweenta ziga gachi Ñi'h (Mt. 16.21-28; Lc. 9.22-27)

31 Chi'chi guzo'baloh Jesuhs cagaluu'yi Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h, rahbi Ñi'h:
—Nahpa zidi'dxi'hn trabahjw duxa, ya bwiinn guhla ra' xteenn guido' cun bixohza ra' nin rnabwa' la'h ra' bixohza, cun mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs, zusacaloh ra' ba na'h nee zidxiinn za ra' ba na'h, per chin dxiohnna dxyih zabana'hn loh ra' bwiinnguuchi.
32 Garaa dxyi'dxyi ra' rii' guñi' Ñi'h loh ra' ba nayaa-nayaa, ya pur ni'chi gwanee Pehdru la'h Ñi'h tuhbi lahdu tin guñi'nee ba loh Ñi'h tin ayi ñiza'ca Ñi'h zi'chi,
33 per chi'chi basia'garii loh Jesuhs bwa'ha Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h loh Pehdru:
—¡Gwasuu loh xnezyuun Satanahs! ¡Yi'h ayi ruhnn lu'h xigaaba xteenn Dxiohs, pur xigaaba si bwiinn guidxyiyuh cayuhnn lu'h!
34 Chi'chi gudihdxyi Ñi'h la'h ra' bwiinn cun garaa xpwiinn Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Sidela chyuulla tuhbi tu xclaa'dzi gaca tuhbi xpwii'nnahn, gulgasia'ldasto' tu garaa ra' nin rza'bisto' tu guunn tu, nee guldxia' xcruhzi tu (nin zee loh dxyi'dxyi rii' naa gusaa'n lu'h gudzii'ba xquelnabahan lu'h pur xcweenta Jesucristu) bachi'h gulta'na'hla na'h —rahbi Ñi'h—
35 laasii bwiinn nin xclaa'dzi ayi guñihchi xquelnabahan ñi'h zuñihchi ban, per bwiinn nin guñihchi xquelnabahan ñi'h pur na'h, nee pur xcweenta xchi'dxyi Dxiohs, zibahan ba par tu'pazi loh xquelrnabwa' Dxiohs.
36 Laasii ¿xi gallu'yi guica'ha tuhbi bwiinn gaduhbi loh guidxyiyuh sidela guñihchi ba xquelnabahan ba?,
37 o neezaa ¿balaaca chiilli tuhbi bwiinn xcweenta xquelnabahan ba?
38 Neezaa sidela chyuulla tuhbi bwiinn gatuhyi loh ba na'h, o pur xchi'dxyi'hn nezloh ra' bwiinn nin rusahcaloh loh Dxiohs cun nin nuu loh ra' bwiinn nin nuu xtuhlda ra' ñi'h, neezaa na'h Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw zatuhyi loon pur bwiinn chi chin gabia'gariin stuhbi cun gaduhbi xquelrnabwa' Xtaa'dahn cun ziahan xaanjla Ñi'h.

9

1 Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Nee guchiin nin rñi'n loh tu, nuu ra' bwiinn nin dxa'ga loh tu zwa'ha ra' ba gadzihn xquelrnabwa' Dxiohs galoh nin gachi ra' ba.

Bidxa'h ziga rñah Jesuhs (Mt. 17.1-13; Lc. 9.28-36)

2 Chin gudii'dxi xo'pa dxyih, chi'chi gwanee Jesuhs la'h dxi'h ra' Pehdru, Jacobo, cun Jwahn yihca tuhbi dahan roo', nee ri'chi bwa'ha ra' xpwiinn Ñi'h chi bidxa'h ziga rñah Ñi'h,
3 ya xahba Ñi'h biahca labwehen dxyi'gah guhcabacha'han, ayi nin tuhbi bwiinn nin guunn gahn gaca labweh ziga guhca labweh nachitsi xahba Ñi'h,
4 ya ri'chi baluu'yiloh Elías cun guehtu Moisehs, cayuu'yidxyi'dxyinee ra' ba la'h Ñi'h,
5 chi'chi rahbi Pehdru loh Jesuhs:
—¡Mwehsu, bwen gahca dxuu nu'h rii'! ¡La'h nu guidi'hnncha'yi chohnna yuu' dxillaa'; tuhbin para Yu'bilu'h, stuhbin para Moisehs, ya stuhbin para la'h Elías!

6 Dxyigah zi'chi guñi' Pehdru laasii rdxyihbi duxa ba cun schiohpa lasaa' ba ni'chin
guñi' ba zi'chi,
7 ya hohra chi gahca bi' tuhbi xcahyi dxyi'gah si bia'pa ra' ba la'n xcahyi chi, ya la'n
xcahyi chi guñi' tuhbi rsiaa'ha nin rahbi:
—Dee naa Llii'nahn nin nadzii'hihn; gulgazo'badxiahga xchi'dxyi bi.
8 Ya mas balaaqui'hn rahca lwehgu bwa'ha ra' ba tuhsi la Jesuhs zuu ri'chi, ya la'n
xcahyi chi guñihchiloh Moisehs cun Elías,
9 ya chin biehtanee Ñi'h la'h ra' ba dahan roo' chi; chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' xpwiinn
Ñi'h chi ayi xi guuyi ra' ba cuun nin bwa'ha ra' ba hastayi chin gabahan Llii'n Dxiohs
nin naa ndxi'hw loh bwiinn guuchi,
10 ya bazo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi Ñi'h ayi gudxixtee' ra' ba nin bwa'ha ra' ba,
per ziahan bwelta gunaabadxyi'dxyi loh lasaa' ra' ba cuun nin naa nin gabahan loh
guelguhchi,
11 ya gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Jesuhs rahbi ra' ba:
—¿Xixnaa rahbi ra' mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs nahpa galoh Elías dxi' que
no la'h Crixtu?
12 Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Pwihsi guchii galoh Elías dxi' tin dxiu'nza'ca ba garaatii'; neezaa rahbi loh Xchihtsi
Dxiohs nahpa guti'dxiloh Llii'n Dxiohs trabahjw duxa nee zusa'caloh za ra' ba la'h Ñi'h,
13 per rñi'n loh tu la'h Elías bi' la ya la'h ra' bwiinn bwi'hnnee ra' ba la'h ba zigachi'zi
guclaa'dzi ra' ba ziga rñi' loh Xchihtsi Dxiohs.

Basiaca Jesuhs la'h tuhbi ndxi'hw nin guyuu' tuhbi bwiinndxaaba sto' ñi'h (Mt. 17.14-21; Lc. 9.37-43)

14 Ya chin babia'garii Ñi'h hasta rii ra' snuhn xpwiinn Ñi'h bwa'ha Ñi'h ziahan
duxa bwiinn rii gadiidxi ra' ba, nee cadxihldxyinee dxyi'dxyi paaldaa ra' mwehsu nin
ruluu'yi xlehyi Moisehs la'h ra' xpwiinn Ñi'h,
15 ya chin bwa'ha ra' bwiinn ziahan chi la'h Jesuhs, badxyigaa' loh ra' ba hasta ballu'n
ra' ba bagachi'loh ra' ba la'h Ñi'h tin baga'paDxiohs ra' ba la'h Ñi'h,
16 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—¿Xi ni'ca ruu'yidxyi'dxyinee tu la'h ra' ba?
17 Chi'chi rahbi tuhbi ra' bwiinn chi loh Ñi'h:
—Mwehsu, rii' ze'ldane'hn llii'nahn laasii nuu tuhbi bwiinndxaaba sto' bi nin ba-
sia'han goopa la'h bi tin gabwe'he lu'h bwiinndxaaba chi sto' bi,
18 laasii chin rusa'cazii bwiinndxaaba chi la'h bi, rdxiindxiah bwiinndxaaba chi la'h
bi loh yuh, rbwe'he ba bitsi'hn rwaa' bi, nee hasta dxyigah rsihdzi loh lahyi bi. Squii'
ruhnnee ba la'h bi nee cagasiu'nga gueldxyihdxyi chi la'h bi, ni'chin nin guna'ba'hn loh
ra' xpwiinn lu'h tin ñabwe'he ra' ba bwiinndxaaba chi sto' bi per ayi bwi'hnn ra' ba gahn.
19 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' garaa bwiinn ziahan nin rii ri'chi:
—¡Ayy, bwiinn ra' nin ayi riachiisto' ra' ñi'h! ¡Bwiinn naxihn ra'! ¿Balaaca xchi'hla nin
gu'nnahn waanta chuu'huhn loh tu? ¡Gultaa'nee llii'ngaa'n lu'h rii'!
20 Ya chi'chi gwanee ra' ba la'h bi'nxtuhbi chi loh Jesuhs, per chin bwa'ha bwiinndx-
aaba chi la'h Jesuhs, chi'chi gudxiindxiah bwiinndxaaba chi la'h bi loh yuh, dxyigah
na'du'bi bi loh yuh zohba bitsi'hn rwaa' bi,
21 chi'chi rahbi Jesuhs loh xpah bi:
—¿Dez cuuca guna'zu gueldxyihdxyi rii' la'h bi?
Chi'chi rahbi xpaah bi loh Ñi'h:
—Dez chin naa bi biñi'n,

22 nee ziahan la xclaa'dzi bwiinndxaaba ca gadxiinn la'h bi; rula'h bwiinndxaaba ca
la'h bi loh bwehla, loh ñihsa; per sidela zidxeela xa guunn lu'h balahsasto' lu'h la'h nu
nee bwi'hnn ayuda la'h nu.
23 Chi'chi rahbi Ñi'h loh bwiinn chi:
—¿Xa mohda rnaabadxyi'dxyi lu'h sidela, zahca gacane'hn yi'h? ¡Garaa zahca
gacane'hn la'h ra' bwiinn nin riachiisto' ra' ñi'h zahca gacanee Dxiohs la'h ra' ba!
24 Chi'chi guzo'baloh jweersi cañi' xpaah bi'nxtuhbi chi loh Ñi'h, rahbi ba:
—¡Riachiisto'n! ¡Bwi'hnn cumpahñu na'h tin mahzi ru chechiisto'n!
25 Ya chin bwa'ha Jesuhs cagadiaa'ha ziahan bwiinn chi'chi rahbi Ñi'h loh bwiinndx-
aaba chi:
—Bwiinndxaaba nin bwi'hnn gwe'ta cun goopa la'h bi'nxtuhbi rii', na'h canabwa'n
loh lu'h tin baria'h sto' bi nee ayi dxiu'garii ru lu'h sto' bi.
26 Chi'chi gudidxyidxiah bwiinndxaaba chi cun dxyigah guidxiindxiah ba la'h bi,
lwehgu baria'h ba sto' bi, ya basaa'n ba la'h bi zigazi bwiinn guuchi, ya bwi'hnn ra'
bwiinn ziahan nin rii ri'chi lligaaba guhchi bi,
27 per la'h Ñi'h lwehgu guteesa Ñi'h la'h bi, ya lwehgu gwasu'nchii bi'nxtuhbi chi.
28 Chi'chi biuu'garii Ñi'h la'ñuu', ya ri'chi gunaabadxyi'dxyi rala'n ra' xpwiinn Ñi'h loh
Ñi'h tin ayi chyu bwiinn ñwa'ha ya rahbi ra' ba:
—¿Xixnaa la'h nu ayi chyu bidi'hnn gahn ñabwe'he bwiinndxaaba chi?
29 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Ziga lasaa' bwiinndxaaba rii', ayi gaca cwe'he tu ba sidela ayi cwidxi-guinaaba tu
loh Dxiohs, neezaa sidela ayi gucwaa'han tu.

Jesuhs guñi' stuhbi la'ga'h xa gachi Ñi'h (Mt. 17.22-23; Lc. 9.43-45)

30 Chin babii ra' ba ri'chi, badii'dxi ra' ba nez loh guihdxyi ra' xteenn Galilea, ya
guclaa'dzi Jesuhs ayi chyu ñahcabwa' canehz nuu Ñi'h,
31 ni'chin baluu'yi Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h nee rahbi za Ñi'h:
—Nahpa zuti'dxi ra' bwiinn duhlda na'h loh ra' nin rnabwa', ya zidxiinn ra' ba na'h,
per chin dxiohnna dxyih guhchi'hn, zabahna'hn loh ra' bwiinn guuchi.
32 Per la'h ra' xpwiinn Ñi'h ayi guhcabwa' ra' ba xi zee loh dxyi'dxyi ra' chi, nee
bidxyihbi za ra' ba ñinaaba dxyi'dxyi ra' ba xiñin zee loh ra'n.

Jesuhs guñi' chyu mahzi lasahca (Mt. 18.1-5; Lc. 9.46-48)

33 Chin badzihnnee Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h loh guihdxyi Capernaum, biuu'garii
Jesuhs la'n tuhbi yuu', chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—¿Xiñin ze'yuu'yidxyi'dxyi tu chin zo'pa nu'h loh neziuh?
34 Ya ayi guñi'tii' ra' xpwiinn Ñi'h, laasii la'h ra' ba ze'yuu'yidxyi'dxyi ra' ba chyu tuhbi
ra' ba naa nin mahzi lasahca,
35 ya lwehgu guzohbagah Ñi'h chi'chi gudihdxyi Ñi'h la'h gadzi'h bichiohpa ra'
xpwiinn Ñi'h chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Sidela xclaa'dzi tuhbi tu gaca lasahca, nahpa gaca tu tuhbi bwiinn nin nado'laadzi
ru loh ra' garaa lasaa' tu.
36 Chi'chi guca'ha Ñi'h tuhbi biñi'n bi'tu'hn, ya bazuh Ñi'h la'h bi galaayi ra' ba chi'chi
gudi'dzi Ñi'h la'h biñi'ni'hn chi, chi'chi rahbi Ñi'h:
37 —Chyu chi'zi bwiinn nin gacanee tuhbi biñi'n squii', zahcanee za ba na'h, nee
bwiinn nin rahcanee na'h, ayi na'h dxi'hn rahcanee ba sino que nee Xtaada Dxiohsa'hn
nin gulu'nehza na'h rahcanee ba.

Bwiinn nin ayi rñiˈyah laˈh nuˈh, xlahdu nuˈh nuu ba
(Lc. 9.49-50; Mt. 10.42)

38 Seguihdu rahbi Jwahn loh Ñiˈh:
—Mwehsu, bidiaˈha nu loh tuhbi bwiinn nin rabweˈhe bwiinndxaaba stoˈ raˈ bwiinn cun xquelrnabwaˈ lah luˈh, ya bachidiˈtsi nu loh ba ayi ru guunn ba ziˈchi laasii ayi nee dxiˈh ba caˈnzahnee ba laˈh nuˈh.
39 Chiˈchi rahbi Ñiˈh loh raˈ ba:
—Gulgasaaˈn bwiinn chi laasii bwiinn nin ruhn dziˈn roo raˈ cun xquelrnabwaˈ laan ayi xñiˈyah ba naˈh,
40 tin bwiinn raˈ nin ayi xclaaˈdzi childxinee laˈh nuˈh xlahdu gahca nuˈh nuu raˈ ba.
41 Guchiin nin rñiˈn loh tu, bwiinn nin guniˈhi nicala tuhbi bahsu ñihsa laˈh tu laasii naa tu xpwiiˈnn raˈn, Dxiohs gudiˈhi prehmiu laˈh ba.

Rriezgu chuu xtuhlda raˈ bwiinn
(Mt. 18.6-9; Lc. 17.1-2)

42 Rahbi za Ñiˈh:
—Chyu chiˈh zi nin gusiaaba laˈh biñiˈn biˈtuˈhn raˈ rii loh duhlda pur nin riachiistoˈ raˈ bi naˈh, mas chaˈyi gulaˈha raˈ ba laˈh ba loh ñihsadoˈ cun guchiˈbi raˈ ba tuhbi dxiah rooˈ yahnn ba,
43 nee sidela naa luˈh rutsiigan yiˈh loh duhlda, mas chaˈyi guchyuuˈga luˈhn; tin mas chaˈyi chuˈtii luˈh loh xquelrnabwaˈ Dxiohs dxuuca luˈh xlawaaˈha chee luˈh gabihldxyi cun garoopa naa luˈh hasta ayi dxiuuˈyitiiˈ dxih,
44 hasta tiidxi bwiinn trabahjw duxa para tuˈpazi.
45 Ya sidela gadzihn dxyih gutsiiga ñaaˈ luˈh yiˈh loh duhlda bachyuuˈgan; mas chaˈyi chuˈtii luˈh loh xquelrnabwaˈ Dxiohs dxuuca luˈh xlawaaˈha garoopa ñaaˈ luˈh, chee luˈh loh bwehla xteenn gabihldxi,
46 hasta tiidxi bwiinn trabahjw duxa para tuˈpazi.
47 Nee sidela laˈh tuhbi bizloh luˈh gusiaaban yiˈh loh duhlda, guleˈhen; mas chaˈyi chuˈtii luˈh loh xquelrnabwaˈ Dxiohs nicala cun tuhbi si bizloh luˈh xlawaaˈha chenee garoopan yiˈh loh dxih xteenn gabihldxyi
48 hasta tiidxi bwiinn trabahjw duxa nin ayi chaˈloh, nee ayi gariaˈh raˈ ba riˈchi,
49 laasii ziga rrohba zihdxi yihca xi chiˈh zi guelwahw, ziˈchi za chioobaa bwehla yihca garaa raˈ bwiinn.
50 Bwen naa zihdxi, per sidela guñihchin guelnallii, ¿xaalla guunn chiˈh tu dxiaca zaˈcan? Ziˈchi gahca laˈh tu, gulgahca ziga zihdxi nin nallii tin gaca gallu'yi tu loh raˈ bwiinn guidxyiyuh, nee gulguibahannee zaˈca lasaaˈ tu.

10

Jesuhs baluuˈyi ayi nuu taaˈha bwiinn cheˈhla ba
(Mt. 19.1-12; Lc. 16.18)

1 Seguihdu babii Jesuhs loh guihdxyi Capernaum, tin zee Ñiˈh para guihdxyi xteenn Judea cun loh guihdxyi xteenn yuh nin rii stuhbi lahdu guiˈw Jordahn, ya riˈchi badiaaˈha ziahan bwiinn, chiˈchi guzoˈbaloh cagaluuˈyi Ñiˈh laˈh raˈ bwiinn chi ziga naa xcostumbre Ñiˈh.
2 Hohr chi badzihn raˈ paaldaa bwiinn fariseu riˈchi, per ya laˈh raˈ ba guclaaˈdzi raˈ ba guunn raˈ ba prehba laˈh Ñiˈh tin gwaˈha raˈ ba zahca gusiaˈgarii Ñiˈh dxyiˈdxyi nin gunaabadxyiˈdxyi raˈ ba loh Ñiˈh, rahbi raˈ ba:
—¿Ta naa bwen taaˈha tuhbi bwiinn laˈh cheˈhla ba?
3 Chiˈchi rahbi Jesuhs loh raˈ ba:
—¿Cuun nin ruluuˈyi xlehyi Moisehs laˈh tu?
4 Chiˈchi rahbi raˈ ba loh Ñiˈh:

—Basaa'n Moisehs la'h ra' ndxi'hw cun sola tuhbi dxihtsi riahsa xcweenta nin rlaa'ha ra' ba che'hla ra' ba, ya bachi'h rusaa'n ra' ba che'hla ra' ba.

5 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Baca'h Moisehs zi'chi, laasii tantu bwiinn dxiipa tu,

6 per chin gurihxchih guidxyiyuh: “Ndxi'hw cun gunna'h bwi'hnn Dxiohs” ziga rñi' loh Xchihtsi Ñi'h.

7 Neezaa rñi' loh Xchihtsi Ñi'h: “Ni'chin chin ruchinaa tuhbi ndxi'hw, rre'caa ba loh xtaada ba loh xmaah ba ya rbahannee ba la'h gunna'h nin raaca che'hla ba,

8 ya garoopa ra' ba naa ba zigazi tuhsi bwiinn”; naa ra' ba zigazi tuhbi bwiinn xlawaa'ha chiohpa bwiinn.

9 Dxiohs bachi'dxiu-bacha'ga la'h ra' ba, ni'chin nin ayi nuu taa'ha ra' ba.

10 Ya chin rii ra' ba la'n stuhbi yuu', gunaabadxyi'dxyi ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h xcweenta gahca nin rlaa'ha lasaa' bwiinn,

11 chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Sidela la'h tuhbi bwiinn taa'ha ba che'hla ba ya guica'ha ba stuhbi gunna'h, ya zi'chi canee lasaa' zi ra' ba zigazi xtu'h ra' ba,

12 ya sidela la'h tuhbi gunna'h taa'ha ba la'h xpwiinn ndxi'hw ba ya guica'ha ba stuhbi ndxi'hw, bwiinn chi nabahan gubwihlli zi ra' ba.

Bwi'hnntaa'yi Jesuhs yihca ra' biñi'n (Mt. 19.13-15; Lc. 18.15-17)

13 Ya tantu guclaa'dzi ra' bwiinn chi dxihn ra' ba xchi'dxyi Jesuhs, hasta xpiñi'n ra' ba gwanee ra' ba loh Ñi'h, tin badzii'ba naa Ñi'h yihca ra' bi, per chin bwa'ha ra' xpwiinn Ñi'h ni'chi guzo'baloh riidxihldxyinee dxyi'dxyi ra' ba la'h ra' bwiinn nin ze'nee ra' biñi'n ra' chi loh Jesuhs,

14 ya chin bwa'ha Jesuhs zi'chi cayahca, chi'chi bidxyi'chi Ñi'h ya rahbi Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h chi:

—Gulgasaa'n dxie'biiga ra' biñi'n hasta zu'hn, ayi ru gucwe'za tu la'h ra' bi, laasii xquelrnabwa' Dxiohs naa xteenn ra' bwiinn nin nado'laadzi ziga biñi'n ra' rii',

15 nee guchiin nin rñi'n loh tu, bwiinn nin ayi chechiisto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs zigazi naa tuhbi biñi'n nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi xtaada ñi'h, bwiinn chin ayi chuu ra' ba loh xquelrnabwa' Dxiohs.

16 Chi'chi gudi'dzi Ñi'h la'h ra' biñi'n chi, nee tin badzii'ba naa Ñi'h yihca ra' bi nee gunaaba gahca Ñi'h loh Dxiohs tin gacanee Ñi'h la'h ra' biñi'n ra' chi.

Tuhbi ndxi'hw ricu nin nuu ziahan xixteenn ñi'h (Mt. 19.16-30; Lc. 18.18-30)

17 Ya tuhbi dxyih gaduhbi nin cagu'guihn Jesuhs guzee Ñi'h stuhbi nehza, badzihn gallu'n tuhbi ndxi'hw hasta zuu Jesuhs, ya lwehgu bazu'nllihbi bi nezloh Jesuhs,

18 chi'chi rahbi bi loh Ñi'h:

—Daada, mwehsu cha'yi, ¿xa ni'ca gu'nnahn tin guziaa'hahn dxibaa' guibahane'hn Dxiohs para tu'pazi chin gachi'hn?

Chi'chi rahbi Jesuhs loh bi:

—¿Xixnaa rñi' lu'h naan cha'yi'hn? Ayi nin tuhbi bwiinn cha'yi naa xmohda ñi'h sola tuhbi dxi'h Dxiohs naa cha'yi.

19 La'lu'h naann la nin rnabwa' loh Xchihtsi Dxiohs: “Ayi chiinn lu'h bwiinn, ayi gaca lu'h bwiinn gubwihlli, ayi cwaan lu'h, ayi chi'nlaa'dzi lu'h dxixi'hw, ayi gusagui'hi la'h bwiinn, nee gaca nadzii'hi lu'h xcuzahn ra' lu'h.”

20 Chi'chi rahbi ndxi'hw chi loh Ñi'h:

—Mwehsu, garaatii' ra' dxyi'dxyi ca cagazo'badxiaagahn dez chin guhca'hn biñi'n.

21 Chin bwa'ha Jesuhs loh ndxi'hw chi, guhca nadzii'hi sto' Ñi'h la'h bi, chi'chi rahbi
Ñi'h loh bi:
—Stuhbi dxi'h cohsa ria'dxyi guunn lu'h; bwaa tin batoo' garaa xixteenn lu'h ya
chi'chi chi'zi lu'h mweeyi chi guica'ha ra' bwiinn prohbi nin ayi xi nahpa, ya zi'chi zaapa
lu'h guelnaza'ca llaa'ndxibaa', nee lwehgu gahca da'na'hla na'h tin gu'a lu'h xcruhzi
lu'h.
22 Ya chin bihn ndxi'hw chi dxyi'dxyi ra' nin guñi' Ñi'h, guhca nalaasa sto' bi laasii
ziahan roo' xica nahpa bi,
23 chi'chi biahyi Jesuhs tin bwa'ha Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra'
ba:
—¡Nagahn duxa par chu'tii tuhbi bwiinn rricu loh xquelrnabwa' Dxiohs!
24 Ya badxyigaa' duxa loh ra' xpwiinn Ñi'h chin bihn ra' ba nin guñi' Ñi'h, chi'chi rahbi
Ñi'h stuhbi:
—Llii'n ra', ¡lli'balla nagahn naa para chu'tii bwiinn rricu loh xquelrnabwa' Dxiohs!
25 Mas ayi guinagahn ru tiidxi tuhbi camehyu llaa'n tuhbi guihchi guulla, que no ziga
tiidxi tuhbi rricu loh xquelrnabwa' Dxiohs.
26 Chin bihn ra' xpwiinn Ñi'h zi'chi chi'chi rahbi loh lasaa' ra' ba:
—¿Chyuulla gaca chi'h ta'h loh duhlda?
27 Chi'chi bwa'ha Ñi'h loh ra' ba ya rahbi Ñi'h:
—Para bwiinn ra', nagahn ra' dee'; per ayi nee dxi'h para la'h Dxiohs.
28 Chi'chi rahbi Pehdru loh Ñi'h:
—La'h nu la'nu dxugasaa'n garaa nin nadxiaapa nu, tin zo'pana'hla nu yu'bilu'h.
29 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Nee guchiin nin rñi'n loh tu, ziga bwiinn nin nugasaa'n yihdzi ñi'h, xpaah ñi'h,
xmaah ñi', bwihtsi ra' ñi'h, che'hla ñi'h, llii'n ñi'h, o xuh ra' ñi'h pur xcwee'ntahn cun
pur xcweenta xchi'dxyi Dxiohs,
30 zica'ha ra' ba garaa ni'chi stuhbi gaywa'h bweelta mahzi ru loh guidxyiyuh rii'
nicala zidxyi'chinee bwiinn la'h ra' ba, per llaa'ndxibaa' zica'ha ra' ba guelnabahan nin
ayi ñichilohtii' chin gachi ra' ba,
31 laasii chin gadzihn dxyih nin guunn Dxiohs jwisi loh guidxyiyuh, garaa ra' bwiinn
nin ruhnn lligaaba lasahcaduxa ra' ba nnah ayi gaca lasahcatii' ra' ba chi'chi, ya bwiinn
ra' nin ayi lasahca nnah ni'chi ra' gaca lasahca chi'chi.

Nin rioonna bweelta guñi' Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h zahchi Ñi'h (Mt. 20.17-19; Lc. 18.31-34)

32 Ya loh zeezah ra' ba loh neziuh para guihdxyi Jerusalehn ñiidxyuu Jesuhs ya dihtsi
Ñi'h na'hla gadzi'h bichiohpa ra' xpwiinn Ñi'h laasii rdxyihbi ra' ba nee coma guihdxyi
chi nahpa chiinn ra' ba la'h Ñi'h, ya neezaa bwiinn ra' nin zee na'hla la'h Ñi'h rdxyihbi
ra' ba, ya chi'chi gule'caa Jesuhs gadzi'h bichiohpa nin naa xpwiinn Ñi'h tin rahbi Ñi'h
loh ra' ba cuun nin saca Ñi'h, squii' rahbi Ñi'h:
33 —Gulguia'ha, rñi'n loh tu, la'h nu'h zoo para guihdxyi Jerusalehn, ya na'h ziga naan
bwiinn nin gulu'nehza Dxiohs loh guidxyiyuh, zuti'dxi ra' bixohza nin rnabwa' la'h
ra' bixohza na'h cun mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi zuti'dxi ra' ba na'h loh nin guunn
guelguxchisi na'h. Nee guinabwa' ra' ba gachi'hn cun guti'dxi ra' ba na'h loh ra' bwiinn
ziitu,
34 ni'chi ra' gusa'cazii na'h cun gullihdzinee ra' ba na'h, guchahn xihin ra' ba loon cun
gadxiinn ra' ba na'h, per chin dxiohnna dxyih zabahana'hn —rahbi Ñi'h.

Jacobo cun Jwahn gunaaba tuhbi bwehni'hn loh Jesuhs (Mt. 20.20-28)

35 Jacobo cun Jwahn, llii'n Zebedeu, gwabiiga ra' loh Jesuhs ya rahbi ra' ba loh Ñi'h:

—Mwehsu, xclaa'dzi nu guunn lu'h tuhbi bwen nin gachinaaba nu loh yu'bilu'h la'h nu.
36 Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—¿Xini'ca bweni'hnca xclaa'dzi tu gu'nnahn la'h tu?
37 Chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—Chin guinabwa' lu'h loh lla'ñih xteenn lu'h, xclaa'dzi nu zohbanee nu yi'h; tuhbi nu xlahdu derehchu lu'h stuhbi nu xlahdu rrabwehsa lu'h.
38 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Nin ayi gaann tu xiñin nin rnaaba tu. ¿Ta ziza'caziinee tu na'h cun gachinee za tu na'h?
39 Chi'chi rahbi ra' ba:
—Nicala gachinee nu yi'h.
Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Guchii tu ziza'caziinee tu na'h nee zahchinee za tu na'h ziga gachi'hn,
40 per ayi na'pahn derechu guiñaan loh tu cuun nin zohba xlahdu derechu'hn o xlahdu rrabwehsa'hn; sola Dxiohs cwii la'h ra' bwiinn nin so'baneen llaa'n dxibaa'.
41 Ya chin bihn zatsi'h xpwiinn Ñi'h nin gunaaba Jacobo cun Jwahn, bidxyi'chinee ra' ba la'h ra' ba,
42 chi'chi gudihdxyi Jesuhs la'h ra' ba ya rahbi Ñi'h:
—Ba naann tu nin rnabwa' loh ra' bwiinn nin ayi naa ra' bwiinn Israel naa ra' ba ziga dxi'ba nin naguihdzi; neezaa cuun chi'h zi bwiinn nin lasahca loh ra' ba ruhnn zi'chi,
43 per cun la'h tu ayi gaca tu zi'chi, ya nin xclaa'dzi gaca nin mahzi lasahca nahpa gacanee ba la'h ra' lasaa' ba.
44 Zi'chi gahca za nin xclaa'dzi gaca nin mahzi guinabwa' loh tu, nahpa gaca ba ziga tuhbi mooza loh tu,
45 laasii na'h, Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, ayi ze'lda dxi'hn para guunn bwiinn sirba loon, sino que na'h ze'ldahn tin gu'nnahn sirba, nee gudi'hi zan xquelnabahanahn para la'h ra' ziahan ra' bwiinn tin ta'h ra' ba loh duhlda.

Jesuhs basiaca la'h tuhbi bwiinn nin laa Bartimeu ayi biin loh ba (Mt. 20.29-34; Lc. 18.35-43)

46 Ya chi'chi Jesuhs cun garaa za xpwiinn Ñi'h gudii'dxinee Ñi'h la'h ra' ba nez guihdxyi nin laa Jericoh, ya zeena'hla za ziahan ra' bwiinn la'h Ñi'h, ya loh neziuh xteenn rwaa' guihdxyi chi zohba tuhbi bwiinn nin rahca loh ñi'h nin biria'hlah Bartimeu llii'n Timeu, rzohba ba rbwe'he ba cardah,
47 ya chin gudii'dxidxiahga ba zeedii'dxi Jesuhs nin ze' loh guihdxyi Nazaret ri'chi, chi'chi guñi' ba jweersi roo', rahbi ba:
—¡Jesuhs llii'n guehtu Davihd, balahsasto' lu'h na'h!
48 Ya bidxyi'chi ziahan ra' bwiinn ni'chin rahbi ra' ba loh ba:
—¡Biacadxyii! ¡Ayi rñi' lu'h zi'ca!
Per la'h ba mahzi ru jwersi roo' ru cañi' ba:
—¡Llii'n guehtu Davihd, balahsasto' lu'h na'h!
49 Ya guzuhdxyiigah Jesuhs, chi'chi gunabwa' Ñi'h gwaca'ha ra' ba bwiinn chi ya rahbi ra' ba loh ba:
—Bazuhchihpa sto' lu'h, gwasu'nchii; yi'h cabwihdxyi ba.
50 Ya lwehgu gule'caa bwiinn chi lahdxi nin caa dihtsi ba tin gudxihxi ban loh yuh, chi'chi gwasu'nchii gallu'n ba ya gwah ba hasta zuu Ñi'h,
51 chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—¿Xini'ca xclaa'dzi lu'h gu'nnahn pur yi'h?
Chi'chi rahbi bwiinn nin rahca loh ñi'h chi:
—Mwehsu, xclaa'dzihn guunn lu'h gwa'hahn.
52 Chi'chi rahbi Ñi'h:

—Zahca guziaa lu'h, la'h lu'h biaca laasii gwachiisto' lu'h na'h.
Ya hohra chi gahca biaca bizloh ba, ya zena'hla ba la'h Jesuhs loh nehza.

11

Guyu'tii Jesuhs loh guihdxyi Jerusalehn ziga tuhbi rrehyi (Mt. 21-1-11; Lc. 19.28-40; Jn. 12.12-19)

1 Ya chin zeegadzihn Ñi'h guihdxyi ra' nin laa Betfageh cun guihdxyi Betania nin ria'han gahxu loh guihdxyi Jerusalehn nee gahxu za loh dahan nin laa Olivo, guxe'hla Jesuhs chiohpa xpwiinn Ñi'h
2 tin rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Gulcheh loh guihdxyi nin naa gahxu ru, ya chin gadzihn tu ri'chi, ri'chi zwa'ha tu cadu'h tuhbi buhrra nin nadxyi'bi nin nagahdxi gaca nado'tii'; guxachi tu ma, tin dxie'nee tu ma,
3 ya sidela chyuulla guinaabadxyi'dxyi loh tu: "¿Xixnaa rigaxachi tu ma?" squii' guiñi' tu loh bwiinn chi: "Tuhbi bwiinn nin mahzi rnabwa' cachi'hn ma", per lwehgu gahca gusia'garii ba ma.
4 Pwihsi gwah ra' ba ya badxeela ra' ba hasta cadu'h buhrra chi gahxu rwaa' tuhbi pwerta xteenn tuhbi yuu', chi'chi guxachi ra' ba buhrra chi,
5 neezaa gunaabadxyi'dxyi nuhn ra' bwiinn nin rii ri'chi loh ra' ba, rahbi ra' ba:
—¿Xini'ca ruhnn tu? ¿Xinaa riigaxachi tu buhrra ca?
6 Chi'chi rahbi ra' ba ziga rahbi Jesuhs guiñi' ra' ba, ya cun basaa'n ra' ndxi'hw ra' chi zeenee ra' xpwiinn Ñi'h buhrra chi,
7 ya chin baganee ra' ba ma hasta zuu Jesuhs, chi'chi badzii'ba ra' ba xahba ra' ba dihtsi ma, tin guzohba Jesuhs dihtsi ma,
8 ya ziahan ra' bwiinn gudxyihxi ra' ba xahba ra' ba loh neziuh nez hasta zeedii'dxinee ma la'h Ñi'h, ya snuhn ra' ba bachyuu'ga llii'dzi xteenn ra' yahga loh dahan tin gudxyihxi ra' ban loh neziuh hasta tiidxi Ñi'h,
9 ya nuhn ra' bwiinn nin zeeñiidxiuu nez loh Jesuhs, cun snuhn ra' ba nin na'hla la'h Ñi'h, guza'loh cañi' ra' ba jweersiroo', rahbi ra' ba:
—¡Bwen duxa naa Dxiohs! ¡Bwi'hnn taa'yi Dxiohs yihca rrehyi nin ze' pura xcweenta Dxiohs!
10 ¡Bwi'hnn taa'yi Dxiohs la'h guelrnabwa' nin ze' xcweenta xpaah Davihd nu'h! ¡Zuxchiilli Dxiohs!
11 Ya loh nin guyuu'tii Jesuhs loh guihdxyi Jerusalehn, lwehgu gwah Ñi'h la'n guido' roo' ya bwa'hasi za Ñi'h gadiidxitii' nee zigala coma gudxyihla ni'chin lwehgu gahca gubia'gariinee Ñi'h xpwiinn Ñi'h para guihdxyi Betania.

Jesuhs gulu'dii la'h tuhbi yahga ñiigu (Mt. 21.18-19)

12 Ya chin barah gue'la, babiinee Ñi'h xpwiinn Ñi'h guihdxyi Betania, bie'suh bichia'han Ñi'h,
13 chi'chi bwa'ha Ñi'h tuhbi yahga ñiigu zihtu dxyigah nagaa rñah yahga chi cun batahga, ni'chin gwaguia'ha Ñi'h gu nuu xi ñinahxi caa loh yahga chi, per ayi bidxeela Ñi'h nin tuhbin laasii ayi chi'chi dxi'h rcah ñinahxi,
14 ya delanta loh ra' xpwiinn Ñi'h rahbi Ñi'h loh yahga chi:
—Ayiru chuu dxyih guicah ñinahxi loh lu'h.

Jesuhs basiaa la'n guido' roo' (Mt. 21.12-17; Lc. 19.45-48; Jn. 2.13-22)

15 Zee chi'h Jesuhs para Jerusalehn cun xpwiinn Ñi'h, per loh nin guyuu'tii Ñi'h
la'n guido' roo', guzo'baloh babwe'hedxia'hla Ñi'h la'h ra' bwiinn nin cayuhnn guri'xi
ra', garaa nin riigatoo' cun nin riizi' xica ra' ri'chi; nee nezii-nezi'chi gulu'bwih Ñi'h
xmweella ra' bwiinn nin rucha'h mweeyi cun xagaxiiyi ra' nin rutoo' palohmma ra',
16 ya ayi ru basaa'n Ñi'h chyu bwiinn ñidii'dxi nez hasta zohba guido' roo' cun xica
cohsa ra',
17 baluu'yi Ñi'h la'h ra' bwiinn rahbi Ñi'h:
—La'tu naann la xa rñi' Dxiohs ziga caa loh Xchihtsi Dxiohs: "Yiidzihn gaca tuhbi yuu'
hasta dxi' ra' garaa ra' bwiinn guidxyiyuh, tin cwidxyi-guinaaba ra' ba na'h", ¡per la'h
tu cayuhnn tun ziga zi tuhbi cwehva hasta riuu' ra' guba'n!
18 Ya chin bihnn ra' bixohza ra' nin rnabwa' la'h ra' bixohza cun mwehsu ra' nin
ruluu'yi lehyi nin bwi'hnn Jesuhs, gudxi'hyi ra' ba xa chiinn ra' ba la'h Ñi'h, per guyuu'
ra' ba guelnadxyi'bi la'h ra' bwiinn, laasii garaa ra' bwiinn badxyigaa' duxa xcweenta
ziga ruluu'yi Ñi'h,
19 ya chin gurih gue'la, biria'h Ñi'h lahda guihdxyi chi.

Jesuhs baluu'yi la'h ra' xpwiinn Ñi'h xa cwidxyi-guinaaba ra' ba loh Dxiohs (Mt. 21.20-22)

20 Ya chin barah gue'la rsiiyido' gudii'dxinee Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h hasta zohba
yahga ñiigu nin gulu'dii Ñi'h, ya yahga chi gubihdzi la hasta cun nee xtulbaa'han,
21 ya loh nin bagannasto' Pehdru nin guñi' Ñi'h, chi'chi rahbi ba loh Ñi'h:
—Mwehsu, ¡bwa'ha! ¡La'h yahga ñiigu nin gulu'dii lu'h la'n gubihdzila!
22 Chi'chi rahbi Ñi'h:
—Gulchechiisto' tu Dxiohs,
23 pwihsi na'pahn siguhra sidela chyulla gahbi loh dahan rii': "Biya'dxu ri'ca tin gwah
loh ñihsado'", zuzo'badxiahgan xchi'dxyi ba sidela ayi guunn chiohpa sto' ba.
24 Ni'chin nin rñi'n loh tu sidela xiilla guinaaba tu loh Dxiohs, zuni'hi Ñi'hn, ni'chin
nin gulchechiisto' tu la'h Ñi'h.
25 Chin cwidxyi-guinaaba tu loh Dxiohs, sidela nuu chyuulla bwiinn rdxyi'chinee tu,
gulsia'ldasto' tu xtuhlda ba, tin para dxia'ldaza sto' Xtaada tu nin nuu dxibaa' xtuhlda
tu.
26 Sidela ayi dxia'ldasto' tu xtuhlda chyuulla bwiinn, neezaa Xtaada tu nin nuu dxibaa'
ayi dxia'ldasto' za ba xtuhlda tu.

Gunaabadxyi'dxyi ra' ba chyu naa Jesuhs (Mt. 21.23-27; Lc. 20.1-8)

27 Ya chin gubia'gariinee Ñi'h la'h ra' ba para guihdxyi Jerusalehn, gwah Ñi'h la'n
guido' roo' stuhbi, ya ri'chi zeezah Ñi'h chin badzihn ra' bixohza ra' nin rnabwa' la'h
ra' bixohza cun nuhn mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi, cun nuhn bwiinn guhla ra',
28 ya rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—¿Chyu bani'hi guelrnabwa' yi'h tin ruhnn lu'h dzi'n ra' nin cayuhnn lu'h?, o ¿chyu
xquelrnabwa' cayuhnn lu'hn?
29 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Neezaa na'h guina'badxyi'dxyi'hn loh tu tuhbi rsohn, ya sidela chixtee' tu, zidxix-
tee'zahn cun chyu xquelrnabwa' ru'nnahñin.
30 Guldxixtee' loon: ¿Chyu guxe'hla la'h Jwahn bie'garo'bañihsa ba? ¿Ta Dxiohs
gulu'nehza la'h ba o bwiinn zi ra'?
31 Chi'chi rahbi loh lasaa' ra' ba:
—¿Xa guidi'tsi nu'h? Sidela la'h nu'h guidi'tsi nu'h: "Dxiohs gulu'nehza la'h ba",
32 chi'chi nnaa ba loh nu'h: "¿Xixnaa chi'h ayi gwachiisto' tu xchi'dxyi ba?", ¿o zidi'tsi
nu'h: "Tuhbi bwiinnzi guxe'hla la'h Jwahn."?

Per ayi guhdzi ra' ba zi'chi laasii bidxyihbi ra' ba la'h ra' bwiinn, laasii bwiinn ra' nin rii nez chi ruhnn lligaaba Dxiohs guxe'hla la'h Jwahn,
33 pwihsi cun rahbi ra' bwiinn dxixi'hw chi loh Ñi'h:
—Ayi chyu gaann chyu guxe'hla la'h Jwahn.
Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Pwihsi zigasi za ayi nnaa tu chixtee' tu nin canaabadxyi'dxyi'hn loh tu, zi'chi za na'h ayi chixte'hn loh tu chyu bani'hi guelrnabwa' na'h cayu'nnahn dzi'n ra' rii'.

12

Cwenta xteenn ra' mooza dxaaba nin bia'hannee ra' nuhn yahga uhva ra'
(Mt. 21.33-46; Lc. 20.9-19)

1 Ya gwazah bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs cweenta rii', rahbi Ñi'h:
—Guyuu' tuhbi bwiinn, bwi'hnn biñih ba nuhn yahga uhva ra' loh xuh ba, chi'chi bwi'hnn ba lee' gadiidxi loh yuh chi, neezaa bwi'hnn ba tuhbi tanque hasta guixi'h uhba ra', cun bwi'hnncha'yi za ba tuhbi yuu' roo' nin naa ziga tuhbi torre, ya basia'hannee ba loh yuh chi la'h paaldaa bwiinn ra' tin gaapa ra' ban garoolda, ya chin gabwe'hecaan li'hn nahpa gaca garoolda li'hn chi guica'ha ra' ba, ya zee chi'h ba zihtu roo',
2 per chin badzihn dxyih nin guunn garoolda ra' ba li'hn, chi'chi guxe'hla ballwaa'n nin naa xteenn ñi'h loh yuh tuhbi xmooza ba, tin gwagañi' ba loh ra' bwiinn nin bia'hannee loh xuh ba tin ñudi'hi ra' ba li'hn nin ruhnn tucahri ñaca'ha ba,
3 per xlawaa'ha ñudi'hi ra' ba nin ruhnn tucahri ñaca'ha mooza chi, mejor gudxi'ldxyihdxyi ra' ba la'h mooza chi ya ayi chi'h xi badi'hi ra' ba ñaca'ha ba.
4 Seguihdu guxe'hla ba stuhbi xmooza ba loh ra' ba, ya mooza chi basihdzidxiah ra' ba la'h ba gutaa'ha ra' ba yihca ba nee biguii za ra' ba loh ba,
5 per guxe'hla ba snuhn ra' xmooza ba. Nuhn ra' ba gudxi'ldxyihdxyi ra' ba, ya snuhn ra' mooza chi gudxiinn ra' bwiinn nadxaaba ra' chi.
6 'Per bia'dxyi llii'n ba nin nadzii'hi duxa ba, ya luulchima guxe'hla ba llii'n ba, laasii bwi'hnn ba lligaaba: "Pwehda zuzo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi llii'nahn."
7 Per chin badzihn bi, rahbi loh lasaa' ra' nin raa'n loh xuh ba: "Bwa'ha ni'casihn nin dxia'hannee gaduhbi loh yuh rii'; gulchoo'ho gachidxiinn nu'h bi tin la'h si nu'h gachica'ha nu'h gaduhbi loh yuh rii'."
8 Pwihsi guna'zu ra' ba la'h bi, gudxiinn ra' ba la'h bi ya chi'chi bagala'ha ra' ba xcweerpu bi rwaa' yuh chi.
9 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Pwihsi, ¿xi ruhnn tu lligaaba gunnee daada nin naa xteenn ñi'h yahga uhva ra' la'h ra' bwiinn nin gudxiinn la'h llii'n ba? Zi' ba tin dxie'chiin ba garaa ra' bwiinn nin gudxiinn la'h llii'n ba, ya chin cha'loh gachi ra' bwiinn chi, chi'chi gudi'hi ba loh yuh chi la'h ra' guriin bwiinn.
10 Pwehda nagahdxi gu'lda tu loh Xchi'dxyi Dxiohs rahbi:
Dxiah nin gule'hecaa ra' mwehsu albañihyi, dxiah chi baria'caa naa dxiah za'ca nnah.
11 Dxiohs bwi'hnn lligaba zi'chi gaca, nee naan tuhbi bwen duxa para la'h nu'h.
12 Ya chi'chi guclaa'dzi bwiinn dxixi'hw ra' chi ñina'zu ra' ba la'h Ñi'h hohra chi gahca, laasii gwasaa ra' ba dxyi'dxyi nin guñi' Ñi'h loh ra' ba, per bidxyihbi ra' ba ñuhnn ra' ban, laasii rii ziahan roo' bwiinn ri'chi mejor ziaa ra' chi'h ba.

Dxyi'dxyi cweenta xteenn impwestu
(Mt. 22.15-22; Lc. 20.20-26)

13 Chi'chi guxe'hla ra' bwiinn dxixi'hw chi paaldaa ra' bwiinn fariseu loh Jesuhs cun neezaa ra' nin nin naa xpwiinn Herodes tin ñiñi' Ñi'h xilla dxyi'dxyi ra' nin ñuhnn guelguxchisi la'h Ñi'h,

14 ya chin badzihn ra' ba rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—Mwehsu, naann nu xnehza rñi' lu'h cun ganaalla dxyi'dxyi nin guchii, ayi ruhnn lu'h cweenta chyu chi'h zi bwiinn sino que ruluu'yi lu'h cun gaduhbi sto' lu'h xneziuh za'ca Dxiohs; ¿ta naa xnehza gachidxilli nu impwestu loh rrehyi César o ayi chyu chiilli?
15 Per lwehgu guhcabwa' Jesuhs xa naa xigaaba ra' ba, chi'chi rahbi Ñi'h:
—¿Xixnaa ruhnn tu lligaaba guunn tu prehba na'h cun xchixi'hw tu? Gulgaluu'yi tuhbi xmweyi tu na'h tin gwa'hañin.
16 Chi'chi badi'hi ra' ban, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—¿Chyu yihca caa lohon, cun chyu laa caa lohon?
Chi'chi rahbi ra' ba:
—Xteenn emperador.
17 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Gulgadi'hi la'h César nin naa xteenn ba, nee gulgadi'hi za la'h Dxiohs nin naa xteenn Ñi'h.
Ya badxyigaa' duxa loh ra' ba nin guñi' Ñi'h.

Guñi' Jesuhs xcweenta nin gabahan bwiinn loh ra' bwiinn nin guhchi (Mt. 22.23-33; Lc. 20.27-40)

18 Ya chi'chi gwah paaldaa ra' bwiinn nin laa saduseu ra', tin gwaguia'ha ra' ba loh Jesuhs, per saduceu ra' chi ayi riachiisto' ra' ba gabahan ra' bwiinn loh guelguhchi, ni'chin nin gunaabadxyi'dxyi ra' ba cweenta ra' rii' loh Jesuhs, rahbi ra' ba:
19 —Mwehsu, basia'hannee Moisehs dxihtsi la'h nu'h, loh dxihtsi chi caa: "Sidela chyuulla tuhbi ndxi'hw nin bachinaa gachi nen ayi chyu llii'n ra' ba guyuu' cun xcunna'h ba, ni'chin nahpa guica'ha bwihtsi ba la'h gunna'h chi tin chuu llii'n ra' ba xcweenta guehtu guhla bwihtsi ba."
20 Guidi'hnn nu'h nuu gahdzi ndxi'hw ya garaa ra' ba naa tuhsi bwihtsi ra'; bwiinn galoh bachinaa ba ya guhchi ba, per ayi chyu llii'n ba guyuu' cun xcunna'h ba,
21 ya chi'chi guca'ha bwihtsi raroopa ba la'h gunna'h viuhda chi per ayi za chyu llii'n ra' ba guyuu',
22 ya zi'chi gahca za cada tuhbigah ra' ba hasta que no bachinaa gagaadzii ra' ba la'h gunna'h chi, chi'chi neezaa gunna'h chi guhchi per ayi chyu llii' ra' ba guyuu' cun gunna'h chi.
23 Yannah, chin gabia'garii gabahan ra' ba, ¿cuun pa'h xchi'h nin naa che'hla gunna'h chi?, laasii gagaadzii ra' ba bachinaa la'h gunna'h chi.
24 Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Cache'h yihca tu, laasii ayi nu'nbwa' tu loh Xchi'dxyi Dxiohs cun xcweenta xquelrnabwa' Dxiohs.
25 Chin gabahan ra' bwiinn loh guelguhchi, gaca ra' ba ziga aanjla ra'; ayiru guchinaa ra' ba,
26 ya loh ziga nin gabahan ra' bwiinn nin guchi, ¿ta nagahdxi gu'lda tu loh dxihtsi nin baca'h guehtu Moisehs xcweenta la'n yaguichaa' nin gurih bwehla? Dxiohs rahbi loh Moisehs: "Na'h naan Xchiohs Abrahn, Xchiohs Isaac, cun Xchiohs Jacobo."
27 Pwihsi sidela la'h Dxiohs naa xpwiinn Ñi'h la'h ra' bwiinn ra' rii', ayi naa ra' ba bwiinn guuchi laasii nabahannee ra' ba la'h Ñi'h. Ni'chin nin cache'h duxa yihca tu.

Jesuhs guñi' cuun xchi'dxyi lehyi Moisehs nin mahzi lasahca (Mt. 22-34-40)

28 Ya chin badzihn tuhbi mwehsu nin ruluu'yi lehyi, biooba ru bihn dxiahga ba bwengahca basia'garii dxyi'dxyi Jesuhs, ni'chin nin gwabiiga ba loh Ñi'h tin gunaabadxyi'dxyi ba squii' loh Jesuhs:
—¿Cuun xchi'dxyi xlehyi Moisehs nin mahzi lasahca loh garaa ra' dxyi'dxyi lehyi?
29 Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Squii' rñi' dxyi'dxyi nin mahzi lasahca: “Gulgaca'dxiahga bwiinn Israel ra', Xtaada Dxiohs nu'h naa tuhbi dxi'h sola Dxiohs.
30 Gantsii'hi lu'h la'h Xtaada Dxiohs lu'h cun gaduhbi sto' lu'h, cun gaduhbitii' xaalma lu'h, cun gaduhbi lligaaba lu'h, nee cun gaduhbi za xjweersi lu'h.”
31 Zi'chi gahca za rñi' nin raroopa dxyi'dxyi: “Gantsii'hi lu'h bwiinn ra' ziga nadzii'hi lu'h yi'h gahca.” Ayi ru dxyi'dxyi nin mahzi lasahca loh dxyi'dxyi ra' rii'.
32 Chi'chi rahbi mwehsu chi loh Jesuhs:
—Bwengahca, mwehsu; guchii dxyi'dxyi nin rñi' lu'h: Tuhbi dxi'h Dxiohs nuu, nee ayi stuhbi Ñi'h caalla nehza,
33 nee nahpa gantsii'hi lu'h la'h Ñi'h cun gaduhbi sto' lu'h, cun gaduhbi xaalma lu'h, cun gaduhbi xjweersi lu'h, nee cun gaduhbi xigaaba lu'h; nee gantsii'hi lu'h bwiinn ra' ziga nadzii'hi lu'h yi'h gahca, ya dee ra' mahzi lasahcan loh Dxiohs loh ziga xiilla guhn nin gudi'hi lu'h loh Ñi'h.
34 Chin bwa'ha Jesuhs xnehza guñi' mwehsu chi chi'chi rahbi Ñi'h loh ba:
—Ayi zihtu ru dxi'h ria'han lu'h loh xquelrnabwa' Dxiohs.
Ya nin stuhbi ra' ba ayi biaalla ñinaabadxyi'dxyi ru xiilla dxyi'dxyi loh Ñi'h.

¿Chyu llii'n naa Crixtu?
(Mt. 22-41-46; Lc. 20.41-44)

35 Chin nuugaluu'yi Jesuhs xchi'dxyi Dxiohs la'n guido', chi'chi rahbi Ñi'h:
—¿Xa mohda rñi' ra' mwehsu nin ruluu'yi lehyi Crixtu naa llii'n guehtu Davihd?
36 Pwihsi guehtu Davihd gahca, pur Spíritu Saantu guñi' ba rahbi ba:
Daada Dxiohs rahbi loh Daada nin rnabwa' na'h:
“Guzohba xlahdu nanchiin hastayi gadzihn dxyih gutsi'gahn garaa ra' nin rdxyi'chinee
yi'h nez ñaa' lu'h.”
37 'Sidela la'h guehtu Davihd rahbi: “Crixtu guinabwa' na'h”, ¿xaalla gaca chi'h Crixtu llii'n Davihd?
Ya ziahan nin rii ri'chi nasaa baca'dxiahga ra' ba nin cañi' Jesuhs.

Badzii'ba Jesuhs duhlda yihca ra' mwehsu nin ruluu'yi xlehyi Moisehs
(Lc. 21.1-4)

38 Ya loh nin cagaluu'yi Jesuhs rahbi Ñi'h:
—Gulgaca nasiin tin ayi gusagui'hi ra' mwehsu nin ruluu'yi xlehyi Moisehs la'h tu, laasii riuu'sto' ra' ba rahcu ra' ba lahdxi nu'hla nin riuu' hasta yahnn ra' ba, nee xclaa'dzi ra' ba garaa bwiinn gucha'garwaa' naa ra' ba nez loh dxiaa',
39 nee rdxi'hyi ra' ba puur yagaxiiyi za'ca nin lasahca rzohba ra' ba la'n guido', nee cun hasta rahca za guelwahw,
40 neezaa rbwe'hellu'hu ra' ba yihdzi gunna'h viuhda ra', ya hohra chi gahca xchih rbwihdxyi-rnaaba ra' ba loh Dxiohs tin guiñah ra' ba zigazi bwiinn naza'ca duxa, per la'h ra' ba nalasa ru zuhnnee Dxiohs la'h ra' ba.

Xcweenta tuhbi gunna'h viuhda nin gulahchi guhn loh Dxiohs

41 Ya tuhbi bweelta zohba Jesuhs nez zuu ra' alcansía nin riuu' mweyi guelguhn, caywa'ha Ñi'h xa rula'h ra' bwiinn mweeyi la'n alcansía ra' chi, neezaa ziahan ra' bwiinn rricu riigala'ha za ziahan mweeyi,
42 ya hohra chi gahca badzihn tuhbi viuhda prohbi, bala'ha ba chiohpa mweyi ga'yu'hn la'n alcansía chi,
43 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—Guchiin nin rñi'n loh tu, gunna'h viuhda prohbi ca ziahan ru mweeyi bala'h ba loh snuhn ra' bwiinn nin bala'ha ra' mweeyi la'n alcansía ca,
44 pwihsi garaa ra' ba nin ria'hancah si rula'ha ra' ba, per gunna'h ca loh xquelprohbi ba, bala'ha ba garaa meewyi'hn nin nahpa ba, hasta nin ñio'h xquehta ba.

13

Badi'hi Jesuhs rsohn cwih guido' roo'
(Mt. 24.1-2; Lc. 21.5-6)

1 Chin baria'h Jesuhs la'n guido' roo', chi'chi guñi' tuhbi ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h, rahbi ba:
—Mwehsu, ¡bwa'ha dxiah roo ra' ca nee bwa'ha yuu' rooza ra' ca!
2 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—¿Ta rwa'ha lu'h yuu' roo rii' nnah? Per zadzihn dxyih nin ayi dxia'hancah nin tuhbi dxiah nin dzi'ba yihca lasaa' ra', garaa ra'n zibwih ra'n.

Sehn ra' nin gaca chin amwerla ñichiloh guidxyiyuh
(Mt. 24.3-28; Lc. 21.7-24; 17.22-24)

3 Lwehgu zeenee Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h tuhbi dahan nin laa Olivo nin ria'han gahxu hasta zohba guido', ri'chi zohba Ñi'h, chin gunaabadxyi'dxyi ra' Pehdru cun Jacobo cun Jwahn neezaa Andrehs loh Jesuhs squii':
4 —Gunnah loh nu, ¿cuuca gaca cohsa ra' ca, nee xa naa sehn ra' nin gaca chin amweer la'n gaca ra'?
5 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Gulgahca nasiin tin ayi chyuulla gusagui'hi la'h tu,
6 laasii zi' ziahan ra' bwiinn nnaa ra' ba: "Na'h naan Crixtu", ya zi'chi gusagui'hi ra' ba ziahan bwiinn.
7 'Chin dxiinn tu cayahca guehrru riidxiinn lasaa' ra' bwiinn o guelnadxyi'bi xteenn guehrru, ayi xi lligaaba guunn tu laasii zi'chi nahpa gaca, per nagahdxi gadzihn dxyih nin ñichiloh guidxyiyuh.
8 Tuhbi lahdxyi bwiinn guca'nee la'h stuhbi lahdxyi bwiinn, neezaa paaldaa ra' gubieerna chindxinee la'h spaaldaa ra' ba, nee gaca lluh roo' ra' ziahan lahta, nee chuu za gubihn ziahan lahta, per galoh gaca garaa ra' cohsa ra' rii' gue'du so'baloh zi guelrza'cazii ni'chi.
9 'Gulgaca nasiin laasii zina'zu ra' ba la'h tu neezaa zuti'dxi ra' ba la'h tu loh ra' guxchisi, nee guca'yahga ra' ba la'h tu la'n xquido' bi'tu'hn ra' ba, cun zuti'dxi ra' ba la'h tu loh ra' gobernador ra' cun loh ra' rrehyi ra' tin gaca guiñi' tu xchi'dxyi'hn loh ra' ba.
10 Galoh nin nagahdxi gaduhbi guidxyiyuh, nahpa guidi'chi xchi'dxyi Dxiohs loh garaa ra' bwiinn guidxyiyuh,
11 nee ayi xi lligaaba guunn tu xa guiñi' tu loh ra' ba chin guina'zu ra' ba la'h tu, chin guti'dxi ra' ba la'h tu loh ra' nin rnabwa'. Gulguiñi' loh ra' ba nin guluu'yi Dxiohs la'n lasto' tu guiñi' tu, laasii ayi la'h dxi'h tu nin guiñi' sino que Spíritu Saantu nin rbweeza la'n lasto' tu gacanee la'h tu.
12 Ndxi'hw ra' zuti'dxi ra' ba bwihtsi ra' ba loh guelguhchi, cun nee daada ra' cun llii'n ra' ba ya llii'n ra' ba zuca'nee ra' bi la'h ra' ba, tin guti'dxi ra' bi la'h ra' ba loh guelguhchi,
13 ya garaa ra' bwiinn guidxyiyuh guidxyi'chinee ra' ba la'h tu laasii riachiisto' tu xchi'dxyi'hn, per bwiinn nin ayi cwe'hesto' ñi'h xchi'dxyi'hn bwiinn chi ta'h loh duhlda tin guziaa ba dxibaa'.
14 'Ya chin gwa'ha tu nin naa guelrdxyi'chinee loh Dxiohs, nin naa guelruñichiloh loh Dxiohs ziga baze'ta guehtu profeta Daniel; chin gwa'ha tu zuu ni'chi nez ayi ruhnn tucahri suu'hun, ni'chi bwiinn ra' nin rii guihdxyi Judea nahpa gullu'n ra' ba para loh dahan,
15 ya bwiinn nin caa yihca yihdzi ñi'h ayi dxieeta ra' ba chegale'he ra' ba xixteenn ra' ba la'n yihdzi ra' ba,
16 ya bwiinn ra' nin rii ra' la loh dahan ayi ru guibia'garii ra' ba chegalli'hi ra' ba xahba ra' ba.

17 ¡Prohbi la'h ra' gunna'h nin nu'a llii'n ra' la'n dxyih ra' chi o gunna'h ra' nin ca'ha bado'!
18 Gulguinaaba loh Dxiohs ayi gaca cohsa ra' rii' loh bwe'hw nin rahca nahlda,
19 laasii guelrza'cazii nin chuu loh guidxyiyuh la'n dxyih ra' chi gacan guelrza'cazii roo ru loh xichi'zi stuhbi guelrza'cazii nin guhca cun nin cayahca dez chin gulahchix-chih Dxiohs guidxyiyuh, nee ayi guibia'garii stuhbi guelrza'cazii ziga ni'chi,
20 nee sidela la'h Dxiohs ayi guchyuu'ga Ñi'h yihca ra' dxyih ra' chi, ayi chyu ta'h tii'; per zuchyuu'ga Ñi'h yihca ra' dxyih chi laasii nadzii'hi Ñi'h la'h ra' bwiinn ra' nin bibwi'hi ra' la gaca ra' xpwiinn Ñi'h.
21 'Nee chin gadzihn dxyih ra' chi, sidela chyuulla nnaa loh tu: "¡Bwa'ha, la'h Crixtu zuu rii'!", o "¡Bwa'ha, ri'chi la'h ba zuu!", ayi chechiisto' tu bwiinn nin nnah zi'chi,
22 laasii bwiinn ra' nin rñi' si, nnah naa ra' ba Crixtu nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs ya zuhnn ra' ba sehn ra' cun dzi'n roo' ra' tin zi'chi gusagui'hi ra' ba la'h ra' bwiinn, nee sidela ñahca pwehda hasta nee bwiinn ra' nin gulii Dxiohs guiclaa'dzi ra' ba gusagui'hi ra' ba.
23 Ni'chin nin gulgaca nasiin. Loh garaa ra' cohsa ra' rii' la'n guñi'neen la'h tu.

Jesuhs guñi' xa gaca dxyih nin gabia'garii Ñi'h loh guidxyiyuh (Mt. 24.29-35, 42.44; Lc. 21.25-36)

24 Rahbi za Ñi'h:
—Per chin cha'loh ra' dxyih xteenn guelrza'cazii chi, zacahyi loh gubihdxyi neezaa bwe'hw ayi gudi'hi ru bia'ñih,
25 neezaa dxih nin nuu llaa'ndxibaa' dxiaaba ra'n hasta nee cohsa ra' nin rbahchi xnehza dxih nin nuu llaa'ndxibaa' guiñi'bi,
26 ya chi'chi gwa'ha ra' bwiinn gadzihna'hn ziga bwiinn nin gulu'nehza Dxiohs, dxie'ldahn la'n xcahyi cun gaduhbi guelrnabwa' cun lla'ñih,
27 ya guixe'hla ra'n xaanjla'hn gaduhbitii' loh guidxyiyuh cun gaduhbitii' dxibaa' tin gutiaa'ha ra' ba la'h ra' bwiinn nin gulii Dxiohs.
28 'Gulguia'ha loh tuhbi yahga ñiigu; chin gwa'ha tu la'ra' yahga cabwe'he bwii'ni'hn, la'hgahca tu rahcabwa' tu lwehgu radzihn bwe'hw nin dxiaaba ñihsadxiah,
29 zi'chi gahca za chin gwa'ha tu la'ra' cohsa ra' rii' cayahca, la'h gahca tu gacabwa' tu lwehgu gahca guibia'gariin tin guinabwa'n.
30 Guchiin nin rñi'n loh tu, garaa cohsa ra' rii' gacan galoh gachi ra' bwiinn nin rii nabahan ra' la'n dxyih ra' rii'.
31 Dxibaa' cun guidxyiyuh ziñichiloh ra'n per xchi'dxyi'hn ayi ñichiloh ra'n,
32 per dxyih cun hohra nin gaca cohsa ra' chi ayi chyu gaann; nin xaanjla ra' Dxiohs ayi gaann ra', cun na'h nin naan Llii'n Dxiohs ayi ga'nnahn xohra gaca cohsa ra' chi, sino que yu'bi Xtaadasihn naann xohra gacan,
33 ni'chin nin gulgaca nasiin laasii ayi chyu gaann xohra gadzihn dxyih ra' chi.
34 Gacan ziga tuhbi ndxi'hw nin rusia'han yihdzi ñi'h, bachi'h zee ba zihtu roo', ya rusia'hannee ba garaatii' la'h xmooza ba, cada tuhbigah ra' ba cun dzi'n nin nahpa guunn ra' ba, ya rahbi ba loh mooza nin rahpa rwaa' lee' guhlda'tsi ba.
35 Zi'chi za gulcwihsiin laasii la'h tu naa tu ziga la'h ra' ba nin ayi gaann tu cuuca guibia'garii xballwa'n tu; ayi gaann tu gu gudxyih gabia'garii ba o garoolda gue'la, o gucahyi, o rsiiyido',
36 tin ayi darpwenta guibia'garii ba nee na'llgahsi si tu.
37 Nin rñi'n loh tu cañi'n loh garaatii' tu; ¡gulcwih nasiin para hohra chi!

14

Bia'han dxyi'dxyi ra' ba xa guina'zu ra' ba la'h Jesuhs (Mt. 26.1-5; Lc. 22.1-2; Jn. 11.45-53)

1 Ria'dxyi schiohpa dxyih para lañih paascu chin rahw ra' ba pahn nin ayi rahcacha'yi
cun levaduhra, ya bwiinn ra' nin rnabwa' la'h ra' bixohza cun mwehsu ra' nin ruluu'yi
lehyi Moisehs, cadxi'hyi ra' ba xa guunn ra' ba tin chiinn ra' ba la'h Jesuhs pur
guelrusagui'hi nin xclaa'dzi ra' ba guunn ra' ba,
2 pwihsi nuhn ra' ba rahbi:
—Ayi chyu chiinn la'h Jesuhs dxyih lañih tin ayi chasa ra' bwiinn guihdxyi chindxyi-
nee ra' ba la'h nu'h.

Tuhbi gunna'h nin guda'bi nsehchi nahxi yihca Jesuhs (Mt. 26.6-13; Jn. 12.1-8)

3 Chin nuu Jesuhs tuhbi guihdxyi nin laa Betania, gwah Ñi'h yihdzi Simohn nin
guhchyi guii'dxiu tihxi ñi'h; ri'chi zohba Jesuhs hasta zuu mweella chin badzihn tuhbi
gunna'h nin gwanee tuhbi mwehdxi bi'tu'hn nsehchi nahxi nin lasahcaduxa mweeyi
ziahan, seguihdu gutaa'ha bi yahnn mwehdxi chi, chi'chi guda'bi bi nsehchi chi yihca
Jesuhs,
4 ya bidxyi'chi nuhn ra' nin rii ri'chi, chi'chi rahbi loh lasaa' ra' ba:
—¿Xixnaa calli'n nsehchi nahxi ca?
5 Ñahca ñidoo'hon mas chohnna gaywa'h denariu, tin ñahcanee'hen la'h ra' bwiinn
prohbi.
Ya ni'chin cañi'yah ra' ba la'h gunna'h chi,
6 ya rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Gulgasaa'n bi; ¿xixnaa cayuhnn tu llahn la'h bi? Naa bwen nin bwi'hnn bi,
7 pwihsi bwiinn prohbi zwa'ha tu loh ra' ba gaduhbi nin guibahan dxi'h tu nee zahca
gacanee tu la'h ra' ba chin xclaa'dzi chi'h zi tu; per na'h ayi gaduhbi nin guibahan tu
gwa'ha tu na'h o chuuneen la'h tu.
8 Gunna'h rii' bwen gahca bwi'hnn bi cun nin guhca bwi'hnn bi: guda'bigah bi
nsehchi nahxi na'h, tin chee xcwee'rpuhn la'n ba'.
9 Guchiin nin rñi'n loh tu, ca chi'zi lahta xteenn guidxyiyuh hasta gadzihn xchi'dxyi
Dxiohs ziñi' ra' za ba xcweenta nin bwi'hnn gunna'h rii' pur na'h, tin dxiagannasto' tu
la'h bi.

Judas batoo' la'h Jesuhs (Mt. 26.14-16; Lc. 22.3-6)

10 Pwihsi seguihdu guca'ha Judas Iscariote, nin naa tuhbi xpwiinn Jesuhs loh gadzi'h
bichiohpa xpwiinn Ñi'h, gwaguihtsi ba loh ra' bwiinn nin rnabwa' la'h ra' bixohza tin
dxiuu'n ntriehgu Judas la'h Jesuhs loh ra' ba,
11 ya chin bihn ra' ba zi'chi guunn Judas biahxi ra' ba, ni'chin guhdzi ra' ba gudi'hi ra'
ba nuhn mweeyi la'h Judas sidela guunn ban, chi'chi guza'loh gudxi'hyi Judas xa guunn
ba para dxiu'n ba ntriehgu la'h Jesuhs loh ra' ba.

Lulchima nin gudahwxchihnee Jesuhs la'h ra' xpwiinn Ñi'h (Mt. 26.17-29; Lc. 22.7-23; Jn. 13.21-30; I Co. 11.23-26)

12 Ya mwer dxyih lañih chin rahw ra' bwiinn Israel pahn nin ayi rahcacha'yi cun
levaduhra, chin rdxiinn ra' ba lli'hyi nin gahw ra' ba xchih paascu, pur nin riaganna
sto' ra' ba dxyih chi nin bare'h ra' ba loh guihdxyi Egiptu, chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra'
xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h rahbi ra' ba:
—¿Canehza xclaa'dzi lu'h gachidi'hnncha'yi nu guelwahw xteenn xchih paascu rii'?
13 Chi'chi guxe'hla Ñi'h chiohpa xpwiinn Ñi'h ya rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Gulcheh lahda guihdxyi. Ri'chi zadxa'ga tu tuhbi bwiinn nin nu'a tuhbi rii' ñihsa;
chena'hla tu la'h ba,
14 ya hasta dxiu'garii ba gulguiñi' loh nin naa yihdzi ñi'h ri'chi: "Nnaa mwehsu:
¿Canehza ria'han cwaartu hasta gahwchihnee ba xpwiinn ba xchih paascu rii'?"

15 Ya la'h bwiinn chi lwehgu si guluu'yi ba hasta naa cwaartu roo' nin nuu guiya' la'n
naa listu la. Ri'chi gulguiguihn nin guida'wxchih nu'h.
16 Chi'chi guna'zu nehza ra' xpwiinn Ñi'h tin zee ra' ba lahda guihdxyi chi, ya guyaa
bare'caa garaatii' nin guhdzi Jesuhs, chi'chi bwi'hnncha'yi ra' ba xchih paascu ri'chi
para garaa ra' ba cun la'h Ñi'h,
17 ya chin guhca guxiin badzihnnee Jesuhs la'h ra' snuhn ra' xpwiinn Ñi'h,
18 ya loh riiyahw ra' ba rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Guchiin nin rñi'n loh tu, tuhbi gahca tu ziga cayahwnee tu na'h rii' zutoo' na'h.
19 Chi'chi guhca nalaasa sto' ra' xpwiinn Ñi'h, ya gunaabadxyi'dxyi ra' ba tuhbigah ra'
ba loh Ñi'h, rahbi ra' ba:
—¿Ta na'han?
20 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Bwiinn chi naa tuhbi nin naa tu tsi'h bichiohpa xpwii'nnahn, nin nuugagahdxyi
xpahn ñi'h loh xplahtuhn ziga gahca na'h.
21 Guchii nahpa ziaa'hahn ziga naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, ¡per prohbi za la'h
bwiinn nin gutoo' na'h! Mas cha'yi ayi ñaalaa ba loh guidxyiyuh rii'.
22 Ya loh gaduhbi nin riiyahw ra' ba, guca'ha Jesuhs tuhbi pahn, tin badi'hi Ñi'h
guelzuxchiilli loh Dxiohs, hohra chi gutaa'ha Ñi'hn gudxi'zi Ñi'hn loh ra' ba, chi'chi
rahbi Ñi'h:
—Gulguica'han, laasii dee nin naa ziga ti'xihn.
23 Chi'chi guca'ha Ñi'h tuhbi cohpa vihnnu, ya chin guya'loh badi'hi Ñi'h guelzuxchiilli
loh Dxiohs, chi'chi badi'hi Ñi'hn la'h ra' ba tin gudxi'zi loh lasaa' ra' ba vihnnu chi,
24 chi'chi rahbi Ñi'h:
—Vihnnu rii' naa ziga rihn nin nuu'huhn, nin guilli'hihn chin chiinn ra' ba na'h
xcweenta ziahan ra' bwiinn guidxyiyuh,
25 nee guchiin nin rñi'n loh tu, ayi ru guibia'garii guee'hehn vihnnu la'h tu, hasta que
no guee'heñin stuhbi hasta rnabwa' Dxiohs llaa'ndxibaa'.

Rahbi Jesuhs guiñi' Pehdru ayi nu'nbwa'tii' ba la'h Ñi'h

26 Ya chin guya'loh bi'lda ra' ba tuhbi himno, chi'chi gwah ra' ba tuhbi dahan nin laa
Olivo,
27 ri'chi rahbi Jesuhs:
—Garaatii' tu gusaa'n tu na'h nnague'la, laasii rñi'n loh Xchihtsi Dxiohs: “Gusaa'n Ñi'h
chiinn ra' ba la'h baxtohra, ya lli'hyi ra' zullu'n ra' ma.”
28 Per chin gabahana'hn, galooruhn guzaa'ñiidxiuhn nez loh guihdxyi Galilea que la'h
tu.
29 Chi'chi rahbi Pehdru:
—Nicala garaa ra' ba gusaa'n ra' ba yi'h, per na'h ayi gusa'na'hn yi'h.
30 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Guchiin nin rñi'n loh lu'h, nnah gue'la gahca antes nin guca'hyahn dxiidxinguhla
chiohpa bweelta, ziñi' lu'h chohnna bweelta ayi nu'nbwa'tii' lu'h na'h.
31 Chi'chi rahbi Pehdru:
—Nicala gachi za nu'h, ayi gasa'na'hn yi'h.
Nee zi'chi gahca za rahbi ra' ru gallee xpwiinn Ñi'h.

Gudihdxyi-gunaaba Jesuhs loh Xtaada Dxiohs Ñi'h loh weerta nin laa Getsemanii (Mt. 26.36-46; Lc. 22.39-46)

32 Ya chin badzihnnee Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h tuhbi lahta hasta laa Getsemanii,
chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Gulsohba rii' gaduhbi nin cwidxyi-guina'ba'hn loh Xtaa'dahn nin nuu dxibaa' tin
gacanee Ñi'h na'h.

33 Ya gwanee Ñiˈh laˈh Pehdru, Jacobo, cun Jwahn, riˈchi guhca nalasa duxa stoˈ Ñiˈh,
34 chiˈchi rahbi Ñiˈh loh raˈ ba:
—Laˈn lastoˈn nuu tuhbi guelnalasa xteenn guelguhchi, guldxiaˈhan si riiˈ ayi gasi tu.
35 Ya seguihdu gwah Jesuhs delanta ru, tin riˈchi baruˈhn Ñiˈh hasta loh yuh, tin gudihdxyi-gunaaba Ñiˈh loh Xtaada Dxiohs Ñiˈh tin ñuldaˈh Xtaada Ñiˈh laˈh Ñiˈh loh trabahjw duxa nin nahpa tiidxi Ñiˈh chi,
36 ya loh cabwihdxyi-canaaba Ñiˈh rahbi Ñiˈh:
—Paah, ¿tayi gaca guchaˈh xigaaba luˈh tin guhldaˈh luˈh naˈh loh trabahjw duxa nin tiˈdxiˈhn? Per ayi gacan ziga naa xigaaˈbahn sino que ziga naa xigaaba luˈh.
37 Ya seguihdu gwasuˈnchii Ñiˈh tin gwaguiaˈha Ñiˈh cuun raˈ xpwiin Ñiˈh, ya chin badzihn Ñiˈh nez rii raˈ ba, bwaˈha Ñiˈh laˈh raˈ ba naˈxgahsi, chiˈchi rahbi Ñiˈh loh Pehdru:
—Simohn, ¿ta naˈxgahsi luˈh? ¿Ta nin tuhbi hohra ayi bwiˈhnn luˈh waanta ñiriaˈxcaˈlda luˈh?
38 Ayi gasiru tu, mas chaˈyi gulcwihdxyi-gulguinaaba loh Dxiohs tin gacanee Ñiˈh laˈh tu tin ayi gusaguiˈhi bwiinndxaaba laˈh tu. Lastoˈ tu xclaaˈdzi guunn tu xnehza per tihxi tu casiˈnaaˈhan.
39 Chiˈchi biriaˈcaa Ñiˈh stuhbi nez rii raˈ ba tin gudihdxyi-gunaaba laˈgaˈh Ñiˈh loh Xtaada Dxiohs Ñiˈh cun dxyiˈdxyi gahca nin guñiˈ Ñiˈh galoh,
40 ya chin gubiaˈgarii Ñiˈh stuhbi, laˈh raˈ ba naˈxgahsi laasii nuu duxa bacaˈlda loh raˈ ba, ya nin ayi gaann raˈ ba xa ñusiaˈgarii raˈ ba dxyiˈdxyi loh Ñiˈh hohra chi,
41 ya nin riohnna bweelta rbiaˈgarii Ñiˈh chiˈchi rahbi Ñiˈh:
—¿Ta zezahtiiˈ naˈxgahsi tu? Gulchestii tin laˈh hohra bigaˈha guinaˈzu bwiinn duhlda laˈh Lliiˈn Dxiohs nin naa ndxiˈhw.
42 Gulchestii tin gulchoˈho, laasii laˈh nin guunn ntriehgu naˈh zeˈgadzihn.

Chin binaˈzu Jesuhs
(Mt. 26.47-56; Lc. 22.47-53; Jn. 18.2-11)

43 Ya gaduhbi nin cañiˈgahca Jesuhs loh raˈ xpwiinn Ñiˈh, badzihn Judas nin naa tuhbi gahca xpwiinn Ñiˈh cun ziahan raˈ bwiinn nin nuˈa raˈ spahda cun garrohta, zee raˈ ba pur xchiˈdxyi raˈ bixohza raˈ nin rnabwaˈ laˈh raˈ bixohza cun pur xchiˈdxyi raˈ mwehsu raˈ nin ruluuˈyi xlehyi Moisehs cun pur xchiˈdxyi raˈ bwiinn guuhla raˈ xteenn raˈ bwiinn Israel.
44 Ya Judas nin biuˈn ntriehgu laˈh Ñiˈh rahbi loh raˈ bwiinn duhlda chi nin naa tuhbi sehn gaca squiiˈ:
—Bwiinn nin guchaˈga rwaaˈhahn, bwiinn chi naa laˈh ba; guinaˈzu tu ba nee gulgahpa dziˈtsi laˈh ba.
45 Pwihsi seguihdu gwabiiga Judas hasta zuu Jesuhs chiˈchi rahbi ba loh Ñiˈh:
—¡Chaan Mwehsu!
Chiˈchi bachaˈgarwaaˈ ba loh Ñiˈh,
46 ya lwehgu gwabiiga raˈ ba tin gunaˈzu raˈ ba laˈh Ñiˈh,
47 per tuhbi ndxiˈhw nin zuu hasta zuu Jesuhs guleˈhe bi tuhbi spahda tin bachyuuˈga bi dxiahga xmooza bwiinn nin rnabwaˈ laˈh raˈ bixohza,
48 chiˈchi rahbi Jesuhs loh raˈ bwiinn chi:
—¿Xixnaa rluuˈyi nee xpahda cun garrohta nuˈa tu zeˈ tu, tin guinaˈzu tu naˈh ziga zi tuhbi gubaˈn?
49 ¿Xixnaa chin baluˈyiˈhn xchiˈdxyi Dxiohs laˈh tu laˈn guidoˈ rooˈ garaa dxyih ayi gunaˈzu tu naˈh? Per squiiˈ gaca tin bariaˈcaa ziga caa loh Xchihtsi Dxiohs.
50 Ya chiˈchi garaa raˈ xpwiinn Ñiˈh basaaˈn laˈh Ñiˈh cun biahchi raˈ ba,

51 ya chin zeenee bwiinn duhlda raʹ chi laʹh Jesuhs neezaa tuhbi biʹnxtuhbi naʹhla laʹh
Ñiʹh duʹbi bi tuhbi sahbna; gunaʹzu raʹ ba laʹh bi
52 per biriaʹtiiʹ bi laʹn sahbna chi ya bwiʹhnn bi gahn ballu'n bi ziaa llaʹteh chiʹh bi.

Gwanee raʹ ba Jesuhs loh bixohza rooʹ
(Mt. 26.57-68; Lc. 22-54-55, 63-71; Jn. 18.12-14, 19-24)

53 Ya seguihdu gwanee raʹ ba laʹh Ñiʹh loh bixohza nin mahzi rnabwaʹ, riʹchi ba-
diaaʹhaza snuhn raʹ bixohza nin nahpa balaaquiʹhn guelrnabwaʹ cun neezaa bwiinn
guhla raʹ xteenn raʹ bwiinn Israel, cun neezaa mwehsu raʹ nin ruluuʹyi xlehyi Moisehs,
54 ya Pehdru zihtu-zihtu naʹhla ba hasta laaʹyitiaaʹha xteenn yihdzi bixohza rooʹ,
zohba Pehdru dxaʹga ba loh raʹ bwiinn nin rahpa riʹchi, tin cagabihdxyinee Pehdru laʹh
raʹ ba.
55 Laʹh raʹ bixohza nin rnabwaʹ laʹh raʹ bixohza, cun garaa raʹ bwiinn guhla raʹ cun nin
naa raʹ guxchisi, cadxiʹhyi xiilla tuhbi xquelchiah Jesuhs tin gachi Ñiʹh, per ayi bidxeela
raʹ ban.
56 Nee ziahan raʹ ba guñiʹ raʹ ba puur dxyiʹdxyi dxixiʹhw pur laʹh Ñiʹh, per dxyiʹdxyi
nin guñiʹ raʹ ba pur laʹh Ñiʹh ayi naa raʹn tuhbiloh sino que guriin-guriin,
57 per gwasuʹnchii snuhn raʹ ba tin bacaʹchiah raʹ ba laʹh Jesuhs, rahbi raʹ ba:
58 —Garaa nu bihn nu guñiʹ ba: “Naʹh gucwiin guidoʹ riiʹ nin bwiʹhnnchaʹyi raʹ
bwiinn, ya chin dxiohnna dxyih, guunnchaʹyiʹhn stuhbin nin ayi gaca chaʹyi cun naa
raʹ bwiinn.”
59 Per nicala squiiʹ rahbi raʹ ba per guriin-guriin guhca xchiʹdxyi cada tuhbigah raʹ ba,
60 ya chiʹchi gwasuʹnchii bixohza rooʹ nin rnabwaʹ galaayi raʹ tin gunaabadxyiʹdxyi
ba loh Jesuhs squiiʹ:
—¿Tayi chixteeʹ luʹh? ¿Xi dee nugacaʹchiah raʹ ba yiʹh?
61 Per laʹh Jesuhs ayi guñiʹtiiʹ Ñiʹh, chiʹchi gunaabadxyiʹdxyi ba stuhbi loh Ñiʹh:
—¿Ta yiʹh naa luʹh Crixtu, Lliiʹn Dxiohs nin nabahan dziʹtsi?
62 Chiʹchi rahbi Jesuhs:
—Naʹhan, ya laʹh tu zwaʹha tu Lliiʹn Dxiohs nin naa ndxiʹhw soobaa Ñiʹh xlahdu dere-
hchu Dxiohs nin rnabwaʹtiiʹ, nee zwaʹha za tu guibiaʹgariin laʹn xcahyi llaaʹndxibaaʹ.
63 Ya chiʹchi gucaʹha bixohza nin rnabwaʹ chi gudxiʹllu ba lahdxi nin nahcu ba, ziga
tuhbi sehn cañiʹyah Jesuhs laʹh Dxiohs, niʹchin rahbi ba:
—¡Ayi xi xchiʹhn ru nuʹh dxihnn nuʹh!
64 Laʹhtu bihn la xa guñiʹyah ba laʹh Dxiohs. Nnahaxchiʹh, ¿xi nnaa tu pur niʹca?
Ya garaa raʹ ba gunaaba raʹ ba gachi Ñiʹh.
65 Ya nuu raʹ ba bachah xihin raʹ ba loh Ñiʹh cun neezaa basieʹw raʹ ba loh Ñiʹh chiʹchi
guyaʹzi raʹ ba loh Ñiʹh, ya rahbi raʹ ba:
—¡Guhcabwaʹ chyuñin nin guyaʹzi loh luʹh!
Ya seguihdu gudahpa raʹ guixaʹga raʹ loh Ñiʹh.

Guñiʹ Pehdru ayi nuʹnbwaʹtii ba laʹh Jesuhs
(Mt. 26.69-75; Lc. 22.56-62; Jn. 18.15-18, 25-29)

66 Ya loh zohba Pehdru laaʹyitiaaʹha laʹn gueeta chi, gudiiʹdxi tuhbi gunnaʹh nin ruhnn
dziʹn riʹchi,
67 chiʹchi bwaʹha bi laʹh Pehdru zohba ba gabihdxyi za ba cweeʹ dxih nin rii riʹchi,
niʹchin rahbi bi loh Pehdru:
—Nee yiʹh guyuuʹnee luʹh laʹh Jesuhs nin zeʹ guihdxyi Nazaret.
68 Chiʹchi rahbi Pehdru:
—¡Ayi nuʹnbwaʹn ba, nee nin ayiza rahcabwaʹn xiniʹca nin cañiʹ luʹh!
Lwehgu gwasuu ba nez hasta riuuʹtiiʹ raʹ ba, ya hohra chi bacaʹhyahnn tuhbi dxiidxin-
guhla.

69 Ya chin bwa'ha gunna'h chi la'h Pehdru stuhbi, rahbi bi loh ra' nin rii ri'chi:
—¡Gulguia'ha! ¡Bwiinn ca naa tuhbi xpwiinn Jesuhs!
70 Per basagui'hi la'ga'h Pehdru stuhbi, ya mas balaaqui'hn rahca rahbi ra' nin rii ri'chi loh Pehdru:
—¡Guchii pa'can! ¡Nee lu'h naa lu'h tuhbi xpwiinn Jesuhs, laasii naa lu'h tuhbi bwiinn Galilea!
71 Chi'chi guzo'baloh guñi' chihpa Pehdru rahbi bi:
—¡Ayi nu'nbwa'tii'hihn la'h ndxi'hw ca nin ayi ga'nnahn xiñin nin riiñi' tu loon!
72 Ya hohra chi gahca baca'hyahnn dxiidxinguhla nin raroopa bweelta, ya hohra chi bagannasto' Pehdru dxyi'dxyi ra' nin guñi' Jesuhs loh bi: "Galoh nin guca'hyahnn dxiidxinguhla chiohpa bweelta, ya ziñi' lu'h nin rioonna bweelta ayi nu'nbwa'tii' lu'h na'h." Ya chi'chi bwi'hnn bi lligaaba xcweenta ra' dxyi'dxyi ra' rii chi'chi guzo'baloh cayu'n bi nalasa duxa.

15

Jesuhs delanta loh xquelrnabwa' Pilahtu
(Mt. 27.1-2, 11-14; Lc. 23.1-5; Jn. 18.28.38)

1 Ya chin barah gue'la, chi'chi badiaa'ha bixohza nin rnabwa' la'h garaa ra' bixohza cun bwiinnguuhla ra' xteenn ra' bwiinn Israel cun mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs, cun garaa ra' guixa'ga xteenn guido'; ya guluhlla si juunta chi chi'chi guna'zu ra' ba la'h Jesuhs bachi'bidu'h ra' ba la'h Ñi'h, chi'chi biu'n ntriehgu ra' ba la'h Ñi'h loh Pilahtu,
2 chi'chi gunaabadxyi'dxyi Pilahtu loh Ñi'h rahbi ba:
—¿Ta yi'h naa lu'h xrrehyi ra' bwiinn Israel?
Chi'chi rahbi Jesuhs loh Pilahtu:
—Zi'chi; yi'h gahca guñi' lu'hn.
3 Ya la'h ra' bixohza nin rnabwa' la'h ra' bixohza baca'chiah dxixi'hw ra' ba la'h Ñi'h ziahan cohsa ra',
4 chi'chi gunaabadxyi'dxyi Pilahtu loh Ñi'h stuhbi rahbi ba:
—¿Tayi guiñi' lu'h? ¡Bwa'ha ziahan cohsa ra' nin cagaca'chiah ra' ba yi'h!
5 Per cun ayi guñi'tii' Jesuhs, tin mahzi ru badxyigaa' Pilahtu pur xcweenta Ñi'h.

Gunaaba ra' ba baca'h Pilahtu la'h Jesuhs loh cruhzi
(Mt. 27.15-31; Lc. 23.13-25; Jn. 18.38-19.16)

6 Ya ziga garaa yihza nin rahca lañih paascu, ruta'h Pilahtu tuhbi bwiinn nin ñie'w, ya ruta'h ba cuun chi'h zi nin rnaaba ra' bwiinn rla'h.
7 Ya la'n dxyih ra' chi ñie'w tuhbi ndxi'hw nin laa Barrabahs, pur gudxiinn ba nuhn ra' bwiinn cun garaa nin naa xpwiinn ba ñie'wnee ba laasii gudxihndxinee ra' ba la'h gubieerna César,
8 ya chin badiaa'ha ra' bwiinn ri'chi chi'chi gunaaba ra' ba loh Pilahtu, tin guunn ba ziga naa xcostumbre ba gazohba yihza, ruta'h ba tuhbi ra' bwiinn nin ñie'w,
9 chi'chi rahbi Pilahtu loh ra' bwiinn chi:
—¿Ta xclaa'dzi tu guta'hn la'h xrrehyi ra' bwiinn Israel ra'?
10 Squii' guñi' Pilahtu laasii guhcabwa' ba bati'dxi bixohza ra' nin rnabwa' la'h Ñi'h loh ba laasii cadxyi'chinee ra' ba la'h Ñi'h xixnaa riana'hla ziahan bwiinn la'h Ñi'h,
11 per bixohza ra' chi, bachi'hyi ra' ba la'h ra' bwiinn tin gunaaba ra' ba gula'h Barrabahs xlawaa'ha Jesuhs,
12 chi'chi rahbi Pilahtu loh ra' ba:
—¿Cuun xchi'h nin xclaa'dzi tu gu'nnahn cun nin rñi' tu rrehyi ra' bwiinn Israel?
13 Ya chi'chi guñi' ra' ba jweersi roo' rahbi ra' ba:
—¡Baca'h ba loh cruhzi!

14 Chi'chi rahbi Pilahtu loh ra' ba:
—¿Per xi mahla cayuhnn ba?
Per la'h ra' ba cun mahzi ru jweersi roo' rahbi ra' ba stuhbi:
—¡Baca'h ba loh cruhzi!
15 Ya la'h Pilahtu, coma ayi xclaa'dzi ba dxia'han mahla ba loh ra' bwiinn, ya bata'h ba la'h Barrabahs; ya gunabwa' ba guca'yahga Jesuhs cun cwaarta, chi'chi biu'n ba ntriehgu la'h Ñi'h, tin baca'h ra' xsuldahdu ba la'h Ñi'h loh cruhzi,
16 ya gwanee ra' suldahdu la'h Jesuhs laa'yitiaa'ha xteenn palahsiu, ri'chi badiaa'ha ra' gaduhbi batayohn suldahdu,
17 chi'chi bagahcu ra' ba la'h Ñi'h tuhbi lahdxi murahdu, ya yihca Ñi'h guluu' ra' ba tuhbi curohnna guihchii,
18 chi'chi guzo'baloh cabwihdxyidxiah ra' ba rahbi ra' ba:
—¡Para tu'pazi guibahan xrehyi bwiinn Israel ra'!
19 Chi'chi guzo'baloh riigachiehlda ra' ba tuhbi ñihta yihca Ñi'h, cun bachahnxihin ra' za ba loh Ñi'h, chi'chi riigazu'nllihbi ra' ba nez loh Ñi'h, tin bwi'hnn ra' ba ziga zi nin cayaann la'h Ñi'h,
20 ya chin guya'loh basa'cazii ra' ba la'h Ñi'h, chi'chi babwe'he ra' ba lahdxi murahdu chi tihxi Ñi'h, chi'chi gubia'garii bagahcu ra' ba nin naa xahba Ñi'h, ya lwehgu zeenee ra' ba la'h Ñi'h tin guicah Ñi'h loh cruhzi.

Chin gucah Jesuhs loh cruhzi
(Mt. 27.32-44; Lc. 23.26-43; Jn. 19.17-27)

21 Chi'chi badxi'loh ra' ba la'h tuhbi bwiinn guihdxyi Cirene nin laa Simohn xtaada Alejandru cun Rufu, gue'du zie' ba gwah ba dahan, ya loh bachi'hloh ra' ba la'h ba ri'chi, bwi'hnn ra' ba jweersi la'h ba tin bi'a ba xcruhzi Jesuhs,
22 chi'chi zeenee ra' ba la'h Jesuhs tuhbi lahta hasta laa Gólgota (nin zee loh xchi'dxyi ra' ba yihca bwiinn guuchi),
23 neezaa badi'hi ra' ba vihnnu nin nuchi mihrra ñee' Ñi'h, per ayi gwaa' Ñi'hn.
24 Ya lwehgu baca'h ra' ba Ñi'h loh cruhzi, ya suldahdu ra', gudzihta ra' ba baraja, tin zi'chi guyuu' nin guca'ha biga'zi xahba xahba Jesuhs.
25 Xcaga' rsiiyi hohra nin baca'h ra' ba la'h Ñi'h loh cruhzi,
26 ya dxyi'dxyi nin caa yihca xcruhzi Ñi'h caa'han xi pur guhchi Ñi'h rñi'n squii': “Dee naa xrrehyi ra' bwiinn Israel.”
27 Neezaa chiohpa ra' bwiinn guba'n gucah ra' loh cruhzi cwe' xcruhzi Jesuhs; tuhbi ba lahdu derehchu Ñi'h, stuhbi ba xlahdu rrabwehsa Ñi'h.
28 Squii' guzohba xchi'dxyi Dxiohs hasta rahbi: “Loh ra' bwiinn mahla zuti'dxi ra' ba la'h ba.”
29 Ya nin gudii'dxi ra' ri'chi guñi' tohnta ra' ba loh Ñi'h rahbi ra' ba:
—¡Bwehnu yi'h! ¿Tayi nnaa dxi'h lu'h gucwih lu'h guido' ya chohnna si dxyih nnaa lu'h guunn lu'h stuhbin?
30 ¡Yannah balda'h yi'h gahca tin biehta loh cruhzi ca!
31 Zi'chi gahca za bixohza ra' nin rnabwa' la'h ra' bixohza ballihdzinee ra' ba la'h Ñi'h cun mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi ya rahbi ra' ba:
—Balda'h ba paaldaa ra' bwiinn, per nnah ayi nuu guhlda'h gahca ba la'h ba.
32 Dxiehta ba loh cruhzi ca ziga naa ba Crixtu nin dxule'za nu'h, nee ziga naa za ba rrehyi loh ra' bwiinn Israel tin guidia'ha loh nu'h ya zi'chi chechiisto' nu'h la'h ba.

Neezaa tuhbi ra' nin caa loh stuhbi cruhzi tuhbi cwee' lahdu xcruhzi Ñi'h guñi' tohnta loh Ñi'h.

Guhchi Jesuhs
(Mt. 27.45-56; Lc. 23.44-49; Jn. 19.28-30)

33 Ya chin guhca ziga chi'h laa'yidxyih hohra chi bi' tuhbi gue'la gaduhbitii' guidxyiyuh hasta xcachohnna gudxyih biaʼñih,
34 ya hohra chi gahca guñi' Jesuhs jweersi roo' rahbi Ñi'h:
—¡Eloi, Eloi!, ¿lama sabactani? —Squii' rñi' dxyi'dxyi ra' rii': ¡Xtaada Dxiohsa'hn, Xtaada Dxiohsa'hn!, ¿xixnaa basaa'n lu'h na'h?
35 Ya nuu ra' nin rii ri'chi bihn ra' ba nin guñi' Ñi'h ya rahbi ra' ba:
—¡Gulgaca'dxiahga! ¡Cabwihdxyi ba la'h Elías!
36 Ya chi'chi ballu'n tuhbi ra' ba tin bagahdxyi ra' ba tuhbi esponja loh vihnnu naltaa, ya cun yihca tuhbi ñihta baca'h ra' ban rwaa' Ñi'h, ya chi'chi rahbi loh lasaa' ra' ba:
—Gulgasaa'n, guidia'ha ra' nu'h ta zi' Elías dxie'gateeta la'h ba loh cruhzi.
37 Per hohra chi gahca gudihdxyidxiah Ñi'h jweersi roo' ya lwehgu si guhchi Ñi'h,
38 ya lahdxi na'lda nin za'bi la'n guido' roo' biga'llun desde guiya' hasta la'n gueeta, guhcan chiohpa taa'ha.
39 Ya chin bwa'ha capitahn romanu nin rnabwa' nin zuu gahxu hasta caa Jesuhs loh cruhzi xa guhchi Ñi'h, chi'chi rahbi ba:
—Guchii bwiinn ca, naa ba Llii'n Dxiohs.
40 Neezaa guyuu' paaldaa ra' gunna'h nin gurih zihtu; loh ra' ba dxa'ga María Magdalena cun María xmaah Jacobo nin bi'ti'hn cun Joseh cun Salomeh.
41 Gunna'h ra' rii' naa nin gwana'hla la'h Jesuhs nee bwi'hnn za ra' ba cumpahñu la'h Ñi'h chin guyuu' Ñi'h nez guihdxyi Galilea, nee ri'chi rii za ziahan ru gunna'h ra' nin gwana'hla la'h Ñi'h hasta guihdxyi Jerusalehn.

Chin biga'tsi Jesuhs
(Mt. 27.57-61; Lc. 23.50-56; Jn. 19.38-42)

42 Chin gurih gue'la, neezaa guhca dxyih chi bispra xteenn dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel,
43 ni'chin bi' Joseh tuhbi bwiinn guihdxyi Arimatea, Joseh rii' naa tuhbi nin dxa'ga loh ra' nin rnabwa' la'n guido' roo' xteenn ra' bwiinn Israel, cabweeza ba gadzihn xquelrnabwa' Dxiohs. Ni'chin nin bazuhchihpa sto' ba tin gwah ba loh Pilahtu, tin gwaganaaba ba si'guehlda Pilahtu tin batehta Joseh bwe'ltihxi Jesuhs loh cruhzi.
44 Badxyigaa' duxa loh Pilahtu chin bihn ba la'h Ñi'h guhchi, chi'chi gudihdxyi ba capitahn nin cayahpa la'h Ñi'h, tin gunaabadxyi'dxyi Pilahtu gu guchii guhchi Ñi'h,
45 ya chin barah bati'dxi cweenta capitahn chi, chi'chi guzi'guehlda Pilahtu tin bagate'ta Joseh bwe'ltihxi Ñi'h loh cruhzi,
46 ya guzi' Joseh tuhbi lahdxi sahbna batu'bi ban bwe'ltihxi Ñi'h chin batehta ba Ñi'h loh cruhzi, chi'chi baca'tsi ba bwe'ltihxi Ñi'h la'n tuhbi ba' dxiah, ya lwehgu bata'w ba rwaa' ba' dxiah chi cun tuhbi dxiah roo',
47 ya la'h María Magdalena cun María xmaah Joseh bwa'ha ra' ba ca biga'tsi bwe'ltihxi Jesuhs.

16

Jesuhs babahn loh guelguhchi
(Mt. 28.1-10; Lc. 24.1-12; Jn. 20.1-10)

1 Chin gudii'dxi dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel, chi'chi guzi' ra' María Magdalena cun María xmaah Jacobo, cun Salomeh nsehchi nahxi ra', tin cheeta'bi ra' ban bwe'ltihxi Jesuhs,

2 ya mwer dxyih xteenn xmahn chi, gwah ra' gunna'h chi rwaa' ba' hasta biga'tsi
bwe'ltihxi Ñi'h, nee rsiiyigah gwah ra' ba hohra pa'h nin zohbatahn gubihdxyi,
3 ya zeeñi' loh lasaa' ra' ba rahbi ra' ba:
—¿Chyu ni'ca cooba dxiah roo' chi rwaa' ba'?
4 Per chin bwa'ha ra' ba rwaa' ba', la'h dxiah roo' nin bie'w rwaa' ba' chi la'n bido'ba
la,
5 per chin zeeyuu'tii ra' ba rwaa' ba' chi bwa'ha ra' ba zohba tuhbi ndxi'hw lahdu
derechu xteenn la'n ba' chi, nahcu ba tuhbi lahdxi nin rca'bacha'h, ya la'h ra' gunna'h
chi bidxyihbi duxa ra' ba chin bwa'ha ra' ba loh ndxi'hw chi,
6 per lwehgu guñi' ndxi'hw chi rahbi ba:
—Ayi guidxyihbi tu, la'n naann la cagadxi'hyi tu la'h Jesuhs nin ze' guihdxyi Nazaret
nin gucah loh cruhzi. Ayi Ñi'h rii', la'h Ñi'h babahn. Gulguia'ha hasta badzii'ba tu
bwe'ltihxi Ñi'h.
7 Ni'chin nnah guldxiaa tin gulgahbi loh ra' xpwiinn Ñi'h cun loh Pehdru: "Galoh Ñi'h
chee ñiidxiuu Ñi'h para guihdxyi Galilea que la'h tu; ya ri'chi zwa'ha tu Ñi'h ziga pa'h
gunah Ñi'h."
8 Chi'chi baria'tii' ra' gunna'h chi la'n ba' cun rdxyihbi duxa ra' ba, ayi xi guhdzi ra' ba
loh nin tuhbi bwiinn.

Jesuhs baluu'yiloh loh María Magdalena
(Jn. 20.11-18)

9 Chin babahan Jesuhs loh guelguhchi tuhbi rsiiyido' mwer dxyih xteenn xmahn,
baluu'yiloh Jesuhs mwergaloh loh María Magdalena nin babwe'he Jesuhs gahdzi bwi-
inndxaaba sto' ñi'h.
10 La'h ba gwaguihtsi ba loh bwiinn ra' nin guca'nzahnee Jesuhs, gaduhbi nuu nalasa
sto' ra' ba, cun riiyu'n ra' ba pur la'h Ñi'h.
11 Ya chin bihn ra' bwiinn chi nabahan Jesuhs nee bihn ra' za ba bwa'ha María
Magdalena la'h Ñi'h, ayi gwachiisto' ra' ba.

Jesuhs baluu'yiloh loh ra' chiohpa xpwiinn Ñi'h
(Lc. 24.13-35)

12 Gudii'dxi si dee' chin baluu'yiloh la'ga'h Jesuhs loh ra' chiohpa xpwiinn Ñi'h stuhbi
foorma la'ga'h, loh nin zeezah ra' ba loh neziuh para loh dahan,
13 ya lwehgu gahca gwaguihtsi ra' ba loh ra' snuhn lasaa' ra' ba, per nin la'h za ra' ba
ayi gwachiisto' ra' ba.

Jesuhs baluu'yiloh loh ra' gadzi'h bituhbi ra' xpwiinn Ñi'h
(Mt. 28.16-20; Lc. 24.36-49; Jn. 20.19-23)

14 Ya pur lulchima baluu'yiloh Jesuhs loh ra' gadzi'h bituhbi ra' xpwiinn Ñi'h gaduhbi
nin zohba ra' ba loh mwella, chi'chi gudxihndxi Jesuhs la'h ra' ba, laasii naa ra' ba
bwiinn nahda duxa ayi gwachiisto' ra' ba la'h ra' bwiinn nin bwa'ha la'h Ñi'h nabahan
Ñi'h,
15 chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Gulcheh gaduhbitii' loh guidxyiyuh, tin gulcheh galuu'yi xchi'dxyi Dxiohs nin
guhlda'h la'h ra' bwiinn loh duhlda.
16 Ya bwiinn nin chechiisto' ñi'h dxyi'dxyi ra' rii' nee chioobaañihsa za ra' ba bwiinn
chi zila'h loh duhlda, ya bwiinn nin ayi chechiisto' ra' ñi'h bwiinn ra' chi ziñihchi loh
duhlda,
17 ya sehn ra' rii' guunn ra' bwiinn nin chechiisto' ra' ñi'h: Ya cun laan zahca gabwe'he
tu bwiinndxaaba ra' sto' ra' bwiinn, nee guiñi' za tu stuhbi dxyi'zah cuubi nin ayi
rahcatii' tu,

18 zi'chiza sidela guina'zu tu bwe'lda ñala'dzi ra', ayi xi guunnee ma la'h tu, ya sidela
guee tu xiilla cohsa nin rdxiinn la'h bwiinn, ayi za xi guunnee'hen la'h tu; nee neezaa
zahca gudzii'ba naa tu yihca ra' bwiinn dxyihdxyi tin dxiaca ra' ba.

Jesuhs bacah llaa'n dxibaa'
(Lc. 24.50-53)

19 Ya chin guya'loh guñi' Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h lwehgu ziaagacah Ñi'h para llaa'n
dxibaa' tin guzohba Ñi'h xlahdu derehchu Dxiohs,
20 ya seguihdu bidi'chi ra' ba tin zee galuu'yi ra' ba xchi'dxyi Ñi'h ziahan lahta, ya
neezaa guhcanee Ñi'h la'h ra' ba tin bwi'hnn ra' ba sehn ra' cun dzi'n roo' ra'.
Pwihsi guya'loh dxyi'dxyi ra' nin baca'h San Marcu pur Jesucristu. Zi'chi gaca pwihsi.

Dxyi'dxyi ra' nin baca'h San Lucas xcweenta Jesucristu

RgahpaDxiohs Lucas la'h Tiófilo

1 Ziahan bwiinn gudxi'hyi ra' ba xa baca'xnehza ra' ba dxyi'dxyi xteenn cweenta nin
gudii'dxi loh nu garaa nin bwi'hnn Jesuhs.
2 Ya basia'han ra' ba dxyi'dxyi chi loh nu zigapa'h baluu'yi ra' nin bwa'haloh garaa nin
guhca desde guzohbalohon, pwihsi basia'han za ra' ba dxyi'dxyi loh nu zigapa' baluu'yi
ra' nin guhcanee bidi'chi xchi'dxyi Jesuhs.
3 Zi'chi gahca na'h bwi'hnna'hn lligaaba guca'xnehza'hn cweenta rii' para yu'bilu'h
Daada Tiófilo, ziga guna'badxyi'dxyi'hn desde guza'lohon,
4 tin gacabwa' lu'h xa naa dxyi'dxyi nin baluu'yi ra' ba yu'bilu'h.

Guñi' xaanjla Dxiohs gaalaa Jwahn nin ruro'bañnihsa

5 Chin guhca Herodes rrehyi distrihtu xteenn Judea la'n dxyih ra' za chi, guyuu' tuhbi
bixohza nin biria'lah Zacarías nee guhca za ba tuhbi xpwiinn guehtu Abías. Ya che'hla
ba biria'hlah Elizabet neezaa guhca ba llahga guehtu bixohza Arohn.
6 Nee nayaa gubahan garoopa ra' ba nezloh Dxiohs, bazo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi
Dxiohs, ni'chin bwa'ha za'ca Dxiohs la'h ra' ba.
7 Per ayi guyuu' llii'n ra' ba laasii la'h Elizabet nagahdxi chyu llii'n ba gudi'hi Dxiohs
nee ya zigala bwiiñu'xa ra' ba.
8 Guyuu' tuhbi dxyih biga'ha xgruhpo Zacarías guunn ra' ba dzi'n xteenn bixohza loh
Dxiohs.
9 Zi'chi naa xcostuumbre bixohza ra' la'n dxyih ra' chi. Gwah ra' ba tuhbi pweexta
dia'han chyu guunn tucahri chu'tii guunn guxa'hla la'n guido' roo'. Per bwi'hnn tucahri
la'h Zacarías. Guyu'tii ba hasta nuu bacu'ga xteenn Dxiohs tin guunn ba guxa'hla.
10 Ya gaduhbi cayuhnn ba guxa'hla la'n guido', ziahan roo' bwiinn rii rwaa' guido' chi,
cabwihdxi-canaaba ra' ba loh Dxiohs.
11 Chi'chi baluu'yiloh tuhbi xaanjla Dxiohs loh Zacarías, zu'nchii aanjla chi lahdu
derehchu xteenn bacu'ga.
12 Chin bwa'ha Zacarías loh aanjla chi, ayi guhcabwa' ba xa ñuhnn ba taantu bidxyihbi
duxa ba.
13 Chi'chi guñi' aanjla chi, rahbi ba loh ba:
—Zacarías, ayi guidxyihbi lu'h, laasii garaa dxyi'dxyi nin gudxi'hn-gunaaba lu'h loh
Dxiohs bihnn Ñi'hn, la'llii'n che'hla lu'h chuu' ya chin gaalaa bi cwe'helah lu'h bi Jwahn,
14 ya ziahxi duxa lu'h chin gaalaa llii'n che'hla lu'h neezaa bwiinn ra' dxiahxi ra' ba
chin gwa'ha ra' ba la'llii'n che'hla lu'h guulaa,
15 tin bado' chi gaca bi tuhbi bwiinn nin lasahca duxa loh Dxiohs. Ayi guee bi vihnnu
nee nin tuhbiza clahsa ñihsa nin rusuhdzi la'h bwiinn, ya zibweeza Spíritu Saantu
xteenn Dxiohs lasto' bi dez chin nuu gahca bi sto' xmah bi.
16 Nee zuhnn bi gusagu'dzisto' ziahan bwiinn Israel tin guibia'garii ra' ba loh Yu'bi
Dxiohs.
Rahbiza aanjla chi:
17 —Guzee llii'n lu'h nezloh Daada nin guixe'hla Dxiohs nee gaca bi ziga guhca tuhbi
guehtu daada nin biria'lah Elías, nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs ca chieempa roo'. Zibweeza
Spíritu Saantu xteenn Dxiohs lasto' bi ziga guleeza Ñi'h lasto' Elías, tin la'h bi gaba'chi
za'ca bi garaa daada ra' cun llii'n ra' ba, tin guzo'badxiahga garaa ra' nin rusahcaloh loh

xchi'dxyi Dxiohs. Zi'chi guunn bi cwii nasiin ra' bwiinn para dxyih nin gadzihn Daada Crixtu nin guixe'hla Dxiohs.

18 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi Zacarías loh aanjla chi squii':

—¿Xa mohda gacabwa'n guchii lu'h chuu llii'n che'hla'hn tin na'h bwiñyu'hxalahn, zi'chiza che'hla'hn?

19 Chi'chi rahbi aanjla chi loh ba:

—Na'h naan aanjla Gabriel, nuu'uhn loh Dxiohs. Yannah guxe'hla Dxiohs na'h ze'ldane'hn tuhbi dxyi'dxyi za'ca loh lu'h.

20 Per ya ziga ayi gwachiibwen sto' lu'h ni'chin nnah ziruu'gabwih lu'h ayi gaca guiñi' lu'h zia'han goopa lu'h laasii ayi gwachiisto' lu'h nin guñaan loh lu'h, ya hastayi chin gaalaa llii'n che'hla lu'h chi'chiyi gañi' lu'h nee dxyi'dxyi rii' zizohban nahpa gadzihn dxyih gaalaa llii'n che'hla lu'h.

21 Ya gaduhbi cayahca ni'chi, rii bwiinn nez dihtsi chi, chi'chi bwi'hnn ra' ba lligaaba:

—¿Xixnaa cayahcata'h Zacarías la'n guido'?

22 Ya chin baria'h Zacarías la'n guido', ayila guhca ñiñi' ba loh ra' bwiinn nin riibweeza la'h ba. Chi'chi guhcabwa' ra' bwiinn chi bwa'ha ba tuhbi cohsa roo' la'n guido', ya chi'chi puura sehn zi cayuhnn ba loh ra' bwiinn cun bia'han goopa ba.

23 Ya guya'loh si bwi'hnn ba dzi'n la'n guido', chi'chi baria'h ba ziaa ba para yihdzi ba.

24 Chin gudii'dxi dxyih ra' rii', biin nuu llii'n Elizabet che'hla Zacarías, chi'chi ga'yu bwe'hw guyu'la'n ba, nasto' ba:

25 "Squii' cayuhnn Daada Dxiohs cumpahñu na'h tin ayi cwe'hesto' bwiinn na'h laasii ayi guyuu' llii'nahn."

Neezaa guyuu' rsohn gaalaa Jesuhs

26 Ya chin guhca xo'pa bwe'hw chi'chi guxe'hlala'ga'h Dxiohs xaanjla Ñi'h nin laa Gabriel loh tuhbi guihdxyi nin laa Nazaret nin nuu lahda lahda guihdxyi ra' nin nuu rregiohn Galilea,

27 tin guñi' aanjla chi loh tuhbi dxa'pa nin laa María. Ya dxa'pa chi nagahdxi guidxi' ndxi'hw la'h bi neezaa guyuu'-guya'zi bi dxyi'dxyi tin guchinaa bi tuhbi bi'nxtuhbi nin laa Joseh. Ya Joseh chi naa llahga tuhbi guehtu rrehyi chieempa roo' nin biria'lah Davihd.

28 Chin guyu'tii aanjla chi hasta nuu María, chi'chi rahbi ba loh María:

—Chaan María, dichohsa duxa lu'h laasii gulii Dxiohs yi'h loh garaatii' gunna'h nin rii guidxyiyuh, zuhnn Ñi'h compahñu yi'h, zahcanee Ñi'h yi'h.

29 Ya chin bwa'ha María cañi' aanjla chi dxyi'dxyi ra' chi loh bi, badxyigaa' bi pur nin guhdzi ba loh bi, ya bwi'hnn bi lligaaba: "¿Xixni'ca cañi' ba loon?"

30 Chi'chi rahbi laga'h aanjla chi loh bi:

—Ayi guidxyihbi lu'h María, Dxiohs gulii yi'h zuhnn Ñi'h compahñu yi'h.

31 Yannah baca'dxiahga dxyi'dxyi rii' María. La'lu'h gu'a llii'n, ya chin gaalaa xbado'yi'hn lu'h chi cwe'helah lu'h bi Jesuhs.

32 Laasii gaca bi tuhbi bwiinn nin mahzi lasahca, neezaa guiñi' bwiinn la'h bi naa bi Llii'n Dxiohs nin nuu dxibaa', nee gacaza bi rrehyi ziga guhca guehtaguhla xtatiitaroo bi nin biria'lah Davihd nin guhca rrehyi ca chieempa roo',

33 tin guinabwa' bi loh garaa ra' bwiinn Israel nee tin guinabwa'za bi gaduhbitii' chieempa, ya ayi chuu dxyih garia'h bi guelrnabwa' chi.

34 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi María loh aanjla chi squii':

—¿Xa garia'caa dee' ziga ayi cane'hn nin tuhbi ndxi'hw?

35 Chi'chi rahbi aanjla chi:

—Gacan pur gadzihn Spíritu Saantu loh lu'h; Spíritu Saantu xteenn Dxiohs nin nuu dxibaa' guunn Ñi'h yi'h zigazi guidu'bi lu'h xcahyi. Ni'chin llii'n lu'h nin gaalaa gaca bi tuhbi bwiinn saantu, ya zibwe'helah bwiinn la'h bi Llii'n Dxiohs.
36 Neezaa tuhbi lasaa' lu'h nin laa Elizabet la'ba nu'a llii'n la ayi xi guunn nicala guyu'xa ba. Ziga rahbi ra' bwiinn ayi ñuu' llii'n ba nee nnah guhca la xo'pa bwe'hw nuu llii'n ba.
37 Para Dxiohs garaatii' rahca; ayi nin tuhbi cohsa nin guunn gahn la'h Ñi'h.
38 Ya chi'chi rahbi María:
—Ziga naan xmooza Dxiohs, ¿ta na'h chi'hn gu'nnahn ayi soobaa xchi'dxyi Dxiohs?
Chi'chi baria'h aanjla chi ziaa chi'h ba par dxibaa'.

María gwahguia'ha cuun Elizabet

39 Ya la'n dxyih ra' chi carrih biria'h María, zee bi tuhbi guihdxyi bitu'hn nin rii la'n dahan Judea,
40 ya chin badzihn bi, lwehgu guyu'tii bi yihdzi Zacarías, chi'chi bagahpaDxiohs bi Elizabet.
41 Ya chin bihn Elizabet xchi'dxyi María, biñi'bi llii'n ba sto' ba, chi'chi gwadxah la'n lasto' Elizabet Spíritu Saantu,
42 chi'chi guñi' ba jweersi, rahbi ba loh María:
—Dxiohs bwi'hnntaa'yi yihca lu'h mahziru que gunna'h ra' nin rii guidxyiyuh neezaa llii'n lu'h bwi'hnntaa'yi Ñi'h yihca bi.
43 Chyuulla naan ni'chin nin ze'guia'h xmah Xchiohsa'hn na'h.
44 Bwa'ha, chin bihnna'hn xchi'dxyi lu'h, biñi'bi llii'nahn sto'n taantu riahxi bi.
45 Baayi yi'h bwi'hnntaa'yi Dxiohs yihca lu'h sahca nin gwachiisto' lu'h xchi'dxyi Ñi'h, zuhnn Ñi'h soobaadxyi'dxyi nin gunnah Ñi'h loh lu'h.
46 Chi'chi rahbi María:
Cun gaduhbi xahlma'hn rñi'n jweersi roo nahpa Dxiohs
47 ya lasto'n riahxin xcweenta Dxiohs nin guhlda'h na'h loh duhlda,
48 laasii Dxiohs gulii na'h, nicala ayi gaca lasahca'hn, per zuhnn Ñi'h compahñu na'h.
Desde nnah chyuchi'hzi bwiinn nin guibahan loh guidxyiyuh guiñi' ba
pur taantu nin bwi'nntaa'yi Dxiohs na'h loh garaa gunna'h nin rii guidxyiyuh,
49 laasii Dxiohs nin nahpa garaa guelrnabwa' la'Ñi'h bwi'hnn ziahan cohsa roo' para na'h,
saantu duxa naa lah Ñi'h,
50 ya nahpa zalahsasto' Ñi'h la'h bwiinn nin guidxyihbi xchi'dxyi Ñi'h tin guzo'badxiahga ra' ban.
Nicala hasta mahzi bwiinn chieempa nee nicalaza biñi'n nin nagahdxi gaalaa zalah-sasto' Ñi'h,
51 ya la'h Ñi'h baluu'yi Ñi'h rnabwa' Ñi'h, bacu'dzi Ñi'h la'h ra' bwiinn nin ruhnn lligaaba nayaachi,
52 ya babwe'he Ñi'h la'h ra' bwiinn nin lasahca, nin gunabwa' tin dxiu'garii ra' bwiinn nin nado'laa'dzi
tin guinabwa' ra' ba xlugahri ra' bwiinn ra' chi.
53 La'Ñi'h badi'hila cohsa za'ca la'h bwiinn nado'laa'dzi,
ya bwiinn nin nuu xi rahw Ñi'h nin ruhnn lligaaba ayi xi xchi'hnn ba la'hÑi'h la'hza Ñi'h gule'caala la'h ra' ba tuhbi lahdu
tin ayi xi guica'ha ra' ba.
54 Bwi'hnn Ñi'h cumpahñu la'h ra' bwiinn Israel nin naa xpwiinn Ñi'h,
ayi bia'ldasto' Ñi'h nahpa balahsasto' Ñi'h la'h ra' ba,

55 laasii guzi'guehlda Dxiohs gacanee Ñi'h la'h xtatiita Abrahn nu'h cun neezaa garaa
llahga ba.
56 Ya bia'han María chohnna bwe'hw yihdzi Elizabet, chi'chi babia'garii bi para
lahdxyi bi.

Ya badzihn dxyih guulaa Jwahn nin guro'bañihsa la'h ra' bwiinn

57 Ya chin badzihn dxyih nin guulaa llii'n Elizabet, chi'chi guulaa tuhbi ndxi'hw.
58 Chi'chi gwah garaa xpisihn ba cun lasaa' ra' ba gwaguia'h laasii riahxinee ra' ba
la'h ba pur basaa'n Dxiohs guyuu' llii'n ba.
59 Ya chin guhca xuhnna dxyih chi'chi gwah ra' ba tin baca'h ra' ba tuhbi bwa' tihxi bi
hasta naa bi ndxi'hw ziga tuhbi sehn tin para gacabwa' bwiinn naa bi xpwiinn Dxiohs.
Ya la'h ra' ba guclaa'dzi ra' ba ñuzo'ba ra' ba lah bi ziga laa xpah bi.
60 Chi'chi rahbi xmah bi:
—Aaca, ayi guiria'lah bi Zacarías, lah bi soobaa guiria'lah bi Jwahn.
61 Chi'chi rahbi garaa lasaa' ba:
—Ayi nin tuhbi lasaa' lu'h nin laa Jwahn.
62 Chi'chi bwi'hnn ra' ba sehn loh xpah bado'yi'hn chi tin guidu'hun xa xclaa'dzi ba
guiria'lah llii'n ba.
63 Chi'chi gunaaba xpah bi tuhbi dxihtsi tin baca'h ba: “Lah bi laa Jwahn.”
64 Ya chin guya'loh baca'h Zacarías loh dxihtsi chi rñi'n Jwahn guiria'lah bado'yi'hn
chi, chi'chi lwehgusi bañi' ba, ya guzohbaloh cañi' ba jweersiroo' nin nahpa Dxiohs.
65 Chin bwa'ha garaa lasaa' ba nin rii gadiidxi la'Zacarías bañi', chi'chi badxyigaa'
duxa ra' ba. Ya garaatii' cohsa ra' rii' bidi'chin gaduhbi la'n xtahan ra' bwiinn Judea.
66 Ya garaa ra' nin bihn ra'n, bwi'hnn ra' ba lligaaba, neezaa gunaabadxyi'dxyi loh
lasaa' ra' ba, rahbi ra' ba:
—¿Xiila'h guunn biñi'n rii' ze' dxyih?
Zi'chi guñi' ra' ba laasii rluu'yitii xa cayahpa Dxiohs la'h bi,
67 ya gwadxah lasto' Zacarías Spíritu Saantu xteenn Dxiohs, guzo'baloh cañi' ba
dxyi'dxyi ra' nin badi'hi Dxiohs la'h ba, rahbi ba:
68 Zuxchilli Dxiohs nin nuu dxibaa' rahpa Ñi'h la'h bwiinn Israel saca nin bie'guia'ha
Ñi'h cuun ra' ba
tin bie'gata'h za Ñi'h la'h ra' ba loh xtuhlda ra' ba.
69 Nee guxe'hla Ñi'h tuhbi bwiinn nin ze' galda'h la'h nu'h loh duhlda,
ya gaca bwiinn chi llahga guehtu Davihd nin guhca Ñi'h, xpwiinn Dxiohs.
70 Dxi' daada chi tin soobaa dxyi'dxyi nin guñi' daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs
nahpa dxi' ba,
71 tin guta'h Ñi'h la'h nu'h loh ra' nin rdxihldxinee la'h nu'h,
neezaa nin ruhnn ñalaa'dzi loh nu'h,
72 tin ta'h nu'h ziga guhdzi Ñi'h loh ra' xtatiita guldoo' ra' nu'h ziga zuza'loh Ñi'h
xchi'dxyi Ñi'h.
73 Dxyi'dxyi chi nin guyu'tii Ñi'h guelrzi'guehlda cun guehtu xtatiita Abrahn nu'h.
74 Zulda'h Ñi'h la'h nu'h loh nin rdxyi'chinee la'h nu'h, tin ayi guidxyihbi nu'h guidi'hnn
nu'h xtsi'n Ñi'h,
75 tin gazo'badxiahga nu'h xchi'dxyi Ñi'h neezaa gantsii'hi lasaa' nu'h gaduhbi
chieempa nin guibahan nu'h.
76 Ya yi'h, xii'hihn —rahbi Zacarías— ziria'lah lu'h daada nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs nin
nuu dxibaa',
tin guzee lu'h chegui'hnn za'ca lu'h xneziuh Daada nin guixe'hla Dxiohs,
77 tin gacabwa' bwiinn lasaa' ra' nu'h gusia'pitii Dxiohs xtuhlda ra' ba, tin ta'h ra' ba
lohon.

78 Gaca zi'chi laasii galahsasto' Dxiohs la'h ra' ba.
Gacan ziga tuhbi lla'ñih nin rarah gue'la chi'chi dxi' gubihdxyi guicah guiya' ñi'h,
79 tin dxia'ñih hasta rii ra' bwiinn nin zohba loh nacahyi pur xcweenta duhlda,
nee cun neezaa nin nuu ra' xpacaala guelguhchi, tin guluu'yi Daada chi xa guzoo nu'h
neziuh hasta cwidxyiisto' nu'h.
80 Ya chin guroo' Jwahn llii'n Zacarías, guhca nasiin bi laasii nuu dzi'tsi Spíritu Saantu
xteenn Dxiohs lasto' bi, neezaa guyuu' bi loh dahan desiertu hasta chin badzihn dxyih
baluu'yiloh bi loh ra' bwiinn Israel tin guñi' bi xchi'dxyi Dxiohs loh ra' ba.

2

Chin guulaa Crixtu nin naa Llii'n Dxiohs (Mt. 1.18-25)

1 Ya la'n dxyih ra' chi gunabwa' rrehyi Augustu César gucahlah garaatii' bwiinn
guidxyiyuh loh xchihtsi ba.
2 Dee guhca mweer censo nin guhca loh nin naa Cirenio gobernador xteenn Siria.
3 Ya ziga garaatii' ra' bwiinn nahpa chee ra' ba nez lahdxyi ra' ba ziga nez hasta
bie'roo' cada tuhbi ra' ba tin guicahlah ra' ba,
4 ni'chin baria'h Joseh guihdxyi Nazaret xteenn Galilea, tin gwah ba guihdxyi Belehn
xteenn Judea hasta guulaa guehtu Davihd hasta guulaa za ba, nee naa za ba llahga
guehtu Davihd naa Joseh,
5 tin gwanee ba María nin guica'ha ba tin guicahlah garoopa ra' ba ri'chi, ya María
la'bi nu'a llii'n la.
6 Gaduhbi nuu ra' ba ri'chi badzihn dxyih nin guulaa llii'n María.
7 Ni'chin naa mweer tuhbi llii'n María nin guyuu'. Ya chin guulaa bado'yi'hn, chi'chi
batu'bi María la'h bi lahdxi, chi'chi gudxinxi ba la'h bi la'n canua hasta rahw ra' guidxa'h
laasii baprah yuu' nin rahlla guca'ha ra' bwiinn, ayi ca ñia'han ra' ba.

Xaanjla ra' Dxiohs neezaa baxtohra ra'

8 Ya gahxu loh dahan guihdxyi Belehn riiyahpa ra' baxtohra lli'hyi gue'la.
9 Ya tuhsi goolpi baluu'yiloh tuhbi xaanjla Dxiohs loh ra' ba, bazia'ñih aanjla chi
xpie'ñih Dxiohs gaduhbi hasta rii ra' baxtohra chi ya bidxyihbi duxa ra' ba,
10 chi'chi rahbi aanjla chi loh ra' ba:
—Ayi guidxyihbi tu, laasii na'h ze'ldane'hn tuhbi dxyi'dxyi za'ca para la'h tu, ya cun
dxyi'dxyi ra' rii' ziahxi garaatii' bwiinn,
11 laasii nnadxyih guulaa tuhbi bado' loh guihdxyi xteenn guehtu Davihd ya bado' chi
ze'gata'h la'h tu loh duhlda ya la'h Ñi'h naa Crixtu nin naa Daada.
12 Ya dee naa tuhbi sehn para la'h tu, tin gadxeela tu bado'yi'hn chi la'n tuhbi yuu'
hasta rii ra' guidxa'h, du'bi bi lahdxi.
13 Ya chi'chi tuhsi goolpi baluu'yiloh mahzi ziahanroo aanjla nin cañi' xa lasahca duxa
Dxiohs, ya rahbi ra' ba:
14 Zuxchilli Dxiohs nin nuu dxibaa' neezaa dxyiiriisto' ra' bwiinn nin riahxinee la'h Ñi'h.
15 Ya chin bacah ra' aanjla chi dxibaa', chi'chi guñi'nee lasaa' ra' baxtohra, rahbi ra'
ba:
—Gulcho'ho guihdxyi Belehn, tin chodia'ha nu'h nin guhca ri'chi, nin guñi' xaanjla
Dxiohs loh nu'h.
16 Ya chi'chi zee ra' ba carrih, seguihdu badxeela ra' ba María cun Joseh, cun
bado'yi'hn na' Ñi'h la'n canua hasta rahw ra' guidxa'h.
17 Ya chin bwa'ha ra' ba la'h bado'yi'hn cun María cun Joseh, chi'chi gudxixtee' ra' ba
nin guhdzi xaanjla ra' Dxiohs loh ra' ba.
18 Ya garaa bwiinn nin bihn dxyi'dxyi nin cañi' ra' baxtohra badxyigaa'loh ra' ba.

19 Per María gulu'cha'yi dzi'tsi ba garaatii' dxyi'dxyi ra' rii' sto' ba, cayuhnn si ba
lligaaba pur xcweenta dxyi'dxyi ra' chi.
20 Ya seguihdu gubia'garii ra' baxtohra stuhbi bweelta hasta riiyahpa ra' ba lli'hyi.
Cagadi'hi za ra' ba guelzuxchilli la'h Dxiohs pur garaa nin bihn ra' ba cun garaa za nin
bwa'ha ra' ba, tin garaa nin guhdzi aanjla loh ra' ba guhcan.

Chin gwanee Joseh cun María bado'yi'hn soobaalah bi

21 Chin guhca xuhnna dxyih, chi'chi baca'h ra' ba tuhbi bwa' tihxi bi hasta naa bi
ndxi'hw chi'chi bazo'ba ra' ba lah bi Jesuhs, lahgahca nin guhdzi aanjla chi loh María
chin nagahdxi gaalaa llii'n ba.

Gwanee ra' ba la'h bado'yi'hn loh Dxiohs

22 Ya chin bazaa' dxyih biaa tihxi gunna'h nin guulaa llii'n ñi'h ziga rnabwa' xlehyi
Moisehs, chi'chi gwanee ra' ba bado'yi'hn chi nez guihdxyi Jerusalehn la'n guido' roo'
nin nuu guihdxyi chi tin gunaaba-gudxi'hn ra' ba gacanee Dxiohs la'h Ñi'h gaduhbi nin
guibahan Ñi'h.
23 Bwi'hnn ra' ba squii' laasii zi'chi caa loh xlehyi Moisehs: “Garaa llii'n galoh tu nin
naa biñi'n ndxi'hw cwii ra' tu bi tin guunn bi xtsi'n Dxiohs.”
24 Ya neezaa badi'hi ra' ba loh Dxiohs ziga nin caa loh xlehyi Moisehs; chiohpa
gulchieh o chiohpa palohmma.
25 Ya la'n dxyih gahca chi guyuu' tuhbi bwiinn nin biria'lah Simeohn loh guihdxyi
Jerusalehn. Guhca ba tuhbi bwiinn nayaa, bazo'badxiahga ba garaa xchi'dxyi Dxiohs,
ya cabweeza ba dxi' Crixtu dxie'gata'h la'h ra' bwiinn Israel, neezaa rbweeza Spíritu
Saantu xteenn Dxiohs la'n lasto' ba.
26 La'Spíritu Saantu badi'hi rsohn gwa'hxgah ba loh Crixtu nin guxe'hla Dxiohs antes
gachi ba.
27 Bwiinn rii' la'ba badzihn la'n guido' guxe'hla Spíritu Saantu la'h ba, ri'chi zuu ba
chin badzihn xpah bado'yi'hn cun xmah Ñi'h la'n guido' chi tin guunn ra' ba ziga nin
caa loh xlehyi Moisehs,
28 ya ri'chi cabweeza Simeohn, ya chin bwa'ha ba loh bado'yi'hn, chi'chi gudi'dzi ba
la'h Ñi'h, chi'chi guza'loh cañi' ba xa chuhla naa Dxiohs, rahbi ba:
29 Daada Dxiohs, nicala nnah gusaa'n lu'h na'h garia'han loh guidxyiyuh,
tin nnah riahxi'hn baza'loh lu'h dxyi'dxyi nin gunah lu'h loon, ziga naan xmooza lu'h,
30 laasii nnah caywa'haloon Crixtu nin guxe'hla lu'h ze'gata'h la'h nu loh duhlda.
31 Bazuh lu'h Ñi'h delaanta loh garaa bwiinn guidxyiyuh,
32 laasii la'h Ñi'h naa bia'ñih nin guzia'ñih yihca snuhn ra' bwiinn nin ayi naa bwiinn
Israel,
ya pura xcweenta Ñi'h ziñi' bwiinn guidxyiyuh chuhla naa bwiinn Israel.
33 Ya Joseh cun xmah Jesuhs badxyigaa' ra' ba saca dxyi'dxyi nin bihn ra' ba pura
xcweenta Ñi'h.
34 Ya chi'chi bwi'hnntaa'yi Simeohn yihca Joseh cun xmah Jesuhs, chi'chi rahbi
Simeohn loh María:
—Bwa'ha, nin zeegui'hnn bado'yi'hn rii' ziahan bwiinn Israel chebiiga ra' ba loh
xquelña'ñih Dxiohs, zi'chi gahca pur la'h bi zuñihchi ziahan ra' ba. Zahca bi ziga tuhbi
sehn, ya ziahan bwiinn childxinee la'h bi ayi chechiisto' ra' ba xchi'dxyi bi,
35 ya zi'chiza zuluu'yi ziga ruhnn cada tuhbigah ra' ba cuun lligaaba nin nuu lasto'
ra' ba; garaa dee' gusahcazii yi'h, María. Chuu guelnalasa roo la'n lasto' lu'h ziga tuhbi
spahda naa nin tiidxilahga sto' lu'h.
36 Zuu gahcaza tuhbi naani'hn nin biria'lah Ahnna ri'chi, rñi' ba xcweenta xchi'dxyi
Dxiohs nin ze'yaalda gaca. La'h ba naa llii'ndxa'pa Fanuehl nin naa xjwamihyi Ahser.

Bwiinn guhla la ba; bachinaa ba chin guhca ba dxa'pwi'hn, gahdzi yihza gubahnee ba che'hla ba, chi'chi bia'han ba viuhda.
37 Naa ba tuhbi gunna'hviuhda nin nuu ochenta y cuatro yihza, ayi baria'tii' ba la'n guido'. Dxyih-nague'la gudihdxyi-gunaaba ba gacanee Dxiohs la'h ba, nee ziahanza bweelta bacwaa'han ba ayi gudahw ba tin gudihdxyi-gunaaba ba loh Dxiohs.
38 Ya gwabiiga ba loh Joseh cun xmah Jesuhs, badi'hi ba guelzuxchilli loh Dxiohs laasii badzihn Crixtu nin ze'galda'h la'h ra' bwiinn loh duhlda. Chi'chi guzo'baloh cañi' ba loh ra' bwiinn nin rii' la'n guido', rahbi ba:
—La'Crixtu nin ze'gata'h la'h nu'h loh duhlda la'Ñi'h badzihn loh guidxyiyuh.

Chin gubia'garii ra' ba para loh guihdxyi Nazaret

39 Ya chin baza'loh ra' ba garaa nin caa loh xlehyi Moisehs, chi'chi babia'garii ra' ba para nez Galilea, hasta naa loh guihdxyi Nazaret, hasta naa lahdxyi ra' ba.
40 Ya bado'yi'hn mahzi ze'roo' Ñi'h mahziza ze'yahpa Ñi'h jweersi, ze'yahca nasiin Ñi'h de garaatii' cohsa za'ca, ziga cayahcanee Xtaada Dxiohs Ñi'h la'h Ñi'h.

Chin guyu'tii Jesuhs la'n guido' roo' nin nuu guihdxyi Jerusalehn

41 Ya Joseh cun María xmah Jesuhs cada tuhbigah yihza riah ra' ba loh guihdxyi Jerusalehn chin rahca lañih paascu.
42 Ya chin guyuu' Jesuhs tsi'h bichiohpa yihza, chi'chi gwah ra' ba nez loh guihdxyi Jerusalehn, ziga naa costuumbre lañih chi.
43 Ya chin guya'loh lañih chi, chi'chi gubia'garii ra' ba ya ayi bwa'ha ra' ba bia'hancaa Jesuhs guihdxyi Jerusalehn.
44 Ya bwi'hnn ra' ba lligaaba zie' Jesuhs lahda ra' bwiinn, nee ziga naa la tuhbi dxyih nehza ziagazah ra' ba, chi'chiyi badxi'hyi ra' ba la'h Jesuhs loh ra' lasaa' ra' ba neezaa loh ra' nin nu'nbwa' ra' ba.
45 Per cun ayi badxeela ra' ba la'h Jesuhs, nahpa gubia'garii ra' ba para loh guihdxyi Jerusalehn tin bagadxi'hyi ra' ba la'h Ñi'h.
46 Ya chin biohnna dxyih cagadxyi'hyi ra' ba la'h Ñi'h, chi'chiyi badxeela ra' ba la'h Jesuhs la'n guido' roo' guihdxyi Jerusalehn, zohba Ñi'h lahda nuhn mwehsu nin ruluu'yi xlehyi Moisehs, cagaca'dxiahga Jesuhs neezaa canaabadxyi'dxyi Ñi'h loh ra' ba,
47 ya garaa nin bihn xchi'dxyi Ñi'h badxyigaa' ra' ba taantu nasiin Jesuhs neezaa xa rusia'garii Ñi'h dxyi'dxyi loh ra' mwehsu ra' chi.
48 Ya chin bwa'ha Joseh cun xmah Jesuhs la'h Ñi'h, chi'chi badxyigaa' za ra' ba, chi'chi rahbi xmah Ñi'h loh Ñi'h:
—Xii'hihn, ¿xixnaa bwi'hnnee lu'h na'h zi'ca? Bwa'ha, xpah lu'h neen na'h ¡blaaca riacahsto' nu yi'h!
49 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Xixnaa ayi gaann tu ca gadxeela tu na'h? ¿Tayi gaann tu na'pa zu'nnahn xtsi'n Xpaa'n nin nuu dxibaa'?
50 Per la'h ra' ba ayi guhcabwa' ra' ba nin guhdzi Jesuhs loh ra' ba.
51 Ya seguihdu gubia'gariinee Jesuhs la'h ra' ba nez guihdxyi Nazaret, bazo'badxiahga Ñi'h xchi'dxyi ra' ba. Nee xmah Ñi'h gulu'cha'yi si ba dxyi'dxyi ra' chi la'n lasto' ba.
52 Ya despwehsi zezah zeyahca nasiin Jesuhs nee zezah za zeroo' ru Ñi'h. Riahxinee Dxiohs la'h Jesuhs zi'chi gahca za riahxinee bwiinn la'h Ñi'h.

3

Guelruluu'yi xteenn Jwahn nin baro'bañihsa
(Mt. 3.1-12; Mr. 1.1-8; Jn. 1.19-28)

1 La'n dxyih ra' chin guhca tsi'ñu yihza naa Tiberio César rrehyi, Ponciu Pilahtu naa
gobernador xteenn Judea; Herodes naa gobernador guihdxyi Galilea; Felipe, bwihtsi
Herodes, naa gobernador guihdxyi Iturea cun guihdxyi Traconite; nee neezaa Lisanias
naa gobernador guihdxyi Abilinia.
2 La'n dxyih gahca ra' chi naa Anahs neezaa Caifahs bixohza roo' xteenn guido' roo'
guihdxyi Jerusalehn. La'n dxyih gahca ra'za chi nuu Jwahn, llii'n Zacarías, loh dahan,
tin guñi'nee Spíritu Saantu xteenn Dxiohs la'h Jwahn.
3 Ni'chin guca'nzaa Jwahn garaa ra' guihdxyi nin rii gadiidxi guii'w Jordahn. Ri'chi
baluu'yi ba nahpa gusagu'dzisto' ra' bwiinn nee chioobaañihsa za ra' ba para gusia'pitii
Dxiohs xtuhlda ra' ba.
4 Zi'chi caa loh xchihtsi guehtu Isaías, tuhbi daada nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs, hasta
rñi'n:
Jweersi roo' zihn ra' bwiinn tuhbi rsiaa'ha loh dahan:
"Gulgui'hnn za'ca xneziuh Dxiohs, nee gulgasanchii za xneziuh Ñi'h la'n lasto' tu."
5 Garaa ra' hasta naa bataa'ha loh neziuh chi gadxyii'hin,
neezaa dahan cun lohmwi'hn ra' dxiahca tubilohon,
neezaa neziuh ra' hasta naa liinguu ganchii ra'n, garaa ra' loh neziuh dxaaba dxiahca
tubiloh ra'n;
6 ya garaa bwiinn guidxyiyuh zwa'ha ra' ba la'h daada nin guixe'hla Dxiohs guhlda'h
la'h ra' ba loh duhlda.
7 Chin bwa'ha Jwahn cagadiaa'ha ziahan roo ra' bwiinn tin guro'bañihsa ba la'h ra' ba,
chi'chi rahbi Jwahn loh ra' ba:
—¡La'h tu bwiinn naxihn ra', nin naa zigazi bwe'lda ñalaa'dzi! ¿Chyulla gudxixtee' loh
tu tin gullu'n tu loh xjwiisi Dxiohs nin gue'du gaca?
8 Gulgacha'h ziga nabahan tu tin gaaldaa tu loh xquelrnabwa' Dxiohs. Ayi guunn tu
lligaaba lasahca duxa tu pur naa tu llahga guehtu Abrahn. Rñi'n loh tu sidela zi'chi ñahca
zi'chiza ñuhnn Dxiohs lligaaba hasta dxiah ra' ñuhnn Ñi'h llahga Abrahn,
9 laasii la'h dxi'bayahga na' liistu la tin chyuuga garaa yahga nin ayi xcah ñinahxi za'ca
loh Ñi'h, garaa ni'chi chyuuga tin guica'dxihin.
10 Ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' bwiinn loh Jwahn, rahbi ra' ba:
—Nahaxchi'h, ¿xa ni'ca guidi'hnn nu'h?
11 Chi'chi rahbi Jwahn loh ra' ba:
—Nin nuu chiohpa nehza xahba ñi'h gudi'hi ba tuhbi nehzan la'h bwiinn nin ayi xi
nahpatii', tin gacu ban; neezaa bwiinn nin nuu xi rahw ñi'h chi'hzi ban cun bwiinn nin
ayi xi nahpatii' gahw.
12 Neezaa nuhn bwiinn nin rusadxihlli impweestu badzihn ra' loh Jwahn tin
guro'bañihsa Jwahn la'h ra' ba. Chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Jwahn, rahbi ra' ba:
—Mwehsu, ¿xa guidi'hnn chi'h nu nnah la'hnu?
13 Chi'chi rahbi Jwahn:
—Ayiru gusadxihlli tu guyahlli la'h ra' bwiinn; sola nahpa guunn tu zigachi'h can-
abwa' lehyi.
14 Neezaa nuhn suldahdu gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Jwahn, rahbi ra' ba:
—Ya la'haxchi'h nu, ¿xa guidi'hnn nu?
Chi'chi rahbi Jwahn:
—Ayi cwe'llu'h tu mweeyi loh bwiinn lajweersi, neezaa ayi gudzii'ba tu duhlda yihca
bwiinn nin ayi xi ruhnn, neezaa dxia'han tu cunjoorma cun zigachi'h ruhnn tu gahn.
15 Ya gaduhbi riidxyiisto' ra' bwiinn chi cayuhnn ra' ba lligaaba pwehda Jwahn naa
Crixtu nin guixe'hla Dxiohs guidxyiyuh nin guhlda'h la'h ra' nu'h loh duhlda,
16 chi'chi rahbi Jwahn loh ra' ba:

—Guchiin nin rñi'n loh tu, na'h ruro'bañihsahn bwiinn cun ñihsa, per zi' stuhbi bwiinn nin guunn mas cohsa roo'. Zuro'ba ñihsa ba la'h bwiinn cun Spíritu Saantu nee neezaa cun bwehla. Ayi lasahca'hn para bwiinn nin dxi' chi, hasta para gaca'hn mooza nin cwe'he tahba ba ñaa' ba ayi lasahca'hn.
17 'Laasi la'h pahla nuu liistula naa ba tin gahxu ba trihgu tin cwe'he ba dxihlli lohon,
chi'chi gutiaa'ha ban hasta riu'cha'yin; ya dxihlli chi guca'dxyih ban ayi dxu'yitii'run.
18 Cun dxyi'dxyi ra' rii' neezaa ziahanru guelruu'yidxyi'dxyi bwii'yidxyi'dxyi Jwahn
tin baluu'yi ba dxyi'dxyi cuubi la'h ra' bwiinn.
19 Ya neezaa gudxihldxinee dxyi'dxyi Jwahn la'h Herodes laasii gule'llu'hu Herodes
la'h Herodías nin naa che'hla bwihtsi ba nin laa Felipe, neezaa gudxihldxinee dxyi'dxyi
Jwahn la'h Herodes laasii ziahanroo' cosa dxaaba nin bwi'hnn Herodes.
20 Ni'chin bidxyi'chi Herodes basie'w ba la'h Jwahn. Ya luulchimatii' bwi'hnn ziahan
Herodes snuhn ra' dzi'n dxaaba nin bwi'hnn ba.

Chin gurohbañihsa Jesuhs
(Mt. 3.13-17; Mr. 1.9-11)

21 Chin nagahdxi gaca dee' cagaro'bañihsa Jwahn ziahan bwiinn, neezaa Jesuhs
gurohbañihsa, ya gaduhbi cabwihdxi-canaaba Jesuhs loh Dxiohs, billaala dxibaa',
22 chi'chi biehta Spíritu Saantu yihca Jesuhs zigazi tuhbi palohmmwi'hn, bihn ra' ba
tuhbi rsiaa'ha guñi' Dxiohs nez dxibaa':
—Yi'h naa lu'h llii'nahn nin nadzii'hihn, nee riahxi duxa'hn pur Yi'h.

Bwiinn ra' rii' guhca xtulbaa' Jesuhs
(Mt. 1.1-17)

23 Galda bitsi'h yihza nuu Jesuhs chin guzo'baloh Ñi'h cayuhnn Ñi'h dzi'n nin badi'hi
Xtaada Dxiohs Ñi'h guunn Ñi'h. Garaa ra' bwiinn gwachiisto' ra' ba naa Jesuhs llii'n
Joseh ya Joseh guhca llii'n Elih.
24 Elih guhca llii'n Matat. Matat guhca llii'n Levih. Levih guhca llii'n Melqui. Melqui
guhca llii'n Jana. Jana guhca llii'n Joseh.
25 Joseh guhca llii'n Matatías. Matatías guhca llii'n Amohs. Amohs guhca llii'n Nahum.
Nahum guhca llii'n Esli. Esli guhca llii'n Nagai.
26 Nagai guhca llii'n Maat. Maat guhca llii'n Matatías. Matatías guhca llii'n Semei.
Semei guhca llii'n Joseh. Joseh guhca llii'n Judah.
27 Judah guhca llii'n Joana. Joana guhca llii'n Resa. Resa guhca llii'n Zorobabel.
Zorobabel guhca llii'n Salatiel. Salatiel guhca llii'n Neri.
28 Neri guhca llii'n Melqui. Melqui guhca llii'n Adi. Adi guhca llii'n Cosam. Cosam
guhca llii'n Elmodam. Elmodam guhca llii'n Er.
29 Er guhca llii'n Josueh. Josueh guhca llii'n Eliezer. Eliezer guhca llii'n Jorim. Jorim
guhca llii'n Matat.
30 Matat guhca llii'n Levih. Levih guhca llii'n Simeohn. Simeohn guhca llii'n Judah.
Judah guhca llii'n Joseh. Joseh guhca llii'n Jonahn. Jonahn guhca llii'n Eliaquim.
31 Eliaquim guhca llii'n Melea. Melea guhca llii'n Mainahn. Mainahn guhca llii'n
Matata. Matata guhca llii'n Natahn.
32 Natahn guhca llii'n Davihd. Davihd guhca llii'n Isaí. Isaí guhca llii'n Obed. Obed
guhca llii'n Booz. Booz guhca llii'n Salmohn. Salmohn guhca llii'n Naasohn.
33 Naasohn guhca llii'n Aminadab. Aminadab guhca llii'n Admin. Admin guhca llii'n
Aram. Aram guhca llii'n Esrom. Esrom guhca llii'n Fares. Fares guhca llii'n Judah.
34 Judah guhca llii'n Jacob. Jacob guhca llii'n Isaac. Isaac guhca llii'n Abrahn
Abrahnguhca llii'n Tareh. Tareh guhca llii'n Nacor.
35 Nacor guhca llii'n Serug. Serug guhca llii'n Ragau. Ragau guhca llii'n Peleg. Peleg
guhca llii'n Heber. Heber guhca llii'n Sala.

36 Sala guhca llii'n Cainahn. Cainahn guhca llii'n Arfaxad. Arfaxad guhca llii'n Sem.
Sem guhca llii'n Noeh. Noeh guhca llii'n Lamec.
37 Lamec guhca llii'n Matusalehn. Matusalehn guhca llii'n Enoc. Enoc guhca llii'n
Jared. Jared guhca llii'n Mahaleleel. Mahaleleel guhca llii'n Cainahn.
38 Cainahn guhca llii'n Enohs. Enohs guhca llii'n Set. Set guhca llii'n Adahn. Adahn
guhca llii'n Dxiohs.

4

Gudxi'hyi bwiinndxaaba xa ñusagui'hi ba la'h Jesuhs (Mt. 4.1-11; Mr. 1.12-13)

1 Per ya gadxah sto' nabahan Jesuhs Spíritu Saantu, chi'chi bare'h Ñi'h guii'w Jordahn,
tin gwanee Spíritu Saantu la'h Ñi'h par loh dahan desiertu.
2 Ya guyuu' Ñi'h nezchi chywa'h dxyih chywa'h gue'la, ya ri'chi badzihn bwiinndx-
aaba tin guclaa'dzi ba ñusagui'hi ba la'h Jesuhs. Ya ayi xi gudahwtii' Jesuhs dxyih ra' chi
ya bichia'hn Ñi'h.
3 Ya rahbi bwiinndxaaba loh Jesuhs:
—Sidela guchii lu'h naa lu'h Llii'n Dxiohs, guhdzi loh dxiah ra' ca dxiahcan guehta.
4 Chi'chi rahbi Jesuhs loh bwiinndxaaba chi:
—Caa loh Xchihtsi Dxiohs: "Ayi guehtasi dxi'h gahw bwiinn guunn para guibahan ra'
ba; xchi'hn neezaa guzo'badxiahga ra' ba garaa xchi'dxyi Dxiohs."
5 Ya chi'chi gwanee bwiinndxaaba la'h Jesuhs tuhbi dahan roo', chi'chi baluu'yi ba
garaatii' guihdxyi ra' nin rii guidxyiyuh tin gwa'ha Jesuhs xa chuhla naa ra'n,
6 chi'chi rahbi bwiinndxaaba loh Jesuhs:
—Na'h guni'hihn garaatii' dee' yi'h tin guinabwa' ra' lu'hn nee tin dxiahxi za lu'h,
laasii xte'nnahn naa garaa dee', nee zahca gudi'hihñin la'h chyu chi'hzi bwiinn nin
xclaa'dzihn.
7 Sidela guzu'nllihbi lu'h lohon, gaann lu'h na'h, garaatii' ni'ca guni'hihn yi'h.
8 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Caa loh Xchihtsi Dxiohs: "Daada Xchiohs si lu'h gaann lu'h, loh si Ñi'h chuu lu'h
guunn lu'h dzi'n."
9 Ya seguihdu gwanee bwiinndxaaba chi la'h Jesuhs yihca guido' roo' nin nuu
guihdxyi Jerusalehn, ya ri'chi rahbi ba loh Jesuhs:
—Sidela guchii lu'h naa lu'h Llii'n Dxiohs, bala'ha yi'h desde ri'ca para loh yuh,
10 laasii caa loh Xchihtsi Dxiohs:
Zixe'hla Ñi'h xaanjla Ñi'h tin gaapa ra' ba yi'h,
11 ya cun naa ra' aanjla ra' chi zina'zu ra' ba yi'h tin ayi gura'lluudzidxiah ñaa' lu'h.
12 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Neezaa caa loh xchihtsi Dxiohs: "Ayi guunn tu prehba la'h Dxiohs nin rnabwa'."
13 Ya bwa'ha si bwiinndxaaba ayi bidxeela ba xa ñusagui'hi ba la'h Jesuhs, mejor
basaa'n ba la'h Ñi'h tin guleeza ba stuhbi dxyih tin gusahcazii ru ba la'h Ñi'h.

Guzo'baloh cayuhnn Jesuhs xtsi'n Xtaada Ñi'h (Mt. 4.12-17; Mr. 1.14-15)

14 Chi'chi gubia'garii Jesuhs nez guihdxyi Galilea, gadxah chihpa sto' nabahan Ñi'h
Spíritu Saantu tin guunn Ñi'h xtsi'n Xtaada Ñi'h, ya bidi'chi xchi'dxyi Ñi'h garaa guihdxyi
ra' chi saca taantu nin nuu nabahan dzi'tsi Spíritu Saantu sto' Ñi'h.
15 Pwihsi guzo'baloh nuugaluu'yi Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs garaa ra' la'n guido' bi'tu'hn
nin nuu guihdxyi ra' chi, nee garaa bwiinn ruze'ta ra' ba xa na za'ca naa Jesuhs.

Jesuhs gubia'garii nez bie'roo' Ñi'h (Mt. 13.53-58; Mr. 6.1-6)

16 Ya chi'chi gwah Jesuhs guihdxyi nez bie'roo' Ñi'h, guihdxyi chi laa Nazaret. Chin
guhca dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel, chi'chi guyu'tii Jesuhs la'n guido' ziga naa
xcostuumbre Ñi'h, pwihsi guzu'nchii Ñi'h bi'lda Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs.
17 Seguihdu badi'hi ra' ba dxihtsi nin baca'h Isaías; ya chin guxaala Jesuhs loh dxihtsi
chi, chi'chi badxeela Ñi'h hasta rñi' dxyi'dxyi ra' rii':
18 Nuunee Spíritu Saantu xteenn Dxiohs na'h laasii gulii Ñi'h na'h ze'ldane'hn dxyi'dxyi
za'ca loh ra' bwiinn prohbi,
neezaa tin guhlda'hn la'h ra' bwiinn nin rnabwa' bwiinndxaaba,
neezaa tin guixaa'lahn loh ra' bwiinn nin rahcaloh Ñi'h tin gwa'ha ra' ba,
neezaa tin guhlda'hn la'h ra' bwiinn nin cadii'dxi trabahju;
19 neezaa tin chixte'hn loh ra' bwiinn la'dxyih badzihn galahsasto' Dxiohs la'h ra' ba.
20 Chi'chi bata'w Jesuhs loh dxihtsi chi, ya basia'garii Ñi'hn loh bwiinn nin racanee la'n
guido', chi'chi guzohba Ñi'h. Ya garaa ra' bwiinn nin rii la'n guido' chi caywa'hadzi'tsi
ra' ba loh Jesuhs,
21 ya guzo'baloh cañi' Jesuhs, rahbi Ñi'h:
—La'dxyi'dxyi nin caa loh dxihtsi rii' baria'caa para la'h tu. Na'h gahca naan nin
ruze'tan.
22 Ya garaa ra' ba guñi' za'ca ra' ba pur Jesuhs, cun badxyigaa'za ra' ba pur dxyi'dxyi
za'ca nin guñi' Jesuhs, ya rahbi loh lasaa' ra' ba:
—¿Per tayi dee dxi'h nin naa llii'n Joseh?
23 Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Naa siguhra ziñi' tu loon: "Dutohra, yi'h gahca basiaca yi'h"; neezaa guiñi' tu loon:
"Neezaa cohsa ra' nin bwi'hnn lu'h nez guihdxyi Capernaum, neezaa rii' bwi'hnnan
hasta naa pa'h lahdxyi lu'h."
24 Chi'chi zeezah cañi' Jesuhs loh ra' ba, rahbi Ñi'h:
—Guchiin nin rñi'n loh tu, nicala tuhbi daada nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs pwe-
hda zibwe'hesto' bwiinn lahdxyi ba la'h ba, ni'chin pwehda ayi guunn tu cweenta
xchi'dxyi'hn.
25 Rñi'n loh tu, chin gubahan guehtu Elías guidxyiyuh ziahan gunna'hviuhda guyuu'
lahdxyi bwiinn Israel, ya chin ayi xi ñihsadxiah biaabatii' loh chohnna yihza garoolda
chi'chi guyuu' tuhbi gubihn duxa loh gaduhbi guihdxyi chi,
26 per ayi guxe'hla Dxiohs la'h Elías nin tuhbi rwaa'yihdzi guna'hviuhda loh garaa
gunna'hviuhda nin guyuu' guihdxyi chi; mejor guxe'hla Dxiohs la'h ba loh tuhbi
bwinnziitu, rwaa'yihdzi tuhbi gunna'hviuhda nin guyuu' guihdxyi Sarepta, gahxu
guihdxyi Sidohn.
27 Zi'chi gahcaza chin gubahan guehtu Eliseu loh guidxyiyuh, guyuu' ziahan bwiinn
guihdxyi Israel nin guhchyi guii'dxyu yuu'dxi tihxi ra' Ñi'h, ya ayi basiaca Eliseu nin
tuhbi ra' ba; mejor basiaca ba la'h tuhbi bwiinnziitu nin biria'lah Naamahn, tuhbi
bwiinn guihdxyi ziitu nin laa Siria. Zi'chi gahcaza na'h, ayi napa gu'nnahn dzi'n roo'
loh tu laasii naan bwiinn rii'.
28 Ya chin bihn ra' ba dxyi'dxyi ra' chi, garaatii' ziga rii ra' ba la'n guido' bidxyi'chi
duxa ra' ba,
29 chi'chi guñi'nee lasaa' ra' ba tin babwe'heca'ha ra' ba la'h Jesuhs hasta yihca tuhbi
lohmma nin ria'han gahxu rwaa' guihdxyi chi, tin ñula'ha ra' ba la'h Jesuhs la'n bataa'ha
roo' nin nuu ñaa' lohmma chi.
30 Ya nin ayi guhcabwa' ra' ba badii'dxi Jesuhs galaayillee ra' ba, ziaa chi'h Ñi'h para
stuhbi lahta.

Ya guihdxyi Capernaum babwe'he Jesuhs tuhbi bwiinndxaaba sto' tuhbi bwiinn (Mr. 1.21-28)

31 Chi'chi gwah Jesuhs guihdxyi Capernaum, tuhbi guihdxyi xteenn Galilea. Ya nezchi
guza'loh cagasi'dxi Ñi'h la'h ra' bwiinn chi chin badzihn dxyih nin ruzi'laa'dzi ra'
bwiinn Israel.
32 Ya badxyigaa' bwiinn ra' chi pura xchi'dxyi Jesuhs zigazi ruluu'yi Ñi'h ziga tuhbi
bwiinn naann, ziga tuhbi nin rnabwa'.
33 La'n guido' chi guyuu' tuhbi ndxi'hw nin guyuu' bwiinndxaaba sto' Ñi'h. Ya
gudidxyidxiah bwiinndxaaba ba, rahbi ba:
34 —¡Ayy, basaa'n la'h nu! ¿Xixze' lu'h rii' Jesuhs nin ze' guihdxyi Nazaret? ¿Ta ze' lu'h
tin guñihchiloh lu'h la'h nu? ¡Na'h nu'nbwa'n yi'h, yi'h nin naa lu'h Llii'n Saantu Dxiohs!
35 Ya chi'chi gudxindxinee dxyi'dxyi Jesuhs la'h bwiinndxaaba chi, rahbi Ñi'h:
—¡Bata'w rwaa' lu'h tin baria'h tihxi bwiinn ca!
Chi'chi gudxihndxiah bwiinndxaaba chi la'h bwiinn chi nezloh garaa ra' ba, chi'chi
baria'h ba sto' ba ya ayiru xi guelrza'cazii bwi'hnn bwiinndxaaba chi la'h bwiinn chi.
36 Ya badxyigaa'loh garaa ra' ba, chi'chi guza'loh cañi' loh lasaa' ra' ba, rahbi ra' ba:
—¿Xi dxyi'dxyi ra' rii' rñi' bwiinn rii'? ¡Bwa'ha xa rnabwa' daada rii' bwiinndxaaba
nee nahpa ruzo'badxiahga ra' bwiinndxaaba xchi'dxyi ba raria'h ra' ba sto' ra' bwiinn!
37 Chi'chi bidi'chi dxyi'dxyi nin bwi'hnn Jesuhs loh garaa ra' guihdxyi nin rii gadiidxi
guihdxyi chi.

Basiaca Jesuhs la'h xnaanswehgra Simohn Pehdru (Mt. 8.14-15; Mr. 1.29-31)

38 Ya chin baria'h Jesuhs la'n guido', chi'chi gwah Ñi'h yihdzi Simohn Pehdru. Ya
xnaanswehgra Simohn cayahcallu'hu jweertaroo' nuu ba llia'h, ya gunaaba ra' ba loh
Jesuhs tin gusiaca Ñi'h la'h naan chi.
39 Chi'chi gwabiiga Jesuhs loh naani'hn chi, tin gunabwa' Ñi'h loh llia'h chi baria'han
tihxi bwiinn chi ya lwehguza baria'h llia'h chi, chi'chi gwastii naan chi, ya biguihn ba
tuhbi guelwahw para la'h ra' ba.

Basiaca Jesuhs ziahan bwiinn (Mt. 8.16-17; Mr. 1.32-34)

40 Ya hohra nin zohbaya'zi gubihdxyi, gwanee ra' bwiinn guihdxyi garaa ra' bwiinn
nin rahcallu'hu hasta nuu Jesuhs, tin badzii'banaa Jesuhs yihca ra' bwiinn nin rah-
callu'hu chi tin biaca ra' ba.
41 Ya ziahan ra' bwiinn nin rahcallu'hu chi baria'h bwiinndxaaba sto' ra' ba ya chin
baria'h ra' bwiinndxaaba tihxi ra' ba, chi'chi gudidxyidxiah ra' ba, rahbi ra' ba loh
Jesuhs:
—¡Yi'h naa lu'h Llii'n Dxiohs!
Ya Jesuhs gunabwa' Ñi'h la'h ra' ba tin ayi xi guuyi ra' ba ziga naann ra' ba naa Jesuhs
Crixtu nin cabweeza ra' bwiinn guidxyiyuh.

Baluu'yi Jesuhs xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn Galilea (Mr. 1.35-39)

42 Ya chin barah gue'la, chi'chi biria'h Jesuhs rwaa'guihdxyi chi tin gwah Ñi'h tuhbi
lahta hasta ayi bwiinn. Ya ziahan bwiinn badxi'hyi la'h Ñi'h, ya chin badxeela ra' ba
la'h Ñi'h ayi guclaa'dzi ra' ba ñaria'h Jesuhs lahdxyi ra' ba,
43 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Nahpa guluu'yi'hn xchi'dxyi xquelrnabwa' Dxiohs ziahan guihdxyi, ni'chin nin
guxe'hla Dxiohs na'h guidxyiyuh.

44 Ya zi'chi guca'nzaa Jesuhs guca'ngaluu'yi Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs la'n guido' bi'tu'hn
ra' xteenn guihdxyi ra' nin rnabwa' Galilea.

5

Ya guna'zu ra' ba ziahan bwehlda
(Mt. 4.18-22; Mr. 1.16-20)

1 Ya guyuu' tuhbi dxyih zuu Jesuhs rwaa' tuhbi laguhn nin laa Genesaret. Chin
badzihnsuu ziahan bwiinn ri'chi, bata'wnaa ra' ba la'h Jesuhs taantu xclaa'dzi ra' ba
dxihn ra' ba xchi'dxyi Dxiohs nin ruluu'yi Ñi'h.
2 Ya ri'chi bwa'ha Jesuhs chiohpa laancha nin ayi xi nuu la'n ñi'h rii ra'n gahxu rwaa'
laguhn chi. Ayi chyu nuu tii' la'n ra' laancha chi laasii hohrachi biria'h ra' bwiinn chi
tin cadxi'bi ra' ba dxihxi nin rna'zu ra' ba bwehlda.
3 Chi'chi guyu'tii Jesuhs la'n laancha xteenn Simohn ya gunaaba Jesuhs gwanee
Pehdru laancha chi mahza za balaaqui'hn loh ñihsa laasii tin ayi chyu bwiinn chebiiga
gahxu cwee' laancha chi, ya hasta la'n laancha chi guzohba Jesuhs chi'chi guza'loh
cagaluu'yi Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn nin rii rwaa' ñihsa chi.
4 Ya chin guya'loh baluu'yi Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs, chi'chi rahbi Ñi'h loh Simohn:
—Gulchenee laancha ca nez loh ñihsa roo ru cun dxihxi bwehlda tin guina'zu tu
bwehlda.
5 Chi'chi rahbi Simohn loh Jesuhs:
—Mwehsu, gaduhbi gue'la dxudi'hnn nu dzi'n per nin tuhbi bwehlda ayi chyu
guna'zu. Per sidela zi'chi rnabwa' yu'bilu'h, la'nu chogala'ha dxihxi stuhbweelta.
6 Ya chin bala'ha ra' ba dxihxi bwehlda chi, bina'zu ziahanroo bwehlda ya hasta
guzohbaloh caga'llu dxihxi taantu ziahan bwehlda guna'zu ra' ba.
7 Chi'chi bwi'hnn ra' ba sehn loh lasaa' ra' ba nin nuu la'n stuhbi laancha tin
chegacanee ra' ba la'h ra' ba. Ya chin badzihn ra' ba ri'chi, chi'chi babwe'he ra' ba dxihxi
bwehlda ya garoopa laancha chi gwadxahan bwehlda ya amweer ñiza'biñihsa ra'n.
8 Ya chin bwa'ha Simohn Pehdru ni'chi, chi'chi bazu'nllihbi ba nez loh Jesuhs, chi'chi
rahbi ba loh Ñi'h:
—Basaa'n na'h, Daada; mejor gwah si tin na'h nuu xtu'ldahn.
9 Zi'chi guñi' Simohn laasii badxyigaa' ba nee cun garaa nin canee ba badxyigaa'za
laasii guna'zu ra' ba bwehlda ziahan chi.
10 Neezaa Jacobo cun Jwahn llii'n Zebedeu neezaa ra' ba badxyigaa'loh ra' ba. Per
rahbi Jesuhs loh Simohn:
—Ayi guidxyihbi lu'h. Desde nnah cwiidxyi lu'h bwiinn ra' xcweenta xquelrnabwa'
Dxiohs xlawaa'ha riate'he lu'h bwehlda.
11 Ya chin babwe'hecaa ra' ba laancha ra' chi rwaa' ñihsa, basia'han ra' ba garaatii' nin
nahpa ra' ba ya chi'chi zenee ra' ba la'h Jesuhs.

Jesuhs basiaca la'h tuhbi bwiinn nin rahchyi guii'dxiu tihxi Ñi'h
(Mt. 8.1-4; Mr. 1.40-5)

12 Chin guyuu' Jesuhs la'n tuhbi guihdxyi ra' chi, gwah tuhbi bwiinn loh Jesuhs
rahchyi guii'dxiu gaduhbitii' tihxi ba, per chin bwa'ha ba loh Jesuhs chi'chi bazu'nllihbi
ba baru'hn ba hasta loh yuh, ya guñi'nalaasa ba loh Jesuhs, rahbi ba:
—Daada, sidela zizi'guehlda lu'h zuhnn lu'h gahn gusiaca lu'h na'h.
13 Ya chi'chi basaga'h naa Jesuhs tin cun naa Ñi'h bidxi' Ñi'h tihxi bwiinn chi, chi'chi
rahbi Jesuhs loh ba:
—Xclaa'dzihn dxiaa tihxi lu'h, la'lu'h biaca nnah.
Ya lwehgusi guñi'chiloh gueldxyihdxyi chi tihxi bwiinn chi.
14 Ya gunabwa' Jesuhs loh ba ayi xi guuyitii' ba loh ra' bwiinn xi bwi'hnn Ñi'h pur la'h
ba, chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:

—Sola chegaluu'yi lu'h tihxi lu'h la'h bixohza tin gwa'ha ba la'lu'h biaca, neezaa chenee lu'h tuhbi guelrgaa'da nin biaca lu'h ziga rnabwa' xlehyi Moisehs tin gacabwa' ra' bwiinn la'lu'h biaca.

15 Per mahziru bidi'chi dxyi'dxyi pur garaa nin bwi'hnn Jesuhs, nee ziahan bwiinn badiaa'ha tin dxihn ra' ba xchi'dxyi Ñi'h neezaa tin gusiaca Ñi'h la'h ra' bwiinn nin rahcallu'hu.

16 Ya Jesuhs ziahan bweelta biria'caa Ñi'h loh ra' bwiinn ra' tin riah Ñi'h nez hasta ayi chyu bwiinn gwa'hatii', tin ri'chi rbwihdxyi-rnaaba Ñi'h gacanee Xtaada Dxiohs Ñi'h nin nuu dxibaa' la'h Ñi'h.

Basiaca Jesuhs la'h tuhbi bwiinn nin ayi guhca ñiñi'bi (Mt. 9.1-8; Mr. 2.1-12)

17 Ya tuhbi dxyih cagaluu'yi Jesuhs la'h ra' bwiinn nee nezachi zohba ra' nuhn bwiinn guido' nin laa fariseu, neezaa nuhn mwehsu nin ruluu'yi xlehyi Moisehs. Ya mwehsu ra' chi ze' ra' ba guriin-guriin guihdxyi ra' nin rnabwa' Galilea neezaa rregiohn Judea neezaa guihdxyi Jerusalehn, ya Spíritu Saantu xteenn Dxiohs nuu nabahandzi'tsi sto' Jesuhs tin gusiaca Ñi'h la'h ra' bwiinn nin rahcallu'hu.

18 Ya seguihdu badzihn paaldaa ndxi'hw ra' nin ze'nee tuhbi bwiinn lasaa' ra' ba na' bwiinn chi loh tuhbi lu'hn ayi nuu ñiñi'bi ba. Ya ndxi'hw ra' chi guclaa'dzi ra' ba ñigu'tii ra' ba bwiinn nin rahcallu'hu chi la'ñuu' nezloh Jesuhs,

19 per ayi bidxeela ra' ba canehz ñu'tiinee ra' ba la'h bwiinn nin rahcallu'hu chi laasii bwiinn ziahan rii ri'chi, ni'chin mejor gucah ra' ba yihca yuu', chi'chi baxaala ra' ba hasta batehta ra' ba la'h bwiinn nin rahcallu'hu chi hasta zuu Jesuhs la'ñuu' chi.

20 Ya chin bwa'ha Jesuhs riachiisto' ra' ba la'h Ñi'h ruhnn Ñi'h gahn rusiaca Ñi'h la'h ra' bwiinn nin rahcallu'hu, chi'chi rahbi Ñi'h loh nin rahcallu'hu chi:

—Mihgu, la'xtuhlda lu'h basia'pitiin nnah.

21 Chi'chi guza'loh ra' mwehsu nin ruluu'yi lehyi cun fariseu ra', riiyuhnn ra' ba lligaaba, nasto' ra' ba: "¿Chyulla bwiinn rii' nin cañi'yah la'h Dxiohs? Ayi nin tuhbi bwiinn nin rusia'pitii xtuhlda bwiinn. ¡Tuhbidxi'h Dxiohs ruhnnan!"

22 Ya Jesuhs la'Ñi'h guhcabwa' xi lligaaba riiyuhnn bwiinn chi, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—¿Xixnaa ruhnn tu lligaaba zi'ca?

23-24 Na'h naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw nee na'pahn guelrnabwa' para gusia'tiin xtuhlda ra' bwiinn loh guidxyiyuh. Mwedxi ayi guinagahn ga'pihn loh bwiinn rii': "La'xtuhlda lu'h basia'tii Dxiohs", laasii chyuchi'hzi bwiinn zahca guiñi' zi'chi. Mahziru nagahn ga'pihn loh bwiinn rii': "Gwastii tin batiaa'ha xlu'hn lu'h bwaa yihdzi lu'h." ¡Bayinnah!, tin gacabwa' tu na'h naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, ni'chin nin cañi'n loh bwiinn rii': "Loh lu'h rñaan: Gwastii, batiaa'ha xlu'hn lu'h tin bwaa yihdzi lu'h."

25 Ya guya'lohsi guñi' Jesuhs zi'chi lwehgusi gwastii bwiinn chi, batiaa'ha ba xlu'hn ba, chi'chi ziaa ba badii'dxi ba lahda ra' garaa bwiinn chi, cañi' ba xa chuhla naa Dxiohs.

26 Ya chin bwa'ha ra' bwiinn nin rii gadiidxi la'n yuu' chi nin guhca, bidxyihbi ra' ba laasii guhca basia'tii Jesuhs xtuhlda bwiinn, rahbi ra' ba:

—¡Bayinnahsihn bidia'han nu'h tuhbi cohsa roo'!

Jesuhs gudihdxyi la'h Levih (Mt. 9.9-13; Mr. 2.13-17)

27 Ya chin guya'loh ni'chi, chi'chi baria'h Jesuhs ri'chi, chi'chi bwa'ha Ñi'h loh tuhbi bwiinn nin rsadxihlli impweestu, bwiinn chi laa Levih, zohba ba tuhbi la'n hasta rahlla impweestu, chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:

—Guda'na'hla na'h.

28 Chi'chi gwasu'nchii Levih, basia'han ba garaatii' nin nahpa ba tin gwana'hla ba la'h Jesuhs.
29 Ya chin badzihnnee Levih la'h Jesuhs rwaa' yihdzi ba chi'chi bwi'hnn ba tuhbi guelwahw roo', tin gudahwnee ba la'h Jesuhs. Ya ri'chi rii ra' ziahan roo' ru ra' bwiinn nin rsadxihlli impweestu, cun neezaa snuhn ra' bwiinn zi nin rii ra' ri'chi, ya garaa ra' ba zohbanee Jesuhs hasta zuu mweella.
30 Chi'chi guzohbaloh cañi'yah ra' bwiinn fariseu cun mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi la'h xpwiinn Jesuhs, rahbi ra' ba:
—¿Xixnaa rahwnee tu, cun ree'nee tu bwiinn ra' nin rsadxihlli impweestu cun neezaa bwiinn nin ayi ruhnn cweenta xlehyi Moisehs?
31 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Bwiinn ra' nin ayi xi rahca ayi xchi'hn ra' ba dutohra, mejor chee dutohra hasta rahcallu'hu ra' bwiinn.
32 Zi'chiza na'h, ayi ze'ldatiidxyidxi'hn bwiinn za'ca sino que ze'ldahn tin cwiidxyihn bwiinn ra' nin nuu xtuhlda Ñi'h tin gusaguu'dzi sto' ra' ba loh Dxiohs cun chezah ra' ba loh xquelña'ñih Ñi'h.

Guelgunaabadxyi'dxyi xteenn ziga guelrucwaa'han (Mt. 9.14-17; Mr. 2.18-22)

33 Ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi bwiinn ra' chi loh Jesuhs, rahbi ra' ba:
—Xpwiinn ra' Jwahn nin rro'bañihsa neezaa xpwiinn ra' fariseu ziahan bweelta rucwaa'han ra' ba tin rbwihdxi-rnaaba ra' ba loh Dxiohs, ya xpwiinn lu'h rahw si ra' ba. ¿Xixnaa ayi rucwaa'han ra' ba?
34 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—¿Ta zahca gucwaa'han bio'za loh tuhbi saa' gaduhbi nin rinee ra' ba nu'bimbahyi? Agaa guchii dxi'h ayi nin tuhbi bwiinn nin guunn zi'chi. Zi'chilla na'h ayi nuu gucwaa'han ra' xpwi'nnahn gaduhbi nuune'h ra'n ba.
35 Per ziuu' dxyih cwe'caa ra' ba nin bachinaa ya ayiru chezah saa', chi'chisihn zucwaa'han ra' ba.
36 Guñi'za Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii' loh ra' ba, rahbi Ñi'h:
—Ayi tuhbi bwiinn nin guchyuu'ga tuhbi lahdxyi cuubi gacan rramieenda cun tuhbi lahdxyi yu'xa, laasii sidela guunn ba zi'chi zuxi'hn ba xaba cuubi ba neezaa tahyi lahdxyi cuubi nin bachyuu'ga ba ayi dxia'han za'can cun lahdxyi yu'xa.
37 Ya ayiza nuu guida'h vinnu cuubi la'n dxihdxi yu'xa, laasii vinnu cuubi chi zichiehzan dxihdxi yu'xa cun bwih jweerta nin radziiba lohon zi'chi zilli'n vinnu cun dxihdxi za chi.
38 Ni'chin mejor guida'h vinnu cuubi la'n dxihdxi cuubi ya zi'chi garoopan dxia'han za'can.
39 Cun neezaa chyuchi'hzi bwiinn nin guee galoh vinnu yu'xa pwehda ayi guiclaa'dzi ba guee' ba vinnu cuubi laasii guiñi' ba: "Vinnu yu'xa mahzi chuhlan pur guyahan nuu'un cadxyih." Zi'chi guiñi' ba laasii la'ba nuu valohri la, ayi biin rwaa' ba xi gwaa' ba.

6

Batiaa'ha xpwiinn Jesuhs trihgu dxyih nin ruzi'laa'dzi bwiinn Israel ra' (Mt. 12-1-8; Mr. 2.23-28)

1 Nee tuhbi dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel, zeezah Jesuhs cun bwiinn ra' nin rusi'dxi Ñi'h nez loh yuh hasta na' trihgu. Ya guzo'baloh ra' xpwiinn Ñi'h chi riigachwa'ha ra' ba trihgu tin gullo'ba ra' ban bire'h bwi'dzi'hn ra' chi gudahw ra' ba.
2 Ya nuhn bwiinn fariseu nin rii nezchi gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Jesuhs, rahbi ra' ba:

—¿Xixnaa ayi ruzo'badxiahga tu ziga naa lehyi, ziga ayi guunn tu dzi'n dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel?
3 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Ta nagahdxi gu'lda tu loh Xchihtsi Dxiohs cuun nin bwi'hnn guehtu Davihd tuhbi dxyih nin bichia'han ba cun garaa ra' xpwiinn ba?
4 Guyu'tii ba la'n xquido' Dxiohs tin gudahw ba pahn nin ayi nuu gahw ra' zuuzi bwiinn ra' la'n dxyih ra' chi laasii guhcan nin gudii'dxi guhn loh Dxiohs. La'h ba cun gudahw ban, neezaa badi'hi ban la'h ra' bwiinn nin canee ba ri'chi ya ayi xi bwi'hnn Dxiohs, nee coma bixohza si rahca rahw pahn chi.
5 Neezaa rahbi Jesuhs:
—Zi'chi gahcaza na'h naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, ni'chin zahca guiñi'n loh ra' bwiinn xa naa xnehza guunn ra' ba ziga dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn.

Bwiinn nin gubihdzi naa ñi'h
(Mt. 12.9-14; Mr. 3.1-6)

6 Chin guhca stuhbi dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel, guyu'tii Jesuhs la'n tuhbi guido' bi'tu'hn, tin guzo'baloh cagaluu'yi Ñi'h bwiinn ra'. Ya ri'chi zohba tuhbi bwiinn nin gubihdzi tuhbi lahdu derehchu naa ñi'h.
7 Ya mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi neezaa bwiinn fariseu riigalda'tsisi ra' ba tin gwa'ha ra' ba dia'han zusiaca Jesuhs la'h bwiinn nin rahcallu'hu chi dxyih nin rzi'laa'dzi ra' ba tin zi'chi guidxeela ra' ba xa guca'chiah dxixi'hw ra' ba la'h Ñi'h.
8 Ya la'h Jesuhs la'Ñi'h naannla cuun lligaaba nin riiyuhnn ra' bwiinn chi, chi'chi rahbi Ñi'h loh bwiinn nin gubihdzi naa ñi'h chi:
—Gwasuhnchii, guda'biiga galaayi rii'.
Chi'chi gwasu'nchii bwiinn chi, guzuh ba galaayi chi.
9 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' bwiinn dxixi'hw chi:
—Xclaa'dzihn guinaabadxyi'dxyi'hn dee' loh tu: ¿Cuun nin rusaa'n lehyi gaca dxyih nin razi'laa'dzi nu'h? ¿Ta dzi'n za'ca o dzi'n dxaaba? ¿Ta zalda'h nu'h bwiinn loh guelguhchi o zasaa'n nu'h gachi ba?
10 Chi'chi bwa'ha Jesuhs loh garaa bwiinn nin rii gadiidxi Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h loh ndxi'hw chi:
—Batsi'yi naa lu'h.
Chin bwi'hnn ndxi'hw chi zi'chi, lwehgugahca biaca naa ba.
11 Ya bwiinn dxixi'hw ra' chi bidxyi'chi duxa ra' ba, chi'chi guza'loh canaabadxyi'dxyi loh lasaa' ra' ba xa guunnee ra' ba la'h Jesuhs.

Gulii Jesuhs tsi'h bichiohpa bwiinn nin gaca xpooxtla Ñi'h
(Mt. 10.1-4; Mr. 3.13-19)

12 Ya stuhbi dxyih gucah Jesuhs tuhbi dahan tin para gudihdxyi-gunaaba Ñi'h loh Xtaada Dxiohs Ñi'h tin gacanee Dxiohs la'h Ñi'h, bati'dxi Ñi'h gue'la cabwihdxyi-canaaba Ñi'h loh Dxiohs.
13 Ya chin barah gue'la, gudihdxyi Jesuhs xpwiinn ra' Ñi'h, chi'chi gulii Ñi'h tsi'h bichiohpa ra' ba nin gule'helah Ñi'h pooxtla ra'.
14 Dee ra' naa nin guhca xpooxtla Ñi'h: Simohn nin gule'helah Ñi'h Pehdru; cun Andrehs bwihtsi Simohn; Jacob cun Jwahn; neezaa Felipe cun Bartolomeh;
15 neezaa Mateu cun Tomahs; neezaa Jacob llii'n Alfeu; neezaa Simohn nin guyuu' lahda ra' cananista;
16 neezaa Judas bwihtsi Jacobo; cun Judas Iscariote, nin batoo' la'h Jesuhs loh ra' bixohza.

Baluu'yi Jesuhs ziahan ra' bwiinn
(Mt. 4.23-25)

17 Seguihdu biehtanee Jesuhs la'h ra' ba dahan chi, tin gurih ra' ba hasta nataa'.
Neezaa rii ziahan roo ra' bwiinn guihdxyi ra' nin rnabwa' rregiohn Judea nee guihdxyi
Jerusalehn nee ra' guihdxyi nin rii gadiidxi ñihsado', hasta nuu rregiohn Tiru cun
Sidohn.
18 La'h ra' ba ze' tin dxihn ra' ba xchi'dxyi Jesuhs nee tin dxiaca ra' ba gueldxyihdxyi
nin rahca ra' ba. Cagasiaca Jesuhs la'h ra' ba, neezaa bwiinn ra' nin rdii'dxi trabahju
laasii guyu'tii bwiinndxaaba ra' sto' ra' ba, neezaa la'h ra' ba cagasiaca Ñi'h.
19 Ya guclaa'dzi garaa bwiinn ñidxi' ra' ba tihxi Jesuhs laasii taantu nin nuu naba-
handzi'tsi Spíritu Saantu sto' Ñi'h nee bihn gahca ra' ba garaa bwiinn nin rdxi' tihxi
Jesuhs cayaaca ra' ba.

Nin rusiahxi la'h bwiinn cun nin rgu'nalaasa la'h bwiinn (Mt. 5.1-12)

20 Ya chi'chi basia'garii Jesuhs loh Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h, rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Dichohsa naa tu bwiinn ra' nin gaca nado'laa'dzi nezloh Dxiohs laasii xteenn tu naa
garaa nin rnabwa' Ñi'h nez dxibaa'.
21 'Dichohsa tu, bwiinn ra' nin rchia'hn nnah laasii zuni'hi Dxiohs nin rnaaba tu loh
Ñi'h.
'Dichohsa tu, bwiinn nin ru'n nnah pura rahcabwa' tu nuu xtuhlda tu, laasii zadzihn
Dxyih nin gusiahxi Dxiohs sto' tu.
22 'Dichohsa tu chin guunn ña'laa'dzi ra' bwiinn loh tu, nee chin gabwe'heca'haza ra'
ba la'h tu ditsijwehra, cun guiguii ra' ba loh tu, neezaa chin cwe'hesto' ra' ba la'h tu,
ziga tuhbi cohsa xihn laasii riachiisto' tu xchi'dxyi'hn, ziga naan Llii'n Dxiohs nin naa
ndxi'hw.
23 Guldxiahxi dxyih ra' nin saca tu zi'chi neezaa guire'nchiehsa pur taantu dxiahxi
tu. Ni'chin gapa tu tuhbi guelnaza'ca roo' llaa'ndxibaa'. Nee zi'chi gahca guehtu xtaada
ra' bwiinn nin rguii la'n dxyih ra' rii', basa'cazii ra' ba la'h daada ra' nin guñi' xchi'dxyi
Dxiohs ca chieempa.
24 'Per prohbi za la'h tu rricu ra' laasii nnah si gapa tu cohsa za'ca.
25 'Prohbi za la'h tu nin rahw za'ca nnah laasii zibwichia'han tu despwehsi.
'Prohbi za la'h tu nin rullihdzi nnah ya despwehsi zibwiyu'n tu.
26 'Prohbi za la'h tu sidela pura cohsa za'ca rñi' snuhn bwiinn pur la'h tu laasii
zi'chi gahca guñi' bwiinn chieempa pur bwiinn ra' nin bwii'yidxyi'dxyi xihn xlawaa'ha
ñuu'yidxyi'dxyi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs.

Gulgantsii'hi nin rdxyi'chinee la'h tu (Mt. 5.38-48; 7.12)

27 Rahbiza Jesuhs:
—La'h tu nin riigaca'dxiahga xchi'dxyi'hn, rñi'n dxyi'dxyi rii' loh tu: gulgantsii'hi la'h
bwiinn nin rdxihldxinee la'h tu, gulgui'hnn za bwen la'h ra' bwiinn nin rdxyi'chinee
la'h tu;
28 gulgui'hnntaa'yi yihca ra' bwiinn nin rgu'dii la'h tu, neezaa gulguinaaba loh Dxiohs
guzia'tii Ñi'h xtuhlda ra' bwiinn nin rguii loh tu.
29 Sidela chyuulla cha'zi tuhbi lahdu cwahsa tu, neezaa stuhbi lahdu gulgadi'hi
gulgasaa'n cha'zi ba la'h tu; nee sidela chyuulla cwe'he xchiquehta tu, gulgasaa'n
cwe'he ba neezaa xmaanga tu.
30 Xichi'hzi nin guinaaba ra' ba loh tu gulgadi'hin, nicala cwe'llu'hu ra' ba xixteenn tu
ayi guunn tu jweersi gani'hi ra' ban.
31 Gulgui'hnnee la'h bwiinn ziga xclaa'dzi tu guunnee ra' ba la'h tu.
32 Sidela la'h tu nadzii'hi tu bwiinn ra' nin nadzii'hi la'h tu, lliaa'si ni'chi, laasii zi'chi
gahcaza ruhnn ra' bwiinn duhlda.

33 Sidela guunn tu bwen la'hsi ra' bwiinn nin ruhnn bwen la'h tu, lliaa'si ni'chi laasii zi'chi gahcaza ruhnn ra' bwiinn nin nabahan loh duhlda.
34 Sidela rbwe'dxi'hnsi tu mweeyi la'h ra' bwiinn nin xñah gadxillin, lliaa'zi ni'chi laasii zi'chi gahca rbwe'dxi'hn bwiinn duhlda mweeyi ya rbweeza ra' ba gadxilli ra' bwiinn chin loh ra' ba.
35 Ya la'h tu gulgantsii'hi bwiinn nin ayi guinadzii'hi la'h tu, ya guunn tu bwen la'h bwiinn nin ayi ruhnn bwen la'h tu, neezaa cwe'hedxi'hn tu mweeyi ayi guunn tu lligaaba gadxilli bwiinn chin loh tu. Sidela guunn tu garaa cohsa ra' chi, zahpa tu tuhbi guelnaza'ca roo' nee zahcaza tu llii'n Dxiohs nin nuu nabahandzi'tsi llaa'ndxibaa', laasii zi'chi gahca nadzii'hi ba la'h ra' bwiinn nin ayi rñi': "Zuxchilli lu'h" pur xiilla nin ruhnn Ñi'h pur la'h ra' ba neezaa bwiinn ra' nin ayi ruhnn cweenta xchi'dxyi Ñi'h.
36 Gulgalahsasto'lasaa' tu ziga ralahsasto' Xtaada nu'h nin nuu dxibaa' garaa ra' bwiinn.

Gulgalahsasto'lasaa'
(Mt. 7.1-5)

37 Rahbiza Jesuhs:
—Neezaa ayi guluu'yi xcwihin tu lasaa' tu tin ayiza guluu'yi xcwihin za Dxiohs la'h tu, ayiza gudzii'ba duhlda yihca lasaa' tu tin ayi za gudzii'ba duhlda Dxiohs yihca tu. Gusia'lda sto' tu garaa nin ruñihchi bwiinn lasaa' tu loh tu, tin gusia'ldaza sto' Dxiohs garaa nin ruñihchi tu loh Ñi'h.
38 Gulgadi'hi nin xchi'hn ra' bwiinn ya ayi xi guelrzaa' chuu tu Dxiohs gahca gadxillin loh tu, nee zutarloo Ñi'hn cun hasta guchah chihpa Ñi'hn, guiguihdzin, guiri'hin hasta tiidxisuu'hun rwaa' madxihdu nin badi'hi tu.
39 Rahbiza Jesuhs:
—¿Ta zallu'yi tuhbi dxie'pa guicah ba naa stuhbi dxie'pa tin guluu'yi ba neziuh la'h stuhbi bwiinn dxie'pa? ¿Tayigah dxiaaba ra' ba calla la'n guii'dxiu garoopagah ra' ba?
40 ¿Ta lasahcaru tuhbi nin rusi'dxi que no tuhbi nin ruluu'yi la'h ba? Ya bwiinn nin rusi'dxi chi, chin gutuhlla ba scwehyi ba, chi'chiyi gaca ba ziga guhca xmwehsu ba.
41 ¿Xa guunn lu'h gwa'ha lu'h dxihlli'hn nin nuu la'n loh bwihtsi lu'h ziga ayi rusaa'n baltaadxiu nin nuu la'n loh gahca lu'h gwa'ha lu'h?
42 ¿Xixnaachi'h rahbi lu'h loh bwihtsi lu'h gabwe'he lu'h dxihlli nin nuu loh bi nee ayi rabwe'hexgah lu'h baltaadxiu nin nuu la'n loh lu'h? ¡Bwiinn rusagui'hi! Babwe'hexgah baltaadxiu nin nuu la'n loh lu'h tin zi'chi gwa'ha za'ca lu'h gabwe'he lu'h dxihlli nin nuu la'n bizloh bwihtsi lu'h.

Riu'nbwa' bwiinn yahga pur nin xcah lohon
(Mt. 7.17-20; 12.34-35)

43 Rahbiza Jesuhs:
—Ayi nin tuhbi yahga za'ca nin guicah ñinahxi dxaaba loh Ñi'h, nee ayiza yahga dxaaba nin guicah ñinahxi za'ca loh Ñi'h,
44 laasii cada yahga riu'nbwa' bwiinn ñinahxi nin xcah lohon. Ayi ruchyua'ha ra' ba ñiigu loh yaguihchi, ayiza ruchyua'ha ra' ba uhva loh yaguichaa'h.
45 Bwiinn za'ca rñi'za cohsa za'ca, laasii cohsa za'ca naa nin nuu sto' ba, nee bwiinn nadxaaba rñi' ba ganaalla cohsa dxaaba za, laasii ni'chi nuu sto' ba. Cun rwaa' bwiinn rñi' ba dxyi'dxyi nin nuu sto' ba.

Bwiinn ra' nin bwi'hnncha'yi chiohpa yuu'
(Mt. 7.24-27)

46 Rahbi za Jesuhs:
—¿Xixnaa rñi' tu loon: "Ballwaa'n, ballwaa'n", nee ayi ruhnn tu cweenta xchi'dxyi'hn?
47 Guiñaan loh tu chyu xñah ziga xñah bwiinn nin ruzo'badxiahga garaa nin rñi'n.

48 Xñah ba ziga xñah tuhbi bwiinn nin bazaˈ tuhbi yuuˈ. Galoh gudaˈhn ba gueeta rooˈ chiˈchi bwiˈhnn ba simieentu yihca tuhbi dxiah. Ya chin guyaˈloh yuuˈ, chiˈchi biaaba tuhbi ñihsadxiah xihn, bieˈta tuhbi ñihsyuhdoˈ guiˈw hasta bwiˈhnn bwiinn chi yuuˈ. Ya ñihsyuh chi guhcacaaˈhan tihxi yihdzi ba per nin blaaquiˈhn ayi bañiˈbin yuuˈ chi laasii dziˈtsi bidxiˈdxiun yihca dxiah chi.
49 Ya bwiinn nin ayi rzoˈbadxiahga xchiˈdxyiˈhn nee ayiza ruhnn ba nin raˈpihn, xñah ba ziga xñah tuhbi bwiinn nin bwiˈhnn tuhbi yihdzi Ñiˈh zigachiˈhzi guhcan, ayi xi simieentu bwiˈhnn ba. Ya chin bieˈta ñihsyuhdoˈ chiˈchi guhcacaaˈhan tihxi yuuˈ chi, ya gurih gaduhbitiiˈ yuuˈ chi.

7

Basiaca Jesuhs laˈh xmooza tuhbi bwiinn Romanu nin rnabwaˈ
(Mt. 8.5-13)

1 Ya chin guyaˈloh guñiˈ Jesuhs loh raˈ bwiinn, chiˈchi zee Ñiˈh tuhbi guihdxyi nin laa Capernaum.
2 Riˈchi nuu tuhbi bwiinn romano nin rnabwaˈ ziga rnabwaˈ tuhbi capitahn, gohpa ba tuhbi mooza guntsiiˈhi duxa ba laˈh mooza chi, ya loh nin cayahcalluˈhu mooza chi amweerla laˈh ba gachi.
3 Chin bihn capitahn chi ruuˈyidxyiˈdxyi raˈ bwiinn pur dziˈn roo raˈ nin cayuhnn Jesuhs, chiˈchi guxeˈhla ba paaldaa bwiinnguuhla xteenn Israel tin checaˈha raˈ ba laˈh Jesuhs tin gusiaca Ñiˈh laˈh bwiinn nin rahcalluˈhu chi.
4 Ya chin badzihn raˈ ba hasta zuu Jesuhs, chiˈchi guzaˈloh cañinee raˈ ba laˈh Ñiˈh tin chegasiaca Ñiˈh laˈh xmooza capitahn chi, rahbi raˈ ba:
—Capitahn riiˈ rgaˈha gacanee luˈh,
5 laasii laˈh ba nadziiˈhi duxa ba laˈh raˈ bwiinn Israel; laˈh gahca ba nin guleˈhe mweeyi guhcachaˈyi xquidoˈ biˈtuˈhn nu.
6 Ya loh nin zeenee Jesuhs laˈh raˈ ba, ya zegadzihn raˈ ba rwaaˈyuuˈ, chin badzihn paaldaa mihgu nin guxeˈhla capitahn chi tin rahbi raˈ ba loh Jesuhs:
—Squiiˈ nnah capitahn: Daada, ayi gucweˈza luˈh xtsiˈn luˈh pur naˈh. ¿Chyuulla naan tin chuˈtii luˈh rwaaˈ yihdzihn?
7 Pur ayi lasahcaˈhn niˈchin ayi bieˈldagadxyiˈhyihn yuˈbiluˈh. Cun sola guiñiˈ si luˈh, nnahncaa xmooˈzahn dxiaca,
8 laasii nuu bwiinn nin mahzi lasahca ziga lasahcaˈhn nee rnabwaˈ raˈ ba naˈh. ZiˈchI gahcaza naˈpahn mooza rnabwaˈraˈn ba. Chin raˈpihn loh tuhbi raˈ ba: “Gwah”, riah ba; ya chin raˈpihn loh stuhbi raˈ ba: “Gudaa'”, riˈ ba; ya chin raˈpihn loh stuhbi raˈ ba: “Guunn luˈh dee'”, ruhnn ban. Ya yuˈbiluˈh sidela guinabwaˈ luˈh laˈh lliaˈh riiˈ gahbi luˈh: “BariaˈhI tihxi bwiinn ca”, nahpa lliaˈh gariaˈhan tihxi ba.
9 Ya chin bihn Jesuhs xchiˈdxyi capitahn chi, badxyigaaˈ loh Ñiˈh pur dxyiˈdxyi raˈ nin guñiˈ ba, ya biahyi Ñiˈh tin guñiˈ Ñiˈh loh raˈ bwiinn nin naˈhla laˈh Ñiˈh, rahbi Ñiˈh:
—Guchiin nin rñiˈn loh tu, nin loh raˈ bwiinn Israel ayi badxeelaˈhn nin tuhbi bwiinn nin riachiistoˈ ñiˈh xchiˈdxyiˈhn ziga riachiistoˈ daada capitahn riiˈhin.
10 Ya chin babiaˈgarii raˈ bwiinn nin guxeˈhla capitahn chi para yihdzi ba, chiˈchi bwaˈha raˈ ba laˈxmooza ba chi biaca.

Bacwaˈhn Jesuhs laˈh lliiˈn tuhbi gunnaˈhviuhda loh guelguhchi

11 Ya laˈn dxyih raˈ chi gwah Jesuhs tuhbi guihdxyi nin laa Naihn, gwanee Ñiˈh xpwiinn raˈ Ñiˈh neezaa ziahan raˈ bwiinn zi gwanaˈhla laˈh Ñiˈh.
12 Ya chin zegadzihn raˈ ba gahxu rwaaˈ guihdxyi chi bwaˈha raˈ ba zeˈnee raˈ bwiinn guihdxyi chi tuhbi guetaguhla zegacaˈtsi raˈ ba. Ya guetaguhla chi tuhbidxiˈh bi naa bi

llii'nga'n tuhbi gunna'hviuhda. Ya ziahan bwiinn guihdxyi chi bwi'hnn compahñu la'h gunna'hviuhda chi zegaca'tsi ra' ba llii'nga'n ba.

13 Ya chin bwa'ha Jesuhs ni'chi, chi'chi balahsasto' Ñi'h la'h gunna'hviuhda chi, rahbi Ñi'h:

—Ayiru gu'n lu'h.

14 Chi'chi gwabiiga Jesuhs cwee' toombra nin na' bwiinnguuchi chi, ya guna'zu Ñi'h tihxi toombra chi. Chi'chi guleeza ra' bwiinn nin nu'a la'h guetaguhla chi. Chi'chi rahbi Jesuhs loh guetaguhla chi:

—Nu'bi, ¡gwastii! Na'h cañi'n loh lu'h.

15 Ya chin gwastii nu'bi nin guhchi chi, chi'chi guzohba bi, ya bañi' bi, chi'chi badi'hi Jesuhs la'h bi la'h xmah bi.

16 Ya chin bwa'ha ra' bwiinn nin zegaca'tsi la'h bi bacwa'hn Jesuhs la'h bi, chi'chi bidxyihbi duxa ra' ba laasii bwa'ha ra' ba guhca bacwa'hn Jesuhs la'h nu'bi chi loh guelguhchi, ya guza'loh riiñi' ra' ba:

—¡Bayi Dxiohs sihn chuhla naa Ñi'h! ¡Tuhbi bwiinn nin mahzi lasahca nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs la'ba badzihn nezloh nu'h!

Neezaa rahbi ra' ba:

—La'Dxiohs badzihn gacanee Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h.

17 Nee gaduhbi Judea bidi'chi dxyi'dxyi nin bwi'hnn Jesuhs, neezaa garaa ra' guihdxyi nin rii nezchi.

Xpwiinn Jwahn nin baro'bañihsa bwi'hnn tuhbi guelgunaabadxyi'dxyi loh Jesuhs (Mt. 11.2-19)

18 Ya xpwiinn ra' Jwahn nin ruro'bañihsa bwii'yidxyi'dxyi ra' ba loh Jwahn garaatii' nin bwi'hnn Jesuhs.

19 Chi'chi gudihdxyi Jwahn chiohpa xpwiinn ba, tin guxe'hla Jwahn la'h ra' ba gwaganaabadxyi'dxyi ra' ba loh Jesuhs:

—¿Ta yi'h naa lu'h Crixtu nin dxyubwe'za nu, o zachibwe'za nu stuhbi bwiinn?

20 Ya chin badzihn ra' bwiinn chi loh Jesuhs, chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:

—Jwahn nin ruro'bañihsa guxe'hla la'h nu tin zo'paganaabadxyi'dxyi nu loh yu'bilu'h, ¿ta yi'h naa lu'h Crixtu nin dxyule'za nu o nahpa gachile'za nu stuhbi ba?

21 Ya hohragahca nin badzihn ra' ba, cagasiaca Jesuhs nuhn ra' bwiinn nin rahcallu'hu de guriin-guriin gueldxyihdxyi, neezaa nin nuu bwiinndxaaba la'n lasto' ra' ñi'h ya ziahan ra' bwiinni'hn nin rahca loh ñi'h biaca loh ra' ba,

22 ya guhdzi Jesuhs loh ra' bwiinn nin guxe'hla Jwahn, rahbi Ñi'h:

—Gulcheguihtsi loh Jwahn garaa nin bwa'ha tu nee garaa nin bihn tu. Gulgahbi loh Jwahn: “Bwiinn ra' nin rahcaloh ñi'h la'loh ra' ba biaca, bwiinn ra' nin ayi nuu sah la'ra' ba bazah, bwiinn ra' nin rahchi guii'dxiu tihxi ñi'h la'guii'dxiu chi guñihchiloh tihxi ra' ba, bwiinn ra' nin rahcadxiahga ñi'h, la'dxiahga ra' ba ballaala, bwiinn ra' nin guhchi la'ra' ba babahn loh guelguhchi, ya bwiinn prohbi ra' nin cabweeza gacanee Dxiohs la'h ra' ba cagazo'badxiahga ra' ba dxyi'dxyi nin guhlda'h la'h ra' ba loh duhlda.

23 Dichohsa ra' bwiinn nin riu'nbwa' na'h, nin ayi cwe'hesto' ñi'h na'h.”

24 Ya chin ziaa ra' bwiinn nin guxe'hla Jwahn, chi'chi guzo'baloh cañi' Jesuhs loh ra' bwiinn xcweenta Jwahn, rahbi Ñi'h:

—¿Chyu ni'ca gwaguia'ha tu nezloh dahan? ¿Ta tuhbi bwiinn nin ziaa-zie' lligaaba ñi'h ziga tuhbi ñihta nin bieehla gudzihbi bwih?

25 Sidela ayi guhca zi'chi, ¿xilla gwaguia'ha si chi'h tu? ¿Ta gwaguia'ha tu tuhbi bwiinn ziga nin nahcu lahdxi za'ca? Sola hasta nuu puura yuu' za'ca ziga xteenn rrehyi guidxeela bwiinn zi'chi.

26 ¿Xi gwaguia'ha chi'h tu? ¿Ta gwagwia'ha tu tuhbi daada nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs? Guchiin, bwiinn chi mahzi lasahca ziga naa ba tuhbi daada nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs.

27 Laasii Jwahn naa ndxi'hw nin ruze'ta Xchihtsi Dxiohs hasta caa dxyi'dxyi ra' rii':
“Zixe'hla'hn tuhbi xpwii'nnahn dxi' loh lu'h tin la'h ba guzuhnayaa neziuh nin chee
lu'h.”
28 'Ñaan loh tu, loh garaa bwiinn nin ayi rahlanee Spíritu Saantu ayi nin tuhbi ra' ba naa
mahzi bwiinn lasahca loh Dxiohs que Jwahn. Per ya chyuchi'hzi bwiinn nin rahlanee
Spíritu Saantu chuu ba loh xquelrnabwa' Dxiohs nin gue'du gadzihn, mahziru lasahca
ba que Jwahn.
29 Chin bihn ra' bwiinn dxyi'dxyi ra' rii', neezaa bwiinn ra' nin rsadxihlli impweestu,
guhcabwa' ra' ba ruhnn Dxiohs guelguxchiisi za'ca laasii baro'bañihsa Jwahn la'h ra' ba.
30 Per bwiinn fariseu ra' cun mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi guehtu Moisehs gule'he
sto' ra' ba guelnaza'ca nin ñuhnn Dxiohs para la'h ra' ba laasii ayi guclaa'dzi ra' ba
ñuro'bañihsa Jwahn la'h ra' ba.
31 Rahbi za Jesuhs loh ra' ba:
—¿Chyu bwiinn xñah ziga xñah bwiinn ra' rii', nee xa naa ra' ba?
32 Xñah ra' ba ziga xñah ra' biñi'n nin zohbadzihta ziga loh dxiaa' nee rñi' ra' bi jweersi
loh ra' lasaa' ra' bi: “Bachidxi'lda nu flauta tin ñudxia'ha tu per ayi badxia'ha tu; neezaa
bidxi'lda rwaa' nu dxyi'dxyi nalaasa tin ñu'n tu, per ayi za bi'n tu.”
33 Laasii bi' Jwahn nin ayi gudahw ba ziahan nee ayi za gwaa' ba nin tuhbi clahsa
vihnnu ya la'h tu nnah tu: “Bwa'ha, pweda nuu tuhbi bwiinndxaaba lasto' Jwahn
ni'chin ruhnn ba zi'chi.”
34 Nee lwehgu badzihna'hn ziga naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, raawuhn nee
ree'zahn vihnnu ya la'h tu nnah tu: “Bwa'ha xa rahw lu'h nee bwa'ha xa ree' za lu'h
vihnnu, nee bwa'ha xa radxa'ga lu'h loh ra' bwiinn duhlda nee neezaa loh ra' nin
rsadxihlli impweestu.”
35 Zi'chi rñi' tu pur garaa nin ruhnn Dxiohs, per bwiinn nin guchii rahcabwa'
dxyi'dxyi, guuyi ra' ba xnehza duxa naa ziga ruhnn Dxiohs.

Gwatahw Jesuhs tuhbi guelwahw rwaa' yihdzi Simohn nin naa fariseu

36 Guñi' tuhbi bwiinn fariseu loh Jesuhs, rahbi ba:
—Dxi' lu'h rwaa' yiidzihn tin guida'w nu'h.
Ya gwanee Jesuhs la'h ba rwaa' yihdzi ba, chi'chi gurih ra' ba nez hasta zuu mweella.
37 Ya guyuu' tuhbi bwiinn guihdxyi chi gahca nin naa tuhbi gunna'h dxaaba. Chin
bihn bi zeetahwnee Jesuhs la'h bwiinn fariseu chi, chi'chi gwanee bi tuhbi mwehdxi
bi'tu'hn nsehchi nahxi nin lasahca duxa mweeyi ya neezaa mwehdxi'hn lasahcazan.
38 Ya chin badzihnnee gunna'h chi mwehdxi'hn nsehchi'hn chi, bazu'nllihbi bi nez
dihtsi Jesuhs, ya baru'hn bi, guzo'baloh cayu'n bi, ya cun ñihsabwii nin cayaaba loh bi
gudxi'bi bi ñaa' Jesuhs, ya bacwihdzi gahca bi ñaa' Jesuhs cun dxyichyihca bi, chi'chi
bacha'garwaa' bi ñaa' Ñi'h, cun guda'bi bi nsehchi chi ñaa' Ñi'h.
39 Ya fariseu nin gunaaba gwatahw Jesuhs tuhbi guelwahw yihdzi ba, chin bwa'ha
ba nin bwi'hnn gunna'h chi, bwi'hnn ba lligaaba: “Sidela daada rii' guchii ba rñi' ba
xchi'dxyi Dxiohs, nahpa gacabwa' ba chyu gunna'h rii' nin bie'dxi'n nez cwee' ba nee
xa naa xtuhlda bi, laasii gunna'h rii' gunna'h dxaaba bi.”
40 Chi'chi rahbi Jesuhs loh bwiinn fariseu chi:
—Simohn, na'pahn tuhbi dxyi'dxyi guiñi'n loh lu'h.
Chi'chi rahbi bwiinn fariseu chi loh Ñi'h:
—Gunnahan loon, mwehsu.
41 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Chiohpa bwiinn nuza'bi mweeyi loh tuhbi bwiinn, ya ruhnn ba llii'nan. Tuhbi ba
nuza'bi ga'yu gaywa'h denario (ziga ruhnn tuhbi bwiinn gahn loh tuhbi yihza garoolda),
stuhbi ba nuza'bi chywa'h bitsi'hsin (zigachi'h ruhnn tuhbi bwiinn gahn loh chiohpa
bwe'hw).

42 Nee coma ayi nahpa ra' ban ñadxihlli ra' ban, ya bwiinn chi guridxyiisto' ba pur
mweeyi nin nuza'bi ra' bwiinn chi loh ba. Yannah gunnah guidia'han ¿cuun bwiinn nin
mahzi gantsii'hi la'h bwiinn nin rbwe'dxi'hn mweeyi rii'?
43 Ya chi'chi rahbi Simohn loh Jesuhs:
—Pwehda bwiinn nin baza'bi ziahan mweeyi loh ba.
Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Xnehza guñi' lu'h.
44 Lwehgu bwa'ha Jesuhs loh gunna'h chi, chi'chi rahbi Ñi'h loh Simohn:
—Bwa'ha gunna'h rii'. Chin guyu'tiin rwaa' yihdzi lu'h, ayi gule'he lu'h nuhn ñihsa
ñidxi'bi ñaa'hahn, ya la'h bi gudxi'bi bin cun ñihsabwii nin biaaba loh bi, ya bacwihdzi
gahca bin cun dxyichyihca bi;
45 ya yi'h ayiza bacha'garwaa' lu'h na'h ziga naa costuumbre, ya la'h bi dez guyu'tiin
cagacha'garwaa' bi ñaa'hahn.
46 Ayiza guda'bi lu'h nsehchi yi'cahn ziga naa costuumbre ya la'h bi guda'bi bi nsehchi
nahxi ñaa'hahn.
47 Ni'chin cañi'n loh lu'h la'garaatii' xtuhlda ziahan bi basia'pitiin laasii nadzii'hi bi
Dxiohs gaduhbisto' bi. Ya bwiinn nin gulliaa' rusia'pitii Dxiohs xtuhlda ñi'h, gullia'za
nadzii'hi ra' ba la'h Ñi'h.
48 Chi'chi rahbi Jesuhs loh gunna'h chi:
—La'xtuhlda lu'h basia'pitiilahn.
49 Ya chin bihn ra' garaa bwiinn nin zohbanee Ñi'h hasta zuu mweela dxyi'dxyi ra' chi,
guzo'baloh riñi' loh lasaa' ra' ba, rahbi ra' ba:
—¿Chyulla Daada rii'? ¡Hasta xtuhlda ra' bwiinn rusia'pitii ba!
50 Per gwazahtii' guñi' Jesuhs loh gunna'h chi, rahbi Ñi'h:
—La'lu'h gula'h loh xtuhlda lu'h laasii gwachiisto' lu'h xchi'dxyi'hn. Bwaa nnah
gulahchidxyiisto' lu'h.

8

Gunna'h ra' nin bwi'hnn cumpahñu la'h Jesuhs

1 Ya chin guhca dee', guca'nzaa Jesuhs ziahan guihdxyi cun rraandxu ra' bati'chi Ñi'h
xchi'dxyi Dxiohs tin chu'tii ra' bwiinn loh xquelña'ñih Dxiohs, nee cun tsi'h bichiohpaza
xpwiinn Ñi'h ca'nzanee Ñi'h,
2 neezaa paaldaa ra' gunna'h ca'nzanee Ñi'h, ya gunna'h ra' chi naa nin basiaca
Jesuhs. Babwe'he Ñi'h bwiinndxaaba sto' paaldaa ra' ba ya spaaldaa ra' ba basiaca Ñi'h
gueldxyihdxyi nin guhca ra' ba. Loh ra' ba ze' María nin laa Magdalena nin baria'h
gahdzi bwiinndxaaba sto' Ñi'h.
3 Neezaa Jwahna che'hla Chuza nin rahpa xixteenn Herodes neezaa Susahn, ya
ziahanru chyuuca ra' gunna'h badxa'galasaa' ra' ba tin bwi'hnn ra' ba cumpahñu la'h
Jesuhs.

Yuh za'ca cun yuh nin ayi gallu'yi
(Mt. 13.1-9; Mr. 4.1-9)

4 Ya chi'chi biria'h ra' ziahan bwiinn ziahan guihdxyi ra' tin gwaguia'ha ra' ba hasta
zuu Jesuhs, ya chin badiaa'ha ra' ba loh Ñi'h, chi'chi gule'he Ñi'h tuhbi cweenta nin
ruluu'yi, rahbi Ñi'h:
5 —Biria'h tuhbi bwiinn zeegati'chi ba xpiñih ba. Ya gaduhbi cagati'chi ban bi-
aaba nuhnan loh neziuh, lwehgu bazu'ñaa' bwiinn ra' yihcara'n ya gudahw gahcaza
maani'hnra'n.
6 Ya snuhnan biaaba lahda dxiah hasta nuu gullia' yuh, ya chin gutahnnan, lwehgu
gahca gubihdzin laasii ayi guyuu' xcohpa ri'chi.

7 Ya snuhnan biaaba la'n yaguihchi, ya gutahnee'hen yaguihchi ra' chi ya ayi basaa'n
yaguihchi ra' chi ñiroo'hon ni'chin nin ayi xi guyuu' lohon.
8 Ya snuhnan biaaba loh yuh za'ca, ni'chiyi guroo' guhcan, pur tuhbin guhcan tuhbi
gaywa'h llooba.
Ya chin guya'loh guñi' Jesuhs ni'chi, chi'chi guñi' Ñi'h jweersi loh ra' bwiinn, rahbi
Ñi'h:
—Sidela riuu' tu ria'zi tu dxyi'dxyi ra' rii', gulgaca'dxiahgan.

Xixnaa bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs cweenta ra' rii'

9 Ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h xiñin guñi' Ñi'h.
10 Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Dxiohs gahca rñi' loh tu tin gacabwa' tu cohsa ra' xteenn xquelrnabwa' Ñi'h. Ya
cohsa ra' chi ayi guiñi'nayaa Ñi'hn loh ra' bwiinn. Ni'chin cweenta ra' si rñi'n loh ra'
bwiinn tin gwa'ha ra' ba per ayi gacabwa' ra' ba; dxihn ra' ba per ayi gaann ra' ba xiñin.

Bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs xa naa xcweenta bwiinn nin gulahchi biñih (Mt. 13.10-17; Mr. 4.10-12)

Rahbiza Jesuhs:
11 —Dee' naa nin rñi' cweenta nin guñi'n loh ra' bwiinn. Biñih ra' chi naa ziga xchi'dxyi
Dxiohs.
12 Ya biñih nin biaaba loh neziuh ni'chi naa ziga bwiinn nin baca'dxiahga xchi'dxyi
Dxiohs per ayi guya'zi dxyi'dxyi chi lasto' ra' ba laasii naguihdzin lwehgu ze' bwiinndx-
aaba mahziru rusia'pitii ban tin para ayi chechiisto' ra' ba dxyi'dxyi chi nee ayi ta'h ra'
ba loh duhlda.
13 Ya biñih nin biaaba lahda dxiah hasta nuu gullia' yuh, ni'chi naa ziga bwiinn nin
baca'dxiahga xchi'dxyi Dxiohs, guca'ha ra' ban cun guuxta zezahnee ra' ban paaldaa
dxyih. Ya chin rzahcazii ra' ba saca riana'hla ra' ba dxyi'dxyi chi, mejor rbwe'hehesto'
ra' ban laasii ayi nahpa ra' ba dulbaa' cha'yi.
14 Ya biñih nin biaaba la'n yaguihchi, ni'chi naa ziga bwiinn nin baca'dxiahga
xchi'dxyi Dxiohs, ya chin zee ra' ba loh neziuh ruhnnxa'ta ra' ba lligaaba xtsi'n ra' ba
nee cohsa za'ca nin xclaa'dzi ra' ba guica'ha ra' ba, nee loh nasaa nabahan ra' ba. Pur
lligaaba ra' chi ni'chin ayiru xclaa'dzi ra' ba guunn ra' ba dzi'n nin xclaa'dzi Dxiohs.
15 Ya biñih nin biaaba loh yuh za'ca ni'chi naa ziga bwiinn nin baca'dxiahga xchi'dxyi
Dxiohs ya bwiinn chi rca'ha ban gaduhbi sto' ba. Ayi chuu dxyih gusaa'n ra' ban. Cun
paseensi zezah ra' ba xneziuh Dxiohs. Bwiinn ra' chi naa ziga tuhbi yahga ninahxi nin
rcah tuhbi cwa'h ninahxi za'ca loh ñi'h.

Xcweenta tuhbi bia'ñih (Mt. 13.18-23; Mr. 4.13-20, 21-25)

Rahbiza Jesuhs:
16 —Ayi tuhbi nin guca'dxih tuhbi bia'ñih rala'n o dxie'w yihcan, ayiza nin cu'tii'hin
llaa'n tuhbi lu'hn. Mejor guza'bi lu'hn guiya' guzia'ñihin tin nin chu'tii rwaa' yihdzi lu'h
gwa'ha za'ca ra' ba bia'ñih chi.
17 Zi'chi gahcaza garaa nin ñie'w loh Ñi'h nahpa guillaalan tin gwa'ha ra' ba xiñin, nee
garaa nin nuula'n nahpa gwa'ha ra' ba xiñin tin dxiu'nbwa' ra' ban.
18 Ya zi'chi gahca gulgaca'dxiahga za'ca tin garaa bwiinn nin rahcabwa' xchi'dxyi
Dxiohs, mahziru gudi'hi Ñi'h guelrahcabwa' la'h ra' ba. Ya la'h ra' nin ayi ruca'dxiahga
xchi'dxyi Dxiohs, zusia'pitii Ñi'h dxyi'dxyi nin nuu sto' ra' ba.

Xmah Jesuhs cun bwihtsi ra' Ñi'h (Mt. 12.46-50; Mr. 3.31-35)

19 Chi'chi badzihn xmah Jesuhs cun bwihtsi ra' Ñi'h hasta cagaluu'yi Ñi'h, per ayi
guhca ñabiiga ra' ba cwee' Ñi'h laasii dxi'bi ziahan bwiinn rii ri'chi.

20 Chi'chi gwaguihtsi bwiinn loh Jesuhs, rahbi ra' ba:
—Xmah lu'h cun bwihtsi ra' lu'h rii ra' dihtsi yuu', xclaa'dzi ra' ba gwa'ha ra' ba yi'h tin guiñi' ra' ba loh lu'h.
21 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' bwiinn chi:
—Ayi la'si dxi'h ra' ba naa bwiinn lasaa'hahn, sino que nee garaa ra' bwiinn nin riuu' ria'zi xchi'dxyi'hn nee guzo'badxiahga ra' ban bwiinn chi naa xmaa'n cun bwiitsira'n.

Bacwe'za Jesuhs tuhbi bwihroo' loh ñihsa
(Mt. 8.23-27; Mr. 4.35-41)

22 Guyuu' tuhbi dxyih guyu'tii Jesuhs la'n tuhbi laancha cun xpwiinn Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Gulcho'ho choo nu'h stuhbi lahdu rwaa' ñihsa ca.
Ya chi'chi zee ra' ba tuhbi loh ñihsa.
23 Ya gaduhbi zeedii'dxi ra' ba galaayi loh ñihsa chi, guhta'llgahsi Jesuhs. Hohrchi guzo'baloh tuhbi bwih roo' loh ñihsa nez zee ra' ba, ya guzo'baloh guteesa ñihsa chi la'n laancha amwer ñiza'biguee'lan ñihsa.
24 Ya chi'chi gwah xpwiinn Jesuhs hasta na'llgahsi Ñi'h, ya bacwa'hn ra' ba la'h Ñi'h, rahbi ra' ba:
—¡Mwehsu, Mwehsu, babahn! ¡Amweer la'nu'h sa'biguee'la ñihsa!
Chi'chi lwehgu gwastii Jesuhs, guñi' Ñi'h loh bwih chi cun loh ñihsa tin cweezan. Ya lwehgu gahca guridxyii ra'n.
25 Ya chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—¿Xixnaa ayi riachiisto' tu Dxiohs tin gacanee Ñi'h la'h tu?
Ya la'h ra' ba bidxyihbi duxa ra' ba neezaa badxyigaa'loh ra' ba la'h Jesuhs, ya gunaabadxyi'dxyi loh lasaa' ra' ba, rahbi ra' ba:
—¿Chyuulla naa bwiinn rii'? ¡Hasta bwih cun ñihsa rnabwa' ba nee rzohbadxiahga ra'n xchi'dxyi ba!

Tuhbi bwiinn Gadara nin guyuu' ziahan bwiinndxaaba sto' ñi'h
(Mt. 8.28-34; Mr. 5.1-20)

26 Ya chin badzihn ra' ba loh yuh xteenn Gadara nin rii stuhbi lahdu rwaa' ñihsa xteenn Galilea,
27 chi'chi baria'h Jesuhs la'n laancha tin guzuh Ñi'h loh yuh, chi'chi gwabiiga tuhbi bwiinn guihdxyi chi. Bwiinn chi guhcala xchih nuu bwiinndxaaba sto' ba. Ayi guhta ba lahdxi ayiza guyuu' ba la'ñuu' sino que puura lahda ra' ba' guyuu' ba.
28 Ya chin bwa'ha ba la'h Jesuhs, bazu'nllihbi ba nez loh Ñi'h guñi' ba jweersi, rahbi ba:
—¿Xix ze'chuu lu'h rii', Jesuhs Llii'n Dxiohs nin nuu nabahandzi'tsi dxibaa'? ¡Rdxi'hna'hn loh lu'h ayi gusa'cazii lu'h na'h!
29 Guñi' bwiinndxaaba nin nuu sto' bwiinn chi dxyi'dxyi rii' laasii canabwa' Jesuhs la'h ba, tin garia'h ba tihxi bwiinn chi. Ziahanla behsa rdzihtanee bwiinndxaaba chi la'h prohbi bwiinn chi tin mahziru sahcazii ba, ya guhcadu'h ba cun cadehn biyi'bidzi'tsi naa ba cun ñaa' ba cun dxi'ba ra' nin rchi'bi suldahdu naa bwiinn, per la'h ba bachyuu'ga ban pur xquelnadxipa bwiinndxaaba nin nuu sto' ba ya bwiinndxaaba chi gule'caa la'h ba zihtu hasta ayi bwiinn.
30 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh bwiinndxaaba chi, rahbi Ñi'h:
—¿Chyu laa lu'h?
Chi'chi rahbi ba:
—Legiohn.
Squii rahbi ba laasii ziahan bwiinndxaaba guyu'tii sto' ba.
31 Ya bwiinndxaaba ra' chi gunaaba loh Jesuhs ayi guixe'hla Ñi'h la'h ra' ba gabihldxyi.

32 Ya ri'chi riiyahw ziahan ra' cuuchi loh dahan chi gahxu nez rii ra' ba, ya gudxi'hn ra' bwiinndxaaba ra' chi tin gusaa'n Jesuhs chu'tii ra' ba la'n ra' ma. Ya chin guzi'guehlda Jesuhs guunn ra' bwiinndxaaba chi zi'chi,
33 chi'chi baria'h ra' ba sto' bwiinn chi chi'chi biuu'garii ra' ba la'n cuuchi ra' chi. Ya chin guyu'tii ra' bwiinndxaaba chi la'n ra' ma, chi'chi ballu'n ra' ma gwatsi'biloh ra' ma rwaa' tuhbi bataa'ha caa tuhbi guee'la, ya ri'chi gwaa'ñihsa ra' ma guhchi ra' ma.
34 Ya chin bwa'ha ra' nin cayahpa la'h ra' ma ni'chi bidxyihbi duxa ra' ba lwehgu ballu'n ra' ba tin gwaguihtsi ra' ba loh bwiinn guihdxyi cun bwiinn rrandxu ra' xcweenta nin guzahca ra' ba.
35 Chi'chi biria'h ra' bwiinn Gadara neezaa bwiinn guihdxyi ra' nin rii nehzchi zeeguia'ha ra' ba nin guhca loh dahan chi. Ya chin badzihn ra' ba nez hasta zuu Jesuhs, bwa'ha ra' ba la'bwiinn nin baria'h bwiinndxaaba ra' sto' ñi'h la'ba zohba hasta zuu ñaa' Jesuhs, nahcu ba lahdxi ayi xi rahcaru yihca ba, ya bwiinn ra' nin bwa'ha ra' ni'chi bidxyihbiza ra' ba.
36 Ya bwiinn ra' nin bwa'haloh xa guhca, bwii'yidxyi'dxyi ra' ba xa babwe'he Jesuhs bwiinndxaaba ra' sto' bwiinn chi.
37 Chi'chi garaa ra' bwiinn Gadara neezaa ra' bwiinn guihdxyi nin rii nezchi, gunaaba ra' ba dxiu'nehza Jesuhs ri'chi laasii cadxyihbi duxa ra' ba. Ni'chin nin biu'garii Jesuhs la'n laancha chi tin gubia'garii Ñi'h nez hasta ze' Ñi'h.
38 Cun nee bwiinn nin baria'h bwiinndxaaba ra' sto' ñi'h gunaaba ba loh Jesuhs si'guehlda Ñi'h chenee ba la'h Ñi'h, per gunabwa' Jesuhs dxia'hansi ba, rahbi Ñi'h loh ba:
39 —Babia'garii rwaa' yihdzi lu'h tin bati'chi dxyi'dxyi loh lasaa' ra' lu'h xcweenta garaa nin bwi'hnna'hn pur yi'h.
Chi'chi ziaa ba, bati'chi ba dxyi'dxyi loh gaduhbi guihdxyi chi pur bwen nin bwi'hnn Jesuhs la'h ba.

Llii'ndxa'pa Jairu neezaa tuhbi gunna'h nin bidxi' xahba Jesuhs (Mt. 9.18-26; Mr. 5.21-43)

40 Ya chin babia'garii Jesuhs stuhbi lahdu rwaa' ñihsa, chi'chi bagahpaDxiohs bwiinn ra' nin riibweeza la'h Ñi'h nez chi.
41 Chi'chi badzihn tuhbi bwiinn nin laa Jairu loh Jesuhs, bwiinn chi rnabwa' tuhbi guido' bi'tu'hn nin nuu guihdxyi chi, ya bazu'nllihbi ba nezloh Jesuhs, bwi'hnn nalaasa loh ba gunaaba ba chenee ba Jesuhs yihdzi ba,
42 laasii tuhbidxi'h llii'ndxa'pa ba nuu. Nuu bi tsi'h bichiohpa yihza, per cayah-callu'hu bi, amwer gachi bi.
Ya loh nin zeenee Jesuhs la'h Jairu para yihdzi ba, ziahanroo'za bwiinn zee gadiidxi Ñi'h hasta dxiigah bate'he ra' ba la'h Ñi'h.
43 Loh ra' ba dxa'ga tuhbi gunna'h nin rahcallu'hu. Guhcala tsi'h bichiohpa yihza cagasahcazii gueldxyihdxyi la'h bi. Lliaa'zi bañihchi bi garaa xmweeyi bi guca'ha ra' nin ruhnn rramwehdxi.
44 Ya gwabiiga gunna'h chi dihtsi Jesuhs tin bidxi' bi loh xahba Ñi'h, hohrchigahca lwehgu biaca bi.
45 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi Jesuhs, rahbi Ñi'h:
—¿Chyuni'ca bidxi' na'h?
Ya garaa ra' ba rahbi ra' ba:
—Nin tuhbi nu.
Chi'chi rahbi Pehdru loh Jesuhs:
—Mwehsu, bwiinn ra' rgo'bañuh xahba lu'h, rca'naa gahca ra' ba yi'h; ¿xi para guinaabadxyi'dxyi lu'h: “Chyuni'ca bidxi' na'h”?
46 Per rahbilaga'h Jesuhs:

—Nuu tuhbi bwiinn nin bidxi' na'h laasii guhcabwa'n basiaca xquelrnabwa'n la'h ba.
47 Ya chin guhcabwa' gunna'h chi la'Jesuhs naann bidxi' bi xahba Ñi'h, chi'chi bidxyihbi bi gwabiiga bi guza'loh xchihchi bi, bazu'nllihbi bi nez ñaa' Ñi'h, tin guhdzi bi delaanta loh ra' bwiinn bidxi' bi la'h Ñi'h nee hohrachi gahca biaca bi gueldxyihdxyi nin rahca bi.
48 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Xii'hihn, guhca basia'cahn yi'h pur gwachiisto' lu'h na'h. Bwaa nnah, gulahchidxyi-isto' lu'h.
49 Gaduhbi cañi' gahca Jesuhs ni'chi badzihn tuhbi bwiinn nin ze' rwaa' yihdzi Jairu, rahbi ba loh Jairu:
—La'llii'ndxa'pa lu'h guhchila; ayiru gucwe'za lu'h xtsi'n Daada Mwehsu ca.
50 Ya chin bihn Jesuhs ni'chi, rahbi Ñi'h loh Jairu:
—Ayi guidxyihbi lu'h todes chechiisto' lu'h na'h ziaca llii'n lu'h.
51 Ya chin badzihn ra' ba rwaa' yihdzi Jairu, ayi basaa'n Jesuhs ñu'tii garaa ra' bwiinn; Pehdru si cun Jacobo cun Jwahn cun xpaah dxa'pa chi cun xmaah bi guyu'tii ra' ba la'ñuu'.
52 Garaa ra' bwiinn nin rii rwaa' yuu' chi riiyu'n ra' ba pur la'h bi. Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Ayi ru'n tu; na'llgahsizi bi, ayi guhchidxi'h bi.
53 Ya sola ballihdzinee ra' ba la'h Jesuhs laasii naann ra' ba guhchi bi.
54 Chi'chi guna'zu Jesuhs naa bi, guñi' Ñi'h jweersi, rahbi Ñi'h:
—¡Dxa'pwi'hn, gwastii!
55 Hohrchi gahca babia'garii xquelnabahan bi ya gwastii bi, guzohba bi. Chi'chi gunabwa' Jesuhs gudi'hi ra' ba xi gahw bi.
56 Ya xpaah bi cun xmaah bi badxyigaa' duxa loh ra' ba per gunabwa' Jesuhs ayi chyulootii' guuyi ra' ba cohsa nin guhca ri'chi.

9

Guxe'hla Jesuhs gadzi'h bichiohpa xpwiinn Ñi'h tin guunn ra' ba xtsi'n Dxiohs (Mt. 10.5-15; Mr. 6.7-13)

1 Ya batiaa'ha Jesuhs gadzi'h bichiohpa xpwiinn Ñi'h tin badi'hi Ñi'h guelrnabwa' la'h ra' ba tin gabwe'he ra' ba bwiinndxaaba ra' nin nuu sto' bwiinn ra' neezaa gusiaca ra' ba bwiinn ra' nin rahcallu'hu.
2 Neezaa guxe'hla Ñi'h la'h ra' ba tin guluu'yi ra' ba la'h ra' bwiinn la'h hohra biga'ha guinabwa' Dxiohs la'h ra' ba nee gusiaca gahca ra' ba bwiinn ra' nin rahcallu'hu xichi'hzi gueldxyihdxyi.
3 Neezaa rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Ayi xi chenee tu loh nehza, nin buxtohn nin buxa nin guehta nin mweeyi. Ayiza chenee tu chiohpa nehza xahba tu; nin nahcusi tu chenee tu.
4 Nee cuunchi'hzi yihdzi bwiinn nin gadzihn tu ri'chi guldxia'han hastayi gadzihn dxyih garia'h tu guihdxyi chi.
5 Ya guihdxyi nin ayi guunn cweenta ra' ba xchi'dxyi tu, talgu'nsi garia'h tun per tsiibixgah tu tahba tu tin ni'chi gaca tuhbi sehn guyuu' xtuhlda ra' ba pur ayi gunah ra' ba ñuca'dxiahga ra' ba xchi'dxyi Dxiohs nin ruluu'yi tu.
6 Chi'chi guna'zunehza ra' ba guriin-guriinn guihdxyi, tin zegaluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs nee cun zegasiaca gahcaza ra' ba bwiinn ra' nin rahcallu'hu.

Squii' guhca xquelguhchi Jwahn nin baro'bañihsa (Mt. 14.1-12; Mr. 6.14-29)

7 Chin gudii'dxidxiahga gobernador Herodes garaa nin cayuhnn Jesuhs, biche'h ba
ayi guhcabwa' ba xa ñuhnn ba lligaaba laasii riiñi' nuhn bwiinn rahbi la'guehtu Jwahn
nin baro'bañihsa babahn.
8 Ya snuhn ra' ba riiñi' rahbi la'guehtu Elías baluu'yiloh laga'h, ya snuhn ra' ba rahbi
ni'ca naa stuhbi guehtu daada nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs caachieemparoo',
9 ya chi'chi rahbi Herodes:
—Na'h gahca gunabwa'n birwa'ha yihca Jwahn. ¿Chyuulla ni'ca chi'h riigaze'ta ra'
bwiinn ra' ca?
Ya zeezah cadxi'hyi ba xa guia'ha ba la'h Jesuhs.

Jesuhs baya'n ga'yu mihyi bwiinn
(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Jn. 6.1-14)

10 Ya chin babia'garii ra' xpwiinn Jesuhs, chi'chi bwii'yidxyi'dxyi ra' ba garaa nin
bwi'hnn ra' ba nez gwah ra' ba. Chi'chi dxyigahsi biahchinee Ñi'h la'h ra' ba nez ayi
chyu bwiinn nuu' gahxu nez ria'han guihdxyi nin laa Betsaida.
11 Ya chin gudii'dxidxiahga ra' bwiinn zee ra' ba nezchi, bagadxi'hyi ra' ba la'h Ñi'h
hasta que no badxeela ra' ba la'h Ñi'h, ya chi'chi baga'paDxiohs Jesuhs la'h ra' bwiinn
chi, tin guza'loh cayuu'yidxyi'dxyi Ñi'h loh ra' ba xcweenta ziga guinabwa' Dxiohs, ya
basiaca gahca Ñi'h la'h ra' bwiinn nin rahcallu'hu.
12 Ya chin guhca gudxyih, gwabiiga gadzi'h bichiohpa xpwiinn Ñi'h, ya rahbi ra' ba
loh Ñi'h:
—Baxe'hla bwiinn ra' ca guziaa ra' ba rraandxu o la'n guihdxyi ra' tin nezchi chi'hyi
ra' ba hasta dxia'han ra' ba nee guidxeela gahca ra' ba nin gahw ra' ba tin hasta dxuu
nu'h rii' ayi xi nuutii'.
13 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h chi:
—¡La'h tu gulgadi'hi nin gahw ra' ba!
Ya rahbi ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h:
—Ayi chyu nahpa xi gahw ra' ba, ña'si zaga'yu dxi'h pahn cun schiohpa bwehlda nuu',
¿cayixchi'h chosi' nu nin gahw bwiinn ziahan ra' ca?
14 Zi'chi rahbi ra' ba laasii bwa'ha ra' ba ziga ga'yu mihyi naa ra' bwiinn ra' chi, chi'chi
rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—Gulcwahchixnehza ra' ba chywa'h bitsi'hgah ra' ba loh cada tuhbigah cwa'h ra' ba.
15 Ya zi'chi bwi'hnn ra' ba tin guzohbaxnehza garaatii' ra' bwiinn chi,
16 ya chi'chi guca'ha Jesuhs gaga'yu pahn chi cun garoopa bwehlda, ya guteesa loh
Ñi'h nez guiya' tin badi'hi Ñi'h guelzuxchilli loh Dxiohs pur guelwahw chi. Ya chi'chi
gutaa'ha Ñi'hn badi'hi Ñi'hn la'h ra' xpwiinn Ñi'h tin gudxi'zi ra' ban loh ra' bwiinn
ziahan ra' chi.
17 Ya gudahw garaa ra' ba hasta gwadxah ra' ba hasta ayi gunahru ra' ba ñahw ra'
ba. Ya chin guya'loh gudahw ra' ba, batiaa'ha ra' xpwiinn Jesuhs nin bia'hancah chi, ya
guhcan tsi'h bichiohpa tipi.

Guñi' Pehdru Jesuhs naa Crixtu
(Mt. 16.13-19; Mr. 8.27-29)

18 Tuhbi dxyih gaduhbi cabwihdxyi-canaaba Jesuhs loh Dxiohs tuhsi Ñi'h badzihn ra'
xpwiinn Ñi'h, chi'chi gunaabadxyi'dxyi Ñi'h loh ra' ba, rahbi Ñi'h:
—¿Chyuni'ca rahbi ra' bwiinn naan?
19 Chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—Nuhn ra' bwiinn rahbi yi'h naa lu'h Jwahn nin ruro'bañihsa la'h ra' bwiinn, ya
snuhn ra' ba rahbi yi'h naa lu'h guehtu Elías nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs cachieemparoo',
ya snuhn ra' ba rahbi yi'h naa lu'h stuhbi guehtu daada nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs
cachieempa.

20 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi Ñi'h loh ra' ba, rahbi Ñi'h:
—Ya la'haxchi'h tu, ¿xi nah tu chyu na'h?
Chi'chi rahbi Pehdru loh Ñi'h:
—Yi'h nin naa lu'h Crixtu Llii'n Dxiohs nin dxule'za nu.

Jesuhs guñi' loh ra' xpwiinn Ñi'h xa gachi Ñi'h (Mt. 16.20-28; Mr. 8.30-9.1)

21 Ya chi'chi gunabwa' Jesuhs loh ra' ba, rahbi Ñi'h:
—Nin guiñaan loh tu ayi guuyi tun loh nin tuhbi bwiinn.
22 Ya chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Na'h naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw. Nahpa zuti'dxiloon trabahjw duxa; zusahcaloh bwiinnguuhla ra' nin rnabwa' guido' xteenn Jerusalehn loon, neezaa bixohza ra' nin rnabwa' la'h ra' bixohza, neezaa bwiinn ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs zibwe'hesto' ra' ba na'h, guuyi ra' ba ayi na'h dxi'hn naan Crixtu nin cabweeza tu. Zidxiinn ra' ba na'h per zabahna'hn chin dxiohnna dxyih guhchi'hn.
23 Chi'chi rahbi Ñi'h loh garaa ra' bwiinn:
—Sidela chyuulla tuhbi tu xclaa'dzi dxie'na'hla na'h nahpa dxia'ldasto' tu garaa xixteenn tu nee xigaaba nin ruhnn tu, tin guillii-guillii nin guiñaansihn guunn tu nee gaca tu zigazi tuhbi bwiinn nin babadzihn hohra gachi,
24 laasii nin xclaa'dzi xquelnabahan ñi'h zuñihchi ban chin gabwihxchih guidxyiyuh stuhbi; ya nin guñihchisi xquelnabahan ñi'h xcweenta xchi'dxyi'hn bwiinn chi zahpa ba guelnabahan nacuubi.
25 Nicala garaa cohsa nin lasahca nin nuu loh guidxyiyuh rii' guica'ha tuhbi bwiinn per sidela ayi guunn cweenta ba xchi'dxyi'hn mahs gueeta gabihldxyi guzee ba nee nicala cohsa ziahan chi gohpa ba ayi gallu'yin laasii ayi bwi'hnn ba cweenta xchi'dxyi Dxiohs,
26 laasii bwiinn nin ratuhyi loh ñi'h pur na'h nee xcweenta xchi'dxyi'hn, zatuhyiza loon la'h ba chin gabia'gariin stuhbi ziga tuhbi Rehyi cun gaduhbi xquelrnabwa' xteenn xtaa'dahn cun ziahan xaanjla Ñi'h,
27 nee guchiin nin rñi'n loh tu, nuu bwiinn nin dxa'ga loh tu nahpa zwa'ha ra' ba gadzihn xquelrnabwa' Dxiohs antes que gachi ra' ba.

Bidxa'h ziga xñah Jesuhs (Mt. 17.1-8; Mr. 9.2-8)

28 Ziga xuhnna dxyih gudii'dxi chin guñi' Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi gwanee Ñi'h Pehdru cun Jwahn cun neezaa Jacobo gucah ra' ba yihca tuhbi dahan tin cwidxyi-guinaaba Jesuhs Xtaada Dxiohs Ñi'h.
29 Ya gaduhbi cabwihdxyi-canaaba Ñi'h la'h Xtaada Dxiohs Ñi'h, baluu'yiloh guriin xñah Ñi'h nee xahba Ñi'h biahca labwehen ya gucabacha'han.
30 Ya hohrachi gahca baluu'yiloh chiohpa Daada ra' nin cayuu'yidxyi'dxyinee la'h Ñi'h ya daada ra' chi naa guehtu Moisehs cun Elías.
31 Ya Daada ra' chi guhca bacha'hza ra' ba, ya rahbi ra' ba loh Jesuhs xcweenta nin gachi Ñi'h loh guihdxyi Jerusalehn.
32 Ya Pehdru cun schiohpa lasaa' ba basi'naa'han baca'lda la'h ra' ba. Ya chin badi'chi baca'lda loh ra' ba, bwa'ha ra' ba rca'bacha'ha Jesuhs cun garoopa ra' daada nin cayuu'yidxyi'dxyinee la'h Ñi'h,
33 ya chin guhlda hohra nin la'h daada ra' chi dxiu'nehza, chi'chi rahbi Pehdru:
—Mwehsu, bwen duxa dxuu nu'h rii'. Basaa'n guidi'nncha'yi nu chohnna yuu' bi'tu'hn: tuhbin gaca xteenn yu'bilu'h, stuhbin gaca xteenn Moisehs, ya stuhbin gaca xteenn Elías.
Zi'chi guñi' Pehdru laasii ayi gaann ba xiñin guñi' ba.

34 Ya gaduhbi cañi' Pehdru ni'chi, guza'bi tuhbi xcahyi nez yihca ra' xpwiinn Jesuhs
chi ya bia'pa ra' ba la'n xcahyi chi hohrchigahca bidxyihbi duxa ra' ba.
35 Ya chi'chi bihn ra' ba tuhbi rsiaa'ha nin guñi' la'n xcahyi chi:
—Dee naa Llii'nahn nin nadzii'hihn; gulgaca'dxiahga xchi'dxyi bi.
36 Ya chin guya'loh bihn ra' ba dxyi'dxyi ra' chi, bwa'ha ra'zi ba tuhsila Jesuhs zuu
ri'chi. Ya gulu'cha'yisi ra' ba dxyi'dxyi ra' chi la'n lasto' ra' ba, ya ayi chyulootii'
bwii'yidxyi'dxyi ra' ban.

Babwe'he Jesuhs tuhbi bwiinndxaaba sto' tuhbi bi'nxtuhbi (Mt. 17.14-21; Mr. 9.14-29)

37 Ya chin barah gue'la biehta ra' ba rwaa' dahan chi, ya ziahanroo' bwiinn ra'
riibweeza la'h Jesuhs;
38 ya lahda bwiinn ra' chi dxa'ga tuhbi ndxi'hw nin guñi' jweersiroo', rahbi ba:
—Mwehsu, balahsasto' lu'h na'h gudaa' guia'ha lu'h llii'nahn laasii tuhbidxi'h la'h bi
naa llii'nga'na'hn,
39 tin gwa'ha lu'h na'zu tuhbi bwiinndxaaba lasto' bi hasta rusacwidxyidxiah ba la'h
bi, rahca bi ziga gueldxyihdxyirachiaa' rbwe'he ba bitsi'hn rwaa' bi hasta dxyigah
rullu'lla ba la'h bi nee guillii-guillii ruhnnee ba la'h bi zi'chi ayi ruta'h ba la'h bi.
40 La'n guna'bala loh xpwiinn ra' lu'h tin ñabwe'he ra' ba la'h bwiinndxaaba chi sto'
bi, per ayi ruhnn ra' ba gahn.
41 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' bwiinn chi:
—¡Ayi, bwiinn ra' nin ayi riachiisto' ñi'h, bwiinn naxihn! ¿Balaaca chi'hlla chu'ne'hn
la'h tu tin gazuhlla'ñiihn yihca tu? ¿Balaaca chi'hlla nin gu'nnahn waanta loh tu?
Chi'chi rahbi Ñi'h loh xtaada bi'nxtuhbi chi:
—¡Guda'nee llii'n lu'h rii'!
42 Ya chin zebiiga bi'nxtuhbi chi loh Jesuhs, gudxindxiah bwiinndxaaba chi la'h bi
loh yuh guza'loh cana'zu gueldxyihdxyirachiaa' chi la'h bi chi'chi gunabwa' Jesuhs loh
bwiinndxaaba chi tin baria'h ba sto' bi, ya lwehgu gahca biaca bi, chi'chi badi'hi Ñi'h
la'h bi la'h xtaada bi.
43 Ya gallee ra' bwiinn nin rii ri'chi badxyigaa' duxa loh ra' ba pur nin bwi'hnn Jesuhs,
guhca babwe'he Ñi'h bwiinndxaaba sto' bwiinn chi.

Jesuhs guñi' stuhbilaga'h xa gachi Ñi'h (Mt. 17.22-23; Mr. 9.30-32)

Ya gaduhbi nin riiyadxyigaa' ra' bwiinn pur dzi'n roo' nin bwi'hnn Jesuhs, rahbi
gahca Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h:
44 —Gulgaca'dxiahga za'ca garaa dee', gulchuu' gulcha'zi dxyi'dxyi ra' rii'. Na'h naan
Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw per ziuu' nin gutoo' na'h loh ra' bwiinn guihdxyiyuh.
45 Per la'h ra' ba ayi guhcabwa' ra' ba xiñin ze' loh dxyi'dxyi ra' chi laasii ayi basaa'n
Dxiohs ñahcabwa' ra' ba xiñin; ya bidxyihbi za ra' ba ñinaabadxyi'dxyi ra' ba xii ze' loh
dxyi'dxyi ra' chi.

¿Chyu mahzi lasahcaru? (Mt. 18.1-5; Mr. 9.33-37)

46 Ya chi'chi guza'loh riiñi' ra' xpwiinn Ñi'h cuun nin mahzi lasahca loh ra' ba.
47 Per Jesuhs talgu'nsi guhcabwa' Ñi'h lligaaba nin nuu ra' ba. Chi'chi guca'ha Ñi'h
tuhbi biñi'n bi'tu'hn bazuh Ñi'h cwee' Ñi'h,
48 chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Chyuchi'hzi bwiinn nin nadzii'hi la'h biñi'n rii' xcwee'ntahn nadzii'hi gahcaza ba
na'h, ya sidela nadzii'hi ba na'h, neezaa xtaa'dahn nin guxe'hla na'h nadzii'hi ba. Nin
mahzi nado'laa'dzi loh tu, ni'chi mahzi lasahca.

Bwiinn nin ayi rñi'yah la'h nu'h, xlahdu nu'h nuu ba (Mr. 9.38-40)

49 Chi'chi rahbi Jwahn loh Ñi'h:
—Mwehsu, bidia'ha nu loh tuhbi bwiinn nin rabwe'he bwiinndxaaba sto' ra' bwiinn cun xquelrnabwa' lah lu'h, ya bachidi'tsi nu loh ba ayiru guunn ba zi'chi laasii ayi needxi'h ba ca'nzaa ba loh nu'h.
50 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Gulgasaa'n bwiinn nin ayi rñi'yah la'h nu'h, tin bwiinn chi xlahdu gahca nu'h nuu ba.

Jesuhs guñi' nadxyi'chi loh Jacobo cun Jwahn

51 Ya chin ze'gadzihn dxyih gacah Jesuhs dxibaa', chi'chi zee Ñi'h guihdxyi Jerusalehn, ya ayi bidxyihbitii' Ñi'h cun nin guti'dxiloh Ñi'h ri'chi.
52 Ya seguihdu guxe'hla Ñi'h paaldaa xpwiinn Ñi'h delaanta tin chee ra' ba tuhbi guihdxyi'hn xteenn Samaria chechi'hyi ra' ba canehza dxia'han ra' ba ri'chi.
53 Ya bwiinn samaritana ra' chi ayi guclaa'dzi ra' ba ñu'tinee Jesuhs xpwiinn Ñi'h lahda ra' ba laasii naann ra'ba guzee Jesuhs cun xpwiinn Ñi'h guihdxyi Jerusalehn.
54 Ya chin bwa'ha Jacobo cun Jwahn ni'chi, chi'chi rahbi ra' ba loh Jesuhs:
—Daada, ¿ta xclaa'dzi lu'h gachinabwa' nu dxiaaba dxih llaa'n dxibaa' tin ñihchiloh garaa ra' ba zigazi bwi'hnn guehtu Elías cachieempa chi?
55 Chi'chi basia'gariiloh Jesuhs tin bwa'ha Ñi'h loh ra' ba tin gudxihldxyi Ñi'h la'h ra' ba, rahbi Ñi'h:
—¡Nin ayi gaann tu chyuni'ca rñi' la'n lasto' tu ni'chin nin rñi' tu zi'ca!
56 Guxe'hla Xtaa'dahn na'h loh guidxyiyuh, per ayi par guñihchiloodxi'hn bwiinn ra' sino que ze'ldahn tin guhlda'hn la'h ra' ba loh duhlda.
Chi'chi zee ra' ba stuhbi guihdxyi.

Bwiinn ra' nin guclaa'dzi ñana'hla la'h Jesuhs (Mt. 8.19-22)

57 Ya gaduhbi nin zee ra' ba loh neziuh, badzihn tuhbi bwiinn nin guñi' loh Jesuhs, rahbi ba:
—Daada, na'h xclaa'dzihn dxie'ldana'hla'hn yu'bilu'h nez chi'hzi guzee lu'h.
58 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Bwee'zu nahpa ra' ma guii'dxiu hasta riuu' ra' ma, maani'hn ra' nuu xpichie'za ra' ma, per na'h ziga naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, nin hasta gucu'ga'hn ayi na'pahn.
59 Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh stuhbi bwiinn:
—Guda'na'hlasi na'h.
Chi'chi rahbi bwiinn chi:
—Daada, mejor basaa'n guziaa'hahn tin chegaca'tsixga'hn xpaa'hn, chi'chiyi dxie'ldana'hla'hn yu'bilu'h.
60 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Basaa'n guca'tsi ra' bwiinnguuchi la'h ra' lasaa' bwiinn guuchi ra' ba.
61 Chi'chi rahbi stuhbi ba loh Jesuhs:
—Daada, na'h xclaa'dzihn dxie'na'hla'hn yu'bilu'h, per galoh gusaa'n lu'h na'h guziaa'hahn tin chegui'tsihn loh ra' lasaa'hahn yu'bilu'h dxie'ldana'hla'hn.
62 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Bwiinn nin rcah naa garradu ya gusia'gariiloh ba nez dihtsi ba bwiinn chi ayi gallu'yi guunn dzi'n. Zi'chilla bwiinn nin dxie'na'hla na'h gusia'gariiloh ba nez dihtsi ba ayiza gallu'yi ba gaca ba xpwiinn Dxiohs.

10

Guxe'hla Jesuhs setenta bwiinn nin guluu'yi xchi'dxyi Dxiohs

1 Ya chin guluhlla ni'chi ra', gulii Jesuhs zasetenta bwiinn ra', chi'chi guxe'hla Ñi'h chiohpagah ra' ba cada tuhbigah guihdxyi cun lugahri ra' nez nahpa tiidxi Ñi'h despwehsi.
2 Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Guchiipa'ca ba, cayahca duxa jusehchi per gulliaa' naa ra' bwiinn nin guunn dzi'n para gadiaa'ha ra'n ra' ban. Ni'chin nin gulguinaaba loh ballwaa'n xteenn li'hn chi tin guixe'hla ba ziahanru bwiinn nin guunn dzi'n gutiaa'ha xli'hn ba.
3 Gulchee nnah, gulguia'ha xa rxe'hla'hn la'h tu zigazi lli'hyi nin rxe'hla'hn loh bweew ra' tin guunnee ra' ba la'h tu zigachi'hzi xclaa'dzi ra'ba.
4 Ayi chenee tu manguchi mweeyi, ayiza chenee tu chiohpa nehza xahba tu nin xqueldxihdxyiza tu, nin ayiza guzi'laa'dzi tu caacazi tin ayi gugahpaDxiohs bwiinn la'h tu loh neziuh.
5 Chin chu'tii tu rwaa' yihdzi tuhbi bwiinn, gahbi tu loh ra' ba: "Cwachidxyiisto' bwiinn ra' nin rii rii'."
6 Ya sidela naa ba tuhbi bwiinn nin rdxa'gasto' ñi'h guelrbwidxyiisto', gulgasia'han guelrbwidxyiisto' para bwiinn ra' chi per sidela ayi nnah ra' ba, zibia'garii xquel-bachidxyiisto' chi loh tu.
7 Guldxia'han gahca rwaa' yihdzi bwiinn chi. Gulgahw nee gulguee' xiichi'hzi limentu nin guni'hi ra' ba tin nin ruhnn dzi'n nahpa ba derehchu gahlla ba, ayi rii, ri'chi rwaa' yihdzi bwiinn chee tu.
8 Nee cuunchi'hzi guihdxyi nin chu'tii tu dxie'gachi'loh ra' ba la'h tu, nee gulgahw ninchi'hzi guni'hi ra' ba,
9 ya gulgasiaca garaa ra' bwiinn nin rahcallu'hu ri'chi gulgahbi gahca: "Bayinnah la'dxyih badzihn guinabwa' Dxiohs bwiinn ra' nin xclaa'dzi chena'hla la'h Ñi'h."
10 Ya sidela gadzihn tu tuhbi guihdxyi hasta ayi guiclaa'dzi ra' ba la'h tu, mahz cha'yi garia'h tu nez loh neziuh, chi'chi gahbi tu:
11 "Hasta yuh nin gucah ñaa' nu guidzihbi nun tin dxiaabara'n, tin ni'chi naa tuhbi sehn nin ayi guclaa'dzi tu ñihn tu xchi'dxyi nu. Gulgahcabwa' dee', la'xquelrnabwa' Dxiohs badzihn gahxu loh tu."
12 Guchiin nin rñi'n loh tu, chin gaca xjwiisi Dxiohs mahziru nalaasa gacan loh guihdxyi rii' que stuhbi guihdxyi nin laa Sodoma nin guyuu' cadxyih.

Guihdxyi ra' nin ayi bazo'badxiahga xchi'dxyi Daada Jesucristu
(Mr. 11.20-24)

13 Rahbiza Jesuhs:
—¡Prohbi la'h tu bwiinn guihdxyi Corazihn! ¡Prohbiza la'h tu bwiinn guihdxyi Betsaida! Sidela ñwa'ha ra' bwiinnziitu nin gubahan guihdxyi Tiru cun Sidohn milahgru ra' nin bwi'hnna'hn nez loh tu ñahca nalaasasto' ra' ba pur xtuhlda ra' ba, nen nahpa ñazah ra' ba xneziuh Dxiohs. Ñahcu ra' ba lahdxilluhn, ñuro'ba ra' ba cobadeh yihca ra' ba ziga tuhbi sehn nin ñacanalaasasto' ra' ba.
14 Ya chin guunn Dxiohs guelguxchisi pur xtuhlda garaa bwiinn guidxyiyuh, mahziru gusahcazii Ñi'h la'h tu, bwiinn Corazihn cun bwiinn Betsaida pur ayi gwachiisto' tu milahgru ra' chi. Ya bwiinn guihdxyi Tiru cun Sidohn gulliaa' sacazii ra' ba laasii ayi bwa'ha ra' ba milahgru ra' chi.
15 Ya ziga la'h tu bwiinn guihdxyi Capernaum, ¿ta ruhnn tu lligaaba par dxibaa' gacah tu? Sidela nnah ¡mahziru la'n gueeta gabihldxyi dxiehta tu!
16 Rahbiza Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h:

—La'h nin guca'dxiahga xchi'dxyi tu zuca'dxiahgaza ba xchi'dxyi'hn; ya bwiinn nin ayi guca'dxiahga xchi'dxyi tu ayiza guca'dxiahga ba xchi'dxyi'hn; ya bwiinn nin ayi guca'dxiahga xchi'dxyi'hn neezaa xchi'dxyi Xtaa'dahn nin guxe'hla na'h ayi guca'dxiahga ba.

Ya chin babia'garii setenta bwiinn nin guxe'hla Jesuhs

17 Ya loh setenta bwiinn ra' chi riahxi duxa ra' ba chin gubia'garii ra' ba, rahbi ra' ba loh Jesuhs:

—Daada, neera'za bwiinndxaaba bazo'badxiahga xchi'dxyi nu chin baze'ta nu lah lu'h.

18 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Uuhn. Chin bañihchi Satanahs xquelrnabwa' ba, chi'chi bwa'hahn zigazi du'h guzi'w ze'yaaba ba nez llaa'ndxibaa'.

19 ¡Gulgahcabwa'! Na'h bani'hihn xquelrnabwa'n la'h tu, tin guzu'ñaa' tu yihca bwe'lda, yihca llohbigwa' per ayi gahw ra' ma la'h tu, bani'hizahn xquelrnabwa'n la'h tu tin guunn tu gahn loh xquelrnabwa' ra' bwiinndxaaba tin ayi chuu nin guunn mahla la'h tu.

20 Per ayi dxiahxi tu pura ruzo'badxiahga bwiinndxaaba ra' xchi'dxyi tu; guldxiahxi pur caa lah tu loh xchihtsi Dxiohs nin nuu dxibaa'.

Biahxi Jesuhs
(Mt. 11.25-27; 13.16-17)

21 Hohrchi gahca biahxinee Spíritu Saantu la'h Jesuhs laasii rahbi Ñi'h loh Xtaada Ñi'h nin nuu dxibaa':

—Zuxchilli lu'h Paah nin rnabwa' dxibaa' cun guidxyiyuh laasii cagaluu'yi lu'h bwiinn ra' nin ayi rahcabwa'tii' cohsa ra' nin gulu'la'n lu'h loh ra' bwiinn nin rluu'yi naann garaatii'. Yoo Paah, sidela zi'chi xclaa'dzi lu'h guunn lu'h.

22 Garaa ra' cohsa ra' rii' la'bani'hi lu'h na'h Paah, sola xpaa'hn naann cuun nin naa Llii'n ba, ayiru stuhbi nin naann; ya neezaa Llii'n ba sola la'h bi naann bi cuun nin naa Xpaah bi, zi'chilla Daada nin ruluu'yi Llii'n Ñi'h sola la'h bi naann bi cuun nin naa Xpaah bi.

23 Chi'chi bwa'ha Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h, rahbi Ñi'h loh ra'si ba:

—Dichohsa ra' nin gwa'ha ra' garaa nin caywa'ha tu,

24 laasii ziahan daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs cadxyih cun rrehyi ra' guclaa'dzi ra' ba ñwa'ha ra' ba cohsa ra' nin caywa'ha tu ri'ca nee ayi bwa'ha ra' ban; neezaa guclaa'dzi ra' ba ñihn ra' ba dxyi'dxyi ra' nin cayihn tu per ayi bihn ra' ban.

Xcweenta tuhbi bwiinn Samaria

25 Chi'chi gwasu'nchii tuhbi mwehsu nin ruluu'yi xlehyi Moisehs gwagañi' ba loh Jesuhs laasii guclaa'dzi ba ñuche'h ba la'h Jesuhs, rahbi ba:

—Daada, mwehsu; ¿xa ni'ca gu'nnahn tin guibahne'hn Dxiohs llaa'n dxibaa' para tu'pazi?

26 Chi'chi rahbi Jesuhs loh mwehsu chi:

—¿Xa cañi' loh dxihtsi xteenn lehyi, xa ru'lda lu'hn?

27 Chi'chi rahbi ba loh Ñi'h:

—Gaca nadzii'hi lu'h Dxiohs gaduhbi sto' lu'h cun gaduhbi xalma lu'h, neezaa gaca nadzii'hi lu'h garaa lasaa' lu'h zigazi nadzii'hi lu'h yi'h gahca.

28 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:

—Naa xnehza nin guñi' lu'h; sidela guunn lu'h zi'chi zahpa lu'h guelnabahan rii'.

29 Per guclaa'dzi mwehsu chi ñiñi' za'ca bwiinn pur la'h ba, ni'chin nin gu-naabadxyi'dxyi ba stuhbi loh Jesuhs, rahbi ba:

—¿Chyuucaxchi'h ni'ca naa ra' lasaa'hahn?

30 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:

—Tuhbi bwiinn lahdxyi nu'h biria'h guihdxyi Jerusalehn zee ba guihdxyi Jericoh. Loh zeezah ba biria'h nuhn guba'n loh ba, gule'llu'hu ra' ba garaatii' nin zenee ba, hasta lahdxi nin nahcu ba guele'llu'hu ra' ba, nee badi'hi goolpi ra' ba la'h ba, basia'han ra' ba la'h ba zigazi nin guhchi, ziaa ra' chi'h ba.

31 Ya chi'chi gudii'dxi tuhbi bixohza lahdxyi nu'h, zee ba neziuh chi. Ya chin bwa'ha ba na' bwiinn chi, talgu'nsi bica'n ba gudii'dxi ba stuhbi lahdu rwaa' neziuh chi, zee chi'h ba.

32 Ya zi'chi gahcaza bwi'hnn tuhbi bwiinn levita, nin ruhnn dzi'n la'n guido'. Chin badzihn ba hasta na' bwiinn chi, talgu'nsi bica'n gahca ba stuhbi lahdu rwaa' neziuh ziga bwi'hnn gahca nin gudii'dxi galoh, zee chi'h ba.

33 'Ya seguihdu na'hla gahca tuhbi bwiinnziitu nin naa tuhbi bwiinn Samaria nin rzah biahja nezchi; chin biga'ha ba hasta na' bwiinn chi, balahsa duxasto' ba la'h ba.

34 Chi'chi gwabiiga ba hasta na' bwiinn chi ya bwi'hnn ba rramwehdxi guda'bi ba arcohl cun nsehchi tihxi bwiinn chi cun batu'bi gahca ba veenda tihxi bwiinn chi gaduhbi hasta gudxi'ldxyihdxyi ra' guba'n, chi'chi basadzi'ba ba la'h ba xpuhrri'hn ba ya zeneechi'h ba la'h ba hasta nuu yuu' nin rahlla, ya chin badzihn ra' ba ri'chi, batehta ba la'h ba tin zenee ra' ba la'h ba la'ñuu'.

35 Ya chin barah gue'la, gule'he ba chiohpa mweeyi badi'hi ba la'h bwiinn nin rnabwa' yuu' chi, rahbi ba: "Dxia'hannee lu'h bwiinn rii' gaapa la'h lu'h ba, ya sidela ayi gaaldaa mweeyisi rii' gadxiillihn gaaxtu nin guichi'hnru para la'h ba chin gabia'gariin."

36 Chi'chi rahbi Jesuhs loh mwehsu nin ruluu'yi lehyi chi:

—Loh gadxioonn ra' bwiinn nin gudii'dxi nez guhta bwiinn prohbi nin badi'hi goolpi ra' guba'n, ¿cuunn nin guntsii'hi la'h ba zigazi nadzii'hi ba la'h gahca ba?

37 Chi'chi rahbi ba loh Jesuhs:

—Nin balahsasto' ñi'h.

Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:

—Gwah, zi'chipa'za guunn lu'h.

Jesuhs badzihn rwaa' yihdzi Marta cun María

38 Ya biria'h Jesuhs zezah Ñi'h neziuh nin zee guihdxyi Jerusalehn. Chin badzihn Ñi'h tuhbi guihdxyi bi'tu'hn ri'chi nuu tuhbi gunna'h nin laa Marta, talgu'nsi gunaaba bi guzee Ñi'h yihdzi bi.

39 Nuuza tuhbi bwehldaa Marta nin laa María. Chin badzihn Jesuhs, talgu'nsi guzohba María hasta zuu ñaa' Jesuhs tin nuugaca'dxiahga bi garaa xchi'dxyi Ñi'h.

40 Ya Marta xigaaba ziahanchi'hzi guelwahw nuu bi bie'chi'h María zohbasi cagaca'dxiahga nin cañi' Jesuhs. Chi'chi gwabiiga Marta hasta rii ra' ba, chi'chi rahbi bi loh Jesuhs:

—Daada, ¿tayi xi lligaaba cayuhnn lu'h pur nin cayuhnnee bweeldahn na'h? Basia'han bi tuhsihn cayu'nnahn guelwahw. Guhdzi loh bi gacanee bi na'h.

41 Chi'chi rahbi Jesuhs loh bi:

—¡Ai Marta, Marta; xtsi'ndxi'hsi lu'h caasto' lu'h pur ruhnn lu'h ziahanan!

42 Per ayi gaann lu'h tuhbidxi'h sola nin mahzi lasahca nuu', naan guelrca'dxiahga xchi'dxyi Dxiohs. María la'bi gulii nin lasahca chi nen ayi chyu nin cwe'llu'hun loh bi.

11

Baluu'yi Jesuhs xa cwiidxyi-guinaaba ra' bwiinn Dxiohs (Mt. 6.9-15; 7.7-11)

1 Ya Tuhbi dxyih gudihdxyi-gunaaba Jesuhs Xtaada Dxiohs Ñi'h tuhbi lahta ya chin guya'loh gudihdxi-gunaaba Ñi'h chi'chi guñi' tuhbi xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h, rahbi ba:

—Daada, baluu'yi la'h nu xa gachidihdxi-gachinaaba nu Dxiohs ziga baluu'yi za Jwahn la'h ra' xpwiinn ba.

2 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Chin cwidxi-guinaaba tu Dxiohs, squii' guiñi' tu:
Xtaada nu nin rbweeza dxibaa', xclaa'dzi nu garaa ra' bwiinn guiñi' za'ca ziga lah lu'h;
xclaa'dziza nu gadzihn dxyih dxi' lu'h guinabwa' lu'h guidxyiyuh ziga rnabwa' lu'h dxibaa'.
3 Guillii-guillii guni'hi lu'h guehta guida'w nu,
4 gusia'pitii gahca lu'h xtuhlda nu nin rachigu'tii nu loh yu'bilu'h,
ziga naguu'dzisto' nu cun nin ruñihchi loh nu.
Neen ayi gusaa'n lu'h co'bañuh bwiinndxaaba la'h nu chin guiclaa'dzi ba sino que guhlda'h lu'h la'h nu loh ba.
5 Cun neezaa rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Sidela chyuulla tuhbi tu nahpa tuhbi amihgu ya gadzihn ba yihdzi tu garoolda gue'la, nnah ba loh tu: "¿Tayi cwe'hedxi'hn lu'h chohnna pahn na'h,
6 gahwsi tuhbi xamihgu'hñin? Laasii zihtu ze' ba ni'chin ayi na'pahn xi gudi'hihn gahw ba."
7 Ya coma yi'h na'xgahsi lu'h cun llii'n ra' lu'h loh lu'hn, ya chin dxihn lu'h cañi' xamihgu lu'h chi, chi'chi gahbi lu'h: "Xi xclaa'dzi lu'h tin na'h la'n na'xgahsila cun llii'nra'n, ayi nuu chesti'hn guni'hihn nin guica'ha lu'h."
8 Ñaan loh tu, nicala ayi xi gudi'hi tu la'h ba pur naa ba xamihgu tu, per mejor chestii tu gudi'hi tu garaa nin rchi'hn ba tin ayi chezah guunn ba llahn la'h tu.
9 Zi'chi gahcaza ñaan loh tu: sidela chezah canaaba tu xiilla, zica'ha tun; sidela chezah cachi'hyi tu xiila zidxeela tun; sidela chezah cagasihdzi tu rwaa' xlee' bwiinn zixaala ra' ban chu'tii tun,
10 laasii chyuchi'hzi nin riazah rdxi'hn xiilla rdi'hi ra' bwiinnan; nee chyuchi'hziza nin riazah cadxi'hyi xiilla rdxeela ban; nee neezaa chyuchi'hziza nin riazah cagasihdzi rwaa' lee', nahpa guire'h nin guixaalan tin chu'tii ban.
11 'Sidela chyulla tuhbi tu guinaaba llii'n tu pan, ¿ta ziaalla tu gudi'hi tu tuhbi taa'ha dxiah gahw bi? Ya sidela guinaaba bi tuhbi bwehlda, ¿ta zialla tu gudi'hi tu tuhbi bwe'lda gahw bi?
12 Ya sidela guinaaba bi tuhbi dzihtabwihdxi, ¿ta zialla tu gudi'hi tuhbi llohbigwa' gahw bi? Guyaa, ayi bwiinn nin ruhnn zi'chi.
13 Ya sidela la'h tu nin naa bwiinn duhlda rahca rudi'hi tu cohsa za'ca llii'n tu, ¿xila'hxchi'h Xtaada tu nin nuu dxibaa' ayi dxia'han gudi'hi Ñi'h Spíritu Saantu la'h ra' bwiinn nin rnaaba Ñi'h ya zibweezaza Ñi'h sto' ra' ba?

Baca'chiah ra' bwiinn, bwinndxaaba rahcanee la'h Jesuhs (Mt. 12.22-30; Mr. 3.19-27)

14 Ya guyuu' tuhbi bwiinn nin guyuu' bwiinndxaaba sto' ñi'h, bia'han goopa ba ayi basaa'n bwiinndxaaba chi ñiñi' ba. Ya babwe'he Jesuhs bwiinndxaaba chi lasto' ba. Ya chin baria'h bwiinndxaaba chi sto' ba, bañi' ba; garaa bwiinn badxyigaa' pur ni'chi.
15 Ya guyuu' nuhn bwiinn nin rahbi:
—Ndxi'hw rii' rahca rabwe'he bwiinndxaaba sto' ra' bwiinn laasii Belzebuu nin rnabwa' la'h ra' bwiinndxaaba cayahcanee la'h ba.
16 Ya snuhn ra' ba gunaaba guunn Ñi'h tuhbi milahgru ziga tuhbi sehn nin ze' llaa'ndxibaa' tin gwa'ha ra' ba gu guchii Ñi'h naa Ñi'h Llii'n Dxiohs.
17 Per Jesuhs la'Ñi'h guhcabwa'la xi lligaaba cayuhnn ra' ba, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Chyuchi'hzi gubieerna nin rbahchixchih ra' partihdu nahpa rbihyin; ya chyuchi'hzi bwiinn nin rdxihldxyinee lasaa' ñi'h nahpa rñihchiloh ra' bwiinn chi.
18 Ya sidela childxyinee Satanahs la'h bwiinndxaaba ra' nin rnabwa' ba, ¿xalla guunn ru chi'h ba guinabwa' ba la'h ra' ba? Mejor garia'h ba guelrnabwa' chi. Squii' rñaan loh

tu laasii ruu'yi tu rabwe'hehn bwiinndxaaba ra' sto' bwiinn cun guelrahcanee xteenn Belzebuu.
19 Sidela zi'chi ñahca, ¿chyu cayahcanee chi'h la'h ra' bwiinn loh tu nin rabwe'he
bwiinndxaabara'? ¿Gu Belzebuu? Guyaa, ayi la'h dxi'h ba. Ni'chin pwehda guiñi' ra'
bwiinn chi loh tu billi'n loh xigaaba tu.
20 Per sidela guchiin rabwe'hera'n bwiinndxaaba sto' ra' bwiinn laasii cayahcanee Dx-
iohs na'h, ni'chin nugaluu'yiloh ni'ca, la'dxyih badzihn guinabwa' Dxiohs guidxyiyuh.
21 'Chin nuu tuhbi bwiinn nin ayi guinadxyi'bitii' tuhbi yuu' nee nahpa ba blaaqui'hn
nin rulaloh yihdzi ba tin ayi ñihchin,
22 per sidela gadzihn stuhbi nin mahzi ayi guidxyi'bi chi'chi cwe'llu'hu ba xchi'ba
bwiinn chi cun garaa nin nahpa ni'chi guica'ha ban chi'zi ban. Zi'chi guunnee
xquelrnabwa' Dxiohs la'h xquelrnabwa' bwiinndxaaba.
23 Nuu bwiinn ra' nin ayi xclaa'dzi na'h mejor rdxyi'chinee ra' ba na'h, ya nin ayi
rahcanee na'h guidiaa'ha ra' bwiinn nin guinabwa' Dxiohs, la'laga'h cabwe'hecaa ra'
ba la'h ra' ba loon tin gaca'ha bwiinndxaaba la'h ra' ba.
24 Rahbiza Jesuhs loh ra' ba:
—Chin raria'h bwiinndxaaba sto' tuhbi bwiinn, chi'chi rca'nzaa ba lugahri bihdzi tin
rdxi'hyi ba canehza guzi'laa'dzi ba, ya rwa'hasi ba ayi rdxeelan, ruhnn ba lligaaba:
"Mejor gabia'gariin yiidzihn hasta baria'hn."
25 Ya chin gubia'garii ba bwa'ha ba sto' bwiinn chi chuhla biacan zigazi tuhbi yuu' nin
biyo'ba la'n ñi'h.
26 Chi'chi chegalli'h ba zagahdzi bwiinndxaaba nin mahzi rusa'cazii la'h bwiinn que
ziga ruhnn ba, tin chu'tii ra' ba sto' bwiinn chi, ya mahziru nalaasa guunnee ra' ba
bwiinn chi que ziga guhca ba galoh.

Riahxi ra' bwiinn nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs

27 Gaduhbi cañi' Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii', guzo'baloh tuhbi gunna'h nin nuu loh ra'
bwiinn chi, cañi' ba jweersiroo', rahbi ba:
—Dichohsa gunna'h nin gullahn yi'h cun bachioo' ba yi'h.
28 Chi'chi rahbi Ñi'h:
—Radiitsi naa ni'ca; dichohsa naa bwiinn nin ruca'dxiahga nin rñi' Dxiohs cun
guzo'badxiahga ra' ban.

Bwiinn ra' nin ayi riachiisto' Ñi'h gunaaba ra' ba guunn Jesuhs tuhbi sehn ziga milahgru (Mt. 12.38-42; Mr. 8.12)

29 Ya zeezah cagadiaa'ha ra' bwiinn gadiidxi Jesuhs, chi'chi guza'loh cañi' Ñi'h, rahbi
Ñi'h loh ra' ba:
—Prohbi la'h tu, dxyi'bi bwiinn xihn duxa tu, xclaa'dzi tu gwa'ha tu milahgru ziga
tuhbi sehn nin guluu'yi na'h naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, per sola sehn xteenn
guehtu Jonahs daada nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs caachieempa guni'hihn la'h tu.
30 La'h gahca ziga guhca Jonahs tuhbi sehn par bwiinn guihdxyi Nínive, zi'chi gahca
na'h, ziga naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, gaca'hn ziga tuhbi sehn par bwiinn ra'
nin nabahan nnah.
31 Chin gadzihn dxyih nin guunn Dxiohs guelguxchisi loh gaduhbi guidxyiyuh,
chesuhnchii tuhbi naani'hn nin guhca rreihna loh yuh ra' nez lahdu la'ngueeta tin
guca'chiah ba la'h ra' bwiinn nin rii guidxyiyuh nnah laasii la'h ba biria'h ba zihtu duxa
tin baca'dxiahga ba guelnaann xteenn Salomohn, ya rii' zuu stuhbi bwiinn nin mahzi
lasahca xchi'dxyi Ñi'h que no Salomohn,
32 neezaa bwiinn chieempa xteenn guihdxyi Nínive cun bwiinn ra' za nin nabahan
nnah, chesuhnchii ra' ba chin gaca jwiisi tin guca'chiah ra' ba la'h tu laasii biu'garii ra'

ba loh xquelña'ñih Dxiohs chin gwanee Jonahs xchi'dxyi Dxiohs loh ra' ba, ya loh gahca tu zuu stuhbi bwiinn nin mahzi lasahca que no Jonahs.

Cweenta xteenn bia'ñih (Mt. 5.15; 6.22-23)

Rahbiza Jesuhs:

33 —Ayi tuhbi bwiinn nin guca'dxih tuhbi bia'ñih ya cu'la'n ban llaa'n xlu'hn ba, o la'n tuhbi caja, sino que guza'bi ban guiya' tin bwiinn ra' nin chu'tii ña'ñih gwa'ha ra' ba.
34 Bizloh bwiinn naa ziga tuhbi bia'ñih par gaduhbi tihxi ba, ya sidela bizloh rwa'ha za'can, neezaa gaduhbi tihxi ba nuu bia'ñih; per sidela bizloh ba rahcan, zi'chiza tihxi ba nuu loh nacahyi.
35 Bwa'hadzi'tsi ayi dxiu'yi xpia'hañih lu'h tin ayi dxia'han lu'h loh nacahyi.
36 Ya sidela gaduhbi tihxi lu'h ria'ñih, nin tuhbi lahta ayi nacahyi, zahca gwa'ha za'ca lu'h garaatii' ziga la'n tuhbi yuu' hasta caadxih tuhbi bia'ñih roo'.

Jesuhs ruca'chiah la'h fariseu ra' cun mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs (Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 20.45-47)

37 Chin guluhlla guñi' Jesuhs, guñi' tuhbi fariseu loh Ñi'h chetahw Ñi'h tuhbi guel-wahw rwaa' yihdzi ba. Ya chi'chi gwah Ñi'h. Ya chin badzihn Ñi'h ri'chi, chi'chi gudii'dxi Ñi'h hasta zuu mweella.
38 Ya badxyigaa'loh fariseu chi laasii ayi gudxi'binaa Jesuhs ziga naa costuumbre guunn ra' fariseu chi chin gahw ra' ba, neezaa ruhnn gahca ra' ba lligaaba bwiinn za'ca ra' ba loh Dxiohs laasii rdxi'binaa ra' ba.
39 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:

—La'h tu bwiinn fariseu rdxi'bi tu nez dihtsisi vahsu cun plahtu ya nez la'n lasto' tu gwadxahchihpa guelguba'n cun garaaloh lligaaba nin ruhnn tu.
40 ¡Bwiinn nahda ra'! ¿Tayi rahcabwa' tu? Bwiinn nin ruhnncha'yi guihsu la'ba ruhnn ba dihtsin cun la'nan, ni'chin nahpa chi'bi tu dihtsin nee cun la'nan.
41 Yannah gulcwe'he garaa lligaaba guba'n ca cun lligaaba dxaaba nin nuu sto' tu, nee neezaa gulgahcanee la'h ra' bwiinn nin ayi xi nahpatii' tin zi'chi garaa ra' cohsa gaca nayaara'n para la'h tu.
42 'Prohbi la'h tu bwiinn fariseu ra'. Cadxihlli tu loh Dxiohs nin ruhnn tucahri guica'ha Ñi'h, hasta rdxihlli tu xiica ra' cwa'ni'hn per pur ayi rahcanee tu la'h ra' bwiinn prohbi neezaa ayi guinadzii'hi tu la'h Dxiohs ni'chin ayi runcweenta tu xchi'dxyi lehyi nin mahzi lasahca. Nahpa chilli tu nin ruhnn tucahri guica'ha Ñi'h neezaa snuhn ra' cohsa chi.
43 'Prohbiza la'h tu bwiinn fariseu ra'. Xclaa'dzi tu puura yahgaxiiyi za'ca nin rzohba ra' bwiinn lasahca la'n guido' soobaa tu, nee xclaa'dzi tu garaa bwiinn gugahpa Dxiohs la'h tu loh dxiaa' gaduhbi xquelnado' laa'dzi ra' ba.
44 'Prohbiza la'h tu; naa tu zigazi ba' ra' nin ayiru guidxiin caa na' nin ziaa-zie' bwiinn yihca ra' ñi'h, ya nin ayi gaann ba cañin rdii'dxi ba, ya guyuu' xtuhlda ba laasii bazuhñaa' ba yihca ba' ra' chi.
45 Chi'chi guñi' tuhbi mwehsu nin ruluu'yi lehyi, rahbi ba loh Jesuhs:

—Daada mwehsu, chin rñi' lu'h dxyi'dxyi ra' ca neegah la'h nu rñi'yah lu'h.
46 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—¡Prohbiza la'h tu bwiinn nin ruluu'yi lehyi!, laasii rnabwa' tu ni'chin rusaguhnn tu bwiinn ra' cohsa ra' nin nagahn duxa nin naa ziga tuhbi cohsa naa'ha nin ayi rdxihpa bwen bwiinn, ya la'h tu nin cun tuhbi bacwihnaa tu ayi rdxi' tun.
47 'Prohbiza la'h tu laasii ruhnncha'yi tu xpa' ra' daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs cachieempa, nee la'h gahca tu nin naa llahga ra' bwiinn nin gudxiinn la'h ra' ba.

48 Ni'chin nin naannpa' tu xi guzahca ra' ba, riuu'sto' tu dzi'n ra' nin bwi'hnn ra' guehtu xtatitaroo tu; la'h ra' ba gudxiinn ra' ba bwiinn ra' nin guhchi, ya la'h tu ruhncha'yi tu xpa' ra' ba.

49 'Ni'chin nin guñi' Dxiohs, laasii rahcabwa' Ñi'h garaatii' ya rahbi Ñi'h: "Zixe'hla'hn bwiinn ra' nin guiñi' xchi'dxyi'hn cun neezaa pooxtla ra', ya bwiinn ra' zidxiinn ra' ba paaldaa ra' ba ya snuhn ra' ba gusahcazii ra' ba."

50 Loh ra' bwiinn nin nabahan nnah zinaaba Dxiohs chilli ra' ba llerihn garaa daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs nin gudxiinn ra' ba chin gurihxchih guidxyiyuh,

51 ya rihn nin billi'hi ra' chi rzohbalohon dez guehtu Abel hasta guehtu Zacarías nin gudxiinn ra' ba galaayillee laa'yitiaa'ha xteenn guido'roo'; guchiin nin rñi'n loh tu, Dxiohs gusadxihlli llerihn ra' ba la'h ra' bwiinn nin nabahan nnah.

52 'Prohbiza la'h tu nin ruluu'yi lehyi laasii la'hsi tu nahpa tu chiahyi rahcabwa' tu xa ta'h bwiinn loh duhlda ayiza nnaa tu guixaala tu rwaa' yuu' tin chu'tii tu xneziuh Dxiohs ya ayiza nnaa tu gudi'hi tu chiahyi chi la'h ra' bwiinn tin gaca chu'tii ra' ba loh xneziuh Dxiohs.

53 Chin guya'loh guñi' Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii' loh ra' ba, bidxyi'chinee ra' mwehsu cun fariseu ra' chi la'h Ñi'h, chi'chi guzo'baloh canaabadxyi'dxyi ra' ba ziahan dxyi'dxyi loh Ñi'h,

54 ya bwi'hnnee ra' ba la'h Ñi'h zi'chi tin ñiñi' Ñi'h xiica ra' cohsa dxaaba tin ñahpa ra' ba jweersi ñiñi'yah ra' ba la'h Ñi'h.

12

Baluu'yi Jesuhs cweenta xteenn levaduhra

1 Gaduhbi cañi' Ñi'h guza'loh cagadzihn pur mihyi ra' bwiinn hasta rreeldaa lasaa' ra' ba tantu ziahan ra' ba, chi'chi guza'loh cañi' Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h, rahbi Ñi'h:

—Gulgahca nasiin tin ayi guica'ha tu xmohda ra' bwiinn fariseu, ziga ayi rzohbadxiahga ra' ba dxyi'dxyi gahca nin rñi' ra' ba,

2 laasii xiilla tuhbi cohsa nin guunn bwiinn rala'n nahpa rdxeelan ya xiilla dxyi'dxyi rala'n nahpa rihn bwiinnan,

3 nee garaa dxyi'dxyi nin rñi' bwiinn la'n gue'la nahpa zihn bwiinnan ya nin rñi' rala'n bwiinn ziga tuhbi yuu' ñie'w nahpa zibwihdxyidxiahan hasta guiya' yihca yuu'.

Chyu nahpa guidxyihbi bwiinn
(Mt. 10.28-31)

4 Rahbiza Jesuhs:

—Ñaan loh tu mihgu ra', ayi guidxyihbi tu bwiinn nin xclaa'dzi chiinn la'h tu tin chin la'tu guhchi, ayiru nuu xi gunnee ra' ba la'h tu,

5 per guiñaan loh tu chyu mahzi guidxyihbi tu: tuhbidxi'h sola Dxiohs mahzi gulguidxyihbi tin la'hdxi'h Ñi'h zaca guza'hla la'h tu gabihldxyi chin gahchi tu sidela ayi guzo'badxiahga tu xchi'dxyi Ñi'h. Nen guchiin nin rñi'n, gulchuu' guelrzaa' la'h Ñi'h.

6 La'tu naannla, rio'h chiohpa maani'hn pur chiohpa ga'yu, per ayi rbwe'hesto' Dxiohs la'h ra' ma nicala ayi guilasahca ra' ma guyahlli.

7 Hasta dxyichyihca tu la'ra'n nagaabala ya ni'chin ayi guidxyihbi tu tin la'h tu mahziru lasahca tu loh ziahan ra' maani'hn.

Nin riu'nbwa' ra' la'h Jesuhs nez loh ra' bwiinn
(Mt. 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

8 Neezaa rahbi Jesuhs:

—Ñaan loh tu, garaa ra' nin guiñi' nez loh ra' bwiinn: “Nu'bwa'n la'h Jesuhs laasii naan xpwiinn Ñi'h”, na'hza nin naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw guiñi'n loh ra' xaanjla Dxiohs: “Nu'nbwa'n bwiinn ca laasii la'h ba naa ba xpwii'nnahn”;
9 ya nin rñi' nez loh ra' bwiinn: “Ayi nu'nbwa'n Jesuhs laasii ayi xclaa'dzihn gaca'hn xpwiinn ba”, zi'chi gahcaza na'h guiñi'n loh ra' xaanjla Dxiohs: “Ayi nu'nbwa'n bwiinn ca laasii ayi gunnah ba ñahca ba xpwii'nnahn.”
10 Na'h naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw ya guxe'hla Xpaa'n na'h loh guidxyiyuh, ya chyuchi'hzi nin guiñi'yah na'h zusia'ldasto' Xpaa'n xtuhlda bwiinn chi; per sidela ni'chi guiñi'yah la'h Spíritu Saantu xteenn Dxiohs, ayi dxia'ldatii' sto' Xpaa'n xtuhlda bwiinn chi.
11 Chin chenee ra' ba la'h tu nezloh ra' bwiinn guido' o nezloh ra' guxchiisi nin rnabwa' tin guca'chiah ra' ba la'h tu saca nin riachiisto' tu xchi'dxyi'hn, ayi xi lligaaba guunn tu xa gusia'garii tu dxyi'dxyi,
12 tin chin gadzihn hohra nin guiñi' tu, la'Spíritu Saantu guluu'yi xa gusia'garii tu dxyi'dxyi loh ra' ba.

Rusiaaba guelnaza'ca la'h bwiinn loh duhlda

13 Ya tuhbi bwiinn nin dxa'ga loh ra' bwiinn ziahan chi rahbi loh Jesuhs:
—Mwehsu, guhdzi loh bwi'tsihn guni'hi bi garoolda bien nin basia'hannee xpaa'n la'h bi guica'hahn.
14 Chi'chi rahbi Jesuhs loh bi:
—Per ndxi'hw, ¿chyuulla gulii lu'h na'h gu'nnahn guel guxchiisi xcweenta tu nee chi'zi gahcan xixteenn tu?
15 Rahbi gahca Jesuhs loh ra' ba:
—La'h gahca tu gulgahca nasiin ayi chu'gui'w tu gaapa tu ziahan ra' cohsa za'ca nin nuu guidxyiyuh.
16 Ya seguihdu gule'he Jesuhs tuhbi cweenta loh ra' ba, rahbi Ñi'h:
—Guyuu' tuhbi bwiinn gohpa ba ziahan cohsa za'ca ya guyuu' tuhbi dxyih guhca duxa xquiña'h ba.
17 Chi'chi guza'loh ruhnn ba lligaaba nasto' ba: “¡Laaxchimma na'h na'pahn ziahan xica cohsa!; nnah ayi na'pahn canehz cwii xñiizahn.”
18 Talgu'nsi bwi'hnnlaga'h ba lligaaba: “La'n guhcabwa' xa gu'nnahn nnah; gutsiiy-ihn yihdzi bi'tu'hna'hn tin dxyuun guroo'ñihn ya la'n chi cu'cha'yi'hn garaa xli'hna'hn cun garaa nin na'pahn.
19 Ya chin gu'nnahn gahn gaca ni'chi, zaca guuyidxyi'dxyi tuhsihn: Bayinnah la'lu'h nahpa ziahan cohsa para ziahan yihza, guzi'laa'dzi lu'h gahw za'ca lu'h guee lu'h vihnnu dxiahxi lu'h.”
20 Chi'chi rahbi Dxiohs loh ba: “¡Bwiinn nahda! Nnahgue'la gahca gachi lu'h gabwi-idxyihn xaalma lu'h ya garaa nin nahpa lu'h ¿chyuulla guica'ha ra' chi'hn?”
21 Zi'chichi'hzi rzahca bwiinn ra' nin rbahchicwa'h xquelnaza'ca Ñi'h loh guidxyiyuh rii' ya nin Dxiohs ayi ruhnn cweenta ra' ba, per zi'chi gahcaza par nez loh Dxiohs ayi guinacweenta ra' ba, prohbizii-prohbilaasa ra' ba.

Rahcanee Dxiohs llii'n ra' Ñi'h (Mt. 6.19-21)

22 Chi'chi guñi' Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h rahbi Ñi'h:
—Ni'chin nin rñi'n loh tu, ayi xi guelrzaa' chuu tu pur nin gahw tu para guibahan tu cun lahdxi nin gacu tu,
23 tin xquelnabahan bwiinn mahzi lasahca que ziga nin rahw ra' ba; ya tihxi ba mahziza lasahca que ziga lahdxi nin rahcu ba.

24 Gulgui'hnn lligaaba biahchi ra' xa loh nabahan ra' ma ayi raa'n ra' ma ayiza ruchah
ra' ma yuu'ñihza ziga ruhnn tu ayiza nahpa ra' ma ca cu'cha'yi ra' ma llooba, per nicala
ayi xi nahpa ra' ma Dxiohs gahca rudi'hi nin rahw ra' ma cun nin ree' ra' ma; zi'chilla
la'h tu ¿tayi ruhnn tu lligaaba mahziru lasahca tu nez loh Dxiohs que maani'hn ra'?
Guyaa mahziru lasahca tu que ziga la'h ra' ma.
25 ¿Ta nasto' tu pur riuu' tu guelrzaa' zahca chyooru tu ziga za garoolda metru?
26 Sidela rgu'bwa' tu nin tuhbi cohsa bi'tu'hn ayi guunn tu gahn gaca, ¿xixnaa chi'h
riuu' tu guelrzaa' guunn tu tuhbi cohsa roo'?
27 Gulgui'hnn lligaaba dxia' billiiga ra' xa rroo'ra'n. Ayi ruhnnra'n dzi'n ayiza rdxihba
ra'n lahdxi, ni'chin rñaan loh tu nin rrehyi Salomohn nicala ziahanroo' cohsa ra' gohpa
ba per ayi guhtatii' ba lahdxi za'ca ziga rzucha'yi dxia' ra' chi.
28 Sidela zi'chi ruhnncha'yi Dxiohs dxia' nagaa' joosca ra' nin rii loh dahan nnah ya
guillii gwa'ha ban la'ngubihdzila chi'chi guca'dxih ra' ban, ni'chin nnah gulgahcabwa'
la'h tu mahzi lasahca tu que dxia' ra' chi ni'chin nahpa guni'hi Ñi'h nin gahcu tu, ¡bwiinn
ra' nin zee-ze' loh xigaaba ra' ñi'h!
29 Ni'chin nin rñi'n ayi ruzu'hyi yihca tu cun lligaaba xa guidxeela nin gahw tu nin
guee tu,
30 tin bwiinn guidxyiyuh lligaaba chi'hzi nin xa guidxeela ra' ba nin gahw ra' ba nin
guee ra' ba cun nin gacu ra' ba riuu' ra' ba, per Xtaada nu'h nin nuu dxibaa' la'Ñi'h
naannla cuun nin xchi'hn tu;
31 ni'chin gulgadxi'hyisi loh xquel rnabwa' Dxiohs nen gulgaca'dxiahga gahca
xchi'dxyi Ñi'h, naannca Ñi'h guluu'yi Ñi'h garaa nin xchi'hn tu par guibahannee tu.

Guelnaza'ca nin nuu dxibaa'

32 Rahbiza Jesuhs loh ra' ba:
—La'h tu nin naa xi'hyira'n ayi guidxyihbi tu pur nin naa tu gulliaa', tin la'h tu naa tu
nin gulii Dxiohs guunn tu guelguxchiisi pur xquelrnabwa' Ñi'h.
33 Gulgatoo' xixteenn tu nin nahpa tu, gulgadi'hin la'h bwiinn nin ayi xi nahpa, tin
zi'chi guunn tu tuhbi buuxa nin ayi dxiuullatii' tin chuu guelnaza'ca la'nan llaa'ndxibaa'
hasta ayi chyu guba'n nuu nin maan nin rahw lahdxi ayi chuutii',
34 laasii hastasi naann tu chuu xquelnaza'ca tu, ri'chisiza naann tu chuu sto' tu.

Nahpa gacanasiin tu

35 Rahbiza Ñi'h loh ra' ba:
—Gulgahca nasiin, nee banahcu xahba tu ayi gusaa'nza tu dxiu'yi xpie'ñih tu ñaa' tu;
36 gulgui'hnn ziga mooza ra' nin cabweeza guibia'garii xpallwaa'n ñi'h nin zee tuhbi
saa' tin chin gusihdzi ba rwaa'lee' talgu'nsi guillaalan dxiu'garii ba.
37 Dxiahxi mooza ra' chi sidela zi'chi guunn ra' ba chin guibia'garii xpallwaa'n ra' ba
nen guchiin nin rñi'n loh tu, la'h gahca xpalwaa'n ra' ba chi gacu ba lahdxi ziga xahba
gahca xmooza ba, ya la'hgahca ba cwachi ba mooza ra' chi loh mweella tin gudi'hi ba xi
gahw ra' ba.
38 Ya sidela gadzihn ba garoolda gue'la o gucahyiroozi gwa'ha ba la' ra' xmooza ba
riisiinla cabweeza ra' ba la'h ba, ya chi'chi dxiahxi duxa mooza ra' chi.
39 Ya la'h tu gulgahcabwa' nin rñi'n loh tu, sidela ñahcabwa' ballwaa'n xteenn tuhbi
yuu' xohra ñahdzihn tuhbi nin ruhnn guba'n, pwehda ayi ñusaa'n ba ñu'tii guba'n chi
yihdzi ba ñibaa'n ba.
40 Ya zi'chi gahca la'h tu gulgahca nasiin, laasii hohra nin ayi nuu tu lligaaba
gadzihna'hn hohrachi gadzihna'hn ziga naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw.

Tuhbi mooza dxaaba
(Mt. 24.45-51)

41 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi Pehdru loh Ñi'h, rahbi ba:

—Daada, ¿ta lohsi nu ruu'yidxyi'dxyi lu'h cweenta ra' ca o nee loh garaa ra' bwiinn?
42 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—¿Chyuni'ca naa tuhbi mooza za'ca, tuhbi mooza nasiin nin rusia'hannee xpallwaa'n Ñi'h nuhn xmooza ba tin gudi'hi ba xi gahw ra' ba chin rahlda hohra?
43 Dxiahxi duxa mooza chi sidela rga'ha cayuhnn ba chin gabia'garii xpallwaa'n ba.
44 Guchiin nin cañi'n loh tu, zusia'hannee ballwaa'n chi garaa nin nahpa ba la'h mooza za'ca chi tin guinabwa' ban.
45 Per sidela guunn mooza chi lligaaba la'n lasto' ba: "Zahcata'h guibia'garii xpallwaa'na'hn", talgu'nsi soobaaloh ba gahwxa'ta ba, guee ba, suhdzi ba;
46 ya ballwaa'n chi gabia'garii ba tuhbi dxih nin ayi cabweeza ba la'h ba, hohra nin ayi guunn ba lligaaba gadzihn ba, chi'chisihn zuhnn ba tuhbi caxchihgu roo' la'h ba zuchielda ba tuhbi du'h dihtsi ba chi'chi zinabwa' ba gadxa'ga ba loh ra' bwiinn nin ayi ruzo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs.
47 'Ya mooza nin naann xi xclaa'dzi xpallwaa'n ba gaca per ayi rzuhsiin ba ayiza ruzo'badxiahga ba xchi'dxyi ba nahpa guirehlda ba paaldaa cwaarta,
48 ya mooza nin ayi gaann xi xclaa'dzi xpallwaa'n ba gaca ya bwi'hnn ba cohsa ra' nin ayi biu'sto' xpallwaa'n ba, gulliaa' caxchihgu gaca ba gulliaa' za cwaarta guicahyahga ba. Bwiinn ra' nin mahzi rudi'hi Dxiohs xiilla cohsa nahpa gusia'garii ra' ban cun llii'nan, ya bwiinn nin rudi'hi Ñi'h ziahan cohsa ziahanrun nahpa gusia'garii ra' ba.

Rtaa'ha Jesuhs bwiinn loh lasaa' ra' ba
(Mt. 10.34-36)

49 Rahbiza Jesuhs:
—Na'h bie'ldahn tin guca'dxiin guidxyiyuh rii'; ¡ojla'h cayahcalan!,
50 tin na'h nahpa zachi'hn, sacazii duxa'hn pur xtuhlda garaa bwiinn guidxyiyuh. Ni'chi naa ziga tuhbi guelgusacazii xlawaa'ha guelrrohbañihsa, ya ziahan lligaaba ru'nnahn tin cha'lohon.
51 ¿Ta ruhnn tu lligaaba guelrbahchidxyiisto' ze'ldane'hn loh guidxyiyuh? Rñaan loh tu ayi ni'chidxi'hn sino que bie'ldahn tin gutaa'ha ra'n bwiinn loh lasaa' ra' ba,
52 laasii deznnah zilaa'ha lasaa' tuhbi jwamihyi bwiinn; loh ga'yu ra' ba zidxyi'chinee chohnna ra' ba la'h chiohpa ra' ba per la'h chiohpa ra' ba chi zidxyi'chinee za la'h chohnna ra' ba.
53 Zilaa'ha lasaa' ra' ba; zidxyi'chinee daada la'h llii'nga'n ba ya llii'nga'n ba zidxyi'chinee za la'h ba; zi'chi gahcaza naan ra' zidxyi'chinee ba llii'ndxa'pa ba ya llii'ndxa'pa ba zidxyi'chineezaa la'h ba. Zi'chi gahca nanswehgra zidxyi'chinee ba xguyihdzi ba neezaa xguyihdzi ba zidxyi'chineezaa la'h ba.

Sehn ra' xteenn chieempa
(Mt. 16.1-4; Mr. 8.11-13)

54 Guñi'za Jesuhs loh ra' bwiinn ziahan chi, rahbi Ñi'h:
—Chin rwa'ha tu riahsa xcahyi nez lahdu nin ria'zi gubihdxyi, chi'chi rahbi tu: "Bayinnahsihn la'ñihsadxiah dxiaaba", nee zi'chi rahca;
55 ya chin ri' bwih nez lahdu la'ngueeta, chi'chi rahbi tu: "Bayinnahsihn, nalda'h gaca", nee zi'chi rahca.
56 ¡Bwiinn nahda ra'!, la'tu naann xa rza'loh sehn ra' nin nuu guidxyiyuh cun llaa'ndxibaa', ya ¿xixnaa ayi rahcabwa' tu xa rza'loh chieempa ra' nin dxuu nu'h nnah?

Basia'ldasto' lu'h cun bwiinn ra' nin rdxyi'chinee yi'h
(Mt. 5.25-26)

57 Rahbiza Ñi'h loh ra' ba:
—¿Xixnaa ayi rahcabwa' tu cuun nin guiga'ha guunn tu?,

58 laasii sidela chyuulla chetachi xquelchiah tu loh guxchiisi, ya gaduhbi nin zenee
ba yi'h para rwaa' jusgahdu basia'lda dxyi'dxyi cun la'h ba loh neziuhgah tin ayi
gadzihnnee ba yi'h loh ra' guxchiisi laasii guxchiisi ra' chi zuti'dxi ra' ba yi'h loh ra'
guixa'ga, ya guixa'ga ra' chi gusie'w ra' ba yi'h la'n lahtsidxi'ba.
59 Per rñaan loh lu'h, ayi garia'h lu'h la'n lahtsidxi'ba chi hasta gusaa' lu'h chilli lu'h
garaa nin bwi'hnn lu'h, chi'chiyi guta'h ra' ba yi'h.

13

Nahpa gucha'h ra' bwiinn ziga nabahan ra' ba tin guibahanxnehza ra' ba loh Dxiohs

1 Hohrchi gahca gwabiiga nuhn bwiinn ra' loh Jesuhs tin gwaguihtsi ra' ba xcweenta
paaldaa bwiinn Galilea nin gudxiinn Pilahtu la'n guido' ya bagu'chi Pilahtu llerihn nin
guhchi ra' chi cun llerihn ra' ñimahla nin gwanee ra' ba ziga guhn loh Dxiohs.
2 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Ta ruhnn tu lligaaba zi'chi guzahca bwiinn Galilea ra' chi laasii mahzi guyuu'
xtuhlda ra' ba loh bwiinn lahdxyi ra' ba?
3 Ñaan loh tu, ayi gaca zi'chi. Per sidela ayi gusagu'dzi sto' tu loh Dxiohs zi'chi gahca
saca garaa tu.
4 Ya xcweenta tsi'ñu bichohnna bwiinn ra' nin guhchi chin gubihxi torre nin laa Siloeh
yihca ra' ba, ¿ta ruhnn tu lligaaba guyuu'ru xtuhlda ra' ba que bwiinn nin rii guihdxyi
Jerusalehn?
5 Ñaan loh tu, ayiza gaca zi'chi, per sidela ayi gucha'h tu ziga nabahan tu zuñihchi
gahcaza tu.

Cweenta xteenn tuhbi yahga ñiigu

6 Chi'chi guza'loh bwii'yidxyi'dxyinee Jesuhs la'h ra' ba tuhbi cweenta, rahbi Ñi'h:
—Guyuu' tuhbi daada bwi'hnnbiñih ba tuhbi llaan yahgañiigu loh xuh ba, ya guyuu'
tuhbi dxyih gwaguia'ha ba gu nuu xi ñiigu caa lohon, ya chin badzihn ba bwa'ha ba ayi
xi caatii' lohon,
7 chi'chi rahbi ba loh bwiinn nin rahpa ri'chi: "Bwa'ha, guhca chohnna yihza
rie'ldaguia'han gu nuu xi ñiigu xcah loh yahga rii', per nin guduhvehsa nagahdxi
guidxeela'hn nin tuhbin. Mejor guta'dxuñin, ¿xixgahn cabwe'hesin xjweersi loh xuun?"
8 Chi'chi guñi' bwiinn nin rahpa ri'chi, rahbi ba: "Daada, basaa'nan luulchima stuhbi
yihza rii' tin la'n gusalda'h yuh nin nuu llaa'nan cwaachi gahcan xquii' man
9 tin guidia'ha nu'h tayi xi ñinahxi guicah lohon yihza ze' ya sidela ayi xi guicah gahca
lohon chi'chi guita'dxuñin."

Basiaca Jesuhs tuhbi gunna'h dxyih nin ruzi'laa'dzi bwiinn

10 Ya tuhbi dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel cagasi'dxi Jesuhs la'n tuhbi guido'.
11 Ri'chi zuu tuhbi gunna'h nin rahcallu'hu naala tsi'ñu bichohnna yihza laasii nuu
tuhbi bwiinndxaaba sto' ba nin bwi'hnn poompa dihtsi ba ayi nuu ganchii'hin.
12 Chin bwa'ha Jesuhs loh ba, gudihdxyi Ñi'h la'h ba, rahbi Ñi'h loh ba:
—Gunna'h, la'gueldxyihdxyi nin rahca lu'h basaa'n yi'h.
13 Chin badzii'banaa Ñi'h yihca gunna'h chi lwehgusi banchii dihtsi ba, chi'chi
guza'loh cañi' ba xa chuhla naa Dxiohs.
14 Per daada nin rnabwa' guido' chi bidxyi'chi ba laasii basiaca Jesuhs la'h gunna'h
chi dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn, ni'chin guza'loh bwii'yidxyi'dxyi ba loh ra' bwiinn,
rahbi ba:
—Xo'pa dxyih zahca guunn bwiinn dzi'n; la'n dxyih ra' chi dxi' tu tin dxiaca tu, per
dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn ayi dxi' tu tin ayi rahca dzi'n dxyih chi.
15 Chi'chi guñi' Jesuhs loh ba, rahbi Ñi'h:

—¡Bwiinn rusagui'hi bwiinn! Sidela chyuulla tuhbi tu nahpa tuhbi guunn o tuhbi buhrra nee rdxahga ma ñihsa, ¿tayichi'h guixaachi tu ma chegaguee tu ma ñihsa dxyih nin ruzi'laa'dzi bwiinn ra'?,
16 ya gunna'h rii' naa llahga guehtu Abrahn guhcala tsi'ñu bichohnna yihza nu-uchi'bidu'h bwiinndxaaba la'h ba loh gueldxyihdxyi. ¿Tayi naadxi'h bwen ta'h ba loh bwiinndxaaba nicala dxyih nin ruzi'laa'dzi bwiinn ra' tin guzi'laa'dziza ba?
17 Ya chin guhdzi Jesuhs zi'chi, bazi'xtuhyi ra' nin rdxyi'chinee la'h Ñi'h, ya snuhn ra' bwiinn riahxi ra' ba pur garaa cohsaroo' nin cayuhnn Jesuhs pur la'h ra' ba.

Cweenta xteenn bwii'dzi mortahsa (Mt. 13.31-32; Mr. 4.30-32)

18 Neezaa guñi' Jesuhs, rahbi Ñi'h:
—¿Cuun nin rñah ziga rñah xquelrnabwa' xteenn Dxiohs nee cun cuun nin guiga'ha gucha'gabwa'ñin?
19 Naann ziga tubi bwii'dzi mortahsa nin ruhnn biñih tubi ndxi'hw loh xtahan ba, ya rtahnan rahcan tubi yahgaroo', ya llii'dzin ruhnn ra' maani'hn xpichiehza ra' ma.

Cweenta xteenn levadura

20 Neezaa guñi' Jesuhs stuhbi cweenta loh ra' ba, rahbi Ñi'h:
—¿Xila'h cun guunn garoopa xquelrnabwa' Dxiohs?
21 Naan ziga levadura nin gugu'chinaa tuhbi gunna'h loh chohnna madxihdu harihn, ya levadura chi nahpa gusadxihin cohba chi.

Cweenta xteenn rwaa' pweerta nin nade'he (Mt. 7.13-14, 21-23)

22 Zee Jesuhs tuhbi neziuh nin zee Jerusalehn, ya gaduhbi nin zeedii'dxi Ñi'h paaldaa guihdxyi ra' cun rraandxu ra', baluu'yi Ñi'h bwiinn ra'.
23 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi tuhbi bwiinn chi loh Ñi'h, rahbi ba:
—Daada, ¿ta gulliaa'yi'hn naa ra' bwiinn nin cala'h loh xtuhlda ra' ñi'h?
Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
24 —Gulgui'hnn jweersi chu'tii tu nez rwaa' pweerta bi'tu'hn galoh tu tin dxyi'bi ziahanroo' bwiinn riclaa'dzi chu'tii ra' ban per ayi guunn ra' ba gahn chu'tii ra' ba.
25 Ya snuhnsi rahca gusie'w bwiinn nin naa yihdzi Ñi'h rwaa' yuu' chi ya ayiru nuu canehz tiidxi tu, zia'han tu dihtsi yuu'. Chi'chi soobaaloh gusihdzi tu rwaa' pweerta guiñi' tu loh ba: "Daada, guxaala rwaa'yihdzi lu'h tin guidxu'tii nun", chi'chi guiñi' ba nnaa ba loh tu: "Ayi ga'nnahn chyu bwiinn tu."
26 Chi'chi sa'loh guiñi' tu, gahbi tu loh ba: "Bidxuunee nu, bida'wnee nu, bidwaanee nu yi'h, nee basi'dxi gahca lu'h la'h nu nez loh xneziuh ra' nu."
27 Chi'chi ziñi' ba loh tu: "Per ñaan loh tu, ayi nu'nbwa'tii'hihn la'h tu; mejor guldxiaa garaa tu laasii la'h tu nin ruhnn ganaalla dzi'n dxaaba ra'."
28 Chi'chi gu'n tu cun hasta loh lahyi tu guichihchi taantu nalaasa nin saca tu chin gwa'ha tu xpwiinn chieemparoo' tu ziga guehtu Abrahn, guehtu Isaac, guehtu Jacobo cun garaa guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs nuu gahca ra' ba loh xquelrnabwa' Dxiohs llaa'ndxibaa' per la'h tu ayi gaca chu'tii tu.
29 Chi'chi gaca gadzihn ziahan bwinziitu ra' nin dxi' nez lahdu dahan dxiaa', nez lahdu ñaa'gueeta, nez lahdu rtahn gubihdxyi cun nez lahdu nin ria'zi gubihdxyi tin chu'tii ra' ba loh xquelrnabwa' Dxiohs llaa'ndxibaa'. Ri'chi zizohba ra' ba loh mweella.
30 Per nuu ra' nin ruhnn lligaaba gulliaa' lasahca ra' ba nnah per chi'chi zacalasahca duxaru ra' ba, nuuza ra' nin ruhnn lligaaba lasahca duxa ra'ba nnah ya loh guelrnabwa' chi ayi xi gacalasahcatii' ra' ba.

Bi'n Jesuhs pur xcweenta guihdxyi Jerusalehn
(Mt. 23.37-39)

31 Dxyih chi gahca rahbi ra' nuhn fariseu loh Jesuhs:
—Baria'h rii', bwaa; tin Herodes xclaa'dzi gadxiinn yi'h.
32 Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Guldxiaa tin gulgahbi loh bwiinn rusagui'hi bwiinn chi: "Bwa'ha, nnadxyih cun guillii gabwe'hehn bwiinndxaaba ra' nin nuu sto' bwiinn ra' neezaa nin rahcallu'hu ra' gusia'cahn hasta yiidxyii gu'nnahn gahn."
33 Per nnah nahpa cheza'hn xneziuun nnadxyih cun guillii laasii ayi gaca gachi daada nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs caachi'hzi stuhbi guihdxyi sino que bwe'zi tuhbidxi'h guihdxyi Jerusalehn.
34 ¡Prohbiza la'h tu bwiinn Jerusalehn ra'! Rdxiinn tu daada ra' nin ze'gañi' xchi'dxyi Dxiohs lahdxyi tu neezaa rusihdzidxiah tu yihca bwiinn ra' nin rxe'hla Dxiohs loh tu, tin gachi ra' ba. Ziahan bwelta guclaa'dzihn ñutiaa'hahn la'h tu ziga rutiaa'ha dxiidxi cuuca llii'ni'hn ma tin raguu'la'nxihyi ma la'h ra' llii'n ma, per ayi guclaa'dzi tu bwen ñuhnn Dxiohs pur la'h tu zi'chi.
35 Gulguia'ha nnah dxia'handa'tsizi xquido'roo tu, nen xñaxgaa'hn loh tu, ayiru gabia'garii gwa'ha tu loon hastayi chin gadzihn dxyih nin gahbi tu: "Zuxchilli Dxiohs guunntaa'yi Ñi'h yihca bwiinn nin dxi' guinabwa' la'h nu'h pur xcweenta Dxiohs."

14

Basiaca Jesuhs tuhbi bwiinn nin gadxadxih

1 Chin guhlda tuhbi dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel, gwatahw Jesuhs guel-wahw rwaa' yihdzi tuhbi bwiinn nin rnabwa' loh fariseu ra', cagata'tsisi nuhn fariseu guidia'han xi guunn Jesuhs,
2 laasii nezloh Jesuhs zuu tuhbi daada nin nuu dxih gaduhbitii' tihxi ñi'h.
3 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh ra' bwiinn nin ruluu'yi lehyi neezaa loh ra' fariseu, rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—¿Ta zaca gusia'cahn tuhbi bwiinn nin rahcallu'hu dxyih nin ruzi'laa'dzi bwiinn o ayi gacan?
4 Per la'h ra' ba dxyiitii' gurih ra' ba cun bada'wsi rwaa' ra' ba. Chi'chi guca'ha Jesuhs bwiinn nin rahcallu'hu chi, basiaca Ñi'h la'h ba, gunabwa' gahca Ñi'h biu'nehza ba ziaa ba.
5 Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' fariseu:
—Sidela chyuulla tuhbi tu nahpa tuhbi buhrra o tuhbi guun, ya dxiaaba ma la'n tuhbi bizee, ¿tayi gabwe'hechi'h tu ma dxyih chi gahca, nicala naan tuhbi dxyih nin rzi'laa'dzi bwiinn?
6 Chi'chi ayi guhca ñusia'garii ra' ba dxyi'dxyi loh Ñi'h, ya cun dxyiitii' babwih ra' ba.

Bwiinn ra' nin bidu'hun ra' guzee saa'

7 Caywa'hasi Jesuhs xa riu'sto' ra' bwiinn rbwii ra' ba yagaxiyi za'ca tin cwii ra' ba cwee' ra' bwiinnlasahca, chi'chi gule'he Ñi'h tuhbi cweenta loh ra' ba nin ruluu'yi, rahbi Ñi'h:
8 —Chin guidu'hun lu'h chee lu'h tuhbi saa' ayi guunn lu'h pur soobaa lu'h loh yagaxiyi za'ca, tin ayi nagah snuhnsi la'stuhbi nin mahzi lasahca que no yi'h la'gadzihn;
9 chi'chi dxie'biiga bwiinn nin baguhn yi'h zee lu'h saa' nnaa ba loh lu'h: "Badi'hi yagaxiyi ca soobaa bwiinn rii'", ya chi'chi gazi'xtuhyi lu'h chesoobaa lu'h luulchima yagaxiyi nin zuu rwaa' jwehra.
10 Mahziru bwen, chin guidu'hun lu'h guzee lu'h tuhbi saa', soobaa lu'h tuhbi yagaxiyi nin zuu luulchimatii' tin chin gadzihn bwiinn nin gudihdxyi yi'h zee lu'h saa', nnaa ba

loh lu'h: “Xamihgu'hn nezii gudii'dxi sobanee lu'h bwiinn ra' rii' tin yagaxiyi rii' nin mahzi lasahca.” Ya zi'chi gacalasahca lu'h loh ra' bwiinn nin rii loh mweella,
11 tin bwiinn nin rdxi'hyi xa gacalasahca ba mejor razi'xtuhyi ba delaanta loh ra' bwiinn, ya bwiinn nado'laa'dzi nahpa rahcalasahcaru ba nezloh ra' bwiinn.
12 Rahbiza Ñi'h loh bwiinn nin baguhn la'h Ñi'h zee Ñi'h saa':
—Chin nuu lu'h lligaaba guunn lu'h tuhbi guelwahw za'ca, ayi gaguhn lu'h nin rcha'ga lu'h nin bwihtsi lu'h nin lasaa' lu'h nin xpisihn lu'h nin rricu tin ayi la'ra'ba guibia'garii cwiidxyi ra' ba yi'h chetahw lu'h guelwahw yihdzi ra' ba, ya nin bagaa'da lu'h galoh la'ngahlla gahca.
13 Mahzi bwen chin guunn lu'h tuhbi guelwahw za'ca gaguhn lu'h bwiinn dxyihdxyi cun bwiinn nin rahca loh Ñi'h,
14 tin zi'chi dxiahxi Dxiohs laasii ayi nuu gadxilli bwiinn ra' chi nin gudahw ra' ba loh lu'h per Dxiohs gahca gadxillin chin gabia'garii gabahan bwiinn za'ca nin guhchi.

Xcweenta tuhbi lañihroo'

15 Chin gudii'dxi dxiahga tuhbi nin zohba loh mweella, chi'chi rahbi ba loh Jesuhs:
—Dxiahxi duxa ra' bwiinn nin cwih ra' gahw loh mweella chin gaca lañih hasta rnabwa' Dxiohs.
16 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Guyuu' tuhbi daada bwi'hnn ba tuhbi lañihroo' rwaa' yihdzi ba, chi'chi gunabwa' ba bidu'hun ziahan bwiinn nin ñatahw ra' guelwahw rwaa' yihdzi ba,
17 ya chin biga'ha hohra nin gahw ra' ba, chi'chi guxe'hla daada chi tuhbi xmooza ba gwaca'ha la'h ra' bwiinn nin bidu'hun ra' chi tin guzeetahw ra' ba, ya chin badzihn ba loh nin bidu'hun ra' chi chetahw chi'chi rahbi ba: “Gulcho'ho la'garaatii' naaliistula.”
18 Chi'chi guza'loh guñi' cada tuhbigah ra' ba rahbi ra' ba ayi nuu chee ra' ba, tuhbi ba rahbi: “Gue'du guzi'n tuhbi taa'ha loh yuh, nnah nahpa chaguia'hañin rna'ba'hn ayi guidxyi'chi lu'h pur ayi sa'hn”,
19 ya stuhbi ba rahbi: “Gue'dugah guzi'n ga'yu nehza guun yannah nahpa chegui'hnnanma prehba, ni'chin ayi nuu sa'hn”,
20 ya stuhbi ba rahbi: “Gue'dugah bachinaa'hahn, ni'chin ayi nuu sa'hn.”
21 Ya chin babia'garii mooza chi, baganee bi rsohn chi loh xpallwa'n bi nin guxe'hla la'h bi, talgu'nsi bidxyi'chi duxa daada nin rnabwa' chi, chi'chi rahbilaga'h ba loh xmooza ba chi: “Carrih gwala'h nez loh neziuhroo' nez loh neziuh de'he lahda guihdxyi tin dxie'nee lu'h bwiinn prohbi, bwiinn cwee', bwiinn liinguu, cun bwiinn nin rahca loh ñi'h tin dxie'tahwnee ra' ba la'h nu'h.”
22 Snuhn gudxyihru rahbi mooza chi loh daada chi: “Daada, la'nbwi'hnn gahn ziga gunabwa' lu'h per la'lugahri nuuru.”
23 Chi'chi rahbi daada chi loh ba: “Gwah loh ra' neziuh nin ze' lahda guihdxyi ziitu ra' tin dxie'nee lu'h bwiinn ra' nin gadxa'gachi'hzi lu'h nezchi tin par chegadxah yihdzihn,
24 nee rñaan loh lu'h, nin tuhbi bwiinn nin bidu'hun galoh ayi gahw ra' ba nin tuhbi rwaa' ra' ba xquelwaawuhn.”

Nin nahpa guunn bwiinn tin chena'hla ra' ba Crixtu

25 Ya gaduhbi nin zeezah Jesuhs loh neziuh, ziahan bwiinn zena'hla la'h Ñi'h, chi'chi gubia'garii Ñi'h guza'loh cañi' Ñi'h loh ra' ba, rahbi Ñi'h:
26 —Sidela chyuulla dxie'na'hla na'h, nahpa gantsii'hi ba na'h, guca'sto' ba na'h ziahan taantu ziga nadzii'hi ba xpaah ba, xmaah ba, che'hla ba, llii'n ba, bwihtsi ba cun bizaa'n ba, nee gahcaza xquelnabahan ba. Sinoon ayi nuu dxie'na'hla ba na'h.
27 Sidela nuu nin ayi xclaa'dzi guti'dxiloh trabahjw zi'chi, ayiza nuu gaca ra' ba tuhbi xpwii'nnahn.

28 Sidela chyuulla tuhbi tu xclaa'dzi guza' tuhbi yuu'roo' ziahan xcwa'ha, ¿tayi
mwehrgalohdxi'h soobaa tu guunnxgah tu lligaaba guidia'han gu zahlda xmweeyi tu
par guza'loh tun?,
29 laasii sidela simientuzi guzo'baloh tu cayahca dxiaa garaa xmweeyi tu, ya chi'chi
garaa bwiinn gusi'xtuhyi la'h tu,
30 chi'chi guuyi ra' ba: "Bwa'ha bwiinn ca, gulahchixchihsi ba yuu', nee ayi bwi'hnn
ba gahn ña'lohon."
31 O sidela tuhbi rrehyi guunn ba lligaaba chegacha'gadxihldxi ba stuhbi rrehyi,
¿tayidxi'h guunnxgah ba lligaaba guidia'han ta zahca guunn ba gahn cun loh tsi'h
mihyisi xsuldahdu ba cun loh stuhbi rrehyi nin nahpa gahlda mihyi suldahdu?
32 Ya sidela rgu'bwa' ba ayi guunn ba gahn chi'chi cun antes guixe'hla ba rsohn loh
stuhbi rrehyi nin nahpa gahlda mihyi suldahdu cwidxyiisto' ra' ba.
33 Ya zi'chi la'h tu nin ayi xclaa'dzi gusaa'n garaa nin nahpa ñi'h mejor ayi dxie'na'hla
ra' ni'chi na'h.

Chin ayiru nnaa zihdxi gaca nallihin
(Mt. 5.13; Mr. 9.50)

34 Ya rahbiza Jesuhs:
—Chuhla naa zihdzi, per sidela guñichin xquel nallihin, ¿xa gacaru gunnallihin
guelwahw?
35 Ayiru gallu'yin nin para guncha'yin loh yuh, ayiza nuu chu'bwihin loh xquii'
ma. Mejor chu'bwihin hasta riu'bwih dxihlli. Zi'chi ruhnn tuhbi bwiinn naxihn;
rzohbalohsi ba tuhbi cohsa, ya ayi ruza'loh ban. Ni'chin nnah nin nuu dxiahga ñi'h,
guca'dxiahga ra' ba xchi'dxyi'hn.

15

Cweenta xteenn lli'hyi nin biza'bi
(Mt. 18.10-14)

1 Garaa ra' bwiinn nin rusadxihlli impweestu neezaa bwiinn ra' nin ayi ruhnn
cweenta xlehyi Moisehs gwabiiga ra' ba loh Jesuhs tin baca'dxiahga ra' ba dxyi'dxyi nin
guñi' Ñi'h.
2 Cun bwiinn fariseu ra' neezaa mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs guza'loh cañi'
tohnta ra' ba loh Jesuhs, rahbi ra' ba:
—Bwiinn rii' rucha'ga ba garaa ra' bwiinn nin nahpa duhlda neezaa rahwnee ba la'h
ra' ba.
3 Chi'chi gule'he Jesuhs cweenta nin guluu'yi Ñi'h la'h ra' ba, rahbi Ñi'h:
4 —Sidela chyuchi'hzi tuhbi tu nahpa tuhbi gaywa'h lli'hyi ya guiza'bi tuhbi ma, ¿tayi
nahpadxi'h cwachigah tu za noventa y nueve ma loh dahan tin chegadxi'hyi tu nin
biza'bi hastayi gadxeela ma?,
5 ya chin gadxeela ma gudzii'ba rwaa'yahnn tu ma taantu riahxi tu badxeela ma,
6 ya chin gadzihn tu yihdzi tu, chi'chi gutiaa'ha tu nin rucha'ga tu cun xpisihn tu, gahbi
tu loh ra' ba: "Guldxiahxinee na'h tin la'nbadxeela xi'hyihn nin biza'bi."
7 Zi'chi naa ziga ruca'sto' bwiinn xquidxa'h ba loqui nin naa ma. Zi'chi gah-
caza ruca'sto' Dxiohs nin nuu dxibaa' la'h chyuchi'hzi bwiinn duhlda. Ya sidela
rusagu'dzisto' bwiinn chi chezah ba xneziuh Dxiohs, mahziru riahxinee duxa xaanjla
ra' Ñi'h la'h bwiinn chi que no za noventa y nueve ra' ba nin ya zezah za'ca xneziuh Ñi'h
ya naa bwiinn chi xpwiinn Dxiohs.

Cweenta xteenn mweeyi nin biza'bi

8 Rahbiza Jesuhs:

—Zi'chi gahcaza tuhbi gunna'h nin nahpa tsi'h mweeyi nin lasahca ya guiza'bi tuhbin, ¿tayi xchi'hn guca'dxih ba tuhbi bia'ñih tin gwa'h za'ca ba ya guto'ba ba garaa la'n yuu' hasta que noyii gadxeela ban?

9 Ya chin gadxeela ban, chi'chi gutiaa'ha ba nin rucha'ga ba cun xpisihn ba, gahbi ba loh ra' ba: "Guldxiahxinee na'h tin la'nbadxee'la xmwee'yihn nin biza'bi."

10 Rñaazahn loh tu, zi'chi gahcaza riahxinee xaanjla Dxiohs nin rii dxibaa' pur nin rusagu'dzisto' tuhbi bwiinn duhlda chezah ba xneziuh Dxiohs.

Cweenta xteenn bwiinn nin ballu'n tuhbi llii'n ñi'h

11 Bwii'yidxyi'dxyiza Jesuhs cweenta rii' loh ra' ba, rahbi Ñi'h:

—Guyuu' tuhbi bwiinn guyuu' chiohpa llii'n ba,

12 ya guyuu' tuhbi dxyih rahbi tuhbi nin laweelda: "Paah, guni'hi lu'h xpiehn lu'h nin ruhnn tucahri guica'hahn." Ya chi'chi bwi'hnn garoolda xpah ra' bi hasta naa xteenn ba tin guca'ha ra' bi hasta ruhnn tucahri la'h ra' bi.

13 Ya chin guhca paaldaa dxyih, talgu'nsi batoo' nin laweelda garaa hereensi nin badi'hi xpaah bi guca'ha bi, ya mweeyi chi nu'a bi zee bi zihtu hasta stuhbi nasiohn, ya chin badzihn bi ri'chi baxi'n bi xmweeyi bi chi loh gunna'h dxaaba cun loh ra' xica cohsa dxaaba.

14 Ya chin barah mweeyi chi baxi'n bi, badzihn tuhbi gubihn duxa guihdxyi ziitu hasta nuu bi guzohbaloh ayi xi gahw bi cachia'hn duxa bi.

15 Chi'chi gwachi'hyi bi dzi'n loh tuhbi bwiinn guihdxyi chi guunn bi, ya bwiinn chi badi'hi ba dzi'n guunn bi guya'n bi xcuuchi ba,

16 ya taantu nin bichia'n duxa bi guclaa'dzi bi ñahw bi dxihllilaa' nin cayahw ra' cuuchi, laasii ayi guyuu' xi ñahw bi nez chi.

17 'Ya gaduhbi cadii'dxi bi trabahjw chi bia'ñih loh xigaaba bi bwi'hnn bi lligaaba nasto' bi: Bwa'ha, paaldaaru mooza nahpa xpaa'hn ruhnn xtsi'n ba, hasta ruhnnsohbra nin rahw ra' ba, nen na'h nezrii' cayahchigubihna'hn.

18 Mejor guibia'gariin hasta nuu xpaa'hn, chin gadzihna'hn ga'pihn loh ba: "Paah, bayinnahsihn bañi'chihn loh Dxiohs cun loh yu'bilu'h.

19 Ayiru ruhnn marehsa guiñi' lu'h loon ziga llii'n lu'h sino que guunn lu'h trahtu na'h ziga tuhbi xmoozasi lu'h."

20 Chi'chi bana'zu nehza bi ziaa bi yihdzi xpaah bi. Zihturoo' ru zegadzihn bi chin bwa'ha xpaah bi la'h bi, balahsasto' ba biaa ba la'h bi, chi'chi biria'hgallu'n ba bagachi'loh ba la'h bi, chin badzihn ba hasta zie' bi, gudi'dzi ba gudahw ba rwaa' bi,

21 chi'chi rahbi bi loh ba: "Paah, bayinnahsihn la'nbañihchi loh lu'h; ayiru ruhnn tucahri guiñi' lu'h na'h ziga llii'n lu'h."

22 Per guñi' xpaah bi loh ra' xmooza ba, rahbi ba: "Gulchete'he lahdxi nin mahzi chuhla gahcu bi, nee ñihyi dxie'nee tu cu' tu bacwihnnaa bi dxie'nee gahca tu tuhbi nehza gueldxyihdxyi guca'h tu ñaa' bi,

23 tin checa'ha gahca tu tuhbi guunn bweezu'hn nin mahzi naroo' chiinn tu guida'w nu'h tin guidi'hnn nu'h tuhbi lañihroo',

24 laasii llii'nahn rii' bwi'hnna'hn lligaaba guhchi bi nee nnah gulguia'ha la'bi bie'; ayi bwi'hnna'hn lligaaba ñwa'haruhn loh bi per nnah gulguia'ha la'bi bie'."

25 'Ya zi'chi cayahca, ya stuhbi llii'nga'n ba zegui'hnn dzi'n loh dahan. Ya chin guhlda gubia'garii bi ziagadzihn gahxu bi rwaa' yihdzi bi chin bihn bi cayu'lda ra' muusca rigadxia'ha ra' ba.

26 Chi'chi gudihdxyi bi tuhbi mooza nin zuu ri'chi gunabadxyi'dxyi bi loh ba, rahbi bi: "¿Xixni'ca cayahca rwaa' yuu'?"

27 Chi'chi rahbi mooza chi: "¿Tayi rwa'ha lu'h bwihtsi lu'h nin gwarraniichi gubia'garii? Ni'chin nin gunabwa' xpaah lu'h bidxiinn nu tuhbi guun bweezu'hn nin mahzi naroo' tin gaca tuhbi lañih laasii naza'ca bwihtsi lu'h gubia'garii."

28 Chin bihn bi garaa ni'chi ayi nnaa bi dxiu'garii bi yihdzi bi taantu rdxyi'chi bi;
chi'chi biria' xpaah bi, rahbi ba loh bi: "Xii'hihn, biu'garii."
29 Chi'chi rahbi bi loh xpaah bi: "Bwa'ha, paaldaala yihza cayu'nnahn dzi'n loh lu'h
ruzo'badxiaagahn garaa dxyi'dxyi nin rñi' lu'h loon nen nin tuhbi chihva bi'tu'hn ayi
bani'hi lu'h ñahchi ñahcacha'yi tuhbi guelwahw para nin rucha'ga'hn;
30 per bayinnahsihn la'llii'n lu'h nin baxi'n xmweeyi lu'h loh ra' gunna'h dxaaba bie'
yannah gunabwa' lu'h guhchi tuhbi guun bweezu'hn nin mahzi naroo' caguihn lu'h bi."
31 'Chi'chi rahbi xpaah bi loh bi: "Xii'hihn, loh gahcan zuu lu'h, nee garaa nin na'pahn
naa xteenn lu'h.
32 Per nnah ruhn marehsa guidi'hnn nu'h lañih dxiahxi nu'h laasii bwa'ha la'bwihtsi
lu'h nin bwi'hnna'hn lligaaba guhchi ayiru ñwa'han loh ñi'h la'bi bie' ni'chin riahxi'hn."

16

Cweenta xteenn tuhbi nin rnabwa' loh ra' mooza

1 Bwii'yidxyi'dxyiza Jesuhs stuhbi cweenta loh ra' xpwiinn Ñi'h, rahbi Ñi'h:
—Guyuu' tuhbi bwiinn rricu nahpa ba tuhbi mooza nin rnabwa' lozdemahzi ra'
xmooza ba ya guyuu' tuhbi bweelta gwaguihtsi paaldaa xmooza ba loh ba, rahbi ra' ba:
"Xmooza lu'h nin rnabwa' la'h nu ruxi'nzi ba xixteenn lu'h",
2 chi'chi gudihdxyi bwiinn rricu chi mooza chi, rahbi ba loh ba: "¿Xi cohsa rii' rñi' ra'
snuhn mooza pur yi'h? Nnah guni'hi lu'h cweenta xteenn xtsi'n lu'h tin mejor ayiru
guinabwa' lu'h xmoozara'hn."
3 Chi'chi cayuhnn bwiinn nin rnabwa' loh ra' mooza chi lligaaba, nasto' ba:
"¿Xaxgu'nchi'hn nnah nin gabwe'he xpallwa'na'hn na'h loh dzi'n? Ayi'hn jweersi
gu'nnahn dzi'n loh yuh, nee xtuhyiza loon cwe'hen cardah.
4 ¡Aah! La'nna'nnahn xa gu'nnahn chin ayi ga'pahn dzi'n nahpa zibwihdxyi ra' nin
rucha'ga'hn na'h rwaa' yihdzi ra' ba."
5 Chi'chi gudihdxyi mooza chi tuhbigah ra' bwiinn nin nuza'bi loh bwiinn rricu
chi, chi'chi rahbi ba loh bwiinn nin badzihn galoh: "¿Balaaca nuza'bi lu'h loh
xpallwa'na'hn?"
6 Chi'chi rahbi bwiinn chi: "Nuza'bi'hn tuhbi gaywa'h barrihyi nsehchi." Chi'chi
rahbi mooza chi: "Dee naa xnohta lu'h yannah guzohba ri'ca tin bwi'hnn stuhbin pur
chwa'hbitsi'hsin."
7 Ya chi'chi gunabadxyi'dxyi ba loh stuhbi ba: "Ya yi'h, ¿balaca nuza'bi lu'h?" chi'chi
rahbi ba: "Tuhbi gaywa'h manguchi trihgu." Chi'chi rahbi ba: "Dee naa xnohta lu'h;
guzohba ri'ca bwi'hnn stuhbin pur ochehntasin."
8 Ya chin bihn xpallwa'n mardoommi dxaaba chi xi bwi'hnn ba, chi'chi guñi' za'ca
xpallwa'n ba pur la'h ba laasii bwa'ha ba balaaca nin rahcabwa' xmooza ba chi. Zi'chi
gahcaza bwiinn ra' nin ayi nu'nbwa' xchi'dxyi Dxiohs mahzi rahcabwa' ra' ba loh
xasuunto ra' ba tuhbi ba cun stuhbi ba que ziga bwiinn ra' nin nu'nbwa' xchi'dxyi
Dxiohs.
9 'Ñaan loh tu gulchi'hyi nin gucha'ga tu cun cohsa ra' nin lasahca loh guidxyiyuh
dxaaba rii' tin chin garah xixteenn tu chi'chi zaca'ha Dxiohs la'h tu para guziaa tu
dxibaa' nez hasta gaca yihdzi tu para tu'pazi.
10 Garaa nin ruhnn za'ca ra' dzi'n loh tuhbi dzi'n bi'tu'hn zahcaza guunn za'ca ra' ba
dzi'n loh tuhbi dzi'nroo'; per nin ayi gaca guunn za'ca dzi'n loh tuhbi dzi'n bi'tu'hn ayi
gacaza guunn za'ca ra' ba dzi'n guroo'.
11 Ni'chin sidela la'h tu ayi guunn tu gahn cwinee za'ca tu guelnaza'ca ra' xteenn
guidxyiyuh dxaaba rii', ¿xa guni'hi chi'h Dxiohs guelna za'ca xteenn Ñi'h la'h tu?
12 Ya sidela la'h tu ayi gaca tu bwiinn za'ca cun xixteenn stuhbi bwiinn, ¿ta ruhnn chi'h
tu lligaaba guni'hi Dxiohs xica cohsa ra' la'h tu nin gaapa tu?

13 Ayi nin tuhbi mooza guunn gahn guunn dzi'n loh chiohpa ballwaa'n laasii
zidxyi'chinee ba tuhbi ba ya stuhbi ba dxiahxinee ba; neezaa guzo'badxiahga ba
xchi'dxyi tuhbi xpallwaa'n ba ya stuhbi xpallwaa'n ba ayi guunn ba cweenta la'h ba.
Ni'chin ayi tuhbi bwiinn nin guunn xtsi'n Dxiohs nee neezaa guca'sto' ba guel lasahca
xteenn guidxyiyuh dxaaba rii'; ayi rga'han zi'chi.
14 Ya chin bihn ra' bwiinn fariseu dxyi'dxyi ra' chi, guza'loh cagallihdzinee ra' ba la'h
Jesuhs laasii la'h ra' ba zeena'hla ra' ba puura cohsa nin lasahca,
15 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Bayi la'h tu pur nez guiñi' za'ca bwiinn loh tu rdxi'hyi tu per Dxiohs nu'nbwa'dzi'tsi
Ñi'h lligaaba dxaaba nin nuu sto' tu laasii garaa nin lasahca par bwiinn ni'chipa' ra' nin
rbihxisto' Dxiohs.

Xlehyi Moisehs cun xquelrnabwa' Dxiohs

16 Rahbiza Jesuhs:
—Hasta dxyih nin bi' Jwahn nin ruro'bañihsa guyuu' xlehyi Moisehs neezaa xchi'dxyi
daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs, per chin bi' Jwahn guza'loh cadi'chi dxyi'dxyi
xteenn xquelrnabwa' Dxiohs; ni'chin nin ziahan bwiinn cadxi'hyi ra' ba xa chu'tii ra'
ba loh xquelrnabwa' Dxiohs cun lajweersi.
17 Per mahzi ayi guinagahn ñichiloh dxibaa' cun guidxyiyuh que par ñichiloh garaa
dxyi'dxyi nin baca'h Moisehs; hasta nin tuhbi lehtra dxyi'dxyi chi ayi ñichilohon.

Jesuhs baluu'yi cweenta nin rlaa'ha lasaa' ra' bwiinn che'hla ba (Mt. 19.1-12; Mr. 10.1-12)

18 Rahbiza Jesuhs:
—Sidela tuhbi bwiinn taa'ha ba che'hla ba ya guica'ha ba stuhbi gunna'h, ya zi'chi
canee lasaa' ra' ba zigazi xtu'h ra' ba. Neezaa tuhbi bwiinn nin raca'ha tuhbi gunna'h
nin gulaa'ha che'hla Ñi'h, neezaa ni'chi rgu'tii duhlda laasii pur caneesi ba che'hla
stuhbi bwiinn.

Cweenta xteenn tuhbi bwiinn rricu cun Lásaro

19 Rahbiza Jesuhs:
—Guyuu' tuhbi bwiinn rricu guhta ba puur lahdxi za'ca garaa dxyihtii' ruhnn ba
lañih.
20 Nee guyuu'za tuhbi bwiinn prohbi nin biria'hlah Lásaro, guhtacwee' ba rwaa' xlee'
bwiinn rricu chi. Guillii-guillii rbwe'he ba cardah cun neezaa guyuu' guii'dxiu nin riaa
tihxi ba,
21 hasta bwehcu ra' riabiiga rlluhpi loh guii'dxiu nin nuu tihxi ba, ya cohsa ra'si nin
riaaba llaa'n mweella rricu chi guclaa'dzi ba ñahw ba.
22 Ya dxyih nin guhchi bwiinn prohbi chi bie'galli'hi xaanjla Dxiohs xaalma ba tin
ziaganee ra' ba ñi'h hasta nuu guehtu Abrahn. Chin guhldaza guhchi bwiinnrriicu chi,
chi'chi biga'tsi ba.
23 Ya bwi'hnn tucahri bwaa ba gabihldxyi hasta riaa ra' garaa bwiinn nin riuu'
xtuhlda ra' ñi'h. Chi'chi guteesaloh ba bwa'ha ba zihtu hasta nuu Abrahn cun Lásaro,
24 chi'chi gudidxyidxiah ba, rahbi ba loh Abrahn: "¡Paah, paah Abrahn!; balahsasto'
lu'h na'h guxe'hla Lásaro cuu ba bacwihnnaa ba loh ñihsa tin dxie'gasaga'ldiu ba
luudxihn pur taantu trabahjw nin cagati'dxi'hn loh bwehla rii'."
25 Chi'chi rahbi Abrahn: "Xii'hihn, basaza'sto' lu'h chin gubahan lu'h loh guidxyiyuh
gohpa lu'h garaatii' cohsa ra' badi'hi guuxta sto' lu'h, ya Lásaro ayi xi gohpa ba ni'chin
gubahan guelzii ba, yannah la'hba cagazi'laa'dzi ba, ya yi'h ruhnn tucahri tiidxi lu'h
trabahjw.
26 Nen ayiza nuu tiidxi Lásaro ri'ca laasii nuu tuhbi bataa'ha roo' galaayi hasta dxuu
nu'h, ni'chin nin rii lahdu rii' ayi nuu dxi' ra' ba lahdu ca ya neezaa nin rii lahdu ca ayi
nuuza dxi' ra' ba lahdu rii'."

27 Chi'chi rahbi rricu chi loh ba: “Rñi' nala'sahn loh lu'h paah Abrahn tin guixe'hla
lu'h Lásaro yihdzi xpaa'hn,
28 tin cheguihtsi ba loh ra' ga'yu bwi'tsihn nin nuu' tin gucha'h xigaaba ra' ba chezah
ra' ba xneziuh Dxiohs tin ayi dxi' ra' bi lugahri rii' hasta rdii'dxi bwiinn trabahjw duxa.”
29 Chi'chi rahbi Abrahn loh ba: “La'h ra' ba nahpa dxihtsi nin caa xlehyi Moisehs
neezaa xchi'dxyi daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs; mejor guzo'badxiahga ra' ba
dxyi'dxyi ra' chi.”
30 Ya rricu chi guñi', rahbi ba: “Guchii lu'h paah Abrahn, per sidela tuhbi bwiinn nin
guhchila chegañi' loh ra' bi, zucha'h xigaaba ra' bi.”
31 Per Abrahn rahbi: “Per sidela ayi guzo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi Moisehs neezaa
xchi'dxyi daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs, ¿xila'hxchi'h tuhbi bwiinn nin guhchi
chechiisto' ra' ba?”

17

Rrieezgu chuu' xtuhlda ra' bwiinn (Mt. 18.6-7, 21-22; Mr. 9.42)

1 Rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h: —Nahpa nuu cohsa ra' nin ruhnn pur riuu'
xtuhlda ra' bwiinn, per prohbiza bwiinn nin rgu'tii la'h ra' bwiinn loh duhlda.
2 Xlawaa'ha chyu gusaa'n gusagui'hi stuhbi bwiinn la'h biñi'n chuu xtuhlda bi, mejor
guchi'bi ra' ba tuhbi dxiahroo' yahnn nin rusagui'hi chi tin gula'ha ra' ba la'h ba loh
ñihsado'.
3 Gulgahca nasiin. Sidela bwihtsi tu guñihchi loh tu, gulguiñi' loh bi pur nin bwi'hnn
bi, ya sidela gadxa'h xigaaba bi mejor gusia'ldasto' tu nin bwi'hnn bi.
4 Nicala gahdzi bweelta guñihchi bi loh tu ya gahdziza bweelta dxi' bi tin nnaa bi:
“Ayiru gabia'garii gu'nnañin stuhbi”, nahpa gusia'ldasto' lu'h nin bwi'hnn bi.

Cohsarooru nin zahca guunn tuhbi bwiinn nin riachiisto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs

5 Chi'chi rahbi nin naa ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h:
—Daada, gacanee lu'h la'h nu tin mahziru chechiisto' nu xchi'dxyi Dxiohs.
6 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Sidela la'h tu ñachiisto' tu xchi'dxyi Dxiohs, mahz balaaqui'hn ziga tuhbi bwii'dzi
bi'tuhn xteenn mortahsa ñahca ñahbi tu loh yahgaroo ca: “Biya'dxu ri'ca tin bwaa
galaayi loh ñihsado' ri'chi soobaa lu'h”, guzo'badxiahgan xchi'dxyi tu.

Nin xchi'hn guunn tuhbi mooza

7 Rahbiza Ñi'h:
—¿Chyu tuhbi tu nahpa tuhbi mooza nin raa'n o nin rahpa guidxa'h ya gahbi bwiinn
chi loh ba chin gabia'garii ba loh dahan: “Rii gudaa', soobaa lu'h tin gahw lu'h”?
8 Pwehda ayi nin tuhbi bwiinn nin guiñi' zi'chi. Pwehda gahbi tu: “Bwi'hnncha'yi xi
gahwxchiin neezaa nin guee'hehn, chi'chi gacu lu'h xahba nayaa lu'h tin cwaachi lu'h
xi gaawuhn loh mweella, ya chin cha'loh gaawuhn chi'chi gahwga'h lu'h yi'h neezaa
guee lu'h.”
9 Ya guidia'han nu'h ¿gu nuu tuhbi bwiinn nin rahbi: “Zuxchilli lu'h saca bwi'hnn lu'h
ni'ca”? Guyaa, pwehda ayi nin tuhbi bwiinn nin guiñi' zi'chi.
10 Zi'chi gahcaza la'h tu, chin cha'loh guunn tu garaa dzi'n ra' nin gunabwa' Dxiohs loh
tu, nahpa guiñi' tu loh Dxiohs: “La'hnu naa nu mooza nin ayi xi lasahca laasii bidi'hnnzi
nu cohsa ra' nin nahpa guidi'hnn nu.”

Basiaca Jesuhs tsi'h bwiinn nin rahchyi guii'dxiu tihxi ra' Ñi'h

11 Gaduhbi zezah Jesuhs neziuh nin zee guihdxyi Jerusalehn, gudii'dxi Ñi'h loh
rregiohn Samaria cun loh rregiohn Galilea.

12 Ya chin guyu'tii Ñi'h tuhbi guihdxyi bi'tu'hn chi'chi gwagacha'loh tsi'h bwiinn ra' nin rahchyi guii'dxiu tihxi ra' Ñi'h la'h Ñi'h, zihturu guchi'loh ra' ba la'h Jesuhs,
13 chi'chi guñi' ra' ba jweersi, rahbi ra' ba:
—¡Jesuhs, mwehsu! ¡Balahsasto' lu'h la'h nu!
14 Ya chin bwa'ha Jesuhs la'h ra' ba, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Gulchee hasta nuu bixohza tin gulgaluu'yi la'h ba la'tu biaca.
Ya gaduhbi zee ra' ba zegaluu'yi tihxi ra' ba la'h bixohza ziga nanchii la'guii'dxiu chi guñihchilohtii' tihxi ra' ba.
15 Ya tuhbi ba chin bwa'ha ba la'ba biaca, talgu'nsi gubia'garii ba ziaa ba hasta zuu Jesuhs, gaduhbi ziagazah ba guza'loh rñi' ba jweersi, rahbi ba:
—¡Dxiohssihn chuhla naa!
16 Ya chin badzihn ba hasta zuu Jesuhs, bazu'nllihbi ba baru'hn ba hasta loh yuh nez loh Jesuhs tin cagadi'hi ba guelzuxchilli loh Ñi'h. Ya coma bwiinn chi bwiinnziitu ba, bwiinn rregiohn Samaria ba,
17 chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Per ¿tayi tsi'dxi'h naa tu biaca tu? ¿Cuunxchi'h zaga' tu?
18 ¿Ta tuhbidxi'h bwiinnziitu rii' gubia'garii ze'gani'hi guelzuxchilli saca nin biaca ba?
19 Chi'chi rahbi Jesuhs loh bwiinn chi:
—Gwasu'nchii tin bwaa. La'lu'h biaca nnah laasii gwachiisto' lu'h xchi'dxyi'hn.

Xa gadzihn xquelrnabwa' Dxiohs (Mt. 24-23-28, 36-41)

20 Chi'chi gunabadxi'dxyi ra' bwiinn loh Jesuhs cuuca gadzihn xquelrnabwa' Dxiohs, chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Dxyih nin sa'loh guinabwa' Dxiohs guidxyiyuh ayi gacan tuhbi sehn nin gacabwa' tu,
21 tin par ayi gaca guiñi' tu: "Rii' cayahca ni'ca", o gahbi tu: "Ri'chi cayahcan", laasii dez nnah la'Dxiohs canabwa'la paaldaa bwiinn nin dxa'ga loh tu.
22 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—Ziuu' tuhbi dxyih nin guiclaa'dzi tu gwa'ha tu na'h, nin naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, gabia'gariin loh guidxyiyuh tin guinabwa'n; nicala tuhbidxi'h dxyih guiclaa'dzi tu gwa'ha tu na'h per ayi gaca gwa'ha tu na'h.
23 Nee ziuu'za tuhbi nin guiñi' loh tu: "Rii' la'ba nuu", o "Ri'chi la'ba nuu", per rñaan loh tu ayi chee tu nen ayiza chena'hla tu la'h ba
24 tin zahca ziga rahca chin rdxiñaa'h llaa'ndxibaa'.
25 Per galoh gaca ra' cohsa chi nahpa guti'dxilohxgah ba trabahjw. Ya garaa bwiinn ra' nin rii guidxyiyuh nnah, guidxyi'chinee ra' ba cun gusa'cazii ra' ba la'h ba.
26 Ziga nin guhca chin guyuu' tuhbi bwiinn chieemparoo' nin biria'lah Noeh, zi'chi gahcaza gaca chin guibia'gariin, ziga naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw.
27 La'n dxyih ra' nin gubahan guehtu Noeh chi, garaa bwiinn gudahw ra' ba gwaa' ra' ba, bachinaa ra' ba gule'dxi'hn llii'ndxa'pa ra' ba guca'ha bi'nxtuhbi ra' tin bachinaa ra' bi hasta badzihn dxyih chin guyuu'tii Noeh la'n barcuroo' nin bwi'hnncha'yi gahca ba. Chi'chi badzihn tuhbi ñihsadxiahxihn gudxiinnan la'h garaa ra' bwiinn nin ayi bwi'hnn cweenta xchi'dxyi Dxiohs.
28 Zi'chi gahcaza guhca la'n dxyih ra' chin gubahan guehtu Lot: Snuhn ra' bwiinn gudahw gwaa' ra' ba, guzi' ra' ba nee batoo' ra' ba, gulahchi ra' ba biñih bwi'hnncha'yi ra'za ba yuu',
29 ya chin baria'h Lot loh guihdxyi Sodoma, guza'loh biaaba dxih llaa'ndxibaa' cun cobadehlda'h, bañihchilohon garaa ra' bwiinn duhlda nin ayi bwi'hnn cweenta xchi'dxyi Dxiohs.
30 Zi'chi gahcaza gaca la'n dxyih ra' chin guibia'garii Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw.

31 Ya la'n dxyih ra' chi sidela chyuulla caa yihca yihdzi Ñi'h nen nahpa ba xilla la'n yuu' mejor ayi guunn ba pur chegale'he ban, mahzi lwehgu guzee ba. Ya sidela chyuulla zuu loh dahan, mejor ayi guibia'gariiru yihdzi ba; talgu'nsi guzee ba.
32 ¿Tayi riagannasto' tu xi guhca che'hla guehtu Lot?
33 Ya nin guiclaa'dzi gaapa xquelnabahan ñi'h loh guidxyiyuh rii', zuñihchi ban; per nin gudzi'ba xquelnabahan ñi'h loh guidxyiyuh rii' xcweenta xchi'dxyi ra'n, zahpa ba guelnabahan llaa'ndxibaa'.
34 Ñaan loh tu, dxyih nin gabia'garii Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw gaca ziga na' chiohpa bwiinn loh tuhbi daa', tuhbisi ba guzee ya stuhbi ba dxia'ncah;
35 o loh chiohpa gunna'h nin riiyuhta, tuhbisi ba guzee ya stuhbi ba dxia'han;
36 neezaa chiohpa bwiinn ra' nin rii loh dahan, tuhbisi ba guzee ya stuhbi ba dxia'han.
37 Ya chin bihn ra' ba dxyi'dxyi ra' chi, chi'chi gunabadxyi'dxyi ra' ba loh Ñi'h, rahbi ra' ba:
—Daada, ¿canehz gaca ra' cohsa rii'?
Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Hasta na' ra' bwiinnguuchi, ri'chi gadiaa'ha ra' bwiichi.

18

Cweenta xteenn tuhbi gunna'hviuhda cun tuhbi jwehsi

1 Bwii'yidxyi'dxyiza Jesuhs stuhbi cweenta loh ra' ba tin gacabwa' ra' ba nahpa cwiidxyi-guinaaba ra' ba Dxiohs gaduhbi chieempa nee ayi guiria'hgahnza ra' ba,
2 ya rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Guyuu' tuhbi guihdxyi hasta guyuu' tuhbi jwehsi nin ayi gwachiisto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs cun neezaa ayi bwi'hnn cweenta ba bwiinn lasaa' ba.
3 Guihdxyi chi gahca guyuu' tuhbi gunna'hviuhda, guillii-guillii riah ba loh jwehsi chi riaganaaba guxchiisi ba bwiinn nin rdxyi'chinee la'h ba.
4 Per jwehsi chi ayi gunnah ba ñuhnn ba guelguxchiisi par ñahcanee ba gunna'hviuhda chi, per pur taantu guillii-guillii riah ba, chi'chiyi bwi'hnn jwehsi chi lligaaba: "Ayi xi ruhnn nicala ayi riachiisto'n xchi'dxyi Dxiohs nee nicalaza ayi ruhnncwee'ntahn bwiinn ra',
5 mahzi gu'nncahn guelguxchiisi nin xclaa'dzi gunna'h rii' tin ayiru guunn ba llahn na'h."
6 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Gulgaca'dxiahga xi rñi' jwehsi dxaaba rii.
7 Ya Dxiohs, ganaalla dzi'n za'ca ruhnn Ñi'h. Sidela zi'chi ruhnn Ñi'h, ¿caxdxia'n ayi gacanee Ñi'h la'h ra' bwiinn nin gulii Ñi'h cun nin nadzii'hi Ñi'h sidela dxyih-nague'la rnaaba ra' ba loh Ñi'h guunn Ñi'h guelguxchiisi para la'h ra' ba?
8 Rñaan loh tu, lwehgu gahca zuhnn ba guelguxchiisi para la'h ra' ba. Per chin gabia'gariin, ziga naan Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw guidxyiyuh stuhbi, dia'han ¿gu zidxeela'hn bwiinn nin riachiisto' ñi'h xchi'dxyi'hn?

Cweenta xteenn tuhbi bwiinn fariseu cun tuhbi bwiinn nin rusadxihlli impweestu

9 Bwii'yidxyi'dxyiza Jesuhs stuhbi cweenta loh ra' ba laasii paaldaa ra' ba ruhnn lligaaba nayaachi, rahbi ra' ba bwiinn nayaa ra' ba ya snuhn ra' ba pur bwiinn duhlda ra' ba ruca'chiah ra' ba. Ni'chin rahbi Jesuhs loh ra' ba:
10 —Guyuu' chiohpa bwiinn, gwah ra' ba la'n guido' tin guiñi'nee ra' ba Dxiohs. Tuhbi ba naa fariseu ya stuhbi ba naa nin rusadxihlli impweestu.
11 Nin naa fariseu chi guzu'nchii ba tin guñi' ba loh Dxiohs: "Daada, Dxiohs; ca-gani'hihn guelzuxchilli loh lu'h saca ayi guhca'hn ziga snuhn ra' bwiinn ziga nin rbaa'n,

nin nadxiipadxyi'dxyi, nin nuu xtu'h ñi'h, neezaa saca ayi guhca'hn ziga bwiinn nin rusadxihlli xcweenta impweestu nin zuu nez ca.
12 Na'h rucwaa'hahn ayi raawuhn ziga chiohpa dxyih la'n tuhbi xmahn, rudi'hizahn tsi'gah bwihllu yihca tuhbigah gaywa'h la'n guido' ziga ru'nnahn gahn.”
13 Ya bwiinn nin rusadxihlli impweestu, zihturoo' guzuh ba, ayi guteesaloh ba llaa'ndxibaa' mejor guza'loh gudxiinnaa ba lasto' ba, chi'chi guñi' ba loh Dxiohs, rahbi ba: “Daada, Dxiohs; balahsasto' lu'h na'h, naan tuhbi bwiinn duhlda.”
14 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Na'h rñi'n loh tu, la'xtuhlda bwiinn nin rusadxihlli impweestu chi basia'pitii la Dxiohs, ya fariseu chi ayi xi cweenta bwi'hnn Dxiohs dxyi'dxyi nin guñi' ba laasii tuhbisi nin rusadxihlli impweestu chi baguu'dzisto' ñi'h. Loh garaa ra' bwiinn nin ruhnn jweersi gaca lasahca ra', zusi'xtuhyi Dxiohs la'h ra' ba; ya bwiinn ra' nin rucu'dzisto' ra' ñi'h zuhnn Dxiohs jweersi gacalasahca ra' ba.

Bwi'nntaa'yi Jesuhs yihca ra' biñi'n
(Mt. 19.13-15; Mr. 10.13-16)

15 Ya tantu guclaa'dzi ra' bwiinn chi dxihnn ra' ba xchi'dxyi Jesuhs hasta xpiñi'n ra' ba gwanee ra' ba loh Ñi'h tin gudzii'banaa Ñi'h yihca ra' bi, per chin bwa'ha ra' xpwiinn Ñi'h ni'chi guza'loh ridxihldxyi dxyi'dxyinee ra' ba bwiinn ra' nin gwanee biñi'n ra' chi loh Jesuhs.
16 Per chin bwa'ha Jesuhs ni'chi, gudihdxyi Ñi'h biñi'n ra' chi, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—Gulgasaa'n dxie'biiga ra' biñi'n hasta zu'hn ayi gucwe'za tu la'h ra' bi laasii xquelrnabwa' Dxiohs naa xteenn bwiinn nado'laa'dzi ziga biñi'n ra' rii'.
17 Nee guchiin nin rñi'n loh tu, chyuchi'hzi nin ayi chechiisto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs zigazi naa tuhbi biñi'n nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi xtaada ñi'h, bwiinn nin ayi chechiisto' ñi'h chi ayi chuu ra' ba loh xquelrnabwa' Dxiohs.

Tuhbi bi'nxtuhbi nin nuu ziahan xixteenn Ñi'h
(Mt. 19.16-30; Mr. 10.17-31)

18 Chi'chi gunabadxyi'dxyi tuhbi bi'nxtuhbi nin rnabwa', rahbi bi loh Jesuhs:
—Daada, mwehsu cha'yi; ¿xani'ca nahpa gu'nnahn tin guziaa'hahn dxibaa' guibahne'hn Dxiohs para tu'pazi chin gachi'hn?
19 Chi'chi rahbi Jesuhs loh bi:
—¿Xixnaa rñi' lu'h cha'yi'hn? Ayi nin tuhbi bwiinn cha'yi, tuhbidxi'h Dxiohs.
20 La'lu'h naannla dxyi'dxyi ra' nin caa loh xchihtsi Moisehs ziga rñi' lehyi chi: “Ayi gaca lu'h bwiinn gubwihlli; ayi chiinn lu'h bwiinn; ayi cwaan lu'h; ayi chi'nlaa'dzi lu'h dxixi'hw loh stuhbi bwiinn; nee gaca nadzii'hi lu'h xtaada lu'h cun xnaan lu'h.”
21 Chi'chi rahbi bi'nxtuhbi chi loh Ñi'h:
—Garaatii' ra' dxyi'dxyi ca cagazo'badxiaagahn dez chin guhca'hn biñi'n.
22 Ya chin bihn Jesuhs xchi'dxyi bi, chi'chi rahbi Ñi'h loh bi:
—Stuhbidxi'h cohsa ria'dxyi guunn lu'h: batoo' garaa xixteenn lu'h nee chi'zi gahca lu'h mweeyi chi guica'ha ra' bwiinn prohbi nin ayi xi nahpa, chi'chi gaapa lu'h guelnaza'ca llaa'n dxibaa', bachi'h dxie'na'hla gahca lu'h na'h.
23 Chin bihn bi'nxtuhbi chi dxyi'dxyi ra' chi, chi'chi guhca nalaasa sto' bi laasii ziahahroo' xica nahpa bi.
24 Ya bwa'hasi Jesuhs taantu ruhnn nalaasa loh bi, chi'chi rahbi Ñi'h:
—Nagahn duxa par chu'tii tuhbi bwiinn rricu loh xquelrnabwa' Dxiohs.
25 Ayi guinagahnru tiidxi tuhbi camehyu llaa'n guihchiguulla que ziga chu'tii tuhbi rricu loh xquelrnabwa' Dxiohs.
26 Chin bihn ra' xpwiinn Ñi'h dxyi'dxyi ra' chi, chi'chi rahbi ra' ba:

—Sidela zi'ca gaca, ¿chyuulla gacachi'h ta'h loh duhlda?
27 Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Para bwiinn ra' nagahn ra' dee'; per ayi nee dxi'h para la'h Dxiohs.
28 Chi'chi rahbi Pehdru loh Ñi'h:
—Daada, la'h nu la'nu dxugasaa'n garaa nin nadxiahpa nu, tin zio'pana'hla nu Yu'bilu'h.
29 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Nen guchiin nin ñaan loh tu, ziga bwiinn nin gusaa'n yihdzi ñi'h, xpaah ñi'h, xmaah ñi'h, bwihtsi ra' ñi'h, che'hla ñi'h, llii'n ñi'h pur xcweenta xquelrnabwa' Dxiohs,
30 zica'haru ba ziroo' loh guidxyiyuh rii' nen zica'haza ba guelnabahan nin ayi ñichilohtii' chin gachi ba guziaa ba dxibaa'.

Dee riohnna bweelta guñi' Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h zahchi Ñi'h (Mt. 20.17-19; Mr. 10.32-34)

31 Ya gule'caa Jesuhs la'h gadzi'h bichiohpa nin naa xpooxtla Ñi'h tin rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Yannah guzoo nu'h guihdxyi Jerusalehn tin ri'chi nahpa saca Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw ziga baca'h daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs cachiempa.
32 Zuti'dxi ra' ba la'h ba loh ra' bwiinn ziitu nin ayi naa bwiinn Israel nee gullihdzinee ra' ba la'h ba, gusa'cazii ra' ba la'h ba cun guchahn xihin ra' ba loh ba,
33 ya chin cha'loh guca'yahga ra' ba la'h ba cun cwaarta, chi'chi chiinn ra' ba la'h ba nahpa gachitii' ba, ya chin dxiohnna gubihdxyi guhchi ba chi'chi gabia'garii gabahan ba stuhbi.
34 Ya la'h ra' ba ayi guhcabwa' ra' ba ni'chi, coma dxyi'dxyi ra' chi guhcan ziga naga'tsi par la'h ra' ba, ni'chin ayi guhcabwa' ra' ba xi guñi' Ñi'h.

Basiaca Jesuhs la'h tuhbi bwiinn nin ayi biinn loh Ñi'h (Mt. 20.29-34; Mr. 10.46-52)

35 Chin zegadzihn gahxu ra' ba tuhbi guihdxyi nin laa Jericoh, zohba tuhbi bwiinn nin rahca loh ñi'h rbwe'he ba cardah rwaa' neziuh chi.
36 Ya chin gudii'dxidxiahga bwiinn chi ziahan bwiinn zeedii'dxi, chi'chi gunabadxyi'dxyi ba, rahbi ba:
—¿Xini'ca cayahca?
37 Chi'chi rahbi ra' ba:
—Jesuhs nin ze' nez guihdxyi Nazaret la'h ban zedii'dxi rii'.
38 Chi'chi guñi' ba jweersi, rahbi ba:
—¡Jesuhs, Llii'n guehtu Davihd, balahsasto' lu'h na'h!
39 Ya chi'chi bidxyi'chi bwiinn ra' nin zee delaanta guzohbaloh zeeñi' ra' ba, rahbi ra' ba:
—¡Biacadxyii!, ¡ayi rñi' lu'h zi'ca!
Per la'h ba mahziru cañi' ba jweersirooru:
—¡Llii'n guehtu Davihd, balahsasto' lu'h na'h!
40 Ya guzuhdxyiigah Jesuhs, chi'chi gunabwa' Ñi'h gwaca'ha ra' ba bwiinn chi, ya chin badzihn ba hasta zuu Jesuhs, chi'chi gunabadxyi'dxyi Jesuhs loh ba, rahbi Ñi'h:
41 —¿Xini'ca xclaa'dzi lu'h gu'nnahn para yi'h?
Chi'chi rahbi bwiinn nin rahca loh Ñi'h chi:
—Daada, xclaa'dzihn gwa'han.
42 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Zwa'ha lu'h nnah la'lu'h biaca pur nin gwachiisto' lu'h guhca basia'cahn yi'h.
43 Ya hohrachi gahca ballaala bizloh bwiinn nin ayi biinn loh ñi'h chi, chi'chi gubia'garii bwa'ha ba, chi'chi zenee ba Jesuhs, cañi' ba xcweenta ziroo' jweersi nin nahpa

Dxiohs, neezaa bwiinn raˈ badxyigaaˈloh raˈ ba pur bwaˈha raˈ ba biaca loh bwiinn chi, neezaa raˈ ba guzaˈloh cañiˈ raˈ ba xcweenta jweersiroo' nin nahpa Dxiohs.

19

Gwah Jesuhs rwaaˈ yihdzi tuhbi bwiinn nin laa Zaqueu

1 Ya chin badzihn Jesuhs rwaaˈ guihdxyi Jericoh, gudiiˈdxi Ñiˈh galaayi guihdxyi chi.
2 Guihdxyi chi gahca nuu tuhbi bwiinn nin laa Zaqueu; rricu duxa ba, rnabwaˈ ba bwiinn raˈ nin rusadxihlli impweestu.
3 Ya guclaaˈdzi ba dxiuˈnbwaˈ ba laˈh Jesuhs, per ayi guhca ñwaˈha ba laˈh Jesuhs laasii rii ziahanroo' bwiinn gadiidxi coma Zaqueu bwiinnllaˈta ba.
4 Lwehgu ballu'n ba gwah ba delaanta hasta zohba tuhbi llaaˈn yahga guroo' nin laa sicohmoro nez tiidxi Jesuhs, chiˈchi gucah ba lohon tin guhca bwaˈha ba laˈh Jesuhs.
5 Ya chin guyaˈloh gudiiˈdxi Jesuhs riˈchi bwaˈha Ñiˈh nez guiyaˈ, chiˈchi rahbi Ñiˈh loh Zaqueu:
—Zaqueu, basiooba bieˈta riˈca tin nnadxyih gahca nahpa chadxiaˈhnahn yihdzi luˈh.
6 Chiˈchi bieˈtagallu'n Zaqueu loh yahga chi tin zenee ba laˈh Jesuhs par yihdzi ba, riahxi ba.
7 Ya chin bwaˈha snuhn bwiinn niˈchi guzaˈloh cañiˈ tohnta raˈ ba, rahbi raˈ ba:
—Bwaˈha laˈJesuhs zedxiaˈhan rwaaˈ yihdzi bwiinn nin mahzi nahpa duhlda.
8 Chiˈchi guzuˈnchii Zaqueu delaanta loh Jesuhs, rahbi ba:
—Bwaˈha Daada; gudiˈhihn garoolda nin naˈpahn guicaˈha raˈ bwiinn prohbi, ya sidela gulaˈnaˈhn laˈh chyuulla cun guelrsaguiˈhi nnah gusiaˈgariin xmweeyi ba tahpa taantu pur nin basaguiˈhihn laˈh ba.
9 Chiˈchi rahbi Jesuhs loh ba:
—Nnadxyih gahca laˈxtuhlda luˈh basiaˈpitiin neezaa xtuhlda bwiinn raˈ nin nuu yihdzi luˈh gusiaˈpitiiñin laasii guchii luˈh naa luˈh xpwiinn guehtu Abrahn,
10 laasii naˈh naan Lliiˈn Dxiohs nin naa ndxiˈhw tin chiˈhyihn bwiinn raˈ nin cagañihchi pur xtuhlda raˈ ba tin naˈh guhldaˈhraˈn ba loh xtuhlda raˈ ba.

Cweenta xteenn tsiˈh mweeyi

11 Ya gaduhbi rigacaˈdxiahga raˈ bwiinn dxyiˈdxyi raˈ nin cañiˈ Jesuhs, bwiiˈyidxyiˈdxyi lagaˈh Ñiˈh stuhbi cweenta loh raˈ ba laasii laˈ raˈ ba zeegadzihn gahxula guihdxyi Jerusalehn nen coma laˈh raˈ ba ruhnn raˈ ba lligaaba lwehgu saˈloh guinabwaˈ Jesuhs laasii laˈ raˈ ba gadzihnla guihdxyi Jerusalehn,
12 chiˈchi rahbi Ñiˈh loh raˈ ba:
—Guyuuˈ tuhbi bwiinn, guyuuˈ ba lahda tuhbi jwamihyi lasahca, ya biriaˈh ba gwah ba stuhbi guihdxyi ziitu tin gaca ba rrehyi, ya chin guibiaˈgarii ba chiˈchi guinabwaˈ ba guihdxyi chi.
13 Ya nnaaru guiriaˈh ba yihdzi ba, gudihdxyixgah ba tsiˈh xmooza ba tin gudiˈhi ba tuhbigah mweeyi nin lasahca guicaˈha raˈ ba, chiˈchi rahbi bwiinn chi loh raˈ ba: “Gulguiˈhnnee mweeyi riiˈ guriˈxi hasta chin gabiaˈgariin stuhbi.”
14 Ya bwiinn lahdxyi ba ayi guclaaˈdzi raˈ ba laˈh ba, niˈchin guxeˈhla raˈ ba paaldaa bwiinn nin zeguihtsi raˈ: “Ayi xclaaˈdzi nu gaca ba xrrehyi nu.”
15 Per nahpa guhca ba rrehyi, chiˈchi gubiaˈgarii ba lahdxyi ba. Ya chin gubiaˈgarii ba, chiˈchi gudihdxyi ba mooza raˈ nin basiaˈhannee ba mweeyi tin gacabwaˈ ba blaacala cayuhnn raˈn gahn.
16 Ya galoh bwiinn nin badiˈhi ba mweeyi badzihn loh ba, chiˈchi rahbi mooza chi: “Daada, laˈxmweeyi luˈh cayuhnn gahn tsiˈh bwelta ziga naan.”

17 Chi'chi rahbi rrehyi chi loh ba: “Bwen gahca; yi'h naa lu'h tuhbi mooza bwen pur
bwi'hnn lu'h dzi'n za'ca nee gullia'yi'hn nin bani'hihn. Yannah guni'hihn dzi'n guunn
lu'h, guinabwa' lu'h tsi'h guihdxyi.”
18 Chi'chi badzihn stuhbi mooza loh ba, chi'chi rahbi mooza chi: “Daada, xmweeyi
lu'h cayuhnn gahn ga'yu bwelta mahzi ziga naan.”
19 Chi'chi rahbi ba loh ba: “Yi'h guni'hihn dzi'n guunn lu'h guinabwa' lu'h ga'yu
guihdxyi.”
20 Chi'chi badzihn stuhbi mooza loh ba, chi'chi rahbi mooza chi: “Daada, la'xmweeyi
lu'h dee'; gulu'cha'yisiñin la'n tuhbi baschihn
21 laasii bidxyihbihn yi'h pur naa lu'h tuhbi bwiinn nadxiipa dxyi'dxyi. Raca'ha lu'h
cohsa ra' nin ayi naa xteenn lu'h, neezaa rataa'ha lu'h guiña'h hasta ayi gulahchi lu'h.”
22 Chi'chi rahbi rrehyi chi loh ba: “¡Mooza xihn mooza dxaaba! Cun sola dxyi'dxyi
nin guñi' lu'h ca gu'nnahn guelguxchiisi yi'h. Sidela nnah lu'h naan tuhbi bwiinn nin
nadxiipadxyi'dxyi nen nahgahca lu'h raca'hahn nin ayi naa xte'nnahn nen nnaaza lu'h
rataa'hahn guiña'h nin ayi naaza xte'nnahn,
23 ¿xixnaa ayi bagasia'han lu'h xmwee'yihnca baancu tin chin ñabia'gariin ñaca'hañin
cun garaa llii'nan?”
24 Chi'chi rahbi ba loh ra' nin rii ri'chi: “Gulgaca'ha mweeyi ca tin gulgadi'hin la'h
bwiinn nin bwi'hnn gahn tsi'h taantu mahzi.”
25 Chi'chi rahbi ra' ba loh ba: “Daada, per la'ba nahpala tsi'h mweeyi.”
26 Chi'chi rahbilaga'h rrehyi chi: “Ni'chin nin ñaan loh tu, nin nahpa ziahanan ni'chi
gaca guica'harun, ya nin nahpa gullia'han hasta nin ruhnn ba lligaaba nahpa ba
gaca'hañin loh ba.
27 Ya garaa bwiinn nin bidxyi'chinee na'h nin ayi guclaa'dzi ñahca'hn rrehyi loh ra'
ñi'h, gulta'nee ra' ba rii' tin gadxiinn tu la'h ra' ba delanta loon.”

Guyu'tii Jesuhs la'n guihdxyi Jerusalehn ziga tuhbi rrehyi (Mt. 21.1-11; Mr. 1.1-11; Jn. 12.12-19)

28 Ya chin guya'loh bwii'yidxyi'dxyi Ñi'h dxyi'dxyi ra' chi, chi'chi biria'h Ñi'h tin zee
Ñi'h guihdxyi Jerusalehn.
29 Ya chin zegadzihn Ñi'h tuhbi guihdxyi nin laa Betfageh cun guihdxyi nin laa
Betania, gahxu loh dahan nin laa Olivo chi'chi guxe'hla Ñi'h chiohpa xpwiinn Ñi'h,
30 chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Gulchee loh guihdxyi nin naa gahxuru, ya chin gadzihn tu ri'chi, chi'chi gwa'ha
tu cadu'h tuhbi buhrra nin nadxyi'bi nin nagahdxi gaca nado'tii'. Gulgaxachi ma tin
dxie'nee tu ma.
31 Ya sidela chyuulla guina'badxyi'dxyi loh tu: “¿Xixnaa guxachi tu buhrra ca?”, chi'chi
gahbi tu loh ba: “Tuhbi bwiinn nin mahzi rnabwa' cachi'hn ma tin tsiiba ba ma.”
32 Ya seguihdu ziaganee ra' chi'h ba ma, ya zigapa' guñi' Jesuhs guzohba xchi'dxyi Ñi'h
guzahca ra' ba.
33 Ya chin rigaxachi ra' ba buhrra chi, chi'chi gunabadxyi'dxyi ra' bwiinn nin naa
xteenn ñi'h la'h ma, rahbi ra' ba:
—¿Xixnaa rigaxachi tu buhrra ca?
34 Chi'chi rahbi ra' ba:
—Dxugaxachi nu ma laasii tuhbi bwiinn nin mahzi rnabwa' cachi'hn ba ma tin tsiiba
ba ma.
35 Chi'chi baganee ra' ba ma hasta zuu Jesuhs, chi'chi badzii'ba ra' ba xahba ra' ba
dihtsi ma tin guzohba Jesuhs dihtsi ma.

36 Ya chin zeezah Jesuhs loh neziuh nin zee Jerusalehn, zeedzi'ba Ñi'h buhrra chi,
chi'chi gudxyihxi ra' ba xahba ra' ba loh neziuh tin gudii'dxinee buhrri'hn chi la'h Ñi'h
loh lahdxi ra' chi.
37 Ya chin zegadzihn gahxuru Ñi'h loh dahan nin laa Olivo, zena'hla paaldaa bwiinn
la'h Jesuhs nin riachiisto' Ñi'h la'h Ñi'h, chi'chi guza'loh cañi' ra' ba jweersi pur
jweersiroo' nin nahpa Dxiohs. Zi'chi cañi' ra' ba pur ziahan dzi'n roo' ra' nin bwa'ha
ra' ba bwi'hnn Jesuhs,
38 neezaa cañi' ra' ba:
—¡Bwi'nntaa'yi Dxiohs yihca rrehyi nin ze' pura xcweenta Dxiohs; nnah dxyiiriisto'
Dxiohs nin nuu dxibaa' laasii nnah la'Jesuhs ze' tin guinabwa' Ñi'h pura xcweenta
Dxiohs; yannah gachidi'tsi nu zuxchilli Dxiohs pur garaa nin bwi'hnn Ñi'h!
39 Ya lahda ra' bwiinn chi rii nuhn bwiinn fariseu, ya chin bihn ra' ba xi riñi' ra' bwiinn
chi, chi'chi rahbi ra' ba loh Jesuhs:
—Mwehsu, guñi' loh ra' bwiinn nin ze'na'hla yi'h tin ayiru guiñi' ra' ba zi'ca.
40 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Sidela la'h ra' bwiinn rii' cwidxyii ra' ba, zibwidxaa'yo'ba dxiah ra' nin zaa loh yuh
xcweenta ra' ba.

Bi'n Jesuhs pur bwiinn guihdxyi Jerusalehn

41 Ya chin zegadzihn gahxuru Jesuhs guihdxyi Jerusalehn, chin bwa'ha Ñi'h guihdxyi
chi, chi'chi guza'loh bi'n Ñi'h pur guihdxyi chi,
42 chi'chi rahbi Ñi'h:
—¡Xixlaaxchimmatii' ayi gaann tu xi cohsa guunn tu tin cwidxyiisto' tu! Per nnah
nuula'n cohsa chi par la'h tu,
43 laasii zadzihn dxyih ra' chin gadzihn bwiinn ra' nin rdxyi'chinee la'h tu nee zuhnn
ra' ba ziga tuhbi lee' gadiidxi rwaa' guihdxyi tin ayi gusaa'n ra' ba guiria'h tu,
44 nen cun nee chu'tii ra' ba lahda guihdxyi tin gucwih ra' ba garaa yuu' cun garaa
muhru nin nuu gadiidxi rwaa' guihdxyi; zi'chi gunnee ra' ba la'h tu pur nin ayi
biu'nbwa' tu dxyih nin bie'guia'ha Dxiohs la'h tu.

Basiaa Jesuhs la'n guido'roo'
(Mt. 21.12-17; Mr. 11.15-19; Jn. 2-13-22)

45 Ya chin badzihn Jesuhs loh guihdxyi Jerusalehn, chi'chi guyu'tii Ñi'h la'n guido'roo'
ya bwa'ha Ñi'h rii ra' bwiinn la'n guido' chi nin ruhnn ra' guri'xi, nee ayi rbwihdxyi-
rnaaba ra' ba Dxiohs. Chi'chi guzohbaloh babwe'hedxia'hla Ñi'h la'h ra' ba nez
dihtsijwehra,
46 ya gaduhbi cagabwe'he Ñi'h la'h ra' ba, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Loh Xchihtsi Dxiohs caa ra' dxyi'dxyi ra' rii': “Yiidzihn gaca tuhbi yuu' hasta dxi' tu
tin cwidxyi-guinaaba tu na'h”, ¡ya la'h tu ruhnn tun zigazi tuhbi cwehva hasta riuu' ra'
guba'n!
47 Ya guillii-guillii cagaluu'yi Jesuhs la'n guido'roo' chi per bwiinn ra' nin rnabwa' loh
ra' bixohza neezaa bwiinn ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs, neezaa bwiinnguuhla ra'
cadxi'hyi ra' ba mohda tin chiinn ra' ba la'h Ñi'h,
48 per ayi bidxeela xa ñuhnn ra' ban laasii garaa ra' bwiinn rigaca'dxyiahga dzi'tsi ra'
ba xchi'dxyi Ñi'h.

20

Gunabadxyi'dxyi ra' ba chyu naa Jesuhs
(Mt. 21.23-27; Mr. 11.27.33)

1 Guyuu' tuhbi dxyih cagaluu'yi Jesuhs la'h ra' bwiinn la'n guido' roo', ya gaduhbi
cagaluu'yi Ñi'h la'h ra' bwiinn xa guunn ra' ba tin ta'h ra' ba loh duhlda chin badzihn
ra' bwiinn nin rnabwa' la'h bixohza, neezaa mwehsu ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs
neezaa bwiinnguuhla ra',
2 chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—Gudxixtee' loh nu chyu naa lu'h tin gaca guunn lu'h garaa ni'ca o chyu gunnah loh
lu'h guunn lu'hn.
3 Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Neezaa na'h guinabadxyi'dxyi'hn loh tu tuhbi rsohn, gulchixtee' loon:
4 ¿Chyu guxe'hla la'h Jwahn bie'garo'bañihsa ba? ¿Ta Dxiohs guxe'hla la'h ba o tuhbi
bwiinnzi?
5 Chi'chi guza'loh riiyuu'yidxyi'dxyi loh lasaa' ra' ba, rahbi ra' ba:
—¿Xa guidi'tsi nu'h? Sidela la'h nu'h guidi'tsi nu'h: "Dxiohs guxe'hla la'h ba", chi'chi
nnaa ba: "¿Xixnaachi'h ayi gwachiisto' tu xchi'dxyi ba?",
6 ya sidela guidi'tsi nu'h: "Tuhbi bwiinnzi guxe'hla la'h Jwahn", chi'chi zusihdzidxiah
garaa bwiinn la'h nu'h tin gachi nu'h laasii ruhnn ra' ba lligaaba Jwahn naa tuhbi
bwiinn nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs.
7 Chi'chi guñi' ra' ba dxyi'dxyi rii', rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—Ayi gaann nu chyu guxe'hla la'h Jwahn bie'garo'bañihsa ba.
8 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Ya ayiza chixtee'hehn loh tu chyu guxe'hla na'h cayu'nnahn cohsa ra' rii'.

Xcweenta mooza dxaaba ra'
(Mt. 21.33-44; Mr. 12.1-11)

9 Chi'chi guza'loh bwii'yidxyi'dxyi Ñi'h cweenta rii' loh ra' bwiinn, rahbi Ñi'h:
—Guyuu' tuhbi bwiinn, bwi'hnn biñih ba nuhn yahga uhva ra' loh xuh ba, chi'chi
bire'h ba zee ba stuhbi guihdxyi, ya basia'hannee ba loh xuh ba chi la'h paaldaa bwiinn
ra' tin gaapa ra' ban ya chin gabwe'hecaan li'hn nahpa gusia'han ra' ba nuhn li'hn chi
nin ruhnn tucahri guica'ha ba.
10 Ya chin badzihn dxyih gabwe'he ra' ba xli'hn ra' ba, chi'chi guxe'hla nin naa'han
xteenn ñi'h chi tuhbi xmooza ba gwagañi' loh ra' bwiinn nin bia'hannee loh xuh ba
tin gudi'hi ra' ba nin ruhnn tucahri gaca'ha ba. Ya xlawaa'ha ñudi'hi ra' ba nin ruhnn
tucahri gaca'ha ba, mejor badi'hi goolpi ra' ba la'h mooza chi ayichi'h xi badi'hi ra' ba
ñica'ha ba.
11 Chi'chi guxe'hla ba stuhbi mooza loh ra' ba, ya chin badzihn ba ri'chi, zi'chi gahcaza
badi'hi goolpi ra' ba la'h ba ya ayi xi badi'hi gahca ra' ba ñica'ha ba.
12 Ya nin riohnna bweelta guxe'hla ba stuhbi mooza loh ra' bwiinn chi per zi'chi
gahcaza badi'hi goolpi ra' ba la'h ba chi'chi babwe'he dxia'hla ra' ba la'h ba nez
rwaa'jwehra.
13 Chi'chi bwi'hnn bwiinn nin naan xteenn ñi'h lligaaba, nasto' ba: "¿Xaalla
gu'nnchi'hn nnah? Mejor guixe'hla'hn yu'pi llii'nahn nin ruca'hsto'n tin chin gwa'ha
ra' ba la'h bi pwehda zuhnn cweenta ra' ba la'h bi."
14 Ya chin bwa'ha ra' bwiinn chi la'h bi, chi'chi rahbi loh lasaa' ra' ba: "Bwa'ha,
dehchisihn guica'ha gaduhbi loh yuh rii'. Gulcho'ho gachidxiinn nu'h bi tin gachica'ha
nu'h yuh rii' gacan xteenn nu'h."
15 Ya chin badzihn bi, guna'zu ra' ba la'h bi, chi'chi babwe'he dxia'hla ra' ba la'h bi
rwaa' yuh chi, gudxiinn ra' ba la'h bi.
Chi'chi gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh ra' ba, rahbi Ñi'h:
—¿Xini'ca gunnee bwiinn nin naa xteenn ñi'h loh yuh ca la'h ra' bwiinn ca?
16 Zi' ba, dxie'chiinn ba garaa ra' ba; ya chin cha'loh gachi ra' ba, chi'chi gudi'hi ba loh
yuh chi gaan ra' guriin bwiinn.

Ya chin bihn raˈ ba dxyiˈdxyi raˈ chi, chiˈchi rahbi raˈ ba:

—¡Per Dxiohs ayi nnaa Ñiˈh gaca ziˈca!

17 Ya chin guñiˈ raˈ ba loh Jesuhs ziˈchi, chiˈchi bwaˈha Ñiˈh loh raˈ ba, rahbi Ñiˈh:

—Ya ¿xalla rñiˈ chiˈh nin caa loh dxihtsi nin bacaˈh daada raˈ nin guñiˈ xchiˈdxyi Dxiohs cadxyih? Riˈchi caa: “Nee dxiah nin guleˈhecaa raˈ mwehsu albañihyi gaca yuuˈ, dxiah chi guhca dxiah zaˈca nin guzuh galoh tuhbi schihn yuuˈ.”

18 Chyuchiˈhzi bwiinn nin dxiaaba yihca dxiah chi zahca ba ziahan taaˈha, ya sidela dxiah dxiaaban yihca bwiinn zusiuˈyitiiˈhin laˈh ba.

Basiaˈgarii Jesuhs dxyiˈdxyi pura xcweenta impweestu (Mt. 21.45-46; 22.15-22; Mr. 12.12-17)

19 Ya bwiinn raˈ nin rnabwaˈ loh bixohza raˈ neezaa bwiinn raˈ nin ruluuˈyi lehyi guclaaˈdzi raˈ ba ñinaˈzu raˈ ba laˈh Jesuhs hohrachi gahca laasii gwasaa raˈ ba cweenta nin guñiˈ Ñiˈh yihca raˈ ba, per ayiza biaalla raˈ ba ñinaˈzu raˈ ba laˈh Ñiˈh laasii rdxyihbi raˈ ba bwiinn raˈ.

20 Chiˈchi cagataˈtsi raˈ ba ya guxeˈhla raˈ ba paaldaa bwiinn raˈ zee tin guunn raˈ ba ziga bwiinn zaˈca tin gunabadxyiˈdxyi raˈ ba loh Ñiˈh xilla dxyiˈdxyi raˈ nin ñiñiˈ Ñiˈh per mejor cadxiˈhyi raˈ ba xa gutiˈdxi raˈ ba laˈh Ñiˈh loh gubieerna tin gachi Ñiˈh.

21 Chiˈchi gunabadxyiˈdxyi raˈ ba loh Ñiˈh, rahbi raˈ ba:

—Daada, mwehsu; naann nu xnehza rñiˈ luˈh nee naannza nu xnehza rusiˈdxi luˈh. Ayi rwaˈhazaˈca luˈh loh tuhbi bwiinn ya stuhbigaˈh ba gwaˈhadxaaba luˈh loh ñiˈh, laasii rusiˈdxi luˈh mohdapaˈ nin ruhnn Dxiohs guelguxchiisi,

22 yannah gunnah loh nu, ¿ta zachidxihlli nu o ayi chyu chiilli impweestu loh rrehyi César?

23 Per lwehgu guhcabwaˈ Jesuhs xi lligaaba nuu raˈ ba, chiˈchi rahbi Ñiˈh loh raˈ ba:

—¿Xixnaa ruhnnee tu naˈh ziˈca?

24 Gulgaluuˈyi tuhbi xmweeyi tu naˈh. Guidiaˈhan nuˈh ¿chyu yihca caa lohon?

Chiˈchi rahbi raˈ ba loh Ñiˈh:

—Xteenn César.

25 Chiˈchi rahbi Ñiˈh loh raˈ ba:

—Gulgadiˈhi laˈh César nin naa xteenn ba, nee gulgadiˈhiza laˈh Dxiohs nin naa xteenn Ñiˈh.

26 Ya nin ayi bwiˈhnn raˈ ba gahn ñusaguiˈhi raˈ ba laˈh Ñiˈh pur dxyiˈdxyi nin guñiˈ Ñiˈh nezloh raˈ bwiinn, niˈchin nin badxyigaaˈloh raˈ ba pur xchiˈdxyi Ñiˈh mejor bataˈwrwaaˈ raˈ ba dxyiitiiˈ babwii raˈ ba.

Basiaˈgarii Jesuhs dxyiˈdxyi xcweenta guelgabahan bwiinn raˈ nin guhchi (Mt. 22.23-33; Mr. 12.18.27)

27 Chiˈchi gwah paaldaa raˈ bwiinn nin laa saduceu raˈ, gwaguiaˈha raˈ ba loh Jesuhs. Ya saduceu raˈ chi ayi riachiistoˈ raˈ ba gabahan bwiinn raˈ nin guhchi, niˈchin gunabadxyiˈdxyi raˈ ba loh Jesuhs,

28 rahbi raˈ ba:

—Daada, mwehsu; basiaˈhan Moisehs dxihtsi loh nuˈh, loh chi caa: “Sidela chyuulla ndxiˈhw gachi gusiaˈhan ba viuhda xcunnaˈh ba nen ayi chyu lliiˈn raˈ ba guyuuˈ, nahpa guicaˈha bwihtsi ba gunnaˈh chi tin chuu lliiˈn raˈ ba xcweenta bwihtsi ba nin guhchi.”

29 Sidela ziˈca guidiˈhnn nuˈh nuu gahdzi ndxiˈhw ya garaa raˈ ba naa tuhsi bwihtsi, ya guidiˈhnn nuˈh nin naa bwiinngaloh bachinaa ba ya guhchi ba, per ayi chyu lliiˈn raˈ ba guyuuˈ.

30 Chiˈchi gucaˈha bwihtsi raroopa ba laˈh gunnaˈh viuhda chi per ayi chyu lliiˈn raˈ ba guyuuˈ ya guhchi gahca ndxiˈhw chi.

31 Chi'chi lwehgu guca'halaga'h stuhbi bwihtsi ba nin riohnna la'h gahca gunna'h
chi nee lwehgu gahca guhchi ba, ayi chyu llii'n ra' ba guyuu' gahcaza, ya zi'chi gahca
bwi'hnn snuhn ra' ba hasta que no guhchi garaa ra' ba ayi nin tuhbi llii'n ra' ba guyuu',
32 ya luulchimma neezaa gunna'h chi guhchi.
33 Yannah, chin gabahan ra' ba, ¿cuunpa'xchi'h nin naa che'hla viuhda chi? Laasii
gagaadzi ra' ba bachinaa la'h gunna'h chi.
34 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Nnah loh guidxyiyuh rii' ruchinaa ra' bwiinn nee rudi'hira'za ba llii'ndxa'pa ra' ba
rca'ha stuhbi ndxi'hw,
35 per bwiinn ra' nin gulii Dxiohs guziaa ra' par dxibaa', gabia'garii gabahan ra'
ba stuhbi per ayi guchinaaru ra' ba nee ayiza cwe'dxi'hnru ra' ba llii'ndxa'pa ra' ba
guica'ha ndxi'hw ziga ruhnn ra' bwiinn nin rii loh guidxyiyuh nnah,
36 ya pur nin ayiru gachi ra' ba, ni'chin gaca ra' ba ziga aanjla ra'. Gaca ra' ba llii'n
Dxiohs laasii bacwa'hn Dxiohs la'h ra' ba loh guelguhchi,
37 ya tin dxihn tu gabia'garii gabahan ra' bwiinn nin guhchi, ¿ta nagahdxi gu'lda tu nin
baca'h guehtu Moisehs xcweenta la'n yaguichaa'h nin gurih bwehla? Ri'chi gudihdxyi
Dxiohs la'h ba, rahbi Ñi'h loh ba: "Na'h naan Xchiohs Abrahn, neezaa Xchiohs Isaac,
neezaa Xchiohs Jacobo."
38 Ni'chin nin ayi gaca Dxiohs xchiohsa bwiinnguuchi ra', mejor naa Ñi'h Xchiohs
bwiinn nabahan ra'.
39 Chi'chi rahbi ra' paaldaa mwehsu nin ruluu'yi xcweenta lehyi, rahbi ra' ba:
—Mwehsu, bwen gahca guñi' lu'h.
40 Zi'chi guñi' ra' ba laasii ayiru guhca ñinabadxyi'dxyi ra' ba xiicaru loh Ñi'h.

¿Chyu llii'n la'h Crixtu?
(Mt. 22-41-46; Mr. 12.35-37)

41 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Xamohda rñi' ra' ba Crixtu naa llii'n guehtu Davihd?
42 Laasii la'h gahca guehtu Davihd baca'h loh dxihtsi ra' nin laa Salmu:
Daada Dxiohs rahbi loh Daada nin rnabwa' na'h:
43 "Guzohba xlahdu nanchiin hastayi gadzihn dxyih nin gutsii'gahn garaa bwiinn nin
rdxyi'chinee yi'h tin gacabwa' ra' ba yi'h naa lu'h nin rnabwa' garaatii'."
44 Nee sidela la'h Crixtu naa Ñi'h llii'n Davihd, ¿xixnaa rahbi Davihd: "Crixtu guinabwa'
na'h"?

Badzii'ba Jesuhs duhlda yihca ra' mwehsu nin ruluu'yi lehyi
(Mt. 23.1-36; Mr. 12.38-40; Lc. 11.37-54)

45 Ya garaa ra' bwiinn cagaca'dxiahga ra' ba chin guñi' Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h,
rahbi Ñi'h:
46 —Gulgahcanasiin tin ayi gusagui'hi mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi la'h tu. Riuu'sto'
ra' ba rahcu ra' ba lahdxi nu'hla nin riuu' hasta yahnn ra' ba nee hasta ñaa' ra' ba tin
para guluu'yi bwiinn lasahca ra' ba nee xclaa'dzi ra'za ba garaa bwiinn ra' nin gadxa'ga
la'h ra' ba gucha'garwaa' naa ra' ba tin gahbi snuhn bwiinn: "Bwiinnlasahca ra' ba", ya
la'h ra' ba rdxi'hyi ra' ba pur yagaxiyi za'ca nin mahzi lasahca rzohba ra' ba la'n guido',
nee gahcaza hasta rahca guelwahw.
47 Neezaa rbwe'hellu'hu ra' ba yihdzi gunna'h viuhda ra' ya hohrachi gahca rñi'nee
ra' ba Dxiohs xchih tin guluu'yi bwiinn za'ca ra' ba. Per la'h ra' ba naa nin guixe'hla
Dxiohs ziroo'ru guelrzahcazii yihca ra' ñi'h.

21

Tuhbi gunna'h viuhda nin gulahchi guhn loh Dxiohs (Mr. 12.41-44)

1 Gaduhbi nuu Jesuhs la'n guido', basia'garii loh Ñi'h nez stuhbi lahdu, bwa'ha Ñi'h cagala'ha ra' bwiinn rricu mweeyi la'n alcansía ra' hasta rguu' bwiinn mweeyi guelguhn.
2 Neezaa tuhbi gunna'h viuhda bwa'ha Ñi'h, bala'ha chiohpa mweeyi ga'yu'hn la'n alcansía,
3 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—Guchiin nin rñi'n loh tu, gunna'h viuhda prohbi ca ziahanru mweeyi bala'ha que snuhn ra' bwiinn nin bala'ha ra' mweeyi,
4 laasii bwiinn rricu ra' chi mweeyizi nin ria'hancah bala'ha ra' ba la'n alcansia ya gunna'h ca garaa mweeyi nin nahpa ba bala'ha ba hasta nin ñio'h xquehta ba bala'ha ba.

Badi'hi Jesuhs rsohn cwih guido' roo' (Mt. 24.1-2; Mr. 13-1-2)

5 Ya nuu nuhn bwiinn nin cayuu'yidxyi'dxyi joosca xñah guido'roo' chi pur dxiah joosca ra' nin nuu tihxin neezaa cohsa lasahca ra' nin bagaa'da ra' bwiinn pur dzi'n nin rahca ri'chi, chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
6 —Zadzihn dxyih nin cwih garaa cohsa ra' nin caywa'ha tu. Nin tuhbi dxiah nin dzi'ba yihca lasaa' ayi dxia'hancaa.

Sehn ra' nin gaca chin ñichiloh guidxyiyuh (Mt. 24.3-28; Mr. 13.3-23)

7 Chi'chi gunabadxyi'dxyi xpwiinn ra' Ñi'h loh Ñi'h, rahbi ra' ba:
—Daada, mwehsu; ¿cuuca gaca ni'ca? ¿Xa naa sehn nin dxi' chin gaca cohsa ra' chi?
8 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Gulgahca nasiin tin ayi gusaa'n tu gusagui'hi bwiinn la'h tu, tin ziahan ra' bwiinn dxi', nnaa ra' ba: "Na'h naan Crixtu", per ayi chechiisto' tu xchi'dxyi ra' ba nee ayiza chena'hla tu la'h ra' ba,
9 nee chin dxihn tu cayahca guehrru ridxiinn lasaa' bwiinn ra', ayiza guidxyihbi tu laasii nahpa gaca dee' per nagahdxi gadzihn dxyih nin guiñihchiloh guidxyiyuh.
10 Ya zeezah cañi' Ñi'h loh ra' ba, rahbi Ñi'h:
—Nee zuca'nee tuhbi nasiohn la'h stuhbi nasiohn, neezaa tuhbi guihdxyi bwiinn chindxinee ra' ba stuhbi guihdxyi,
11 neezaa gaca lluhroo' neezaa chuu gubihn neezaa gueldxyihdxyi, cun llaa'ndxibaa' guluu'yiloh ra' cohsa nin guchihbi la'h ra' bwiinn, zwa'ha ra' ba sehnroo'.
12 Per galoh gaca garaa ra' cohsa ra' rii', ya zina'zu ra' ba la'h tu gusa'cazii ra' ba, neezaa zuti'dxi ra' ba la'h tu nez loh ra' bwiinn nin rnabwa' la'n guido' tin guunn bwiinn ra' chi guelguxchiisi la'h tu nee gusie'w ra' ba la'h tu la'n lahtsidxi'ba nee zutii'dxi ra' ba la'h tu loh ra' rrehyi cun loh ra' gubieerna pura riachiisto' tu xchi'dxyi'hn.
13 Yaca zahca tu garaa dee' chi'chi gaca guiñi' tu xchi'dxyi'hn loh ra' ba.
14 Ayi guunn tu ziahan lligaaba nasto' tu xa guiñi' tu loh ra' ba,
15 na'h gahca gu'nnasiinahn la'h tu cun dxyi'dxyi nin guiñi' tu, nee guni'hihn guelrah-cabwa' la'h tu tin gusie'w tu rwaa' chyuuchi'hzi nin guiñi' tohnta loh tu,
16 per hasta bwiinn xjwamihyi tu neezaa lasaa' tu, cun nin rucha'ga tu guiclaa'dzi chiinn ra' la'h tu nee zidxiinn ra' ba paaldaa tu.
17 Neezaa garaa ra' bwiinn guidxyiyuh guidxyi'chinee ra' la'h tu laasii riachiisto' tu xchi'dxyi'hn,
18 per ayi ñichloh nin tuhbi dxyichyihca tu,

19 nee sidela ayi cwe'hesto' tu xchi'dxyi Dxiohs zila'h tu loh duhlda tin guziaa tu dxibaa'.
20 'Ya chin gwa'ha tu ziahanroo' suldahdu rii gadiidxi guihdxyi Jerusalehn, chi'chi gacabwa' tu la'dxyih badzihn ñichilohon.
21 Ya chin gwa'ha bwiinn ra' gaca ni'chi, chi'chi nahpa guiria'h ra' bwiinn guihdxyi Judea yihdzi ra' ba guzee ra' ba loh dahan; ya bwiinn nin rii ra'la loh dahan ayiru guibia'garii ra' ba chegalli'hi ra' ba xixteenn ra' ba yihdzi ra' ba,
22 tin la'n dxyih ra' chi guunn Dxiohs jwiisi loh guidxyiyuh tin gaca ziga rñi' dxyi'dxyi nin caa loh xchihtsi Dxiohs.
23 Prohbi gunna'h ra' nin nu'a llii'n, prohbiza gunna'h ra' nin ca'ha bado' la'n dxyih ra' chi. Zwa'ha ra' ba guelnadxyi'bi duxa nin gaca cun bwiinn ra' nin rii Israel.
24 Nuu ra' ba gachi ra' ba loh guehrru, snuhn ra' ba guzee prehsu, guzee ra' ba garaa guihdxyi ziitu ra', ya bwiinnziitu ra' chuunaa ra' ba gaduhbi guihdxyi Jerusalehn hastayi gazaa' dxyih nin gabia'garii bwiinn Israel, chi'chi gare'h ra' ba.

Chin gabia'garii Bwiinn nin gaxe'hla Dxiohs stuhbi loh guidxyiyuh

25 Rahbiza Ñi'h:
—Chi'chi gaca ra' sehn loh gubihdxyi cun loh bwe'hw neezaa dxih nin nuu llaa'ndxibaa'; ya loh guidxyiyuh garaa ra' bwiinn guidxyihbi ra' ba laasii nin ayi gacabwa' ra' ba xa guunn ra' ba chin dxihn ra' ba cayuu'bwih taa'ha ñihsado' nee taantu jweersi nin rzihdzi cwidxyidxiah ñihsado'.
26 Ya bwiinn ra' zicahyi ra' ba saca nin gwa'ha ra' ba gaca loh guidxyiyuh neezaa saca nin gwa'ha ra' ba guiñi'bi garaa nin nuu llaa'ndxibaa'.
27 Ya chi'chi gwa'ha ra' ba gadzihna'hn ziga Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, dxie'ldahn la'n xcahyi cun gaduhbi guelrnabwa' nee cun tuhbi bacha'ha roo'.
28 Chin sa'loh gaca ra' cohsa ra' rii', ayi guidxyihbi tu; gulcwihsi, gulguia'ha nez guiya' tin lwehgusi gadzihn dxyih nin guzi'laa'dzi tu, ta'h tu loh duhlda.
29 Bwii'ydxyi'dxyi za Ñi'h stuhbi cweenta loh ra' ba, rahbi Ñi'h:
—Gulguia'ha loh tuhbi yahga ñiigu, neezaa loh garaa ra' yahga.
30 Chin gwa'ha tu la' ra' yahga cabwe'he bwii'ni'hn, la'h gahca tu gacabwa' tu lwehgusi gadzihn bwe'hw nin dxiaaba ñihsadxiah.
31 Zi'chi gahcaza chin gwa'ha tu la' ra' cohsa ra' rii' cayahca la'h gahca tu gacabwa' tu amweer gadzihn xquelrnabwa' Dxiohs.
32 Guchiin nin rñi'n loh tu, garaa ra' cohsa rii' gacan antes gachi ra' bwiinn nin nabahan ra' chieempa chi.
33 Dxibaa' cun guidxyiyuh ziñihchilohra'n, per xchi'dxyi'hn ayi ñichilohon.
34 'Gulgaca nasiin tin ayi guunn tu lligaaba ayi guxi'hn tu xjweersi tu loh guelree', loh guelrahw za'ca, neezaa lligaaba ziahan xteenn xica nin rchi'hn tu laasii sidela guunn tu squii' zina'zu dxyih chi la'h tu nee guunnan mahla la'h tu,
35 laasii zi'chi garia'caa dxyih chi loh garaa ra' bwiinn guidxyiyuh, ziga tuhbi traampa nin rie'w goolpi.
36 Ni'chin rñaan loh tu gulgaca nasiin. Ayi gucwe'za tu cwidxyi-guinaaba loh Dxiohs tin ta'h tu loh garaa nin gaca tin gacaza suh tu loh Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw.
37 Radxyii ruluu'yi Jesuhs la'h ra' bwiinn la'n guido'roo', ya gue'la riadxia'han Ñi'h hasta rwaa' dahan nin laa de los Olivo.
38 Ya guillii-guillii riah ra' bwiinn rsiiyigah rwaa' guido' chi tin ruca'dxiahga ra' ba nin ruluu'yi Ñi'h.

22

Bia'han dxyi'dxyi ra' ba xa guunn ra' ba tin guina'zu ra' ba Jesuhs (Mt. 26.1-5, 14-16; Mr. 14.1-2, 10-11; Jn. 11.45-53)

1 Ya la'h lañih paascu ze'gadzihn chin rahw ra' bwiinn Israel pahn nin ayi rahcacha'yi
cun levadura,
2 ya bwiinn ra' nin rnabwa' ra' la'h bixohza neezaa bwiinn ra' nin ruluu'yi xlehyi
Moisehs cadxi'hyi ra' ba xa guunn ra' ba tin chiinn ra' ba la'h Jesuhs laasii rdxyihbi ra'
ba bwiinn ra'.
3 Ya chi'chi guyuu'tii bwiinndxaaba nin laa Satanahs sto' Judas nin laa gahca Iscariote,
nee gahca la'h ba naa ba xpwiinn Jesuhs nin naa gadzi'h bichiohpa xpwiinn Ñi'h,
4 ya bwiinn chi gwaguihtsi loh ra' bixohza ra' nin rnabwa' loh ra' bixohza cun loh
ra' daada nin rnabwa' la'h guixa'ga ra' nin rahpa guido'. Guñi'nee Judas la'h ra' ba xa
guunn ba tin guti'dxi ba la'h Jesuhs loh ra' ba.
5 Chi'chi biahxi ra' ba ya guhdzi ra' ba loh Judas guica'ha ba nuhn mweeyi sidela
dxiu'n ba ntriehgu la'h Ñi'h pur mweeyi chi.
6 Chi'chi guzi'guehlda Judas ya guza'loh cadxi'hyi ba xa guunn ba guti'dxi ba la'h
Jesuhs loh ra' bwiinn chi mwedxi rala'n tin ayi gacabwa' ra' bwiinn.

Luulchima vehsa gudahwxchihnee Jesuhs la'h ra' xpwiinn Ñi'h
(Mt. 26.17-29; Mr. 14.12-25; Jn. 13.21-30; I Co. 11-23.26)

7 Badzihn dxyihlañih chin rahw ra' ba pahn nin ayi rahcacha'yi cun levadura bie'
rdxiinn ra' ba tuhbi lli'hyi ziga caa loh xchihtsi guehtu Moisehs,
8 chi'chi guxe'hla Jesuhs Pehdru cun Jwahn, rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Gulchegui'hnncha'yi xi guida'wxchih nu'h nin naa xchih pascu.
9 Chi'chi gunabadxyi'dxyi ra' ba loh Ñi'h, rahbi ra' ba:
—¿Canehza xclaa'dzi lu'h gachidi'hnncha'yi nu guelwahw?
10 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Chin chu'tii tu lahda guihdxyi, zadxa'ga tu tuhbi bwiinn nin nu'a tuhbi rii' ñihsa;
chi'chi chena'hla tu ba hasta dxiu'garii ba yihdzi ba,
11 chi'chi guinabadxyi'dxyi tu loh nin naan yihdzi Ñi'h, squii gahbi tu: "Nnaa Daada
Mwehsu: ¿Canehza ria'han cwaartu hasta gahwchihnee ba xpwiinn ba xchih pascu?"
12 Ya bwiinn chi lwehgusi guluu'yi ba hasta naa cwarturoo' nin nuu guiya' la'n naa
liistula. Ri'chi guiguihn tu nin guida'wxchih nu'h.
13 Ya chin badzihn ra' ba ri'chi, guyaa bare'caa garaatii' nin guhdzi Jesuhs la'nriila.
Chi'chi bwi'hnncha'yi ra' ba xchih pascu.
14 Ya chin badzihn hohra, badzihnnee Jesuhs spaaldaa xpwiinn Ñi'h chi'chi gurih ra'
ba gadiidxi mweella,
15 chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Blaaca nasaa cayahwxchihneen la'h tu xchih pascu antes que na'h sacaziin cun
gachi'hn,
16 nen xñaxgaa'hn loh tu ayiru gabia'garii gahwne'hn la'h tu xchih pascu galoh
gadzihn dxyih gacan loh xquelrnabwa' Dxiohs.
17 Chi'chi guca'ha Ñi'h tuhbi copa vihnnu, badi'hi Ñi'h guelzuxchilli loh Dxiohs, chi'chi
rahbi Ñi'h:
—Gulguee' dee' gulchi'zi gahcan loh lasaa' tu,
18 nen ñaan loh tu ayiru gabia'garii guee'neen la'h tu ñihsa uhva stuhbi galoh nin
gadzihn xquel rnabwa' Dxiohs.
19 Chi'chi guca'ha gahca Ñi'h tuhbi pahn, badi'hi Ñi'h guelzuxchilli loh Dxiohs,
hohrachi gutaa'ha Ñi'hn, gudxi'zi Ñi'hn loh ra' ba, chi'chi rahbi Ñi'h:
—Dee' naa ziga ti'xihn nin guti'dxi'hn loh guelguhchi xcweenta tu, ya squii' gahca
guunn tu tin dxiagannasto' tu na'h.
20 Zi'chi gahcaza bwi'hnnee Ñi'h copa chin guluhlla gudahwxchihnee Ñi'h la'h ra' ba,
rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Vihnnu nin nuu la'n copa rii' naa ziga rihn nin nuu'huhn, nin guixi'hihn chin chiinn ra' ba na'h xcweenta tu, tin zi'chi gaca dxyi'dxyicuubi nin gusia'han Dxiohs cun bwiinn ra' nin bibwi'hira'la.
21 Yannah gulguia'ha la'naa bwiinn nin gutoo' na'h dzi'banee naa'hahn loh mweella rii',
22 nee guchii nahpa guti'dxiloon trabahjw duxa, laasii naan Bwiinn nin guxe'hla Dxiohs nahpa zare'caa garaa nin caa loh xchihtsi Dxiohs, ¡per prohbiza bwiinn nin gutoo' na'h!
23 Chi'chi guzo'baloh canabadxyi'dxyi loh lasaa' ra' ba, rahbi ra' ba:
—¿Chyuni'ca guunn zi'ca?

Cayuu'yidxyi'dxyi ra' ba chyuni'ca naa bwiinn nin mahzi lasahca

24 Neezaa guza'loh cayuu'yidxyi'dxyi ra' ba xcweenta chyu mahzi lasahca loh ra' ba;
25 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Rehyi ra' nin rnabwa' loh ra' bwiinn nin ayi naa bwiinn Israel ruhnn nayaachi ra' ba nee xclaa'dzi ra' ba guiñi' xpwiinn ra' ba loh ra' ba: “Bwiinn za'ca lu'h”,
26 per la'h tu ayi gaca tu zi'chi, sino que nin mahzi lasahca loh tu ayi chi'hyi ba guiñi' za'ca bwiinn xcweenta ba; mejor gusa'n ba zigachi'hzi guiñi' bwiinn loh ba, nee nin mahzi rnabwa' nahpa gaca ba ziga mooza tin mahziru gacanee ba lasaa' ba.
27 ¿Cuunn nin mahzi lasahca; ta bwiinn nin rzohba loh mweella rahw o bwiinn nin razi'laa'dzi guelwahw? ¿Tayigah guchiidxi'h bwiinn nin rzohba loh mweella? Per na'h nicala rnabwa'n loh tu per la'ndxa'ga zigazi tuhbi bwiinn nin rni'hi xi rahw tu.
28 La'h tu naa tu bwiinn ra' nin bia'hanee na'h gaduhbi gudi'dxi'hn trabahjw nin gudi'dxi'hn,
29 ni'chin nin guni'hihn guelrnabwa' la'h tu ziga bani'hi Xpaa'nñin na'h,
30 tin gahw tu guee tu cwih tu loh xmwee'llahn llaa'n dxibaa', soobaa gahca tu loh yagaxiiyi bwiinn nin rnabwa' tin guunn tu guelguxchiisi loh gadzi'h bichiohpa cwa'h xjwamihyi Israel.

Basia'han Jesuhs dxyi'dxyi guiñi' Pehdru ayi nu'nbwa'tii' bi la'h Ñi'h

31 Chi'chi rahbi Jesuhs loh Simohn:
—Simohn, Simohn; la'bwiinndxaaba nin laa Satanahs gunaaba yi'h tin tsiibi ba yi'h zigazi rbi'bi llooba chin nuu'hun deh,
32 per na'h la'n gunaaba loh Dxiohs pur yi'h tin ayi cwe'hesto' lu'h xchi'dxyi Dxiohs, ya chin gabia'garii lu'h loh Dxiohs, chi'chi gacanee ra' lu'h lasaa' lu'h tin dxia'hannee ra' ba xchi'dxyi Dxiohs.
33 Chi'chi rahbi Pehdru loh Ñi'h:
—Daada, la'nzuu liistula tin dxie'wne'hn yi'h, nicala gachiza nu'h.
34 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Pehdru, nnah gahca ñaan loh lu'h galoh guca'yahnn dxiidxinguhla, guiñi' lu'h mas chohnna bweelta ayi nu'mbwa'tii' lu'h na'h.

Amweerla gadzihn hohra nin tiidxi Jesuhs trabahjw

35 Chi'chi gunabadxyi'dxyi Jesuhs loh ra' ba, rahbi Ñi'h:
—Chin guxe'hla'hn la'h tu bagaluu'yi tu la'h ra' bwiinn xchi'dxyi Dxiohs, ayi gwanee tu buxa, nin dxihdximweeyi nin tuhbi tahgaza tahba tu, ¿ta guyuu' xiilla bia'dxyi tu?
Chi'chi rahbi ra' ba:
—Lliitii'.
36 Chi'chi rahbi Ñi'h:
—Per nnah ñaan loh tu, nin nahpa buxa, chenee ban; nin nahpa dxihdximweeyi, cheneezaa ban; nin ayi nahpa spahda, gutoo' ba xchiquehta ba tin si' ba tuhbin;

37 tin rñaan loh tu nahpa gaca ziga caa loh Xchihtsi Dxiohs pur na'h; rñi' dxyi'dxyi ra' chi: "Bati'dxi ra' ba la'h ba hasta nuu ra' bwiinn mahla." Garaa nin caa loh xchihtsi Dxiohs pur na'h nahpa gacan.

38 Chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:

—Daada, rii' la'chiohpa spahda nuu'.

Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Cun sola ni'casi zahlda, ayi xchi'hn ziahan.

Gudihdxyi-gunaaba Jesuhs loh Xtaada Ñi'h loh weerta nin laa Getsemanii (Mt. 26.36-46; Mr. 14.32-42)

39 Chi'chi biria'h Jesuhs zee Ñi'h loh dahan nin laa Olivo laasii zi'chi naa xcostumbre Ñi'h zena'hlagah xpooxtla Ñi'h la'h Ñi'h,

40 ya chin badzihn ra' ba ri'chi, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Gulguinaaba loh Dxiohs tin ayi gusagui'hi bwiinndxaaba la'h tu.

41 Chi'chi biria'caa Jesuhs tuhbi lahdu hasta rii ra' ba, zigachi'h hasta radzihn tuhbi dxiah nin ruca'h bwiinn, chi'chi bazu'nllihbi Ñi'h ri'chi tin gudihdxyi-gunaaba Ñi'h loh Xtaada Ñi'h nin naa Dxiohs,

42 squii':

—Paah, ¿tayi gaca gucha'h xigaaba lu'h tin guhlda'h lu'h na'h loh trabahjw duxa nin guti'dxiloon? Per sidela ayi nuu'hun, ayiza xi ruhnn ti'dxi'hñin.

43 Chi'chi baluu'yiloh tuhbi aanjla nin guxe'hla Xtaada Ñi'h tin gacanee Ñi'h la'h Jesuhs guunn Ñi'h waanta guti'dxiloh Ñi'h trabahjw chi,

44 ya pur taantu nin cadii'dxi Ñi'h trabahjw, ni'chin nin mahzi cabwihdxyi Ñi'h loh Xtaada Ñi'h nee taantu nin cayahcana'yi Ñi'h pur gota ñihsa cayaaba loh yuh gota chi rñahan ziga rihn.

45 Ya chin guya'loh gudihdxyi-gunaaba Ñi'h loh Xtaada Ñi'h, chi'chi gwasu'nchii Ñi'h tin gwaguia'ha Ñi'h cuun ra' xpwiinn Ñi'h, ya chin badzihn Ñi'h ri'chi bwa'ha Ñi'h la' ra' ba na'xgahsi pur guelnalaasa nin nuu sto' ra' ba,

46 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—¿Xixnaa na'xgahsi tu? Gulchestii gulguinaaba loh Dxiohs tin ayi gusagui'hi bwiinndxaaba la'h tu.

Chin bina'zu Jesuhs (Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Jn. 18.2-11)

47 Gaduhbi cañi' gahca Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h, badzihn ziahan bwiinn hasta rii ra' ba, delanta loh ra' ba ñiidxiuu tuhbi bwiinn nin laa Judas xpwiinn gahca Jesuhs la'h ba, chi'chi gwabiiga ba hasta zuu Jesuhs tin bacha'garwa' ba loh Ñi'h.

48 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:

—Judas, ¿ta pur tuhbi behsu rii' riu'n lu'h ntriehgu Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw loh ra' bwiinn rii'?

49 Ya chin bwa'ha ra' xpwiinn Ñi'h nin rii gadiidxi Ñi'h nin cayahca ri'chi, chi'chi gunabadxyi'dxyi ra' ba loh Jesuhs, rahbi ra' ba:

—Daada, ¿ta zadi'higoolpi nu la'h ra' bwiinn ca cun spahda?

50 Chi'chi bachyuu'ga tuhbi xpwiinn Jesuhs dxiahga tuhbi xmooza bwiinn nin rnabwa' loh ra' bixohza, bachwa'ha ba tuhbi lahdu dxiahga derehchu bi,

51 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h:

—¡Gulgasaa'n ba! ¡Cun sol ni'ca!

Chi'chi badxi'hyi Jesuhs dxiahga mooza chi bachi'dxu Ñi'hn talgu'nsi biaca za'can,

52 chi'chi guñi' gahca Jesuhs loh ra' bwiinn nin rnabwa' loh ra' bixohza neezaa bwiinn
ra' nin naa guixa'ga xteenn guido' neezaa bwiinnguuhla ra' nin ze' tin chenee ra' ba la'h
Ñi'h, rahbi Ñi'h:
—Xluu'yi nee spahda cun garrohta nu'a tu ze' tu ziga chin guina'zu tu tuhbi guba'n,
53 ¿xixnaa chin guyu'ne'hn la'h tu la'n guido' garaa dxyih ayi guna'zu tu na'h?, per
nnahyi biga'ha xohra tu guunn tu nin xclaa'dzi bwiinndxaaba gaca.

Guhdzi Pehdru ayi nu'nbwa'tii' bi Jesuhs (Mt. 26.57-58, 69-75; Mr. 14.53-54, 66-72; Jn. 18.12-18, 25-27)

54 Chi'chi guna'zu ra' ba la'h Jesuhs tin zenee ra' ba la'h Ñi'h yihdzi bixohza nin
rnabwa' loh garaa ra' bixohza, cun nee Pehdru na'hlazihtu la'h ra' ba,
55 ya chin badzihn ra' ba ri'chi, chi'chi gulahchi ra' ba dxih gadiidxin tin babihdxyi ra'
ba; nee Pehdru dxa'ga loh ra' ba.
56 Ya chin bwa'ha tuhbi gunna'h nin ruhnn dzi'n ri'chi zohba gabihdxyi Pehdru,
chi'chi bwa'ha-bwa'ha bi loh Pehdru, chi'chi rahbi bi:
—¡Nee ndxi'hw rii' naa xpwiinn Jesuhs!
57 Per Pehdru ayi gudxixtee' bi nu'nbwa' bi Jesuhs, rahbi bi:
—Gunna'h, ayi nu'nbwa'n ba.
58 Ya snuhnsi rahca, guriin bwiinn laga'h nin bwa'ha la'h Pehdru, chi'chi rahbi ba:
—¡Cun neezaa lu'h naa tuhbi ra' xpwiinn Jesuhs!
Per Pehdru rahbilaga'h ba:
—Ñaan loh lu'h daada, ayi needxi'hn naan xpwiinn ba.
59 Ya guhca mahs tuhbi hohra badzihn stuhbi bwiinn guza'loh cañi' ba, rahbi ba:
—¡Guchiin, nee bwiinn rii' guyu'nee ba nen cun neezaa laasii naa ba tuhbi bwiinn
Galilea!
60 Chi'chi rahbi Pehdru loh ba:
—Per daada, ¡ayi rahcabwa'n xini'ca nugaze'ta lu'h!
Ya hohra gahca nin cañi' Pehdru baca'yahnn tuhbi dxiidxinguhla,
61 chi'chi basia'garii loh Jesuhs bwa'ha Ñi'h loh Pehdru, chi'chi bagannasto' Pehdru
dxyi'dxyi nin guñi' Jesuhs loh ba: “Galoh nin guca'yahnn dxiidxinguhla nnadxyih, guiñi'
lu'h loh ra' bwiinn chohnna bweelta gahbi lu'h ayi nu'nbwa'tii' lu'h na'h”,
62 chi'chi baria'h Pehdru guza'loh cayu'n bi nalaasa duxa.

Guñi'yah ra' ba la'h Jesuhs (Mt. 26.67-68; Mr. 14.65)

63 Ya bwiinn ra' nin canee la'h Jesuhs guza'loh cagallihdzinee ra' ba la'h Ñi'h neezaa
cagadi'higoolpi ra' ba la'h Ñi'h,
64 neezaa basie'w ra' ba loh Ñi'h chi'chi gudahpa ra' ban, rahbi ra' ba:
—Pwihsi yi'h ziga naa lu'h Crixtu, ¡guhcabwa' chyuñin nin gudahpa loh lu'h!
65 Neezaa caguii xa'ta ra' ba loh Ñi'h cañi'yah duxa ra' ba la'h Ñi'h.

Gwanee ra' ba Jesuhs loh bixohza ra' tin guunn ra' ba guelguxchiisi xcweenta Ñi'h (Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Jn. 18.19-24)

66 Ya chin barah gue'la, badiaa'ha ra' bwiinnguuhla nin rnabwa' neezaa bwiinn ra'
nin rnabwa' loh bixohza ra' neezaa bwiinn ra' nin ruluu'yi xlehyi Moisehs; gwanee ra'
ba la'h Jesuhs, chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:
67 —Sidela guchii lu'h naa lu'h Crixtu, chixtee' lu'h loh nu.
Chi'chi guñi' Jesuhs loh ra' ba, rahbi Ñi'h:
—Sidela guiñaan, “Uhn”, ayi chechiisto' tu na'h;
68 ya sidela guina'badxyi'dxyi'hn loh tu, ayi gusia'garii tu dxyi'dxyi,

69 per deznnah la'Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw soobaa nehz lahdu derehchu cwee' Dxiohs nin nuu llaa'ndxibaa'.
70 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi garaa ra' ba, rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—¿Tayichi'h naa lu'h Llii'n Dxiohs?
Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—La'h gahca tu nnah tu naan zi'chi.
71 Chi'chi la' gahca ra' ba rahbi loh lasaa' ra' ba:
—¿Xi xclaa'dzi tu nnah? Ayiru xchi'hn guiñi'ru bwiinn ca laasii la'h gahca nu'h bihn nu'h dxyi'dxyi ra' nin guñi' ba, ¡ya dxyi'dxyi chi gahca guunn guelguxchiisi la'h ba!

23

Jesuhs delaanta xquelrnabwa' Pilahtu
(Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Jn. 18.28-38)

1 Chi'chi gwasu'nchii garaa ra' ba tin gwanee ra' ba Jesuhs loh Pilahtu.
2 Ya chin badzihnnee ra' ba Jesuhs ri'chi, guza'loh cagaca'chiah ra' ba la'h Jesuhs, rahbi ra' ba:
—Bwiinn rii' bachina'zu nu laasii cagasagui'hi ba ziahanroo' ra' bwiinn, nee rahbi ba ayi nahparu chyu gachidxihlli mweeyi xteenn impweestu loh Rehyi César, nee rahbiza ba naa ba Crixtu zigazi Rehyi loh ra' bwiinn Israel.
3 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi Pilahtu loh Jesuhs, rahbi ba:
—¿Ta yi'h naa lu'h xrrehyi ra' bwiinn Israel?
Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Zi'chi, yi'h gahca guñi' lu'hn.
4 Chi'chi rahbi Pilahtu loh ra' bwiinn nin rnabwa' la'h ra' bixohza cun loh ra' garaa ra' bwiinn nin rii ri'chi:
—Ayi rdxeela'hn nin tuhbi xtuhlda bwiinn rii'.
5 Per la'h ra' ba cun mahziru jweersiroo' rahbi ra' ba:
—Garaa ra' bwiinn Judea cayuu'yitii loh dxyi'dxyi dxixi'hw nin rluu'yi ndxi'hw rii'. Guzohbaloh cagaluu'yi ba dxyi'dxyi xihn ra' loh guihdxyi Galilea, nee nnah la'ba ze'laga'h rii'.

Seguihdu gwah Jesuhs loh xquelguxchiisi Herodes

6 Ya chin bihn Pilahtu garaa dee', chi'chi gunaabadxyi'dxyi ba rahbi ba:
—¿Ta bwiinn Galilea bwiinn rii'?
7 Chi'chi rahbi ra' ba:
—Uhn, bwiinn Galilea ba.
Ya chin bihn Pilahtu bwiinn Galilea Ñi'h, chi'chi guxe'hla Pilahtu la'h Jesuhs loh Herodes tin guunn ba guelguxchisi xcweenta Jesuhs, laasii Herodes naa gobernador guihdxyi Galilea, nee la'n dxyih ra' chi gahca badzihn Herodes guihdxyi Jerusalehn.
8 Ya seguihdu badzihnnee ra' ba Jesuhs hasta badzihn Herodes loh guihdxyi Jerusalehn, ya chin bwa'ha Herodes la'h Jesuhs, biahxi Herodes laasii dez cadxyih xclaa'dzi ba gwa'ha ba la'h Jesuhs laasii bihn ba ruhnn Jesuhs ziahan milahgru ra', ya xclaa'dzi duxa ba gwa'ha ba guunn Jesuhs milahgru ra'.
9 Ya ziahanroo' dxyi'dxyi gunaabadxyi'dxyi Herodes loh Jesuhs ya nin tuhbi dxyi'dxyi ra' chi ayi guñi' Jesuhs.
10 Neezaa jefe ra' nin rnabwa' la'h ra' bixohza rii ri'chi cun mwehsu ra' nin ruluu'yi lehyi, dee ra' nin cagaca'chiah la'h Jesuhs.
11 Ya seguihdu Herodes cun xsuldahdu ba bwi'hnn ra' ba buhrla la'h Jesuhs gudzihtanee ra' ba la'h Ñi'h chi'chi bagahcu ra' ba la'h Jesuhs tuhbi lahdxi za'ca ziga nin rahcu tuhbi rrehyi, ya seguihdu gahca guxe'hla laga'h Herodes la'h Jesuhs loh xquelguxchiisi Pilahtu stuhbi.

12 Dxyih gahca chi biahca Pilahtu xamihgu Herodes nee galoh bidxyi'chinee lasaa' ra' ba.

Gunaaba ra' ba guca'h Pilahtu la'h Jesuhs loh cruhzi (Mt. 27.15-26; Mr. 15.6-15; Jn. 18.39-19.16)

13 Chi'chi batiaa'ha Pilahtu jefe ra' nin rnabwa' la'h ra' bixohza cun guxchiisi ra' nin rnabwa' cun garaa ra' bwiinn guihdxyi Jerusalehn chi,
14 chi'chi rahbi Pilahtu loh ra' ba:
—La'h tu bie'nee tu bwiinn rii' loon, nnaa tu ziahanroo' bwiinn cagaluu'yi ba dxyi'dxyi xihn ra'; per bwa'halohza tu delaanta loh tu gunaabadxyi'dxyi'hn cohsa ra' nin nnaa tu cayuhnn ba, per nnah bwa'ha tu ayi xi duhlda nahpa ba cun xcweenta ra' cohsa nin rca'chiah tu la'h ba,
15 nin Herodes ayi bidxeela xtuhlda bwiinn rii', ni'chin nin rñi'n loh tu ayi xi duhlda nahpa ba para gachi ba.
16 Ni'chin nin mejor guinabwa'n guicahyahgazi ba cun cwaarta, chi'chi guhlda'hn ba.
17 Ya garaa yihza nin rahca lañih pascu ruta'h Pilahtu tuhbi bwiinn nin ñe'w.
18 Per la'h ra' ba tuhbisi guñi' garaa ra' ba jweersi, rahbi ra' ba:
—¡Gudxiinn la'h Jesuhs bachi'h balda'h Barrabahs!
19 Barrabahs rii' bie'w ba la'n lahtsidxi'ba laasii gudxihndxinee ba suldahdu romanu ra' nin rii guihdxyi chi nee naaza ba tuhbi bwiinn nin rdxiinn bwiinn.
20 Ya guclaa'dzi Pilahtu ñulda'h ba la'h Jesuhs, ni'chin guñi' ba stuhbi,
21 per la'h ra' bwiinn ziahan chi mahziru jweersiroo' rahbi ra' ba:
—¡Baca'h ba loh cruhzi!, ¡baca'h ba loh cruhzi!
22 Ya chin biohnna bweelta rñi' Pilahtu loh ra' ba, rahbi ba:
—¿Per xi mahla cayuhnn ba? Ayi xi xtuhlda ba rdxeela'hn para gachi ba loh dxyi'dxyi ra' nin rna'badxyi'dxyi'hn loh ba, ni'chin nin guinabwa'n guicahyahgasi ba cun cwaarta, chi'chi guhlda'hn ba.
23 Per la'h ra' ba mahziru jweersiroo' cabwihdxyidxiah ra' ba tin canaaba ra' ba guicah Ñi'h loh cruhzi, ya taantu nin rbwihdxyidxiah ra' ba hasta que no bwi'hnn ra' ba gahn nin guclaa'dzi ra' ba,
24 chi'chi bidxa'h xigaaba Pilahtu ya gunabwa' ba gucah Jesuhs loh cruhzi ziga gunaaba ra' bwiinn Israel chi,
25 ya mejor balda'h ba la'h Barrabahs la'n lahtsidxi'ba, ya chi'chi bwi'hnn Pilahtu ziga guclaa'dzi ra' bwiinn Israel ra' chi basa'cazii ba la'h Jesuhs gudxiinn ba la'h Ñi'h loh cruhzi.

Chin gucah Jesuhs loh cruhzi (Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Jn. 19.17-27)

26 Chin zenee ra' ba Jesuhs guicah loh cruhzi, chi'chi guna'zu ra' ba tuhbi bwiinn Cirene nin laa Simohn, gue'du zie' ba gwah ba dahan, ya basagu'a ra' ba la'h ba cruhzi ya na'hla ba la'h Jesuhs
27 cun neezaa ziahan bwiinn. Ya lahdaa ra' bwiinn ziahan chi guyuu' paaldaa ra' gunna'h nin ru'n ra' laasii riaa ra' ba la'h Jesuhs,
28 chi'chi basia'gariiloh Jesuhs bwa'ha Ñi'h loh ra' ba, chi'chi rahbi Ñi'h:
—Gunna'h Jerusalehn ra', ayi ru'n tu pur na'h; guldxi'n pur la'h gahca tu neezaa pur llii'n ra' tu,
29 laasii zi' dxyih nin guiñi' ra' bwiinn: "Riahxi ra' gunna'h ra' nin ayi riuu' llii'n Ñi'h, nee riahxiza gunna'h ra' nin ayi rudi'hi duuda guee llii'n Ñi'h",
30 ya ziza'loh guiñi' ra' bwiinn loh dahan ra': "Guldxiaaba yihca nu", ya loh ra' lohmma gahbi ra' ba: "Gulu'la'n la'h nu",

31 laasii sidela squii' ruhnnee ra' ba na'h nin naa ziga tuhbi yahga nabahan, ¿xallachi'h
la'h tu xa gunnee ra' ba naa tu ziga tuhbi yahgabihdzi?
32 Neezaa chiohpa bwiinn mahla zenee ra' ba tin gachi ra' ba tuhbisi cun Jesuhs.
33 Ya chin badzihnnee ra' ba Jesuhs tuhbi lahta nin laa yihca bwiinnguuchi, ri'chi
baca'h ra' ba la'h Ñi'h loh cruhzi cun schiohpa bwiinn mahla chi; tuhbi ba lahdu
derehchu stuhbi ba lahdu rrabwehsa.
34 Ya chin cagaca'h ra' ba Jesuhs loh cruhzi, chi'chi guñi' Jesuhs rahbi Ñi'h:
—Paah, basia'pitii xtuhlda bwiinn ra' rii' laasii ayi gaann ra' ba xiñin cayuhnn ra' ba.
Ya loh xahba Jesuhs gudzihta ra' suldahdu chi baraja tin basaa' ra' ba sweerta tin
guiga'zi xahba Jesuhs guica'ha ra' ba
35 ya ziahan ra' bwiinn rii ri'chi riiywa'ha cacaa Jesuhs loh cruhzi, ya hasta bwiinn ra'
nin rnabwa' la'h ra' ba cagallihdzinee ra' ba la'h Jesuhs, rahbi ra' ba:
—Balda'h ba paaldaa bwiinn loh ziahan cohsa galoh yannah ¡guhlda'h ba la'h gahca
ba sidela guchii ba naa ba Crixtu nin guxe'hla Dxiohs!
36 Neezaa ra' suldahdu bwi'hnn buhrla la'h Ñi'h yaque caa Ñi'h loh cruhzi badi'hi ra'
ba vihnnu naltaa gwaa' Jesuhs.
37 Chi'chi rahbi ra' ba loh Jesuhs:
—Sidela guchii lu'h naa lu'h xrrehyi ra' bwiinn Israel, ¡balda'h yi'h gahca!
38 Ya letra nin gu cah yihca xcruhzi Jesuhs caa'han cun dxyi'dxyi griegu, dxyi'dxyi
latihn, cun neezaa dxyi'dxyi hebreu ya rñi'n squii: “Dee' naa xrrehyi bwiinn Israel.”
39 Ya tuhbi bwiinn mahla nin caa loh stuhbi cruhzi guñi' tohnta ba loh Jesuhs, rahbi
ba:
—Sidela guchii lu'h naa lu'h Crixtu, balda'h yi'h gahca nee guhlda'hza lu'h la'h nu.
40 Chi'chi guñi' stuhbi bwiinn mahla nin caa stuhbi lahdu cwee' Jesuhs, rahbi ba loh
xcompañeru mahla ba chi:
—¿Tayi rdxyihbi lu'h Dxiohs nee gu rwa'ha lu'h amweerla gachi lu'h pur xtuhlda lu'h?
41 Bayi la'h nu'h rga'ha cayahca nu'h caxchihgu ruhnn merehsan la'h nu'h tin
gachidxihlli nu'h garaa nin bidi'hnn nu'h; per bwiinn rii ayi xi cohsa dxaaba bwi'hnn
ba.
42 Chi'chi rahbi ba loh Jesuhs:
—Jesuhs, baza'sto' lu'h na'h dxyih nin so'baloh guinabwa' lu'h.
43 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Guchiin nin ñaan loh lu'h, desde nnadxyih gahca chene'hn yi'h para llaa'ndxibaa'.

Hohra nin guhchi Jesuhs
(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Jn. 19.28-30)

44 Guhcan zigachi'h laa'yidxyih, hohrachi gahca bi' tuhbi gue'la gaduhbitii'
guidxyiyuh hasta xcachohnna gudxyih bia'ñih.
45 Bacahyi loh gubihdxyi ya lahdxi roo' nin za'bi la'n guido'roo' galaayi la'n hasta
nadaa cun hasta naa nadaa duxa biga'llun desde guiya' hasta la'n gueeta ya guhcan
chiohpa taa'ha.
46 Chi'chi guñi' Jesuhs jweersiroo' rahbi Ñi'h:
—¡Paah, loh naa si lu'h ruti'dxi'hn xaa'lmahn!
Guya'lohsi guñi' Ñi'h zi'chi, lwehgusi guhchi Ñi'h.
47 Ya chin bwa'ha capitahn nin rnabwa' la'h ra' suldahdu nin zuu ri'chi xi guhca,
chi'chi guza'loh cañi' za'ca ba pur Dxiohs, rahbi ba:
—Guchii bwiinn ca, ayi xtuhlda ba.
48 Ya garaa ra' bwiinn nin rii ri'chi, chi'n bwa'ha ra' ba xi guhca lwehgu gubia'garii
ra' ba para yihdzi ra' ba ziaadxinnaa sto' ra' ba laasii taantu balaasa duxasto' ra' ba la'h
Jesuhs.

49 Ya garaa raˈ bwiinn nin biuˈnbwaˈ laˈh Jesuhs cun gunnaˈh raˈ nin gwanaˈhla laˈh Jesuhs desde chin guzoˈbaloh cagaluuˈyi Ñiˈh xchiˈdxyi Dxiohs nez Galilea, ya zihturooˈ riiˈ raˈ ba tin riiywaˈha raˈ ba garaa cohsa raˈ nin cayahca.

Chin bigaˈtsi Jesuhs
(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Jn. 19.38-42)

50 Nee guyuuˈ tuhbi bwiinn zaˈca nin laa Joseh, xnehza nabahan ba loh xquelrnabwaˈ Dxiohs, bwiinn guihdxyi Arimatea ba, neezaa dxaˈga ba loh raˈ bwiinn nin rnabwaˈ laˈn guidoˈroo xteenn raˈ bwiinn Israel.
51 Joseh riiˈ cabweeza ba gadzihn xquelrnabwaˈ Dxiohs, niˈchin nin ayi guhca xigaaba ba tuhsi cun loh xigaaba snuhn raˈ bwiinn dziˈbaloh chi nin gunabwaˈ guhchi Jesuhs.
52 Chiˈchi gwah Joseh loh Pilahtu tin gwaganaaba ba siˈguehlda Pilahtu gutehta raˈ ba bweˈltihxi Jesuhs loh cruhzi.
53 Ya chin guyaˈloh batehta ba bweˈltihxi Ñiˈh loh cruhzi, chiˈchi batuˈbi ban laˈn tuhbi sabna ya bacaˈtsi ban laˈn tuhbi baˈ dxiah hasta nagahdxi chyu bwiinn guigaˈtsi.
54 Deeˈ guhca hohrapaˈ nin zohbayaˈzi gubihdxyi, ya dxyih chi naa dxyih nin rguˈguihn raˈ bwiinn Israel para dxyih nin ruziˈlaaˈdzi raˈ ba.
55 Ya gunnaˈh raˈ nin zeˈnee Jesuhs desde Galilea, bwaˈha raˈ ba rwaaˈ baˈ hasta bigaˈtsi Jesuhs tin bwaˈha raˈ ba xa forma guhta bweˈltihxi Ñiˈh laˈn baˈ.
56 Ya chin gubiaˈgarii raˈ gunnaˈh chi para yihdzi raˈ ba chiˈchi bwiˈhnnchaˈyi raˈ ba cwaˈn raˈ nin xchiaˈha nahxi neezaa nin naa ziga zah nin xchiaˈha nahxi tin ñigaˈbi raˈ ban tihxi guetaguhla. Ya chin guyaˈloh bwiˈhnn raˈ ba gahn bwiˈnnchaˈyi raˈ ba perfume raˈ chi, chiˈchi baziˈlaaˈdzi raˈ ba ziga caa loh xlehyi Moisehs guunn raˈ ba.

24

Jesuhs babahn loh guelguhchi
(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Jn. 20.1-10)

1 Ya dumingu rsiyidoˈ gwah raˈ gunnaˈh chi rwaaˈ baˈ hasta bigaˈtsi Jesuhs, ya zenee raˈ ba cwaˈn nahxi nin bwiˈhnnchaˈyi raˈ ba tin ñidaˈbin tihxi Jesuhs laˈn baˈ chi.
2 Nee chin badzihn raˈ ba rwaaˈ baˈ chi, bwaˈha raˈ ba laˈdxiah nin ñeˈw rwaaˈ baˈ zuucaa tuhbi lahdu;
3 ya chiˈchi gudxihxiloh raˈ ba laˈn baˈ, per ayila xi bweˈltihxi Jesuhs bwaˈha raˈ ba.
4 Ya bidxyihbi duxa raˈ ba hasta guñihchi cweenta raˈ ba nin ayi rahcabwaˈ raˈ ba xa guunn raˈ ba, ya tuhbisi goolpi baluuˈyiloh chiohpa ndxiˈhw nin nahcu lahdxi nin rcaˈbachaˈha zunchii raˈ ba gahxu loh raˈ gunnaˈh chi,
5 ya laˈh raˈ gunnaˈh chi de taantu bidxyihbi duxa raˈ ba hasta loh yuh guhtagurloh raˈ ba taantu guelnadxyihbi duxa, chiˈchi rahbi raˈ ndxiˈhw raˈ chi:
—¿Xixnaa radxiˈhyi tu bwiinn nabahan loh bwiinn guuchi?
6 Ayi Ñiˈh riiˈ, laˈÑiˈh babahn loh bwiinnguuchi. Gulgasahnnastoˈ tu dxyiˈdxyi nin guñiˈ Ñiˈh loh tu chin nuu gahca tu guihdxyi Galilea;
7 gunnah Ñiˈh loh tu nahpa zidxiinn raˈ bwiinnduhlda laˈh Lliiˈn Dxiohs nin naa ndxiˈhw, ya chin dxiohnna dxyih guhchi Ñiˈh zabahn Ñiˈh loh raˈ bwiinnguuchi.
8 Chiˈchi bagannastoˈ raˈ gunnaˈh chi dxyiˈdxyi nin guñiˈ Jesuhs loh raˈ ba,
9 ya chiˈchi babii raˈ ba rwaaˈ baˈ, ya chin bwaa raˈ ba hasta nuu zatsiˈh bituhbi xpooxtla Jesuhs cun snuhn lasaaˈ raˈ ba guhdzi raˈ gunnaˈh chi garaa nin guñiˈ ndxiˈhw raˈ chi loh raˈ ba.
10 Ya gunnaˈh raˈ nin baganee dxyiˈdxyi raˈ chi loh raˈ pooxtla naa María Magdalena cun Jwahna cun neezaa María xnaan Jacobo cun spaaldaa raˈ gunnaˈh nin gwanee raˈba.
11 Per bwiinn raˈ nin naa xpooxtla Jesuhs bwiˈhnn raˈ ba lligaaba rñiˈxihnraˈzi gunnaˈh raˈ chi, ya ayi gwachiistoˈ raˈ ba xchiˈdxyi raˈ ba.

12 Ya seguihdu chin bihn Pehdru dxyi'dxyi ra' chi biria'hgallu'n ba zeguia'ha ba hasta biga'tsi Jesuhs, ya chin badzihn Pehdru rwaa' ba' chi, guyu'tii ba, chi'chi bwa'ha ba la'lahdxi ra' chi na' tuhbi lahdu, chi'chi ziaa ba para hasta nuu ba cun lligaaba xcweenta nin bwa'haloh ba ri'chi.

Xcweenta nin guhca loh neziuh nin zee para guihdxyi Emaús
(Mr. 16.12-13)

13 Nee dxyih chi gahca zee ra' chiohpa xpwiinn Jesuhs tuhbi guihdxyi nin laa Emaús, ya guihdxyi chi ria'han ziga tsi'h bituhbi kilómetru para loh guihdxyi Jerusalehn.
14 Ya gaduhbi nin zeezah ra' ba loh nehza zeeyuu'yidxyi'dxyinee lasaa' ra' ba pur xcweenta garaa ra' cohsa ra' nin gue'du guhca loh guihdxyi Jerusalehn.
15 Ya gaduhbi zeyuu'yidxyi'dxyi ra' ba, la'h gahca Jesuhs gwabiiga cwee' ra' ba hasta zezah ra' ba, chi'chi zenee Ñi'h la'h ra' ba.
16 Ya nicala bwa'ha ra' ba la'h Ñi'h per ayi biu'nbwa' ra' ba la'h Jesuhs laasii ayi guclaa'dzi Ñi'h ñahcabwa' ra' ba.
17 Chi'chi gunabadxyi'dxyi Jesuhs loh ra' ba, rahbi Ñi'h:
—¿Xini'ca zeyuu'yidxyi'dxyi tu gaduhbi nin zezah tu loh neziuh? ¿Xinaa ruhnn triixta loh tu?
18 Chi'chi rahbi tuhbi ra' ba nin laa Cleofahs:
—Garaa bwiinn naann ra' ba xi guhca guihdxyi Jerusalehn. ¿Ta tuhbidxi'h yi'h nuu lu'h zihtu duxa ni'chin nin ayi gaann lu'h xi guhca guihdxyi Jerusalehn?
19 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Xini'ca guhca ri'chi?
Chi'chi rahbi ra' ba loh Jesuhs:
—Xcweenta Jesuhs nin ze' guihdxyi Nazaret. La'h ba guhca tuhbi profeta poderoso nezloh Dxiohs cun dxyi'dxyi nin baluu'yi ba la'h ra' bwiinn, ya lasahca duxa ba loh Dxiohs neezaa loh ra' bwiinn.
20 'Per bwiinn ra' nin rnabwa' la'h ra' bixohza cun guxchiisi ra' nin rnabwa' la'h ra' nu'h guna'zu ra' ba la'h Jesuhs tin basa'cazii ra' ba la'h ba, bati'dxi ra' ba Jesuhs loh Pilahtu tin gunaaba ra' ba baca'h Pilahtu la'h Ñi'h loh cruhzi,
21 nee la'h nu bidi'hnn nu lligaaba la'h ba ñahca nin ñulda'h la'h ra' bwiinn Israel la'n naa ra' bwiinnziitu ra' nin rnabwa' ra' la'h nu'h. Yannah guhcala chohnna dxyih guhca cohsa ra' rii',
22 ya rsiyido' gwah paaldaa ra' gunna'h rwaa' ba' hasta biga'tsi Jesuhs, ya chin gubia'garii ra' ba,
23 nah ra' ba ayi badxeela ra' ba bwe'ltihxi Jesuhs rwaa' ba', ya chi'chi baluu'yiloh chiohpa aanjla loh ra' ba ya aanjla ra' chi rahbi loh ra' ba la'h Jesuhs nabahan,
24 ya seguihdu gwaguia'ha paaldaa lasaa' nu rwaa' ba' chi, nee chin badzihn ra' ba ri'chi neezaa ra' ba bwa'ha ra' ba nin guhdzi ra' gunna'h chi, per ayiza bwa'ha ra' ba la'h Jesuhs.
25 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¡Aii bwiinnra'! ¡Lliballanihin riuu'tii dxyi'dxyi la'n yihca tu; balaacachi'h rahcata'h tu tin riasaa tu garaa dxyi'dxyi nin baca'h ra' profeta, daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs caadxyih!
26 ¿Tayi rahcabwa' tu nahpa guti'dxiloh Crixtu garaa trabahjw duxa ra' loh guidxyiyuh, chi'chiyi gacah Ñi'h para llaa'ndxibaa' tin gudi'hi Dxiohs guelrnabwa' la'h Ñi'h?
27 Chi'chi guza'loh cagaluu'yi Jesuhs la'h ra' ba loh dxyi'dxyi ra' nin caa loh xchihtsi Dxiohs xcweenta Jesuhs, ya guza'loh Ñi'h cun dxyi'dxyi ra' nin caa loh xchihtsi Moisehs ya gwazah guñi' Ñi'h cun dxyi'dxyi ra' nin caa ra' garaa loh xchihtsi ra' daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs.

28 Ya chin zeegadzihn raˈ ba guihdxyi hasta zee raˈ chiohpa raˈ bwiinn chi, ya bwiˈhnn
Jesuhs zigazi nin ñuhn ñazahru loh neziuh chi,
29 ya guñiˈnee raˈ ba laˈh Jesuhs tin biaˈhannee Ñiˈh laˈh la raˈ ba, rahbi raˈ ba loh Jesuhs:
—Biaˈhannee laˈh nu laasii laˈh gudxyih guhca amweerla laˈh cwiih gueˈla.
Ya chiˈchi guyuuˈtiinee Jesuhs laˈh raˈ ba hasta biaˈhan raˈ ba.
30 Nee chin guzohbanee Jesuhs laˈh raˈ ba hasta zuu mweella, chiˈchi gucaˈha Ñiˈh
pahn, bwiˈhnntaaˈyi Ñiˈh yihcan, chiˈchi gutaaˈha Ñiˈhn, gudxiˈzi Ñiˈhn tin gudahw raˈ
ba pahn chi.
31 Ya hohrachi gahca baxaala Dxiohs loh raˈ ba tin biuˈnbwaˈ raˈ ba laˈh Jesuhs, ya
dxyigahsi guñihchiloh Ñiˈh loh raˈ ba.
32 Ya rahbi loh lasaaˈ raˈ ba:
—¿Gu nee luˈh guzahcariinn stoˈ luˈh gaduhbi zeˈnee Ñiˈh laˈh nuˈh loh neziuh chin
zeˈyuuˈyidxyiˈdxyi Ñiˈh nin caa loh Xchihtsi Dxiohs xcweenta Ñiˈh?
33 Ya chiˈchi ayiru guleezaru raˈ ba riˈchi, lwehgu banaˈzunehza raˈ ba ziaa raˈ ba para
guihdxyi Jerusalehn hasta biaˈhan raˈza tsiˈbituhbi pooxtla cun snuhn raˈ lasaaˈ raˈ ba,
34 ya chiˈchi rahbi raˈ pooxtla loh raˈ ba chin bwaa raˈ ba hasta nuu raˈ ba:
—Guchii, babahn Jesucristu baluuˈyiloh Ñiˈh loh Simohn.
35 Ya seguihdu gahcaza bwiiˈyidxyiˈdxyi garoopa raˈ ba ziga guzahca raˈ ba loh neziuh,
nee cun biuˈnbwaˈ raˈ ba laˈh Daada Jesucristu chin gutaaˈha Ñiˈh pahn.

Chin baluuˈyiloh Jesuhs loh raˈ xpwiinn Ñiˈh
(Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Jn. 20.19-23)

36 Gaduhbi nin zezah cañiˈ raˈ ba xcweenta nin guzahca raˈ ba loh neziuh tuhbisi
goolpi baluuˈyiloh Jesuhs galaayi raˈ ba, chiˈchi rahbi Jesuhs loh raˈ ba:
—Chaan, gulcwachidxyiistoˈ tu.
37 Per laˈh raˈ ba bidxyihbiyaaˈ raˈ ba nastoˈ raˈ ba caywaˈha raˈ ba tuhbi spíritu,
38 chiˈchi rahbi Jesuhs loh raˈ ba:
—¿Xixnaa rdxyihbi tu nee ruhnn chiohpa stoˈ tu?
39 Gulguiaˈha naaˈhahn cun ñaaˈhahn hasta guzohba clahva; naˈh gahcan; gulguidxiˈ
naˈh nee gulguiaˈha zaˈca naˈh, laasii laˈh tu naann tu tuhbi spíritu ayi caa ba bweˈhla
nee ayiza ba dzihta ziga nin nuu gaduhbi xcweeˈrpuhn —rahbi Jesuhs loh raˈ ba.
40 Ya chin guyaˈloh guñiˈ Jesuhs dxyiˈdxyi raˈ chi, chiˈchi baluuˈyi Ñiˈh naa Ñiˈh cun ñaaˈ
Ñiˈh hasta guzohba raˈ clahva,
41 nee laˈh raˈ ba nagahdxi chechiistoˈ raˈ ba pur taantu riahxi raˈ ba nee taantu
radxyigaaˈloh raˈ ba, ya chiˈchi rahbi Jesuhs loh raˈ ba:
—¿Tayi xi nahpa tu riˈca guidaˈw nuˈh?
42 Chiˈchi badiˈhi raˈ ba tuhbi taaˈha bwehldadxieeˈ cun tahyi guehtadzihn laˈh Jesuhs,
43 ya gunaˈzu Ñiˈhn gudahw Ñiˈhn nezloh raˈ ba,
44 chiˈchi rahbi Jesuhs loh raˈ ba:
—Deeˈ naa xchiˈdxyiˈhn nin guñaan loh tu chin guyuuˈneˈhn laˈh tu, guñaan loh tu
nahpa zizohba gaca garaa dxyiˈdxyi nin caa loh xlehyi Moisehs pur naˈh, neezaa ziga
caa loh xchihtsi daada raˈ nin guñiˈ xchiˈdxyi Dxiohs, cun neezaa ziga caa loh chihbru
nin laa Salmu.
45 Chiˈchi baziaˈñih Jesuhs loh xigaaba raˈ ba tin guhcabwaˈ raˈ ba nin caa loh Xchihtsi
Dxiohs xcweenta Ñiˈh,
46 chiˈchi rahbi Jesuhs loh raˈ ba:
—Squiiˈ caa loh Xchihtsi Dxiohs: “Napa gachi Crixtu, per chin dxiohnna dxyih zabahn
Ñiˈh loh guelguhchi”;

47 ya zidi'chi dxyi'dxyi xcweenta ziga guhlda'h Jesucristu la'h ra' bwiinn loh duhlda
chin chechiisto' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h, ya mweru guihdxyi Jerusalehn zo'balohon,
bachi'h zezahan para gaduhbi guidxyiyuh.
48 La'h tu naa tu taxchihgu nin guti'chi ra' xchi'dxyi'hn laasii bwa'haloh tu xa guhca
dez guzohbalohon,
49 yannah guldxia'han si rii' tin guica'ha tu Spíritu Saantu nin guixe'hla'hn tin
guni'hihn guelrnabwa' nin ze' dez llaa'ndxibaa' la'h tu.

Jesuhs gubia'garii para dxibaa'
(Mr. 16.19-20)

50 Chi'chi gwanee Jesuhs la'h ra' ba stuhbi guihdxyi nin laa Betania ya ri'chi batesanaa
Jesuhs bwi'ntaa'yi Ñi'h yihca ra' xpwiinn Ñi'h,
51 ya gaduhbi nin cayuhntaa'yi Jesuhs yihca ra' ba, ziaagacah Ñi'h para dxibaa'.
52 Nee chin guya'loh guñi' ra' ba pur chuhla naa Dxiohs, ya riahxi duxa ra' ba
gubia'garii ra' ba para guihdxyi Jerusalehn,
53 ya guihdxyi Jerusalehn diahrutii' gurih ra' ba la'n guido' tin guñi' ra' ba milagrosa
duxa naa Dxiohs.
Zi'chizi guya'loh dxyi'dxyi nin baca'h Lucas xcweenta Jesucristu. Zi'chi gaca pwihsi.

Dxyi'dxyi ra' nin baca'h San Jwahn Xcweenta Jesucristu

Xchi'dxyi Dxiohs naa ndxi'hw

1 Desde galoh nin nagahdxi cwixchih guihdxyiyuh la'h dxyi'dxyi nuu la; ya nuunee
dxyi'dxyi chi la'h Dxiohs, nee dxyi'dxyi chi naa Dxiohs.
2 Ya desde chin gurihxchih guihdxyiyuh la'h Ñi'h nuunee la la'h Dxiohs.
3 Ya pur la'h Ñi'h bwi'hnn Dxiohs garaatii' ra' cohsa; ya nin tuhbi nin gurihxchih ayi
guhcan sin la'h Ñi'h sino que bwe'zii pur la'h Ñi'h guhca ra'n.
4 Pur la'h Ñi'h nuu guelnabahan, ya guelnabahan chi naa bia'ñih para la'h ra' bwiinn.
5 Bia'ñih rii' rzia'ñih loh nacahyi, ya loh nacahyi ayi guunnan gahn gusiu'yin la'h
bia'ñih chi.
6 Guyuu' tuhbi bwiinn nin guxe'hla Dxiohs, lah ba guhca Jwahn. Bwiinn rii' bi' ba
7 tin guluu'yi ba dxyi'dxyi xcweenta bia'ñih xteenn Dxiohs, nee tin garaa za bwiinn
chechiisto' ra' ba xcweenta dxyi'dxyi ra' nin guluu'yi ba.
8 Per ayi Jwahn dxi'h naa bia'ñih, sino que bi' Jwahn tin guñi' ba xcweenta nin naa
bia'ñih loh ra' bwiinn.
9 Bia'ñih nin naa guchii pa'h nin ruzia'ñih hasta rii ra' garaatii' ra' bwiinn, bia'ñih chi
bi' loh guihdxyiyuh.
10 Ya nin naa dxyi'dxyi naa la'h Ñi'h nin bi' loh guihdxyiyuh, ya pur la'h Ñi'h guhca
guihdxyiyuh; per la'h ra' bwiinn guihdxyiyuh ayi bwi'hnn cweenta ra' ba la'h Ñi'h.
11 Bi' Ñi'h hasta rii ra' nin naa ra' xpwiinn Ñi'h, per la'h ra' ba ayi bwi'hnn cweenta ra'
ba la'h Ñi'h.
12 Ya garaa ra' bwiinn ra' nin gwachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Ñi'h, badi'hi Ñi'h guelrn-
abwa' la'h bwiinn ra' chi tin gaca ra' ba llii'n Dxiohs,
13 ayi pur nin naa ra' dxi'h ba llii'n bwiinn guidxyiyuh, nee ayiza pur xigaaba ra' dxi'h
xcuzahn ra' ba o pur chyulla stuhbi bwiinn, sino que guhcan pur xigaaba Dxiohs.
14 Pwihsi la'h nin naa dxyi'dxyi guhca Ñi'h tuhbi bwiinn guidxyiyuh nee guyuu'nee
za Ñi'h la'hnu; nee nadzii'hi pa'caa Ñi'h la'h nu, cun rñi' za Ñi'h dxyi'dxyi nanchii loh
nu, nee bidia'haloh za nu lla'ñih xteenn Ñi'h, nin naa lla'ñih yu'pi Llii'n Xtaada Dxiohs
nu'h.
15 Jwahn bwii'yidxyi'dxyi pur xcweenta Jesuhs, ya guñi' Jwahn squii', jweersi roo'
rahbi ba:
—Bwiinn rii' naa nin ruze'ta'hn loh tu, chin guñi'n loh tu: “Bwiinn nin dxi' nehz
di'tsihn bwiinn chi mahzi lasahca que na'h nee laasii za nuu ba galohtii' que na'h.”
16 Ya garaa ra' nu, bachica'ha ra' nu xquelnaza'caduxa Ñi'h, nee cun neezaa guel-
nadzii'hi dihtsi lasaa' guelnadzii'hi.
17 Lehyi xteenn Dxiohs bi' pur xcweenta Moisehs; per ya ziga guelnadzii'hi xteenn
Dxiohs cun dxyi'dxyi nin ruluu'yi xa pa'caa naa Dxiohs, bie'nee Jesucristun.
18 Nin tuhbi bwiinn nagahdxi gwa'ha yu'pi la'h Dxiohs; sohla tuhbi dxi'h yu'pi Llii'n
Ñi'h nin nuu sto' Daada Dxiohs; la'chi'hzi Ñi'h baluu'yi Ñi'h dxyi'dxyi xcweenta Dxiohs
la'hnu'h.

Jwahn nin ruro'bañihsa ruluu'yi xcweenta Daada Jesucristu
(Mt. 3.11-12; Mr. 1.7-8; Lc. 3.15-17)

19 Bwiinn Israel ra' nin naa ra' bwiinn guihdxyi Jerusalehn guxe'hla ra' ba paaldaa
bixohza ra' cun levita ra' loh Jwahn, tin gwah ganabadxyi'dxyi ra' ba chyu naa Jwahn.

20 Chi'chi nayaa-nayaa gudxixtee' Jwahn, rahbi ba:
—Ayi na'h dxi'hn naan Crixtu nin dxi'.
21 Ya chi'chi rahbi ra' ba loh Jwahn:
—¿Chyuulla naa chi'h lu'h, pwihsi? ¿Ta yi'h naa lu'h profeta Elías?
Chi'chi rahbi Jwahn loh ra' ba:
—Ayi na'h dxi'hn.
Ya chi'chi rahbi ra' ba:
—¿Pwihsi yi'h chi'h ni'chi nin naa lu'h Daada nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs dxi'?
Chi'chi rahbi Jwahn:
—Ayi na'h dxi'hn.
22 Chi'chi rahbi ra' ba loh Jwahn:
—¿Chyu naa chi'h lu'h, pwihsi? Laasii la'hnu nahpa dxio'ganee nu rsohn loh ra' bwiinn nin guxe'hla la'hnu, ni'chin yi'h gahca guñi' ziga naa xcweenta lu'h loh nu.
23 Chi'chi rahbi Jwahn loh ra' ba:
—Na'h naan tuhbi bwiinn nin rñi' jweersi nez loh dahan desiertu squii': "Gulgasanchii xneziuh Dxiohs lasto' tu", ziga guñi' guehtu profeta Isaías.
24 Ya bwiinn ra' nin bagañi' loh Jwahn naa ra' xpwiinn ra' bwiinn fariseu ra'.
25 Chi'chi rahbi ra' ba loh Jwahn:
—Pwihsi sidela yi'h ayi naa lu'h Crixtu nin dxi', nin ayi za naa lu'h la'h Elías, nin ayi za naa lu'h Daada nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs dxi', ¿xixnaa chi'h ruro'bañihsa lu'h?
26 Ya chi'chi rahbi Jwahn loh ra' ba:
—Na'h ruro'bañi'sahn cun ñihsa zi, per nez loh tu dxa'ga tuhbi nin ayi nu'nbwa' tu,
27 ya bwiinn chi naa nin gue'du dxi' nez di'tsihn, ya na'h nin ayi xi lasahca'hn para la'h bwiinn chi; nin para cwe'hehn tahba ba ñaa' ba ayi lasahca'hn.
28 Garaa ra' dee' guhca loh guihdxyi nin laa Betania, hasta naa rwaa' gui'w Jordahn nez lahdu nin rtahn gubihdxyi, hasta baro'bañihsa Jwahn.

Jesuhs, ziga Xi'hyi Dxiohs

29 Ya chin barah gue'la, bwa'ha Jwahn loh Jesuhs zeegadzihn Ñi'h hasta zuu Jwahn, chi'chi rahbi Jwahn:
—¡Gulguia'ha! Rii' la'h Xi'hyi Dxiohs nin rusia'pitii xtuhlda ra' bwiinn guihdxyiyuh badzihn.
30 La'h ba nin guñi'n loh tu: "Nez di'tsihn zi' stuhbi nin mahzi lasahca que na'h, laasii la'h ba nuu ba desde galohyi que ziga na'h."
31 Neezaa na'h ayi biu'nbwa'n cuun nin naa la'h ba; per na'h ze'ldahn tin cagaro'bañi'sahn la'h ra' bwiinn Israel ra' tin dxiu'nbwa' ra' ba la'h ba.
32 Neezaa rahbi Jwahn:
—Na'h bwa'han biehta Spíritu Saantu nez llaa'ndxibaa' yihca Jesuhs zigazi tuhbi palohmwi'hn ya guzuhdxyii palomwi'hn chi yihca ba.
33 Na'h ayi za biu'nbwa'n la'h ba, per Daada nin gulu'nehza na'h ze'ldagaro'bañihsahn cun ñihsa nnah Ñi'h loon: "Chin gwa'ha lu'h la'h Spíritu Saantu nin dxiehta nez llaa'ndxibaa' guleezaa yihca tuhbi bwiinn, bwiinn chi naa nin guro'bañihsa la'h ra' bwiinn cun Spíritu Saantu",
34 yannah la'h ba bwa'haloon ni'chin nin rulu'yi'hn naa ba Llii'n Dxiohs.

Bwiinn ra' rii' naa ra' mwerdo'tii' bwiinn ra' nin gulii Jesuhs

35 Ya barah stuhbi gue'la zuunee Jwahn la'h chiohpa xpwiinn ba,
36 ya nez chi bwa'hala'ga'h ba la'h Jesuhs zuuzah Ñi'h nez chi, chi'chi rahbi Jwahn:
—¡Gulguia'ha! La'h Xi'hyi Dxiohs dee chi.
37 Ya chin bihn ra' garoopa xpwiinn Jwahn, guñi' ba zi'chi, lwehgu zeena'hla ra' ba la'h Jesuhs.

38 Ya chin bwa'ha Jesuhs zeena'hla ra' ba la'h Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—¿Xi radxi'hyi tu?
Chi'chi rahbi ra' ba loh Jesuhs:
—Mwehsu, ¿callaa nuu lu'h?
39 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Gulta'guia'ha.

Ya chi'chi gwah guia'ha ra' ba hasta nuu Ñi'h, ya ri'chi bia'hannee ra' ba la'h Ñi'h, laasii hohra chi naa zigachi'h rcatahpa gudxyih.

40 Andrehs bwihtsi Simohn Pehdru naa tuhbi ra' ba loh garoopa ra' ba nin bihn xchi'dxyi Jwahn ya gwana'hla ra' ba la'h Jesuhs,
41 ya seguihdu nin bwi'hnn Andrehs, lwehgu bagadxi'hyi ba bwihtsi ba nin laa Simohn, ya rahbi ba loh ba:
—La'hnu badxeela la'h Crixtu.
42 Ya chi'chi gwahnee Andrehs la'h Simohn hasta zuu Jesuhs; ya chin bwa'ha Jesuhs loh Simohn, chi'chi rahbi Ñi'h loh ba:
—¿Ta yi'h nin naa lu'h Simohn, llii'n Jonahs?; per nnah laa lu'h gaca Cefas (nin laa za Pehdru).

Jesuhs gudihdxyi la'h Felipe cun Natanael

43 Ya chin barah gue'la, bwi'hnn Jesuhs lligaaba chee Ñi'h para guihdxyi Galilea; dxyih chi badxi'loh Ñi'h la'h Felipe ya rahbi Ñi'h loh ba:
—Guda'na'hla na'h.
44 Ya Felipe rii naa ba tuhbi bwiinn guihdxyi Betsaida, hasta naa za lahdxyi Andrehs cun Pehdru.
45 Ya chin badxi'lohga'h Felipe la'h Natanael, rahbi ba loh Natanael:
—La'hnu bidia'ha loh bwiinn nin rñi' xcweenta Ñi'h loh dxihtsi ra' xteenn lehyi nin baca'h guehtu Moisehs, la'hgahcaza Ñi'h naa nin ruze'ta ra' guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs; laa Ñi'h naa Jesuhs, llii'n Joseh nin naa bwiinn guihdxyi Nazaret.
46 Chi'chi rahbi Natanael:
—¿Ta nez Nazaret chi zahca dxi' tuhbi bwiinn za'ca?
Chi'chi rahbi Felipe:
—Gudaa' tin gwa'ha lu'h.
47 Ya chin bwa'ha Jesuhs loh Natanael, chi'chi rahbi Ñi'h loh ba:
—Rii' la'h tuhbi bwiinn Israel pa'h badzihn, nin ayi tuhbi dxyi'dxyi rusagui'hi rwaa' ñi'h.
48 Chi'chi rahbi Natanael loh Jesuhs:
—¿Xaloh nu'nbwa' lu'h na'h?
Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Bwa'hahn loh lu'h desde galohyi galoh nin guñi' Felipe loh lu'h, chin guñi' ba loh lu'h llaa'n tuhbi yahga ñiigu.
49 Chi'chi rahbi Natanael loh Ñi'h:
—Mwehsu, ¡yi'h naa lu'h Llii'n Dxiohs, nee naa za lu'h Rehyi loh ra' bwiinn Israel ra'!
50 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—¿Ta pur nin guñi'n loh lu'h bwa'hahn yi'h llaa'n yahga ñiigu, ni'chin nin riachiisto' lu'h na'h? Pwihsi desde nnah par delaanta zwa'ha lu'h mahziru cohsa roo' ra' ziga cohsa ra' rii'.
51 Neezaa rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Guchiin dxyi'dxyi nin rñi'n loh tu, zwa'ha tu llaa'ndxibaa' soobaallaalan ya gwa'ha tu la'h ra' xaanjla Dxiohs dxiehta, gacah ra' ba yihca Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw.

2

Tuhbi saa' xteenn guihdxyi Canah xteenn Galilea

1 Ya chin guhca chohnna dxyih, guyuu' tuhbi saa' loh guihdxyi Canah, xteenn
guihdxyi nin laa Galilea. Neezaa xmah Jesuhs zuu ri'chi,
2 ya Jesuhs cun xpwiinn Ñi'h bidu'hun Ñi'h tin gwah Ñi'h saa' ri'chi.
3 Ya chin gubihdzi vihnnu nin cayuhnn saa', chi'chi rahbi xmah Jesuhs loh Ñi'h:
—Ayiru nahpa ra' bwiinn ra' rii' vihnnu, la'n gubihdzi.
4 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Gunna'h, ¿xixnaa rñi' lu'h loon zi'ca? Nagahdxi guiga'ha xohra'hn.
5 Chi'chi rahbi xmah Jesuhs loh ra' bwiinn ra' nin guzuh guti'dxi nin guichi'hn ra'
bwiinn ra' nin rii ra' loh mweella:
—Gulgui'hnn garaa nin nnaa Jesuhs loh tu.
6 Ri'chi zuu xo'pa rii'dxiah, nin riuu' ñihsa nin rdxi'binaa ra' bwiinn Israel ra' tin rahca
nayaa ra' ba tin zi'chi rzohba dxyi'dxyi ruza'loh ra' ba xlehyi guehtu Moisehs. Ya la'n
tuhbi ra' rii'dxiah ra' chi rda'h ziga chywa'h o chwa'hbitsi'h lihtru ñihsa.
7 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' mooza ra' chi:
—Gulgachah ñihsa la'n ra' rii'dxiah ra' ca.
Ya bachah ra' ba ñihsa la'n ra' rii'dxiah chi hasta que no gwadxah ra'n,
8 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Yannah gulcwe'he nuhnan gulchenee guica'ha bwiinn nin cayuhnn saa' rii'.
Ya bwi'hnn mooza ra' chi ziga guhdzi Jesuhs guunn ra' ba.
9 Chi'chi gwaa' bwiinn nin cayuhnn saa' chi nuhn ñihsa nin biahca vihnnu (ya nin ayi
gaann ba canehza guzah vihnnu chi, sola la'h ra' mooza ra' chi naann ra' ba canehza
guzah vihnnu chi). Chi'chi gudihdxyi bwiinn nin cayuhnn saa' la'h nu'bi nbahyi,
10 chi'chi rahbi ba:
—Garaatii' ra' bwiinn guee ra' mwehrgaloh vihnnu za'ca, ya chin la'h ra' ba gwaa' zi'yi
vihnnu za'ca, chi'chi guee ra' ga'h ba nuhn vihnnu corrienta, per yi'h nuu gu'cha'yi lu'h
vihnnu za'ca chi hasta nnah.
11 Mwer dzi'n roo' rii' naa nin bwi'hnn Jesuhs loh guihdxyi Canah xteenn Galilea,
tin baluu'yi Ñi'h xa naa guelrnabwa' xteenn Ñi'h; pwihsi neezaa ra' xpwiinn Ñi'h
gwachiisto' ra' ba la'h Ñi'h.
12 Ya chin guya'loh bwi'hnn Jesuhs dee', chi'chi guna'zunehza Ñi'h zee Ñi'h para
guihdxyi Capernaum, cun xmah Ñi'h, cun bwiinn ra' nin naa bwihtsi Ñi'h, cun xpwiinn
za Ñi'h; ya loh guihdxyi ra' chi bia'hannee Ñi'h la'h ra' ba paaldaa dxyih ra'.

Jesuhs basiaa la'n guido' roo'
(Mt. 21.12-13; Mr. 11.15-18; Lc. 19.45-46)

13 Ya ziga la'h xlañih paascu ra' bwiinn Israel ra' ze'gadzihn chin riagannasto' ra'
ba gue'la nin gudii'dxi aanjla guelguhchi loh guihdxyi Egiptu, ni'chin guna'zunehza
Jesuhs, zee Ñi'h para loh guihdxyi Jerusalehn.
14 Ya chin badzihn Ñi'h ri'chi, bwa'ha Ñi'h rii ra' bwiinn ra' nin ruhnn ra' guri'xi la'n
guido' roo'; bwiinn ra' nin rutoo' ra' guidxa'h cun palohmma ra', bwiinn ra' nin zohba
ra' hasta zuu ra' mwehlla ra' hasta rucha'h ra' bwiinn mweeyi.
15 Chin bwa'ha Ñi'h garaa ra' cohsa ra' rii', chi'chi bwi'hnncha'yi Jesuhs tuhbi cwaarta
du'h ya babwe'hedxia'hla Ñi'h la'h ra' ba hasta nez dihtsi guido'roo', cun xi'hyi ra' ba cun
ziahan ru ra' guidxa'h ra'. Ya bwiinn ra' nin rucha'h mweeyi, baza'h Ñi'h xmweeyi ra'
ba loh yuh, ya xmweella ra' ba nezii-nezichi bala'ha Ñi'hn.
16 Ya rahbi Ñi'h loh ra' bwiinn ra' nin rutoo' palohmma:
—¡Gulgabwe'he ni'ca ra' rii'! ¡Ayi guunn tu yihdzi Xtaa'dahn ziga tuhbi loh dxiaa'!

17 Ya chi'chi bagannaasto' ra' xpwiinn Ñi'h nin caa loh Xchihtsi Dxiohs squii':
“Rdi'hillahn sto'n xcweenta nin ruhnnee ra' ba yihdzi lu'h.”
18 Ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' bwiinn Israel loh Jesuhs, rahbi ra' ba:
—¿Xi sehn guluu'yi lu'h la'hnu tin guidia'ha nu nahpa lu'h guelrnabwa' cayuhnn lu'h
dzi'n ra' ca?
19 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Gulgacwih guido' rii', ya chin dxiohnna dxyih ziu'n nacuubiñin stuhbi.
20 Chi'chi rahbi ra' bwiinn Israel ra' chi loh Ñi'h:
—Chwa'habi xo'pa yihza guhcacha'yi guido' rii', ¿nee yi'h nnaa lu'h chohnna si dxyih
dxiu'n za'ca lu'hn?
21 Per xcweenta guido' nin guñi' Jesuhs loh ra' bwiinn ra' chi naa bwe'ltihxi Ñi'h.
22 Pwihsi ni'chin chin babahn Ñi'h loh guelguhchi, bagannasto' ra' xpwiinn Ñi'h
xcweenta dxyi'dxyi ra' rii', ya zi'chi gwachiisto' ra' ba ziga caa loh Xchihtsi Dxiohs cun
ziga guñi' Jesuhs xchi'dxyi Ñi'h.

Nu'nbwa' Jesuhs lasto' garaa ra' bwiinn

23 Ya gaduhbi nin zuu Jesuhs loh lañih nin cayahca loh guihdxyi Jerusalehn nin naa
xlañih paascu ra' bwiinn Israel, ziahan ra' bwiinn ra' gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h
laasii bwa'ha ra' ba sehn ra' cun dzi'n roo ra' nin bwi'hnn Jesuhs ri'chi.
24 Per ayi xi guerzaa' guyuu' Ñi'h pur la'h ra' bwiinn, laasii ya nu'nbwa' Ñi'h lasto'
garaatii' ra' bwiinn.
25 Ayi xchi'hn Ñi'h bwe'zi chyu ñahbi xcweenta ra' bwiinn loh Ñi'h, laasii la'h gahca
Ñi'h nu'nbwa' Ñi'h xa naa lasto' cada tuhbigah ra' bwiinn.

3

Jesuhs cun Nicodemu

1 Guyuu' tuhbi bwiinn fariseu nin biria'lah Nicodemu, guhca ba tuhbi bwiinn nin
rnabwa' loh ra' bwiinn Israel,
2 ndxi'hw rii' gwah ba gue'la hasta guyuu' Jesuhs paaldaa dxyih ra' ya rahbi ba loh
Ñi'h:
—Mwehsu, naann nu Dxiohs gulu'nehza yi'h tin guluu'yi lu'h la'h nu, laasii ayi
nin tuhbi bwiinn nin guunn milahgru ra' nin ruhnn yu'bilu'h, sidela ayi nabahannee
Dxiohs la'h ba.
3 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Guchiin nin rñi'n loh lu'h, bwiinn nin ayi gaalaa nacuubi (nin ze' loh dee' naa
chechiisto' lu'h xchi'dxyi Dxiohs) ayi nuu gwa'ha ba loh guelrnabwa' xteenn Dxiohs
llaa'ndxibaa'.
4 Chi'chi rahbi Nicodemu loh Ñi'h:
—Per, ¿xa gaca gaalaa nacuubi tuhbi ndxi'hw nin ba guyu'xa? ¿Ta zahca gabia'garii
dxiuu' ba sto' xmaah ba stuhbi tin gaalaa nacuubi ba?
5 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Guchiin nin rñi'n loh lu'h, bwiinn nin ayi gaalaa cun ñihsa cun Spíritu Saantu ayi
gaca chu'tii ba loh guelrnabwa' xteenn Dxiohs.
6 Bwiinn ra' nin raalaa ra' pur guzahn ra' naa ra' ba bwiinn guidxyiyuh, per nin raalaa
ra' pur Spíritu Saantu, cabwa' ra' ba pur xcweenta Spíritu.
7 Ayi guzu'hyi yihca lu'h cun lligaaba pur dxyi'dxyi ra' nin guñi'n loh lu'h: “Garaa tu
nahpa gaalaa nacuubi tu stuhbi.”
8 Bwih rzuhun cachi'zi nehza rihn lu'hn, per nin ayi gaann lu'h canehzan ze'en, nee
nin ayi za gaann lu'h canehza guzee'hehn; pwihsi zi'chi naa ra' bwiinn ra' nin rahlaa
cun Spíritu Santu.
9 Chi'chi rahbi Nicodemu:

—Per, ¿xa gaca dee ra'?
10 Chi'chi rahbi Jesuhs loh Nicodemu:
—Per ziga yi'h, mwehsu dxi'h naa lu'h loh ra' bwiinn Israel ra', nee ayi rahcabwa' lu'h dxyi'dxyi ra' rii'.
11 Pwihsi na'h guchiin nin rñi'n loh lu'h la'h nu rachiñi' nu nin naann nu, nee rachiñi' nu nin bidia'haloh nu, per la'h tu ayi riachiisto' tu nin rachiñi' nu.
12 Sidela la'h tu ayi riachiisto' tu na'h, chin ruze'ta'hn loh tu nin nuu loh guidxyiyuh rii', ¿xaalla chechii chi'h sto' tu na'h chin guze'ta'hn nin nuu dxibaa'?
13 Nagahdxi chyu guicah nez dxibaa', sola tuhbi dxi'h bwiinn nin biehta nez dxibaa' nee bwiinn chi naa Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw.
14 Ya ziga guteesa guehtu Moisehs bwe'lda loh dahan desiertu, pwihsi zi'chi za la'h Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw nahpa ziahsa Ñi'h,
15 tin garaa ra' bwiinn nin chechiisto' ra' ñi'h la'h Ñi'h zahpa ra' ba guelnabahan nin ayi ñichilohtii'.

Guelnadzii'hi xteenn Dxiohs cun la'h ra' bwiinn guidxyiyuh

16 'Laasii guhca nadzii'hi sto' Dxiohs la'h ra' bwiinn guidxyiyuh, ni'chin guxe'hla Ñi'h yu'pi Llii'n Ñi'h loh guidxyiyuh, tin garaa ra' bwiinn ra' nin chechiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Ñi'h ayi ñichiloh ra' ba loh Dxiohs, sino que gapa ra' ba tuhbi guelnabahan nacuubi nin ayi ñichilohtii',
17 laasii Dxiohs ayi gulu'nehza dxi'h Ñi'h la'h Llii'n Ñi'h loh guidxyiyuh tin gudzii'ba Ñi'h duhlda yihca ra' bwiinn guidxyiyuh, sino que guhlda'h Ñi'h la'h ra' ba loh duhlda.
18 Bwiinn nin chechiisto' ñi'h xchi'dxyi Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw ayi gaca guelguxchisi xtuhlda ba, per la'h bwiinn nin ayi riachiisto' ñi'h xchi'dxyi Llii'n Dxiohs bire'nchii rsohn naa ba bwiinn duhlda, laasii ayi gwachiisto' ba xchi'dxyi yu'pi Llii'n Dxiohs.
19 Pwihsi bwiinn ra' chi ya bire'nchii rsohn naa ra' ba bwiinn duhlda laasii dzi'n dxaaba ruhnn ra' ba; chin bi' bia'ñih loh guidxyiyuh mahziru biu'sto' ra' ba loh nacahyi laasii dzi'n dxaaba ruhnn ra' ba,
20 laasii garaa ra' bwiinn nin ruhnn dzi'n dxaaba rbwe'hesto' ra' ba bia'ñih, nee ayi riabiiga ra' ba loh bia'ñih laasii bia'ñih zuluu'yin xtsi'n dxaaba ra' ba,
21 per la'h ra' bwiinn nin ruzo'badxiahga dxyi'dxyi ra' nin guchii riabiiga ra' ba loh bia'ñih tin guluu'yi dzi'n ra' nin cayuhnn ra' ba naa ra'n dzi'n za'ca nin xclaa'dzi Dxiohs gaca.

Jwahn nin ruro'bañihsa guñi' la'ga'h pur Jesuhs

22 Ya chin guya'loh dee', chi'chi zenee Jesuhs la'h ra' xpwiinn Ñi'h nez loh guihdxyi xteenn Judea, nez guyuu'nee Ñi'h la'h ra' ba paaldaa dxyih chin baro'bañihsa za ra' xpwiinn Ñi'h la'h ra' bwiinn.
23 Neezaa Jwahn baro'bañihsa ga'h za nez guihdxyi Enohn, gahxu guihdxyi Salim, laasii nez chi nuu zi'yi roo' ñihsa, ya bwiinn ra' gwah ra' ba tin guro'bañihsa ra' ba nez chi.
24 Dee ra' guhca galoh nin nnagahdxi dxie'w Jwahn,
25 per la'h ra' xpwiinn Jwahn guzo'baloh cayuu'yidxyi'dxyinee ra' ba la'h paaldaa ra' bwiinn Israel pur xcweenta xquelrdxi'binaa ra' ba ziga naa xcostumbre ra' ba,
26 ya gwaguihtsi ra' ban loh Jwahn, rahbi ra' ba:
—Mwehsu, bwiinn nin guzuhnee lu'h nez hasta rtahn gubihdxyi rwaa' gui'w Jordahn; bwiinn nin bwii'yidxyi'dxyi lu'h xcweenta ñi'h loh nu, bwiinn chi nin nuugaro'bañihsa nee ziahanru bwiinn na'hla la'h ba.
27 Chi'chi rahbi Jwahn:
—Ayi xi guelrnabwa' nahpa bwiinn sidela Dxiohs ayi gudi'hin.

28 La'h gahca tu bihn tu guñi'n loh tu ayi na'h dxi'h naan Crixtu sino que na'h naan
tuhbi bwiinn zi nin ze' ñiidxiuu, ya zi' stuhbi bwiinn galoo na'h.
29 Laasii loh tuhbi saa' bwiinn nin nahpa la'h dxa'pa mbahyi, bwiinn chi naa
nu'binbahyi, ya la'h xamihgu nu'binbahyi nin zuu ri'chi nee rihn ba nin cañi'
nu'binbahyi, riahxi duxa ba chin rihn ba rñi' ba, pwihsi zi'chi za na'h riahxi duuxa'hn
laasii la'h ba badzihn la.
30 La'h ba nahpa gaca lasahca ru ba loon ya na'h nahpa gulliaa'yi'hn ru gaca
lasahca'hn.

Bwiinn nin ze' nez llaa'n dxibaa'

31 Rahbi za Jwahn:
—Bwiinn nin ze' nez guiya' lasahca ru ba loh garaa ra' bwiinn, ya bwiinn nin naa
bwiinn loh guidxyiyuh rñi' za ba pur nin nuu ra' loh guidxyiyuh, per bwiinn nin ze' nez
llaa'ndxibaa' lasahca ru ba loh ra' garaa ra' bwiinn,
32 nee rñi' za ba nin bwa'haloh ba cun nin bihndxiahgaza ba, per ayi chyu bwiinn
riachiisto' ñi'h xchi'dxyi ba.
33 Per bwiinn nin riachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi ba, bwiinn chi ruluu'yi guchiipa'ca naa
dxyi'dxyi nin rñi' Dxiohs,
34 laasii bwiinn nin gulu'nehza Dxiohs loh guidxyiyuh ganaalla xchi'dxyi Dxiohs rñi'
ba, laasii pur Dxiohs gwadxahtii' sto' nabahan ba cun Spíritu Saantu.
35 Daada Dxiohs nadzii'hi Ñi'h la'h Llii'n Ñi'h nee badi'hi za Ñi'h guelrnabwa' la'h Llii'n
Ñi'h loh garaatii'.
36 Ni'chin bwiinn ra' nin riachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Llii'n Dxiohs, zahpa ra' ba
guelnabahan nin ayi ñichilohtii', per la'h ra' bwiinn ra' nin ayi nnaa chechiisto' ra' ñi'h
xchi'dxyi Dxiohs ayi gapa ra' ba guelnabahan chi, sino que nin guica'ha ra' ba naa
guelrza'cazii nin banaa para tu'pazi.

4

Jesuhs cun gunna'h nin naa bwiinn Samaria

1 Chin bihn Jesuhs nin rñi' ra' bwiinn fariseu ra' rahbi ra' ba: "Jesuhs ruro'bañihsa la'h
ra' mahziru bwiinn que la'h Jwahn",
2 mas nicala ayi la'h dxi'h Jesuhs baro'bañihsa sino que la'h ra' xpwiinn Ñi'h,
3 chin guhcabwa' Jesuhs zi'chi, chi'chi biria'h Ñi'h loh guihdxyi Judea tin gubia'garii
Ñi'h loh guihdxyi Galilea,
4 ya loh nin ziaa Ñi'h Galilea nahpa badii'dxi Ñi'h loh yuh nin rnabwa' Samaria,
5 ya chin badzihn Ñi'h loh guihdxyi xteenn Samaria nin laa Sicar, gahxu loh yuh nin
badi'hi guehtu Jacob ziga herensi la'h llii'n ba nin biria'hlah Joseh,
6 ri'chi zohba bizee nin rñi' ra' bwiinn ra' chi: "Xpizee Jacob." Ya Jesuhs badxahga
Ñi'h ze'zah Ñi'h ni'chin guzohba Ñi'h rwaa' bizee chi, nee ziga chi'h laa'yidxyih hohra
nin guzohba Ñi'h rwaa' bizee chi.
7-8 Ya la'h ra' xpwiinn Ñi'h guna'zunehza ra' ba zee ra' ba loh guihdxyi chi tin zeesi'
ra' ba nin gahwnee ra' ba Jesuhs, ya gaduhbi nin zee ra' ba badzihn tuhbi gunna'h
rwaa' bizee hasta zohba Jesuhs, gunna'h chi naa tuhbi bwiinn Samaria ze'ca'ha ba ñihsa,
chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Da'nee nuhn ñihsa guee'hehn.
9 Nee ziga la'h ra' bwiinn Israel ra' nahpa llahn ra' ba la'h ra' bwiinn Samaria ra'
ni'chin rahbi gunna'h chi:
—¿Xaloh yi'h nin naa lu'h tuhbi bwiinn Israel canaaba lu'h ñihsa loon guee lu'h, na'h
ziga naan tuhbi bwiinn Samaria?
10 Chi'chi rahbi Jesuhs loh gunna'h chi:

—Sidela yi'h gacabwa' lu'h xa naa guelralahsa sto' xteenn Dxiohs nee chyu naa nin canaaba ñihsa loh lu'h, yi'h guinaaba lu'h loh ba ya la'h ba zuni'hi ba ñihsa nabahan guee lu'h.
11 Chi'chi rahbi gunna'h chi loh Jesuhs:
—Daada, nin ayi nahpa lu'h xi cun cwe'he lu'h ñihsa, nee bizee ca gueetan; ¿calla nehza checa'ha chi'h lu'h ñihsa nabahan guni'hi lu'h guee'hehn?
12 ¿Ta lasahcaru chi'h lu'h que la'h xpaah Jacobo nu? Laasii la'h ba basia'hannee bizee rii' la'h nu, bizee rii' gwaa' ba ñihsa cun xquidxa'h ba chin gubahan ba.
13 Chi'chi rahbi Jesuhs loh gunna'h chi:
—Garaa ra' bwiinn nin ree' ra' ñihsa bizee rii' zibwihdxahga gahca ra' ba ñihsa,
14 per bwiinn ra' nin guee ñihsa nin gudi'hihn, ayi chuu dxyih nin guidxahga ra' ba ñihsa, laasii ñihsa nin gudi'hihn guee ra' ba, gacan sto' ra' ba ziga zi tuhbi hasta rtahnn ñihsa nee gacazan guelnabahan nin ayi ñichilohtii'.
15 Chi'chi rahbi gunna'h Samaritana chi loh Jesuhs:
—Daada, da'nee ñihsa chi guee'hehn tin ayiru guidxahgahn ñihsa, nee nin ayiza rchi'hn dxie'ldaca'hahn ñihsa rii'.
16 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Gwatiidxi che'hla lu'h tin guda'nee bi rii'.
17 Chi'chi rahbi gunna'h chi loh Ñi'h:
—Ayi chyu che'hla'hn nuu'.
Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Guchii pa'ca rñi' lu'h ayi che'hla lu'h,
18 nee bazaa' ga'yu che'hla lu'h, nee ndxi'hw nin canee lu'h nnah ayi che'hla dxi'h lu'h ni'chi; ya guchii pa' lu'h ziga guñi' lu'h.
19 Ya chin bihn gunna'h chi dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi rahbi gunna'h chi loh Jesuhs:
—Daada, nnahyi rwa'hahn yu'bilu'h naa lu'h tuhbi bwiinn nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs.
20 La'h guehtu xtatitaroo' nu bazu'nllihbi ra' ba loh Dxiohs loh dahan rii', per la'h tu ziga naa tu bwiinn Israel rahbi tu loh guihdxyi Jerusalehnsi naa nez hasta nahpa guzu'nllihbi ra' bwiinn loh Dxiohs.
21 Chi'chi rahbi Jesuhs loh gunna'h chi:
—Gwachiisto' lu'h na'h, gunna'h; laasii la'h dxyih gadzihn guzu'nllihbi tu loh Dxiohs nin ayiru nahpa dxi' tu loh dahan rii', nin ayiru za nahpa chee tu hasta guihdxyi Jerusalehn,
22 laasii la'h tu nin naa bwiinn Samaria nin ayi gaann tu chyuñin raann tu per la'h nu nin naa nu bwiinn Israel naann nu chyu raann nu laasii lahda ra' bwiinn Israel ze' xcweenta dxyi'dxyi ra' xa ruta'h Dxiohs la'h ra' bwiinn loh duhlda,
23 per la'h hohra guiga'ha nee nnahgahca biga'han chin la'h ra' bwiinn nin guchii ra' raann la'h Dxiohs la'n lasto' ra' ba nee neezaa cun Spíritu Saantu Dxiohs zaann ra' ba la'h Dxiohs laasii bwiinn ra' squii' rdxi'hyi Dxiohs gaann la'h Ñi'h.
24 Dxiohs naa spíritu, nee pur Spíritu Saantu si xteenn Ñi'h gaca gaann bwiinn la'h Ñi'h laasii pur Spíritu Saantu chi ziuu'nbwa' pa'ca ra' ba la'h Ñi'h.
25 Chi'chi rahbi gunna'h chi:
—Na'h na'nnahn zi' Mesías nin laa za Crixtu, ya chin dxi' Ñi'h la'h Ñi'h zuzia'ñih Ñi'h loh xigaaba nu'h loh garaatii'.
26 Chi'chi rahbi Jesuhs loh gunna'h chi:
—Na'h naañin, na'h gahca nin cañi'n loh lu'h naan Crixtu.
27 Ya hohra chi gubia'garii ra' za xpwiinn Ñi'h ri'chi, ya badxyigaa' duxa loh ra' ba laasii bwa'ha ra' ba cayuu'yidxyi'dxyinee Jesuhs la'h gunna'h Samaritana chi, per nin tuhbi ra' ba ayi gunaabadxyi'dxyi xi xclaa'dzi gunna'h chi o xi cayuu'yidxyi'dxyinee Jesuhs la'h gunna'h chi,

28 ya chi'chi basia'hangah gunna'h chi xchyii' ñihsa ba tin ziaa ba loh guihdxyi chi tin
gwagañi' ba loh ra' bwiinn guihdxyi chi:
29 —¡Gulta'guia'ha la'h tuhbi ndxi'hw nin guñi' garaatii' ra' nin cayu'nnahn! ¿Tayi la'h
dxi'h ba nin naa Crixtu?
30 Ya chi'chi biria'h ra' bwiinn guihdxyi ra' chi tin gwah ra' ba hasta zuu Jesuhs,
31 ya gaduhbi nin ze' ra' bwiinn chi rahbi ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h:
—Mwehsu, gudahw.
32 Chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Na'h la'n nahpa nin gaawuhn, guelwahw nin ayi nu'nbwa' tu la'h tu.
33 Ya chi'chi guzo'baloh canaabadxyi'dxyi loh lasaa' ra' xpwiinn Ñi'h rahbi ra' ba:
—¿Ta nuugaa nin bie'nee nin gahw mwehsu?
34 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Xquelwaawuhn naa guza'loon gu'nnahn nin xclaa'dzi Bwiinn nin gulu'nehza na'h
gaca tin guza'loon xtsi'n ba.
35 La'h tu rahbi tu ria'dxyi ru stapa bwe'hw tin cha'loh jusehchi, per na'h rñi'n loh tu
gulguia'ha loh yuh hasta na' xli'n tu, la'n guhla la tin chapitii jusehchi.
36 Bwiinn nin rusia'pitii jusehchi, rca'ha ba mweeyi nin rga'ha guica'ha ba, ya
jusehchi nin rusia'pitii ba gacan guelnabahan nin ayi ñichilohtii' tin zi'chi dxiahxinee
bwiinn nin rbahchi biñih la'h bwiinn nin ruzia'tii li'hn chi,
37 laasii guchii ziga rñi' bwiinn: "Bwiinn nin rbahchi biñih naa tuhbi bwiinn, ya stuhbi
ba naa bwiinn nin ruzia'tii li'hn."
38 Na'h guxe'hla'hn la'h tu tin gusia'pitii tu jusehchi nin ayi bwi'hnn biñih tu, pwihsi
guriin bwiinn nin bwi'hnn biñihin ya la'h tu riahxi tu pur xtsi'n ra' bwiinn chi.
39 Pwihsi ziahan duxa ra' bwiinn Samaria chi gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi Jesuhs pur
nin guhdzi gunna'h chi loh ra' bwiinn: "Guñi' ba garaa ra' nin cayu'nnahn."
40 Pwihsi chin badzihn ra' bwiinn Samaria ra' chi hasta zuu Jesuhs, guñi' ra' ba loh
Jesuhs tin dxia'hannee Ñi'h la'h ra' ba. Bia'han Ñi'h ri'chi chiohpa dxyih,
41 ya ziahan ru ra' bwiinn chi gwachiisto' ra' ba nin bihn ra' ba guñi' Jesuhs,
42 chi'chi rahbi ra' ba loh gunna'h chi:
—Pwihsi nnah riachiisto' nu, per ayi pur dxyi'dxyi ra' dxi'h nin gunnah lu'h loh nu
sino que neezaa pur nin bihn dxiahga nu, yannah naann nu la'h Ñi'h naa nin guta'h
la'h ra' bwiinn guidxyiyuh loh duhlda.

Jesuhs basiaca la'h llii'n tuhbi bwiinn nin ruhnn xtsi'n gubieerna

43 Chin gudii'dxi chiohpa dxyih, baria'h Jesuhs guihdxyi Samaria ya zee Ñi'h nez
guihdxyi Galilea,
44 laasii la'hgahca Ñi'h rahbi Ñi'h:
—Tuhbi bwiinn nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs ayi ruzo'badxiahga ra' bwiinn lahdxyi ba
xchi'dxyi ba.
45 Ya chin badzihn Ñi'h loh guihdxyi Galilea, bagachi'loh bwiinn Galilea ra' chi la'h
Ñi'h gaduhbisto' ra' ba laasii chin gwah Ñi'h lañih paascu nin rahca loh guihdxyi
Jerusalehn neezaa la'h ra' ba gwah ra' ba ya bwa'ha ra' ba garaa dzi'n ra' nin bwi'hnn
Ñi'h ri'chi.
46 Ya chi'chi gubia'garii Jesuhs nez guihdxyi Canah xteenn Galilea hasta bwi'hnn Ñi'h
ñihsa vihnnu, guyuu' tuhbi daada nin ruhnn xtsi'n gubieerna, guhcallu'hu llii'n daada
chi loh guihdxyi Capernaum.
47 Ya chin bihn daada chi baria'h Jesuhs loh guihdxyi Judea tin badzihn Ñi'h loh
guihdxyi Galilea, chi'chi gwagañi' ba loh Ñi'h ya guñi'nee ba la'h Ñi'h tin chee Ñi'h yihdzi
ba tin chegasiaca Ñi'h la'h llii'n ba, laasii lamweerla la'h bi gachi,
48 chi'chi rahbi Jesuhs:

—La'h tu ayi riachiisto' tu zi'chi zi sidela ayi gwa'ha tu sehn ra' cun milahgru ra' chi'chi riachii sto' tu.
49 Ya chi'chi rahbi daada chi:
—Daada, too nnah galoh nin na'nabahan ru llii'nahn.
50 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Gubia'garii yihdzi lu'h nnah, la'h llii'n lu'h nabahan.
Pwihsi lwehgu gwachiisto' ndxi'hw chi nin guñi' Jesuhs loh ba, ya ziaa ba yihdzi ba,
51 ya gaduhbi nin ziaa ba yihdzi ba, biria'h ra' xmooza ba bagachi'loh la'h ba ya rahbi ra' mooza ra' chi loh ba:
—¡La'h llii'n lu'h nabahan!
52 Ya gunaabadxyi'dxyi ba loh ra' mooza chi xohra pa'h guzo'baloh biacaza'ca llii'n ba, ya rahbi ra' mooza:
—Nna'yi ziga chi'h rcatuhbi gudxyih baria'h bi llia'h.
53 Ya chi'chi guhcabwa' xtaada biñi'n chi hohra chi gahcan nin guñi' Jesuhs loh ba: "La'h llii'n lu'h nabahan", ya zi'chi la'h ba cun garaa ra' bwiinn nin nuu rwaa' yihdzi ba gwachiisto' ra' ba naa Jesuhs Crixtu nin cabweeza ra' ba dxi'.
54 Dee naa nin raroopa sehn roo' nin bwi'hnn Jesuhs chin baria'h Ñi'h loh guihdxyi Judea tin gubia'garii Ñi'h nez Galilea.

5

Jesuhs basiaca la'h tuhbi bwiinn nin ayi guhca ñiñi'bi loh guihdxyi Betzata

1 Pwihsi chin gudii'dxi guhca ra' dee', la'n dxyih gahca ra' chi guyuu' tuhbi lañih xteenn ra' bwiinn Israel, ya chi'chi za gwah Jesuhs loh guihdxyi Jerusalehn,
2 ya loh guihdxyi Jerusalehn gahxu rwaa' guihdxyi chi nin laa xteenn lli'hyi ra', ri'chi nuu ziga tuhbi pihyi nin rñi' ra' ba loh dxyi'dxyi hebreu Betzata; ga'yu curdohra nuu rwaa' pihyi chi,
3 ya rwaa' pihyi chi rii ra' ziahan bwiinn dxyihdxyi ra' ziga bwiinn nin ayi riin loh ñi'h, bwiinn cwee' ra', cun bwiinn ra' nin gubihdzi tihxi ra' ñi'h, na' ra' ba loh yuh ri'chi cabweeza ra' ba ri'chi cuuca guiñi'bi loh ñihsa nin nuu la'n pihyi chi,
4 laasii cuuca-cuuca riehta tuhbi aanjla loh pihyi chi ya ruñi'bi aanjla chi ñihsa nin nuu la'n pihyi chi, ya mwer bwiinn nin riuu'tii loh ñihsa chi riaca ba cuun chi'zi gueldxyihdxyi nin rahca ba.
5 Ya ri'chi na' tuhbi bwiinn nin naa la galda bitsi'h bixunna yihza rahcallu'hu ba.
6 Chin bwa'ha Jesuhs loh ba, na' ba ri'chi, guhcabwa' Jesuhs xchih la rahcallu'hu ba, chi'chi rahbi Ñi'h loh ba:
—¿Ta xclaa'dzi lu'h dxiaca lu'h?
7 Chi'chi rahbi ba:
—Daada, ayi nin tuhbi bwiinn nin gacanee na'h cu'tii ba na'h loh pihyi ca chin rñi'bi loh ñihsa ca, ya na'h chin xclaa'dzihn chu'tiin pwihsi galoh la stuhbi bwiinn riuu'tii.
8 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Gwastii tin batiaa'ha xlu'hn lu'h tin guzah.
9 Ya hohra chi gahca biaca ndxi'hw chi batiaa'ha ba xlu'hn ba ya baca'h ba rzah ba, per ziga dxyih chi naa dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel,
10 chi'chi rahbi ra' ba loh bwiinn nin biaca chi:
—Nnahdxyih naa dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel, ayi naa xnehza guica'nnu'a lu'h xlu'hn lu'h nnadxyih.
11 Chi'chi rahbi bwiinn chi loh ra' ba:
—Bwiinn nin basiaca na'h, nah loon: "Batiaa'ha xlu'hn lu'h tin bazah."
12 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh bwiinn chi, rahbi ra' ba:
—¿Cuunlla bwiinn nin guñi' loh lu'h nah: "Batiaa'ha xlu'hn lu'h tin guzah?"

13 Per laˈh bwiinn chi cun ayi gaann ba chyuñin basiaca laˈh ba laasii gaduhbi nin rii
ziahan bwiinn dxyigahsi basaˈbi Jesuhs nez lahda raˈ bwiinn ziahan nin rii riˈchi,
14 ya snuhniˈhnsi rahca bwaˈha Jesuhs laˈh bwiinn nin biaca chi laˈn guidoˈ, chiˈchi
rahbi Ñiˈh loh ba:
—Bwaˈha nnah tin ayi chuu xtuhlda luˈh tin ayi nagah nalaasa ru saca luˈh loh ziga
guzahca luˈh.
15 Ya chiˈchi gwaguihtsi ndxiˈhw chi loh raˈ bwiinn Israel laˈh Jesuhs basiaca laˈh ba,
16 pwihsi pur niˈchin gucaˈnnaˈhla raˈ bwiinn Israel raˈ chi laˈh Jesuhs tin guclaaˈdzi raˈ
ba ñidxiinn raˈ ba laˈh Ñiˈh, laasii rusiaca Ñiˈh bwiinn raˈ dxyih nin ruziˈlaaˈdzi raˈ bwiinn
Israel raˈ,
17 per laˈh Jesuhs rahbi Ñiˈh lohsi raˈ ba:
—Laˈh Xtaaˈdahn zeezah cayuhnn ba dziˈn, nee cun neezaa naˈh ruˈnnahn dziˈn.
18 Ya pur dxyiˈdxyi raˈ riiˈ mahzi ru guclaaˈdzi raˈ bwiinn Israel raˈ chi ñidxiinn raˈ ba
laˈh Jesuhs, per ayi pur nin ayi rahpadaa dxiˈh Ñiˈh dxyih nin ruziˈlaaˈdzi raˈ bwiinn
Israel, sino que laasii neezaa rahbi Ñiˈh naa Ñiˈh Dxiohs, nee rahbi za Ñiˈh Dxiohs naa
Xpaah Ñiˈh, niˈchin.

Guelrnabwaˈ xteenn Jesuhs, Lliiˈn Dxiohs

19 Ya chiˈchi rahbi Jesuhs:
—Guchiin nin rñiˈn loh tu, laˈh Lliiˈn Dxiohs ayi nuu guunn Ñiˈh tuhbi dziˈn xcweenta
si Ñiˈh; sola rahca ruhnn Ñiˈh nin rwaˈha Ñiˈh ruhnn Xtaada Ñiˈh, nee garaa nin ruhnn
Daada rahca ruhnn Lliiˈn ban,
20 pwihsi laˈh Xpaaˈn nadziiˈhi ba laˈh Lliiˈn ba nee ruluuˈyi ba laˈh Lliiˈn ba garaa nin
ruhnn ba, nee zuluuˈyi za ba laˈh Lliiˈn ba dziˈn roo ru raˈ, dziˈn raˈ nin guunn gadxyigaaˈ
duxa loh tu,
21 laasii ziga rucwaˈhn Xtaaˈdahn laˈh raˈ bwiinn loh guelguhchi nee gudiˈhi ba
guelnabahan laˈh bwiinn, ziˈchi za laˈh Lliiˈn Ñiˈh rudiˈhi Ñiˈh guelnabahan laˈh bwiinn
chiˈh zi nin xclaaˈdzi Ñiˈh gudiˈhi Ñiˈhn,
22 ya laˈh Xpaaˈn ayi ruhnn Ñiˈh guelguxchisi laˈh chyu chiˈh zi, laˈh Lliiˈn si Ñiˈh badiˈhi
Ñiˈh guelrnabwaˈ, tin guunn Lliiˈn Ñiˈh guelguxchisi xcweenta raˈ bwiinn,
23 tin gaann za raˈ bwiinn laˈh nin naa Lliiˈn Ñiˈh ziga za raann raˈ ba laˈh Xtaada Dxiohs
Ñiˈh. Bwiinn nin ayi ruzoˈbadxiahga xchiˈdxyi Lliiˈn Dxiohs, ayi za ruzoˈbadxiahga
bwiinn chi xchiˈdxyi Xtaada Dxiohs Ñiˈh nin guluˈnehza laˈh Ñiˈh.
24 Rahbi za Ñiˈh:
—Guchiin nin rñiˈn loh tu, bwiinn nin rucaˈdxiahga dxyiˈdxyi raˈ nin rñiˈn loh tu
nee riachii za stoˈ ba laˈh bwiinn nin guluˈnehza naˈh, zahpa ba guelnabahan nin ayi
ñichilohtiiˈ, nee ayi tiidxi ba loh guelguxchisi, laasii ba badiiˈdxi ba xcweenta guelguhchi
pur xcweenta guelnabahan.
25 Pwihsi guchiin nin rñiˈn loh tu zadzihn hohra nee naan hohra gahca nin dxihnn raˈ
bwiinnguuchi xchiˈdxyi Lliiˈn Dxiohs; ya bwiinn raˈ nin guzoˈbadxiahga xchiˈdxyi Ñiˈh
zibahan raˈ ba
26 laasii laˈh gahca ziga nahpa Xtaaˈdahn guelnabahan para laˈh Ñiˈh, neezaa badiˈhi
Ñiˈh guelnabahan laˈh Lliiˈn Ñiˈh zigagahca nahpa Ñiˈhn,
27 nee badiˈhi za Ñiˈh guelrnabwaˈ laˈh Lliiˈn Ñiˈh, tin guunn Lliiˈn Ñiˈh guelguxchisi,
laasii naa Ñiˈh Lliiˈn Dxiohs nin naa ndxiˈhw.
28 Ayi gadxyigaaˈ loh tu pur dxyiˈdxyi raˈ riiˈ, laasii zadzihn hohra nin dxihn raˈ garaa
raˈ bwiinn guuchi xchiˈdxyi Ñiˈh,

29 ya garia'h ra' bwiinn nin bwi'hnn dzi'n za'ca la'n ba', tin gabia'garii gabahan ra' ba
stuhbi, per la'h ra' bwiinn ra' nin bwi'hnn ra' dzi'n dxaaba gabahan ra' ba hohra chi tin
chi'chiyi tiidxi ra' ba loh guelguxchisi xteenn Dxiohs.

Nin ruluu'yiloh guelrnabwa' nin nahpa Crixtu

30 Rahbi za Jesuhs:
—Na'h si ayi nuu gu'nnahn xilla dzi'n xcweenta sihn; na'h ru'nnahn guelguxchisi
ziga gahca nin rihndxiaagahn nee xquelguxchiisihn nanchii naan, ayi ru'nnahn nin
xclaa'dzi sihn sino que nin xclaa'dzi Xtaa'dahn nin gulu'nehza na'h gahca.
31 Sidela na'h rñi'n xcweenta gahcahn, nin rñi'n ayi xi guilasahcan,
32 per nuu stuhbi nin rñi' pur xcwee'ntahn, nee na'h na'nnahn nin rñi' bwiinn chi
xcwee'ntahn lasahcan ziga dxyi'dxyi nanchii pa'h.
33 La'h tu guxe'hla tu nin baganaabadxyi'dxyi loh Jwahn, ya nin guñi' Jwahn guchii
dxyi'dxyi ra' chi,
34 per na'h ayi rchi'na'hn guiñi' tuhbi bwiinn zi xcwee'ntahn, laasii rñi' sihn dxyi'dxyi
rii' loh tu tin gaca ta'h tu loh duhlda.
35 Jwahn naa ziga tuhbi lámpara nin rca'h bia'ñih, ya la'h tu guclaa'dzi tu ñahxi tu loh
xpia'ñih ba chiohpa-choonn dxyih,
36 per na'h na'pahn nin ruluu'yiloh ru chyu naan nin lasahca ru loh nin guñi' Jwahn:
dzi'n gahca ra' nin ru'nnahn naan tuhsi gahca cun dzi'n nin bani'hi Xpaa'n na'h
gu'nnahn, pwihsi dee ra' ruluu'yi Xtaada nin gulu'nehza na'h.
37 Neezaa Xtaa'dahn nin gulu'nehza na'h la'h ba guñi' nanchii la chyu naan nicala la'h
tu nagahdxi gwa'ha tu la'h ba nee nicala za nagahdxi dxihn tu guiñi' ba,
38 per xchi'dxyi ba ayi ria'zi tun laasii ayi riachiisto' tu na'h, ziga naan Llii'n Ñi'h nin
gulu'nehza Ñi'h.
39 La'h tu cun paseensi duxa rusi'dxi tu loh Xchihtsi Dxiohs, laasii radxi'hyi tu lohon
guelnabahan nin ayi ñichilohtii', pwihsi Xchihtsi Dxiohs ruze'tan na'h,
40 per la'h tu ayi nnaa tu dxie'biiga tu loon tin guica'ha tu guelnabahan chi.
41 Rahbi za Ñi'h:
—Na'h ayi chi'hyihn chyu bwiinn guiñi' za'ca xcwee'ntahn,
42 laasii na'h nayaa-nayaa nu'nbwa'n la'h tu nee naann zahn ayi rahca nadzii'hi lasto'
tu la'h Dxiohs.
43 Na'h ze'ldahn pur lah Xtaa'dahn, ya la'h tu ayi ruca'dxiahga tu xchi'dxyi'hn, per
sidela dxi' stuhbi bwiinn zi pur xcweenta gahca ba ni'chisihn zuca'dxiahga tu xchi'dxyi
bwiinn chi.
44 ¿Xa chechiisto' tu sidela rñi' za'ca tu ziga xcweenta tuhbi tu, cun ziga stuhbi tu, nee
ayi rdxi'hyi tu guiñi' za'ca Dxiohs gahca pur xcweenta tu; Dxiohs nin nabahan dzi'tsi
dxibaa', Dxiohs nin naa tuhbi dxi'h?
45 Ayi guunn tu lligaaba na'h gudzii'ba'hn duhlda yihca tu nez loh Xtaa'dahn, laasii
bwiinn nin gudzii'ba duhlda yihca tu naa guehtu Moisehs gahca nin riachiisto' tu xlehyi
ñi'h.
46 Pwihsi sidela la'h tu ñiachiisto' tu dxyi'dxyi ra' nin guñi' guehtu Moisehs, neezaa
ñiachiisto' tu xchi'dxyi'hn laasii baze'ta guehtu Moisehs na'h loh ra' dxyi'dxyi nin baca'h
ba,
47 per sidela ayi riachiisto' tu dxyi'dxyi ra' nin baca'h guehtu Moisehs, ¿xalla chechi-
isto' chi'h tu dxyi'dxyi ra' nin rñi'n loh tu?

6

Jesuhs baya'n ga'yu mihyi ndxi'hw
(Mt. 14.13-21; Mr. 6.30-44; Lc. 9.10-17)

1 Ya chin guya'loh garaa ra' dee', chi'chi guna'zu nehza Jesuhs tin gwah Ñi'h stuhbi
lahdu rwaa' laguhn xteenn Galilea nin rñi' za ra' ba ñihsado' xteenn Tiberias.
2 Ziahan duxa ra' bwiinn ze'nee la'h Ñi'h laasii bwa'ha ra' ba milahgru ra' cun sehn
roo' ra' nin bwi'hnn Ñi'h chin basiaca Ñi'h la'h bwiinn dxyihdxyi ra',
3 ya chi'chi gucah Jesuhs tuhbi dahan, tin guzohbanee Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h;
4 nee ziga zalliaa' ria'dxi gadzihn lañih pascu ra' bwiinn Israel chin rudi'hi ra' ba
guelzuxchiilli loh Dxiohs pur dxyih nin baria'h ra' ba guihdxyi Egiptu.
5 Chin bwa'ha Jesuhs loh ra' bwiinn ziahan ra' nin zena'hla la'h Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h
loh Felipe:
—¿Canehza chosi' nu'h guelwahw tin gahw ra' bwiinn ziahan ra' rii'?
6 Guñi' Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii' loh Felipe tin gwa'ha Ñi'h cuun nin ñiñi' ba, laasii la'h
Jesuhs bwen-bwen naannla Ñi'h xa guunn Ñi'h,
7 chi'chi rahbi Felipe loh Jesuhs:
—Nin chiohpa gaywa'h mweeyi denariu pahn ayi gaaldaa gahw ra' bwiinn ca per nin
yahnn ra' ba ayi dxiehtan.
8 Ya tuhbi xpwiinn Jesuhs nin laa Andrehs bwihtsi Simohn Pehdru guñi' ba, rahbi ba
loh Jesuhs:
9 —Rii' la'h tuhbi bi'nxtuhbi zuu la'h bi nu'a ga'yu pahn nin guhcacha'yi cun sebada
cun chiohpa bwehlda, per ¿calla gaaldaa dee dxi'h loh bwiinn ziahan duxa ra' ca?
10 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Gulgahbi loh ra' bwiinn ra' ca soobaa ra' ba.
Ya nez chi ziahan roo' dxillaa' rii ri'chi, ya guzohba ra' bwiinn ra' chi ziga ga'yu mihyi
ndxi'hw si ra',
11 ya chi'chi guca'ha Jesuhs pahn chi ya chin guya'loh badi'hi Ñi'h guelzuxchiilli loh
Xtaada Dxiohs Ñi'h, chi'chi badi'hi Ñi'h pahn chi la'h ra' xpwiinn Ñi'h tin gudxi'zi ra'
ban loh ra' bwiinn ziahan ra' chi, nee zi'chi gahca za bwi'hnnee Ñi'h bwehlda ra' hastayi
gwadxah ra' bwiinn ziahan ra' chi,
12 ya chin guya'loh gudahw ra' ba hasta ayi gunnah ru ra' ba ñahw ra' ba, chi'chi rahbi
Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—Gulgatiaa'ha garaa ra' nin bia'hancah tin ayi xi ñichiloh.
13 Ya batiaa'ha ra' ba nin bia'hancah chi ni'chi guhca ziga zatsi'h bichiohpa tiipi pahn
chi cun bwehlda chi.
14 Ya bwiinn ra' chi chin bwa'ha ra' ba sehn roo' nin bwi'hnn Jesuhs, chi'chi rahbi loh
lasaa' ra' ba:
—Guchiica, la'h ba naa ndxi'hw nin rñi' loh Xchihtsi Dxiohs nahpa dxi' loh
guidxyiyuh.
15 Per la'h Jesuhs la'h Ñi'h guhcabwa'la xclaa'dzi ra' bwiinn ra' chi chenee ra' ba la'h
Ñi'h lajweersi tin guunn ra' ba la'h Ñi'h rrehyi, ni'chin biahchi Ñi'h loh ra' ba tin guna'zu
Ñi'h zee Ñi'h hasta naa guiya' ru loh dahan chi tin ri'chi la'hsi Ñi'h gwah Ñi'h.

Jesuhs guzah loh ñihsa
(Mt. 14.22-27; Mr. 6.45-52)

16 Ya chin gurih gue'la, biehta ra' xpwiinn Jesuhs rwaa' ñihsa
17 tin gucah ra' ba la'n tuhbi laancha ya zeenee laancha chi la'h ra' ba guihdxyi Ca-
pernaum, per la'h gue'la gurih chihpa la hohra chi, nee la'h Jesuhs nagahdxi gabia'garii
Ñi'h hohra chi.
18 Ya seguihdu guyahsa tuhbi bwih roo' loh ñihsa chi hasta zezahnee laancha chi la'h
ra' xpwiinn Jesuhs,

19 zigachi'h ga'yu o xo'pa kilómetru zeezahnee laancha chi la'h ra' ba loh ñihsa chin
bwa'ha ra' ba la'h Jesuhs, zeezah Ñi'h loh ñihsa nez zenee laancha la'h ra' ba, chi'chi
bidxyihbi duxa ra' ba,
20 per lwehgu guñi' Ñi'h loh ra' ba rahbi Ñi'h:
—¡Na'han, ayi guidxyihbi tu!
21 Ya chi'chi loh gaduhbisto' ra' ba basaa'n ra' ba gucah Jesuhs la'n laancha chi, ya
seguihdu badzihnnee Ñi'h la'h ra' ba loh yuh xteenn guihdxyi hasta zee ra' ba.

Bwiinn ra' badxi'hyi la'h Jesuhs

22 Ya chin barah gue'la stuhbi dxyih, guhcabwa' ra' bwiinn ra' nin rii ra' stuhbi lahdu
rwaa' ñihsa hasta biria'hnee laancha la'h ra' xpwiinn Jesuhs, zee ra' xpwiinn Jesuhs la'n
tuhbi dxi'h laancha nin zuu rwaa' ñihsa per ayi zeenee Jesuhs la'h ra' xpwiinn Ñi'h tuhsi,
23 ya balaaqui'hn si rahca la'h ra' paaldaa ra' laancha ra' nin zie' ra' nez loh guihdxyi
Tiberias bie' ra', nee guihdxyi Tiberias chi ria'han gahxu nez badi'hi Jesuhs pahn
gudahw ra' bwiinn ziahan, chin badi'hi Ñi'h guelzuxchiilli loh Dxiohs.
24 Ya chin bwa'ha ra' ba nin Jesuhs nin xpwiinn Ñi'h ayi ri'chi, chi'chi gucah ra'
bwiinn ziahan ra' chi la'n laancha ra' tin zeegadxi'hyi ra' ba la'h Jesuhs nez guihdxyi
Capernaum.

Jesuhs naa pahn nin runi'hi guelnabahan

25 Ya chin badzihn ra' ba stuhbi lahdu rwaa' ñihsado' chi, badxeela ra' ba la'h Jesuhs
ri'chi, chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—Mwehsu, ¿cuuca badzihn lu'h nezii'?
26 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Guchiin nin rñi'n loh tu, radxi'hyi tu na'h laasii gudahw tu hastayi gwadxah tu; ayi
radxi'hyi dxi'h tu na'h pur guhcabwa' tu xi zee loh sehn roo' ra' chi.
27 Ayi guunn tu dzi'n pur guelwahw nin rñihchiloh sino que gulgui'hnn dzi'n pur
guelwahw nin ayi ñichiloh cun nin rudi'hi za guelnabahan nacuubi nin ayi ñichilohtii'
la'h ra' bwiinn. Dee naa guelwahw nin guni'hi Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, laasii la'h
Daada Dxiohs baluu'yi Ñi'h loh ra' bwiinn cuun nin naa Llii'n Ñi'h.
28 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Ñi'h:
—¿Xa ni'ca guidi'hnn nu tin gachidi'hnn nu ziga xclaa'dzi Dxiohs gachidi'hnn nu?
29 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Nin xclaa'dzi Dxiohs guunn tu naa chechiisto' tu xchi'dxyi Llii'n Ñi'h nin gulu'nehza
Ñi'h loh guidxyiyuh.
30 Ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Ñi'h rahbi ra' ba:
—¿Cuun nin naa sehn nin guni'hi lu'h la'h nu tin chin guidia'ha nu sehn chi chechiisto'
nu yi'h? ¿Cuun dzi'n roo' nin ruhnn lu'h?
31 Xtaada guldoo' ra' nu'h gudahw ra' ba tuhbi lasaa' pahn nin laa manah loh dahan
desiertu ziga caa loh Xchihtsi Dxiohs: “Badi'hi Ñi'h pahn nin ze' nez llaa'ndxibaa'
gudahw ra' ba.”
32 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Guchiin nin rñi'n loh tu, ayi Moisehs dxi'h bani'hi pahn nin ze' llaa'ndxibaa',
33 laasii pahn nin runi'hi Dxiohs pahn chi ze' nez llaa'ndxibaa' ya rudi'hin guelnaba-
han la'h ra' bwiinn guidxyiyuh.
34 Chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—Daada, guni'hi lu'h pahn chi guida'w nu garaa dxyih.
35 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Na'h naan pahn nin runi'hi guelnabahan; bwiinn nin dxi' loon ayi chuu dxyih nin guichia'han bwiinn chi, zi'chiza bwiinn ra' nin chechiiza sto' ra' ñi'h na'h ayiza guidxahga ra' ba ñihsa,
36 per na'h ziga rñi'n loh tu, la'h tu ayi riachiisto' tu xchi'dxyi'hn nicala ba bwa'ha tu na'h.
37 Garaa ra' bwiinn nin ruti'dxi Xtaa'dahn loon, ze' ra' ba loon; ya bwiinn ra' nin ze' loon ayi cwe'hesto'ra'n ba
38 laasii na'h ayi ze'ldadxi'hn nez llaa'ndxibaa' tin gu'nnahn nin naa xigaabasihn loh guidxyiyuh rii' sino que na'h ze'ldahn tin gu'nnahn nin xclaa'dzi Xtaa'dahn nin nuu dxibaa' gaca,
39 ya dee naa xigaaba Xtaa'dahn nin gulu'nehza na'h gaca: Garaa nin bani'hi Ñi'h na'h ayi ñichi nin tuhbi ra' ba sino que gucwa'na'hn la'h ra' ba loh dxyih nin gaduhbi guidxyiyuh,
40 laasii ziga naa xigaaba Xtaa'dahn nin nuu dxibaa' garaa ra' bwiinn ra' nin gwa'ha la'h Llii'n Ñi'h nee chechiizasto' ra' ba la'h Ñi'h, zahpa ra' ba guelnabahan nin ayi ñichilohtii', ya na'h gucwa'nra'n ba loh guelguhchi chin guiga'ha hohra nin guibia'gariin.
41 Pwihsi ni'chin guzo'baloh bidxyi'chinee bwiinn Israel ra' chi la'h Jesuhs, laasii rahbi Ñi'h la'h Ñi'h naa Ñi'h pahn nin biehta dxibaa',
42 neezaa guñi' ra' ba rahbi ra' ba:
—¿Tayi ni'ca dxi'hn nin naa llii'n Joseh? La'h nu'h nu'nbwa' nu'h xpaah bwiinn ca cun xmaah ba. ¿Xaalla cañi' chi'h ba loh nu'h nnah naa ba biehta ba nez llaa'ndxibaa'?
43 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Xixnaa rwa'ha dxaaba tu loon?
44 Nin tuhbi tu ayi dxie'biiga nez loon sidela la'h Xtaa'dahn nin gulu'nehza na'h ayi dxie'nee la'h tu; ya na'h gucwa'na'hn la'h tu loh guelguhchi dxyih nin gadzihn hohra guibia'gariin.
45 Loh dxihtsi nin baca'h ra' guehtu profeta ra' rñi': "Zuluu'yi Dxiohs la'h garaa ra' ba." Ni'chin garaa ra' bwiinn nin ruca'dxiahga xchi'dxyi Xtaa'dahn nee nin rusi'dxi loh Ñi'h ni'chi ra' nin dxie'biiga nez loon.
46 Pwihsi ayi nin tuhbi bwiinn nin bwa'ha la la'h Xtaada Dxiohsa'hn; sola tuhbi dxi'h Llii'n Ñi'h nin ze' nez llaa'ndxibaa' nu'nbwa' la'h Ñi'h.
47 Guchiin nin rñi'n loh tu, bwiinn nin riachiisto' ñi'h xchi'dxyi'hn nahpa za ba guelnabahan nin ayi ñichilohtii'.
48 Pwihsi na'h naan pahn nin runi'hi guelnabahan la'h tu.
49 Xtaada guldoo' ra' tu gudahw ra' tuhbi lasaa' guelwahw nin laa manah loh dahan desiertu, ri'chi badi'hi Dxiohs guelwahw chi gudahw ra' ba, per guhchi ra' ba;
50 per na'h ruze'ta'hn pahn nin biehta nez dxibaa' nee bwiinn nin gahw pahn chi ayi gachi ba.
51 Na'h naan pahn nabahan nin biehta nez dxibaa'; bwiinn nin gahw pahn rii' zibahan ba par tu'pazi, nee pahn nin gudi'hihn la'h ra' bwiinn naa bwe'lti'xihn par la'h ra' bwiinn guidxyiyuh.
52 Chi'chi rahbi loh lasaa' ra' bwiinn Israel ra' chi:
—¿Xa guunn ni'ca guni'hi bwe'ltihxi ni'ca guida'w nu'h?
53 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Guchiin nin rñi'n loh tu, sidela la'h tu ayi gahw tu bwe'ltihxi Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw cun guee za tu llarihn Ñi'h ayi gapa tu guelnabahan nacuubi.
54 Bwiinn ra' nin gahw bwe'lti'xihn cun guee ra' ba llarinahn, bwiinn ra' chi gapa guelnabahan nin ayi ñichilohtii'; ya na'h gucwa'nra'n ba loh guelguhchi dxyih nin gadzihn hohra guibia'gariin,

55 laasii bwe'lti'xihn naa guelwahw za'capa'ca nee llarihnahn naa nin guchii nahpa guee ra' bwiinn.
56 Bwiinn nin gahw bwe'lti'xihn cun guee za ba llarihnahn bwiinn chi nuuneepa'ca ba na'h nee na'h nu'neezahn la'h ba.
57 Xtaa'dahn nin gulu'nehza na'h loh guidxyiyuh, nahpa za ba guelnabahan, nee na'h nabahanahn pur la'h ba; pwihsi zi'chi gahca za la'h bwiinn nin guca'sto' ñi'h na'h zibahan za ba pur na'h.
58 Ruze'ta'hn pahn nin biehta nez dxibaa'; pahn rii' ayi naan ziga pahn nin laa manah nin gudahw ra' guehtu xtaadaguldoo' tu, ni'chin nicala gudahw ra' ban per guhchi ra' ba; per bwiinn ra' nin gahw pahn nin biehta nez dxibaa' zibahan ra' ba par tu'pazi.
59 Jesuhs baluu'yi dxyi'dxyi ra' rii' loh tuhbi cwa'ha bwiinn la'n xquido' bi'tu'hn ra' bwiinn Israel loh guihdxyi Capernaum.

Dxyi'dxyi ra' xteenn guelnabahan nin ayi ñichilohtii'

60 Ya chin bihn ra' ziahan ra' xpwiinn Jesuhs dxyi'dxyi nin guñi' Ñi'h, rahbi ra' ba:
—Dxyi'dxyi nin rñi' ba nagahn duxa ra'n; ¿chyu ni'ca guunn waanta guzo'badxiahga dxyi'dxyi ra' rii'?
61 Ya chin guhcabwa' Jesuhs xi lligaaba nin cayuhnn ra' ba, chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—¿Ta pur dxyi'dxyi ra' rii' ruhnn chiohpa sto' tu?
62 ¿Xa gaca sidela la'h tu gwa'ha tu la'h Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw gacah hasta nuu Ñi'h desde galohtii'?
63 Spíritu naa nin runi'hi guelnabahan, ya bwe'ltihxi bwiinn ayi lliitii' ruhnnan gahn, ya dxyi'dxyi ra' nin cañi'n loh tu naa dxyi'dxyi nanchii xteenn Spíritu, nee dxyi'dxyi ra' chi rudi'hi guelnabahan par tu'pazi.
64 Per loh ziga rii tu ri'ca nuu mas paaldaa tu nin ayi riachiisto' tu dxyi'dxyi nin rñi'n loh tu.
Pwihsi Jesuhs desde galohyi naann Ñi'h cuun ra' bwiinn ra' nin riachiisto' la'h Ñi'h nee cuun za nin naa bwiinn nin gutoo' la'h Ñi'h loh ra' bwiinn duhlda,
65 ya rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Ni'chin nin rñi'n loh tu ayi chyu dxie'biiga nez loon zi'chizi sidela la'h Xtaa'dahn ayi dxie'nee la'h ra' ba.
66 Ya desde hohra chi ziahan ra' xpwiinn Jesuhs basaa'n ra' ba la'h Ñi'h, ya ayi ru guzahnee ra' ba la'h Ñi'h,
67 chi'chi gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh ra' xpwiinn pa'ca Ñi'h, rahbi Ñi'h:
—¿Gu neezaa la'h tu xclaa'dzi tu dxiahchi tu?
68 Chi'chi rahbi Simohn Pehdru:
—Daada, ¿chyuloo chi'h choo nu? Xchi'dxyi lu'h naa guelnabahan nin ayi ñichilohtii'.
69 La'h nu ba riachiisto' nu xchi'dxyi lu'h, nee naann za nu yi'h naa lu'h Crixtu Llii'n Dxiohs nin nabahan.
70 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—¿Tayi na'h dxi'h guliin la'h tu ziga naa tu gadzi'h bichiohpa xpwii'nnra'n? Pwihsi rñi'n loh tu, tuhbi tu naa bwiinndxaaba.
71 Ya loh guñi' Jesuhs squii' baze'ta Ñi'h la'h Judas, llii'n Simohn Iscariote, laasii Judas naa nin gutoo' la'h Ñi'h loh ra' bwiinn duhlda, la'h ba nin naa tuhbi bwiinn loh gadzi'h bichiohpa xpwiinn Ñi'h.

7

Xcweenta nin ayi gwachiisto' ra' bwihtsi Jesuhs xchi'dxyi Ñi'h

1 Ya chin guya'loh ra' dee', guca'nzaa Jesuhs loh guihdxyi Galilea; per nin ayi
guclaa'dzi Ñi'h ñuu' Ñi'h loh guihdxyi Judea laasii ri'chi badxi'hyi ra' bwiinn Israel ra'
la'h Jesuhs tin ñidxiinn ra' ba la'h Ñi'h,
2 ya ziga badzihn gahxu dxyih lañih nin rahcacha'yi yuu'yi'hn nin ria'han ra' bwiinn
la'n ñi'h; lañih rii' naa tuhbi xlañih ra' bwiinn Israel,
3 chi'chi rahbi ra' nin naa ra' bwihtsi Jesuhs loh Ñi'h:
—Ayi dxia'han lu'h rii'; gwah para guihdxyi Judea tin ri'chi neezaa ra' xpwiinn ra' lu'h
nin ca'nzanee lu'h gwa'ha ra' ba garaa ra' dzi'n ra' nin ruhnn lu'h,
4 laasii chin xclaa'dzi bwiinn guluu'yi za'ca ba la'h ra' bwiinn, ayi ruhnn ba xtsi'n ba
rala'n; ni'chin sidela yi'h ruhnn lu'h dzi'n ra' rii', bwi'hnnan loh ra' garaatii' ra' bwiinn
guidxyiyuh.
5 Pwihsi nin bwi'hnn ra' bwihtsi Ñi'h nin la'h ra' ba ayi gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi
Jesuhs,
6 ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Pwihsi na'h xohra'hn nagahdxi gadzihnan, per para la'h tu xohra chi'zi naa bwen
para la'h tu.
7 Bwiinn ra' nin naa ra' bwiinn guidxyiyuh ra' ayi nuu gwa'ha dxaaba ra' ba loh tu,
per na'h rwa'ha dxaaba ra' ba loon laasii na'h ruluu'yi'hn loh dzi'n dxaaba nin ruhnn
ra' ba.
8 Gulcheh lañih la'h tu, per na'h ayi chaa'hahn laasii nagahdxi guiga'ha xohra'hn.
9 Ya chin guya'loh guñi' Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii' loh ra' ba, bia'han chi'h Ñi'h loh
guihdxyi Galilea.

Jesuhs loh lañih nin laa "La Enramada"

10 Ya loh nin zeeñiidxiuu ra' bwihtsi Jesuhs para lañih, neezaa Jesuhs gwah lañih chi
nicala ayi nez ñihn ra' pa'h bwiinn sino que rala'n,
11 ya la'h ra' bwiinn Israel ra' badxi'hyi ra' ba la'h Jesuhs loh lañih chi, squii' rahbi ra'
ba:
—¿Cuun la'h ndxi'hw chi?
12 Nez lahda ra' bwiinn riigaze'ta duxa ra' ba la'h Jesuhs; nuu ra' bwiinn chi rahbi ra'
ba:
—Jesuhs naa tuhbi ndxi'hw nin ruhnn dzi'n za'ca.
Ya nuu ra' ba rahbi ra' ba:
—Ayi guinaza'ca naa dzi'n nin ruhnn ndxi'hw chi, rusagui'hi ba la'h ra' bwiinn.
13 Ya nin tuhbi bwiinn ayi biaalla ñuu'yidxyi'dxyipa'h nez loh ra' bwiinn xcweenta
Jesuhs laasii rdxyihbi ra' ba la'h ra' bwiinn Israel ra' nin rnabwa',
14 ya la'h lañih zeezah la mas garoolda la chin guyuu'tii' Jesuhs la'n guido' ya chi'chi
guzo'baloh cagaluu'yi Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn,
15 ya la'h ra' bwiinn Israel ra' nin rnabwa' chi badxyigaa' duxa loh ra' ba ya rahbi ra'
ba:
—¿Xaloh naann ni'ca ziahan ra' dxyi'dxyi nee nin ayi ca basi'dxi ni'ca?
16 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Dxyi'dxyi ra' nin rulu'yi'hn la'h tu ayi naan pur na'h gahca sino que pur Dxiohs nin
gulu'nehza na'h.
17 Sidela chyuulla tuhbi bwiinn xclaa'dzi guunn ziga nin xclaa'dzi Dxiohs gaca,
zahcabwa' ba sidela la'h dxyi'dxyi ra' nin rulu'yi'hn ze' pur Dxiohs o naan xchi'dxyi
gahcahn.
18 Bwiinn nin rñi' pur la'h gahca ba, rñi' ba tin guiñi' za'ca bwiinn la'h ba, per nin
rdxi'hyi guiñi' za'ca bwiinn pur nin gulu'nehza la'h ba loh guidxyiyuh rii' ni'chi rñi'
dxyi'dxyi ra' nin guchii, nee ayi xi guelrusagui'hi nuu la'n lasto' ba.

19 ¿Tayi guchii dxi'hn, Moisehs bani'hi lehyi la'h tu?, nee nnah nin tuhbi tu ayi
ruzo'badxiahga tu lehyi chi. ¿Xixnaa xclaa'dzi tu chiinn tu na'h?
20 Chi'chi rahbi ra' bwiinn ra' loh Ñi'h:
—¡Nuu tuhbi bwiinndxaaba sto' lu'h! ¿Chyu xclaa'dzi chiinn yi'h?
21 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Pur tuhbi dzi'n nin bwi'hnna'hn dxyih nin ruzi'laa'dzi tu, ni'chin nin garaa tu
radxyigaa' loh tu;
22 pwihsi Moisehs gule'he lehyi nin riuu' bwa' tihxi bwiinn ndxi'hw (nicala ayi la'h
dxi'h Moisehs gudxi'nlaa'dzin sino que la'h ra' xtaada guldoo' ra' tu gudxi'nlaa'dzin) ya
la'h tu rgu' tu bwa' la'h tuhbi biñi'n nicala naan dxyih nin ruzi'laa'dzi tu.
23 Pwihsi sidela rahca rgu' tu bwa' tihxi tuhbi biñi'n nee nicala dxyih nin ruzi'laa'dzi
tu tin ayi ñichi lehyi Moisehs, ¿xixnaa chi'h na'h ayi nnaa tu gusia'cahn tuhbi bwiinn nin
rahcallu'hu dxyih nin ruzi'laa'dzi tu lwehgu rdxyi'chinee tu na'h?
24 Ayi ruhnn tu guelguxchisi pur nin rwa'ha si tu, sino que chin ruhn tu guelguxchisi,
gulgui'nnan per ziga naa xnehza.

Jesuhs guñi' ca ze' Ñi'h

25 Ya chi'chi guzo'baloh gunaabadxyi'dxyi ra' paaldaa ra' bwiinn guihdxyi Jerusalehn
ra' rahbi ra' ba:
—¿Tayi ni'ca dxi'hn nin radxi'hyi ra' ba tin chiinn ra' ba?
26 Nee nnah ¿tayi la'h dxi'h ba ni'ca nin cañi' ri'ca loh ra' bwiinn?, nee nin tuhbi bwiinn
ayi xi rñi' loh ba, o ¿gu nee ra' za guxchisi riachiisto' ra' ba la'h ndxi'hw ca naa Crixtu?
27 Per dela nnah la'hnu'h naann nu'h canehza ze' ni'ca; nee ziga chin dxi' Crixtu nin
ayi chyu gaann canehza dxi' Ñi'h.
28 Ya chin bihn Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii' chin cagaluu'yi Ñi'h la'n guido', chi'chi jweersi
roo' guñi' Ñi'h, rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—¿Ta ruhnn chi'h tu lligaaba nu'nbwa' tu na'h, nee naann za tu canehza ze'ldahn? Per
ayi ze'lda dxi'hn pur xcweenta gahcahn, sino que nuu chyu gulu'nehza na'h nee la'h ba
nanchii pa'ca nabahan ba; la'h tu ayi nu'nbwa' tu la'h bwiinn chi,
29 per na'h nu'nbwa'n la'h ba laasii na'h ze'ldahn hasta nuu ba, nee la'h ba gulu'nehza
ba na'h.
30 Ya chi'chi guclaa'dzi ra' bwiinn ra' chi ñina'zu ra' ba la'h Ñi'h, per nin tuhbi ra' ba ayi
biaalla ñina'zu la'h Ñi'h laasii nagahdxi guiga'ha xohra Ñi'h para gusa'cazii ra' bwiinn
nadxaaba ra' chi la'h Ñi'h,
31 per bwiinn ziahan duxa za gwachii sto' ra' ñi'h la'h Jesuhs, ya rahbi ra' ba:
—Chin dxi' Crixtu, ¿ta mahzi ru sehn roo ru chi'h guunn Crixtu chi ziga la'h bwiinn
rii'?

Guxe'hla ra' bwiinn fariseu ra' guixa'ga ra' tin guina'zu ra' ba la'h Jesuhs

32 Ya bihn ra' bwiinn fariseu ra' nin baze'ta ra' bwiinn la'h Jesuhs, chi'chi bwiinn
fariseu ra' chi cun nin rnabwa' la'h ra' bixohza ra' guxe'hla ra' ba guixa'ga ra' xteenn
guido' tin chenee ra' ba la'h Jesuhs tin dxie'w Ñi'h,
33 ya chi'chi rahbi Jesuhs:
—Spaaldaa si dxyih ziuu'huhn lahda tu, chi'chi zabia'gariin hasta nuu nin gulu'nehza
na'h loh guidxyiyuh rii';
34 la'h tu gadxi'hyi tu na'h per ayi gadxeela tu na'h laasii ayi nuu chee tu hasta
guzaa'hahn.
35 Ya chi'chi guzo'baloh canaabadxyi'dxyi loh lasaa' ra' bwiinn Israel ra' chi, rahbi ra'
ba:

—¿Canehza chee chi'h ni'ca? ¿Tayi chyu guunn gahn gadxeela ni'ca? o ¿gu guzee ni'ca hasta rii ra' bwiinn Israel ra' nin rii ra' nez lahdxyi ra' bwiinn griehgu ra' tin guluu'yi ba la'h ra' ba?
36 ¿Xi zee loh xchi'dxyi ba nin guñi' ba loh nu'h: “Gadxi'hyi tu na'h per ayi gadxeela tu na'h laasii ayi nuu guzee tu hasta guzaa'hahn?”

Gui'w xteenn ñihsa nabahan

37 Ya luulchima dxyih xteenn lañih chi naa dxyih lañihroo ru, ya dxyih chi guñi' Jesuhs loh ra' bwiinn Israel ra' chi jweersiroo', rahbi Ñi'h:
—¡Sidela chyuulla tuhbi bwiinn rdxahga ba ñihsa, dxi' bwiinn chi nez loon tin guee ban!
38 Ziga caa loh Xchihtsi Dxiohs, sto' bwiinn nin riachiisto' ñi'h na'h rtahn gui'w ra' xteenn ñihsa nabahan.
39 Ya cun dxyi'dxyi ra' rii' baze'ta Jesuhs bwiinn ra' nin chechiisto' ra' ñi'h la'h Ñi'h zica'ha ra' ba Spíritu Saantu; pwihsi nagahdxi gaaldaa dxi' Spíritu Saantu laasii nagahdxi gacah Jesuhs dxibaa'.

Guhca nalaa'ha ra' bwiinn

40 Ya paaldaa ra' bwiinn nin rii ri'chi, chin bihn ra' ba dxyi'dxyi ra' nin guñi' Jesuhs, chi'chi rahbi ra' ba squii':
—Guchiica ndxi'hw ca naa ba daada nin nahpa dxi' ziga caa loh Xchihtsi Dxiohs.
41 Ya snuhn ra' ba rahbi:
—Bwiinn ca naa Crixtu nin dxule'za nu'h.
Per spaaldaa ra' ba rahbi:
—¿Xa gaca tuhbi bwiinn guihdxyi Galilea Crixtu?
42 Laasii loh Xchihtsi Dxiohs rñi' nahpa xtulbaa' guehtu Davihd gaca Crixtu, nee dxi' Ñi'h nez guihdxyi Belehn lahdxyi gahca guehtu rrehyi Davihd.
43 Ya zi'chi gulaa'ha loh lasaa' ra' bwiinn pur Jesuhs.
44 Nuu ra' bwiinn nin guclaa'dzi ñanee la'h Jesuhs tin ñie'w Ñi'h, per nin tuhbi za ra' ba ayi biaalla ñuhnn zi'chi.

Guxchiisi ra' ayi gwachiisto' ra' ba la'h Jesuhs

45 Ya gubia'garii ra' guixa'ga ra' xteenn guido' hasta rii ra' bwiinn fariseu ra' cun nin rnabwa' la'h ra' bixohza, ya rahbi ra' ba loh ra' guixa'ga ra' chi:
—¿Xixnaa ayi guna'zu tu la'h ndxi'hw chi?
46 Ya chi'chi rahbi ra' guixa'ga chi loh ra' ba:
—¡Ayi chyu guna'zu la'h ba laasii ayi nin tuhbi bwiinn nin guiñi' ziga rñi' bwiinn chi!
47 Ya chi'chi rahbi ra' bwiinn fariseu ra' chi:
—¿Ta nee la'h tu basa'n tu bisagui'hi tu?
48 Ayi nin tuhbi nin rnabwa' la'h nu'h o tuhbi ra' bwiinn fariseu nin riachiisto' ñi'h la'h ndxi'hw chi.
49 ¡Per la'h ra' bwiinn rii' nin ayi gaann ra' ba lehyi, bwiinn dii ra' ba!
50 Ya Nicodemu, nin gwah hasta nuu Jesuhs gue'la, naa ba tuhbi bwiinn fariseu; ya rahbi ba:
51 —Ziga naa xlehyi nu'h, ayi nuu chyu gudzii'ba duhlda yihca bwiinn galoh nin nagahdxi dxihn nu'h mwer galoh cuun nin bwi'hnn ba.
52 Ya chi'chi rahbi ra' ba loh Nicodemu:
—¿Ta nee lu'h naa lu'h tuhbi bwiinn guihdxyi Galilea? Basi'dxi loh Xchihtsi Dxiohs tin gwa'ha lu'h xa rñi' lohon: nin tuhbi daada nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs ayi naa bwiinn guihdxyi Galilea.
53 Ya chi'chi tuhbigah ra' ba ziaa ra' ba yihdzi ra' ba.

8

Xcweenta gunnaʼh nin binaʼzunee xtuʼh ñiʼh

1 Ya laʼh Jesuhs zee Ñiʼh para dahan nin laa Olivo,
2 ya chin barah gueʼla, rsiiyidoʼ gubiaʼgarii Ñiʼh laʼn guidoʼ stuhbi, ya garaa raʼ bwiinn gwabiiga nez loh Ñiʼh, ya lwehgu guzohba Jesuhs riʼchi tin guzoʼbaloh cagaluuʼyi Ñiʼh laʼh raʼ ba,
3 ya chiʼchi gutantiinee raʼ nuhn mwehsu raʼ nin ruluuʼyi xlehyi Moisehs cun nun bwiinn fariseu raʼ tuhbi gunnaʼh nin badxeelanee tuhbi ndxiʼhw, ya bazuh raʼ ba laʼh gunnaʼh chi galaayi loh raʼ snuhn raʼ bwiinn nin rii raʼ riʼchi,
4 ya chiʼchi rahbi raʼ ba loh Jesuhs:
—Mwehsu, gunnaʼh riiʼ binaʼzunee bi xtuʼh bi,
5 yannah ziga caa loh lehyi nin baniʼhi guehtu Moisehs laʼh nuʼh nahpa gasiʼdzi dxiah nuʼh yihca gunnaʼh raʼ ziga deeʼ tin gachi bi; ya yiʼh ¿xi nnaa luʼh xa gaca?
6 Laʼh raʼ ba guñiʼ raʼ ba squiiʼ tin gwaʼha raʼ ba zidxeela xa gusiaʼgarii Jesuhs dxyiʼdxyi pur gunnaʼh chi, tin ziʼchi gaca gucaʼhchiah dxixiʼhw raʼ ba laʼh Ñiʼh, chiʼchi lwehgu baruʼhn Jesuhs tin bacaʼh Ñiʼh loh yuh cun bacwihn naa Ñiʼh,
7 ya ziga zeezah canaabadxyiʼdxyi raʼ ba loh Jesuhs, chiʼchi guyahsa Ñiʼh, chiʼchi rahbi Ñiʼh loh raʼ ba:
—Mwer bwiinn nin ayi xi duhlda nahpa, gucaʼh dxiah yihca gunnaʼh ca.
8 Ya chiʼchi baruʼhn gahca Jesuhs loh yuh stuhbi tin gwazah bacaʼh Ñiʼh rrahyiʼhn loh yuh,
9 per laʼh raʼ ba chin bihn raʼ ba dxyiʼdxyi nin guñiʼ Jesuhs loh raʼ ba, chiʼchi guzaʼloh bareʼh raʼ bwiinn chi tuhbigah raʼ ba desde nin guyuʼxa ru hasta nin biiʼhin ru, tin naann raʼ ba nahpa raʼ ba duhlda, ya chin barah raʼ ba bareʼh raʼ ba tuhbi dxiʼh gunnaʼh chi bareʼh gadxiaʼhan, zunchii ba nez loh Jesuhs riʼchi.
10 Ya chin guzuʼnchii Jesuhs bwaʼha Ñiʼh loh gunnaʼh chi ayi bwaʼha Ñiʼh nin stuhbi raʼ bwiinn dxixiʼhw chi, chiʼchi rahbi Ñiʼh loh gunnaʼh chi:
—Gunnaʼh, ¿cuun raʼ bwiinn raʼ nin bieʼnee yiʼh nez loon? ¿Tayi guyuuʼ nin tuhbi raʼ ba nin ñudziiʼba duhlda yihca luʼh?
11 Chiʼchi rahbi gunnaʼh chi loh Jesuhs:
—Daada, nin tuhbi raʼ ba.
Ya chiʼchi rahbi Jesuhs loh gunnaʼh chi:
—Nin naʼh za ayi xi duhlda gudziiʼbaʼhn yihca luʼh; pwihsi nnah gwah, ayiru cheezah luʼh loh duhlda.

Jesuhs naa biaʼñih loh guidxyiyuh

12 Jesuhs guñiʼ loh raʼ bwiinn stuhbi rahbi Ñiʼh:
—Naʼh naan biaʼñih xteenn guidxyiyuh; bwiinn nin dxieʼnaʼhla naʼh zahpa ba biaʼñih nin rudiʼhi guelnabahan ya ayi chuu dxyih sah ba loh nacahyi.
13 Ya chiʼchi rahbi raʼ bwiinn fariseu raʼ:
—Yiʼh ziga rñiʼ luʼh xcweenta gahca luʼh ayi guilasahcan.
14 Chiʼchi rahbi Jesuhs loh raʼ ba:
—Xcweenta ziga rñiʼn loh tu lasahcan, nicala naʼh rñiʼn xcweenta gahcahn, per xchiʼdxyiʼhn lasahcan laasii naʼnnahn canehza zeʼldahn nee naʼnnzahn canehza guzaaʼhahn; per laʼh tu ayi gaann tu canehza zeʼldahn nee ayiza gaann tu canehza guzaaʼhahn.
15 Laʼh tu ruhnn tu guelguxchisi ziga na chiʼzi xigaaba bwiinn guidxyiyuh, per naʼh ayi ruʼnnahn guelguxchisi laʼh nin tuhbi bwiinn,

16 per sidela na'h ru'nnahn guelguxchisi, guelguxchisi xte'nnahn naa guchii laasii ayi
na'h si dxi'h ru'nnahn guelguxchisi sino que nee Xtaa'dahn nin gulu'nehza na'h tuhsi
junta ridi'hnn nun.
17 Hasta nee loh xlehyi tu caa, chin la'h chiohpa bwiinn rñi' tuhsi gahca dxyi'dxyi,
nahpa chechiisto' tu la'h ra' bwiinn chi.
18 Pwihsi na'h guchiin nin rñi'n pur xcweenta gacahn, ya Xtaa'dahn nin guxe'hla na'h
zi'chigahcaza rñi' ba pur xcwee'ntahn.
19 Ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Jesuhs, rahbi ra' ba:
—¿Ca nuu chi'h za xtaada lu'h?
Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—La'h tu nin ayi nu'nbwa' tu na'h, nin la'h za Xtaa'dahn ayi nu'nbwa' tu.
20 Dxyi'dxyi ra' rii' guñi' Jesuhs nez hasta zuu ra' alcansia nin riuu' mweeyi guelguhn,
per ayi chyu guna'zu la'h Ñi'h tin ñie'w Ñi'h, laasii nagahdxi gadzihn hohra chiinn ra'
ba la'h Ñi'h.

Hasta guzaa'hahn ayi nuu chee tun la'h tu

21 Chi'chi rahbi la'ga'h Jesuhs:
—Na'h guzaa'hahn, ya la'h tu gadxi'hyi tu na'h per zahchi tu loh xtuhlda tu; pwihsi
na'h hasta guzaa'hahn la'h tu ayi nuu guzee tun.
22 Ya chi'chi rahbi loh lasaa' ra' bwiinn Israel ra' chi:
—¿Ta zidxiinn gaca chi'h ba la'h ba, xinaa nnaa ba ayi gaca choo nu'h hasta guzee ba?
23 Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—La'h tu naa tu bwiinn loh guidxyiyuh rii', per na'h naan bwiinn nin ze' nez
llaa'ndxibaa', ni'chin rñi'n la'h tu naa tu bwiinn guidxyiyuh per na'h ayi nee dxi'hn naan
bwiinn guidxyiyuh.
24 Pwihsi ni'chin nin guñi'n loh tu zahchi tu loh xtuhlda tu, pwihsi sidela la'h tu ayi
riachiisto' tu xchi'dxyi'hn, naan nin naan, zahchi tu loh xtuhlda tu.
25 Ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' ba rahbi ra' ba:
—¿Chyu naa lu'h yi'h?
Ya chi'chi rahbi Jesuhs:
—La'n guñi' loh tu desde galoh.
26 Na'pahn ziahan dxyi'dxyi nin guiñi'n pur la'h tu nee gu'nnahn guelguxchisi za la'h
tu, pwihsi nin gulu'nehza na'h guchii naa xchi'dxyi ba, ya dxyi'dxyi ra' nin rñi'n loh ra'
bwiinn guidxyiyuh bihn ra'ñin loh nin gulu'nehza na'h.
27 Per la'h ra' ba ayi guhcabwa' ra' ba guñi' Jesuhs xcweenta Daada Dxiohs,
28 pwihsi ni'chin rahbi Ñi'h:
—Chin la'h tu guiteesa tu la'h Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw, chi'chi gacabwa' tu na'h
naan nin naan, nee ayi ru'nnahn dzi'n ra' rii pur xcweenta gahcahn; rñi'sihn loh tu nin
baluu'yi Xtaa'dahn na'h,
29 laasii nin gulu'nehza na'h nuu Ñi'h tuhsi cun na'h, —rahbi Jesuhs—; Xtaa'dahn ayi
basia'han ba na'h tuhbidxi'hn laasii na'h guillii-guillii ru'nnahn nin xclaa'dzi ba gaca
nin riuu'sto' ba.
30 Ya chin guya'loh guñi' Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii' loh ra' ba, ziahan ra' ba gwachiisto'
ra' ba xchi'dxyi Ñi'h.

Nin naa ra' llii'n Dxiohs cun nin naa ra' nin nuchi'bi duhlda

31 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' bwiinn Israel ra' nin gwachiisto' ra' Ñi'h la'h Jesuhs:
—Sidela la'h tu chezahnee tu xchi'dxyi'hn gaduhbisto' tu, zahca tu xpwiinn ra'n,
32 tin gacabwa' tu cuun nin naa dxyi'dxyi guchii ya dxyi'dxyi guchii chi guta'h la'h tu
loh duhlda.
33 Ya chi'chi rahbi ra' bwiinn Israel ra' chi:

—La'h nu naa llahga guehtu Abrahn, ya nin guduhbi nagahdxi gaca nu ziga mooza nin gudoo' loh nin tuhbi bwiinn; ¿xaalla rñi' chi'h lu'h yi'h guta'h lu'h la'h nu loh duhlda?
34 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Pwihsi guchiin nin rñi'n loh tu, garaa ra' bwiinn ra' nin rgu'tii duhlda naa ra' ba ziga mooza ra' nin gudoo' loh duhlda.
35 Tuhbi bwiinn nin naa mooza ayi dxia'han ba rwaa'yihdzi xballwaa'n ba gaduhbi nin guibahan ba, per nin naa llii'n ballwaa'n chi ni'chi sihn zia'han bi rwaa' yihdzi xtaada bi gaduhbi nin guibahan bi.
36 Pwihsi zi'chi sidela la'h Llii'n Dxiohs ruta'h la'h tu loh duhlda, pwihsi la'h tu guchii pa'hca ta'h tu loh duhlda.
37 Pwihsi na'h na'nnahn naa tu llahga guehtu Abrahn, per la'h tu xclaa'dzi tu gadxiinn tu na'h laasii ayi riuu' tu ayi ria'zi tu xchi'dxyi'hn.
38 Na'h rñi'n loh tu dxyi'dxyi ra' nin bani'hi Xtaa'dahn guiñi'n loh tu, ya la'h tu ruhnn tu ziga guñi' xtaada tu loh tu.
39 Chi'chi rahbi ra' ba loh Jesuhs:
—¡Xtaada nu naa guehtu Abrahn!
Ya chi'chi rahbi Jesuhs:
—Sidela la'h tu guchii tu naa tu llii'n guehtu Abrahn, ñuhnn tu ziga bwi'hnn guehtu Abrahn,
40 pwihsi na'h nicala guñi'n loh tu dxyi'dxyi guchii nin bani'hi Dxiohs guiñi'n loh tu, ya la'h tu xclaa'dzi tu gadxiinn tu na'h, ¡nee guehtu Abrahn ayi guyuu' ba lligaaba ziga lligaaba nin nuu tu!
41 La'h tu ruhnn tu ziga ruhnn xtaada tu.
Ya chi'chi rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—¡Ayi nee dxi'h nu naa nu llii'n loh nehza bwiinn, sino que tuhbi dxi'h Daada Dxiohs naa Xtaada nu!
42 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Sidela guchii tu naa Dxiohs Xtaada tu, pwihsi ñantsii'hi tu na'h, laasii na'h ze'ldahn pur xcweenta Dxiohs nee la'n zuu'hu loh tu rii'; na'h ayi ze'ldahn pur xcweenta gahcahn, sino que Dxiohs gulu'nehza na'h loh guidxyiyuh.
43 ¿Xixnaa ayi rahcabwa' tu xchi'dxyi'hn? Pwihsi pweda pur nin ayi xclaa'dzi tu guca'dxiahga tu xchi'dxyi'hn ni'chin.
44 Nin naa xtaada tu la'htu naa bwiinndxaaba, laasii ruhnn tu ziga xclaa'dzi ba gaca. Bwiinndxaaba naa tuhbi nin rdxiinn bwiinn desde chin gurihxchih guidxyiyuh, ya nin nagahdxi guidxeela dxyi'dxyi nin guchii rwaa' ba. Chin rñi' ba dxyi'dxyi nin ayi guiguchii rñi' ba pur la'h gahca ba laasii naa ba bwiinn nin ruu'yi dxyi'dxyi dxixi'hw ya naa ba xtaada dxyi'dxyi dxixi'hw,
45 per ziga na'h rñi'n dxyi'dxyi nin guchii, la'h tu ayi riachii sto' tu na'h.
46 ¿Chyu tuhbi tu zahca guluu'yi xtu'ldahn? Sidela rñi'n dxyi'dxyi nin guchii, ¿xixnaa chi'h ayi riachiisto' tu na'h?
47 Bwiinn nin naa xpwiinn Dxiohs ruzo'badxiahga ba xchi'dxyi Dxiohs, per ziga la'h tu ayi naa tu xpwiinn Dxiohs ni'chin nin ayi ruca'dxiahga tu xchi'dxyi Ñi'h.

Galoh nin guyuu' guehtu Abrahn la'h Crixtu nabahanla

48 Ya chi'chi rahbi ra' bwiinn Israel ra':
—¡Nachidxiaapaa nu rsohn chin rachiñi' nu yi'h naa lu'h tuhbi bwiinn Samaritano nee nuu tuhbi bwiinndxaaba sto' lu'h!
49 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Ayi nin tuhbi bwiinndxaaba sto'n; nin ru'nnahnsihn naa ruhnlasahca'hn xcweenta Xtaa'dahn nin naa Dxiohs; ya la'h tu rbwe'hesto' tu na'h.

50 Na'h ayi chi'hyihn chyu guiñi'za'ca na'h nicala nuu chyuulla nin rdxi'hyi guiñi'za'ca bwiinn na'h, ya la'h ba naa nin guunn guelguxchisi.
51 Pwihsi guchiin nin rñi'n loh tu bwiinn nin guzo'badxiahga xchi'dxyi'hn ayi pa'ca gachi ba.
52 Ya chi'chi rahbi ra' bwiinn Israel ra' chi:
—¡Yannah naann dzi'tsi nu nuu tuhbi bwiinndxaaba sto' lu'h! Guehtu Abrahn cun garaa ra' guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs guhchi ra' ba, nee yi'h nnaa lu'h: "¡Bwiinn nin guzo'badxiahga xchi'dxyi'hn ayi gachi ba!"
53 ¿Ta mahziru chi'h lasahca lu'h yi'h loh guehtu xpaah Abrahn nu? La'h ba guhchi ba neezaa guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs guhchi za ra' ba, nee yi'h ¿chyu ruhnn lu'h lligaaba naa lu'h?
54 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Sidela na'h rñi'za'ca'hn pur xcweenta gahcahn, pwihsi ayi xi guilasahca xcwee'ntahn, per nin rñi'za'ca xcwee'ntahn naa Xtaada Dxiohsa'hn; la'hgahca Ñi'h nin nnaa tu naa Xchiohs tu,
55 per la'h tu ayi nu'nbwa' tu la'h Ñi'h. Na'hsihn nu'nbwa'n la'h Ñi'h, ya sidela na'h guiñi'n loh tu ayi nu'nbwa'n la'h Ñi'h zahca'hn tuhbi bwiinn dxixi'hw ziga la'h tu, per ziga rñi'n loh tu guchiin nu'nbwa'n la'h Ñi'h, nee ruzo'badxiaagahn xchi'dxyi Ñi'h.
56 Guehtu Abrahn nin naa xtaada guldoo' tu biahxi ba laasii bihn ba gadzihn dxyih nin dxie'ldahn, nee biahxi duxa ba.
57 Ya chi'chi rahbi ra' bwiinn Israel ra' chi loh Jesuhs:
—Nagahdxi chuu lu'h chywa'h bitsi'h yihza, ¿nee nnah lu'h bwa'ha lu'h la'h guehtu Abrahn?
58 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Pwihsi guchiin nin rñi'n loh tu, chin nagahdxi dxi' guehtu Abrahn loh guidxyiyuh, na'h la'n nabahan la desde chi'chi.
59 Ya chi'chi guca'ha ra' ba dxiah ñah ra' ba yihca Jesuhs, per la'h Ñi'h lwehgu guyuu'la'n Ñi'h loh ra' ba ya baria'h Ñi'h la'n guido'.

9

Jesuhs basiaca loh tuhbi bwiinn nin ayi biin loh ñi'h desde chin guulaa ba

1 Ya loh nin zeedii'dxi Jesuhs tuhbi lahta, bwa'ha Ñi'h la'h tuhbi ndxi'hw nin ayi riin loh ñi'h desde chin guulaa ba,
2 ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h, rahbi ra' ba:
—Mwehsu, ¿xixnaa guulaa bwiinn rii' ayi riin loh ba? ¿Ta pur xtuhlda xcuzahn ba or pur xtuhlda gahca ba?
3 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Ayi pur xtuhlda dxi' ba nin ayiza pur xtuhlda dxi'h xcuzahn ba; guulaa ba zi'ca tin pur la'h ba guluu'yi Dxiohs nin gaca guunn Ñi'h pur la'h ba.
4 Ya gaduhbi nin naa radxyii nahpa guidi'hnn nu'h xtsi'n Bwiinn nin gulu'nehza na'h laasii la'h gue'la ze' chin ayi chyu gaca guunn dzi'n,
5 ya gaduhbi nin nuu'huhn loh guidxyiyuh rii' na'h naan bia'ñih loh guidxyiyuh rii'.
6 Ya chin guya'loh guñi' Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi bachahn xihin Ñi'h loh yuh, ya cun xihin Jesuhs bwi'hnn Ñi'h nuhn bwen ya guda'bi Ñi'hn loh bwiinn chi,
7 ya chi'chi rahbi Ñi'h loh bwiinn nin ayi biin loh ñi'h chi:
—Gwachi'bi loh lu'h loh estanque nin laa Siloeh.
Ya ri'chi gwachi'bi loh bwiinn chi, ya chin gubia'garii ba hasta zuu Jesuhs, la'h ba rahca la rwa'ha.

8 Ya xbisihn ba cun garaa raˈ bwiinn raˈ nin nuˈnbwaˈ laˈh ba chin ayi biin loh ba cun
chin guleˈhe gahca za ba guhn, rahbi loh lasaaˈ raˈ bwiinn chi:
—¿Tayi dee dxiˈh nin rzohba bweˈhe guhn?
9 Nuu raˈ ba rahbi raˈ ba: “Laˈh ban”, ya snuhn raˈ ba rahbi: “Ayi laˈh dxiˈh ban, nicala
ziˈchi rñah ba”, ya laˈhgahca bwiinn nin ayi biin loh ñɨˈh chi rahbi: “Naˈhan.”
10 Ya chiˈchi rahbi raˈ bwiinn chi loh ba:
—¿Xaalla guhca chiˈh nnah rwaˈha luˈh?
11 Chiˈchi rahbi bwiinn chi:
—Laˈh bwiinn nin laa Jesuhs, laˈh ba bwiˈhnn ba nuhn bwen gudaˈbi ban loon, chiˈchi
nah ba loon: “Gwachiˈbi loh luˈh loh estanque nin laa Siloeh.” Ya guyaaˈhahn, ya chin
guyaˈloh gudxiˈbiˈhn loon lwehgu guhca bwaˈhahn.
12 Ya chiˈchi rahbi raˈ ba:
—¿Ca nuu ndxiˈhw chi?
Ya chiˈchi rahbi bwiinn nin biaca loh ñɨˈh:
—Ayi gaˈnnahn.

Bwiinn fariseu raˈ gunaabadxyiˈdxyi loh bwiinn nin biaca loh ñɨˈh

13 Chiˈchi gwanee raˈ ba laˈh bwiinn nin biaca loh ñɨˈh chi loh raˈ bwiinn fariseu,
14 ya dxyih nin basiaca Jesuhs loh bwiinn chi naa dxyih nin ruziˈlaaˈdzi raˈ bwiinn
Israel, gudaˈbi Ñɨˈh bwen loh ba, ya lwehgu ballaala loh ba,
15 ya chiˈchi gunaabadxyiˈdxyi raˈ bwiinn fariseu loh bwiinn nin biaca loh ñɨˈh xa
guhca biaca loh ba, ya chiˈchi rahbi ba:
—Gudaˈbi Jesuhs bwen loon ya chiˈchi gudxiˈbiˈhn loon yannah laˈn rwaˈha.
16 Ya chiˈchi rahbi raˈ paaldaa raˈ bwiinn fariseu raˈ chi:
—Nin bwiˈhnn deeˈ ayi naa ba xpwiinn Dxiohs, laasii ayi rahpadaa ba dxyih nin
raziˈlaaˈdzi raˈ nuˈh.
Ya snuhn raˈ ba rahbi:
—Per ¿caalla gaca chiˈh guunn ba dziˈn rooˈ sidela laˈh ba naa ba tuhbi bwiinn duhlda?
Ya ziˈchi guhca chiohpa stoˈ bwiinn raˈ chi,
17 ya chiˈchi gunaabadxyiˈdxyi laˈgaˈh raˈ ba loh bwiinn nin biaca loh ñɨˈh chi:
—Pwihsi ziga biaca loh luˈh, ¿xa rñɨˈ luˈh pur bwiinn chi?
Chiˈchi rahbi bwiinn nin biaca loh ñɨˈh chi:
—Naˈh rñɨˈn naa bwiinn chi tuhbi daada nin rñɨˈ xchiˈdxyi Dxiohs.
18 Per laˈh raˈ bwiinn Israel raˈ chi ayi riachiistoˈ raˈ ba dxieˈpa bwiinn nin ayi biin loh
ñɨˈh desde chin guulaa ba nee nnah rwaˈha ba, ya hasta que no gudihdxyi raˈ ba xcuzahn
bwiinn chi,
19 chiˈchi gunaabadxyiˈdxyi raˈ ba loh raˈ xcuzahn ba squiiˈ:
—¿Ta lliiˈn tu deeˈ? ¿Ta rñɨˈ tu ayi riin loh bi desde chin guulaa bi? ¿Xaloh chiˈh nnah
rwaˈha bi?
20 Chiˈchi rahbi raˈ xcuzahn bi:
—Laˈh nu riuˈnbwaˈ nu lliiˈn nu laˈh bi desde guulaa bi ayi biin loh bi,
21 per nnah ayi chyu gaann xa guhca biaca loh bi nee nin ayiza chyu gaann chyu
basiaca loh bi. Gulguinaabadxyiˈdxyi loh bi; baniin ca zuu bi, ya laˈh bi guiñɨˈ bi loh
tu chyu basiaca loh bi.
22 Squiiˈ guñɨˈ raˈ xcuzahn bi laasii rdxyihbi raˈ ba zahca raˈ ba ziga biaˈhan dxyiˈdxyi
bwiinn Israel raˈ chi gabweˈhedxiaˈhla raˈ ba laˈn guidoˈ chyu chiˈzi bwiinn raˈ nin guiñɨˈ
Jesuhs naa Crixtu,
23 pwihsi pur niˈchin rahbi raˈ xcuzahn bwiinn chi: “Gulguinaabadxyiˈdxyi loh bi,
baniin ca zuu bi.”
24 Ya chiˈchi gubiaˈgarii gudihdxyi raˈ ba bwiinn nin ayi biin loh ñɨˈh chi stuhbi tin
rahbi raˈ ba loh bi:

—Guñi' loh nu dxyi'dxyi nin guchii pa'h nez loh Dxiohs, laasii la'h nu naann nu la'h ndxi'hw chi naa ba tuhbi bwiinn duhlda.
25 Chi'chi rahbi bwiinn nin ayi bihn loh ñi'h chi:
—Na'h ayi ga'nnahn gu naa ba bwiinn duhlda o ayi naa ban, pwihsi nin naann dxi'hn ayi riin loon nee nnah la'n rwa'ha.
26 Chi'chi rahbi ra' ba stuhbi:
—¿Xa bwi'hnnee ba yi'h? ¿Xa bwi'hnnee ba yi'h tin rwa'ha lu'h?
27 Chi'chi rahbi bwiinn nin ayi biin loh ñi'h chi:
—La'n guñi' la loh tu, per ayi riachiisto' tu xchi'dxyi'hn. ¿Xixnaa xclaa'dzi tu guiñi'ñin stuhbi? ¿Ta nee la'h tu xclaa'dzi tu gaca tu xpwiinn ba?
28 Chi'chi guñi' tohnta ra' ba loh bwiinn chi rahbi ra' ba:
—¡Yi'h dela gaca lu'h xpwiinn ndxi'hw chi, per la'h nu xpwiinn Moisehs naa nu!
29 Laasii la'h nu naann nu guñi' Dxiohs loh Moisehs, per ziga ni'chi, ¡nin ayi chyu gaann canehza biinloh ni'chi!
30 Ya chi'chi rahbi bwiinn nin ayi biin loh ñi'h chi:
—¿Xiilla dee'? ¡La'h tu ayi gaann tu canehza biinloh ba, per na'h la'h ba basiaca loon!
31 Pwihsi naann nu'h Dxiohs ayi ruca'dxiahga Ñi'h xchi'dxyi bwiinn nin naa ra' bwiinn duhlda; ruca'dxiahga si Ñi'h la'h ra' bwiinn nin riachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Ñi'h cun nin ruzo'badxiahga ra' xchi'dxyi Ñi'h.
32 Nin tuhbi nagahdxi sa'bi dxyi'dxyi chyu bwiinn basiaca la loh tuhbi bwiinn nin guulaa dxie'pa.
33 Sidela la'h ndxi'hw rii' ayi ze' ba pur xcweenta Dxiohs, ayi nuu ñuhnn ba nin tuhbi dzi'n ra' rii'.
34 Chi'chi rahbi ra' ba loh bwiinn chi:
—Yi'h desde guulaa lu'h naa lu'h bwiinn duhlda; ¿ta xclaa'dzi chi'h lu'h guluu'yi lu'h la'h nu?
Chi'chi babwe'hedxia'hla ra' ba la'h bwiinn chi la'n guido'.
35 Ya chin bihn Jesuhs babwe'hedxia'hla ra' ba la'h bwiinn nin ayi biin loh ñi'h chi la'n guido', ni'chin chin badxi'loh Ñi'h la'h ba, chi'chi rahbi Ñi'h loh ba:
—¿Ta riachiisto' lu'h la'h Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw?
36 Chi'chi rahbi bwiinn chi:
—Daada, gudxixtee' loon cuun nin naa la'h ba tin chechiisto'n la'h ba.
37 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—La'h lu'h bwa'ha la; na'h naan la'h ba, na'h nin cañi' loh lu'h rii'.
38 Ya chi'chi bazu'nllihbi bwiinn chi loh Jesuhs, ya rahbi ba loh Ñi'h:
—Riachiisto'n yi'h, Daada.
39 Lwehgu rahbi Jesuhs:
—Na'h ze'ldahn loh guidxyiyuh rii' tin gu'nnahn guelguxchisi, tin garaa ra' bwiinn ra' nin ayi riin ra' loh ñi'h gwa'ha ra' ba, nee tin la'h za ra' bwiinn nin riin ra' loh ra' ñi'h dxia'han dxie'pa ra' ba.
40 Ya paaldaa ra' bwiinn fariseu ra' nin zuunee Ñi'h ri'chi, chin bihn ra' ba dxyi'dxyi ra' rii', gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Ñi'h rahbi ra' ba:
—¿Ta zee loh xchi'dxyi chi'h lu'h nee la'h nu naa nu dxie'pa?
41 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Sidela la'h tu ñahca tu dxie'pa ayi xi duhlda ñahpa tu pur xtuhlda tu; per ziga rñi' tu rahbi tu rwa'ha tu, nahpa tu duhlda.

10

Xcweenta baxtohra cun xi'hyi ba

1 Ya chi'chi rahbi Jesuhs: —Pwihsi guchiin nin rñi'n loh tu; bwiinn nin ayi chu'tii
rwaa' lee' hasta chu'tii ra' nin naa ra' ziga xi'hyi ra'n, mas chu'tii ra' ba nez stuhbi lahdu,
bwiinn chi naa guba'n,
2 per la'h bwiinn nin riu'tii rwaa' lee' bwiinn chi naa baxtohra nin rahpa la'h lli'hyi
ra',
3 ya bwiinn nin rahpa rwaa' lee' zixaala ba rwaa' lee' tin chu'tii baxtohra ya lli'hyi ra'
chi nu'nbwa' ra' ma rsiaa'ha baxtohr chi, chi'chiyi cwidxi ba lli'hyi ra' chi tuhbigah ra'
ma, laasii tuhbigah ra' ma nuu lah ma, la'h ba cwe'he ba la'h ra' lli'hyi chi la'n lee'.
4 Ya chin la'h ba bwi'hnn gahn biria'h garaa ra' lli'hyi ra' chi, chi'chi ñiidxiuu ba loh ra'
ma ya lli'hyi ra' chi ziana'hla ra' ma laasii nu'nbwa' ra' ma rsiaa'ha ba.
5 Pwihsi ayi chena'hla ra' lli'hyi ra' chi nin ayi nu'nbwa' ra' ma; nahpa zullu'n ra' ma
loh ni'chi laasii ayi nu'nbwa' ra' ma rsiaa'ha ra' snuhn ra' bwiinn ra' chi.
6 Bwii'yidxyi'dxyi Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii' tin guidu'hun gu ñahcabwa' ra' ban, per la'h
ra' ba ayi guhcabwa' ra' ba nin zee loh dxyi'dxyi ra' rii.

Jesuhs naa baxtohra za'ca

7 Chi'chi rahbi la'gah Jesuhs stuhbi:
—Guchiin nin rñi'n loh tu, na'h naan ziga rwaa' lee' nez chu'tii ra' bwiinn ra' nin naa
ra' ziga xi'hyihn.
8 Garaa ra' nin bi' ra' galoh loon guhca ra' ba guba'n ra', per la'h ra' nin naa ra' ziga
lli'hyi ayi bazo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi ra' bwiinn guba'n ra' chi.
9 Na'h naan rwaa' lee', ya bwiinn ra' nin chu'tii pur na'h, zila'h ra' ba loh duhlda nee
gaca ra' ba ziga tuhbi lli'hyi nin riuu'tii nee raria'ga'h ma tin radxeela ma dxillaa' za'ca
rahw ma,
10 ya guba'n ze' si ba tin cwaan si ba cun chiinn ba nee tin gutsihyi ba; per na'h
ze'ldahn tin gapa tu guelnabahan za'ca nee tin gapa za tu ziroo' duxan.
11 Na'h naan baxtohra za'ca, ya baxtohra za'ca zudi'hi ba xquelnabahan gahca ba
xcweenta ra' xi'hyi ba,
12 per nin ruhnn dzi'n ruhnn ban tin gahlla si ba, nee chin rwa'ha ba ze' bweew
rusia'hangah ba lli'hyi bachi'h rullu'n ba, laasii ayi naa ba baxtohra nee laasii ayi za
naa lli'hyi xteenn ba; ya bweew ruti'chibwih ma la'h ra' lli'hyi nezii-nezi'chi.
13 Bwiinn chi rullu'n ba laasii nin xclaa'dzi si ba naa gahlla ba; ayi ruhnn ba lligaaba
pur la'h ra' lli'hyi.
14 Rahbi za Jesuhs:
—Na'h naan baxtohra za'ca, nee nu'nbwa'hn nin naa ra' xi'hyira'n nee nin naa ra'
xte'nnahn nu'nbwa' za ra' ba na'h,
15 ziga nu'nbwa' Xtaa'dahn na'h nee na'h nu'nbwa'zahn la'h Xtaa'dahn, ya zudi'hihn
xquelnabanahn pur la'h ra' bwiinn ra' nin naa ra' ziga xi'hyi ra'n,
16 nee neezaa na'pahn spaaldaa ra' lli'hyi nin ayi naa xlee' ra' ñi'h rii', pwihsi nee ra'
za ni'chi ra' dxie'ldagane'hn nee zuzo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi'hn ya zi'chi chuu tuhsi
lli'hyi cun tuhbisi za baxtohra.
17 Daada Dxiohs nadzii'hi na'h laasii na'h gudi'hihn xquelnabahanahn tin gabia'garii
xquelnabanahn stuhbi.
18 Ayi nin tuhbi nin gusia'pitii xquelnabahanahn sino que na'h rudi'hihn xquelnaba-
hanahn pur xquelrnabwa' gahcahn; na'pahn guelrnabwa' tin gudi'hihn xquelnaba-
hanahn nee gabia'garii gabahna'hn stuhbi. Dee naa guelrnabwa' nin bani'hi Xtaada
Dxiohsa'hn na'h.
19 Ya chin bihn ra' bwiinn Israel ra' chi dxyi'dxyi ra' rii', guhca chiohpa sto' ra' ba,
20 ya ziahan ra' ba rahbi:
—¿Xixnaa ruca'dxiahga tu xchi'dxyi ba? ¿Tayi rwa'ha tu nuu tuhbi bwiinndxaaba sto'
ba nee neezaa cayahca yihca ba?

21 Per snuhn ra' ba rahbi:
—Ayi nin tuhbi bwiinn nin nuu bwiinndxaaba sto' ñi'h guunn para dxiaca loh tuhbi bwiinn dxie'pa.

Bwiinn Israel ra' guñi' tohnta loh Jesuhs

22 Loh bwe'hw nahlda ra', chin cayahca lañih xteenn guido' loh guihdxyi Jerusalehn,
23 pwihsi nez chi ca'nzaa Jesuhs nez rwaa' pweerta xteenn Salomohn,
24 ya ri'chi bata'wnaa ra' bwiinn Israel la'h Jesuhs ya rahbi ra' ba loh Ñi'h:
—¿Hasta cuucayi chixtee' lu'h loh nu sidela yi'h naa lu'h Crixtu? Gudxixtee' loh nu nnah.
25 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—La'n guñi'lahn loh tu per ayi gwachiisto' tu; dzi'n ra' nin ru'nnahn cun xquelrn-abwa' Xtaa'dahn ruluu'yin nayaa-nayaa chyu naan,
26 per la'h tu ayi riachiisto' tu laasii ayi naa tu ziga xi'hyihn.
27 Nin naa ra' ziga xi'hyihn nu'nbwa' ra' ba rsiaa'hahn ya na'h nu'nbwa'zahn la'h ra' ba nee na'hla ra' ba na'h.
28 Na'h gudi'hihn guelnabahan nin ayi ñichilohtii' la'h ra' bwiinn nin naa ziga xi'hyira'n nee ayi chuu dxyih nin guiza'bi ra' ba, nee ayiza nin tuhbi nin cwe'hellu'hu la'h ra' ba loon.
29 Xtaa'dahn nin bani'hi ra'n na'h mahzi lasahca duxa ba nee rnabwa' ru ba loh garaatii', nee ayi chyu cwe'hellu'hu la'h ra' ba loh ba,
30 la'h Daada Dxiohs tuhsi naa nu.
31 Ya guca'ha ra' bwiinn Israel ra' chi dxiah ñuca'h ra' ba yihca Jesuhs,
32 per la'h Jesuhs rahbi Ñi'h loh ra' ba:
—Pur xquelrnabwa' Xtaada Dxiohsa'hn cayu'nnahn ziahan dzi'n za'ca loh tu; ¿ya cuun tuhbi dzi'n nin ayi naa za'ca ni'chin nin xclaa'dzi tu guca'hdxiah tu na'h?
33 Ya chi'chi rahbi ra' bwiinn Israel ra' chi:
—Ayi chyu guca'hdxiah yi'h sidela cayuhnn lu'h dzi'n za'ca, sidela nnah xclaa'dzi lu'h tiidxi lu'h pur Dxiohs ni'chin, pwihsi yi'h ayi naa lu'h Dxiohs, yi'h naa lu'h tuhbi bwiinn zi per cañi' lu'h yi'h naa lu'h Dxiohs.
34 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Per, ¿tayi loh xlehyi dxi'h tu caa squii': "Na'h guñi'n naa tu dxiohsa ra'"?
35 Naann nu'h nin rñi' loh Xchihtsi Dxiohs ayi chyu guunn gucha'h; Dxiohs guñi' dxiohsa la'h ra' bwiinn ra' nin badi'hi Ñi'h xchi'dxyi Ñi'h,
36 ya sidela la'h Dxiohs gulii na'h tin gulu'nehza Ñi'h na'h loh guidxyiyuh rii', ¿xaalla rñi' chi'h tu la'htu cañi'yaan la'h Dxiohs laasii cañi'n naan Llii'n Dxiohs?
37 Sidela na'h ayi ru'nnahn ziga xclaa'dzi Xtaa'dahn gaca ayi riachiisto' tu na'h,
38 per sidela na'h gu'nnañin nicala ayi chechiisto' tu xchi'dxyi'hn, gulchechiisto' tu pur nin ru'nnahn tin gacabwa' tu garaa ra' nin nuunee Daada Dxiohs sto'n, ya na'h nuuneen la'h Xtaa'dahn.
39 Ya guclaa'dzi ra' ba ñina'zu ra' ba la'h Jesuhs stuhbi, per lwehgu baria'h Ñi'h loh lahtsinaa ra' ba,
40 ya gubia'garii Jesuhs nez stuhbi lahdu rwaa' gui'w Jordahn nez hasta guyuu' Jwahn nin baro'bañihsa galoh chin baro'bañihsa ba,
41 ya ziahan ra' bwiinn gwah ra' ba hasta guyuu' Jesuhs ya rahbi ra' ba:
—Guchii, nicala la'h Jwahn ayi bwi'hnn ba nin tuhbi sehn roo', garaa nin guñi' ba pur bwiinn rii' guchii'hin.
42 Pwihsi ziahan ra' ba gwachiisto' ra' ba la'h Jesuhs ri'chi.

11

Xquelguhchi Lásaro

1 Guyuu' tuhbi ndxi'hw nin biria'lah Lásaro guhcallu'hu ba, guhca ba tuhbi bwiinn
guihdxyi Betania, lahdxyi María cun stuhbi bwehldaa bi nin laa Marta.
2 María rii' naa bizaa'n Lásaro, la'h bi nin guda'bi nsehchi ñaa' Jesuhs ya bacwihdzi bin
cun dxyichyihca bi.
3 Pwihsi garoopa ra' gunna'h ra' rii' nin naa bizaa'n Lásaro guxe'hla rsohn loh Jesuhs
rahbi ra' bi:
—Daada, la'h xamihgu lu'h nin nadzii'hi lu'h cayahcallu'hu.
4 Ya la'h Jesuhs chin bihn Ñi'h dxyi'dxyi ra' rii' rahbi Ñi'h:
—Gueldxyihdxyi rii' ayi guunnan gachitii' Lásaro para tu'pazi, sino que nahpa za-
llu'yin tin guluu'yin xa naa xquelrnabwa' Dxiohs, nee cun xcweenta za xquelrnabwa'
Llii'n Ñi'h.
5 Nicala la'h Jesuhs nadzii'hi duxa Ñi'h la'h Marta cun bwehldaa bi cun la'h Lásaro,
6 chin rahbi ra' bi Lásaro cayahcallu'hu ayi gwah Jesuhs bia'hanru Ñi'h schiohpa dxyih
nez hasta nuu Ñi'h,
7 ya seguihdu chin gudii'dxi dxyih ra' chi chi'chi rahbi Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h:
—Gulchoo'ho stuhbi para guihdxyi Judea.
8 Ya chi'chi rahbi ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h:
—Mwehsu, gue'dugah guclaa'dzi ra' bwiinn Israel ra' nin rii ra' ri'chi ñuca'h dxiah yi'h
tin ñidxiinn ra' ba yi'h, ¿nee nnah xclaa'dzi la'ga'h lu'h chee lu'h ri'chi stuhbi?
9 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—¿Tayi guchiidxi'hn tsi'h bichiohpa hohra nuu tuhbi dxyih? Pwihsi sidela na'h rza'hn
radxyii ayi chyu nahpa guga'hla na'h laasii rwa'ha ra' ba bia'ñih nin nuu loh guidxyiyuh
rii',
10 per ziga bwiinn nin rzah loh nacahyi, zire'lda ba chyuulla, laasii ayi nahpa ba
bia'ñih.
11 Chi'chi rahbila'ga'h Ñi'h:
—La'h xamihgu nu'h Lásaro guhta'xgahsi, per nahpa guzoo nu'h tin gucwa'na'hn bi.
12 Ya chi'chi rahbi ra' xpwiinn Ñi'h:
—Daada, sidela guhta'xgahsi si bi, ziaaca bi.
13 Per nin guñi' Jesuhs naa guhchi Lásaro gaduhbi nin riiyuhnn ra' xpwiinn Ñi'h
lligaaba nasto' ra' ba guhta'xgahsi si Lásaro,
14 ya chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba nayaa-nayaa:
—La'h Lásaro guhchi,
15 riahxi'hn laasii ayi guyuu'huhn ri'chi, laasii zi'chi naa bwen para la'h tu, tin zi'chi
chechiisto' tu. Yannah gulchoo'ho tin chodia'han nu'h ba.
16 Ya chi'chi la'h Tomahs, nin guñi' ra' ba bado' cwaachi, rahbi loh spaaldaa ra'
xpwiinn Ñi'h:
—Gulchoo'ho choo nu'h nee ra' nu'h tin gachinee nu'h la'h ba.

Jesuhs naa guelgabahan cun guelnabahan para la'h ra' bwiinn ra'

17 Ya chin badzihn Ñi'h ri'chi, la'h tahpa dxyih naala guhchi Lásaro la'h ba biga'tsi la.
18 Guihdxyi Betania ria'han ziga chi'h chohnna kilómetru gahxu para guihdxyi
Jerusalehn,
19 ya ziahan ra' bwiinn Israel ra' gwaguia'ha cuun Marta cun María tin dxia'lda sto'
ra' bi pur nin guhchi Lásaro,
20 ya chin bihn Marta la'h Jesuhs zeegadzihn ri'chi, bire'h bi tin bagachi'loh bi la'h
Jesuhs ya María bia'han bi rwaa' yuu',
21 chi'chi rahbi Marta loh Jesuhs:
—Daada, sidela yi'h nuu lu'h rii', ayi ñahchi bizaa'nahn,
22 per na'h na'nnahn Dxiohs guni'hi yi'h garaa ra' nin guinaaba lu'h.

23 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Zabia'garii gabahan bizaa'n lu'h.
24 Chi'chi rahbi Marta:
—Pwihsi, na'h na'nnahn nahpa gabahan ra' bwiinn ra' nin guhchi dxyih nin gaduhbi guidxyiyuh.
25 Ya chi'chi rahbi Jesuhs:
—Na'h naan guelnabahan nin gabahan ra' bwiinn loh guelguhchi dxyih chi, ya bwiinn nin chechiisto' ñi'h na'h, nicala gachi ba per zabahan ba,
26 ya garaa ra' bwiinn nin nabahan ra' nee riachiisto' ra' ba na'h, pwihsi ayi ñichiloh ra' ba par tu'pazi. ¿Ta riachiisto' lu'h dee ra'? —rahbi Jesuhs loh Marta.
27 Chi'chi rahbi Marta:
—Riachiisto'n Daada, na'h riachiisto'n yu'bilu'h naa lu'h Crixtu, Llii'n Dxiohs, Crixtu nin nahpa dxi' loh guidxyiyuh.

Bi'n Jesuhs rwaa' xpa' Lásaro

28 Ya chin guya'loh guñi' Marta dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi gwagañi' bi loh bwehldaa bi María, ya guñi' bi loh María dxigah si rahbi bi:
—La'h mwehsu zuu rii', cabwihdxyi za ba yi'h.
29 Ya chin bihn María dxyi'dxyi ra' rii' lwehgu gwaguia'ha bi hasta zuu Jesuhs,
30 ya la'h Jesuhs nagahdxi chu'tii Ñi'h lahda guihdxyi chi hohra chi sino que zuu Ñi'h nez hasta badxi'loh Marta la'h Ñi'h,
31 ya bwiinn Israel ra' nin riinee la'h María tin dxia'ldasto' bi bizaa'n bi Lásaro, chin bwa'ha ra' ba gwasu'nchii María, zena'hla ra' ba la'h María bwi'hnn ra' ba lligaaba zee bi rwaa' ba' zeedxi'n bi,
32 ya chin badzihn María hasta zuu Jesuhs, bazu'nllihbi bi loh Jesuhs chi'chi rahbi bi loh Ñi'h:
—Daada, sidela yi'h nuu lu'h rii', ayi ñahchi bizaa'nahn Lásaro.
33 Ya chin bwa'ha Jesuhs cayu'n María cun bwiinn Israel ra' nin ze'nee bi cayu'n za ra' ba, guhca nalaasa sto' Ñi'h,
34 ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi Ñi'h rahbi Ñi'h:
—¿Canehza baca'tsi tu xcweerpu Lásaro?
Ya rahbi ra' ba:
—Daada, gudaa'guia'ha.
35 Chi'chi bi'n Jesuhs ri'chi,
36 ya rahbi ra' bwiinn Israel ra' chi:
—Gulguia'ha balaaca riaa ba la'h Lásaro.
37 Per paaldaa ra' ba rahbi:
—Ni'ca dxi'h nin basiaca loh bwiinn nin guulaa dxie'pa; ¿tayi xiilla ñuhnn ba la'h Lásaro tin ayi ñahchi ba?

Babahn Lásaro loh guelguhchi

38 Gubia'garii guhca nalaasasto' Jesuhs, chi'chi gwabiiga Ñi'h hasta biga'tsi Lásaro. Ri'chi naa tuhbi cwehva dxiah, ya ñie'w tuhbi dxiah roo' rwaa' ba' chi.
39 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Gulcoo'ba dxiah ca.
Ya chi'chi rahbi Marta bizaa'n Lásaro loh Jesuhs:
—Daada, xchia' nadxaaba la tihxi Lásaro, laasii la'h tahpa dxyih guhca la guhchi bi.
40 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—¿Tayi guñi'dxi'hn loh lu'h sidela yi'h chechiisto' lu'h xchi'dxyi'hn, zwa'ha lu'h xquelrnabwa' Dxiohs?

41 Ya chi'chi gudoo'ba ra' ba dxiah chi, chi'chi bwa'ha Jesuhs nez llaa'ndxibaa' chi'chi
rahbi Ñi'h:
—Paah, runi'hihn guelzuxchiilli loh yu'bilu'h laasii bihn lu'h xchi'dxyi'hn.
42 Na'h na'nnahn ayi chuu dxyih nin ayi dxihn lu'h chin rñi'n loh yu'bilu'h, pwihsi
rñi'ñin pur bwiinn ra' nin rii rii', tin chechiisto' ra' ba yi'h gulu'nehza lu'h na'h.
43 Ya chin guya'loh guñi' Ñi'h dxyi'dxyi ra' rii', guñi' Ñi'h jweersi roo' rahbi Ñi'h:
—¡Lásaro! ¡Bare'h ri'ca!
44 Ya lwehgu baria'h bwiinn guuchi chi ri'chi, yi'bi naa ba cun ñaa' ba cun lahdxi ya
loh ba ñie'w tuhbi taa'ha lahdxi, chi'chi rahbi Jesuhs:
—Gulgabwe'he lahdxi ca tihxi ba tin gulgasaa'n ba guziaa ba.

Bia'handxyi'dxyi ra' bwiinn Israel tin chi'hyi ra' ba xa gachi Jesuhs (Mt. 26.1-5; Mr. 14.1-2; Lc. 22.1-2)

45 Ya chi'chi ziahan ra' bwiinn Israel ra' chi nin bie'nee la'h María gwachiisto' ra' ba
la'h Jesuhs pur nin bwa'ha ra' ba bwi'hnn Ñi'h,
46 per snuhn ra' ba gwah loh ra' bwiinn fariseu tin gwagañi' ra' ba loh ra' bwiinn ra'
chi cuun nin bwi'hnn Jesuhs,
47 ya chi'chi badiaa'ha ra' bixohza ra' nin rnabwa' loh ra' bixohza cun bwiinn fariseu
ra' ya rahbi ra' ba:
—¿Xa ni'ca guidi'hnn nu'h? Ndxi'hw rii' zeezah cayuhnn ziahan ru sehn roo ra',
48 ya sidela la'h nu'h gasaa'n nu'h, garaa ra' bwiinn chechiisto' ñi'h la'h ba, ya la'h ra'
guxchisi romano zi' ra' ba rii' ya zucwih ra' ba xquido' nu'h cun gaduhbi lahdxyi nu'h.
49 Per tuhbi ra' ba nin laa Caifahs, la'n dxyih ra' chi rnabwa' ba loh garaatii' ra'
bixohza, naa ba nin naa bixohza roo' loh ra' ba la'n dxyih ra' chi, ya rahbi ba:
—La'h tu nin ayi xi rdxeela yihca tu,
50 nin ayi rahcabwa' tu naa bwen para la'h nu'h gachi tuhbi dxi' bwiinn xlawaa'ha
ñichiloh garaa ra' bwiinn lahdxyi ra' nu'h.
51 Per la'h Caifahs ayi biinloh dxyi'dxyi rii' yihca ba pur xcweenta gahca ba, sino que
guñi' ban laasii Dxiohs basiin lohon rwaa' ba, nee pur nin naa za ba bixohzaroo' yihza
chi ni'chin guñi'xgah ba gachi Jesuhs que no ñahchi garaa ra' bwiinn Israel,
52 nee ayi sola la'h si dxi'h bwiinn Israel, sino que tin nee gadiaa'ha ra' garaa ra'
xpwiinn Dxiohs nin rii ra' nezii-nezi'chi loh gaduhbi guidxyiyuh tin dxiahca ra' ba tuhsi
guihdxyi xteenn Dxiohs.
53 Pwihsi desde dxyih chi guzo'baloh cadxi'hyi ra' bwiinn Israel ra' chi xa chiinn ra'
ba la'h Jesuhs.
54 Ya pur dee' ni'chin ayi ru gwazah Jesuhs labwehnutii' lahda ra' bwiinn Israel ra',
sino que biria'h Ñi'h zee Ñi'h loh guihdxyi Judea, tin zee Ñi'h loh dahan desiertu, loh
tuhbi guihdxyi nin laa Efraín; ri'chi bia'hannee Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h,
55 ya zalliaa'yi'hn ria'dxyi para gadzihn lañih paascu xteenn ra' bwiinn Israel ra',
ni'chin ziahan bwiinn ra' xteenn ra' guihdxyi ra' chi zee ra' ba guihdxyi Jerusalehn, tin
zee gasiaa ra' ba lasto' ra' ba ri'chi galoh nin gaca lañih paascu,
56 ya ca'ngadxi'hyi ra' ba la'h Jesuhs, ni'chin chin rii ra' ba la'n guido' gu-
naabadxyi'dxyi loh lasaa' ra' ba, rahbi ra' ba:
—¿Ta ruhnn tu lligaaba zi' Jesuhs lañih o ayi dxi' ba?
57 Ya la'h ra' bwiinn fariseu ra' cun nin rnabwa' loh ra' bixohza guñi' ra' ba loh ra'
bwiinn sidela chyuulla tuhbi bwiinn gwa'ha la'h Jesuhs, guiñi' ra' ba ca zuu Jesuhs tin
guina'zu ra' ba la'h Ñi'h.

12

Tuhbi gunna'h nin guda'bi nsehchi ñaa' Jesuhs (Mt. 21.1-11; Mr. 11.1-11; Lc. 19.28-40)

1 Za xo'pa dxyih ria'dxyi lañih pascu chin gwah Jesuhs guihdxyi nin laa Betania, hasta
nuu yihdzi Lásaro nin bacwa'hn Jesuhs loh guelguhchi.
2 Ya ri'chi gudahwxchihnee ra' ba la'h Jesuhs; Marta gudxi'zi guelwahw chi, ya Lásaro
naa tuhbi bwiinn nin zohbayahwnee Jesuhs loh mweella,
3 ya chi'chi guca'ha María garoolda lihtru nsehchi nin xchia' nahxi, ya nsehchi chi
rahca cha'yin cun nardu, nee lasahca duxan mweeyi roo', ya guda'bi bin ñaa' Jesuhs, ya
seguihdu bacwihdzi bi ñaa' Ñi'h cun dxyichyihca bi, ya hasta gaduhbi la'ñuu' chi guza'bi
bwih nahxi xteenn nsehchi za'ca chi,
4 ya chi'chi la'h Judas Iscariote llii'n Simohn, naa tuhbi xpwiinn Ñi'h nee nin naa
gahcaza nin dxiu'n ntriehgu la'h Jesuhs; rahbi ba squii':
5 —¿Xixnaa ayi gudoo' perfume ca chohnna gaywa'h denariu tin ñica'ha ra' bwiinn
prohbi mweeyi chi? (Chohnna gaywa'h chi naa ziga rahlla tuhbi bwiinn guunn ba dzi'n
tsi'h bituhbi bwe'hw.)
6 Per la'h Judas ayi guñi' dxi'h ba dxyi'dxyi ra' rii', laasii ralahsa sto' ba la'h ra' bwiinn
prohbi, sino que naa ba tuhbi bwiinn guba'n ni'chin guñi' ba zi'chi, nee pur nin nahpa
ba cargu rwa' ba buuxa nin riuu'cha'yi xmweeyi garaa ra' ba, ya la'h ba rbaa'n ba
balaaqui'hn yihca mweeyi nin riuu' la'n buuxa chi,
7 ni'chin nin rahbi Jesuhs:
—Basaa'n si bi, laasii nin cayuhnn bi naa xnehzan caga'bi xgah bi nsehchi rii' na'h par
la'n dxyih nin guiga'tsi'hn,
8 ya ziga bwiinn prohbi ra' zibahannee tu la'h ra' ba par tu'pazi, ya na'h ayi para
tu'pazi dxi'h sino que dxyih nagaaba si ze'ldahn loh guidxyiyuh.

Guñi' ra' ba neezaa Lásaro chiinn ra' ba

9 Ya ziahan ra' bwiinn Israel bihn ra' ba nuu Jesuhs guihdxyi Betania, ya gwah ra' ba
ri'chi ayi tin zeguia'ha ra' dxi'h ba la'h Jesuhs, sino que nee gwaguia'ha ra' ba la'h Lásaro
nin bacwa'hn Jesuhs loh guelguhchi,
10 ya chi'chi bwi'hnn ra' bixohza ra' nin rnabwa' ra' lligaaba chiinn ra' ba nee la'h
Lásaro,
11 laasii pur la'h Lásaro ziahan ra' bwiinn Israel ra' cabwe'hesto' ra' ba la'h ra' bixohza
nin rnabwa' ra' mahs riachiisto' ra' ba la'h Jesuhs.

Jesuhs guyuu'tii loh guihdxyi Jerusalehn ziga tuhbi rrehyi

12 Ziahan ra' bwiinn ra' gwah para guihdxyi Jerusalehn tin gwah ra' ba lañih nin rahca
ri'chi, ya chin barah gue'la bihn ra' ba chee Jesuhs loh guihdxyi Jerusalehn,
13 ni'chin bachyuu'ga ra' ba batahga ra' xteenn yahga zihn tin biria'h ra' ba
bagachi'loh ra' ba la'h Jesuhs, ya rahbi ra' ba jweersi roo':
—¡Gulguiñi'za'ca pur lah Dxiohs! ¡Bwi'hnntaa'yi Ñi'h yihca bwiinn nin ze' pur
xcweenta Ñi'h! ¡Bwi'hnntaa'yi Dxiohs yihca rrehyi ra' bwiinn Israel!
14 Ya chi'chi bidxeela Jesuhs tuhbi buhrra bweezu'hn gudzii'ba Ñi'h ziga caa loh
Xchihtsi Dxiohs:
15 Ayi guidxyihbi tu bwiinn nin nuu loh guihdxyi Siohn;
gulguia'ha la'h xrrehyi tu ze' dzi'ba tuhbi buhrra bweezu.
16 Ya desde guzo'balohon, ayi guhcabwa' ra' xpwiinn Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii', per chin
babahn Ñi'h loh ra' bwiinnguuchi, chi'chi bagannahsto' ra' ba garaa ra' dxyi'dxyi nin
caa loh Xchihtsi Dxiohs pur la'h Ñi'h cun neezaa garaa ra' nin bwi'hnnee ra' bwiinn la'h
Ñi'h tin guzohba ra' dxyi'dxyi chi,

17 ya bwiinn raʼ nin zuunee laʼh Jesuhs chin bacwaʼhn Ñiʼh laʼh Lásaro loh guelguhchi,
bwiiʼyidxyiʼdxyi raʼ ba nin bwaʼha raʼ ba,
18 niʼchin nin biriaʼh raʼ bwiinn tin bagadxiʼhyi raʼ ba laʼh Jesuhs, laasii bihn raʼ ba
bwiʼhnn Jesuhs tuhbi sehn rooʼ,
19 ya chiʼchi rahbi loh lasaaʼ raʼ bwiinn fariseu raʼ:
—¿Gu rwaʼha tu nnah ayi nuu xa guidiʼhnn nuʼh? Garaa raʼ bwiinn zeenaʼhla laʼh
Jesuhs.

Badxyiʼhyi paaldaa raʼ bwiinn griehgu raʼ laʼh Jesuhs

20 Loh raʼ bwiinn nin zee raʼ para guihdxyi Jerusalehn nin zee raʼ lañih dxaʼga raʼ
paaldaa raʼ bwiinn griehgu raʼ.
21 Bwiinn raʼ riiʼ gwabiiga raʼ hasta zeʼ Felipe, nin naa tuhbi bwiinn Betsaida loh
guihdxyi Galilea, ya gunaaba raʼ ba loh Felipe rahbi raʼ ba:
—Daada, xclaaʼdzi nu guidiaʼha nu laʼh Jesuhs.
22 Ya gwahguihtsi Felipen loh Andrehs, ya garoopa raʼ ba gwahguihtsi raʼ ban loh
Jesuhs,
23 ya chiʼchi rahbi Jesuhs:
—Laʼh hohra bigaʼha tin guunn lasahca Dxiohs laʼh Lliiʼn Ñiʼh nin naa Lliiʼn ndxiʼhw
Ñiʼh,
24 pwihsi rñiʼn loh tu, sidela laʼh tuhbi bwiiʼdzi trihgu dxiaaba loh yuh ya sidela
ayi ñichilohon zeezah naan tuhbi dxiʼh bwiiʼdzi, per sidela laʼhan ñichilohon loh yuh ya
guitahnan rudiʼhin jusehchi rooʼ.
25 Bwiinn raʼ nin rcaʼhstoʼ ru ñiʼh xquelnabahan raʼ ñiʼh zuñihchi raʼ ban, per laʼh
raʼ bwiinn raʼ nin rbweʼhestoʼ ñiʼh xquelnabahan ñiʼh loh guihdxyiyuh riiʼ zicaʼha ba
guelnabahan nin ayi ñichilohtiiʼ.
26 Sidela chyuulla bwiinn xclaaʼdzi dxieʼnaʼhla naʼh, dxieʼnaʼhla ba naʼh; ya hasta
chuuʼhuhn riʼchi za chuu raʼ bwiinn raʼ nin dxieʼnaʼhla naʼh, nee sidela laʼh chyuulla
bwiinn xclaaʼdzi guunn xtsiʼnaʼhn, ziahxinee Xtaada Dxiohsaʼhn laʼh bwiinn chi.

Jesuhs guñiʼ xa gachi Ñiʼh

27 Rahbi za Ñiʼh:
—Yannah ziahan lligaaba nuuʼhuhn; ¿xa gaʼpihn? ¿Ta gaʼpihn: “Paah, bataʼh naʼh loh
raʼ cohsa riiʼ nnah”? Per naʼh para niʼchi zeʼldahn.
28 Paah, bwiʼhnn nin guunn lasahca ziga naa lah luʼh.
Ya chiʼchi bihn raʼ ba tuhbi rsiaaʼha nez llaaʼndxibaaʼ nin rahbi:
—Laʼn bwiʼhnn lasahca la laan, per nicala guunn lasahcañin stuhbi.
29 Ya garaa raʼ bwiinn raʼ nin rii raʼ riʼchi rahbi raʼ ba guziʼw niʼchi guñiʼ, ya snuhn raʼ
ba rahbi:
—Guñiʼ tuhbi xaanjla Dxiohs.
30 Ya chiʼchi rahbi Jesuhs:
—Ayi guhca dxyiʼdxyi nin bihn tu pur xcweeʼntahn, sino que pur xcweenta tu,
31 yannah laʼh hohra bigaʼha dxiʼh xquelguxchiisi Dxiohs loh guidxyiyuh riiʼ, niʼchin
nnah zareʼdxiaʼhla bwiinn nin rnabwaʼ loh guidxyiyuh riiʼ,
32 per naʼh chin guiteesa raʼ ba naʼh loh guidxyiyuh riiʼ, zutiaaʼha gahcahn garaa raʼ
bwiinn loon.
33 Ya cun garaa raʼ dxyiʼdxyi raʼ riiʼ guñiʼ Ñiʼh loh raʼ ba xa gachi Ñiʼh,
34 ya chiʼchi raʼbi raʼ bwiinn:
—Pwihsi loh lehyi bihn nu xa rñiʼn laʼh Crixtu ayi nahpa gachi Ñiʼh nahpa zibahan Ñiʼh
para tuʼpazi. ¿Xaalla rñiʼ chiʼh luʼh, laʼh Lliiʼn Dxiohs nin naa ndxiʼhw nahpa guiteesa
raʼ ba laʼh ba loh guidxyiyuh riiʼ? ¿Cuun nin naa laʼh Lliiʼn Dxiohs nin naa ndxiʼhw nin
ruzeʼta luʼh?

35 Ya chi'chi rahbi Jesuhs:
—La'h bwiinn nin naa bia'ñih loh tu la'h ba nuu gahca loh tu, per za balaaqui'hn si nahpa tu bia'ñih rii', ni'chin gulsah loh bia'ñih gaduhbi nin rzia'ñihrun tin ayi sah tu loh nacahyi, laasii la'h bwiinn nin rzah loh nacahyi nin ayi gaann ba canehza guzee ba.
36 Gulchechiisto' tu bia'ñih gaduhbi nin nuu gahca Ñi'h loh tu, tin gaca tu bwiinn nin lu'h cwih loh bia'ñih.
Ya chin guya'loh guñi' Ñi'h dxyi'dxyi ra' rii' loh ra' ba, zee chi'h Jesuhs stuhbi nehza tin guyuu'la'n Ñi'h loh ra' bwiinn Israel ra' chi.

Xcweenta nin ayi gwachiisto' ra' bwiinn Israel la'h Jesuhs

37 Ya nicala bwi'hnn Jesuhs ziahan sehn roo' ra' loh ra' bwiinn Israel ra' per ayi gwachiisto' ra' ba la'h Jesuhs,
38 laasii nahpa guzohba dxyi'dxyi nin baca'h guehtu Isaías chin baca'h ba squii':
Daada, ¿chyu bwiinn gwachiisto' ñi'h xchi'dxyi nu'h,
nee chyuloo baluu'yiloh xquelrnabwa' Daada Dxiohs?
39 Pwihsi ayi guhcabwa' ra' ba tin ñachiisto' ra' ba, pwihsi neezaa baca'h guehtu Isaías squii':
40 Dxiohs bwi'hnn dxie'pa la'h tu, nee cun bwi'hnn dxiipa za Ñi'h sto' tu tin ayi dxiinn loh tu nee nin ayi za gacabwa' sto' tu,
nee nin ayi za guibia'garii tu loon tin gusia'cahn la'h tu.
41 Guñi' Isaías dxyi'dxyi ra' rii' laasii bwa'ha ba lla'ñih xteenn Jesuhs, nee guñi' za ba pur la'h Ñi'h.
42 Ya zi'chi ziahan ra' za bwiinn Israel ra' gwachiisto' ra' ba la'h Jesuhs, hasta bwiinn ra' nin lasahca loh ra' ba gwachiisto' ra' ba la'hÑi'h, per ayi guñi' ra' ban loh ra' bwiinn laasii pur la'h ra' bwiinn fariseu ra' tin ayi ñabwe'hedxia'hla ra' ba la'h ra' ba la'n guido' bi'tu'hn ra' bwiinn Israel,
43 nee neezaa pur mahzi riuu'sto' ra' ba guiñi' za'ca ra' bwiinn pur xcweenta ra' ba xlawaa'ha ñidxi'hyi ra' ba guiñi' za'ca Dxiohs gahca pur la'h ra' ba.

Xchi'dxyi Jesuhs guunn guelguxchisi la'h ra' bwiinn ra'

44 Ya chi'chi guñi' Jesuhs jweersiroo', rahbi Ñi'h:
—Bwiinn nin riachiisto' ra' ñi'h na'h, ayi na'h si dxi'h riachiisto' ra' ba sino que nee la'h Daada Dxiohs nin gulu'nehza na'h riachiisto' ra' ba.
45 Zi'chi bwiinn ra' nin rwa'ha ra' na'h rwa'ha za ra' ba la'h Daada Dxiohs nin gulu'nehza na'h,
46 pwihsi na'h ziga naan bia'ñih loh guidxyiyuh rii', ze'ldahn tin garaa ra' bwiinn ra' nin chechiisto' ra' ñi'h na'h ayi dxia'han ra' ba loh nacahyi,
47 per sidela nuu ra' bwiinn nin rihn ra' xchi'dxyi'hn nee ayi ruzo'badxiahga ra' ban, ayi na'h dxi'hn nin gusia'hba'hn la'h ba loh duhlda, laasii na'h ayi ze'ldahn tin gusia'ba'hn bwiinn loh duhlda sino que tin guta'hn la'h ra' bwiinn loh duhlda.
48 Bwiinn nin ayi ruzo'badxiahga xchi'dxyi ra'n, nahpa ba nin guunn guelguxchisi xtuhlda ba; dxyi'dxyi gahca ra' nin cañi'n rii' naa nin guunn guelguxchisi xtuhlda ra' ba loh dxyih nin gaca jwisi,
49 laasii na'h ayi rñi'n pur xcweenta gahcahn; Daada Dxiohs nin gulu'nehza na'h gunabwa' ba na'h xa guiñi'n nee xa gulu'yi'hn,
50 nee na'nnahn dxyi'dxyi nin rnabwa' Xtaada Dxiohsa'hn ze'neen guelnabahan nin ayi ñichilohtii' para la'h ra' bwiinn nin riachiisto'ñin, pwihsi ziga rñi'n loh tu, rñi'ñin loh tu ziga gunabwa' Daada Dxiohs guiñi'ñin loh tu.

13

Jesuhs gudxi'bi ñaa' ra' xpwiinn ra' Ñi'h

1 Chin nagahdxi gadzihn dxyih nin gaca lañih paascu, la'h Jesuhs guhcabwa' la'h
hohra biga'ha gusaa'n Ñi'h loh guidxyiyuh tin gacah Ñi'h llaa'ndxibaa' nez loh Xtaada
Ñi'h. La'hÑi'h gwazah baca'hsto' Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h nin rii loh guidxyiyuh,
baca'hsto' Ñi'h la'h ra' ba para tu'pazi.
2 Ya loh cayahw xchihnee Jesuhs la'h ra' xpwiinn Ñi'h, neezaa Judas Iscariote llii'n
Simohn zohba ri'chi, ya Judas la'h bwiinndxaaba guyuu'tii la sto' Judas nuu ba lligaaba
guunn ba ntriehgu la'h Jesuhs,
3 ya ziga naann Jesuhs ya bati'dxi Xtaada Dxiohs Ñi'h guelrnabwa' xteenn garaa ra'
cohsa loh naa Ñi'h; laasii ze' Ñi'h nez nuu Dxiohs nee hasta nuu za Dxiohs guziaa Ñi'h,
4 ya chi'chi gwasu'nchii Ñi'h hasta riiyahw xchihnee ra' xpwiinn Ñi'h la'h Ñi'h, ya
chi'chi gule'he Ñi'h lahdxi maanta nin naa xcahpa Ñi'h, chi'chi guca'ha Ñi'h tuhbi
twahlli baza'bi Ñi'h loh du'h nin nuu la'n tihxi Ñi'h,
5 chi'chi guda'h Ñi'h nuhn ñihsa la'n tuhbi bandeja, ya chi'chi guzohbaloh cadxi'bi Ñi'h
ñaa' ra' xpwiinn Ñi'h, ya cun twahlli chi bacwihdzi Ñi'h ñaa' ra' ba.
6 Ya loh ñidxi'bi Jesuhs ñaa' Simohn Pehdru, rahbi ba squii':
—Daada, ¿ta yi'h chi'bi lu'h ñaa'hahn?
7 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Nnah ayi rahcabwa' lu'h cuun nin cayu'nnahn, per guillii-yihdxyii zahcabwa' lu'hn.
8 Chi'chi rahbi Pehdru:
—¡Lliaa'hzi ayi guni'hihn ñaa'hahn chi'bi lu'h!
Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Sidela na'h ayi chi'bi'hn ñaa' lu'h ayi naa lu'h xpwii'nnahn.
9 Chi'chi rahbi Simohn Pehdru loh Jesuhs:
—¡Pwihsi Daada, ayi chi'bi lu'h ñaa' sihn sino que nee yi'cahn cun naa'hahn!
10 Ya chi'chi rahbi Jesuhs:
—Bwiinn nin gue'du guhza ayi xchi'hn dxiaa gaduhbi tihxi ba, sola dxiaa ñaa' si ba,
laasii gaduhbi tihxi ba nayaa. Ya la'h tu nayaa tu, nicala ayi garaa dxi'h tu.
11 Guñi' Ñi'h ayi guinayaa garaa ra' ba, laasii ba naann Ñi'h cuun nin guun ntriehgu
la'h Ñi'h loh ra' bwiinn duhlda ra'.
12 Ya chin guya'loh gudxi'bi Jesuhs ñaa' ra' xpwiinn Ñi'h, chi'chi guhta gahca Ñi'h
xahba Ñi'h nin naa xcahpa Ñi'h, ya tin guzohba la'gah Ñi'h hasta zuu mwella, chi'chi
rahbi Ñi'h:
—¿Gu rahcabwa' tu nin bwi'hnna'hn rii'?
13 La'h tu rñi' tu na'h "Mwehsu" cun "Daada", nee xnehza rñi' tu, laasii naan zi'chi.
14 Pwihsi sidela na'h nicala naan Mwehsu cun Daada, per gudxi'bi'hn ñaa' tu; neezaa
la'h tu rga'ha chi'bi tu ñaa' lasaa' tu ziga tuhbi ziga stuhbi tu.
15 Na'h cagalu'yi'hn la'h tu xa guunn tu, tin guunn za tu ziga bwi'hnna'hn.
16 Nee guchiin nin rñi'n loh tu, nin tuhbi mooza ayi lasahca ru ba loh nin naa xballwa'n
ba, nee nin tuhbi za bwiinn nin riah mandahdu ayi lasahca ru ba loh nin rgu'nehza la'h
ba.
17 Sidela la'h tu naann tu dxyi'dxyi ra' rii' nee guunn tun, dichohsa tu.
18 Ayi cañi'n xcweenta garaa tu; cañi'n loh si ra' nin guliin, per nahpa soobaa dxyi'dxyi
nin caa loh Xchihtsi Dxiohs: "Bwiinn nin rahwnee na'h pahn, la'h bwiinn chi rwa'ha
llahn loon."
19 Dee' rñi'n loh tu tin chin gaca ra' cohsa ra' rii', la'h tu chechiisto' tu na'h naan nin
naan.
20 Guchiin nin rñi'n loh tu bwiinn nin riuu'-ria'zi xchi'dxyi bwiinn nin cu'neezahn,
neezaa xchi'dxyi'hn riuu' ba ria'zi ba, cun riuu' za ba ria'zi za ba xchi'dxyi bwiinn nin
gulu'nehza na'h.

Jesuhs guñiˈ laˈh Judas guun ntriehgu laˈh Ñiˈh (Mt. 26.20-25; Mr. 14.17-21; Lc. 22.21-23)

21 Ya chin guyaˈloh guñiˈ Ñiˈh dxyiˈdxyi raˈ riiˈ, guhca nalasa duxa stoˈ Jesuhs, ya gudxixteeˈ Ñiˈh rahbi Ñiˈh:
—Guchiin nin rñiˈn loh tu, tuhbi gahca tu dxiuˈn ntriehgu naˈh.
22 Ya chiˈchi guzoˈbaloh rwaˈha loh lasaaˈ raˈ xpwiinn Ñiˈh, ya nin ayi rahcabwaˈ raˈ ba chyu tuhbi raˈ ba cazeˈta Jesuhs xcweenta ñiˈh,
23 ya tuhbi xpwiinn Ñiˈh nin nadziiˈhi ru Ñiˈh zohbayahw xchih gahxu hasta zohba Ñiˈh,
24 ya bwiˈhnn Simohn Pehdru sehn loh niˈchi tin guinaabadxyiˈdxyi niˈchi chyu tuhbi raˈ ba naa nin cazeˈta Jesuhs,
25 ya chiˈchi gwabiiga ru xpwiinn Ñiˈh chi, tin rahbi ba loh Jesuhs:
—Daada, ¿chyuñin?
26 Chiˈchi rahbi Jesuhs:
—Laˈn gugaadxyii tahyi pahn, ya nin gudiˈhihn pahn riiˈ niˈchin.
Ya seguihdu bagahdxyi Ñiˈh pahn chi chiˈchi badiˈhi Ñiˈhn laˈh Judas, lliiˈn Simohn Iscariote.
27 Ya loh nin gudahw Judas pahn chi, hohrachi guyuuˈtii bwiinndxaaba stoˈ Judas, chiˈchi rahbi Jesuhs loh Judas:
—Nin xclaaˈdzi luˈh guunn luˈh bwiˈhnnan lwehgu gahca.
28 Per nin tuhbi raˈ xpwiinn Ñiˈh nin cayahw xchih raˈ loh mweella ayi guhcabwaˈ raˈ ba xinaa guñiˈ Ñiˈh ziˈchi,
29 ya coma laˈh Judas ruˈa xpuhxa mweeyi raˈ ba, niˈchin bwiˈhnn raˈ ba lligaaba rahbi Jesuhs siˈ ru Judas guelwahw para dxyih lañih, o gudiˈhi ba mweeyi guhn laˈh raˈ bwiinn prohbi,
30 ya loh nin guyaˈloh gudahw Judas pahn chi, hohrachi gahca biriaˈh ba, ya gueˈla la hohra chi.

Dxyiˈdxyi cuubi nin gunabwaˈ Jesuhs

31 Biriaˈh si Judas, chiˈchi rahbi Jesuhs loh raˈ xpwiinn Ñiˈh:
—Nnahyi ziinloh xa gaca lasahca Lliiˈn Dxiohs nin naa ndxiˈhw, ya ziinloh za xa gaca lasahca Dxiohs pur xcweenta Ñiˈh,
32 ya sidela laˈh Lliiˈn Dxiohs guunn lasahca lah Dxiohs, neezaa Dxiohs zuhnn lasahca Ñiˈh lah Lliiˈn Ñiˈh; nee zuhnn Ñiˈhn lwehgu.
33 Lliiˈn raˈn ayi chuuneeruhn laˈh tu xchih ru; laˈh tu zadxiˈhyi tu naˈh per ziga gahca guñiˈn loh raˈ bwiinn Israel raˈ rñiˈn loh tu nnah: ayi nuu chee tu hasta chaaˈhahn.
34 Rñiˈn dxyiˈdxyi cuubi nin rnabwaˈn guunn tu: Gantsiiˈhi lasaaˈ tu ziga tuhbi ziga stuhbi tu. Ziga nadziiˈhizahn laˈh tu, ziˈchi za gantsiiˈhi lasaaˈ tu ziga tuhbi tu ziga stuhbi tu.
35 Sidela gantsiiˈhi tu lasaaˈ tu ziga tuhbi ziga stuhbi tu, garaa raˈ bwiinn guidxyiyuh gudiˈhi cweenta naa tu xpwiiˈnraˈn.

Guñiˈxgah Jesuhs guiñiˈ Pehdru ayi nuˈnbwaˈtiiˈba laˈh Jesuhs

36 Simohn Pehdru gunaabadxyiˈdxyi loh Jesuhs, rahbi ba:
—¿Ca nehza guzee luˈh?
—Hasta guzaaˈhahn, —rahbi Jesuhs— ayi dxieˈnaˈhla luˈh naˈh, per zadzihn dxyih zieˈnaˈhla luˈh naˈh.
37 Chiˈchi rahbi Pehdru:
—Daada, ¿xixnaa ayi dxieˈldanaˈhlaˈhn yiˈh nnah? ¡Nicala gudiˈhihn xquelnabahnahn pur yuˈbiluˈh!
38 Chiˈchi rahbi Jesuhs:

—¿Ta guchii lu'h zudi'hi xquelnabahan lu'h pur na'h? Pwihsi rñi'n loh lu'h galoh nin guca'hyahn dxiidxinguhla, ziñi' lu'h chohnna bweelta ayi nu'nbwa'tii' lu'h na'h.

14

Jesuhs naa neziuh ziga gadzihn bwiinn loh Dxiohs

1 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba: —Ayi guunn chiohpa sto' tu; gulchechisto' tu xchi'dxyi Dxiohs nee gulchechii za sto' tu xchi'dxyi'hn.
2 Nez hasta naa yihdzi xtaa'dahn ziahan yuu' nuu ri'chi para chuu tu, laasii sidela ayi ñahca zi'chi ayi ñiñi'n loh tu la'n guzaa'ha tin guunn cha'yi yuu' ra' hasta chuu tu,
3 ya galoo nin baguziaa'hahn nez nuu Xtaa'dahn nee chin baguya'loh bwi'hnncha'yi'hn nez chuu tu zie'ldahn stuhbi tin chene'hn la'h tu ri'chi, tin chuu tu nez chuu'huhn.
4 La'h tu ya naann tu neziuh nin zee nez guzaa'hahn.
5 Chi'chi rahbi Tomahs loh Jesuhs:
—Daada, ayi chyu gaann canehza guzee lu'h; ¿xa gacabwa' nu cuun nin naa neziuh chi?
6 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Na'h naan neziuh, cun dxyi'dxyi nin naa guchii nee cun neezaa guelnabahan; ni'chin pur na'h dxi'h zahca gadzihn tu nez nuu Daada Dxiohs.
7 Sidela la'h tu nu'nbwa' tu na'h, neezaa la'h Xtaa'dahn ziu'nbwa' za tu; ya la'h tu biu'nbwa' la'h Ñi'h desde nnah, pwihsi la'htu ba bwa'ha tu la'h Ñi'h.
8 Ya chi'chi rahbi Felipe loh Ñi'h:
—Daada, basaa'n guidia'ha nu la'h Daada Dxiohs, ya cun ni'chi ayi xi rchi'hn ru.
9 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Felipe, guhca cadxyihroo' dxa'ga'hn loh tu, nee ¿ta nagahdxi dxiu'nbwa' lu'h na'h? Bwiinn nin rwa'ha na'h rwa'ha za ba la'h Xtaa'dahn. ¿Xixnaa rnaaba lu'h gusa'na'hn gwa'ha lu'h la'h Daada Dxiohs?
10 ¿Tayi riachiisto' lu'h na'h nuu'huhn tuhsi cun la'h Daada Dxiohs ya la'h Daada Dxiohs nuu tuhsi cun na'h? Dxyi'dxyi ra' nin rñi'n loh tu ayi rñi'ñin pur xcweenta gahcan, sino que Daada Dxiohs nin nuu tuhsi cun na'h la'h Ñi'h ruhnn Ñi'h xcweenta xtsi'n gahca Ñi'h.
11 Gulchechiisto' tu xchi'dxyi'hn nuu'huhn tuhsi cun la'h Dxiohs ya la'h Daada Dxiohs nuu za Ñi'h tuhsi cun na'h; ni'chin gulchechiisto' tu xcweenta nin ruhnn ra'n,
12 pwihsi guchiin nin rñi'n loh tu na'pahn siguhra bwiinn nin riachiisto' ñi'h na'h zuhnn za ba dzi'n ra' nin ru'nnahn; nee zuhnn za ba dzi'n roo ru ra' laasii na'h guzaa'hahn nez nuu Xtaa'dahn.
13 Ya garaa nin guinaaba tu pur laan, na'h zuni'hiñin la'h tu tin zi'chi gaca lasahca lah Xtaa'dahn pur Llii'n Ñi'h.
14 Na'h zu'nnahn xi'chi'zi nin guinaaba tu pur laan.

Jesuhs guñi' cu'nehza Ñi'h Spíritu Saantu

15 Rahbi za Ñi'h:
—Sidela la'h tu ruca'hsto' tu na'h, guzo'badxiahga tu xchi'dxyira'n,
16 ya na'h zina'ba'hn loh Xtaa'dahn tin cu'nehza ba stuhbi nin gacanee cun nin gusiahxi la'h tu, tin chuunee Spíritu chi la'h tu para tu'pazi.
17 Na'h cagaze'ta'hn Spíritu nin rñi' ganaalla dxyi'dxyi guchii, nee naa Ñi'h Spíritu Saantu Dxiohs, ya nin naa ra' bwiinn guidxyiyuh ayi nuu guica'ha ra' ba Ñi'h laasii ayi rwa'ha ra' ba ni'chi nee ayiza nu'nbwa' ra' ba la'h Ñi'h; per la'h tu nu'nbwa' tu Ñi'h laasii nuunee Ñi'h la'h tu nee rbweeza Ñi'h la'n lasto' tu.
18 Ayi gusia'na'hn la'h tu zigazi bizahbi ra', sino que zibia'gariin tin chuuneen la'h tu.

19 Yannah za balaaqui'hn bwiinn nin naa ra' xteenn loh guidxyiyuh ayi ru gwa'ha ra' ba na'h; per la'h tu zwa'ha gahca tu na'h nee zibahan za tu laasii na'h banabahanzahn,
20 ya la'n dxyih ra' chi la'h tu zudi'hi tu cweenta na'h nuu'huhn tuhsi cun la'h Xtaa'dahn, ya la'h tu nuu tu tuhsi cun na'h, ya na'h tuhsi nuu'huhn cun la'h tu.
21 Bwiinn nin nahpa xchi'dxyira'n, nee ruzo'badxiahga ra' ban, pwihsi guchii bwiinn chi ruca'hsto' ba na'h; ya la'h Xtaa'dahn zuca'h za sto' ba la'h bwiinn nin guca'hsto' ñi'h na'h, nee na'h za zuca'hsto'n la'h ba nee zuluu'yilohzahn loh ba.
22 Judas (ayi Judas Iscariote dxi'h sino que stuhbi Judas) gunaabadxyi'dxyi loh Jesuhs, rahbi ba:
—Daada, ¿xixnaa guluu'yiloh lu'h loh nu nee ayi loh ra' dxi'h bwiinn guidxyiyuh?
23 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Bwiinn nin ruca'hsto' ñi'h na'h, bwiinn chi ruzo'badxiahga xchi'dxyi'hn, nee zuca'hsto' Xtaa'dahn la'h ba. Ya Xtaa'dahn cun na'h zibahannee nu la'h bwiinn chi,
24 ya bwiinn nin ayi ruca'hsto' ñi'h na'h ayiza ruzo'badxiahga ba xchi'dxyi'hn. Dxyi'dxyi ra' nin cañi'n loh tu rii', ayi naa ra'n xchi'dxyi gahcahn, sino que xchi'dxyi Xtaa'dahn nin gulu'nehza na'h loh guidxyiyuh.
25 Cañi'n garaa ra' dxyi'dxyi ra' rii' loh tu gaduhbi nin nuuneen la'h tu,
26 per la'h nin rahcanee, o sea Spíritu Saantu nin cu'nehza Xtaa'dahn pura la'h tu pur laan, zuluu'yi Ñi'h la'h tu garaa ra' cohsa cun zusaza'za Spíritu Saantu chi sto' tu garaa ra' dxyi'dxyi nin cañi'n loh tu,
27 ya loh nin guziaa'hahn rusia'hanahn guelrbwihdxyii sto' para la'h tu; runi'hihn guelrbwihdxyii sto' rii' nin naa xte'nnahn la'h tu, per nin guni'hihn la'h tu ayi naan ziga nin rudi'hi ra' bwiinn guidxyiyuh. Ayi guunn tu ziahan lligaaba, nee ayiza guidxyihbi tu.
28 Ba bihn tu la'n guñi'n ziaa'hahn per zie'ldahn tin chuuneen la'h tu. Sidela guchii tu ruca'hsto' tu na'h, ziahxi tu chin dxihn tu guziaa'hahn nez nuu Xtaa'dahn dxibaa', laasii la'h Ñi'h lasahcaru Ñi'h loon.
29 Rñi'n dxyi'dxyi ra' rii loh tu tin chin garia'hcaa'han, chi'chi chechiisto' tu xchi'dxyi'hn.
30 Ayiru guiñi'n ziahan dxyi'dxyi loh tu, laasii la'h nin rnabwa' loh guidxyiyuh rii ze', nicala ayi xi guelrnabwa' nahpa ba cun na'h.
31 Per nahpa zi'chi gaca, tin zi'chi gacabwa' ra' bwiinn guidxyiyuh ruca'hsto'n la'h Xtaa'dahn nee ruzo'badxiahgahn garaa ra' xchi'dxyi Ñi'h nin nahpa gu'nnahn. Gulchesu'nchii tin gulcho'ho gabii nu'h rii' —rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h.

15

Jesuhs naa ziga tuhbi yahga uhva

1 Ya chi'chi rahbi Jesuhs: —Na'h naan yahga uhva nin guchii, ya la'h Xtaa'dahn naa ziga nin ruhnn biñih yahga uhva chi,
2 ya xpwi'nnra'n naa ra' ba ziga llii'dzi yahga chi, ya sidela la'h tuhbi llii'dzihn ayi guicah uhva, zuchyuu'ga Xtaa'dañin; per sidela guicah uhvan zusiaa ban tin guicahru ziahan uhva lohon.
3 Ya la'h tu banayaa tu pur dxyi'dxyi ra' nin la'nguñi'.
4 Guldxia'hannee na'h tuhsi juunta, ziga ria'haneen la'h tu tuhsi. Tuhbi llii'dzi yahga ayi nuu gudi'hin uhva pur la'hgahcan, sino que dxi'dxiun tihxi yahga truunga nin naa llaa'nan. Pwihsi zi'chi za la'h tu ayi nuu guunn tu xtsi'na'hn sidela ayi nuunee tu na'h tuhsi.
5 Rahbi za Ñi'h:
—Na'h naan llaa'n ziga yahga uhva, ya la'h tu naa tu ziga llii'dzi yahga uhva chi. Bwiinn nin dxia'hannee na'h tuhsi, dxia'hannee zahn la'h bwiinn chi, ya zi'chi ruhnn duxa ba xtsi'na'hn, laasii sidela guiria'hcaa tu nez loon ayi nuu za xa guunn tu.

6 Bwiinn nin ayi dxia'hannee na'h tuhsi, ziria'caa ba tuhbi lahdu, ya zibihdzi ba ziga
rbihdzi tuhbi llii'dzi yahga ya lwehgu rca'dxih ra'n.
7 'Ya sidela la'h tu dxia'hannee tu na'h gaduhbisto' tu, nee sidela chuu pa'ca tu cha'zi
tu xchi'dxyi'hn, gulguinaaba nin chi'h zi xclaa'dzi tu nee zica'ha tun.
8 Chin ruhnn pa'ca tu xtsi'n Dxiohs, chi'chi gwa'ha ra' bwiinn naa tu xpwii'nra'n, nee
ziñi' za'ca ra' ba lah Xtaa'dahn nin nuu dxibaa'.
9 Na'h ruca'sto'n la'h tu ziga ruca'sto' Xtaa'dahn na'h, pwihsi gulchezahnee xcweenta
ziga nadzii'hihn la'h tu.
10 Sidela la'h tu ruzo'badxiahga tu xchi'dxyi'hn, ziazah guca'sto'n la'h tu zigaza
ruzo'badxiaagahn xchi'dxyi Xtaa'dahn, nee cun zigaza zeezah ruca'sto' Ñi'h na'h.
11 'Rñi'n squii' loh tu tin dxiahxinee tu na'h, tin zi'chi ayi xi dxia'dxi loh guelriahxi nin
gaapa tu.
12 Nin rñi'n loh tu guunn tu: Gantsii'hi lasaa' tu ziga tuhbi tu cun ziga stuhbi tu; ziga
nadzii'hizahn la'h tu.
13 Guelnadzii'hi nin mahzi lasahca naa gudi'hi bwiinn xquelnabahan ba pur nin naa
ra' xamihgu ba.
14 La'h tu naa tu xamihgu ra'n sidela guunn tu nin rnabwa'n guunn tu.
15 Ayiru guiñi'n loh tu mooza ra', laasii mooza nin ayi gaann xi ruhnn xballwa'n ba.
Ni'chin mahs guiñi'n loh tu mihgu ra', laasii balu'yi'hn la'h tu garaa nin guñi' Xtaa'dahn
loon.
16 Ayi la'h dxi'h tu gulii tu na'h sino que na'h guliin la'h tu nee rñi'n loh tu nahpa
chee tu tin guunn duxa tu xtsi'n Xtaa'dahn, nee ayi ñichiloh dzi'n chi, ya zi'chi zuni'hi
Xtaa'dahn garaa nin guinaaba tu pur laan.
17 Pwihsi dxyi'dxyi ra' rii' nin rñi'n loh tu guunn tun: Gantsii'hi lasaa' tu ziga tuhbi,
ziga stuhbi tu.
18 'Sidela la'h ra' bwiinn guidxyiyuh guidxyi'chinee la'h tu, gulgacabwa' galoh na'h
bidxyi'chinee ra' ba.
19 Sidela la'h tu ñahca tu tuhsi cun bwiinn guidxyiyuh, ñantsii'hi ra' ba la'h tu ziga
nadzii'hi ra' ba nin naa ra' xpwiinn ra' ba, per nnah na'h guliin la'h tu loh ra' bwiinn
ra' nin naa ra' bwiinn guidxyiyuh.
20 Gulgasannah sto' tu dxyi'dxyi ra' nin guñi'n loh tu: "Nin tuhbi mooza ayi lasahca
ru ba loh xballwa'n ba." Sidela na'h ca'hna'hla ra' ba tin chiinn ra' ba na'h, neezaa la'h
tu guica'hna'hla ra' ba; ya sidela la'h ra' ba bazo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi'hn, neezaa
xchi'dxyi tu zuzo'badxiahga ra' ba.
21 Garaa ra' dee' zuhnnee ra' ban la'h tu pur xcwee'ntahn, laasii ayi nu'nbwa' ra' ba
nin gulu'nehza na'h.
22 'Ayi ñahpa ra' ba nin tuhbi duhlda sidela na'h ayi ñie'ldagañi'n loh ra' ba, per nnah
ayi nuu guiñi' ra' ba ayi guhcabwa' ra' ba nuu xtuhlda ra' ba;
23 pwihsi garaa ra' bwiinn ra' nin rdxyi'chinee na'h, rdxyi'chinee za ra' ba la'h
Xtaa'dahn.
24 Ayi xi duhlda ñahpa ra' ba sidela na'h ayi ñu'nnahn dzi'n ra' nin ayi nin tuhbi bwiinn
nin gaca guunn ra' dzi'n ra' chi. Per la'h ra' ba bwa'ha ra' ba dzi'n ra' rii', ya pur dzi'n
ra' rii' rdxyi'chinee ra' ba na'h nee rdxyi'chinee za ra' ba la'h Xtaa'dahn.
25 Cayahca ra' dee' tin soobaa dxyi'dxyi nin caa loh xlehyi ra' ba: "Bidxyi'chinee ra' ba
na'h nicala ayi xi xtu'ldahn."
26 Per chin dxi' Spíritu Saantu nin gacanee la'h tu, la'h Ñi'h ziñi' pur xcwee'ntahn chyu
naan. La'h Ñi'h naa nin nuu loh Xtaa'dahn, nee ziñi' Ñi'h dxyi'dxyi nanchii, nee na'h
zuxe'hla'hn Ñi'h loh tu ya loh Xtaa'dahn guiria'ha Ñi'h dxi' Ñi'h loh tu.
27 Ya neezaa la'h tu ziñi' tu dxyi'dxyi xcwee'ntahn laasii nee tu caywa'ha tu nee
nuunee tu na'h desde chin guzo'balohyin cagalu'yi'hn dxyi'dxyi ra' rii'.

Rahbi za Ñi'h:

16

1 —Rñi'xga'hn dxyi'dxyi ra' rii' loh tu tin lu'h ayi guñihchi tu ziga riachiisto' tu na'h,
2 laasii zadzihn dxyih nin zibwe'hedxia'hla ra' ba la'h tu la'n guido'roo' guihdxyi
Jerusalehn nee zadzihn za hohra chin lu'h, chyuchi'zi bwiinn nin chiinn la'h tu, zuhnn
ra' ba lligaaba nallu'yi ziga guunn ra' ba chi nez loh Dxiohs.
3 Zi'chi guunnee ra' ba la'h tu laasii ayi nu'nbwa' ra' ba la'h Xtaa'dahn nee nin na'h za
ayi nu'nbwa' ra' ba.
4 Rñi'n dxyi'dxyi ra' rii' loh tu tin lu'h chin gadzihn hohra chi dxiagannasto' tu la'n
guñi'la dxyi'dxyi ra' rii' loh tu.

Xcweenta ziga dzi'n ra' nin lu'h ruhnn Spíritu Saantu

Rahbi za Ñi'h:
—Ayi guñi'n dxyi'dxyi ra' rii' loh tu desde galoh laasii na'h nuuneen la'h tu,
5 per nnah ziaa'hahn dxibaa' tin chuneen la'h Xtaa'dahn nin gulu'nehza na'h loh
guidxyiyuh rii', ya nin tuhbi tu ayi guinaabadxyi'dxyi ca nehza guzaa'hahn,
6 laasii nuu guelnalaasa sto' tu nee laasii guñi'n dxyi'dxyi ra' rii' loh tu,
7 per guchii dxyi'dxyi ra' rii' nin cañi'n loh tu naa bwen para la'h tu guzaa'hahn,
laasii sidela na'h ayi guzaa'hahn, ayi dxi' Spíritu Saantu para la'h tu, per sidela na'h
guzaa'hahn zigu'neehzahn Spíritu Saantu para la'h tu.
8 Chin dxi' Spíritu Saantu, zuluu'yi Ñi'h la'h ra' bwiinn guidxyiyuh cuun nin naa
duhlda, nee cuun nin naa guelnabahan nayaa, nee neezaa cuun xa naa xquelguxchisi
Dxiohs.
9 Ya ziga xcweenta duhlda chi guluu'yi Ñi'h ayi riachiisto' ra' ba na'h;
10 ya ziga xcweenta guelnabahan nayaa guluu'yi Ñi'h ayi xi xtu'ldahn ni'chin nin
guzaa'hahn nez nuu Xtaada Dxiohsa'hn ya ayi gwa'ha tu na'h;
11 ya ziga xcweenta guelguxchisi guluu'yi Spíritu Saantu la'Xtaa'dahn bwi'hnn guel-
guxchisi la'h bwiinndxaaba nin rnabwa' loh guidxyiyuh rii'.
12 Rahbi za Ñi'h:
—Ziahanru dxyi'dxyi ra' nin na'pa guiñi'n loh tu per ayi gacabwa' tun,
13 per chin dxi' Spíritu Saantu, zuluu'yi Ñi'h la'h tu garaa ra' nin naa ganaalla dxyi'dxyi
guchii, laasii ayi guiñi' Spíritu Saantu pur xcwenta gahca Ñi'h, sino que ziñi' Ñi'h nin
dxihn Ñi'h nee zusadxihn za Ñi'h la'h tu, tin gacabwa' tu cohsa ra' nin gue'du gaca.
14 La'h Spíritu Saantu chi guunn lasahca na'h, laasii zica'ha Ñi'h nin naa xte'nnahn tin
guluu'yi Ñi'h cweenta ra' chi la'h tu.
15 Garaa ra' nin nahpa Xtaa'dahn naa xte'nnahn; pwihsi ni'chin nin guñi'n loh tu la'h
Spíritu Saantu guica'ha nin naa xte'nnahn tin guluu'yi Ñi'h xa naa cweenta ra' chi la'h
tu.
16 Ya za balaqui'hn dxi'h ria'dxi ayi gwa'haru tu na'h, per mas chi'chi zwa'ha ru tu
na'h stuhbi.

Xcweenta guelnalaasa ziahcan guelnasaa

17 Ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi loh lasaa' ra' paaldaa nin naa ra' xpwiinn Ñi'h rahbi
ra' ba:
—¿Xi zee loh dxyi'dxyi ra' rii'? Nnah Jesuhs loh nu'h zalliaa'yi'hn ria'dxyi ayiru chyu
gwa'ha loh Ñi'h, ya mahs chi'chi zachidia'ha ra' nu'h loh Ñi'h stuhbi, ¿xi naa chi'h guzee
Ñi'h nez nuu Daada Dxiohs?,
18 ya ¿xi zee loh dxyi'dxyi nin naa zalliaa'yi'hn ria'dxyi? Ayi chyu rahcabwa' nin rñi'
Jesuhs loh dxyi'dxyi ra' chi.
19 Ya guhcabwa' Jesuhs ñinaabadxyi'dxyi ra' ba loh Ñi'h, ni'chin rahbi Ñi'h loh ra' ba:

—Na'h rñi'n loh tu zalliaa'yi'hn ria'dxyi ayiru gwa'ha tu loon, ya mahs chi'chiyi zwa'ha tu loon stuhbi; ¿ta dee' ra' nin canaabadxyi'dxyi loh lasaa' tu?
20 Na'pahn siguhra la'h tu zu'n tu, nee ziuu' nalaasa sto' tu gaduhbi nin cwih yahxi ra' bwiinn guidxyiyuh, ya nicala chuu nalaasa sto' tu, ya xquelnalaasa tu chi ziahcan guelnasaa.
21 Laasii tuhbi gunna'h chin raalaa llii'n ba riuu' ba guelnazihdzi, laasii biga'ha xohra ba; per chin ria'loh raalaa llii'n ba, ria'ldasto' ba guelnayaan chi pur xcweenta nin riahxi ba rwa'ha ba loh llii'n ba nin guulaa loh guidxyiyuh.
22 Zi'chilla la'h tu nnah nuu guelnalaasa sto' tu, per zabia'garii dxie'ldaguia'hahn cuun tu ya chi'chi ziahxi tu chin gwa'ha tu na'h ya guelriahxi chi ayi chuu nin tuhbi chyu guzia'tii'hin loh tu,
23 ya la'n dxyih ra' chi ayiru xi guinaabadxyi'dxyi tu loon. Rñi'n loh tu la'h Daada Dxiohs guni'hi garaa ra' cohsa ra' nin guinaaba tu pur laan,
24 yannah nagahdxi xi guinaaba tu pur laan; guinaaba tu nee zica'ha tu, tin zi'chi dxiahxi tu.

Jesucristu naa nin la'bwi'hnn gahn loh guidxyiyuh rii'

25 Rahbi za Jesuhs:
—La'nguñi' dxyi'dxyi ra' rii' loh tu ziga dxyi'dxyi rala'n, per zadzihn dxih nin ayiru guiñi'n loh dxyi'dxyi rala'n ra', sino que guiñi'n loh tu nayaa-nayaa xcweenta Xtaa'dahn.
26 La'n dxyih ra' chi zinaaba tu pur laan, nee ayi rñi'n loh tu na'h guiñi'n loh Xtaa'dahn pur xcweenta tu,
27 laasii la'hgahca Daada Dxiohs ruca'h sto' Ñi'h la'h tu laasii ruca'h sto' za tu na'h, nee laasii za gwachiisto' tu na'h ze'ldahn pur xcweenta Dxiohs.
28 Ze'ldahn nez loh Dxiohs tin gulu'nehza Ñi'h na'h loh guidxyiyuh rii' yannah la'n gabii'hi loh guidxyiyuh rii' tin gabia'gariin nez nuu Xtaa'dahn.
29 Ya chi'chi rahbi ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h:
—Nnahsihn cañi' lu'h nayaa-nayaa nin tuhbi dxyi'dxyi rala'n ayi cañi' lu'h,
30 yannah ridia'ha loh nu naann lu'h garaa ra' cohsa nee nin ayi xchi'hnru chyu guinaabadxyi'dxyi xica loh Yu'bilu'h, ya pur dee' ra' riachiisto' nu ze' lu'h pur xcweenta Dxiohs.
31 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—¿Ta nnayi riachiisto' tu?
32 Pwihsi la'h hohra biga'ha nee nnah gahcan chin cada tuhbigah tu gana'zu nezii-nezi'chi ya zusaa'n tu tuhbidxi'h na'h, per ayi dxia'hanahn tuhsi laasii la'h Xtaa'dahn zuunee na'h.
33 La'n guñi' dee ra' loh tu tin cwidxyii sto' tu pur nuunee tu na'h tuhsi. Loh guidxyiyuh nahpa zizahcazii tu, per guldxiahxi laasii na'h la'n bwi'hnn gahn loh guidxyiyuh rii'.

17

Jesuhs gudihdxyi-gunaaba loh Dxiohs xcweenta ra' xpwiinn Ñi'h

1 Ya chin guya'loh guñi' Ñi'h dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi bwa'ha Jesuhs nez dxibaa' ya rahbi Ñi'h:
—Paah, la'h hohra biga'ha: bwi'hnn lasahca la'h Llii'n lu'h tin zi'chiza la'h Llii'n lu'h guunn lasahca lah Yu'bilu'h,
2 pwihsi yi'h badi'hi lu'h guelrnabwa' la'h Llii'n lu'h loh ra' garaa ra' bwiinn guidxyiyuh, tin gudi'hi Llii'n lu'h guelnabahan nin ayi ñichilohtii' la'h ra' bwiinn ra' nin badi'hi lu'h la'h bi.
3 Dee si ra' nahpa guelnabahan nin ayi ñichilohtii'; bwiinn ra' nin nu'nbwa' Yu'bilu'h, nin naa tuhbi dxi'h Yu'bi Dxiohs, nee cun neezaa na'h, Jesucristu, nin gulu'nehza lu'h loh guidxyiyuh.

4 'Na'h la'n bwi'hnn lasahca lah lu'h loh guidxyiyuh rii', pwihsi la'n batu'lla dzi'n nin guñi' lu'h gu'nnahn.
5 Pwihsi nnah, Paah, bwi'hnn lasahca laan nez hasta nuu lu'h cun guel lasahca nee neezaa cun lla'ñih nin na'pahn desde chin nagahdxi cwihxchih guidxyiyuh.
6 'Bwiinn ra' nin gulii lu'h loh guidxyiyuh tin guni'hi ra' lu'h ba na'h; la'n rwa'ha chyu naa lu'h, nee naa za ra' ba xteenn Yu'bilu'h, ya yi'h bani'hi ra' lu'h ba na'h, nee cagazo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi Yu'bilu'h,
7 yannah naann ra' ba garaa nin bani'hi lu'h na'h, ze' ra'n pur xcweenta Yu'bilu'h;
8 pwihsi balu'yi'hn dxyi'dxyi ra' nin bani'hi lu'h guiñi'n loh ra' ba, ya la'h ra' ba riachiisto' ra' ban, nee neezaa cagadi'hi ra' ba cweenta na'h ze'ldahn loh guidxyiyuh pur xcweenta Yu'bilu'h, nee riachii za sto' ra' ba Yu'bilu'h gulu'nehza lu'h na'h.
9 'Na'h rna'ba'hn xcweenta ra' ba loh Yu'bilu'h; ayi rna'ba'hn xcweenta ra' bwiinn ra' nin naa ra' bwiinn guidxyiyuh, sino que pur xcweenta ra' bwiinn ra' nin bani'hi lu'h na'h, laasii naa ra' ba xpwiinn Yu'bilu'h.
10 Garaa tii' ra' nin naa xte'nnahn naa xteenn Yu'bilu'h, ya nin naa xteenn lu'h naa za ra' xte'nnahn; ya guhca lasahca laan pur xcweenta ra' ba.
11 'Na'h ayiru gacata'hn loh guidxyiyuh rii', per la'h ra' ba zia'han ra' ba loh guidxyiyuh rii', ya gaduhbi nin na'h dxie'ldahn nez nuu Yu'bilu'h, Xtaa'dahn nin naa saantu roo', gacanee lu'h la'h ra' ba cun guelrnabwa' nin nahpa lu'h ziga naa lah Yu'bilu'h, ziga lah nin bani'hi lu'h na'h, tin cwih ra' ba tuhsi juunta ziga dxuu nu'h cun Yu'bilu'h.
12 Nnah gaduhbi nin guyuu'nee ra'n ba loh guidxyiyuh rii' balaloh ra'n ba cun guelrnabwa' nin naa lah Yu'bilu'h, ziga naa lah nin bani'hi lu'h na'h, ya nin tuhbi ra' ba ayi ñiñichiloh sino que nin guñichiloh gahca, tin zi'chi guzohba dxyi'dxyi baria'caa ziga rñi' loh Xchihtsi lu'h.
13 'Nnah dxie'ldahn nez nuu lu'h, rñi'n dxyi'dxyi ra' rii' nnah gaduhbi nin nuu'huhn loh guidxyiyuh rii', tin zi'chi chuu nasaa sto' ra' ba ziga nuu nasaa sto'n.
14 Na'h balu'yi'hn xchi'dxyi Yu'bilu'h, per la'h ra' bwiinn guidxyiyuh ra' rdxyi'chinee ra' ba la'h ra' nin naa ra' xpwiinn lu'h laasii ayi naa ra' ba bwiinn guidxyiyuh, ziga na'h za ayi naan bwiinn guidxyiyuh.
15 Ayi rna'ba'hn loh yu'bilu'h gabwe'he lu'h ba loh guidxyiyuh, sino que gulaloh ra' lu'h la'h ra' ba loh bwiinndxaaba.
16 Ziga na'h ayiza naan bwiinn guidxyiyuh, zi'chiza la'h ra' ba ayiza naa ra' ba bwiinn guidxyiyuh.
17 Bazuhnayaa la'h ra' ba cun xchi'dxyi lu'h, laasii xchi'dxyi lu'h guchii pa'hcan.
18 Ziga gulu'nehza lu'h na'h loh ra' nin naa ra' bwiinn guidxyiyuh, zi'chi za na'h zigu'neeza ra'n ba tin chee ra' ba loh gaduhbi guidxyiyuh.
19 Ya pur xcweenta ra' ba rudi'hihn na'hgahca, tin zi'chi za nee ra' ba gaca nayaa ra' ba pur ziga naa xcweenta dxyi'dxyi nin guchii.
20 Ayi rna'ba'hn loh Yu'bilu'h pur cweenta si ra' rii', sino que nee nin gue'du chechi-isto' ra' ñi'h na'h chin dxihn ra' ba xchi'dxyi'hn nin guti'chi ra' ba.
21 Rdxi'hna'hn loh Yu'bilu'h garaa ra' ba cwih ra' ba tuhsi juunta, nee gaca ra' ba tuhsi cun la'h ra' nu'h, Xtaa'dahn ziga nuunee lu'h na'h, zi'chiza nuuneen yi'h, pwihsi nahpa cwih ra' ba tuhsi juunta, tin zi'chi chechiisto' ra' bwiinn guidxyiyuh Yu'bilu'h gulu'nehza lu'h na'h loh guidxyiyuh.
22 Na'h badi'hihn la'h ra' ba guelrnabwa' gahca nin bani'hi lu'h na'h, tin zi'chi gaca lasto' ra' ba tuhsii lasto' ñi'h ziga naa nu'h tuhsi;
23 na'h cun la'h ra' ba ya yi'h cun na'h, tin zi'chi gaca ra' ba tuhsi, ya zi'chi zahcabwa' ra' bwiinn guidxyiyuh Yu'bilu'h gulu'nehza lu'h na'h loh guidxyiyuh, nee ruca'ha za sto' lu'h na'h.

24 'Paah, yi'h bani'hi lu'h la'h ra' ba na'h, nee rna'ba'hn loh Yu'bilu'h nee ra' ba
chuunee ra' ba na'h nez chuu'huhn, tin gwa'ha ra' ba guel lasahca xte'nnahn nin bani'hi
lu'h na'h, laasii ruca'h sto' lu'h na'h galoh nin nagahdxi cwihxchyih guidxyiyuh.
25 Xtaa'dahn nin ruhnn ganaalla dzi'n za'ca, bwiinn ra' nin naa bwiinn guidxyiyuh
ayi nu'nbwa' ra' ba Yu'bilu'h, per na'h nu'nbwa'n yi'h nee bwiinn ra' rii' ya la'h ra' ba
guhcabwa' Yi'h gulu'nehza lu'h na'h
26 ya na'h la'n guñi' loh ra' ba nee ziahzahruti'h guiñi'n chyu naa Yu'bilu'h tin zi'chi
gapacha'yi ra' ba na'h la'n lasto' ra' ba tin gantsii'hi lasaa' ra' ba ziga nadzii'hi lu'h na'h.

18

Guna'zu ra' ba la'h Jesuhs
(Mt. 26.47-56; Mr. 14.43-50; Lc. 22.47-53)

1 Ya chin guya'loh guñi' Ñi'h dxyi'dxyi ra' chi, chi'chi biria'hnee Jesuhs la'h ra' xpwiinn
Ñi'h tin zenee Ñi'h la'h ra' ba stuhbi lahdu gui'w xteenn Cedrohn. Ri'chi nuu tuhbi
huerta nez guyuu'tiinee Ñi'h xpwiinn Ñi'h.
2 Neezaa Judas nin dxiu'n ntriehgu la'h Jesuhs, nu'nbwa' nez nuu huerta chi, laasii
ri'chi naannloh ba radzihnnee Jesuhs xpwiinn Ñi'h.
3 Ni'chin lwehgusi ri'chi badzihnnee Judas nuhn suldahdu Romanu cun paaldaa ra'
guixa'ga xteenn guido'roo', ya bwiinn ra' rii' gwah ra' ba ri'chi pur xquelrnabwa' ra'
bixohza ra' nin rnabwa' la'h ra' garaa bixohza nee cun xquelrnabwa' za ra' bwiinn
fariseu ra'. Nu'a ra' ba spahda nee cun lahnsa, nee nu'a za ra' ba lámpara ra' cun atorcha
ra' nin ruhnn bia'ñih.
4 Ya la'h Jesuhs la'h Ñi'h guhcabwa'la garaa ra' nin gaca, chi'chi gunabadxyi'dxyi Ñi'h
loh ra' bwiinn ziahan ra' chi, rahbi Ñi'h:
—¿Chyu radxi'hyi tu?
5 Chi'chi rahbi bwiinn ra' chi:
—La'h Jesuhs nin ze' guihdxyi Nazaret.
Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Na'han.
Ya neezaa Judas nin cayuhnn ntriehgu la'h Jesuhs dxa'ga loh ra' bwiinn ra' chi,
6 ya chin guñi' Jesuhs rahbi Ñi'h: "Na'han", dxyihgah biehtagueeta ra' ba hasta loh yuh
biaaba ra' ba.
7 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba stuhbi:
—¿Chyu radxi'hyi tu?
Chi'chi rahbi ra' ba stuhbi:
—La'h Jesuhs nin ze' guihdxyi Nazaret.
8 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—La'n guñi' la loh tu na'han. Sidela na'h radxi'hyi tu, gulgasaa'n guziaa ra' spaaldaa
ra' bwiinn ra' rii'.
9 Dee ra' guhca tin guzohba dxyi'dxyi nin guñi' Jesuhs chin rahbi Ñi'h: "Paah, bwiinn
ra' nin bani'hi lu'h na'h ayi ñichiloh nin tuhbi ra' ba."
10 Ya chi'chi la'h Simohn Pehdru nu'a tuhbi spahda, chi'chi gule'he ba spahda chi
chi'chi bachyuu'ga ba tuhbi lahdu dxiahga derehchu tuhbi bwiinn nin laa Malco, nin
naa xmooza tuhbi bixohza nin naa bixohzaroo' la'n dxyih ra' chi,
11 chi'chi rahbi Jesuhs loh Pehdru:
—Guca'ha spahda ca bagu'cha'yin; sidela la'h Xpaa'n ya naa xigaaba ba ti'dxi'hn
trabahjw rii' nicala ti'dxi'hñin, ¿taayi nahpadxi'h na'h tiidxi'hñin?

Jesuhs loh Anahs
(Mt. 26.57-58; Mr. 14.53-54; Lc. 22-54)

12 Suldahdu ra' cun nin naa comandante loh ra' ba cun guixa'ga ra' xteenn xquido' roo' bwiinn Israel, guna'zu ra' la'h Jesuhs bachi'bidu'h ra' ba la'h Ñi'h,
13 chi'chi gwanee ra' ba la'h Ñi'h mwergaloh rwaa' yihdzi Anahs, laasii la'h Anahs chi naa xtaswehgra Caifahs
14 la'hgahca ba nin rahbi loh ra' bwiinn Israel naa bwen para la'h ra' ba gachi tuhbisi ndxi'hw xlawaa'ha gaduhbi guihdxyi bwiinn.

Pehdru guñi' ayi nu'nbwa'tii' ba la'h Jesuhs (Mt. 26.69-70; Mr. 14.66-68; Lc. 22.55-57)

15 La'h Simohn Pehdru cun stuhbi xpwiinn Ñi'h zee na'hla ra' ba la'h Jesuhs chin zenee ra' bwiinn chi la'h Ñi'h yi'bidu'h Ñi'h, ya la'h stuhbi xpwiinn Ñi'h chi naa ba tuhbi bwiinn nin nu'nbwa' bixohza roo', ni'chin nin guyuu'tii ba rwaa' lee' nez hasta guyuu'tiinee ra' ba la'h Jesuhs,
16 ya la'h Simohn Pehdru bia'han ba dihtsi jwehra rwaa' lee' chi, per guñi' stuhbi bwiinn chi nin zenee la'h Pehdru loh nin rahpa rwaa' lee' tin guyuu'tii Pehdru,
17 ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi tuhbi mooza gunna'h nin rahpa rwaa' lee' chi loh Pehdru rahbi ba:
—¿Taayi nee dxi'h lu'h naa lu'h tuhbi ra' xpwiinn ndxi'hw ca?
Chi'chi rahbi Pehdru:
—Ayi nee dxi'hn.
18 Ya ziga cayahca nahlda, ni'chin nin la'h ra' mooza ra' nin ruhnn dzi'n ri'chi cun guixa'ga ra' xteenn guido', gulahchi ra' ba dxih ri'chi, ya gwabiigagah Pehdru cagabihdxyinee ba la'h ra' bwiinn ra' chi.

Bixohza nin naa bixohza roo' loh ra' bixohza gunaabadxyi'dxyi loh Jesuhs chyu naa Ñi'h (Mt. 26.59-66; Mr. 14.55-64; Lc. 22.66-71)

19 Ya chi'chi guzohbaloh gunaabadxyi'dxyi nin naa bixohza roo' loh Jesuhs xcweenta xpwiinn Ñi'h cun nee ziga dxyi'dxyi ra' nin ruluu'yi Ñi'h,
20 chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:
—Na'h guñi'n nez delaanta loh garaatii' ra' bwiinn nee guillii-guillii balu'yi'hn la'n guido' bi'ti'hn ra' nin naa ziga capihyi'hn ra' nee cun la'n guido'roo' nez hasta radiaa'ha ra' garaa ra' bwiinn Israel ra'; pwihsi nin tuhbi dxyi'dxyi ayi balu'yi'hñin rala'n.
21 ¿Xixnaa rnaabadxyi'dxyi tu loon? Gulguinaabadxyi'dxyi loh ra' bwiinn nin bihn ra' dxyi'dxyi ra' nin balu'yi'hn, ya la'h ra' ba guiñi' ra' ba dxyi'dxyi ra' nin balu'yi'hn laasii la'h ra' ba bihn ra' ban.
22 Ya chin guñi' Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi gudahpa tuhbi guixa'ga xteenn guido' loh Jesuhs rahbi ba:
—¿Ta zi'ca rusia'garii lu'h dxyi'dxyi loh bixohza nin rnabwa'?
23 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Sidela na'h guñi'n xiilla tuhbi dxyi'dxyi nin ayi naa xnehza, guñi' cuun nin naa dxyi'dxyi nin ayi naa xnehza chi; per sidela la'h dxyi'dxyi nin guñi'n naan xnehzan, ¿xixnaa chi'h rgahpa lu'h loon?
24 Ya chi'chi guxe'hla Anahs la'h Ñi'h yi'bidu'h Ñi'h loh Caifahs, nin naa bixohza roo' loh ra' bixohza.

Pehdru guñi' stuhbi ayi nu'nbwa'tii' ba la'h Jesuhs (Mt. 26.71-75; Mr. 14.69-72; Lc. 22.58-62)

25 Ya zuu gahca Pehdru ri'chi zuu gabihdxyi ba, ya chi'chi gunaabadxyi'dxyi ra' ba loh Pehdru rahbi ra' ba:
—¿Taayi nee dxi'h lu'h naa lu'h tuhbi ra' xpwiinn ndxi'hw ca?
Chi'chi rahbi Pehdru:
—Ayi nee dxi'hn.

26 Lwehgu gunaabadxyi'dxyi tuhbi gahca xmooza bixohza nin rnabwa' loh nin naa
lasaa' ñi'h la'h Malcu nin bachyuu'ga Pehdru dxiahga ñi'h, rahbi ba:
—¿Taagah nee dxi'h yi'h nin bwa'hahn la'n huerta cun la'h ndxi'hw ca?
27 Chi'chi rahbi la'ga'h Pehdru:
—¡Ayi nee dxi'h na'h!
Ya hohrachi gahca baca'hyahnn dxiidxinguhla.

Jesuhs badzihn loh xquelguxchiisi Pilahtu (Mt. 27.1-2, 11-14; Mr. 15.1-5; Lc. 23.1-5)

28 Pwihsi gwanee ra' ba la'h Jesuhs yihdzi Caifahs nez naa xpalaciu gobernador, ya
hohra chi la'h ze'garah gue'la, ya ayi guyuu'tii bwiinn Israel ra' chi la'n palahsiu tin ayi
ñuu' xtuhlda ra' ba xcweenta ziga ruluu'yi xlehyi ra' ba loh lañih, sinola'n ayi ñahca ñahw
ra' ba xchih paascu.
29 Pwihsi ni'chin biria'h Pilahtu guñi' ba loh ra' ba, rahbi ba:
—¿Xi guelchiah rbahchi tu xcweenta bwiinn rii'?
30 Chi'chi rahbi ra' ba:
—Sidela la'h ba ayi ñahca ba tuhbi bwiinn duhlda ayi chyu ñie'nee ba loh lu'h.
31 Chi'chi rahbi Pilahtu loh ra' ba:
—Gulchenee ba la'hgahca tu gulgui'hnn guelguxchisi xcweenta ba ziga naa xlehyi tu.
Ya chi'chi rahbi ra' bwiinn Israel ra' chi:
—Per la'hnu ziga naa nu bwiinn Israel ayi rusaa'n xlehyi tu gachidxiinn nu nin tuhbi
bwiinn.
32 Squii' guzohba dxyi'dxyi nin guñi' Jesuhs ziga gachi Ñi'h.
33 Chi'chi biu'garii Pilahtu la'n palahsiu stuhbi chi'chi gudihdxyi ba la'h Jesuhs rahbi
ba loh Ñi'h:
—¿Ta yi'h naa lu'h xrrehyi ra' bwiinn Israel?
34 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—¿Ta ni'ca rnaabadxyi'dxyi lu'h pur xcweenta gahca lu'h, o gu guyuu' chyuulla
gunahan loh lu'h?
35 Chi'chi rahbi Pilahtu loh Ñi'h:
—¿Ta nee chi'h na'h naan bwiinn Israel? Bwiinn ra' nin naa ra' bwiinn lahdxyi lu'h
cun bixohza nin rnabwa' ra' loh snuhn bixohza biu'n ntriehgu yi'h loon. ¿Xi bwi'hnn
lu'h?
36 Ya chi'chi rahbi Jesuhs:
—Ayi naa xquelrnabwa'n loh guidxyiyuh rii'; sidela ñahcan, chi'chi garaa ra'
xpwi'nnahn ñidxildxi pur na'h tin ayi ñina'zu ra' bwiinn Israel ra' na'h, per xquelrn-
abwa'n ayi naan loh guidxyiyuh rii'.
37 Ya chi'chi rahbi Pilahtu:
—¿Ta yi'h chi'h naa lu'h rrehyi?
Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Na'h naan rrehyi ziga guñi' lu'h; na'h guulahn nee ze'ldahn loh guihdxyiyuh tin
guiñi'n dxyi'dxyi nin guchii. Garaa ra' bwiinn nin rzo'badxiahga xcweenta nin guchii,
rzo'badxiahga ra' ba nin rñi'n.
38 Chi'chi rahbi Pilahtu:
—¿Cuun xchi'h za nin naa dxyi'dxyi guchii?

Gunabwa' ra' ba tin gachi Jesuhs

Ya chin guya'loh gunaabadxyi'dxyi Pilahtu dxyi'dxyi ra' rii', biria'h ba stuhbi tin guñi'
ba loh ra' bwiinn Israel stuhbi rahbi ba:
—Na'h ayi rdxeela'hn nin tuhbi xtuhlda bwiinn rii',
39 per la'h tu nahpa tu costumbre rnaaba tu rla'h tuhbi bwiinn nin ñie'w chin rahca
dxyih lañih pascu. ¿Xi nna tu? ¿Zulda'hn la'h xrrehyi ra' bwiinn Israel?
40 Ya chi'chi guñi' garaatii' ra' ba:

—¡Ayi guta'h lu'h ni'ca! ¡Mas cha'yi bata'h la'h Barrabahs!
Ya Barrabahs rii' guhca ba tuhbi guba'n.

19

1 Ya chi'chi guca'ha Pilahtu la'h Jesuhs tin gwanee ra' xpwiinn ba la'h Ñi'h tin
baca'yahga ra' ba la'h Ñi'h,
2 ya la'h ra' suldahdu ra' chi bwi'hnncha'yi ra' ba tuhbi curohn guihchii, guluu' ra'
ban yihca Jesuhs cun bagahcu za ra' ba la'h Ñi'h tuhbi cahpa naxñaa nagaasa nin rahcu
tuhbi rrehyi,
3 ya chi'chi gwabiiga ra' ba loh Ñi'h rahbi ra' ba:
—¡Gubahan par tu'pazi Rehyi ra' bwiinn Israel!
Chi'chi ria'zi ra' ba loh Jesuhs.
4 Ya chi'chi biria'h la'ga'h Pilahtu stuhbi, chi'chi rahbi ba:
—Gulguia'ha, la'n cabwe'he bwiinn rii' nezloh tu tin gacabwa' tu ayi rdxeela'hn nin
tuhbi xtuhlda bwiinn rii'.
5 Ya chi'chi gule'he ba la'h Jesuhs, nuu curohn guihchii chi yihca Ñi'h cun nahcu za
Ñi'h cahpa naxñaa nagaasa, ya rahbi Pilahtu:
—¡Gulguia'ha! ¡La'h bwiinn chi ni'ca!
6 Ya chin bwa'ha ra' bixohza nin rnabwa' la'h ra' bixohza cun guixa'ga ra' xteenn
guido' la'h Jesuhs zi'chi, mahziru gudihdxyidxiahyo'ba ra' ba rahbi ra' ba:
—¡Baca'h ba loh cruhzi! ¡Baca'h ba loh cruhzi!
Chi'chi rahbi Pilahtu:
—Pwihsi gulchenee ba la'htu, ya la'gahca tu gulgaca'h ba loh cruhzi, laasii na'h ayi
rdxeela'hn nin tuhbi xtuhlda bwiinn ca.
7 Ya chi'chi rahbi ra' bwiinn Israel ra' chi loh Pilahtu:
—La'hnu nidxiaapa nu tuhbi lehyi, ya ziga xlehyi nu nahpa gachi ba, laasii cagatii'dxi
ba la'h ba ziga Llii'n Dxiohs.
8 Ya chin bihn Pilahtu dxyi'dxyi nin guñi' ra' ba, mahziru bidxyihbi ba,
9 ya chi'chi guyuu'tii ba stuhbi la'n palahsiu chi'chi gunaabadxyi'dxyi ba loh Jesuhs
stuhbi rahbi ba:
—¿Chyu bwiinn lu'h?
Ya la'h Jesuhs ayi guñi'tii' Ñi'h loh ba,
10 chi'chi rahbi Pilahtu loh Jesuhs:
—¿Taayi guiñi' lu'h loon? ¿Taayi gaann lu'h na'pahn guelrnabwa' tin guca'hn yi'h loh
cruhzi nee na'pazahn guelrnabwa' tin guta'hzahn yi'h?
11 Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh Pilahtu:
—Ayi ñahpa lu'h nin tuhbi guelrnabwa' para na'h sidela Dxiohs ayi ñuni'hi guelrn-
abwa' yi'h; pwihsi ni'chin nnah, bwiinn ra' nin biu'ntriehgu na'h loh lu'h bwiinn chi
nahpa ziroo'ru duhlda que ziga yi'h.
12 Ya desde hohra chi gahca, gudxi'hyi Pilahtu xa ñuta'h ba la'h Jesuhs, per la'h ra'
bwiinn Israel ra' chi mahziru jweersiroo' gudihdxyidxiah ra' ba rahbi ra' ba:
—¡Sidela yi'h guta'h lu'h la'h ndxi'hw ca, ayi naa lu'h xamihgu emperador, laasii
cuunchi'zi bwiinn nin xclaa'dzi tiidxi ziga rrehyi, naa bwiinn chi nin rdxindxinee la'h
emperador!
13 Ya chin bihn Pilahtu dxyi'dxyi ra' rii', biria'hnee ba la'h Jesuhs tin guzohba ba loh
yagaxiiyi hasta ruhn ba guelguxchisi, hasta laa cun dxyi'dxyi griehgu hasta na' dxiah
za'ca (nin zee loh dxyi'dxyi hebreu Gabata).
14 Dxyih chi naa dxyih bispra lañih paascu, ya zigachi'h laa'yidxyih bi' Pilahtu loh ra'
bwiinn Israel ra' chi, rahbi ba:
—¡Gulguia'ha, la'h xrrehyi tu ni'ca!
15 Chi'chi rahbi ra' ba jweersiroo':

—¡Gachi ba! ¡Gachi ba! ¡Baca'h ba loh cruhzi!
Chi'chi rahbi Pilahtu loh ra' ba:
—¿Ta na'h guca'hn la'h xrrehyi tu loh cruhzi?
Ya chi'chi rahbi ra' bixohza ra' nin rnabwa' ra' la'h ra' bixohza loh Pilahtu:
—¡La'hnu ayiru chyu nahpa rrehyi, sola tuhbidxi'h la'h emperador!
16 Ya chi'chi biu'n Pilahtu ntriehgu la'h Jesuhs tin guca'h ra' ba la'h Ñi'h loh cruhzi, ya chi'chi zenee ra' ba la'h Ñi'h.

Jesuhs gucah loh cruhzi
(Mt. 27.32-44; Mr. 15.21-32; Lc. 23.26-43)

17 Ya tin basagu'a ra' ba la'h Jesuhs xcruhzi Ñi'h, ya zenee ra' ba la'h Ñi'h nez hasta laa yihca bwiinnguuchi (ya cun dxyi'dxyi hebreu lahan Gólgota),
18 ya ri'chi baca'h ra' ba la'h Jesuhs loh cruhzi, neezaa baca'h ra' ba schiohpa bwiinn cwe' Jesuhs cada lahdu cwe' Ñi'h tuhbigah ra' ba.
19 Ya yihca xcruhzi Ñi'h gunabwa' Pilahtu gucah dxyi'dxyi ra' nin rñi' squii': "Jesuhs nin ze' guihdxyi Nazaret, Xrrehyi ra' bwiinn Israel."
20 Ziahan ra' bwiinn Israel bi'lda ra' ba dxyi'dxyi ra' chi, laasii nez hasta baca'h ra' ba la'h Jesuhs loh cruhzi, gaxuhgahan para loh guihdxyi Jerusalehn, ya dxyi'dxyi ra' chi caa'han cun dxyi'dxyi hebreu, cun dxyi'dxyi latin, cun neezaa dxyi'dxyi griehgu.
21 Ya pur ni'chin rahbi ra' bixohza ra' nin rnabwa' loh ra' bixohza loh Pilahtu:
—Ayi guca'h lu'h: "Xrrehyi ra' bwiinn Israel", sino que baca'h: "Nin guñi' ñahca Rehyi ra' bwiinn Israel."
22 Chi'chi rahbi Pilahtu loh ra' ba:
—Nin baca'hn, bacahan zi'ca.
23 Ya chin guya'loh baca'h ra' suldahdu la'h Jesuhs loh cruhzi, chi'chi guca'ha ra' ba xahba Jesuhs bwi'hnn ra' ban tahpa taa'ha tin biga'zin guca'ha ra' ban; neezaa xahba Ñi'h nin laa tunica guca'ha ra' ba, ya lahdxi chi tuhsi taa'ha naa lahdxi chi zigazi tuhbi buuxa ya dxi'ban nez la'n gueeta cun para nez guiya' tuhbi dxi'h taa'ha naa lahdxi chi.
24 Ya chi'chi rahbi loh lasaa' ra' suldahdu ra' chi:
—Ayi chyu chi'llu lahdxi ca, mas cha'yi guidzihta nu'h pur lahdxi ca guidia'ha ra' nu'h chyu naan xsweerta ñi'h.
Pwihsi zi'chi guzohba dxyi'dxyi nin caa loh Xchihtsi Dxiohs hasta rahbi:
Biga'zi xaabahn guca'ha ra' ba, ya basaa' ra' ba sweerta cun xtunicahn.
Dee' bwi'hnn ra' suldahdu.
25 Ya nez caa Jesuhs loh cruhzi zuu xmaah Ñi'h cun bwehldaa xmaah Ñi'h zuu ri'chi, cun María che'hla Cleofahs, cun María Magdalena.
26 Ya chin bwa'ha Jesuhs loh xmaah Ñi'h, nee bwa'ha za Ñi'h gahxu cwe' xmaah Ñi'h zuu xpwiinn Ñi'h nin mahzi nadzii'hi Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h loh xmaah Ñi'h:
—Gunna'h, la'h llii'n lu'h ni'ca,
27 ya chi'chi rahbi Ñi'h loh xpwiinn Ñi'h chi:
—La'h xmaah lu'h ni'ca.
Ya desde hohra chi baca'ha xpwiinn Ñi'h chi la'h xmaah Jesuhs zigazi xmaah ba tin baganee ba la'h María rwaa' yihdzi ba.

Chin guhchi Jesuhs
(Mt. 27.45-56; Mr. 15.33-41; Lc. 23.44-49)

28 Ya chin guya'loh garaa ra' dee', ya naann Jesuhs la'hgahn guhca garaa ra' cohsa ra' nin nahpa gaca, tin guzohba ra' xchi'dxyi Dxiohs nin caa pur xcweenta Ñi'h, ni'chin rahbi Jesuhs:
—Rdxaagahn ñihsa.

29 Ya ri'chi zuu tuhbi ploorii ñihsa uhva naltaa ya guluu' ra' ba ziga tuhbi taa'ha lahdxi
loh ñihsa uhva naltaa chi baca'h ra' ban rwaa' Jesuhs cun tuhbi lli'dzi yahga nin laa
hisopo,
30 ya chin gwaa' Jesuhs ñihsa uhva naltaa chi, chi'chi rahbi Ñi'h:
—La'n guluhlla.
Ya lwehgu basiaaba loh Ñi'h nezloh yuh ya bati'dxi Ñi'h xaalma Ñi'h loh naa Xtaada
Dxiohs Ñi'h.

Tuhbi suldahdu guxaala cwe' baldi'h tihxi Jesuhs cun tuhbi yahga lahnsa

31 Dxyih chi naa bispra xteenn lañih paascu, ya la'h ra' bwiinn Israel ra' ayi gunah ra'
ba ñia'han bwe'ltihxi Jesuhs cun bwe'ltihxi schiohpa ra' bwiinn chi loh cruhzi dxyih
lañih pa' chi, laasii dxyih chi naa dxyih lañihroo' nin rahpadaa ra' bwiinn Israel ra'.
Pwihsi ni'chin gunaaba ra' ba loh Pilahtu guinabwa' ba cheechi'chii ra' ba ñaa' ra'
bwiinn ra' nin caa loh cruhzi cun ñaa' za Jesuhs tin guenagah gachi ra' ba tin dxiehta
bwe'ltihxi ra' ba loh cruhzi dxyih chi gahca.
32 Ya chi'chi gwah ra' suldahdu ri'chi ya gudxyi'chii ra' ba ñaa' mwer tuhbi bwiinn nin
caa loh cruhzi cwe' Jesuhs, zi'chi za stuhbi ba nin caa cwe' Ñi'h stuhbi lahdu,
33 per ya chin gwabiiga ra' ba hasta caa Jesuhs loh cruhzi, bwa'ha ra' ba la'h Jesuhs
guhchi la. Pwihsi pur ni'chin ayi gudxyi'chii ra' ba ñaa' Ñi'h,
34 ya chi'chi guca'ha tuhbi suldahdu chi tuhbi lahnsa guxaala ba loh baldi'h tihxi
Jesuhs, ya loh billaala tihxi Ñi'h biria'h rihn cun ñihsan.
35 Bwiinn nin ruu'yidxyi'dxyi cweenta rii' bwa'haloh ba garaa ra' cohsa ra' rii', nee
rñi' ba dxyi'dxyi nin guchii. La'hba naann ba guchii naa xchi'dxyi ba, tin zi'chi za la'htu
chechiisto' tu,
36 laasii cohsa ra' rii' guhcan tin guzohba dxyi'dxyi nin caa loh Xchihtsi Dxiohs nin rñi'
squii': "Ayi chi'chii ra' ba nin tuhbi dzihta."
37 Ya stuhbi lahta loh Xchihtsi Dxiohs caa squii': "Zwa'ha ra' ba loh nin gudzihbi ra' ba
lahnsa tihxi ñi'h."

Chin biga'tsi Jesuhs
(Mt. 27.57-61; Mr. 15.42-47; Lc. 23.50-56)

38 Ya chin guya'loh guhca garaa ra' dee', chi'chi gwah Joseh nin naa tuhbi bwiinn
guihdxyi Arimatea loh Pilahtu tin baganaaba ba loh Pilahtu tin gutehta ba bwe'ltihxi
Jesuhs loh cruhzi, ya Joseh rii' naa za tuhbi xpwiinn Jesuhs, ya nicala rdxyihbi ba la'h
ra' bwiinn Israel per cun ayi basaa'n ba ñuu' guelnadxyi'bi lasto' ba tin gunaaba ba loh
Pilahtu batehta ba bwe'ltihxi Jesuhs loh cruhzi. Ya chin guzi'guehlda Pilahtu lwehgu
batehta ba bwe'ltihxi Ñi'h loh cruhzi.
39 Cun neezaa la'h Nicodemu nin gwahguii'yidxyi'dxyinee la'h Jesuhs tuhbi gue'la
gwahnee Nicodemu ziga chywa'h kihlu perfume nin nuuchi tuhbi clahsa cohsa nin laa
mirra cun stuhbi clahsa cohsa nin laa áloe.
40 Pwihsi guca'ha Joseh cun Nicodemu bwe'ltihxi Jesuhs batehta ra' ba loh cruhzi ya
batu'bi ra' ba bwe'ltihxi Ñi'h lahdxi cun perfume chi, nee segun ziga naa ra' xcostumbre
ra' bwiinn Israel ra' chin ruca'tsi lasaa' ra' ba.
41 Ya nez hasta baca'tsi ra' ba la'h Jesuhs nuu tuhbi huerta, ya la'n huerta chi guhca
tuhbi ba' dxiah nacuubi, nin nagahdxi chyu bwiinn guiga'tsitii'.
42 Ri'chi baca'tsi ra' ba bwe'ltihxi Jesuhs laasii gahxu ria'han ba' chi, nee laasii za pur
la'h xlañih bwiinn Israel bagadzihntii' la ni'chin basiooba ra' ba.

20

Chin babahn Jesuhs loh guelguhchi
(Mt. 28.1-10; Mr. 16.1-8; Lc. 24.1-12)

1 Ya mwer dxyih xteenn xmahn ra' bwiinn Israel, gwah María Magdalena rwaa' ba' nez hasta biga'tsi Jesuhs, nee nateyi'hnruzan gwah ba rwaa' ba'; ya chin badzihn ba ri'chi bwa'ha ba bido'ba dxiah nin bie'w rwaa' ba' chi,
2 ya chi'chi gubia'garii gallu'hn ba bwaa ba hasta nuu Simohn Pehdru cun stuhbi xpwiinn Jesuhs nin guhcanadzii'hi Jesuhs, chi'chi rahbi gunna'h chi:
—¡Pweda bagale'he ra' ba bwe'ltihxi Jesuhs la'n ba', per ayi chyu gaann canehza gwanee ra' ba la'h Ñi'h!
3 Ya chi'chi biria'h Pehdru cun stuhbi bwiinn chi nin naa xpwiinn Jesuhs gwaguia'ha ra' ba rwaa' ba'.
4 Garoopa ra' ba zee ra' ba carrih, per stuhbi ba mahzi carrih que la'h Pehdru ya galoh ba badzihn ba rwaa' ba' hasta biga'tsi Jesuhs.
5 Chi'chi bia'chyu ba gudxihxiloh ba la'n ba', ya sola bwa'ha ba lahdxi ra' nin bidu'bi Jesuhs, per ayi guyuu'tii ba la'n ba'.
6 Ya hasta dihtsiyi ba badzihnga'h Pehdru, ya Simohn Pehdru guyuu'tii la'n ba' chi, chi'chi bwa'haza ba lahdxi nin na' la'n ba' chi,
7 nee bwa'haza ba tuhbi lahdxi nin biyi'bidu'h yihca Jesuhs per ayi na'an tuhsi juunta cun veenda ra', sino que guriin lahta na'an dia'han.
8 Chi'chiyi guyuu'tii neezaa stuhbi xpwiinn Jesuhs la'n ba', bwa'haza ba nin guhca, nee gwachiisto' ba.
9 Pwihsi nagahdxi gacabwa' ba nin rñi' loh Xchihtsi Dxiohs; la'h Jesuhs nahpa gabahan Ñi'h loh guelguhchi.
10 Ya chi'chi lwehgu gubia'garii ra' xpwiinn ra' chi para yihdzi ra' ba.

Baluu'yiloh Jesuhs loh María Magdalena (Mr. 16.9-11)

11 Ya la'h María bia'han ba rwaa' ba' chi, zohbayu'n ba; ya loh zohbayu'n ba chi bia'chyu ba bwa'ha ba la'n ba' chi,
12 ya bwa'ha ba chiohpa aanjla nin nahcu lahdxi labweh, zohba ra' aanjla ra' chi hasta guhta bwe'ltihxi Jesuhs; ya tuhbi aanjla chi zohba nez hasta guhta ña' Ñi'h.
13 Ya chi'chi gunaaba dxyi'dxyi ra' aanjla ra' chi loh María, rahbi ra' ba:
—Gunna'h, ¿xixnaa ru'n lu'h?
Chi'chi rahbi María:
—Ru'na'hn laasii zeenee ra' ba bwe'ltihxi Jesuhs, yannah nin ayi rahcabwa'n canehza zeenee ra' ban.
14 Ya gue'du guya'loh guñi' ba dxyi'dxyi ra' rii' chin lu'h basia'gariiloh ba nehz dihtsi ba, ya hohrchigahca bwa'ha ba la'h Jesuhs zuu ri'chi, per ayi guhcabwa' ba la'h Jesuhs ni'chi,
15 chi'chi rahbi Jesuhs loh ba:
—Gunna'h, ¿xixnaa ru'n lu'h? ¿Chyu radxi'hyi lu'h?
Ya la'h gunna'h chi bwi'hnn ba lligaaba naa Jesuhs tuhbi bwiinn nin rahpa weerta nin nuu ri'chi, ya rahbi ba loh Ñi'h:
—Daada, sidela yi'h canehza gwanee lu'h bwe'ltihxi Jesuhs, gunah canehz gwanee lu'hn tin chegadxi'hyiñin ri'chi.
16 Chi'chi rahbi Jesuhs:
—¡María!
Chi'chi basia'gariiloh bi bwa'ha bi ya guñi' bi cun dxyi'dxyi hebreu, rahbi bi:
—¡Rabuni! (Nin naa gahca ziga guiñi' lu'h “Mwehsu”.)
17 Chi'chi rahbi Jesuhs:

—Ayi guina'zu lu'h na'h, laasii nagahdxi guziaa'hahn nez hasta nuu Xpaa'n, per bwaa tin guhdzi loh ra' bwi'tsihn la'n gue'du zuziaa'ha nez hasta nuu Xpaa'n nin naa za Xpaah tu; nee Dxiohs xte'nnahn, cun nin naa za Xchiohs tu.

18 Pwihsi chi'chi bwaa María Magdalena nez hasta nuu ra' xpwiinn Jesuhs ya rahbi ba loh ra' bwiinn chi bwa'ha ba la'h Jesuhs, nee guhdzi za ba garaa nin guñi' Jesuhs loh ba.

Jesuhs baluu'yiloh loh ra' xpwiinn Ñi'h (Mt. 28.16-20; Mr. 16.14-18; Lc. 24.36-49)

19 Ya chin gurih gue'la dxyih chi gahca, mwer dxyih xteenn xmahn, badiaa'ha ra' xpwiinn Jesuhs la'n tuhbi yuu', ya rwaa' pweerta ra' chihpa ñe'w ra'n laasii rdxyihbi ra' ba la'h ra' bwiinn Israel ra'. Chi'chi guyuu'tii Jesuhs hasta rii ra' ba, tin guzuh Ñi'h galaayi ra' xpwiinn Ñi'h, chi'chi guñi' Ñi'h loh ra' ba, nee cun bagahpaDxiohs Ñi'h la'h ra' ba squii':

—¡Gulcwahchidxyii sto' tu!

20 Ya chin guya'loh guñi' Ñi'h squii', chi'chi baluu'yi Ñi'h naa Ñi'h hasta guzohba ra' clahva cun loh bati' tihxi Ñi'h hasta biga'ha lahnsa, ya la'h ra' xpwiinn Ñi'h biahxi duxa ra' ba chin bwa'ha ra' ba la'h Jesuhs.

21 Chi'chi rahbi Jesuhs stuhbi:

—¡Gulcwahchidxyii sto' tu! Ziga gulu'nehza Xtaa'dahn na'h, zi'chiza rgu'neezahn la'htu.

22 Chi'chi bwi'hnn Ñi'h bwih yihca ra' ba, ya rahbi Ñi'h:

—Gulguica'ha Spíritu Saantu.

23 Bwiinn ra' nin gusia'ldasto' tu xtuhlda ra' ñi'h, zibia'caa xtuhlda ra' ba; ya bwiinn ra' nin ayi gusia'ldasto' tu xtuhlda ñi'h, zia'hannee ra' ba xtuhlda ra' ba chi.

Tomahs bwa'ha la'h Jesuhs babahn Ñi'h loh guelguhchi

24 Tomahs, tuhbi bwiinn nin naa gadzi'h bichiohpa xpwiinn Jesuhs, nin rñi'h ra' ba "Gemelu", ayi ba loh snuhn ra' xpwiinn Jesuhs chin bi' Ñi'h loh ra' ba,

25 ya chi'chi rahbi ra' snuhn ra' xpwiinn Jesuhs chi loh Tomahs:

—La'hnu bidia'ha loh Jesuhs.

Ya chi'chi rahbi Tomahs:

—Sidela na'h ayi cu'tiin bacwiin naa'hahn loh naa Ñi'h hasta guzohba clahva, cun cu'tii naa'hahn hasta biga'ha Ñi'h lahnsa, ayi chechiisto'n zi'chizi sola gwa'han chi'chiyi chechii sto'n.

26 Ya chin guhca xuhnna dxyih, badiaa'ha ra' xpwiinn Jesuhs stuhbi la'n tuhbi yuu', ya chi'chiyi nee Tomahs dxa'ga loh ra' ba chi'chi; nee rwaa' yuu' chihpa ñie'wun per la'h Jesuhs guyuu'tii Ñi'h, guzuh Ñi'h galaayi ra' ba ya bagahpaDxiohs Ñi'h la'h ra' ba, chi'chi rahbi Ñi'h:

—¡Gulcwahchidxyii sto' tu!

27 Ya lwehgu rahbi Ñi'h loh Tomahs:

—Guluu'tii bacwihn naa lu'h rii, nee bwa'ha gahca za naa'hahn, nee da'nee naa lu'h rii tin guluu'tii'hin ti'xihn hasta biga'ha lahnsa. Ayi rahca lu'h ziga nin ayi riachii sto' ñi'h sino que guhca bwiinn nin riachiisto' ñi'h.

28 Ya chi'chi rahbi Tomahs:

—¡Daada Dxiohs xte'nnahn!

29 Ya chi'chi rahbi Jesuhs loh Tomahs:

—¿Ta riachiisto' lu'h nnah laasii bwa'ha lu'h na'h nnah? Per dichohsa ra' bwiinn ra' nin riachiisto' ñi'h nicla ayi bwa'ha ra' ba na'h.

Xcweenta ziahan ru dzi'n roo nin bwi'hnn Jesuhs aayin loh chihbru rii'

30 Ya ziahan ru sehn milagrosa ra' nin bwi'hnn Jesuhs nez delaanta loh ra' xpwiinn Ñi'h aayin loh chihbru rii',

31 per dee ra' gucah ra'n tin chechiisto' tu la'h Jesuhs naa Crixtu, Llii'n Dxiohs, ya tin ziga chechiisto' tu la'h Ñi'h gaapa tu guelnabahan nin ayi ñichilohtii'.

21

Jesuhs baluu'yiloh loh gahdzi ra' xpwiinn Ñi'h

1 Ya chin guya'loh ra' dee', chi'chi baluu'yiloh Jesuhs stuhbi loh ra' xpwiinn Ñi'h rwaa' laguhn xteenn Tiberias. Squii' guhcan:

2 Ri'chi rii ra' ba tuhsi juunta; Simohn Pehdru, Tomahs nin laaza Gemelu, Natanael nin naa tuhbi bwiinn Canah xteenn guihdxyi Galilea, nee neezaa ra' llii'n Zebedeu cun schiohpa ra' xpwiinn Jesuhs.

3 Simohn Pehdru guñi' loh ra' ba, rahbi ba:

—La'n chete'he bwehlda.

Chi'chi rahbi snuhn ra' ba:

—Neezaa la'hnu chonee nu yi'h.

Ya zee ra' ba, seguihdu gucah ra' ba la'n tuhbi laancha; per gue'la chi ayi chyu bwehlda gule'he ra' ba.

4 Ya chin ze'ya'ñih loh yuh, chi'chi baluu'yiloh Jesuhs rwaa' laguhn chi, per la'h ra' xpwiinn Ñi'h ayi guhcabwa' ra' ba la'h Ñi'h nin naa Jesuhs.

5 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh ra' ba, rahbi Ñi'h:

—Llii'nra'n, ¿ta nin tuhbi bwehlda nagahdxi guina'zu tu?

Chi'chi rahbi ra' xpwiinn Ñi'h loh Ñi'h:

—Nin tuhbi ma.

6 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Gulgala'ha xchihxi bwehlda tu lahdu derechu cwe' laancha ca, ya zibwe'he tu ziahan bwehlda.

Ya bwi'hnn ra' ba zi'chi, ya seguihdu hasta nin ayi ruhnn ra' ba gahn gabwe'hecaa ra' ba dxihxi bwehlda tantu ziahan bwehlda bina'zu la'nan.

7 Ya chi'chi rahbi xpwiinn Ñi'h nin mahzi guhca nadzii'hi Jesuhs, rahbi ba loh Pehdru:

—¡La'n biu'nbwa' la'h Daada Jesuhs ni'ca!

Balaaqui'hnsi bihn Simohn Pehdru la'h Jesuhs ni'chi, lwehgu guhta ba xahba ba laasii ayi nahcu ba xahba ba hohra chi, ya bala'ha ba la'hgahca ba loh ñihsa tin dxiooba baria'caa ba rwaa' ñihsa hasta zuu Jesuhs,

8 gaduhbi zie'ganee spaaldaa ra' xpwiinn Ñi'h laancha rwaa' ñihsa cun dxihxi bwehlda gadxah bwehlda la'nan, ya nin garia'caa'han rwaa' ñihsa chi guhcan ziga tuhbi gaywa'h mehtru.

9 Ya chin baria'h ra' ba la'n laancha chi rwaa' ñihsa, bwa'ha ra'ba cayahca tuhbi bwehla ri'chi cun tuhbi bwehlda dzi'ba loh bwehla chi cun neezaa pahn.

10 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Gulcheca'ha paaldaa bwehlda nin gue'du gule'he tu.

11 Chi'chi gucah Simohn Pehdru la'n laancha chi ya gudo'bañuh ba dxihxi bwehlda chi hasta rwaa' ñihsa babwe'hecaa ban, ya la'n dxihxi chi gadxah ziahan ra' bwehlda li'hi ra' naa ra' ma ziga tuhbi gaywa'ha chywa'h bitsi'h cun chohnna ma; ya nicala zi'chi ziahan ra' ma per ayi biga'llu dxihxi bwehlda nin guyuu' ra' ma la'n ñi'h.

12 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' ba:

—Gultaa' tin guxirihn tu.

Ya nin tuhbi ra' ba ziga naa ra' ba xpwiinn Ñi'h ayi biaalla ra' ba ñinaabadxyi'dxyi ra' ba chyu naa Ñi'h, laasii la'ra'ba naann la la'h Ñi'h naa Jesuhs.

13 Ya lwehgu gwabiiga Jesuhs nezloh ra' ba, chi'chi guca'ha Ñi'h pahn gudxi'zi Ñi'hn nezloh ra' ba tin gudahw ra' ban, ya zi'chigahca bwi'hnn Ñi'h cun bwehlda.

14 Dee biohnna bweelta nin baluu'yiloh Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h galoo nin babahn Ñi'h loh guelguhchi.

Jesuhs guñi' loh Simohn Pehdru

15 Ya chin guya'loh xirihn, chi'chi gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh Simohn Pehdru, rahbi Ñi'h:
—Simohn, llii'n Jonahs, ¿ta ruca'sto' lu'h na'h mahziru que la'h ra' bwiinn ra' rii'?
Chi'chi rahbi Pehdru:
—Zi'chi Daada; Yi'h nin riahxi'hn xcweenta lu'h.
Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Guhpa xpwii'nnra'n nin naa ziga lli'yi bweezu'hn ra'.
16 Chi'chi rahbila'ga'h Jesuhs:
—Simohn, llii'n Jonahs, ¿ta nadzii'hi lu'h na'h?
Chi'chi rahbi Pehdru:
—Zi'chi Daada; yi'h naann lu'h nin riahxi'hn xcweenta ñi'h.
Chi'chi rahbi Jesuhs:
—Guhpa la'h ra' xpwii'nnra'n nin naa ziga xi'yira'n.
17 Ya nin riohnna bweelta gunaabadxyi'dxyi Jesuhs loh Pehdru, rahbi Ñi'h:
—Simohn, llii'n Jonahs, ¿ta guchii lu'h riahxi lu'h pur xcwee'ntahn?
Ya chi'chi mwedxi bwi'hnn nalaasa loh Pehdru laasii nin biohnna bweelta gunaabadxyi'dxyi Ñi'h loh Pehdru sidela la'h Pehdru guchiipa'h ruca'sto' bi la'h Ñi'h, chi'chi rahbi Pehdru:
—Zi'chi Daada; Yu'bilu'h naann lu'h garaatii', naannza lu'h riahxi'hn pur xcweenta lu'h.
Chi'chi rahbi Jesuhs;
—Guhpa la'h ra' xpwii'nnra'n nin naa ra' ziga xi'hyira'n.
18 Guchii nin rñi'n loh lu'h chin guhca lu'h bii'hin, guhta lu'h xahba lu'h tin gwah lu'h hastachi'zi badi'hi gahn yi'h, per chin gaca lu'h mahzi bwiinn ñu'xa ziuu' nin gugahcu yi'h xahba lu'h ya chenee bwiinn chi yi'h hasta ayi guiclaa'dzi lu'h chee lu'h.
19 Ya xcweenta dxyi'dxyi ra' rii cañi' Jesuhs loh Pehdru gahcan tin guidu'hun zacabwa' ba xa gachi ba tin zi'chi guiñi' za'ca ra' bwiinn xcweenta Dxiohs, ya chi'chi rahbi Ñi'h loh bi:
—Guda'na'hla na'h.

Xcweenta xpwiinn Jesuhs nin mahzi guhca nadzii'hi Jesuhs

20 Ya chin basia'gariiloh Pehdru, bwa'ha ba nez dihtsi ba ze'na'hla xpwiinn Jesuhs nin mahzi nadzii'hi Ñi'h, la'gahca ba nin gudxihxi yihca ñi'h nez loh sto' Jesuhs chin gudahwchyinee Ñi'h xpwiinn Ñi'h, ya la'gahca za ba nin gunaabadxyi'dxyi loh Jesuhs, rahbi: "Chyuni'ca guunn ntriehgu yi'h."
21 Ya chin bwa'ha Pehdru loh ba, chi'chi rahbi Pehdru loh Jesuhs:
—Daada, ¿ya la'haxchi'h bwiinn rii', cuun nin saca ba?
22 Chi'chi rahbi Jesuhs loh Pehdru:
—Sidela na'h guiclaa'dzihn banabahan ba hasta chin guibia'gariin stuhbi, ¿ya yi'h xiillampoorta lu'hn? Nomahzi cun guda'na'hla na'h.
23 Ya dxyi'dxyi rii' bidi'chin loh ra' xpwiinn Jesucristu pur xpwiinn Ñi'h chi ayi ñahchi ba, per la'h Jesuhs ayi guñi' dxi'h Ñi'h ayi ñahchi ba sino que rahbi Ñi'h: "Sidela na'h guiclaa'dzihn ba nabahan ba chin guibia'gariin stuhbi, ya yi'h ¿xiillampoortan lu'h?"
24 Ya dee gahca naa xpwiinn Ñi'h chi nin baca'h dxyi'dxyi ra' rii', naann nu'h guchii naa xchi'dxyi ba.

25 Ya bwi'hnn Jesuhs ziahan ru sehn ra' cun dzi'n roo ra' nin ayi caa loh dxihtsi rii', ya
sidela ñicah garaa ra'n, pwehda nin ayi ñahldaa gaduhbi loh guihdxyiyuh ñibwih chihbru
ra' nin ñicah xcweenta dxyi'dxyi ru ra' chi.

Xcweenta xtsi'n ra' pooxtla ra'

Bia'hannee dxyi'dxyi Jesucristu la'h ra' xpwiinn Ñi'h zi' Spíritu Saantu tin cweezaa Ñi'h la'n lasto' ra' ba

1 Ya loh mwer xchihbru'hn, mihgu Tiófilo, la'n baca'h loh lu'h xcweenta garaa ra' dzi'n
nin bwi'hnn Jesucristu cun nin baluu'yi Ñi'h dez chin guza'loh cayuhnn Ñi'h dzi'n,
2 cun para hasta dxyihyi nin bacah Ñi'h llaa'ndxibaa'. Ya antes nin nagahdxi gacah
Ñi'h llaa'ndxibaa'; gulii Ñi'h xpooxtla Ñi'h. Ya pur Spíritu Saantu baluu'yi Jesuhs la'h ra'
xpwiinn Ñi'h cuun dzi'n nin nahpa guunn ra' ba.
3 Ya que gudii'dxi bati'dxiloh Jesuhs trabahju duxa, chi'chi gudxiinn ra' ba la'h Ñi'h,
per lwehgu gahca babahn Ñi'h loh guelguhchi. Ya loh chywa'h gubihdxyi ziahanla
bwelta baluu'yiloh Jesucristu loh ra' xpwiinn Ñi'h tin cagaluu'yi Ñi'h la'h ra' ba guchii
pa'h nabahan Ñi'h, neezaa bwii'yidxyi'dxyi Ñi'h loh ra' ba xa naa guelrnabwa' xteenn
Dxiohs.
4 Ni'chin chin gudii'dxi chywa'h dxyih ra' chi, chi'chi batiaa'ha Jesucristu garaa
xpwiinn ñi', tin gunabwa' Ñi'h ayi gare'h ra' ba guidxyi Jerusalehn laasii nahpa cweeza
ra' ba Spíritu Saantu nin guzi'guehlda Dxiohs dxi' guica'ha ra' ba.
Chi'chi rahbi Ñi'h:
—La'tu babihn nin guñi'n loh tu.
5 Jwahn baro'bañihsa cun ñihsa si, per nnah zalliaa'yi'hn dxyih caya'dxyi para dxi'
Spíritu Saantu tin cweezaa Ñi'h sto' tu. Ya zi'chi chioobaañihsa tu cun Spíritu Saantu
Dxiohs.

Jesuhs bacah para llaa'ndxibaa'

6 Ya dxyih chi gahca badiaa'ha ra' ba nez loh Jesuhs, rahbi ra' ba:
—Daada, ¿ta nnah gudi'hi za lu'h guelrrnaabwa' la'h ra' bwiinn Israel?
7 Chi'chi rahbi Jesuhs loh ra' xpwiinn Ñi'h chi:
—Ayi ruhnn tucahri gacabwa' tu xcweenta dxyih ra', nee chieempa ra' nin sola la'
Dxiohs babwi'hnn Ñi'h lligaaba cuun nin guunn Ñi'h,
8 per zica'ha tu Spíritu Saantu, tin cweezaa Ñi'h la'n lasto' tu. Tin la'h Ñi'h guni'hi Ñi'h
guelrnabwa' la'h tu, tin chegati'chi tu xchi'dxyi'hn tantu guihdxyi Jerusalehn coma ziga
garaa ra' guihdxyi nin xnaabwa' Judea, cun Samaria, neezaa gaduhbi guihdxyiyuh.
9 Guya'loh si guñi' Jesuhs dxyi'dxyi ra' rii' bacah chi'h Ñi'h para llaa'ndxibaa', ya
gaduhbi nin riigata'tsi ra' ba la'h Ñi'h bidu'bi tuhbi xcahyi la'h Ñi'h, ya zi'chi si bia'pa
Ñi'h la'n xcahyi chi, ya ayi ru bwa'hatii' ra' ba la'h Ñi'h.
10 Ya gaduhbi nin riigata'tsi dzi'tsi ra' ba llaa'ndxibaa' hasta bia'pa Jesuhs, dxyigahsi
baluu'yiloh chiohpa xaanjla Dxiohs, nahcu ra' ba lahdxyi labweh, ya zuu ra' aanjla chi
gahxu cwee' ra' ba.
11 Chi'chi rahbi aanjla ra' chi loh ra' ba:
—Bwiinn Galilea ra', ¿xixnaa riigata'tsitii' tu llaa'ndxibaa'? Jesuhs nin bacah dxibaa'
nez delanta loh tu, ziga bwa'h tu bacah Ñi'h nnah zi'chi gahca za gwa'h tu chin dxi' Ñi'h
loh xcahyi stuhbi bwelta.

Biu'garii Matías xlugaahri Judas nin bato' la'h Jesuhs loh ra' bwiinn duhlda

12 Ya seguihdu babii ra' ba yihca tuhbi dahani'hn nin laa dahan Olivo, dahani'hn chi
ria'hanan gahxu rwaa' guihdxyi Jerusalehn. Gwah ra' ba nez dahan gahxu chigah,
laasii tuhbi distancia chi'hzi rñi' loh xlehyi Moisehs rahca rzah ra' bwiinn dxyih nin
ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel.

13 Chin badzihn ra' ba para guihdxyi Jerusalehn bwaa ra' ba cwartu nin ria'han yihca
yuu' chiohpa pihsu chi. Ri'chi ria'han Pehdru, Jacobo, Jwahn, Andrehs, Felipe, Tomahs,
Bartolomeh, Mateu, Jacobo llii'n Alfeu, Simohn nin guyuu' lahda ra' Cananista, neezaa
Judas bwihtsi Jacobo.
14 Ri'chi guyuu' ra' ba cun bwihtsi ra' Ñi'h, cun neezaa gunna'h ra', cun neezaa María
xnaan Jesuhs. Ya garaa ra' ba tuhsi junta rbwihdxyi-rnaaba ra' ba Dxiohs tin gacanee
Ñi'h la'h ra' ba.
15 Ya la'n dxyih chi gahca badiaa'ha ra' tuhbi gaywa'h gahlda xpwiinn Jesuhs, chi'chi
gusuhnchii Pehdru galaayi ra' ba.
Chi'chi rahbi Pehdru loh ra' bwiinn chi:
16 —Cañi'n loh tu bwihtsi ra', nahpa soobaa xchi'dxyi Spíritu Saantu xteenn Dxiohs nin
baca'h guehtu Davihd loh dxihtsi xcweenta Judas nin biu'n ntriehgu la'h Jesuhs loh ra'
nin guna'zu la'h Ñi'h.
17 Guhca Judas lasaa' nu'h, bwi'hnn za ba la'h gahca dzi'n nin dxudi'hnn nu'h.
18 Per nin bwi'hnn Judas guca'ha ba mweeyi chin biu'n ba ntriehgu la'h Jesuhs, ya
chin guluhlla bwi'hnn ba dzi'n dxaaba chi, chi'chi basia'garii ba mweeyi chi loh ra' nin
bwi'hnn ba xtsi'n ñi'h, ya mweeyi chi bio'h tahyi loh yuh pur lah Judas. Laasii seguihdu
la'h gahca ba baxi'h ba yahnn ba cun tuhbi du'h, ya chin guruu'gayaa' du'h chi biaaba
ba loh yuh guzuh yihca ba loh yuh ya guchixquii' ba.
19 Ya chin gudii'dxi dxiahga ra' bwiinn guihdxyi Jerusalehn zi'chi guhca, ni'chin
gule'helah ra' ba yuh chi Haceldama, laazan yuh rihn.
20 Loh ra' dxihtsi nin laa Saalmos baca'h guehtu Davihd dxyi'dxyi ra' rii':
Dxia'han da'tsi yihdzi ba; nee ayi nin chuu'hun.
Neezaa rahbi loh dxihtsi chi:
Mejor chi'hyi ra' ba stuhbi bwiinn dxiu'garii hasta naa ba dzi'n.
21 'Yannah nahpa cwii nu'h stuhbi ndxi'hw, nee nahpa gaca ba tuhbi bwiinn nin
guzahnee la'h nu'h garaa dxyih ra' nin guyuu'nee Daada Jesucristu la'h nu'h
22 desde dxyih nin guzo'baloh baro'bañihsa Jwahn hasta dxyih nin bacah Jesuhs
dxibaa' tin bwiinn rii' gacanee ba la'h nu'h gati'dxi nu'h dxyi'dxyi ra' nin babahn Jesuhs
loh ra' bwiinn guhchi.
23 Chi'chi gulii ra' ba chiohpa ndxi'hw nin dxa'ga loh ra' ba, tuhbi ba laa Joseh
Barsabahs nin rñi' ra' ba Justu cun stuhbi ba nin laa Matías.
24 Pwihsi chi'chi gudihdxyi-gunaaba ra' ba la'h Dxiohs, squii' rahbi ra' ba:
—Daada Dxiohs nin rahcabwa' lasto' garaatii' nu, baluu'yi la'h nu cuun nin naa
ndxi'hw nin la'lu'h gulii loh garoopa ndxi'hw ra' rii',
25 tin dxiu'garii ba guunn ba dzi'n nin basaa'n Judas pur nin guyuu' xtuhlda ba, laasii
la'h Judas ba ziaa hasta bwi'hnn tucahri la'h ba.
26 Ya chi'chi gudzihta ra' ba dado tin gwa'ha ra' ba cuun nin dxiu'garii xlugahri
Judas. Ya chin biaaba dado biga'hanee Matías swerta tin biu'garii ba xlugahri Judas,
tin gubia'garii guhca ra' ba tsi'h bichiohpa xpooxtla Jesucristu.

2

Chin badzihn Spíritu Saantu xteenn Dxiohs

1 Chin badzihn dxyih nin rahca lañih xteenn Pentecostehs, rii garaa ra' xpwiinn
Jesucristu tuhsi lahta la'n tuhbi yuu',
2 chin guzo'baloh cayuu' bwih llaa'ndxibaa' zigazi tuhbi biduhn, ya guyuu'tii bwih
duxa chi gaduhbi la'n yuu' hasta zohba ra' ba,
3 chi'chi baluu'yiloh ziahan bwehli'hn nin xñah ziga luhdxyi bwiinn nez guiya', ya
bigaa'zi bwehli'hn ra' chi yihca cada tuhbigah ra' ba.

4 Ya garaa ra' ba guyuu'tii Spíritu Saantu Dxiohs la'n lasto' ra' ba. Chi'chi guzo'baloh
cañi' ra' ba guriin-guriin dxyi'zah ziga bad'hi Spíritu Saantu xteenn Dxiohs guelrnabwa'
guiñi' ra' ba.
5 Ya la'n dxyih ra' chi ziahan bwiinn Israel ra' nin zezahnee ziga baluu'yi Moisehs
guunn ra' ba, badzihn ra' ba Jerusalehn nee ze' ra' ba guriinn-guriin guihdxyi.
6 Chin bihndxiahga ra' ba guyuu' bwih duxa chi, badiaa'ha ra' ziahanroo ra' bwiinn
chi, nee badxyigaa' duxa ra' ba laasii bwa'ha ra' ba cañi' ra' pooxtla dxyi'zah nin xñi'
cada tuhbi ra' bwiinn nin rii ri'chii,
7 ya loh riiyadxyigaa' bwiinn ra' chi, chi'chi rahbi loh lasaa' ra' ba:
—¿Ta bwiinn Galilea ra'gaa dee' nin riiñi'?
8 ¿Xaxmohda naann ra' ba xchi'zah cada tuhbi ra' nu'h nin gulaanee nu'h?,
9 nee la'hnu'h naa nu'h bwiinn ziitu nin ze' cada stuhbi lahta ra'; ziga bwiinn Paartia,
bwiinn Media, bwiinn regiohn Elahm, bwiinn Mesapotamia, bwiinn Judea, bwiinn
estadu Capadocia, bwiinn regiohn Pontu, bwiinn Asia,
10 bwiinn Frigia cun bwiinn Panfilia, cun bwiinn Egiptu cun neezaa bwiinn distrihtu
xteenn Africa. Loh ra' bwiinn nin ze' Roma, nuu ra' nin riachiizisto' ra'ñi'h xcweenta
zigazi riachiisto' ra' bwiinn Israel xreligiohn ra' ba, ya nuu za ra' ba desde guulaa ra' ba
naa ra' ba bwiinn Israel,
11 neezaa bwiinn Creta rii rii' cun bwiinn Arabia. Yannah rihn nu'h cañi' ra' bwiinn
ca dxyi'zah nin rñi' cada tuhbigah ra' guihdxyi ra' rii'. Neezaa cun xchi'zah nu'h cañi'
ra' ba xcweenta dzi'n roo ra' nin cayuhnn Dxiohs.
12 Garaa ra' ba riiyadxyigaa' ra' ba, nin ayi gaann ra' ba xi lligaaba guunn ra' ba, chi'chi
canaabadxyi'dxyi loh lasaa' ra' ba, rahbi ra' ba:
—¿Xixni'ca cayahca? ¿Xixnaa ayi rahcabwa' nu'h?
13 Chi'chi guñi' nuhn bwiinn ra' chi squii' loh ra' pooxtla:
—Pwehda riizuhdzii bwiinn ra' ca.

Guñi' Pehdru loh ra' bwiinn ziga nin cayahca ri'chi

14 Chi'chi gwasu'nchii Pehdru cun zatsi'h bituhbi pooxtla ra', tin guñi' Pehdru jweer-
siroo, rahbi ba:
—Yu'bitu bwiinn Judea ra' neezaa garaa ra' nin nuu ra' guihdxyi Jerusalehn, gul-
gahca'dxiahga dxyi'dxyi nin guiñi'n loh tu.
15 Ayi rzuhdzi dxi'h nu ziga ruhnn tu lligaaba. ¿Tayi rwa'ha tu rsiiyiru ñi' gue'du xcaga'
ñi'h?
16 Dee' cayahcan tin guzohba dxyi'dxyi ziga guñi' profeta Joel xchi'dxyi Dxiohs
cadxyih roo.
17 Rahbi Dxiohs:
Zadzihn dxyih nin guixe'hla'hn Spíritu Saantuhn tin cweezaa Ñi'h la'n lasto' garaatii'
bwiinn,
nee llii'nga'n tu llii'ndxa'pa tu ziñi' za ra' bi xchi'dxyi'hn.
Llii'nga'n tu zwa'haloh ra' bi mahziru cohsaroo,
ya xtatitaguhla tu ziñi' xca'lda ra' ba cohsa ra' nin guluu'yi'hn la'hra'ba.
18 Guixe'hla'hn Spíritu Saantuhn para garaa ra' nin chechiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi'hn
ndxi'hw gunna'h ra',
ya ziñi' ra' ba xchi'dxyi'hn.
19 Guiya' llaa'ndxibaa' zwa'ha tu cohsa roo nin gaca neezaa loh guidxyiyuh zwa'ha tu
zi'chi gahca sehn roo ra' nin gaca ziga rihn, bwehla,
neezaa xcahyi gaca ziga guhxa.
20 Ya loh gubihdxyi gacahyin, ya loh bwe'hw gañahan zigazi rihn.
Nahpaa gaca garaa ra' cohsa rii chi'chiyi gadzihn dxyih duxa nin dxie'ldahn ziga naann
Xtaada Dxiohs tu.
21 Ya garaa bwiinn nin rbwihdxyilah Na'h zila'h ra' ba loh duhlda.

22 Rahbiza Pehdru:
—Bwiinn Israel ra', gulgahca'dxiahga dxyi'dxyi ra' nin guiñi'n. Dxiohs baluu'yi la'h tu chyu naa Jesucristu nin ze' Nazaret pur dzi'n roo ra', milahgru ra', sehn ra' nin lu'h bwi'hnn Ñi'h nezloh tu. La'h gahca Dxiohs badi'hi guelrnabwa' la'h Jesucristu ni'chin bwi'hnn Ñi'h dzi'n roo ra' chi. La'tu naann la dee'.
23 Per galohtii' la'h Dxiohs naann la xa guunnee tu la'h Jesucristu nin naa Llii'n Ñi'h. Pura xigaaba gahca Ñi'h biu'n Ñi'h ntriehgu Llii'n Ñi'h loh tu tin bati'dxi tu Ñi'h loh ra' bwiinn nadxaaba nin baca'h la'h Ñi'h loh cruhzi tin guhchi Ñi'h.
24 Per lwehgu bacwa'hn Dxiohs la'h Jesucristu loh guelguhchi laasii ayi guyuu' xtuhlda Ñi'h. Nee ayi ñahca ñica'ha guelguhchi la'h Jesuhs laasii rnabwa' Ñi'h la'h guelguhchi.
25 Chin babahn Jesuhs, guzohba dxyi'dxyi nin baca'h guehtu rrehyi Davihd loh dxihtsi xcweenta Ñi'h; squii' guñi' Davihd loh Dxiohs:
Garaa dxyih rwa'hahn loh lu'h Dxiohs, zuu lu'h xlahdu derehchu'hn cayahcanee lu'h na'h tin ayi guidxyihbi lasto'n.
26 Ni'chin guñaazahn loh lu'h pura taantu riahxi'hn laasii zucwa'hn lu'h na'h chin gachi'hn;
27 nee ayiza gusaa'n lu'h dxia'han xalma'hn la'n ba'; ayiza gusaa'n lu'h guudxyi tihxi Llii'n lu'h nin nadzii'hi lu'h;
28 la'lu'h baluu'yi la na'h xa guibahanahn para tu'pazi, nee zusiahxi lu'h na'h laasii guibahannee lu'h na'h llaa'ndxibaa'.
29 Rahbiza Pehdru:
—Bwihtsi ra', guyaa guiñaan loh tu, nee naannza tu baaguhca cadxyihroo' guhchi guehtu Davihd nee zee rañihchi gahca ba, baaguyuu'dzi'tsi ba la'n ba', per zahca guidia'ha nu'h xpa' guehtu rrehyi Davihd.
30 Per guñi' guehtu Davihd xchi'dxyi Dxiohs chin gubahan ba, ya bia'handxyi'dxyinee pa'h Dxiohs la'h Davihd nahpaa gudi'hi Dxiohs tuhbi llahga ba nin guiria'hlah Crixtu, ya llahga rrehyi Davihd la'h Daada Jesucristu nin bwi'hnn gahn xlahdu derehchu Dxiohs, yannah naa Ñi'h rrehyi ziga guhca xtatita Davihd Ñi'h rrehyi,
31 pwihsi baluu'yixgah Dxiohs cohsa ra' rii' la'h rrehyi Davihd, ni'chin guñi' guehtu Davihd ta'h Jesucristu loh ra' bwiinnguuchi laasii ayi gunnah Dxiohs ñia'han xahlma Jesucristu la'n gabihldxyi, nee ayiza gunnah Dxiohs ñuu'dxyi bwe'hltihxi Jesucristu la'n ba' hasta biga'tsi Ñi'h.
32 Ni'chin bacwa'hn Dxiohs la'h Jesucristu loh ra' bwiinnguuchi, la'hnu ziga xpwiinn Ñi'h bidia'haloh nu guhchi Ñi'h nee seguihdu gahca babahn Ñi'h.
33 Ya ziga babwihdxyi Dxiohs la'h Jesucristu ziaa Ñi'h llaa'ndxibaa' tin chuu Ñi'h xlahdu derehchu Xtaada Dxiohs Ñi'h ya badi'hi Dxiohs guelrnabwa' la'h Jesucristu cun Spíritu Saantu tin guti'dxi Ñi'h Spíritu Saantu para la'h ra' bwiinn guidxyiyuh, ya nin riiywa'ha tu cun neezaa nin cayihn tu ni'chipa'hn naa nin cayuhnn Spíritu Saantu.
34 Laasii ayi guehtu Davihd dxi'h naa nin bwaa llaa'ndxibaa' sino que Jesucristu bwaa xlawaa'ha guehtu Davihd laasii la'h gahca guehtu Davihd rahbi:
Guñi' Dxiohs loh Daada nin rnabwa' loon; rahbi Ñi'h:
“Guzohba xlahdu derehchu'hn,
35 ya hasta que no gadzihn dxyih nin gutsii'gara'n bwiinn ra' nin rdxyi'chinee yi'h loh lu'h tin gacabwa' ra' ba yi'h rnabwa' lu'h garaatii'.”
36 Ni'chin rñi'n loh tu —rahbi Pehdru—, la'htu nin baca'h la'h Jesucristu loh cruhzi, bwiinn Israel ra' gulgahcabwa', la'Dxiohs bazuh la'h Daada Jesucristu tin guinabwa' Ñi'h la'hnu'h neezaa guta'h Ñi'h la'hnu'h loh duhlda.

37 Chin bihn raˈ ba guñiˈ Pehdru yihca raˈba ziga naa raˈ ba bwiinn nin bacaˈh laˈh Jesuhs loh cruhzi, bieˈsuh guhca nalasastoˈ raˈ ba, chiˈchi rahbi raˈ ba loh Pehdru cun spaaldaa raˈ pooxtla nin canee Pehdru riˈchi:
—¡Ahyi bwihtsi raˈ!, ¿xa niˈcachiˈh gachidiˈhnn nu nnah?
38 Chiˈchi rahbi Pehdru loh raˈ ba:
—Gulgasaguˈdzistoˈ tu loh Dxiohs cun neezaa chioobaañihsa cada tuhbigah tu pur lah Jesucristu laasii ziˈchi naa tuhbi sehn guzoˈbadxiahga tu xchiˈdxyi Jesucristu, nee tin ziˈchiza zuhnn Dxiohs pardohn xtuhlda tu, ya chiˈchiyi zuniˈhi Dxiohs Spíritu Saantu laˈhtu tin cweezaa Ñiˈh laˈn lastoˈ tu.
39 Laasii xclaaˈdzi Dxiohs guniˈhi Ñiˈh Spíritu Saantu Ñiˈh laˈhtu, neezaa lliiˈn tu cun neezaa bwiinnziitu raˈ, o sea garaa raˈ bwiinn nin guntaaˈyi Ñiˈh gaca raˈ xpwiinn ÑiˈhI.
40 Ya seguihdu gwazah ru guñiˈ Pehdru ziahan roo ru dxyiˈdxyi loh raˈ bwiinn Israel raˈ chi squiiˈ:
—Gulguiriaˈcaa loh raˈ bwiinn nin rusahcaloh nin rii raˈ loh guidxyiyuh nnah tin taˈh tu loh jwiisi nin gaca.
41 Ya guroˈbañihsa garaa raˈ bwiinn nin gwachiistoˈ raˈ ñiˈh dxyiˈdxyi raˈ nin guñiˈ Pehdru, ya dxyih chi gwabiiga ziga chohnna mihyi bwiinn tin biahca raˈ ba tuhsi cun xpwiinn JesuCristu.
42 Ya garaa raˈ ba gwazahnee dziˈtsi raˈ ba dxyiˈdxyi nayaa nin baluuˈyi raˈ pooxtla laˈh raˈ ba, cun biahxi duxa raˈ ba nee, laasii tuhsi biahca raˈ ba cun xpwiinn Jesucristu, cun tuhsi gudahw raˈ ba cun xpwiinn Jesucristu, zigazi gudahwnee Jesucristu laˈh raˈ xpwiinn ÑiˈhI chin guyuuˈnee ÑiˈhI laˈh raˈ ba, ya ziˈchi badiaaˈha raˈ ba tuhsi lahta tin gudihdxyi-gunaaba raˈ ba loh Dxiohs tin gacanee ÑiˈhI laˈh raˈ ba.

Mohda ziga gubahan raˈ xpwiinn Jesucristu galoh

43 Badxyigaaˈ duxa loh raˈ bwiinn pur dziˈn roo raˈ nin bwiˈhnn pooxtla raˈ cun milahgru raˈ nin bwiˈhnn raˈ ba.
44 Ya garaa ziga gwachiistoˈ raˈ ba xchiˈdxyi Dxiohs tuhsi nabahan raˈ ba nee tuhsiza rnabwaˈ raˈ ba xixteenn lasaaˈ raˈ ba.
45 Ya guzaˈloh batooˈ raˈ ba xixteenn raˈ ba chiˈchi bwiˈhnn cumpahñu lasaaˈ raˈ ba segun bichiˈhnn cada tuhbigah raˈ ba mweeyi.
46 Nee diahrutiiˈ badiaaˈha raˈ ba laˈn guidoˈ cun tuhsi guhca xigaaba raˈ ba. Ya de taantu riahxinee lasaaˈ raˈ ba, niˈchin cada tuhbigah raˈ ba baguhn lasaaˈ raˈ ba yihdzi cada tuhbigah raˈ ba tin gudahwnee lasaaˈ raˈ ba.
47 Ya ziˈchi mahziru gwazah guñiˈ raˈ ba chuhla naa Dxiohs, garaa raˈ bwiinn guñiˈ raˈ ba xpwiinn Jesucristu naa raˈ bwiinn zaˈca. Ya niˈchin dxyih cun dxyih gwazah gudahla raˈ bwiinn nin riachiistoˈ raˈñiˈh xchiˈdxyi Jesucristu laasii cayahcanee Dxiohs cayahca ziahan raˈ ba.

3

Biaca guelralluuˈn ñaaˈ tuhbi ndxiˈhw

1 Tuhbi dxyih zee Pehdru cun Jwahn hasta zohba guidoˈ rooˈ zigachiˈh xcachohnna gudxyih hohrachi naa hohra nin rbwihdxyi-rnaaba raˈ bwiinn Israel laˈh Dxiohs.
2 Nee rwaaˈ pweerta rooˈ guidoˈ nin lasahcaru riˈchi rzohba tuhbi ndxiˈhw nin ayi rzah desde chin guulaa ba, ya diahrutiiˈ ruˈa raˈ lasaaˈ ba laˈh ba tin rianee raˈ ba laˈh bwiinn nin ralluuˈn ñaaˈ ñiˈh rwaaˈ guidoˈ rooˈ, tin rnaaba ba guhn loh raˈ bwiinn nin riuuˈtiiˈ laˈn guidoˈ rooˈ chi.
3 Per chin bwaˈha ndxiˈhw nin rahca ñaaˈ ñiˈh chi o sea ndxiˈhw nin rbweˈhe guhn zeyuuˈtii Pehdru cun Jwahn rwaaˈ guidoˈ roo chi, chiˈchi gunaaba ndxiˈhw chi tuhbi guhn loh raˈ ba.

4 Chi'chi bwa'hadzi'tsi ra' chi'h Pehdru cun Jwahn loh ndxi'hw chi, chi'chi rahbi
Pehdru loh ba:
—Bwa'ha loh nu.
5 Ya cagalda'tsi ndxi'hw chi xohra ñudi'hi ra' ba guhn la'h ba,
6 chi'chi rahbi Pehdru loh ba:
—Ayi na'pahn ohro ni plahta, per nin na'pahn zuni'hiñin yi'h; pur lah Jesucristu nin
ze' guihdxyi Nazaret, ¡gwazu'nchii, tin guzah!
7 Ya chi'chi cun naa derehchu Pehdru gutesa ba la'h ndxi'hw nin rahca ñaa' Ñi'h chi,
ya lwehgu biaca ñaa' ba,
8 ya loh tuhbidxi'h nin bwi'hnn ba pur bire'nchiehsa ba, lwehgu guzah ba, ya
guyuu'tenee ba Pehdru cun Jwahn la'n guido' roo' chi. Ya loh zeezah ba rre'nchiehsa
ba nee neezaa cañi' ba xa chuhla nin naa xquelrnabwa' Dxiohs.
9 Ya garaa ra' bwiinn nin rii la'n guido' bwa'ha ra' ba rzah ndxi'hw chi nee cañi' za ba
pur chuhla nin naa Dxiohs,
10 ya bwiinn ra' nin rii la'n guido' badxyigaa'loh ra' ba nee neezaa bidxyihbi ra' ba pur
nin guhca hohrchi, laasii nu'nbwa' ra' ba la'h ba nin rzohba rwaa' guido'roo' rbwe'he
guhn.

Baluu'yi Pehdru xchi'dxyi Dxiohs la'n guido' roo'

11 Ya ayi rusaa'n ndxi'hw nin biaca ñaa' ñi'h la'h Pehdru cun Jwahn, ni'chin garaa ra'
bwiinn gwabiiga-gallu'hn ra' ba hasta zuunee Pehdru cun Jwahn la'h ndxi'hw nin biaca
ñaa' ñi'h, ya badxyigaa' duxa ra' bwiinn pur nin bwa'ha ra' ba biaca ñaa' bwiinn chi.
Guhca dee' rwaa' curdohra xteenn Salomohn.
12 Ya chin bwa'ha Pehdru ni'chi, chi'chi rahbi ba loh ra' bwiinn:
—Bwiinn Israel ra', ¿xixnaa radxyigaa'tii' tu loh nu zigazi la'h nu bachidi'hnn nu para
bazah bwiinn rii' pur xquelrnabwa' nu, o pur taantu nin nadzii'hi nu Dxiohs?
13 Xchiohs nu'h nin naa Xchiohs guehtu Abrahn, guehtu Isaac, neezaa guehtu Jacobo;
la'h gahca Dxiohs rii' badi'hi guelrnabwa' roo' la'h Llii'n Ñi'h nin laa Jesuhs. Xlawaa'ha
ñuhnn cweenta tu la'h Ñi'h, la'hlaa mahziru gunaaba tu gudxiinn Pilahtu Ñi'h loh
Pilahtu. Chin guclaa'dzi ba ñulda'h ba la'h Ñi'h,
14 la'h gahca tu ayi guclaa'dzi tu ñila'h Ñi'h cun guñi' tu ayi nu'nbwa' tu Llii'n saantu
Dxiohs nin ruhnn ganaalla dzi'n za'ca. Mejor gunaaba tu gula'h Barrabahs, ndxi'hw nin
gudxiinn bwiinn,
15 ya mahzi gudxiinn tu Bwiinn nin rni'hi guelnabahan, per lwehgu gahca bacwa'hn
Dxiohs la'h Ñi'h loh ra' bwiinnguuchi, ni'chin la'h nu naann nu la'Ñi'h nabahan.
16 Nin bwi'hnn para biuu'rihn ñaa' bwiinn rii' nin nu'nbwa' tu, naan pur xquelrn-
abwa' Jesucristu ni'chin la'ñaa' ba biaca laasii gwachiisto' ba dxyi'dxyi nin bachiñi' nu
loh ba, ziga riiywa'haloh tu ba.
17 Rahbiza Pehdru:
—Bwiitsi ra', la'n naannlaa ayi guhcabwa' tu nin bwi'hnn tu, cun bwiinn ra' nin
dzi'baloh ru loh tu, ni'chin gudxiinn tu Jesuhs,
18 per nahpaa guhca zi'chi laasii zi'chi caa loh xchihtsi Dxiohs nin baca'h garaa ra'
guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs desde cadxyih roo'. Nahpaa guti'dxiloh
Xcrixtu Dxiohs trabahjw duxa, tin guzohba dxyi'dxyi nin bwi'hnn Dxiohs lligaaba gaca.
19 Ni'chin nnah gulgacu'dzi sto' tu nee gulgabia'garii nez loh Dxiohs, nee tin gusia'pitii
Ñi'h xtuhlda tu,
20 nee tin cu'nehza za Dxiohs tuhbi lligaaba nasaa para la'n yihca tu, laasii zixe'hla
Dxiohs Jesucristu nin bazuh Ñi'h desde cadxyihroo' tin guinabwa' Ñi'h la'h tu.
21 Per nnah ya nuu Jesucristu llaa'ndxibaa', hasta gadzihn dxyih nin gusacuubi
Dxiohs garaatii' ra' cohsa ziga bia'han dxyi'dxyinee Ñi'h la'h ra' guehtu daada ra' nin
guñi' xchi'dxyi Dxiohs desde cadxyih roo'.

22 Laasii squii' guñi' guehtu Moisehs loh ra' guehtaguhla xtatita roo ra' nu'h, rahbi ba:
Xtaada Dxiohs nu'h zixe'hla Ñi'h tuhbi ndxi'hw ziga na'h nin cwii Ñi'h loh lasaa' tu.
Ziñi' ba xchi'dxyi Dxiohs.
Gulgazo'badxiahga garaatii' dxyi'dxyi nin guiñi' ba loh tu.
23 Laasii garaa ra' nin ayi guzo'badxiahga xchi'dxyi ba ziñihchilohtii' ra' ba para tu'pazi.
24 Rahbiza Pehdru:
—Rza'lohon desde guehtu Samwehl, cun garaatii' ndxi'hw nin zeena'hla la'hba ziga guñi' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs, guñi' ra' ba xcweenta ra' cohsa nin cayahca ra' la'n dxyih ra' rii'.
25 La'htu naa tu llahga ra' ndxi'hw ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs, nee naa za tu llahga ra' ba laasii zi'chi bia'hannee dxyi'dxyi Dxiohs la'h ra' xtatita roo ra' nu'h chin rahbi Ñi'h loh guehtu xtatita Abrahn nu'h: "Pur tuhbi llahga lu'h nin dxie'dxiahlda dxi'h zacataa'yi garaa ra' bwiinn guidxyiyuh, laasii zuta'h ba la'h ra' bwiinn loh duhlda."
26 Nee baxe'hla Dxiohs la'h Jesucristu mweergaloh loh tu, nee tin bwi'hnntaa'yi Ñi'h la'h tu, nee tin ayiru chezah tu xneziuh dxaaba tu.

4

Baluu'yi Pehdru cun Jwahn xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' guxchiisi

1 Gaduhbi nin cañi' gahca ra' ba loh ra' bwiinn ra' chi, badzihn ra' bixohza xteenn Israel cun ninlu'h rnabwa' la'h ra' guixa'ga xteenn guido' roo' cun nuhn bwiinn guido' nin laa Saduseu.
2 Rdxyi'chi duxa ra' ba laasii cagaluu'yi Pehdru cun Jwahn zabahan bwiinn loh guelguhchi pur nin babahn Jesuhs.
3 Ni'chin guna'zu ra' guxchiisi la'h ra' ba, per ziga gudxyihlan, nee ziga la'jusgahdu bie'wlaza hohrchi, ni'chin bie'w ra' ba. La'n lahtsi dxi'ba ri'chi basarah ra' ba gue'la.
4 Ya loh bwiinn ziahan roo ra' ninlu'h bihn xchi'dxyi ra' ba gwachiisto' ra' bwiinn chi xchi'dxyi Dxiohs. Guhca ra' ba ziga ga'yu mihyi ndxi'hw.
5 Ya seguihdu chin barah gue'la, badxa'galasaa' garaa ra' bwiinnguuhla cun nee ra' nin rnabwa' ra' nez loh guihdxyi Jerusalehn, cun bwiinn ra' nin ruluu'yi lehyi,
6 neezaa Anahs nin rnabwa' la'h garaa ra' bixohza, neezaa Caifahs, Jwahn, Alejandru, nee neezaa garaa nin naa lasaa' ra' bixohza roo' ra' nin rnabwa' rii ra' ni'chi.
7 Chi'chi gunabwa' ra' ba bie' Pehdru cun Jwahn gurih galaayi ra' ba tin gun-abadxyi'dxyi ra' ba loh Pehdru cun Jwahn squii':
—¿Chyu xquelrnabwa' nahpaa tu? ¿Chyu laa baze'ta tu tin basiaca tu ndxi'hw rii'?
8 Per Pehdru, ziga ya gadxah lasto' ba Spíritu Saantu xteenn Dxiohs, ni'chin rahbi ba loh ra' ba:
—Daada guxchiisi ra', cun bwiinn guhla ra' xteenn bwiinn Israel,
9 la'h tu rnabadxyi'dxyi tu xa mohda bidxiacanee nu la'h ndxi'hw rii' o xa pur biaca ba,
10 yaque la'h tu rnabadxyi'dxyi tu ni'chin nnah gachiñi' xnehza nu loh tu nee neezaa loh garaa ra' bwiinn guihdxyi Israel, Jesucristu nin baca'h tu loh cruhzi, la'Dxiohs bacwa'hn la'h Ñi'h loh guelguhchi ya pur lah Ñi'h basiaca nu la'h bwiinn nin zuu nez loh tu rii' naza'ca nnah,
11 ya la'htu ayi gwachiisto' tu xch'dxyi Jesucristu. La'hÑi'h naa ziga tuhbi dxiah nin lu'h rbwe'caa tu chin ruhnncha'yi tu tuhbi yuu', per Dxiohs la'Ñi'h bwi'hnn naa Jesucristu ziga dxiah ninlu'h mahziru naza'ca nin guyuu' xchihn xteenn yuu'.
12 Ayi xa ta'h bwiinn loh duhlda xcweenta zuu zi bwiinn, laasii ayi stuhbi lah bwiinn loh guidxyiyuh rii' ziga nin ca'ha Jesucristu nin gula'loh la'h ra' bwiinn guidxyiyuh tin para gaca ta'h nu'h loh duhlda.

13 Chin bihn ra' ba dxyi'dxyi nin guñi' Pehdru, badxyigaa'loh ra' ba laasii ayi bidxyihbi
Pehdru cun Jwahn, nee ayiza batuhyi loh ra' ba guñi' ra' ba dxyi'dxyi ra' chi. Chi'chi
rahbi loh lasaa' ra' bixohza nin lasahcaru:
—Per na'nncabwa' ayi gwah ra' ba scwehyi, bwiinnzi ra' ba.
Chi'chi guhcabwa' ra' ba guzahnee Pehdru cun Jwahn la'h Jesucristu,
14 ya ni'chin ayi xi guñi'tii' ra' ru ba laasii bwa'haloh ra' ba la'bwiinn nin zunee Pehdru
cun Jwahn biaca ñaa' ñi'h.
15 Chi'chi gunabwa' ra' bixohza biria'h ra' Pehdru cun Jwahn cun nin biaaca ñaa' ñi'h
chi tuhbi lahdu nez dihtsi yuu' tin bwii'yidxyi'dxyi ra' bixohza la'hsi ra' ba.
16 Chi'chi rahbi loh lasaa' ra' ba:
—¿Xa ni'ca gachidi'hnnee nu'h ndxi'hw ra' ca? Garaa ra' bwiinn Jerusalehn naann
xcweenta dzi'n roo duxa nin bwi'hnn ra' ba. Aadxi nuu gazia'tii nu xtsi'n ra' ba,
17 per tin ayi guidi'chii xchi'dxyi Jesucristu caallaa stuhbi guihdxyi, mejor gachidi'tsi
nu loh gadxiohnna ra' ba ayiru cheezah guiñi' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu loh cuun chi'h
zi bwiinn ra'.
18 Chi'chi gudihdxyi ra' bixohza chi la'h Pehdru cun Jwahn tin guñi' ba, rahbi ra' ba:
—Ayi cheezah ru tu guluu'yi tu xchi'dxyi Jesucristu, nee ayiru za guze'ta tu lah Ñi'h.
19 Chi'chi guñi' Pehdru cun Jwahn, rahbi ra' ba loh ra' bixohza chi:
—Gulguiñi' loh nu chyu xchi'dxyi mahzi gaca'dxiahga nu; ¿ta xchi'dxyi tu, o xchi'dxyi
Dxiohs?,
20 tin la'hnu ayi chyu gucwe'za guiñi' nin bidia'ha nu cun nin bihn dxiahga nu.
21 Ya bwa'ha si bixohza ra' chi ayi bidxeela ra' ba xa ñuhnnee ru ra' ba la'h Pehdru cun
Jwahn, chi'chi guñi'chihpa ra' ba ayiru cheezah guluu'yi ra' Jwahn cun Pehdru xchi'dxyi
Jesucristu la'h ra' bwiinn, chi'chi bata'h ra' bixohza chi la'h ra' ba laasii cañi' ra' bwiinn
bwi'hnn ra' ba tuhbi dzi'n za'ca. Ziahan ra' bwiinn cañi' chuhla naa Dxiohs laasii pur
nin guhca ri'chi.
22 Ya ndxi'hw nin biaca pur xquel milahgru Dxiohs nuu ba chywa'h yihza.

Gudihdxyi-gunaaba ra' xpwiinn Jesucristu gacanee Ñi'h la'h ra' ba

23 Yaque gula'h Pehdru cun Jwahn cun neezaa bwiinn nin biaca ñaa' ñi'h, gwaguia'ha
ra' ba cuun lasaa' ra' ba nin naa xpwiinn Jesucristu, ri'chi bwii'yidxyi'dxyi ra' ba garaa
nin guñi' ra' guxchiisi xteenn ra' bixohza cun nin naa ra' bwiinn guhla loh ra' ba.
24 Chin bihn ra' xpwiinn Jesucristu dxyi'dxyi ra' chi, chi'chi tuhsi junta cun tuhsi
lligaaba bwi'hnn ra' ba tin gudihdxyi-gunaaba ra' ba loh Dxiohs, rahbi ra' ba:
—Xtaada Dxiohs nu nin bwi'hnncha'yi llaa'ndxibaa' cun guidxyiyuh, cun ñi'hsado'
nee cun nin rii nabahan loh ra'n,
25 Yu'bilu'h bwi'hnn lu'h bazo'badxiahga guehtu Davihd xchi'dxyi Spíritu Saantu
ni'chin nin baca'h ba xchi'dxyi lu'h rii':
¿Xinaa riuu' duxa ra' bwiinn guidxyiyuh guelrzaa' xcweenta nin ayi naa siguhra guunn
ra' ba gahn guunn ra' ba?
26 Nee badxa'galasaa' ra' rrehyi ra' loh guidxyiyuh cun guxchiisi xteenn ra' guihdxyi tin
guzia'tee ra' ba xtsi'n Lu'h tin ayiru za dxihn ra' ba xchi'dxyi Jesucristu.
27 'La'dxyi'dxyi rii' guzohba, laasii loh guihdxyi rii' la'h Herodes cun Ponciu Pilahtu
cun neezaa bwiinn Israel cun bwiinn ziitu nin ayi naa bwiinn Israel la'h ra' ba
badxa'galasaa' rii', tin bidxyi'chinee ra' ba Llii'n lu'h nin naa Crixtu nin guxe'hla lu'h.
28 Ni'chin nnah babwi'hnn ra' ba dzi'ndxaaba ziga nin galoh guñi' lu'h gaca.
29 Yannah, bwa'ha Daada Dxiohs cuun ra' cohsadxaaba nin cañi' ra' ba gusa'cazii ra'
ba la'h nu, per bwi'hnn cumpahñu la'h nu, tin gacanadxipalaa'dzi nu tin ayi guidxyihbi
nu gachiñi' nu xchi'dxyi lu'h.
30 Da'nee xquel rnabwa' lu'h la'h nu tin gasiaca nu bwiinn ra' tin guidi'hnn za'ca nu
dzi'n roo ra', milahgru ra' cun xquelrnabwa' Llii'n saantu lu'h nin laa Jesucristu.

31 Chin guluhlla gunaaba ra' ba gacanee Dxiohs la'h ra' ba, guzo'baloh cañi'bi ra' yuu' hasta rii ra' ba, cayahca ziga tuhbi lluh. Chi'chi badzihn Spíritu Saantu xteenn Dxiohs tin guyuu'chihpa ru Ñi'h lasto' ra' ba tin ayiru bidxyihbi ra' ba guñi' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs.

Gudxi'zi ra' ba xixteenn ra' ba loh lasaa' ra' ba

32 Garaa ra' nin lu'h gwachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs, tuhsi lligaaba bwi'hnn ra' ba. Ayiru nin tuhbi ra' ba nin ñuhnn ñinabwa' xixteenn ra' ñi'h. Mas bacha'ga lasaa' ra' ba xixteenn ra' ba ya nin xchi'hnn si ra' ba xca'ha ra' ba.

33 Guhcanee Dxiohs la'h ra' pooxtla tin baluu'yi ra' ba guchiipa'hcaa babahn Jesucristu loh guelguhchi nee neezaa cayahcanee duxa Dxiohs la'h garaa ra' xpwiinn Ñi'h.

34 Nin tuhbi ra' ba ayi bia'dxyi xixteenn ra' ñi'h laasii nin gohpaa loh yuh batoo' ra' ban, chi'chi gwanee ra' ba mweeyi,

35 tin badi'hi ra' ba mweeyi chi la'h ra' pooxtla, ya pooxtla ra' gudxi'zi mweeyi chi loh garaa ra' nin lu'h xchi'hnnan.

36 Ya guyuu' tuhbi ndxi'hw nin laa Joseh, lahdxyi ba naa Chipre, nin rii loh ñihsado'. Naa ba lasaa' ra' xjwamiyi Levita, ya pooxtla ra' gule'helah la'h ba Bernabeh nin zee loh xchi'dxyi ra' ba bwiinn nin rbahchidxyiisto' lasaa' ra'ñi'h.

37 Ya la'h Bernabeh batoo' ba tuhbi taa'ha loh xuh ba, chi'chi badi'hi ba mweeyi nin guca'ha ba la'h ra' pooxtla.

5

Ananías cun che'hla ba guyuu' xtuhlda ra' ba

1 Per neezaa guyuu' tuhbi ndxi'hw nin laa Ananías. Che'hla ba biria'lah Safihra, ya batoo' ra' ba tuhbi taa'ha loh yuh.

2 Ananías rii' bia'hanee ba nuhn mweeyi, ya snuhnan badi'hi ba la'h ra' pooxtla laasii xigaaba garoopa ra' ba guhca ni'chi, ya lwehgu guhcabwa' pooxtla garoolda si mweeyi yuh chi ni'chi,

3 chi'chi rahbi Pehdru loh ba:

—Ananías, ¿xi naa bazo'badxiahga lu'h xchi'dxyi Satanahs nin rnabwa' loh ra' bwiinndxaaba? Ayi Dxiohs si dxi'h guclaa'dzi lu'h gusagui'hi lu'h sino que nee Spíritu Saantu xteenn Dxiohs, laasii bia'hannee lu'h garoolda mweeyi nin batoo' lu'h loh yuh.

4 Chin gue'du cayuhnn lu'h lligaaba gutoo' lu'h yuh chi ¿tayi xteenn dxi'h lu'hn?, neezaa chin guca'ha lu'h mweeyi nin gudoo' loh yuh chi, ¿tayi xteenn dxi'h lu'hn? ¿Xi naa chi'h bwi'hnn lu'h lligaaba la'n lasto' lu'h guñi' lu'h dxyi'dxyi xihn chi loh Dxiohs ayi loh dxi'h tuhbi ndxi'hw?

5 Chin guya'loh bihn Ananías dxyi'dxyi ra' nin guñi' Pehdru, biaaba ba loh yuh guhchi ba. Ya garaa bwiinn nin bihn dxyi'dxyi ra' chi bidxyihbi duxa ra' ba.

6 Lwehgu gwabiiga nuhn bi'nxtuhbi batu'bi ra' bi la'h Ananías lahdxi, chi'chi bagaca'tsi ra' bi la'h Ananías.

7 Pwehda guhca la chohnna hohra guhchi Ananías chin badzihn che'hla ba nin laa Safihra, nin ayi gaann ba xi guzahca che'hla ba.

8 Chi'chi rahbi Pehdru loh Safihra:

—Guñi', ¿ta batoo' tu xuh tu ziga prehsiu nin gunah tu gurihin?

—Uhn, ziga prehsiu nin gurihin batoo' nun —rahbi Safihra loh Pehdru.

9 Chi'chi rahbi Pehdru loh Safihra:

—¿Xi naa bwi'hnn tu lligaaba ñusagui'hi tu Spíritu Saantu xteenn Dxiohs? Rwaa' lee' la'h ra' nin bagaca'tsi la'h che'hla lu'h zie' ra'. Nnah neezaa yi'h chegaca'tsi ra' bi.

10 Lwehgu biaaba Safihra loh yuh guhchi za ba. Ya chin badzihn ra' bi'nxtuhbi ra' chi stuhbi bwa'ha ra' bi guhchi Safihra, chi'chi lwehgu gahca bagaca'tsi ra' bi la'h ba cwee' hasta biga'tsi che'hla ba.

11 Ya garaa xpwiinn Jesucristu bidxyihbi duxa ra' ba, cun neezaa bwiinn ra' nin lu'h
bihn cohsa ra' rii' bidxyihbi za ra' ba.

Bwi'hnn ra' pooxtla ziahan ra' dzi'n roo' cun milahgru ra'

12 Ziahan ra' dzi'n roo' cun milahgru ra' bwi'hnn ra' pooxtla nezloh ra' bwiinn
guihdxyi. Ya badxa'galasaa' ra' xpwiinn Jesucristu la'n curdohra xteenn Salomohn, per
tuhsi naa xigaaba ra' ba.
13 Guyuu' ziahan bwiinn nin adxi bacha'ga loh ra' xpwiinn Jesucristu laasii bidxyihbi
ra' ba gucha'ga ra' ba la'h ra' ba. Ya bwiinn guihdxyi ra' chi guñi' za'ca duxa ra' ba la'h
xpwiinn Jesucristu.
14 Nee la'n dxyih gahca ra' chi gudahla duxa ra' bwiinn nin riachiisto' ñi'h xchi'dxyi
Jesucristu, ndxi'hw gunna'h.
15 Ya hasta gule'he ra' ba bwiinn nin rahcallu'hu ra' loh neziuh, tin chin tiidxi Pehdru
gahxu hasta na' ra' bwiinn nin rahcallu'hu chi mas xpacaala Pehdru tiidxi yihca ra' ba,
tin dxiaca ra' ba.
16 Ziahan bwiinn ra' nin ze' stuhbi guihdxyi badzihn ra' ba guihdxyi Jerusalehn,
ze'nee ra' ba bwiinn ra' nin cayahca llu'hu cun bwiinn ra' nin nuu bwiinndxaaba
la'n lasto' ñi'h, ya cun xquelrnabwa' Jesucristu basiaca ra' pooxtla la'h ra' bwiinn nin
rahcallu'hu babwe'heza ra' ba bwiinndxaaba la'n lasto' ra' bwiinn ra' chi.

Bati'dxiloh ra' pooxtla trabahjw

17 Chi'chi bidxyi'chi bixohza nin rnabwa' cun lasaa' ba nin laa Saduseu ra', laasii
cayantsii'hi bwiinn guihdxyi la'h pooxtla ra' chi pur nin cagasiaca ra' ba bwiinn ra' nin
rahcallu'hu.
18 Ni'chin guna'zu ra' ba pooxtla ra' tin basie'w ra' ba la'h ra' ba la'n lahtsi dxi'ba,
19 per gue'la chi gahca gwah tuhbi aanjla Dxiohs rwaa' lahtsi dxi'ba chi tin babwe'he
ba la'h ra' pooxtla la'n lahtsi dxi'ba chi, chi'chi rahbi aanjla chi loh ra' ba:
20 —Gulcheh guido' roo' tin ri'chi gulguiñi' loh ra' bwiinn xa gaca guibahannee ra' ba
Dxiohs par tu'pazi.
21 Chin bihn ra' ba xchi'dxyi aanjla chi, chin barah gue'la rsiiyido' guyuu'nehza ra'
ba zee ra' ba la'n guido' roo' tin ri'chi baluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn.
Ya bixohza ninlu'h rnabwa' cun bwiinn guhla ra' badxa'ga lasaa' ra' ba cun guxchiisi
xteenn guido', neezaa garaa ra' guxchiisi xteenn ra' bwiinn Israel. Chi'chi gunabwa' ra'
ba zeeca'ha ra' guixa'ga la'h ra' pooxtla ninlu'h ñie'w la'n lahtsi dxi'ba.
22 Chin badzihn ra' guixa'ga rwaa' lahtsi dxi'ba, bwa'ha ra' ba la'n lahtsi dxi'ba chi,
ayila chyu nuu la'n lahtsi dxi'ba chi, chi'chi gubia'garii ra' ba baganee ra' ba dxyi'dxyi
loh ra' guxchiisi nin rnabwa', rahbi ra' ba:
23 —Chin badzihn nu rwaa' lahtsi dxi'ba la'n ñe'wdzi'tsi gahca neezaa suldahdu ra'
nin riiyahpaa rwaa' lahtsi dxi'ba chi la'h ra' ba rii gahca ra'za, chi'chi baxaala nu rwaa'
chi per ayi chyu nuula la'n chi.
24 Chin bihn bixohza nin rnabwa' cun capitahn nin lu'h rnabwa' la'h ra' guixa'ga
xteenn guido' roo', neezaa ra' bixohza, bwi'hnn chiohpa sto' ra' ba, rahbi loh lasaa' ra'
ba:
—¿Xi ni'ca guhca? ¿Xa ni'ca gaca nnah? —rahbi ra' ba.
25 Chi'chi badzihn tuhbi ndxi'hw, rahbi ba loh ra' ba:
—Ndxi'hw ra' nin basie'w tu la'n lahtsi dxi'ba, la'ra'ba rii la'n guido' roo', cagaluu'yi
ra' ba bwiinn —rahbi ndxi'hw chi.
26 Chi'chi zeenee capitahn nin rnabwa' la'h ra' guixa'ga xteenn guido' roo' tin
bagalli'hi ra' ba pooxtla ra' chi, per ayi basa'cazii ra' ba pooxtla ra' chi laasii rdxyihbi
ra' ba ñuca'h ra' bwiinn dxiah yihca ra' ba.
27 Chin badzihnnee ra' ba pooxtla ra' chi, guhdzi ra' ba cwiih ra' ba nezloh ra' guxchiisi
xteenn Israel, chi'chi guñi' bixohza nin rnabwa',

28 rahbi ba loh ra' pooxtla:
—¿Tayi ba banabwa'dxi'h nu la'htu tin ayiru guiñi' tu xchi'dxyi Jesucristu? ¿Xixnaa chi'h nnah zeezahtii' tu cagaluu'yi tun la'h ra' bwiinn guihdxyi Jerusalehn laasii la'htu xclaa'dzi tu guca'chiah tu la'hnu bachidxiinn nu Jesucristu?
29 Chi'chi rahbi Pehdru cun pooxtla ra' loh ra' ba:
—Nnah nahpaa gazo'badxiahga nu xchi'dxyi Dxiohs xlawaa'ha gazo'badxiahga nu xchi'dxyi ra' tu.
30 La'htu gudxiinn tu Jesucristu laasii baca'h tu Ñi'h loh cruhzi. Ya Xchiohs xtatita roo nu'h bata'h la'h Ñi'h loh ra' bwiinnguuchi.
31 Nnah la'h Ñi'h bazuh xlahdu derehchu Xtaada Dxiohs Ñi'h nin rnabwa' llaa'ndxibaa' tin guca'ha Ñi'h guelrnabwa' laasii guinabwa'za Ñi'h nee cun neezaa xclaa'dzi Ñi'h guibia'caa xtuhlda garaa ra' bwiinn Israel cun xclaa'dziza Ñi'h gusagu'dzi lasto' ra' ba.
32 Bidia'haloh nu xi bwi'hnn Dxiohs, ni'chin zeezah cagaluu'yi nu xchi'dxyi Jesucristu, nee Spíritu Saantu xteenn Dxiohs cagaluu'yi la'hnu guchiipa'caa xcweenta dxyi'dxyi ra' nin raluu'yi nu cun neezaa cohsa nin bidia'haloh nu, nee bwiinn nin gaguu'dzisto' ra'ñi'h zudi'hi Dxiohs Spíritu Saantu la'h ra' garaa bwiinn nin guzo'badxiahga xchi'dxyi Ñi'h.
33 Chin bihn ra' guxchiisi dxyi'dxyi ra' chi, bidxyi'chi duxa ra' ba laasii badi'hi ra' ba cweenta duhlda roo nahpaa ra' ba, ya xclaa'dzi ra' ba ñidxiinn ra' ba pooxtla ra'.
34 Chi'chi gwasu'nchii tuhbi ndxi'hw nin laa Gamaliel nin lu'h naa tuhbi fariseu nin ruluu'yi lehyi xteenn Moisehs, ya ziahan bwiinn ruca'dxiahga xchi'dxyi ba. Chi'chi gunabwa' Gamaliel baria'h ra' pooxtla la'n yuu' chi tuhbi carrih.
35 Chi'chi rahbi Gamaliel loh ra' bixohza cun bwiinn ra' nin rii ri'chi:
—Yu'bitu bwiinn Israel ra', gulgui'hnn za'ca lligaaba xa ni'ca xclaa'dzi tu guunnee tu ndxi'hw ra' rii'.
36 Gulgaza'sto' tu nagahdxi gaca xchih guyuu' tuhbi ndxi'hw nin laa Teudas, rahbi ba rnabwa' duxa ba, gwana'hla za tahpa gaywa'h bwiinn la'hba, nee guhchi si ba nezii nee zi'chi bidi'chii garaa ra' xpwiinn ba ya ayiru xi bwi'hnn ra' xpwiinn ba.
37 Ya la'n yihza nin guyuu' seensu, biria'hza Judas nin ze' Galilea. Ya ziahan za bwiinn nin gwana'hla la'hba, nee guhchiza ba ya zi'chi gahca nezii nee zi'chi za bidi'chi za xpwiinn ba.
38 Nnah rñi'n gulguiria'hcaa, gulgasaa'n ndxi'hw ra' rii', laasii sidelaa xcweenta si ra' ba rñi' ra' ba zahca ñichilohon,
39 per sidelaa xtsi'n Dxiohsan cayuhnn ra' ba, adxi guunn tu gahn gucwe'za tu xtsi'n Dxiohs ni'chin rñi'n gulgui'hnn lligaaba tin ayi guidxi'hyi nu'h xa guidxyihldxinee nu'h yu'bi Dxiohs nin rnabwa' llaa'ndxibaa'.
40 Ya garaa ra' ba gwasaa ra' ba dxyi'dxyi ra' nin guñi' Gamaliel, ni'chin mejor gudihdxyi si ra' ba la'h ra' pooxtla gunaaba ra' ba guca'yahga ra' pooxtla neezaa gunabwa' ra' ba ayiru cheezah guiñi' ra' pooxtla xchi'dxyi Jesucristu, chi'chi bata'h ra' ba la'h ra' pooxtla.
41 Ya seguihdu gula'h ra' ba loh ra' guxchiisi neezaa riahxi duxa ra' ba laasii bwi'hnn lasahca Dxiohs la'h ra' ba pur nin bati'dxiloh ra' ba trabahjw xcweenta Jesucristu.
42 Ya guillii-guillii xchi'dxyi chi'hsi Jesucristu baluu'yi ra' ba la'n guido' roo' neezaa rwaa' yihdzi ra' bwiinn bagaluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs cun rahbiza ra' ba loh ra' bwiinn:
—Jesuhs naa Crixtu nin cabweeza tu.

6

Gulii ra' ba ndxi'hw ra' nin gudi'hi guehta gahw ra' xpwiinn Jesucristu

1 La'n dxyih chi gahca, ziahan roo duxa la naa ra' xpwiinn Jesucristu. Ya bwiinn ra' nin rñi' dxyi'dxyi griehgu cadxyi'chi ra' ba laasii mahzi xca'ha ra' ru viuhda ra' nin rñi' dxyi'dxyi hebreu xi gahw ra' ba chin rga'zin, ya la'h ra' ba ayi rca'ha za'ca ra' ba xi gahw ra' ba chin rga'zin garaa dxyih.
2 Chi'chi guca'ha gadzi'h bichiohpa ra' pooxtla batiaa'ha ra' ba garaa xpwiinn Jesucristu, ya chi'chi rahbi ra' pooxtla loh ra' xpwiinn Jesucristu:
—Ayi naa xnehza gasaa'n nu guel ruluu'yi xchi'dxyi Dxiohs laasii ayi xchiempa nu chi'zi nu xi gahw ra' bwiinn loh mweella.
3 Ni'chin nnah nahpaa cwii tu loh lasaa' tu gahdzi ndxi'hw nin lu'h naann tu naa bwiinn za'ca nin nuu Spíritu Saantu xteenn Dxiohs la'n lasto' ra' ñi'h ya ndxi'hw ra' chi chi'zi xi gahw ra' bwiinn.
4 Ya la'hnu choozah nu cwidxi-guinaaba nu loh Dxiohs, nee choozah nu galuu'yi nu xchi'dxyi Ñi'h la'h ra' bwiinn.
5 Ya garaatii' bwiinn ra' chi biuu'sto' ra' ba dxyi'dxyi ra' chi, chi'chi gulii ra' ba tuhbi ndxi'hw nin laa Esteban ndxi'hw rii' riachii duxa sto' ba xchi'dxyi Dxiohs nee nuu chihpa za Spíritu Saantu sto' ba. Neezaa Felipe, Prócoro, Nicanor, Timohn, Parmenahs, cun neezaa Nicolahs. Ndxi'hw rii' bwiinn Antioquía ba nee naa za ba tuhbi proselite naa ba tuhbi bwiinn nin ayi naa bwiinn Israel per guzo'baloh bazo'badxiahga ba xlehyi guehtu Moisehs antes nin nagahdxi dxihn ba xchi'dxyi Jesucristu.
6 Ya lwehgu gwanee ra' xpwiinn Crixtu gagahdzi ndxi'hw ra' chi loh ra' pooxtla tin gudihdxyi-gunaaba ra' pooxtla loh Dxiohs xcweenta ndxi'hw ra' chi neezaa badzii'ba naa ra' ba yihca ra' ndxi'hw ra' chi ziga tuhbi sehn la'ra'ba guyu'tii loh xtsi'n ra' ba.
7 Bidi'chi duxa xchi'dxyi Dxiohs. Ziahan bwiinn guihdxyi Jerusalehn bazo'badxiahga xcweenta ziga rnabwa' xchi'dxyi Dxiohs cun neezaa ziahan bixohza.

Guna'zu ra' ba Esteban zenee ra' ba loh ra' bixohza nin rnabwa'

8 Gwachii duxa sto' Esteban xchi'dxyi Dxiohs, ni'chin badi'hi Spíritu Saantu jweersi roo' la'h ba cun lligaaba nasiin tin bwi'hnn ba dzi'n roo' ra', milahgru ra' nezloh ra' bwiinn.
9 Ya bwiinn guido' ra' nin laa libertidos cun bwiinn Cirene, bwiinn Alejandria, bwiinn Cilicia, nee neezaa bwiinn Asia guzo'baloh ra' ba cadxihldxinee dxyi'dxyi ra' ba la'h Esteban.
10 Ndxi'hw ra' rii' ayi guhca ñusia'garii ra' ba dxyi'dxyi loh Esteban laasii cayahcanee Spíritu Saantu xteenn Dxiohs la'h ba.
11 Chi'chi badi'hi ra' ba mweeyi la'h snuhn ra' ndxi'hw nin ayi naa xpwiinn Jesuhs tin bachi'hyi ra' ba la'h ra' ndxi'hw ra' chi guiñi' ba loh ra' bwiinn:
—Bihn dxiahga nu cañi'yah Esteban la'h guehtu Moisehs cun Dxiohs.
12 Squii' bachi'hyi ra' ndxi'hw ra' chi la'h gaduhbi guihdxyi bwiinn cun neezaa mwehsu nin ruluu'yi lehyi cun neezaa bwiinn guhla ra' tin guna'zu ra' ba Esteban. Ya chi'chi gwanee ra' ba la'h ba loh ra' guxchiisi xteenn Israel.
13 Ya gudxi'hyi ra' ba spaaldaa ndxi'hw nin guñi' dxyi'dxyi xihn, rahbi ra' ni'chi:
—Uhn, guchii rñi'yah Esteban lehyi xteenn guehtu Moisehs cun neezaa xquido' roo' saanta rii',
14 neezaa bihndxiahga nu guñi' Esteban: "Jesuhs nin ze' Nazaret gutsihyi guido' roo', zucha'hza ba lehyi nin lu'h bani'hi guehtu Moisehs la'hnu."
15 Chi'chi bwa'ha ra' nin rnabwa' cun bwiinn ra' loh Esteban, bwa'ha ra' ba ruhnn loh ba ziga ruhnn loh tuhbi xaanjla Dxiohs.

7

Dxyi'dxyi nin baluu'yi Esteban la'h ra' bixohza

1 Chi'chi gunaaba dxyi'dxyi bixohza nin lu'h rnabwa', rahbi ba loh Esteban:

—¿Ta guchii zi'chi guñi' lu'h?

2 Chi'chi rahbi Esteban loh ra' ba:

—Gulgahca'dxiahga dxyi'dxyi nin guiñi'n loh tu daada, bwihtsi lasaa' ra'n; Xchiohs nu'h nin lasahca duxa nin rnabwa', baluu'yi la'h guehtu xtatita Abrahn nu'h chin guyuu' ba lahdxyi ra' bwiinn Mesapotamia chin nagahdxi chuu ba la'n guihdxyi Harahn.

3 Chi'chi rahbi Dxiohs loh guehtu Abrahn: "Biria'h lahdxyi lu'h basaa'n garaa ra' lasaa' lu'h tin gwah hasta chi'h zi guluu'yi'hn yi'h."

4 Chi'chi biria'h guehtu Abrahn lahdxyi bwiinn Caldea, tin gwah chuu ba loh guihdxyi Harahn. Ya chin guhchi xtaada ba, bie'ganee Dxiohs la'h guehtu Abrahn loh yuh hasta rii guihdxyi rii' hasta dxuu nu'h nnah —rahbi Esteban loh ra' ba—.

5 Ayi gunnah Dxiohs ñusaa'nlaa'dzi Ñi'h nin tahyi loh yuh hasta guzuh tuhbi ñaa' guehtu Abrahn tin lu'h rahbi Dxiohs yuh chi zudi'hi Ñi'hn la'h ra' llahga guehtu Abrahn. Nee la'h guehtu Abrahn ayi llii'n ba chieempa chi.

6 Rahbiza Dxiohs loh guehtu Abrahn: "Llii'n ra' lu'h llahga ra' lu'h zibwih ra' bi zigazi bwiinnziitu, lahdxyi bwiinn gaca ra' bi mooza, ri'chi zusa'cazii bwiinn la'h ra' bi zigachi'h tahpa gaywa'h yihza."

7 Neezaa rahbi Dxiohs: "Zu'nnahn caxchihgu la'h ra' bwiinn nin gusa'cazii la'h ra' bi, per na'h gabwe'hehn llahga ra' lu'h ri'chi tin guzu'nllihbi ra' bi loon loh guihdxyi rii'" —rahbi Dxiohs.

Chi'chi rahbi Esteban loh garaa bwiinn nin rii ri'chi:

8 —Zi'chi bia'hannee dxyi'dxyi Dxiohs la'h guehtu Abrahn gunabwa' Dxiohs guchiuu'ga Abrahn la'h gahca ba hasta naa ba ndxi'hw tin chuu ba bwa', ni'chi naa tuhbi sehn xteenn dxyi'dxyi nin bia'hannee dxyii'dxyi Dxiohs la'h Abrahn. Ya seguihdu guyuu' tuhbi llii'n guehtu Abrahn nin biria'hlah guehtu Isaac, ya chin guyuu' bi xuhnnaa dxyih, guluu' za guehtu Abrahn la'h bi bwa' ziga tuhbi sehnza. Zi'chi gahca za bwi'hnnee Isaac llii'n ba nin biria'hlah Jacob. Zi'chi gahca za bwi'hnnee guehtu Jacob la'h ra' llii'n ba nin guhca ra' xpwiinn guldoo' bwiinn Israel —rahbi Esteban—.

9 Loh ra' llii'n Jacob nin guhca xpwiinn guldoo' nu'h cadxyih roo', biria'h tuhbi bwihtsi ra' ba nin biria'hlah Joseh, ya guzahca llahn sto' ra' ba la'h Joseh tin batoo' ra' ba Joseh la'h tuhbi bwiinn nin gwanee la'hbi guihdxyi Egiptu, per Dxiohs bwi'hnn cumpahñu la'h Joseh.

10 Chin bati'dxiloh ba trabahjw duxa badi'hi Ñi'h guelnasiinn la'h ba, ya cun guelnasiinn nin badi'hi Dxiohs la'h Joseh biu'sto' rrehyi Faraohn guhca Joseh gobernadohr xteenn guihdxyi Egiptu, neezaa gunabwa' Joseh garaatii' xixteenn rrehyi chi.

11 Ya badzihn tuhbi gubihn, garaa ra' la'n guidxyi nin rnabwa' Egiptu, neezaa la'n guihdxyi ra' nin rnabwa' Canaan, ya guehtu xtaada guldoo' ra' nu'h trabahjw duxa batii'dxi ra' ban loh guelrchia'han ayi guyuu'tii' xi ñahw ra' ba,

12 per chin gudii'dxidxiahga guehtu Jacob nuu xi gahw ra' ba la'n guihdxyi Egiptu chi'chi guxe'hla ba llii'n ba tin gwaca'ha ra' bi xi gudahw ra' ba tuhbi bweelta hasta guihdxyi Egiptu.

13 Ya chin baroopa bweelta riah ra' bi, chi'chi rahbi Joseh loh ra' bi: "Bwi'tsihn la'h tu", chi'chiyi guhcabwa'za Faraohn cuun nin naa ra' bwihtsi Joseh.

14 Chi'chi guxe'hla Joseh dxyi'dxyi tin gwah guehtu Jacob xtaada Joseh guihdxyi Egiptu, ya garaa ra' ba naa ziga setenta y cinco ra' ba.

15 Zi'chi guhca tin gwah guehtu Jacob guihdxyi Egiptu, ya ri'chi guhchi guehtu Jacobo cun guehtu xtaada guldoo' ra' nu'h.

16 Ya seguihdu gwanee ra' ba xtsihta ra' ba loh yuh Siquehn tin baca'tsi ra' ban la'n ba' nin nuu loh yuh ra' hasta guzi' guehtu xpaah Abrahn nu'h, loh ra' llii'n Hamohr la'n guihdxyi Siquehn.

17 Ya chin badzihn gahxu dxyih, ziga bia'hannee dxyi'dxyi Dxiohs la'h guehtu xpaah
Abrahn nu'h, chi'chi gudahla duxa ra' xpwiinn Israel la'n guihdxyi Egiptu.
18 Chi'chi guyuu' tuhbi rrehyi Egiptu nin ayi biu'nbwa' la'h guehtu Joseh.
19 Rehyi chi basagui'hi ba la'h ra' guehtu xtaada guldoo' ra' nu'h neezaa trabahjw duxa
batii'dxi rrehyi chi la'h ra' ba. Gunabwa' rrehyi chi basaa'n ra' ba guhchi ra' bweezun
nin naa ndxi'hwun ra' tin ayi ñidahla ra' ndxi'hw guclaa'dzi rrehyi chi.
20 La'n yihza ra' chi guulaa guehtu Moisehs, ya biuu' duxa sto' Dxiohs la'h ba laasii
guhca ba tuhbi bado' chuhla ya chin guhca ba badoo' guyuu'la'n ba chohnna bwe'hw
rwaa' yihdzi xtaada ba.
21 Rahbi za Esteban:
—Ya la'h ra' xcuzahn guehtu Moisehs ñadxeela loh ra' suldahdu Faraohn ni'chin mejor
basaa'n ra' ba la'h xbadoo' ra' ba per lwehgu la'h gahca llii'ndxa'pa Faraohn bachioo'
la'h guehtu Moisehs zigazi llii'n bi,
22 ya basi'dxi Moisehs garaa nin naann ra' bwiinn Egiptu, nee guhca ba tuhbi bwiinn
nin guñi' dxyi'dxyi za'ca cun bwi'hnn za ba dzi'n za'ca.
23 Chin guyuu' guehtu Moisehs chywa'h yihza bwi'hnn ba lligaaba cuun ra' lasaa' ba
nin naa ra' bwiinn Israel.
24 Ya chin badzihn Moisehs hasta nuu ra' lasaa' ba bwa'ha ba cagasa'cazii tuhbi
bwiinn Egiptu la'h tuhbi bwiinn lasaa' ba. Lwehgu gudxiinn ba bwiinn Egiptu chi.
25 Bwi'hnn ba lligaaba pwehda zahcabwa' lasaa' ba nin naa ra' bwiinn Israel cayah-
canee Dxiohs la'h Moisehs tin guta'h ba la'h ra' lasaa' ba loh ra' bwiinn Egiptu per ayi
bwi'hnn cweenta ra' ba.
26 Chin barah gue'la, bwa'ha Moisehs riidxihldxi chiohpa bwiinn Israel, chi'chi rahbi
guehtu Moisehs loh ra' ba: "Bwihtsi tu, ¿xi naa riidxihldxi tu? Ayi ru childxinee lasaa'
ru tu", rahbi guehtu Moisehs loh ra' ba.
27 Chi'chi gwabiiga tuhbi nin mahzi cayuhnn ñalaa'dzi baca'naa la'h Moisehs, chi'chi
rahbi ba loh Moisehs: "¿Chyu bani'hi guelrnabwa' yi'h tin dxie'ganabwa' lu'h la'hnu?
28 ¿Ta rclaa'dzi lu'h gadxiinn lu'h na'h ziga gudxiinn lu'h bwiinn Egiptu nna'yi?"
29 Chin bihn Moisehs dxyi'dxyi ra' chi, ballu'n ba gwah ba hasta guihdxyi Madiahn
ri'chi guyuu' zi'ca ba, ri'chi gahca za bachinaa ba guyuu' chiohpa llii'nga'n ba —rahbi
Esteban loh ra' nin riica'dxiahga dxyi'dxyi ra' rii'.
30 Rahbi za Esteban:
—Chin gudii'dxi chywa'ha yihza, loh dahan desiertu gahxu cwee' dahan nin laa Sinaí,
ri'chi bwa'ha ba tuhbi bwehla la'n nuhn yaguihchi, ya la'n bwehla chi baluu'yiloh tuhbi
aanjla Dxiohs loh Moisehs,
31 ya badxyigaa' duxa loh Moisehs chin bwa'ha ba cohsa roo' chi, chi'chi gwabiiga
Moisehs tin guclaa'dzi ba ñwa'haza'ca ba la'n yaguihchii bwehla chi, chi'chi bihn ba
guñi' Dxiohs, rahbi Ñi'h loh Moisehs:
32 "Na'h naan Xchiohs ra' guehtu xtaada guldoo' lu'h: Xtaada Abrahn, Xchiohs Isaac,
Xchiohs Jacob." Ya guza'loh bidxyihbi duxa Moisehs ya ayi gwabiiga ba ñwa'ha ba loh
bwehla nin cayahca la'n yaguihchi chi.
33 Chi'chi rahbi Dxiohs loh Moisehs: "Gule'he tahba lu'h tin loh yuh nin zuu lu'h yuh
santun,
34 tin Na'h caywa'haloon xa nuugasa'cazii ra' bwiinn Egiptu xpwiinn ra'n. Bi-
hna'hn rñi' ra' ba, ni'chin bie'tahn llaa'ndxibaa' tin gulta'h ra'n ba. Gudaa' nnah tin
guixe'hla'hn yi'h chee lu'h Egiptu."
35 Rahbiza Esteban:
—Nicala guñi'tohnta ra' bwiinn Israel loh Moisehs, rahbi ra' ba: "¿Chyu bani'hi
guelrnabwa' yi'h tin dxie'ganabwa' lu'h la'hnu o guunn lu'h guelguxchisi la'h nu?"
Nicala zi'chi guñi' ra' ba, per Dxiohs badi'hi guelrnabwa' la'h Moisehs pur aanjla nin
baluu'yiloh la'n yaguihchii bwehla chi,

36 ya Moisehs babwe'he la'h ra' guehtu xtaada guldoo' ra' nu'h Egiptu, neezaa bwi'hnn
Moisehs milahgru ra' cun dzi'n roo' ra' loh nasiohn Egiptu cun rwaa' ñihsado' xñaa,
neezaa loh dahan desiertu bwi'hnn ba milahgru ra' loh chwa'ha yihza yaque baria'h
ra' ba Egiptu.
37 La'h gahca guehtu Moisehs guñi' ba loh ra' bwiinn Israel: "Dxiohs zibwii Ñi'h tuhbi
ndxi'hw loh ra' llahga tu tin gaca ba ziga na'h, nee ziñi'za ba xchi'dxyi Dxiohs ni'chin
nahpaa guzo'badxiahga tu xchi'dxyi ba."
38 La'h gahca guehtu Moisehs guyuu' lahdaa ra' bwiinn loh dahan desiertu ya ri'chi
gahca gucah ba dahan nin laa Sinaí tin guñi'nee ba aanjla nin guñi' loh ba loh dahan
Sinaí chi, ya loh Moisehs guñi' Dxiohs dxyi'dxyi za'ca ra' rii' tin basia'hannee za ban
la'h nu'h —rahbi Esteban loh ra' garaatii' nin riigaca'dxiahga xchi'dxyi ba.
39 Rahbiza Esteban:
—Per guehtu xtaada guldoo' ra' nu'h ayi bazo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi guehtu
Moisehs ya guclaa'dzi ra' ba ñibia'garii ra' ba lahdxyi bwiinn Egiptu,
40 ni'chin nin rahbi ra' ba loh guehtu Aarohn chin guhcata'h guehtu Moisehs loh
dahan Sinaí: "Xcaa'dzi nu guunncha'yi lu'h xchiohsa ra' nu'h nin ñiidxiuu delaanta loh
nu'h tin la'h Moisehs nin babwe'he la'h nu'h guidxyi Egiptu, ayi chyu gaann cuun ba."
41 Ya seguihdu bwi'hnncha'yi ra' ba tuhbi bicerru gulaala ya gudxiinn ra' ba guidxa'h
tin badi'hi ra' ba llarihn guidxa'h chi ziga guhn loh nin bwi'hnncha'yi ra' ba ni'chin
biuu'lehgra sto' ra' ba.
42 Ya cun biria'caa Dxiohs loh ra' ba, basaa'n Dxiohs bazu'nllihbi ra' ba guunn ra'
ba dxih lla'ndxibaa'. Squii' caa loh dxihtsi nin baca'h ra' guehtu daada ra' nin guñi'
xchi'dxyi Dxiohs caadxyih:
La'htu bwiinn Israel, ¿ta gudxiinn tu guidxa'h tin loon bani'hi tu llarihn guidxa'h chi
ziga guunn loh chwa'ha yihza nin guca'nzaa tu loh dahan desiertu? —rahbi
Dxiohs—.
43 Ganaalla cohsa radiitsi bwi'hnn tu guca'nzanee tu tuhbi yuh dxihdxi nin guyuu'
xculaala tu nin gule'helah tu Moloc,
cun neezaa bazunllihbi tu tuhbi dxyih llaa'ndxibaa' nin gule'helahza tu Renfahn, cun
garaa ra' snuhn xculaala tu nin bwi'hnncha'yi tu ni'chi ra' mahzi guunn tu.
Ni'chin nin zibwe'hehn la'h tu guixe'hla'hn la'h tu stuhbi lahdu lahdxyi ra' bwiinn
Babilonia —rahbi Dxiohs.
Zi'chi guñi' Esteban loh ra' bixohza nin guna'zu la'h ba, nee rahbiza ba loh ra' ba:
44 —Ya loh dahan desiertu gohpaa ra' xtaada guldoo' ra' nu'h tuhbi yuu' dxieenda
dxihdxi nez hasta guluu'cha'yi ra' ba tahblu dxiah ra' nin gucah xlehyi ra' ba. Ni'chin
nin gunabwa' Dxiohs bwi'hnn Moisehs yuu' dxieenda dxihdxyi chi ziga foora nin
baluu'yi Dxiohs la'h ba nahpaa bwi'hnn ba.
45 Ya xtaada guldoo' ra' nu'h bia'hannee yihdzi Dxiohs nin gunabwa' Ñi'h bwi'hnn
guehtu Moisehs ziga hereensi, ya bwiinn ra' nin bia'hanee Josueh chin badzihn ra' ba
guihdxyi ra' nin babwe'heca'ha Dxiohs la'h ra' bwiinn nin ayi biga'ha bwi'hnn, ni'chin
badi'hi Dxiohs guihdxyi ra' chi la'h Josueh cun ra' xpwiinn ba. Zi'chi guhca hasta dxyih
nin gunabwa' guehtu Davihd.
46 Ya guehtu Davihd bidxeela ba xa guhcanee Dxiohs la'h ba, ya guclaa'dzi ba ñuhnn
ba xquido' Xchiohs guehtu Jacob,
47 per Salomohnyi, llii'n guehtu Davihd bwi'hnncha'yi xquido'roo Dxiohs.
48 Nicla ayi nuu Xtaada Dxiohs nu'h nin nuu llaa'ndxibaa' la'n guido' nin ruhnncha'yi
bwiinn cun naa ra' ba. Squii' baca'h tuhbi guehtu daada nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs,
rahbi Dxiohs loh ba:
49 Llaa'ndxibaa' naa yihdzihn, ya guidxyiyuh naa ziga hasta rzuh ñaa'hahn.
¿Xi clahsa chi'h yuu' nin rclaa'dzi tu guunn tu para na'h? —rahbi Dxiohs—,
o ¿cuunn hasta rclaa'dzi tu chuu'huhn?

50 ¿Tayi cun naa'ha dxi'hn bwi'hnna'hn garaa ra' cohsa taantu dxibaa' cun guidxyiyuh?
51 Rahbiza Esteban:
—¡Per la'h tu dxi'bi bwiinnya'dxi tu! Ayi rihn tu ayi ria'zi tu xchi'dxyi Dxiohs, ñie'w dxiahga tu cun sto' tu ni'chin la'laga'h rdxihndxinee tu Spíritu Saantu Dxiohs, igwahla gahca naa tu cun guehtu xtaada guldoo' ra' tu.
52 ¿Chyu profeta ayi guñi'yah ra' guehtu xtaada guldoo' ra' tu xchi'dxyi ñi'h nin badi'hi Dxiohs? Guyaa garaatii' guehtu profehta ra' chi, nee gudxiinn ra' za ba la'h ra' guehtu profeta ra' nin guñi' zi' Jesucristu Llii'n Dxiohs nin nuu dxibaa'. Nnah la'h Ñi'h bi', per la'h tu baca'h tu la'h Ñi'h loh cruhzi chi'chi guhchi Ñi'h.
53 La'h tu bia'hannee tu lehyi nin lu'h guñi' aanjla Dxiohs loh Moisehs, per la'h tu ayi bazo'badxiahga tu dxyi'dxyi ra' chi.
54 Chin bihn ra' ba dxyi'dxyi nin cañi' Esteban pur nin ayi bazo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi Dxiohs, bidxyi'chi duxa ra' ba hasta loh lahyi ra' ba badahwllahn taantu bidxyi'chi duxa ra' ba pur nin guñi' Esteban ayi bazo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi Dxiohs.
55 Per la'h Esteban nuu nabahandzi'tsi Spíritu Saantu xteenn Dxiohs la'n lasto' ba ni'chin chin bwa'ha Esteban llaa'ndxibaa', bwa'ha ba la'h Jesucristu zuu xlahdu derehchu Dxiohs,
56 chi'chi rahbi Esteban loh ra' ba:
—Gulguia'ha na'h rwa'han llaa'ndxibaa' zohballaalan ya Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw la'h Ñi'h zuu xlahdu derehchu Xtaada Dxiohs Ñi'h.
57 Per la'h ra' ba cun basie'wdxiahga ra' ba ya cun gudidxaa'yo'ba duxa ra' ba, chi'chi ballu'n ra' ba billa'ta ra' ba yihca Esteban,
58 ya seguihdu gwahnee ra' ba Esteban rwaa' guihdxyi tin baca'hdxiah ra' ba yihca Esteban. Ya nin baca'dxiah ra' ba yihca Esteban, gule'he ra' ba xahba ra' ba bia'hannee tuhbi ndxi'hw nin laa Saulu.
59 Ya tal nin riigaca'hdxiah ra' ba yihca Esteban, guñi' ba loh Jesucristu rahbi ba:
—Xchiohsa'hn nin laa Jesucristu baca'h Spíritu'hn.
60 Lwehgu bazu'nllihbi Esteban chi'chi guñi' ba jweersi roo':
—¡Daada, ayi guunn cweenta lu'h pur xtuhlda ra' bwiinn ra' rii'!
Ya chin guya'loh guñi' Esteban dxyi'dxyi ra' rii', lwehgu guhchi ba.

8

Saulu basa'cazii la'h ra' xpwiinn Jesucristu

1 Tuhsi gahca guhca Saulu gudxiinn ra' ba la'h Esteban. Dxyih chi gahca guzo'baloh bati'dxiloh ra' xpwiinn Jesucristu trabahjw duxa loh guihdxyi Jerusalehn, chi'chi bidi'chi ra' xpwiinn Jesucristu nez loh guihdxyi ra' nin rnabwa' Judea cun neezaa loh guihdxyi ra' nin rnabwa' Samaria, ya pooxtla dxi'h ra' bia'han guihdxyi Jerusalehn.
2 Ya nuhn bwiinn nin gwachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs, bagaca'tsi ra' ba la'h Esteban, ya ru'n duxa ra' bwiinn chi laasii riaa ra' ba la'h Esteban guhchi.
3 Ya guca'hnna'hla Saulu la'h ra' bwiinn nin riachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu, yuu' pur yuu' guyuu'tii ra' ba tin guna'zu ra' ba ndxi'hw gunna'h tin basie'w Saulu la'h ra' bwiinn chi la'n lahtsi dxi'ba.

Baluu'yi xpwiinn Jesucristu xchi'dxyi Ñi'h nez regiohn Samaria

4 Per la'h ra' xpwiinn Jesucristu nin bidi'chii ra' gwazah baluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs nez hasta chi'hzi zeedi'chii ra' ba.
5 Felipe laa tuhbi ra' bwiinn chi, gwah ba tuhbi guihdxyi nin laa Samaria, ri'chi guza'loh guñi' ba xchi'dxyi Jesucristu loh ra' bwiinn guihdxyi chi.
6 Ri'chi badxa'galasaa' ra' bwiinn chi riigaca'dxiahga dzi'tsi ra' ba nin cañi' Felipe neezaa milahgru nin bwi'hnn Felipe.

7 Ziahan bwiinn ra' nin guyuu' bwiinndxaaba sto' ra' ñi'h biaaca ra' ba, ya baria'h
bwihdxidxiahyo'ba bwiinndxaaba ra' chi sto' ra' bwiinn, neezaa ziahan ra' bwiinn nin
adxi ñahca ñiñi'bi cun nin rahca ñaa' ra' ñi'h, ya cun xquelrnabwa' Jesucristu basiaca
Felipe garaa ra' bwiinn chi,
8 laasii pur xquelrnabwa' Jesucristu bwi'hnn Felipe dzi'n roo' ra' rii', ya biahxi duxa
garaa ra' bwiinn guihdxyi ra' chi.
9 Ya guyuu' tuhbi ndxi'hw nin laa Simohn loh guihdxyi Samaria nee basagui'hi ba la'h
ra' bwiinn chi rñi' ba xtsi'n Dxiohs ruhnn ba ayi guchii dxi'h ni'chi. Xtsi'n bwiinndxaaba
ni'chi ruhnn Simohn laasii basagui'hi ba la'h ra' bwiinn desde galoh,
10 ya garaatii' bwiinn biñi'n hasta nin mahzi bwiinn guhla ra', badxyigaa' duxa loh ra'
ba nin guñi' Simohn loh ra' ba, chi'chi rahbi ra' bwiinn chi:
—Bwiinn rii'sihn ze'nee xquelrnabwa' Dxiohs —rahbi ra' bwiinn chi.
11 Ya badxyigaa'loh ra' bwiinn la'h ba laasii cadxyih roo'la nusagui'hi ba la'h ra'
bwiinn cun dzi'n dxaaba nin naa ba bidxa'ha,
12 per chin bihn ra' ba dxyi'dxyi ra' xteenn xquelrnabwa' Dxiohs nin guñi' Felipe loh
ra' ba xcweenta Jesucristu, ndxi'hw gunna'h ra' ba gurohbañihsa ra' ba.
13 Nee gahca za Simohn gwachii sto' bi dxyi'dxyi ra' chi chi'chi gurohbañihsa Simohn,
ya seguihdu guca'nzaanee bi Felipe ya ri'chi bwa'ha Simohn milahgru ra' cun sehn roo'
ra' nin bwi'hnn Felipe.
14 Chin bihn ra' pooxtla nin nuu Jerusalehn la' ra' bwiinn Samaria gwachii sto' ñi'h
xchi'dxyi Dxiohs chi'chi baxe'hla ra' ba Pehdru cun Jwahn ri'chi.
15 Chin badzihn Pehdru cun Jwahn gudihdxi-gunaaba ra' ba loh Dxiohs tin guxe'hla
Ñi'h Spíritu Saantu cweezaa Ñi'h lasto' ra' ba,
16 laasii nagahdxi dxi' Spíritu Saantu Dxiohs para bwiinn Samaria ra' laasii cun sohla
gurohbañihsa ra' ba pur lah Jesucristu.
17 Ya seguihdu badzii'banaa Pehdru cun Jwahn yihca ra' bwiinn Samaria tin zi'chi
guhca guyuu'tii Spíritu Saantu xteenn Dxiohs lasto' ra' ba.
18 Ya chin bwa'ha Simohn naasi Pehdru cun Jwahn rdzii'ba ra' ba yihca ra' bwiinn
tin cayuu'tii Spíritu Saantu lasto' ra' bwiinn chi, chi'chi ñudi'hi Simohn mweeyi la'h ra'
pooxtla,
19 rahbi ba loh ra' pooxtla chi:
—Gulgani'hi guelrnabwa' ca na'h tin zi'ca za gudzii'ba naa'hahn yihca ra' bwiinn tin
chuu Spíritu Saantu xteenn Dxiohs la'n lasto' ra' bwiinn.
20 Chi'chi rahbi Pehdru loh ba:
—¡Ziñihchiloh xmweeyi lu'h cun yi'h! ¿Xi naa ruhnn lu'h lligaaba si' lu'h Spíritu Saantu
nin rdi'hi Dxiohs la'h ra' bwiinn nin riachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu?
21 Yi'h ayi nahpaa lu'h derehchu nee ayi guicweenta lu'h para Dxiohs laasii lasto' lu'h
ayi xi guilasahcan loh Dxiohs.
22 Basaguu'dzi sto' lu'h tin gudihdxyi-gunaaba loh Dxiohs opa'h zuhnn Dxiohs par-
dohn yi'h pur lligaaba dxaaba nin lu'h bwi'hnn lu'h,
23 tin nnah rwa'hahn ya bixihn sto' lu'h loh cohsa dxaaba nin nuu ñie'wchihpan pur
duhlda duxa nin nahpaa lu'h.
24 Chi'chi rahbi Simohn loh Pehdru cun Jwahn:
—Gulguinaaba loh Dxiohs xcwee'ntahn tin ayi saca'hn ziga guñi' tu.
25 Chin guluhllatii' guñi' ra' pooxtla xchi'dxyi Jesucristu loh ra' bwiinn Samaria,
chi'chi biu'nehza ra' ba para Jerusalehn, ya guihdxyi'hn nin rnabwa' Samaria nin
zeegadii'dxi ra' ba guñi' ra' ru ba xchi'dxyi Jesucristu loh ra' bwiinn guihdxyi ra' chi,
chi'chi ziaa ra' ba para Jerusalehn.

Felipe cun tuhbi bwiinn Etiopía

26 Chin gudii'dxi cohsa ra' rii', chi'chi guñi' tuhbi aanjla Dxiohs loh Felipe, rahbi ba:

—Gulu'guihn tin gwah nez ñaa' gueeta nez loh neziuh nin zee para Jerusalehn tin gwah guihdxyi Gaza, ya neziuh rii' rdii'dxin nezloh dahan desiertu.

27 Ya zee chi'h Felipe. Chin badzihn ba loh neziuh chi badxa'ga ba tuhbi bwiinn Etiopía. Bwiinn chi naa ba nin badxi'ba tihxi ñi'h nee naa za ba xcuxchiisi rreina Candace. La'h ba rgu'cha'yi garaa ra' xmweeyi reina Etiopía chi, ya Jerusalehn gwah ba tin ri'chi riagasu'nllihbi ba loh Dxiohs.

28 Ya chin babia'garii ba para lahdxyi ba zohba ba la'n tuhbi garrehda zahcaru duxa cayu'lda ba dxihtsi nin baca'h guehtu Isaías xchi'dxyi Dxiohs loh ñi'h.

29 Chi'chi rahbi Spíritu Saantu loh Felipe:

—Gwabiiga cwee' garrehda ca.

30 Chin gwabiiga Felipe bihn ba cayu'lda daada chi dxihtsi nin baca'h Isaías, chi'chi rahbi Felipe loh daada chi:

—¿Ta rahcabwa' lu'h nin caa loh dxihtsi nin cayu'lda lu'h?

31 Chi'chi rahbi bwiinn Etiopía chi loh Felipe:

—¿Xa gacabwa'n ayi chyu guluu'yi na'h?

Lwehgu rahbi daada chi loh Felipe:

—Gucah tin soobaa nu'h tuhsi juunta tin nnaa lu'h xa naa dxyi'dxyi nin caa loh dxihtsi rii'.

32 Ya nez hasta cayu'lda bwiinn Etiopía chi loh dxihtsi nin caa xchi'dxyi Dxiohs rñi' squii':

Guhchi ba zigazi riah tuhbi lli'hyi hasta rahchi ma,
ya bia'han ba cun ayi guñi' ba loh ra' nin basa'cazii la'h ba nicala zi'chi guza'ca ba ayiza guñi' ba.
33 Ya chin gusa'cazii ba ayi chyu ñiñi' xi naa gusa'cazii ba,
ya pur nin ayi basaa'n ra' ba ñuu' llii'n ba ¿chyu guiñi' chi'h?
¿Xi naa gubia'te'he xquelnabahan ba loh guidxyiyuh?

34 Chi'chi gunaabadxyi'dxyi bwiinn Etiopía chi loh Felipe:

—Gunnah loon, ¿chyu ni'ca ruze'ta dxihtsi ra' rii'? ¿Ta ruze'ta ba la'h gahca ba, o stuhbi bwiinnan ruze'ta ba?

35 Ya cun dxyi'dxyi nin caa loh xchihtsi Isaías guzo'baloh baluu'yi Felipe xchi'dxyi Dxiohs xcweenta Jesucristu la'h daada chi.

36 Ya seguihdu badzihn ra' ba tuhbi lahta hasta nuu ñihsa, chi'chi rahbi daada chi loh Felipe:

—¡Bwa'ha rii' nuu ñihsa! ¿Tayi gaca chioobaañihsa'hn rii'?

37 Chi'chi rahbi Felipe loh ba:

—Sidela guchii lu'h gaduhbi sto' lu'h rclaa'dzi lu'h guibahannee lu'h xchi'dxyi Dxiohs, zahca chioobaañihsa lu'h.

Chi'chi rahbi daada chi loh Felipe:

—Riachiisto'n Jesucristu naa Llii'n Dxiohs.

38 Chi'chi gunabwa' daada chi guleeza garrehda tin biehta garoopa ra' ba hasta nuu ñihsa chi tin baro'bañihsa Felipe la'h daada chi.

39 Chin bare'h ra' ba loh ñihsa zenee Spíritu Saantu Dxiohs la'h Felipe, ya cun ayiru bwa'ha daada chi la'h Felipe, per cun ziaayahxi duxa ba nicala ayi bwa'ha ru ba la'h Felipe.

40 Ya gwanee Spíritu Saantu la'h Felipe hasta tuhbi guihdxyi nin laa Azotu, nee ri'chi gwazah baluu'yi Felipe xchi'dxyi Jesucristu garaa ra' guihdxyi hasta badzihn ba guihdxyi Cesarea.

9

Gwachii sto' Saulu xchi'dxyi Jesucristu
(Hch. 22.6-16; 26.12-18)

1 Zeezah cagasa'cazii Saulu xpwiinn ra' Jesucristu, chi'chi gwah ba loh bixohza nin
mahzi rnabwa' la'h ra' bixohza
2 tin gunaaba Saulu tuhbi dxihtsi tin zee ba la'n guido' ra' nin rnabwa' Damascu
tin zeegana'zu ba la'h ra' xpwiinn Jesucristu tin guziaaganee ba bwiinn ra' chi para
guihdxyi Jerusalehn dxie'w ra' ba ndxi'hw gunna'h.
3 Chin zeezah ra' ba loh neziuh nin zee para guihdxyi Damascu, gahxula ze'gadzihn ra'
ba ri'chi chin bazia'ñihyaa' tuhbi bwehla desde llaa'ndxibaa' bazia'ñihin gaduhbi hasta
ze'zah Saulu, chi'chi biaaba Saulu loh yuh,
4 ya gaduhbi na' ba loh yuh bihn dxiahga ba tuhbi rsiaa' nin rahbi:
—Saulu, Saulu, ¿xi naa ca'hnna'hla lu'h na'h?
5 Chi'chi rahbi Saulu:
—¿Chyu yi'h daada?
Chi'chi rahbi rsiaa' chi:
—Na'h naan Jesucristu nin cagasa'cazii lu'h, per yi'h gahca cayuhnn lu'h mahla yi'h
ziga tuhbi maan chin rgu'ñaa' ma yihca puuhyi.
6 Bidxyihbi duxa Saulu, chi'chi rahbi ba:
—Daada, ¿xi ni'ca xclaa'dzi lu'h gaca?
Chi'chi rahbi Jesucristu loh Saulu:
—Gwastii tin gwah guihdxyi Damascu, ya ri'chi zuluu'yi tuhbi ndxi'hw xi ni'ca guunn
lu'h.
7 Ya bwiinn ra' nin ze'nee la'h Saulu bidxyihbi duxa ra' ba chin bihn ra' ba rsiaa' chi
per ruutii' chyu bwa'ha ra' ba.
8 Chin gwastii Saulu loh yuh, bwi'hnn ba pur ñwa'ha ba per ayi gunnah loh ba ñiinan,
chi'chi guca'ha ra' bwiinn nin ze'nee la'h Saulu naa ba tin ze'nee ra' ba la'h ba la'n
guihdxyi Damascu.
9 Ri'chi guyuu' ba chohnna dxyih, ayi guhca ñwa'ha ba nin ayiza gwaa' ba ñihsa cun
ayiza gudahw ba.
10 Ya guihdxyi Damascu nuu tuhbi xpwiinn Jesucristu nin laa Ananías. Bwiinn chi
baluu'yiloh Jesucristu loh ba, chi'chi rahbi Ñi'h loh ba:
—¡Ananías! ¿Cuun lu'h?
Chi'chi rahbi Ananías loh Ñi'h:
—La'n dee', daada.
11 Chi'chi rahbi Jesucristu loh ba:
—Gwah cahyi nin laa lahdu derehchu hasta nuu yihdzi Judas. Ri'chi gu-
naabadxyi'dxyi la'h tuhbi bwiinn nin laa Saulu nin naa tuhbi bwiinn guihdxyi Tarsu.
Bwiinn chi cabwihdxi-canaaba ba na'h —rahbi Ñi'h loh Ananías—.
12 Ya loh bacaala bwa'ha ba ze' tuhbi ndxi'hw nin laa Ananías tin gudzii'ba naa
Ananías yihca Saulu tin gwa'ha ba stuhbweelta.
13 Chin guya'loh bihn Ananías dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi rahbi ba:
—Per Daada, ziahanroo bwiinn nnah cuun nin cayuhnn ndxi'hw chi nugasa'cazii ba
xpwiinn ra' lu'h nin riachiisto' ñi'h xchi'dxyi lu'h loh guihdxyi Jerusalehn,
14 yannah rii' ze' ba cun xquelrnabwa' bixohza ra' nin mahzi rnabwa' tin guina'zu ba
bwiinn ra' nin rbwihdxyi-rnaaba lah Yu'bilu'h tin chenee ba la'h ra' ba dxie'w ra' ba
guihdxyi Jerusalehn.
15 Chi'chi rahbi Jesucristu loh Ananías:
—Gwah; Na'h guliin ba tin guiñi' ba xchi'dxyi'hn chezahnee ban loh ra' bwiinnziitu
cun neezaa loh ra' rrehyi cun loh ra' bwiinn Israel.
16 Na'h guluu'yi'hn la'h Saulu cuun trabahjw duxa nin guti'dxiloh ba pur Na'h.

17 Ya zee chi'h Ananías, lwehgu chin badzihn ba rwaa' yuu' hasta nuu Saulu, chi'chi
badzii'ba naa ba yihca Saulu, chi'chi rahbi Ananías loh Saulu:
—Bwihtsi Saulu, Jesucristu nin guñi' loh lu'h loh neziuh chin ze' lu'h, la'h gahca Ñi'h
guxe'hla Ñi'h na'h tin gabia'garii gwa'ha lu'h stuhbweelta tin cwih laa'dziza Spíritu
Saantu xteenn Dxiohs la'n lasto' lu'h.
18 Ya lwehgu biaaba ra' ziga mweeyi nin nu dihtsi bwehlda loh Saulu, chi'chiyi guhca
bwa'ha za'ca ba stuhbweelta. Seguihdu gahca za gwasu'nchii Saulu tin guro'bañihsa ba.
19 Ya chi'chi gudahw ba tin baca'ha ba jweersi stuhbweelta, ya guyuu'nee ru Saulu
la'h ra' xpwiinn Jesucristu spaaldaa dxyih guihdxyi Damascu.

Guzo'baloh baluu'yi Saulu xchi'dxyi Dxiohs la'n guido' nin nuu Damascu

20 Seguihdu guzo'baloh baluu'yi Saulu xchi'dxyi Jesucristu la'n guido' ra', rahbi ba:
—Jesucristu naa Llii'n Dxiohs nin nuu dxibaa'.
21 Garaa ra' nin baca'dxiahga dxyi'dxyi ra' nin guñi' Saulu, rahbi loh lasaa' ra' ba:
—¿Tayi la'hdxi'h ndxi'hw rii' nin rusie'w la'h ra' xpwiinn Jesucristu la'n lahtsi dxi'ba
guihdxyi Jerusalehn? ¿Tayi la'h gahcadxi'h ba nin nnaa tu badzihn rii' chenee la'h ra'
xpwiinn Jesucristu prehsu loh ra' bixohza nin rnabwa' guihdxyi Jerusalehn?
22 Per Saulu cun mahziru zeezah cayahcanasiin ba pur xcweenta xchi'dxyi Dxiohs
hasta basacahyi ba la'h ra' bwiinn Israel nin rii Damascu laasii baluu'yi ba guchi-
ipa'hcaa Jesuhs nin ze' guihdxyi Nazaret naa Crixtu.

Saulu ballu'hn loh ra' bwiinn Israel nin rii Damascu

23 Gudii'dxi ziahan dxyih, chi'chi batiaa'ha lasaa' ra' bwiinn Israel nin rii loh guihdxyi
Damascu, tin gadxiinn ra' ba la'h Saulu,
24 per guhcabwa' Saulu xi lligaaba nuu ra' ba, dxyih-nague'la riibweeza ra' ba la'h
Saulu garaa ra' rwaa' neziuh ra' nin radzihn guihdxyi Damascu tin dela guiga'ha Saulu
loh neziuh ra' chi gadxiinn ra' ba la'h Saulu.
25 Chi'chi guhcanee ra' xpwiinn Jesucristu la'h Saulu guyuu' ba la'n tuhbi tiipi tin la'n
gue'la batehta ra' ba tiipi chi tihxi tuhbi muru dxiah nin nuu rwaa' guihdxyi Damascu
chi, ya zi'chizi guhca gahn gula'h Saulu loh ra' bwiinn Israel ra' chi.

Badzihn Saulu guihdxyi Jerusalehn

26 Chin badzihn Saulu guihdxyi Jerusalehn, guclaa'dzi ba gadxa'ga ba loh ra' xpwiinn
Jesucristu nin riachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Ñi'h, ya garaa ra' ba bidxyihbi duxa ra' ba
la'h Saulu coma ayi gaann ra' ba biahca ba tuhbi xpwiinn Jesucristu.
27 Ya Bernabehyi gwanee la'h Saulu loh ra' pooxtla tin guhdzi Bernabeh loh ra' ba:
—Baluu'yiloh Jesucristu loh neziuh guñi'nee Xtaada Jesucristu nu'h la'h Saulu loh
nezyuh, ni'chin nin bwi'hnn Ñi'h cumpahñu la'h Saulu tin guñi' bi xchi'dxyi Ñi'h la'n
guido' Damascu.
28 Chi'chi nezii nezi'chi ca'nzahnee Saulu la'h ra' ba loh guihdxyi Jerusalehn, ya ayi
bidxyihbitii' Saulu gwazah guñi' ba pur xcweenta lah Jesucristu.
29 Ya bwii'yidxyi'dxyi Saulu xchi'dxyi Jesucristu loh ra' bwiinn Israel nin rñi' dxyi'dxyi
griehgu, tin chechii za sto' ra' ba Jesuhs naa Crixtu, per xlawaa'ha ñachiisto' ra' ba mejor
rdxyi'chi duxa ra' ba ya xclaa'dzi ra' ba ñidxiinn ra' ba la'h Saulu.
30 Chin guhcabwa' ra' xpwiinn Jesucristu zi'chi lwehgu gwanee ra' ba la'h Saulu
guihdxyi Cesarea, ya seguihdu guyuu'nehza ba para lahdxyi ba nin naa guihdxyi Tarsu.
31 Ya chi'chiyi babwih nasaa ra' xpwiinn Jesucristu nin nuu ra' regiohn Judea, Galilea,
nee neezaa Samaria laasii ayiru guica'hnna'hla Saulu la'h ra' ba. Ya zi'chizi dxyih
cun dxyih cayahcanee Spíritu Saantu gudahla duxa ra' bwiinn nin gwachii sto' ra'ñi'h
xchi'dxyi Jesucristu nee neezaa zeezahdzi'tsi ra' ba loh dxyi'dxyi chi nee neezaa naba-
hannee ra' ba la'n lasto' ra' ba guelnadxyi'bii xteenn Dxiohs laasii mahziru rdxyihbi ra'
ba loh Dxiohs que no bwiinn guidxyiyuh.

Guhcanee Spíritu Saantu la'h ra' ba biaca Eneas

32 Ya chin guzohbaloh gwaguia'ha Pehdru la'h garaa ra' nin naa xpwiinn Jesucristu
garaa lahta ra' cun neezaa bwiinn Lida nin naa ru xpwiinn Dxiohs,
33 ri'chi bidxeela tuhbi ndxi'hw nin laa Eneas. Ndxi'hw chi guhca xuhnna yihza na'
ba cayahcallu'hu ñaa' ba, balluhnga tihxi ba,
34 chi'chi rahbi Pehdru loh Eneas:
—Eneas, cagasiaca Jesucristu yi'h. Gwastii, guteesa xtaa' lu'h.
Hohr chi gahca biaaca ba ya lwehgu gwastiitii' ba,
35 ya garaa ra' bwiinn nin rii guihdxyi Lida cun neezaa bwiinn ra' nin rii guihdxyi
Sarohn, bwa'ha ra' ba biaaca ndxi'hw nin guhcallu'hu ñaa' ñi'h ya chin bwa'ha ra' ba
ni'chi garaa ra' bwiinn guihdxyi ra' chi gwachii sto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs.

Babahn Dorcas loh guelguhchi

36 Loh guihdxyi Jope guyuu' tuhbi gunna'h nin laa Tabita; naa ba tuhbi xpwiinn
Jesucristu, ya dxyi'dxyi griehgu rñi' ra' ba, laa gunna'h chi Dorcas. Gunna'h chi badi'hi
ba xi xchi'hn ra' bwiinn prohbi, naa za ba bwen duxa cun chyu chi'hzi bwiinn.
37 Ya guhcallu'hu gunna'h chi, ya seguihdu guhchi ba. Chi'chi bagahza ra' bwiinn la'h
guehtaguhla chi chi'chi gwachihxi ra' ba la'hba la'n tuhbi curdohra.
38 Ya gahxu ria'han guihdxyi Jope galoh guihdxyi Lida, ri'chi nuu Pehdru bihnn ra'
xpwiinn Jesucristu, ya seguihdu gahca guxe'hla ra' ba chiohpa ndxi'hw nin gwaca'ha
la'h Pehdru hasta Lida. Ya chin badzihn ra' ba ri'chi rahbi ra' ba loh Pehdru:
—Bwi'hnn tuhbi bwen sah lu'h choo nu'h Jope nna-nnahpa'h.
39 Ya seguihdu gahca zeenee Pehdru la'h ra' daada chi. Chin badzihn Pehdru la'n
curdohra hasta na' guehtaguhla Dorcas chi, ri'chi rii ra' gunna'h nin cayu'n duxa ra',
baluu'yi ra' ba xahba ra' ba la'h Pehdru nin lu'h bwi'hnn cha'yi Dorcas la'h ra' ba chin
nabahan ba.
40 Ya seguihdu gunabwa' Pehdru baria'h garaatii' ra' ba la'n yuu' chi. Chi'chi
bazu'nllihbi Pehdru tin gudihdxyi-gunaaba ba loh Dxiohs. Chi'chi gubia'garii bwa'ha
ba loh guehtaguhla, chi'chi rahbi Pehdru:
—Tabita, gwastii.
Chi'chi baxaala loh Dorcas, bwa'ha ba loh Pehdru lwehgu gwastii ba guzohba ba.
41 Chi'chi guna'zu Pehdru naa ba, bazu'nchii Pehdru la'h ba, chi'chi gudihdxyi Pehdru
la'h ra' gunna'h viuhda ra' neezaa xpwiinn Jesucristu nin rii ri'chi tin baluu'yi ba la'h
ra' bwiinn chi la'h Dorcas babahn loh guelguhchi.
42 Ya garaa ra' bwiinn Jope chi bihn ra' ba xi guhca Dorcas. Ya mahziru gwachii duxa
sto' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu.
43 Ya xchihru guyuu' Pehdru guihdxyi Jope rwaa' yihdzi tuhbi ndxi'hw nin laa Simohn
nin lu'h rucuu'dzi dxihdxi.

10

Pehdru cun Corneliu

1 Guihdxyi Cesarea guyuu' tuhbi ndxi'hw nin laa Corneliu, rnabwa' ba tuhbi gaywa'h
suldahdu loh tuhbi cwa'h nin laa Italianu.
2 Bwiinn za'ca duxa naa Corneliu cun gaduhbi xfamihyi ba, neezaa ziahan roo'
mweeyi rucha'ga ba loh guihdxyi chi para bwiinn Israel, ya garaa dxyih rdxi'hn-rnaaba
ba loh Dxiohs.
3 Ya tuhbi dxyih zigachi'h xcachohnna gudxyih bwa'ha ba tuhbi xaanjla Dxiohs
guyuu'tee hasta zuu ba, chi'chi rahbi aanjla chi loh Corneliu:
—¿Cuunn lu'h, Corneliu?
4 Chi'chi bwa'ha Corneliu loh xaanjla Dxiohs, chi'chi rahbi ba:
—¿Xi daada?
Chi'chi rahbi aanjla Dxiohs loh Corneliu:

—La'h Dxiohs bwi'hnn cweenta yi'h laasii rbwihdxyi-rnaaba lu'h la'h Ñi'h, nee neezaa cun nin rahcanee lu'h la'h ra' bwiinn.
5 Yannah guxe'hla paaldaa ndxi'hw guihdxyi Jope tin chegañi' ra' ba loh Simohn, neezaa Pehdru rñi' ra' bwiinn la'h ba.
6 Nuu Pehdru rwaa' yihdzi tuhbi bwiinn nin laaza Simohn, yihdzi ba zohba rwaa' ñihsado', bwiinn chi nin rucu'dzi dxihdxi ri'chi, tin la'h Pehdru guluu'yi yi'h xa nahpaa guunn lu'h.
7 Ya chin biuu'nehza aanjla nin guñi' loh Corneliu chi'chi guxe'hla Corneliu chiohpa xmooza ba cun tuhbi xsuldahdu ba nin riachiiza sto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs.
8 Chi'chi bwii'yidxyi'dxyi Corneliu loh xpwiinn ba nin guzahca ba, chi'chi guxe'hla ba la'h ra' daada ra' chi guihdxyi Jope.
9 Chin barah gue'la zee ra' ba loh neziuh. Ya gahxula para guihdxyi Jope zigachi'h la'yidxyihin, hohrapa'hza chi gucah Pehdru yihca yuu' hasta nuu ba tin gudidxyi-gunaaba ba loh yu'bi Dxiohs.
10 Per bichia'han duxa Pehdru, ya guclaa'dzi ba ñahw ba, ya gaduhbi nin cayuhncha'yi ra' ba xi gahw ra' ba, bwa'ha Pehdru tuhbi bihsi,
11 bwa'ha ba llaa'ndxibaa' billaalan biehta tuhbi ziga lahdxi maanta hasta loh yuh ya gadahpa xchihnan yi'bidu'h.
12 La'n lahdxi manta chi nuu ra' garaa clahsatii' maan nin zohba gadahpa ñaa' ñi'h neezaa bwe'lda, guraagu neezaa maan ra' nin zohba xihyi Ñi'h.
13 Chi'chi bihn Pehdru tuhbi rsiaa' nin guñi' loh ba:
—Pehdru, gwasu'nchii tin gudxiinn maan gahw lu'h.
14 Chi'chi rahbi Pehdru loh Ñi'h:
—Aaca, nin tuhbi nnagahdxi gaawuhn maan dxiimma.
15 Chi'chi rahbi Dxiohs loh Pehdru:
—Ayiru guiñi' lu'h maan dxiimma nin lu'h basiaan.
16 Guhca dee' chohnna bweelta, chi'chi biahsa lahdxi manta chi bacahan llaa'ndxibaa'.
17 Tal nin cayuhnn Pehdru lligaaba guiñi' xi ni'chi nin bwa'ha ba, badzihn ra' ndxi'hw nin guxe'hla Corneliu rwaa' yihdzi Simohn nin rucuu'dzi dxihdxi.
18 Ya seguihdu guñi' ra' ba rwaa' lee' chi tin gunaabadxyi'dxyi ra' ba gu ri'chi nuu tuhbi daada nin laa Simohn Pehdru.
19 Gaduhbi nin cayuhnn Pehdru lligaaba pur nin bwa'ha ba, guñi' Spíritu Saantu Dxiohs loh ba rahbi Ñi'h:
—Bwa'ha, chohnna ndxi'hw cagadxi'hyi yi'h.
20 Gwasu'nchii tin gwanee la'h ra' bwiinn nin radxi'hyi yi'h. Ayi guunn lu'h stuhbi lligaaba tin na'h guxe'hlara'n ba zeeca'ha ra' ba yi'h Pehdru.
21 Chi'chi bie'ta Pehdru hasta nuu ra' ba, chi'chi rahbi ba loh ra' ba:
—Na'h nin cagadxi'hyi tu. ¿Xi ze' tu?
22 Chi'chi rahbi ra' ndxi'hw ra' chi loh Pehdru:
—Corneliu nin rnabwa' tuhbi gaywa'h suldahdu, naa ba tuhbi bwiinn za'ca, tuhbi bwiinn nin rbwihdxyi-rnaaba la'h Dxiohs garaatii' dxyih ya rñi' za'ca ra' bwiinn Israel xcweenta ba, ya tuhbi xaanjla Dxiohs guñi' loh ba rahbi:
—Guixe'hla lu'h nin chegalli'hi la'h Simohn Pehdru tin dxihn tu xchi'dxyi ba —rahbi aanjla chi loh Corneliu.
23 Seguihdu rahbi Pehdru:
—Gulti'dxi la'ñuu' tin dxia'hannee tu na'h.
Ya chin barah gue'la zenee Pehdru la'h ra' xpwiinn Corneliu cun spaaldaa ra' bwiinn Jope.
24 Ya seguihdu badzihn ra' ba guihdxyi Cesarea, ri'chi la'h Corneliu batiaa'hala garaa lasaa' ba cun xamihgu ra' ba rwaa' yihdzi ba tin cabweeza ra' ba gadzihn Pehdru.

25 Chin badzihn Pehdru rwaa' yihdzi Corneliu bire'h Corneliu tin bagacha'galoh ba
la'h Pehdru, chi'chi bazu'nllihbi ba loh Pehdru.
26 Chi'chi guna'zu Pehdru naa ba guteesu'nchii ba la'h Corneliu, chi'chi rahbi Pehdru
loh ba:
—Ayi guzu'nllihbi lu'h loon laasii naan tuhbi bwiinn ziga yi'h gahca.
27 Cayuu'yidxyi'dxyi garaa ra' ba, biuu'garii ra' ba la'n yihdzii Corneliu, ya chin
guyuu'tii ra' ba bwa'ha Pehdru gadxah ra' bwiinn la'ñuu',
28 chi'chi rahbi Pehdru loh ra' ba:
—Yu'bitu naann tu bwiinn Israel ayi nuu gucha'ga ba loh tuhbi bwiinnziitu nin lu'h
ayi naa bwiinn Israel; ayiza chuu ba rwaa' yihdzii ra' ba. Per guñi' Dxiohs loon zahca
gucha'ga'hn chyuuchi'hzi bwiinn,
29 ni'chin nnah nin gudihdxyi tu na'h lwehgu ze'ldahn nin ayi gunaaba dxyi'dxyi'hn.
Nnah rna'badxyi'dxyi'hn, ¿xi naa gudihdxyi tu na'h?
30 Chi'chi rahbi Corneliu loh Pehdru:
—Gudahpa dxyih zigachi'h xcachohnna gudxyih, cabwiidxyihn-cana'ba'hn loh Dx-
iohs rwaa' yiidzihn rii' chin lu'h baluu'yiloh tuhbi ndxi'hw nahcu ba lahdxi nin
rca'bacha'h,
31 naa ba loon: “Corneliu, la'h Dxiohs bihnn chin rbwihdxyi-rnaaba lu'h la'h Ñi'h
neezaa bagannaasto' Ñi'h chin rudi'hi lu'h mweeyi la'h ra' bwiinn prohbi.
32 Ni'chin nnah guxe'hla nin chee guihdxyi Jope tin checa'ha ra' ba la'h Simohn
Pehdru nin nuu rwaa' yihdzi ndxi'hw nin laazaa Simohn bwiinn chi rucuu'dzi dxihdxi
guihdxyi Jope, yihdzii ba zohba gahxugah rwaa' ñihsado', ya chin gadzihn Pehdru rii'
la'h ba guiñi' ba loh tu xchi'dxyi Dxiohs.”
33 Ni'chin guxe'hla'hn nin bie'galli'hi yi'h, per zuxchiillDxiohs ze' lu'h. Yannah la'nu
dxuu rii' nezloh Dxiohs tin dxihn dxiahga nu xchi'dxyi Dxiohs nin bani'hi Ñi'h guiñi'
lu'h loh nu —rahbi Corneliu loh Pehdru.

Baluu'yi Pehdru xchi'dxyi Dxiohs rwaa' yihdzi Corneliu

34 Chi'chi rahbi Pehdru loh ra' ba:
—Nnahyi guhcabwa'n tuhbiloh nadzii'hi Dxiohs garaa ra' bwiinn; ayi ruhnn Ñi'h
guriin-guriin cun cada tuhbigah ra' bwiinn.
35 Per Dxiohs chyuuchi'hzi bwiinn guidxyiyuh nin ruzu'nllihbi nez loh Ñi'h cun nin
ruzo'badxiahga xchi'dxyi Ñi'h nee nin nabahan xnehza dee ra' nin nadzii'hi Ñi'h.
36 Dxiohs guñi' loh ra' ndxi'hw nin zeezahnee ra' xchi'dxyi za'ca Jesucristu, ya la'h Ñi'h
naa Xtaada ra' nu'h, la'hza Ñi'h rnabwa' gaduhbi guidxyiyuh.
37 La'htu naann tu xi guhca cun bwiinn Israel ra', guza'lohon nez guihdxyi Galilea, ya
que guya'loh baluu'yi Jwahn nahpaa chioobaañihsa ra' bwiinn tin cwihsiinn ra' ba chin
gadzihn Crixtu.
38 Naann cha'yi za tu xa badi'hi Dxiohs guelrnabwa' cun Spíritu Saantu Ñi'h la'h
Llii'n Ñi'h nin laa Jesuhs nin ze' guihdxyi Nazaret, ya chin guca'nzaa Jesuhs nin naa
Crixtu bwi'hnn Ñi'h dzi'n roo ra', milahgru ra', basiaca za Ñi'h bwiinn ra' nin bati'dxi
bwiinndxaaba trabahjw duxa, bwi'hnn Ñi'h dzi'n roo ra' rii' laasii guhcanee Xtaada
Dxiohs Ñi'h la'h Ñi'h.
39 La'hnu bidia'haloh nu garaa ra' dzi'n nin bwi'hnn Jesucristu lahdxyi ra' bwiinn
Israel cun loh guihdxyi Jerusalehn, ya seguihdu gudxiinn ra' ba la'h Ñi'h baca'h ra' ba
Ñi'h loh tuhbi cruhzi.
40 Ya chin biohnna dxyih babahn Ñi'h loh ra' bwiinnguuchi, bacah Ñi'h llaa'ndxibaa'.
41 Ayi baluu'yiloh Jesucristu loh chyuuchi'hzi bwiinn sino que loh si nu ziga gulii
Dxiohs la'hnu; bida'wnee nu Ñi'h bidwanee nu Ñi'h limentu chin babahan Ñi'h loh ra'
bwiinnguuchi.

42 Ya guxe'hla Ñi'h la'hnu tin chogati'chii nu dxyi'dxyi xcweenta Ñi'h loh ra' bwiinn
tin gacabwa' ra' ba Dxiohs gulii la'h Jesucristu tin gaca Ñi'h Jwehsi xteenn ra' bwiinn
nabahan cun bwiinnguuchi ra'.
43 Galohyi baca'h ra' nin lu'h guñi' xchi'dxyi Dxiohs dxihtsi, rahbi ra' ba:
—Garaa ra' bwiinn nin chechii sto' Ñi'h xchi'dxyi Jesucristu zuzia'caa Dxiohs xtuhlda
ra' ba.

Guleezaa Spíritu Saantu xteenn Dxiohs la'n lasto' ra' bwiinnziitu

44 Zeezah gahca cañi' Pehdru dxyi'dxyi ra' chi chin guyuu'tii Spíritu Saantu Dxiohs la'n
lasto' ra' bwiinn nin gwachii ra' sto' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu.
45 Badxyigaa' duxa loh ra' bwiinn Israel nin naa ra' xpwiinn Jesucristu nin ze'nee
Pehdru laasii bwa'ha ra' ba guleezaa Spíritu Saantu Dxiohs lasto' ra' nin lu'h naa ra'
bwiinnziitu,
46 laasii bihn ra' ba cañi' ra' bwiinn chi guriinn-guriinn dxyi'zah, neezaa bihn ra' ba
cañi'nee ra' bwiinn chi Dxiohs,
47 chi'chi rahbi Pehdru loh ra' ba:
—¿Ta zinaaba garaa ra' bwiinn rii ayi chioobaañihsa ra' ba yaque guleezaa Spíritu
Saantu Dxiohs lasto' ra' ba ziga nuu Ñi'h lasto' ra'za nu'h?
48 Chi'chi gunabwa' Pehdru gurohbaañihsa ra' ba cun lah Jesucristu, ya seguihdu
guñi'nee ra' ba Pehdru tin dxia'hannee ra' ba la'h Pehdru spaaldaa dxyih ri'chi.

11

Baluu'yi Pehdru xa guyuu'tii Spíritu Saantu lasto' ra' bwiinnziitu loh ra' xpwiinn Jesucristu loh guihdxyi Jerusalehn

1 Loh ra' pooxtla cun loh za ra' bwiinn nin riachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu loh
guihdxyi Judea, bihn ra' ba gwachii sto' ra' bwiinnziitu xchi'dxyi Jesucristu.
2 Chin gubia'garii Pehdru guihdxyi Jerusalehn, chi'chi rahbi ra' nuhn xpwiinn Jesu-
cristu nin rzo'badxiahga ra' xlehyi Moisehs loh Pehdru,
3 squii' rahbi ra' ba:
—¿Xinaa gwah lu'h rwaa' yihdzi bwiinnziitu nin lu'h ayi naa bwiinn Israel nee
gudahwnee ra' lu'h la'h ra' ba?
4 Chi'chi rahbi Pehdru xa pur gwah ba yihdzi bwiinnziitu:
5 —Guyuu'huhn guihdxyi Jope, ya hohra nin cabwiidxyi'hn-cana'ba'hn loh Dxiohs
chi'chi ziga tuhbi bihsi bwa'hahn billaala llaa'ndxibaa', bie'ta tuhbi lahdxi manta, yi'bi
gadahpa xchihnan bie'tan chi'laa'dzi llaa'ndxibaa' nez hasta zuu'huhn.
6 Chi'chi bwi'hnna'hn pur bwa'hza'ca'hn ya la'n lahdxi manta chi nuu ra' garaaloh ra'
maani'hn nin zohba gadahpa ñaa' ñi'h cun bwe'dzi ra' neezaa bwe'lda, cun maani'hn
nin zohba ra' xihyi ra' Ñi'h,
7 chi'chi bihn dxiaagahn tuhbi rsiaa'ha nin guñi' loon: “Pehdru, gwasu'nchii; gudxi-
inn maan gahw lu'h.”
8 Ya chi'chi ra'pihn: “Aaca daada, ayi rahwuhn maan dxiimma.”
9 Chi'chi guñi' Dxiohs loon desde llaa'ndxibaa' nnaa Ñi'h: “Ayi guiñi' lu'h cohsa
dxiimma nin la'h Dxiohs basiaa.”
10 Ya chin guhca chohnna bweelta cañi' Dxiohs zi'chi, bacahguiya' lahdxi manta chi
para llaa'ndxibaa'.
11 Hohr chi gahca za badzihn chohnna ndxi'hw rwaa' yuu' hasta nuu'huhn, hasta
guihdxyi Cesarea biria'h ra' ba, bie'gadxi'hyi ra' ba na'h.
12 Chi'chi guñi' Spíritu Saantu loon, nnaa Ñi'h: “Gwanee ra' ndxi'hw ra' rii', ayi guunn
chiohpa sto' lu'h” nnaa Ñi'h. Neezaa gallo'pa bwihtsi lasaa' ra' nu'h rii' gwane'hn, ya
garaa nu bidxuutee nu rwaa' yihdzi tal ndxi'hw nin laa Corneliu.

13 Ya chi'chi bwii'yidxyi'dxyi Corneliu loh nu xa baluu'yiloh tuhbi xaanjla Dxiohs
loh ba rwaa' yihdzi ba chi'chi rahbi aanjla chi loh ba: “Guxe'hla paaldaa xpwiinn lu'h
guihdxyi Jope, tin chegalli'hi ra' ba Simohn nin rñi' ra' ba Pehdru,
14 tin la'h ba guiñi' ba xa nahpaa guunn tu, tin ta'h tu loh duhlda cun garaa ra' lasaa'
ra' tu.”
15 Chin guza'loon cañi'n xchi'dxyi Dxiohs loh ra' ba rwaa' yihdzi Corneliu, guyuu'tii
Spíritu Saantu Dxiohs lasto' ra' ba ziga guyuu'tii za Ñi'h lasto' ra' nu'h galohyii.
16 Chi'chi bagannaasto'n dxyi'dxyi nin guñi' Jesucristu, gunnah Ñi'h: “Jwahn
baro'bañihsa cun ñihsa per ya la'h tu chioobaañihsa tu cun Spíritu Saantu Dxiohs.”
17 Rahbi za Pehdru:
—Sidela badi'hi Dxiohs Spíritu Saantu Ñi'h la'h ra' bwiinn chi ziga za bani'hiza Ñi'h
Spíritu Saantu Ñi'h la'hnu'h chin gwachiisto' nu'h xchi'dxyi Ñi'h, yannah ¿chyuu naan
tin ña'pihn loh Dxiohs: “Ayi gudi'hi lu'h Spíritu Saantu la'h ra' ba”?
18 Chin bihn ra' xpwiinn Jesucristu nin rii Jerusalehn dxyi'dxyi ra' nin guñi' Pehdru,
ya ayi ru guñi' ra' ba, la'laga'h badi'hi ra' ba guelzuxchiilli la'h Dxiohs, rahbi ra' ba:
—¡Xa chuhla naa Dxiohs, laasii nee ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel guzi'guehlda
Ñi'h guica'ha ra' ba guelnabahan nacuubi para tu'pazi sidela gusaguu'dzisto' ra' ba nez
delaanta loh Ñi'h nee gusaa'n ra' ba xneziuh dxaaba ra' ba!

Xpwiinn Jesucristu nin nuu ra' guihdxyi Antioquía

19 Chin gudxiinn ra' ba la'h Esteban, guca'hnna'hla ra' za ba spaaldaa ra' xpwiinn
Jesucristu, ya nuu ra' xpwiinn Jesucristu gwah ra' ba hasta guihdxyi Chipre, guihdxyi
Fenicia, guihdxyi Antioquía. Ya guihdxyi ra' chi guñi' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu loh si
ra' bwiinn Israel ayi nee dxi'h loh ra' bwiinnziitu; baluu'yi ra' ba xchi'dxyi Jesucristu.
20 Ya seguihdu badzihn spaaldaa ra' xpwiinn Jesucristu nin zee ra' nez guihdxyi
Chipre cun nez guihdxyi Cirene, badzihn ra' dee' Antioquía tin guñi' ra' ba xcweenta
Jesucristu loh ra' bwiinn nin ayi za naa ra' bwiinn Israel.
21 Guhcanee Dxiohs la'h ra' ba guñi' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h, ya ziahan roo' duxa ra'
bwiinnziitu chi gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu.
22 Chin bihn ra' xpwiinn Jesucristu nin nuu guihdxyi Jerusalehn gwachiisto' ra' ba
xchi'dxyi Jesucristu, chi'chi guxe'hla ra' ba Bernabeh guihdxyi Antioquía,
23 ya bwa'ha ba ya bwi'hnntaa'yi Dxiohs yihca ra' bwiinn chi, chi'chi rahbi Bernabeh
loh ra' ba:
—Gulchezahdzi'tsi loh xchi'dxyi Dxiohs cun gaduhbi sto' tu.
24 Laasii la'h Bernabeh naa ba tuhbi bwiinn za'ca; tuhbi bwiinn nin riachii duxa sto'
ñi'h xchi'dxyi Dxiohs nee nuu nabahandzi'tsi Spíritu Saantu Dxiohs lasto' ba, ya pur
ni'chi ziahan ru ra' ba gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu.
25 Ya seguihdu gwah Bernabeh guihdxyi Tarsu tin bagadxi'hyi ba la'h Saulu,
26 ya chin badxeela ba Saulu chi'chi gwanee ba la'h Saulu para guihdxyi Antioquía,
tin ri'chi guyuu' ra' ba tuhbi yihza ya ri'chi badxa'ga ra' ba bwiinn ziahan tin baluu'yi
ra' ba xchi'dxyi Jesucristu la'h ra' bwiinn chi, ya mweehr chi'chi gule'helah ra' bwiinn
Antioquía Crixchiahnu la'h ra' bwiinn nin riachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu la'n
guihdxyi chi.
27 La'n yihza chi gahca biria'h paaldaa ndxi'hw nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs guihdxyi
Jerusalehn tin gwah ra' ba guihdxyi Antioquía.
28 Ya tuhbi ndxi'hw ra' chi nin laa Agabu gwasu'nchii ba laasii nuu nabahandzi'tsi
Spíritu Saantu lasto' ba, guhcanee Ñi'h la'h ba guñi' ba zi' tuhbi gubihn duxa gaduhbi
guidxyiyuh. Nee guhca gubihn chi la'n yihza nin gunabwa' rrehyi Claudiu.

29 Chi'chi bwi'hnn ra' xpwiinn Jesucristu nin rii loh guihdxyi Antioquía lligaaba tin
gudi'hi ra' ba ayuda la'h ra' xpwiinn Jesucristu nin rii guihdxyi Judea zigachi'hzi nin
galda guzuu guunn ra' ba.
30 Zi'chi bwi'hnn ra' ba tin guixe'hlanee ra' ba mweeyi ra' chi la'h Saulu cun Bernabeh
tin guca'ha ra' bwiinn guuhla nin nuu ra' la'n guihdxyi Judea mweeyi chi.

12

Chin guhchi Jacobo bie'w Pehdru la'n lahtsidxi'ba

1 La'n dxyih ra' chi gahca trabahjw duxa bati'dxi rrehyi Herodes la'h ra' spaaldaa
xpwiinn Jesucristu.
2 Gunabwa' Herodes guhchi Jacobo bwihtsi Jwahn cun spahda,
3 ya coma bwa'ha Herodes ni'chi riuu'sto' ra' bwiinn Israel gudxiinn ba la'h Jacobo,
ni'chin gunabwa' ba bina'zu Pehdru bie'w la'n lahtsidxi'ba. Dee' guhca la'n dxyih lañih
ra' chin rahw ra' ba pahn nin ayi rahcacha'yi cun levadura.
4 Chin bina'zu Pehdru bie'w ba la'n lahtsidxi'ba, ya gunabwa' Herodes bie'w ba
hastayi riiyahpaa tahpa cwa'h suldahdu, ya tahpagah suldahdu chi cada tuhbigah
cwa'h ra' ba. Bwi'hnn Herodes lligaaba cwe'he ba la'h Pehdru la'n lahtsidxi'ba chi tin
guti'dxi ba Pehdru loh ra' bwiinn Israel chin tiidxi lañih tin gusa'cazii ra' ba la'h ba nicala
ayi xi bwi'hnn ba.
5 Ya zi'chi zi cayahpaadzi'tsi ra' ba Pehdru la'n lahtsidxi'ba, per garaatii' ra' xpwiinn
Jesucristu gwazahtii' mahziru cabwihdxyi-canaaba ra' ba loh Dxiohs pur xcweenta
Pehdru.

Babwe'he Dxiohs la'h Pehdru la'n lahtsidxi'ba

6 Ñarah gue'la chi ñibwe'he ra' ba Pehdru delaanta loh ra' bwiinn Israel. Per gue'la chi
na'llgahsi Pehdru galaayi chiohpa suldahdu ya dzi'tsi nayi'bi ba cun chiohpa cadehn,
ya xchiohpa suldahdu chi riiyahpaa rwaa' lahtsidxi'ba.
7 Seguihdu baluu'yiloh tuhbi aanjla Dxiohs la'n lahtsidxi'ba neezaa bazia'ñih tuhbi
bwehla ri'chi, ya chi'chi bari'h aanjla chi la'h Pehdru tin babahn ba, chi'chi rahbi ba:
—Guenagah gwastii.
Chi'chi dxyiigah billaachi ra' cadehn nin bachi'bi ra' ba la'h Pehdru,
8 chi'chi rahbi aanjla chi loh Pehdru:
—Bachi'bidu'h xtu'dxihdxi lu'h la'ntihxi lu'h, baca'h tahba lu'h ñaa' lu'h.
Zi'chi bwi'hnn Pehdru, chi'chi rahbi aanjla Dxiohs loh Pehdru:
—Guhta xahba lu'h tin guda'na'hla na'h.
9 Baria'h chi'h Pehdru la'n lahtsidxi'ba na'hlagah ba la'h aanjla Dxiohs, per cayuhnn
ba lligaaba pweda xca'ldazi ba cañi'xihn.
10 Ya badii'dxi ra' ba hasta zuu tuhbi suldahdu nin cayahpaa lwehgu badii'dxi ra' ba
hasta zuu nin raroopa gwaardia chi ya seguihdu badzihn ra' ba rwaa' pweerta dxi'ba
nin caa loh neziuh lwehgu yu'pisin billaalan baria'h ra' ba, ya guzah ra' ba tuhbi calle
chi ya dxyigahsi guñihchiloh xaanjla Dxiohs loh Pehdru.
11 Chi'chiyi guhcabwa' Pehdru, rahbi ba:
—Nnahsihn la'n guhcabwa' Dxiohs guxe'hla xaanjla Ñi'h tin bie'gata'h Ñi'h na'h
lahtsinaa Herodes tin adxi guunn ra' bwiinn Israel nin lu'h riiyuhnn ra' ba lligaaba
guunnee ra' ba na'h.
12 Yaque gwachiisto' Pehdru nin guzahca ba chi'chi gwah ba rwaa' yihdzi María xnaan
Jwahn nin rñi' ra' ba Marcu. Ri'chi rii ra' ziahan ra' xpwiinn Jesucristu tin cabwihdxyi-
canaaba ra' ba loh Dxiohs xcweenta Pehdru.
13 Ya chin basi'dzi Pehdru rwaa' pweerta nin caa rwaa' lee', chi'chi biria'h tuhbi
dxa'pa nin laa Rode zeguia'ha bi chyuuñin.

14 Ya chin bihn bi rsiaa' Pehdru, biahxi duxa bi ya bia'ldasto' bi ñuxaala bi rwaa' lee' ñuu'tii Pehdru, mahzi bwi'hnn bi pur gwaguihtsii bi loh ra' nin rii la'n ñuu', rahbi bi:
—¡Pehdru zuu rwaa' lee'!
15 Chi'chi rahbi ra' ba loh Rode:
—Cayahca naxihn yihca lu'h.
Ya la'h bi ya guluu'bwa' bi Pehdru ni'chi, ya la'h ra' ba rahbi ra' ba:
—Pweda xaanjla Dxiohs nin rahcanee la'h Pehdrun.
16 Ya zeezah cagasi'dzi Pehdru rwaa' lee', ya chin guxaala ra' ba rwaa' lee' badxyigaa' duxa ra' ba chin bwa'ha ra' ba la'h Pehdru.
17 Chi'chi baza'binaa Pehdru tin ayiru guiñi' ra' ba tin guca'dxiahga ra' ba nin guzahca ba, chi'chi bwii'yidxyi'dxyi Pehdru xa babwe'he xaanjla Dxiohs la'h ba la'n lahtsidxi'ba. Chi'chi rahbi Pehdru loh ra' ba:
—Gulcheguihtsii loh Jacobo cun loh ra' lasaa' nu'h nin naa ra' xpwiinn Jesucristu garaa nin guza'ca'hn nnah gue'la.
Chi'chi baria'h Pehdru ri'chi tin zee ba stuhbi lahta.
18 Chin barah gue'la, rsiiyido' gacaru, biahyi duxa ra' suldahdu laasii ayi gaann ra' ba xa guhca baria'h Pehdru la'n lahtsidxi'ba.
19 Ya gunabwa' Herodes badxi'hyi ra' suldahdu la'h Pehdru, ya bwa'hazi ba ayi badxeela Pehdru, chi'chi gunabwa' guhchi ra' suldahdu nin guriiyahpaa rwaa' lahtsidxi'ba hasta bie'w Pehdru. Ya seguihdu biria'h Herodes guihdxyi Judea tin gwahgui'hnn lahdxyi ba guihdxyi Cesarea.

Guhchi Herodes

20 Neezaa rdxyi'chinee Herodes la'h ra' bwiinn guihdxyi Tiru cun bwiinn guihdxyi Sidohn la'n dxyih ra' chi ya bwiinn ra' chi batiaa'ha lasaa' ra' ba tin gwagañi'nee ra' ba la'h ba, ya bwi'hnn ra' ba gahn, laasii guñi' tuhbi ndxi'hw nin laa Blastu pur la'h ra' bwiinn guihdxyi ra' chi. Ndxi'hw chi naa tuhbi nin mahzi rahpaa la'h Herodes, ya ndxi'hw Blastu chi gunaaba cwidxyiisto' Herodes cun bwiinn guihdxyi ra' chi laasii lahdxyi Herodes naa hasta rdoo' xi rahw ra' ba.
21 Ya tuhbi dxyih nin bia'handxyi'dxyi ra' ba guu'yidxyi'dxyinee Herodes la'h ra' ba. Dxyih chi guhta Herodes xabarrehyi ba tin guzohba ba loh yagaxiiyi hasta ruhnn ba guelguxchisi nee guñi'za ba mahs paaldaa dxyi'dxyi nezloh garaa ra' bwiinn ra' chi.
22 Ya chi'chi guzo'baloh cañi' jweersi bwiinn ra' chi squii':
—¡Per nin cañi' loh nu rii ayi bwiinn dxi'h ba, Dxiohsan! —rahbi ra' ba.
23 Hohr chi gahca biehta tuhbi aanjla Dxiohs, bwi'hnn ba guzo'baloh cayahcallu'hu Herodes, gudahw bizuhga la'h Herodes ya zi'chi guhchi ba laasii basaa'n ba guñi' ra' bwiinn naa ba Dxiohs.
24 Ya zeezah cadi'chii duxa xchi'dxyi Jesucristu garaatii' guihdxyi ra' zi'chiza zeedahla duxa ra'za xpwiinn Jesucristu.
25 Chin guya'loh dzi'n nin bwi'hnn Bernabeh cun Saulu, gubia'garii ra' ba guihdxyi Jerusalehn cun tuhbi lasaa' ra' ba nin rñi' ra' ba Marcu.

13

Gulii Spíritu Saantu la'h Bernabeh cun Saulu tin chegaluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs guihdxyi ziitu ra'

1 La'n guido' nin nuu guihdxyi Antioquía guyuu' profeta ra' cun mwehsu ra'; la'h ra' ba naa bwiinn ra' rii': Bernabeh, Simohn nin rñi' ra' ba Nagaasa, Luciu nin naa tuhbi bwiinn Cirene, Manaehn nin guroo'nee rrehyi Herodes nin guhca gobernador regiohn Galilea, cun Saulu.
2 Ya tuhbi dxyih gaduhbi nin cabwihdxyi-canaaba ra' ba loh Dxiohs nee cagacwaa'n ra' ba, chi'chi rahbi Spíritu Saantu:
—Gulcwe'he Bernabeh cun Saulu tin guunn ra' ba dzi'n nin xclaa'dzihn guunn ra' ba.

3 Chin guluhlla gudidxyi-gunaaba ra' ba loh Dxiohs nee guya'loh bacwaa'han ra'zaba,
chi'chi badzii'banaa ra' ba yihca ra' ba tin zi'chi guluu'nehza ra' ba la'h Bernabeh cun
Saulu tin zeegaluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs stuhbi lahta.

Garoopa ra' ba bagaluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn Chipre

4 Ya seguihdu baxe'hla Spíritu Saantu Dxiohs la'h Bernabeh cun Saulu tin guunn ra'
ba dzi'n, ya gwah ra' ba guihdxyi Seleucia, ya ri'chi guyuu'tii ra' ba la'n barcu tin zee ra'
ba loh yuh nin rii galaayi loh ñihsado' nin laa Chipre.
5 Ya chin badzihn ra' ba pweerta nin laa Salamina, ya guza'loh baluu'yi ra' ba xchi'dxyi
Jesucristu la'n guido' xteenn ra' bwiinn Israel nin rii ri'chi. Nee Jwahn gwanee ra' ba
laasii ru'a bi xixteenn ra' ba.
6 Ya guca'nzaa ra' ba garaa ra' guihdxyi bi'tu'hn nin rii loh ñihsado' chi'chi badzihn
ra' ba guihdxyi Panfos. Ri'chi badxa'ga ra' ba tuhbi bwiinn bidxa'ha nin laa BarJesuhs
ndxi'hw rii' bwiinn Israel ba, ya cagasagui'hi ba bwiinn ra' rahbi ba xchi'dxyi Dxiohs
rñi' ba per dxyi'dxyi ra' chi ayi naan xchi'dxyi Dxiohs.
7 Ya bidxa'ha rii' guyuu'nee ba la'h gobernador nin laa Sergiu Paublu, ya gobernador
rii' nasiin duxa ba. Seguihdu gudihdxyi ba Bernabeh cun Saulu laasii guclaa'dzi ba
dxihn ba xchi'dxyi Dxiohs,
8 per la'h Barjesuhs nin rñi' ra'zaba cun dxyi'dxyi griegu Elimas, bacha'gadxihldxi
dxyi'dxyi ba la'h Bernabeh cun Saulu laasii ayi xclaa'dzi ba chechiisto' Sergiu Paublu
xchi'dxyi Dxiohs.
9 Ya la'h Saulu nin laazaa Pahblu nuu nabahandzi'tsi Spíritu Saantu Dxiohs lasto' ba,
bwa'ha dzi'tsi ba loh BarJesuhs,
10 chi'chi rahbi Pahblu:
—¡Bwiinn xihn, bwiinn duhlda duxa, llii'n bwiinn dxaaba, bwiinn nin rdxyi'chinee
la'h garaatii' cohsa za'ca xteenn Dxiohs! ¿Xi naa ayi rucwe'za lu'h nugaxi'dxi lu'h loh
xneziuh za'ca Dxiohs?
11 Yannah zuni'hi Dxiohs tuhbi guelnah yi'h zia'han lu'h tuhbi chieempa ayi gaca
gwa'ha lu'h lla'ñih gubihdxyi —rahbi Pahblu.
Chi'chi lwehgu gurih gue'la yihca ba cun xcahyi ya hohra chi rdxihnnaa ba chyu
guicah naa ba laasii bia'han dxie'pa ba.
12 Chin bwa'ha gobernador Sergiu Paublu xi guzahca BarJesuhs, badxyigaa' duxa loh
ba xcweenta xchi'dxyi Dxiohs nin baluu'yi Pahblu, ya lwehgu gwachii sto' ba xchi'dxyi
Jesucristu laasii bwa'ha ba xcweenta xquelrnabwa' Dxiohs.

Badzihn Pahblu cun Bernabeh guihdxyi Antioquía nin rnabwa' guihdxyi Pisidia

13 Ya seguihdu bacah Pahblu cun lasaa' ra' ba la'n barcu guihdxyi Pafos tin gudii'dxi
ra' ba loh ñihsado' para guihdxyi Perge nin nuu loh regiohn Panfilia. Ya ri'chi basia'han
Jwahn la'h ra' ba ya gubia'garii Jwahn nin rñi' ra' ba Marcu para guihdxyi Jerusalehn.
14 Chi'chi biria'h ra' ba Perge tin zee ra' ba Antioquía nin ria'hanla gahxu cwee'
guihdxyi Pisidia. Badzihn ra' ba ri'chi tuhbi dxyih sahbdu, ya barah gue'la dxyih nin
ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel dxyih chi guyuu'tii ra' ba la'n guido' tin guzohba ra' ba.
15 Yaque guya'loh bihn ra' ba dxyi'dxyi ra' nin caa loh dxihtsi ra' xteenn lehyi cun
dxihtsi nin baca'h ra' profeta, chi'chi guxe'hla ra' nin mahzi rnabwa' la'n guido' chi nin
bagañi' loh Pahblu cun Bernabeh, chi'chi rahbi ra' ni'chi:
—Nnaa ra' nin rnabwa' guido', bwihtsi hermanu ra', sidela la'h tu nahpaa tu dxyi'dxyi
za'ca para bwiinn ra', gulguiñi'n nnah.
16 Chi'chi gwasu'nchii Pahblu tin bwi'hnn ba sehn loh ra' bwiinn tin guca'dxiahga ra'
ba xchi'dxyi ba, chi'chi rahbi Pahblu loh ra' ba:
—Gulgaca'dxiahga bwiinn Israel, cun neezaa nin riachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs.

17 Xchiohs raˈ nuˈh nin nuu dxibaaˈ gulii laˈh raˈ xtatita roo raˈ nuˈh, bwiˈhnn Dxiohs laˈh raˈ ba bwiinn ziahan duxa chin nuu gahca raˈ ba zigazi bwiinnziitu guihdxyi Egiptu, ya seguihdu cun xquelrnabwaˈ Ñiˈh babweˈhe Ñiˈh laˈh raˈ ba laˈn guihdxyi Egiptu.
18 Chywaˈh yihza guyuuˈ raˈ ba loh dahan desiertu ya ziahan bwelta ayi bazoˈbadxiahga raˈ ba xchiˈdxyi Dxiohs nicla guhcanee Ñiˈh laˈh raˈ ba.
19 Ya guyuuˈ gahdzi naciohn nin gunabwaˈ Canaan, ayi bazoˈbadxiahga raˈ bwiinn chi xchˈdxyi Dxiohs, ya bañihchiloh Dxiohs guihdxyi raˈ chi tin pur swerta nin bwiˈhnn raˈ ba gahn gudxiˈzi Ñiˈh yuh raˈ chi gucaˈha raˈ guehtu xtatita roo raˈ nuˈh.
20 Ya chin guhca tahpa gaywaˈh garoolda yihza badiˈhi Dxiohs jwehsi gunabwaˈ laˈh raˈ ba hasta dxyih nin badiˈhigah Dxiohs guelrnabwaˈ laˈh guehtu profeta Samuel.
21 Ya seguihdu gunaaba raˈ ba tuhbi rrehyi loh Dxiohs tin guinabwaˈ rrehyi chi laˈh raˈ ba, ya badiˈhi Dxiohs laˈh Saul lliiˈn Cis, lasaaˈ guehtu Benjamihn tin guhca Saul rrehyi loh raˈ ba loh chywaˈh yihza.
22 Ya chin basiaˈpitii Dxiohs laˈh Saul, chiˈchi guhcagaˈh guehtu Davihd rrehyi, chiˈchi rahbi Dxiohs:
—Laˈn gulii laˈh Davihd lliiˈn Isaí laasii Davihd naa tuhbi ndxiˈhw nin guunn garaa nin xclaaˈdzihn gaca.
23 Tuhbi gahca llahga guehtu Davihd guhca Jesuhs tin guxeˈhla Dxiohs laˈh Ñiˈh tin guhldaˈh Ñiˈh laˈhnuˈh loh duhlda ziga bwiˈhnn Dxiohs lligaaba gaca.
24 Ya galohyi nin guzaˈloh Jesuhs guunn Ñiˈh xtsiˈn Xtaada Dxiohs Ñiˈh, mwer Jwahn guzoˈbaloh baluuˈyi xchiˈdxyi Dxiohs laˈh raˈ bwiinn Israel, rahbi Jwahn loh raˈ ba:
—Gulgasaguuˈdzi stoˈ tu nezloh Dxiohs tin chioobaañihsa tu tin gusiaˈpitii Dxiohs xtuhlda tu.
25 Ya zalliaaˈ riaˈdxyi gutuˈlla Jwahn dziˈn nin badiˈhi Dxiohs bwiˈhnn ba chin guñiˈ ba loh raˈ bwiinn, rahbi ba:
—Adxi naˈh dxiˈh naan nin ruhnn tu lligaaba naa Crixtu; per diˈtsihn zeˈnaˈhla stuhbi nin mahzi lasahca que naˈh, nin para cweˈhehn tahba ba ñaaˈ ba ayi xi guilasahcaˈhn —rahbi Jwahn loh raˈ bwiinn chi.
26 ’Bwihtsi hermanu raˈ lliiˈn raˈ xfamihyi guehtu Abrahn, cun garaaza nin riachiistoˈ raˈñiˈh xchiˈdxyi Dxiohs; para laˈhtu xchiˈdxyi zaˈca Dxiohs rii tin taˈh tu loh duhlda.
27 Bwiinn guihdxyi Jerusalehn raˈ cun nin rnabwaˈ za laˈh raˈ ba ayi biuˈnbwaˈ raˈ ba laˈh Jesucristu nin rnabwaˈ, ayiza guhcabwaˈ raˈ ba xchiˈdxyi Dxiohs nin bacaˈh guehtu profeta raˈ dxyiˈdxyi raˈ chi nin guñiˈ raˈ ba laˈn guidoˈ cada dxyih nin ruziˈlaaˈdzi raˈ ba per ayi guhcabwaˈ raˈ ban niˈchin laˈhlaa laˈh gahca raˈ ba bazaˈloh raˈ ba ziga bacaˈh profeta raˈ pur nin gurih raˈ ba guhchi Jesucristu.
28 Nicala ayi xi bwiˈhnn Jesucristu per nahpaa gunaaba raˈ ba loh Pilahtu tin gudxiinn ba laˈh Ñiˈh.
29 Ya chin guyaˈloh xcweenta Ñiˈh nin rñiˈ loh xchihtsi Dxiohs, chiˈchi batehta raˈ ba laˈh Ñiˈh loh cruhzi ya chiˈchiyi bacaˈtsi raˈ ba laˈh Ñiˈh.
30 Per Dxiohs babweˈhe laˈh Jesucristu loh raˈ bwiinnguuchi,
31 ya yaque babahn Ñiˈh loh guelguhchi chiˈchi baluuˈyiloh Ñiˈh loh raˈ xpwiinn Ñiˈh nin gwanee Ñiˈh biahja nez regiohn Galilea hasta guihdxyi Jerusalehn, yannah bwiinn raˈ chin nin zezahnee raˈ cagaluuˈyi xchiˈdxyi Jesucristu laˈh raˈ bwiinn lasaaˈ raˈ nuˈh.
32 Nnah laˈhnu zoˈpanee nu xchiˈdxyi Jesucristu riiˈ loh tu tin dxiahxi stoˈ tu. LaˈhDxiohs bazaˈloh Ñiˈh dxyiˈdxyi raˈ nin guñiˈ ñiˈ loh raˈ guehtu xtatita roo raˈ nuˈh.
33 Pwihsi laˈhnuˈh naa nuˈh llahga raˈ ba, yannah laˈh Dxiohs bazaˈloh xchiˈdxyi Ñiˈh tin bataˈh Ñiˈh Lliiˈn Ñiˈh loh raˈ bwiinnguuchi ziga caa loh dxihtsi nin laa Salmu nin raroopa:
Yiˈh naa luˈh Lliiˈnahn. Naˈh baniˈhihn guelnabahan Yiˈh nnadxyih.

34 Rahbiza Pahblu:
—Chin ruu'yidxyi'dxyi Dxiohs pur nin bacwa'hn Ñi'h la'h Jesucristu loh ra' bwiinnguuchi laasii ayiru chuu dxyih gachi Ñi'h cun ayiza guilli'hn bwe'ltihxi Ñi'h la'n ba', ya squii' rahbi Dxiohs:
Zuni'hihn garaa cohsa nanchii nin gaca siguhra para la'htu ziga bia'hahn dxyi'dxyi'hn cun lu'h la'h guehtu Davihd.
35 Ni'chin caa loh stuhbi saalmu rahbin:
Ayi gusaa'n lu'h guudxi tihxi Llii'n lu'h nin nadzii'hi lu'h.
36 Yannah guchii la'h Davihd gunabwa' la'h ra' guehtu xtatita ra'nu'h ziga guhdzi Dxiohs loh ba bwi'hnn ba ya seguihdu chin guhchi Davihd, biga'tsi ba hasta biga'tsiza guehtu xtaada ba per guyuu'dxi tihxi ba la'n ba',
37 per bwe'ltihxi Jesucristu ayi basaa'n Dxiohs ñilli'hnan ni'chin babwe'he Dxiohs la'h Ñi'h loh ra' bwiinnguuchi,
38 ni'chin nnah bwi'tsi ra'n gulgahcabwa' rñi' Dxiohs loh tu la'h Ñi'h bazia'caala xtuhlda tu pur xcweenta Jesucristu.
39 Rñi' Dxiohs ayi xi xtuhlda chyuuchi'hzi bwiinn nin chechiisto' ñi'h xcweenta nin bwi'hnn Jesucristu, ya bwiinn ra' nin na'hla xlehyi Moisehs ayi gaaldaa guzuh xjweersi lehyi chi para guzia'caa xtuhlda ra' bwiinn chi.
40 Gul gahca nasiin tin ayi saca tu cohsa ra' nin caa loh dxihtsi ra' nin baca'h ra' guehtu profeta ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs chin guñi' ra' ba:
41 Gulguia'ha, la'htu nin rullihdziinee xchi'dxyi'hn; gulgahdxyigaa' cun gulguiñihchiloh laasii na'h nin naan Dxiohs gu'nnahn tuhbi cohsa cuubi roo nin ayi chechiitii' sto' tu nee nicalaza chuu tuhbi bwiinn nin guluu'yi xchi'dxyi'hn loh tu egwahla gahca ayi chuu tu ayi cha'zi tu dxyi'dxyi ra' chi.
42 Ya chin baria'h ra' Pahblu cun Bernabeh la'n guido' xteenn ra' bwiinn Israel ra' chi gunaaba ra' bwiinn chi loh Pahblu:
—Stuhbi dxyih nin gazi'laa'dzi ra' nu xclaa'dzi nu guiñi' lu'h dxyi'dxyi ra' ca stuhbi gaca'dxiahga nu —rahbi ra' ba.
43 Ya chin guya'loh junta chi la'n guido' ziahan ra' ba gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu cun neezaa nin naann ra' lehyi Moisehs gwachiiza sto' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu, ya zeena'hla ra' ba la'h Pahblu cun Bernabeh. Chi'chi rahbi ra' ba loh ra' bwiinn ra' chi:
—Chena'hladzi'tsi tu cun gaduhbi sto' tu dxyi'dxyi za'ca ra' xcweenta Jesucristu.
44 Chin guhldaa stuhbi dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel ra' chi, ziahan roo duxa ra' bwiinn casi gaduhbi guihdxyi ra' ba riibweeza ra' ba tin guca'dxiahga ra' ba guiñi' Pahblu xchi'dxyi Jesucristu.
45 Ya chin bwa'ha ra' bwiinn Israel ra' chi tantu ziahan duxa bwiinn rii' para guca'dxiahga ra' ba xchi'dxyi Jesucristu nin guiñi' Pahblu, lwehgu bidxyi'chi duxa ra' bwiinn Israel ra' chi, ya guza'loh guñi'tohnta ra' ba xcweenta dxyi'dxyi ra' nin ruluu'yi Pahblu nee neezaa guñi'tohnta ra' ba la'h Dxiohs.
46 Per ayi bidxyihbi Pahblu cun Bernabeh. Guzuhchihpa ra' ba loh ra' bwiinn chi rahbi ra' ba:
—Nahpaa gachiñi' nu xchi'dxyi Jesucristu mwer loh tu ziga naa tu bwiinn Israel, per nnah yaque rbwe'caa tu xchi'dxyi za'ca Ñi'h ni'chin cayuhnn tu guelguxchisi la'hgahca tu ruluu'yi ayi rga'ha chee tu dxibaa' para tu'pazi ni'chin nnah mejor chogaluu'yi nu xchi'dxyi Jesucristu la'h ra' bwiinn nin ayi naa ra' bwiinn Israel,
47 laasii zi'chi guxe'hla Dxiohs gaca. Squii' caa xchi'dxyi Dxiohs loh dxihtsi:
Zuxe'hla'hn la'htu tin guluu'yi tu xchi'dxyi ra'n rii' la'h ra' bwiinnziitu nin ayi naa ra' bwiinn Israel tin ta'h ra' ba loh duhlda hastachi'hzi rii ra' ba loh guihdxyiyuh.

48 Chin bihn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel dxyi'dxyi ra' nin guñi' Pahblu, biahxi
duxa ra' ba, chi'chi rahbi ra' ba chuhla naa xchi'dxyi Dxiohs; ya garaa bwiinn ra' nin
gulii Dxiohs chee dxibaa' para tu'pazi gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs.
49 Zi'chizi bidi'chii xchi'dxyi Jesucristu loh guihdxyi ra' chi.
50 Ya guñi'nee ra' bwiinn Israel ra' chi la'h ra' gunna'h nin naa ra' xpwiinn guido' ra'
bwiinn Israel ra' chi cun neezaa ndxi'hw ra' nin mahzi rnabwa' guihdxyi ra' chi tin
guhcanee ra' ba la'h ra' bwiinn Israel ra' chi tin babwe'hecaa ra' ba la'h Pahblu cun
Bernabeh la'n regiohn ra' chi.
51 Chi'chi gudzihbiñaa' ra' Pahblu cun Bernabeh guxuh ziga tuhbi sehn tin gacabwa'
ra' bwiinn Israel basahcaloh ra' ba xchi'dxyi Dxiohs. Ya seguihdu zee ra' ba para
guihdxyi Iconiu.
52 Ya nin naa ra' xpwiinn Jesucristu riahxi duxa ra' ba nee neezaa nuunabahandzi'tsi
Spíritu Saantu Dxiohs lasto' ra' ba.

14

Guyuu' Pahblu cun Bernabeh guihdxyi Iconiu

1 Chin badzihn Pahblu cun Bernabeh guihdxyi Iconiu, garoopa ra' ba guyuu'tii ra' ba
la'n xquido' ra' bwiinn Israel nin rii ri'chi ya baluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs la'h ra'
bwiinn chi ya nez forma chi ziahan ra' ba gwachii sto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs tantu ziga
bwiinn Israel ra'como ziga bwiinnziitu ra'za.
2 Per Bwiinn Israel ra' nin ayi gwachii sto' ra'ñi'h xchi'dxyi Dxiohs bachi'hyi ra' ba
bwiinn nin ayi naa ra' bwiinn Israel tin gwa'ha dxaaba ra' ba loh ra' xpwiinn Jesucristu
nin riachii sto' ra'ñi'h xchi'dxyi Dxiohs.
3 Ni'chin nin bia'han Pahblu cun Bernabeh guihdxyi chi ziroo' chieempa ya ayi
bidxyihbi ra' ba gwazah baluu'yi ra' ba la'h Dxiohs bazia'caala xtuhlda ra' bwiinn
ra' cun neezaa baluu'yi Dxiohs guchiipa'h naa xchi'dxyi Ñi'h ni'chin nin bwi'hnn Ñi'h
compahñu la'h Pahblu cun Bernabeh tin bwi'hnn ra' ba dzi'n roo cun milahgru ra'.
4 Ya bilaa'ha lasaa' ra' bwiinn guihdxyi chi pur xcweenta xchi'dxyi Dxiohs; garoolda
bwiinn guihdxyi chi nuu favohr de Pahblu cun Bernabeh ya zagaroolda guihdxyi ra' ba
nuu gahca xlahdu bwiinn Israel ra' chi.
5 Ya seguihdu batiaa'ha lasaa' ra' bwiinn Israel ra' chi cun neezaa nin ayi naa ra'
bwiinn Israel guhca ra' ba tuhsi diacweerdu cun guxchiisi ra' nin rnabwa' ri'chi tin
ñidxihldxinee dxyi'dxyi ra' ba la'h Pahblu cun Bernabeh tin neezaa ñuca'h dxiah ra' ba
yihca Pahblu cun Bernabeh,
6 per chin guhcabwa' ra' Pahblu cun Bernabeh zi'chi xclaa'dzi ra' ba guunnee ra' ba
la'h Pahblu cun Bernabeh ni'chin ballu'n ra' ba para guihdxyi Listra, guihdxyi Derbe,
guihdxyi ra' nin rnabwa' guihdxyi Licaonia, cun neezaa guihdxyiru nin rii ra' gadiidxi
guihdxyi ra' chi.
7 Neezaa guihdxyi ra' chi baluu'yi ra' ba xchi'dxyi Jesucristu.
8 Guihdxyi Listra guyuu' tuhbi ndxi'hw nin adxi nuu sah desde chin guulaa ba.
9 Ndxi'hw rii' cagaca'dxiahga dzi'tsi ba dxyi'dxyi ra' nin cañi' Pahblu, ya chin bwa'ha
Pahblu loh ba gwachii sto' ba xchi'dxyi Jesucristu laasii zahca gusiaca Dxiohs la'h ba.
10 chi'chi guñi' Pahblu jweersi loh ba, rahbi ba:
—¡Gwasuhnchii tin guzuh derehchu!
Ya chieempa nin guzu'nchii ba bire'h ba guiya', chi'chiyi bazah ba.
11 Ya chin bwa'ha ra' bwiinn Licaonia ra' chi xi bwi'hnn Pahblu, chi'chi guza'loh cañi'
ra' ba dxyi'dxyi Licaonia chi rahbi ra' ba:
—¡Dxiohs ra' bie'ta loh nu rluu'yi za ra' Ñi'h ziga ndxi'hw!
12 Ya gule'helah ra' ba la'h Bernabeh ziga dxiohsa Júpiter, ya la'h Pahblu gule'helah ra'
ba Mercuriu laasii tuhsi Pahblu rñi' xcweenta garoopa ra' ba.

13 Ya bixohza nin ruhnn dzi'n la'n guido' xteenn dxaan Júpiter, nin zohba rwaa' guihdxyi chi, gwanee ba guun cun figuhra dxia'yi'hn ra' tuhsi junta cun bwiinn ziahan ra' chi tin gaann ra' ba la'h Bernabeh cun Pahblu ziga raann ra' ba xchiohsa ra' ba.
14 Chin bihn ra' pooxtla o sea Bernabeh cun Pahblu xi cayahca, basiu'yi ra' ba xahba ra' ba ziga tuhbi sehn ayi riuu'sto' ra' ba nin cayuhnn ra' bwiinn chi, ya guyuu'tii gallu'n ra' ba galaayi ra' bwiinn
15 tin rahbi ra' ba:
—¡Daada ra'! ¿Xi naa cayuhnn tu cohsa ra' ca? ¿Tayi rwa'ha tu lasaa' bwiinn tu la'h nu bwiinn guidxyiyuh za nu? Nomas la'h nu raluu'yi nu xchi'dxyi Dxiohs nin nuu nabahan llaa'ndxibaa' la'h ra' bwiinn tin gusaa'n ra' ba cohsa ra' nin a gallu'yitii, ziga nin riiyuhnn tu, tin guzuhllihbi tu loh Dxiohs nin bwi'hnncha'yi llaa'ndxibaa' cun guidxyiyuh, cun ñihsado', cun garaatii' nin nuu loh ra'n.
16 Galoh basaa'n Dxiohs la'h ra' bwiinn guidxyiyuh bwi'hnn ra' ba zigachi'hzi guclaa'dzi ra' ba,
17 nicla baluu'yi Ñi'h la'h ra' ba la'h Ñi'h naa Ñi'h Dxiohs cun cohsa za'ca nin ruhnn Dxiohs. La'hÑi'h ruhnn Ñi'h ñihsadxiah, ruhnn Ñi'h rahca xi ridahw ra' nu'h, nee rahcanee za Ñi'h la'h ra' bwiinn tin rbahan za'ca ra' ba.
18 Per nicla guñi' ra' ba dxyi'dxyi ra' rii' loh ra' bwiinn guihdxyi chi ya mwedxi nagahn duxa para bacu'dzi ra' ba loh xigaaba ra' bwiinn chi tin ayi bwi'hnn ra' ba ziga guclaa'dzi ra' ba ñidxiinn ra' ba guun ra' tin ñibahchiguhn ra' ba cohsa ra' chi loh Pahblu cun Bernabeh.
19 En seguida badzihn paaldaa ra' bwiinn Israel ra' nin ze' guihdxyi Antioquía cun guihdxyi Iconiu. Bachi'hyi ra' ba la'h ra' bwiinn Listra tin baca'hdxiah ra' ba yihca Pahblu ya nasto' ra' ba guhchi Pahblu gudo'ballehxa ra' ba la'h ba hasta rwaa' guihdxyi chi babwe'he ra' ba la'h ba.
20 Per chin badiaa'ha ra' xpwiinn Jesucristu cwee' Pahblu, lwehgusi gwastii ba biuu'garii ba guihdxyi chi stuhbi. Ya chin barah gue'la, bare'h ra' ba guihdxyi chi cun Bernabeh tin zee ra' ba para guihdxyi Derbe.
21 Ya chin guya'loh baluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn Derbe ziahan duxa ra' bwiinn chi gwachii sto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs. Chi'chi gubia'garii ra' ba stuhbi la'n guihdxyi Listra cun guihdxyi Iconiu, guihdxyi Antioquía.
22 Ya guihdxyi ra' chi guluu'gui'w Pahblu cun Bernabeh la'h ra' ba cun xchi'dxyi Dxiohs tin cheezahnee ra' ba xchi'dxyi Jesucristu, ayi cwe'hesto' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h. Rahbiza ra' ba loh ra' bwiinn chi nahpaaza guti'dxiloh ra' ba trabahjw tin para gaca chuu'tii ra' ba loh xquelrnabwa' Dxiohs.
23 Ya seguihdu gulii ra' ba paaldaa ra' bwiinn guuhla cada tuhbigah xquido' xpwiinn Jesucristu, ya chin guluhlla gudihdxyi-gunaaba ra' ba loh Dxiohs cun bacwaa'han za ra' ba, chi'chi gunaaba Pahblu cun Bernabeh loh Dxiohs xcweenta ra' bwiinn chi tin gaapaa Ñi'h la'h ra' ba laasii rca'h duxa sto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs.

Gubia'garii Pahblu cun Bernabeh para guihdxyi Antioquía xteenn Siria

24 Seguihdu badii'dxi Pahblu cun Bernabeh guihdxyi Pisidia ya badzihn ra' ba hasta loh guihdxyi ra' nin rnabwa' guihdxyi Panfilia.
25 Ya chin guya'loh baluu'yi Pahblu cun Bernabeh xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn guihdxyi Perge, ya seguihdu zee ra' ba guihdxyi Atalia.
26 Chin badzihn ra' ba guihdxyi chi, chi'chi bacah ra' ba la'n barcu tin gwah ra' ba guihdxyi Antioquía. Ya antes nin guzee ra' ba biahja chi, gunaaba ra' xpwiinn Jesucristu nin nuu guihdxyi Antioquía loh Dxiohs tin bwi'hnn Ñi'h cumpahñu la'h Pahblu cun Bernabeh. Ya zi'chi batuhlla ra' ba xtsi'n Dxiohs nin bwi'hnn ra' ba nez guihdxyi ra' nin gwah ra' ba.

27 Ya chin badzihn ra' ba guihdxyi Antioquía, batiaa'ha ra' ba bwiinn guido' ra' nin naa ra' xpwiinn Jesucristu guihdxyi chi, tin bwii'yidxyi'dxyi ra' Pahblu cun Bernabeh loh ra' bwiinn chi, xa bwi'hnn Dxiohs cumpahñu la'h ra' ba nee cun neezaa xa guluu'bia'ñi'h Ñi'h sto' ra' bwiinnziitu tin zi'chi gwachii sto' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu.
28 Ya bia'hannee Pahblu cun Bernabeh la'h ra' xpwiinn Jesucristu mahs paaldaa dxyih loh guihdxyi Antioquía.

15

Badxa'galasaa' ra' ba la'n guihdxyi Jerusalehn

1 La'n dxyih ra' chi badzihn paaldaa ndxi'hw ra' nin ze' nez guihdxyi Judea, ya guza'loh cagaluu'yi ra' ba la'h ra' xpwiinn Jesucristu nin rii guihdxyi Antioquía, ya rahbi ra' ndxi'hw ra' chi:
—Sidela la'htu adxi guunn tu ziga gunabwa' guehtu Moisehs adxi guta'h Dxiohs la'htu loh xtuhlda tu.
2 Chin bihn Pahblu cun Bernabeh dxyi'dxyi ra' chi bacha'gadxihldxi dxyi'dxyi ra' Pahblu cun Bernabeh la'h ra' ndxi'hw ra' chi. Chi'chi gulii ra' xpwiinn Jesucristu la'h Pahblu cun Bernabeh cun spaaldaa ra' xpwiinn Jesucristu tin chee ra' ba guihdxyi Jerusalehn tin guiñi'nee ra' ba pooxtla ra' cun bwiinn guuhla ra' xteenn xquido' Jesucristu nin nuu ra' guihdxyi Jerusalehn.
3 Ya gulu'nehza ra' xpwiinn Jesucristu nin nuu ra' guihdxyi Antioquía la'h Pahblu cun Bernabeh cun bwiinn ra' nin zenee ra' ba para guihdxyi Jerusalehn. Ya loh nehza nin zee ra' ba chi gudii'dxi ra' ba guihdxyi Fenicia cun guihdxyi Samaria tin guñi' ra' ba loh ra' xpwiin Jesucristu nin rii guihdxyi ra' chi, rahbi ra' ba la'h ra' nin naa ra' bwiinnziitu nin ayi naa ra' bwiinn Israel, la'h ra' ba basaa'n creensi dxaaba nin ruhnn ra' ba tin chena'hla ra' ba xneziuh Dxiohs. Ya garaa ra' nin naa ra' xpwiinn Jesucristu guihdxyi ra' chi biahxi duxa ra' ba pur dxyi'dxyi ra' nin guñi' Pahblu cun Bernabeh loh ra' ba.
4 Ya chin badzihn Pahblu cun Bernabeh Jerusalehn, bagacha'galoh ra' xpwiinn Jesucristu la'h ra' ba. Ya seguihdu bwii'yidxyi'dxyi ra' Pahblu cun Bernabeh loh ra' bwiinn chi xa guhcanee Dxiohs la'h ra' ba cun garaatii' ziga baluu'yi ra' ba la'h ra' bwiinn nez guihdxyi ra' nin bagaluu'yi ra' ba xchi'dxyi Jesucristu.
5 Chi'chi gwasu'nchii paalda ra' bwiinn fariseu nin gwachiisto' ra'ñi'h xchi'dxyi Jesucristu, rahbi ra' ba loh garaatii' ra' ba:
—Naa bwen dxihn ra' bwiinnziitu nin naa ra' xpwiinn Jesucristu nin ayi naa ra' bwiinn Israel neezaa xlehyi Moisehs guzo'badxiahga ra' ba.
6 Chi'chi badxa'galasaa' ra' pooxtla ra' cun bwiinn guuhla ra' nin rnabwa' la'h ra' xpwiinn Jesucristu tin bwi'hnn ra' ba lligaaba xa gaca.
7 Ya gaduhbi nin cañi' ra' ba xcweenta ziga ruluu'yi Pahblu cun Bernabeh, gwasu'nchii Pehdru, rahbi ba loh ra' ba:
—Yu'bitu lasaa'ra'n, la'tu naann Dxiohs gulii na'h loh tu tin guluu'yi'hn xchi'dxyi Jesucristu la'h ra' bwiinnziitu tin chechiisto' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h.
8 Dxiohs nin nu'nbwa' lasto' ra' bwiinn la'h Ñi'h badi'hi Spíritu Saantu la'h ra' ba ziga bani'hi za Ñi'h Spíritu Saantu la'h ra' nu'h.
9 Dxiohs ayi cayuhnn Ñi'h guriin-guriin cun la'h ra' ba nee ayiza cayuhnn Ñi'h guriin-guriin cun la'h za nu'h pwihsi Dxiohs basiaa lasto' ra' ba lasii gwachii sto' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h.
10 Yannah ¿xi naa ruhnn tu buhrla la'h Dxiohs cun xtsi'n Ñi'h? ¿Xi naa xclaa'dzi tu chezahnee ra' bwiinnziitu lehyi chi nin guehtu xtadaguldo' ra' nu'h nee nin la'h za nu'h nagahdxi gaca chozahnee ra' nu'h lehyi chi?
11 Dez galohyi naann nu'h la'h Jesucristu guta'h la'hnu'h loh xtuhlda ra' nu'h igwahla gahca za ziga guta'h za Ñi'h la'h ra' bwiinnziitu —rahbi Pehdru.

12 Ya chin guluhlla guñiˈ Pehdru, dxyiitiiˈ babwih raˈ bwiinn chi, chiˈchi lwehgu gahca bacaˈdxiahga raˈ ba dxyiˈdxyi raˈ nin guñiˈ Pahblu cun Bernabeh xa guhcanee Dxiohs laˈh raˈ ba bwiˈhnn raˈ ba dziˈn roo raˈ cun milahgru raˈ loh raˈ bwiinnziitu raˈ nin ayi naa raˈ bwiinn Israel.
13 Ya chin guyaˈloh guñiˈ raˈ Pahblu cun Bernabeh, chiˈchi guñiˈgah Jacobo rahbi:

—Bwiˈtsi raˈn, gulgacaˈdxiahga guiñiˈn:

14 Simohn Pehdru bwiiyidxyiˈdxi loh nuˈh xa guyuuˈ guelrzaaˈ Dxiohs xcweenta raˈ bwiinnziitu nin ayi naa raˈ bwiinn Israel tin gulii Ñiˈh xpwiinn Ñiˈh loh raˈ ba.
15 Garaa dxyiˈdxyi raˈ riiˈ naan ziga dxyiˈdxyi raˈ nin bacaˈh guehtu profeta raˈ, ziga rñiˈ loh Xchihtsi Dxiohs rahbin:
16 Despwes de dee raˈ zibiaˈgariin tin guzuun stuhbi rrehyi cuubi nezloh tu xlugari xtatita Ñiˈh guehtu Davihd tin ziˈchi gusacuuˈbihn xquidoˈ Davihd nin gubihyi tin dxiaaca zaˈca hasta riaˈdxyi chi tin ziˈchi dxiaˈhan cuubin para tuˈpazi.
17 Tin garaa raˈ bwiinn gadxiˈhyi xneziuh zaˈca Dxiohs, cun garaa raˈ naciohn raˈ nin naa raˈ xpwiinn Dxiohs pur laan —rahbi Dxiohs.
18 Ziˈchi rahbi Dxiohs nin baluuˈyi cohsa raˈ riiˈ desde cadxyihrooˈ.
19 Rahbiza Jacobo loh raˈ ba:

—Deeˈ naa lligaaba nin ruˈnnahn: ayiru chyu gusioˈba laˈh raˈ bwiinn nin ayi naa raˈ bwiinn Israel nin riachii stoˈ raˈ ñiˈh xchiˈdxyi Jesucristu.
20 Cun sola gacaˈh nuˈh tuhbi dxihtsi loh raˈ ba tin ayiru gaann raˈ ba bwiinngulaala nee neezaa tin ayi guibahan gubwihlli raˈ ba, neezaa tin ayi gahw raˈ ba bweˈhla maan nin rahchi dxaaba raˈ, nee ayi gahw raˈ za ba rihn.
21 Des cadxyihrooˈ nuu raˈ ndxiˈhw raˈ nin ruluuˈyi xlehyi Moisehs cada guidoˈyiˈhn raˈ loh cada tuhbi guihdxyi raˈ loh dxyih nin ruziˈlaaˈdzi raˈ bwiinn Israel.
22 Ya biuuˈstoˈ raˈ pooxtla raˈ cun bwiinn guuhla raˈ cun garaaza xpwiinn Jesucristu xchiˈdxyi Jacobo, ya gulii raˈ ba laˈh Judas nin rñiˈ raˈ ba Barsabahs cun Silas tin chenee raˈ ba Pahblu cun Bernabeh para guihdxyi Antioquía, ya Silas cun Barsabahs naa ndxiˈhw ru nin lasahca ru loh raˈ xpwiinn Jesucristu nin nuu guihdxyi Jerusalehn.
23 Ya guluuˈnehzanee raˈ ba dxihtsi raˈ riiˈ laˈh raˈ ba para guihdxyi Antioquía:

“LaˈhnuziganaanupooxtlaraˈcunbwiinnguuhlaraˈxteennxpwiinnJesucristu nin rii loh guihdxyi Jerusalehn, raxeˈhla nu tuhbi guelrgahpaa Dxiohs para garaatiiˈ tu bwihtsi lasaaˈ raˈ nin rii raˈ guihdxyi Antioquía cun estadu Siria, cun estadu Cilicia.
24 Laˈhnubihnriiˈbiriaˈhndxiˈhwraˈninbieˈgañiˈlohtucunxcweentaxlehyi Moisehs, per laˈh raˈ ndxiˈhw raˈ chi ayi cun xquelrnabwaˈ dxiˈh nu bieˈnee raˈ ba chin bieˈgasioˈba raˈ ba laˈhtu tin zigazi guluuˈyi xilla riaˈdxi guzaˈloh tu para gaca tu xpwiinnpaˈh Dxiohs.
25 Niˈchinnnahlaˈhnuchinbadiaaˈhanubariaˈcaabachiliinuschiohpabwiinnraˈ nin zenee raˈ bwihtsi lasaaˈ raˈ nu Bernabeh cun Pahblu tin zenee raˈ ba tuhbi dxyiˈdxyi zaˈca para laˈhtu.
26 Pahblu cun Bernabeh nicala laˈhsi gachi raˈ ba per ayi riaa raˈ ba xquelnabahan raˈ ba zeezah cagaluuˈyi raˈ ba xchiˈdxyi Jesucristu.
27 NiˈchinninbaxeˈhlanuJudascunSilastinlaˈhraˈbaguiñiˈraˈbagaraatiiˈdxyiˈdxyi raˈ riiˈ lohtu.
28 Pwihsi Spíritu Saantu Dxiohs basiin laˈhnu naa bwen ayiru gatahla ru nu lehyi nin chenaˈhla tu. Lehyisi riiˈ nalluˈhyi chezahnee tu:
29 ayi gahw tu xpweˈhla raˈ maan nin rudiˈhi raˈ bwiinn guhn laˈh raˈ bwiinngulaala, ayi gahw tu rihn cun xpweˈhla maan nin rahchidxaaba raˈ, nee ayiza guibahan gubwihlli tu tantu gunnaˈh coma ziga ndxiˈhw, ya sidela guzoˈbadxiahga tu ayi guunn tu garaa raˈ deeˈ bwen gahca gaca tu nezloh Dxiohs. Pwihsi cun Dxiohs dxiaˈhan tu.”

30 Pwihsi seguihdu gulu'nehza ra xpwiinn Jesucristu la'h Judas cun Silas gwanee ra' ba Pahblu cun neeza Bernabeh para guihdxyi Antioquía, ya ri'chi batiaa'ha ra' ba xpwiinn ra' Jesucristu nin rii ra' guihdxyi Antioquía chi tin badi'hi ra' ba dxihtsi nin gulu'nehza ra' pooxtla ra' nin rii guihdxyi Jerusalehn, guca'h ra' ba.
31 Chin bihn ra' xpwiinn Jesucristu nin naa ra' bwiinnziitu nin rii guihdxyi Antioquía chi dxyi'dxyi ra' nin caa loh dxihtsi chi biahxi duxa ra' ba laasii gulahchidxyii dxyi'dxyi ra' chi lasto' ra' ba.
32 Ya Judas cun Silas naa ra' ba bwiinn nin rusañi' Dxiohs xchi'dxyi Ñi'h, ni'chi baluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' xpwiinn Ñi'h nin rii guihdxyi Antioquía chi, ya baluu'yi ra' ba ziroo' xcweenta xchi'dxyi Dxiohs tin mahziru guza'bi sto' ra' bwiinn par chezah dzi'tsi ra' ba loh xneziuh Dxiohs.
33 Ya bia'hannee ra' ba la'h ra' xpwiinn Jesucristu guihdxyi Antioquía chi tuhbi chieempa. Ya seguihdu chin babii ra' Judas cun Silas guihdxyi chi, chi'chi bagahpaa Dxiohs ra' xpwiinn Jesucristu la'h ra' ba cun xquel dxyiriisto' Dxiohs tin bwi'hnn ra' ba despedir la'h ra' ba para guihdxyi Jerusalehn loh ra' xpwiinn Jesucristu nin gulu'nehza la'h ra' ba.
34 Per la'h Silas gurii sto' ba bia'han ba ri'chi.
35 Neezaa Pahblu cun Bernabeh bia'han guihdxyi Antioquía chi cun spaaldaa ra' nin bia'hannee ra' ba ya gwazah baluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs.

Dee nin raroopa xbiaje Pahblu gwagaluu'yi ba xchi'dxyi Jesucristu

36 Chin guhca tuhbi chieempa rii ra' ba ri'chi, chi'chi rahbi Pahblu loh Bernabeh:
—Yo'ho chodia'han nu'h xa nuu ra' xpwiinn Jesucristu guihdxyi ra' nin biogaluu'yi nu xchi'dxyi Ñi'h.
37 Ya guclaa'dzi Bernabeh ñianee ra' ba la'h Jwahn nin rñi' za ra' ba Marcu,
38 per Pahblu ayi gunnah ba ñanee ra' ba la'h Jwahn laasii basia'han Jwahn la'h ra' ba guihdxyi Panfilia ya ayiru bwi'hnn bi pur ñazahnee bi la'h ra' ba nez hasta bagaluu'yi ra' ba xchi'dxyi Jesucristu.
39 Ya bwa'ha si Bernabeh ayi nnaa Pahblu chenee ra' ba la'h Marcu ya de tantu nin bachi'chi lasaa' ra' ba cun zi'chizi gulaa'ha lasaa' ra' ba mejor zeenee Bernabeh la'h Marcu ya seguihdu guca'ha ra' ba tuhbi barcu para Chipre.
40 Ya seguihdu guliigah Pahblu la'h Silas, ya chin guya'loh gudihdxyi-gunaaba ra' xpwiinn Jesucristu xcweenta ra' Pahblu cun Silas loh Dxiohs tin gacanee Ñi'h la'h ra' ba, chi'chiyi zee ra' ba.
41 Ya gudii'dxi ra' ba guihdxyi Siria cun guihdxyi Cilicia tin mahziru guñi' ra' ba chezahdzi'tsi ra' xpwiinn Jesucristu nin rii nez guihdxyi ra' chi loh xchi'dxyi Dxiohs.

16

Timoteu gwanee la'h Pahblu cun Silas

1 Pahblu cun Silas badzihn ra' ba guihdxyi Derbe cun guihdxyi Listra. Ri'chi badxa'ga ra' ba tuhbi xpwiinn Jesucristu nin laa Timoteu llii'n tuhbi gunna'h Israel nin naa tuhbi xpwiinn Jesucristu, per xtaada bi naa bwiinn griehgu.
2 Xpwiinn Jesucristu nin guyuu' guihdxyi Listra cun guihdxyi Iconiu guñi' za'ca ra' ba pur Timoteu.
3 Bwi'hnn Pahblu lligaaba chenee ba la'h Timoteu, per galoh guluu' Pahblu la'h Timoteu bwa' tin ayi ñiñi'yah ra' bwiinn Israel nin nuu ra' ri'chi la'hbi laasii garaatii' ra' bwiinn Israel ra' chi naann xpaah Timoteu naa tuhbi bwiinn griehgu.
4 Ya garaa ra' guihdxyi ra' nin zeedii'dxi ra' ba guñi' ra' ba loh ra' xpwiinn Jesucristu nin nuu guihdxyi ra' chi dxyi'dxyi ra' nin baca'h ra' pooxtla cun bwiinn guuhla ra' nin rnabwa' la'h ra' xpwiinn Jesucristu nin rii loh guihdxyi Jerusalehn.

5 Pwihsi garaa xpwiinn Jesucristu gwazahnee ra' ba xchi'dxyi chi'zi Ñi'h, ya dxyih cun
dxyih guhca ziahan xpwiinn Jesucristu.

Bwa'ha Pahblu tuhbi bihsi nin baluu'yiloh tuhbi bwiinn regiohn Macedonia loh Pahblu

6 Ya ayi guzi'guehlda Spíritu Saantu Dxiohs ñuluu'yi ra' ba xchi'dxyi Jesucristu gui-
hdxyi Frigia cun Galacia cun Asia,
7 ya seguihdu badzihn ra' ba frontera xteenn Misia ya bwi'hnn ra' ba lligaaba ñah ra'
ba guihdxyi Bitinia, per ayiza guzi'guehlda Spíritu Saantu Jesucristu ñah ra' ba ri'chi.
8 Mejor gudii'dxi ra' ba Misia tin bie'ta ra' ba pwertu xteenn Troas.
9 Ri'chi loh baca'lda baluu'yiloh tuhbi bwiinn rregiohn Macedonia loh Pahblu, ya loh
baca'lda chi cañi'nee ndxi'hw chi la'h Pahblu, rahbi ba:
—Gudii'dxi para guihdxyi Macedonia tin gacanee lu'h la'h nu.
10 Hohra nin guya'loh bwa'ha ba bihsi chi, lwehgu gahca guyuu'nehza nu para gui-
hdxyi Macedonia laasii bidi'hnn nu lliigaaba Dxiohs gunaaba biogaluu'yi nu xchi'dxyi
Ñi'h la'h ra' bwiinn guihdxyi chi.

Chin guyuu' Pahblu cun Silas Guihdxyi Filipos

11 Guyuu'tii nu la'n barcu rwaa' ñihsado' xteenn guihdxyi Troas ya badzihn nu
Samotracia, tuhbi isla nin rii loh ñihsado', ya barah stuhbi gue'la badzihn nu guihdxyi
Neapolis,
12 ya de ri'chi bioo nu para guihdxyi Filipos, tuhbi guihdxyi nin lasahca loh guihdxyi
Macedonia, ya ri'chi bidxuu nu paaldaa dxyih nee guihdxyi chi naa tuhbi colonia ra'
bwiinn Roma.
13 Ya tuhbi dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel baria'h nu guihdxyi chi tin bioo nu
rwaa' tuhbi gui'w hasta nahpaa riagañi'nee ra' bwiinn Israel Dxiohs. Ri'chi bidxuu nu
tin baluu'yi nu xchi'dxyi Jesucristu la'h ra' gunna'h nin badiaa'ha ri'chi.
14 Loh ra' gunna'h chi dxa'ga tuhbi naani'hn nin laa Lidia nin ze' guihdxyi Tiatira;
lahdxi culohr murahdu nin lasahca duxa rutoo' ba. Gunna'h rii' raann ba Dxiohs ya
baca'dxiahga ba xchi'dxyi Jesucristu, bazuh nayaa Ñi'h lasto' ba tin guyuu' ba guya'zi
ba xchi'dxyi Dxiohs nin guñi' Pahblu loh ra' bwiinn.
15 Chi'chi gurohbaañihsa ba cun garaa xfamihyi ba, ya seguihdu bwi'hnn ba jweersi
bioo nu yihdzi ba, chi'chi nnah ba:
—Sidela guchii tu rwa'ha tu na'h ziga tuhbi xpwiinn Jesucristu gulcho'ho rwaa'
yiidzihn tin ri'chi chuu tu.
Ya menos bwi'hnn naani'hn chi gahn bioo dxia'han nu yihdzi ba.
16 Ya tuhbi dxyih nin zoo nu hasta rñi' ra' bwiinn chi loh Dxiohs, badxa'ga nu tuhbi
dxa'pa nin nuu tuhbi spíritu dxaaba nin rahcabwa' sto' bi, naa bi tuhbi mooza nin
gudoo'tii' nee ruhnn bi gahn ziahan roo mweeyi para nin rnabwa' ra' la'hbi.
17 Dxa'pa rii' na'hla bi la'h Pahblu cun neezaa la'hnu ze'ñi' bi jweersi roo rahbi bi:
—Ndxi'hw ra' rii' nin naa ra' xmooza Dxiohs nin nuu dxibaa', ruluu'yi ra' ba xchi'dxyi
Dxiohs —rahbi bi.
18 Ya naa la ziahan dxyih cana'hla dxa'pa chi la'hnu, ya tantu nin cañi' bi loh ra'
bwiinn: “Xpwiinn Dxiohs la'h ra' bwiinn rii'”, rahbi dxa'pa chi, chi'chi gubia'garii
Pahblu de tantu nin cagasio'ba bi yihca ba, chi'chi rahbi ba loh bwiinndxaaba nin nuu
lasto' dxa'pa chi:
—¡Pur lah Jesucristu baria'h la'n lasto' dxa'pa ca!
Ya lwehgu baria'h spíritu dxaaba chi lasto' bi.
19 Per chin bwa'ha ra' xpallwa'n dxa'pa chi ayiru xi mweeyi guunn bi gahn para la'h
ra' ba, chi'chi guna'zu ra' ba la'h Pahblu cun Silas ya gwanee ra' ba la'h Pahblu cun Silas
loh ra' guxchiisi nez rwaa' dxiaa' roo' nin nuu galaayi guihdxyi chi.

20 Ya chin badzihnnee ra' ba Pahblu cun Silas loh ra' nin naa guxchiisi, chi'chi rahbi ra' ba:
—Ndxi'hw ra' rii' nin naa bwiinn Israel cagasio'ba ra' ba la'h ra' bwiinn lahdxyi ra'nu,
21 cagaluu'yi ra' ba guriin lehyi nin adxi nuu gazo'badxiahga nu'h laasii naa nu bwiinn Roma.
22 Chi'chi bidxyi'chinee ra' bwiinn la'h Pahblu cun Silas, ya guxchiisi ra' gunabwa' ra' ba bire'h xahba Pahblu cun Silas tin guca'yahga ra' ba tuhbi bahra.
23 Chin guluhlla guca'yahga ra' ba cun bahra, chi'chi bie'w ra' ba la'n lahtsi dxi'ba nin mahzi nadxaaba naa. Ya rahbi ra' ba loh nin naa madxiohra; nahpaa guhpaa dzi'tsi ba la'h ra' ndxi'hw ra' ca.
24 Chin bihn madxiohra chi dxyi'dxyi chi baza'hla ba la'h Pahblu cun Silas la'n lahtsi dxi'ba nin nuu tuhbi yahga barehda nin zohba gui'dxiu tin la'n gui'dxiu chi guyuu' ñaa' ra' ba tin adxi gullu'hn ra' ba.
25 Per chin guhca garoolda gue'la cabwihdxyi-canaaba ra' Pahblu cun Silas Dxiohs, nee cun neezaa cayu'lda ra' ba cantu xteenn Dxiohs para la'h Ñi'h ya snuhn bwiinn nin ñie'w ra' riigaca'dxiahga ra' cantu ra' nin cayu'lda ra' ba.
26 Ya hohra chi guhca tuhbi lluh duxa, bañi'bin gaduhbitii' lahtsi dxi'ba chi, billaala ra' garaatii' rwaa' pweerta ra', cun cadehn ra' nin nuuxa'ta yahga ra' nin nuu ñaa' ra' bwiinn nin ñie'w gubihyi ra'n.
27 Ya chin babahn madxiohra chi, bwa'ha ba zohballaala rwaa' lahtsi dxi'ba, lwehgu gule'he ba spahda ba tin ñidxiinn ba la'h gahca ba laasii nasto' ba ballu'n ra' nin ñe'w ra' la'n lahtsi dxi'ba.
28 Chi'chi guñi' Pahblu jweersi roo, rahbi ba loh madxiohra chi:
—¡Ayi guunn lu'h zi'ca, garaa gahca nu la'hnu dxuu rii'!
29 Chi'chi gunaaba madxiohra chi tuhbi bia'ñih tin bazia'ñihin la'n lahtsi dxi'ba chi, chi'chi guyuu'tii gallu'hn ba tantu nin bidxyihbi ba.
30 Tin babwe'he ba la'h ra' Pahblu cun Silas, chi'chi rahbi ba loh ra' ba:
—Daada ra', ¿xa ni'ca nahpaa gu'nnahn tin guta'h Dxiohs na'h loh duhlda?
31 Ya chi'chi rahbi ra' ba:
—Bwi'hnn pur chechii sto' lu'h xchi'dxyi Jesucristu tin ta'h lu'h loh duhlda, cun neezaa garaa xfamihyi lu'h.
32 Ya baluu'yi ra' ba xchi'dxyi Jesucristu la'h madxiohra chi cun garaa za nin rii rwaa' yihdzi ba.
33 Ya hohra gue'la chi gahca gwanee madxiohra chi la'h ra' Pahblu cun Silas tin gudxi'bi ba hasta bidxeeldxyihdxyi tihxi ra' ba pur bahra, ya chin guya'loh guhca ra' ba rramwehdxi chi'chi guro'bañihsa madxiohra chi cun garaa xfamihyi ba.
34 Ya seguihdu gwanee ba la'h ra' Pahblu cun Silas yihdzi ba tin gudahw ra' ba, ya biahxi duxa madxiohra chi cun garaa xfamihyi ba laasii gwachii sto' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu.
35 Chin barah gue'la, guxe'hla ra' guxchiisi chiohpa xguixa'ga ra' ba bagañi' loh madxiohra tin guta'h ba la'h Pahblu cun Silas.
36 Chi'chi rahbi madxiohra chi loh Pahblu:
—Bie'naa ra' guixa'ga aguta'hn la'htu; cheezah tu xneziuh tu nasaa.
37 Chi'chi rahbi Pahblu loh ra' guixa'ga chi:
—La'hnu bwiinn Roma nu, nee baca'yahga tu la'hnu delanta loh ra' bwiinn guihdxyi nee nin ayi gunaaba dxyi'dxyi ra' ba gu nuu xi xtuhlda nu, sino que lwehgu basie'w ra' ba la'hnu la'n lahtsi dxi'ba; ¿yannah guta'h ra' ba la'hnu rala'n? ¡Gulgahbi loh ra' guxchiisi ra' chi la'h gahca ra' ba dxie'gabwe'he ra' ba la'hnu!
38 Chi'chi gwaguihtsii ra' guixa'ga dxyi'dxyi ra' chi loh ra' guxchiisi, ya bidxyihbi duxa ra' ba chin bihn ra' ba bwiinn Roma ra' Pahblu cun Silas.

39 Chi'chi gwaganaaba guxchiisi ra' chi pardohn loh Pahblu cun Silas, chi'chiyi babwe'he ra' ba la'h Pahblu cun Silas la'n lahtsi dxi'ba chi, ya seguihdu gunaaba ra' ba baria'h Pahblu cun Silas guihdxyi chi.
40 Ya chin baria'h ra' ba la'n lahtsi dxi'ba, gwah ra' ba rwaa' yihdzi Lidia, ri'chi guya'lohzi guñi'nee ra' ba bwiinn ra' nin gwachii sto' ra'ñi'h xchi'dxyi Jesucristu, chi'chiyi biuu'nehza ra' ba para stuhbi lahta.

17

Bidxyi'chi duxa ra' bwiinn Tesalónica

1 Ya chin gudii'dxi ra' Pahblu cun Silas guihdxyi Anfípolis cun guihdxyi Apolonia, chi'chiyi badzihn ra' ba guihdxyi Tesalónica. Guihdxyi chi nuu tuhbi guido' bi'tu'hn xteenn bwiinn Israel ra'.
2 Ya gwah Pahblu la'n guido' chi ziga naa xcostumbre ba, tin baluu'yi ba xchi'dxyi Jesucristu chohnna bwelta ziga dxyih ra' nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel,
3 tin baluu'yi Pahblu cun Silas ziga caa loh Xchihtsi Dxiohs rahbin:

—Nahpaa guti'dxiloh Crixtu trabahjw duxa, ya chin dxiohnna dxyih guhchi Ñi'h zabahan Ñi'h loh ra' bwiinnguuchi.

Chi'chi rahbi Pahblu loh ra' bwiinn chi:

—Jesucristu gahca nin cagaluu'yi'hn xchi'dxyi Ñi'h la'htu la'h gahca Ñi'hn nin ruze'ta loh Xchihtsi Dxiohs.
4 Ya loh paaldaa ra' bwiinn Israel nin gwachii sto' ra'ñi'h xchi'dxyi Jesucristu badii'dxi ra' ba xlahdu Pahblu cun Silas, ya neezaa ziahan ra' bwiinn griehgu ra' nin rdxyihbi loh Dxiohs gwachii sto' ra'ñi'h xchi'dxyi Jesucristu cun ziahan za ra' gunna'h guriin-guriin ra' nin lasahcaru loh guihdxyi chi.
5 Per bwiinn Israel ra' nin ayi gwachii sto' ra'ñi'h xchi'dxyi Jesucristu bidxyi'chinee ra' ba la'h Pahblu cun Silas, chi'chi batiaa'ha ra' ba paaldaa ra' bwiinn plohja nin ayi xi dzi'n ruhnn tin guñi' tohnta ra' ba pur xcweenta Pahblu cun Silas loh ra' bwiinn guihdxyi, ya seguihdu gwachuu'tii ra' bwiinn plohja chi rwaa' yihdzi Jasohn, cagadxi'hyi ra' ba Pahblu cun Silas tin dxiu'n ra' ba ntriehgu la'h Pahblu cun Silas delanta loh ra' bwiinn Israel ra' chi,
6 ya cun ayi badxeela ra' ba Pahblu cun Silas ri'chi, ni'chin la'laga'h la'h Jasohn cun spaaldaa ra' xpwiinn Jesucristu nin nuu ra' guihdxyi chi gwanee ra' ba loh ra' guxchiisi, ya rahbi ra' ba:

—Ndxi'hw ra' rii' nin cagasio'ba gaduhbitii' guidxyiyuh yannah la'h ra' ba badzihn lahdxyi nu'h,
7 ya Jasohn badi'hi rwaa' yihdzi ñi'h nuu ra' ba. ¡Garaa ra' ba riigasaa'n ra' ba xlehyi César, ya cañi' ra' ba nuu stuhbi rrehyi nin laa Jesuhs!
8 Chin bihn ra' bwiinn dxyi'dxyi ra' rii' cun guxchiisi ra' guyuu' guelrzaa' ra' ba,
9 ya chin gunaaba ra' ba mweeyi muulta loh Jasohn cun xamihguru ba chi'chi babwe'he ra' guxchiisi ra' chi la'h ra' ba.

Pahblu cun Silas hasta guihdxyi Berea

10 Lwehgu gahca chin gurih gue'la bwi'hnn ra' xpwiinn Jesucristu nin rii guihdxyi ra' chi cumpahñu la'h Pahblu cun Silas tin ballu'n ra' ba para guihdxyi Berea, ya chin badzihn ra' ba guihdxyi Berea chi lwehgu guyuu'tii ra' ba la'n xquido' bi'tu'hn ra' bwiinn Israel nin nuu ra' guihdxyi chi.
11 Bwiinn Israel ra' rii' nuu lligaaba za'ca yihca ra' ba nin ayi naa ra' ba ziga naa ra' bwiinn Tesalónica, ya gaduhbi sto' ra' ba lwehgusi gwachii sto' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu, ya garaatii' dxyih basi'dxi ra' ba loh Xchihtsi Dxiohs tin bwa'ha ra' ba gu guchii nin ruluu'yi ra' Pahblu cun Silas.

12 Ya chin guhcabwa' ra' ba xa naa xchi'dxyi Dxiohs nin caa loh Xchihtsi Dxiohs,
ziahan duxa ra' ba gwachii sto' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu, neezaa ra' ziahan bwiinn
griehgu ndxi'hw gunna'h gwachii sto' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu.
13 Ya chin bihn ra' bwiinn Israel nin nuu guihdxyi Tesalónica la'h Pahblu cun Silas
cagaluu'yi ra' xchi'dxyi Jesucristu guihdxyi Berea, lwehgu gwah ra' ba ri'chi tin guñi'
ra' ba xiica dxyi'dxyi xihn loh ra' bwiinn Berea ra' chi.
14 Per guyuu' guelrzaa' ra' xpwiinn Jesucristu nin rii guihdxyi chi pur bwiinn
Tesalónica ra' chi ni'chin seguihdu bagu'nehza ra' ba la'h Pahblu para rwaa' ñihsado'
gaduhbi nin bia'han Silas cun Timoteu guihdxyi Berea.
15 Ya garaa ra' bwiinn chi gwahnee ra' ba la'h Pahblu hasta guihdxyi Atenas. Ya
seguihdu gubia'garii ra' ba tin guñi' ra' ba loh Silas cun Timoteu gusiooba ra' ba tin loh
guihdxyi Atenas cabweeza Pahblu la'h ra' ba.

Pahblu hasta guihdxyi Atenas

16 Ya tal nin guleeza Pahblu la'h ra' Silas cun Timoteu guihdxyi Atenas guyuu' duxa
ba guelrzaa' laasii bwa'ha ba raann ra' gaduhbi guihdxyi bwiinn chi la'h ra' bwiinn
gulaala.
17 Ni'chin guñi' Pahblu la'n xquido' ra' bwiinn Israel ra' cun loh ra' bwiinnziitu nin
raann ra' Dxiohs guihdxyi chi, cun neezaa garaa dxyih guñi' ba loh ra' bwiinn nin
radiaa'ha loh dxiaa' chi,
18 ya chi'chi guñi' ra' ndxi'hw ra' nin ru'lda ra' dxihtsi nin baca'h ra' nin bire'lah
epicúreos, cun spaaldaa ndxi'hw ra' nin ru'lda ra' dxihtsi nin baca'h ra' nin bire'hlah
estoicos, ya guzo'baloh gudxihldxinee dxyi'dxyi ra' ba la'h Pahblu. Ya rahbi paaldaa ra'
ba:
—¿Xi guiñi' ndxi'hw nin rñi' ziahantii' rii' loh nu'h?
Chi'chi rahbi spaaldaa ra' ba:
—Pweda bwiinn rii' naa ba tuhbi bwiinn nin ruluu'yi xcweenta guriin dxiohsa ra'.
Dxyi'dxyi ra' rii' guñi' ra' ba laasii la'h Pahblu ruluu'yi xchi'dxyi Jesucristu cun neezaa
xcweenta ziga babahn Ñi'h loh guelguhchi.
19 Chi'chi guca'ha ra' ba la'h Pahblu tin zeenee ra' ba la'h ba tuhbi lahta hasta laa
Areópagu. Ri'chi nuu tuhbi ziga jusgadu, ya ri'chi gunaaba dxyi'dxyi ra' ba, rahbi ra'
ba:
—Xclaa'dzi nu gacabwa' nu xi dxyi'dxyi cuubi nin ruluu'yi lu'h,
20 laasii ayi rahcabwa' nu dxyi'dxyi ra' nin ruluu'yi lu'h laasii mwedxi guriin ziga
ruluu'yi lu'h.
21 Ya bwiinn Atenas ra' cun bwiinnziitu ra' nin nuu ra' guihdxyi chi ayi xi dzi'n ruhn
ra' ba mahzi riuu'sto' ra' ba ruca'dxiahga ra' ba dxi'dxyi cuubi ra', ya chi'chi ruti'dxi ra'
ba dxyi'dxyi cuubi ra' chi loh ra' bwiinn.
22 Chi'chi gwasu'nchii Pahblu tin guzu'nchii galaayi Areópagu, chi'chi rahbi ba loh ra'
ba:
—Gulgahca'dxiahga yu'bitu, bwiinn Atenas ra'; garaa tu rwa'han ziga naa xmohda tu
ruhnn tu lligaaba xcweenta Dxiohs.
23 Ya loh nin ca'nzaan loh guihdxyi rii' bwa'hazahn ziahan bacuu'ga ra', ya loh tuhbi
bacuu'ga chi bwa'han caa lehtra nin rñi' squii': "La'h Dxiohs nin ayi nu'nbwa' nu."
Pwihsi Dxiohs nin ayi nu'nbwa' tu chi la'h Ñi'hn nin cagaluu'yi'hn xchi'dxyi Ñi'h.
24 La'h Ñi'h nin bwi'hnncha'yi guidxyiyuh cun garaatii' nin nuunabahan lohon, la'h
Ñi'h nin rnabwa' llaa'ndxibaa' cun guidxyiyuh. Ayi nuu Ñi'h la'n guido' nin ruhnncha'yi
ra' bwiinn,
25 ayiza xi nesidah nuu Ñi'h nin ruhnn bwiinn pur la'h Ñi'h laasii la'h gahca Ñi'h nin
runi'hi guelnabahan cun neezaa garaatii' nin xchi'hnn ra' bwiinn loh guidxyiyuh.

26 Ya cun tuhbisi ndxi'hw bwi'hnncha'yi Dxiohs garaa ra' naciohn ra' tin riinabahan
ra' bwiinn gaduhbi loh guidxyiyuh, neezaa baluu'yi Ñi'h chieempa ra' cun lugar hasta
bwi'hnn lahdxyi ra' bwiinn,
27 tin gadxi'hyi ra' ba Dxiohs zigazi ruhnn tuhbi bwiinn nin riagaaduhbiitii' loh
xigaaba Ñi'h chin rusa'bi ba xiilla, ya pweda loh guunn ba lligaaba squii' zadxi'hyi ba
Dxiohs laasii ayi zihtu dxi'h ria'han Dxiohs cwee' cada tuhbi nu'h,
28 laasii loh xquelrnabwa' Dxiohs nabahan nu'h rachidi'hnn nu'h garaatii' cohsa ra'.
Ziga guñi' ra' xpoeta tu rahbi ra' ba: "Naa nu xpwiinn Dxiohs."
29 Sidela naa nu'h xpwiinn Dxiohs per ayi chyu guunn lligaaba Dxiohs naa ra' nin
rahcacha'yi cun dxi'ba ohro cun plahta, cun yahga, o cun dxiah ra' nin ruhnncha'yi ra'
bwiinn guidxyiyuh seguhn ruhnn ra' ba lligaaba.
30 Dxiohs basaa'n Ñi'h bwi'hnn ra' bwiinn nin naa chi'hzi lligaaba ra' ba chieemparoo,
per nnah xclaa'dzi Ñi'h garaatii' ra' bwiinn guidxyiyuh gusaguu'dzi sto' ra' ba nee
gucha'h za ra' ba xcostumbre ra' ba,
31 laasii la'h Dxiohs baca'hbwa'la tuhbi dxyih chin gaca Jesucristu jwehsi loh garaa
ra' bwiinn guidxyiyuh, ya gulii Dxiohs gaca Ñi'h jwehsi laasii bwen-bwen nu'nbwa' Ñi'h
cuun ra' nin naa ra' bwiinn nadxaaba nee cuun za ra' nin naa bwiinn za'ca nee rñi' za
Ñi'h ganaalla si dxyi'dxyi guchii. Bacwa'hn Dxiohs la'h Jesucristu loh ra' bwiinnguuchi
tin gacabwa' ra' nu'h nahpa Jesucristu guelrnabwa' loh garaa ra' cohsa.
32 Chin bihn bwiinn ra' chi babahn Jesucristu loh guelguhchi, nuu ra' ba la'hlaa
ballihdzinee ra' ba xchi'dxyi Ñi'h, nuu za ra' nin gwachii sto' ra'ñi'h xchi'dxyi Xtaada
Dxiohs ra'nu'h ya ni'chi ra' rahbi:
—Zaca'dxiahgaru nu xchi'dxyi lu'h stuhbi bweelta.
33 Per Pahblu cun basia'han ba la'h ra' ba ri'chi cun babii ba.
34 Ya nuu ra' za nin gwana'hla la'h Pahblu; bwiinn ra' chi nin gwachii sto' ra'ñi'h
xchi'dxyi Jesucristu loh ra' bwiinn chi dxa'ga tuhbi daada nin laa Dionisiu, nin naa
tuhbi ra' xguschiisi ra' bwiinn Areópagu, cun neezaa tuhbi gunna'h nin laa Damaris,
cun ziahan ru za bwiinn ra' chi.

18

Chin guyuu' Pahblu guihdxyi Corintu

1 Seguihdu baria'h Pahblu guihdxyi Atenas, chi'chi gwah ba guihdxyi Corintu.
2 Ri'chi badxa'ga ba tuhbi bwiinn Israel nin biria'hlah Aquila, bwiinn guihdxyi Pontu
Aquila chi, nee gue'du badzihn Aquila cun che'hla ba nin laa Priscila ya biria'h ra'
ba Italia laasii gunabwa' emperador Claudiu garaatii' ra' bwiinn Israel baria'h ra' ba
guihdxyi Roma. Ya seguihdu gwaguia'ha Pahblu la'h Aquila cun che'hla ba.
3 Ya la'h gahca dzi'n nin ruhnn Pahblu ruhnn ra' za ba tuhsi lahta guyuu' ra' ba,
ruhnncha'yi ra' ba lahdxyi ra', dzi'n chi ruhnn ra' ba, ya tuhsi junta bwi'hnn ra' ba dzi'n.
4 Ya guzohba dxyih nin ruzi'laa'dzi ra' bwiinn Israel ra' chi baluu'yi Pahblu xchi'dxyi
Jesucristu la'n xquido' ra' bwiinn Israel ra' chi, ya nuu ra' ba gwachii sto' ra' ba tantu
bwiinn Israel ra' neezaa bwiinnziitu ra' nin naa ra' bwiinn griehgu ra' gwachii sto' ra'
ba xchi'dxyi Jesucristu.
5 Chin babii ra' Silas cun Timoteu guihdxyi Macedonia, tin badzihn ra' ba guihdxyi
Corintu la'h Pahblu cagaluu'yila Jesuhs naa Crixtu nin cabweeza ra' bwiinn Israel.
6 Ya chi'chi bidxyi'chinee ra' bwiinn Israel ra' chi la'h Pahblu ya guñi'yah ra' ba
xchi'dxyi Jesucristu. Chin bwa'ha Pahblu nin guñi' ra' ba, chi'chi gudzihbi ba xahba
ba ziga tuhbi sehn tin guluu'yi ba basahcaloh ra' bwiinn Israel chi xchi'dxyi Jesucristu,
chi'chi rahbi ba loh ra' bwiinn chi:

—La'h gahcatu nahpaa tu duhlda pur lligaaba dxaaba nin ruhnn tu, ya na'h ayi xi duhlda na'pahn, ya ni'chin nnahdxyih gahca chegaluu'yi'hn xchi'dxyi Jesucristu la'h ra' bwiinnziitu.

7 Chi'chi baria'h ba la'n guido' chi, ya gwah ba yihdzii Ticio Justu, tuhbi bwiinn nin rbwihdxyi-rnaaba loh Dxiohs, ya yihdzi ba zohba gahxugah cwee' guido'.

8 Crispu laa tuhbi ndxi'hw nin rnabwa' xquido' ra' bwiinn Israel ra' chi; la'hba cun garaa xfamihyi ba gwachii sto' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu. Ya ziahan za bwiinn Corintu ra' chi, chin bihn ra' ba dxyi'dxyi ra' chi gwachii sto' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu, chi'chi gurohbaañihsa ra' ba.

9 Nee tuhbi gue'la baluu'yiloh Dxiohs loh Pahblu chi'chi rahbi Ñi'h:

—Pahblu, ayi guidxyihbi lu'h gwazah si baluu'yi xchi'dxyi'hn ayi gucwe'za lu'hn,

10 laasii na'h cayahcane'hn yi'h ya nin tuhbi ayi chyu guunn mahla yi'h, laasii ziahan xpwii'nnahn nin gacanee yi'h nuu ra' guihdxyi rii' —rahbi Dxiohs loh Pahblu loh bihsi nin baluu'yiloh Dxiohs loh Pahblu.

11 Ya seguihdu bia'han Pahblu tuhbi yihza garoolda guihdxyi Corintu tin baluu'yi ba xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn ra' chi.

12 Per la'n dxyih ra' nin guhca Galiohn gubieerna xteenn guihdxyi Acaya, chi'chi badiaa'ha ra' bwiinn Israel ra' tin guna'zu ra' ba Pahblu, ya seguihdu gwanee ra' ba Pahblu jusgadu hasta nuu Galiohn.

13 Ya chi'chi rahbi ra' ba loh Galiohn:

—Ndxi'hw rii cagaluu'yi la'h ra' bwiinn gaann ra' ba Dxiohs stuhbi foorma nin rñi' contra xlehyi ra'nu —rahbi ra' ba.

14 La'h Pahblu ñiñi'la, chin guñi' Galiohn, rahbi ba loh ra' bwiinn Israel:

—Sidela gulaa'n ba o gudxiinn ba tuhbi bwiinn, chi'chi nuu xtuhlda ba ñahca ñuca'dxiaagahn xchi'dxyi tu bwiinn Israel ra',

15 per nnah guriincaa naa dxyi'dxyi ra' ca: la'htu cadxyi'chi tu xcweenta dxyi'dxyi ra' ca, xcweenta lah ra' si bwiinn, xcweenta si nin caa loh xlehyi tu. La'h gahca tu gulguia'ha xa guunn tu guelguxchisi xcweenta tu —rahbi Galiohn.

16 Ya chi'chi gunabwa' Galiohn baria'h ra' ba la'n jusgadu chi.

17 Chi'chi guna'zu ra' ba la'h tuhbi ndxi'hw nin laa Sóstenes ndxi'hw rii' rnabwa' la'n xquido' bi'tu'hn ra' bwiinn chi, ya chi'chi badi'hi goolpi ra' ba la'h Sóstenes nez rwaa' jusgadu Galiohn, per Galiohn ayi bwi'hnn cweenta ba la'h ra' ba.

Pahblu gubia'garii para guihdxyi Antioquía tin sa'loh ba nin riohnna biahja nin gwagaluu'yi ba xchi'dxyi Jesucristu

18 Ya spaaldaa si dxyih bia'han Pahblu guihdxyi chi. Ya seguihdu chin bwi'hnn ba despedir la'h ra' xpwiinn Jesucristu nin rii guihdxyi Corintu chi'chi bacah ba la'n tuhbi barcu cun Priscila cun Aquila tin zee ra' ba para nez estadu Siria. Ya guihdxyi Cencrea, chin nagahdxi gacah Pahblu la'n barcu, bigah yihca ba tin baza'loh ba xcweenta dxyi'dxyi nin gulahchi guhn ba loh Dxiohs.

19 Ya chin badzihn ra' ba guihdxyi Efesu ri'chi basia'han Pahblu la'h Priscila cun Aquila chi'chi zee ba la'n guido' hasta radiaa'ha ra' bwiinn Israel tin guñi'nee ba la'h ra' ba xcweenta xchi'dxyi Dxiohs.

20 Chi'chi gunaaba ra' ba dxia'han ba ri'chi xchih, per cun ayi gunnah ba ñi'han ba,

21 loh cayuhnn Pahblu despedir la'h ra' ba rahbi ba:

—Sidela la'h Dxiohs nnaa Ñi'h zie'ldahn stuhbi tin nnah nahpaa ziagati'dxi'hn lañih roo guihdxyi Jerusalehn.

Ya seguihdu bacah ba la'n barcu ya babii chi'h ba guihdxyi Efesu.

22 Chin badzihn Pahblu guihdxyi Cesarea, lwehgu guca'hnehza ba para guihdxyi Jerusalehn, ya chin badzihn ba guihdxyi Jerusalehn chi'chi bagahpaa Dxiohs Pahblu

la'h ra' xpwiinn Jesucristu nin rii ri'chi. Ya chin gudii'dxi paaldaa dxyih guna'zunehza laga'h Pahblu para guihdxyi Antioquía.
23 Ya mas paaldaa dxyih guyuu' laga'h Pahblu guihdxyi Antioquía chi, chi'chi gwaguia'ha laga'h ba stuhbi gaduhbi estadu xteenn Galacia cun garaa ra' guihdxyi nin rnabwa' guihdxyi Frigia, ya cada tuhbigah ra' guihdxyi nin rnabwa' ra' garoopa estadu rii gwaguia'ha Pahblu xa nuu ra' xpwiinn Jesucristu nin nuu ra' cada tuhbigah ra' guihdxyi ra' chi tin mahziru bwi'hnn Pahblu pur guñi'nee ba la'h xpwiinn Jesucristu.

Baluu'yi Apolos xchi'dxyi Dxiohs loh guihdxyi Efesu

24 La'n yihza ra' chi gahca badzihn tuhbi bwiinn Israel nin laa Apolos loh guihdxyi Efesu, guulaa ba guihdxyi Alejandria nee guhca ba tuhbi ndxi'hw nin guhcabwa' duxa xcweenta ziga rñi' loh Xchihtsi Dxiohs nee nasiin duxa rguu'gui'w xchi'dxyi ba la'h ra' bwiinn.
25 Ya la'hba la'ba basi'dxila xchi'dxyi Jesucristu, ya rñi' ba cun gaduhbi sto' ba cagaluu'yi ba nayaa-nayaa xchi'dxyi Jesucristu, nicla xquelbaro'bañihsasi Jwahn biuu'nbwa' ba.
26 Ya guza'loh cañi' Apolos la'n xquido' bi'tu'hn ra' bwiinn Israel ra' chi ya ayi xi guelrzaa' guyuu'tii ba. Ya chin bihn Priscila cun Aquila xa cañi' ba, chi'chi gwanee ra' ba la'h Apolos tin baluu'yi za'ca ra' ba la'hba xcweenta xchi'dxyi Jesucristu.
27 Ya chin guclaa'dzi Apolos tiidxi ba para guihdxyi Acaya, baca'h ra' xpwiinn Jesucristu tuhbi dxihtsi loh ra' xpwiinn Jesucristu nin nuu ra' guihdxyi Acaya chi tin gaannloh ra' ba la'h Apolos cun gaduhbi sto' ra' ba. Ya chin badzihn ba guihdxyi Acaya chi, guhcanee duxa ba la'h ra' bwiinn nin gwachii sto' ra'ñi'h xchi'dxyi Jesucristu.
28 Pwihsi baluu'yi Apolos la'h ziahan roo za bwiinn Israel ra' cun dxyi'dxyi ra' nin ayi ñahca ñusia'garii ra' ba laasii baluu'yi ba Xchihtsi Dxiohs nin riachiisto' ra' ba ruluu'yi Jesuhs nin ze' guihdxyi Nazaret naa Crixtu nin cabweeza ra' ba guixe'hla Dxiohs.

19

Pahblu hasta guihdxyi Efesu

1 Ya gaduhbi nin guyuu' Apolos guihdxyi Corintu, guna'zu nehza Pahblu para guihdxyi ra' xteenn Cilicia, Galacia, cun Frigia, ya chi'chiyi badzihn ba hasta guihdxyi Efesu. Ri'chi badxa'ga Pahblu nuhn bwiinn ra' nin gwachii sto' ra'ñi'h xchi'dxyi Jesucristu,
2 chi'chi rahbi Pahblu loh ra' ba:
—¿Ta guyuu'tii Spíritu Saantu Dxiohs la'n lasto' tu chin gwachii sto' tu xchi'dxyi Jesucristu?
Chi'chi rahbi ra' ba loh Pahblu:
—Nin ayi gaann nu nuu Spíritu Saantu Dxiohs.
3 Chi'chi rahbi ba loh ra' ba:
—¿Xa gurohbaañihsa chi'h tu pwihsi?
Chi'chi rahbi ra' ba loh Pahblu:
—Gurohbaañihsa nu ziga baro'bañihsa Jwahn.
4 Chi'chi rahbi Pahblu loh ra' ba:
—Guchiica baro'baañihsa Jwahn la'h ra' bwiinn chin gwachii sto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs, per rahbi za Jwahn loh ra' bwiinn: "Chechii sto' tu xchi'dxyi bwiinn nin dxi' di'tsihn." Bwiinn nin baze'ta ba naa Jesucristu —rahbi Pahblu.
5 Ya chin bihn ra' ba dxyi'dxyi ra' nin guñi' Pahblu lwehgu gahca gurohbañihsa ra' ba cun lah Jesucristu,
6 ya chi'chi badzii'ba naa Pahblu yihca ra' ba tin guyuu'tii' Spíritu Saantu Dxiohs lasto' ra' ba, ya chi'chi guzohbaloh cañi' ra' ba guriin-guriin dxyi'zah cun neezaa dxyi'dxyi ra' nin badi'hi Dxiohs guiñi' ra' ba.
7 Ziga tsi'h bichiohpa naa ra' ndxi'hw nin guzahca zi'chi.

8 Zigachi'h chohnna bwe'hw guillii-guillii baluu'yi Pahblu xchi'dxyi xcweenta xquel-
rnabwa' Jesucristu loh ra' bwiinn la'n xquido' ra' bwiinn Israel, ya cun ayi bidxyihbi ba
baluu'yi ba xcweenta xneziuh za'ca Dxiohs.
9 Per guyuu' ra' nin guhca nahda duxa, ayi gwachii sto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs,
mahziru guñi' tohnta ra' ba xchi'dxyi Jesucristu loh ra' bwiinn, ya cun zenee Pahblu
la'hsi ra' bwiinn nin gwachii sto' ra'ñi'h xchi'dxyi Jesucristu rwaa' tuhbi yuu' scwehyi
xteenn tuhbi nin bire'hlah Tiranu, ya ri'chi baluu'yi Pahblu xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' ba
garaatii' dxyih.
10 Zi'chi bwi'hnn Pahblu chiohpa yihza, ni'chin garaa ra' bwiinn nin nuu ra' Asia ziga
mohda bihn ra' ba xchi'dxyi Jesucristu, bwiinn Israel ra' cun neezaa nin ayi naa ra'
bwiinn Israel.
11 Ya cun xquel rnabwa' Dxiohs bwi'hnn Pahblu milahgru roo ra'.
12 Ni'chin hasta baxchihn ra' ba cun tuhbi taa'ga ra' lahdxi guxuhbi ra' ba hasta guzuu
Pahblu tin cun lahdxi ra' chi gwanee ra' ban hasta rahcallu'hu bwiinn guxuhbi ra' ban
la'h ra' bwiinn ya zi'chi'hzi biaaca ra' bwiinn cun neezaa spíritu dxaaba ra' bare'h ra'
tihxi ra' bwiinn.
13 Ya guyuu' paaldaa ndxi'hw ra' nin naa bwiinn Israel ra' nin guca'nzaa ziahan
guihdxyi ra' rbwe'he ra' ba bwiinndxaaba lasto' ra' bwiinn. Ya bwi'hnn ra' ndxi'hw
ra' rii' lligaaba cwe'he ra' ba bwiinndxaaba lasto' ra' bwiinn cun lah Jesucristu, chi'chi
rahbi ra' ba loh tuhbi nin nuu bwiinndxaaba lasto' ñi'h:
—Xcweenta xquelrnabwa' Jesucristu nin ruluu'yi Pahblu xchi'dxyi Ñi'h, ¡baria'h sto'
bwiinn ca! —rahbi ra' ndxi'hw ra' chi.
14 Squii' bwi'hnn ra' gagahdzi llii'n tuhbi bwiinn Israel nin laa Esceva, rnabwa' ba la'h
ra' bixohza.
15 Chi'chi rahbi bwiinndxaaba chi:
—Nu'nbwa'n Jesucristu, nee nu'nbwa'zahn Pahblu, ¿ya la'htu chyu naa tu?, ayi
nu'nbwa'n la'htu.
16 Chi'chi billa'ta ndxi'hw nin nuu bwiinndxaaba chi sto' ñi'h yihca ra' llii'n Esceva,
ya puur goolpi duxa badi'hi ndxi'hw nin nuu bwiinndxaaba chi sto' ñi'h la'h ra' llii'n
Esceva, ya cun tantu goolpi ballu'n ra' gagahdzi ndxi'hw ra' chi cun biuhyiza xahba
ra' ba llihgabwe'hlara'si ndxi'hw ra' chi bwaa ra' bi rwaa' yihdzi ra' bi cun neezaa
bidxeeldxyihdxyi duxa tihxi ra' bi.
17 Ya garaa ra' nin guyuu' ra' guihdxyi Efesu, bwiinn Israel ra' cun neezaa nin ayi naa
ra' bwiinn Israel ra', bihn ra' ba nin guzahca ra' ndxi'hw ra' chi, ya bidxyihbi duxa ra'
bwiinn ra' chi ya guñi' za'ca ra' ba xcweenta lah Jesucristu.
18 Ya ziahan roo ra' nin gwachii sto' ra'ñi'h xchi'dxyi Dxiohs gudxihxtee' ra' ba garaa
ra' cohsa dxaaba ra' nin bwi'hnn ra' ba.
19 Cun ziahan ra' za nin basi'dxi dxihtsi xteenn guelbidxa'ha gwanee ra' ba dxihtsi
ra' chi tin baca'dxih ra' ban delanta loh ra' bwiinn ziahan. Ya seguihdu bwi'hnn ra' ba
cweenta balaaca mweeyi lasahca ra' dxihtsi ra' chi; chwa'habitsi'h mihyi mweeyi de
plata lasahcan.
20 Ya zi'chizi bidi'chii xchi'dxyi Jesucristu ziahan lahta ya la'han mahziru
guhcaguiyaa'han loh garaatii' ra' cuunchi'hzi dxyi'dxyi ra'.
21 Ya chin guluhlla ra' cohsa ra' rii', guluu'tii Spíritu Saantu lligaaba yihca Pahblu chee
ba garaa ra' guihdxyi nin rnabwa' guihdxyi Macedonia cun guihdxyi Acaya, ya chi'chiyi
chee gah ba hasta guihdxyi Jerusalehn. Ya cun neezaa bwi'hnn ba lligaaba: “Yaque
la'nguyaa'ha guihdxyi Jerusalehn neezaa para Roma guzaa'hahn.”
22 Ya chi'chi guxe'hla Pahblu chiohpa ayudante ba nin laa ra' Timoteu cun Erastu para
guihdxyi Macedonia, ya la'h Pahblu bia'han ba guihdxyi Asia spaaldaa yihza.

Bidxyi'chi duxa ra' bwiinn Efesu

23 La'n yihza chi, guyuu' duxa ra' bwiinn Efesu guelrzaa' laasii baluu'yi Pahblu
xchi'dxyi Dxiohs nin nuu dxibaa'.
24 Dee' bwi'hnn tuhbi plateru nin laa Demetriu. Ndxi'hw rii' ruhnncha'yi bwiinn
gulaala cun dxi'ba plata, ya dee ra' naa xchaan ra' ba la'n guido' xteenn tuhbi dxaan
nin laa Diana, ya la'h dxaan rii' raann ra' bwiinn guihdxyi Efesu, ya rudi'hi dzi'n rii'
ziahan mweeyi la'h ra' xmooza ba nin rahcanee rahcacha'yi ra' dxaan dxi'ba plahta ra'
chi.
25 Ya seguihdu batiaa'ha Demetriu garaa ra' xmooza ba cun snuhn ra' bwiinn nin
ruhnn dzi'n ziga nin ruhnn ba, chi'chi rahbi ba loh ra' ba:
—Daada ra', la'htu naann tu dzi'n ra' in riidi'hnn nu'h la'han ruhnn mantanehra la'h
ra'nu'h.
26 La'tu ba bwa'ha cun neezaa bihn tu xa cagaluu'yi Pahblu la'h ra' bwiinn, rahbi
ba: "Ayi Dxiohs dxi'h naa ra' nin rahcacha'yi cun naa ra' bwiinn", ya zi'chi cagaluu'yi
Pahblu la'h ra' bwiinn, yannah cun ayiru cayuhnn cweenta ra' ba nin riidi'hnncha'yi
nu'h. Ayi nnasto'dxi'h tu guihdxyi Efesu si sino que garaa ra' guihdxyi nin rnabwa' Asia.
27 Ya dee' mahla duxan para la'hnu'h laasii ayiru gacalasahca ra' xtsi'n ra' nu'h cun
neezaa xquido'Xchiohs nu'h nin laa Diana, neezaa guelraann duxa ra' bwiinn la'h Diana
ziñihchilohon, ya zi'chi cun ayiru chyu guunncweenta la'h Dxiohs rii' nee Dxiohs dxi'h
rii raann ra' garaatii' ra' bwiinn guihdxyi ra' nin rnabwa' Asia cun garaa ra' bwiinn
guidxyiyuh.
28 Chin bihn ra' ba garaa nin guñi' Demetriu loh ra' ba bidxyi'chi duxa ra' ba rahbi ra'
ba:
—¡Lasahca duxa Diana Xchiohs ra' bwiinn guihdxyi Efesu!
29 Ya bwiinn guihdxyi Efesu ra' chi, chi'chi guna'zu ra' ba la'h Gahyu cun Aristarcu
chiohpa bwiinn Macedonia nin ca'nzanee Pahblu, ya garoopa ra' ba gullu'biyuh ra' ba
hasta la'n jusgadu, hasta rahca rrehgla xcweenta xchixi'hw ra' ba.
30 Guclaa'dzi Pahblu ñuu'tii ba tin guiñi' ba loh ra' bwiinn, per ayi basaa'n ra' xpwiinn
Jesucristu nin rii ri'chi la'h Pahblu.
31 Cun paaldaa ra' guxchiisi ra' nin rnabwa' ra' Asia xamihgu ra' ba la'h Pahblu ni'chin
ayiza gunnah ra' ba ñuu'tii Pahblu lahdaa ra' bwiinn chi.
32 Ya loh juunta chi guriin-guriin rñi' ra' bwiinn ra' chi; tuhbi riidxaa' duxa nin
cayahca ri'chi ya ziahan ra'za bwiinn ra' chi nin ayi gaann ra' ba xi badxa'ga lasaa' ra'
ba ri'chi.
33 Ya nuu ra' bwiinn Israel nin gudxixtee' loh tuhbi daada nin laa Alejandru xa naa
ra' asuntu chi, chi'chi baca'naa ra' ba la'h Alejandru nez delanta loh ra' ba tin guiñi' ba
xcweenta bwiinn Israel ra', chi'chi baza'bi ba naa ba loh ra' bwiinn tin guca'dxiahga ra'
ba nin ñiñi' ba pur la'h bwiinn Israel loh ra' bwiinn ziahan ra' chi,
34 per chin guhcabwa' ra' bwiinn Efesu ra' chi naa Alejandru tuhbi bwiinn Israel, ya
mas chiohpa hohra gudidxyidxiahyo'ba ra' ba, rahbi ra' ba:
—¡Lasahca duxa Diana Xchiohs ra' bwiinn Efesu!
35 Chi'chi guñi' secretariu xteenn guihdxyi Efesu chi, ya lwehgu gunabwa' ba biah-
cadxyii ra' bwiinn, chi'chi rahbi ba:
—Gulgaca'dxiahga bwiinn Efesu ra', gaduhbi guidxyiyuh bwiinn naann ra' ba Efesu
nahpaa cha'yi la'h Diana Xchiohs nu'h nin lasahca duxa dxaan nin ze' loh planeta nin
laa Júpiter,
36 ni'chin ayi chyu nin guiñi' ayi guchii dxi'h dee', nnah gulgasaguu'dzi lasto' tu,
37 laasii la'h ra' ndxi'hw ra' rii ¿xi pura guna'zu tu la'h ra' ba? Ayi xi guba'n ruhnn ra'
ba, ayiza rñi'yah ra' ba la'h Xchiohs ra'nu'h.
38 Yannah sidela xclaa'dzi Demetriu cun garaa ziga guna'zu ra' ba ndxi'hw ra' ri'
dxie'tachi ra' ba guelchiah, zohballaala jusgadu tin dxie'gañi' ra' ba bweelaa nuu xi
llahn nuu tu,

39 ya sidela nuu xi stuhbi juunta xclaa'dzi tu, chi'chi gacan tuhbi juunta nin guchii,
40 laasii ya cagallu'n tuhbi peligro para la'hnu'h laasii rllu'n rriezgu gahbi ra' ba badiaa'ha nu'h tin guidxihldxinee nu'h gubieerna pur nin guhca nnadxyih, ya cun ayi xi guidi'tsii nu'h xcweenta nin badxa'ga lasaa' nu'h nnadxyih.
Chin guya'loh guñi' secretariu chi garaa dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi rahbi ba:
41 —Banaa guldxiuu' nehza.
Ya biuu'nehza ra' bwiinn chi para yihdzi ra' ba.

20

Babahchiza'ca Pahblu xpwiinn ra' Jesucristu nin nuu guihdxyi Macedonia cun guihdxyi Grecia

1 Ya chin guya'loh badi'chii ra' bwiinn, chi'chi gudihdxyi Pahblu la'h ra' xpwiinn Jesucristu tin guñi'nee ba la'h ra' ba, tin bwi'hnn ba despedir la'h ra' ba ya seguihdu guyuu'nehza ba para nehz guihdxyi Macedonia.
2 Ya gudii'dxi ba garaa ra' guihdxyi nin rnabwa' guihdxyi Macedonia tin mahziru guluu'gui'w ba la'h ra' xpwiinn Jesucristu nin nuu ra' garaa ra' guihdxyi ra' chi tin mahziru cheezah dzi'tsi ra' ba loh loh xchi'dxyi Dxiohs. Ya zi'chizi badzihn ba hasta Grecia.
3 Guihdxyi Grecia chi bia'han ba chohnna bwe'hw, ya la'hba ñah la para guihdxyi Siria, per chin bihn Pahblu cabweeza ziahan ra' bwiinn Israel la'hba tin guina'zu ra' ba la'hba, mejor ayi gucah ba la'n barcu mahzi bwi'hnn ba pur gubia'garii ba para guihdxyi Macedonia stuhbi.
4 Ya loh nin guna'zunehza ba para Asia gwanee Pahblu la'h Sópater, llii'n Pirios, tuhbi bwiinn guihdxyi Berea; cun Aristarcu, cun Segundu nin ze' guihdxyi Tesalónica, Gahyu bwiinn guihdxyi Derbe, Timoteu, cun neezaa Tíquicu cun Trófimos bwiinn Asia ra'.
5 Ndxi'hw ra' rii' guñii'dxiuu loh nu, ya hasta guihdxyi Troas gurihleeza ra' ba.
6 Ya chin gudii'dxi lañih nin rahw ra' ba pahn nin ayi rahcacha'yi cun levadura, chi'chi baria'h nu guihdxyi chi tin biuu'garii nu la'n tuhbi barcu tin zoo nu nez guihdxyi Troas. Ya ri'chi chin guhca ga'yu gubihdxyi, chi'chi badxi'loh nu la'h ra' ba nin riibweeza la'h nu, ya ri'chi bidxuu nu gahdzi dxyih.

Luulchima dxyi'dxyi ra' nin guñi' Pahblu loh ra' xpwiinn Jesucristu nin nuu ra' guihdxyi Troas

7 Chin guhldaa mwer dxyih xmahn, badxa'galasaa' nu tin bida'w nu pahn ziga gudahwnee Jesucristu xpwiinn ra'pa'h Ñi'h, ya seguihdu guñi'nee Pahblu la'h ra' xpwiinn Jesucristu hasta chin guhldaa garoolda gue'la laasii garah gue'la chi gabii ba guihdxyi chi.
8 Yihca tuhbi yuu' hasta badxa'galasaa' nu la'n cwartu chi ziahan roo duxa bia'ñih caadxyih ri'chi.
9 Ya rwaa' tuhbi bentahn xteenn yuu' chi zohba tuhbi bi'nxtuhbi nin laa Euticu, ya coma xchih roo baluu'yi Pahblu xchi'dxyi Jesucristu cun ziahan ru dxyi'dxyi la'h ra' bwiinn ra' chi, ni'chin guna'zu baca'lda la'h bi'nxtuhbi chi ya bidu'bi bi hasta rwaa' bentahn xteenn yuu' nin riohnna pihsu chi biaaba bi hasta loh yuh, ya chin guteesa ra' ba la'hbi la'bi guhchila.
10 Chi'chi bie'ta Pahblu loh yuh hasta biaaba bi'nxtuhbi chi chi'chi bazu'nllihbi Pahblu chi'chi gudi'dzi ba la'hbi ya seguihdu guteesa ba la'hbi, chi'chi rahbi Pahblu loh ra' ba:
—Ayi chuu tu guelrzaa' la'hbi nabahan gahca.
11 Ya seguihdu bacah Pahblu stuhbi la'n cwaartu guiya' chi chi'chi gutaa'ha ba pahn gudahw ba, chi'chi gwazah guñi' ba hasta barah gue'la, ya seguihdu biuu'nehza za ba para stuhbi lahta.

12 Ya neezaa bi'nxtuhbi chi bata'h Dxiohs loh guelguhchi ya nee pur nin bwa'ha ra' ba babahn bi'nxtuhbi chi mahziru guyuu'gui'w ra' ba nin bwa'ha ra' ba pur xcweenta jweersi roo nin nahpaa Dxiohs.

Guyuu'tii nu la'n barcu tin bioo nu para guihdxyi Miletu

13 Bachiñi'dxiuu nu loh Pahblu ya guyuu'tii nu la'n barcu ya zoo nu guihdxyi Asohn tin ri'chi bachile'za nu Pahblu, laasii bwi'hnn ba lligaaba gwah ñah ba guihdxyi chi.
14 Ya chin badxa'ga nu Pahblu guihdxyi Asohn, chi'chi zonee nu ba la'n barcu para guihdxyi Mitilene.
15 Ya biria'hnee barcu la'hnu ri'chi, ya chin barah gue'la gudii'dxinee barcu la'hnu gahxu cwee' isla nin laa Quiu, ya chin barah stuhbi gue'la chi badzihn nu pwertu xteenn Samos, ya chin guhldaa stuhbi dxyih badzihn nu guihdxyi Trogiliu, ri'chi bazi'laa'dzi nu tuhbi carriyi'hn, ya dxyih chi gahca badzihn nu guihdxyi Miletu.
16 Ayi guclaa'dzi Pahblu ñahcata'h ba Asia ni'chin ayiza gunnah ba ñoo nu guihdxyi Efesu laasii riooba ba gadzihn ba para guihdxyi Jerusalehn tin ri'chi guti'dxi ba dxyih lañih nin laa Pentecostehs.

Guñi'nee Pahblu la'h ra' nin rnabwa' la'h ra' xpwiinn Jesucristu guihdxyi Efesu chin babii ba guihdxyi Miletu

17 Hasta guihdxyi Miletu guyuu' Pahblu chin guxe'hla ba dxyi'dxyi loh ra' nin rnabwa' la'h ra' xpwiinn Jesucristu guihdxyi Efesu tin guñi'nee Pahblu la'h ra' ba.
18 Ya chin badzihn ra' bwiinn Efesu ra' chi, chi'chi rahbi Pahblu loh ra' ba:
—La'htu naann tu xa guyuu'neen la'htu desde dxyih nin badzihna'hn loh yuh ra' xteenn Asia rii'.
19 Gaduhbi chieempa guyuu'neen la'htu baluu'yi'hn xchi'dxyi Jesucristu la'htu cun gaduhbi sto'n, cun xcweenta ñihsabwii nin biaaba loon pur guelrbiinn duxa nin guza'ca'hn xcweenta garaa ra' lligaaba dxaaba nin bwi'hnn ra' bwiinn Israel cun na'h laasii baluu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' ba.
20 Per na'h ayi basa'na'hn gwazah baluu'yi'hn la'htu xcweenta garaa nin nallu'hyi para la'htu tin ta'h tu loh duhlda; na'h baluu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs nez delaanta loh ra' bwiinn cun neezaa rwaa' yihdzi ra' bwiinn.
21 Guñi'n loh ra' bwiinn Israel cun neezaa nin ayi naa ra' bwiinn Israel tin gusaguu'dzi sto' ra' ba chezah ra' ba xneziuh Xtaada Jesucristu nu'h.
22 Yannah cagaxe'hla Spíritu Saantu Xtaada Dxiohs nu'h na'h para guihdxyi Jerusalehn, ya nin ayi ga'nnahn xi sa'ca'hn ri'chi.
23 Per na'nnahn cada tuhbi guihdxyi ra' hasta rdi'dxi'hn rñi' Spíritu Saantu Dxiohs loon zidi'dxi'hn trabahjw duxa, zie'w'hn la'n lahtsi dxi'ba.
24 Per na'h ayi riaan gudzi'ba'hn xquel nabahanahn loh guidxyiyuh rii' per nin nahpaa gu'nnahn nahpaa guza'loon xcarrehra'hn ziga naa xcweenta caargu nin bani'hi Daada Jesucristu na'h tin ganaalla lligaaba nayaa guluu'yi'hn la'h ra' bwiinn la'h Ñi'h ruta'h Ñi'h la'h ra' bwiinn loh duhlda.
25 Yannah la'n guhcabwa'la nin tuhbi tu ziga baluu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs la'htu, ayiru gabia'garii gwa'ha tu xpacaa'lahn.
26 Ni'chin nin cañi'n dxyi'dxyi nin nanchii sidela ayi chuu tu ayi cha'zi tu xcweenta xchi'dxyi Dxiohs nin baluu'yi'hn la'htu laasii nin tuhbi tu ayi bia'dxyi ñihn xcweenta dxyi'dxyi rii' loh tu.
27 Garaatii' xchi'dxyi za'ca Dxiohs baluu'yi'hn la'htu ya nin tuhbi xchi'dxyi Xtaada Jesucristu nu'h ayi bia'dxyi baluu'yi'hn la'htu.
28 Ni'chin gulgahpaa dzi'tsi nee cun neezaa ra' snuhn ra' bwiinn nin naa ra' xpwiinn Dxiohs tin ni'chi bani'hi Spíritu Saantu guinabwa' tu loh ra' bwiinn nin naa xpwiinn Ñi'h, tin ni'chin guzi' Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h chi cun llerihn Ñi'h.

29 La'naann cha'yila, zi' paaldaa bwiinn nin naa ziga maan duxa ra' nee ayi dxiaa ra' bwiinn ra' chi zuxi'hn ra' ba xneziuh Dxiohs chin ayirun loh guihdxyi ra' rii'.
30 Ziuu' za la'h gahca lasaa' tu nin guiñi' dxyi'dxyi dxixi'hw loh tu tin guunn ra' ba gusaa'n ra' xpwiinn Jesucristu xneziuh za'ca Dxiohs tin mahzi chena'hla ra' ba la'h ra' nin gusagui'hi la'h ra' ba.
31 Gulguia'ha tin ayi gusagui'hi ra' ba la'htu, ayi dxia'lda sto' tu loh chohnna yihza, dxyih naague'la guñi'neen la'htu hasta ñihsabwii badaa loon xcweenta tu laasii riaan la'htu guisagui'hi tu, per ñaan loh tu ayi chechii sto' tu xcweenta dxyi'dxyi ya'dxi ra' chi.
32 Yannah, bwihtsi lasaa' ra'n rusia'hanahn la'htu loh xcweenta Dxiohs nee cun xcweenta xchi'dxyi Ñi'h nin nahpaa jweersi guza'loh xtsi'nza'ca Dxiohs la'n lasto' tu tin gaaldaa tu guelnabahan nacuubi nin guni'hi Dxiohs la'h garaa ra' bwiinn nin basia'caa Ñi'h loh duhlda.
33 Ayi guza'bi sto'n xixteenn tu nin tuhbi xca'yu tu nin xahba za tu chin baluu'yi'hn xchi'dxyi Jesucristu la'htu.
34 La'tu naann la'h gahca na'h bwi'hnna'hn dzi'n cun naa'hahn tin bio'h xi gudah-wne'hn xamihgu ra'n.
35 Zi'chi baluu'yi'hn xa guunn tu dzi'n tin gacanee tu la'h ra' bwiinn nin ayi xi nahpaa, ya gasannah sto' ra' nu'h dxyi'dxyi ra' nin guñi' Xtaada Jesucristu nu'h mahzi cha'yi nin rudi'hi que no nin rca'ha.
36 Ya chin guya'loh guñi'nee Pahblu la'h ra' ba garaa ra' dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi bazu'nllihbi ba cun garaa ra' bwiinn ra' chi tin gudihdxyi-gunaaba ra' ba loh Dxiohs.
37 Ya ru'n duxa ra' ba chi'chi gudi'dzi ra' ba la'h Pahblu cun neezaa bacha'garwaa' ra' ba la'h Pahblu.
38 Ya guyuu' nalaasa duxa sto' ra' ba laasii rahbi Pahblu loh ra' ba ayiru gwa'haru ra' ba loh Pahblu nin stuhbitii'. Ya bagasia'han ra' ba Pahblu hasta bacah ba la'n barcu.

21

Gwah Pahblu guihdxyi Jerusalehn

1 Ya chin guya'loh badzihnnee ra' xpwiinn Jesucristu la'hnu hasta bacah nu la'n barcu, ya zoo nu nez guihdxyi Cos, tuhbi isla nin rii loh ñihsado', ya chin barah stuhbi gue'la badzihn nu stuhbi isla nin laa Rodas, ya de ri'chi hasta tuhbi pwertu nin laa Pátara.
2 Ya pwertu xteenn Pátara bidxuutii nu la'n barcu nin guzee nez naciohn Fenicia.
3 Ya loh zezahnee barcu chi la'hnu bidia'ha nu isla nin laa Chipre nin rii loh ñihsado'; lahdu rabwehsa bia'han isla chi'chi gudii'dxinee barcu la'hnu ri'chi, ya zootii' nu hasta estadu Siria, ya coma nahpaa basia'han ra' ba carga nin nu'a barcu chi pwertu xteenn Tiru.
4 Ya guihdxyi Tiru chi badxi'loh nu xpwiinn ra' Jesucristu nin nuu ra' guihdxyi chi, ya bidxia'hannee nu la'h ra' ba ri'chi gahdzi dxyih, ya baluu'yi Spíritu Saantu la'h ra' ba guñi' ra' ba loh Pahblu tin ayi chee ba para guihdxyi Jerusalehn.
5 Ya chin bazaa' gahdzi dxyih, chi'chi bagazunehza ra' ba la'hnu ndxi'hw gunna'h ra' ba cun neezaa llii'n ra' ba, ya loh plahyi xteenn rwaa' ñihsado' chi bazu'nllihbi nu tin gudihdxyi-gunaaba nu loh Dxiohs tin gacanee Ñi'h la'h ra' garaa nin naa ra' xpwiinn Ñi'h.
6 Chi'chi bagahpaa Dxiohs lasaa' nu, ya seguihdu bacah nu la'n barcu ya la'h ra' xpwiinn Jesucristu nin bia'han ra' ri'chi gubia'garii ra' ba para rwaa' yihdzii ra' ba.
7 Ya chin guluhlla xpiahje nu nin zio'pa nu loh ñihsado' hasta guihdxyi Tiru cun guihdxyi Tolemaida, chi'chi biodia'ha nu cuun ra' xpwiinn Jesucristu nin nuu ra' guihdxyi chi, ya bidxia'hannee nu la'h ra' ba tuhbi dxyih.
8 Ya chin barah gue'la zoonee nu Pahblu para guihdxyi Cesarea, ya chin badzihn nu rwaa' yihdzi Felipe tuhbi daada nin gule'helah ra' ba Felipe Evangelista, naa za ba tuhbi

ndxi'hw nin naa loh gahdzi ndxi'hw ra' nin rahcanee la'n guido' ya bidxia'han nu rwaa' yihdzii ba.
9 Nuu tahpa llii'n dxa'pa Felipe nagahdxi guchinaa ra' bi, ya ruluu'yi ra' bi xchi'dxyi Jesucristu.
10 Ya ziahanla dxyih dxuu nu rwaa' yihdzi Felipe chin badzihn tuhbi daada nin ze' nez guihdxyi Judea naa ba tuhbi profeta laa ba naa Agabo,
11 chi'chi guca'ha Agabu xsindohra Pahblu, tin bachi'bi Agabon ñaa' ba cun naa ba, chi'chi nah ba:
—Nah Spíritu Saantu Dxiohs: squii' guchi'bi ra' bwiinn Israel ra' nin nuu guihdxyi Jerusalehn la'h ndxi'hw nin naa xteenn Ñi'h sindohra rii' tin guti'dxi ra' ba la'hba lahtsi naa ra' bwiinnziitu.
12 Chin bihn nu dxyi'dxyi ra' chi, gunaaba duxa nu loh Pahblu cun neezaa bwiinn ra' nin nuu ra' ri'chi tin ayi chee ba guihdxyi Jerusalehn,
13 chi'chi nnaa Pahblu loh nu:
—¿Xi naa ru'n tu cun rguu'laasa tu sto'n? Na'h dispwestu nuu'huhn ayi tansola dxi'h guchi'bi ra' ba na'h nicla nee gachi'hn guihdxyi Jerusalehn pur xcweenta xchi'dxyi Xtaada Jesucristu nu'h.
14 Ya cun ayiru chyu guiñi' chin bihn nu guñi' Pahblu zi'chi mejor bidi'tsii nu:
—Mas cha'yi cha'loh ziga naa xigaaba Dxiohs.
15 Ya chin gudii'dxi dxyih ra' chi, biluu'cha'yi nu xixteenn nu, ya seguihdu baria'h nu guihdxyi Cesarea chi, chi'chiyi zoo chi'h nu para guihdxyi Jerusalehn.
16 Ya cun nee ra' paaldaa xpwiinn Jesucristu nin naa ra' bwiinn guihdxyi Cesarea bagasia'han la'hnu guihdxyi Jerusalehn, loh ra' ba dxa'ga tuhbi bwiinn Chipre nin laa Mnasohn, bwiinn chi naa tuhbi xpwiinn za'ca Jesucristu desde chieempa roo' ya gwanee ra' bwiinn Cesarea chi la'hnu rwaa' yihdzi Mnasohn tin bia'han nu rwaa' yihdzii ba.

Biu'nbwa' Pahblu la'h Jacobo

17 Ya chin badzihn nu guihdxyi Jerusalehn, biahxi duxa ra' xpwiinn Jesucristu nin nuu ra' ri'chi.
18 Ya chin barah gue'la bionee nu Pahblu tin biodia'ha nu xa nuu Jacobo, ya ri'chi rii ra' za bwiinn guhla nin rnabwa' ra' la'h ra' xpwiinn Jesucristu nin rii guihdxyi Jerusalehn.
19 Ya chin guya'loh bagahpaa Dxiohs Pahblu la'h ra' ba, chi'chi bwii'yidxyi'dxyi ba xcweenta cada tuhbi dzi'n nin guhcanee Dxiohs la'hba bwi'hnn ba lahdxi ra' bwiinnziitu.
20 Ya chin guya'loh bihn ra' ba garaa ra' dxyi'dxyi nin guñi' Pahblu, chi'chi rahbi ra' ba pur chuhla naa Dxiohs nin nuu nabahan dxibaa', chi'chi rahbi ra' ba loh Pahblu:
—Yu'bilu'h, lasaa' nu la'lu'h naann loh ra' bwiinn Israel dxa'ga ra' ziahan duxa ra' bwiinn nin riachii sto' ra'ñi'h xchi'dxyi Jesucristu, ya garaa ra' ba xclaa'dzi ra' ba cheezah ra' ba cun xlehyi Moisehs.
21 Ya rahbi ra' ba yi'h ruluu'yi lu'h garaa ra' bwiinn Israel nin nuu ra' loh guihdxyi xteenn ra' bwiinnziitu ruu'yidxyi'dxyi ra' ba ruluu'yi lu'h ayi guca'h ra' ba bwa' nin laa circuncisión tihxi llii'n ra' ba nee ayiza cheezahnee ru ra' ba costumbre ra' nu'h.
22 ¿Xa ni'ca guidi'hnn nu'h? Nahpaa dxihnn ra' ba la'lu'h nuu rii'.
23 Mas cha'yi guunn lu'h ziga guiñi' nu loh lu'h: nuu tahpa ndxi'hw loh nu rii' nin nahpa guza'loh dxyi'ydxyi nin bia'hannee ra' ba Dxiohs.
24 Gwanee ra' ba tin gulgui'hnn para dxiaa tu nee gudxihlli xgaxtu ra' ba tin guigah yihca ra' ba; ya garaa ra' ba zahcabwa' ra' ba cun sehn chi ayi guchii dxi'h dxyi'dxyi mahla nin rñi' ra' ba pur yi'h sino que guunn ra' ba lligaaba nee yi'h ruzo'badxiahga lu'h xlehyi Moisehs.

25 Ya la'hnu baca'hla dxihtsi loh ra' bwiinnziitu tin ayi xi lligaaba guunn ra' ba pur
xcweenta xlehyi Moisehs, nadamas nin ayi nuu guunn ra' ba ayi nuu gahw ra' ba cohsa
ra' ziga guhn nin rianee ra' bwiinn loh ra' bwiinn gulaala, nee cun rihn za ayi gahw ra'
ba, cun neezaa bwe'hla gu'a rihn, nee ayiza chuunee ra' ba nin ayi naa che'hla ra' ba
nomas ni'chi si baca'h nu loh dxihtsi ayi guunn ra' ba.

Guna'zu ra' bwiinn Israel la'h Pahblu

26 Ya seguihdu ze'nee Pahblu ndxi'hw ra' chi tin guunn ra' ba ziga caa loh xlehyi
Moisehs, ya chin barah gue'la gwaguihtsi ra' ba loh bixohza nin rnabwa' la'n xquido'
ra' bwiinn Israel ra' chi xi dxyih chenee tuhbigah ra' ba tuhbi maan nin cwachiguhn ra'
ba loh Dxiohs.
27 Ya la'h gahdzi dxyih ra' chi ya mwehru gazaa' ra' la, chin bwa'ha paaldaa bwiinn
Israel ra' nin naa ra' bwiinn Asia loh Pahblu la'n guido' roo chi, chi'chi guñi' ra' ba loh
ra' bwiinn Israel ra' nin rii ra' la'n guido' chi tin zi'chi garaa ra' ba guna'zu ra' ba la'h
Pahblu.
28 Ya cañi' ra' ba jweersi roo rahbi ra' ba:
—¡Garaatii' tu bwiinn Israel ra' gultaa' gacanee tu la'hnu! ¡Ndxi'hw rii' rñi'yah la'h ra'
bwiinn Israel cun xcweenta xlehyi guehtu Moisehs cun neezaa xcweenta xquido' roo
nu'h rii' loh ra' bwiinn nez hastachi'hzi ca'nzaa ba, nnah gulguia'ha loh ba xa ze'nee ba
bwiinn griegu ra' la'n xquido' roo nu'h tin guxi'hn ra' ba xcweenta xlehyi xteenn xquido'
roo ra' nu'h!
29 Guñi' ra' ba garaa dxyi'dxyi ra' rii' laasii tuhbi bweelta bwa'ha ra' ba ca'nzanee
Pahblu la'h Trófimos nin naa tuhbi bwiinn Efesu ya bwi'hnn ra' ba lligaaba nee Trófimos
canee Pahblu la'n guido'.
30 Ya gaduhbi guihdxyi ra' bwiinn Israel ra' chi badiaa'ha tin babwe'hecaa ra' ba la'h
Pahblu la'n guido' roo chi ya gudo'ballehxa ra' ba la'h Pahblu,
31 per gaduhbi nin riiyuhnn ra' ba lligaaba gadxiinn ra' ba la'h Pahblu guyuu' tuhbi
nin bwi'hnn bihsi la'h comandante nin rnabwa' la'h batayohn Romanu nin rii guihdxyi
Jerusalehn chi tin gacabwa' ra' ba la'h ra' bwiinn guihdxyi gadxiinn la'h tuhbi ndxi'hw.
32 Ya lwehgu ze'nee comandante chi suldahdu ra' cun paaldaa capitahn ra' nin
rnabwa' tuhbi gaywa'h suldahdu tin guyuu'tii gallu'hn ra' ba lahdaa ra' bwiinn ra'
chi, ya chin bwa'ha ra' bwiinn guihdxyi chi la'h comandante cun suldahdu ra' lwehgu
basaa'n ra' ba ya ayiru badi'hi goolpi ra' ba la'h Pahblu.
33 Chi'chi gwabiiga comandante chi loh Pahblu chi'chi gunabwa' ba bachi'bi ra'
xsuldahdu ba chiohpa cadehn naa Pahblu, chi'chiyi gunaaba dxyi'dxyi ba loh ra' bwiinn
chi chyu bwiinn Pahblu nee xi bwi'hnn za ba.
34 Per ayi basaa'n ra' bwiinn ñuca'dxiahga ba nin ñiñi' Pahblu laasii guriin-guriin
cabwidxaa' duxa ra' ba, mejor zenee ra' suldahdu ra' chi la'h Pahblu para xcwartel ra'
ba.
35 Ya chin badzihnnee ra' ba la'h Pahblu hasta nuu escalohn rwaa' xcwartel ra' ba,
nahpa bi'a ra' ba Pahblu hasta guiya' laasii na'hla bwidxidxiah bwiinn ra' chi cun
neezaa dxiigah rreldaa lasaa' ra' ba laasii dxiigah rbihdzi sto' ra' ba gachi Pahblu.
36 Ya hasta badzihn ra' ba rwaa' cwartel chi ze' bwihdxyidxiah ra' ba tin rnaaba ra' ba
gachi Pahblu.
37 Ya chin la'h ra' suldahdu chi ñiguu'tii la'h Pahblu la'n cwartel, chi'chi rahbi Pahblu
loh comandante nin rnabwa' loh batayohn chi:
—¿Zizi'guehdla lu'h guiñi'n?
Chi'chi rahbi comandante chi loh Pahblu:
—Rwa'hahn rahca rñi' lu'h dxyi'zah griegu.
38 Uhn, ayi yi'hdxi'h nin naa tuhbi ndxi'hw nin naa tuhbi bwiinn Egiptu nin gudx-
ihldxinee la'h gubieerna, ndxi'hw chi ca'nzanee ba tahpa mihyi bwiinn ra' loh dahan
tin rdxiinn ra' bwiinn.

39 Chi'chi rahbi Pahblu loh comandante chi:
—Na'h naan tuhbi bwiinn Israel nin ze' nez guihdxyi Tarsu, tuhbi guihdxyi lasahca loh ra' guihdxyi nin rnabwa' Cilicia, ni'chin rna'ba'hn loh yu'bilu'h guunn lu'h tuhbi bwen gusaa'n lu'h guiñi'n loh ra' bwiinn rii'.
40 Ya chin guzi'guehlda ba guiñi' Pahblu loh ra' bwiinn chi, chi'chi guteesa naa Pahblu tin biahcadxyi ra' bwiinn chi, ya loh nin babwihdxyi ra' ba chi'chiyi guñi' Pahblu dxyi'zah Hebreu loh ra' ba, rahbi ba:

22

1 —Yu'bitu bwiinnguuhla ra' bwi'tsi lasaa' ra'n gulgahca'dxiahga xchi'dxyi ra'n nin guiñi'n loh tu tin gacabwa' tu ayi xi bwi'hnna'hn.
2 Ya chin bihn ra' ba cañi' Pahblu dxyi'dxyi Hebreu loh ra' ba, mahziru dxyiitii' gurih ra' ba. Chi'chi rahbi Pahblu loh ra' ba:
3 —Na'h naan tuhbi bwiinn Israel nin guulaa guihdxyi Tarsu xteenn Cilicia, per guroo'hohn guihdxyi Jerusalehn rii' ya loh Gamaliel basi'dxi'hn xcweenta xlehyi guehtu xtatita roo ra'nu'h gaduhbi sto'n, guunnahn cun Xchiohs ra' nu'h tal ziga gahca ruhnn tu nnadxyih rii'.
4 Ya bidxyi'chinee ra'n la'h ra' bwiinn nin gwachii sto' ra' ñi'h xneziuh Jesucristu gudxi'nnzara'n ba bachi'bi du'hn ra'n ba ndxi'hw gunna'h ra' chi'chi basie'w ra'n ba la'n lahtsi dxi'ba.
5 Bixohza nin rnabwa' la'h ra' bixohza cun neezaa bwiinnguuhla ra' xteenn guido' roo naa nin bwa'haloh garaa ra' nin cañi'n rii'. La'h ra' ba bwi'hnn ra' ba tuhbi dxyihtsi nin zeene'hn para guihdxyi Damascu loh ra' bwiinn Israel nin nuu ra' ri'chi tin ñina'zu ra'n xpwiinn Jesucristu nin nuu ra' guihdxyi Damascu tin ñie'ldane'h ra'n ba para guihdxyi Jerusalehn rii' tin ñahca ra' ba caxchihgu loh guihdxyi rii'.

Pahblu baluu'yi xa gwachii sto' ba xchi'dxyi Jesucristu (Hch. 9.1-19; 26.12-18)

6 'Ya chin zeza'hn loh neziuh para guihdxyi Damascu, ya la'n yamwerula zagadzihna'hn guihdxyi chi ziga chi'h lahyidxyihin bazia'ñih tuhbi bwehla roo' xteenn llaa'ndxibaa' hasta zaa'hahn,
7 ya hasta guluu'bwihin na'h loh yuh, ya seguihdu bihna'hn tuhbi rsiaa'ha nin cañi' loon: "Saulu, Saulu; ¿xi naa ca'hnna'hla lu'h na'h neezaa ra' xpwi'nnahn?"
8 Chi'chi ra'pihn: "¿Chyu yi'h Daada?" Ya chi'chi nnah ba loon: "Na'h nin naan Jesuhs nin ze' guihdxyi Nazaret nin casa'cazii duxa lu'h."
9 Ya bwiinn ra' nin zeene'hn bwa'haloh ra' ba bwehla chi ya bidxyihbi duxa ra' ba per ayi bihn ra' ba guñi' Daada Jesucristu loon.
10 Chi'chi ra'pihn: "Daada, ¿xi ni'ca xclaa'dzi Yu'bilu'h gu'nnahn?" Chi'chi naa Ñi'h loon: "Gwastii, gwah guihdxyi Damascu. Ri'chi dxihnn lu'h garaa nin guinabwa'n guunn lu'h."
11 Ya cun bia'han dxie'pa'hn pur lla'ñih bwehla chi, ya chin zoo nu para guihdxyi Damascu naa'hahn na'zu ra' lasaa'hahn, ya chin badzihna'hn guihdxyi chi,
12 ri'chi nuu tuhbi ndxi'hw nin laa Ananías, naa ba tuhbi ndxi'hw nin ruzo'badxiahga ziga naa xcweenta xlehyi Moisehs; ya garaa ra' bwiinn Israel ra' nin nuu guihdxyi Damascu chi rñi' za'ca ra' ba pur cweenta dzi'n za'ca nin ruhnn Ananías.
13 'Ya chin bi' Ananías hasta badzihna'hn, chi'chi nnah ba loon: "¡Saulu, bwihtsi! Guteesa loh lu'h tin bwa'ha nez guiya'", ya lwehgu gahca biaaca loon bwa'hahn loh Ananías.
14 Chi'chi nnah Ananías loon: "Xchiohs ra' guehtu xtatita roo ra'nu'h gulii yi'h desde galohyi tin gwa'ha lu'h xa naa xigaaba Ñi'h, ni'chin ya bwa'haloh lu'h la'h Jesucristu

Llii'n Dxiohs cun bihn za lu'h xch'dxyi Ñi'h nin guñi' Ñi'h loh lu'h chin bwa'haloh lu'h Ñi'h.
15 Ya nahpaa yi'h gahca gaca lu'h nin cheenee xchi'dxyi Ñi'h loh ra' garaatii' ra' bwiinn guidxyiyuh xcweenta cohsa nin bwa'ha lu'h cun nin bihn lu'h.
16 Yannah ayiru xchi'hn gacata'h; gwasu'nchii tin chioobaañihsa lu'h, ya cun gaduhbi sto' lu'h gudihdxyi la'h Jesucristu tin cun lah Ñi'h guzia'caa Ñi'h garaa xtuhlda ra' lu'h."

Guñi' za Pahblu xa bagaluu'yi ba xchi'dxyi Jesucristu guihdxyi ziitu ra'

17 'Ya chin gubia'gariin guihdxyi Jerusalehn rii', chi'chi guyuu'tiin la'n guido' roo xteenn guihdxyi rii', ya gaduhbi nin cabwihdxyi-cana'ba'hn loh Dxiohs, hohra chi baluu'yiloh Jesucristu loon la'n guido' chi,
18 chi'chi nnah Ñi'h loon: "Guluu'gihn, biria'h guihdxyi Jerusalehn rii' laasii ayi guunncweenta ra' bwiinn guihdxyi rii' xchi'dxyi'hn nin guluu'yi lu'h la'h ra'ba", nnah Jesucristu loon.
19 Rahbiza Pahblu:
—Chi'chi ra'pihn: "Daada Jesucristu, bwiinn guihdxyi ra' rii' naannloh ra' ba xa riuu'tiin garaa ra' la'n guido', guna'zu'hn garaa ra' bwiinn nin riachii sto' ra'ñi'h xchi'dxyi lu'h, basa'caziin la'h ra' ba basie'w ra'n ba la'n lahtsi dxi'ba,
20 ya chin gudxiinn ra' ba la'h Esteban nin baluu'yi xcweenta xchi'dxyi lu'h neezaa na'h zu'hn ri'chi tin go'pahn xahba ra' nin gudxiinn la'h Esteban."
21 Ya chi'chi nnah Jesucristu loon: "Guluu'gihn tin nahpa zixe'hla'hn yi'h guihdxyi ziitu ra'."

Pahblu biaaba loh xquelrnabwa' comandante nin rnabwa' la'h ra' suldahdu

22 Ya hasta puntu chi'hzi rii' baca'dxiahga ra' ba nin guñi' Pahblu, chi'chi guzo'baloh gudidxaa' ra' ba stuhbi, rahbi ra' ba:
—¡Mejor gachi bwiinn rii! ¡Ayiru xchi'hn guibahan ba!
23 Ya taantu nin cabwidxidxiah ra' ba cun neezaa xcamiilli ra' ba gule'hetee ra' ba ya lligabwe'hla si ra' ba guza'loh rchah ra' ba yuh nez guiya' zigazi ruhnn tuhbi guun chin ruhn tohra ma,
24 ya bwa'ha si comandante chi zi'chi cayuhnn ra' ba, chi'chi gunabwa' ba guyuu'tiinee ra' suldahdu la'h Pahblu tin guca'yahga ra' ba la'h Pahblu tin chixtee' ba xi naa pur contra de la'hba cabwihdxyidxiah ra' bwiinn Israel ra' chi,
25 per ya chin la'h suldahdu ra' bwi'hnn gahn bachi'bi ra' ba la'h Pahblu tin para guca'yahga ra' ba la'hba, chi'chi rahbi Pahblu loh tuhbi capitahn nin zuu ri'chi:
—¿Ta nahpaa tu derehchu gusa'cazii tu tuhbi bwiinn Romanu, nee nin ayi gaann tu gu nuu xi duhlda nahpaa ba?
26 Chin bihn capitahn chi dxyi'dxyi ra' nin guñi' Pahblu loh ba bidxyihbi duxa ba ya gwaguihtsii ba loh comandante, rahbi ba:
—¡Bwa'ha xa gunnee lu'h daada rii' tin bwiinn Romanu ba naa ba!
27 Ya seguihdu gunaabadxyi'dxyi comandante chi loh Pahblu, rahbi ba:
—¿Ta guchii naa lu'h bwiinn Romanu?
Chi'chi rahbi Pahblu:
—Guchiin.
28 Chi'chi rahbi comandante chi:
—Na'h ziahan duxa mweeyi badi'hihn tin naan tuhbi bwiinn Romanu.
Ya chi'chi rahbi Pahblu loh comandante chi:
—Per na'h ayi guzi'dxi'hñin sino que naan bwiinn Romanu desde chin guulaayihn.
29 Cun dxyi'dxyi si ra' rii' bihn ra' suldahdu nin ñuca'yahga la'h Pahblu bidxyihbi ra' ba lwehgu baxachi ra' ba la'h Pahblu, ya hasta neezaa comandante chi bidxyihbi ba pur nin bachi'bi ba cadehn la'h Pahblu, laasii naa Pahblu tuhbi bwiinn Romanu.

Baluu'yi Pahblu dxyi'dxyi xcweenta ba loh ra' bixohza nin rnabwa' la'h ra' bwiinn Israel

30 Ya chin barah gue'la, xclaa'dzi comandante chi gacabwa' ba xinaa xclaa'dzi ra' bwiinn ra' chi gachi Pahblu, chi'chi gunabwa' ba badiaa'ha ra' bixohza nin mahzi rnabwa' ra' la'h ra' bixohza cun neezaa guxchiisi ra' xteenn guido' roo', ya chi'chi gule'he ba Pahblu bazuh ba delanta nez loh ra' garaatii' ra' bwiinn ra' chi.

23

1 Bwa'ha dzi'tsi Pahblu loh ra' guxchiisi nin badiaa'ha ri'chi, chi'chi rahbi ba:
—Bwiitsi ra'n na'h siempre nuu nabahaneen Dxiohs gaduhbi laga'htii' cun xquel-nanchii'hihn hasta nnadxyih rii'.
2 Chin bihn Ananías, bixohza nin lasahcaru, dxyi'dxyi ra' nin guñi' Pahblu, bidxyi'chi duxa Ananías, chi'chi gunabwa' ba loh nin rii gahxu loh Pahblu tin caapaa ra' ba rwaa' Pahblu,
3 chi'chi rahbi Pahblu loh Ananías:
—¡Squii'za guunnee Dxiohs rwaa' lu'h bwiinn rusagui'hi! ¿Ta zohbaa lu'h ri'ca tin guunn lu'h guelguxchiisi na'h ziga caa loh lehyi Moisehs? ¿Xi naa chi'h rre'h lu'h contra de lehyi chi tin xclaa'dzi lu'h caapaa ra' ba rwaa'hahn? —rahbi Pahblu loh Ananías.
4 Ya nin rii ra' cwee' Pahblu rahbi ra' ba loh Pahblu:
—¿Ta zi'ca rusia'garii lu'h dxyi'dxyi loh bixohza nin mahzi lasahca nezloh Dxiohs?
5 Chi'chi rahbi Pahblu loh ra' ba:
—Bwihtsi ra'n ayi ga'nnahn la'hba naa bixohza nin rnabwa' loh ra' bixohza; pwisi caa loh Xchihtsi Dxiohs: "Ayi guiñi'yah lu'h tuhbi nin nahpaa guelrnabwa' loh ra' bwiinn guihdxyi."
6 Ya guhcabwa' Pahblu chiohpa cwa'h naa ra' bwiinn nin rii ri'chi; tuhbi cwa'h ra' ba naa bwiinn saduceu ya stuhbi cwa'h ra' ba naa bwiinn fariseu, chi'chi mahziru jweersi roo ru guñi' Pahblu rahbi ba:
—¡Bwihtsi hermanu ra', na'h naan tuhbi bwiinn fariseu, llii'n tuhbi bwiinn fariseu, ya pur nin cabwe'za'hn gadzihn dxyih nin gabahan ra' bwiinn loh bwiinnguuchi ni'chin nin cabahchi ra' ba xquelchiaan rii'!
7 Ya chin guya'loh guñi' Pahblu dxyi'dxyi ra' rii', chi'chi guzo'baaloh cañi' ra' bwiinn saduceu ra' cun bwiinn fariseu ra' loh lasaa' ra' ba pur nin guñi' Pahblu, ya chiohpa cwa'h guhca ra' ba,
8 laasii bwiinn saduceu ra' ayi riachii sto' ra' ba zabahan ra' bwiinn loh ra' bwiinngu-uchi, ayiza riachii sto' ra' ba nuu ra' xaanjla Dxiohs cun spíritu ra'; per la'h ra' bwiinn fariseu ra' riachii sto' ra' ba garaa ra' cohsa ra' nin guñi' Pahblu zabahan ra' bwiinn loh guelguhchi.
9 Guyuu' tuhbi yahyi roo', ya seguihdu gwasu'nchii paalda ra' mwehsu fariseu ra' nin naann xlehyi Moisehs, chi'chi rahbi ra' ba:
—Ayi naa ndxi'hw rii' nin rñi'xihn; sidela guñi' tuhbi spíritu loh ba o tuhbi xaanjla Dxiohs loh ba, ayi nuu guidxyi'chinee nu'h Yu'bi Xtaada Dxiohs nu'h.
10 Ya zeezah yahyi roo' chi, ya bidxyihbi comandante ñidxiinn ra' bwiinn ziahan chi la'h Pahblu ni'chin gunabwa' ba gwah ra' suldahdu bagabwe'hecaa la'h Pahblu lahda ra' bwiinn ziahan chi tin ziaganee ra' ba la'h Pahblu la'n cwartel stuhbi.
11 Ya chin guhca guxiin, baluu'yiloh Jesucristu loh Pahblu la'n cwartel chi, guzuh Ñi'h cwee' Pahblu chi'chi rahbi Ñi'h loh Pahblu:
—Bachihpa sto' lu'h, ayi guidxyihbi lu'h Pahblu; ziga baluu'yi lu'h xcweenta xchi'dxyi'hn guihdxyi Jerusalehn rii' zi'chi gahca za guluu'yi lu'h xchi'dxyi'hn guihdxyi Roma.

Bwi'hnn ra' bwiinn Israel lligaaba ñidxiinn ra' ba la'h Pahblu

12 Ya chin barah gue'la badxa'galasaa' ra' paaldaa bwiinn Israel ra' chi tin bwi'hnn ra' ba lligaaba ñidxiinn ra' ba la'h Pahblu, rahbi ra' ba:

—Hasta que no guidi'hnn nu'h gahn gachidxiinn nu'h Pahblu chi'chiyi guida'w nu'h cun guidwaaza nu'h, nicala guunn Dxiohs caxchihgu la'hnu'h sidela ayi chyu guunn gahn ziga naa xigaaba nu'h.

13 Zigachi'h chywa'h guhca ra' ndxi'hw ra' nin bwi'hnn lligaaba ñidxiinn la'h Pahblu.

14 Chi'chi gwah ra' ndxi'hw ra' rii' loh ra' bixohza nin rnabwa' cun loh ra' bwiinn guhla, tin rahbi ra' ba:

—La'nu bia'han dxyi'dxyi la ayi xi guida'wtii' nu nee ayi za xi guidwaatii' nu hastayi guidia'ha nu la'h Pahblu guhchi chi'chiyi guida'w nu guidwaa nu.

15 Yannah la'htu cun neezaa garaa ra' bwiinn guhla ra' nin rnabwa' la'h ra' bwiinn Israel ra', gulguixe'hla dxyi'dxyi loh comandante tin guillii dxie'nee ba Pahblu loh tu, gulgui'hnn ziga nin xclaa'dzi tu dxihn ru tu dxyi'dxyi nin rñi' Pahblu cun mahzi paseensi ru tin ziga garaa dxyi'dxyi chi gacabwa' tu, ya la'hnu loh neziuh badxuuliistu nu antes nin gadzihnee comandante la'h Pahblu rii', ya loh neziuh gahca gadxiinn nu la'h Pahblu.

16 Per chin bihn llii'n bizaa'n Pahblu cuun lligaaba nin nuu ra' ndxi'hw ra' chi gadxiinn ra' ba la'h Pahblu, ni'chin seguihdu gwah bi rwaa' cwartel gwaguihtsii bi loh Pahblu xcweenta ba nin bihn bi,

17 chi'chi gudihdxyi Pahblu tuhbi capitahn chi'chi rahbi Pahblu loh ba:

—Gwanee la'h bi'nxtuhbi rii' loh comandante tin gahbi bi tuhbi dxyi'dxyi loh ba.

18 Ya seguihdu zenee capitahn la'h bi'nxtuhbi chi hasta nuu comandante, ya chin badzihnnee capitahn chi la'h bi'nxtuhbi chi, chi'chi rahbi ba loh comandante:

—Pahblu nin ñie'w gunaaba ba loon tin dxie'ldane'hn bi'nxtuhbi rii' loh yu'bilu'h tin guiñi' bi loh yu'bilu'h tuhbi dxyi'dxyi.

19 Chi'chi guna'zu comandante chi naa bi'nxtuhbi chi tin gwanee ba la'hbi tuhbi lahdu hasta ayi chyu dxihn xchi'dxyi ra' ba, chi'chi rahbi comandante chi loh bi:

—¿Xi ni'ca xclaa'dzi lu'h guiñi' lu'h loon?

20 Chi'chi baze'ta bi dxyi'dxyi ra' nin bihn bi, ya rahbi bi:

—La'h ra' tuhbi cwa'h bwiinn Israel bia'han dxi'dxyi ra' tin guinaaba ra' ba loh yu'bilu'h chenee lu'h Pahblu rwaa' jusgadu guillii deque nanchii guunn ra' ba zigazi nin xclaa'dzi dxihn ru dxyi'dxyi ra' nin ruluu'yi Pahblu cun mahzi paseensi tin deque gacabwa' ru ra' ba,

21 per ayi chechii sto' lu'h xchi'dxyi ra' ba laasii ndxi'hw ra' chi ya bia'han dxyi'dxyinee ra' ba la'h ra' bixohza nin mahzi rnabwa' cwee' neziuh cweeza ra' ba la'h Pahblu tin chiinn ra' ba la'hba, ya bia'handxyi'dxyi ra' ba hastayi gwa'ha ra' ba la'h ra' ba bwi'hnn gahn guhchi Pahblu chi'chiyi gahw ra' ba guee ra' ba, ni'chin ayi chechii sto' lu'h la'h ra' ba —rahbi bi.

22 Chin bihn comandante dxyi'dxyi ra' nin gwaguihtsii bi'nxtuhbi chi loh ba, ya seguihdu ziaa bi'nxtuhbi chi para yihdzii bi per rahbixgah comandante chi loh bi:

—Ayi chyulootii' gahbi lu'h guñi' lu'h dxyi'dxyi ra' rii' loon —rahbi comandante chi loh bi.

Ya seguihdu guxe'hla comandante la'h Pahblu hasta loh Félix nin naa gobernador

23 Seguihdu gudihdxyi Comandante chi chiohpa capitahn ba, chi'chi rahbi ba loh ra' ba:

—Gulgatiaa'ha chiohpa gaywa'h suldahdu nin chee ñaa' cun za setenta nin tsiiba cabahyu, cun schiohpa gaywa'h suldahdu nin gu'a lanza tin chee tu para guihdxyi Cesarea.

24 Nee gulchi'hyi tuhbi cabahyu tsiiba Pahblu tin ayi xi gaca Pahblu, tin chenee tu ba loh gobernador Félix —rahbi comandante chi.

25 Chi'chi bwi'hnn comandante chi tuhbi dxihtsi chenee ra' ba loh gobernador Félix.

26 Loh dxihtsi chi rñi' squii':

“Claudiu Lisias ruxe'hla tuhbi guelrgahpaa Dxiohs para loh yu'bilu'h excelentísimo gobernador Félix.
27 Guna'zu ra' bwiinn Israel la'h ndxi'hw rii' ñidxinn ra' ba, ya chin bihnna'hn naa ba
tuhbi bwiinn Romano, chi'chi bioo nu cun suldahdu ra'n biogabwe'he nu ba lahdaa ra'
bwiinn Israel ra' chi.
28 Ya guclaa'dzihn gacabwa'n xi naa xclaa'dzi ra' bwiinn Israel chi gadxiinn la'h
Pahblu, ni'chin seguihdu gwane'hn Pahblu loh juunta nin mahzi rnabwa' loh ra' bwiinn
Israel ra' chi.
29 Ya ri'chiyi guhcabwa'n rdxyi'chinee ra' ba la'h Pahblu pur xweenta si xlehyi ra' ba;
ni'chin nin ayi basa'na'hn ñidxiinn ra' bwiinn Israel la'hba, nee nin ayiza nuu para ñie'w
ba la'n lahtsi dxi'ba.
30 Nee bihnzahn riidxi'hyi ra' ba xa gadxiinn ra' ba la'h bwiinn rii', ni'chin nin
guluu'nehzahn ba loh yu'bilu'h nee la'n guñi' za loh ra' nin xclaa'dzi gadxiinn la'h
bwiinn ca, guiñi' ra' ba loh yu'bilu'h xa pur rdxyi'chinee ra' ba la'h ba.”
31 Ya seguhn dxyi'dxyi nin badi'hi comandante la'h ra' suldahdu, guxiin biria'hnee ra'
ba la'h Pahblu hasta tuhbi lahta nin laa Antípatris.
32 Ya chin barahyi gue'la, gubia'garii ra' suldahdu nin gwañaa' ra' para rwaa' cwartel,
ya suldahdu ra' nin gudzii'ba ra' cabahyu ni'chi ra'yi zenee ra' la'h Pahblu para guihdxyi
Cesarea.
33 Ya chin badzihnnee ra' ba la'h Pahblu guihdxyi chi biuu'n ra' ba ntriehgu dxihtsi
nin guxe'hla comandante Claudiu Lisias loh gobernador cun neezaa Pahblu biuu'n ra'
ba ntriehgu loh ba.
34 Ya chin guluhlla bi'lda gobernador Félix loh dxihtsi chi, chi'chiyi gunabadxyi'dxyi
ba loh Pahblu, rahbi ba:
—¿Chyu bwiinn lu'h?
Ya chin bihn ba bwiinn Cilicia Pahblu,
35 chi'chi gunabwa' ba bie'w Pahblu la'n lahtsi dxi'ba xteenn yu'laa'yi, ya yu'laa'yi chi
naa ziga tuhbi recweerdu xteenn Herodes nin mahzi guhca lasahca.

24

Pahblu baluu'yi xcweenta xchi'dxyi Dxiohs nin ruluu'yi ba loh gobernador Félix

1 Ya chin gudii'dxi ga'yu dxyih, chi'chiyi badzihn Ananías, bixohza nin rnabwa' la'h ra'
bixohza, guihdxyi Cesarea cun bwiinn guhla ra' xteenn guido' roo' Jerusalehn cun tuhbi
ndxi'hw nin laa Tértulu. Ndxi'hw rii naa ziga xlicesiadu ra' ba nee zee ba tin cwachi ba
xquelchiah Pahblu loh gobernador.
2 Ya chin badzihnnee ra' ba Pahblu, chi'chi guzo'baloh Tértulu cabahchi ba xquelchiah
Pahblu loh gobernador, chi'chi rahbi ba loh gobernador Félix:
—Zuxchiilli yu'bilu'h, daada gobernador; nasaa nabahan nu cayahcanee duxa
yu'bilu'h lahdxyi nu pur lligaaba nasiin lu'h.
3 Garaatii' ra' xtsi'n za'ca lu'h rii rihn nu garaatii' ra' guihdxyi O excelentísimo Félix.
Cun gaduhbi sto'n runi'hihn guelzuxchiilli loh yu'bilu'h.
4 Para ayi chyu guunnta'h yu'bilu'h, ni'chin nin rna'ba'hn loh yu'bilu'h gaapaa lu'h
paseensi guca'dxiahga lu'h chiohpa dxyi'dxyi'hn nin guiñi'n loh lu'h.
5 Pwihsi ndxi'hw rii la'nu guhcabwa' naa ba tuhbi bwiinn nin rñi' xihn duxa, ya garaa
lahta xteenn guidxyiyuh nin ca'nzaa ba rñi' ba dxyi'dxyi xihn loh ra' bwiinn Israel ra',
ya zi'chi za cayahca naala'h ra' bwiinn Israel pur dxyi'dxyi xihn nin ruluu'yi ba. La'hba
nin rnabwa' tuhbi cwa'h nin laa ra' Nazarenu ra'.
6 Xclaa'dzi ba ñuxi'hn ba xquido' roo nu chin bana'zu nu ba ya guclaa'dzi nu la'h gahca
nu ñidi'hnn nu guelguxchiisi la'hba ziga naa xcweenta xlehyi nu,
7 per cun badzihn si comandante Lisias basia'pitii ra' ba ndxi'hw rii loh nu cun
lajweersi,

8 ya nah ba, garaa nin rdxyi'chinee la'h ndxi'hw rii gunaaba ba dxi' loh yu'bilu'h tin
yu'bi gahca lu'h guinaaba dxyi'dxyi lu'h loh ba guiñi' ba xcweenta dxyi'dxyi ra' nin
ruluu'yi ba ya zahcabwa' lu'h xcweenta xquelchiah ba nin rbahchi nu loh yu'bilu'h
—rahbi Tértulu.
9 Chi'chi guñi' ra' bwiinn Israel ra' nin rii ri'chi, rahbi ra' ba:
—Guchiicaa garaa dxyi'dxyi ziga bani'hi Tértulu cweenta yu'bilu'h.
10 Chi'chi bwi'hnn gobernador chi sehn loh Pahblu tin guiñi' ba, ya chi'chi rahbi
Pahblu:
—Cun gaduhbi sto'n guluu'yi'hn xcweenta dxyi'dxyi ra' nin ruluu'yi'hn loh yu'bilu'h,
laasii na'nnahn yu'bilu'h naa lu'h jwehsi xteenn naciohn rii' desde cadxyih roo'.
11 Ya yu'bilu'h guinaaba dxyi'dxyi lu'h gue'du guhca tsi'h bichiohpa dxyih badzi-
hna'hn guihdxyi Jerusalehn tin zee gazu'nlliibihn loh Dxiohs.
12 Ayi caa badxeela ra' ba na'h cagaluu'yi'hn la'h ra' bwiinn xcweenta ziga rbahchi ra'
ba xquelchiaan loh yu'bilu'h, nee ayiza caa bwa'ha ra' ba cadxihldxyinee dxyi'dxyi'hn
la'h chyuulla ra' bwiinn la'n guido', o calla stuhbi lahta xteenn guihdxyi chi.
13 Ya bwiinn ra' rii ayi nahpaa ra' ba nin tuhbi prueba nin guidu'hun ziga nin rbahchi
ra' ba xquelchiaan loh yu'bilu'h.
14 Per dxyi'dxyi ra' rii chixteen loh yu'bilu'h ziga naa xnehza nabahaneen Xchiohs
ra' guehtu xtatita ra'n de acweerdu gahca cun xneziuh cuubi Dxiohs nin riachii sto' ra'
gulliaa' bwiinn, nee riachii sto'n garaa nin caa loh dxihtsi xlehyi guehtu Moisehs cun
dxyi'dxyi ra' nin baca'h ra' guehtu profeta ra'.
15 Riachii sto'n xchi'dxyi Dxiohs ziga gahca riachii za sto' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h zadzihn
dxyih nin gabahan ra' bwiinn nin guhchi la, tantu bwiinn za'ca cun bwiinn nin guhca
nadxaaba ra' za.
16 Ni'chin nin cadxi'hyihn nin naza'ca para na'h ya ni'chi naa nin riuu' sto' Dxiohs
gaca cun neezaa gahca nayaa nezloh ra' bwiinn.
17 La'guhca xchih nuu'huhn zihtu lahdxyi guriin ca ra' bwiinn, nnah gubia'gariine'hn
mweeyi nin baxe'hla ra' bwiinn nez chi tin badi'hiñin la'h ra' bwiinn nin ayi xi nahpaa,
nee cun tuhbi guhn xte'nnahn zeene'hn loh Dxiohs.
18 Chin badxi'loh ra' paaldaa bwiinn Israel ra' nin ze' nez Asia la'n guido', yaque
guya'loh bwi'hnna'hn ziga caa loh xlehyi Moisehs gaca nayaa bwiinn, nin ayi chyu
bwiinn ziahan cane'hn nee ayiza xi bachi'hyihn la'h ra' ba.
19 Yannah ¿cuunn ra' bwiinn Asia ra' chi?, tin la'h ra' ba nahpaa cwachi ra' ba
xquelchiaan loh yu'bilu'h sidela nuu xa pura rdxyi'chinee ra' ba na'h. —rahbi Pahblu—,
20 o guiñi' ra' ba sidela nuu xi dxyi'dxyi mahla guñi'n chin bazuh ra' ba na'h guñi'n
loh juunta suprema xteenn ra' bwiinn Israel, o pwehda rbahchi ra' ba guelchiah
xcwee'ntahn,
21 laasii pweda pur jweersi nin bwa'ha ra' ba guñi'n chin guzu'hn galaayi ra' ba
ra'pihn: “Nnadxyih rii ruhnn tu guelguxchiisi na'h laasii riachii sto'n zabahan ra'
bwiinn loh guelguhchi.”
22 Chin bihn gobernador Félix garaa dxyi'dxyi ra' chi ziga naann pa'h ba xcweenta
Jesuhs cun garaa xchi'dxyi ñi'h, ni'chin basia'han ba stuhbi dxyih gadxa'galasaa' ra' ba,
ya rahbi ba loh ra' ba:
—Chin dxi' comandante Lisias, chi'chiyi guca'dxiahgaruhn xcweenta tu nin rbahchi
tu xquelchiah bwiinn rii'.
23 Chi'chi rahbi Félix loh tuhbi capitahn tin gaapaa ba la'h Pahblu, nee gusa'n za ba
guunn Pahblu nin xclaa'dzi chi'hzi ba nee gusaa'n za ba guu'yidxyi'dxyinee ra' xamihgu
Pahblu la'h ba nin zeguia'ha cuun ba nee neezaa pur nin gacanee ra' ba la'h Pahblu.
24 Chin gudii'dxi paaldaa dxyih, gubia'garii Félix nee bie'nee ba che'hla ba nin laa
Drusila, Drusila rii' naa ba tuhbi bwiinn Israel, ya chi'chi gudihdxyi Félix la'h Pahblu

tin guñi' ba xcweenta ziga nahpaa chechii sto' ra' bwiinn xchi'dxyi Jesucristu loh gobernador Félix.
25 Per chin bihn Félix guñi' Pahblu xa guibahan nayaa bwiinn nez loh Dxiohs, nee cun xa gaca jwisi chin gaduhbi guidxyiyuh, bidxyihbi duxa Félix, chi'chi rahbi ba loh Pahblu:
—Bwaa nnah, ya chin chuu xchieempahn stuhbi zibwihdxyicahn yi'h —rahbi ba loh Pahblu.
26 Nee Félix guclaa'dzi ba ñudi'hi Pahblu mweeyi la'h ba tin ñuta'h ba la'hba, ni'chin gudihdxyi ba la'h Pahblu ziahan bwelta tin guñi'nee ba la'hba.
27 Zi'chi gudii'dxi chiohpa yihza, ya baria'h Félix gobernador. Chi'chi guzuh ga'h Porciu Festu, gobernador cuubi. Ya tin dxia'han za'ca Félix loh ra' bwiinn Israel, ni'chin basia'han ba Pahblu zeezah ñie'w ba.

25

Guñi' Pahblu xchi'dxyi ba loh Festu

1 Chin biohnna dxyih guyuu'tii Festu gobernador, dxyih chi biria'h ba guihdxyi Cesarea zee ba guihdxyi Jerusalehn.
2 Chin badzihn ba guihdxyi Jerusalehn, gwagañi' ra' bixohza ra' nin rnabwa' loh ra' bixohza cun ndxi'hw ra' nin lasahca ru loh ra' bwiinn Israel loh Festu tin guñi' ra' ba tuhsi pur contra de Pahblu.
3 Ya gunaaba duxa ra' ba loh Festu laasii xclaa'dzi ra' ba guunn Festu tuhbi bwen la'h ra' ba gagu'nehza ba la'h Pahblu para guihdxyi Jerusalehn laasii ya bwi'hnn ra' ba lligaaba loh neziuh cweeza rala'n ra' ba tin gadxiinn ra' ba la'h Pahblu.
4 Chi'chi rahbi Festu loh ra' ba:
—Ayi nuu'huhn; nahpaa dxia'han ba guihdxyi Cesarea laasii seguihdu gahca gabia'gariin para Cesarea.
5 Ni'chin nin rahbi ba loh ra' ba:
—Garaa nin nahpaa guelrnabwa' nahpaa sah ra' ba chin guziaa'hahn para guihdxyi Cesarea tin cwachi ra' ba xquelchiah ndxi'hw chi sidela nuu xiilla nin bwi'hnn ba zahca cwachi tu xquelchiah ba.
6 Ya guhcata'h Festu zigachi'h xuhnnaa o tsi'h dxyih guihdxyi Jerusalehn, chi'chiyi gubia'garii ba para guihdxyi Cesarea. Ya chin barah gue'la, guzohba ba loh yagaxiiyi gobernador, chi'chiyi gunabwa' ba gwanee ra' suldahdu ba la'h Pahblu hasta zohba ba.
7 Chin badzihn Pahblu garaati' ra' bwiinn Israel nin ze' guihdxyi Jerusalehn biahyi ra' ba gadiidxi Pahblu, ya gulahchi ra' ba ziahan duxa xquelchiah Pahblu, per ayi ñahca ñuluu'yi ra' ba guchii pa'h naa xchi'dxyi ra' ba.
8 Chi'chi rahbi Pahblu loh ra' ba:
—Nin tuhbi guel rsahcaloh ayi bwi'hnna'hn, nin pur xcweenta lehyi ra' bwiinn Israel nin pur xcweenta guido', nin loh za gubieerna César ayi xi guel rsahcalohtii' bwi'hnna'hn loh ra' dee' —rahbi Pahblu.
9 Ya Festu xclaa'dzi ba dxia'han za'ca ba loh ra' bwiinn Israel, chi'chi rahbi ba loh Pahblu:
—¿Ta zizah lu'h guihdxyi Jerusalehn tin ri'chi cwachi ra' bwiinn Israel xquelchiah lu'h loon?
10 Chi'chi rahbi Pahblu loh ba:
—Zu'hn hasta rahca guelguxchiisi loh xquelrnabwa' emperador Romanu hasta nahpaa gaca guel guxchiisi xcwee'ntahn. Nicala yu'bilu'h naanndxi'h lu'h ayi xi guel rsahcaloh bwi'hnna'hn loh ra' bwiinn Israel.
11 Sidela nuu xi cohsa roo nin bwi'nna'hn nahpaa tu derechu ziga chiinn tu na'h ayi cañi'n ayi gachi'hn sidela nuu xtu'ldahn; per nnah cun ayi xtu'ldahn cun bwiinn Israel ra' ni'chin nin ayi chyu nahpaa derechu guti'dxi na'h lahtsi naa ra' bwiinn Israel. Ni'chin mejor rna'ba'hn César guunn guelguxchiisi xcwee'ntahn.

12 Yaque guya'loh guñi'nee Festu la'h ra' xpwiinn ba nin rii ri'chi nin ruluu'yi xa naa
xlehyi César, chi'chiyi rahbi ba loh Pahblu:
—Yi'h gunaaba lu'h rrehyi César guunn guel guxchiisi xcweenta lu'h. Nnah loh rrehyi
César guixe'hla'hn yi'h —rahbi Festu loh Pahblu.

Pahblu guñi' xchi'dxyi Jesucristu loh rrehyi Agripa cun bizaa'n ba nin laa Berenice

13 Ya chin gudii'dxi paaldaa dxyih, badzihn rrehyi Agripa cun tuhbi gunna'h nin laa
Berenice guihdxyi Cesarea tin gwagahpaa Dxiohs ra' ba la'h Festu gobernador cuubi.
14 Ya guyuu' ra' ba guihdxyi Cesarea chi xchih, ya bwii'yi dxyi'dxyinee Festu la'h
rrehyi Agripa xcweenta ziga cabahchi guelchiah bwiinn Israel la'h Pahblu, rahbi Festu
loh ba:
—Rii ñie'w tuhbi ndxi'hw nin laa Pahblu nin basia'han Félix.
15 Chin guyaa'hahn guihdxyi Jerusalehn, ri'chi gulahchi ra' nin rnabwa'h la'h ra'
bixohza cun bwiinn guhla ra' xteenn ra' bwiinn Israel xquelchiah Pahblu loon, xclaa'dzi
ra' ba guinabwa'n gachi Pahblu.
16 Ya chi'chi ra'pihn loh ra' ba: "Ayi nahpaa ra' bwiinn Romanu ra' lehyi chiinn ra'
ba tuhbi bwiinn sinque hasta nin rdxyi'chinee la'h ba tin gucha'galoh xchi'dxyi ra' ba
zi'chi zahca guunn nin rbahchi guelchiah la'hba gahn."
17 Ni'chin chin bi' ra' bwiinn Israel ra' chi rii', ayi xi chieempa bañihchin lwehgu gahca
guzo'ba'hn loh xahgaxiin ya chi'chi gunabwa'n gwaca'ha ra' ba la'h Pahblu.
18 Per bwiinn Israel ra' nin bie'taachi ra' xguelchiah ba, ayi guñi' ra' ni'chi xcweenta
cohsa nin bwi'nna'hn lligaaba cun Pahblu.
19 Guelchiahsi nin rbahchi ra' ba xcweenta Pahblu naan xcweenta xrreligiohn ra'
ba, laasii Jesuhs nin guhchi la ruluu'yi Pahblu xcweenta ba babahan ba loh ra' bwiinn
guuchi.
20 Ya na'h cun ayi bidxeela'hn xa gu'nnahn guelguxchiisi xcweenta dxyi'dxyi ra' rii'
ni'chin ra'pihn loh Pahblu opa'h ñica'bi ba ñane'hn ba guihdxyi Jerusalehn tin ri'chiyi
ñahca rrehgla xcweenta xchixi'hw ra' ba.
21 Per coma gunaaba Pahblu nnah ba loh rrehyi César gaca guelguxchiisi xcweenta
ba ni'chin nin gunabwa'sihn ba ñe'w ba hastayi chin chuu xchiee'mpahn chi'chiyi
guixe'hla'hn ba loh César —rahbi Festu.
22 Chi'chi rahbi rrehyi Agripa loh Festu:
—Neezaa na'h xclaa'dzihn dxihna'hn xcweenta dxyi'dxyi nin rñi' Pahblu.
Chi'chi rahbi Festu loh ba:
—Guillii guca'dxiahga lu'h xchi'dxyi ba.
23 Chin barah gue'la badzihn Agripa cun Berenice bizaa'n ba, ya zuucha'yi duxa ra' ba
cun suldahdu ba cun neezaa ra' bwiinn lasahcaru loh guihdxyi chi guyuu'tiinee Agripa
la'h ra' ba la'n yuu' roo' hasta zohba gobernador Festu. Chi'chi gunabwa' Festu bie'
Pahblu,
24 chi'chi rahbi Festu loh ra' ba:
—Rehyi Agripa, cun garaa ra' bwiinn nin rii rii', la'h ndxi'hw chi dee'. Ziahan ra'
bwiinn Israel ra' nin rbahchi xquelchiah ba loon tantu bwiinn Israel ra' nin rii rii', cun
bwiinn Israel ra'za nin rii ra' guihdxyi Jerusalehn, ya ayi rbweeza canaaba duxa ra' ba
gachi Pahblu.
25 Per para na'h rluu'yi ayi llitii' bwi'hnn Pahblu ni'chin ayi nuu gachi ba; per la'h
gahca ba gunaaba ba chee ba tin guunn rrehyi César guelguxchiisi xcweenta ba. Nnah
ru'nnahn lligaaba guixe'hla'hn ba loh ba,
26 per ayi ga'nnahn xa ni'ca guca'hn loh dxihtsi tin guixe'hla'hñin loh César nin
rnabwa' na'h xcweenta ndxi'hw rii', ni'chin bie' ndxi'hw rii' nez loh garaa tu, ya mas
ziga loh yu'bilu'h rrehyi Agripa, tin guinaaba dxyi'dxyi yu'bilu'h loh ba, gachisiclaa'

chin guiñiˈ ba xcweenta dxyiˈdxyi nin guluuˈyi ba loh garaa nuˈh, opaˈh guidxeelaˈhn xi dxyiˈdxyi gucaˈhn loh dxihtsi nin chee loh emperador César.
27 Per nuu hohra ruˈnnahn lligaaba ayi xi galluˈyi guixeˈhlaˈhn ndxiˈhw riiˈ loh César laasii ayi guidxeelaˈhn xi guelchiah cwaˈchihn xcweenta ba.

26

Baluuˈyi Pahblu xcweenta xchiˈdxyi Jesucristu nin ruluuˈyi ba laˈh rrehyi Agripa

1 Chiˈchi rahbi rrehyi Agripa loh Pahblu:
—Zahca guiñiˈ luˈh xcweenta dxyiˈdxyi raˈ nin rbahchiguelchiah raˈ bwiinn yiˈh.
Chiˈchi guteesa naa Pahblu tin guzoˈbaloh cañiˈ ba squiiˈ:
2 —Rehyi Agripa, riahxi duxaˈhn laasii zahca guluuˈyiˈhn xcweenta xchiˈdxyi Dxiohs nin ruluuˈyiˈhn loh yuˈbiluˈh tin para gacabwaˈ yuˈbiluˈh ayi xtuˈldahn loh raˈ dxyiˈdxyi riiˈ xcweenta garaa raˈ guelchiah nin rbahchi raˈ bwiinn Israel xcweeˈntahn,
3 laasii yuˈbiluˈh naann duxa luˈh costumbre nu ziga naa nu bwiinn Israel cun garaa za cohsa raˈ nin rasiˈdxi nu, niˈchin nin rnaˈbaˈhn loh yuˈbiluˈh gucaˈdxiahga luˈh garaa dxyiˈdxyi raˈ nin ruluuˈyiˈhn.

Xcweenta xquelnabahan Pahblu chin batiˈdxiloh ba trabahjw duxa cachieempa roo

4 Garaatiiˈ raˈ bwiinn Israel naann raˈ ba xa guyuuˈhuhn lahdaa raˈ bwiinn lahdxyihn, cun neezaa lahdaa raˈ bwiinn guihdxyi Jerusalehn chin guhcaˈhn biiˈhihn.
5 Naann raˈ za ba nee zahcaza gutiˈdxi cweenta raˈ ban sidela xclaaˈdzi raˈ ba, dez galohyi nuˈnbwaˈ raˈ ba naˈh naan tuhbi bwiinn fariseu nin ruzoˈbadxiahga ziahan raˈ rrehgla nin nagahn raˈ xcweenta xcwaˈh rreligiohn raˈ fariseu.
6 Yannah bieˈnee raˈ ba naˈh riiˈ tin gachiˈhn laasii riachii stoˈn zadzihn dxyih nin gucwaˈhn Dxiohs laˈh raˈ bwiinn loh guelguhchi ziga guñiˈ Dxiohs laˈh guehtu profeta raˈ, o sea guehtu xtatita roo raˈ nu.
7 Dxyiˈdxyi nin biaˈhan dxyiˈdxyinee Dxiohs loh raˈ guehtu xtatita raˈ nu nin guhca raˈ gadziˈh bichiohpa raˈ lliiˈn guihdxyi Israel, laˈh raˈ ba bazuˈnllihbi raˈ ba nee bwiˈhnn raˈ za ba xtsiˈn Dxiohs dxyih naa gueˈla laasii naannloh raˈ ba guicaˈha raˈ ba nin biaˈhan dxyiˈdxyinee Dxiohs gudiˈhi Ñiˈh laˈh raˈ ba. Niˈchin nin guñiˈ Dxiohs loh raˈ ba xcweenta dxyiˈdxyi raˈ riiˈ, yannah rrehyi Agripa, pur nin riachii za stoˈn zadzihn dxyih chi niˈchin nin rbahchi raˈ bwiinn Israel xquelchiaan.
8 Rahbiza Pahblu:
—Bweehn yiˈh, ¿xixnaa ayi riachii stoˈ luˈh zucwaˈhn Dxiohs laˈh raˈ bwiinn loh guelguhchi?
9 Neezaa naˈh bwiˈhnnaˈhn lligaaba galoh, bidxyiˈchineˈhn laˈh raˈ bwiinn raˈ nin riachii stoˈ ñiˈh xcweenta xchiˈdxyi Jesuhs nin zeˈ guihdxyi Nazaret, niˈchin nin basaˈcaziin laˈh raˈ ba, basieˈw raˈn ba laˈn lahtsi dxiˈba,
10 ziˈchi bwiˈhnnaˈhn guihdxyi Jerusalehn. Ya cun xquelguxchiisi raˈ bixohza raˈ nin rnabwaˈ laˈh raˈ bixohza basieˈwˈhn laˈh raˈ xpwiinn Jesucristu laˈn lahtsi dxiˈba, ya chin gudxiinn raˈ ba laˈh raˈ xpwiinn Jesucristu neezahn guhcaˈhn tuhsi diacwerdu cun laˈh raˈ ba.
11 Ziahan duxa bweelta basaˈcazii duxa raˈn ba tin ayi ñiachii stoˈ raˈ ba xchiˈdxyi Jesucristu. Ya laˈn gahca raˈ guidoˈ biˈtuˈhn basaˈcazii raˈn ba cun hasta nez guihdxyi ziitu raˈ gwanaˈhla raˈn xpwiinn Jesucristu tantu nin bidxyiˈchinee raˈn ba.

Pahblu baluuˈyi xa baluuˈyiloh Jesucristu loh ba chin zee ba para Damascu (Hch. 9.1-19; 22.6-16)

12 ’Niˈchin nin zaaˈhan nez guihdxyi Damascu, nuˈaˈn dxihtsi nin baniˈhi raˈ bixohza nin rnabwaˈ.

13 Rñaan loh yu'bilu'h rrehyi, zigachi'h la'yidxyih bwa'hahn tuhbi bwehla
llaa'ndxibaa' mahziru jweerta bazia'ñihin que gubihdxyi, ya bazia'ñihin gadiidxitii'hihn
cun nehza nin zenee ra'n bwa'ha ra' ba bwehla chi.
14 Ya biaaba nu loh yuh, ya chi'chi bihn dxiaagahn tuhbi rsiaa'ha nin guñi' loon
cun dxyi'dxyi Hebreu: "¡Saulu, Saulu! ¿Xi naa ca'hnna'hla lu'h na'h cun neezaa ra'
xpwi'nnahn? ¿Tayi rahcabwa' lu'h yi'h gahcan nugatii'dxi lu'h trabahjw ziga ruhnn
tuhbi guunn nin rgu'ñaa' punta yihca puuhyi?"
15 Ya chi'chi ra'pihn loh ba: "¿Chyu yi'h daada?", chi'chi nnah ba loon: "Na'h nin naan
Jesucristu nin cagasa'cazii duxa lu'h.
16 Yannah gwasu'nchii, na'h baluu'yiloon loh lu'h laasii xclaa'dzihn guluu'yi lu'h
xcweenta xchi'dxyi'hn nee tin gacaza lu'h tuhbi nin guiñi' xcweenta cohsa ra' nin
bwa'ha lu'h nnadxyih nee cun cohsa ra' nin gue'du za gwa'ha lu'h nin guluu'yi'hn loh
lu'h.
17 Na'h guixe'hla'hn yi'h loh ra' bwiinn Israel nee cun loh ra' za bwinnziitu nin ayi naa
ra' bwiinn Israel, ya chin gusa'cazii ra' ba yi'h zahcanee duxahn yi'h.
18 Guixe'hla'hn yi'h tin chegaluu'yi lu'h xcweenta xchi'dxyi'hn loh ra' ba tin ayiru
sah ra' ru ba loh nacahyi mejor loh lla'ñih xteenn Dxiohs tin ayiru chezah gusagui'hi
bwiinndxaaba la'h ra' ba ni'chin mahzi chena'hla tu xneziuh za'ca Dxiohs. Ya yi'h
guluu'yi lu'h xchi'dxyi'hn la'h ra' ba tin gusia'pitii Dxiohs xtuhlda ra' ba nee guica'ha
za ra' ba cohsa za'ca nin gudi'hi Dxiohs la'h ra' bwiinn nin gaca xpwiinn Ñi'h, ya bwiinn
ra' chi gaca ra' xpwi'nnahn laasii chechii sto' ra' ba xchi'dxyi'hn" —guñi' Jesucristu loon.
19 Rahbiza Pahblu:
—Ni'chin nin rñi'n loh yu'bilu'h, rrehyi Agripa, ayi bwi'hnn chiohpa sto'n xcweenta
bihsi nin bwa'hahn llaa'n dxibaa',
20 ni'chin seguihdu gahca baluu'yi'hn xchi'dxyi Jesucristu la'h ra' bwiinn nin rii
guihdxyi Damascu cun guihdxyi Jerusalehn cun gaduhbi regiohn xteenn Judea, nee cun
neezaa ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel cañi'nee ra'n ba tin gusaguu'dzi sto' ra' ba loh
Dxiohs nee guunn gahca ra' za ba dzi'n za'ca nin guchiipa'h baguu'dzi sto' ra' ba.
21 Pur ni'chin guna'zu ra' bwiinn Israel na'h la'n guido' roo' ya hasta guclaa'dzi ra' ba
ñidxiinn ra' ba na'h.
22 Ya cayahcanee Dxiohs na'h laasii zeezah cagaluu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' ba
hasta nin bi'tu'hn cun bwiinn ñu'xa, ayi cagaluu'yi'hn guriincaa dxyi'dxyi sino que ziga
nin guñi' guehtu profeta ra' cun Moisehs, guñi' ra' ba zadzihn dxyih gaca ra' dee'.
23 Baluu'yi ra' ba nahpaa zidii'dxi Crixtu trabahjw duxa, per mwer la'hÑi' gabahan loh
guelguhchi tin dxihn ra' bwiinn, la'h Ñi'h naa Ñi'h tuhbi bia'ñih za'ca xteenn ra' bwiinn
Israel cun bwiinnziitu ra', o sea para gaduhbitii' guidxyiyuh.

Pahblu cagasaguu'dzi lasto' rrehyi Agripa

24 Ya gaduhbi nin cañi' Pahblu xcweenta xchi'dxyi Dxiohs tin gula'loh ba nin ruhnn
ba, chi'chi bire'hñi' Festu loh Pahblu, rahbi ba:
—¡Pahblu, cayahca lohca yihca lu'h! ¡Pweda laasii rusi'dxi duxa lu'h ni'chin bagaduhbi
lligaaba lu'h cayahca lohca lu'h!
25 Chi'chi rahbi Pahblu loh gobernador Festu:
—Rñi'n loh yu'bilu'h daada gobernador Festu, ayi cayahca lohca dxi'hn, sino que
dxyi'dxyi ra' nin cañi'n rii' loh yu'bitu guchii ra'n, ni'chin cun gaduhbi sto'n cadxix-
tee'ñin loh tu.
26 Pwihsi rrehyi Agripa, naann cha'yi ba guchii naa garaa ra' xcweenta dxyi'dxyi ra'
rii', ni'chin cañi'n dxyi'dxyi ra'rii' cun gaduhbi sto'n loh ba laasii naann cha'yi'hn nee
ba naann ba xcweenta dxyi'dxyi ra' rii' laasii ayi naa ra'n dxyi'dxyi nin biinloh rala'n
loh nacahyi.

27 ¿Ta riachii sto' yu'bilu'h rrehyi Agripa, xchi'dxyi Dxiohs nin baca'h ra' ndxi'hw nin
guhca profeta ra'? Na'h naann cha'yi'hn riachii sto' lu'h dxyi'dxyi ra' chi —rahbi Pahblu.
28 Chi'chi rahbi rrehyi Agripa loh Pahblu:
—Stuhbi'tu'hnsi ria'dxyi la'lu'h guunn gahn gaca'hn tuhbi xpwiinn Jesucristu.
29 Chi'chi rahbi Pahblu loh ba:
—Pwihsi ayi xi ruhnn nicla gulliaa' o nicala ziahan ru caya'dxyi, xclaa'dzi Dxiohs ayi
tuhsi yu'bilu'h sino que garaa ra' nin cagaca'dxiahga xchi'dxyi'hn nnadxyih tin gaca tu
ziga na'h, per ayi needxi'h ziga lasaa' ra' cadehn rii' —rahbi Pahblu loh ba.
30 Chi'chi gwasu'nchii rrehyi Agripa cun Berenice tuhsi cun gobernador Festu, nee
cun garaa za ra' bwiinn nin zohba ra' ri'chi,
31 tin gwabiiga ra' ba stuhbi lahdu, guñi' loh lasaa' ra' ba, rahbi ra' ba:
—Ndxi'hw rii' ayi xi bwi'hnn ba tin gachi ba, nee ayiza xi bwi'hnn ba tin dxie'w ba.
32 Chi'chi rahbi rrehyi Agripa loh gobernador Festu:
—Ñahca ñata'h nu'h ba sidela ayi ñinaaba ba ñaah ba loh emperador César.

27

Chin guyuu'nehza Pahblu para Roma

1 Bia'han dxyi'dxyi ra' ba xi dxyih choo nu la'n tuhbi barcu para choo nu Italia. Pahblu
cun snuhn bwiinn nin ñie'w biahca ra' ba ntriehgu loh tuhbi capitahn nin biria'hlah
Juliu. Rnabwa' ba tuhbi gaywa'h suldahdu, naa ra' ba tuhbi batayohn nin laa Augusto.
2 Ya bachica'h nu la'n barcu xteenn Adramitiu nin guzee para Asia, ya zoozah nu la'n
barcu tuhsi cun Aristarcu bwiinn guihdxyi Tesalónica xteenn naciohn Macedonia.
3 Ya chin barah gue'la badzihn nu pwertu xteenn guihdxyi Sidohn; ri'chi bwi'hnn
Juliu bwen duxa la'h Pahblu laasii basaa'n ba gwahguia'ha Pahblu cuun ra' xamihgu
ba tin bayihdxyi ba la'h ra' ba.
4 Ya chin baria'h nu Sidohn, bachidii'dxi nu isla nin laa Chipre nin bia'han xlahdu
rabwehsa nu, pur bwih nin zuu hohra chi guriin zee'hen zeenee'hen barcu ni'chin ayi
chyu gwah lahda derehchu,
5 ni'chin bachidii'dxi nu gahxu cwee' rwaa' ñihsado' xteenn Cilicia cun Panfilia, ya
seguihdu badzihn nu rwaa' guihdxyi Mira xteenn Licia.
6 Ri'chi biuu'nbwa' capitahn xteenn ra' suldahdu tuhbi barcu nin zee nez guihdxyi
Alejandria. Barcu chi guzee hasta Italia, chi'chi nnah ra' ba la'n barcu rii guzoo nu.
7 Ziahan dxyih guzahnee barcu la'hnu chi'laa'dzi, ya trabahjw duxa badzihn nu
rwaa' isla Gnidu, laasii pur bwih duxa nin zuu loh ñihsado' nez hasta zoo nu, chi'chi
bachidii'dxi nu rwaa' guihdxyi Salmohn, biahyinee barcu la'nu cwee' isla nin laa Creta.
8 Ya loh trabahjw duxatii' rii', badzihnnee barcu la'hnu loh ñihsado' nez cwee' isla
Creta, chi'chiyi badzihn nu tuhbi hasta laa buenos pwertos, gahxugah guihdxyi Lasea.
9 Ri'chi guhcata'h nu ziroo' chieempa laasii badzihn dxyih ra' nin rucwaa'han ra'
bwiinn Israel ziga loh bwe'hw nahlda, nee zigala rullu'hn rriezgu sah ra' barcu loh
ñihsado' loh bwe'hw ra' chi, ni'chin rahbi Pahblu loh ra' bwiinn:
10 —Xamihgu ra'n, rahcabwa'n rullu'hn rriezgu, ñihchiloh carga xteenn barcu nee ayi
ni'chisidxi'h sino que pweda hasta nee xquelnabahan ra'nu'h.
11 Per capitahn xteenn ra' suldahdu mahzi bwi'hnn cweenta ba xchi'dxyi nin naa
xteenn ñi'h barcu cun neezaa la'h bwiinn nin rusazah barcu chi o sea capitahn xteenn
barcu, ya dxi'dxyi ra' nin guñi' Pahblu ayi gwachii sto' ra' ban.
12 Ya pwertu chi ayi xi bwen ñia'han ra' ba loh bwe'hw ra' nin rahca nahlda duxa, ya
ni'chin garaa ra' ba bwi'hnn ra' ba lligaaba mahs cha'yi garia'h nu rii' tin para guunn ra'
ba jweersi guidia'han zuhnn ra' ba gahn gadzihn ra' ba guihdxyi Fenice tuhbi pwertu
xteenn Creta tin ri'chi ñuti'dxi ra' ba bwe'hw nahlda.

13 Chi'chi guzo'baloh tuhbi bwih bi'tu'hn nez lahdu ñaa' gueeta, ni'chin bwi'hnn ra' ba
lligaaba nasto' ra' ba ayi ru xi rriezgu loh biahja chi, ya cun zee ra' ba loh ñihsado' gahxu
cwee' rwaa' ñihsado' xteenn Creta,
14 per balaaqui'hnsi rahca zoozah nu loh ñihsado' chin guzohbaloh tuhbi bwih duxa
nin laa Euroclidohn nin guluu'biahchi duxa la'h barcu nin zoo nu la'n ñi'h.
15 Guza'loh goo'ballehxa bwih duxa chi la'h barcu ya coma ayi nuu xa ñidi'hnn nu cun
bwih duxa chi mejor basaa'n nu zenee bwih chi la'h barcu.
16 Bachidii'dxi nu cwee' tuhbi isla bi'tu'hn nin laa Claudia, ya trabahjw duxa baca'h
nu canua nin naa salvavida la'n barcu,
17 yaque guya'loh baca'h nu canua chi la'n barcu chi'chi bazuh ra' ba du'h gaduhbi
tihxi barcu tin guhca chihpan tin ayi guibihyin. Ya ziga rdxyihbi ra' ba chechuu barcu
chi loh yuhlli xteenn isla nin laa Sirte nin nuu loh ñihsado', ni'chin nin batehta ra' ba
lahdxi roo' nin caa yihca barcu chi, tin zi'chi zallia'yi'hn guluu'nbwih bwih chi la'h
barcu.
18 Ya chin barah gue'la, mahzi ru zuu bwih duxa chi neezaa mahziru cagari'h duxan
la'h barcu chi loh nin zeezahan, chi'chi guca'h ra' ba nuhn carga baza'hla ra' ban loh
ñihsado'.
19 Ya nin riohnna dxyih cun naa gahca nu baza'hla nu garaa xtraxta barcu loh ñihsado'.
20 Chin la'paaldaa dxyih guhca ñe'w loh gubihdxyi, nin dxih llaa'ndxibaa' ayi chyu
rwa'ha gue'la laasii pur bwih duxa nin zuu loh ñihsado' chi, ni'chin bidi'hnn nu lligaaba
zahchi nu.
21 Nee laasii naala xchih roo' ayi chyu rahw, chi'chi gwazu'nchii Pahblu galaayi ra'
xcompañehru ba ziga ze' ra' ba la'n barcu chi rahbi ba:
—Xamihgu ra'n, mahz cha'yi ñuca'dxiahga yu'bitu xchi'dxyi'hn, ayi ñaria'han nu
pwertu xteenn Creta, ya zi'chi ayi chyu ñizahca ya'dxyi rii'.
22 Per nnah gulcwahchidxyii sto' tu, ayi xi lligaaba guunn ru tu, laasii nin tuhbi nu'h
ayi chyu gachi nicla la'h barcu ñihchiloh,
23 laasii nnague'la baluu'yiloh tuhbi xanjla Dxiohs nin naa Xchiohsa'hn loon nee
ruhnnzahn xtsi'n Ñi'h,
24 chi'chi nnah Ñi'h loon: “Ayi guidxyihbi lu'h Pahblu laasii nahpaa chee lu'h loh
rrehyi César, ya pur yi'h ni'chin nin zuta'h Dxiohs la'h garaa ra' nin ze'nee lu'h la'n barcu
loh guelguhchi.”
25 Ni'chin nin cañi'n loh yu'bitu ayi guidxyihbi tu laasii na'h riachii sto'n xchi'dxyi
Dxiohs ni'chin nin na'pahn siguhra zizo'ba xchi'dxyi Dxiohs ziga gunnah xaanjla
Dxiohs loon.
26 Per zaria'caa nu'h gahxu tuhbi isla.
27 Nee tuhbi gue'la yaque gudii'dxi chiohpa xmahn nin zezahnee barcu la'hnu loh
ñihsado' Adria nezii nezi'chi pur bwih duxa chi, ya mahs garoolda gue'lan badi'hi ra'
ndxi'hw ra' nin rusazah barcu cweenta la'barcu zalliaa'h guilluhbi loh yuh,
28 chi'chi badi'xi ra' ba loh ñihsado' gu zalliaa' caya'dxyi guilluhbi barcu loh yuh llaa'n
ñihsado' ri'chi badi'xi ra' ba nuu zigachi'h galdabitsi' bixo'pa metru, ya mahs delanta
badi'xi ra' ba loh ñihsado' hasta llaa'n ñihsa za gahldaabigahdzi si metru la'h xbarcu ra'
ba guilluhbi la loh yuh.
29 Ya pur nin bidxyihbi duxa ra' ba ñica'nchii barcu yihca dxiah, baca'h ra' ba tahpa
dxi'ba roo' nin naa ziga ansuelu cwee'hen, ya rdxyihbi duxa ra' ba oquisiehra ra' ba
dxia'ñihgah.
30 Ya seguihdu bwi'hnn ra' bwiinn nin rusazah barcu chi lligaaba ñullu'n ra' ba, ya
guzo'baloh cagate'ta ra' ba canua chi loh ñihsa, ya cayuhnn ra' ba zigazi nin guzagu'hla
dxi'ba gandxu nin naa ziga ansuelu loh ñihsa.
31 Ya chin guhcabwa' Pahblu zi'chi guunn ra' ba, chi'chi guñi' ba loh capitahn xteenn
ra' suldahdu cun neezaa loh ra' suldahdu guñi' Pahblu rahbi ba:

—Sidela la'h ra' dee' ayi dxia'han si la'n barcu, ayi gaca guta'h tu xquelnabahan tu —rahbi Pahblu loh ra' ba.
32 Ya chi'chi bachyuu'ga ra' suldahdu du'h nin na'zu la'h canua chi tin biaaban llaa'n ñihsado'.
33 Ya natehrun guñi'nee Pahblu la'h ra' ba tin gahw ra' ba, rahbi ba:

—Nnahdxyih naa chiohpa xmahn ayi rahsi tu ayi za rahw tu laasii nuu tu lligaaba xa gudi'hi fihn nin cazahca nu'h.
34 Nnah gulgahw tin gaca guzo'ballaa tu loh ñihsado' ayiru xi lligaaba guunn tu laasii nin tuhbi dxyichyihca tu ayi ñihchiloh.
35 Ya chin guluhlla guñi' Pahblu loh ra' ba, chi'chi guca'ha ba tuhbi pahn, chi'chi badi'hi ba guel zuxchiilli la'h Dxiohs nezloh garaa ra' ba, chi'chi gutaa'ha ba pahn chi cayahw ba.
36 Chi'chiyi bie'gahn, neezaa ra' ba gudahw ra' ba.
37 Ya garaa nu naa nu ziga chiohpa gaywa'h cun setenta y seis bwiinn.
38 Ya chin guluhlla gudahw ra' ba chi'chi baza'hla ra' ba buhxa trihgu loh ñihsado' laasii tin basihsi barcu chi.
39 Ya chin bia'ñih za'ca, ayi riu'nbwa' ra' bwiinn ra' nin rusazah barcu yuh ra' chi, per bwa'ha ra' ba tuhbi gui'w nin naa llehcu ñihsado', ya bwi'hnn ra' ba lligaaba sidela chebiiga ru barcu gahxu ri'chi zibihyin,
40 ni'chin bachyuu'ga ra' ba du'h ra' nin yi'biidu'h llaa'n ra' gaandxu dxi'ba nin na'zu la'h barcu, chi'chi baxachiza ra' ba yahga nin rusazah la'h barcu nee cun neezaa bateesa ra' ba lahdxi roo' nin rna'zu bwih, guleeza ra' ba lahdu hasta nez naa delanta barcu tin zi'chi baca'hnaa bwih la'h barcu mahziru serca rwaa' ñihsado'.
41 Ya gwanee bwih la'h barcu chi hasta radxa'ga chiohpa cwa'h ñihsa, ya ri'chi guza'biyihca barcu la'n yuhlli loh ñihsado' gahca, ya seguihdu guza'loh cabihyi nez llaa'n barcu cun jweersi xteenn ñihsado' chi.
42 Ya guclaa'dzi ra' suldahdu ñachi ra' bwiinn prehsu tin ayi guzo'ballaa ra' ba ñihsa gullu'n ra' ba.
43 Per ayi guzi'guehlda capitahn ñuhnn ra' suldahdu zi'chi laasii ayi xclaa'dzi capitahn chi gachi Pahblu mejor gunabwa' ba galoh ra' nin rahca ruzo'ballaa ñihsa guichiehsa loh ñihsado' tin gadzihn ra' ba loh yuh bihdzi,
44 chi'chi baria'h ra' bwiinn nin ayi nuu guzo'ballaa ñihsa, chi'chi ziagana'hla ra' ba la'h ra' ba cun loh tahblu ra' o tuhbi taa'ha yahga nin gubihyi barcu, ya zi'chizi guya'loh baria'caa ra' ba loh yuh bihdzi.

28

Pahblu badzihn isla nin laa Malta nin rii loh ñihsado'

1 Yaque gula'h nu loh guelguhchi, chi'chiyi biu'nbwa' nu isla nin laa Malta.
2 Guhcanee duxa ra' bwiinn ri'chi la'hnu bata'h ra' ba dxih, ya chi'chi babihdxyi ra' ba la'hnu laasii cayahca nahlda duxa nee cayaaba za ñihsadxiah.
3 Ya seguihdu guca'ha Pahblu tuhbi di'dzi yahga, zetachi ban loh dxih nin riigabihdxyi ra' ba, nee la'n yahga chi biria'tii tuhbi bwe'lda ña'laa'dzi, ya gudahwyaa' ma naa Pahblu ya ayi guclaa'dzi ma ñuta'h ma naa ba, bidxi'dxiu chihpa man.
4 Chin bwa'ha ra' bwiinn Malta ra' chi gudahwyaa' bwe'lda chi naa Pahblu nee dxi'dxiu chihpa ma naa ba, chi'chi rahbi loh lasaa' ra' ba:

—Pweda rdxiinn ba bwiinn ni'chin masque bwi'hnn ba gahn gula'h xquelnabahan ba loh ñihsado' per nahyi bwi'hnn Dxiohs lligaaba chiilli ba xtuhlda ba ni'chin zahchi ba nnah.
5 Per gudzihbinaa Pahblu ya biaabatii' bwe'lda chi loh dxih ya cun ayi xi guhca ba.

6 Ya riibweeza ra' bwiinn ra' chi xohra chegadxadxih naa Pahblu o xohra gachi ba, per
chin guhca xchih roo' ayi xi rsohn gachi ba chi'chi badxyigaa' duxa loh ra' ba, chi'chiyi
rahbi ra' ba:
—¡Pweda Dxiohs bwiinn ca!
7 Ya gahxu ri'chi na' xuh tuhbi daada nin laa Publiu nin naa gubierna xteenn isla
Malta, ya biodxia'han nu rwaa' yihdzi ba chohnna dxyih, bwen duxa bagachi'loh ba
la'nu neezaa bwen duxa bwi'hnn ba la'hnu.
8 Ya cayahcallu'hu xtaada Publiu, nuu ba llia'h cun cayahca za ba yo'barihn, ya chi'chi
gwaguia'ha Pahblu hasta na' ba chi'chi gudihdxyi-gunaaba Pahblu loh Dxiohs xcweenta
ba ya seguihdu biaaca daada chi.
9 Ya chin guya'zidxiahga ra' bwiinn Malta chi basiaca Pahblu xtaada Publiu, seguihdu
guzo'baloh badzihnnee ra' ba bwiinn ra' nin rahcallu'hu loh Pahblu tin basiaca ba la'h
ra' bwiinn chi.
10 Ni'chin guhcanee duxa ra' ba la'hnu tin baluu'yi ra' ba bwen duxa naa xmohda ra'
ba chin bidxuu nu ri'chi, nee cun neezaa nin bichi'hn za nu la'n barcu bani'hi ra' ba.

Chin badzihn Pahblu guihdxyi Roma

11 Chin guhca chohnna bwe'hw dxuu nu isla chi, chi'chi bacah nu la'n tuhbi barcu
nin zee nez Alejandria, ya isla chi gahca za batii'dxi barcu chi bwe'hw ra' nin mahzi
rahca nahlda, o sea bwe'hw ra' xteenn inviernu. Ya yihca barcu chi caa chiohpa figuhra
xteenn chiohpa biñi'n cwaachi nin laa Cástor cun Pólux.
12 Seguihdu badzihnnee barcu chi la'hnu pwertu xteenn Siracusa, ya ri'chi bidxuu nu
zigachi'h chohnna dxyih,
13 chi'chi biuu'garii gahca nu la'n barcu ya zezahneen la'hnu loh ñihsado' para
guihdxyi Regiu. Chin barah gue'la bi' tuhbi bwih nez ñaa' gueeta ya barahyi stuhbi
gue'la badzihn nu guihdxyi Puteoli.
14 Ri'chi badxa'ga nu paaldaa ra' xpwiinn Jesucristu nin gunaaba bidxi'hannee ra'nu
ba gahdzi dxyih, ya seguihdu badzihn nu hasta Romayi.
15 Chin guhcabwa' ra' xpwiinn Jesucristu nin rii ra' Roma nahpa zadzihn nu Roma,
bi' ra' ba guihdxyi Foru xteenn Apiu, cun stuhbi guihdxyi nin laa Tres Tabernas par
badxa'ga ra' ba la'hnu. Ya chin bwa'ha Pahblu la'h ra' ba chi'chi badi'hi ba guelzuxchiilli
la'h Dxiohs ya biahxi duxa Pahblu.
16 Ya chin badzihn nu guihdxyi Roma, chi'chi lwehgu bati'dxi capitahn la'h ra' bwiinn
prehsa ra' loh comandante nin rnabwa' Roma ya basaa'n ba la'h Pahblu guyuu' ba tuhbi
yuu' ya tuhbi si suldahdu guhpaa la'h Pahblu.

Pahblu baluu'yi xchi'dxyi Jesucristu loh ra' bwiinn Roma

17 Chin guhca chohnna dxyih nin badzihn nu Roma, chi'chi gudihdxyi Pahblu la'h ra'
bwiinn nin rnabwa' loh ra' bwiinn Israel nin rii Roma, chi'chi rahbi Pahblu loh ra' ba:
—Bwihtsi lasaa' ra', ayi xi bwi'hnneen la'h ra' bwiinn Israel, nee nin ayi xi dxyi'dxyi
dxaaba rñi' zahn xcweenta xlehyi guehtu xtatita roo ra' nu'h. Pera desde guihdxyi
Jerusalehn biu'n ra' ba ntriehgu na'h par la'n lahtsi dxi'ba Romanu.
18 Per chin guzo'baloh rnabadxyi'dxyi ra' bwiinn Roma loon, guclaa'dzi ra' ba ñuta'h
ra' ba na'h laasii ayi bidxeela ra' ba xi ñuca'chiah ra' ba na'h para ñidxiinn ra' ba na'h.
19 Per bwiinn Israel ra' chi gunaaba ra' ba ñahchi'hn ni'chin nin guna'ba'hn loh rrehyi
César dxie'taachi ra' ba xquelchiaan, per na'h ayi xi pur cwa'chihn xquelchiah ra'
bwiinn laadxyihn.
20 Ni'chin nin gudiidxihn la'htu tin guiñi'n loh tu yi'bi naa'hahn cun cadehn rii' laasii
ruu'yi dxyi'dxyi'hn loh ra' bwiinn xcweenta nin dxuubweeza nu'h ziga naa nu'h bwiinn
Israel, nee laasii riachii sto' nu'h zucwa'hn Dxiohs la'h ra' bwiinn loh guelguhchi.
21 Chi'chi rahbi ra' ba loh Pahblu:

—Nin tuhbi dxihtsi nnahyi guixe'hla ra' guxchiisi guihdxyi Judea loh nu pur yi'h, nee nin tuhbi za bwiinn Israel ra' nin radzihn rii' ayi xi dxyi'dxyi dxaaba rñi' ra' ba pur yi'h.
22 Xclaa'dzi nu gacabwapa'h nu xchi'dxyi lu'h laasii rahcabwa' nu ziahan lahta rñi'yah ra' ba xchi'dxyi cuubi Jesucristu.
23 Ya bia'han dxyi'dxyi ra' ba tuhbi dxyih guluu'yi Pahblu xchi'dxyi Jesucristu la'h ra' ba, ya chin guhldaa dxyih chi badiaa'ha ziahan bwiinn hasta nuu Pahblu. Ya gaduhbi dxyih chi baluu'yi Pahblu xa naa xquelrnabwa' Dxiohs. Ya cun dxyi'dxyi nin caa loh xlehyi Moisehs cun neezaa dxyi'dxyi nin baca'h ra' guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs, baluu'yi Pahblu la'h ra' ba Jesuhs nin ze' guihdxyi Nazaret naa Crixtu nin galohyi cabweeza ra' ba dxi'.
24 Nuu ra' nin gwachii sto' ra'ñi'h xchi'dxyi Dxiohs nin baluu'yi Pahblu, ya nuu ra'za nin ayi gwachii sto' ra'ñi'hn.
25 Ya pur nin ayi nuu ñuhnn ra' ba tuhbisi lligaaba ni'chin guza'loh ziaa ra' ba, chi'chi rahbi Pahblu:
—Guchiica dxyi'dxyi ra' nin badi'hi Spíritu Saantu Dxiohs guñi' guehtu Isaías, rahbi ba loh ra' guehtu xtatita roo' ra'nu'h:
26 Gwah tin guñi' loh ra' bwiinn guihdxyi ra'; squii' guhdzi loh ra' ba:
"Zihn dxiahga tu xchi'dxyi'hn, per ayi gacabwa' tun, ya nicla gwa'ha dzi'tsi za tu per ayi xi dxiin loh tu,
27 pwihsi Dxiohs gahca bwi'hnn nahda duxa lasto' ra' bwiinn guihdxyi rii',
ya neezaa bacwe'ta Ñi'h dxiahga ra' ba, nee loh ra' ba basie'w Ñi'h tin ayi gwa'ha ra' ba cun loh ra' ba nee ayi dxihn za dxiahga ra' ba, nee ayi za guiclaa'dzi ra' ba chechiisto' ra' ba xchi'dxyi'hn tin ñusiaacahn la'h ra'ba."
28 Rahbiza Pahblu:
—Gulgacabwa', desde nnahdxyih par dxyih ra' nin ze' guluu'yi Dxiohs xchi'dxyi Ñi'h nicala la'h ra' bwiinn nin ayi naa bwiinn Israel par ta'h ra' ba loh duhlda, nee bwiinn ra' rii' zuzohba dxiahga ra' ba xchi'dxyi Ñi'h.
29 Ya chin guya'loh guñi' Pahblu dxyi'dxyi ra' chi loh ra' ba lwehgu badi'chii ra' ba ya gaduhbi nin ziagazah ra' ba ziadxihldxyinee dxyi'dxyi lasaa' ra' ba.
30 Ya chiohpa yihza guyuu' Pahblu yuu' nin rahlla guihdxyi chi, ya bagachi'loh ba la'h garaa ra' bwiinn nin gwaguia'ha cuun ba.
31 Ya ayiru chyu bwiinn bwi'hnn llahn la'h Pahblu, ya gaduhbi sto' ba gwazah baluu'yi ba xchi'dxyi Dxiohs cun xchi'dxyi xquelrnabwa' Jesucristu la'h ra' bwiinn chi.

Dxihtsi nin baca'h San Pahblu loh ra' bwiinn Roma

1 Na'h Pahblu, naann tuhbi xmooza Jesucristu, ruca'hn dxihtsi rii' loh tu. Dxiohs
gudihdxyi na'h, nee gulii za Ñi'h na'h tin gaca'hn tuhbi xpooxtla Ñi'h, nee tin gulu'yi'hn
xchi'dxyi Ñi'h la'h ra' bwiinn.
2 Ya guhcala cadxyih roo' bia'hannee dxyi'dxyi Dxiohs la'h ra' daada ra' nin baluu'yi
xchi'dxyi Ñi'h, ziga zuluu'yi Ñi'h dxyi'dxyi rii' la'h nu'h, ya dxyi'dxyi ra' nin bia'hannee
dxyi'dxyi Ñi'h la'h ra' daada ra' chi la'n caa ra' loh dxihtsi nin baca'h ra' ba
3 xcweenta Llii'n Ñi'h, ya guhca Jesucristu llahga guehtu rrehyi Davihd per pur
bwe'hltihxi Ñi'h,
4 per ya ziga pur xcweenta Spíritu Saantu naa Jesucristu Llii'npa'caa Dxiohs laasii
pur guelrnabwa' roo' nin nahpa Spíritu Saantu guhca babahn Jesucristu loh guelguhchi
ni'chin nin rluu'yi naa Ñi'h Daada xteenn nu'h.
5 Ya pur xcweenta Jesucristu nin naa Daada xteenn nu'h bani'hi Dxiohs guelrahcanee
cun guelrnabwa' la'h nu tin chogaluu'yi nu xchi'dxyi Ñi'h la'h ra' bwiinn nin ayi naa ra'
bwiinn Israel, tin zi'chi chechiisto' garaa ra' bwiinn guidxyiyuh xchi'dxyi Ñi'h nee tin
guzo'badxiahga ra' ban,
6-7 ya loh ra' ba dxa'ga tu, la'h tu bwiinn ra' nin gulii Dxiohs gaca ra' xpwiinn
Jesucristu, ziga nuu tu loh guihdxyi Roma. Dxiohs nadzii'hi la'h tu nee gudihdxyiza Ñi'h
la'h tu loh tuhbi guelnabahan nin gaca cwih tu nez loh Ñi'h. Dxiohs nin naa Xtaada nu'h
nee cun Daada Jesucristu guunn cumpahñu la'h tu, nee neezaa gusacwachidxyii Ñi'h
lasto' tu.

Gunaaba sto' Pahblu chee ba loh guihdxyi Roma

8 Ya nin naa mwehrgaloh, pur xcweenta Jesucristu rudi'hihn guelzuxchilli loh
Xchiohs nu'h pur xcweenta garaa tu, laasii garaa nehzatii' loh guidxyiyuh za'bi
xcweenta ziga riachiisto' tu xchi'dxyi Ñi'h,
9 ya Dxiohs nin ru'nnahn xtsi'n Ñi'h cun gaduhbi lasto'n, ca'ngalu'yi'hn xchi'dxyi
Llii'n Ñi'h, la'h Ñi'h rwa'haloh Ñi'h xa rusaza'han sto'n la'h tu guillii-guillii chin
rbwihdxyin-rna'ba'hn loh Ñi'h,
10 nee zeezahti'h cana'ba'hn loh Dxiohs, sidela la'h Ñi'h si'guehlda Ñi'h gacanee Ñi'h
na'h dxie'lda guia'hahn cuun tu tin cha'loh ziga cayu'nnahn lligaaba,
11 laasii xclaa'dzihn gwa'han xa nuu tu, nee tin gacaneeruzahn la'h tu cun mas
paaldaa ra' ru xchi'dxyi Dxiohs, tin zi'chi chezah dzi'tsi ru tu loh xchi'dxyi Ñi'h,
12 nee tin cu'gui'w za nu'h la'h ra' bwiinn lasaa' ra' nu'h, ziga tuhbi ziga stuhbi ra' ba
xcweenta ziga riachiisto' ra' nu'h.
13 Bwitsi ra'n ziga naa ra' nu'h xpwiinn Jesucristu, ziahan la bweelta xclaa'dzihn
dxie'lda guia'han cuun tu, per hasta nnah ayi ru'nnahn gahn. Xclaa'dzihn dxie'ldahn
nezca tin chechiisto' ziahan ru bwiinn xchi'dxyi Dxiohs ziga riachiisto' ra' ba ziahan
lahta nez hasta guyaa'hahn loh ra' bwiinn nin ayi naa ra' bwiinn Israel,
14 pwihsi na'h rga'bi'hn pur xcweenta garaa tu, nicala bwiinn griehgu o nicala bwiinn
ra' nin rñi' guriin-guriin dxi'zah, nicala nin ria'zi dxyi'dxyi o nicala bwiinn nahda ra',
15 pwihsi pur ni'chin cabwe'hehn gahn ca'ngalu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs, cun neezaa
para la'h tu ziga nuu tu loh guihdxyi Roma.

Xcweenta xquelrnabwa' xchi'dxyi Dxiohs

16 Per na'h ayi ratuhyi loon xcweenta xchi'dxyi Dxiohs, laasii naan guelrnabwa'
xteenn Dxiohs tin para garaa ra' bwiinn ra' nin chechiisto' ra' ñi'hn gaca ta'h ra' ba loh

duhlda, pwihsi mwer la'h ra' bwiinn Israel chi'chi neezaa la'h ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel ra'.
17 Pwihsi xcweenta xchi'dxyi Ñi'h rii' ruluu'yi xa naa ziga ruta'h Dxiohs la'h nu'h loh duhlda; naan pur riachiisto' nu'h xchi'dxyi Ñi'h nee pur sola riachiisto' nu'hn. Zi'chi rñi' loh Xchihtsi Dxiohs: “Bwiinn nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs pur chechiisto' si ba dxyi'dxyi chi zibahan ba.”

Xcweenta xtuhlda ra' bwiinn ra'

18 Pwihsi rachidia'ha nu'h guelnadxyi'chillahn xteenn Dxiohs riinlohon nez llaa'ndxibaa' ya riaaban yihca garaa ra' bwiinn ra' nin ayi ruzo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs, bwiinn nin nahpa xica mohda dxaaba ra' ya pur dzi'n dxaaba ra' chi, ayi rusaa'n ra' ba dxiu'nbwa' ra' snuhn bwiinn cohsa nin guchii pa'h.
19 Bwen, bwen naann ra' ba chyuu naa Dxiohs nee cun xcweenta za zahca dxiu'nbwa' ra' bwiinn la'h Ñi'h laasii ba bazia'ñih Ñi'h loh xquelrihn ra' ba.
20 Pwihsi zahcabwa' bwiinn guidxyiyuh ayi cha'lohtii' xquelrnabwa' Dxiohs, nee zahcabwa'za ra' ba naa Ñi'h yu'pi Dxiohs laasii garaa nin bwi'hnncha'yi Ñi'h ruluu'yi xa naa Ñi'h, nicala ayi chyu rwa'ha loh Ñi'h. Ni'chin nin ayi chyu gaca guiñi' loh Ñi'h ziga ayi guhcabwa' ra' ba cuun nin xclaa'dzi Ñi'h ñuhnn ra' ba.
21 Pwihsi nicala nu'nbwa' ra' ba Dxiohs, per ayi ruhnn cweenta ra' ba la'h Ñi'h ziga naa Ñi'h Yu'bi Dxiohs nee nin guelzuxchilliza ayi rdi'hi ra' ba nezloh Ñi'h, pwihsi sola nin ayi gallu'yi mahzi riuu' ra' ba xigaaba ñi'h, ni'chin bia'handxiipa nagasa sto' ra' ba.
22 Rahbi ra' ba naa ra' ba bwiinn nin nuu lligaaba cha'yi yihca ra' ñi'h, per la'h ra' ba nin naa mahzi bwiinn mbah ra',
23 laasii bacha'h ra' ba xquelña'ñih Dxiohs nin nuu nabahandzi'tsi llaa'n dxibaa' par tu'pazi pur figuhra xteenn bwiinn ra' nin rahchi, nee hasta cun figuhra ra' chyuuca ra' maan ra' nin zohba xihyi ñi'h, bwe'lda ra', guidxa'h ra' nin nuu tahpa ñaa' ra' ñi'h.
24 Pur ni'chin bwi'hnn Dxiohs ntriehgu la'h ra' ba loh ra' lligaaba dxaaba nin nuu sto' ra' ba, ya zi'chi bwi'hnn ra' ba xichi'hzi cohsa dxaaba ziga tuhbi ziga stuhbi ra' ba.
25 Ya loh nin mahzi ñadxi'hyi ra' ba la'h Dxiohs mahzi badxi'hyi ra' ba loh xcweenta cohsa dxixi'hw ra', cohsa dxaaba ra', nee raann ra' ba cohsa ra' nin bwi'hnn cha'yi Dxiohs xlawaa'ha gaann ra' ba la'h yu'pi Dxiohs nin bwi'hnn cha'yi cohsa ra' chi, lah Ñi'h mahzi rchi'hn guiñi' za'ca ra' bwiinn par tu'pazi. Amehn.
26 Pwihsi ni'chin bwi'hnn Dxiohs ntriehgu la'h ra' ba loh xica cohsa xtuhyi nin guti'dxiloh ra' ba. Hasta xcunna'h ra' ba biahca biraallii gunna'h.
27 Zi'chi gahca za la'h ra' ndxi'hw biahca ra' ba biraallii ndxi'hw, ya rca'dxih ra' ba loh cohsa dxaaba nin rza'bi sto' ra' ba, ziga tuhbi ziga stuhbi ra' ba. Gunna'h cun gunna'h nee ndxi'hw cun ndxi'hw rgu'tii ra' ba xcweenta cohsa xtuhyi ra', ya rdxihlli ra' ba loh tihxi gahca ra' ba pur xcweenta cohsa dxaaba nin ruhnn ra' ba.
28 Nee coma ayi ru xclaa'dzi ra' ba dxiu'nbwa' ra' ba Dxiohs, ni'chin bwi'hnn Ñi'h ntriehgu la'h ra' ba tin biaaba ra' ba loh ra' xigaaba dxaaba tin guunn ra' ba nin ayi nahpa guunn ra' ba.
29 Na'zu garaaloh xica cohsa nin ayi naa xnehza la'h ra' ba, ziga guunn ra' ba cohsa dxaaba ziga cohsa gubwihlli ra', bwiinn rza'bisto' xixteenn bwiinn, bwiinn rdxiinn bwiinn, bwiinn nin rdxihndxinee lasaa' ñi'h, bwiinn rusagui'hi, bwiinn nin nayo'ba yihca ñi'h, bwiinn nin ruu'yi dxixi'hw,
30 bwiinn nin rñi'yah lasaa' ra' ñi'h, ya la'h Dxiohs rdxyi'chinee ra' ba, bwiinn bioleentu ra', bwiinn nin rbwe'hesto' la'h ra' snuhn bwiinn, cun bwiinn ra' nin ruhn lasahca la'gahca ra' ñi'h nez loh xpisihn ra' ñi'h, nin rdxi'nlaadzi ra' xica ra' cohsa dxaaba ra', bwiinn ra' nin ayi ruzo'badxiahga xchi'dxyi xtaada ra' ñi'h,

31 bwiinn nahda ra' nin ayi ria'zi dxyi'dxyi ra', bwiinn ra' nin ayi ruza'loh ra' xchi'dxyi
ra' ñi'h, bwiinn ra' nin ayi gaca nadzii'hi cun la'h stuhbi bwiinn, bwiinn ra' nin ayi gaann
ra' ruhn pardohn xtuhlda stuhbi bwiinn, bwiinn ra' nin ayi ralahsasto' ñi'h la'h stuhbi
bwiinn lasaa' ba.
32 La'h ra' ba bwen, bwen naann ra' ba xcweenta xquelrnabwa' Dxiohs. Naann ra'
ba garaa ra' nin ruhn ra' cohsa ra' squii' xcweenta ra' ba naa ñichiloh ra' ba loh Dxiohs;
ya nicala zi'chi naannloh ra' ba garia'caa xcweenta ra' ba per riazahra'tii' ruhnn ra' ba
dzi'n dxaaba ra' ya hasta riahxi ra' ba rwa'ha ra' ba ruhnn ra' snuhn ra' bwiinn dzi'n
dxaaba ra' chi.

2

Dxiohs ruhn guelguxchisi za'ca

1 Pwihsi ni'chin yi'h ziga ruluu'yi xcwihin lu'h la'h ra' stuhbi bwiinn ayi nuu guiñi'
lu'h ayi xtuhlda lu'h nee nicala chyuu chi'hzi nin naa lu'h, laasii ziga ruca'chiah lu'h
la'h stuhbi bwiinn cayuhnn lu'h yi'h condenahdu, laasii yi'h ziga ruluu'yixcwihin lu'h
la'h bwiinn neezaa lu'h ruhnn lu'h zi'chi gahca.
2 Pwihsi naann ra' nu'h xa ruhn Dxiohs guelguxchisi za'ca chin rudzii'baduhlda Ñi'h
yihca ra' bwiinn ra' nin ruhnn ra' cohsa ra' squii',
3 ya yi'h ziga ruluu'yixcwihin lu'h la'h snuhn bwiinn ra' nee zi'chi gahca naa xtsi'n
lu'h, ¿ta ruhnn lu'h lligaaba zuhnn lu'h gahn ta'h lu'h loh xjwisi Dxiohs?
4 Rbwe'hesto' lu'h garaa nin ruhnn Ñi'h para yi'h laasii naa Ñi'h bwen duxa, ralahsa
duxa sto' Ñi'h nee cun ziroo' paseensi nahpaa Ñi'h, ya yi'h ayi rudi'hi lu'h cweenta
cagabwe'hecaa xquelnaza'ca Ñi'h yi'h loh dzi'n dxaaba tin gadxa'h loh xigaaba lu'h,
5 per yi'h dxyi'bi nahda lu'h cun dxyi'bi dxipa sto' lu'h, ni'chin nin ayi nnaa lu'h
gucha'h lu'h loh xigaaba lu'h tin chechiisto' lu'h xchi'dxyi Dxiohs. Pwihsi ni'chin nin
cayuhnn ziahan lu'h caxchihgu para yi'h gahca para la'n dxyih nin guunn Dxiohs
guelguxchisi ziga nin naa guchii pa'h loh guihdxyiyuh,
6 ya hastayi guunn Dxiohs guelguxchisi loh ra' bwiinn guihdxyiyuh chi'chiyi zidxihlli
Ñi'h loh cada tuhbigah tu zigapa'h xcweenta xtsi'n cada tuhbigah tu.
7 Ya la'h ra' bwiinn ra' nin radxi'hyi ra' loh xquelña'ñih Dxiohs cun guelnabahan
nacuubi, nee guzi'guehlda za ra' ba guibahan za'ca ra' ba gaduhbi laga'tii'; bwiinn ra'
chi zudi'hi Ñi'h guelnabahan nacuubi;
8 per la'h ra' bwiinn nin gudxi'hyisi xneziuh gahca ra' ba cun basahcalohza ra' ba
xchi'dxyi Dxiohs tin mahzi badxi'hyi ra' ba dzi'n dxaaba ra', ziagaduhbillahnnee sto'
Dxiohs la'h ra' ba cun zudi'hiza Ñi'h tuhbi guelnah duxa la'h ra' ba.
9 Ziuu' guelrza'cazii duxa para la'h ra' bwiinn ra' nin ruhnn ra' cohsa dxaaba ra',
soobaalohon mwehrgalohtii' para la'h ra' bwiinn Israel ra', cun neezaa para la'h ra'
bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel ra',
10 per para la'h ra' bwiinn ra' nin ruhnn ra' ganaalla cohsa za'ca gudi'hi Ñi'h
guelrbwiidxyii sto' para la'h ra' bwiinn ra' chi, soobaalohzan mwergaloh para la'h ra'
bwiinn Israel ra' nee zi'chiza para la'h ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel.
11 Laasii la'h Dxiohs ayi ruhnn Ñi'h guriin-guriin cun cada tuhbi ra' bwiinn.
12 Ya garaa ra' bwiinn ra' nin guyuu' xtuhlda ñi'h loh Dxiohs nee ayi biu'nbwa' ra' ba
xlehyi Ñi'h nin badi'hi Ñi'h la'h Moisehs, ziñichiloh ra' ba nezloh Ñi'h nicala sin la'h lehyi
chi; ya bwiinn ra' nin rgu'tii ra' duhlda loh Ñi'h nicala nahpa ra' ba xlehyi Moisehs, ya
pur xcweenta lehyi chi zahca guelguxchisi xcweenta ra' ba,
13 laasii bwiinn ra' nin rihn zi xcweenta xlehyi Moisehs ayi naa ra' ba bwiinn nayaa
nez loh Dxiohs, sino que sola bwiinn ra' nin ruzo'badxiahga pa'ca xcweenta lehyi chi,
ni'chi ra' si naa bwiinn nayaa nez loh Ñi'h,

14 laasii chin la'h ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel ayi nahpa ra' ba lehyi chi,
laasii la'h gahca ra' ba nahpa ra' ba xlehyi ra' ba pur xcweenta lasto' ra' ba; bwiinn ra'
squii' nicala ayi nahpa ra' ba lehyi nin bani'hi Dxiohs la'h Moisehs la'hgahca lasto' ra'
ba naa xlehyi ra' ba.
15 Pwihsi cohsa bwen ra' nin ruhnn ra' ba ruluu'yiloh neziuh za'ca nin nuu lasto' ra'
ba, ya lasto' ra' ba ruluu'yi cuun loh garaa cohsa nin ruhnn ra' ba nin naa cohsa za'ca
ya neezaa cuun za nin naa cohsa dxaaba.
16 Garaa ra' cohsa rii' zizohbagahcan chin gadzihn dxyih nin guunn Dxiohs guelgux-
chisi xcweenta lligaaba naga'tsi ra' nin nuu lasto' garaatii' ra' bwiinn pur xcweenta
Jesucristu, nee pur xcweenta ziga naa xchi'dxyi Dxiohs nin rulu'yi'hn.

Xcweenta ra' bwiinn Israel ra' cun xcweenta xlehyi Dxiohs

17 Yi'h rñi' lu'h naa lu'h tuhbi bwiinn Israel nee neezaa zeezahnee lu'h xlehyi Moisehs
nee nayachi lu'h pur xcweenta ziga rñi' lu'h rihn Dxiohs xchi'dxyi lu'h,
18 nee nu'nbwa' za lu'h nin xclaa'dzi Dxiohs guunn lu'h, ya lehyi ruluu'yi yi'h tin cwii
lu'h nin naa mahzi bwen,
19 nee rñi'za lu'h nahpa lu'h siguhra zahcabwa' lu'h xa guunn lu'h guluu'yi lu'h neziuh
la'h ra' nin ayi rihn ra' loh ra' ñi'h, nee xa guzia'ñih za lu'h para sah ra' bwiinn ra' nin
nuu ra' loh nacahyi;
20 nee neezaa rñi' lu'h rahcabwa' lu'h xa guluu'yi lu'h la'h ra' bwiinn nin ayi xi gaann
tii' nee xa guiñi'neeza lu'h rñi'nee lu'h la'h ra' bwiinn ra' nin ayi raza' ra' dxyi'dxyi, ya
que yi'h nahpa lu'h rrehgla xteenn guelrahcabwa' cun xcweenta dxyi'dxyi nanchii.
21 Pwihsi sidela yi'h ruluu'yi lu'h la'h ra' snuhn ra' bwiinn ra', ¿xixnaachi'h ayi ria'ñih
loh xigaaba lu'h guluu'yi lu'h yi'h gahca? Yi'h ziga ruluu'yi lu'h rñi' lu'h xchi'dxyi Dxiohs
ayi nuu cwaa'n ra' bwiinn, ¿xixnaa chi'h rbaa'n lu'h?
22 Sidela yi'h gahca rñi' lu'h ayi gaca bwiinn bwiinn gubwihlli, ¿xixnaa chi'h ruhnn
lu'hn yi'h? Sidela yi'h gahca za rdxyi'chinee lu'h la'h ra' figuhra ra' dxaan ra', ¿xixnaa
chi'h yi'h gahca rbaa'n lu'h cohsa za'ca nin nuu la'n yuu' ra' hasta nuu ra' ni'chi ra'?
23 Ruhnn nayachi lu'h pur xcweenta lehyi, per ruzi'xtuhyi lu'h la'h Dxiohs pura ayi
ruzo'badxiahga lu'h xchi'dxyi lehyi chi.
24 Cun rasohn rahbi loh Xchihtsi Dxiohs squii: "La'h ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra'
bwiinn Israel ra' rñi' tohnta ra' ba xcweenta Dxiohs pur ayi ruzo'badxiahga tu xchi'dxyi
Ñi'h."
25 Pwihsi guchiica ziga, nin ruzo'badxiahga xcweenta xlehyi Moisehs, mahs bal-
aaqui'hn ralluu'yi bwa' nin laa circuncisión nin riuu' ba, per sidela la'h ba ayi
ruzo'badxiahga ba xcweenta xlehyi Moisehs, pwihsi bwiinn chi naa ba ziga nin ayi nuu
bwa' chi.
26 Ya ziga la'h bwiinn nin ayi guyuu' bwa' tihxi ñi'h, per sidela la'h bwiinn chi
ruzo'badxiahga ba ziga ruluu'yi xlehyi Moisehs, rdii'dxi ba zigazi tuhbi bwiinn nin
guyuu' bwa' nee nicala nagahdxi chuu ba bwa'.
27 Bwiinn nin ayi bwa' tihxi ñi'h, nee ruzo'badxiahga ba xcweenta xlehyi Moisehs,
bwiinn chi guunn guelguxchisi xcweenta lu'h nicala nahpa lu'h xcweenta lehyi nee
nicala naa lu'h nin nuu bwa' per nin ruhnn lu'h ayi ruzo'badxiahga lu'hn,
28 laasii ziga naa lu'h tuhbi bwiinn Israel ayi nez dihtsi jwehra si dxi'h lu'h gaca lu'hn,
zi'chi gahcaza ziga riuu' za bwa' tihxi bwiinn ayi sohla dxi'hza gaca ban tihxi ba,
29 laasii bwiinn nin naa pa'caa tuhbi bwiinn Israel, naa ban desde la'n lasto' ba, nee
bwa' nin laa circuncisión caabwa' za ban la'n lasto' ba ayi pur ruzo'badxiahga dxi'h
ba dxyi'dxyi nin caa loh xlehyi Moisehs, sino que laasii la'h Spíritu Saantugahca baca'h
bwa' chi la'h ba; nee Dxiohsgahca rñi' za'ca pur la'h ba, ni'chin ayi xchi'hn bwe'zii guiñi'
za'ca bwiinn guidxyiyuh pur la'h ba.

3

1 Per ziuu' nin guiñi': "¿Xilla guilasahca chi'h gaca lu'h tuhbi bwiinn Israel o chuu tuhbi
bwa' nin laa circuncisión tihxi lu'h?"
2 Per rñi'n, lasahca duxan. Ziga mwergalohtii', nezloh ra' bwiinn Israel ra' badi'hi
Dxiohs xchi'dxyi Ñi'h.
3 Yannah gazo'ba nu'h, ¿xa gaca sidela ayiru chechiisto' nuhn ra' ba xcweenta
xchi'dxyi Dxiohs nin zeezahnee ra' ba? ¿Ta pur ni'chi dxi'ra' chi ayi guza'loh Dxiohs
dxyi'dxyi nin bia'hannee dxyi'dxyi Ñi'h la'h ra' ba?
4 ¡Pwihsi guyaa ayi gaca zi'chi! Alcontrariu Dxiohs par tu'pazi zeezahnee Ñi'h ziga naa
xcweenta dxyi'dxyi ra' nin naa guchii, nicala garaatii' ra' bwiinn ra' gaca bwiinn nin
ruu'yi dxixi'hw. Pwihsi squii' rñi' loh Xchihtsi Dxiohs:
Xchi'dxyi gahca Lu'h zuluu'yi xnehzatii' ruhnn Lu'h, nee tin chin gaca guelguxchisi
xcweenta Lu'h nin tuhbi xtuhlda Lu'h ayi guidxeela.
5 Per sidela la'h xtsi'n dxaaba ra' nu'h ralluu'yin tin galuu'yi ra' nu'h, Dxiohs naa bwen
duxa, ¿xa guidi'tsi nu'h? ¿Ta guidi'tsi nu'h Dxiohs ayi naa Ñi'h bwen cun la'h nu'h laasii
runi'hi Ñi'h tuhbi guelnah la'h nu'h? (Rñi'n loh tu ziga xchi'dxyi bwiinn guihdxyiyuh.)
6 ¡Pwihsi ayi naan zi'chi!, laasii sidela la'h Dxiohs ñahca Ñi'h nadxaaba, ¿xalla ñahca chi'h
ñuhnn Ñi'h guelguxchisi xcweenta ra' bwiinn guihdxyiyuh?
7 Per sidela la'h xcweenta ra' bwiinn dxixi'hwun rallu'yi tin mahzi ru rahca guchii
xchi'dxyi Dxiohs nin naa lla'ñih, ¿xixnaa chi'h rahca xcweenta xquelguxchisihn zigazi
naan tuhbi bwiinn duhlda?
8 Pwihsi sidela ñahca zi'chi, ¿xixnaa ayi chyu guunn cohsa dxaaba tin dxi' cohsa za'ca?
Dee' nin mahzi rñi' nuu ra' bwiinn cun lligaaba dxaaba nin riuu' ra' ba rahbi ra' ba la'h
nu raluu'yi nu, per bwiinn ra' nin rñi' ra' squii' mahzi dxiaaba xjwisi Dxiohs yihca ra'
ba.

Garaa nu'h naa ra' nu'h bwiinn duhlda

9 Ya nnaha xchi'h, ¿ta la'h chi'h nu nin naa nu bwiinn Israel mahzi bwiinn za'ca ru nu
loh ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel? ¡Pwihsi aaca!, laasii la'h nu bachiñi'la la'h ra' bwiinn
Israel ra' cun snuhn ra' bwiinn naa ra' ba bwiinn duhlda.
10 Laasii loh Xchihtsi Dxiohs rñi' squii:
Ayiza nin tuhbi bwiinn za'ca, per nin tuhbi tii' ra' ba;
11 ayi nin tuhbi pa'h bwiinn nin rahcabwa' xa naa Dxiohs, nee ayiza bwiinn nin
gadxi'hyi la'h Dxiohs.
12 Garaa ra' ba guna'zu nehza ra' ba neziuh dxaaba; ayi gallu'yi ra' ba laasii garaa ra' ba
na'hla ra' ba xcweenta dzi'n dxaaba ra'.
Ayi nin tuhbi bwiinn nin guunn dzi'n za'ca, per nin tuhbitii' ra' ba.
13 Ya bidxee yahnn ra' ba rre'h ganaalla dxyi'dxyi xihn, nin naan ziga tuhbi ba' nin
zohba llaala,
nee rusagui'hi ra' ba cun luhdxi ra' ba, ya dxyi'dxyi nin rre'h rwaa' ra' ba naa ziga
benehnu nin nuu rwaa' tuhbi bwe'lda ñalaa'dzi.
14 Ya rwaa' ra' ba ganaalla dxyi'dxyi guerguii zohban, cun ganaalla dxyi'dxyinah nin
riasaa bwiinn rñi' loh lasaa' ra' ba.
15 Ya ñaa' ra' ba rusallu'hn la'h ra' ba tin ruñichiloh ra' ba xquelnabahan ra' snuhn ra'
bwiinn.
16 Caachi'hzi nin rii ra' ba ruhnn ra' ba dzi'n dxaaba cun ruti'dxi lasaa' ra' ba trabahjw
duxa.
17 Ya ayi nu'nbwa' ra' ba ziga xa guibahannee nasaa lasaa' ra' ba, la'h Dxiohs.
18 Nee nin ayi xi guelnadxyi'bi riuu' lasto' ra' ba la'h Yu'bi Dxiohs.
19 Bwen-bwen naann nu'h garaa nin rñi' loh xlehyi Moisehs, rñi'n xcweenta bwiinn ra'
nin naann ra' lehyi chi, tin garaa ra' ba gada'w rwaa' ra' ba, nee tin garaa ra' za bwiinn
dxia'han loh xquel guxchisi Dxiohs.

20 Ya nicala ñuzo'badxiahga tuhbi bwiinn garaatii' dxyi'dxyi nin caa loh lehyi, per ayi
lehyi dxi'h chi gusia'pitii xtuhlda ba, laasii pur xcweenta lehyi rahcabwa' nu'h naa nu'h
bwiinn duhlda.

Xcweenta ziga ta'h ra' bwiinn loh duhlda naa chechiisto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs

21 Per nnah ria'han lehyi guriinca, ya desde galohyi guzo'baloh cagaluu'yi Dxiohs
gahca la'h nu'h xa foorma rusia'pitii Ñi'h xtuhlda ra' nu'h, ya foorma chi caa loh dxihtsi
xteenn lehyi cun loh dxihtsi ra' xteenn guehtu profehta ra',
22 ya squii' naa stuhbi foorma chi: Chyu chi'hzi nin chechiisto' ñi'h xchi'dxyi Jesu-
cristu, zahca nayaa ba nezloh Dxiohs, nee zi'chi ruhnn Dxiohs cun garaa ra' bwiinn ra'
nin riachiisto' ñi'h laasii ayi ruhnn Ñi'h guriin-guriin cun cada tuhbigah ra' bwiinn,
23 laasii garaatii' ra' bwiinn guihdxyiyuh la'bañihchi nezloh Dxiohs, pwihsi ayi gaal-
daaguzuh guidi'hnn nu'h dzi'n za'ca ziga nin ruhnn Ñi'h,
24 per pur nin balahsasto' Ñi'h la'h nu'h sinque ayi chyu gudxihlli la'h Ñi'h bani'hi Ñi'h
ria'han nayaa nu'h nezloh Ñi'h pur nin gudxihlli Jesucristu guelguxchisi xteenn duhlda
ni'chin nin gusia'pitii Ñi'h xtuhlda ra' nu'h.
25 Per guxe'hla Dxiohs la'h Jesucristu tin gucah Ñi'h loh cruhzi nezloh ra' bwiinn tin
zi'chi gudxihlli Ñi'h garaa ra' xtuhlda chyuuchi'hzi bwiinn nin chechiisto' ñi'h xchi'dxyi
Dxiohs pur xcweenta llarihn Jesucristu. Zi'chi bwi'hnn Dxiohs tin baluu'yi Ñi'h xa
guibahan nayaa ra' bwiinn nezloh Ñi'h. Galoh guhpa si Ñi'h paseensi la'h ra' bwiinn,
ayi bwi'hnn Ñi'h guelguxchisi pur xcweenta ra' xtuhlda ra' ba,
26 laasii ba naann Dxiohs cuuca guunn Ñi'h guelguxchisi xcweenta duhlda ra' chi tin
zi'chi guluu'yi Ñi'h xa naa guelguxchisi xcweenta duhlda ra' chi nee tin zi'chiza guluu'yi
Ñi'h nayaa Ñi'h nezloh garaa ra' bwiinn nee ziga xa ruhnn nayaa Ñi'h la'h chyuu chi'hzi
bwiinn nin chechiisto' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu.
27 Ni'chin nnah ¿ta zahca gachiñi' nu'h nezloh Dxiohs pur xcweenta xtsi'n za'ca ra'
nu'h? ¡Radiitsi rallaa'n naa ni'ca! ¿Xi lehyi rusia'pitii xtuhlda ra' nu'h? ¿Ta lehyi nin rñi':
"Gulgui'hnn dzi'n za'ca"? ¡Ayi gaca zi'ca!, laasii tuhsi lehyi nuu nin rusia'pitii duhlda, ya
lehyi chi rñi': "Gulchechiisto' xchi'dxyi Jesucristu."
28 Pwihsi la'nu baluu'yila Dxiohs ruhnn nayaa la'h bwiinn nin riachiisto' ñi'h
xchi'dxyi Ñi'h, nee nin ayi ruhnn cweenta Ñi'h sidela bwi'hnn ba ziga nnaa loh xlehyi
Moisehs o nicala ayi bwi'hnn ban.
29 ¿Nee ta la'hsi ra' bwiinn Israel naa Xchiohs ñi'h la'h Dxiohs? ¿Tayi naa Ñi'h Xchiohs
ra' garaa ra' bwiinn guihdxyiyuh? Pwihsi guyaa neezaa ra' ba naa Ñi'h Xchiohs ra' ba,
30 pwihsi ayi ziahan Dxiohs sola nuu tuhbi dxi'h Ñi'h: Dxiohs nin rusia'pitii xtuhlda
ra' bwiinn chin riachiisto' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h, nicala ziga bwiinn Israel ra' nin nuu
bwa' tihxi ra' ñi'h ba o nicalaza chyuchi'hzi bwiinn ra' nin aadxi nuu ra' bwa' xteenn ra'
bwiinn Israel.
31 Pwihsi, ¿ta gachiñi' nu'h ayi ru guilasahca xlehyi Moisehs pur nin riachiisto' nu'h
xchi'dxyi Jesucristu? Pwihsi guyaa ayi gaca zi'chi sino que mahs cagazo'badxiahga nu'h
xchi'dxyi xlehyi Moisehs chin riachiisto' nu'h xchi'dxyi Jesucristu.

4

Xcweenta guehtu Abrahn

1 Nee pwehda ziuu' bwiinn ra' nin guiñi' nu'h: "¿Cuun xchi'h nin bwi'hnn guehtu
xtaada guldoo' nu Abrahn gahn?"
2 Pwihsi sidela la'h Abrahn ñahca bwiinn za'ca nezloh Dxiohs pur garaa dzi'n za'ca
ra'si nin bwi'hnn ba, ñahca ñiñi' ba pur xcweenta xtsi'n za'ca ba nicala ayi nez delanta
loh dxi'h Dxiohs.

3 Pwihsi rñi' loh Xchihtsi Dxiohs:
Abrahn gwachiisto' ba xchi'dxyi Ñi'h, ya pur ni'chin bwi'hnn Ñi'h la'h ba bwiinn za'ca.
4 Pwihsi ziga tuhbi bwiinn nin ruhnn dzi'n, mweeyi nin rahlla ba ayi raa'da dxi'h ban,
sino que rahlla ba cun mweeyi chi pur xcweenta dzi'n nin ruhnn ba.
5 Pwihsi ni'chin sidela chyuulla tuhbi bwiinn chechiisto' ba la'h Dxiohs nicala naa ba
tuhbi bwiinn duhlda, Dxiohs zuhnn Ñi'h la'h bwiinn chi nezloh Ñi'h ziga xpwiinn Ñi'h
nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi Ñi'h pur nin riachiisto' ba xchi'dxyi Ñi'h.
6 Zi'chigahcaza guñi' guehtu Davihd xcweenta bwiinn nin rgu'bwa' Dxiohs naa ziga
bwiinn za'ca pur nin riachiisto' ba xchi'dxyi Ñi'h, ayi naan pur ziga soobaa guunnsi ba
dzi'n ra' nin caa loh lehyi.
7 Squii' rahbi Davihd:
¡Dichohsa ra' bwiinn ra' nin rusia'pitii Dxiohs xtuhlda ra' ñi'h; la'h ra' nin babie'wloh
xtuhlda ra' ñi'h!
8 ¡Dichohsa naa bwiinn nin ayi ru ruhnn cweenta Dxiohs xtuhlda ñi'h pur ziga
basahcaloh ba nezloh Ñi'h!
9 ¿Ta rñi' dxyi'dxyi za'ca rii' xcweenta si bwiinn ra' nin nuu bwa' chi, o neezaa rñi'n
xcweenta bwiinn ra' nin ayi nuu bwa' chi? Pwihsi la'h nu bachiñi' la basia'pitii Dxiohs
xtuhlda guehtu Abrahn pur nin gwachiisto' ba xchi'dxyi Ñi'h.
10 Per ¿cuuca basia'pitii Ñi'h xtuhlda Abrahn? ¿Ta chin baguyuu' Abrahn bwa' chi, o
desde galohyi? Aaca, ayi chin guyuu' dxi'h ban, sino que galohyi chin nagahdxi chuu
ban,
11 ya chi'chiyi guyuu' Abrahn bwa' chi, ziga tuhbi bwa' nin naa sehn xteenn guelnayaa
nin gwachiisto' ba xchi'dxyi Dxiohs chin gue'duyi chuu ba bwa'. Pwihsi pur cweenta ra'
rii' naa Abrahn xtaada ra' garaa ra' bwiinn ra' nin riachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs,
nicala ayi ra' ba bwa' nin laa circuncisión; ya zi'chi za rgu'bwa' Dxiohs naa ra' ba ziga
bwiinn za'ca ra' laasii riachiisto' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h,
12 nee naazaa guehtu Abrahn xtaada ra' garaa ra' bwiinn nin nuu bwa' nin laa
circuncisión tihxi ñi'h, zi'chigahcaza naa Abrahn xtaada bwiinn ra' nin ayi bwa' nin
laa circuncisión per zeezahnee ra' ba xcweenta ziga gwachiisto' Abrahn chin nagahdxi
chuu ba bwa' chi.

Dxyi'dxyi nin bia'hannee Dxiohs la'h ra' bwiinn rzohba pur xcweenta guelriachiisto'

13 Pwihsi bia'han dxyi'dxyinee Dxiohs la'h guehtu Abrahn nee cun para garaa ra'
llahga guehtu Abrahn, tin badi'hi Dxiohs loh guihdxyiyuh ziga hereensi la'h ba, per
cweenta rii' ayi guhcan laasii bazo'badxiahga Abrahn xcweenta xchi'dxyi xlehyi Moi-
sehs sino que laasii gwachiisto' Abrahn xchi'dxyi Dxiohs; ya pur ni'chi bwi'hnn Ñi'h la'h
Abrahn ziga bwiinn nado'laa'dzi, bwiinn nayaa nin ayi xi xtuhlda ñi'h nezloh Dxiohs.
14 Pwihsi sidela la'hsi ra' nin ruzo'badxiahga xcweenta lehyi ñahca nin ñica'ha
hereensi ya chi'chi lliaa'si ñahca xcweenta ziga riachiisto' ra' snuhn bwiinn xchi'dxyi
Dxiohs, ya ziga xcweenta dxyi'dxyi nin bia'hannee Dxiohs la'h Abrahn ayi ñahca
lasahcarun,
15 laasii lehyi mahzi rusiinlohon guelnado'balaadzi; per hasta ayi lehyi ayi xi guel-
nado'balaadzi nuu ri'chi.
16 Pwihsi ni'chin balahsasto' Dxiohs la'h nu'h, tin gacadzi'tsi dxyi'dxyi nin bia'hannee
Ñi'h la'h guehtu Abrahn, tin garaa ra' llahga ba nin riachiisto' ñi'h dxyi'dxyi chi zica'ha
ra' ba hereensi nin gudi'hi Dxiohs la'h ra' ba, nee ayi sola la'hdxi'h ra' dxi'h nin
zeezahnee ziga naa xlehyi Moisehs sino que neezaa bwiinn ra' nin riachiisto' xchi'dxyi
Dxiohs ziga gwachiisto' guehtu Abrahn; ya pur ni'chin naa guehtu Abrahn xtaada garaa
ra' nu'h,
17 ziga caa loh Xchihtsi Dxiohs: "Bwi'hnna'hn yi'h xtaada ra' ziahan ra' naciohn
ra' bwiinn." Squii' nahpa soobaa dxyi'dxyi nin bia'hannee dxyi'dxyi Dxiohs la'h

guehtu Abrahn laasii gwachiisto' ba xchi'dxyi Ñi'h. La'h Ñi'h naa Dxiohs nin rudi'hi guelnabahan la'h bwiinn guuchi ra', nee la'h za Ñi'h naa nin ruze'ta xcweenta cohsa ra' nin nagahdxi dxiinloh.

18 Nicala naann Abrahn nagahn duuxa soobaa dxyi'dxyi nin bia'hannee Dxiohs la'h ba, per cun gwachiisto' ba ya zi'chi guhpa ba siguhra, badzihn naa ba xtaada bwiinn ziahan naciohn ra', cun ziga guñi' Dxiohs loh ba chin rahbi Ñi'h: "Pwihsi tahla ra' ziahan duxa ra' llahga lu'h loh guihdxyiyuh."

19 Ayi bia'hansiisii Abrahn loh ziga gwachiisto' ba la'h Dxiohs, nicala nuu ba tuhbi gaywa'h yihza nee nicalaza ziga ya gudii'dxi ñuu' llii'n Sara;

20 per ayi bwi'hnn chiohpa loh xigaaba ba cun cweenta ziga guñi' Dxiohs loh ba, la'laga'h mahziru gwazah ba gwachiisto' ba cun xcweenta dxyi'dxyi nin guñi' Dxiohs loh ba nee mahziru badi'hi ba guelzuxchiilli nezloh Dxiohs,

21 laasii naannloh ba nahpa Dxiohs guelrnabwa' ziga guza'loh Ñi'h xchi'dxyi Ñi'h cun garaa nin ruhnn Ñi'h lligaaba gaca.

22 Pwihsi ni'chin nin gulu'bwa' Dxiohs naa Abrahn ziga tuhbi bwiinn za'ca nezloh Ñi'h pur xcweenta ziga riachiisto' ba xchi'dxyi Ñi'h.

23 Ya ayi pur xcweenta si dxi'h guehtu Abrahn caa dxyi'dxyi ra' rii: "Gulu'bwa' Dxiohs naa guehtu Abrahn bwiinn za'ca laasii gwachiisto' ba xchi'dxyi Ñi'h",

24 per neezaa pur xcweenta nu'h caa'han, pwihsi pur xcweenta ziga riachiisto' nu'h xchi'dxyi Dxiohs nin bacwa'hn la'h Jesucristu loh guelguhchi rgu'bwa' Ñi'h naa nu'h bwiinn za'ca.

25 Guhchi Jesucristu loh cruhzi tin gudxihlli Ñi'h xtuhlda ra' nu'h ya babahn Ñi'h loh guelguhchi tin gaca nu'h bwiinn nayaa nezloh Dxiohs.

5

Xcweenta ziga ta'h bwiinn loh duhlda

1 Pwihsi, chin riachiisto' nu'h xchi'dxyi Dxiohs, chi'chi rusia'pitii Jesucristu xtuhlda ra' nu'h tin gaca nu'h bwiinn za'ca nezloh Dxiohs, ni'chin nin nahpa nu'h guelrbwidxyi-isto' cun Dxiohs pur xcweenta Daada Jesucristu.

2 Nee pur Daada Jesucristu ni'chin nin radi'hi guuxta sto' nu'h laasii ayiru gusio'ba xlehyi Moisehs la'h nu'h ziga ya riachiisto' nu'h xchi'dxyi Ñi'h, nee nabahan nayaa nu'h nee riahxi nu'h cun xcweenta ziga naannloh nu'h gachidxu'tii nu'h loh guelña'ñih xteenn Dxiohs,

3 nee ayi xcweentasi dxi'h dee' ra', sino que neezaa riahxi nu'h chin ruti'dxiloh nu'h trabahjw, ya naann nu'h trabahjw chi ruhnn gaapaa nu'h pasensi,

4 ya sidela cun pasensi zoozahnee nu'h xchi'dxyi Dxiohs dee' guunn guiñi' Ñi'h naa pa'caa nu'h xpwiinn Ñi'h, nee pur dee'za gaapaa nu'h siguhra dzi'tsi rga'ha nu'h lla'ñih xteenn Ñi'h,

5 ya siguhra dzi'tsi rii' ayi nuu guiria'h gahn nu'h laasii bachachihpa Dxiohs guel ruca'sto' xteenn Ñi'h la'n lasto' ra' nu'h pur xcweenta Spíritu Saantu nin bani'hi Ñi'h la'h nu'h.

6 Pwihsi chin nagahdxi gacabwa' nu'h xa ta'h nu'h loh duhlda, chi'chi bazaa' dxyih bi' Jesucristu tin guhchi Ñi'h pur xcweenta ra' bwiinn duhlda ra'.

7 Yannah nagahn gaca ziga guidxeela tuhbi bwiinn nin si'guihlda gachi xcweenta stuhbi bwiinn, nicala pur masque bwiinn za'ca nin naa ba,

8 per la'h Dxiohs rluu'yi Ñi'h la'h nu'h ruca'hsto' Ñi'h la'h nu'h ni'chin guxe'hla Ñi'h Crixtu guhchi Ñi'h pur la'h nu'h nicala gwazahtii' naa nu'h bwiinn duhlda chi'chi,

9 ya nnah guya'pitii xtuhlda ra' nu'h pur xcweenta nin billi'hi llarihn Jesucristu, pwisi
ni'chin nin naa siguhra ayi gaca guelguxchisi xcweenta nu'h chin guunn Ñi'h jwisi la'h
ra' bwiinn guidxyiyuh.
10 Pwihsi sidela ziga, chin naagahca ra' nu'h nin bidxyi'chinee la'h Dxiohs, nee
basia'lda Ñi'h dxyi'dxyi cun la'h nu'h pur ziga badi'hi Ñi'h Llii'n Ñi'h guhchi, pwihsi
nnah cun mahzi gahn rooru zila'h nu'h loh duhlda nee cun xcweenta nin babahn Llii'n
Ñi'h loh guelguhchi.
11 Pwihsi ayi cun sola dxi'h dee', sino que nee riahxi nu'h pur Dxiohs pur xcweenta
Daada Jesucristu xteenn nu'h, laasii pur Jesucristu badzihn nachidxiaapa nu'h guelrb-
widxyiisto' cun Dxiohs.

Xcweenta guehtu Adahn cun xcweenta Crixtu

12 Pwihsi pur xcweenta tuhbi ndxi'hw guyuu'tii duhlda loh guihdxyiyuh, nee guyuu'
za caxchihgu xcweenta guelguhchi pur la'h ba, pwihsi zi'chi gudii'dxi guelguhchi para
garaa ra' bwiinn, laasii garaa ra' ra' ba guyuu' xtuhlda ra' ba.
13 Pwihsi chin nagahdxi dxiinloh lehyi la'h duhlda nuu la loh guihdxyiyuh, nicala la'h
duhlda ayi guhca cweenta chin ayi lehyi.
14 Per nicala ayi guhca cweenta duhlda ra' chi, desde la'n dxyih ra' nin guyuu' guehtu
Adahn hasta la'n dxyih ra' nin guyuu' guehtu Moisehs, guhpa guelguhchi guelrnabwa'
loh ra' bwiinn guihdxyiyuh laasii guluu'tii ra' ba duhlda, nicala ayi guhca xtuhlda ra'
ba pur nin ayi bazo'badxiahga ra' ba xcweenta xchi'dxyi Dxiohs ziga bwi'hnn Adahn,
ya pur Adahn biinloh xneziuh guelguhchi per pur xcweenta Adahn nin rarohpa (o sea
Jesucristu) gudxihxi Ñi'h xneziuh guelnabahan nacuubi.
15 Ya xcweenta duhlda nin guluu'tii Adahn ayi nuu gaca chiohpan cun xcweenta
guelrgaa'da nin bani'hi Dxiohs la'h nu'h. Pwihsi pur xtuhlda guehtu Adahn, ziahan
duxa bwiinn guhchi; per pur guelrgaa'da nin bani'hi Dxiohs la'h nu'h pur xcweenta
Jesucristu, naan ziroo' ru que no xtuhlda ra' nu'h, nee bwenza naan para ziahan ra'
bwiinn.
16 Ya pur xtuhlda tuhbi dxi'h bwiinn ayi nuu gaca tuhbilohon cun ziga naa guelrgaa'da
xteenn Dxiohs, pwihsi pur tuhbi dxi'h duhlda bi' guelguxchisi xteenn Dxiohs per pur
xcweenta guelrgaa'da xteenn Dxiohs biinloh ta'h ziahan ra' bwiinn loh duhlda.
17 Pwihsi sidela la'h guelguhchi guhpa guelrnabwa' xcweenta xtuhlda tuhbi dxi'h
bwiinn, ¿balaacaaxchi'hru zinabwa' loh guelnabahan nacuubi bwiinn ra' nin raria'caa
ziga bwiinn za'ca nezloh Dxiohs zinabwa' ra' ba loh tuhbi guelnabahan nacuubi nee
zica'ha ra' za ba guelralahsasto' roo' nin rudi'hi Dxiohs la'h ra' ba, pur xcweenta xtsi'n
za'ca stuhbi Bwiinn, nin naa sola tuhbi dxi'h Jesucristu?
18 Ya ziga duhlda nin guluu'tii Adahn bwi'hnnan biaaba xquelguxchisi Dxiohs yihca
ra' garaa ra' bwiinn, ya zi'chi za pur xcweenta ziga bazo'badxiahga stuhbi Ndxi'hw
xchi'dxyi Dxiohs ziahan za bwiinn ra' ta'h loh duhlda nee guica'haza ra' ba guelnaba-
han nacuubi,
19 o sea tuhbi dxi'h bwiinn gulu'tii duhlda, ziahan ra' bwiinn guhca bwiinn duhlda;
pwihsi zi'chi gahcaza tuhbi dxi' za Jesucristu pur xcweenta nin bazo'badxiahga Ñi'h
xchi'dxyi Dxiohs, ziahan za ra' bwiinn garia'caa ziga bwiinn za'ca nezloh Dxiohs.
20 Pwihsi lehyi biinloh tin para baluu'yiloh ru duhlda ra', per gaduhbi ziga gudahla ru
duhlda, Dxiohs baluu'yi Ñi'h mahzi ru baca'h sto' Ñi'h la'h ra' bwiinn,
21 ya ziga guhpa duhlda guelrnabwa' para bie'neen guelguhchi, pwihsi zi'chi za guhpa
guel ruca' sto' xteenn Dxiohs guelrnabwa' tin dxiaca nu'h bwiinn za'ca bwiinn nayaa
nezloh Ñi'h, nee tin para guni'hi za Ñi'h la'h nu'h tuhbi guelnabahan nin ayi ñichilohtii'
pur xcweenta Daada Jesucristu xteenn nu'h.

6

Naa nu'h zigazi nin guhchi loh duhlda tin zi'chi babahnga'h nu'h tuhsi cun Jesucristu

1 ¿Pwihsi xa gachiñi' nu'h? ¿Ta chezah gachigu'tii nu'h duhlda tin zi'chi mahzi ru guluu'yi Dxiohs xcweenta ziga naa za'ca Ñi'h cun la'h nu'h?
2 ¡Pwihsi ayi nuu gaca zi'chi! La'h nu'h nacweenta nu'h ziga tuhbi bwiinnguuchi loh duhlda, ¿xa gaca ru chi'h guibahan nu'h lohon?
3 ¿Tayi gaann tu la'h tu ziga naa nu'h tuhsi cun Crixtu pur xcweenta nin gurohbañihsa nu'h pur lah Ñi'h, ni'chin naa nu'h ziga nin guhchinee la'h Ñi'h chin guhchi Ñi'h?,
4 laasii biga'tsinee nu'h Ñi'h tuhsi pur xcweenta ziga gurohbañihsa nu'h cun lah Ñi'h, ya cun ziga babahn Jesucristu loh guelguhchi pur xcweenta guelrnabwa' lla'ñih xteenn Dxiohs, pwihsi zi'chi za la'h nu'h nuu nu'h loh guelnabahan nacuubi.
5 Sidela tuhsi guhchinee nu'h Crixtu loh xquelguhchi Ñi'h chin gurohbañihsa nu'h pur lah Ñi'h, pwihsi zi'chi gahca babahnnee nu'h Ñi'h loh xquelnabahan nacuubi Ñi'h.
6 Pwihsi naann nu'h lligaaba guelnado'balaadzi xteenn nu'h nin biinloh pur guehtu Adahn, gucahan caadxyih gucah loh cruhzi tuhsi juunta cun Jesucristu loh cruhzi, tin zi'chi ayiru guinabwa' lligaaba dxaaba ra' chi la'hnu'h, ziga chozah nu'h xneziuh cohsa dxaaba,
7 laasii bwiinn nin guhchinee la'h Jesucristu, ya gula'h bwiinn chi loh guelrnabwa' xteenn xigaaba guelnado'balaadzi xteenn ba.
8 Sidela la'h nu'h baguhchinee nu'h Crixtu, pwihsi zi'chi za chechiisto' nu'h zibahannee nu'h Ñi'h tuhsi loh guelnabahan nacuubi,
9 laasii naann nu'h Jesucristu tuhbi dxi'h babahan Ñi'h loh guelguhchi, ya ayi ru chuu dxyih gachi Ñi'h, nee ayiru za xi guelrnabwa' nahpa guelguhchi cun xcweenta Ñi'h.
10 Pwihsi ziga guhchi Crixtu guhcan tuhbi dxi'h pur xcweenta duhlda, per loh nin ya nabahan Ñi'h nabahan Ñi'h nnah para la'h Dxiohs.
11 Pwihsi zi'chi za la'h tu gulgui'hnn cweenta baguhchi tu pur xcweenta lligaaba guelnado'balaadzi xteenn tu, o sea xigaaba dxaaba tu, per nabahan tu para la'h Dxiohs pur nin nabahannee nu'h la'h Crixtu Daada xteenn nu'h tuhsi.
12 Pwihsi ni'chin, ayi gusaa'n tu la'h xigaaba dxaaba tu guinabwa' la'h tihxi tu tin guunn tu guzo'badxiahga tu cohsa dxaaba nin xclaa'dzi tihxi tu gaca;
13 ayi dxiu'n tu ntriehgu xcweerpu tu loh xigaaba dxaaba tu tin guunn tu cohsa dxaaba ra', mahs gulgui'hnn ntriehgu xcweerpu tu nezloh Dxiohs ziga zi bwiinn nin guhchi; nee gubia'garii babahn ba, ni'chin gulgui'hnn ntriehgu xcweerpu tu loh Dxiohs tin guunnan dzi'n za'ca ra' nin xclaa'dzi Ñi'h gaca.
14 Pwihsi sidela guunn tu zi'chi ayi ru xi guelrnabwa' gapaa xigaaba dxaaba tu para la'h tu, laasii ayi ca'nzaaru tu ziga ruluu'yi xlehyi Moisehs, laasii nnah ya zeezahnee tu xcweenta ziga naa guelralahsasto' xteenn Dxiohs.

La'h tu naa tu ziga mooza ra'

15 ¿Ya nnahaxchi'h? ¿Ta gachigu'tii nu'h duhlda pur nin ayiru chyu zeezah loh xcweenta xlehyi Moisehs, zoozah nu'h loh xquelralahsasto' xteenn Dxiohs? ¡Pwihsi aaca'h!
16 La'h tu naann bwen-bwen tu sidela guunn tu ntriehgu la'h tu ziga tuhbi bwiinn nin gudoo' tii' loh dzi'n loh tuhbi ballwaa'n tin guzo'badxiahga tu xchi'dxyi ba, pwihsi naa tu ziga tuhbi mooza nin gudoo' tii' loh ballwaa'n chi ni'chin nahpa guzo'badxiahga tu xchi'dxyi ba. Pwihsi zi'chi za sidela la'h tu guzo'badxiahga tu xcweenta xigaaba dxaaba tu ziñichiloh la'h tu, per sidela la'h tu guzo'badxiahga tu xcweenta xchi'dxyi Dxiohs pwihsi zahca tu bwiinn nayaa nezloh Dxiohs,

17 per zuxchiilli Dxiohs pur la'h tu; galohyi naa tu ziga bwiinn ra' nin gudoo' loh
lligaaba dxaaba ra', per yannah la'h tu bazo'badxiahga cun gaduhbi sto' tu loh guel
ruluu'yi xteenn Dxiohs nin biu'n tu ntriehgu la'h tu loh Ñi'h.
18 Ya tuhbigahsi ziga gula'h tu loh xigaaba dxaaba tu, la'h tu biu'n ntriehgu la'h tu loh
Dxiohs ziga mooza ra' xteenn Ñi'h tin guunn tu dzi'n za'ca ra' nin xclaa'dzi Ñi'h gaca.
19 Rñi'n loh tu ziga tuhbi bwiinn guihdxyiyuh tin pwehda ayi gaca nagahn cha'zi tu
xchi'dxyi'hn, laasii la'h tu gue'du gacabwa' tu xcweenta cohsa ra' nin cagaze'ta'hn rii'.
Pwihsi galoh bwi'hnn tu ntriehgu xcweerpu tu loh ra' dzi'n dxaaba. Ya zi'chi za nnah
nin naa tu xmooza Dxiohs loh dzi'n za'ca, gaduhbi la'ga'h gulgui'hnn ru dzi'n za'ca tin
zi'chi zidahlaa ru nin guunn tu laasii naa tu bwiinn nayaa nezloh Dxiohs.
20 Laasii chin guhca tu mooza loh xigaaba dxaaba tu, ayi gunabwa' xchi'dxyi Dxiohs
la'h tu.
21 Pwihsi, ¿cuun xchi'h nin naa gahn nin bwi'hnn tu loh cohsa nin ratuhyi loh tu
xcweenta ñi'h nnah?, laasii neziuh xteenn cohsa ra' chi radzihn ñichiloh bwiinn loh
Dxiohs par tu'pazi,
22 per ziga nnah bagula'h tu loh xcweenta xigaaba dxaaba tu, ya naa tu ziga xmooza
Dxiohs. Dee' sihn ze'nee gahn, laasii nin naa gahn zuhnn tu zahca tu bwiinn nayaa
nezloh Dxiohs, ya neziuh cuubi rii' radzihn guibahannee tu Dxiohs para tu'pazi.
23 Ya nin gahlla bwiinn nin ruzo'badxiahga xcweenta xigaaba dxaaba ra' ñi'h naa
ñichilohtii' ra' ba loh Dxiohs, per guelrgaa'da nin runi'hi Dxiohs naa guibahannee
bwiinn la'h Ñi'h para tu'pazi, pur xcweenta Jesucristu Daada xteenn nu'h.

7

Guelnabahan nacuubi

1 Bwihtsi lasaa' ra'n, la'h tu nin nu'nbwa' xa naa xlehyi Moisehs, naann tu nahpa lehyi
chi guel rnabwa' para la'h tuhbi bwiinn loh ziga chi'h dxyih ra' nin rbahan bwiinn chi.
2 Naan ziga tuhbi gunna'h nin nuu xpwiinn ndxi'hw ñi'h, nee caa loh lehyi nahpaa
gunna'h chi pur guibahannee ba xpwiinn ndxi'hw ba loh gaduhbi nin nabahan ndxi'hw
chi; per sidela la'h ndxi'hw gachi, ya raria'hgadxia'han gunna'hsi.
3 Ya sidela la'h gunna'h chi guidxa'ga ba stuhbi ndxi'hw nee nabahan gahca xpwiinn
ndxi'hw ba, rgu'tii ba duhlda cun xcweenta xquelgubwihlli ba; per sidela la'h xpwiinn
ndxi'hw ba rahchi, ya raria'hgadxia'han ba la'hsi ba, neezaa lehyi rñihchiloh, ya ni'chin
zahca guica'ha ba stuhbi ndxi'hw nee ayi xi duhlda rgu'tii ba.
4 Pwihsi zi'chi za la'h tu bwihtsi ra'n, gula'h za tu loh lehyi laasii guhca tu zigazi nin
guhchi loh lehyi chin guhchi Jesucristu loh cruhzi ni'chin nnah zahca chuu tu loh gahca
Jesucristu nin babahn loh guelguhchi, tin zi'chi zahca guidi'hnn nu'h dzi'n za'ca ra' nin
xclaa'dzi Dxiohs gaca,
5 laasii loh ziga gubahan nu'h loh xquelnabahan yu'xa nu'h, lehyi ballu'yin tin para
gulu'nasiinan cohsa dxaaba ra' nin xclaa'dzi tihxi ra' nu'h sto' nu'h, ya cohsa dxaaba ra'
chi basiin la'h nu'h para ñiñichiloh nu'h loh Dxiohs.
6 Per yannah gula'h nu'h loh lehyi nin gunabwa' la'h nu'h galoh, pur nin naa nu'h
ziga nin guhchi, ni'chin pur xcweenta xchi'dxyi Spíritu Saantu nin nuu la'n lasto' nu'h
zidi'hnn nu'h dzi'n za'ca nin xclaa'dzi Dxiohs, per xcweenta dxi'h lehyi yu'xa Moisehs
nin caa loh dxihtsi.

Xcweenta xigaaba dxaaba'hn nin nuu sto'n

7 ¿Xa gachiñi' nu'h pwihsi? ¿Ta gachiñi' nu'h lehyi nahpa duhlda? ¡Guyaa aaca! Pwihsi
na'h ayi ñahcabwa'n cayaaba'hn loh duhlda sidela ayi ñu'nbwa'n xlehyi Moisehs, nee
ayica ñahcabwa'n xa naa ziga rza'bisto' lu'h xteenn stuhbi bwiinn sidela la'h lehyi ayi
ñiñi' loon: “Ayi sa'bi sto' lu'h xixteenn stuhbi bwiinn.”

8 Per la'h xigaaba dxaaba xte'nnahn bala'han na'h loh duhlda, per pur xchi'dxyi lehyi
gahcaza bwi'hnn nasiin na'h loh garaaloh cohsa dxaaba ra'; laasii sidela ayi ñuu' lehyi
ayi za ñuu' duhlda nee ñahca duhlda ziga cohsa guuchi.
9 Guyuu' tuhbi chieempa mahzi galoh ayi badi'hi cweentahn cuun nin rñi' lehyi
nee nasaa gahca gubahanahn, per chin biu'nbwa'n xlehyi Moisehs chi'chi guhcabwa'n
na'pahn duhlda,
10 ni'chin nin guhcabwa'zahn ruhnn tucahri gaachi'hn. Ya zi'chi baria'caa xcweenta
dxyi'dxyi lehyi nin ñuni'hi guelnabahan na'h, per sola guna'zuneen na'h tin bañihchin
na'h nez loh Dxiohs,
11 laasii basiachyu xigaaba dxaaba xte'nnahn la'h dxyi'dxyi lehyi ya basagui'hin na'h,
cun pur lehyiza bañihchin na'h nez loh Dxiohs.
12 Ya lehyi naa cohsa saanta, nee neezaa dxyi'dxyi ra' nin caa loh lehyi chi saanto ra'n,
naza'ca ra'n nee dxyi'dxyi guchii za ra'n.
13 Pwihsi rna'badxyi'dxyi'hn, ¿ta nin naa bwenan gwanee na'h loh ziga bañihchin na'h
nez loh Dxiohs? ¡Pwihsi guyaa aaca! La'h xigaaba dxaaba'hn ni'chi nin gwanee na'h
loh ziga bañi'chihn chi, tin zi'chi baluu'yi lehyi za'ca chi xa naa xigaaba dxaaba'hn cun
duhlda duxa, laasii gudxiinnan na'h loh cohsa bwen.
14 Naann nu'h lehyi naa xchi'dxyi Dxiohs per ya na'h naan tuhbi bwiinn guihdxyiyuh
laasii ru'nnahn nin xclaa'dzi ti'xihn nee naazan mooza loh xigaaba dxaaba'hn.
15 Ayi rahcabwa'n cuun nin cazahca'hn, pwihsi ayi ru'nnahn nin xclaa'dzihn sino que
xcweenta nin rdxyi'chihn naa xcweenta nin ru'nnahn.
16 Per sidela la'h nin xclaa'dzihn ayi gu'nnahn ru'nnahn, rudi'hihn cweenta bwen naa
lehyi.
17 Pwihsi ni'chin na'h ayi naaruhn nin ruhn duhlda duxa chi, sino que xigaaba
dxaaba'hn nin nuu sto'n ni'chi naa nin ruhnn duhlda,
18 laasii na'h rahcabwa'n ti'xihn ayi nin tuhbi cohsa za'ca; nicala xclaa'dzihn
gu'nnahn tuhbi cohsa za'ca, per ayi nuu gu'nnañin.
19 Ayi ru'nnahn cohsa za'ca nin xclaa'dzihn gu'nnahn, sola ze'zah cayu'nnahn cohsa
dxaaba nin ayi xclaa'dzihn.
20 Pwihsi, sidela na'h gu'nnahn cohsa nin ayi xclaa'dzihn gu'nnahn, pwihsi ayi ru
naan nin ruhnn cohsa chi, sino que la'h xigaaba dxaaba'hn nin nuu sto'n.
21 Ni'chin na'h, chin xclaa'dzihn gu'nnahn tuhbi cohsa za'ca, rdxeela lehyi rii: nuu pa'
lligaaba dxaaba sto'n,
22 laasii la'n lasto'n xclaa'dzi pa'caan guzo'badxiaagahn dxyi'dxyi xteenn xlehyi
Dxiohs,
23 per rudi'hihn cweenta nuu guriincaa lligaaba nin ruñi'bi gaduhbi ti'xihn nin
rucha'gadxihldxyinee la'h xlehyi Dxiohs nin nuu lasto'n, ni'chi raria'caa naan ziga
tuhbi bwiinn nin nuchi'bidu'h duhlda loh ziahan dzi'n dxaaba.
24 ¡Prohbi za na'h! ¿Chyuu ni'ca guta'h na'h loh guelrnabwa' xteenn guelguhchi nin nuu
ti'xihn?
25 ¡Sola zuxchiilliDxiohs laasii pur Daada Jesucristu zahca guta'h na'h loh duhlda!
Ni'chin cun lasto'n ruzo'badxiaagahn xchi'dxyi Dxiohs nicala ti'xihn rnaaba
guzo'badxiaagahn xcweenta lligaaba nado'balaadzi xteenn duhlda.

8

Guelnabahan nin naa pur xcweenta Spíritu Saantu Dxiohs

1 Ni'chin nnah ayi rudzii'baduhlda Dxiohs yihca ra' bwiinn ra' nin naa tuhsi cun la'h
Jesucristu, nee ayi ruzo'badxiahga ra' ba xcweenta tihxi ra' ba cun nin xclaa'dzin guunn
ra' ba, sino que ruzo'badxiahga ra' ba xcweenta Spíritu Saantu nin rbweeza la'n lasto'
ra' ba,

2 ya lehyi xteenn Spíritu nin runi'hi guelnabahan pur nin naa nu'h tuhsi cun la'h
Jesucristu, bata'h Ñi'h la'h nu'h loh xquelrnabwa' lehyi duhlda cun loh lehyi guelguhchi,
3 laasii la'h Dxiohs bwi'hnn Ñi'h nin ayi guhca ñuhnn xlehyi Moisehs, laasii ayi xi
jweersi nahpa bwiinn guihdxyiyuh tin gaca ra' ba bwiinn nayaa nezloh Dxiohs, ni'chin
bwi'hnn Dxiohs chin guxe'hla Ñi'h Llii'n Ñi'h ziga tuhbi Ndxi'hw, guhca Ñi'h tuhbi
bwiinn guihdxyiyuh pur xcweenta duhlda tin zi'chi bwi'hnn Ñi'h guelguxchisi la'h
lligaaba guelnado'balaadzi nin rusihn la'h tihxi nu'h loh duhlda.
4 Dee ra' bwi'hnn Ñi'h tin gaza'loh nu'h ziga rnabwa' xlehyi Dxiohs guidi'hnn nu'h,
ayi ru chuu nu'h lligaaba guelnado'balaadzi mas chuu nu'h cha'zi nu'h lligaaba nin
rnabwa' Spíritu Saantu nin nuu nabahan la'n lasto' nu'h.
5 Pwihsi bwiinn ra' nin nabahan ra' tuhsi cun guelnado'balaadzi nin xclaa'dzi tihxi ra'
ba guunn ra' ba, ni'chira' sola rza'bi sto' ra' ba guunn ra' ba ganaalla guelnado'balaadzi;
per bwiinn ra' nin nabahannee Spíritu Saantu sto' ñi'h, bwiinn chi ruhnn ra' ba lligaaba
nin xclaa'dzi Dxiohs guunn ra' ba,
6 laasii sidela yi'h chuu lu'h ganaalla xcweenta si lligaaba guelnado'balaadzi nin
xclaa'dzi tihxi lu'h zianeen yi'h hasta zahchi lu'h cun hasta ñichilohza lu'h nez loh Dxiohs,
per ziga chuu lu'h masru ziga xigaaba Spíritu Saantu zica'ha lu'h loh guelnabahan cun
guelrbwidxyii sto'.
7 Laasii nin riuu' ganaalla xigaabasi xteenn guelnado'balaadzi naa bwiinn chi nin
rdxyi'chinee la'h Dxiohs, laasii ayi xclaa'dzi ra' ba nee nin ayiza nuu guzo'badxiahga
ra' ba ziga naa xlehyi Dxiohs.
8 Ni'chin la'h ra' bwiinn nin mahzi ruca'h sto' ñi'h xcweenta ziga xclaa'dzi tihxi ra' ba,
bwiinn ra' zi'chi ayi nuu guunn ra' ba dzi'n nin gusiahxi sto' Dxiohs.
9 Bwen, sidela ayiru nabahan tu loh guelnado'balaadzi nin guyuu' tihxi tu, guchi-
ipa'caa tu nuu Spíritu Saantu la'n lasto' tu; per sidela chyulla tuhbi tu ayi Spíritu Saantu
Crixtu sto' tu, ayi naa tu xpwiinn Ñi'h.
10 Per sidela la'h Crixtu rbweeza Spíritu Ñi'h sto' tu, xespíritu tu nuu nabahan pur
guhca tu bwiinn nayaa nezloh Dxiohs, nicala nuu gaca xcweerpu tu loh xquelrnabwa'
guelguhchi pur sahca xcweenta duhlda.
11 Ya sidela la'h Spíritu xteenn Dxiohs nin bacwa'hn la'h Jesucristu loh guelguhchi
nuu sto' tu, la'h gahcaza Spíritu Saantu Dxiohs rii' guni'hi guelnabahan nacuubi la'h
xcweerpu tu nin gunabwa'la guelguhchi.
12 Ni'chin, bwiitsi ra' pur xcweenta Jesucristu; nuu nin xchi'hn gachidi'hnn nu'h, per
ayi naan xcweenta para xa guibahan nu'h loh nin xclaa'dzi tihxi nu'h gachidi'hnn ra'
nu'h,
13 laasii sidela la'h tu nuu tu xigaabasi xcweenta nin rza'bisto' tu guunn tihxi tu loh
guihdxyiyuh rii', zahchi pa'caa tu; per sidela pur xcweenta Spíritu guunn tu gusia'han
tu garaa ra' nin rza'bisto' tihxi tu nez dihtsi tu, pwihsi zibahannee tu Dxiohs par tu'pazi.
14 Garaa ra' bwiinn nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi Spíritu Saantu xteenn Dxiohs,
pwihsi naa ra' ba llii'n Dxiohs.
15 Pwihsi Spíritu nin bani'hi Dxiohs cweeza xto' nu'h ayi naa Spíritu chi tuhbi spíritu
xteenn tuhbi mooza tin guidxyihbi tu, sino que naa Spíritu chi ziga spíritu xteenn nin
naa ziga tuhbi bizahbi nin guca'ha tuhbi bwiinn ziga llii'n pa'caa ba, yannah naa tu
llii'n ba, ni'chin zahca gahbi tu loh ba: "¡Paah nin rbweeza dxibaa'!"
16 Ya la'h Spíritu Saantu rii' tuhsi rahca Ñi'h cun spíritu nu'h tin ruti'dxi cweenta Spíritu
Saantu loh spíritu nu'h naa nu'h llii'n Dxiohs.
17 Ya pur nin naa nu'h llii'n Ñi'h ni'chin nin zica'ha za nu'h tuhbi hereensi loh Dxiohs
cun Crixtu, sidela guchiipa'h nu'h gati'dxilohnee nu'h Ñi'h trabahjw pur xcweenta
xchi'dxyi Ñi'h ya zi'chi tuhsi za gacalasahcanee nu'h Ñi'h.

18 Pwihsi lligaaba nin ru'nnahn nnah xcweenta trabahjw nin cadii'dxi nu'h ayi gaca
guunn tuhbilohon loh xquelña'ñih Dxiohs nin guidia'ha nu'h chi'chiyi,
19 laasii garaa ra' cohsa ra' nin bwi'nncha'yi Dxiohs loh guihdxyiyuh rii', cabweeza
ra'n gadzihn dxyih nin guluu'yi Dxiohs cuun ra' nin naa llii'n Ñi'h,
20 laasii garaa ra' cohsa nin gulahchixchih Dxiohs loh guihdxyiyuh guyuu'dii ra'n, per
ayi guhcan pur xcweenta gahca ra' cohsa ra' chi, sino que baria'caan zi'chi laasii zi'chi
guhca xigaaba Dxiohs gaca, ya cohsa ra' chi cabweeza ra'n
21 gadzihn dxyih nin ta'h garaa ra' cohsa nin gulahchixchih Dxiohs loh guihdxyiyuh
loh xquelrnabwa' guelguhchi tin dxiuu'un loh xquel bia'ñih ra' llii'n Dxiohs.
22 Pwihsi garaa ra' cohsa ra' nin gulahchixchih Dxiohs loh guihdxyiyuh rii' ru'n ra'n
garaa dxyih pur xcweenta trabahjw ziga tuhbi trabahjw nin ruti'dxiloh tuhbi gunna'h
chin raalaa llii'n ba.
23 Nee ayi la'h dxi'h ra' dxi'h nin rii' loh guihdxyiyuh rii' cagati'dxiloh cohsa nalaasa
ra' rii' sino que neezaa la'h nu'h nin nuu Spíritu Saantu Dxiohs sto' ra' nu'h rachidii'dxi
za nu'h cun guelnalaasa nin nuu sto' nu'h, nee dxule'za za nu'h gadzihn dxyih guibahan
nu'h loh xquelña'ñih Dxiohs tin gaca nu'h llii'n Ñi'h, nee neezaa gusacuubi za Ñi'h tihxi
nu'h,
24 laasii pur xcweenta nin nahpa nu'h siguhra zachica'ha ra' nu'h nin dxule'za nu'h,
ni'chi bata'h la'h nu'h loh duhlda; per ziga rbweeza bwiinn nin rwa'haloh ra' ba, ayi
naa ni'chi siguhra nin runi'hi Dxiohs laasii nin rwa'haloh bwiinn, ¿xi par cweeza lu'h
ni'chi?
25 Per sidela la'h nu'h gachile'za nu'h nin ayi chyu rwa'ha nahpa cun paseensi
gachidia'ha nu'h gaca ni'chi.

26 Zi'chi gahca za rahcanee Spíritu Saantu Dxiohs la'h nu'h cun ziga ayi chyu rah-
cabwa' pa'h xcweenta Ñi'h, laasii nuu hohra ayi chyu rahcabwa' xa gachidiidxyi, gachi-
naaba nu'h loh Dxiohs; per la'h gahca Spíritu Saantu nin nuu lasto' nu'h rdxi'n-rnaaba
loh Dxiohs xcweenta ra' nu'h nin ayi radxeela gachiñi' nu'h chin chyu rbwihdxyi-
rnaaba loh Dxiohs.
27 Dxiohs rahcabwa' Ñi'h xa naa lligaaba nin riinloh sto' ra' bwiinn, naann Ñi'h cuun
nin xclaa'dzi Spíritu guiñi' laasii rnaaba Spíritu Saantu xcweenta ra' nu'h, nee rnaaba
Ñi'h ziga pa'h nin xclaa'dzi Dxiohs gachinaaba nu'h xcweenta ra' pa'h bwiinn ra' nin
naa ra' pa'h xpwiinn Ñi'h.

Zahca nu'h nin guunn gahn loh garaatii' ra'

28 Pwihsi naann nu'h Dxiohs ruzuh Ñi'h garaa ra' cohsa nin guunn bwen la'h ra'
bwiinn ra' nin ruca'h sto' ñi'h la'h Dxiohs, la'h ra' bwiinn nin gulii Ñi'h seguhn xigaaba
Ñi'h,
29 laasii la'h ra' bwiinn ra' nin biu'nbwa' Dxiohs desde galohyitii' zahca ra' ba ziga
Llii'n Ñi'h, tin zi'chi gaca Llii'n pa'h Ñi'h nin dzi'baloh loh garaa ra' nin gaca ra' bwiinn
xfamihyi Dxiohs.
30 Ya garaa ra' bwiinn nin gulii Ñi'h galohyi, garaa ra' ni'chi gudihdxyi Ñi'h; ya garaa
ra' nin gudihdxyi Ñi'h bwi'hnn nayaa Ñi'h bwiinn ra' chi nezloh Ñi'h; ya garaa ra' bwiinn
nin bwi'hnn nayaa Ñi'h loh duhlda, neezaa bwi'hnn lasahca Ñi'h la'h ra' ba tin chuunee
ra' ba la'h Ñi'h llaa'ndxibaa'.
31 ¿Xa ni'ca gachiñi'ru nu'h? Sidela la'h Dxiohs cayahcanee la'h nu'h, ¿chyuulla guunn
gahn la'h nu'h?
32 Dxiohs ayi bacha'h Ñi'h xigaaba Ñi'h xcweenta Jesuhs Llii'n Ñi'h tin ayi ñahchi
Jesuhs, sino que badi'hi Ñi'h la'h Jesucristu nin naa Llii'n Ñi'h guhchi loh tuhbi cruhzi

tin gudxihlli Jesucristu xcweenta xtuhlda nu'h, ¿pwihsi xalla ayi guni'hi Ñi'h garaa ra' cohsa nin xchi'hn nu'h nnah nin naa nu'h tuhsi cun Llii'n Ñi'h?
33 ¿Chyuu ni'ca gudzii'ba duhlda yihca ra' bwiinn nin gulii Dxiohs? Dxiohs gahca bwi'hnn tin baria'caa nu'h bwiinn nayaa nezloh Ñi'h.
34 ¿Xa ruhnn loh nin gudzii'ba duhlda yihca nu'h? Crixtu naa nin guhchi, nee la'h gahcaza Crixtu naa nin babahn loh guelguhchi, yannah zohba Ñi'h xlahdu derehchu Dxiohs, tin cabwihdxyi-canaaba Ñi'h loh Dxiohs xcweenta ra' nu'h.
35 ¿Chyuu ni'ca guunn gahn gabwe'he la'h nu'h loh xcweenta ziga zoona'hla nu'h loh xquelña'ñih Jesucristu? ¿Ta guelrzahcazii, o guelña'laa'dzi, o trabahjw, o guelrchia'han, o xcweenta nin dxia'dxi xahba nu'h, o xiilla demahla, o ziga gachi nu'h loh tuhbi spahda? Nin tuhbi ra' ni'ca.
36 Ziga caa loh dxihtsi nin naa xchi'dxyi Dxiohs rñi' squii':
Pur xcweenta lu'h naa nu xpwiinn lu'h cayahchi nu guillii-guillii.
Ruhn ra' ba cweenta naa nu ziga tuhbi lli'hyi nin baguroo' nin banaa gachi.
37 Ya nezloh ra' dee' naa nu'h ziga tuhbi bwiinn nin bwi'hnn gahn xiilla tuhbi cohsa pur xcweenta Dxiohs nin nuu dxibaa' nin baca'h sto' Ñi'h la'h nu'h.
38 Ni'chin nin naa siguhra ayi nin tuhbi nin gabwe'he la'h nu'h loh ziga guelnadzii'hi xteenn Dxiohs cun la'h nu'h: nin guelguhchi, nin guelnabahan, nin aanjla ra', nin tuhbi xii chi'hzi guelrnabwa' ra' o jweersi spíritu ra' zi nicala cohsa ra' nin nuu nnah, nicala cohsa za ra' nin gue'du ze'yahlda chuu,
39 nin nicala hasta naa mahzi guiya'gayuulda, nee nin hasta naaza la'n gueeta duuxa, nin tuhbi ra' cohsa nin gulachixchih Dxiohs; ayi nin tuhbi nin gabwe'he la'h nu'h loh ziga ruca'h sto' Dxiohs la'h nu'h pur xcweenta Jesucristu Daada xteenn nu'h.

9

Dxiohs gulii la'h ra' bwiinn Israel ra'

1 Cañi'n loh tu dxyi'dxyi guchii pa'h laasii riachiisto'n xchi'dxyi Jesucristu, nee ayi rñi'n dxyi'dxyi dxixi'hw; Spíritu Saantu xteenn Dxiohs cagaluu'yi desde la'n lasto'n guchii naa cweenta rii' nin rñi'n loh tu;
2 pwihsi nuu tuhbi guelnalaasa duxa sto'n, tuhbi dulohri nin zeezah nugasia'chyu sto'n,
3 pwihsi hasta na'h ñiclaa'dzihn ñichiloon loh Daada Dxiohs xte'nnahn ya ña'hannahn zihtu nezloh Jesucristu, tin zahca ñahcaneera'n la'h ra' bwihtsi ra'n; la'h ra' nin naa ra' bwiinn lasaa'hahn loh guihdxyiyuh.
4 Naa ra' ba llahga ra' bwiinn guehtu Israel, ya gulii pa'h Dxiohs la'h ra' ba ziga llii'n Ñi'h. Gubahannee Dxiohs la'h ra' ba, ya bia'han dxyi'dxyi Dxiohs cun la'h ra' ba tin basia'hann Ñi'h xlehyi Moisehs loh ra' ba tin bazu'nllihbi ra' ba nezloh Dxiohs la'n guido', nee cun garaa guelnaza'ca nin guñi' Ñi'h guica'ha ra' ba sidela chuu ra' ba cha'zi ra' ba xchi'dxyi Ñi'h.
5 Naa ra' ba llahga guehtu xtaada guldoo' ra'n nin gubahan ra' cachieemparoo', ya Jesucristu guhca llahga guehtu bwiinn Israel chin guulaa Ñi'h ziga tuhbi bwiinn guihdxyiyuh. La'h Ñi'h naa Dxiohs loh garaa tii' ra' cohsa pwihsi nahpa guiñi' za'ca bwiinn xcweenta Ñi'h para tu'pazi. Zi'chi gaca, pwihsi.
6 Per ayi gaca ziga ayi baza'loh Dxiohs xchi'dxyi Ñi'h nin bia'han dxyi'dxyi Ñi'h loh ra' bwiinn Israel ra', laasii ayi garaa ra' dxi'h llahga guehtu bwiinn Israel ra' naa ra' bwiinn guihdxyi Israel,
7 nee ayi garaa ra' dxi'h za llahga guehtu Abrahn naa llii'n pa'h Abrahn, sino que rahbi Dxiohs loh guehtu Abrahn: “Nin gaca ra' llahga lu'h dxi' pur xcweenta Isaac.”

8 Dxyi'dxyi ra' rii ruluu'yi ayi garaa ra' dxi'h llahga guehtu Abrahn naa llii'n Dxiohs;
sola la'hdxi'h ra' bwiinn ra' nin chechiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs ni'chi ra' naa llii'n
Ñi'h,
9 laasii dee naa ziga bia'han dxyi'dxyi Dxiohs loh guehtu Abrahn chin rahbi Ñi'h:
"Dxyih nin caa bwa' dxie'ldahn, ya ziuu' tuhbi llii'n Sara."
10 Nee ayi dee' si ra' dxi'h, sino que neezaa garoopa llii'n Rebeca naa llii'n tuhsi Isaac,
guehtu xtaada guldoo' ra' nu;
11-13 per chin nagahdxi gaalaa ra' bi, nin nagahdxi xi dzi'n za'ca guunn ra' bi o xilla
dzi'n dxaaba, rahbi Dxiohs loh Rebeca: "Llii'n galoh lu'h gaca xmooza llii'n laweelda
lu'h." Zi'chigahcaza caa loh dxihtsi rahbi Dxiohs: "Gacanadzii'hihn la'h Jacobo ya
guidxyi'chineen la'h Esaú." Ya squii' guzohba dxyi'dxyi zahca cwii Dxiohs bwiinnchi'hzi
nin guclaa'dzi Ñi'h nee nicala cuunchi'hzi nin naa xtuhlda ba.
14 ¿Xa gachiñi' nu'h pwihsi? ¿Ta gachiñi' nu'h ayi xi bwen naa Dxiohs? ¡Pwihsi ayi chyu
guiñi' zi'chi!,
15 laasii rahbi Dxiohs loh guehtu Moisehs: "Zalahsasto'n la'h ra' bwiinnchi'hzi nin
guiclaa'dzihn nee zia zahn la'h ra' bwiinnchi'hzi nin guiclaa'dzihn."
16 Ni'chin nin ayinaa rii' cweenta nin xclaa'dzi bwiinn gaca, nee ayiza naan ziga cun
lajwersi xteenn bwiinn sino que naan xcweenta Dxiohs nin ralahsa sto' Ñi'h la'h ra'
bwiinn.
17 Pwihsi loh Xchihtsi Dxiohs caa squii' ziga guñi' Ñi'h loh rrehyi Faraohn, rahbi Ñi'h:
"Na'h bwi'hnna'hn naa lu'h rrehyi xteenn Egiptu tin balu'yi'hn yi'h rahca ru'nnahn
cuunchi'hzi nin guiclaa'dzihn, nee tin pur yi'hza guidi'chi xchi'dxyi'hn gaduhbi loh
guihdxyiyuh."
18 Pwihsi ni'chin ralahsa sto' Ñi'h la'h ra' bwiinn ra' chi'hzi nin xclaa'dzi Ñi'h, nee
rahca ruhnn nahdadxiipa Ñi'h la'h cuunchi'hzi bwiinn nin xclaa'dzi Ñi'h.
19 Per chi'chi guiñi' tu loon: "¿Xixnaa rudzii'ba Dxiohs duhlda yihca bwiinn, pwihsi nee
ayi nin tuhbi bwiinn nin gusia'chyu loh xcweenta ziga xclaa'dzi Dxiohs gaca?"
20 Per guiñi'n: "¿Ya yi'h ndxi'hw, chyu clahsa bwiinn lu'h tin guunn ziahan xchi'dxyi
lu'h nezloh Dxiohs?" ¿Ta ziñi' tuhbi guihsu loh bwiinn nin bwi'hnncha'yi la'h guihsu
chi: "Xixnaa bwi'hnnee lu'h na'h zi'chi"?
21 Pwihsi bwiinn nin bwi'hnncha'yi la'h guihsu chi ¿tayi zahca guhnn dxi'h ba
zigachi'hzi nin xclaa'dzi ba guunn cha'yi ba cun yuh chi, nicala cun yuh chi guunn ba
tuhbi guihsu nin gallu'yi, nee cun la'h gahca za yuh chi guunn ba tuhbi guihsu nin ayi
gallu'yi?
22 ¿Xi la'hlla la'h Dxiohs ayi dxia'n guunn Ñi'h zigachi'hzi nin xclaa'dzi Ñi'h, sidela
xclaa'dzi Ñi'h guluu'yi Ñi'h xa ruhnn Ñi'h guelguxchisi, neezaa sidela guiclaa'dzi za
Ñi'h guluu'yi Ñi'h xquelrnabwa' Ñi'h guhpaa Ñi'h paseensi la'h ra' bwiinn nin bañahca
xquelguxchisi ra' Ñi'h nee tin para ñiñichiloh ra' ba?
23 Pwihsi bwi'hnn Ñi'hn tin baluu'yi Ñi'h jweersi xteenn guelrnabwa' nin nahpa Ñi'h,
pwihsi balahsa sto' Ñi'h la'h nu'h galohyi gulii Ñi'h la'h nu'h tin chuunee nu'h Ñi'h loh
xquelña'ñih Ñi'h.
24 Dxiohs gulii Ñi'h nuhn ra' nu'h loh ra' bwiinn Israel ra', ya snuhn ra' nu'h gulii Ñi'h
loh ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel.
25 Caa za loh dxihtsi nin baca'h guehtu Oseas squii':
Bwiinn ra' nin ayi naa Xpwii'nnahn, la'h ra' ba guiñi'n loh ñi'h 'Xpwiinn ra'n'; ya bwiinn
ra' nin ayi guhca nadzii'hihn, ni'chi ra' nin gacanadzii'hihn.
26 Ziga dxyi'dxyi nin rñi' squii': "La'h tu ayi naa tu Xpwii'nnahn', la'h gahca ri'chi rñi'
ziria'lah tu Llii'n Dxiohs nin nabahan par tu'pazi."
27 Per ya ziga la'h ra' bwiinn Israel ra', baca'h guehtu Isaías squii':

Nicala la'h ra' llahga ra' bwiinn Israel ra' naa ziahan duxa zigazi yuhlli xteenn ñihsado',
per gullia'yi'hn naa ra' nin ta'h loh duhlda,
28 laasii guyohbagah zuza'lohtii' Dxiohs xchi'dxyi Ñi'h xcweenta xquelguxchisi Ñi'h
nezloh ra' bwiinn guihdxyiyuh.
29 Baca'h za Isaías galohtii' squii':
Sidela la'h Dxiohs nin nuu nabahandzi'tsi dxibaa' ayi ñusia'han Ñi'h mas paaldi'hn ra'
llahga bwiinn chieempa ra',
nnah mahziru ñahca nu'h bwiinn duhlda que ziga guhca bwiinn guihdxyi Sodoma cun
Gomorra, guihdxyi ra' nin guñichiloh.

Bwiinn Israel ra' cun xchi'dxyi Dxiohs

30 ¿Xa ni'ca gachiñi' nu'h? Pwihsi guriin baria'caa; ayi guzohba ñahca ziga naa xigaaba
bwiinn guidxyiyuh, laasii la'h ra' bwiinn nin ayi naa ra' bwiinn Israel, nicala ayi
gudxi'hyi ra' ba xa gaca nayaa ra' ba nezloh Dxiohs, per la'h ra' ba naa nin guhca nayaa
nezloh Ñi'h laasii gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu.
31 Per la'h ra' bwiinn Israel ra' nin badxi'hyi ra' xcweenta xlehyi Moisehs nin ruluu'yi
xa gaca nayaa bwiinn nezloh Dxiohs pur dzi'n za'ca, pwihsi la'la'ga'h baria'gadxia'han
ra' ba ayi biaa ra' ba nezloh Dxiohs laasii sola gwazahnee ra' ba xlehyi Moisehs, ayi
xlehyi dxi'h Jesucristu.
32 ¿Xixnaa guzahca ra' ba zi'chi? Guzahca ra' ba zi'chi laasii ayi badxi'hyi ra' ba xa ñila'h
ra' ba loh duhlda pur ziga ñachiisto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs, la'laga'h mahzi gwazahnee
ra' ba xcweenta lehyi, ni'chin nin gulaa'dzi ñaa' ra' ba yihca dxiah nin ruzu'yitii' la'h
bwiinn.
33 Ziga caa loh xchihtsi Dxiohs hasta baca'h guehtu Isaías squii':
La'n guzuh tuhbi bwiinn nin gaca ziga tuhbi dxiahltah loh guihdxyi Siohn,
tuhbi dxiah nin guunn dxiaaba ra' bwiinn loh duhlda;
ya bwiinn ra' nin chechiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Ñi'h ayi gatuhyi loh ra' ba.

10

1 Bwihtsi ra'n ziga naa nu'h xpwiinn Jesucristu, cayu'nnahn lligaaba nin nuu la'n
lasto'n nee cun ziga rbwihdxi-rna'ba'hn loh Dxiohs para la'h ra' bwiinn Israel ra' tin
zi'chi ta'h ra' ba loh duhlda.
2 Pwihsi guchiin nin rñi'n xcweenta ra' ba laasii nuu ra' balligaabaroo' guzu'nllihbi
ra' ba nezloh Dxiohs, per nin ruhnn ayi rahcabwa' bwen ra' ba xigaaba ziga xclaa'dzi
Dxiohs guunn ra' ba,
3 pwihsi ayi guhcabwa' ra' ba xcweenta xa rahca tuhbi bwiinn nayaa nezloh Dxiohs,
laasii guriin guhcabwa' ra' ba ziga caa loh dxihtsi lehyi xteenn Moisehs ziga ñahca nayaa
ra' ba nezloh Dxiohs, per cun ayi badxeela ra' ba nin xclaa'dzi Dxiohs ñuhnn ra' ba.
4 Yannah Jesucristuyi naa nin bwi'hnn zigapa'h rñi' xlehyi Moisehs, ni'chin garaa
ra' bwiinn nin ruzo'badxiahga xcweenta Jesucristu rahca ra' ba bwiinn nayaa nezloh
Dxiohs.
5 Ya ziga gaca nayaa lu'h nezloh Dxiohs ziga guza'loh lu'h ziga naa lehyi, baca'h
Moisehs squii: “Bwiinn ra' nin xclaa'dzi gaca bwiinn nayaa nezloh Dxiohs pur
ruzo'badxiahga ra' ba xcweenta xchi'dxyi lehyi, nahpa guzo'badxiahga pa'caa ra' ba
dxyi'dxyi chi gaduhbi nin nabahan ra' ba loh guidxyiyuh rii'.”
6 Per pur xcweenta guelnayaa nezloh Dxiohs pur guelriachiisto' xcweenta xchi'dxyi
Jesucristu, rñi' squii': “Ayi guiñi' lu'h la'n lasto' lu'h: ¿Chyu ni'ca guzee para dxibaa'?”,
tin zi'chi ruhnn lu'h riehta Crixtu la'n gueeta,
7 o ayiza guiñi' lu'h la'n lasto' lu'h: “¿Chyu ni'ca dxiehta para gabihldxyi?”, laasii dee
naa para chyu guunn tin chaasa Crixtu loh ra' bwiinnguuchi, mas guhcabwa' ayi chyu
naa lu'h.

8 ¿Xi ni'ca rñi' cweenta ca nnah? Rñi'n: "Gahxu loh lu'h zuu dxyi'dxyi; rwaa' lu'h cun
la'n lasto' lu'h." Dee ra' naa dxyi'dxyi nin guchii Dxiohs nin raluu'yi nu la'h tu.
9 Sidela cun rwaa' lu'h guze'ta lu'h Jesucristu naa Daada loh lu'h, nee chechii za sto'
lu'h Dxiohs bacwa'hn la'h Ñi'h loh guelguhchi, zahca nayaa lu'h nezloh Dxiohs,
10 laasii cun sto' biñaachi riachiisto' nu'h xchi'dxyi Ñi'h, ni'chi nin rahca nayaa nu'h
nezloh Dxiohs; ya cun rwaa' za biñaachi rachiñi' nu'h Jesucristu rnabwa' loh nu'h tin
zi'chi rla'h nu'h loh duhlda.
11 Loh Xchihtsi Dxiohs rñi' squii': "Chyu chi'hzi tuhbi bwiinn nin chechiisto' ñi'h
xchi'dxyi Jesucristu ayi dxia'han xtuhyi ba."
12 Laasii garaa ra' bwiinn naa tuhbiloh nezloh Ñi'h ziga bwiinn Israel ra' nee zi'chiza
bwiinn ziitu ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel, laasii la'h Ñi'h naa Ñi'h Daada loh garaatii'
ra' ba, ziahan duxa cohsa nahpa Ñi'h para la'h ra' bwiinn nin rbwihdxyi-rnaaba la'h
Ñi'h,
13 laasii squii' naa ziga guñi' Ñi'h: "Chyu chi'hzi bwiinn nin cwiidxyi-guinaaba loh
Daada Dxiohs, zila'h ba loh xtuhlda ba."
14 Per ¿xa cwiidxyi-guinaaba ra' ba la'h Ñi'h sidela ayi riachiisto' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h?,
nee ¿xa chechiisto' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h sidela nagahdxi dxihn ra' ba xcweenta xchi'dxyi
Ñi'h?, nee ¿xa gaca dxihn ra' ba xchi'dxyi Ñi'h sidela ayi chyu guluu'yi xchi'dxyi Ñi'h la'
ra' ba?,
15 nee ¿xa chegaluu'yi ra' ba xchi'dxyi Ñi'h sidela ayi chyu guixe'hla la'h ra' ba?
Ziga caa loh Xchihtsi Dxiohs rñi' squii': "¡Lli'ballaa chuhla naa radzihn ra' bwiinn ra'
nin zeegaluu'yi xchi'dxyi Dxiohs nin rbahchidxyii sto' bwiinn nee ruluu'yi za ra' ba
xchi'dxyi za'ca Dxiohs!"
16 Per ayi garaa ra' dxi'h bwiinn ruzo'badxiahga xchi'dxyi za'ca Dxiohs nin guta'h
la'h ra' ba loh duhlda, pwihsi rahbi guehtu Isaías: "Daada, ¿chyu ni'ca gwachiisto' ñi'h
xchi'dxyi nu'h?"
17 Pwihsi riachiisto' bwiinn xchi'dxyi Dxiohs chin ruzo'badxiahga ra' ban, ya rihn ra'
ba dxyi'dxyi chi chin nuu chyu nin guluu'yin.
18 Per na'h rna'badxyi'dxyi'hn: "¿Ta ayiga bihn ra' ba xchi'dxyi Dxiohs?" ¡Pwihsi bihn
ra' ban!, laasii rñi' loh Xchihtsi Dxiohs squii':
La'bidi'chii xchi'dxyi ra' ba gaduhbi loh guihdxyiyuh,
la'badzihn za xchi'dxyi ra' ba loh garaa ra' guihdxyi nin rii' loh guihdxyiyuh rii'.
19 Ya rna'badxi'dxi'hn stuhbi: "¿Tayi biu'nbwa' ra' bwiinn Israel cweenta ra' rii'?"
Desde galohyi guñi' guehtu Moisehs squii':
Zu'nnahn tin sa'bisto' tu pur xcweenta ra' bwiinn nin ayi naa tuhbi guihdxyi,
zu'nnahn tin guidxyi'chinee tu la'h tuhbi guihdxyi bwiinn nin ayi ria'zi dxyi'dxyi yihca
ra' ñi'h.
20 Ayi za bidxyihbi guehtu Isaías guñi' ba squii':
Bwiinn ra' nin ayi badxyi'hyi Na'h, ni'chi ra' badxeela Na'h ya baluu'yiloon loh ra'
bwiinn ra' nin ayi gunabadxyi'dxyi pur Na'h.
21 Ya loh nin guñi' guehtu Isaías xcweenta ra' bwiinn Israel rahbi ba:
Desde galohyi dxyih-nague'la baza'bi naa'hahn loh ra' tuhbi guihdxyi bwiinn sto'
radxiipa ra' nin ayi guya'zi dxyi'dxyi yihca ra' ñi'h.

11

Bwiinn Israel ra' nin bagula'h ra' loh duhlda

1 Pwihsi nnah rna'badxyi'dxyi'hn: "¿Ta gule'hesto' Dxiohs la'h ra' bwiinn Israel?"
¡Ayi gaca zi'chi! Laasii na'h naan tuhbi bwiinn Israel, tuhbi llahga guehtu Abrahn cun
guehtu Benjamihn.

2 Laasii desde galohtii'yi gulii Dxiohs la'h ra' bwiinn Israel ziga xpwiinn Ñi'h; nee
hasta nnah ayi rbwe'hecaa Dxiohs la'h ra' bwiinn Israel, ¿tayi gaann tu rñi' loh Xchihtsi
Dxiohs xcweenta guehtu profeta Elías, xa gudxi'hn guehtu Elías dxyi'dxyinah loh Dxiohs
xcweenta ra' bwiinn Israel ra'? Rahbi ba squii':
3 "Daada Dxiohs, gudxiinn ra' ba garaa ra' bwiinn nin rñi' xchi'dxyi lu'h nee batsihyi
za ra' ba garaa ra' bacuu'ga xteenn lu'h; sola na'h dxi'h gula'hn loh ra' ba, nee nnah nee
na'h xclaa'dzi ra' ba gadxiinn ra' ba."
4 Per ¿xi ni'ca rahbi Dxiohs loh ba? Rahbi Ñi'h: "La'n gulii la gahdzi mihyi bwiinn nin
gue'du guzu'nllihbi nezloh dxaan nin laa Baal."
5 Zi'chi za nnah la'n dxyih ra' rii' bia'han zallia'yi'hn bwiinn Israel nin gulii Dxiohs
xcweenta ziga balahsa sto' Ñi'h la'h ra' ba.
6 Ya sidela naan pur xcweenta xigaaba Dxiohs, pwihsi ayi naan dzi'n nin ruhnn
ra' bwiinn, laasii sidela ñahcan zi'chi ya guelralahsasto' xteenn Dxiohs ayi ru ñahcan
guelralahsasto'.
7 ¿Ya nahaxchi'h? Nin gudxyi'hyi ra' bwiinn Israel, ayi bwi'hnn ra' ba gahn ñidxeela ra'
ban, per la'h ra' bwiinn ra' nin gulii Dxiohs la'h ra' ba bidxeelan; ya snuhn ra' ba guhca
dxiipa sto' ra' ba.
8 Guhcan ziga caa loh xchihtsi Dxiohs hasta rñi' squii':
Dxiohs basia'hannahda loh xquelrihn ra' ba, cun neezaa bwi'hnn Ñi'h ayi bihnloh ra'
ba,
nee cun neezaa bwi'hnn Ñi'h tin ayi bihndxiahga ra' ba,
ya zi'chi gahca za cagaria'caa ra'n hasta la'n dxyih ra' rii'.
9 Cun neezaa guñi' guehtu Davihd squii':
Garaa ziga rahpadaa ra' ba cun xcweenta ziga xquelwahw ra' ba,
gacan ziga dxihxi nin guiga'ha ra' ba la'n ñi'h ziga bwiinn duhlda,
tin gaca guelguxchisi xcweenta ra' ba.
10 Ya bizloh ra' ba zia'han dxie'pan tin ayiru gacabwa' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs, ya zi'chi
zia'han guru'hun ra' ba para tu'pazi tin tiidxi ra' ba trabahjw.

Xcweenta ziga rla'h ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel ra' loh duhlda

11 Na'h rna'badxyi'dxyi'hn: "¿Ta babañihchitii'ra'ga bwiinn Israel para tu'pazi?" ¡Ayi
gaca zi'chi!, laasii loh nin ayi bazo'badxiahga ra' bwiinn Israel xchi'dxyi Dxiohs, ni'chin
gula'h ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel ra' loh duhlda, tin zi'chi za'bisto' ra'
bwiinn Israel ra' ta'h ra' ba loh duhlda.
12 Pwihsi, sidela xcweenta duhlda nin bwi'hnn ra' bwiinn Israel ra' biria'caa tin
para guhpa ra' bwiinn guihdxyiyuh xquelnaza'ca Dxiohs pur xcweenta nin bañihchi
ra' bwiinn Israel, ¿balaacaxchi'h ru guelnaza'ca gacan para la'h ra' bwiinn Israel ra' la'n
dxyih nin guibia'garii guzo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi Dxiohs?
13 Per na'pahn dxyi'dxyi nin guiñi'n loh tu bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel
ra'. Gulii Dxiohs na'h tin gulu'yi'hn xchi'dxyi Ñi'h la'h tu, ni'chin nin caria'caa pa'h
xtsi'na'hn,
14 pwihsi na'h xclaa'dzihn za'bisto' ra' bwiinn lahdxyi ra'n nin naa ra' bwiinn Israel
ra' xchi'dxyi Dxiohs tin zi'chi chuu-cha'zi ra' ba xchi'dxyi Jesucristu.
15 Pwihsi sidela pur nin biria'caa ra' bwiinn Israel ra' loh Dxiohs, ni'chin guhca
gulahchidxyii sto' Dxiohs cun bwiinn guihdxyiyuh laasii galoh bidxyi'chinee Ñi'h la'h
ra' ba pur xcweenta xtuhlda ra' ba, ¿llaxchi'h la'n dxyih ra' nin gabia'garii ra' bwiinn
Israel loh xchi'dxyi Dxiohs? Zahcan ziga gabahan ra' ba loh guelguhchi pur xcweenta
xtuhlda ra' ba.
16 Pwihsi sidela mweer pahn nin rahca cun cohba guhcataa'yin pur xcweenta Dxiohs,
zi'chi neezaa cohba chi gaduhbi chi guhcataa'yi. Ya sidela la'h za xtulbaa' tuhbi yahga
guhcataa'yin pur xigaaba Dxiohs neezaa llii'dzi ra'n guhcataa'yi.

17 Naa ra' bwiinn Israel ra' ziga llii'dzi tuhbi yahga nin laa olivo nin mahzi guhca lasahca para Dxiohs, per badzihn dxyih guruu'ga ra' mas paaldaa llii'dzi olivo nin naa ra' ziga bwiinn Israel ra' tin bidxi'dxiuga'h ziga llii'dzi olivo dxihxi nin naa lu'h yi'h tihxi olivo lasahca chi, ya zi'chi badzihn naa lu'h tuhbi llii'dzi yahga chi.
18 Per ayi guunn lu'h lu'h lligaaba lasahcaru lu'h loh snuhn llii'dzi ra' yahga chi. Ya sidela yi'h sloo lu'h lasahcaru lu'h loh ra' snuhn ra' llii'dzi yahga chi, basaza' sto' lu'h ayi yi'h dxi'h naa lu'h nin rudi'hi guelnabahan la'h xtulbaa' yahga, sino que dulbaa' naa nin runi'hi guelnabahan yi'h.
19 Per pwehda guiñi' lu'h: "Zi'chi, per ni'chi guruu'ga llii'dzi yahga Olivo chi tin bidxi'dxiu'hn tihxi yahga Olivo chi."
20 Pwihsi, guruu'ga ra'n laasii ayi guyuu' ra'n guelriachiisto', ya yi'h gucah lu'h hasta rdxi'dxiu lu'h sola pur nin nuu guelriachiisto' sto' lu'h. Pwihsi ayi guunn nayaachi lu'h mas cha'yi bidxyihbi,
21 laasii sidela la'h Dxiohs ayi biaa Ñi'h la'h llii'dzi nabahan yahga chi, zi'chi za ayi dxiaa Ñi'h yi'h.
22 Bwa'ha ¡balaaca chi'h bwen naa Dxiohs! Guhca nadxaaba sto' Ñi'h cun la'h ra' nin bañihchi loh Ñi'h, ya guhca Ñi'h bwen cun yi'h, per nahpa cheezah lu'h ziga xclaa'dzi Ñi'h gaca, o la'n neezaa yi'h ziruu'ga lu'h.
23 Ya sidela la'h ra' bwiinn Israel ra' gabia'garii chechii sto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs, zahca gadxi'dxiu nacuubi ra' ba stuhbi, pwihsi Dxiohs nahpa Ñi'h guelrnabwa' tin guchi'dxiu Ñi'h la'h ra' ba stuhbi tihxi yahga chi,
24 laasii sidela yi'h nin ayi naa lu'h tuhbi bwiinn Israel guruu'ga lu'h loh tuhbi Olivo dxihxi tin bidxi'dxiu lu'h loh yahga Olivo nin naa natural pa'h, ¿xi la'h xchi'h la'h ra' bwiinn Israel ra' nin naa ra' pa'h llii'dzi yahga Olivo pa' chi ayi dxia'n gadxi'dxiu nacuubi ra' ba loh Xolivo ra' ba?

Xcweenta ziga la'n dxyih luulchima ra' nin ta'h ra' bwiinn Israel

25 Pwihsi bwitsi ra'n, xclaa'dzihn gacabwa' tu xigaaba rala'n Dxiohs tin para ayi guunn tu lligaaba naa tu bwiinn naann duuxa ra', laasii la'h ra' bwiinn Israel ra' guhca dxiipa sto' nuhni'hn si ra' ba, per hasta pur luulchima nin gazaa' dxyih nin chu'tii ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel ra' chi'chi nee bwiinn Israel ra' gaguu'dzi sto' ra' ba nez loh Dxiohs.
26 Chin gacayi zi'chi zila'h garaa ra' bwiinn Israel ra' loh duhlda chin chechiisto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs, laasii ziga caa loh xchi'dxyi Dxiohs rñi'n squii':
Nin ruta'h la'h bwiinn gaca tuhbi bwiinn guihdxyi Siohn,
nee zusia'pitii ba xtuhlda ra' nin naa llahga guehtu Jacobo.
27 Dee naa ziga bia'han dxyi'dxyi'hn loh ra' ba chin gusia'pitiin xtuhlda ra' ba.
28 Ya pur xchi'dxyi Jesucristu, bidxyi'chinee ra' bwiinn Israel ya zi'chi billaala neziuh para la'h tu nez loh Dxiohs, perr ruca'h gahca sto' Dxiohs la'h ra' ba laasii galoh la'h ra' xtaadaguldo' ra' bwiinn Israel gulii Dxiohs.
29 Pwihsi nin runi'hi Dxiohs ayi rusia'pitii Ñi'hn, nicala guelnaza'ca nin runi'hi Dxiohs o nicala za guelrbwihdxyi xteenn Ñi'h.
30 La'h tu galohyi ayi bazo'badxiahga tu xchi'dxyi Dxiohs, per loh nin gule'he sto' ra' bwiinn Israel xchi'dxyi Ñi'h baxaala Ñi'h neziuh para la'h tu.
31 Pwihsi baria'caa xcweenta ra' bwiinn Israel zi'chi tin billaala neziuh para la'h tu nez loh Dxiohs, nee tin zi'chiza guxaala Ñi'h neziuh para la'h ra' bwiinn Israel nezloh Ñi'h.
32 Bwi'hnn Dxiohs lligaaba basaa'n Ñi'h biaaba garaa ra' nu'h loh duhlda tin zi'chi bidxeela Ñi'h xa gadxeela garaa ra' nu'h xneziuh Ñi'h.

33 ¡Xa guroo' roo' naa guelnaza'ca xteenn xquelnaann cun guelrahcabwa' xteenn Dxiohs! Nin tuhbi bwiinn guihdxyiyuh ayi gacabwa' garaa ra' xquelguxchisi Ñi'h; ayi chyu tii' gacabwa' xneziuh Ñi'h.
34 Pwihsi ziga caa loh dxihtsi: "¿Chyuulla ni'ca guhcabwa' xa naa xigaaba Dxiohs? ¿Chyu ni'ca gwagañi' loh Ñi'h xa guunn Ñi'h?,
35 o ¿chyu ni'ca mwer badi'hi tuhbi xiilla cohsa la'h Ñi'h tin chiilligahca Ñi'h loh ni'chi?"
36 Laasii xteenn Ñi'h nee pur la'h Ñi'h, nee para la'h za Ñi'h naa garaatii' ra' cohsa ra'. ¡Ayi chuu dxyih nin gucwe'za bwiinn guiñi'za'ca ra' ba la'h Dxiohs! Zi'chi gaca pwihsi.

12

Guelnabahan nin ruhnn lasahca la'h Dxiohs

1 Ni'chin nin rdxi'hna'hn loh tu bwiitsi ra'n, pur xcweenta nin ralahsasto' Dxiohs la'h nu'h; gulgadi'hi xquelnabahan tu loh Dxiohs tin gaca guibahan za'ca tu ziga xclaa'dzi Dxiohs. Dee naa xnehza ziga gaann tu la'h Dxiohs nin nuu dxibaa'.
2 Ayi guunn tu la'h gahca lligaaba nin ruhnn ra' bwiinn guihdxyiyuh, sino que gulgasaa'n guunn nacuubi Dxiohs loh lligaaba tu, tin zi'chi guidxa' xmohda tu ya zi'chi guluu'yi Dxiohs cuun cweenta nin xclaa'dzi Ñi'h guunn tu, nin naa bwen, nin rdxa'gasto' Dxiohs, nin naa dxyi'dxyi guchii.
3 Ya pur nin balahsasto' Dxiohs na'h ni'chin nin rulu'yi'hn xchi'dxyi Ñi'h tuhbigah tu, rñi'n loh tu ayi guunn tu lligaaba mahzi lasahca tu la'gahca tu loh ra' lasaa' tu. Mahs cha'yi guunn tu lligaaba cada tuhbigah tu cun lligaaba za'ca, tin zi'chi gaca xigaaba tu cun cweenta ziga nin bani'hi Dxiohs la'h tuhbigah tu ziga xa rahca riachiisto' tu xchi'dxyi Ñi'h,
4 pwihsi ziga tihxi biñaachi nuu ziahan lahta xteennan, ziga rwaa' nu'h rallu'yin para rachiñi' nu'h, bisloh nu'h rallu'yin para rachidia'ha nu'h; zi'chi cada tuhbi lahta tihxi nu'h nu-nu xica rallu'yi ra'n.
5 Pwihsi zi'chi za la'h ra' nu'h nicala ziahan nu'h, per tuhsi cweerpu naa nu'h nez loh Crixtu; nee naa za nu'h tuhsi ziga tuhbi ziga stuhbi ra' nu'h ziga zi garaa ra' lahta xteenn tuhsi tuhbi cweerpu.
6 Pwihsi Dxiohs tuhbigah nu'h bani'hi Ñi'h guriin-guriin dzi'n nin guclaa'dzi Ñi'h. Nahpa chozahnee za'ca nu'h xcweenta dzi'n ra' squii': nin rahca rca'ngaluu'yi xchi'dxyi Dxiohs nahpa guluu'yi ban zigachi'h riachiisto' ba xchi'dxyi Dxiohs; nin rahldaaguzuh rahcanee la'h ra' lasaa' ñi'h nahpa chezah ba guunn ban;
7 nin rahca ruluu'yi, chezah guluu'yi ba;
8 nin rahca rgu'gui'w lasto' ra' snuhn ra' bwiinn, bwiinn chi nahpa chezahnee ba cweenta chi cu'gui'w ba la'h ra' bwiinn; nin rahca rudi'hi nahpa guunn ban cun cweenta nin ayi guinagahntii'; ya nin rahca rnabwa' loh ra' lasaa' ñi'h nahpa guunn ban gaduhbi sto' ba; ya bwiinn ra' nin rudi'hi nin xchi'hnn ra' bwiinn, nahpa guunn ra' ban cun dxyigah guelrdzihta-guelrllihdzii ra' ba loh lasaa' ra' ba.

Xcweenta ziga nahpa guibahan nu'h loh xneziuh Dxiohs

9 Gulgahntsii'hi lasaa' ziga tuhbi ziga stuhbi tu ya cohsa dxaaba ra' gulcwe'hesto' ni'chi tin cohsa za'ca si guidxa'gasto' tu.
10 Nahpa gantsii'hi lasaa' tu ziga tuhbi tu ziga stuhbi tu laasii bwihtsilasaa' tu nez loh Jesucristu, nee neezaa gulgui'hnn lasahca lasaa' tu ziga tuhbi tu ziga stuhbi tu.
11 Gulgui'hnn dzi'n za'ca, ayi gaalla tu. Gulgui'hnn xtsi'n Jesucristu cun gaduhbi sto' tu.
12 Guldxiahxi pur xcweenta xereensi tu nin naannloh tu guica'ha tu; nee gulgahpa paseensi chin rzahcazii tu, nee ayi gusaa'n tu nahpa cwiidxyi-guinaaba tu loh Dxiohs garaa dxyih.

13 Gulgahcanee la'h ra' bwiinn ra' nin riachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs cun loh nin
xchi'hnn ra' ba; gulcu'tii la'h ra' bwiinn ra' nin zeeguia'ha cuun tu rwaa' yihdzi tu cun
gaduhbi sto' tu.
14 Gulgui'hnntaa'yi yihca ra' bwiinn ra' nin rusa'cazii la'h tu pur nin riachiisto' tu, nee
gulguinaaba xquel ruhnntaa'yi Dxiohs para la'h ra' ba; per ayi cu'dii tu la'h ra' ba.
15 Guldxiahxinee la'h ra' bwiinn ra' nin riahxi ra', ya guldxi'nnee la'h ra' bwiinn ra'
nin ru'n ra'.
16 Gulgui'hnn tuhsi lligaaba ziga tuhbi ziga stuhbi tu, nee ayi gaca tu bwiinn nayaachi
ra', sino que gulgahca ziga naa ra' bwiinn nado'laa'dzi ra'; ayi guunn tu ziga bwiinn
nasiintii'.
17 Ayi chilli tu loh nin tuhbi bwiinn dzi'ndxaaba pur ziga dzi'ndxaaba nin ruhnn ra'
ba cun la'h tu, mahs gulgui'hnn dzi'nza'ca nezloh garaa ra' bwiinn.
18 Gulgui'hnn ziga chi'hzi gaaldaa guzuh tu tin guibahannee tu garaa ra' ba cun
guelridxyiisto'.
19 Bwiitsira'n, ayi guunn tu lligaaba la'hgahca tu gusia'garii tu dzi'n dxaaba nin ruhnn
ra' bwiinn cun la'h tu, laasii banaann Dxiohs zuhnn Ñi'h guelguxchisi xcweenta ra'
ni'chi, laasii rñi' Ñi'h loh Xchihtsi Ñi'h squii': "Na'h rga'ha gu'nnahn guelguxchisi, Na'h
gusadxiillihn xcweenta lu'h loh ra' ba ziga naan Daada Dxiohs."
20 Nee neezaa, sidela la'h bwiinn nin rdxyi'chinee yi'h gwa'ha lu'h cachia'han ba,
badi'hi guelwahw gahw ba; laasii loh guunn lu'h garaa dee' zuhnn lu'h tin zi'chi zia'han
xtuhyi ba.
21 Ayi gusaa'n tu guunn dzi'ndxaaba gahn la'h tu, mahs gulgui'hnn gahn loh
dzi'ndxaaba cun dzi'nza'ca ra' nin guunn tu.

13

1 Gulgazo'badxiahga garaa tu xchi'dxyi bwiinn ra' nin rnabwa' nez loh tu, laasii
ayi guelrnabwa' nin ayi ze' pur Dxiohs, ya garaa ra' guelrnabwa' ra' nin nuu ra' loh
guihdxyiyuh pur xcweenta Dxiohs biinloh ra'n,
2 ni'chin bwiinn ra' nin ayi guzo'badxiahga xchi'dxyi ra' bwiinn nin rnabwa', pwihsi
bwiinn ra' chi cabwe'hesto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs, pwihsi garaa ra' nin ruhnn ra' squii'
la'h gahca ra' ba cayuhnn ziahan ra' ba xtuhlda ra' ba; ya zuhnn Dxiohs guelguxchisi
xcweenta ra' ba,
3 laasii bwiinn nin rnabwa' ra' chi cayuhnn ra' ba xtsi'n Dxiohs tin guibahan xnehza
lu'h, nee sidela ayi xclaa'dzi lu'h guidxyihbi lu'h la'h ra' ba, bwi'hnn dzi'n za'ca, nee ziñi'
za'ca ra' ba pur yi'h,
4 laasii ruhnn ra' guxchisi xtsi'n Dxiohs tin guibahan za'ca lu'h, per sidela yi'h guunn
lu'h cohsa dxaaba; gulguidxyihbi, laasii ayi nu'a lliaa'hazi dxi'h nin rnabwa' chi spahda,
yaque la'h nin rnabwa' chi cayuhnn ba xtsi'n Dxiohs pwihsi nahpa ba derechu gudi'hi
ba xteenn nin ruhnn dzi'n dxaaba.
5 Pwihsi ni'chi nahpa guzo'badxiahga tu xcweenta guelrnabwa' ra', laasii ruhnn ra'n
guelguxchisi loh tu nee neezaa tin gahpa tu tuhbi lligaaba za'ca tuhbi lligaaba nayaa.
6 Ni'chin gulchihlli loh ra' nin rnabwa' xcweenta impweestu, laasii nin rnabwa' ra'
chi naa ra' ba xmooza Dxiohs ni'chin squii' naa xtsi'n ra' ni'chi.
7 Gulgadi'hi la'h ra' bwiinn nin nahpa chilli tu, ziga impwestu ra' xteenn loh xuh tu, o
mweeyi nin rdxa'ga ra'; nee gulchuu' respeto la'h bwiinn dzi'baloh ra', ziga nin nahpa
ra' guelrnabwa' cun hasta nin mahzi bi'ti'hn ra', nee gulguiñi' za'ca za xcweenta ra'
bwiinn ra' nin rga'ha guiñi' za'ca tu xcweenta ñi'h.
8 Nee ayi xi guza'bi tu loh chyu tii', sino que sola guza'bi tu guelnadzii'hi lasaa' ziga
tuhbi ziga stuhbi tu; pwihsi bwiinn nin nadzii'hi lasaa' ñi'h cun ni'chi la'h ba baza'loh
nin rñi' loh lehyi guunn ba,

9 laasii ziga naa xlehyi Dxiohs rñi' squii': “Ayi guunn xtu'h lu'h gunna'h nin ayi naa che'hla lu'h, ayi chiinn lu'h bwiinn, ayi gaca lu'h bwiinn guba'n, ayi guiñi' lu'h dxyi'dxyi dxixi'hw ra', ayi sa'bisto' lu'h xixteenn bwiinn”, per dee' ra' nee cun garaa ra' spaaldaa ra' xlehyi Dxiohs raza' ra'n cun lehyi nin rñi' squii': “Guhca nadzii'hi lasaa' lu'h ziga nadzii'hi lu'h yi'h gahca.”
10 Nin nadzii'hi lasaa' ñi'h, ayi xi dzi'n dxaaba ruhnn loh lasaa' ba, ni'chin guel-nadzii'hi lasaa' ruza'loh ziga caa loh xchi'dxyi Dxiohs.

11 Gulgui'hnn garaa ra' dee', laasii la'h tu banaann tu xa naa ra' dxyih ra' nin nabahan ra' nu'h nnah, nee gulgahcabwa' la'h hohra biga'ha gati'chi xca'lda nu'h, laasii la'h dxyih badzihn gahxu ru tin guca'ha Dxiohs la'h nu'h par dxibaa' ziga la'n dxyih ra' nin mwer gwachiisto' nu'h xchi'dxyi Dxiohs.
12 La'h gue'la cagasia'han gahxu la'h bia'ñih, ni'chin nin cweezaa guidi'hnn ra' nu'h dzi'n dxaaba nin rahca loh nacahyi tin guidxiaacu nu'h lahdxi jweerta xteenn bia'ñih,
13 tin zi'chi guibahan xnehza nu'h ziga rga'ha rzah bwiinn radxyii; ayi chyu gaca bwiinn laxchihn bwiinn lacahyi, nin ayiza chyu gaca bwiinn gubwihlli, ayiza chyu gucha'gadxihldxi za lasaa' ra' nu'h, ayiza chyu sa'bisto' xixteenn ra' lasaa' nu'h.
14 Ni'chin nin gulguica'ha xquelrnabwa' Jesucristu tin ayi guunn tu garaaloh nin xclaa'dzi tihxi tu guunn tu.

14

Ayi guiñi'yah tu bwihtsi tu

1 Sidela la'h tuhbi bwiinn lahda tu ayi rahcabwa' za'ca ba xcweenta xchi'dxyi Dxiohs, gulguiñi'nee ba cun dxyi'dxyi nagu'dzi'hn ziga bwihtsi gahca tu, ayi childxi tu ba,
2 laasii nuu ra' bwiinn ra' nin ruhnn ra' lligaaba zahca gahw ra' ba garaa tii' ra' cohsa, ya gaduhbiga'h nuu spaaldaa ra' ba nin ayi nahpa jweersi loh guelriachiisto' ziga xteenn xchi'dxyi Dxiohs nin rahw ra' sola xiica cwa'n nagaa ra' nin rahw ra' bwiinn.
3 Pwihsi bwiinn nin rahw garaatii' xica cohsa, ayi guiñi'yah ba la'h bwiinn nin ayi nuu gahw garaatii' ra' cohsa, neezaa bwiinn nin ayi nuu gahw garaatii' ayi za guiñi'yah ba la'h bwiinn nin rahw garaatii', laasii Dxiohs gulii za la'h bwiinn chi.
4 ¿Chyulla naa lu'h yi'h tin guiñi'yah lu'h xmooza stuhbi bwiinn? Pwihsi sidela gwa'haza'ca o sidela gwa'hadxaaba xlamma ba loh ba ya xcweenta xlamma naa ni'chi, per zia'han za'ca ba laasii Daada Jesucristu zuhnn nadxiipa Ñi'h lasto' ba.

5 Nee nuu bwiinn rñi' ra' ba naza'caru tuhbi dxyih loh stuhbi dxyih, ya snuhn ra' bwiinn ruhnn ra' ba lligaaba garaa ra' dxyih ra' naa ra'n tuhsi. Mas cha'yi guunn cada tuhbigah ra' ba ziga ruluu'yi xquelrihn ra' ba naa xnehza.
6 Bwiinn nin rahpadaa tuhbi dxyih, ruhnn ban pur xcweenta Dxiohs, ya bwiinn za nin ayi rahpadaa dxyih chi, naa zan para la'h Dxiohs pur nin ayi rahpadaa ba dxyih chi. Ya bwiinn nin rahw garaatii' ra' cohsa rahw ban tin para ruhnn lasahca ba lah Dxiohs laasii rudi'hi ba guelzuxchiilli loh Dxiohs, ya bwiinn nin ayi rahw, para Dxiohs ayi rahw ba laasii rudi'hi za ba guelzuxchiilli loh Dxiohs.

7 Laasii nin tuhbi ra' nu'h ayi nabahan ra' nu'h pur la'h gahca ra' nu'h, nee nin tuhbi za nu'h ayi rahchi ra' nu'h pur la'h gahca za xcweenta ra' nu'h.
8 Pwihsi sidela la'h nu'h nabahan nu'h, nabahan nu'h para la'h Daada Jesucristu; ya sidela la'h nu'h gachi nu'h, pwihsi gachi nu'h para la'h Daada Jesucristu. Pwihsi tantu loh guelnabahan zi'chi za loh guelguhchi naa nu'h xpwiinn Jesucristu,
9 laasii la'h Jesucristu guhchi Ñi'h nee gubia'garii babahan Ñi'h loh guelguhchi tin naa Ñi'h Daada loh ra' bwiinnguuchi ra' cun loh ra' bwiinn nin nabahan ra'.

10 Per yi'h, ¿xixnaa rñi'yah lu'h xcweenta bwihtsi lu'h? o ¿xixnaa rwa'ha dxaaba lu'h loh
ra' ba?, pwihsi garaa nu'h nahpa zadzihn nu'h nezloh Crixtu tin guunn Ñi'h guelguxchisi
xcweenta ra' nu'h,
11 laasii squii' caa loh dxihtsi xteenn Dxiohs:
Guchii naa xchi'dxyi'hn, rahbi Daada Dxiohs,
garaa ra' bwiinn guihdxyiyuh zuzu'nllihbi ra' ba loon,
nee garaa ra' za bwiinn guihdxyiyuh zidxixtee' ra' ba nez loon, guiñi' ra' ba: Yu'bi si
Lu'h naa Lu'h Daada Dxiohs.
12 Ni'chin cada tuhbigah ra' nu'h nahpa gati'dxi cweenta ra' nu'h loh Dxiohs xcweenta
ziga bidi'hnn ra' nu'h.

Ayi gusiaaba lu'h bwihtsi lu'h loh duhlda

13 Pwihsi ni'chin ayi chyu guiñi'yah ru xcweenta ra' lasaa' ra' nu'h. Mas cha'yi
guidi'hnn nu'h lligaaba lasto' nu'h ayi chyu chi'hyi nez dxiaaba ra' lasaa' ra' nu'h loh
duhlda.
14 Na'h na'nnahn rahcabwa'n garaatii' naa bwen laasii Jesucristu Daada xteenn nu'h
baluu'yi na'h zi'chi, per sidela chyulla tuhbi bwiinn ruhnn lligaaba tuhbi cohsa naa
cohsa dxaaba, pwihsi naa dxaaban para la'h ba,
15 per sidela pur nin rahw lu'h guunn chuu nalaasa sto' bwihtsi lu'h, pwihsi yi'h ayiru
ruca'sto' lu'h la'h Dxiohs, ni'chin nin ayi guunn lu'h xa guñihchi bwiinn nin baguhchi
Crixtu pur la'h ba.
16 Ni'chin ayi gusaa'n tu guiñi'yah bwiinn pur xcweenta nin naa cohsa bwen para la'h
tu,
17 laasii loh xquelrnabwa' Dxiohs ayi naa'han xa chi'hyisi bwiinn xa gahw ra' cun
xa guee ra' ba; sola xquelrnabwa' Dxiohs naa'han xcweenta ziga guibahan nayaa
lu'h nezloh Dxiohs neezaa guelrbwihdxyii sto' cun guelriahxisto' pur xcweenta Spíritu
Saantu xteenn Dxiohs,
18 laasii ziga nin ruhnn garaa cohsa ra' rii' pur xcweenta Jesucristu, bwiinn chi
rza'bisto' Dxiohs xcweenta ba, ya garaa ra' bwiinn guihdxyiyuh rñi' za'ca xcweenta
bwiinn squii'.
19 Pwihsi ni'chin nin nahpa chozah nu'h gadxi'hyi nu'h cohsa nin rbahchidxyii sto'
nu'h, naazan nin ruhnn rahcanee nu'h lasaa' nu'h tin mahzi chechiisto'dzi'tsi ra' ba
xchi'dxyi Dxiohs.
20 Ayi guunn tu para ñichiloh xtsi'n Dxiohs pur xcweenta nin rahw tu. Guchiica
garaatii' nin rahw bwiinn naa cohsa nayaa, per nin naa nadxaaba naa gahw lu'h nin
gusiaaba stuhbi ra' bwiinn loh duhlda.
21 Naa bwen ayi gahw lu'h bwe'hla, ayiza guee lu'h vihnu, tin zi'chi ayiza guunn tu
para dxiaaba lasaa' tu loh duhlda.
22 Pwihsi nahpa guunn lu'h ziga rgu'bwa' lu'h xclaa'dzi Dxiohs guunn lu'h. Cun sola
yi'hgahca guhcabwa' cuun nin xclaa'dzi Dxiohs guunn lu'h yi'hgahca. ¡Riahxi lu'h pur
nin ayi rgu'tii lu'h yi'h loh duhlda lu'h pur xcweenta nin rahw lu'h cun limentu nin ree'
lu'h!,
23 per bwiinn nin rgu'tii loh duhlda xquelrihn ba pur xcweenta nin rahw ba, riuu'
xtuhlda ba laasii ayi ruhnn ban cun guelriachiisto' xteenn Dxiohs; ya garaa nin ayi naa
cun guelriachiisto' xteenn Dxiohs naan duhlda.

15

Gudxi'hyi nez chezah dzi'tsi ru bwihtsi lu'h loh xchi'dxyi Dxiohs

1 Garaa nu'h nin zezah dzi'tsi pur xcweenta ziga riachiisto' nu'h xchi'dxyi Dxiohs,
nahpa gacanee lasaa' ra' nu'h, cun bwiinn ra' nin gue'du chechiisto' ñi'h xchi'dxyi
Dxiohs, nee ayi chyu chi'hyi xcweenta si ra' nu'h.

2 Garaatii' ra' nu'h cada tuhbigah ra' nu'h nahpa gantsii'hi lasaa' ra' nu'h, nee tin
gachidxiacanee lasaa' ra' nu'h tin chezah guibahan xnehza nu'h, tin zi'chi mahziru
chechiisto' ra' nu'h xchi'dxyi Dxiohs,
3 laasii nicala la'hgahca Jesucristu ayi gubahan Ñi'h xcweenta gahca Ñi'h; sino que
pur la'h Ñi'h guzohba dxyi'dxyi ziga caa loh dxihtsi xteenn Dxiohs hasta rñi' squii':
"Dxyi'dxyi guelrñi'yah guñi' ra' ba loh Lu'h, neezaa yi'cahn biaaba ra'n."
4 Garaa ra' dxyi'dxyi ra' nin caa loh dxihtsi desde chieempa, gucah ra'n, tin gacabwa'
ra' nu'h siguhratii' naa guelnabahan nacuubi para la'h ra' nu'h. Pwihsi siguhra rii',
dxi'dxiu-dxa'gan paseensi, guelnasaa nin naa ziga tuhbi sehn xteenn guelnabahan nin
ze'yahlda dxi'.
5 Dxiohs ruhnn nadxiipa sto' nu'h cun rbahchi nasaa za Ñi'h nasaa sto' nu'h nee
rna'ba'hn loh Dxiohs nin ruhnn garaa dee' tin gacanee Ñi'h la'h tu guunn tu tuhsi
lligaaba xteenn Jesucristu cun lasaa' tu
6 tin zi'chi garaa tu tuhsi juunta, tuhsi rsiaa'ha guiñi'za'ca tu xcweenta Dxiohs cun la'h
Daada Jesucristu xteenn nu'h.

Badzihn xchi'dxyi Dxiohs loh ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel

7 Pwihsi ni'chin nnah gulgui'hnn recibir lasaa' tu ziga tuhbi ziga stuhbi ra' ba, ziga
bwi'hnn za Crixtu recibir la'h tu, tin gachidi'hnn lasahca nu'h lah Dxiohs nin nuu
dxibaa'.
8 Na'h rñi'n loh tu; bi' Jesucristu tin guhca Ñi'h ziga tuhbi mooza loh ra' bwiinn Israel
tin baluu'yi Ñi'h xcweenta xchi'dxyi guchii Dxiohs, tin zi'chi guzohba dxyi'dxyi nin
bia'han dxyi'dxyinee Dxiohs loh ra' xtaada guldoo' ra' bwiinn Israel,
9 nee bi' za Ñi'h para la'h ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel ra' tin guiñi' za'ca
za ra' ba xcweenta Dxiohs laasii baluu'yi Ñi'h guelralahsasto' xteenn Ñi'h la'h ra' ba, ziga
caa loh dxihtsi xteenn Dxiohs:
Pwihsi ni'chi nin guiñi' za'ca'hn xcweenta Lu'h nezloh ra' bwiinn nin ayi naa ra' bwiinn
Israel
nee gu'ldazahn himno ra' xcweenta lah Yu'bi Lu'h.
10 Stuhbi lahta loh Dxihtsi xteenn Dxiohs rñi' squii':
La'h tu bwiinnziitu ra', ¡guldxiahxinee la'h bwiinn ra' nin naa ra' xpwiinn Dxiohs!
11 Ya stuhbi lahta loh Xchihtsi Dxiohs rahbi squii':
La'h tu, bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel ra', ¡gulguiñi' za'ca xcweenta nin naa
Daada loh ra' bwiinn guihdxyiyuh,
nee gulguiñi' za xcweenta guelrnabwa' roo' nin nahpa Ñi'h!
12 Nee stuhbi la'ga'h baca'h guehtu Isaías squii':
Zi' tuhbi llahga guehtu Isaí tin guinabwa' bi loh ra' bwiinn ziitu ra',
laasii la'h bi cabweeza ra' bwiinn ziitu ra'.
13 Dxiohs, nin rni'hi nin naa siguhra dzi'tsi lasto' tu; zusiahxi Ñi'h la'h tu, neezaa
guelnasaa guni'hi Ñi'h la'h tu laasii pur nin riachii sto' tu xchi'dxyi Ñi'h, pwihsi ni'chin
zuhnn ziahan duxa Ñi'h siguhrarii' chi para la'h tu pur xcweenta guelrnabwa' xteenn
Spíritu Saantu.
14 Na'pahn siguhra xcweenta tu, bwiitsi ra'n; nuu gadxah cohsa za'ca ra' sto' tu cun
garaaloh guelrahcabwa', nee naann za tu xa guiñi'nee tu tuhbi ziga stuhbi ra' bwiinn;
15 per loh dxihtsi rii' baca'hn paaldaa dxyi'dxyinah xcweenta chiopaa-choon cohsa
ra', tin ayi dxia'ldasto' tun. Ru'nnahñin pur dzi'n nin baca'bi Dxiohs na'h,
16 tin gaca'hn xpwiinn Jesucristu nin ruluu'yi xchi'dxyi Ñi'h para bwiinn ra' nin ayi
naa ra' bwiinn Israel ra'. Dzi'n nin cayu'nnahn naa rulu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs la'h ra'
bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel ziga tuhbi guhn nin dxiu'sto' Ñi'h, laasii bwiinn

ra' chi la'h ra' ba naa bwiinn nayaa nezloh Dxiohs pur xcweenta Spíritu Saantu nin ya guleeza la'n lasto' ra' ba.

17 Pwihsi ziga cagasaguhnn Jesucristu dzi'n roo' ra' na'h, na'pahn ziga nin guiñi'n pur xcweenta dzi'n roo' ra' chi,

18 laasii ayi dxiaalla'hn guiñi'n xiilla stuhbi dxyi'dxyi xteenn stuhbi xiilla cohsa sino que nin cagasaguhnn si Crixtu na'h, tin zi'chi guzo'badxiahga ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel xchi'dxyi Dxiohs, ya dee' guhcan cun dxyi'dxyi ra' nin bihnn dxiahga ra' ba nee cun dzi'n ra' nin bwa'haloh ra' ba,

19 cun guelmilahgru xteenn ra' dzi'n roo' nee cun xquelrnabwa' Spíritu Saantu xteenn Dxiohs. Ni'chin loh guihdxyi Jerusalehn, neezaa gaduhbi gabiin loh guihdxyi Ilírico, la'n bagalu'yi xchi'dxyi Jesucristu garaa ra' nez ra' chi.

20 Pwihsi squii' bwi'hnna'hn jweersi bagalu'yi'hn xchi'dxyi Jesucristu nez hasta ayi gaanntii' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h, tin zi'chi ayi ñu'nnahn dzi'n hasta guza'loh cayuhnn stuhbi bwiinn dzi'n,

21 sino que mas cha'yi gaca ziga caa loh Dxihtsi xteenn Dxiohs hasta caa squii':

La'h ra' nin ayi chyu bagaluu'yitii' xchi'dxyi Ñi'h, zwa'ha ra' ba;

nee zahcabwa' ra' bwiinn ra' nin ayi bihn xcweenta Ñi'h nin guduhbitii'.

Pahblu ruhnn lligaaba guzee loh guihdxyi Roma

22 Pur cweenta ra' rii' ni'chin nin ayi ru'nnahn gahn dxie'ldaguia'han cuun tu, nicala ziahanla bweelta ru'nnahn jweersi tin dxie'ldahn.

23 Per nnah nin la'n babwi'hnn gahn xtsi'na'hn loh rregiohn rii', nee ziga cayu'nnahn lligaaba ziahanla yihza dxie'ldaguia'han cuun tu,

24 pwihsi nnah nin guzaa'hahn tuhbi viaja para guihdxyi España zie'ldaguia'han cuun tu. Ya chin cha'loh gwa'han loh tu, chi'chi guidia'hahn zahcanee tu na'h tin chaa'hahn España.

25 Per nnah loh guihdxyi Jerusalehn guzaa'hahn tin chene'hn tuhbi guelrgaa'da la'h ra' bwihtsi ra' nu'h nin rii ra' loh guihdxyi chi,

26 laasii la'h ra' bwiinn Macedonia ra' cun bwiinn Acaya ra', la'h ra' ba bwi'hnn lligaaba bacha'ga ra' ba mweeyi para la'h ra' bwihtsi ra' nu'h nin naa prohbi loh guihdxyi Jerusalehn.

27 Bwi'hnn ra' ba lligaaba bwen guunn ra' ba squii', laasii nuu nin nuza'bi ra' ba loh ra' bwiinn Jerusalehn ra', pur baxe'hla ra' ba xchi'dxyi Jesucristu loh ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel ra' rii'; pwihsi ni'chin nnah gaguu' ra' ba guelgue'za cayahcanee ra' ba la'h ra' bwiinn Jerusalehn ra' garaa nin xchi'hnn ra' ba.

28 Ni'chin chin chegasia'hanahn mweeyi para la'h ra' ba chi'chi ti'dxi'hn lahdxyi tu, tin cheguia'hahn cuun tu chin chaa'hahn España.

29 Na'pahn siguhra chin cheguia'hahn cuun tu dxigah cheedxah lasto'n cun xquelnaza'ca xchi'dxyi Jesucristu chin gadzihna'hn.

30 Bwiitsi ra'n, rna'baduuxa'hn loh tu pur xcweenta xchi'dxyi Daada Jesucristu neezaa xcweenta guelriuu'laa'dzi nin runi'hi Spíritu Saantu; rna'ba'hn loh tu gulgadxa'ga lasaa', tin gulcwidxi-gulguinaaba loh Dxiohs pur na'h.

31 Gulguinaaba loh Dxiohs tin guta'h Ñi'h na'h loh ra' bwiinn ra' nin ayi riachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Ñi'h nin nuu ra' loh guihdxyi Judea, nee tin cun gaduhbi sto' za ra' xpwiinn Jesucristu nin rii ra' loh guihdxyi Jerusalehn guica'ha ra' ba mweeyi nin naa guelrahcanee para la'h ra' ba,

32 nee cabweeza sto'n sidela la'h Dxiohs nnaa Ñi'h gadzihna'hn cun guelrdzihta cun guelnasaa chin gwa'hahn loh tu, nee tin ga'pahn guelruzi'laa'dzi loh nin dxie'ldaguia'hahn cuun tu.

33 Dxiohs nin rbahchidxyii sto' ra' bwiinn gacanee la'h garaa tu. Pwihsi zi'chi nahpa gaca.

16

Ruxe'hla Pahblu guelrgahpa Dxiohs loh ra' ba

1 Rgu'neezahn la'h bizaa'n nu'h Febe nee loh tu, laasii nee bi bwi'hnn bi dzi'n roo' la'n guido' xteenn guihdxyi Cencrea.
2 Gulguia'ha loh bi cun gaduhbisto' tu pur lah Daada Jesucristu, ziga nahpa guidi'hnn nu'h ziga riachiisto' nu'h xchi'dxyi Dxiohs, nee gulgadi'hi la'h bi cuun chi'hzi cohsa ra' nin guichi'hn bi, laasii bwi'hnn bi compahñu la'h ziahan ra' bwiinn, nee neezaa na'h gahca.
3 GulgagahpaDxiohs la'h Priscila cun Aquila xcwee'ntahn laasii la'h ra' ba rahcanee ra' ba na'h loh xtsi'n Jesucristu.
4 La'h ra' ba ayi biaa ra' ba xquelnabahan ra' ba pur xcwee'ntahn, ni'chin nin ruxe'hla'hn tuhbi guelzuxchiilli para la'h ra' ba, nee ayi sola na'h si dxi'h sino que neezaa ra' garaa ra' bwiinn guido' ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel ra' ruxe'hla tuhbi guelzuxchiilli para la'h ra' ba.
5 Ruxe'hla'hn tuhbi guelrgahpaDxiohs loh ra' lasaa' ra'n nin radxa'ga lasaa' ra' rwaa' yihdzi Priscila cun Aquila. Ruxe'hlazahn tuhbi guelrgahpaDxiohs la'h Epenetu, nin naa mwer tuhbi bwiinn nin gwachiisto' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu nez guihdxyi Acaya.
6 Ruxe'hla zahn tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'h María nin bwi'hnn duuxa dzi'n loh tu,
7 neezaa loh ra' bwiinn lahdxyi ra'n nin laa Andrónico cun Junias ruxe'hla'hn tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'h ra' ba nin bie'wneen la'n lahtsidxi'ba; ni'chin la'h ra' ba naa ra' ba bwiinn roo' ra' loh ra' pooxtla, nee neezaa galoh la'h ra' ba gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu que na'h.
8 GulgagahpaDxiohs la'h Amplias xcwee'ntahn, nin naa tuhbi lasaa' nu'h loh dzi'n xcweenta Jesucristu,
9 nee gulgagahpaDxiohs la'h Urbanu nin ru'nne'hn xtsi'n Jesucristu, cun la'h za xamihgu dzina'hn Estaquis.
10 GulgagahpaDxiohs za la'h Apeles xcwee'ntahn; la'h bi nin bani'hi paaldaa sehn ra' xteenn ziga pa'h riachiisto' bi xchi'dxyi Jesucristu, cun neezaa gulgagahpaDxiohs la'h ra' bwiinn ra' nin naa ra' bwiinn xfamihyi Aristóbulu.
11 Ruxe'hlazahn tuhbi guelrgahpaDxiohs la'h Herodión, nin naa bwiinn laadxyihn, neezaa loh ra' lasaa' ra' Narcisu nin guyuu' guya'zi xchi'dxyi Jesucristu,
12 neezaa la'h Trifena ruxe'hla'hn tuhbi guelrgahpaaDxiohs cun la'hza Trifosa; garoopa ra' ba cayuhnn ra' ba xtsi'n Jesucristu. Ruxe'hlazahn tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'h naan Pérsida, bizaa'n ra' nu'h loh xcweenta Jesucristu nin cayuhnn duxa za dzi'n loh xcweenta Jesucristu.
13 GulgagahpaDxiohs za la'h Rufu xcwee'ntahn; la'h bi naa tuhbi bwiinn nin gulii Dxiohs; neezaa xmah bi laasii guhca za ba zigazi tuhbi xmaa'zahn.
14 GulgagahpaDxiohs za la'h Asíncritu, cun la'h Flegonte, neezaa la'h Hermas, neeza la'h Patrobas, neezaa la'h Hermes, neezaa la'h ra' bwihtsi ra' nu'h nin nuunee ra' ba.
15 GulgagahpaDxiohs za la'h Filóloga xcwee'ntahn, neezaa la'h Julia, neezaa la'h Nereo cun bizaa'n bi nee la'h Olimpas cun garaa ra' xpwiinn Dxiohs nin nuu ra' tuhsi cun la'h ra' ba.
16 GulgagahpaDxiohs lasaa' ziga tuhbi ziga stuhbi ra' tu; garaa ra' xpwiinn guido' Crixtu ruxe'hla tuhbi guelrgahpaDxiohs la'h tu.
17 Bwiitsi ra'n, rna'baduuxa'hn loh tu gulgahcanasiin cun xcweenta ra' bwiinn ra' nin rusiahchisto' ra' bwiinn, tin guilaa'ha lasaa' ra' ba. Pwihsi bwiinn ra' squii'

rwa'hadxaaba ra' ba loh guelruluu'yi xteenn Dxiohs nin zezahnee tu, ni'chin mahzi cha'yi gulguiria'caa loh ra' bwiinn ra' squii',
18 laasii bwiinn ra' nin naa xmohda ra' ñi'h zi'chi ayi ruzo'badxiahga ra' ba ziga xclaa'dzi Daada Jesucristu mahs ruzo'badxiahga ra' ba ziga nin gadzii'ba chi'hzi yihca ra' ba. Nee ca'ha ra' ba mahn rñi' ra' ba dxyi'dxyi nagu'dzi cun dxyigah nadaatii' rñi' ra' ba tin zi'chi ayi guinagahntii' rusagui'hi ra' ba la'h ra' bwiinn ra' nin naa sto' ra' ñi'h nayuuldi'hn.
19 Garaa ra' bwiinn naann ra' ba naa tu bwiinn nin bazo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs, ni'chin nin riahxi'hn nee xclaa'dzihn gaca tu bwiinn nasiin loh ra' cohsa za'ca ra' per neezaa gulgahca ziga bweezu ra' nin ayi xi gaann tii' loh ra' cohsa dxaaba ra'.
20 Pwihsi Dxiohs nin rbahchidxyii sto' nu'h lwehgu gahca guxa'ta Ñi'h bwiinndxaaba nez ñaa' tu. Lah Daada Jesucristu xteenn nu'h guunntaa'yi yihca tu.
21 Timoteu nin rahcanee na'h loh dzi'n ruxe'hla tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'h tu, cun la'h Luciu cun Jasohn, cun neezaa la'h Sosípater, nin naa tuhbi bwiinn laadxyihn; ruxe'hla ra' ba tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'h tu.
22 Na'h Terciu, nin cagaca'hn dxihtsi rii' xcweenta Pahblu ruxe'hlazahn tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'h tu pur lah Daada Jesucristu.
23 Ruxe'hlaza Gahyu tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'h tu. Nuu'huhn rwaa' yihdzi bi, runi'hi za bi rwaa' yihdzi bi radxa'ga lasaa' bwiinn guido'. Ruxe'hla za Erastu nin naa tesoreru xteenn guihdxyi rii' tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'h tu, cun neezaa bwihtsi nu'h nin laa Cuarto, ruxe'hla tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'h tu.
24 Gacanee Daada Jesucristu la'h tu. Zi'chi nahpa gaca pwihsi.

Dxyi'dxyi ra' luulchima xteenn Pahblu

25 Gulguiñi'za'ca loh Dxiohs nin guunn nadxipa-guunn naguihdzi la'h tu loh xchi'dxyi Jesucristu, laasii la'hÑi'h nin naa dxyi'dxyi naga'tsi nin nuu desde galohtii' loh garaa ra' nin nuu nnah,
26 per la'h tu banaann tu dxyi'dxyi rii' pur xcweenta dxyi'dxyi ra' nin baca'h ra' guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs desde galohyi; nee cun ziga bwi'hnn Yu'bi Dxiohs lligaaba guillii'dzi dxyi'dxyi ra' rii', tin zi'chi chuu-cha'zi dxyi'dxyi ra' rii' yihca ra' garaa ra' bwiinn guidxyiyuh.
27 ¡Tuhbi dxi'h la'h Dxiohs nin naann garaatii' cohsa; nahpa garaatii' ra' bwiinn guiñi' za'ca ra' ba pur xcweenta Jesucristu para tu'pazi! Pwihsi zi'chi nahpa gaca.

Mwer dxihtsi nin baca'h San Pahblu loh bwiinn Corintu

GuelrgahpaDxiohs

1 Na'h Pahblu naan tuhbi pooxtla xteenn Jesucristu laasii gulii Dxiohs na'h tin gulu'yi'hn xchi'dxyi Ñi'h la'h ra' bwiinn, nee neezaa Sóstenes nin naa tuhbi bwihtsi za
2 nu'h loh xchi'dxyi Dxiohs;
raca'h nu dxihtsi rii' loh tu nin bagwachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs, nin naa ra' bwiinn xquido' Dxiohs loh guihdxyi Corintu. La'htu nin ba bazuhnayaa Jesucristu la'n lasto' ra' ñi'h laasii pur nin gwachiisto' tu xchi'dxyi Ñi'h. Nee la'hza tu cun neezaa garaa snuhn ra' bwiinn ra' nin gwachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu loh gaduhbitii' guidxyiyuh, garaa tu naa tu xpwiinn Dxiohs nin naa Daada xteenn garaa ra' nu'h.
3 Rachina'ba nu loh Dxiohs nin naa Xtaada nu'h cun loh Daada Jesucristu gacanee ru Ñi'h la'h tu, gusacwachidxyii Ñi'h sto' tu.

Guelruhnntaa'yi xteenn Dxiohs pur xcweenta Jesucristu

4 Rudi'hi zahn guelzuxchiilli loh Dxiohs pur xcweenta tu, nee pur guelruhnntaa'yi xteenn Ñi'h nin bani'hi Ñi'h la'htu pur xcweenta Jesucristu.
5 Pwihsi pur xcweenta za Ñi'h bani'hi Dxiohs la'htu garaaloh ra' cohsa za'ca ra', tin guluu'yi za tu xchi'dxyi Ñi'h neezaa tin gacabwa' za'ca tu xchi'dxyi Ñi'h.
6 Zi'chi gahca za cun ziga nabahan za'ca tu baluu'yi tu gwachii duxa sto' tu xchi'dxyi Dxiohs xcweenta Jesucristu.
7 Ni'chin llitii' dxia'dxi tu loh ra' dzi'n za'ca nin runi'hi Dxiohs, loh nin cabweeza tu loh dxyih ra' nin guibia'garii Daada Jesucristu loh guidxyiyuh.
8 Zuhnn nadxiipa Ñi'h lasto' tu hasta la'n dxyihyi nin guibia'garii Ñi'h loh guidxyiyuh, tin zi'chi ayi chyu bwiinn guidxeela xtuhlda tu.
9 Dxiohs nahpa ruza'loh Ñi'h xchi'dxyi Ñi'h; la'h Ñi'h gudihdxyi Ñi'h la'htu tin chuu tu loh xneziuh Llii'n Ñi'h nin naa Daada Jesucristu.

Xcweenta ziga cagabihyi ra' xpwiinn guido' Jesucristu

10 Rñi'n loh tu bwihtsi lasaa' ra'n, xcweenta Daada Jesucristu xteenn nu'h; gulgui'hnn tuhsi lligaaba, nee ayi taa'ha lasaa' tu sino que gulguibahannee lasaa' cun gulca'sto' lasaa' za.
11 Rñi'n squii' loh tu bwihtsi lasaa'ra'n laasii la'h tuhbi bwiinn famihyi Cloé bie'nnaa loon ziga naa xcweenta tu cun llahn nin cazahcanee lasaa' tu.
12 Pwihsi guiñi'zahn loh tu squii' laasii nuu ra' bwiinn nin rñi' ra': "Na'h naan tuhbi xpwiinn Pahblu", ya snuhn ra' ba rahbi: "Na'h naann tuhbi xpwiinn Apolos", ya snuhn ra' ba rahbi: "Na'h naan tuhbi xpwiinn Pehdru", ya snuhn za ra' ba nin rahbi: "Na'h naan tuhbi xpwiinn Jesucristu."
13 ¿Ta ruhnn tu lligaaba Jesucristu ziahan cwa'h naa Ñi'h?, o ¿ta ruhnn tu lligaaba Pahblu gucah loh cruhzi xcweenta xtuhlda ra' tu?, o ¿ta gurohbañihsa tu pur lah Pahblu?
14 Per zuxchiilli Dxiohs ayi ziahan dxi'h bwiinn baro'bañiisahn, sola la'h Crispu cun Gahyu baro'bañiisahn,
15 pwihsi para ayi chuu nin guiñi' gurohbañihsa ni'chi cun laan.
16 Ni'chin sola baro'bañiisahn la'h ra' xfamihyi Estéfanas, per ya loh delaanta ayi ga'nnahn gu nuu ru chyu baro'bañiisahn,
17 laasii Jesucristu ayi guxe'hla Ñi'h na'h para guro'bañiisahn, sino que guxe'hla Ñi'h na'h tin gulu'yi'hn xchi'dxyi Ñi'h xcweenta ziga guta'h Ñi'h la'h ra' bwiinn loh duhlda,

per ayi rulu'yi'hn cun dxyi'dxyi guelnaanntii', tin ayi guzia'tiin yihca dzi'n roo' duxa nin bwi'hnn Jesucristu chin guhchi Ñi'h loh cruhzi.

Crixtu naa guelrnabwa' cun neezaa guelnasiin xteenn Dxiohs

18 Dxyi'dxyi ra' nin raluu'yi nu ziga guhchi Jesucristu loh cruhzi tin guta'h Ñi'h la'h ra' bwiinn loh duhlda, naa ra'n zigazi dxyi'dxyi nin ayi xi gallu'yi para bwiinn ra' nin zeeza'bi loh duhlda, laasii ayi riachiisto' ra' ban. Per garaa ra' nu'h ziga zoozah nu'h nez ta'h ra' nu'h loh duhlda, dxyi'dxyi ra' rii' naa ra'n guelrnabwa' xteenn Dxiohs para la'h ra' nu'h.
19 Squii' rahbi loh Xchihtsi Dxiohs:
Na'h zuxi'na'hn loh xquelnasiin ra' bwiinn ra' nin ruhnn lligaaba nahpa guelnasiin,
nee zibwe'hecaazahn guelrahcabwa' xteenn bwiinn nin rahcabwa'.
20 Ya nnahaxchi'h ¿cuun bwiinn nin naann duxa? ¿Cuun bwiinn nin naa mwehsu? ¿Cuunn bwiinn nin rucha'galasaa' dxyi'dxyi xcweenta ra' cohsa xteenn guidxyiyuh rii'? Pwihsi guelnaann duxa nin nuu loh guidxyiyuh rii', la'h Dxiohs bwi'hnn biahca ra'n ziga zi cohsa naxihn ra'.
21 Ni'chin loh xquelnasiin Dxiohs, baca'bwa' Ñi'h ayi chyu bwiinn guidxyiyuh gaca dxiu'nbwa' la'h Dxiohs cun guelnasiinsi xteenn guidxyiyuh rii', ni'chin nin gudxi'hyi Dxiohs xa bata'h Ñi'h bwiinn ra' cun xchi'dxyi Ñi'h tin riachiisto' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h xcweenta Jesucristu. Ya ziga para snuhn ra' bwiinn naa xchi'dxyi Dxiohs ziga nin ayi gallu'yitii'.
22 Bwiinn Israel ra' xclaa'dzi ra' ba gwa'ha ra' ba sehn ra' xteenn nez llaa'ndxibaa', ya la'h ra' bwiinn griehgu rdxi'hyi ra' ra' ba guelnasiin,
23 per la'hnu raluu'yi nu xchi'dxyi Jesucristu nin guhchi loh cruhzi, ya para la'h ra' bwiinn Israel naa dxyi'dxyi rii' ziga tuhbi dxiah nin rga'ha ñaa' bwiinn, ya ziga la'h ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel rwa'ha ra' ba dxyi'dxyi rii' ziga dxyi'dxyi mbah,
24 per para la'h ra' bwiinn ra' nin gulii Dxiohs naa xpwiinn Ñi'h, ziga bwiinn Israel o bwiinn nin ayi naa ra' bwiinn Israel; para la'h ra' ba Crixtu naa guelrnabwa' cun guelnasiin xteenn Dxiohs.
25 Pwihsi ziga nin ruhnn ra' bwiinn guidxyiyuh lligaaba naa guelmbah xteenn Dxiohs, ni'chi naa mahzi guelnaann duxa xteenn Dxiohs loh ziga xquelnaann ra' bwiinn guidxyiyuh; ya ziga nin rluu'yi gulliaa'ha jweersi loh xteenn Dxiohs, ni'chi naa mahzi jweersi roo' loh xjweersi ra' bwiinn guidxyiyuh.
26 Bwiitsi ra'n, gulgahcabwa' Dxiohs gulii la'htu, nicala gulliaa'yi'hn tu naa bwiinn nasiin loh ra' bwiinn guidxyiyuh, nee nicala za gulliaa'yi'hn za tu nahpa guelrnabwa', nee nicala gulliaa'yi'hn za tu naa bwiinn nin gaca bwiinn lasahca.
27 Per Dxiohs gulii la'h ra' bwiinn nin ayi xi gaanntii' tin gusia'hanxtuhyi ra' ba la'h ra' bwiinn ra' nin ruhnn naanntii' ra'; la'hza Ñi'h gulii la'h ra' bwiinn ra' nin gulliaa' rnabwa' tin gusia'hanxtuhyi za Ñi'h la'h ra' bwiinn ra' nin ruhnn lligaaba rnabwa' duxa ra',
28 nee la'h Dxiohs gulii la'h ra' bwiinn ra' nin ayi guilasahca ra' cun bwiinn ra' nin nunpa'h rwa'ha ra' bwiinn guidxyiyuh loh ra' ñi'h, tin gusia'hanxtuhyi Ñi'h la'h ra' bwiinn ra' nin nahpa balaaqui'hn guelrnabwa'yi'hn ra',
29 tin zi'chi ayi chyu bwiinn guunn nayaachi cun xcweenta gahca ba nezloh Dxiohs,
30 ya la'h gahca Dxiohs bazuh la'htu loh Daada Jesucristu; baxe'hla za Ñi'h Jesucristu loh nu'h tin bazia'ñih Ñi'h la'h lasto' nu'h tin gahpa ra' nu'h guelnasiin xteenn Dxiohs, tin guibahan xnehza nu'h nezloh Dxiohs, tin gaca nayaa lasto' nu'h tin guzia'tii Ñi'h xtuhlda ra' nu'h.
31 Zi'chi bwi'hnn Dxiohs tin guzohba xchi'dxyi Ñi'h hasta rñi' squii':
Sidela chyuulla xclaa'dzi guunn nayaachi,

per gaca nayaachi ba loh dzi'n nin bwi'hnn Jesucristu pur la'hba.

2

Xchi'dxyi Crixtu nin gucah loh cruhzi

1 Ni'chin chin bie'ldagalu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs la'htu, bwiitsi ra'n, bwi'hnnañin sin
nin tuhbi dxyi'dxyi guelnaann nee ayi guhcazan dxyi'dxyi nagahn ra'.
2 Pwihsi chin guyuu'huhn loh tu, ayi guclaa'dzihn ñahcabwa' tu xilla stuhbi cohsa, sino
que sola xcweenta Jesucristu, nin gucah loh cruhzi.
3 Badzihna'hn loh tu cun gaduhbi guelnado'laadzi xte'nnahn nee guyuu' guelrzaa'
zahn nagah ayi ñuzo'badxiahga tu xchi'dxyi Crixtu,
4 per ya chin guñi'n nee balu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs la'h tu, ayi guñi'n dxyi'dxyi nasiin
xteenn guidxyiyuh rii' loh tu, mas nin guñi'n loh tu naa cun dxyi'dxyi guelnasiin xteenn
Spíritu Saantu xteenn Dxiohs nee cun ziga naa guelrnabwa' xteenn Ñi'h,
5 tin ayi gaca guelriachiisto' tu xcweenta xteenn guelnasiin xteenn loh guidxyiyuh rii',
mas gaca guelriachiisto' tu xcweenta xteenn xquelrnabwa' Dxiohs.

Riu'nbwa' bwiinn la'h Dxiohs pur xcweenta nin ruluu'yi Spíritu Saantu xteenn Dxiohs la'h ba

6 Rachiñi' za nu loh ra' lasaa' ra' nu'h nin ba zeezah xnehza loh xchi'dxyi Dxiohs
dxyi'dxyi guelnasiin xteenn Ñi'h, per guelnasiin rii' ayi naan xquelnasiin ra' bwiinn
guidxyiyuh nee nin ayiza naan guelnasiin xteenn nin rnabwa' loh guidxyiyuh rii' nin
zadzihn dxyih ñichiloh.
7 Ni'chin mahs rachiñi' nu dxyi'dxyi rala'n xteenn Dxiohs, dxyi'dxyi rala'n nin nahpa
Dxiohs desde chin nagahdxi cwiixchih guidxyiyuh, ni'chi naa para guibahan ra' nu'h
loh guelña'ñih xteenn Ñi'h.
8 Nin tuhbi ra' nin rnabwa' loh guidxyiyuh rii' ayi rahcabwa' ra' ba xcweenta ra' cohsa
ra' rii'; per sidela la'h ra' ba ñahcabwa' ra' ban, ayi ñuca'h ra' ba la'h Daada Jesucristu nin
nahpa guelña'ñih loh cruhzi.
9 Per naa'han ziga nin caa loh Xchihtsi Dxiohs hasta rñi' squii':
La'h Dxiohs bwi'hnn cha'yi para la'h ra' bwiinn ra' nin ruca'hsto' ra' ñi'h la'h Ñi'h,
ziga cohsa ra' nin nagahdxi chyu gwa'hatii',
cun cohsa za nin nagahdxi chyu dxihntii',
cun ziga nin nagahdxi chyuu guunntii' lligaaba;
cohsa ra' rii' la'h Dxiohs nugu'cha'yi para la'h ra' bwiinn nin gantsii'hi la'h Ñi'h.
10 Per la'h Dxiohs baluu'yi la'hnu'h xcweenta cohsa ra' rii' cun Spíritu Saantu xteenn
Ñi'h, laasii la'h Spíritu Saantu naa nin rahcabwa' za'ca garaatii', hasta cun nee gahca za
hasta cohsa ra' ru nin naga'tsi xteenn Dxiohs.
11 Loh ra' bwiinn guidxyiyuh, ¿chyu ni'ca rahcabwa' lligaaba nin ruhnn bwiinn?
Pwihsi la'hgahca spíritu xteenn bwiinn naa nin rahcabwa' lligaaba nin nuu ba. Zi'chi
gahca za ayi chyu rahcabwa' lligaaba xteenn Dxiohs; sola Spíritu Saantu chi'zi Ñi'h
rahcabwa' ziga naa lligaaba xteenn Ñi'h,
12 per la'h ra' nu'h ayi chyu guca'ha guelnaann xteenn guidxyiyuh, sino que
bachica'ha nu'h Spíritu Saantu Dxiohs nin nuu dxibaa', tin gacabwa' za'ca nu'h
xcweenta ra' cohsa nin bani'hi Ñi'h la'hnu'h, laasii balahsasto' Ñi'h la'hnu'h.
13 La'hnu'h rachiñi' nu'h xcweenta cohsa ra' rii' cun dxyi'dxyi nin baluu'yi Spíritu
Saantu Dxiohs la'hnu'h, per ayi cun dxyi'dxyi ra' nin naa xcweenta gahca guelnasiin
xteenn nu'h, sino que raluu'yi nu'h dxyi'dxyi ra' rii' loh ra' bwiinn nin ruhn rbweeza
Spíritu Saantu Dxiohs la'n lasto' ra' ñi'h.
14 Per bwiinn nin zeezahnee ziga naa xigaaba bwiinn guidxyiyuh, ayi rahcabwa' ra'
ba lligaaba xteenn Spíritu Saantu Dxiohs, laasii para la'h ra' ba naan dxyi'dxyi mbah;

ayi rahcabwa' ra' ban laasii Spíritu Saantu chi'zi xteenn Dxiohs ruluu'yi la'h ra' bwiinn lligaaba xteenn Ñi'h,
15 per ziga bwiinn nin ya guleeza Spíritu Saantu lasto' ñi'h rahca rwa'ha ra' ba garaatii' nin ruluu'yi Spíritu Saantu xteenn Dxiohs la'h ra' ba.
16 Pwihsi squii' rñi' loh Xchihtsi Dxiohs:
¿Chyu ni'ca la'h guhcabwa' xa naa xigaaba Dxiohs tin gaca guluu'yi ni'chi la'h Yu'bi Dxiohs?
Nicala tuhbi bwiinn, per la'hnu'h ziga nuu ra' lligaaba xteenn Jesucristu,
riagannasto' nu'h rahcabwa' nu'h xchi'dxyi Ñi'h.

3

Bwiinn lasaa' ra' nu'h nin ruhnn ra' dzi'n nezloh Dxiohs

1 Bwiitsi ra'n, ayi guhca ñiñi'n dxyi'dxyi nagahn ra' loh tu ziga rñi'n loh ra' bwiinn nin zeezahnee lligaaba xteenn Spíritu Saantu Dxiohs, sino que balu'yi'hn ganaalla dxyi'dxyi nin guñi'n loh tu xcweenta ziga zeezahnee tu lligaaba xteenn loh guidxyiyuh, laasii naa tu zigazi bweezu'ntii' nez loh xcweenta xchi'dxyi Jesucristu.
2 Bani'hihn tuhbi guelruluu'yi gusiisigah la'htu, ziga zi tuhbi bweezu'hn nin ree' lehchi xlawaa'ha bwe'hla nin rahw ra' bwiinn li'hila, laasii nagahdxi gaaldaa gacabwa' tun, nee nagahdxyiza gaaldaaguzuh gacabwa' tun,
3 laasii zeeza'bitii' tu loh lligaaba ra' xteenn bwiinn guidxyiyuh nee naa za tu bwiinn envidia, cun nuu llahn sto' tu cun lasaa' tu, ni'chin nin naa gahcaza tu ziga bwiinn guidxyiyuh ra' nin ayi nu'nbwa' xchi'dxyi Dxiohs,
4 laasii chin rñi' tuhbi ra' tu squii': "Na'h naan tuhbi xpwiinn Pahblu", ya stuhbi tu rñi': "Na'h ga'h naan tuhbi xpwiinn Apolos", pwihsi ya xcweenta bwiinn ra' nin rñi' squii' ruluu'yi naa gahca ra' ba zigazi tuhbi bwiinn guidxyiyuh.
5 Pwihsi ¿chyu naa Pahblu? nee ¿chyu naa Apolos? La'h nu naa nu sola tuhbi xmooza Dxiohs nin baluu'yi xchi'dxyi Ñi'h la'h tu tin gwachiisto' tun, per cada tuhbigah nu ridi'hnn nu dzi'n nin bani'hi Dxiohs guidi'hnn nu.
6 Mweer na'h baluu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs loh tu, chi'chi bi'ga'h Apolos para guhca-nee za bi tin guhcabwa' ru tu xchi'dxyi Dxiohs, per la'h Dxiohs naa nin nugasia'ñih la'n lasto' tu, tin para gacabwa' ru tu xchi'dxyi Ñi'h.
7 Pwihsi ni'chin nin ziga nin ruluu'yi xchi'dxyi Dxiohs o nicala za nin rahcanee rahcabwa' ru za bwiinn ra' xchi'dxyi Dxiohs ayi xi lasahcatii' ra' ba; Dxiohs chi'hzi lasahca laasii la'h Ñi'h naa nin rusia'ñih la'n lasto' ra' bwiinn.
8 Nuu ra' nu'h naa nu'h ziga zi mooza nin ruhnn dzi'n loh yuh, per tuhsi naa ra' nu'h cun nin rbahchi biñih cun nin rdxi'yi, per la'h Dxiohs naa nin chiilli la'h cada tuhbigah ra' nu'h pur xcweenta dzi'n nin guidi'hnn ra' nu'h.
9 Na'h cun Apolos naa nu moozi'hn loh xtsi'n Dxiohs, ya la'htu naa ziga loh yuh nin cayuhnn Dxiohs dzi'n, o naa za tu ziga zi tuhbi yuu' nin nugaza' Dxiohs.
10 Nee naazahn ziga zi tuhbi mwehsu albañihyi; ya bani'hi Dxiohs dzi'n na'h, ziga nahpa gu'nnahn tin bazuun dxiah loh yuh rii', ya stuhbi bwiinn gaca nin gudzii'ba basu'h yihca dxiah rii', per cada tuhbigah ra' nin guunn dzi'n loh simieentu rii' nahpa soobaaxgah ba guunn ba lligaaba xa guiteesa ba baarda rii',
11 laasii ayi nuu chyu guzuh guriinca dxiah loh nin rga'ha naa, ya nin rga'ha chi naa la'h Jesucristu.
12 Yannah sidela chyuulla bwiinn guiteesa cun ohro yihca simieentu dxiah rii', o cun plahta, o cun dxiah za'ca ra', o cun dxihlli trihgu, o cun yahga,
13 per zadzihn dxyih nin guidu'hun xa naa xtsi'n ra' cada tuhbigah ra' bwiinn; dxyih chi naa dxyih nin gaca Jwiisi, laasii la'n dxyih ra' chi gadzihnan cun dxih ya dxih chi guunn prehba la'h dzi'n nin bwi'hnn cada tuhbigah ra' bwiinn.

14 Sidela chyuulla tuhbi bwiinn baza' tuhbi yuu' za'ca nin ayi guica'dxih, zahlla za'ca
bwiinn chi pur nin bwi'hnn ba dzi'n nin riu'sto' Dxiohs,
15 per sidela chyuulla tuhbi bwiinn guunn tuhbi yuu' nin guica'dxih, zuñihchi xtsi'n
ba, nicala la'h ba ta'h ba ziga zi nin rla'h hastazi rzohba dxih.
16 ¿Tayi gaann tu la'htu naa tu xquido' Dxiohs, nee nuu nabahan Spíritu Saantu Dxiohs
la'n lasto' tu?
17 Sidela chyuulla gutsihyi xquido' Dxiohs, zuñihchiloh za Dxiohs la'h bwiinn chi, laasii
xquido' Dxiohs saantun, ya guido' chi naa tu la'htu.
18 Ayi gusaa'n nin tuhbi tu guisagui'hi; sidela chyuulla tuhbi tu rahcabwa' tu nasiin tu
cun guelnasiin xteenn loh guidxyiyuh rii', nahpa gaca bwiinn chi ziga zi tuhbi nin ayi
xi gaann tii', tin zi'chi guica'ha ba guelnasiinn xteenn Dxiohs ya guluu'yi naa ba tuhbi
bwiinn nasiin duxa.
19 Pwihsi guelnasiin xteenn guidxyiyuh rii' naa'han ziga zi tuhbi cohsa naxihn para
Dxiohs, laasii squii' rñi' loh Xchihtsi Dxiohs:
Dxiohs ruhnn riaaba ra' nin nahpa guelnasiin xteenn guidxyiyuh,
laasii la'hgahca xquelrusagui'hi ra' ba ruhnn riaaba ra' ba.
20 Ya stuhbi lahta rñi' squii':
Naann cha'yi Dxiohs xa naa lligaaba ra' nin ruhnn ra' bwiinn guidxyiyuh nin nahpa
guelnasiinn xteenn guidxyiyuh,
per guelnasiin ra' chi ayi xi lasahca ra'n par la'h Dxiohs.
21 Pwihsi ni'chin nin tuhbi bwiinn ayi guunn nayaachi ba pur xcweenta tuhbi bwiinn
guidxyiyuh, laasii loh tu la'h Dxiohs baluu'yi garaatii' ra' cohsa naa xteenn tu,
22 ziga Pahblu, o Apolos, o Pehdru, o guidxyiyuh, o guelnabahan, o guelguhchi, o cohsa
ra' nin nuu nnah, o cohsa ra' nin gue'du dxie'dxia'lda ra' gaca; garaa ra' dee' naa xteenn
tu,
23 laasii la'htu naa tu xpwiinn Jesucristu, ya Crixtu naa Llii'n Dxiohs nin nuu dxibaa'.

4

Xtsi'n ra' pooxtla

1 Ni'chin la'htu nahpa rwa'ha tu la'hnu ziga zi nin naa ra' xmooza Jesucristu,
Jesucristu nin nahpa lligaaba naga'tsi xteenn Dxiohs, tin galuu'yi nun la'htu.
2 Pwihsi, tuhbi bwiinn nin cayuhnn tuhbi dzi'n nahpa guzo'badxiahga ba guunn ba
tuhbi dzi'n za'ca.
3 Per para na'h gullia'yi'hn riuu'huhn lligaaba nicala zigachi'hzi rwa'ha tu na'h, o
nicala xachi'hziza gwa'ha ra' chyuu chi'h zi tuhbi ra' guxchiisi loh guidxyiyuh na'h; nee
nin na'h gahca ayi ru riuu'huhn lligaaba pur na'h gahca ziga gu nuu xa naan o ayi xa
naan nezloh Dxiohs.
4 Pwihsi nicala xigaaba gahcahn ayi ruhnn duhlda xcwee'ntahn, dee ra' ayi nuu
guti'dxi cweenta de que na'h ayi xtuhlda'hn; la'h Daada Jesucristu naa nin rwa'haloh
xa naa xcwee'ntahn.
5 Ni'chin la'htu, ayi guca'hchiah tu xcweenta ra' bwiinn chin nagahdxi gadzihn dxyih
nin gacan; gulcwehza dxi' Jesucristu stuhbi chi'chi la'h Ñi'h zibwe'he Ñi'hn nezloh
bia'ñih nin nuu loh nacahyi, per nee zuluu'yi za Ñi'h xi lligaaba nuu la'n lasto' cada
tuhbigah ra' bwiinn, ya chi'chi cada tuhbigah ra' nu'h zuni'hi Dxiohs nin ruhnn tucahri
cada tuhbigah ra' nu'h.
6 Bwitsi ra'n, rñi'n dxyi'dxyi ra' rii' loh tu tin gacabwa' ru tu xa guibahan xnehza tu.
Cañi'n ziga xcweenta Apolos nee cun neezaa xcwee'ntazahn, ziga tuhbi guel ruluu'yi
xa naa xcweenta nu tin zi'chi gacabwa' tu ayi tidxisuu tii' tu, mas gapa tu cwidahdu xa
chezahnee tu cun sohla nin ya caa loh Xchihtsi Dxiohs, tin zi'chi za ayi chuu nin tuhbi
nin guunn nayaachi ziga tuhbi tu loh ra' lasaa' tu ya cwe'hesto' tu stuhbi ra' bwiinn.

7 ¿Chyu ni'ca ruhnn ruze'ta naa lu'h bwiinn za'ca ru loh snuhnn ra' bwiinn? ¿Xi nahpa lu'h sidela la'h Dxiohs ayi ñuni'hi Ñi'hn yi'h? Ya sidela la'h Ñi'h bani'hi Ñi'hn yi'h, pwihsi ¿xixnaa chi'h ruhnn nayaachi lu'h ruhnn lu'h zigazi gudxi'yi lu'hn pur xcweenta gahca lu'h?
8 Ruhnn tu lligaaba nahpa tu ziahan roo' ra' cohsa, rñi' tu rricu tu, ruhnn tu ziga zi tuhbi rrehyi, ya la'hnu cagasia'han tu tuhbi lahdu. ¡Malaayique ñahca tu tuhbi rrehyi nin guchii pa'h naa rrehyi, tin zi'chi la'hnu ñachidxiaapa nu parte loh guelrnabwa' xteenn tu!
9 Ru'nnahn lligaaba gulii Dxiohs la'h ra' pooxtla ziga zi tuhbi bwiinn nin ayi xi lasahca; naa nu ziga bwiinn ra' nin bañihchi gachi, pwihsi zi'chi badzihn naa nu ziga zi tuhbi cohsa ra' nin radxyigaa' loh ra' bwiinn guidxyiyuh, cun neezaa aanjla ra'.
10 La'hnu rwa'ha tu loh nu ziga tuhbi bwiinn mbah pur xcweenta Jesucristu, loh nin gaduhbi la'htu ruhnn tu lligaaba nasiin duxa tu loh xcweenta xchi'dxyi Jesucristu; la'hnu naa nu ziga zi bwiinn nin ayi jweersi, ya la'htu ruhnn tu nada'n tu; ya bwiinn ra' rdxyi'chinee ra' ba la'hnu, ya la'htu ruhnn lasahca ra' ba la'htu.
11 Ya hasta la'n dxyih ra' rii' dxyugati'dxiloh nu guelrchia'hn, nee cun guelrdxahga ñihsa, nee cun ziga ria'dxi xahba nu, nee rni'higolpiza ra' ba la'hnu cun ayi za chyu nahpa ca chuu nu;
12 nee la'hnu cagadxahga nu dxyudi'hnn nu dzi'n cun naa nu, ya bwiinn ra' chin rgu'dii ra' ba la'hnu mas rachina'ba nu loh Dxiohs para guntaa'yi Ñi'h yihca ra' ba, ya chin rusahcazii ra' ba la'hnu, rachidi'hnn nu waanta.
13 Chin rñi'yah ra' ba la'h nu, mas rachiñi' nu loh ra' ba cun dxyi'do', dxi'za'ca, nicala ruhnn ra' ba la'hnu ziga zi dxihlli loh guidxyiyuh nin riuu'bwih tii', zi'chi zeezah ruhnn ra' ba hasta la'n dxyih ra' rii'.
14 Ayi cagaca'hn dxyi'dxyi ra' rii' para gusia'han xtuhyi'hn la'htu, sino que cañi'neen la'htu ziga zi llii'n ra'n laasii nadzii'hihn la'htu.
15 Pwihsi nicala la'htu nahpa tu ziga tsi'h mihyi ra' mwehsu ra' nin ruluu'yi xcweenta Jesucristu, pwihsi nin tuhbi ra' ni'chi ayi naa xtaada tu; laasii pur xcweenta dxyi'dxyi za'ca nin balu'yi'hn la'htu sola na'h dxi'h. Naan xtaada tu laasii mweer na'h balu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs la'htu.
16 Ni'chin rñi'n loh tu; gulchezahnee ziga rwa'ha tu ru'nnahn.
17 Pwihsi ni'chin guixe'hla'hn Timoteu loh tu, laasii la'hbi naa bi ziga zi tuhbi llii'nahn, nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi Jesucristu. La'hbi zusannah bi lasto' tu ziga forma nin nabahanahn loh guelnabahan xteenn Crixtu, tal ziga balu'yi'hn nezloh garaa ra' bwiinn guido' ra' ziahan lahta.
18 Nuu tu dxyihgah cayuhnn nayaachi tu; cayuhnn tu lligaaba pweda ayi dxie'ldaguia'han xa nuu tu,
19 per nuu'huhn lligaaba dxie'ldaguia'hahn xa nuu tu, sidela Dxiohs nnaa Ñi'h, ya chi'chi gwa'hahn cuun nin naa xtsi'n ra' bwiinn nayaachi ra' chi, nee ayi tan sola dxi'h nin rñi' ra' ba,
20 laasii loh xquelrnabwa' Dxiohs ayi naan ganaalla xcwenta dxyi'dxyi ra'si, sino que neezaa dzi'n nin ruhnn ra' ba nin ruluu'yiloh xquelrnabwa' Spíritu Saantu xteenn Dxiohs nin nahpa ra' ba.
21 ¿Xa xclaa'dzi tu gadzihna'hn loh tu? ¿Ta gadzihna'hn ziga tuhbi daada nin nu'a tuhbi bahra tin guca'hyaagahn la'htu, o gadzihna'hn loh tu cun tuhbi dxyi'dxyi nagu'dzi'hn?

5

Xcweenta ziga nahpa gunnee tu tuhbi bwiinn nin rahpa duhlda duxa

1 Pwihsi za'bi dxyi'dxyi xcweenta tuhbi tu, bwiinn chi nahpa ba ziga che'hla ba tuhbi gunna'h nin guhca che'hla xtaada ba. Dee naa tuhbi duhlda duxa, pwehda nin bwiinn ra' nin ayi nu'nbwa' la'h Dxiohs ayi dxiaalla ra' ba guunn ra' ban,

2 ¡nee zi'chi todavia ruhnn bwiinn nayaachi tu, xlawaa'ha ñu'n tu, nee ñibwe'hecaa tu
bwiinn chi loh tu pur duhlda nin gulu'tii ba!
3 Nicala na'h ayi zu'hn nez loh tu ri'ca, per la'n guhcabwa' la, nee la'n bwi'hnnla
lligaaba xa gaca xcweenta bwiinn nin gulu'tii duhlda ca.
4 Pur lah Daada Jesucristu, gulgadxa'ga lasaa', ya na'h la'n zu'nee gahca la'htu pur
xcweenta Spíritu Saantu cun xquelrnabwa' Daada Jesucristu.
5 Pwihsi la'n bwi'hnn lligaaba gati'dxi nu'h bwiinn ca la'n naa bwiinndxaaba tin
guti'dxiloh tihxi ba guelrza'cazii, ya spíritu xteenn ba ta'h la'n dxyih nin gabia'garii
Daada Jesucristu stuhbi.
6 La'htu ayi guunn nayaachi tu cun xcweenta dzi'n nin ruhnn tu. ¿Tayi gaann tu tuhbi
duhlda naa ziga tuhbi bi'tu'hn levaduhra nin rusadxih la'h garaa cohba nin rahca pahn?
7 Pwihsi gulcwe'he cohba yu'xa ca, tin guibahan tu loh tuhbi guelnabahan nayaa
nacuubi ziga tuhbi cohba nayaa lasaa' nin rahca cha'yi pahn nin ayi xi levaduhra riah
loh ñi'h par lañih xteenn paascu. La'htu nabahan loh tuhbi guelnabahan nayaa laasii
guhchi Jesucristu xcweenta nu'h ziga tuhbi lli'hyi loh lañih paascu ra' bwiinn Israel tin
gudxihlli Ñi'h xcweenta xtuhlda ra' nu'h.
8 Pwihsi nnah, guidi'hnn nu'h lañih paascu cun pahn nin ayi rahca cha'yi cun
levaduhra, nin ayi naa cohsa dxaaba, cohsa yu'xa, sino que pahn nin naa ganaalla nee
nin naa guchiipa'hcaa.
9 Loh stuhbi dxihtsi nin baca'hn loh tu squii': “Ayi gucha'ga tu bwiinn ra' nin ruhnn
ra' cohsa gubwihlli”,
10 ayi cañi' dxi'hn gulguiria'caatii' loh ra' bwiinn guidxyiyuh nin ruhnn ra' cohsa
gubwihlli, o nin rza'bi sto' ra' ñi'h mweeyi, o nin ruhnn ra' guba'n, o bwiinn ra' nin
raann ra' garaaloh ra' rretrahtu ra' xteenn dxaan; pwihsi para ayi xi gapa tu cun la'h
ra' ba, nahpa guiria'h tu loh guidxyiyuh.
11 Nin baca'hn loh dxihtsi chi naa squii': “Ayi gucha'ga tu la'h ra' bwiinn ra' nin rñi'
naa ra' lasaa' ra' nu'h loh Jesucristu, nee naa ra' ba tuhbi bwiinn nin nabahan gubwihlli
o rza'bi sto' ba mweeyi, o raann ba dxaan, o naa ba tuhbi bwiinn nin ruu'yi dxixi'hw, o
naa ba tuhbi bwiinn gwaa', o naa za ba tuhbi bwiinn guba'n.” Ni'chin nin ayi gahwnee
tu bwiinn ra' nin naa ra' squii',
12-13 laasii na'h ayi nuu gu'nnahn guelguxchisi xcweenta bwiinn ra' nin ayi naa ra'
xpwiinn Dxiohs; Dxiohs naa nin guunn guelguxchisi xcweenta ra' ba, per ya ziga la'htu,
la'htu naa tu nin guunn guelguxchisi xcweenta bwiinn ra' nin gwachii sto' ra' ñi'h
xchi'dxyi Dxiohs. Pwihsi ni'chin gulcwe'hecaa bwiinn duhlda nin naa zi'chi nez loh tu.

6

Ayi xchi'hn chee tu loh ra' bwiinn duhlda tin guunn ba guelguxchisi xcweenta tu

1 Chin la'htu nahpa tuhbi dxixi'hw cun stuhbi lasaa' tu ziga naa tu xpwiinn Jesucristu,
¿xixnaa chi'h cheganaaba guxchisi tu lasaa' tu loh tuhbi bwiinn nin ayi naa xpwiinn
Dxiohs?
2 ¿Tayi gaann tu la'h ra' xpwiinn Dxiohs baguzuh para guunn ra' ba guelguxchisi
xcweenta ra' bwiinn guidxyiyuh? Ya sidela la'htu zuhnn tu guelguxchisi xcweenta ra'
bwiinn guidxyiyuh, ¿tayi gaca guunn chi'h tu guelguxchisi loh lasaa' tu xcweenta tuhbi
cohsa bi'tu'hn?
3 ¿Ta nagahdxi gacabwa' tu zidi'hnn za nu'h guelguxchisi hasta xcweenta ra' xaanjla
Dxiohs? ¡Llia'lla chi'h xcweenta tuhbi cohsa bi'tu'hn ayi nuu guidi'hnn ra' nu'h guelgux-
chiisi ziga xcweenta xteenn ra' lasaa' ra' nu'h loh guelnabahan rii'!
4 Pwihsi sidela la'htu cadxihndxinee lasaa' tu pur xcweenta ra' cohsa xteenn loh
guidxyiyuh rii', ¿xa chesuu chi'h tu loh ra' bwiinn duhlda nin ayi chyu naa loh bwiinn
xquido' Dxiohs?

5 Dee ra' sihn rñi'n yihca tu tin gatuhyi loh tu. ¿Tayi guidxeela nin tuhbi lasaa' tu nin
nuu lligaaba nasiin yihca ñi'h tin guunn ba guelguxchisi xcweenta lasaa' tu?
6 ¿Xixnaa rianee tuhbi bwiinn nin ba gwachiisto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs xquelchiah
bwihtsi ba nin ba gwachii za sto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs, loh tuhbi guxchisi nin ayi naa
xpwiinn Dxiohs?
7 Yannah la'htu, guchii pa'h bañihchi tu, laasii bagaza'loh xchixi'hw tu hasta ayi nahpa
ñahnee lasaa' tu lasaa' tu; ¿xixnaa ayi ñuchihpa sto' tu xcweenta ra' bwiinn ra' nin rgu'tii
duhlda cun la'h tu? ¿Xixnaa ayi gusaa'n tu zuu guica'ha ra' ba xixteenn tu?
8 Per dela nnah, la'h gahca tu ruñihchi tu loh gahca ra' lasaa' tu ziga naa tu xpwiinn
Jesucristu, nee rca'ha za tu xixteenn ra' lasaa' tu.
9 ¿Tayi gaann tu bwiinn ra' nin ayi nabahan xnehza ayi chu'tii ra' ba loh xquelrnabwa'
Dxiohs? Ayi gusaa'n tu gusagui'hi ra' ba la'htu tin laasii ziga tuhbi lasaa' ra' dee' ayi gaca
chu'tii loh xquelrnabwa' Dxiohs: ziga nin ruhnn guel gubwihlli, garaa ra' ziga nin raann
ra' dxaan ra'; garaa ra' ziga nin ruyihdxinee che'hla stuhbi bwiinn, garaa ra' ndxi'hw ra'
nin ruhnn gunna'h, cun nin naa ra' biraalli;
10 garaa ra' nin naa ra' guba'n, garaa ra' nin rza'bi sto' ra' ñi'h xixteenn bwiinn, garaa
ra' nin naa ra' bwiinn gwaa', garaa ra' nin rñi'yah ra', garaa ra' nin rusagui'hi la'h
ra' bwiinn tin rca'ha ra' ba xmweeyi ra' ba; pwihsi nin tuhbi ra' bwiinn ra' squii' ayi
gadzihn nez loh xquelrnabwa' Dxiohs nin nuu dxibaa'.
11 Ziga lasaa' ra' bwiinn ra' rii' guhca ra' paaldaa tu, per nnah la'h Dxiohs bazuhnayaa
lasto' tu, nnah la'htu banaa tu bwiinn nayaa nezloh Ñi'h laasii basia'pitii Ñi'h xtuhlda
tu pur xcweenta Jesucristu nee pur xcweenta za Spíritu Saantu Dxiohs. Ni'chin nnah ya
naa tu xpwiinn Ñi'h.

Tihxi nu'h naa xquido' Dxiohs

12 Za'bi dxyi'dxyi squii': "Na'h zahca gu'nnahn cuun chi'h zi nin xclaa'dzihn
gu'nnahn", per ayi garaa ra' dxi'hn naa bwen para na'h. Na'h zahca gu'nnahn cuun
chi'h zi ra' nin xclaa'dzihn, per ayi gusa'na'hn guinabwa' tuhbi ra' cohsa ra' rii' na'h.
13 Neezaa nuu dxyi'dxyi nin naa squii': "Guelwahw naa para la'n buuxa sto' bwiinn,
ya buuxa sto' bwiinn naa para guelwahw", per zadzihn dxyih nin guñihchiloh Dxiohs
garoopa ra'n. Per ayi guchii dxi'h tihxi nu'h naa para guidi'hnn nu'h cohsa gubwihlli;
tihxi nu'h naa para la'h Dxiohs, ya Dxiohs naa para tihxi nu'h.
14 Pwihsi ziga bata'h Dxiohs la'h Jesucristu loh ra' bwiinn guuchi, gucwa'hn za Ñi'h
la'h ra' nu'h loh bwiinn guuchi.
15 Ya ziga la'htu, ¿tayi gaann tu tihxi tu naa xteenn tihxi Jesucristu pur nin gwachii
sto' tu xchi'dxyi Ñi'h? Sidela tihxi nu'h naa tihxi xteenn Jesucristu, ¿ta zahca chi'h chyu
gudi'hi tihxi ba loh tuhbi gunna'h dxaaba? Pwihsi ¡ayi nuu chyu guunn zi'chi!
16 ¿Tayi gaann tu chin rdxa'ga tuhbi ndxi'hw la'h tuhbi gunna'h dxaaba, naa garoopa
ra' ba tuhsi cwerpu?, nee squii' caa loh Xchihtsi Dxiohs: "Garoopa ra' ba naa ziga tuhsi
bwiinn."
17 Per bwiinn nin rudi'hi lasto' ñi'h nezloh Dxiohs naa za tuhsi cun la'h Ñi'h laasii
rbweeza Spíritu Saantu xteenn Dxiohs nez la'n lasto' ba.
18 Ni'chin ¡gulguiria'caa loh duhlda xteenn cohsa gubwihlli! Xichi' zi stuhbi duhlda
nin ruhnn bwiinn, naan zahca dxiaa tihxi ba, per ziga bwiinn nin ruhnn ziga cohsa
gubwihlli rusiaaba duhldan tihxi ba la'h ba.
19 ¿Tayi gaann tu tihxi tu naa xquido' Spíritu Saantu Dxiohs nin nuu dxibaa, ya nuu
Spíritu Saantu la'n lasto' tu? Ni'chin la'htu ayi nuu guinabwa' tu la'h gahca tu,
20 laasii la'h Jesucristu gudxihllila xcweenta xtuhlda nu'h loh cruhzi cun llarihn Ñi'h,
ni'chin nnah nahpa guidi'hnn nu'h dzi'n za'ca nin guunn lasahca la'h Dxiohs cun tihxi
nu'h cun neezaa spíritu nu'h.

7

Guelrñi'nee xteenn ziga ruchinaa bwiinn

1 Yannah guiñi'n loh tu xcweenta dxyi'dxyi nin gunaabadxyi'dxyi tu loon chin baca'h
tu tuhbi dxihtsi loon gu guchii pa'h naa ziga la'h tuhbi ndxi'hw naa bwen ayi chuu ba
lligaaba guica'ha ba gunna'h;
2 laasii nuu ra' ziahantii' ra' bi'nxtuhbi nin ca'nzaa loh guelgubwihlli, ni'chin mas
cha'yi nahpa gapaa ra' ndxi'hw nin gaca che'hla ba rwaa' yihdzi ba, zi'chiza la'h ra'
gunna'h ra' nahpa gapaa ra' ba ndxi'hw nin gaca xpwiinn ndxi'hw ra' ba.
3 Pwihsi ziga ndxi'hw nahpa guza'loh ba gudi'hi ba guxta la'h che'hla ba ziga nanchii
guchii pa'h ba naa ba che'hla xcunna'h ba; zi'chi za gunna'h nahpa guunn za ba gudi'hi
ba guxta la'h xpwiinn ndxi'hw ba,
4 laasii gunna'h ayi rnabwa' ba la'h gahca tihxi ba laasii che'hla ba rnabwa' tihxi ba.
5 Ni'chin ayi nuu guzia'tii tu tihxi tu loh che'hla tu ziga tuhbi tu ziga stuhbi tu. Mas
cha'yi guldxi'han dxyi'dxyi ayi guyihdxi lasaa' tu loh tuhbi chieempa nin cwiidxyi-
guinaaba tu loh Dxiohs, ya chin cha'loh chieempa chi nahpa guyihdxi lasaa' tu stuhbi,
tin ayi guchi'hyi bwiinndxaaba la'htu dxiaaba tu loh duhlda.
6 Rñi'n dxyi'dxyi ra' rii' loh tu mas zahca guchinaa nin guiclaa'dzi guchinaa, per ayi
cañi'n nahpa pa'caa guchinaa tu.
7 Na'h xclaa'dzihn malahyique garaa tu ñahca xigaaba tu ziga naa xigaa'bahn; per
nnah Dxiohs bani'hi la'h cada tuhbigah tu guriin-guriin lligaaba.
8 Pwihsi naa xigaa'bahn para la'h ra' bi'nxtuhbi cun ndxi'hw ra' nin ba guhchi che'hla
ñi'h, naa bwen dxia'han ra' ba ayi guica'ha ra' ba gunna'h, gaca ra' ba ziga na'h,
9 per sidela ayi nuu gusacwahchidxyii xigaaba ra' ba, nicala guica'ha ra' ba nin gaca
che'hla ra' ba, laasii naa bwen guchinaa ra' ba xlawaa'ha chuudxih lasaa'zi ra' ba.
10 Per ziga la'h ra' bwiinn ra' nin ba bachinaa ra' la rna'ba'hn loh ra' ba ziga gunna'h
ra' ayi taa'ha ra' ba la'h xpwiinn ndxi'hw ra' ba, laasii guelrnabwa' rii' guchii'hin; ayi
naan pur xigaa'bahn sino que naan pur xquelrnabwa' Daada Jesucristu.
11 Per sidela la'h tuhbi gunna'h rabii ba yihdzi che'hla ba pur xilla llahn, gunna'h
chi ayi guchinaa ba cun stuhbi ndxi'hw mas bwen guunn ba gusia'lda ba dxyi'dxyi cun
che'hla ba. Zi'chi za la'h tuhbi ndxi'hw ayi taa'ha ba la'h xcunna'h ba.
12 Dxyi'dxyi ra' rii' naa xigaa'bahn, ayi naan dxyi'dxyi ra' nin basia'han Daada
Jesucristu. Squii' rñi'n loh tu. Sidela la'h xcunna'h tuhbi ndxi'hw nin gwachii sto' ñi'h
xchi'dxyi Dxiohs ayi riachii sto' ba xchi'dxyi Dxiohs, per naa xigaaba ba guibahannee
ba la'h ndxi'hw nin riachii sto' ñi'h chi xchi'dxyi Dxiohs, pwihsi ndxi'hw chi ayi taa'ha
ba la'h gunna'h chi.
13 Zi'chigahcaza la'h tuhbi gunna'h nin riachii sto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs nee naa xp-
wiinn ndxi'hw ba nin ayi riachii sto' xchi'dxyi Dxiohs per naa xigaaba ba guibahannee
ba gunna'h chi, ayi za taa'ha gunna'h chi la'h ba.
14 Pwihsi la'h ndxi'hw nin ayi riachii sto' ñi'h chi guhca taa'yi ba pur nin bachi'dxiu-
bacha'ga Dxiohs la'h ba cun tuhbi gunna'h nin riachii sto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs; ya zi'chi
za la'h gunna'h nin ayi riachii sto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs, pwihsi guhca ntaa'yi za ba laasi
Dxiohs za bachi'dxiu-bacha'ga la'h ba cun tuhbi ndxi'hw nin naa xpwiinn Dxiohs. Per
ya ziga stuhbi forma ziga llii'n tu naa ra' bi ziga zi llii'n ra' bwiinn ra' nin ayi riachii sto'
ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs, per nnah la'h Dxiohs bwi'hnntaa'yi la'h ra' bi.
15 Per sidela la'h ndxi'hw o gunna'h nin ayi naa tuhbi ra' ñi'h xpwiinn Dxiohs chuu ra'
ba lligaaba taa'ha ra' ba che'hla ra' ba nin naa xpwiinn Dxiohs zuu guunn ra' ba zi'chi,
nee zi'chiza ndxi'hw o gunna'h nin naa xpwiinn Dxiohs zahcaza gusaa'n ra' ba bwiinn
ra' chi laasii Dxiohs gudihdxyi Ñi'h la'hnu'h tin guibahan nasaa nu'h.

16 Ya ¿xa naann lu'h yi'h gunna'h, zuta'h Dxiohs la'h che'hla lu'h loh duhlda xweenta lu'h?; o ¿xa naann lu'h yi'h ndxi'hw, zulda'h Dxiohs la'h che'hla lu'h loh duhlda xcwenta lu'h?
17 Sola naa'han nin bani'hi Jesucristu la'h tuhbigah ra' nu'h, neezaa ziga chi'h zi nin gulii Dxiohs cada tuhbigah ra' nu'h, zi'chi za rñi'n loh tu guunn tu garaa tu nin naa ra' xpwiinn guido' Dxiohs nin nuu dxibaa'.
18 Sidela la'h Dxiohs rbwihdxyi Ñi'h la'h tuhbi ndxi'hw nin nuu tuhbi bwa' nin laa circuncisión pwihsi ba nuu ba bwa' chi; ya sidela la'h Ñi'h rbwihdxyi Ñi'h tuhbi bwiinn nin ayi nuu bwa' nin laa circunsición chi, nicala ayi guunn ba pur chuu ba bwa' chi.
19 Ayi xi ruhn nicala nuu ba bwa' chi o nicala ayi nuu ban; nin xchi'hn sihn naa chuu ba guzo'badxiahga ba dxyi'dxyi nin gunabwa' Dxiohs.
20 Pwihsi cada tuhbigah ra' bwiinn cun dxia'han ra' ba ziga naa ra' ba chin gudihdxyi Dxiohs la'h ra' ba.
21 Sidela yi'h naa lu'h tuhbi mooza nin gudoo' tii' chin gudihdxyi Dxiohs yi'h, ayi xi lligaaba guunn lu'h pur ni'chi; per sidela zahca gutsiiga lu'h mweeyi loh xlahma lu'h, nicala bwi'hnnan tin guta'h ba yi'h tin gaca lu'h tuhbi bwiinn nin ayi chyu guinabwa' ru.
22 Pwihsi bwiinn nin gudoo' chin gwachii sto' ba xchi'dxyi Dxiohs, nnah naa ba naa ziga tuhbi bwiinn nin ayi gudoo' tin guunn ba xtsi'n Dxiohs; ya zi'chi za la'h bwiinn nin ayi gudoo' chin gudihdxyi Dxiohs la'h ba, nnah la'hza ba naa ziga tuhbi bwiinn nin gudoo' loh Jesucristu laasii guzi' Dxiohs la'h ba.
23 Jesucristu naa nin guzi' la'htu cun llarihn Ñi'h ni'chin ayi gusaa'n tu guinabwa' ra' bwiinn la'htu tin zi'chi gaca guunn tu xtsi'n Dxiohs.
24 Pwihsi zi'chi, bwitsi lasaa' ra'n; gulchezah cun ziga naa tu chin gudihdxyi Dxiohs la'htu.
25 Ya ziga xcweenta ra' bwiinn ra' nin nagahdxi guchinaa, ayi xi guelrnabwa' bani'hi Jesucristu na'h para la'h ra' ba; sola gulii Dxiohs na'h tin gulu'yi'hn xchi'dxyi Ñi'h. Na'h rñi'n loh ra' ba laasii pur nin na'nnahn xchi'dxyi Dxiohs, per rahcanee za Ñi'h na'h.
26 Ru'nnahn lligaaba bwen gahca nabahan ra' ndxi'hw ziga ayi guchinaa ra' ba, laasii pur xcweenta ra' chieempa ra' nagahn duxa nin zeezah cayuu' loh guidxyiyuh rii'.
27 Sidela yi'h bachinaa lu'h ayi taa'ha lu'h che'hla lu'h, per sidela nagahdxi guchinaa lu'h ayi guunn lu'h pur chi'hyi lu'h xa guchinaa lu'h,
28 per sidela yi'h za guchinaa lu'h ayi xi duhlda rgu'tii lu'h; ya sidela la'h tuhbi dxa'pa ruchinaa za bi ayi za xi duhlda rgu'tii bi, per ya ziga bwiinn ra' nin ruchinaa nee gahpa ra' ba dxixi'hw loh guelnabahan rii', ni'chin na'h rñi'n loh tu ayi guchinaa tu tin ayi xclaa'dzihn tiidxi tu trabahjw.
29 Bwiitsi lasaa' ra'n, nin xclaa'dzihn guiñi'n loh tu naa dee' ra'. Zallia'yi'hn nin guibahan nu'h loh guidxyiyuh rii', ni'chi ziga nin bachinaa ra' ayi guunn ra' ba lligaaba xteenn si guelruchinaa, tin gaca guunn ra' ba xtsi'n Dxiohs.
30 Nin cayu'n ra', gulgui'hnn ziga zi nin ayi cayu'n; nin nuu lehgra ra' guunn ra' ba ziga zi nin ayi nuu lehgra; ya nin rzi' ra' guunn ra' ba ziga zi ayi naa xteenn ra' ba nin riizi' ra' ba.
31 Ziga nin rahpa ra' xica cohsa ra' loh guidxyiyuh rii', guunn ra' ba ziga zi nin ayi xi nahpa tii', laasii guidxyiyuh rii' ziñihchilohon.
32 Na'h xclaa'dzihn ayi xi guelrzaa' chuu tu. Ziga tuhbi bwiinn nin nagahdxi guchinaa, mahzi riuu' ra' ba lligaaba xcweenta xtsi'n Dxiohs, nee raguu' nasaa ra' za ba sto' Dxiohs,
33 per chin ya bachinaa ra' ba, mahzi riuu' ra' ba lligaaba xcweenta ra' cohsa guidxyiyuh tin zi'chi raguu' nasaa ra' ga'h ba sto' xcunna'h ra' ba.
34 Zi'chi za la'h gunna'h nin nagahdxi guchinaa riuu' za ba lligaaba xcweenta si Dxiohs tin gaca ba tuhbi gunna'h nin guunsi xtsi'n Dxiohs gaduhbi sto' ba; per ya ziga gunna'h

nin ba bachinaa riuu' za ba xcweenta cohsa guidxyiyuh nee tin rusiahxi za ba la'h che'hla ba.
35 Rñi'n dxyi'dxyi ra' rii' loh tu per ayi naan para gaca ziahan nin guunn tu; sola naan guelnaza'ca para la'htu nee tin guibahan nayaa tu nez loh Dxiohs tin loh si Ñi'h chuu tu guunn tu dzi'n.
36 Per sidela chyulla tuhbi daada ruhnn ba lligaaba ayi rga'ha ziga nin ayi rzi'guehlda ba guchinaa llii'n dxa'pa ba laasii zeeyu'xa bi, nicala guza'loh xigaaba ba guunn ban, nee ayi naan duhlda para la'h ba,
37 per ya sidela chyulla stuhbi daada guiñi' sto' ba ayi nahpa guunn ba zi'chi, zuu guza'loh xigaaba ba bwen gahca ni'chi naa xigaaba ba.
38 Per ziga daada ra'za nin rudi'hi llii'ndxa'pa ñi'h tin ruchinaa bi, bwengahcaza cayuhnn ba; per bwiinn nin ayi za rudi'hi llii'ndxa'pa ñi'h para guchinaa bi bwiinn chi cayuhnn ba mahzi ru bwen.
39 Tuhbi gunna'h nin bachinaa nahpa guibahannee ba che'hla ba gaduhbi nin nabahan che'hla ba, per sidela la'h che'hla ba rahchi ya dxia'han ba viuhda, chi'chi zahca guchinaa ba cun cuun chi'h zi ndxi'hw nin xclaa'dzi ba, todesque naa ndxi'hw chi tuhbi bwiinn nin riachii za sto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs.
40 Per mahzi za bwen sidela la'h ba ayi guchinaa ba, pwihsi squii' naa xigaa'bahn na'h, nee na'h rahcabwa'n nuu Spíritu Saantu Dxiohs sto'n.

8

Guelwahw nin rdii'dxi guhn loh ra' figuhra ra'

1 Rñi'n loh tu xcweenta guelwahw nin rudi'hi guhn ra' bwiinn loh dxaan ra'. Gulii Dxiohs garaa ra' nu'h tin nahpa nu'h guelnaann xcweenta ra' cohsa ra' ca, per guelnaann ruhnn ruchioo' la'hnu'h loh ra' cohsa nin naa lliaa' zi ra' gaduhbi nin la'h guelnadzii'hi lasaa' ruchioo' la'hnu'h loh nin rahcanee lasaa' ru ra' nu'h.
2 Sidela chyuulla ruhnn lligaaba naann ba xiilla, rusagui'hi si ba lasto' gahca ba laasii caya'dxi ru gacabwa' ba ziga nin nahpa gacabwa'tii' ba.
3 Per sidela chyuulla tuhbi bwiinn ruca'h sto' ba la'h Dxiohs, Dxiohs ya nu'nbwa' Ñi'h la'h bwiinn chi.
4 Ni'chin ziga guelwahw nin ruti'dxi guhn ra' bwiinn loh ra' figuhra xteenn dxaan yuh ra', pwihsi naannloh nu'h ziga dxaan ra' ayi xi guilasahca ra'n loh guidxyiyuh, laasii ayi ziahan Dxiohs sino que tuhbi dxi'h Dxiohs nin nuu nez dxibaa' naa Daada.
5 Pwihsi nicala nuu nin rñi' ra' bwiinn naa ra' dxiohsa nez llaa'ndxibaa' o loh guidxyiyuh ya zi'chi gahca za pur lligaaba chi rñi' bwiinn nuu ra' ziahan ra' dxiohsa cun ziahan ra' za lahma ra' nin rnabwa' ra',
6 per la'h ra' nu'h naann nu'h nuu tuhbi dxi'h Dxiohs nin naa Daada; la'h Daada Dxiohs nin bwi'hnn cha'yi garaa tii' ra' cohsa, ya la'hnu'h nabahan nu'h pur la'h Ñi'h. Nuu za tuhbi dxi'h Daada nin rnabwa' loh ra' nu'h nin laa Jesucristu. Pwihsi pur xquelrnabwa' Ñi'h guhca cha'yi garaa ra' cohsa ra', nee pur la'h za Ñi'h nabahan ra' nu'h.
7 Per ayi garaa ra' dxi'h bwiinn naann ra' ba cweenta ra' rii'. Nuu ra' ba ya bia'h ra' ba ayi raann ra' ba dxaan, rahw gahca ra' ba cohsa ra' nin rbwih ra' loh dxaan ra' laasii nacahyi ru naa loh xigaaba ra' ba, ya ruxi'n guelnacahyi chi loh xigaaba ra' ba ni'chin raann ra' ba dxaan ra'.
8 Pwihsi ayi xcweenta dxi'h nin rida'w nu'h guunn Dxiohs guibahan za'ca ru nu'h nez loh Ñi'h; ayi nasto' dxi'h tu mahzi ru bwen gaca nu'h pur nin guida'w nu'h, o pur ayi guida'w ra' nu'h.
9 Per nin guunn tu gulguia'ha xcweenta guelnasaa nin nahpa tu tin ayi gacan nin gusiaaba loh duhlda la'h ra' bwiinn ra' nin gullia'yi'hn nuu guelriachii sto' xteenn Dxiohs la'n lasto' ñi'h.

10 Pwihsi sidela la'h tuhbi bwiinn nin nagahdxi chechii za'ca sto' ba xchi'dxyi Dxiohs,
nee gwa'ha cayahw lu'h guelwahw nin guzuu loh ra' dxaan ra', nee naa lu'h tuhbi
bwiinn nin riachii sto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs pwihsi bwiinn nin gue'du guzo'baloh
ruca'dxiahga xchi'dxyi Dxiohs ayi guchiipasto' ba zahw za ba cohsa ra' nin gudii'dxi
guhn loh ra' dxaan ra', ya zi'chi zuhnn lu'h ziaaba ba loh duhlda.
11 Ya zi'chi yi'h, pur nin nahpa lu'h guelnaann cayuhnn lu'h para zeena'zu bwihtsi lu'h
nin gulliaa' nuu guelriachii sto' xteenn Dxiohs sto' ñi'h loh nacahyi, nee neezaa para la'h
ba guhchi Jesucristu loh cruhzi.
12 Pwihsi ziga ruhnn lu'h riaaba bwihtsi lu'h loh duhlda ziga ruhnn chiohpa lu'h loh
xigaaba ba ziga nagahdxi chechii za'ca sto' ba xchi'dxyi Dxiohs, pwihsi la'htu cayahpa
tu duhlda nez loh Jesucristu.
13 Pwihsi ni'chin, sidela na'h gu'nnahn dxiaaba bwi'tsihn loh duhlda pur xcweenta
nin raawuhn, mahzi bwen ru na'h ayi gaawuhn stuhbi guelwahw nin guunn dxiaaba
bwi'tsihn loh duhlda.

9

Ziga naa xcweenta tuhbi pooxtla

1 Pwihsi ziga na'h na'pahn derehchu xteenn tuhbi pooxtla, pwihsi bwa'haloon la'h
Jesuhs nin naa Daada loh nu'h, ya la'h za tu naa tu ziga tuhbi cweenta nin ruluu'yi xa
naa xtsi'na'hn loh dzi'n xteenn Dxiohs,
2 per pweda nuu ra' za nin ayi nu'nbwa' na'h naan ziga tuhbi pooxtla; per la'htu ba
biu'nbwa' za'ca tu na'h naan tuhbi pooxtla laasii naa tu tuhbi bwiinn ra' nin gwachii sto'
ra' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu nin balu'yi'hn la'htu, ya ni'chin guchii naan tuhbi pooxtla.
3 Dee' ra' naa xchi'dxyi'hn para la'h ra' bwiinn ra' nin ruluu'yi xcwihin na'h. Na'pahn
derehchu; ayi nnesto'dxi'h tu ayi na'pañin.
4 Ni'chin, sidela guiclaa'dzihn, na'pahn derehchu guica'hahn garaa nin guni'hi tu
gaawuhn cun gueezahn nin chi'h zi nin guni'hi tu na'h para guee'hehn,
5 nee zahca za ga'pahn tuhbi che'hla'hn nin gwachii sto' za ñi'h xchi'dxyi Dxiohs tin
sa'neezahn ba la'h gahca ziga ruhn ra' garaa snuhn ra' pooxtla, cun neezaa ra' nin naa
ra' bwihtsi Daada Jesucristu nee cun neezaa Pehdru.
6 O ¿ta ruhnn chi'h tu lligaaba na'h dxi'h cun Bernabeh ayi nuu cweeza guidi'hnn nu
dzi'n tin galuu'yi nu xchi'dxyi Dxiohs si?
7 ¿Chyu ni'ca gazo'ba nu'h gaca tuhbi suldahdu nee chiilli ba la'h gahca ba nin gahw
ba?, o ¿chyu ni'ca guunn biñih yahga uhva ra' nee ayi gahw ba ñinahxi nin rcah loh ra'n?,
o ¿chyu ni'ca gaapaa ra' nuhn chihva nee ayi guee ba lehchi chin rlli'h ra' ma?
8 Nee ayi guunn tu lligaaba cun xigaabaga'cahn cañi'n dxyi'dxyi ra' rii' loh tu, sino que
nee loh xlehyi guehtu Moisehs caa dxyi'dxyi xcweenta ra' cohsa ra' rii'.
9 Pwihsi caa za loh dxihtsi lehyi xteenn guehtu Moisehs squii': "Ayi cuu lu'h dxihxi llii'
guun chin cadxihchi ma trihgu." Pwihsi dxyi'dxyi ra' rii' ayi guñi' dxi'h Ñi'hn pur guun,
pur nin nuu Ñi'h lligaaba pur la'h ma,
10 sino que naan para xquel naza'ca za nu'h. Lehyi rii' gucahan loh dxihtsi tin
gacaneen la'hnu'h, laasii ziga bwiinn nin raa'n loh yuh cun nin rusiaa trihgu cabweeza
ra' dee' ra' tin gudi'hi guxta sto' ra' ba xli'hn ra' ba.
11 La'htu naa tu ziga zi tuhbi loh yuh hasta bachibahchi nu biñih laasii baluu'yi nu
xchi'dxyi Dxiohs la'htu. ¿Ta ruhnn chi'h tu lligaaba dzi'n roo gacanee tu la'hnu cun
xixteenn tu?
12 Sidela stuhbi ra' bwiinn nahpa ra' derehchu rii' xcweenta tu, ¿xi la'haxchi'h la'hnu?
Per nagahdxi chyu guiñi' squii' loh tu laasii ayi xclaa'dzi nu gaxi'n nu ziga ayi chechii
pa'h sto' tu xchi'dxyi Dxiohs, ni'chin nin dxugachipa sto' nu cun guelrza'cazii ra' nin
cadii'dxi nu.

13 La'htu naann tu bwiinn ra' nin ruhnn ra' dzi'n la'n guido' roo' rahw ra' ba bwe'hla
maan ra' nin rbahchi guhn ra' snuhn bwiinn ri'chi, ya zi'chi za bwiinn ra' nin ruhnn
dzi'n loh bacu'ga guido' roo' rahw za ra' ba bwe'hla maan ra' nin dzi'ba loh bacu'ga chi.
14 Zi'chi gahca za gunabwa' Daada Jesucristu loh ra' nin ruluu'yi ra' xcweenta
xchi'dxyi Ñi'h, zuu guica'ha ra' ba xi gahw ra' ba loh ra' bwiinn ra' nin chechii sto' ra'
ñi'h xchi'dxyi Dxiohs.
15 Per na'h nagahdxi gu'nnahn zi'chi, nee ayi nuu guca'hn dxyi'dxyi ra' rii' loh tu
tin para xi guni'hi za tu na'h; mahzi ru bwen gachi'hn tin ayi guzia'tii tuhbi bwiinn
guelnasaa sto'n nin naa xcweenta dzi'n nin ru'nnahn nez loh Dxiohs nin nuu dxibaa'.
16 Para na'h ayi chyu xclaa'dzihn guiñi' za'ca pur xcwee'ntahn ziga gulu'yi'hn
xchi'dxyi Dxiohs, laasii zi'chi nahpa gu'nnahn, laasii ¡prohbi za na'h sidela ayi gulu'yi'hn
xchi'dxyi Dxiohs!
17 Per sidela na'h gu'nnañin cun gaduhbi sto'n, nuu tuhbi cohsa nin guni'hi Dxiohs
na'h; per sidela na'h, nahpa pa'hcaa gu'nnañin pur naan tuhbi cargu xte'nnahn nin
bani'hi Dxiohs na'h, ¿pwihsi xalla guunchi'hn ayi gu'nnañin?
18 ¿Cuun ni'ca nin guica'hahn? Nin guica'hahn naa guelnasaa nin gulu'yi'hn xchi'dxyi
Jesucristu la'h ra' bwiinn, per ayi gahlla'hn nin tuhbi santahba sino que sola para
chezah za'ca ra' ba loh xchi'dxyi Dxiohs tin ta'h ra' ba loh duhlda.
19 Ayi chyu xmooza naan, per la'h gahca na'h bwi'hnna'hn lligaaba gaca'hn ziga tuhbi
mooza loh garaatii' bwiinn tin gu'nnahn gahn chechii sto' ziahan ra' bwiinn xchi'dxyi
Dxiohs.
20 Chin zu'hn lahda ra' bwiinn Israel ra' ru'nnahn ziga nin ruhnn ra' ba tin gu'nnahn
gahn chechii sto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs, nee chin xclaa'dzihn guiñi'n loh ra' bwiinn nin
nabahan ra' loh xlehyi guehtu Moisehs, pwihsi ru'nnahn ziga ruhnn ra' ba tin ru'nnahn
gahn chechii sto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs nicala na'h ayi nabahanahn loh lehyi chi.
21 Pwihsi para gu'nnahn gahn la'h ra' za bwiinn ra' nin ayi nabahan loh xlehyi guehtu
Moisehs, ru'nnzahn ziga ruhn ra' ba nicala na'h nabahan pa'caan loh xlehyi Dxiohs
laasii ruzo'badxiaagahn dxyi'dxyi ra' nin basia'han Jesucristu.
22 Chin zu'hn nez loh ra' bwiinn ra' nin gullia'yi'hn riachii sto' xchi'dxyi Dxiohs,
ru'nnzahn ziga ruhn ra' ba, tin zi'chi ru'nnzahn gahn riachii sto' ziahan ra' ba xchi'dxyi
Dxiohs.
23 Ru'nnahn garaatii' xcweenta xchi'dxyi Dxiohs nin ruta'h la'h ra' bwiinn loh duhlda,
tin zi'chi gachica'ha ra' nu'h guelnabahan nin banaa para tu'pazi xcweenta ziga riachii
sto' ra' nu'h xchi'dxyi Dxiohs.
24 Pwihsi naannza tu ziga loh tuhbi lañih chin riah ra' bwiinn tuhbi carrera sola riuu'
nin ruhnn gahn nin mas rullu'n tuhsi ni'chi rca'ha premiu nin rahca ri'chi. Zi'chi za
la'htu gulgahca ziga tuhbi bwiinn nin ruhnn gahn, tin guica'ha za tu tuhbi premiu nin
gudi'hi Dxiohs la'h ra' xpwiinn Ñi'h.
25 Garaa ra' bwiinn ra' nin riah ra' loh tuhbi carrera rahpadaa ra' ba tihxi ra' ba
tin zi'chi rahpa tihxi ra' ba jweersi roo', ya la'h ra' ba ruhnn ra' ba gahn tuhbi nin
naa ziga tuhbi cohsa nin rñihchiloh; per la'h ra' nu'h rallu'n ra' nu'h tin guni'hi Dxiohs
guelnabahan nin ayi ñichilohtii' la'h ra' nu'h.
26 Per na'h ayi cagallu'na'hn ziga zi tuhbi nin ayi gaann ca nehza chee, ayi cadxihldx-
ihn ziga zi nugaca'hn puñehta loh bwih zi,
27 sino que na'h rusa'caziin la'h ti'xihn nee ru'nnahn pur guzo'badxiahgan ziga naa
xigaa'bahn, nee ziga xclaa'dzi za Dxiohs gaca, tin yaque na'h ba balu'yi'hn xchi'dxyi
Dxiohs la'h ziahan ra' bwiinn ayi gusia'han xtuhyi ti'xihn na'h.

10

Duhlda nin basie'wbacaala yihca ra' bwiinn Israel

1 Bwiitsi ra'n, ayi xclaa'dzihn dxia'lda sto' tu xcweenta ziga guzahca ra' guehtu xtaada
guldoo' ra' nu'h; guzah ra' ba xpacaala tuhbi xcahyi, cun gudii'dxi garaa ra' ba galaayi
ñihsado' xñaa.
2 Pwihsi xcweenta ziga guzah ra' ba xpacaala xcahyi nee cun ziga gudii'dxi ra' ba
nez galaayi ñihsado' xñaa, ni'chi guhca tuhbi guelrohbañihsa para la'h ra' ba laasii gwah
na'hla ra' ba guehtu Moisehs.
3 Zi'chi gahca za garaa ra' ba naa nin gudahw tuhbiloh chi'h zi guelwahw nin bateta
Dxiohs nez llaa'ndxibaa'.
4 Zi'chi gahca za garaa ra' ba gwaa' ra' ba ñihsa tihxi dxiah roo' laasii ayi ñihsa ñee'
ra' ba, per Spíritu Crixtu guzahnee ra' ba nez chi'h zi guca'nzaa ra' ba nez loh dahan
desiertu, ya ni'chin pur xquelrnabwa' Ñi'h biria'h ñihsa tihxi dxiah roo' chi nin naa
zigazi tihxi Ñi'h.
5 Per ya ziga guyuu' llahn sto' Dxiohs xcweenta ziahan ra' ba, ni'chin ziahan ra' ba
guhchi nez loh dahan desiertu.
6 Garaa ra' dxyi'dxyi ra' ca naa ziga tuhbi guelruu'yidxyi'dxyi loh ra' nu'h, tin ayi sa'bi
sto' ra' nu'h guidi'hnn nu'h la'hgahca duhlda nin bwi'hnn ra' xtaada guldoo' ra' nu.
7 Pwihsi ni'chin la'htu ayi gaann tu dxaan ra' ziga bwi'hnn nuhn ra' ba ziga rñi' loh
Xchihtsi Dxiohs xcweenta ra' ba: "Bwiinn ra' guzohba ra' ba tin gudahw ra' ba nee gwaa'
ra' ba, ya seguihdu guza'loh riidzihta ra' ba."
8 Nee ayi za guunn xtu'h tu stuhbi gunna'h nin ayi naa che'hla tu, ziga bwi'hnn ra' ba.
Ya pur xcweenta ra' ba rii' ni'chin nin guhchi galdabi chohnnaa mihyi ra' ba tuhbi dxi'h
dxyih.
9 Nee ayi za chyu gudi'hi llahn la'h Dxiohs cun xtuhlda ra' nu'h ziga bwi'hnn nuhn ra'
bwiinn ra' chi, chin guda'wyaa' bwe'lda la'h ra' ba ya guhchi ra' ba.
10 Nin ayi za xi guiñi'nah tu pur la'h Dxiohs, ziga bwi'hnn nuhn ra' ba, ni'chin baxe'hla
Dxiohs aanjla xteenn guelguhchi gudxiinntii' ziahan ra' ba.
11 Garaa ra' cohsa ra' rii' guzahca ra' guehtu xtaada guldoo' ra' nu, ni'chin bia'hanan
loh Dxihtsi ziga tuhbi jeemplu tin gaca nasiin ra' nu'h ayi chyu guunn cweenta ziga
bwi'hnn ra' ba, tin ayi guina'zu ra' cohsa ra' chi la'hnu'h loh dxyih ra' rii'.
12 Ni'chin chyu chi'h zi nin ruhnn lligaaba nabahan za'ca ni'chi nez loh Dxiohs, gaapa
ni'chi cwidadu tin ayi dxiaaba ni'chi loh duhlda.
13 Pwihsi ziga guelrza'cazii ra' nin nugati'dxiloh tu naan la'hgahca guelrza'cazii nin
cagati'dxiloh ra' la garaa ra' lasaa' tu loh Jesucristu. Per ayi cwe'he sto' Dxiohs la'h tu nee
ayi za gusaa'n Ñi'h sacazii ru tu loh nin zahca guunn tu waanta, tin loh ra' guelrza'cazii
nin dxie'dxiahlda ra' guunn Ñi'h cumpahñu la'htu xa ta'h tu loh ra' guelrza'cazii ra' chi.
14 Ni'chin nin rñi'n loh tu bwiitsi ra'n, ayiru gaann tu dxaan yuh ra'.
15 Rñi'n loh tu ziga zi loh tuhbi bwiinn nasiin; gulgacha'ga lasaa' xigaaba tu xcweenta
dxyi'dxyi nin rñi'n loh tu;
16 chin riida'w nu'h xchih xteenn Daada Jesucristu, xchih chi naan tuhbi sehn
nabahannee nu'h la'h Daada Jesucristu. Cun chin rachidwaa nu'h vihnnu nin nuu la'n
copa guhcataa'yi, rñi' la'n lasto' nu'h gudxihlli Daada Jesucristu xcweenta xtuhlda nu'h
loh cruhzi cun llarihn Ñi'h. Ni'chin chin riida'w ra' nu'h pahn, rza'loh ziga naa xcweenta
nu'h, naa nu'h tuhsi loh tihxi Ñi'h nin bati'dxi Ñi'h gucah loh cruhzi xcweenta ra' nu'h.
17 Nicala ziahan naa nu'h per naa ra' nu'h ziga tuhsi tihxi laasii garaa nu'h riida'w
nu'h tuhsi pahn chin riida'w nu'h xchih pascu xteenn Daada Jesucristu.
18 ¡Gulguia'ha xa ruhn ra' bwiinn Israel ra'! Rahw ra' ba xpwe'hla ra' guidxa'h ra' nin
rudi'hi guhn ra' ba nez loh Dxiohs loh bacu'ga la'n guido' roo', ya garaa ra' bwiinn nin
ca'ha costumbre ra' rii' naa ra' ba tuhsi cun la'h ra' ba.
19 Ayi cañi'n lasahca ra' ziga dxaan yuh ra', o lasahca ra' bwe'hla ra' nin rdzii'ba ra'
loh dxaan yuh que ziga xiilla stuhbi clahsa bwe'hla ra'.

20 Nin rñi'n naa xcweenta ziga bwiinn ra' nin ayi nu'nbwa' la'h Dxiohs laasii cohsa ra' nin rudi'hi guhn ra' ba loh dxaan yuh ra' ayi cayuhn ra' ban loh dxaan yuh si sino que nee loh bwiinndxaaba, ya na'h ayi xclaa'dzihn guidxa'ga tu loh ra' bwiinn nin rudi'hi guhn nez loh bwiinndxaaba.
21 Ayi nuu guee tu nin nuu la'n xcohpa Daada Jesucristu nin rusiaa lasto' nu'h loh duhlda nee cun neega'h cohpa nin rudi'hi ra' ba loh bwiinndxaaba; nee ayi za nu gahw ra' za nu'h xchih xteenn Daada Jesucristu sidela neega'h guida'w za nu'h xchih nin rudi'hi ra' ba loh bwiinndxaaba,
22 o ¿ta xclaa'dzi nu'h gachyi'chi nu'h la'h Daada Jesucristu? ¿Gu mahzi guelrnabwa' ru nadxiaapa nu'h que la'h Ñi'h?

Xnehza gulgui'hnn tin zi'chi guiñi' za'ca bwiinn lah Dxiohs

23 Guchii ca, zahca guidi'hnn nu'h xi chi'h zi nin xclaa'dzi nu'h, per ayi garaa ra' dxi'hn naa ra'n cohsa ra' nin rallu'yi para la'h ra' nu'h. Per nuu ra' nin ayi gacanee gachioo' ra' nu'h loh guelriachii sto' xteenn Dxiohs.
24 Ayi guunn tu lligaaba chi'hyi tu xquelnaz'aca gahca tu; mahzi bwen gulchi'hyi xquelnaza'ca bwiinn lasaa' tu.
25 Gulgahw xi chi'h zi bwe'hla ra' nin rdoo' loh dxiaa' sinque ayi guinaabadxyi'dxyi tu canehza ze'en tin ayi zi'chi nagah guina'zu llahn loh xigaaba tu,
26 laasii loh Xchihtsi Dxiohs caa dxyi'dxyi ra' rii: "Guidxyiyuh, cun garaa ra' nin nuu ra' lohon, naa xteenn Dxiohs."
27 Per sidela la'h tuhbi ziga bwiinn nin ayi riachii sto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs razi'laa'dzi ba yi'h tuhbi guelwahw, nee guiñi' sto' lu'h chenee lu'h ba, cun gudahw sinque ayi guinaabadxyi'dxyi lu'h tin ayi gaca chiohpa loh xigaaba lu'h.
28 Per sidela chyulla nnaa loh lu'h: "Bwe'hla rii' nin gudzii'ba loh dxaan ra' ziga guhn", pwihsi ayi gahw lu'hn, tin ayi pur ni'chi guñihchi bwiinn nin guñi' zi'chi, nee tin ayi za gaca chiohpa loh xigaaba chyu chi'h zi.
29 Cañi'n xcweenta ziga naa xigaaba stuhbi bwiinn chi, ayi xcweenta dxi'h lu'h. Per ziuu' tuhbi nin guinaabadxyi'dxyi: "¿Xixnaa zohbapa'caa loh stuhbi bwiinn na'h pur nin rahca chiohpa xigaaba ba xcweenta nin ru'nnahn?
30 Nee sidela na'h rudi'hihn guelzuxchiilli nez loh Dxiohs pur xcweenta guelwahw nin raawuhn, ¿xixnaa chi'h rñi'yah ra' bwiinn na'h pur nin raawuhn?"
31 Pwihsi ni'chin sidela la'htu rahw tu o ree' tu ziga xilla guelwahw ra', o ruhnn tu xilla stuhbi cohsa, gulgui'hnnan para gaca lasahca lah Dxiohs,
32 nee ayi za guche'h tu nin la'h ra' bwiinn Israel ra', nee nin la'h ra' za bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel, nee nin la'h ra' za bwiinn nin naa ra' xpwiinn xquido' Dxiohs.
33 Na'h ziga naa za xigaa'bahn, rdxi'hyihn tal ziga dxiu' sto' bwiinn; ayi cadxi'hyi dxi'hn xcweenta xquelnaza'ca'hn sino que cadxi'hyihn xquelnaza'ca ra' ziahan duxa ra' bwiinn, tin ta'h ra' ba loh duhlda pur nin gwachii sto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs.

11

1 Gulgui'hnn ziga nin ru'nnahn laasii na'h ru'nnahn ziga naa xcweenta Jesucristu.

Xcweenta ziga nahpa guunn ra' gunna'h la'n xquido' Dxiohs

2 Bwiitsi ra'n, riahxi lasto'n pur la'htu laasii guillii-guillii riagannahsto' tu na'h nee zeezahnee za tu dxyi'dxyi ra' nin balu'yi'hn la'htu,
3 per xclaa'dzihn gacabwa' tu la'h Crixtu naa nin rnabwa' la'h ra' cada tuhbigah ra' ndxi'hw, ya ndxi'hw naa nin rnabwa' la'h gunna'h ziga rnabwa' Dxiohs la'h Crixtu.
4 Ni'chin garaa ra' ndxi'hw ra' nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs o ziga chin rbwihdxyi-rnaaba ra' ba loh Dxiohs nahpa guunn ban llihgayihca ba; sinoon zuzi'xtuhyyi ra' ba la'h Crixtu nin rnabwa' la'h ra' ba.

5 Per ya ziga garaa ra' gunna'h ra' nin rbwihdxyi-rnaaba loh Dxiohs o rñi' ba xchi'dxyi
Dxiohs loh stuhbi bwiinn nee llihgayihca gunna'h chi cagasia'han xtuhyi ba la'h nin
rnabwa' la'h ba, laasii naa ba ziga zi tuhbi gunna'h nin bigah yihca ñi'h.
6 Ya sidela la'h tuhbi gunna'h ayi gudzii'ba ba xpaayii ba yihca ba mejor guigah yihca
ba; ya sidela gatuhyi loh gunna'h pur nin guigah yihca ba, pwihsi mejor gudzii'ba
xpaayii ba yihca ba.
7 Ya ziga ndxi'hw ra' ayi nuu guzo'ba ba llumbrehyi yihca ba o xilla stuhbi cohsa,
laasii ndxi'hw naa xtuhxa Dxiohs cun lla'ñih xteenn Ñi'h, ya gunna'h ra' naa ziga lla'ñih
xteenn ra' ndxi'hw.
8 Pwihsi chin gulahchixchih Dxiohs la'h ndxi'hw ayi biinloh ndxi'hw tihxi gunna'h
sino que gunna'h biinloh tihxi ndxi'hw.
9 Gunna'h biinloh pur la'h ndxi'hw, per ayi ndxi'hw dxi'h pur xcweenta gunna'h.
10 Ni'chin nahpa dxie'w yihca gunna'h la'n guido' ziga tuhbi sehn xteenn xquelrn-
abwa' xteenn ndxi'hw pur xcweenta aanjla ra'.
11 Per nez loh Dxiohs, nin ndxi'hw nee nin gunna'h za ayi nuu guibahan xtuhbi ra' ba.
12 Pwihsi sidela la'h gunna'h biinloh tihxi ndxi'hw, zi'chi za nnah la'h gunna'h naa
nin ruzuh la'h tuhbi ndxi'hw guidxyiyuh per tuhbi dxi'h Dxiohs ruhnncha'yi la'h ra'
bwiinn.
13 Pwihsi la'h gahca tu, ¿xa rwa'ha tu sidela naa bwen chin cwiidxyi-guinaaba tuhbi
gunna'h Dxiohs, nee ayi tsiiba baayii yihca ra' ba?
14 Pwihsi la'h ra' nu'h nin naa ra' nu'h bwiinn ndxi'hw ra' la'h gahca nu'h rudi'hi
xtuhyi loh ra' nu'h ziga chioo duxa dxyichihca ra' nu'h.
15 Ya ziga gunna'h ra' riahxi ra' ba naa yihca ra' ba ziga nu'hla dxyichihca ra' ba laasii
zi'chi guca'ha ra' ba naa yihca ra' ba tin rusie'wun yihca ra' ba,
16 per sidela chyulla xclaa'dzi childxinee dxyi'dxyi la'h nu cun xcweenta ra' dxyi'dxyi
ra' nin cañi'n loh tu, nahpa gacabwa' ba nin la'h nu'h nee nin la'h ra' ba cun nin la'h ra'
za xpwiinn guido' Dxiohs ayi chyu nu'nbwa' stuhbi costumbre.

Xcweenta ziga ruxi'n ra' ba loh xchih xteenn Daada Jesucristu

17 Per ya loh dxyi'dxyi ra' rii' nin cagaca'hn loh tu, ayi ru xi guelnasaa cañi'n loh tu,
laasii chin radiaa'ha tu la'n xquido' Dxiohs, xlawaa'ha guunn tu nin naa bwen, sola
rutahla tu dzi'n dxaaba ra',
18 laasii ziga mweer puntu nin naa xcweenta tu, biin dxiaagahn ziga chin radiaa'ha
tu la'n guido', rlaa'ha tu loh lasaa' tu rahca tu chiohpa cwa'ha; nee riachii sto'n cayahca
squii'.
19 Per na'nnahn nahpa gaca zi'ca tin gacabwa' tu chyu ni'ca ra' nin ruca'hpa'h sto' ra'
ñi'h la'h Dxiohs, chyu ni'ca ra' pa'h lasahca ru loh xtsi'n Dxiohs.
20 Ni'chin chin radiaa'ha tu o radxa'ga lasaa' tu, ayi nuu cwih tu loh mweella nin rii
guelwahw xchih xteenn Daada Jesucristu,
21 laasii chin la'h xchih gurih loh mweella, chi'chi tuhbigah ra' bwiinn rusiooba ra' ba
rca'ha ra' ba xi rahw ra' ba. Gaduhbi nin riigah nuhn ra' nin cachia'han pur nin gue'du
gahw ra' ba, ya snuhn ra' ba ya gudahwxa'ta ra' ba hasta guzuhdzi ra' ba.
22 ¿Tayi yihdzi tu gahw tu nee guee za tu? o ¿xi naa cabwe'he sto' tu xquido' Dxiohs,
ni'chin nin rusia'han xtuhyi tu bwiinn nin ayi xi nahpatii'? ¿Xi ni'ca guiñi'n loh tu nnah?
¿Gu guiñi'za'ca'hn loh tu xcweenta nin ruhnn tu? ¡Gurñah loh tu guiñi'za'ca'hn loh tu!

Xchih xteenn Daada Jesucristu
(Mt. 26.26-29; Mr. 14.22-25; Lc. 22.14-20)

23 Baluu'yi Daada Jesucristu na'h la'hgahca nin balu'yi'hn loh tu xcweenta ziga
bwi'hnn Ñi'h guxiin nin gudahwnee Ñi'h la'h ra' xpwiinn Ñi'h tuhbi xchih xteenn pascu,
guxiin nin gudoo' Ñi'h, chin guca'ha Ñi'h pahn,

24 ya chin guya'loh badi'hi Ñi'h guelzuxchiilli loh Dxiohs, chi'chi gudxi'zi Ñi'h pahn chi
ya rahbi Ñi'h: “Gulgahw; dee' naa ziga ti'xihn nin guti'dxi'hn loh guelguhchi xcweenta
tu. Squii' guunn tu tin dxiaganna sto' tu na'h.”
25 Zi'chi gahca za bwi'hnn Ñi'h cohpa vihnu chin guluhlla gudahw ra' ba, chi'chi rahbi
Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h: “Nin nuu la'n cohpa rii' naa ziga rihn nin nuu ti'xihn nin
guixi'hn chin chiinn ra' ba na'h, tin zi'chi gacan tuhbi dxyi'dxyi cuubi nin gusia'han
Dxiohs loh ra' bwiinn ra' nin bagulii Ñi'h naa xpwiinn Ñi'h. Pwihsi squii' za guunn tu
tin dxiagannasto' tu na'h.”
26 Chin gahw tu pahn chi nee chin guee tu nin nuu la'n cohpa chi, cayuhnn tu
cagaluu'yi tu nin bwi'hnn Jesucristu chin gudxihlli Ñi'h xcweenta ra' xtuhlda ra' nu'h
loh cruhzi; pwihsi gulchezahnee xcweenta Ñi'h hastayi la'n dxyih nin dxi' Ñi'h stuhbi.

Xcweenta ziga naa xnehza ziga gaca xchih xteenn Jesucristu

27 Ni'chin nin rñi'n loh tu, chyu chi'h zi tuhbi tu nin rahw pahn nee nin ree' za cohpa
nin naa xchih xteenn Daada Jesucristu, sidela ayi ruzo'badxiahga tu xchi'dxyi Dxiohs,
nahpa tu duhlda; naa tu ziga zi tuhbi gahca ra' bwiinn ra' nin gudxiinn la'h Jesucristu
chin billi'hi llarihn Ñi'h.
28 Pwihsi la'h gahca tu gulguia'ha dela ayi xi xtuhlda tu, ya chi'chi gulgahw pahn
cun gulguee vihnu nin naa xchih xteenn Daada Jesucristu, laasii ba bati'dxi cweenta
tu xtuhlda tu loh Dxiohs.
29 Chyu chi'h zi bwiinn nin gahw, nin guee loh xchih xteenn Daada Jesucristu,
gulca'nna sto' tu xixnaa gahw tu nee guee tu loh xchih xteenn Daada Jesucristu; sinola'n
la'h gahca tu guunn tu dxiaaba xquelnnah Dxiohs yihca tu.
30 Ni'chin nuu ra' ziahan ra' lasaa' tu nin rahcallu'hu ra', nin ayi ra' jweersi, nee neezaa
nuu ra' nin cayahchi.
31 Per sidela guidxiaapa nu'h cwidahdu pur la'h gahca nu'h, gachinaaba nu'h loh
Dxiohs gusiaaca Ñi'h xtuhlda ra' nu'h tin ayi chyu gatiidxiloh guelnah xteenn Dxiohs.
32 Per chin ruti'dxi Ñi'h la'hnu'h loh tuhbi guelnnah, rusa'cazii Ñi'h la'hnu'h, tin ayi
gaca xcweenta nu'h guelguxchisi chin guunn Ñi'h guelguxchisi xcweenta ra' bwiinn
guidxyiyuh ra'.
33 Ni'chin nin rñi'n loh tu bwiitsi ra'n, chin gadiaa'ha tu tin gahw tu loh xchih
Jesucristu, gulcweeza lasaa' tu tin tuhsi junta gahw tu.
34 Sidela tuhbi tu rchia'han, nicala gahw ba guehta yihdzi ba, tin zi'chi ayi guunn
Dxiohs guelguxchisi la'htu. Ya cweenta nin na'lla'ta ru ra' na'h gwa'han xa gaca cweenta
ra' chi chin dxie'ldaguia'han cuun tu.

12

Guelrnabwa' nin rudi'hi Spíritu Saantu Dxiohs la'h cada tuhbigah xpwiinn Jesucristu

1 Bwiitsi ra'n, xclaa'dzihn gacabwa' tu xcweenta guelrnabwa' nin runi'hi Spíritu
Saantu xteenn Dxiohs la'h cada tuhbigah ra' nu'h.
2 La'htu bwen-bwen naann tu chin nagahdxi dxiu'nbwa' tu xchi'dxyi Dxiohs, basaa'n
tu gwana'hla tu ziga zi nin ayi riin loh ñi'h nez dihtsi ra' dxaan yuh ra' nin ayi rñi'.
3 Ni'chin nin xclaa'dzihn gacabwa' tu, nin tuhbi nin rñi': “¡Ayi guilasahca Jesucristu!”,
ayi cañi' ban pur Spíritu Saantu Dxiohs, ya ayi za nin tuhbi nin guiñi': “Jesuhs naa
Daada”, sidela ayi naan pur xcweenta Spíritu Saantu.
4 Ya nuu ziahan guelrnabwa' nin rudi'hi Dxiohs la'h ra' cada tuhbigah ra' bwiinn ra'
nin riachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs, per tuhsi naa Spíritu Saantu Dxiohs nin ruhnn
dzi'n chi la'n lasto' ra' nu'h.
5 Nuu ziahan foorma ziga chyu guunn xtsi'n Dxiohs, per dzi'n chi naan nez loh gahca
tuhsi Daada nin nuu dxibaa',

6 nee ziahan za foorma nuu ziga guunn lu'h dzi'n ra' rii', per tuhsi Dxiohs rudi'hi
guelrnabwa' ra' rii' la'n lasto' ra' bwiinn.
7 Tuhbigah ra' bwiinn riinloh guriin-guriin guelrnabwa' xteenn Spíritu Saantu xteenn
Dxiohs nin rudi'hi Ñi'h la'h ra' ba, tin para garaa ra' nu'h gacanee ra' ba la'h ra' nu'h.
8 Ya ziga rudi'hi Spíritu Saantu guelnasiin la'h tuhbi ra' bwiinn, zi'chi za pur la'h gahca
Spíritu Saantu radzihn guelnaann loh stuhbi ra' bwiinn.
9 Zi'chi gahca za pur Spíritu Saantu radzihn rahpa duxa tuhbi ra' bwiinn guelriachii
sto', ya snuhn ra' ba radzihn rca'ha ra' ba rusiaaca ra' ba bwiinn ra' nin rahcallu'hu ra',
10 ya snuhn ra' ba radzihn rca'ha ra' ba ruhnn ra' ba hasta guelmilahgru, ya snuhn ra'
ba rca'ha ra' ba para ruluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs o pur cohsa ra' nin ze'yahlda gaca,
ya snuhn ra' ba radzihn rca'ha ra' ba guelrnabwa' tin rahca rahcabwa' ra' ba cuun nin
naa Spíritu nin naa guchiipa'h nee neezaa cuun nin naa spíritu nin rusagui'hi; nuu ra'
ga'h ra' ba rca'ha ra' ba guelrnabwa' tin rñi' ra' ba ziahanloh ra' dxyi'zah ra', nee hasta
nuu ra' za nin rca'ha guelrnabwa' tin guiñi' ra' ba loh nu'h xi rñi' bwiinn nin rahca rñi'
guriin-guriin dxyi'zah ra' chi.
11 Ya garaa ra' dzi'n ra' rii' ruhnn tuhsi Spíritu, Spíritu nin rahcanee ruhn tuhbigah ra'
nu'h xtsi'n Ñi'h ziga chi'h zi nin xclaa'dzi Ñi'h.

Garaa ra' nu'h naa nu'h tuhsi tihxi

12 Laasii Crixtu naa ziga tuhbi tihxi nin nahpa ziahan taa'ha, pwihsi taa'ha ra' rii'
nicala naa ra'n ziahan taa'ha, per naa ra'n tuhsi tihxi,
13 laasii garaa ra' nu'h cun tuhsi Spíritu gurohbañihsa ra' nu'h loh tuhbi tihxi, nicala
la'h ra' bwiinn Israel ra' o nicala la'h ra' za bwiinn nin ayi naa ra' bwiinn Israel ra', nicala
bwiinn nin gudoo' ra' o nicala za bwiinn ra' nin ayi gudoo' ra', per tuhsi Spíritu Saantu
bia'han la'n lasto' ra' nu'h.
14 Laasii tihxi nu'h ayi naan tuhbi taa'ha, sino que ziahan taa'ha.
15 Sidela la'h ñaa' nu'h guiñi'n: "Laasii ayi naan naa tu, pwihsi ayi naan tihxi tu",
pwihsi ¿ta pur ni'chi chi'h ayi naan tuhbi lahta xteenn tihxi?
16 Ya sidela la'h tuhbi dxiahga nu'h guiñi': "Na'h ayi naan ziga tuhbi bizloh, ni'chin ayi
naan loh tuhsi tihxi", ¿ta pur ni'chi si chi'h ayi naan xteenn tihxi nu'h?
17 Sidela gaduhbi tihxi ñahca xteenn si tuhbi bizloh, ¿caalla nez ñizohba chi'h dxiahga
tu? Ya sidela xteenn si ga'h za dxiahga ñahca tihxi, ¿caalla ñuu' chi'h ziga nez ñigoo'ba llii'
tu bwih?
18 Per nnah la'h Dxiohs ba basia'han Ñi'h la'h ra'n cada la'h ra'n cun lahta ra'n loh
tuhbi tihxi ziga chi'h zi bwi'hnn Ñi'h lligaaba.
19 Sidela garaa ra' taa'ha ra' rii' ñahca ra'n tuhbigah si taa'ha ra', ¿caalla ñuu' chi'h tihxi?
20 Per ziga nuu' ziahan taa'ha ra' per sola naa ra'n tuhsi tihxi.
21 Ziga tuhbi bizloh ayi nuu guiñi'n loh tuhbi naa squii': "Ayi xi xchi'hna'hn yi'h", nee
nin tuhbi cooca yihca ayi nuu guiñi'in loh tuhbi ñaa': "Ayi xchi'hnna'hn yi'h",
22 sino que nnah lahta xteenn tihxi nin rñah gullia'yi'hn jweersi nahpa ra', ni'chi ra'
pa'h nin mahzi ra' xchi'hn;
23 ya la'h ra' lahta xteenn tihxi nu'h nin gullia'yi'hn rachidi'hnn cweenta ra' nu'h,
ni'chi ra' nin mahzi ru rachidxiaacu ra' nu'h cun guelnadaa. Ya ziga lahta ra' hasta naa
nu'h ndxi'hw o lahta hasta naa gunna'h nin rudi'hi xtuhyi loh nu'h ni'chi ra' nin mahzi
rahpadaa ra' nu'h,
24 laasii para la'hnu'h nin mahzi lasahcaru, ayi gapadaa nu'h; per Dxiohs
bwi'hnncha'yi la'h tihxi tin lahta nin gullia'yi'hn xchi'hn ni'chi nin mahzi gapadaa nu'h.
25 Bwi'hnn Ñi'h zi'chi tin ayi ñuu' llahn loh tihxi, tin garaa ra' lahta ra' gacanee lasaa'
ra'n.

26 Ya sidela la'h tuhbi lahta xteenn tihxi rza'cazii, pwihsi garaa ra' lahta ra' chi
rza'cazii; ya sidela gaca lasahca tuhbi lahta xteenn tihxi, ya garaa ra' lahta xteenn tihxi
gaca lasahca.
27 Ni'chin garaa nu'h naa nu'h tihxi Crixtu, ya cada tuhbigah ra' nu'h naa tuhbigah
lahta xteenn tihxi Ñi'h.
28 Pwihsi ya zi'chi Dxiohs bazuh nuu ra' nu'h ziga nahpa nu'h cargu xteenn guido',
ziga mweer puntu, pooxtla ra', chi'chi la'h ra' nin ruluu'yi xchi'dxyi Dxiohs, lwehgu ziga
nin rahca ra' mwehsu, ya chi'chi ziga nin ruhnn ra' ga'h guelmilahgru ra', ya chi'chi
lwehgu la'h ra' ziga ra' nin rusiaaca la'h ra' bwiinn dxyihdxyi ra', lwehgu la'h ra' nin
ruhnn ra' cumpahñu la'h ra' nin xchi'hn gaca cumpahñu, nee cun neezaa nin rahca rñi'
ra' guriin-guriin ra' dxyi'zah ra'.
29 ¿Ta garaa chi'h ra' ba naa ra' ba pooxtla? ¿Ta garaa ra' chi'h ra' ba ruluu'yi ra' ba
xchi'dxyi Dxiohs? nee ¿ta garaa ra' chi'h ra' ba naa ra' mwehsu?, o ¿ta garaa ra' ba ruhnn
ra' ba guelmilahgru ra'?
30 ¿Ta garaa ra' ba nahpa ra' ba guelrnabwa' tin dxiaaca ra' bwiinn? ¿Ta garaa tu rahca
rñi' tu garaaloh dxyi'zah ra'? Pwihsi guyaa ayi garaa dxi'h tu,
31 yannah gulgui'hnn pur guica'ha tu loh Dxiohs guelrnabwa' nin naa mahzi ru cha'yi.
Per na'h gulu'yi'hn la'h tu tuhbi neziuh za'ca nin mahzi lasahca ru loh garaa ra' ni'ca.

13

Guelnadzii'hi lasaa'

1 Sidela na'h rñi'n garaaloh ra' dxyi'zah xteenn ra' bwiinn guidxyiyuh cun xchi'dxyi
ra' xaanjla Dxiohs, per ayiga'h na'pahn guelnadzii'hi lasaa' cun stuhbi bwiinn, pwihsi
na'h naan ziga zi tuhbi dahnbuhrra o ziga tuhbi platihyi nin za'bi rsiaa' zi rzihdzi.
2 Nee sidela na'h rñi'n xchi'dxyi Dxiohs xcweenta ra' cohsa ra' nin gue'du ze'yahlda
ra' gaca, o rahcabwa' zahn garaa ra' cohsa naga'tsi xteenn Dxiohs nee cun garaa ra'
za guelnasiin xteenn guidxyiyuh, nee na'pazahn guelriachii sto' ziga zahca guiñi'n loh
ra' dahan: "Biya'dxu xlugahri lu'h", per ya nin ruhnn ga'h chi'h sidela ayi na'pahn
guelnadzii'hi lasaa' cun stuhbi bwiinn, pwihsi ya cun ni'chi ayi chyu naan.
3 Nee sidela na'h chi'zi'hn garaa ra' xixte'nnahn guica'ha ra' bwiinn ra' nin ayi xi
nahpa ra', o hasta gudi'hihn ti'xihn guica'dxih, per ayiga'h na'pahn guelnadzii'hi lasaa'
la'n lasto'n, pwihsi lliaa' zi naa xtsi'na'hn.
4 Bwiinn ra' nin nuu guelnadzii'hi lasaa' sto' ra' ñi'h nahpa ra' ba guelpaseensi, nee
naa za ra' ba bwiinn za'ca; ayi rza'bi sto' ra' ba xixteenn lasaa' ra' ba, nee ayi za naa ra'
ba bwiinn nayaachi ra'.
5 Ayi naa ra' ba bwiinn nado'balaadzi, ayi rdxi'yi ra' ba xcweenta zi ra' ba, ayi naa ra'
ba bwiinn llahn, nee ayi za naa ra' ba bwiinn ria'llahn sto' ñi'h.
6 Ayi riahxi ra' ba pur xcweenta duhlda, sino que riahxi ra' ba xcweenta dxyi'dxyi nin
naa guchii ra'.
7 Nin nahpa guelnadzii'hi lasaa' ni'chi ruhn waanta loh xi chi'h zi ra' cohsa nee
riachiiza sto' ba bwen pur xcweenta xi chi'h zi ra' cohsa, nee neezaa zeezahtii' cabweeza
ba cun rahca za ruti'dxiloh za ba xi chi'h zi trabahjw.
8 Guelnadzii'hi lasaa' ayi chuu dxyih nin ñihchilohtii', per zadzihn dxyih ayiru guiñi'
bwiinn pur xcweenta cohsa ra' nin gue'du gaca, nee ayiruza chezah guiñi' ra' bwiinn
guriin-guriin dxyi'zah, nee ayiru za chuu guelnaann; ziñihchiloh ra'n.
9 Laasii nnah gullia'yi'hn rahcabwa' ra' nu'h, nee gullia'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs
xcweenta ra' cohsa nin chuu ru gaca rahcabwa' ra' nu'h ni'chi rachiñi' nu'h,
10 per chin dxi' Jesucristu nin nahpa guelnasiin, ya chi'chi ziñihchiloh guelnaann mbah
xteenn nu'h.

11 Chin guhca'hn biñi'n, guñi'n ziga zi biñi'n, guyuu'zahn ziga zi xigaaba biñi'n; per ya
chin ba biin ca zu'hn, gudii'dxi guzah ra' xigaaba xteenn guelbiñi'n nin guyuu'huhn,
12 laasii nnah rwa'ha nu'h ziga loh tuhbi dxiawahan nacahyi, per chin guibahannee
nu'h la'h Dxiohs llaa'ndxibaa' zwa'ha za'ca nu'h ziga chin riidia'ha lasaa' nu'h; yannah
la'n nu'nbwa' mas taa'yi'hn, per ya chi'chi zahcabwa'n xa nu'nbwa' Dxiohs na'h.
13 Pwihsi nnah ria'han xcweenta guelriachii sto' cun xcweenta siguhra dzi'tsi
gachica'ha ra' nu'h xereensi nu'h loh Dxiohs cun xcweenta guelnadzii'hi lasaa', pwihsi
loh gadxioonna ra' dee' nin lasahca ru naa guelnadzii'hi lasaa'.

14

Xcweenta ziga guiñi' lu'h dxyi'dxyi ra'

1 Nin naa mweergaloh gulchi'hyi gaapa tu guelnadzii'hi lasaa' la'n lasto' tu, nee
gulguinaaba za loh Dxiohs tin guni'hi za Ñi'h tuhbi xtsi'n Ñi'h guunn tu, ziga guluu'yi
tu xchi'dxyi Ñi'h.
2 Pwihsi ziga chin rñi' tuhbi bwiinn tuhbi dxyi'dxyi nin ayi chyu bwiinn rahcabwa',
cañi' bwiinn chi loh Dxiohs ayi loh dxi'h bwiinn, laasii ayi chyu bwiinn rahcabwa'
dxyi'dxyi nin cañi' ba. Dxi'dxyi nin rñi' ba naan pur xcweenta Spíritu Saantu, per naan
tuhbi dxyi'dxyi naga'tsi.
3 Pwihsi ya ziga bwiinn nin ruluu'yi xchi'dxyi Dxiohs, ruhnn ban tin rgu'gui'w ba
sto' bwiinn nin rñi'nee ba xchi'dxyi Dxiohs nee rusia'han nasaa ba sto' za bwiinn nin
ruzo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs.
4 Pwihsi ya ziga chin rñi' tuhbi bwiinn guriincaa ziga tuhbi dxyi'zah nin ayi rahcabwa'
bwiinn ra' la'n lasto'si ba cagu'gui'w ba ziga riachii sto' ba xchi'dxyi Dxiohs, ya ziga
bwiinn nin ruluu'yi xchi'dxyi Dxiohs cun ziga cweenta ra' nin gue'du gaca ra', bwiinn
chi cagu'gui'w ba sto' ra' bwiinn guido' ra' xteenn Dxiohs, tin zi'chi mahziru ria'zi ra' ba
xchi'dxyi Dxiohs.
5 Na'h xclaa'dzihn malaayque garaa tu guiñi' tu guriin-guriin dxyi'zah, per nin mahzi
xclaa'dzihn naa guluu'yi tu xchi'dxyi Dxiohs, laasii mahzi lasahca nin rahca ruluu'yi
xchi'dxyi Dxiohs, que nin rahca rñi' guriin-guriin dxyi'zah sidela bwiinn nin rñi'
dxyi'dxyi nagahn ra' chi ayi nuu guluu'yi ga'h ba la'h ra' bwiinn xi zee loh nin cañi' ba
tin zi'chi mahziru chu'gui'w lasto' ra' ba xcweenta xchi'dxyi Dxiohs.
6 Pwihsi ni'chin nnah, bwiitsi ra'n, sidela na'h dxie'ldaguia'han cuun tu nee guiñi'n
dxyi'dxyi nin ayi gacabwa' tu, pwihsi ayi xi gallu'yitii' sidela zi'chi gu'nnahn mahzi
bwen gu'nnahn guiñi'n loh tu tuhbi dxyi'dxyi nin naa xcweenta Dxiohs, dxyi'dxyi nin
guunn Ñi'h tin gacabwa' nu'h, o guni'hi Ñi'h gacabwa' nu'h tuhbi dxyi'dxyi nin naa
guchii pa'h, o guni'hi Ñi'h tin galuu'yi nu'h xchi'dxyi Ñi'h, o xiilla tuhbi guelruluu'yi.
7 Ziga gazo'ba nu'h, nee gazuu nu'h cweenta rii' ziga tuhbi dxi'ba nin ru'lda bwiinn, o
sea ziga tuhbi bidxee o tuhbi harpa; per sidela bwiinn ayi gu'lda za'ca ra' ba dxi'ba ra'
rii', ¿xaalla gacabwa' chi'h nu'h xi ru'lda ra' ba?
8 Zi'chi za ziga tuhbi loh guerru, sidela la'h trompeta ayi guiñi'in gaduhbi la'ga'htii'
para dxihn ra' bwiinn ra' nin rii guehrru, pwihsi nin tuhbi ra' ba ayi cu'guihn para
childxi ra' ba.
9 Pwihsi zi'chi za la'htu sidela ayi guiñi' tu dxyi'zah nin rahcabwa' bwiinn nayaa-
nayaa, pwihsi ¿xa guunn ra' ba para gacabwa' ra' ba xiñin rñi' lu'h? Pwihsi ziganaa-
zigayaaca guiñi' lu'h xchi'dxyi lu'h loh bwiinn cun ayi gacabwa' ba xiñin rñi' lu'h.
10 Pwihsi ziga nuu ziahan dxyi'zah loh guidxyiyuh, nee guchii garaara'n nuu xi
ruze'tan,
11 ziga sidela na'h ayi gacabwa'n dxyi'zah nin rñi' tuhbi bwiinn loon, naan ziga zi
tuhbi bwiinn ziitu nez loh bwiinn nin cañi' loon, ya bwiinn za chi naa ba zigazizaa tuhbi
bwiinn ziitu para na'h.

12 Ni'chin la'htu nin xclaa'dzi ra' guica'ha guelrnabwa' xteenn Spíritu Saantu, gul-
gui'hn para guica'ha tu nin gallu'yi nin guunn para cu'gui'wru ra' guelriachii sto' lasto'
ra' bwiinn ra' nin naa ra' bwiinn xquido' Dxiohs.
13 Pwihsi ni'chin ziga la'h tuhbi bwiinn nin rñi' ziga guriincaa dxyi'zah, guinaaba
bwiinn chi loh Dxiohs guelrnabwa' xteenn Ñi'h tin gudi'hi Ñi'h xa guluu'yi ba xcweenta
cohsa nin cañi' ba cun xchi'dxyi ba.
14 Pwihsi sidela na'h gu'nnahn cwiidxyi-guina'ba'hn loh Dxiohs cun tuhbi dxyi'dxyi
dxi'zah nin ayi gacabwa'n, guchiica cabwihdxyi-cana'ba'hn loh Dxiohs cun spíritu'hn,
per ya ziga loh xigaa'bahn ayi cayahcabwa'tii'hin.
15 ¿Xa ni'ca gu'nnahn pwihsi? Chin cwiidxyi-guina'ba'hn loh Dxiohs cun spíritu, nee
cun neezaa cun xigaa'bahn gu'nnañin. Neezaa chin gu'lda'hn himnu ra' cun xcweenta
Spíritu Saantu cun guriin dxi'zah, zi'chiza cun xigaa'bazahn gu'lda'hn himno ra' nin
gacabwa' ra' bwiinn.
16 Laasii sidela yi'h cayuhnn lasahca lu'h la'h Dxiohs cun spíritu zi, ya ziga bwiinn nin
nacuubi nugaca'dxiahga ayi gacabwa' ba loh ziga cabwihdxyi-canaaba lu'h loh Dxiohs
laasii ayi rahcabwa' ba xiñin rñi' lu'h.
17 Ya ziga rbwihdxyi-rnaaba lu'h, naan bwen duxa, per stuhbi bwiinn ayiga'h rroo'
guelriachiisto' sto' ba.
18 Rudi'hihn guelzuxchiilli loh Dxiohs pur nin rahca rñi'n guriin-guriin dxyi'dxyi que
loh garaa ra' tu,
19 per nez la'n guido' xclaa'dzihn guiñi'n ga'yusi dxyi'dxyi nin gacabwa' tu, nin
guluu'yi la'htu, que loh tsi'h mihyi dxyi'dxyi nin guiñi'n loh tu cun spíritu xte'nnahn nin
ayi chyu tuhbi tu gacabwa'.
20 Bwiitsi ra'n, ayi ruhnn tu lligaaba ziga lligaaba nin ruhnn ra' biñi'n, sino que
gulgahca ziga biñi'n loh ra' dzi'n dxaaba per gulgahca ziga tuhbi bwiinn nin baniin
cazuu loh ra' dzi'n nin naa xnehza.
21 Squii' caa loh dxihtsi lehyi xteenn guehtu Moisehs xcweenta ziga guñi' Daada
Dxiohs loh ba: "Mahzi guiñi'n loh ra' bwiinn cun guriincaa dxyi'dxyi nee cun neezaa
xchi'dxyi ra' bwiinn ziitu ra', per nin squii' ayi guzo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi'hn."
22 Ni'chin nin guriin-guriin dxyi'zah naa ziga tuhbi sehn loh ra' bwiinn ra' nin
nagahdxi chechii sto' ra' ñi'h xcweenta xchi'dxyi Ñi'h, ayi loh ra' dxi'h ziga bwiinn ra'
nin ba gwachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs. Per ya ziga guelruluu'yi xteenn xchi'dxyi
Dxiohs naan nin ruluu'yiloh xquelrnabwa' Dxiohs para la'h ra' bwiinn nin riachii sto'
ra' ñi'h xcweenta xchi'dxyi Dxiohs, ya ayi para la'h ra' dxi'h bwiinn ra' nin ayi riachii
sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs.
23 Ziga chin ba radiaa'ha tu guido' cañi' tu guriin-guriin dxyi'dxyi nin ayi chyu bwiinn
gacabwa', ya gadzihn tuhbi bwiinn nin ayi gaann xa naa xcweenta Dxiohs, ziñi' ba nna
ba nuu xi zeegadzii'ba yihca tu,
24 per sidela garaa tu cañi' dxyi'dxyi nin bani'hi Dxiohs, nee hohra chi chu'tii tuhbi
bwiinn nin ayi riachii sto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs, zahcabwa' bwiinn chi xiñin cañi' tu,
nee zudi'hi za ba cweenta nuu xtuhlda ba,
25 ya zi'chi ziinloh loh ra' lligaaba nin naga'tsi la'n lasto' ba, chi'chi zusia'chyu llihbi
ba guzu'nllihbi ba nez loh Dxiohs, nee ziñi' za ba guchii pa'h zuu Dxiohs galaayi tu.

Gulgui'hnn garaatii' xnehza-xnehza

26 Pwihsi, bwiitsi ra'n, cweenta rii' naa squii'. Chin radiaa'ha tu, nuu tu nahpa tu
salmu ra', o tuhbi xchi'dxyi Dxiohs nin guluu'yi Ñi'h, o xiilla xa baluu'yi Dxiohs ziga
para gacabwa' tuhbi bwiinn, o ziga guiñi' bwiinn tuhbi dxyi'dxyi cun guriinnca stuhbi
dxyi'dxyi, nee chuu za tuhbi nin gabwe'hexnehza dxyi'dxyi ra' chi. Pwihsi gulgui'hnn
garaa ra' dee' tin chioo ru guelriachii sto' lasto' ra' bwiinn ra' nin ba gwachii sto' ra' ñi'h
xchi'dxyi Dxiohs.

27 Ya ziga chin riuu' chyu rñi' cun guriinca dxyi'dxyi ra', zuuguiñi' chiohpa o chohnna
bwiinn; per tuhbigah ra' ba chuu stuhbi nin gabwe'he xnehza ziga guiñi' cada tuhbigah
ra' ba.
28 Per sidela ayi chyu gabwe'he xnehza xcweenta dxyi'dxyi ra' chi, mahzi bwen nicala
ayi guiñi' ra' ba guriincaa dxyi'dxyi ra' nez la'n guido' sino que cada tuhbigah ra' ba
guiñi' ra' ba loh Dxiohs desde la'n lasto' gahca ba.
29 Zi'chi za la'h ra' bwiinn ra' nin ruluu'yi ra' dxyi'dxyi ra' nin rudi'hi Dxiohs la'h ra'
ba, zuu guiñi' chiohpa o chohnna ra' ba, ya schiohpa-schohnna ra' ba guca'hdxiahga nin
cañi' ra' bwiinn ra' chi tin guidu'hun gu rga'ha cañi' ra' ba.
30 Per sidela la'h Dxiohs guunn para gacabwa' stuhbi bwiinn nin zohba gaca'dxiahga,
ya chi'chi nin mwergaloh chi gucwe'za ba guiñi' ba.
31 Pwihsi zi'chi garaa tu nin rca'ha para rñi' o para ruluu'yi xchi'dxyi Dxiohs, zahca
guiñi' cada tuhbigah tu, tin zi'chi garaa tu gusi'dxi tu nee tin zi'chi chioo ru guelriachii
sto' lasto' tu.
32 Nin rñi' ra' xchi'dxyi Dxiohs nahpa gacabwa' ra' ba xa rucwe'za la'gahca ra' ba,
33 laasii Dxiohs naa tuhbi Dxiohs nin ruhnn garaatii' ra' xnehza-xnehza; ayi naa Ñi'h
Dxiohs nin runi'hi lligaaba nin zia-zie'zi, sino que rbahchidxyii Ñi'h lasto' bwiinn ra'
nin ba gwachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Ñi'h.
34 Ya ziga gunna'h ra' ayi guluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs nez delanta loh ra' bwiinn
guido' ra', laasii ayi si'gue'ldahn para la'h gunna'h ziga guluu'yi ba xchi'dxyi Dxiohs,
pwihsi mahzi nahpa gaca ra' gunna'h guzo'badxiahga ra' ba dxyi'dxyi nin rñi' lehyi,
35 ya sidela xclaa'dzi tuhbi gunna'h gacabwa' xiilla, mahzi guinaabadxyi'dxyi ban loh
xpwiinn ndxi'hw ban rwaa' yihdzi ra' ba; laasii ayi naa bwen guiñi' tuhbi gunna'h ziga
loh tuhbi cultu.
36 Nahpa gacabwa' tu ayi nez loh dxi'h tu biinloh xchi'dxyi Dxiohs.
37 Sidela chyuulla tuhbi nin nahpa siguhra naa ba para guluu'yi ba xchi'dxyi Dxiohs,
o nahpa ba siguhra badi'hi Spíritu Saantu tuhbi dzi'n roo' guunn ba, nahpa gacabwa'
ba cweenta rii'. Garaa ra' dxyi'dxyi ra' nin cagaca'hn loh tu, ruca'hñin laasii zi'chi
gunabwa' Daada Jesucristu guca'hñin.
38 Ya sidela chyuulla tuhbi tu nin ayi chechii sto' ñi'h na'pahn xquelrnabwa' Jesu-
cristu, ayi za chyu chechii sto' ñi'h xchi'dxyi bwiinn chi.
39 Ni'chin bwiitsi ra'n, gulgui'hnn para gaca guluu'yi tu xchi'dxyi Dxiohs, nee ayi
guunn tu pur guzia'tii tu ziga guiñi' ra' ba guriin-guriin dxyi'dxyi ra',
40 per gulgui'hnnan ziga naa xnehza-xnehza.

15

Babahn za'ca Jesucristu loh ra' bwiinn guuchi

1 Nnah rñi'n loh tu bwiitsi ra'n; gulgasannah sto' tu xcweenta xchi'dxyi Dxiohs nin
balu'yi'hn loh tu nin gwachii sto' tu nin cayuhnn nadxiipa lasto' tu.
2 Pwihsi neezaa pur xcweenta dxyi'dxyi ra' rii' basia'pitii Dxiohs xcweenta xtuhlda tu
sidela zeezahnee tun cun gaduhbi sto' tu, sidela ayi guunn chiohpa sto' tu.
3 Pwihsi nin naa mweergalohtii', balu'yi'hn la'htu dxyi'dxyi ra' nin basi'dxi'hn;
balu'yi'hn la'htu xa guhchi Jesucristu pur xcweenta xtuhlda ra' nu'h, ziga nin caa loh
Xchihtsi Dxiohs.
4 Guñi'n loh tu xa biga'tsi Ñi'h, ya babahn Ñi'h loh ra' bwiinn guuchi chin biohnna
dxyih ziga nin rñi' loh Dxihtsi xteenn Dxiohs xcweenta Ñi'h,
5 ya loh nin babahn Ñi'h, baluu'yiloh za Ñi'h loh Pehdru, ya chi'chi baluu'yiloh za Ñi'h
loh ra' gadzi'h bichiohpa xpooxtla Ñi'h,
6 chi'chi baluu'yiloh za Ñi'h loh ra' ga'yu gaywa'h bwiinn ra' tuhbi lahta, ziahan ru ra'
ba nabahan nnah, per nuu za ra' ba la'h ra' ba ba guhchi.

7 Ya seguihdu baluu'yiloh za Ñi'h loh Jacobo, chi'chi loh ra' garaa tii' ra' pooxtla.
8 Pur luulchimatii', yaque baluu'yiloh Ñi'h loh ra' garaa ra' ba, chi'chi baluu'yiloh za Ñi'h loon,
9 pwihsi na'h gullia'yi'hn lasahca'hn loh ra' snuhn pooxtla, nee nin ayi za ruhn marehsa guiria'hlaan pooxtla, laasii guca'hna'hlara'n xpwiinn guido' Jesucristu,
10 per balahsa duxa sto' Dxiohs na'h, ni'chin naan tuhbi pooxtla nnah, per ayi lliaa'zi balahsa sto' Ñi'h na'h, laasii na'h bwi'hnnruun dzi'n loh garaa ra' ba; per ayi pur xcweenta gahcadxi'hn sino que Dxiohs cayahcanee na'h pur nin nadzii'hi Ñi'h na'h,
11 per ayi xi ruhnn nicala la'h ra' ba o na'h naa nin mahzi lasahca, sola nin nahpa galuu'yi nu naa xa ta'h bwiinn loh duhlda xcweenta ziga riachii sto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs; ya ziga gwachii sto' tu guhca gula'h tu loh duhlda.

Xcwenta ziga gabahan ra' bwiinn nin guhchi

12 Per sidela la'hnu cagaluu'yi nu xcweenta ziga babahn za'ca Jesucristu loh ra' bwiinn guuchi, ¿xixnaa chi'h nuu ra' nin rñi': "Ayi chuu ziga gabahan ra' bwiinn guuchi"?
13 Pwihsi sidela ayi gabahan ra' bwiinn guuchi, zi'chiza nin Crixtu ayi babahn loh guelguhchi,
14 ya sidela neezaa ayi babahn Jesucristu loh guelguhchi, pwihsi zi'chiza nin xchi'dxyi Ñi'h nin raluu'yi ra' nu ayi xi guilasahcan, ya ziga guelriachii sto' nin nuu lasto' tu ayi xi guilasahcazan.
15 Sidela zi'chi pwihsi la'hnu'h naa nu'h xpwiinn Dxiohs nin rusagui'hizi, nee nicala ya bachiñi' nu Dxiohs bacwa'hn la'h Jesucristu loh guelguhchi; ya sidela ayi guchii dxi'h gabahan ra' bwiinn guuchi, pwihsi ayi za guchii dxi'h bacwa'hn Dxiohs la'h Jesucristu loh guelguhchi,
16 laasii sidela la'h ra' bwiinnguuchi ayi gabahan ra' ba, pwihsi nin la'h za Crixtu ayi za babahn Ñi'h loh guelguhchi.
17 Ya sidela Crixtu ayi babahn Ñi'h loh guelguhchi, pwihsi zi'chi za guelriachii sto' nin nuu sto' tu ayi gallu'yin; ya nuu gahca tu loh duhlda.
18 Ya sidela zi'chi pwihsi hasta cun bwiinn ra' nin naa xpwiinn Ñi'h nin baguhchi ra' naa ra' ba nin baguñihchilohtii'.
19 Zi'chiza garaa ra' nu'h nin nabahan chi'h zi loh guidxyiyuh rii' ziga naa dxyi'dxyi cabweza ra' nu'h Jesucristu, naa nu'h mahzi bwiinn nin biza'bitii' loh ra' garaa ra' bwiinn guidxyiyuh.
20 Per ziga ya bacwa'hn Dxiohs la'h Jesucristu loh guelguhchi, ni'chin la'h Ñi'h naa Ñi'h mweergaloh nez loh ra' bwiinn guuchi ra' nin gabia'garii gabahan ra'.
21 Pwihsi ziga biinloh guelguhchi pur xcweenta tuhsi ndxi'hw loh guidxyiyuh, zi'chi za pur xcweenta tuhsi za ndxi'hw biinloh gabahan ra' bwiinn loh guelguhchi.
22 Ziga pur xcweenta tuhbi ndxi'hw nin laa Adahn biinloh guelguhchi zi'chi za nnah pur xcweenta Jesucristu chuu gabahan ra' bwiinn loh guelguhchi, laasii naa ra' ba xpwiinn Ñi'h.
23 Per cada tuhbigah ra' nu'h ziga bwi'hnn Dxiohs lligaaba gaca: Jesucristu naa mweer galoh, ya chin dxi' Ñi'h stuhbi garaa nin naa xpwiinn Ñi'h dxie'galli'h Ñi'h loh guidxyiyuh ziga nin nabahan ra' tantu ziga nin guhchi ra',
24 ya chi'chi gadzihn ra' dxyih luulchima ra' chin guza'loh Crixtu guelrnabwa' ra', garaa ra' guelguxchisi ra', nee cun guelrnabwa' ra' nin nuu llaa'ndxibaa'; ya chi'chi dxiu'n Ñi'h ntriehgu guelrnabwa' loh Xtaada Dxiohs Ñi'h,
25 laasii Crixtu ca'ha Ñi'h guelrnabwa' cun para hasta la'n dxyih ra' nin garah ra' bwiinn nin rdxyi'chinee la'h Ñi'h gutsiiga Dxiohs nez loh Ñi'h,
26 ya luulchima nin rdxyi'chinee la'h Ñi'h nin guza'loh Ñi'h naa guelguhchi,

27 laasii la'h Dxiohs batsiiga garaa ra' cohsa ra' nez ñaa' Crixtu. Per ziga caa loh
Xchihtsi Dxiohs garaa ra'n gwabiiga nez ñaa' Ñi'h, pwihsi guyaa ayi nee dxi'h Daada
Dxiohs guinabwa' Jesucristu, laasii la'h Daada Dxiohs naa nin batsiiga garaa ra' cohsa
ra' nez ñaa' Jesuhs.
28 Ya chin la'h Crixtu canabwa' garaa ra' cohsa ra', chi'chi ziu'n Ñi'h ntriehgu garaa
guelrnabwa' loh Xtaada Ñi'h nin naa Dxiohs, ya chi'chi tuhsi Dxiohs guinabwa' garaatii'
ra' cohsa.
29 Pwihsi ziga ruhnn tu lligaaba ayi gabahan ra' bwiinn loh guelguhchi, ¿xi pur
rrohbañihsa chi'h tu xcweenta ra' bwiinn guuchi nin gwachiisto' ñi'h xchi'dxyi Dx-
iohs? Zi'chiza sidela la'h bwiinn ayi gabahan ra' ba loh bwiinn guuchi, ¿xixnaa chi'h
ruro'bañihsa ra' ba la'htu xcweenta ra' bwiinn guuchi?
30 Nee ¿xixnaa chi'h za dxuu nu'h loh ra' xica guelya'dxi ra' gaduhbi hohra tii'?
31 Rñi' naannchi'pa'hn loh tu, bwihtsi ra'n, cayuhnn lasahca'hn xcweenta tu nez loh
Daada Jesucristu Xtaada nu'h nin cayuhnn xtsi'n Ñi'h la'n lasto' tu, ya guiñi'n loh tu,
garaa dxyih rdxihldxinee ra' bwiinn na'h tin chiinn ra' ba na'h.
32 Pwihsi sidela bwi'hnna'hn lligaaba zigazi tuhbi bwiinn guidxyiyuh chin baca'neen
la'h ra' bwiinn ra' nin naa ra' ziga zi maan ña'laa'dzi ra' loh guihdxyi Efesu, ¿xi gahn
bwi'hnna'hn? Sidela la'h ra' bwiinn ayi gabahan loh guelguhchi, ni'chin ¡gulcho'ho!,
guidi'hnn nu'h ziga rñi' ra' bwiinn guidxyiyuh: "Gulcho'ho guida'w ra' nu'h nee
guidwaa za nu'h, laasii guillii gachi ra' nu'h."
33 Ayi gusaa'n tu guisagui'hi tu ziga zi rahbi tuhbi dihchu: "Ayi gucha'ga lu'h bwiinn
mahn o la'n zidii'dxi lu'h xtuhxa ba."
34 Nin guunn tu nnah gulgahca nasiin, ayi cu'tii tu duhlda, laasii nuu ra' bwiinn ra' loh
tu nin ayi nu'nbwa' ra' la'h Dxiohs nin nuu dxibaa'; cañi'n yihca tu tin gatuhyi loh tu.

Xcweenta ziga gabahan ra' bwiinn ra' nin guhchi

35 Pwihsi ziuu' nin guinaabadxyi'dxyi ra': "¿Xa gabahan ra' chi'h bwiinn guuchi ra'
loh guelguhchi? ¿Xa gaca chi'h tihxi ra' ba?"
36 Squii' rñi'n loh bwiinn chi. ¡Bwiinn nahdatii'! Chin rbahchi lu'h biñih pwihsi nahpa
rachidu'h biñih chi o sea rñihchiloh biñih chi tin zi'chi rahpa yahgui'hn xteenn biñih chi
guelnabahan.
37 Biñih nin riaaba la'n yuh ayi tihxi dxi'h biñih chi rahca yahgui'hn sino que sto' biñih
chi rahca yahgui'hn, nicala naa biñih chi trihgu o llooba.
38 Ya chi'chi la'h Dxiohs rudi'hi Ñi'h foorma la'h biñih chi ziga naa xigaaba Ñi'h.
39 Ayi garaa dxi'h tihxi chyu chi'hzi naa tuhbiloh. Ziga tihxi bwiinn naan guriin, tihxi
guidxa'h naa zan guriin, ziga tihxi ra' maan ra' nin zohba xihyi ñi'h guriin naazan; zi'chi
za tihxi ra' bwehlda guriin naaza tihxi ra' ma.
40 Pwihsi zi'chi za nuu ra' tihxi ra' nin naa xteenn nez llaa'ndxibaa', nee cun tihxi za
nez loh guidxyiyuh; per ziga foorma xteenn tihxi llaa'ndxibaa' guriincaa naan loh tihxi
xteenn loh guidxyiyuh,
41 laasii zi'chi za ziga lla'ñih xteenn gubihdxyi guriin naan lon lla'ñih xteenn bwe'hw,
ya zi'chi za ziga dxih llaa'ndxibaa' cada tuhbigah ra'n guriin-guriin naan lla'ñih ra'n.
42 Zi'chi za naa xcweenta ziga guelgabahn bwiinn loh guelguhchi, ziga chin rga'tsi
tuhbi bwiinn loh guelguhchi ruu'dxyi tihxi ba la'n ba' nee rñihchilohon, per chin gabahan
ba loh ra' bwiinn guuchi, guriin gaca tihxi ba, ayi ru guudxin laasii banuu nabahan ba
par tu'pazi.
43 Rga'tsi tihxi nin rbwe'hesto' bwiinn, ya rabahan tihxi nacuubi nin rwa'ha za'ca
bwiinn loh ñi'h; rga'tsi tihxi nin ayi jweersi, per rabahan tihxi nacuubi nin rahca
nadxiipa duxa.

44 Chin rga'tsi tihxi ziga tuhbi bwiinn la'n ba', naa tihxi ba chi xteenn guidxyiyuh, ya
ziga tihxi cuubi ba chi nin gabahan naan tuhbi tihxi cuubi nin rudi'hi Dxiohs. Ni'chin
nin nuu tihxi bwiinn riahcan yuh, ya nuu za tihxi bwiinn ziga nin guzee para dxibaa'.
45 Pwihsi ziga za caa loh Xchihtsi Dxiohs, ndxi'hw galoh nin laa Adahn, bwi'hnn
Dxiohs guhca ba tuhbi bwiinn nin gubahan; per ya Adahn nin bi' luulchima, ni'chi naa
Jesucristu nin naa tuhbi Spíritu nin runi'hi guelnabahan nacuubi la'hnu'h.
46 Galoh naa guelnabahan xteenn guidxyiyuh, ya chi'chiyi guyuu' tuhbi guelnabahan
nacuubi nin biinloh nez dxibaa'.
47 Zi'chi za mweer ndxi'hw nin bwi'hnn cha'yi Dxiohs guhca ba cun guxuh xteenn yuh
nee naa ba bwiinn guidxyiyuh; ya ndxi'hw nin raroopa naa Jesucristu, la'h Ñi'h biehta
Ñi'h nez dxibaa' hasta nuu Dxiohs.
48 Bwiinn guidxyiyuh ra' naa ra' ba ziga zi la'h Adahn nin bwi'hnn Dxiohs cun guxuh,
ya bwiinn ra' nin naa para dxibaa' naa ra' xpwiinn Jesucristu nin biehta nez gui'wdo'
dxiaa dxibaa'.
49 Pwihsi ziga rñah za nu'h ziga bwiinn nin guhca cun guxuh xteenn guidxyiyuh,
pwihsi zi'chi za guluu'yi guiñah nu'h ziga rñah bwiinn nin nuu llaa'ndxibaa'.
50 Pwihsi xclaa'dzihn guiñi'n loh tu bwiitsi ra'n, nin naa bwe'hla nee dzihta nin
guhlanee nu'h ayi nuu chuu ra'n loh xquelrnabwa' Dxiohs, nacuubi gaca garaatii';
pwihsi nin rñihchiloh ayi nuu chuu ni'chi loh nin ayi rñihchilohtii',
51 per xclaa'dzihn gacabwa' tu tuhbi cohsa rala'n. Ayi garaa ra' dxi'h nu'h gachi, per
garaa ra' nu'h zahca zidxa'h ra' nu'h.
52 Madxihdu zigazi siin lu'h, nee lwehgugahca guillaala loh lu'h, chin dxihn tu guiñi'
luulchima trompeta, chi'chi zabahan ra' bwiinn ra' nin guhchi ya ayi ru chutii' dxyih
gachi ra' ba; ya neezaa la'h ra' nu'h zidxa'h za tihxi ra' nu'h,
53 laasii tihxi nu'h nin naa xteenn guidxyiyuh guidxa'han tin gaapa nu'h tihxi nu'h
nin naa xteenn llaa'ndxibaa', laasii tihxi nu'h nin naa xteenn guidxyiyuh rahchin, per
ziga tihxi nu'h nin naa xteenn dxibaa' ayi para gachin; ba naan para tu'pazi.
54 Ya ziga chin la'h tihxi nu'h nin naa xteenn guidxyiyuh bidxa'h tin guidxiaapa
nu'h tihxi nu'h nin naa xteenn llaa'ndxibaa', nee neezaa chin la'h tihxi nu'h nin zahca
gachi bidxa'h tin guidxiaapa nu'h tihxi nu'h nin ayi gaca gachi, nin chuu para tu'pazi;
ya chi'chi zizohba xchi'dxyi Dxiohs nin rñi' squii': "La'h guelguhchi guñihchiloh laasii
bwi'hnn Jesucristu gahn loh guelguhchi."
55 Guelguhchi, ¿cuun xquelrnabwa' lu'h para guinabwa' lu'h la'hnu? Guelguhchi,
¿cuun xchi'h xquelnnah lu'h nin ñahpa lu'h?
56 Xquelnayaan xteenn guelguhchi naa duhlda, ya xquelrnabwa' duhlda naa lehyi,
57 per zuxchiilli Dxiohs, runi'hi Ñi'h guelrnabwa' la'hnu'h pur xcweenta xteenn
Daada Jesucristu.
58 Pwihsi ni'chin bwiitsi ra'n, gulchezah nayaa gaduhbi sto' tu; gulgui'hnn xtsi'n
Dxiohs ayi guiria'h gahn tu, laasii la'htu naann tu dzi'n nin guunn tu xcweenta Dxiohs
ayi naan dzi'n lliaa'ha.

16

Mweeyi ra' nin guidiaa'ha para la'h ra' xpwiinn Dxiohs

1 Xcweenta mweeyi nin guidiaa'ha para la'h ra' bwiitsi ra' nu'h loh xchi'dxyi Jesu-
cristu; gulgui'hnnan ziga gahca ra'pihn guunn ra' bwiinn guido' xteenn Galacia.
2 Gazohba dumingu, cada tuhbigah tu gulcwe'hecaa tuhbi mweeyi yihca cada tuhbi-
gah dxyih ziga chi'h zi ruhnn tu gahn loh tuhbi xmahn, gulcu'cha'yin, tin ayi hohragah
la'h tu nuu cagatiaa'ha mweeyi chin dxie'ldahn,
3 tin chin gadzihna'hn guixe'hla'hn mweeyi ca cun chiohpa-chohnna dxihtsi chenee
chyu chi'hzi bwiinn nin cwii tu chegasia'hanan loh guihdxyi Jerusalehn,

4 ya sidela na'h za chaa'hahn, pwihsi sah ra' ba choo nu.

Lligaaba nin bwi'hnn Pahblu chee ba biahja

5 Loh biahje rii' nahpa ti'dxi'hn nez loh guihdxyi ra' xteenn guihdxyi Macedonia, ya
chi'chiyi gadzihna'hn loh guihdxyi Corintu ca.
6 Pwihsi ya chi'chi pwehda zahcata'hn ri'ca mas paaldaa dxyih, o chuu'huhn ri'ca
loh gaduhbi bwe'hw nahlda ra', ya chi'chi la'htu zahca gacanee tu na'h loh biahja nin
gazaa'hahn stuhbi lahta,
7 laasii ayi xclaa'dzihn ti'dxi'hn ri'ca tuhbi ladi'dxizi, sino que xclaa'dzihn gacata'hn
ri'ca xchih sidela la'h Daada Jesucristu nnaa Ñi'h.
8 Per ya loh guihdxyi Efesu zia'hanahn ri'chi, tin guti'dxi'hn lañih nin rusanna sto' ra'
bwiinn xa bi' Spíritu Saantu Dxiohs,
9 laasii ri'chi nuu ziahan ra' bwiinn nin xclaa'dzi gusi'dxi xchi'dxyi Dxiohs, nee ri'chi
za nuu ra' ziahan ra' nin rdxyi'chinee ra' na'h.
10 Sidela la'h Timoteu radzihn ri'ca, gulgui'hn pur chuu nasaa sto' bi tin ayi xi lligaaba
chuu bi, laasii la'h bi ruhnn za bi dzi'n xteenn Daada Jesucristu ziga za na'h.
11 Pwihsi ni'chin nin tuhbi tu ayi cwe'he sto' tu la'h bi; mas gulgui'hn cumpahñu la'h
bi loh biahja nin dxi' bi rii', laasii cabwe'za'hn la'h bi rii' tuhsi cun spaaldaa ra' bwiitsi
lasaa' ra' nu'h.
12 Pwihsi la'n guñi' duxa loh bwiitsi nu'h Apolos tin ñie'guia'ha ba xa nuu tu cun
spaaldaa ra' bwiitsi nu'h, per ayi guhca xigaaba ñi' bi; per zi' bi dxyih chi'h zi nin gaca
dxi' bi.

GuelrgahpaDxiohs luulchima xteenn Pahblu

13 Gulgahca nasiin, nee gulchezah nayaa loh guelriachii sto' xteenn xchi'dxyi Dxiohs.
Per loquesi gulgahca ndxi'hw, gulgahca bwiinn nin nada'n roo'.
14 Xi chi'h zi cohsa nin guunn tu, gulgui'hnnan cun gaduhbi sto' tu.
15 La'htu bwiitsi ra'n, la'htu naann xcweenta ra' xfamihyi Estéfanas, nin mweer
gwachii sto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs loh guihdxyi Acaya. Naann tu xa ruhnn duxa ra' ba
cumpahñu la'h ra' bwiitsi ra' nu'h nin nuu ra' ri'ca. Nnah rnaba duxa'hn loh tu,
16 gulgazo'badxiahga xchi'dxyi ra' bwiinn ra' ca, neezaa xchi'dxyi garaa ra' bwiinn ra'
nin rahcanee la'h ra' xpwiinn Dxiohs, nee cun nin ruhnn ra' za xtsi'n Dxiohs.
17 Riahxi'hn pur nin ri' ra' Estéfanas, Fortunatu cun Acaico; pwihsi bwiinn ra' rii'
bwi'hnn ra' ba dzi'n ra' nin ayi guhca ñuhnn tu laasii ayi tu.
18 Bwi'hnn ra' ba guyuu' gui'w ru sto'n nee cun neezaa la'htu, ni'chin gulgacabwa'
lasahca bwiinn ra' squii'.
19 La'h ra' bwiinn xquido' Jesucristu nin nuu ra' nez loh guihdxyi ra' xteenn Asia
ruxe'hla tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'htu. Aquila cun che'hla ba Priscila, cun neezaa
ra' bwiinn ra' nin radiaa'ha loh cultu rwaa' yihdzi ra' ba; ruxe'hla za ra' ba ziahan duxa
guelrgahpaDxiohs para la'htu.
20 Gulguica'ha guelrgahpaDxiohs nin ruxe'hla ra' bwiitsi ra' nu'h rii' para la'htu nee
gulgahpaDxiohs lasaa' ziga tuhbi ziga stuhbi, pur lah Jesucristu.
21 Na'h Pahblu ruxe'hla zahn tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'htu, la'h gahca na'h
baca'h lehtra rii'.
22 Sidela chyuulla ayi ruca'h sto' ñi'h la'h Daada Jesucristu, nuu dii bwiinn chi.
¡Gudaa'gah Jesucristu Daada xteenn nu'h!
23 Daada Jesucristu guunntaa'yi yihca tu.
24 Guelruca'h sto' nin na'pahn xcweenta Daada Jesucristu ruxe'hla'hn para la'htu.
Zi'chi pwihsi.

Nin raroopa dxihtsi nin baca'h San Pahblu loh ra' bwiinn Corintu

GuelrgahpaDxiohs

1 Na'h Pahblu naan tuhb pooxtla xteenn Jesucristu laasii zi'chi xclaa'dzi Dxiohs gulu'yi'hn xchi'dxyi Ñi'h. Na'h nee neezaa la'h Timoteu, nin naa bwiitsi lasaa' nu'h pur xcweenta xchi'dxyi Dxiohs; raca'h nu'h dxihtsi rii' loh tu bwiinn ra' nin naa ra' xpwiinn Jesucristu nez loh guihdxyi Corintu, nee cun neezaa loh ra' xpwiinn Dxiohs nin rii ra' nez loh guihdxyi ra' nin rnabwa' guihdxyi Acaya.

2 Ranaaba nu loh Dxiohs nin naa Xtaada nu'h nee cun neezaa loh Daada Jesucristu, tin guunn Ñi'h cumpahñu la'htu nee gusacwachidxyii za Ñi'h sto' tu.

Guelrza'cazii nin bati'dxiloh Pahblu

3 Gachidi'hnn lasahca nu la'h Daada Dxiohs nin naa Xtaada Jesucristu, la'h Ñi'h naa Dxiohs nin ralahsa sto' la'hnu'h, Dxiohs nin rbahchidxyii sto' ra' nu'h,

4 laasii chin rati'dxiloh ra' nu guelrza'cazii, zi'chi gahca za guidi'hnn nu gahn gasacwachidxyii nu sto' bwiinn ra' nin ruti'dxiloh guelrza'cazii ra' ziga basacwachidxyii Dxiohs sto' ra' nu'h.

5 Rati'dxiloh nu guelrza'cazii duxa nin bati'dxiloh Jesucristu pur nin raluu'yi nu xchi'dxyi Ñi'h, ya zi'chi za pur Jesucristu rdxeela nu guelrbwihdxyii sto'.

6 Pwihsi ni'chin, sidela la'hnu rati'dxiloh nu guelrza'cazii, naan guelridxyii sto' para la'htu, tin ta'h za tu loh duhlda, nee tin zi'chi za guunn tu waanta guti'dxiloh tu la'hgahca guelrza'cazii nin cadii'dxi nu.

7 Nee ayi xi guelrzaa' riuu' nu pur xcweenta tu, laasii ziga naann nu cagati'dxilohnee tu la'hnu loh guelrza'cazii, pwihsi zi'chi za nee la'htu zusacwachidxyii Dxiohs lasto' tu ziga gahca rusacwachidxyii Ñi'h lasto' nu.

8 Bwiitsi lasaa' ra'n, xclaa'dzihn gacabwa' tu xcweenta ra' guelrza'cazii nin bati'dxiloh nu nez loh ra' guihdxyi nin rnabwa' Asia. Guhcan tuhbi guelrza'cazii duxa roo' nin basia'han siisii la'h nu, nee hasta bachidi'hnn nu lligaaba ayi chyu ñare'h ri'chi cun guelnabahan.

9 Bidi'hnn nu lligaaba ri'chi chi'h zi ñahchi nu; bachiza'ca nu squii' tin basi'dxi nu xa chechii sto' nu la'h Dxiohs nin rucwa'hn la'h ra' bwiinn guuchi, ya ayi la'h gahca dxi'h ra' nu'h.

10 Dxiohs bata'h la'hnu loh guelguhchi chi, nee zeezah nugata'h Ñi'h la'hnu loh guelya'dxi roo' xteenn guelguhchi. Ya ziga riachii sto' nu la'h Dxiohs, la'h Ñi'h ziazah guta'h Ñi'h la'h nu loh ra' guelrza'cazii ra',

11 laasii cayahcanee tu la'hnu, ziga cabwihdxyi-canaaba tu loh Dxiohs xcweenta nu. Ya ziahan za snuhn ra' bwiinn zudi'hi guelzuxchiilli loh Dxiohs pur xcweenta guelruhnntaa'yi nin runi'hi Ñi'h la'hnu.

Xixnaa ayi gwah Pahblu nez guihdxyi Corintu

12 Pwihsi nuu guelnasaa la'n lasto' nu pur xcweenta ziga naann nu ayi xi duhlda nahpa nu cun ziga naa xtsi'n nu, laasii nabahan nayaa nu nez delaanta loh garaatii' bwiinn loh guelnado'laadzi nin baluu'yi Dxiohs la'h nu. Xnehza nabahan nu, ayi chyu nabahan loh guelnasiin xteenn bwiinn guidxyiyuh, sino que naa'han pur nin cayahcanee Dxiohs la'h nu.

13 Cagaca'hn dxyi'dxyi ra' nin zahca gu'lda tu, nin zahca gacabwa' tu, nee cabwe'za'hn opa'h zahcabwa' tu garaa ra' dxyi'dxyi ra' nin cagaca'hn,

14 la'hgahca ziga nin ya guhcabwa' tu paaldaa xchi'dxyi nu; na'pahn siguhra gadzihn
dxyih nin dxiahxi sto' tu pur xcweenta nu, ziga za dxiahxi sto' nu xcweenta tu la'n dxyih
nin dxi' Daada Jesucristu stuhbi.
15 Pwihsi cun lligaaba rii' guclaa'dzihn ñaguia'hn la'h tu mwergaloh tin zi'chi ñahxi tu
ñaguia'hn la'h tu nin ñahca chiohpa bweelta.
16 Bwi'hnna'hn lligaaba ñaguia'hn cuun tu chin zaa'hahn nez loh guihdxyi ra' xteenn
Macedonia, ya loh nin ñibia'gariiga'hn nez loh guihdxyi Macedonia ñuhnnla'ga'hn
ñaguia'hn cuun tu nacuubi. Ya zi'chi ñahcaneeza tu na'h loh nin ñibia'gariin para nez loh
guihdxyi Judea.
17 Pwehda nasto' tu chin bwi'hnna'hn lligaaba gu'nnahn squii', ayi bwi'hnnañin cun
lligaaba guchiipa'h. Nee ¿ta ruhnn tu lligaaba na'h ru'nnahn lligaaba nin rusiahchyu
loh xigaa'bahn hohragah, ziga guiñi'n "Yoo", nee garia'caga'hn "Aaca'h"?
18 Per Dxiohs naa nin rwa'haloh la'hnu ayi chyu rñi' loh tu "Yoo" loh nin chyu cañi'
"Coh",
19 laasii la'h Llii'n Dxiohs Daada Jesucristu nin raluu'yi nu xchi'dxyi Ñi'h Silvanu cun
Timoteu nee na'h, ayi guñi' Ñi'h "Yoo", nee ñiñi'ga'h Ñi'h "Aaca'h", laasii ayi chuu dxyih
nin guunn Jesucristu zi'ca,
20 laasii garaa ra' dxyi'dxyi nin bia'hannee Dxiohs la'hnu'h xcweenta Jesucristu naa
ra'n "Yoo pa'hcaa." Ni'chin chin chyu ruhnn lasahca la'h Dxiohs, rachiñi' nu'h: "Zi'chi
gaca pwihsi" pur xcweenta Jesucristu.
21 Dxiohs cagazuudzi'tsi la'hnu neezaa la'htu loh xchi'dxyi Jesucristu, nee gulii za Ñi'h
la'h ra' nu'h tin guidi'hnn nu'h xtsi'n Ñi'h.
22 Ya baca'h Ñi'h sehyu xteenn Ñi'h la'hnu'h nee bacwe'za za Ñi'h Spíritu Saantu la'n
lasto' nu'h.
23 Cana'ba'hn loh Dxiohs tin gacabwa' Ñi'h xi lligaaba nuu sto'n, ziga ayi xclaa'dzihn
chezahru chindxiruhn la'h tu, ni'chin nin ayi bie'ldaguia'hahn cuun tu. Per sidela na'h
ayi cañi'n dxyi'dxyi nin guchii, nicala gadxiinnza Ñi'h na'h.
24 Ayi nasto'dxi'h tu xclaa'dzi nu gachinabwa' nu la'h tu loh nin nahpa chechii sto'
tu. Pwihsi ya zeezah xnehza tu xcweenta ziga riachii sto' tu; nin xclaa'dzi nu naa ziga
guidxiahcaneeru nu la'h tu, tin zi'chi dxiahxiru tu.

2

1 Pwihsi ni'chin bwi'hnna'hn xigaabagahcahn ayiru ñie'ldaguia'hahn cuun tu tin ayi
zi'chi ñibiinnzi sto' tu,
2 laasii sidela na'h sola chi'hyihn nez guibiin sto' tu, ya ¿chyuulla guunn chi'h para ziga
chuu nasaa sto'n sidela sola bwix'hnna'hn bibiin sto' tu?
3 Ni'chin sola baca'hn dxihtsisi rii' loh tu, laasii ayi xclaa'dzihn ñie'ldahn tin ayi ñibiinzi
lasto' tu, xlawaa'ha ziga ñiguu' nasaa tu sto'n. Pwihsi na'pahn siguhra sidela dxiin sto'n
guelnasaa, zi'chi za garaatii' za tu ziin sto' tu guelnasaa.
4 Pwihsi loh nin cagaca'hn dxihtsi rii', ziahan lligaaba duxa bwi'hnna'hn, hasta
ñihsabwii biaaba loon; per ayi baca'hñin tin gusabiinan sto' tu, sino que tin gacabwa'
tu cuun guelnadzii'hi nin na'pahn cun la'htu.

Guyuu' pardohn xcweenta bwiinn nin bwi'hnn duhlda

5 Per sidela chyuulla cayuhnn nuu guelrbiin sto'n, ayi tuhsi dxi'h sto'n cagasabii
ba sino que neezaa lasto' tu cagasabii ba; gullia'yi'hn dxyi'dxyi guiñi'n laasii ayi
xclaa'dzihn guunn tu lligaaba duxa.
6 Banaa zi'cachi'h basa'cazii ziahan bwiinn la'h daada ca, ayi ru gusa'cazii tu la'h ba
nnah,
7 yannah mas nin guunn tu gulgasia'lda sto' tu xtuhlda ba nee gulgasia'lda sto' ba, tin
ayi chuu guelrbiin sto' ba.

8 Ni'chin nin rna'ba'hn loh tu gulgaluu'yi xa naa guelnadzii'hi lasaa' nin nahpa tu cun
la'h ba nin naa desde galohyi.
9 Pwihsi ni'chin cun chieempa baca'hn dxihtsi loh tu tin guidu'hun zuzo'badxiahga tu
dxyi'dxyi ra' nin rñi'n loh tu.
10 Yannah ziga bwiinn nin gusia'lda sto' tu xtuhlda ñi'h pur xi chi'h zi cohsa, neezaa
na'h zusia'lda sto'n xtuhlda bwiinn chi. Laasii sidela guyuu' xa pura basia'lda sto'n
la'htu, bwi'hnnañin nez loh Jesucristu,
11 tin zi'chi ayi nuu xa guunn bwiinndxaaba gahn la'hnu'h; laasii naannloh nu'h ziga
naa xtsi'n ba.

Guyuu' Pahblu guelrzaa' chin badzihn ba loh guihdxyi Troas

12 Chin badzihna'hn loh guihdxyi Troas para gulu'yi'hn xchi'dxyi Daada Jesucristu,
seguihdugahca badxi'loon nuhn bwiinn nin xclaa'dzi dxinndxiahga xchi'dxyi Jesu-
cristu,
13 per ayi gurihdxyii sto'n laasii ayi badxi'loon Titu bwihtsi nu'h. Pwihsi ni'chin
guna'zu neezahn para nez guihdxyi Macedonia.

Jesucristu ruhnn ridi'hnn nu'h gahn

14 Per zuxchiilli Dxiohs zenee Ñi'h la'hnu'h nez loh xneziuh Jesucristu nin rahcanee
ridi'hnn nu'h gahn loh garaatii', ya pur la'hnu'h ruhnn Ñi'h xa dxiu'nbwa' ra' bwiinn
nin rii garaa lahta loh guidxyiyuh xchi'dxyi Dxiohs nin naa ziga zi tuhbi bwih nin
xchia'hnahxi dzihn.
15 Laasii la'h nu naa nu ziga zi guxa'hla nin ruti'dxi Crixtu nez loh Dxiohs, ya rza'bi
guhxa chi nez yihca ra' nin rla'h loh duhlda nee cun yihca ra' za nin cagañihchi ra'.
16 Para la'h ra' nin riigañihchi ra', guxa'hla rii' naan ziga zi tuhbi xchia' dxaaba nin
rusaza' sto' la'h ra' ba pura guelguhchi nin cabweeza la'h ra' ba, per para la'h ra'
nin rla'h loh duhlda naa guxa'hla rii' para la'h ra' ba ziga tuhbi xchia' nahxi xteenn
guelnabahan nacuubi nin gudi'hi Dxiohs la'h ra' ba. ¿Chyu laa nin rahcabwa' lasaa' ra'
cohsa ra' ca?
17 Pwihsi ayi chyu gaca ziga bwiinn ra' nin rutoo' xchi'dxyi Dxiohs, laasii la'h nu
raluu'yi nu cun sola ziga baca'bi Jesucristu gaca, nee cun ziga nin naa guchiipa'h gaca
nezloh Dxiohs.

3

Dxyi'dxyi cuubi ra' nin basia'han Dxiohs loh ra' nu'h

1 Chin rachiñi' nu dxyi'dxyi ra' ca, ¿ta rachiñi' nu dxyi'dxyi za'ca pur xcweenta gahca
nu? Ziga nuu ra' nin rca'h dxihtsi nin rñi' ra' naa ra' ba za'ca duxa, o ¿ta xclaa'dzi tu
galuu'yi nu loh tu lasaa' ra' dxihtsi ra' ca?, o ¿ta guinaaba nu guunn tu lasaa' ra' dxihtsi
ca gachica'ha nu ziga ruhnn ra' nuhn ra' bwiinn ra'?
2 La'htu naa ziga xchihtsi nu nin rñi' xa naa nu, nin caa lasto' tu, ya garaa ra' bwiinn
rwa'ha ra' ba xa gwachii sto' tu xchi'dxyi Dxiohs laasii baluu'yi nu xchi'dxyi Ñi'h loh tu.
3 La'htu naa tuhbi carta nin caa pur Jesucristu ya badzihnan pur la'h nu. Naan
tuhbi carta nin ayi caa cun chiinda, sino que cun Spíritu Saantu xteenn Dxiohs nin nuu
nabahan para tu'pazi; ayi naan tuhbi carta ziga nin rcah loh tuhbi tahblu dxiah sino
que naan nez lasto' bwiinn ra'.
4 Naann cha'yi nu xcweenta ra' rii', laasii pur xcweenta Jesucristu ayi guelnadxyi'bi
sto' nu nez loh Dxiohs,
5 per ayi nu guidi'hnn cada tuhbigah nu dzi'n xichi'h zi dzi'n za'ca nin rachidi'hnn nu
pur xcweenta gahca nu, laasii garaa ra' nin rachidi'hnn nu naan pur rahcanee Dxiohs
la'hnu.
6 Pwihsi la'h Ñi'h runi'hi guelnada'n la'hnu, ziga naa ra' nu mooza loh xteenn
dxyi'dxyi cuubi nin bia'han dxyi'dxyinee Ñi'h la'h nu'h. Per dxyi'dxyi cuubi ca ayi naan

ziga naa xlehyi guehtu Moisehs nin basa'bi la'h bwiinn loh duhlda, sino que dxyi'dxyi cuubi nin raluu'yi nu, naa nin bie'nee Spíritu Saantu xteenn Dxiohs, ya runi'hi Ñi'h guelnabahan nacuubi la'hnu'h.
7 Lehyi baluu'yi guyuu' xtuhlda ra' bwiinn, ya guhchi ra' ba. Ziahan sehn guyuu' chin baca'h Dxiohs dxyi'dxyi ra' ca loh tahblu dxiah, per ayi guhca ñwa'ha ra' bwiinn Israel ra' loh guehtu Moisehs. Bidxyihbi ra' ba laasii rca'bacha'h loh ba, nicala bwe'hgah-bwe'hgah zeeyuu'yi guelrca'bacha'h chi loh ba.
8 Ya sidela zi'ca guhca chin biinloh lehyi, pwihsi nnah ziroo' duxa ru naa guelbacha'h roo' nin nahpa lehyi xteenn Spíritu Saantu Dxiohs, nin naa dxyi'dxyi cuubi nin baluu'yi nu la'htu.
9 Ya sidela la'h xlehyi guehtu Moisehs nin bie'nee guelguhchi pur xcweenta duhlda guhca cun guelrca'bacha'h, ¿xi la'hxchi'h ayi gaca mahzi ru guelrca'bacha'hroo' xchi'dxyi Jesucristu nin ruhnn guibahan nayaa ra' nu'h?
10 Yannah ayiru chyu gwa'ha loh guelrca'bacha'h xteenn xlehyi Moisehs laasii guel-bacha'h roo' xteenn Dxiohs cun xchi'dxyi Jesucristu mahzi ru rca'bacha'h para tu'pazi,
11 laasii sidela nin biuu'yi chi guhpa guelrca'bacha'h, pwihsi nnah mahzi ru guel-rca'bacha'h roo' nahpa nin ayi ñihchilohtii'.
12 Pwihsi pur nin naannloh nu'h xcweenta dxyi'dxyi rii' sto' nu'h, ni'chin ayi chyu rdxyihbi chin raluu'yi nu xchi'dxyi Jesucristu.
13 Ayi chyu guunn ziga bwi'hnn guehtu Moisehs; bie'w loh ba cun tuhbi vehlu tin ayi ñwa'ha ra' bwiinn Israel ra' cayuu'yi guelrca'bacha'h nin ayi naa para tu'pazi nez loh ba,
14 per ziga bacahyi loh xigaaba ra' ba; laasii hasta la'n dxyih ra' rii' chin rusi'dxi ra' ba xcweenta dxyi'dxyi yu'xa, ria'han gahca vehlu nin ayi riapitii sto' ra' ba, nin riapitii sola pur xcweenta Jesucristu.
15 Ni'chin hasta la'n dxyih ra' rii' chin rusi'dxi ra' ba chihbru ra' xteenn guehtu Moisehs, vehlu chi ñie'wun yihca sto' ra' ba,
16 per ziga caa loh Xchihtsi Dxiohs: "Per ya chin ragu'dzi sto' tuhbi bwiinn nez loh Dxiohs, pwihsi riapitii vehlu chi."
17 Laasii la'h Daada Jesucristu naa Spíritu, nee hasta nuu Spíritu Dxiohs, ri'chi basiapitii Dxiohs xlehyi guehtu Moisehs.
18 Pwihsi ni'chin la'hnu'h ziga ayiru ñie'w loh ra' nu'h cun tuhbi vehlu, pwihsi naa nu'h ziga zi tuhbi dxiahwahan nin rca'ha lla'ñih xteenn Daada Jesucristu, laasii mahzi ru zeezah cayahpa nu'h guel lla'ñih roo' xteenn Jesucristu, laasii zi'chi cayuhn Spíritu Saantu xteenn Ñi'h.

4

1 Pwihsi ni'chin ayi chuu dxyih guiria'h gahn nu, laasii Dxiohs cun guelrahcanee xteenn Ñi'h basia'hannee Ñi'h dzi'n rii' la'h ra' nu.
2 Ni'chin nin bachile'he sto' nu cohsa ra' nin rahca dxyigahsi ra' nin naa ra' cohsa xtuhyi ra'; ayi rasagui'hi nu bwiinn ra' nee ayiza dxugacha'h dxi'h nu xchi'dxyi Dxiohs. Nin raluu'yi nu naa ziga pa'h nin nnaa Ñi'h, tin zi'chi rñi' ra' bwiinn zoozah pa'h nu loh xneziuh Dxiohs.
3 Per sidela nuu nin ayi gacabwa' ra' xchi'dxyi Dxiohs nin raluu'yi nu, naa ra' bwiinn ra' chi bwiinn nin la'laga'h cañihchiloh para tu'pazi,
4 laasii la'h bwiinndxaaba nin rnabwa' loh guidxyiyuh gulahchi gue'la loh xigaaba ra' ba; zi'chi ruhnn ba loh ra' bwiinn ra' nin ayi riachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu, tin ayi gwa'ha ra' ba loh xquelña'ñih xteenn xchi'dxyi Dxiohs nin rñi' xcweenta xa'ñih xteenn Jesucristu, nin naa xtuhxa Dxiohs.
5 Chin raluu'yi nu xchi'dxyi Jesucristu, ayi ruhnn lasahca nu la'hgahca xcweenta ra' nu sino que ruhnn lasahca nu la'h Jesucristu nin naa Daada, ya la'hnu ziga xmooza tu xcweenta Jesucristu.

6 Chin bwi'hnncha'yi Dxiohs guidxyiyuh, guñi' Ñi'h: “Loh nacahyi dxiinloh tuhbi bia'ñih nin guzia'ñih.” Pwihsi la'h gahca Dxiohs bazia'ñih Ñi'h la'n lasto' ra' nu'h tin bwi'hnn Ñi'h biu'nbwa' nu'h loh lla'ñih xteenn Ñi'h nin ruluu'yi Jesucristu.

Squii' guibahan nu'h loh xcweenta guelriachii sto'

7 La'h ra' nu'h naa nu'h ziga tuhbi guihsu nin ayi guilasahca, per gadxah nu'h guelnaza'ca nin naa xchi'dxyi Dxiohs xcweenta Jesucristu, tin guluu'yiloh xquelnaz'aca xteenn xquelrnabwa' Dxiohs, ayi xcweenta dxi'h nu'h.

8 Rati'dxiloh nu guelrza'cazii garaa nehza, per ruluu'yi Ñi'h la'hnu xa ta'h nu lohon; mas nicala ayi dxiin xa guidi'hnn nu, per ayi chyu chuu guelrzaa';

9 nicala bwiinn ra' rusa'cazii ra' ba la'hnu, per ayi rusaa'ntii' Dxiohs la'hnu tuhsi; nicala chiindxiah ra' ba la'hnu loh yuh, per ayi ñiichiloh ra' nu.

10 Nezchi'hzi zoo nu rza'cazii nu ziga basa'cazii ra' bwiinn la'h Jesucristu, tin zi'chi za galuu'yi nu xa babahn Jesuhs loh ra' bwiinnguuchi.

11 Caa chi'h zi hasta rioo nu xclaa'dzi ra' bwiinn ra' chiinn ra' ba la'h nu laasii raluu'yi nu xchi'dxyi Jesucristu tin zi'chi za tihxi nu guluu'yiloh xquelnabahan Jesucristu loh ra' bwiinn guidxyiyuh ra'.

12 Ni'chin rla'h-rla'hsi gachi nu, tin para gapa tu guelnabahan

13 Laasii nahpa nu la'hgahca Spíritu xteenn guelriachii sto' ziga gahca nin caa loh Xchihtsi Dxiohs: “Gwachii sto'n ni'chin nin rulu'yi'hn”, pwihsi zi'chi za la'h nu; pwihsi cun guelriachii sto' gahca chi riachii sto' nu, nee raluu'yi za nu.

14 Laasii naann nu la'h gahca Dxiohs nin bacwa'hn la'h Jesucristu loh guelguhchi; la'hgahca za Ñi'h zucwa'hn la'hnu cun Jesucristu tin guunn Ñi'h para zuunee nu la'htu nez loh Ñi'h.

15 Garaa ra' dee' ra' cazahca nu pur xcweenta tu tin zi'chi taalaa ra' bwiinn ziahan nin gudi'hi guelzuxchiilli loh Dxiohs pur xcweenta guelralahsa sto' xteenn Dxiohs nin cadi'chi loh ra' ba.

16 Pwihsi ayi chyu ria'hgahn, nicala la'h tihxi nu cayuhllan, ya guillii-guillii cagacuubi Dxiohs spíritu nu,

17 laasii guelrza'cazii nin dxyugati'dxiloh nu'h loh guelnabahan rii' rdii'dxigah ra'n, per ruhnn ra'n rahpa nu'h guelña'ñih nin banaa para tu'pazi.

18 Pwihsi ayi chyu rachidia'ha loh ra' cohsa nin niin, sino que loh ra' nin ayi guidxiin; laasii cohsa ra' nin niin rñihchiloh ra'n, per nin ayi guidxiin ra' cohsa ra' chi banaa para tu'pazi.

5

1 Ya ziga rahcabwa' nu'h bwe'ltihxi nu'h naa ziga xahba xaalma nu'h nnah loh dxyih ra' rii', per ziuu' dxyih nin guiñihchilohon; laasii zuni'hi Dxiohs tuhbi bwe'ltihxi cuubi nu'h nez dxibaa' nin ayi ñichilohtii'.

2 Ya ziga nnah rbiin sto' nu'h gaduhbi nin nuu nabahan nu'h cun bwe'ltihxi yu'xa nu'h, pwihsi xclaa'dzi nu'h ojla' badzihnla dxyih nin guibahan nu'h cun tuhbi bwe'ltihxi cuubi nu'h nin guidxiaapaa nu'h nez dxibaa',

3 tin zi'chi guiñah nu'h ziga zi nin guca'ha xahba ñi'h ya ayiru guiñah nu'h zigazi nin zuu lligabwe'hla.

4 Yannah gaduhbi nin nabahan nu'h cun bwe'ltihxi yu'xa nu'h, rbiin lasto' nu'h hasta rachidxi'n nu'h pur nin dxyugati'dxiloh nu'h guelrza'cazii, laasii ayi xclaa'dzi nu'h guidxyuu lligabwe'hla nu'h; mahs xclaa'dzi nu'h gachica'ha nu'h tihxi cuubi nu'h, laasii bwe'ltihxi yu'xa nu'h rii' la'n zeedi'dxi, ya zuni'hi Ñi'h tihxi cuubi nu'h nin ze' nez dxibaa'.

5 Laasii Dxiohs naa nin bwi'hnn lligaaba gachidxiaapaa nu'h bwe'ltihxi cuubi nu'h,
cun bani'hi Ñi'h Spíritu Saantu la'hnu'h ziga tuhbi sehn nin zuza'loh xchi'dxyi Ñi'h cun
la'h nu'h.
6 Ni'chin ayi chyu guidxyihbi, laasii naann nu'h tal nin nabahan nu'h loh guidxyiyuh
rii', ayi gaca guibahannee nu'h Daada Dxiohs llaa'ndxibaa',
7 laasii nabahan nu'h cun xcweenta guelriachii sto' xteenn nu'h, ayi xcweenta dxi'h
nin rachidia'ha nu'h.
8 Ni'chin nin nahpa nu'h siguhra ayi chyu guidxyihbi ya xclaa'dzi nu'h mas bwen naa
ayiru chyu chuu guibahan cun bwe'ltihxi nu'h nin nuu loh guidxyiyuh rii', sola caza'bi
sto' nu'h chuunee nu'h Jesucristu llaa'ndxibaa'.
9 Ni'chin nin tuhsi naa xigaaba ra' nu'h guidi'hnn nu'h ziga naa xigaaba Xtaada Dxiohs
nu'h, nicala loh guidxyiyuh rii' o nicala nez llaa'ndxibaa',
10 laasii garaa ra' nu'h zadzihn guidxyuu ra' nu'h nez loh yahgaxiiyi Jesucristu hasta
guunn Ñi'h guelguxchisi xcweenta tuhbigah ra' nu'h, ya chi'chi tuhbigah ra' nu'h
gachica'ha ra' nu'h xcweenta ziga bidi'hnn ra' nu'h loh guidxyiyuh, dela dzi'n za'ca o
dzi'n dxaaba.

Dxyi'dxyi xcweenta guelrbwidxyii sto'

11 Pwihsi coma rdxyihbi nu la'h Daada Jesucristu (nin razo'badxiahga nu xchi'dxyi
Ñi'h), raluu'yi nu xchi'dxyi Ñi'h loh ra' bwiinn tin chechii sto' ra' ban. Per Dxiohs ba
naann Ñi'hn xa nabahan nu, malaayi neezaa loh xigaaba tu gacabwa' xa nabahan nu.
12 Ayi chyu cañi' dxi'h ziga naa xcweenta gahca nu, sino que dxugani'hi nu dxyi'dxyi
loh tu tin dxiahxi sto' tu xcweenta nu, tin gaapaa tu xi dxyi'dxyi nin gusia'garii tu nez
loh ra' bwiinn ra' nin ruhnn nayaachi ra' cun ziga rñah ra' ba nez loh ra' bwiinn, ya ayi
rahcabwa' ra' ba xi nuu la'n lasto' ra' ba.
13 Pwihsi sidela la'h nu rñah nu ziga bwiinn nin rahca yihca ñi'h, pwihsi naa nun pur
Dxiohs; ya sidela naa nu ziga bwiinn nin rii xnehza xigaaba ñi'h, pwihsi naa zan para
la'htu,
14 laasii ruca'h duxa sto' Jesucristu la'h ra' nu'h, ni'chin nin razo'badxiahga nu
xchi'dxyi Ñi'h laasii naann dzi'tsi nu tuhbi Ñi'h naa nin guhchi para garaa ra' nu'h,
ni'chin nin naa ziga garaa ra' nu'h guhchi nez loh Dxiohs.
15 Jesucristu guhchi para garaa ra' bwiinn, tin zi'chi garaa ra' nin riachii sto' ñi'h
xchi'dxyi Ñi'h ya ayiru nabahan ra' ba para la'h gahca ra' ba sino que para la'h
Jesucristu, nin gubia'garii babahn para la'h ra' bwiinn ra'.
16 Ni'chin la'hnu ayi chyu gwa'ha loh ra' bwiinn ziga naa ra' ba loh guidxyiyuh
rii'. Nicala galoh biu'nbwa' nu Jesucristu ziga nin guhca Ñi'h chin gubahan Ñi'h loh
guidxyiyuh rii', per nnah ayiru chyu ruhnn lligaaba zi'chi pur la'h Ñi'h nnah.
17 Pwihsi ziga bwiinn nin ya riachii sto' xchi'dxyi Jesucristu, bwiinn chi ya naa tuhbi
bwiinn nacuubi, laasii ayiru rza'bisto' ba garaa ra' cohsa nin rza'bi sto' ra' bwiinn
guidxyiyuh ra', mas rza'bi sto' ba guunn ba xtsi'n Dxiohs.
18 Garaa dee' runi'hi Dxiohs nin nuu dxibaa'; la'h Ñi'h basia'lda sto' Ñi'h xtuhlda ra'
nu'h pur nin bwi'hnn Jesucristu, nee baca'bi Ñi'h xchi'dxyi Ñi'h la'hnu tin galuu'yi nu
pur xcweenta nin basia'lda sto' Ñi'h xtuhlda ra' bwiinn.
19 Nin sa'loh dee' naa squii': pur xcweenta Jesucristu Dxiohs cagadi'hi guelnasaa la'h
ra' bwiinn guidxyiyuh ra' cun la'h Ñi'h, laasii ayiru zenee cweenta Ñi'h xcweenta duhlda
xteenn ra' bwiinn ra' nin riachii sto' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu; ya la'hnu baca'bi Ñi'h tin
galuu'yi nu xchi'dxyi Ñi'h nin naa guelnasaa rii'.
20 Pwihsi la'hnu zo'pa nu ziga bwiinn ra' nin ruluu'yi dxyi'dxyi xteenn Crixtu, ziga zi
la'h Dxiohs gaca cañi' loh tu pur la'hnu. Ni'chin nin ranaaba chihpa nu pur lah Crixtu
gulgahca tuhsi cun Dxiohs.

21 Jesucristu ayi xi xtuhlda Ñiˈh guyuuˈ, per pur laˈhnuˈh bwiˈhnn Dxiohs guhchi Ñiˈh
ziga zi tuhbi bwiinn nin guyuuˈ xtuhlda Ñiˈh, tin ziˈchi para laˈhnuˈh ziga naa nuˈh tuhsi
cun Jesucristu, gaca nuˈh tuhbi bwiinn nayaa nez loh Dxiohs.

6

1 Pwihsi ziga naa nuˈh tuhsi loh xtsiˈn Dxiohs, rachiñiˈ nu loh tu ayi cweˈhe stoˈ tu nin
bwiˈhnn Dxiohs xcweenta tu, sinolaˈn lliaaˈzi ziga gwachii stoˈ tu xchiˈdxyi Jesucristu,
2 laasii squiiˈ rñiˈ loh xchiˈdxyi Dxiohs:
Dxyih nin bwiˈhnnaˈhn lligaaba balahsa stoˈn laˈhtu,
bacaˈdxiaagahn xchiˈdxyi tu nin gunaaba tu loon;
ya dxyih nin guyahpitii xtuhlda tu, bwiˈhnnaˈhn cumpahñu laˈhtu.
¡Guldxihn dxyiˈdxyi! Nnah naa tuhbi dxyih nin galahsa stoˈ Dxiohs laˈhnuˈh; nnah naa
tuhbi dxyih nin gusiaˈpitii Ñiˈh xtuhlda tu.
3 Ayi chyu chiˈhyi guunn dziˈn nin guunn guidxyiˈchinee bwiinn laˈhnu, tin ziˈchi ayiza
guiñiˈ dxaaba raˈ bwiinn xcweenta xtsiˈn nu,
4 tin mahzi ru galuuˈyi nu ziga naa nu xmooza Dxiohs; pur pasensi nin nachidxiaapa
nu chin rusaˈcazii raˈ bwiinn laˈh nu, chin ratiˈdxiloh nu xiilla stuhbi guelrzaˈcazii nee
chin ayi rahcabwaˈ nu cuun nin guidiˈhnn nu.
5 Ya chin ayi ruluuˈyiloh xa guidiˈhnn nu ziga chin rucaˈyahga raˈ bwiinn laˈhnu, chin
rusieˈw raˈ ba laˈhnu laˈn lahtsi dxiˈba, cun chin riahsa raˈ bwiinn rucaˈnee raˈ ba laˈhnu,
ziga chin ayi chyu rahsi cun ratiˈdxiloh za nu guelrchiaˈhan;
6 neezaa raluuˈyi nu naa nu xmooza Dxiohs xcweenta ziga nin nabahan nayaa nu nez
loh Dxiohs. Nee cun ziga naann zaˈca nu xchiˈdxyi Dxiohs, neezaa xcweenta xquelnadoˈ
laadzi nu, nee laasii pur guelpasensi xteenn nu, neezaa laasii rbweza Spíritu Saantu
Dxiohs laˈn lastoˈ raˈ nu, neezaa ziga nadziiˈhi nu bwiinn raˈ,
7 neezaa pur xcweenta dxyiˈdxyi guchii paˈh xteenn Dxiohs, nee cun neezaa pur
guelrnabwaˈ xteenn Ñiˈh. Caˈha nu tuhbi madxihdu guelnayaa xteenn Ñiˈh; caˈha nu
guelnayaa chi garoopa naa nu ziga lahdu derehchu cun lahdu rrabwehsa.
8 Ya ziˈchiza raluuˈyi nu naa nu xmooza Dxiohs ziga chaˈyi naa xquelrnabwaˈ nu, o
riaˈhan xtuhyi za nu. Nuu bweelta nuu nin rñiˈ zaˈca xcweenta nu, ya nuu za bweelta
rñiˈnah za raˈ ba xcweenta raˈ nu; nuu za bwelta rñiˈ raˈ ba ziga naa nu bwiinn nin
rusaguiˈhi bwiinn, mas nicala naa nu bwiinn nin rñiˈ dxyiˈdxyi nin naa guchii.
9 Ya nuu bweelta rwaˈha raˈ bwiinn loh nu ziga zi tuhbi bwiinn ziitu nicala zaˈbi
dxyiˈdxyi pur laˈhnu ziahan lahta. Nuu bweelta rahchi tiiˈ nu, per rbiaˈgarii riazah tiiˈ
nabahan nu; rzaˈcazii raˈ nu per ayi rahchi nu.
10 Nicala nuu nu guelrbiin per garaa dxyih nuu nasaa stoˈ nu. Nicala naa nu prohbi,
per rachidiˈhnn rricu raˈ nu ziahan raˈ bwiinn loh xchiˈdxyi Dxiohs. Nicala naa nu
bwiinn nin ayi xi nahpa tiiˈ, per nahpa nu garaalohtiiˈ nin naa xteenn Jesucristu.
11 Bwiinn Corintu raˈ, laˈhnu bachiñiˈ garaa nin naa guchii loh tu, garaa gahca raˈ
dxyiˈdxyi raˈ nin nuu laˈn lastoˈ nu.
12 Nin tuhbi dxyiˈdxyi ayi chyu bacaˈtsi loh tu; sola laˈhtu rguˈlaˈn stoˈ tu dxyiˈdxyi nin
nahpa guiñiˈ tu loh nu.
13 Nnah naˈh rñiˈn loh tu ziga zi rñiˈnee tuhbi daada lliiˈn ba: “¡Gulguiñiˈ loh nu
dxyiˈdxyi raˈ nin nu laˈn lastoˈ tu!”

Naa nuˈh xquidoˈ Dxiohs nin nuu nabahan nez dxibaaˈ

14 Ayi guchaˈga tu bwiinn raˈ nin ayi riachii stoˈ raˈ ñiˈh xchiˈdxyi Dxiohs, laasii ayi
gaca xtsiˈn tu tuhbiloh, laasii tuhbi tu xclaaˈdzi guunn dziˈn zaˈca, stuhbi nin guiclaaˈdzi
guunn dziˈn dxaaba, ¿xa gaca loh biaˈñih ziga naa loh nacahyi?

15 o ¿xa gaca saahnee Jesucristu la'h Satanahs? ¿Xa gaca sahnee tuhbi bwiinn nin
riachii sto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs la'h tuhbi bwiinn nin ayi riachii sto' ñi'h xchi'dxyi
Dxiohs?
16 ¿Xi nah tu? ¿Gu ziga naa xquido' Dxiohs naa za xquido' dxaan ra'? Laasii la'hnu'h
naa nu'h xquido' Dxiohs nin nuu dxibaa', ziga gahca guñi' Dxiohs galoh:
Ziuu'huhn nez la'n lasto' ra' ba, ziza'neezaara'n ba;
Na'h gaca'hn Xchiohs tu, ya la'htu gaca tu xpwii'nn ra'n.
17 Pwihsi neezaa guñi' Daada Dxiohs squii':
Gulgaria'h lahda ra' bwiinn, gulguiria'hcaa loh ra' ba;
ayi guina'zu tu cohsa dxaaba tin zi'chi gaannloon la'htu ziga llii'n ra'n.
18 Ya chi'chi zahca'hn tuhbi Daada loh tu,
ya la'htu gaca tu llii'nga'n ra'n cun llii'n dxa'pa ra'n,
rñi' Yu'bi Dxiohs nin nahpa garaa tii' guelrnabwa'.

7

1 Pwihsi, bwiitsi ra'n, ziga ya bia'hannee Dxiohs dxyi'dxyi ra' rii' la'hnu'h, nahpa
gachidi'hnn nayaa nu'h la'hnu'h loh garaatii' tin ayi gusiaaba bwe'hla tihxi ra' nu'h
la'hnu'h loh duhlda nee cun xcweenta xigaaba ra' nu'h cun lasto' ra' za nu'h, tin zi'chi
gaca gachiza' ra' nu'h loh neziuh saantu xteenn Dxiohs, per chuu guelnadxyi'bi xteenn
Dxiohs la'n lasto' ra' nu'h.

Xcweenta ziga badxa'h xigaaba ra' bwiinn Corintu ra'

2 Gulgahca nadzii'hi la'hnu nez la'n lasto' tu, laasii ayi chyu xi mahla cayuhnn la'h
chyu tii', nee nin ayi za chyu nugasagui'hi la'h chyu tii' za.
3 Ayi cañi'n dxyi'dxyi ra' rii' tin para gudzi'ba'hn duhlda yihca tu; pwihsi ziga la'n
guñi'la loh tu desde galohyi la'htu nuu tu la'n lasto'n, tin nicala guibahan nu cun
nicalaza gachi nu tuhsi cun la'htu.
4 La'htu nadxiipa sto'n, laasii pur la'h tu rdxeela'hn dxyi'dxyi za'ca nin rulu'yi'hn nez
loh ra' bwiinn, ya loh garaa ra' ziga guelrza'cazii ra' nin rati'dxiloh ra' nu, mas riin sto'n
guelnadxiipa cun guelnasaa xteenn Dxiohs pur xcweenta tu.
5 Ni'chin chin guyuu' nu nez loh ra' guihdxyi xteenn Macedonia, ayi chyu bidxiaapa
guelrzi'laa'dzi laasii garaa lahta ra' bati'dxiloh nu guelrza'cazii pur xcweenta guelrdx-
ihldxinee nin guyuu' nez gadiidxi nu, cun xcweenta za guelnadxyi'bi nin guyuu' sto' nu.
6 Per la'h Daada Dxiohs nin rdi'hi guelnasaa sto' bwiinn ra' nin riuu' nalaasa sto',
bani'hi Ñi'h guelnasaa sto' nu chin badzihnnee Titu dxyi'dxyi pur xcweenta tu.
7 Nee ayi pur nin ziga zi dxi'h nin badzihn Titu, sino que neezaa pur tanto nin
riuu'gui'w sto' ba pur la'htu. La'h Titu gunah balaaca chi'h nin xclaa'dzi tu gwa'ha tu
loh nu, nee gunah za bi cuun guelnalaasa nin nuu sto' tu pur nin ruhnn tu lligaaba pur
na'h. Pwihsi ya cun garaa ra' dee' mahzi ru rahcaziahan guelnasaa sto'n.
8 Nicala la'h carta nin baca'hn bwi'hnn guyuu' nalaasa sto' tu, per na'h ayi bibiin sto'n
per ya chin guxe'hla'hn carta chi guhca nalaasa sto'n laasii nnah na'nnahn guzahca biin
sto' tu pur bi'lda tu carta ca, per ayi xchih dxi'h guhca biin sto' tu.
9 Yannah nuu guelnasaa sto'n per ayi pur dxi'h nuu guelrbiin sto' tu, sino que pur
nin bwi'hnn guelrbiin chi ziga badxa'h xigaaba tu gubia'garii tu nez loh Dxiohs. La'htu
bwi'hnn tu bati'dxiloh tu loh nin ziga biuu'sto' Dxiohs guhca, tin ayi guyuu' xa ñuñihchi
tu pur xcweenta nu.
10 Laasii guelrbiin nin rgu'nehza Dxiohs loh ra' nu'h ruhnn ragu'dzi sto' ra' nu'h, tin
zi'chi ruta'h Dxiohs la'h ra' nu'h loh duhlda ni'chi nin rza'bi sto'n mahzi ru chin bwi'hnn
Ñi'h zi'chi, ya zi'chi rbia'tii guelnalaasa, per guelrbiin xteenn guidxyiyuh ayi ruhnnan
gahn gagu'dzi sto' ra' bwiinn cun xtuhlda ra' ba, mas runnan rñihchiloh ra' bwiinn para
tu'pazi.

11 La'h tu bwi'hnn tu bati'dxiloh tu guelrbiin nin guhca xigaaba Dxiohs guhca, yannah ¡gulgui'aha loh gahn! ¡Balaaca chi'h cohsa za'ca bwi'hnnan para la'htu! Bwi'hnnan bwa'ha za'ca pa'h tu xi ni'ca guhca, tin gaca guluu'yigahca tu xcweentan, chi'chi bwi'hnnan guyuu'llahn sto' tu, neezaa bwi'hnnan bidxyihbi tu ni'chin nin basaa'n tu duhlda ra', chi'chi bwi'hnnan xclaa'dzi tu ñwa'ha tu loon, guhca za guyuu' guelrzaa' sto' tu pur na'h, bwi'hnnzan guunn tu guelguxchisi xcweenta bwiinn nin bwi'hnn duhlda chi. Garaa ra' dee' baluu'yi ayi la'h dxi'h tu gulu'tii tu duhlda.

12 Ni'chin chin baca'hn dxihtsi ca, ayi baca'hñin loh bwiinn nin bwi'hnn duhlda sino que tin para gudi'hi tu xcweenta guelrzaa' nin riuu' tu pur na'h nez loh Dxiohs.

13 Ni'chin bachica'ha nu ziga guridxyii sto' nu.

Yannah pur nin ya gurihdxyii sto' nu, mas riahxi duxa nu pur nin rachidia'ha nu nuu riahxi Titu pur la'htu. Pwihsi garaa tu cayuhnn tu para cayuu' guelnasaa sto' Titu.

14 Pwihsi sidela nuu xi dxyi'dxyi za'ca nin ra'pihn loh bi pur xcweenta tu, ayi bazi'xtuhyi'hn nez loh bi. Per ziga gahca rñi' nu ganaalla dxyi'dxyi nin guchii, zi'chi gahca za guchii naa garaa ra' dxyi'dxyi nin bidi'tsi loh Titu pur xcweenta tu.

15 Ni'chin nin mahzi ru cayahca nadzii'hi sto' Titu cun la'htu chin riagannah sto' bi xa bazo'badxiahga tu dxyi'dxyi, nee xa guunnloh tu bi cun gaduhbi sto' tu chin badzihn bi nee cun ziga guelnadxyi'bi xteenn tu.

16 Nnah nuu nasaa sto'n pur nin nnahyi na'pahn gaduhbitii' confiansa tun la'h tu ya ayi xi guelrzaa' riuu'huhn cun la'htu.

8

Xcweenta guhn para la'h ra' xpwiinn Dxiohs nin nuu loh guihdxyi Jerusalehn

1 Pwihsi nnah bwiitsi ra'n, xclaa'dzi nu gachidi'yidxyi'dxyi nu loh tu xcweenta ziga badi'hi Dxiohs guelriachii sto' nez lasto' ra' bwiinn guihdxyi Macedonia nin gwachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs.

2 Nicala bati'dxiloh ra' ba guelrza'cazii pur guelrza'cazii nin bati'dxi Dxiohs la'h ra' ba per guhca nasaa lasto' ra' ba, nee nicala za naa ra' ba prohbi, per badzii'ba ra' ba mweeyi ziga zi tuhbi bwiinn nin nahpa ziahan mweeyi.

3 Na'h naann nin bwa'haloon, cun gaduhbi sto' ra' ba bani'hi ra' ba ziga chi'h mweeyi'hn nin guhca bani'hi ra' ba, nee hasta mahzi'hn ru badi'hi ra' ba.

4 Gunaaba duxa ra' ba loh nu gasaa'n nu gudi'hi ra' ba xmweeyi ra' ba para gacanee ra' ba la'h ra' xpwiinn Dxiohs.

5 Mahzi ru baria'caa bwi'hnn ra' ba que ziga dxudi'hnn nu lligaaba pur la'h ra' ba, pwihsi badi'hi ra' ba la'h ra' ba mweer galoh nez loh Daada Jesucristu, chi'chi nez loh ra' nu ziga gunabwa' Dxiohs gaca.

6 Pwihsi ziga bacha'ga ra' bwiinn Macedonia ra' mweeyi, zi'chi za ni'chin nnah ra'pihn loh Titu dxi' za bi tin guica'ha bi mweeyi nin gudi'hi tu xcweenta ziga guñi' bi loh tu galoh.

7 Ruhnn tu ziahan dzi'n za'ca, riahchiipa sto' tu xchi'dxyi Dxiohs, rñi' za'ca tu xchi'dxyi Dxiohs, nee nahpa tu guelnasiin, nee rca'hsto' tu guunn tu xtsi'n Dxiohs; nee rantsii'hi za tu la'h nu, ni'chin ayi chesuh tu guunn tu dzi'n za'ca ra' ziga cheezah gudzii'ba za tu mweeyi.

8 Ayi guunn tu lligaaba cañi'n ziga nahpa guunnpa'ca tun; sola xclaa'dzihn gacabwa' tu xa naa lasto' ra' bwiinn ra' nin rudzii'ba ra' mweeyi, tin zi'chi za guluu'yi ruca'h sto' tu bwiinn ra' nin naa ra' xpwiinn Dxiohs,

9 laasii la'htu ya nu'nbwa' tu xa balahsa sto' Daada Jesucristu la'hnu'h; la'h Ñi'h naa Ñi'h rricu pur nin ca'ha Ñi'h garaa xixteenn Dxiohs, per guhca Ñi'h ziga zi tuhbi bwiinn prohbitii', tin zi'chi pur xcweenta Ñi'h gaapa tu garaa ra' nin nahpa Dxiohs nez dxibaa'.

10 Na'h ziñi'n loh tu xi lligaaba ru'nnahn para la'h gahca xquelnaza'ca tu. Guduhbi-
hzayi galoh tu guza'loh tu cayuhnn tu dzi'n za'ca rii', laasii gaduhbi sto' tu guza'loh tun.
11 Pwihsi nnah gulchezah hasta guza'loh tun, cun la'h gahca ziga nuu sto' tu chin
guzo'baloh tun, nnah xteenn dzi'n ca gulgadi'hi ziga nin rahpa tu.
12 Laasii sidela nuu bwiinn cun gaduhbisto' ba xclaa'dzi ba gudi'hi ba guhn loh
Dxiohs, Dxiohs rca'ha Ñi'h nin chi'hzi rahlaasto' bwiinn rudi'hi ba laasii ayi rnaaba Ñi'h
nin ayi rahlda guzuh bwiinn.
13 Ayi cañi'n gulgadi'hi tin tiidxi tu guelrza'cazii para gaapaa stuhbi bwiinn, sino que
tin gaca tuhbiloh tu cun xixteenn tu.
14 Nin nahpa tu nnah ni'chi gulgadi'hi tin guza'loh tu nin caya'dxi ra' ba, tin stuhbi
dxyih la'h ra'ga'h ra' ba chin nahpa ra'ga'h za ra' ban zuni'hi za ra' ba nin dxia'dxi tu,
tin zi'chi gaapaa tu xixteenn tu nin guichi'hn tu tuhbiloh.
15 Laasii loh xchi'dxyi Dxiohs caa squii: “Bwiinn nin batiaa'ha ziahan duxa guelwahw,
ayi xi bwi'hnn sohbra; ya bwiinn nin batiaa'ha gullia'yi'hn, ayi xi bia'dxyi ba.”

Titu cun bwiinn ra' nin ze'nee la'hba

16 Zuxchiilli Dxiohs nin rudi'hi la'h Titu la'h gahca guelrzaa' nin na'pahn pur la'htu.
17 Pwihsi guzi'guehlda bi guunn bi nin guna'ba'hn loh bi guunn bi, ya coma ziga la'h
gahca bi xclaa'dzi duxa bi guunn bi xtsi'n Dxiohs nez loh tu, nnah la'h gahca bi bwi'hnn
bi lligaaba dxie'guia'ha bi cuun tu tin guza'loh tu guunn tu dzi'n rii'.
18 Rii' rachigu'nehza nu tuhbi bwihtsi lasaa' nu'h tuhsi juunta cun Titu; la'h bin nin
rñi' za'ca ra' bwiinn guido' xcweenta ñi'h laasii dzi'n za'ca ruhnn bi pur xcweenta
xchi'dxyi Dxiohs,
19 nee ayi dee si dxi'h, sino que la'h ra' bwiinn guido' ra' gulii la'h bwihtsi lasaa' nu'h
rii' tin sahnee ba la'h nu loh xtsi'n Dxiohs nin dxudi'hnn nu rii' tin guiñi' za'ca bwiinn
pur la'h Jesucristu, nee tin dxugaluu'yi za nu ziga xclaa'dzi nu guidi'hnn nu xtsi'n Ñi'h,
20 tin ayi zi'chi chuu nin guiñi' yihca nu ridi'hnn nu guri'xi cun mweeyi roo' nin
bidxa'ga rii' para la'h ra' xpwiinn Dxiohs.
21 Pwihsi dxudxi'hyi nu xa cayahca ra' dee' tin garia'caa xnehzan; nee ayi nez loh si
dxi'h Daada Jesucristu sino que nezaa nez loh ra' bwiinn ra'.
22 Garoopa ra' bwihtsi ra' nu'h rii', raxe'hla za nu stuhbi bwihtsi nu'h nin ya guhca
paaldaa bweelta bidia'ha nu xa ruhnn ba, nee ziga ya bachidia'ha nu xclaa'dzi ba guunn
za'ca ba ziahan ra' dzi'n, nee nnah mahziru xclaa'dzi ba guunn ba dzi'n za'ca laasii
la'htu nadxiipa sto' ba.
23 Sidela chyuulla guinaaba dxyi'dxyi la'h Titu pur bwiinn rii', gulguiñi' loh bwiinn
chi la'h bi naa bi nin cayuhnnee na'h dzi'n nez loh tu, o sidela guinaaba dxyi'dxyi ra' ba
xcweenta schioopa ra' lasaa' nu'h, gulgahbi loh ra' ba la'h ra' ba naa ra' ba xquixa'ga ra'
bwiinn guido' nee pur xcweenta ra' ba rñi' za'ca ra' bwiinn pur Jesucristu.
24 Pwihsi para gacabwa' ra' bwiinn guido' ra', gulgaluu'yi loh ra' bwiinn chi xa
rantsii'hi lasaa' tu, neezaa ra' dzi'n nin ruhnn tu ni'chi nin rachiñi' nu ganaalla dxyi'dxyi
za'ca xcweenta tu.

9

Mweeyi para la'h ra' bwihtsi ra' nu'h

1 Ni'chin ayi guca'hruhn loh tu xcweenta dzi'n ra' rii', nahsto' nu, guelrahcanee ra'
la'h ra' xpwiinn Dxiohs,
2 laasii la'n naann xa ruca'hsto' tu guunn tun, ya ziga guñi' za'ca'hn pur xcweenta
tu loh ra' bwiinn Macedonia; guñi'n loh ra' ba la'htu bwiinn ra' Acaya ra' desde
guduhbihza batiaa'ha tu mweeyi. Pwihsi laasii bwi'hnn tu zi'chi neezaa ra' ziahan ra'
bwiinn Macedonia ra' bie'suhsto' ra' ba bacha'ga ra' ba mweeyi.

3 Ni'chin la'n gulu'neezahn bwiitsi ra' nu'h nez loh tu, tin ayi gaca lliaa'ha zi dxyi'dxyi
nin guñi'n xcweenta tu, tin ziga cabweeza tii' tu gucha'ga tu xmweeyi tu ziga guñi'llga'n
loh tu desgaloh,
4 tin ayi nagah chin dxie'ldahn dxie'nee ra' paaldaa ra' bwiinn Macedonia mahs nee
gwa'ha ra' ba ayi biuu tu ñucha'ga tu mweeyi, ya zi'chi zia'han xtuhyi'hn cun neezaa
la'htu.
5 Ni'chin nin bwi'hnna'hn lligaaba lwehgu si ze' ra' bwiitsi ra' nu'h rii', tin ze'guia'ha
ra' ba xa gaca xcweenta mweeyi ra' nin bia'han dxyi'dxyi nu'h desde galohyi gucha'ga
tu, tin zi'chi bana'siin mweeyi nin guhlaasto' tu bacha'ga tu, ayi pur ziga dxi'h chyu rñi'
nahpa cun lajweersi guunn tun.
6 Gulgasannah sto' tu dxyi'dxyi ra' rii: Bwiinn nin rbahchi gullia'hyi'hn biñih, zi'chi za
gullia'hyi'hn jusehchi rca'ha ba; ya ziga bwiinn nin rbahchi ziroo' biñih, zi'chi za ziroo'
jusehchi rca'ha ba.
7 Cada tuhbigah tu gulgadi'hi ziga chi'h rahlaasto' tu gudi'hi tu; per ayi guunn tun cun
guelruhnn chiohpa sto' nee gulgahcabwa' ayi naazan lajweersi, laasii Dxiohs nadzii'hi
Ñi'h la'h bwiinn nin rudi'hi mweeyi nez loh Ñi'h cun gaduhbi sto' ba,
8 laasii Dxiohs guni'hi Ñi'h ziroo' guelruhnntaa'yi xteenn Ñi'h para la'htu, tin zi'chi ayi
chuu dxyih dxia'dxi tu nin guichi'hn tun nee tin gaapa za tu ziahanan para gacanee tu
garaaloh ra' cohsa za'ca ra',
9 laasii loh xchi'dxyi Dxiohs rñi' squii': "La'h badi'hi duxa Ñi'h para la'h ra' bwiinn
prohbi, laasii zahca Ñi'h bwen duxa para tu'pazi."
10 Dxiohs nin rni'hi biñih nin rbahchibiñih nu'h loh yuh nee cun guelwahw para
guida'w nu'h; la'h Ñi'h gutarloohon para loh dzi'n li'hn xteenn tu, ya zi'chi guunn Ñi'h
tin chioo ra'n tin guni'hihn tuhbi li'n za'ca la'htu,
11 tin zi'chi gaapa tu ziahan ra' guelnaza'ca para gacaza gudi'hi tu ziroo'. Ya para
la'hnu, ziga mweeyi'hn nin rgu'nehza tu para la'h ra' xpwiinn Dxiohs, zuhnnan para
gudi'hi duxa ra' ba guelzuxchilli nez loh Dxiohs,
12 laasii chin rahcanee tu la'h ra' bwihtsi ra' nu'h, ayi sola dxi'h radi'hi nu'h nin rchi'hn
ra' ba sino que neezaa rachidi'hnn nu'h para rudi'hi ra' ba guelzuxchiilli nez loh Dxiohs.
13 Chin rahcanee tu la'h ra' lasaa' tu, ruluu'yi xcweenta ziga ruzo'badxiahga tu
xchi'dxyi Dxiohs nin gwachii sto' tu; ni'chin la'h ra' ba guiñi' za'ca ra' ba pur la'h Dxiohs
xcweenta ziga nin cayahcanee tu la'h ra' ba pur xcweenta mweeyi nin gulu'nehza tu
para la'h ra' ba cun snuhn ra'bwihtsi lasaa' ra' nu'h nin rii ra' stuhbi lahta.
14 Ya chi'chi la'h ra' ba zibwihdxyi-zinaaba ra' ba loh Dxiohs tin gacanee Ñi'h la'htu, ya
zahca nadzii'hi ra' ba la'htu laasii runi'hi duxa Dxiohs xquelrahcanee Ñi'h para la'htu.
15 Zuxchiilli Dxiohs laasii bani'hi Ñi'h tuhbi cohsa roo', cun tuhbi guelnaza'ca roo' nez
loh ra' nu'h.

10

Guelrnabwa' nin nahpa Pahblu xcweenta ziga naa ba pooxtla

1 Na'h Pahblu, rna'ba duxa'hn loh tu, cun garaa ra' dxyi'dxyi nado'laadzi, nee
cun dxyi'za'ca xteenn Jesucristu; nee za'bi dxyi'dxyi naan bwiinn nado'laadzi chin
bia'hanahn loh tu ya chin nuu'huhn stuhbi lahta ruca'hn dxyi'dxyi nin dxigah ruri'hi
la'htu.
2 Pwihsi rna'ba'hn loh tu, gulguibahan za'ca tin chin dxie'ldaguia'hahn cuun tu, ayi
chuu llahn sto'n nee tin ayiza guiñi'n dxyi'dxyinah loh bwiinn ra' nin rñi': "Pahblu
nabahan ziga zi tuhbi bwiinn guidxyiyuh."
3 Per la'h nu ayi chyu rdxihndxi cun dxi'ba nin rutuhbi ra' bwiinn guidxyiyuh.

4 Laasii dxi'ba nin rulaloh la'hnu ayi naa'han ziga dxi'ba nin rutuhbi ra' bwiinn guidxyiyuh, sino que naan cun ganaalla xquelrnabwa' Dxiohs tin riidi'hnn nu gahn loh ra' garaa ra' guelrnabwa' nin nuu loh guidxyiyuh.
5 Ni'chin nin cagazu'hyi nu loh garaa ra' lligaaba dxaaba ra', neezaa ziga nin ruchi'dxiu-rucha'ga lligaaba roo' ra' nin xclaa'dzi ra' bwiinn guiñi'yah ra' ba xcweenta ra' bwiinn nin nu'nbwa' la'h Dxiohs; per caca'ha nu garaa ra' xigaaba ra' nu cagati'dxi ra' nu la'h ra'n nez loh naa Jesucristu tin guzo'badxiahga ra' nu xchi'dxyi Jesucristu.
6 Nin cabweeza chi'hzi nu naa guidi'hnn nu guelguxchisi loh chyu chi'hzi bwiinn nin ayi guzo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs, chin la'h garaa tu guyuu'-guya'zi xchi'dxyi Dxiohs.
7 La'htu rwa'ha tu cohsa ra' ziga chi'hzi nin rdii'dxi loh tu. Sidela chyuulla tuhbi tu rgu'bwa' guchii naa ba xpwiinn Jesucristu, nahpa gacabwa'za ba guunn xigaaba ba neezaa la'hnu naa nu xpwiinn Jesucristu.
8 Pwihsi laasii mahziru guiñi' za'ca'hn xcweenta guelrnabwa' nin na'pahn, nin bani'hi Dxiohs na'h tin guchioo'ruhn guelriachii sto' xteenn tu per ayi la'hla dxi'h guxi'na'hn la'htu nicala gatuhyi loon pur guiñi'n squii'.
9 Na'h ayi xclaa'dzihn dxie'suh guidxyihbi tu nasto' tu ziga nugachibiyaa'hahn la'htu pur dxihtsi ra' nin baca'hn.
10 Laasii rñi' ra' ba loh xchi'tsihn caa dxyi'dxyi nagahn, dxyi'dxyi ña'laa'dzi; per ziga chin rñi'n cun rwaa'hahn nez loh ra' tu rña'n ziga zi tuhbi bwiinn siisii ya xchi'dxyi'hn naan ziga zi xchi'dxyi tuhbi bwiinn nin rñi' xilaa-xihlaan.
11 Per bwiinn nin rñi' zi'ca, gacabwa' ba dee': ziga nin naa nu cun xchi'dxyi nu chin raca'h nu dxihtsi loh tu ziga chin nuu nu zihtu, pwihsi zi'chi gahcaza naa nu chin dxuunee nu la'htu.
12 Per ayi chyu ruhnn xigaaba naa nu tuhbiloh cun bwiinn ra' nin rñi' za'ca pur xcweenta gahca ra' ñi'h. La'h ra' ba ruhnn ra' ba puura lligaaba mbah ra', loh ziga rucha'gabwa' ra' ba xcweenta ziga tuhbi ziga stuhbi ra' ba.
13 Per la'hnu ayi chyu guunn nayaachi tsi'baloh nu loh nin nagahdxi guni'hi Dxiohs la'hnu, mas sola riidi'hnn nu ziga chi'h dzi'n nin bani'hi Dxiohs la'hnu, ya la'hgahca squii' ziga nin baluu'yi nu loh guihdxyi Corintu rii'.
14 Ni'chin ayi chyu bwi'hnn chiohpa loh lligaaba, pwihsi ¿xa ñaria'caa sidela la'hnu ayi ñadzihngah nu para ñaluu'yi nu la'htu? Pwihsi la'hnu naa mweer bwiinn ra' nin bie'nee xchi'dxyi Jesucristu nez loh tu.
15 Ayi chyu ruhnn nayachi loh xtsi'n stuhbi bwiinn, sino que dxuule'za nu chioo guelriachii sto' xteenn tu, chi'chiyi gaca guidi'hnn ru nu dzi'n nez loh tu, ziga chi'hzi gaca guidi'hnn nu,
16 tin gaca za galuu'yiru nu xchi'dxyi Jesucristu stuhbi lahta loh guihdxyi ra' nin naa zihturu galoo lahdxyi tu, nee ayi za chyu guunn nayaachinee dzi'n nin bwi'hnn stuhbi bwiinn.
17 Sidela chyuulla xclaa'dzi guunn nayaachi, per mahzi cha'yi guunn nayaachi ra' ba pur xcweenta Daada Jesucristu,
18 laasii bwiinn nin ruza'loh ruhnn gahn ruti'dxiloh xi chi'h zi, ayi la'h dxi'h ba naa nin rñi' za'ca gahca pur xcweenta ñi'h sino que la'h Jesucristu nin ruze'ta ziga naa xtsi'n bwiinn chi.

11

Pahblu cun bwiinn ra' nin ayi naa pooxtla

1 ¡Malaayi gwa'ha nnah tu loon gaduhbi nin guiñi'n tuhbi dxyi'dxyi nin naa xilaa-xiilaan! Pwihsi gulgaca'dxiahga xchi'dxyi'hn

2 laasii ria'llahn sto'n cun la'htu ya llahn chi ze' nezloh Dxiohs, laasii ya naa dxyi'dxyi
gudi'hn la'htu nez loh Jesucristu tin guica'ha Ñi'h la'htu. Nee xclaa'dzizahn gudi'hn
la'htu nez loh Ñi'h ziga zi tuhbi dxa'pa nin nagahdxi chyu ndxi'hw guyihdxitii',
3 per nin rza'ca'hn rdxyiibihn laasii ayi nagah guisagui'hi tu ziga basagui'hi bwe'lda
la'h Eva; nagah zi'chi za gusaa'n tu gusagui'hi bwiinndxaaba la'htu ya guunn ba gahn
guidxa'h loh xigaaba tu, bachi'h guiria'hcaa tu loh xneziuh Jesucristu nin raann tu cun
gaduhbi sto' tu.
4 Laasii nnah rwa'hahn mahzi ruca'h sto' tu ruca'dxiahga tu rwaa' stuhbi bwiinn nin
rñi' nuu stuhbi Jesuhs nin ayi naa xchi'dxyi Ñi'h dxyi'dxyi nin raluu'yi nu, nee rca'ha tu
cun gaduhbi sto' tu tuhbi spíritu nin naa guriincaa loh Spíritu nin ya guca'ha tu, nee cun
ruhnn za tu rca'ha tu guriincaa dxyi'dxyi loh dxyi'dxyi nin ba bihn tu nin guta'h la'htu
loh duhlda.
5 Na'h riinsto'n ayi naan bwiinn nin gulliaa'ha lasahca loh garaa ra' pooxtla.
6 Nicala xchi'dxyi'hn rzahcasto' tu naan dxyi'dxyi nin naa xilaa-xilaan, per loh
xigaa'bahn ayi xi ria'dxi'hn; nin sola naa bwensi ruluu'yiloh garaa ra' dxyi'dxyi ra' nin
la'n baluu'yi loh tu cun dzi'n nin bwi'hnna'hn ri'ca.
7 O ¿ta bwi'hnna'hn duhlda sahca guyuu'huhn lahda tu, ziga tuhbi bwiinn nado'laadzi
tin gaca tu bwiinn roo ra', nee nin tuhbi santahba ayi basadxiillihn la'htu xcweenta nin
balu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs?
8 Guca'hahn mweeyi nin bani'hi guriin ra' ca bwiinn guido' na'h chin guyuu'huhn loh
tu, tin bwi'hnna'hn xtsi'n Dxiohs loh tu.
9 Chin guyuu'huhn loh tu, guyuu' xi bichi'hna'hn per ayi basio'bahn la'htu, laasii
chin bie' ra' bwihtsi ra' nu'h nin zie' ra' nez guihdxyi Macedonia, la'h ra' ba bani'hi
ra' ba garaa ra' nin bichi'hna'hn, ni'chin nin ayi xi basio'bahn la'htu, ya zi'chi cheezah
gu'nnahn.
10 Pwihsi ziga na'pahn siguhra nu'nbwa'n xchi'dxyi Jesucristu, ni'chin ayi chyu
bwiinn nahpa para guzia'tii dxyi'dxyi za'ca nin callii'dzi par na'h, ya garaa ra' bwiinn
guihdxyi Acaya guiñi' ra' ba ruluu'yi zihn xchi'dxyi Jesucristu ayi chyuloo rza'bi
naa'hahn para guica'hahn mweeyi.
11 ¿Xixnaa rñi'n loh tu squii'? ¿Ta laasii ayi guinadzii'hihn la'htu? ¡Dxiohs naannloh
balaaca chi'h ruca'h sto'n la'htu!
12 Per nahpa cheza'hn loh nin cayu'nnahn, tin ayi chuu nehza para la'h ra' bwiinn ra'
nin ca'ndxi'hyi ra' cun dxyi'dxyi rusagui'hi xa gaca ra' ba ziga naa nu, per ayi gaca zi'chi.
13 Pwihsi la'h ra' ba ayi naa ra' ba pooxtla; la'h ra' ba sola rusagui'hi zi ra' ba, ruhnn
zi ra' ba ziga naa ra' pooxtla xteenn Jesucristu, per ayi chyu naa ra' ba.
14 Pwihsi dee' ra' ayi rluu'yi nagahn ra'n laasii nee bwiinndxaaba zahca guiñah ba ziga
zi tuhbi aanjla xteenn Dxiohs nin rca'bacha'h tin gusagui'hi ba la'h ra' bwiinn.
15 Pwihsi ni'chin ayi guinagahn ruluu'yiloh ziga nin naa ra' xpwiinn ba ziga tuhbi
bwiinn nin ruhnn dzi'n za'ca, pwihsi bwiinn ra' chi ziñihchiloh ra' para tu'pazi cun
xcweenta ziga naa xtsi'n ra' ba.

Ruti'dxiloh Pahblu guelrza'cazii xcweenta nin naa ba pooxtla

16 Rñi' za'ca'hn loh tu; ayi guunn tu lligaaba yi'cahn cazohbayo'ba, per ziga nin nuu
tu lligaaba ca gulgasaa'nza guiñi'n loh tu ziga tuhbi bwiinn nin rahca naxiin yihca ñi'h
tin guiñi' loh tu dxyi'dxyi za'ca pur xcweenta gahcahn.
17 Dxyi'dxyi nin cañi'n rii' ayi cañi'ñin cun xquelrnabwa' Dxiohs, sino que cañi'ñin ziga
zi tuhbi bwiinn nin rahca naxiin yihca ñi'h, nee naa ra' dxyi'dxyi za'ca ra' rii' la'hgahca
xcwee'ntahn,
18 laasii ziga nuu za ra' bwiinn ra' nin rñi' ra' dxyi'dxyi nayaachi pur la'hgahca
xcweenta xtsi'n ra' ba nin ruhnn ra' ba loh guidxyiyuh rii', nee zi'chi gahca za ziñi'n
dxyi'dxyi nayaachi xcweenta ga'cahn,

19 laasii ziga la'htu nin naa bwiinn nasiin tii' cayahpa tu paseensi ra' la'h bwiinn nin
rahca naxiin yihca ñi'h.
20 La'htu zeezahnee chyu chi'h zi tuhbi nin rnabwa' loh tu ziga tuhbi ballwaa'n, o
rbaa'n ra' ba xixteenn tu, o rnabwa' ra' ba la'htu, o rusa'cazii ra' ba la'htu, o rgahpaa
ra' ba loh tu.
21 ¡Xiilla xtuhyi guhca nu ziga zi bwiinn siisii nez loh tu!, per loh xi chi'h zi nin ruhnn
lasahca ra' ba la'hgahca ra' ba, nicala na'h cañi'ñin ziga zi nin rahca yihca ñi'h, pwihsi
neezaa na'h na'pahn dxyi'dxyi.
22 ¿Sidela naa ra' ba bwiinn hebreu? Neezaa na'h naañin. ¿Sidela naa ra' ba bwiinn
Israel? Neezaa na'h naañin. ¿Sidela naa ra' ba llahga guehtu Abrahn? Neezaa na'h
naañin.
23 Sidela naa ra' ba bwiinn nin ruluu'yi xchi'dxyi Jesucristu, na'h dzi'balohru mahzi
rulu'yi'hn xchi'dxyi Jesucristu nicala na'h cañi'n ziga zi tuhbi bwiinn nin rahca yihca
ñi'h cun ziga dxyi'dxyi ra' nin cañi'n. Pwihsi mahzi ru guelrza'cazii bati'dxiloon que
la'h ra' ba; bati'dxiloohruhn loh goolpi que la'h ra' ba, nee bie'wruhn la'n lahtsi dxi'ba
que la'h ra' ba.
24 Ya loh ga'yu bweelta basahcazii ra' bwiinn Israel ra' na'h; bachiehlda ra' ba di'tsihn
galda bitsi'h biga' cwarta,
25 ya stuhbi bweelta baca'h dxiah ra' ba yi'cahn, ya chohnna bweelta guza'bi ñihsa
barcu nin zaa'hahn la'n ñi'h loh ñihsado' per bia'hanzahn tuhbi dxyih-tuhbi gue'la loh
ñihsado'.
26 Nee ziahan za biahje guzu'zahn, nee bati'dxiloozahn ziahan ra' ya'dxi nez loh gui'w
ra'; bati'dxilohzahn guelnadxyi'bi loh ra' guba'n, nee cun loh za ra' bwiinn guihdxyi
laadxyihn, nee cun nez loh ra' za bwiinn ziitu ra' nez la'n ciudahd ra' nee nez loh dahan
ra' nee cun loh ñihsado' ra' za, nee cun nez loh za ra' bwiinn rusagui'hi bwiinn nin rñi'zi
ra' naa xpwiinn Jesucristu.
27 Bati'dxiloduuxazahn loh dzi'n cun loh dxixi'hw; ziahan la za bweelta ayi
guta'xgaasihn, cun bia'hanahn ayi gudaawuhn, cun ayi za gwaa'hahn ñihsa; nee
bacwaa'nahn ziahan bwelta, bati'dxiloozahn loh guelnahlda cun bia'dxyi za lahdxi
para na'h.
28 Per garaaloh ra' dee' bati'dxiloon guelrza'cazii; guillii-guillii nuu'huhn guelrzaa'
pur xpwiinn xteenn ra' guido'.
29 Sidela chyuulla tuhbi tu naa bwiinn siisiitii', pwihsi neezaa na'h naan bwiinn siisii;
ya sidela tuhbi tu riaaba loh duhlda, na'h riuu' duuxa'hn guelrzaa' xcweenta tu.
30 Sidela nayaachi'hn, per gaca nayaachi'hn xcweenta cohsa ra' nin ruluu'yi xcweenta
guelsiisii xte'nnahn.
31 Dxiohs nin naa Xtaada Jesucristu nin rga'ha chyu guiñi' za'ca lah Ñi'h tu'pazi, naann
Ñi'h na'h cañi'n dxyi'dxyi nin naa guchii.
32 Chin guyuu'huhn loh guihdxyi Damascu, gubernadohr nin guyuu' ri'chi, naa ba
xpwiinn rrehyi Aretas, gunabwa' ba guhpa ra' xcuxchisi ba hasta rwaa' pweerta xteenn
guihdxyi chi tin ñanee ra' ba na'h ñie'w'hn la'n lahtsi dxi'ba,
33 per bidxeela xa batehta ra' xpwiinn Jesucristu na'h la'n tuhbi tiipi nez tihxi muhru
nin nuu gadiidxi guihdxyi chi ya zi'chi zi gula'hn loh ra' ba tin ayi bina'zu'hn.

12

Dxiohs baluu'yiloh loh baca'lda

1 Ayica rii' gahn ziga chyu guiñi' za'ca ziga xcweenta gahca ra' nu, mas guiñi'n
xcweenta baca'lda neezaa xcweenta bihsi nin basagwa'ha Dxiohs na'h.

2 Nu'nbwa'n tuhbi ndxi'hw nin riachii sto' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu, nin baguhca
tsi'dah yihza gwah hastayi naa nin riohnna dxibaa'. Ayi ga'nnahn gu cun gaduhbi ziga
naa tihxi ba gwah ba, o ganaalla xaalma ba gwah; sola Dxiohs naann.
3 Dxiohs chi'h zi naann gu gaduhbi tihxi ndxi'hw chi o ganaalla xaalma ba, sola la'h
chi'h zi Ñi'h naann Ñi'h.
4 Gwah ba hasta naa lahdxyi Dxiohs nin nabahan dzi'tsi dxibaa' hasta bihn ba
dxyi'dxyi ra' nin ayi nuu guuyidxyi'dxyi ba loh ra' bwiinn.
5 Na'h ñahca nayaachi sto'n xcweenta ziga ndxi'hw chi, per ayi nuu guelnnayaachi
sto'n pur xcwenta gahcan. ¿Xa guiñi' chi'hn dxyi'dxyi nin ayi naa guelsiisii xte'nnahn?
6 Per sidela na'h xclaa'dzihn guiñi' za'ca'hn pur xcwee'ntahn, ni'chi nin ayi gacan
dxyi'dxyi nin riagadziiba zi yi'cahn, laasii na'h cañi'n pur dxyi'dxyi nin naa guchii; per
ayi cayuhnn dxi'hñin tin para guunn bwiinn lligaaba mahzi ru bwiinn lasahcaruhn loh
nin rwa'haloh tu ru'nnahn o nin rihn dxiahga tu rñi'n.
7 Bwi'hnn Dxiohs baluu'yiloh ziahan roo' duxa ra' cohsa loon, per ayi pur ni'chi dxi'h
chuu guelnayaachi sto'n, sino que guzahca sto'n ziga zi nin gudii'dxi tuhbi guihchii
tihxi ñi'h pur xcweenta bwiinndxaaba nin laa Satanahs tin dxiaaba'hn loh guelrza'cazii
xteenn ba tin ayi gaca'hn ziga tuhbi bwiinn nin gaca lasahca.
8 Biohnnala bweelta la'n gunaaba loh Daada Jesucristu tin guzia'tii Ñi'h xcweenta
guelrza'cazii rii',
9 per nah Jesucristu loon squii': "Guelrahcanee nin guni'hi'hn ayi xi dxia'dxi lu'h",
pwihsi ni'chin nin na'h riahxi'hn naan bwiinn siisii tin zi'chi guluu'yiloh ru xquelrn-
abwa' Jesucristu pur xcwee'ntahn.
10 Pwihsi ni'chin nin riahxi'hn pur guelsiisii nee riahxi zahn loh guelrñi'yah nin rñi'
ra' bwiinn pur na'h nee chin cachi'hna'hn ziga garaaloh, nee neezaa chin ruti'dxiloon
guelrza'cazii pur xcweenta Jesucristu, laasii chin siisiitii'hihn, chi'chi runi'hi Dxiohs
mahzi ru guelnadxiipa cun guelnada'n na'h.

Guyuu' guelrzaa' Pahblu pur xpwiinn guido' Jesucristu nin nuu loh guihdxyi Corintu

11 La'n guhca ziga tuhbi bwiinn nin bagaduhbi loh xigaaba ñi'h, per la'h gahca tu
bwi'hnn tu guhca squii', laasii la'htu ruhnn tucahri ñiñi' za'ca tu xcwee'ntahn laasii ayi
xi ria'dxi'hn nez loh ra' snuhn ra' bwiinn ra' nin naa ra' pooxtla nicala na'h ayi chyu
naan.
12 Loh dzi'n nin bwi'hnna'hn cun paseensi nez loh tu, bwi'hnnañin ziga tuhbi nin
guchii naa tuhbi pooxtla xteenn Jesucristu, laasii bwi'hnnañin cun milahgru ra' nee cun
sehn ra'.
13 ¿Xi bwi'hnna'hn loh tu tin nah tu ru'nnahn lligaaba gulliaa' lasahca tu que snuhn
ra' xpwiinn guido' Jesucristu? Nin bwi'hnn chi'h zihn naa dee': ayi bataalahn xtsi'n tu,
naann tu ayi xi guna'ba'hn loh tu para ñahcanee tu na'h, ziga cumpahñu nin bwi'hnn ra'
guriin ra' bwiinn guido' na'h. ¡Gulgui'hnn pardohn na'h pur nin ayi xi guna'ba'hn loh tu!
14 Pwihsi nnah la'n cagu'guihn tin gazaa' chohnna bweelta nin rie'ldaguia'hahn cuun
tu, nee ayi xi guti'dxi dzi'na'hn la'htu ziga guica'hn nin nahpa tu, sino que la'htu
xclaa'dzihn tin cheezah za'ca tu loh xneziuh Dxiohs; laasii la'h daada ra' rgu'cha'yi ra'
mweeyi para la'h ra' llii'n ra' ba ayi la'hga'h dxi'h llii'n ba cu'cha'yi mweeyi para la'h ba.
15 Ya na'h cun gaduhbi sto'n gunaann chi'hn cun gaxtu cun nin guichi'hna'hn, nee
hasta guunnzahn gaxtu na'h pur xaalma tu nicala rluu'yi mahzi ru ruca'h sto'n la'h tu
per la'htu gulliaa' ruca'h sto' tu na'h.
16 Per mahzi ziga ayi bati'dxi dzi'na'hn la'htu, nicala nuu ra' nin cañi' basagui'hihn
la'htu laasii nadxeela laa'dzihn loh guelrsagui'hi.
17 ¿Xa naa ziga rusagui'hihn la'htu? ¿Ta naan pur tuhbi ra' bwiinn ra' nin guxe'hla'hn
loh tu?

18 Chin guxe'hla'hn Titu cun stuhbi bwihtsi lasaa' ra' nu'h nin bie'guia'ha xa nuu tu,
¿ta basagui'hi Titu la'htu? ¿Tayi guchii dxi'hn garoopa nu tuhsi naa xigaaba nu nee tuhsi
za xtsi'n nu?
19 Ya gaduhbi nin cayu'lda tu loh dxihtsi rii', pwehda cayuhnn tu lligaaba dxuugan-
naaba nu loh tu xa dxia'lda sto' tu xtuhlda nu, per ayi zi'chi dxi'h; dxuñi' nu squii' nez
delaanta loh Dxiohs nee cun lah Daada Jesucristu, tin zi'chi chioo ru tu loh xchi'dxyi
Dxiohs, bwiitsi ra'n nin nadzii'hiduuxara'n,
20 laasii rdxyiibihn ziga chin cheguia'hahn cuun tu, mas ayi rii tu ziga xclaa'dzihn nee
na'h ayi za gwa'ha tu na'h ziga xclaa'dzi tu. Rdxyiibihn chuu dxixi'hw, guelrza'bi sto'
lasaa' xixteenn ñi'h, llahn, guelrlaa'ha lasaa', guelrñi'yah, bwiinn rsah dxyi'dxyi, cun
nin ruhnn nayaachi ra' nin riahsa-rca'nee la'h bwiinn lasaa' ba.
21 Rdxyiibihn ayi nnagah loh dxie'ldaguia'hn cuun tu stuhbi, guunn Xchiohsa'hn para
gazi'xtuhyi'hn nez loh tu, nee dxie'suh za gu'na'hn xcweenta xtuhlda tu nin nuu ca
chieempa laasii ayi riigasaa'n tu dzi'n dxaaba ra' tin guibahan nayaa tu; sola nuu tu
nin na'hla nez cayuhnn xtu'h gunna'h nin ayi naa che'hla tu cun ziahan ru ra' dzi'n ra'
nin ruhnn tu.

13

Luulchima guelruu'yi dxyi'dxyi xteenn Pahblu

1 Nnah gaca chohnna bweelta dxie'ldaguia'hahn cuun tu. Xi chi'h zi guelchiah nin
gucha'ga tu nahpa gacan chiohpa o hasta chohnna bwiinn nin naann pa'h xa naa
guelchiah chi.
2 La'n guñi' la desde galohyi, yannah la'n guiñi' stuhbi ziga zi na'h zu'hn nez loh tu,
yannah nin nuu'huhn zihtu ruca'hn dxihtsi loh ra' nin guluu'tii duhlda desde galohyi,
nee cun loh garaa ru ra' bwiinn; sidela na'h dxie'ldahn stuhbi, ayi ru guelralahsa sto'
xcweenta ra' ba,
3 laasii xclaa'dzi tu gwa'ha tu ta guchii runi'hi Jesucristu guelrnabwa' na'h tin guiñi'n
xchi'dxyi Ñi'h. Per Jesucristu ayi naa Ñi'h ziga tuhbi bwiinn siisii xcweenta tu sino que
ruhnn Ñi'h ruluu'yi Ñi'h xa naa xquelnada'n Ñi'h nez la'n lasto' tu.
4 Guchiica chin gucah Ñi'h loh cruhzi guhca Ñi'h ziga zi tuhbi bwiinn siisii nin ayi
xi guelnada'n nahpa, per nabahan Ñi'h par nahpa Ñi'h ziroo' guelrnabwa' xteenn
Dxiohs. Pwihsi zi'chi za la'hnu nuu nu loh guelsiisii nin guhpa Ñi'h, per cun la'h Ñi'h
zibahan nu loh guelrnabwa' xteenn Dxiohs laasii nuu nu tuhsi cun la'h Ñi'h tin zi'chi za
gachidxiaacanee nu la'htu.
5 La'h gahca tu gulca'hnaa la'n lasto' tu, sidela guchii pa'h gwachii sto' tu xchi'dxyi
Dxiohs. Gulguia'ha za'ca xa naa lasto' tu: ¿Tayi rudi'hi tu cweenta nuu nabahan
Jesucristu sto' cada tuhbigah tu?, o ¿gu nuu tu nin ayi naa xpwiinn Ñi'h?
6 Na'h xclaa'dzihn gacabwa' tu, ayi naa nu bwiinn nin bisagui'hi sino que riachii sto'
pa'caa nu xchi'dxyi Jesucristu,
7 nee rachibwihdxyi-rachinaaba nu loh Dxiohs tin ayi xi dzi'n dxaaba guunn tu, per
ayi tin guiñi' za'ca dxi'h bwiinn xcweenta nu sino que tin guunn tu ganaalla dzi'n za'ca,
nicala la'hnu garia'caa nu ziga zi bwiinn nin ayi xi lasahca,
8 laasii ayi nuu xa guidi'hnn nu tin ñichiloh dxyi'dxyi nin naa guchii, mas guidi'hnn nu
para guillii'dzin.
9 Ni'chin sola ria'han nasaa sto' nu chin rihn nu la'htu nahpa guelnadxiipa cun
guelnada'n loh guelriachiisto' xteenn tu nicala la'htu nin ayiru riagannasto' tu la'hnu,
per la'hnu chi'chi pa'h mahzi ru riazah rbwihdxyi-rnaaba nu loh Dxiohs tin guunn Ñi'h
para guibahan tu ziga naa xigaaba Ñi'h.

10 Cagaca'hn dxihtsi rii' loh tu galoh nin ria'dxi dxie'lda guia'hahn cuun tu, tin chin
dxie'ldahn, ayi gaca nahda yihca tu cun loh xquelguxchii'sihn, nin bani'hi Daada
Jesucristu na'h tin gu'nnahn para chuu ziroo' xquelnada'n tu nez ziga riachiisto' tu
xchi'dxyi Dxiohs, ayi para ñichiloh dxi'hn.
11 Pwihsi ni'chin bwihtsira' nu; guldxiahxi, gulgahca bwiinn bazaa' guelriachii
sto'-sto' ñi'h, gulgasaguu'dzi sto' tu, tuhsi lligaaba gulgui'hnn, nee gulguibahan cun
guelnado'laadzi. Dxiohs nin naa xteenn Ñi'h guelnadzii'hi lasaa' cun guelrbwihdxyii
sto' gaapaa la'htu.
12 GulgahpaDxiohs lasaa' tu ziga tuhbi ziga stuhbi tu.
13 Garaa ra' lasaa' ra' nu'h nin nuu guelriachii sto' ra' sto' ñi'h, ruxe'hla tuhbi
guelrgahpaDxiohs para la'htu.
14 Guelrahcanee xteenn Daada Jesucristu, cun neezaa guelnadzii'hi lasaa' xteenn
Dxiohs, cun guelrahcanee xteenn Spíritu Saantu chuu la'n lasto' tu. Zi'chi pwihsi.

Dxihtsi nin baca'h San Pahblu loh ra' bwiinn Galacia

GuelrgahpaDxiohs

1 Na'h Pahblu, naann pooxtla xteenn Jesucristu. Ayi bwiinn ra' dxi'h baxe'hla na'h
nin ayi za la'h ra' dxi'h ba bazuh na'h sino que la'h Jesucristu cun Xtaada Dxiohs Ñi'h
nin nuu llaa'ndxibaa'; Dxiohs nin bacwa'hn la'h Jesucristu loh ra' bwiinn guuchi, la'h
Ñi'h gulii na'h gaca'hn xpooxtla Ñi'h.
2 Na'h nee cun garaa ra' lasaa' ra' nu'h nin naa pur xcweenta Jesucristu nin rii ra' rii',
raca'h nu dxihtsi rii' para la'h ra' bwiinn guido' nin nuu ra' nez loh guihdxyi xteenn
Galacia.
3 Gulguica'ha guelruhnntaa'yi xteenn Dxiohs nin naa Xtaada nu'h, cun guelriidxyii
sto' xteenn Ñi'h neezaa xcweenta Daada Jesucristu.
4 La'hgahca la'h Ñi'h badi'hi Ñi'h la'h Ñi'h gucah Ñi'h loh cruhzi tin guhlda'h Ñi'h
la'hnu'h loh duhlda xteenn guidxyiyuh rii', ziga gunabwa' Yu'bi Xtaada Dxiohs nu'h.
5 Ba lasahca duxa naa lah Dxiohs para tu'pazi. Zi'chi gaca pwihsi.

Ayi stuhbi dxyi'dxyi nin guta'h la'h bwiinn loh duhlda ziga xchi'dxyi Dxiohs

6 ¡Hasta radxyigaa' duxa za loon ziga tan lwehgutii' cabwe'he sto' tu la'h Dxiohs nin
gudihdxyi la'htu cun guelruca'h sto' nin nahpa Crixtu cun la'hnu'h, tin zeena'hla tu
guriincaa dxyi'dxyi!
7 Ayi stuhbi dxyi'dxyi nin zahca guta'h la'hnu'h loh duhlda, sola nuu ra' nin xclaa'dzi
gusiahchi sto' tu cun stuhbi ra' dxyi'dxyi; xclaa'dzi ra' ba gucha'h ra' ba xchi'dxyi
Jesucristu.
8 Per sidela chyuulla cagaluu'yi la'htu guriincaa stuhbi dxyi'dxyi nin rñi' ra' ba ruta'h
la'h bwiinn loh duhlda, dxyi'dxyi nin ayi naa lasaa' dxyi'dxyi nin ba baluu'yi nu loh tu;
bwiinn chi ya guyuu'dii ba, ayi xi ruhnn nicala na'hzahn, o tuhbi aanjla nin dxiinloh
nez dxibaa'.
9 La'n guñi' lan desde galohyi, yannah la'n cañi' la'ga'hn stuhbi: Sidela chyuulla
ruluu'yi la'htu stuhbi dxyi'dxyi nin rñi' ba rta'h la'h bwiinn loh duhlda, nee ayi naan
ziga dxyi'dxyi nin ya baluu'yi nu la'htu, bwiinn chi ya guyuu'dii ba.
10 Chin rñi'n squii', ¿ta rluu'yi xclaa'dzihn guiñi' za'ca bwiinn xcwee'ntahn?, o ¿ta
cadxi'hyihn nez gusia'xihn la'h bwiinn ra'? Pwihsi sidela na'h ñi'dxi'hyihn nez sola
ñusia'xihn la'h ra' bwiinn, pwihsi ayi ñahca'hn tuhbi xmooza Jesucristu.

Xcweenta xtsi'n Pahblu

11 Per gulgahcabwa' dee' bwiitsi ra'n; dxyi'dxyi nin ruta'h la'h ra' bwiinn loh duhlda
nin rulu'yi'hn la'h tu, ayi naa ra'n xigaaba ra' bwiinn guidxyiyuh.
12 Ayi loh ra' dxi'h bwiinn guidxyiyuh bwi'hnna'hn guca'hahn dxyi'dxyi ra' rii', nee
nin ayi za chyu baluu'yin na'h, sola la'h Jesucristu bani'hi xchi'dxyi Ñi'h rii' na'h.
13 La'htu ya naann tu xa za'bi dxyi'dxyi xa guhca'hn cadxyih, chin gwazahne'hn
xlehyi guehtu Moisehs, pwihsi basa'cazii duxa'hn la'h ra' bwiinn guido' ra' nin gwachii
sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu, nee guclaa'dzihn ñuñi'chiloora'n ba.
14 Loh ra' nin ruzo'badxiahga xlehyi guehtu Moisehs, na'h guhca'hn tuhbi bwiinn
nin mahziru gucabwa' ziga naa xlehyi Moisehs loh ra' lasaa' ra'n nin naa xedah ra'n;
guhcabwa'ruhn loh ra' ba, loh ra' bwiinn laadxyihn; mahzi ru guza'bi sto'n costumbre
ra' xtaadaguldoo' ra'n.
15 Per Dxiohs gulii na'h nee gulii Ñi'h na'h desdeyi chin nuu'huhn sto' xmaa'n, ni'chin
gudihdxyi Ñi'h na'h pur tantu nin ruca'h sto' Ñi'h na'h.

16 Chi'chi bwi'hnn Dxiohs para biu'nbwa'n la'h Llii'n Ñi'h, tin zi'chi gulu'yi'hn
xcweenta xchi'dxyi Ñi'h nin guta'h la'hra' bwiinn loh duhlda nez loh ra' bwiinn ra' nin
ayi naa ra' bwiinn Israel. Chin guhca zi'chi, ayi chyu bagati'dxi dzi'na'hn,
17 nin ayi za guyaa'hahn loh guihdxyi Jerusalehn para ñagaanñin loh ra' nin naa ra'
pooxtla galohyi que na'h. Pwihsi mahzi na'h guyaa'hahn nez loh guihdxyi Arabia, ya
chi'chi gubia'gariin para nez guihdxyi Damascu.
18 Ya chin guhca chohnna yihza, chi'chiyi guyaa'hahn loh guihdxyi Jerusalehn, ya
chi'chiyi biu'nbwa'n la'h Pehdru, nee guyuu'huhn tsi'ñu gubihdxyi ri'chi,
19 per ayi bwa'hahn loh nin stuhbi chyu stuhbi ra' pooxtla ri'chi, sola la'h si Jacobo
bwihtsi Jesucristu bwa'hahn.
20 Pwihsi na'pahn siguhra nez delaanta loh Dxiohs, ayi naa xchi'dxyi'hn dxyi'dxyi
xihn, sino que guchii naa nin cagaca'hn.
21 Chi'chi guyaa'hahn loh ra' guihdxyi xteenn Siria, cun neezaa nez loh guihdxyi
Cilicia.
22 La'h ra' bwihtsi ra' nu'h nin naa xpwiinn guido' Crixtu nin nuu ra' nez loh guihdxyi
ra' xteenn Judea la'n dxyih ra' chi, ayi nu'nbwa' ra' ba na'h ziga xa rñiaa'hahn,
23 sola guyaa'zi dxiahga ra' ba rahbi ra' bwiinn: "Ni'ca nin guca'hna'hla la'hnu'h, nee
nnah bwa'ha la'h ba cagaluu'yi xchi'dxyi Jesucristu, nee dxyi'dxyi ra' ca nin guclaa'dzi
ba ñuñihchiloh ba."
24 Ya chi'chi riiñi' za'ca duxa ra' ba xcweenta Dxiohs nin nuu dxibaa' laasii gwachii
sto' zahn xchi'dxyi Ñi'h.

2

Bidxa'ga Pahblu loh ra' pooxtla

1 Chin guhca tsi'dah yihza, chi'chi guyaa'hahn stuhbi nez loh guihdxyi Jerusalehn cun
Bernabeh, neezaa Titu gwane'hehn.
2 Guyaa'hahn laasii Dxiohs baluu'yi na'h nahpa guyaa'hahn tin balu'yi'hn xa gwachii
sto' ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel xcweenta xchi'dxyi Jesucristu nin
ruta'h loh duhlda. Balu'yi'hn dxyi'dxyi ra' rii' loh ra' nin rnabwa' guido' xteenn
Jesucristu ri'chi; bwi'hnna'hn squii' laasii ayi xclaa'dzihn ñahca nin bwi'hnna'hn cun
nin cayu'nnahn dzi'n lliaa' si,
3 per nin la'h Titu, nin ze'ldane'hn, nin naa tuhbi bwiinn griehgu nin ayi naa tuhbi
bwiinn Israel, ayi guyuu' chyu ñuhnn jwersi ñuu' bi bwa' tihxi bi ziga nin caa loh xlehyi
Moisehs nahpa chuu bwa' tihxi bwiinn nin guzo'badixahga lehyi chi.
4 Pwihsi guchii nuu ra' bwiinn ra' nin ruhnn ra' zi ziga naa ra' ba lasaa' ra' nu'h;
bidxa'ga ra' ba loh ra' nu tin guhlda'tsi ra' ba xa raann ra' nu'h Dxiohs. Rdxyi'chi
ra' ba laasii naa nu'h xpwiinn Jesucristu, ya ayi chyu ruhnn ziga bwi'hnn ra' xtaada
guldoo' ra' nu. La'h ra' ba xclaa'dzi ra' ba guche'h ra' ba yihca ra' nu, xclaa'dzi ra' ba
gazo'badxiahga ra' nu'h xchi'dxyi ra' ba.
5 Per la'hnu ayi chyu bazo'badxiahga xchi'dxyi ra' ba, laasii xclaa'dzi nu cheezah
chechii sto' tu xchi'dxyi Jesucristu nin ruta'h la'h bwiinn loh duhlda.
6 Pwihsi nin tuhbi dxyi'dxyi cuubi ayi guñi' ra' nin naa ra' bwiinn dzi'baloh ra' chi
loon; nicala na'h ayi radxyigaa'hahn chyuullaa guhca ra' ba galoh laasii Dxiohs ruhnn
chi'h zi Ñi'h tuhbiloh loh garaa ra' bwiinn.
7 Loh nin ñuni'hi ra' ba tuhbi dxyi'dxyi cuubi na'h, mahzi bwa'ha ra' ba Dxiohs baca'bi
na'h para gulu'yi'hn xcweenta xchi'dxyi Dxiohs nez loh ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra'
bwiinn Israel, ziga za baca'bi Ñi'h la'h Pehdru tin ruluu'yi ba xchi'dxyi Dxiohs nez loh
ra' bwiinn ra' nin naa ra' bwiinn Israel.

8 Pwihsi la'h gahca Dxiohs nin guxe'hla la'h Pehdru ziga pooxtla nez loh ra' bwiinn
Israel ra', la'h gahca Dxiohs chi guxe'hla za na'h ziga tuhbi pooxtla nez loh ra' bwiinn
ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel.
9 Ni'chin ziga Jacobo, Pehdru, cun Jwahn nin naa ra' bwiinn dzi'baloh ru loh bwiinn
guido' ra' xteenn Jesucristu nez Jerusalehn, guhcabwa' ra' ba la'h Dxiohs cayuhnn
cayahcanee na'h, chi'chi bani'hi naa ra' ba tin bagahpaDxiohs ra' ba na'h cun neezaa
Bernabeh, tin sehn rii' ruluu'yi naa ra' ba tuhsi cun la'hnu ziga choodi'hnn nu dzi'n nez
loh ra' bwiinn ziitu ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel ra' ya la'h ra' ba dxia'han ra' ba
guluu'yi ra' ba la'h ra' bwiinn Israel ra'.
10 Cun sola gunaaba ra' ba loh nu gachidxiaacanee nu la'h ra' bwiinn prohbi ra', nee
lligaaba pa'h za rii' nuu'huhn.

Pahblu gudxi'ldxinee dxyi'dxyi la'h Pehdru loh guihdxyi Antioquía

11 Per chin gwah Pehdru nez loh guihdxyi Antioquía, chi'chi basi'xtuhyihn la'h ba,
laasii ziga cayuhnn ba ayi naa bwen ni'chi,
12 pwihsi galoh tuhbi loh mweella gudahwnee ba la'h ra' bwiinn ziitu ra' nin ayi naa
ra' bwiinn Israel, per ya chin badzihn paaldaa ra' bwiinn ra' nin guxe'hla Jacobo, chi'chi
dxyigahsi biria'caa ba nez loh ra' bwiinn ziitu ra' chi, ya ayi ru gudahwnee ba la'h ra'
ba, laasii guyuu' guelrzaa' ba la'h ra' bwiinn Israel ra' nin badzihn ri'chi nin ze'nee bwa'
nin laa circuncisión.
13 Ya na'zu gahca ra' garaa ra' bwiinn Israel ra' nin naa tuhsi cun Pehdru xmahn
Pehdru nee ra' ba guhca chiohpa loh xigaaba ra' ba hasta nee Bernabeh bwi'hnn zi'chi.
14 Per chin bwa'hahn ayi zeezahnee ra' ba ziga naa xchi'dxyi Jesucristu, chi'chi
ra'pihn loh Pehdru delaanta nez loh ra' garaa ra' bwiinn guido' ra': "Sidela yi'h nin naa
lu'h tuhbi bwiinn Israel, nuu nabahan lu'h ziga zi tuhbi bwiinn nin ayi naa bwiinn Israel
ayi ziga dxi'h bwiinn Israel, ¿xixnaa chi'h xclaa'dzi lu'h guibahan ra' bwiinn ra' nin ayi
naa ra' bwiinn Israel ziga zi bwiinn Israel?"

Bwiinn Israel ra' cun garaa ra' za ra' bwiinn, nahpa chechiisto' ra' xchi'dxyi Jesucristu tin chapitii xtuhlda ra' ba

15 Ra'pizahn loh ba: "Bwiinn Israel ra' nu'h desde chin guulaayi ra' nu'h, ayi bwiinn
duhlda dxi'h ziga naa ra' bwiinn ziitu ra'.
16 Ya naann nu'h ayi tuhbi bwiinn nin chaptii' xtuhlda ñi'h chin guunn ba ziga nin
caa loh lehyi, sino que sola chechii sto' nu'h xchi'dxyi Jesucristu. Ni'chin nin gwachii
sto' nu'h xchi'dxyi Jesucristu tin guzia'tii Ñi'h xtuhlda nu'h laasii nin riachii sto' nu'h,
ayi pur nin rihnn dxi'h nu'h nin caa loh lehyi. Pwihsi ayi nuu guzia'tii' lehyi xtuhlda
bwiinn ziga sola guzo'badxiahga ba xcwenta si ziga naa xlehyi guehtu Moisehs."
17 Pwihsi loh ziga nin xclaa'dzi nu'h dxiaa xtuhlda nu'h xcweenta guelriachii sto'
la'h Jesucristu, sidela raluu'yi nu'h dxuudi'hnn ru nu'h duhlda, ¿ta zahca gachiñi' nu'h:
"Jesucristu ruluu'yi zahca guidi'hnn ru nu'h duhlda"? ¡Ayi gaca zi'chi!
18 Pwihsi sidela na'h gutsiiyihn xiilla ya lwehgu gahca dxiu'nza'cañin, pwihsi naan
tuhbi bwiinn duhlda,
19 laasii cun xcweenta lehyi la'n naa ziga zi tuhbi bwiinn guuchi. Pwihsi ayi ru
nuu guinabwa' lehyi na'h laasii nnah nabahanahn loh xneziuh Jesucristu. Pwihsi
la'h gahca lehyi bwi'hnn naan ziga zi tuhbi bwiinn guuchi chin guhcabwa'n ayi nuu
guzo'badxiaagahn garaa nin caa loh lehyi.
20 Pwihsi naan ziga zi nin guhchinee la'h Jesucristu loh cruhzi, pwihsi ni'chin nnah ayi
ru naan na'h nin nabahanahn sino que Jesucristu naa nin nabahan nez la'n lasto'n, ya
guelnabahanahn nin nabahanahn loh guidxyiyuh rii' nabahanañin pur nin riachii sto'n
xchi'dxyi Llii'n Dxiohs, nin baca'h sto' Ñi'h na'h ya guhchi Ñi'h loh cruhzi xcwee'ntahn.

21 Pwihsi na'h ayi xclaa'dzihn cwe'he sto'n xquelralahsa sto' Dxiohs, per sidela zahca
gusiaa lehyi xtuhlda bwiinn tin gaca ba bwiinn nayaa nez loh Dxiohs, ya chi'chi lliaa' zi
guhchi Jesucristu.

3

Guelriachii sto' rusiaa duhlda

1 ¡Ayy bwiinn Gálatas ra', xipa'h bwiinn nahda tu! ¿Chyulla bache'h la'htu, tin ayi ru
guzo'badxiahga tu xchi'dxyi Jesucristu? ¡Nee nez loh pa'h tu bwii'yidxyi'dxyi nu xa
gucah Jesucristu loh cruhzi!
2 Pwihsi nnah tuhbi si dxyi'dxyi xclaa'dzihn guiñi' tu loon: ¿Ta guyuu'tii' Spíritu Saantu
sto' tu pur cun sola bazo'badxiahga tu nin caa loh lehyi, o pur nin gwachii sto' tu
dxyi'dxyi nin bihn dxiahga tu?
3 ¡Xipa'h dxiipa naa sto' tu! ¿Xa guzo'baloh chi'h tu ziga guca'ha tu Spíritu Saantu
Dxiohs nee nnah xclaa'dzi tu guunn tu nin zie'gadziiba chi'h zi yihca tu guunn tu?
4 ¿Ta lliaa' zi bati'dxiloh tu guelrza'cazii pur guelriachii sto' xteenn tu? Per ¿xa gaca
garia'caa lliaa' zi bati'dxiloh tu guelrza'cazii chi?
5 Chin runi'hi Dxiohs Spíritu Saantu Ñi'h loh tu, chin ruhnn Ñi'h milahgru nez loh tu,
¿xa ruhnn Ñi'hn? Ayi ruhnn Ñi'hn laasii ruhnn tu ziga nin caa loh lehyi, sino que laasii
riachii sto' tu xcweenta nin bihn dxiahga tu.
6 Guehtu xtaada guldoo' nu'h Abrahn gwachii sto' ba xchi'dxyi Dxiohs, ni'chin nin
guca'ha Dxiohs la'h ba ziga tuhbi bwiinn nin nayaa lasto' ñi'h,
7 ni'chin gulgahcabwa' dee': Garaa ra' nin riachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs, rñi'
Dxiohs naa ra' ba llii'n guehtu Abrahn.
8 Galohyi naann Dxiohs xcweenta guelriachii sto' zusiaa Ñi'h lasto' ra' bwiinn nin
ayi naa ra' bwiinn Israel, ni'chin nin rahbi Ñi'h loh guehtu Abrahn: "Garaa ra' bwiinn
guidxyiyuh zahcataa'yi xcweenta lu'h." Dxyi'dxyi ra' rii' gucah loh dxihtsi ra' nin guhca
galoh, hasta caa xchi'dxyi Dxiohs.
9 Ni'chin la'h ra' nin riachii sto' ra' ñi'h, nnah la'h Dxiohs cayahcanee la'h ra' ba ziga
gahca guhcanee Ñi'h la'h guehtu Abrahn, nin gwachii sto' la'h Ñi'h.
10 Garaa ra' nin riiyuhnn ra' sola ziga nin caa loh xlehyi guehtu Moisehs, ya naa ra'
ba bwiinn dii ra' laasii squii' caa loh dxihtsi xteenn lehyi: "Garaa ra' bwiinn nin ayi
guza'loh guunn ra' ziga nin ruluu'yi lehyi, ziuu' dii ra' bwiinn ra' chi."
11 Pwihsi ayi chyu naa bwiinn nayaa nez loh Dxiohs sidela razo'badxiahga nu'h
xcweenta lehyi, laasii squii' naa xchi'dxyi Dxiohs: "Sidela riachii sto' tuhbi bwiinn
xchi'dxyi Dxiohs, bwiinn chi naa ba tuhbi bwiinn nayaa nez loh Dxiohs, nee nabahan-
nee ba Dxiohs pur xcweenta guelriachii sto' xteenn ba."
12 Ya lehyi xteenn Moisehs ayi naan ziga chechii sto' bwiinn xchi'dxyi Dxiohs, laasii
squii' rñi' loh lehyi: "Bwiinn nin guzo'badxiahga dxyi'dxyi ra' rii', zibahan ra' ba pur
xcweentan."
13 Jesucristu bata'h Ñi'h la'hnu'h loh dii xteenn lehyi laasii la'h Ñi'h guhchi Ñi'h pur
xcweenta xtii nu'h loh tuhbi yahga cruhzi ziga zi baria'caa Ñi'h ziga zi tuhbi bwiinn
dii, laasii loh Xchihtsi Dxiohs caa squii': "Bwiinn dii ra', naa ra' garaa ra' nin rahchi
rza'bina'hla loh tuhbi yahga."
14 Dee ra' guhca ra'n tin guya'loh xcweenta guelruhnntaa'yi nin bia'han dxyi'dxyi
Dxiohs loh guehtu Abrahn tin pur xcweenta Jesucristu guica'ha ra' bwiinn nin ayi naa
ra' bwiinn Israel ra' guelruhntaa'yi chi; ya tin zi'chi za garaa ra' nu'h pur xcweenta
guelriachii sto' rachica'ha ra' nu'h Spíritu Saantu nin bia'han dxyi'dxyi guixe'hla Dxiohs
para la'h ra' nu'h.

Lehyi nee dxyi'dxyi nin bia'han dxyi'dxyi Dxiohs loh guehtu Abrahn

15 Bwiitsi ra'n, la'n guiñi' loh tu tuhbi dxyi'dxyi xcweenta bwiinn guidxyiyuh. Chin
ziga tuhbi bwiinn ruhnn ba tuhbi dxihtsi tin dxia'han dxyi'dxyi ba cun stuhbi bwiinn,
nicala bwiinn guidxyiyuh ra' ba, per chin ya bati'dxi firma garoopa ra' ba loh dxihtsi
chi ayiru nuu chyu xa guunn para xi guicah ru loh dxihtsi chi nee nin ayiza nuu chyu
guzia'tiin nin caa loh dxihtsi chi.
16 Pwihsi naann nu'h, Dxiohs badi'hi xchi'dxyi Ñi'h nez loh guehtu Abrahn nee cun
neezaa loh llahga ba, ayi guñi' Ñi'h llahga ra' guehtu Abrahn ziga loh ziahan ra' ba, sino
que guñi' Ñi'h xcweenta tuhsi bwiinn, ya bwiinn chi naa la'hsi Jesucristu.
17 Dxyi'dxyi nin xclaa'dzihn guiñi'n loh tu naa squii': Dxyi'dxyi nin bia'han dxyi'dxyi
Dxiohs loh guehtu Abrahn guñi' Ñi'h loh ba chin caya'dxi zatahpa gaywa'h galdabi tsi'h
yihza gadzihn lehyi loh Moisehs, tin la'h Moisehs bati'dxi lehyi rii' nez loh ra' bwiinn
Israel. Per ayi bwi'hnn lehyi gahn ñucha'h dxyi'dxyi nin bia'han dxyi'dxyi Dxiohs loh
guehtu Abrahn, laasii xchi'dxyi chi'h zi Ñi'h lasahca.
18 Pwihsi sidela herensi nin bia'han dxyi'dxyi Dxiohs loh guehtu Abrahn naan pur
xcweenta xteenn xlehyi Moisehs, pwihsi ayi xi herensi guhpa Abrahn loh Dxiohs; per
ziga nnah la'h Dxiohs basia'hannee herensi la'h Abrahn laasii desde galohyi bia'han
dxyi'dxyinee Ñi'h la'h Abrahn.
19 ¿Xi pur badi'hi Dxiohs lehyi nez loh guehtu Moisehs? Badi'hi Dxiohs lehyi laasii
guza'bi duxa ra' bwiinn Israel loh duhlda, tin guhcabwa' ra' ba xa naa xcweenta xtuhlda
ra' ba, gaduhbi nin ze'-yalda dxyih nin dxi' nin naa Llahga Abrahn, laasii zi'chi bia'han
dxyi'dxyi Dxiohs cun la'h Abrahn. Ya ziga lehyi xaanjla Dxiohs badi'hi lehyi la'h guehtu
Moisehs, tin la'h ba guhca ziga tuhbi bwiinn nin rusia'lda dxyi'dxyi.
20 Tuhbi nin rusia'lda dxyi'dxyi ayi naa ba par tuhbi si bwiinn, per Dxiohs tuhsi naa
Ñi'h.

Xcweenta lehyi

21 ¿Ta guriincaa naa lehyi Moisehs loh dxyi'dxyi nin basia'han Dxiohs loh guehtu
Abrahn? ¡Xa gacan zi'chi! Sidela ñachica'ha nu'h tuhbi lehyi nin rahca runi'hi guelnaba-
han, chi'chisihn xcweenta lehyi chi ñica'ha bwiinn guelnabahan nayaa,
22 per loh xchihtsi Dxiohs rñi' squii': Garaa ra' bwiinn nuu ñie'w loh duhlda, per tuhbi
bwiinn nin chechii sto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs ziga gwachii sto' guehtu Abrahn, bwiinn
chi guica'ha guelriachii sto' xteenn dxyi'dxyi xcweenta Jesucristu ziga bia'han dxyi'dxyi
Dxiohs loh guehtu Abrahn.
23 Chin nagahdxi gadzihn xcweenta guelriachii sto' xteenn xchi'dxyi Jesucristu,
chi'chi guna'zu ñie'w lehyi la'hnu'h loh duhlda; dxuuleeza chi'h zi nu'h garia'hcaa
guelriachii sto' xcweenta xchi'dxyi Jesucristu.
24 Ni'chin nin naa lehyi ziga xmwehsu nu'h tin guluu'yin la'hnu'h neziuh nez loh
Daada Jesucristu tin gusiaa Ñi'h xcweenta xtuhlda ra' nu'h cun guelriachii sto' xteenn
xcweenta xchi'dxyi Ñi'h.
25 Per nnah ziga ya nahpa nu'h guelriachii sto' xteenn xcweenta xchi'dxyi Ñi'h, ayiru
chyu guichi'hn tuhbi mwehsu ziga lehyi.
26 Laasii pur xcweenta guelriachii sto' garaa tu naa tu llii'n Dxiohs xcweenta ziga naa
tu tuhsi cun Jesucristu,
27 laasii garaa tu ziga gurohbañihsa tu loh xchi'dxyi Jesucristu, naa tu xpwiinn
Jesucristu.
28 Ayiru xi guelrzaa' chuu tu nicala naa nu'h bwiinn Israel o bwiinn griehgu ra', o
bwiinn nin gudoo'tii' ziga mooza ra', o bwiinn nin ayi naa mooza ra', ndxi'hw o gunna'h;
laasii garaa ra' nu'h naa tuhsi nez loh Jesucristu.
29 Ya sidela naa tu xpwiinn Jesucristu, pwihsi naa tu llahga guehtu Abrahn ya zica'ha
tu ziga herensi nin bia'han dxyi'dxyi Dxiohs gudi'hi Ñi'h la'h guehtu Abrahn.

4

1 Dxyi'dxyi nin xclaa'dzihn guiñi'n loh tu naa squii': Nin rca'ha guelnaza'ca, chin naa
bi biñi'n, naa bi ziga zi tuhbi mooza nicala xteenn bi gahca garaa nin naa xteenn xtaada
bi.
2 Nuu tuhbi bwiinn nin rahpa la'h bi, nee nuu za tuhbi bwiinn nin rnabwa' xcweenta
xixteenn bi, para hasta gadzihnyi dxyih nin baca'bwa' xtaada bi guica'ha bi nin gudi'hi
xtaada bi la'h bi.
3 Ya zi'ca za rzahca ra' nu'h chin naa nu'h biñi'n; guyuu' nu'h guhca nu'h mooza loh
lehyi, gunabwa'n xi ni'ca ayi nuu guidi'hnn nu'h loh guidxyiyuh,
4 per chin bazaa' dxyih nin bazo'ba Dxiohs, baxe'hla Ñi'h Llii'n Ñi'h, guulaa Llii'n
Ñi'h pur tuhbi gunna'h ya bi' Ñi'h ziga tuhbi bwiinn Israel nin nahpa bazo'badxiahga
xcweenta lehyi.
5 Bi' Ñi'h squii' tin bata'h Ñi'h la'hnu'h ziga naa nu'h bwiinn nin nuu lahtsinaa xteenn
lehyi, tin zi'chi gaca guunnllii'n Dxiohs la'hnu'h.
6 Per laasii ya naa tu llii'n Ñi'h, ni'chin baxe'hla Dxiohs Spíritu Saantu xteenn Llii'n
Ñi'h tin cweezaa Ñi'h lasto' tu, ya la'h Ñi'h rñi' loh Dxiohs xcweenta nu'h: "Yu'bilu'h,
Xtaada nu."
7 Pwihsi naa ra' nu'h llii'n Dxiohs, ya ayiru naa ra' nu'h ziga mooza zi. Ya pur nin
naa ra' nu'h llii'n Dxiohs, pwihsi zuni'hi Dxiohs guelnaza'ca la'h nu'h xcweenta Daada
Jesucristu.

Riuu' Pahblu guelrzaa' pur xcweenta bwiinn Galacia

8 Pwihsi chin nagahdxi dxiu'nbwa' tu Dxiohs, nuu na'zu guelrusagui'hi xteenn ra'
dxaan ra' nin nnaasto' tu naa Dxiohs la'htu per ayi Dxiohs ra' dxi'h ni'chi ra',
9 ni'chin nnah nin nu'nbwa' tu Dxiohs o nu'nbwa' Dxiohs la'htu, ¿xaalla cheezah chi'h
tu loh ra' guelrusagui'hi nin guyuu' tu galoh chin guunn tu la'h ra' dxaan ra'?
10 La'htu zeezahnee gahca tu rahpadaa tu loh dxyih ra', bwe'hw ra', bwe'hw ra' nin
mahzi lasahca cun yihza ra' ziga caa loh xlehyi Moisehs.
11 Nuu guelnadxyi'bi lasto'n nnagah garia'caa gaca xtsi'na'hn nez loh tu dzi'n lliaa' zi.
12 Bwiitsi lasaa' ra'n, rna'ba'hn loh tu gulgahca ziga pa'h na'h, laasii na'h gwachii sto'n
xchi'dxyi Jesucristu ziga za gwachii sto' tu; ayi xi dzi'n dxaaba baca'chiah tu na'h chin
guyuu'huhn nez loh tu.
13 La'htu ya naann tu chin balu'yi'hn xchi'dxyi Jesucristu loh tu, bwi'hnnañin pur
xcweenta tuhbi gueldxyihdxyi nin basa'cazii na'h,
14 ya gueldxyihdxyi nin guhca'hn, guhcan ziga tuhbi guelruti'dxiloh para na'h, per
ayi pur ni'chi dxi'h ñibwe'he sto' tu na'h, sino que bwi'hnn tu na'h ziga zi tuhbi xaanjla
Dxiohs, nee cun ziga zi na'h ñahca'hn ziga Jesucristu.
15 ¿Xa guhca cun guelnasaa xteenn tu nin guhpa tu chi'chi? Per rñi'n loh tu, sidela
ñibwe'he hasta bizloh tu ñuni'hi tu na'h, zi'chi ñuhnn tu;
16 yannah ¿la'hlaa rdxyi'chi tu laasii cañi'n dxyi'dxyi nin guchii loh tu?
17 Nnah nuu ra' bwiinn ra' nin ruhnnzi ra' ziga nin zeezahnee lehyi nee ruhnnloh ra'
ba zigazi nin ruca'h sto' ñi'h la'htu, per nin xclaa'dzi ra' ba naa gabwe'he ra' ba la'htu
tin ayiru chechii sto' tu xchi'dxyi'hn, tin chena'hla tu la'h ra' ba, tin guzo'badxiahga tu
xchi'dxyi ra' ba.
18 Ayi guunn tu lligaaba riuu'llahna'hn pur la'h tu. Pwihsi naa bwen guluu'yi snuhn
ra' bwiinn balaaca ruca'sto' ra' ba la'h tu, per nahpa gacan cun gaduhbi sto' ra' ba nee
nahpa gacan garaa dxyih, ayi chin zu'hsidxi'hn nez loh tu.
19 Llii'n ra'n, xcweenta tu cagati'dxiloon guelrza'cazii ziga zi ruti'dxiloh tuhbi gunna'h
loh trabahjw xteenn guelnazihdzi chin rahlaa llii'n ba; nahpa zu'ti'dxiloo ruhn guel-
rza'cazii hastayi chin guluu'yi tu canabwa' pa'ca Jesucristu la'n lasto' tu.

20 Malaayi ñuu' xa ñahca zu'hn nezca tin guiñi'n loh tu xiilla stuhbi dxyi'dxyi, per ziga
nnah zihtu nuu'huhn ayi rahcabwa'n xa ni'ca gu'nnahn lligaaba xcweenta tu.

Dxyi'dxyi xcweenta Agar cun la'h Sara

21 Gulguiñi' loon, la'h tu nin xclaa'dzi guunn ziga nin caa loh dxihtsi xteenn lehyi, ¿tayi
rahcabwa' tu, tayi rihn dxiahga tu xi caa loh lehyi?
22 Guldxihn dxyi'dxyi squii' caa loh lehyi. Guyuu' chiohpa llii'n guehtu Abrahn; tuhbi
bi naa llii'n gunna'h nin guhca xmooza ba nin biria'hlah Agar, stuhbi bi naa llii'n
gunna'h nin naa che'hla pa'caa ba nin biria'hlah Sara.
23 Ya llii'n gunna'h nin naa xmooza ba guulaa llii'n gunna'h chi laasii xigaaba ba guhca
ziga guyuu' llii'n xmooza ba, per ya ziga llii'n che'hla pa'hcaa ba guulaa bi laasii zi'chi
bia'han dxyi'dxyinee Dxiohs la'h Abrahn.
24 Dxyi'dxyi xcweenta ra' gunna'h ra' rii' naa ziga dxyi'dxyi nin ruluu'yi. Gunna'h ra'
rii' naa ziga chiohpa dxyi'dxyi nin bia'han Dxiohs: Agar naa mooza; mooza ca naa ziga
dxyi'dxyi nin bia'han dxyi'dxyi Dxiohs cun Moisehs loh dahan nin laa Sinaí, nee llii'n
mooza ca guyuu' ya xpiñih bi gaca ra' mooza xteenn lehyi.
25 Agar naa ziga dahan Sinaí nez loh ra' guihdxyi xteenn Arabia, per guihdxyi
Jerusalehn naa ziga dahan Sinaí laasii nnah ri'chi naa hasta rii ra' bwiinn Israel cun
llii'n ra' ba, zeenee ra' ba lehyi.
26 Per guihdxyi Jerusalehn nin nuu dxibaa' ayi naan ziga tuhbi mooza, ya la'hnu'h naa
nu'h llii'nan.
27 Squii' caa loh xchi'dxyi Dxiohs:
Biahxi, gunna'h nin ayi llii'n ñi'h; dxigah biahxi yi'h nin ayi gaann lu'h loh guelnazihdzi
xteenn ra' gunna'h nin riuu' ra' llii'n ñi'h,
laasii ziuu' ru llii'n gunna'h nin gule'he sto' che'hla ñi'h que gunna'h nin nuunee che'hla
ñi'h.
28 Bwiitsi ra'n, la'hnu'h naa nu'h ziga zi guehtu Isaac; naa nu'h llii'n guehtu Abrahn
pur dxyi'dxyi nin bia'han dyxi'dxyi Dxiohs loh ba.
29 Chin guulaa llii'n gunna'h nin naa mooza, guulaa bi laasii lligaaba Abrahn guhca
guyuu' bi sto' xmaah bi, per ya bacha'ga dxi'ldxi bi la'h nin naa llii'n pa'h che'hla Abrahn
nin guulaa xcweenta dxyi'dxyi nin bia'han dxyi'dxyi Dxiohs cun la'h guehtu Abrahn,
zi'chi za naa nnah.
30 Per ¿xi rñi' loh Xchihtsi Dxiohs? Squii' rñi'n: “Babwe'hecaa gunna'h nin naa mooza
cun llii'n ba, tin ayi guica'ha llii'n gunna'h nin naa mooza xquelnaza'ca xteenn lu'h ziga
nin rca'ha llii'n gunna'h nin naa che'hla pa'h lu'h.”
31 Pwihsi bwiitsi ra'n, la'h ra' nu'h ayi naa nu'h ziga llii'n gunna'h moozazi, sino que
naa nu'h llii'n nin naa che'hla pa'h guehtu Abrahn.

5

Gulgui'hnn nadxiipa sto' tu loh guelriachii sto' xchi'dxyi Dxiohs

1 Gulgui'hnn nadxiipa sto' tu loh xchi'dxyi Dxiohs nin bani'hi Jesucristu la'hnu'h laasii
guchii pa'h babwe'he Jesucristu la'h ra' nu'h loh xcweenta lehyi; basiapitii Ñi'h xtuhlda
ra' nu'h chin gwachii sto' nu'h xcweenta xchi'dxyi Ñi'h, ni'chin nin ayiru guibia'garii tu
loh guelrsi'naa'ha xteenn lehyi.
2 Na'h Pahblu rñi'n loh tu; sidela la'htu chuu tu bwa' tihxi tu ziga nin caa loh lehyi,
chi'chi ayiru xi gallu'yi chechii sto' tu xchi'dxyi Jesucristu.
3 Rñi'zahn stuhbi bwelta loh tu; garaa ra' bwiinn ra' nin xclaa'dzi chuu bwa' tihxi
ñi'h, nahpa guzo'badxiahga bwiinn chi guunn ba garaatii' ziga nin rñi' loh lehyi xteenn
Moisehs.

4 Pwihsi la'htu nin xclaa'dzi guunn dzi'n ra' nin caa loh lehyi tin chapitii xtuhlda tu,
pwihsi la'htu ya naa tu bwiinn ra' nin biria'caa loh xneziuh Jesucristu, nee cun loh
guelruca'h sto' xteenn Dxiohs.
5 Pwihsi la'hnu, pur xcweenta Spíritu Saantu nee cun xcweenta guelriachii sto', naann
pa'h nu gudxihlli Jesucristu xcweenta xtuhlda ra' nu loh cruhzi, nee cayiinloh nu zi' pa'
za Jesucristu stuhbi tin guni'hi Ñi'h guelnabahan za'ca nin naa para tu'pazi la'hnu,
6 laasii la'h ra' bwiinn nin riachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu ayi zeena'hla ra' ba
cweenta ziga gu nuu o ayi ra' ba bwa' nin laa circuncisión tihxi ra' ba; nin lasahcasihn
chuu guelriachii sto' xteenn Dxiohs la'n lasto' ra' ba. Ya guelriachii sto' rii' ruhnn para
rbahan ra' ba cun guelnadzii'hi lasaa'.
7 Per ¿a'gaa zeezah za'ca dxi'h tu? ¿Chyu ni'ca basiahchi sto' tu para basaa'n tu
xcweenta dxyi'dxyi nin naa guchii?
8 Gulgahcabwa', ayi ze' ni'ca pur lah Dxiohs nin rbwihdxyi la'htu,
9 nee ayi dxia'lda sto' tu tuhbi bwiinn nin ruluu'yi xchi'dxyi lehyi loh tu naa ba ziga
levadura nin riahchi cohba harihn.
10 Na'h rgu'bwa'pa'hn xcweenta tu nez loh Dxiohs, ni'chin nadxiipa sto'n la'htu;
la'n naann ayi chyu la'htu naa nin chechii sto' ñi'h stuhbi dxyi'dxyi, per bwiinn nin
nusagui'hyi la'htu zusa'cazii Dxiohs la'h ba, nicala chyu chi'h zi naa ba.
11 Pwihsi ziga na'h bwiitsi ra'n, sidela na'h zeezah gahca nugati'chihn dxyi'dxyi
xcweenta bwa' nin riuu' tihxi bwiinn, pwihsi ayi ñiuu' llahn sto' ra' bwiinn Israel na'h,
ya zi'chi ayi ru chyu la'htu ñachii sto' ñi'h xcweenta ziga gudxihlli Jesucristu xtuhlda ra'
nu'h loh cruhzi, per zi'chi naa xigaaba ra' ba.
12 Pwihsi, bwiinn ra' nin nugasagui'hi la'htu para chuu tu bwa' nin laa circuncisión,
¡malaayi guchyuu'gatii' ra' ba hasta naa ra' ba ndxi'hw!
13 Laasii la'htu bwiitsi lasaa' ra'n gudihdxyi Dxiohs la'htu tin ta'h tu loh lehyi pur
xcweenta Jesucristu, per gulguia'hxgah ayi guica'ha si tu dxyi'dxyi ra' rii' bachi'h chi'chi
so'baloh guunn tu nin chi'h zi nin xclaa'dzi tihxi tu; mahzi nin guunn tu gulgahca
nadzii'hi lasaa' ziga tuhbi tu ziga stuhbi tu,
14 laasii garaa ra' dxyi'dxyi nin caa loh lehyi tuhsi dxyi'dxyi rii' naa nin ruluu'yi:
“Guhca nadzii'hi lasaa' bwiinn ziga zi nadzii'hi lu'h yi'h gahca.”
15 Per sidela la'htu rdxihldxi tu, rahwyaa' tu lasaa' tu, rahw tu lasaa' tu, ¡gulgahcabwa'!
Ayi la'h gahca tu guñihchi tu lasaa' tu.

Xcweenta nin rza'bi sto' ra' bwiinn nee guelnabahan nin rudi'hi xchi'dxyi Dxiohs

16 Rñi'n loh tu, gulguibahan ziga ruluu'yi xchi'dxyi Dxiohs cun Spíritu Saantu xteenn
Ñi'h, tin zi'chi ayi guibahan tu cun xcweenta ziga nin xclaa'dzi tihxi tu, nee cun ziga
chi'h zi nin naa xigaaba tu,
17 laasii nin naa lligaaba xteenn bwiinn naa nin rdxyi'chi loh xigaaba xteenn Spíritu
Saantu xteenn Dxiohs. Zi'chi za xigaaba xteenn Dxiohs ayi naan tuhbiloh cun lligaaba
xteenn bwiinn, ni'chin nin ayi nuu guunn tu dzi'n nin xclaa'dzi tihxi tu guunn tu.
18 Per sidela cayuhnn tu nin ruluu'yi Spíritu Saantu Dxiohs la'htu, chi'chi ayi nahpa
guunn tu ziga nin caa loh lehyi.
19 Guyaa dxiu'nbwa' ra' bwiinn xa ni'ca naa dzi'n nin ruhnn ra' bwiinn ra' nin ayi
nu'nbwa' la'h Dxiohs; ruhnn ra' ba guelgubwihlli, rie'suh yihca ra' ba cohsa dxaaba,
nee cun ziahan ru nin rnaaba tihxi ra' ba guunn ra' ba,
20 raann ra' ba dxaan ra', cun ruhnn ra' ba dzi'n bidxa'ha, riuu' llahn sto' ra' ba, rwa'ha
dxaaba loh lasaa' ra' ba, rcha'gadxihldxinee lasaa' ra' ba cun naa ra' ba bwiinn nii ra',
nee ayi guinagahn tii' rdxyi'chi ra' ba, nee ria'loh lasaa' ra' ba cun rlaa'ha lasaa' ra' ba,
cun rbahchixchii ra' ba partidu ra'.

21 Naa raˈ ba nin rzaˈbi stoˈ xixteenn lasaaˈ raˈ ba, bwiinn gwaaˈ bwiinn nin rcaˈnzaa zaˈbi, nee ziahan ru dziˈn raˈ ruhnn raˈ ba; pwihsi ziga laˈn guñiˈ la desde galoh, garaa raˈ bwiinn raˈ nin naa raˈ squiiˈ ayi nuu chuˈtii raˈ ba loh guelrnabwaˈ xteenn Dxiohs.
22 Per xtsiˈn Spíritu Saantu xteenn Dxiohs naa guelnadziiˈhi lasaaˈ ñiˈh, guelriahxi stoˈ, guelrbwihdxyii stoˈ, guelpaseensi, guelralahsa stoˈ lasaaˈ ñiˈh, guelnazaˈca cun chyu chiˈh zi bwiinn, guelnaguuˈdzi stoˈ, guelriachii stoˈ,
23 guelnadoˈ laadzi, cun guelrnabwaˈ loh stoˈ nuˈh cun nin xclaaˈdzi tihxi nuˈh guunn. Ayi nin tuhbi xcweenta lehyi nin ruxiˈn guunn raˈ bwiinn loh lasaaˈ raˈ dziˈn raˈ riiˈ,
24 per laˈh raˈ nin ya gwachii stoˈ raˈ ñiˈh xchiˈdxyi Jesucristu ya laˈh raˈ ba bachyuuˈga raˈ ba loh garaa raˈ duhlda nin xclaaˈdzi tihxi raˈ ba guunnan.
25 Pwihsi rbweeza Spíritu Saantu stoˈ nuˈh, pwihsi ziˈchi za chyu guibahan ziga rnabwaˈ Spíritu Saantu guibahan nuˈh.
26 Ayi gaca nuˈh bwiinn nayaachi, ayi guidxyiˈchinee lasaaˈ nuˈh, nin ayi gaca nuˈh bwiinn nin rzaˈbi stoˈ xixteenn lasaaˈ ñiˈh.

6

Gulgahcanee laˈh raˈ lasaaˈ tu ziga tuhbi ziga stuhbi raˈ ba

1 Bwiitsi lasaaˈ raˈn, sidela laˈhtu rdxeela tu tuhbi bwiinn lasaaˈ tu nin biaaba loh xiilla duhlda, laˈhtu nin ya rahcabwaˈ xa naa xcweenta xchiˈdxyi Dxiohs gulguiñiˈnee laˈh bwiinn chi, nee gulgahcanee laˈh ba tin gariaˈh ba loh duhlda; gulguiñiˈ loh ba cun dxyiˈdxyi naguuˈdziˈhngah, nee gulguiaˈh dziˈtsi tin ayi nagah nee laˈhtu dxiaaba tu loh duhlda.
2 Gulgadiˈhi nin rchiˈhn raˈ lasaaˈ tu; gulgahcanee laˈh raˈ ba tin ziˈchi guunn tu guzaˈloh tu garaa raˈ dxyiˈdxyi raˈ nin naa xlehyi Jesucristu.
3 Laasii nin ruhnn lligaaba nuu chyu naa ba; bwiinn chi ayi chyu naa tiiˈ ba, rusaguiˈhi ba laˈh gahca ba.
4 Tuhbigah tu gulcuuˈbwaˈ xa naa xtsiˈn tu tin gwaˈha tu gu xnehza naan. Ya ziˈchi ziinnasaa lastoˈ tu pur xcweenta nin galuuˈyi xtsiˈn tu, ya ayi xtsiˈn dxiˈh stuhbi bwiinn,
5 laasii tuhbigah raˈ bwiinn chebiiga nez loh Dxiohs tin gutiˈdxi cweenta raˈ ba xi bwiˈhnn raˈ ba.
6 Bwiinn nin cagasiˈdxi xchiˈdxyi Dxiohs, nahpa gacanee ba bwiinn nin ruluuˈyi laˈh ba; gudiˈhi ba nuhnzi xixteenn ba laˈh bwiinn nin ruluuˈyi laˈh ba.
7 Ayi gusaguiˈhi tu laˈh gahca tu; ayi nin tuhbi nin guunn gusaguiˈhi laˈh Dxiohs. Nin ruhnn biñih tuhbi bwiinn niˈchi dxiˈh naa liˈhn nin rutiaaˈha ba.
8 Per tuhbi bwiinn nin guunn dziˈn cweenta tihxi ñiˈh, ya chin gadzihn dxyih nin guicaˈha ba guelnazaˈca, ziñihchiloh tihxi ba nee ayi chuu ba loh xquelrnabwaˈ Dxiohs; per sidela tuhbi bwiinn guunn dziˈn nin badiˈhi Spíritu Saantu Dxiohs laˈh ba, chin guicaˈha ba guelnazaˈca, neezaa guelnabahan nin naa para tuˈpazi guicaˈha ba.
9 Niˈchin nnah ayi chyu gusaaˈn loh dziˈn zaˈca tin chin gadzihn dxyih nin dxiˈ guelnazaˈca, neezaa laˈhnuˈh gachicaˈha raˈ nuˈh tuhbi guelnazaˈca rooˈ.
10 Niˈchin cada chin rahldaaguzuh, gachidxiaacanee nuˈh nee gachidiˈhnn nuˈh bwen laˈh garaa raˈ bwiinn, nee mahzi ru para laˈh raˈ bwihtsi lasaaˈ raˈ nuˈh nin riachii stoˈ raˈ ñiˈh xchiˈdxyi Jesucristu.

Luulchima raˈ dxyiˈdxyi xteenn Pahblu nee cun luulchima za guelrgahpaDxiohs xteenn ba

11 Gulguiaˈha naliˈhi lehtra nin cagacaˈhn loh tu cun naaˈhahn.
12 Garaa raˈ bwiinn raˈ nin riuuˈ stoˈ ñiˈh guunn nin xclaaˈdzi tihxi raˈ ba gaca, laˈh raˈ ba nin xclaaˈdzi chuu tu tuhbi bwaˈ; ruhnn raˈ ba squiiˈ laasii ayi xclaaˈdzi raˈ ba gutiˈdxiloh raˈ ba guelrzaˈcazii xcweenta nin gucah Jesucristu loh cruhzi.

13 La'h ra' bwiinn ra' nin nuu bwa', ayi ruhnn ra' ba garaa ra' nin caa loh lehyi, per
xclaa'dzi ra' ba chuu tu bwa' chi tin zi'chi guunn nayaachi ra' ba la'h ra' ba bwi'hnn
gahn guyuu'tii bwa' chi tihxi tu,
14 per na'h ayi xclaa'dzihn chuu guelnayaachi sto'n xcweenta ziga cohsa ra' chi, sino
que ziga naa xcweenta nin guhchi Daada Jesucristu loh tuhbi cruhzi, pwihsi pur la'h
xcruhzi Jesucristu garaa ra' cohsa dxaaba xteenn guidxyiyuh guñihchiloh ra'n para na'h,
ya para ziga la'h ra' zahn naan ziga nin guñihchiloh para la'h ra'n.
15 Laasii sidela naa nu'h tuhsi cun la'h Jesucristu, nicala nuu nu'h o nicala ayi chuu
nu'h bwa' xteenn circuncisión, nin naa mahzi bwen gaca nu'h tuhbi bwiinn nin badxa'h
ya biuu' ba ganaalla lligaaba cuubi ra' pur xchi'dxyi Jesucristu.
16 Garaa ra' bwiinn ra' nin nabahan ra' ziga ruluu'yi xchi'dxyi Jesucristu, zibwihdxyii
sto' ra' ba xcweenta guelralahsa sto' xteenn Dxiohs, nee cun neezaa la'h ra' bwiinn Israel
ra' nin gwachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu zahpa ra' za ba guelnasaa.
17 Ayiru guunn tu llahn na'h nnah loh delaanta; laasii sehn ra' xteenn bwa' nin nuu
ti'xihn rluu'yi naan tuhbi xmooza Jesucristu.
18 Bwiitsi lasaa' ra'n, la'h Daada Jesucristu guunntaa'yi yihca tu. Zi'chi gaca pwihsi.

Dxihtsi nin baca'h San Pahblu loh ra' bwiinn Efesu

GuelrgahpaDxiohs

1 Na'h Pahblu, naan tuhbi pooxtla xteenn Jesucristu laasii zi'chi xclaa'dzi Dxiohs gaca. Pwihsi cagaca'hn dxihtsi rii' loh tu bwiinn Efesu ra' nin baguyuu'-guya'zi guelriachiisto' xchi'dxyi Jesucristu, neezaa loh ra' nin ruhnn ziga pa'hca xclaa'dzi Ñi'h gaca.
2 Gulguica'ha guelrahcanee cun guelrbwihdxyii sto' xteenn Xtaada Dxiohs nu'h cun nee xteenn Daada Jesucristu.

Ruluu'yi Pahblu xcweenta guelrza'cazii nin bati'dxiloh Jesucristu pur la'hnu'h

3 Pwihsi gachiñi'za'ca nu'h lah Daada Dxiohs nin naa Xtaada Daada Jesucristu, nee ziga naa nu'h tuhsi cun Jesucristu nin nuu llaa'ndxibaa' ni'chin nezchi riinloh garaaloh guelruhntaa'yi nin rahcanee Ñi'h la'hnu'h.
4 Dxiohs gulii Ñi'h la'hnu'h pur xcweenta Jesucristu galohyi chin nagahdxi cwachix-chih Dxiohs guidxyiyuh tin zi'chi loh si Ñi'h chuu nu'h guidi'hnn nu'h xtsi'n Ñi'h cun guelnayaa lasto' xteenn nu'h nee la'h si Ñi'h gaca'hsto' nu'h.
5 Nee guca'ha Ñi'h la'hnu'h tin gaca nu'h ziga llii'n dzi'tsi pa'ca Ñi'h pur xcweenta Jesucristu, laasii zi'chi bwi'hnn Ñi'h lligaaba pur nin bayuu'n sto' Ñi'h la'hnu'h.
6 Pwihsi pur ni'chin rachiñi'za'ca nu'h lah Dxiohs garaa dxyih pur ziga bayuu'n sto' Ñi'h la'hnu'h, ya bwi'hnntaa'yi Ñi'h la'hnu'h pur nin naa nu'h tuhsi cun Llii'n Ñi'h nin nadzii'hi Ñi'h.
7 Ya ziga taantu nin guhca nadzii'hi Dxiohs la'hnu'h, balda'h Ñi'h la'hnu'h loh duhlda pur xcweenta rihn nin guxi'hi Llii'n Ñi'h.
8 Dxiohs cagaluu'yi Ñi'h balaaca chi'h nin nadzii'hi Ñi'h la'hnu'h ziga cagani'hi Ñi'h guelnasiin cun guelrahcabwa' la'hnu'h,
9 nee cagaluu'yi za Ñi'h la'hnu'h dxyi'dxyi ra' nin nuugula'n Ñi'h loh xigaaba Ñi'h nin ayi bwi'hnn Ñi'h para ña'zidxiahga ra' bwiinn dez galohyi laasii bwi'hnn Ñi'h lligaaba nahpa guluu'yiloh dzi'n ra' chi pur xcweenta Jesucristu,
10 per nahpa zadzihn dxyih nin soobaa garia'caa gaca ziga lligaaba nin bwi'hnn Dxiohs, ya loh dxyih chi zutiaa'ha Dxiohs garaatii' ra' cohsa nin nuu nez dxibaa' cun nin rii loh guidxyiyuh tin guti'dxi Ñi'h la'h ra'n nezloh naa Jesucristu tin zi'chi guinabwa' Jesucristu la'h ra'n.
11 Dxiohs rahca ruhnn Ñi'h xichi'hzi ni'chin ayi guinagahn guunn Ñi'h ninchi'hzi nin guiclaa'dzi Ñi'h naa bwen guunn Ñi'h; gulii Ñi'h la'hnu'h tin naa nu'h tuhsi cun Jesucristu tin gachica'ha nu'h hereensi nin bwi'hnn Dxiohs lligaaba guni'hi Ñi'h la'hnu'h.
12 Bwi'hnn Ñi'h baria'caa guhca squii' tin guiñi'za'ca ra' bwiinn ziga naa lah Ñi'h cun xquelrnabwa' Ñi'h pur nin gwa'ha ra' ba xa naza'ca naa Dxiohs cun la'hnu'h nin naa bwiinn ra' nin mwerdo'tii' gwachiisto' ra'ñi'h xchi'dxyi Jesucristu.
13 Zi'chiza la'h tu chin bihn tu dxyi'dxyi nin naa guchii, dxyi'dxyi nin ruta'h la'h bwiinn loh duhlda, ya zi'chi gwachiisto' tu la'h Jesucristu cun guhcaza tu tuhsi cun la'h Ñi'h. Ya ni'chin gucah tu bwa' xteenn Spíritu Saantu xteenn Dxiohs la'n lasto' tu nin bia'han dxyi'dxyi Ñi'h guca'ha tu.
14 Dxiohs bani'hi Ñi'h Spíritu Saantu xteenn Ñi'h lasto' ra' nu'h tin guidu'hun guchiiza gachica'ha nu'h hereensi nin gudi'hi Dxiohs guica'ha ra' xpwiinn Ñi'h chin guza'loh Ñi'h

xtsi'n Ñi'h, ya squii' naa ziga gazaa' ziga guta'h Ñi'h la'h garaa ra' nin baca'bwa' Ñi'h gaca xpwiinn Ñi'h, tin guiñi'za'ca ra' ba lah Ñi'h cun xquelrnabwa' Ñi'h.

Rbwihdxyi-rnaaba Pahblu loh Dxiohs tin guzia'ñih Ñi'h loh xigaaba bwiinn ra' nin gwachiisto' ra' xchi'dxyi Ñi'h

15 Pwihsi ziga biindxiaagapa'hn xcweenta ziga riachiisto' tu xchi'dxyi Jesucristu nee ziga nahpa za tu guelnadzii'hi lasaa' lasto' tu cun garaa ra' xpwiinn Jesucristu,
16 pwihsi ni'chin nin ayi radxahga'hn rudi'hihn guelzuxchiilli nezloh Dxiohs pur xcweenta tu chin rbwihdxyi-rna'ba'hn nezloh Ñi'h.
17 Rbwiidxyi-rna'ba'hn loh Dxiohs nin naa Xtaada Daada Jesucristu, Xtaada Dxiohs Ñi'h nin rnabwa' llaa'ndxibaa', tin guni'hi Ñi'h la'h tu tuhbi guelrahcabwa'roo' nee cun tuhbi guelruluu'yiloh xteenn ra' lligaaba nin nuula'n tin zi'chi gadzihn gacabwa' ru tu xa naa xcweenta Yu'bi Dxiohs,
18 nee cun rna'bazahn tin guzia'ñih Ñi'h loh xigaaba tu para gacabwa' tu cuun ni'ca nin naa guelnaza'ca nin naannloh tu zuni'hi Ñi'h la'h tu laasii gudihdxyi Ñi'h la'htu pur nin riachiisto' tu xchi'dxyi Ñi'h ya balaacachi'h lasahca guelña'ñihroo' nin gudi'hi Ñi'h ziga hereensi la'h ra' xpwiinn Ñi'h,
19 nee cun balaacachi'h guelrnabwa' roo' nin na'zuu guzuh hasta ayi ria'lohtii' loh hasta na'zuu xquelrnabwa' Ñi'h nin nahpa na'zu ca'ha Ñi'h para la'h nu'h ziga naa nu'h bwiinn ra' nin ya gwachiisto' xchi'dxyi Ñi'h. Guelrnabwa' rii' naa nin la'hgahca nin baluu'yi Dxiohs cun gaduhbi la'ga'tii' xjweersi Ñi'h nee cun gaduhbi guelnadxiipa xteenn Ñi'h
20 chin bacwa'hn Ñi'h la'h Jesucristu, ya bati'dxi Ñi'h la'h Jesucristu tin guzohba Ñi'h xladu nanchii Daada Dxiohs nez dxibaa' tin zi'chi ya na'zuu ca'ha Ñi'h guelrnabwa',
21 pwihsi nahpa Ñi'h guelrnabwa' loh cuunchi'hzi gubieerna, nee loh cuunchi'hzi guelrnabwa', nee loh cuunchi'hzi guelrdzi'baloh loh snuhn ra' bwiinn, loh chyu chi'hzi bwiinn nin rnabwa', nee cun cuunchi'hzi lah bwiinn nin rdzi'baloh ruze'ta bwiinn nin nuu ra' nnah tantu loh guidxyiyuh rii' nee tantu ziga loh guidxyiyuh cuubi nin ze'-yahlda dxi'.
22 Ya Dxiohs batsiiga garaatii' cohsa nez ñaa' Jesucristu cun neezaa bazuh Dxiohs la'h Jesuhs tin naa Ñi'h nin rnabwa' loh garaa ra' bwiinn nin naa xquido' Ñi'h,
23 pwihsi xpwiinn guido' Ñi'h naa ra' ba ziga tihxi Ñi'h ya ziga ruti'dxi Dxiohs garaatii' nezloh Jesucristu, zi'chiza la'h Ñi'h ruti'dxi Ñi'h garaa ra' za cohsa nezloh ra' bwiinn nin naa xquido' Ñi'h.

2

Ruta'h Dxiohs la'h nu'h loh duhlda laasii nadzii'hi Ñi'h la'hnu'h

1 Galohyi guhca tu zigazi bwiinn guuchi pur xcweenta garaaloh ra' cohsa dxaaba xteenn duhlda nin guluu'tii tu nez loh Dxiohs,
2 pwihsi loh nin gubahan tu squii' gwana'hla tu ganaalla xtsi'n ra' bwiinn loh guidxyiyuh rii', cun bwi'hnn za tu garaa nin guhca xigaaba bwiinndxaaba nin rnabwa' loh guidxyiyuh rii', ziga zeezah rusazi'guehlda ba lasto' bwiinn ra' nin nagahdxi guzo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs.
3 Nee hasta la'hza nu'h gubahan nu'h ziga la'h ra' ba loh dxyih ra' nin ya gudii'dxi, bidi'hnn nu'h nin guclaa'dzichi'hzi tihxi nu'h cun bidi'hnn za nu'h ninchi'hzi nin bie'suh loh xigaaba nu, ya zi'chi baria'caa neezaa nu'h bidxyi'chinee Dxiohs la'h nu'h ziga rdxyi'chineeza Ñi'h la'h ra' snuhn bwiinn guidxyiyuh nin ayi nnaa guzo'badxiahga xchi'dxyi Ñi'h.

4 Per Dxiohs, balaaca chi'h nin naza'caduxa naa Ñi'h ni'chin balahsasto' Ñi'h la'hnu'h,
5 ya bani'hi Ñi'h guelnabahan la'hnu'h loh nin guhca nu'h zigazi bwiinnguuchi loh
duhlda, yannah nahpa nu'h guelnabahan rii' pur nin naa nu'h tuhsi cun Jesucristu, nee
gula'h nu'h loh duhlda pur nin balahsasto' Dxiohs la'hnu'h.
6 Chin bacwa'hn Dxiohs la'h Jesucristu loh guelguhchi, neezaa nu'h bwi'hnn Dxiohs
lligaaba gula'h nu'h loh duhlda tin guhca baria'caa ziga neezaa nu'h bacwa'hnnee
Dxiohs la'hnu'h tuhsi cun Jesucristu, ya chin guzohba Jesucristu lahdu nanchii xteenn
Dxiohs nu'h neezaa nu'h guhldaa nu'hn.
7 Bwi'hnn Ñi'h squii' tin ruluu'yi Ñi'h la'hnu'h loh dxyih ra' nin ze'-yahldaa balaaca
chi'h naa guelruca'hsto' cun guelralahsasto' xteenn Ñi'h cun la'hnu'h pur naa nu'h tuhsi
cun Jesucristu,
8 pwihsi pur nin balahsasto' Dxiohs la'hnu'h, ni'chin bata'h Ñi'h la'hnu'h loh duhlda
chin gwachiisto' nu'h xchi'dxyi Ñi'h. Ni'chin ayi guunn tu lligaaba bidxeela tun pur
la'hgahca xcweenta tu sino que guca'ha tun laasii Dxiohs naa nin bani'hin la'htu.
9 Nee ayiza guhcan pur xcweenta xiilla tuhbi dzi'n za'ca nin ñuhnn biñaachi tin zi'chi
ayi chuu nin tuhbi nin guunn nayaachi,
10 laasii Dxiohs naa nin gulahchixchih la'h nu'h, nee la'hzaÑi'h gulahchibiñih la'hnu'h
cun Jesucristu tin guidi'hnn nu'h dzi'n za'ca ra' nin bwi'hnn Ñi'h lligaaba des galohtii'yi
nin nahpa guidi'hnn nu'h.

Guridxyiisto' Dxiohs cun la'h nu'h pur Jesucristu

11 Pwihsi gulgaza'sto' tu, la'htu nin ayi naa ra' bwiinn Israel, nin rñi' ra' ba loh ra'
ñi'h "bwiinn ziitu" laasii ayi tu bwa' nin riuu' ra' bwiinn Israel, ya cun naa ra'zi bwiinn
guidxyiyuh riuu' bwa' chi tihxi bwiinn,
12 nee gulgaza'za sto' tu loh dxyih ra' nin gudii'dxi ayi nu'nbwa' tu la'h Jesucristu, nee
cun bia'han zihtuza tu nezloh ra' bwiinn Israel, nee nin ayiza xi cweenta badi'hi tu ziga
bia'hannee dxyi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn Israel. Sola guca'nzaa tu loh guidxyiyuh
nicala zigachi'hzi ña'loh xquelnabahan tu ayi biu'nbwa' tu la'h Dxiohs nee nin ayiza xi
lligaaba badzihn yihca tu ñidxi'hyi tu xa ñacanee Ñi'h la'htu.
13 Per ya ziga nnah, ziga naa tu tuhsi cun Jesucristu pur xcweenta llarihn Ñi'h nin
guxi'hi Ñi'h, la'htu nin guzah zihtu nez loh Ñi'h galoh nnah la'htu zeezah gahxu nezloh
Ñi'h,
14 ni'chin nnah Jesucristu naa guelridxyiisto' xteenn nu'h; la'h Ñi'h bachi'dxiu-
bacha'ga Ñi'h la'h ra' bwiinn Israel nee cun la'h ra' za nin ayi naa ra' bwiinn Israel, tin
gaca ra' ba tuhsi guihdxyi xteenn Dxiohs loh nin bazia'tii Ñi'h xcweenta dzi'n lehyi ra'
nin bwi'hnn guhpaallahn lasaa' tu,
15 per ya ziga gucah tihxi Jesuhs loh cruhzi, bwi'hnn Ñi'h gahn bazia'tii Ñi'h dxyi'dxyi
ra' xteenn lehyi nin bwi'hnn guyuu'llahn sto' ra' bwiinn Israel cun la'h ra' bwiinn ziitu,
ya ziga gwabiiga garoopa cwa'h ra' ba nezloh Jesucristu chin gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi
Ñi'h, biuhn Ñi'h la'h ra' ba tuhbi guihdxyi cuubi, tin zi'chi gurihdxyiinee lasto' lasaa' ra'
ba.
16 Nee pur nin guhchi za Ñi'h loh cruhzi, bañihchiloh Ñi'h guelrdxihndxinee lasaa'
xteenn loh garoopa cwa'h bwiinn guihdxyi ra', ya zi'chi badi'hi Ñi'h gaapaa ra' ba
guelnadzii'hi lasaa' nezloh Dxiohs tin biahca ra' ba tuhsi tihxi Ñi'h.
17 Zigaza caa ra' dxyi'dxyi ra' rii' loh Xchihtsi Dxiohs:

Bi' Ñi'h tin baluu'yi Ñi'h xa cwidxyiisto' bwiinn cun lasaa' ba nicala bwiinn nin bia'han
zihtu nezloh Dxiohs nee nicalaza nin rii gahxu nezloh Ñi'h.

18 Laasii pur xcweenta Jesucristu ziga tuhbi ziga stuhbi raˈ nuˈh rahca zogadzihn nuˈh
nezloh Daada Dxiohs pur tuhsi Spíritu Saantu nin ruhn biñih Ñiˈh laˈn lastoˈ nuˈh.
19 Pwihsi niˈchin nnah laˈhtu ayiru naa tu bwiinn ziitu, nee ayiruza nabahan tu zihtu
hasta naa lahdxyi tu, laasii nnah laˈhtu nuu dxaˈga loh guihdxyi nin naa xteenn Dxiohs,
nee naa za tu bwiinn nin nuu raˈ yihdzi Dxiohs.
20 LaˈhtuÌ naa tu zigazi tuhbi yuuˈ rooˈ nin guyahsa yihca ziga tuhbi muru dxiah nin
naa raˈ ziga pooxtla raˈ cun profeta raˈ, ya Jesucristu gaˈh naa ziga dxiah nin mwer guzuh
xchihn yuuˈ chi.
21 Ya yuuˈ riiˈ cagazaˈ Dxiohsan pur nin naa tu xteenn garaa lahdu yuuˈ riiˈ hasta
gadzihn chaˈloh gacan xquidoˈ Daada Jesucristu,
22 ya ziˈchi laˈhtu cun neezaa raˈ bwiinn Israel nin gwachiistoˈ, ziga dxiˈdxiu-dxaˈga
tu laˈh Jesucristu, rdxaˈgalasaaˈ tu tin ziˈchi gadzihn gaca tu tuhbi yuuˈ nin chuu Dxiohs
pur xcweenta Spíritu Saantu ÑiˈhÌ.

3

BigaˈbiÌ PahbluÌ tin chegaluuˈyi ba xchiˈdxyi Dxiohs loh raˈ bwiinnziitu

1 Pwihsi naˈh Pahblu, pur xcweenta dxyiˈdxyi raˈ riiˈ nuu ñieˈwˈhn laˈn lahtsi dxiˈba
pur xcweenta xchiˈdxyi Jesucristu nin ruluˈyiˈhn loh tu bwiinn raˈ nin ayi naa raˈ bwiinn
Israel,
2 pwihsi banaa gulgacabwaˈ laˈh ÑiˈhÌ bacaˈbi ÑiˈhÌ naˈh tin guluˈyiˈhn xchiˈdxyi ÑiˈhÌ
laˈhtu.
3 Dxiohs baluuˈyi naˈh ziga naa xigaaba lligaˈtsi xteenn ÑiˈhÌ ziga nin ya laˈn bacaˈhla
dxihtsi loh tu.
4 Ya nin guˈlda tu dxihtsi chi zacabwaˈ tu nuˈnbwaˈn xa naa dxyiˈdxyi nagaˈtsi xteenn
Jesucristu.
5 Dxyiˈdxyi nin guhcanagaˈtsi raˈ chi ayi chyu bwiinn baluuˈyilohtiiˈin loh ñiˈh loh
dxyih raˈ nin bagudiiˈdxi ziahan duxala yihza, per yannah laˈh Dxiohs bwiˈhnn para
baluuˈyiloh dxyiˈdxyi nagaˈtsi raˈ chi nezloh raˈ pooxtla cun nezloh raˈ profeta raˈ xteenn
Dxiohs pur xcweenta Spíritu Saantu xteenn ÑiˈhÌ,
6 ya dxyiˈdxyi nagaˈtsi raˈ chi naa dee raˈ: pur xcweenta xchiˈdxyi Jesucristu nin rutaˈh
laˈh raˈ bwiinn loh duhlda, ruhnn Dxiohs gaca raˈ bwiinn raˈ nin ayi naa raˈ bwiinn Israel
tuhsi guihdxyi cun bwiinn Israel nin riachiistoˈ ñiˈh xchiˈdxyi Jesucristu tin garoopa
cwaˈh raˈ ba gaca xteenn raˈ ba hereensi nin biaˈhan dxyiˈdxyinee Dxiohs laˈh raˈ bwiinn
Israel.
7 NaˈhÌ bieˈdxiahldaa bigaˈbiˈhn guluˈyiˈhn xchiˈdxyi Jesucristu pur balahsastoˈ Dxiohs
naˈh, nee rahca ruˈnnahn dziˈn riiˈ laasii rcaˈhahn jweersi rooˈ nin runiˈhi Dxiohs naˈh,
8 nee nicala naan llihguiˈhntiiˈ loh garaa raˈ xpwiinn Dxiohs, naˈh naan nin baniˈhi
ÑiˈhÌ guelrahcanee xteenn ÑiˈhÌ tin guluˈyiˈhn xchiˈdxyi ÑiˈhÌ loh raˈ bwiinn nin ayi naa
raˈ bwiinn Israel tin gacabwaˈ raˈ ba balaaca chiˈh lasahca nin nahpa Jesucristu para
laˈhnuˈh,
9 ya Dxiohs nin bwiˈhnnchaˈyi garaatiiˈ bacaˈbi ÑiˈhÌ naˈh tin guluˈyiˈhn laˈh garaa
raˈ bwiinn xa naa xcweenta dxyiˈdxyi nagaˈtsi nin guhpachaˈyi ÑiˈhÌ loh yihza raˈ nin
gudiiˈdxi tin nnahyi cayiinlohon.
10 Cagariaˈcaa squiiˈ tin nnah pur xcweenta bwiinn guidoˈ raˈ, garaa raˈ guelrnabwaˈ
raˈ cun garaa raˈ guxchiisi raˈ nez dxibaaˈ gadzihn gacabwaˈ raˈ ba guelnasiin duxa
xteenn Dxiohs loh garaa ziga ruhnn ÑiˈhÌ.
11 Dxiohs bwiˈhnn ÑiˈhÌ lligaaba squiiˈ desde galohtiiˈyi niˈchin biˈ Daada Jesucristu tin
bariaˈcaa guzohba talpaˈh ziga guclaaˈdzi Dxiohs gaca.

12 Ya pur xcweenta nin riachiisto' nu'h xchi'dxyi Jesucristu ayi riuu' guelnadxyi'bi
lasto' nu'h ziga choobiiga ganaaba nu'h nezloh Dxiohs.
13 Ya ni'chin rna'ba'hn loh tu ayi guiria'hgahn tu pur nin cagati'dxiloon pur xcweenta
tu; maz guldxiahxi laasii dee naa tuhbi guelnaza'ca para la'htu.

Guelnadzii'hi lasaa' pur xcweenta Jesucristu

14 Ya pur cweenta rii' ni'chin nin rusia'chyu lliibihn nez delaanta loh Daada Dxiohs
nin nabahan dzi'tsi dxibaa',
15 Dxiohs nin baza'loh garaatii' ra' nin nuu nez llaa'ndxibaa' cun loh guidxyiyuh.
16 Pwihsi rbwihdxyi-rna'ba'hn loh Dxiohs tin guutarlooh Ñi'h guelnaza'ca xteenn
xquelña'ñih Ñi'h para la'htu nin gaca ziga gaca nadxipasto' tu pur xcweenta Spíritu
Saantu xteenn Dxiohs
17 tin zi'chi ba chuu nabahan Jesucristu la'n lasto' tu pur tantu nin riachii sto'
tu xchi'dxyi Ñi'h tin zi'chi guina'zu xtulbaa' za'ca tu loh guelnadzii'hi lasaa' xteenn
Jesucristu,
18 tin zi'chiza gadzihn gacabwa' tu cun snuhn ra' xpwiinn Jesucristu balaaca chi'h
nabi'hyi nee nu'hla nee gueeta nee naa guiya' loh guelnadzii'hi lasaa' xteenn Jesucristu.
19 Rna'ba'hn loh tu, pwihsi, tin gulgadxi'hyi loh guelnadzii'hi lasaa' xteenn Jesucristu
nin naa mahzi guroo'roo' loh garaa ra' cohsa roo' nin bidia'ha nu'h tin zi'chi baguiba-
hannee nu'h garaa xquelnaza'ca Dxiohs.
20 Yannah gaca lasahcaduxa lah Dxiohs nin nahpa guelrnabwa' para guunn ziahan-
roo duxa ru cohsa loh nin ganaaba nu'h o nin guidi'hnn nu'h lligaaba pur xcweenta
xquelrnabwa' Ñi'h nin nuu nabahan la'n lasto' nu'h.
21 Lasahca duxa naa lah Dxiohs nezloh bwiinn guido' nee pur xcweenta Jesucristu
para loh garaa dxyih nin banaa para tu'pazi. Zi'chi gaca pwihsi.

4

Radxa'ga lasaa' nu'h pur Spíritu Saantu

1 Pwihsi ziga ñie'w'hn pur xcweenta xchi'dxyi Jesucristu rna'ba'hn loh tu gulguibahan
ziga nin rga'ha guunn tu la'htu nin bibwi'hi pur xigaaba Dxiohs.
2 Gulgahca bwiinn nado'laadzi, bwiinn naza'caduxa, gulgahpa paseensi, nee gul-
gahpa guelnadzii'hi lasaa' cun ziga tuhbi cun ziga stuhbi lasaa' tu,
3 nee gulgui'hnn para guibahan tu tuhsi loh lligaaba tin ayi taa'ha loh lasaa' tu cun
guelrahcanee xteenn Spíritu Saantu nee pur xcweenta za guelridxyiisto' nin ruchi'dxiu-
rucha'ga la'htu.
4 Zi'chi tuhsi tihxi naa nu'h loh Jesucristu, nee tuhsiza naa xigaaba nu'h cun la'h Ñi'h,
cun tuhsi za hereensi nin naannloh nu'h zachica'ha nu'h loh nin gudihdxyi la'hnu'h,
5 nee tuhsi za Daada cun tuhsi za guelriachiisto', nee cun tuhsi za guelrohbañihsa,
6 nee nuu za tuhbi dxi'h Daada Dxiohs nin rnabwa' loh garaatii', nin zuu galaayillee
garaatii' nee nuu Ñi'h loh garaatii'.
7 Per cada tuhbigah ra' nu'h bachica'ha ra' nu'h dzi'n ra' nin babwi'hnn Jesucristu
lligaaba bachica'ha ra' nu'h.
8 Pwihsi ni'chin rñi' loh Xchihtsi Dxiohs squii':

Chin bacah Ñi'h llaa'ndxibaa' hasta rnabwa' Ñi'h, ya bwi'hnn Ñi'h gahn loh garaa ra'
guelrnabwa',
ya chi'chi bwi'hnntaa'yi Ñi'h yihca ra' xpwiinn Ñi'h tin guunn ra' ba xtsi'n Ñi'h.

9 ¿Xi zee loh dxyi'dxyi rii' ziga rñi'in, "Bacah Ñi'h"? Pwihsi nin raria'caa rñi' dxyi'dxyi
rii' naa biehtaza Daada Jesucristu hasta ria'han gabihldxyi.

10 Nin biehta chi ni'chi gahcan nin bacah za hasta naa mahzi guiya'duxa nez dxibaa' tin zi'chi guca'ha Ñi'h nahpa Ñi'h guelrnabwa' nez dxibaa' cun loh guidxyiyuh.
11 Ya la'h gahca za Ñi'h bwi'hnn Ñi'h lligaaba bazuh Ñi'h la'h ra' bwiinn nin naa ra' pooxtla, ya spaaldaa ra' ba bazuh Ñi'h ziga profeta ra', spaaldaa ra' ba ziga nin riagui'hnbiñih xchi'dxyi Jesucristu, spaaldaa ra' ba ziga gaca pastohr ra', cun spaaldaa ra' ba ziga mwehsu ra'.
12 Ya zi'chi bazuh Ñi'h nin naa ra' xpwiinn Ñi'h tin guunn ra' ba dzi'n nin badi'hi Ñi'h cada tuhbigah ra' ba nee tin zi'chi guunn ra' ba chuu ziga llii'dzi tihxi Jesucristu garaa lahdu,
13 hasta gadzihnyi dxyih nin gaca garaa ra' nu'h tuhsi loh ziga riachiisto' ra' nu'h nee gadzihnyi dxiu'nbwa' za'ca nu'h Llii'n Dxiohs, ya zi'chi gaca nu'h bwiinn nin baniin ca zuu loh ziga rahcabwa' nu'h xchi'dxyi Ñi'h, ziga tuhbi bwiinn nin baguroo' loh xquelrnabwa' Jesucristu.
14 Ya ayiru chyu gusaa'n gaca xigaaba nu'h ziga xigaaba biñi'n tin biñi'n ayi guina-gahntii' ruhnn bwiinn gahn rusagui'hi ra' ba la'h ra' bi cun dxyi'dxyi nin ayi gallu'yi nin ruluu'yi ra' ba laasii nuu ra' bwiinn nin nasiin nin ruhnn ra' squii'.
15 Mahz bwen gabwe'hecaa nu'h guidi'hnn nu'h ziga chozah nu'h loh dxyi'dxyi nanchii cun guidxiaapaza nu'h guelnadzii'hi lasaa' lasto' nu'h cun chyuchi'hzi bwiinn ni'chin nahpa guidi'hnn nu'h para chioo nu'h loh garaatii' guelnaza'ca xteenn nin naa Daada nin dzi'baloh loh nu'h nin naa la'h Jesucristu.
16 Ya pur Jesucristu rna'zu-dxa'ga ra' xpwiinn Ñi'h zigazi tuhbi tihxi bwiinn tin zi'chi na'zu za'ca ra' ba tin rahcanee lasaa' ra' ba pur ziga naa xtsi'n cada tuhbigah ra' ba, ya zi'chi cadxi'hyi ra' ba xa cayahca ziahanru ra' bwiinn loh guelnadzii'hi xteenn Jesucristu.

Tuhbi guelnabahan nacuubi nin rdxeela pur la'h Jesucristu

17 Pwihsi dxyi'dxyi ra' rii' naa nin rñi'n loh tu nee ruca'bizañin la'htu pur lah Daada Jesucristu, ayiru chezah guibahan tu ziga nabahan ra' bwiinn nin ayi nu'nbwa' la'h Dxiohs, bwiinn ra' nin sola nabahan ra' loh lligaabachi'hzi nin riagadziiba yihca ra' ñi'h.
18 Ya nuu nacahyitii' loh xigaaba ra' ba; la'h ra' ba ayi rudi'hi guuxta sto' ra' ba loh guelnabahan nin runi'hi Dxiohs laasii naa ra' ba bwiinn nadii'dxii rwaa' ra' ñi'h,
19 nee ya guhca dxiipa sto' ra' ba ya guca'ha mahn ra' ba, ayiru xa dxia'chyu loh xigaaba ra' ba, ya zeeza'bi ra' ba loh garaaloh cohsa dxaaba ra',
20 per la'htu ayi biu'nbwa'dxi'h tu Jesucristu, tin nee tu gaca tu bwiinn zi'chi ra',
21 ya sidela guchii tu bazo'badxiahga tu xchi'dxyi Jesucristu nee cun sidela neezaa basi'dxi tu xcweenta Ñi'h nin naa dxyi'dxyi guchii,
22 pwihsi basaa'n tu loh garaa cohsa ra' nin gudii'dxi-guzah nin gubahan tu loh ñi'h. Pwihsi ni'chin nnah gulgasia'han garaa ra' cohsa dxaaba ra' chi nez dihtsi tu, laasii ni'chi ra' nin basagui'hi la'htu loh dxyih ra' nin gudii'dxi.
23 Ni'chin nnah gulgasacuubi lasto' tu cun loh xigaaba tu,
24 nee gulgasacuubi za la'htu loh guelnabahan nacuubi nin basiinloh Dxiohs pur la'htu tin zi'chi pur xcweenta xchi'dxyi Ñi'h guluu'yi xquelnabahan tu tuhbi guelnaba-han nayaa, tuhbi guelnabahan nin nallu'yi para loh xtsi'n Dxiohs.
25 Pwihsi ni'chin ayiru chezah tu guuyi tu dxixi'hw, mahz gulguiñi' dxyi'dxyi nin naa guchii loh ra' lasaa' tu laasii la'hnu'h naa nu'h bwiinn ra' nin naa tuhsi famihyi.
26 Sidela la'htu rdxyi'chi tu gulguia'ha ayi dxiaaba tu loh duhlda, nee gulgui'hnn pur ayi gahw llahn lasto' tu loh gaduhbi dxyih.
27 Ayi gusaa'n tu gusia'chi bwiinndxaaba lasto' tu.
28 Bwiinn nin naa bwiinn gubaa'n ayiru guunn ba gubaa'n, mahzi guunn ba dzi'n cun naa ba tin zi'chi gaapaa ba nin gacanee ba la'h ra' bwiinn ra' nin ayi xi nahpa.

29 Nee ayi gusaa'n tu guiria'h dxyi'dxyi nnah rwaa' tu, mahz gusia'ha rwaa' tu guiñi' tu
dxyi'dxyi za'ca ra' tin zi'chi guunn tu gahn guchioo' tu ziga chechiisto' ra' snuhn bwiinn
nin dxihnn dxiahga ra' xchi'dxyi tu.
30 Ayi chi'hyi tu nez guibiin lasto' Spíritu Saantu xteenn Dxiohs nin bwi'hnn para
gucah tu bwa' la'n lasto' tu para hasta loh dxyihyi nin gadzihn chee tu hasta nuu Dxiohs.
31 Gulcwe'he sto' tu garaaloh ra' llahn nin cayuhnn naltaa la'n lasto' tu, ziga guel-
nadxyi'chi, guelrbwihdxidxiah cun guelrbwidxihndxinee lasaa', nee cun garaaloh ra'
ru cohsa dxaaba ra'.
32 Gulgahca bwiinn nado'laadzi nee gulgalahsa sto' tu lasaa' tu ziga tuhbi ziga stuhbi
ra' ba, nee gulgui'hnn pardohn lasaa' ziga tuhbi ziga stuhbi za tu zigaza bwi'hnn Dxiohs
pardohn la'htu pur xcweenta Jesucristu.

5

Xa nahpa guibahan ra' bwiinn ra' nin naa ra' llii'n Dxiohs

1 La'htu nin naa ra' llii'n Dxiohs nin nadzii'hi dzi'tsi Ñi'h, gulgui'hnn pur gaca tu ziga
la'h Ñi'h,
2 gulgahpa guelnadzii'hi lasto' lasaa' tu ziga gahca guhpa Jesucristu guelnadzii'hi
lasto' Ñi'h cun la'hnu'h ya basaa'n Ñi'h guhchi Ñi'h loh cruhzi pur la'hnu'h tin guhca
Ñi'h zigazi tuhbi guhn nin bichia'h nahxi para nezloh Dxiohs.
3 La'htu nin naapa'h xpwiinn Dxiohs nin ayi guuyi tu nin tuhbiti'hn xcweenta cohsa
guelgubwihlli nee nin stuhbiza cohsa dxaaba ra' nee nin ayiza sa'bi sto' tu xteenn stuhbi
bwiinn,
4 nin ayiza guuyi tu dxyi'dxyi nin rusia'han xtuhyi la'h stuhbi bwiinn, nee ayiza guuyi
tu dxyi'dxyi nin riagadziibachi'hzii yihca tu, nee ayiza gaca tu bwiinn nado'balaadzi,
laasii dee ra' ayi xi gallu'yi ra'n mas nin guunn tu gulgadxi'hyi xa gudi'hi tu guelzuxchi-
illi la'h Dxiohs nin nuu dxibaa',
5 laasii ya naann tu bwiinn nin naa bwiinn gubwihlli o bwiinn nin riagadziiba
garaaloh cosa dxaaba loh xigaaba ñi'h o bwiinn nin rza'bi sto' ñi'h xixteenn lasaa' ñi'h, o
bwiinn nin raann dxaan; bwiinn ra' squii' ayi chu'tii ra' ba loh xquelrnabwa' Jesucristu
nin naa xquelrnabwa' za Dxiohs.
6 Gulguia'ha tin ayi chyu gusagui'hi la'htu cun dxyi'dxyi nin ayi gallu'yi ra', laasii
pur xcweenta ra' dee' ziaaba xquelnah xteenn Dxiohs yihca bwiinn ra' nin ayi
guzo'badxiahga xchi'dxyi Ñi'h.
7 Ni'chin gulguia'ha tin ayi guidxa'ga tu loh ra' bwiinn ra' chi.
8 La'htu cadxyih gubahan tu loh nacahyi xteenn duhlda, per nnah pur nin badzihn
gahxu tu nezloh Jesucristu, ni'chin bazia'ñih Ñi'h loh xigaaba tu, ni'chin gulguibahan
zigazi bwiinn ra' nin rzah loh xquelña'ñih Jesucristu,
9 laasii garaa ra' bwiinn ra' nin rzah ra' loh guelña'ñih, ruhnn ra' ba dzi'n za'ca nee
zohba dxyi'dxyi guchii rwaa' ra' ba.
10 Ni'chin gulchi'hyi xa gusiahxi tu lasto' Daada Jesucristu.
11 Ayi chi'hyi tu xa guidxa'ga tu loh ra' nin rzah ra' loh nacahyi xteenn duhlda, mas
gulgui'hnn xa guluu'yi tu la'h ra' ba xa nabahan tu loh lla'ñih xteenn Dxiohs tin zi'chi
gacabwa' ra' ba nabahan ra' ba loh duhlda.
12 Laasii hasta xtuhyi naa chyu guuyi xcweenta cosa dxaaba nin ruhnn ra' ba rala'n.
13 Per chin riinloh ra' garaa ra' dzi'n dxaaba ra' rii' loh guelña'ñih, ria'han nayaa ra'n
14 laasii ruzia'ñih guelña'ñih yihcan. Ni'chin caa loh dxihtsi squii':
Babahn yi'h nin rahsi xa'ta lu'h, gwastii loh ra' bwiinn guuchi, ya Jesucristu guzia'ñih
yihca lu'h.
15 Pwihsi ni'chin gulguibahan za'ca; ayi guibahan tu ziga bwiinn nin naa bwiinn
dxiipatii' ra', sino que gulgahca bwiinn nasiin.

16 Ayi gusaa'n tu tiidxi lliaa'ha ra' dxyih, laasii la'n dxyih ra' rii' zeedahlaatii' bwiinn ra' nin ruhnn ra' dzi'n dxaaba ra'.
17 Ni'chin ayi gusaa'n tu gaca tu bwiinn mbah tii'; ni'chin mas gulchi'hyi guunn tu ziga naa xigaaba Daada Jesucristu.
18 Ayi gaca tu bwiinn gwaa', laasii guerree' ruhnn rbwe'hetii' du'h naa bwiinn cun ziga dzi'n dxaaba nin ruhnn ra' ba, mas gulgadi'hi lasto' tu guunnyihdzi Spíritu Saantu xteenn Dxiohs.
19 Nin guunn tu naa mas bwen gulgui'dxyi'dxyinee lasaa' cun saalmu ra' cun guldxi'lda caantu ra' nee cun himnu ra' la'n lasto' tu para la'h Daada Jesucristu,
20 nee garaa dxyih tii' gulgadi'hi guelzuxchiilli nezloh Daada Dxiohs pur lah Jesucristu.

Ziga nahpa guibahannee lasaa' ra' xpwiinn Jesucristu

21 Ziga tuhbi tu ziga stuhbi tu, gulchuu-gulcha'zi xchi'dxyi lasaa' tu laasii banaa tu bwiinn ra' nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi Jesucristu.
22 La'htu gunna'h ra' nin ba bachinaa; gulgazo'badxiahga xchi'dxyi che'hla tu ziga ruzo'badxiahga tu xchi'dxyi Jesucristu,
23 laasii ndxi'hw naa nin nahpa guinabwa' la'h gunna'h nin naa che'hla ba, ziga naa Jesucristu la'h Ñi'h dzi'baloh Ñi'h loh ra' bwiinn nin naa xquido' Ñi'h nin naa ziga tihxi Ñi'h pur nin bata'h Ñi'h la'h ra' ba loh duhlda.
24 Ya ziga ruzo'badxiahga ra' bwiinn guido' ziga rnabwa' Jesucristu guunn ra' ba, zi'chi za gunna'h ra' nin nuu ra' che'hla ra' ñi'h nahpa guzo'badxiahga ra' ba garaa ra' xchi'dxyi che'hla ra' ba.
25 Bwiinn ra' nin ba bachinaa ra', gulgantsii'hi la'h gunna'h nin naa che'hla tu ziga ruca'hsto' Jesucristu la'h ra' bwiinn nin naa xquido' Ñi'h ya bati'dxiloh Ñi'h pur la'h ra' ba.
26 Bwi'hnn Ñi'h squii' tin basiaa Ñi'h xtuhlda ra' bwiinn ra' nin naa xquido' Ñi'h tin zi'chi gaca ra' ba tuhbi bwiinn nayaa nezloh Ñi'h nee biaa za lasto' ra' ba cun xchi'dxyi Ñi'h, zigazi riaa lahdxi dxiimma cun ñihsa,
27 tin zi'chi guluu'yi ra' xpwiinn guido' Ñi'h zigazi tuhbi lla'ñih roo' nee ayi guidxeela nin tahyi cohsa dxiimma cun ayiza xi dxia'dxi ra' ba, sino que gaca ra' ba bwiinn nin naa para la'hsiÑi'h, nin ayi xi tuhbi xtuhlda ra' ñi'h.
28 Pwihsi ziga nadzii'hi tuhbi ndxi'hw nin ba bachinaa tihxi gahca ba, zi'chi za nahpa gaca nadzii'hi ba la'h gunna'h nin naa che'hla ba. Bwiinn nin nadzii'hi la'h gunna'h nin naa che'hla ba nadzii'hi za ba la'hgahca ba,
29 laasii ayi nin tuhbi bwiinn nin rdxyi'chinee tihxi ba, sino que rahpa ban cun guelnadaa ziga za nahpa Jesucristu la'h ra' bwiinn ra' nin naa xpwiinn guido' Ñi'h,
30 laasii la'hnu'h naa nu'h ziga tihxi Ñi'h.
31 Caa loh Xchihtsi Dxiohs squii': "Ni'chin la'h ra' ndxi'hw rusia'hann ra' ba la'h ra' xcuzahn ba tin rca'ha ba la'h gunna'h nin naa che'hla ba, ya garoopa ra' ba raria'caa naa ra' ba ziga tuhsi bwiinn."
32 Dee naa tuhbi cohsa naga'tsi roo', per na'h cañi'n xcweenta Jesucristu nee cun xcweenta xpwiinn guido' Ñi'h.
33 Ni'chin loh garaatii' cada tuhbigah tu gantsii'hi tu la'h gunna'h nin naa che'hla tu ziga nadzii'hi tu la'hgahca tu, ya gunna'h ra' nahpa chuu ba cha'zi ba xchi'dxyi ndxi'hw nin naa che'hla ba.

6

1 Biñi'ni'hn ra', gulgazo'badxiahga xchi'dxyi xcuzahn tu pur xcweenta xchi'dxyi Jesucristu laasii squii' rga'ha guunn tu,

2 laasii squii' naa mweer dxyi'dxyi lehyi nin guza'loh guni'hi guelnaza'ca la'htu:
“Gulgui'hnn lasahca la'h xpah tu cun xmah tu,
3 tin zi'chi guibahan nasaa tu nee gaapaa za tu ziroo' guelnabahan loh guidxyiyuh
rii'.”
4 Ya la'htu nin naa ra' daada ra', ayi chi'hyi tu nez guidxyi'chi llii'n tu, mas gulchi'hyi
xa gusi'dxi tu la'h ra' bi cun gulguiñi'nee la'h ra' bi tin gaapaa ra' bi guelnadzii'hi xteenn
Daada Jesucristu.
5 La'htu mooza ra', gulgazo'badxiahga xchi'dxyi bwiinn nin ruhnn tu xtsi'n ra' ñi'h;
gulgui'hnnan cun gaduhbi guelnado'laadzi xteenn tu, nee gulcuu' guelnadxyi'bi la'n
lasto' tu ziga tin ayi gadxeela tu cayaa'lla tu loh xtsi'n ballwaa'n tu mas gulgui'hnnan
zigazi cayuhnn tu la'gahca xtsi'n Jesucristu.
6 Gulgui'hnn xtsi'n ba cun gaduhbi sto' tu ayi chin zuu si dxi'h ba loh tu tin ayi para
guunn si dxi'h dxia'han za'ca tu loh ba; maz gulgui'hnnan ziga guluu'yi naa pa'h tu
xpwiinn Jesucristu ziga cayuhnn tu cun gaduhbi sto' tu ziga xclaa'dzi Dxiohs gaca.
7 Gulgui'hnn xtsi'n ba cun gaduhbi sto' tu zigazi guluu'yi cayuhnn tu tuhbi dzi'n
nezloh Daada Jesucristu, ayi nezloh dxi'h tuhbi ndxi'hw,
8 laasii banaann tu cada tuhbigah tu nicala naa tu bwiinn nin gudoo' loh dzi'n o
bwiinn nin ayi gudoo' loh dzi'n, zica'ha ba loh Daada Jesucristu ziga naa xcweenta dzi'n
za'ca nin bwi'hnn ba.
9 Ya la'htu nin naa ra' ziga ballwaa'n ra', gulgahca nado'laadzi za nezloh ra' xmooza tu
nee ayi gusa'cazii tu la'h ra' xmooza tu laasii banaann tu la'htu cun la'h ra' ba nacweenta
tu ziga mooza gahca nezloh Daada Jesucristu nin nuu dxibaa' laasii la'h Ñi'h ayi ruhnn
Ñi'h guriin-guriin nezloh cada tuhbigah bwiinn.

Nin rulaloh la'h ra' xpwiinn Jesucristu loh xiichi'hzi

10 Yannah bwiitsi ra'n, gulgahca bwiinn nadxiipalaa'dzi loh guelrahcanee xteenn
Daada Jesucristu pur xcweenta guelrnabwa' roo' nin nahpa Ñi'h.
11 Gulgahcu ziga lahdxi dxi'ba xteenn Dxiohs nin gulaloh la'htu, tin zi'chi guunn tu
gahn guti'dxiloh tu loh garaa ra' guelrusagui'hi xteenn bwiinndxaaba,
12 laasii ayi chyu cadxihndxinee la'h tuhbi bwiinn nin caa bwe'hla cun nin nuu dzihta,
sino que dxudxihndxinee nu'h la'h spíritu ra' nin naa ra' ziga bwih nin za'bi nezloh bwih
nez llaa'ndxibaa' nin ca'ha guelrnabwa' cun nin ca'ha guelguxchisi, cun nin rnabwa'
ra' za loh guidxyiyuh nacahyi rii', nee cun neezaa nin nahpa guelrnabwa' nezloh bwih
gadiidxi guidxyiyuh.
13 Pwihsi ni'chin gulcu'guihn gacu tu zigazi tuhbi lahdxi dxi'ba nin gulaloh gaduhbi
tihxi tu nin naa xteenn Dxiohs, tin zi'chi zahca guti'dxiloh tu loh garaa ra' dxyih dxaaba
ra' tin chin ba bati'dxiloh tu loh dxyih ra' chi zahca suh dzi'tsi tu.
14 Gulsudzi'tsi pwihsi loh ganaalla nin naa nanchii pa'h, nee gulgaca nayaatii' loh
dxyi'dxyi nanchii.
15 Gulcwihnasiin, pwihsi, tin guzee tu chegaluu'yi tu xchi'dxyi Jesucristu nin
rbahchidxyii lasto' ra' bwiinn,
16 laasii guelriachiisto' tu gaca ziga nin suu caa loh ra' bahza ra' nin zohba bwehla
yihca ra' ñi'h nin naa xteenn bwiinndxaaba.
17 Pwihsi nin gula'loh loh xigaaba tu naa naann pa'h tu gula'h tu loh duhlda, ya
xchi'dxyi Dxiohs naa ziga tuhbi spahda nin runi'hi Spíritu Saantu la'htu.
18 Pwihsi ayi gusaa'n tu ziga cwiidxyi-guinaaba tu loh Dxiohs garaa dxyih cun
guelrahcanee xteenn Spíritu Saantu, nee gulgahca nasiin cun ayi guiria'hgahn tu, nee
gulcwihdxyi-gulguinaaba pur xcweenta garaa ra' xpwiinn guido' Dxiohs.
19 Gulguinaaba za loh Dxiohs pur xcwee'ntahn tin zi'chi guni'hi Dxiohs dxyi'dxyi nin
guiñi'n nee tin ayi guidxyihbihn guiñi'n dxyi'dxyi naga'tsi xteenn Jesucristu.

20 Dxiohs guxe'hla na'h tin gulu'yi'hn dxyi'dxyi rii', nee pur xcweentan nin nuuñie'w'hn nnah. Gulguinaaba loh Dxiohs tin zi'chi guiñi'n dxyi'dxyi rii' sin ayi guidxyihbihn, nee guiga'ha guiñi'ñin.

Lulchima guelrgahpa Dxiohs

21 Tíquicu, nin naa bwihtsi dzi'tsi nu'h loh xcweenta Jesucristu, nee nanchii naa xigaaba bi loh xtsi'n Daada Jesucristu; la'hbi dxi' bi tin guuyidxyi'dxyi bi loh tu cweenta ziga caza'ca'hn.

22 Pwihsi ni'chin guixe'hla'hn bi para la'htu tin nnaa bi loh tu xa dxuu nu tin zi'chi cu'gui'w bi lasto' tu.

23 Daada Dxiohs nee cun Daada Jesucristu guni'hi guelridxyiisto' cun guelruca'hsto' lasaa' nee cun guelriachiisto' la'htu nin naa ra' bwihtsi lasaa' ra' nu'h loh Jesucristu.

24 Ya zuhnntaa'yi Ñi'h yihca tu garaatii' tu nin zeezahdzi'tsi ruca'hsto' la'h Daada Jesucristu. Zi'chi gaca pwihsi.

Dxihtsi nin baca'h San Pahblu loh ra' bwiinn Filipos

GuelrgahpaDxiohs

1 Na'h Pahblu cun Timoteu, naa nu xmooza Jesucristu, ni'chin nin raca'h nu dxihtsi rii' para la'htu bwiinn guihdxyi Filipos nin naa xpwiinn Dxiohs laasii tuhsi gahcaa naa tu cun Jesucristu nee cun neezaa bwiinn ra' nin dzi'baloh loh ra' bwiinn guido' cun bwiinn ra' nin rahcanee la'h ra' bwiinn guido'.

2 La'h Xtaada Dxiohs nu'h cun Xtaada Jesucristu xteenn nu'h guni'hi guelrahcanee cun guelrbwidxyiisto' la'htu.

Gudihdxyi-gunaaba Pahblu loh Dxiohs xcweenta ra' xpwiinn Jesucristu

3 Guillii-guillii chin riagannasto'n la'htu rudi'hihn guelzuxchiilli la'h Dxiohs nin naa Xtaada Dxiohs nu'h;

4 ya chin rbwiidxyi-rna'ba'hn xcweenta tu loh Dxiohs guillii-guillii rna'ba'hn guel-nasaa para la'htu;

5 pwihsi riahxi'hn pur nin cayahcanee tu na'h cagati'chi nu'h xchi'dxyi Dxiohs desde galohtii' hasta la'n dxyih ra' rii'.

6 Ni'chin nin nin na'pahn siguhra la'h Dxiohs zigazii guzo'baloh Ñi'h dzi'n za'ca xteenn Ñi'h lasto' tu, zi'chigahca zuza'loh Ñi'h dzi'n za'ca chi para la'htu hastayii chin gabia'garii Jesucristu stuhbi.

7 Naa bwen cu'cha'yi'hn nee gu'nnahn lligaaba squii' para garaa tu, laasii lasto'n riinnan guelnasaa pur xcweenta tu laasii naa tu tuhsi juunta cun na'h loh guelruntaa'yi xteenn Dxiohs nicala na'h nuu'huhn la'n latsidxi'ba o nicala chenee ra'ba na'h loh ra' guxchiisi tin gulu'yi'hn guchii naa xchi'dxyi Dxiohs nin riachiisto' nu'h.

8 Pwihsi Dxiohs naann Ñi'h balaaca nin xclaa'dzihn gwa'hahn loh garaatii' tu, pur guelnariin xteenn Jesucristu,

9 nee rdxi'hna'hn-rna'ba'hn chin rbwiidxihn loh Dxiohs gadzihn gapa tu mahziru guelnadzii'hi lasaa' nee cun mahziru dxiu'nbwa' tu Dxiohs nee tin mahziru za dxiu'nbwa' za tu cuun ra' nin mahzi nallu'hyi para la'htu cohsaza'ca,

10 tin para gacabwa' tu cwii tu cohsa nin mahzi lasahca, tin zi'chi guluu'yi gubahan nayaa tu nee ayi chuu nin guluu'yixcwihin la'htu chin gabia'garii Daada Jesucristu;

11 pwihsi la'htu gadzihnee tu tuhbi li'hn roo' nin naa xtsi'n za'ca tu loh Dxiohs nee guunn tu dzi'n za'ca chi cun guelrahcanee xteenn Jesucristu para la'htu nee tin guiñiza'cara' za bwiinn xcweenta Dxiohs loh dxyih jwiisi chi.

Na'h nabahanahn pur xcweenta Jesucristu

12 Bwiitsi lasaa'ra'n, xclaa'dzihn gacabwa' tu xcweenta cohsa ra' nin guza'ca'hn, per la'n baria'caa tin mahziru cheezah guidi'chii xchi'dxyi Dxiohs, ayi para ñiñihchilohdxi'hn, sino que mahziru zeezahan hasta la'n dxyih ra' rii'.

13 Garaa bwiinn nin rnabwa' ra' palahsiu, nee cun snuhn ra' bwiinn, naann ra'ba ñe'w'hn la'n lahtsidxi'ba pur xcweenta Jesucristu,

14 ya loh nuu'huhn la'n lahtsidxi'ba, ziahan duxa bwihtsi lasaa' ra' nu'h guyuu'gui'w ra'ba bagaluu'yi ra'ba xchi'dxyi Dxiohs sin nin tuhbi guelnadxyi'bi sino que cun mahzi gaduhbisto' ra'ba pur xcweenta Dxiohs.

15 Guchiin, nuu ra' bwiinn nin rñi' xcweenta Jesucristu laasii rdxyi'chinee ra'ba na'h nee xclaa'dzi ra' ba gusia'pitii ra'ba bwiinn ra' loon peru snuhn ra' ba ruhnn ra'ban cun gaduhbisto' ra'ba nee cun gaduhbi xigaaba ra'ba.

16 Ya bwiinn ra' rii' ruhnn ra'ban pur guelnadzii'hi nin nahpa ra'ba na'h, laasii naann ra'ba Dxiohs bazuh na'h tin gulaaloon xchi'dxyi Ñi'h;

17 peru snuhn ra' ba ruhnn ra'ban pur nin xclaa'dzi ra'ba gacalasahca ra' ba nezloh
ra' bwiinn, nee ayi naa ra' ba bwiinn nanchiipa'h, sino que xclaa'dzi ra'ba chuu'huhn
loh guelrzahcazii guroo'ru nnah nin nuu ñie'w'hn rii'.
18 Per ayi xi ruhnn pur dee', ziga caluu'yi garoopa cwa'h ra'ba xchi'dxyi Dxiohs nicala
cun lligaaba za'ca o nicala za cun lligaaba dxaaba, ya dee' naa nin raguu'nasaa sto'n,
nee cun neezaa mahziru riuu'lehgrasto'n,
19 ya ni'chin na'h na'pahn siguhra garaara' dee' guunn para gare'hn lahtsidxi'ba
rii' laasii pur nin cabwihdxyi-canaaba tu xcwe'ntahn loh Dxiohs nee cun neezaa
guelrahcanee nin nugani'hi Spíritu Saantu Jesucristu na'h.
20 Pwihsi na'pahn siguhra pur xcweenta Dxiohs gacanee Ñi'h na'h ayi gatuhyiloon
gu'nnahn nin xclaa'dzi Ñi'h gaca nee guunn nadxiipa za Ñi'h sto'n tin para guiñi'n
nezloh garaa ra' bwiinn ra', nee nnah nee cun neezaa para gaduhbitii' chieempa,
guluu'yi ra' xcweenta dzi'n za'ca nin gu'nnahn pur xcweenta Jesucristu taantu ziga
nabahanahn o taantu ziga za gachi'hn
21 laasii para na'h nabahanahn pur Jesucristu, ya sidela na'h gachi'hn nahpaa
guzaa'hahn para dxibaa',
22 per sidela na'h guibahanahn, nahpaa cheza'hn tin gu'nnahn dzi'n za'ca pur
xcweenta Dxiohs, ni'chin nin ayi ga'nnahn cuun nin cwiin.
23 Pwihsi nagahn duxa garoopa ra' cohsa ra' rii' para cwiin tuhsin nee na'h garoopahn
riu'sto'n; pwihsi neezaa na'h xclaa'dzizahn gachi'hn tin para guzaa'hahn dxibaa'
chuu'huhn tuhsi juunta cun Jesucristu, laasii ni'chi naa mahsi mejor para na'h;
24 per para na'h, pur la'htu mahziru xchi'hn baanabahanahn,
25 ni'chin nin na'pahn siguhra ziazahru guibahanahn nee neezaa zia'hanneeruhn
la'htu para gacane'hruhn la'htu tin para mahziru chechiisto' tu nee cun neezaa gaaldaa
tu guelnasaa pur xcweenta xchi'dxyi Dxiohs.
26 Ya zi'chi ba nuudxa'ga gahcahn loh tu, tin mahziru chezah guiñi' za'ca tu xcweenta
Jesucristu delaantaloh ra' bwiinn pur xcweenta nin guunn Ñi'h compahñu na'h tin
dxie'ldaguia'han cuun tu stuhbi.
27 Ya cun sola garaa si ra' dee' nahpa gulchi'hyii xa guibahan xnehza tu tin
zi'chi guluu'yi guchii riachiisto' tu xchi'dxyi cuubi Dxiohs. Zi'chigahca za sidela
na'h dxie'ldaguia'hn cuun tu o nicala ayi nuu dxie'ldahn, xclaa'dzihn ga'pahn rsohn
dxia'han dzi'tsi tu cun tuhsi lligaaba tin rzuhnee tu pur xcweenta xchi'dxyi Dxiohs nin
riachiisto' nu'h,
28 sinque ayi guidxyihbiyaa' tu xcweenta xiichi'hzi nin guunnee nin rdxyi'chinee
la'htu, laasii sidela ayi guidxyihbi tu guluu'yi tu la'h ra' ba ñiichiloh ra'ba per ta'h tu,
ya ta'h tu pur nin guta'h Dxiohs la'htu.
29 Pwihsi la'htu, ayi bibwi'hi tu para chechiisidxi'hsto' tu la'h Ñi'h, sino que neezaa
bani'hi Ñi'h para sacazii tu pur xcweenta nin naa tu xpwiinn Ñi'h.
30 La'htu cadxihldxyi tu pur xcweenta xchi'dxyi Dxiohs ziga bwa'haloh tu xa
gudxi'ldxihn galoh nee neezaa nnah nahpa tu rsohn xa zeeza'hn loh xcweenta dxixi'hw
chi.

2

Nahpaa gusagu'dzisto' bwiinn ziga bwi'hnn Jesucristu

1 Pwihsi sidela ralahsasto' lasaa' tu, ziga ralahsasto' Jesucristu la'htu, nee sidela za
nuu tu lligaaba tin gacanadzii'hi lasaa' tu, ya sidela dxa'ga lasaa' tu pur Spíritu Saantu
nin nuu lasto' tu, o sidela riacaasto' lasaa' tu pur nin nadzii'hi lasaa' tu;
2 sidela zi'chi naa tu pwihsi gulgasiahxisto'n para tu'pazi pur xcweenta nin guluu'yi
garaa tu tuhsi mohda ziga ruhnn tu lligaaba, nee neezaa naa tu tuhsi ziga nadzii'hi tu
Dxiohs, nee laasii tuhsi naa lasto' tu, nee laasii za tuhsi naa lligaaba nin ruhnn tu.

3 Nee ayi guica'ha tu lligaaba nin taa'ha loh lasaa' tu, ayi za guunn nayaachi tu, sino que gaca tu tuhbi bwiinn nado'laa'dzi, tin guunn tu lligaaba mahzi lasahca bwiinn lasaa' tu que no que la'h gahcaa tu.
4 Ayi nin tuhbi bwiinn chi'hyii ba xcweenta xasuuntu si ba, sino que nee nahpaa gacanee ba snuhn ra' bwiinn lasaa' ba.
5 Gulgui'hnn lligaaba zigapa'h nin bwi'hnn Jesucristu.
6 Nicala naa Ñi'h Dxiohs gahcaa, ayi biaa Ñi'h xcweenta gahca Ñi'h, ziga naa Ñi'h Dxiohs,
7 sino que basaa'n si Ñi'h xquelrnabwa' Ñi'h ya biahca Ñi'h tuhbi moozazi loh Xtaada Ñi'h, ni'chin nin guulaa Ñi'h zigazi tuhbi ndxi'hw, coma ziga la'h gahca nu'h,
8 ya chin biahca Ñi'h zigazi tuhbi ndxi'hw zi basagu'dzisto' Ñi'h baza'loh Ñi'h garaa nin guhca xigaaba Xtaada Dxiohs Ñi'h. Ya pur garaa nin bazo'badxiahga Ñi'h xchi'dxyi Xtaada Ñi'h guzi'guehlda Ñi'h guhchi Ñi'h, nee nicala xñahxtuhyi ziga guhchi Ñi'h loh tuhbi cruhzi.
9 Ni'chin nin mahzi bwi'hnn lasahca Dxiohs la'h Ñi'h, nee bazo'ba za Xtaada Dxiohs Ñi'h lah Ñi'h nin mahzi lasahca loh garaatii' lah ra' bwiinn nin ca'ha ra'ba,
10 tin chin guluu'yiloh lah Jesucristu, zuzu'hnllihbi ra' garaa ra' nin rii ra' dxibaa', cun loh guihdxyiyuh, nee neezaa nin nuu ra' la'n loh yuh nez loh Ñi'h,
11 ya garaatii' ra' ba dxiu'nbwa' ra'ba Jesucristu nahpa guelrnabwa' tin zi'chi garaatii' ra' bwiinn guiñi' za'ca xcweenta Xtaada Dxiohs nu'h.

Bwiinn ra' nin riachiisto'ra'ñi'h la'h Dxiohs naa ra' ba bia'ñih loh guihdxyiyuh

12 Pur loh taantu, bwiitsi lasaa'ra'n, pwihsi ziga bazo'badxiahga tu xchi'dxyi'hn chin guyuu'huhn lahda ra' tu, zi'chigahca za nnah gulgazo'badxiahga xchi'dxyi'hn mahziru nnah nin nuu'huhn zihtu, nee gulgui'hnn-gulgui'hnn lligaaba nayaa xa guza'loh tu dzi'n za'ca nin guzo'baloh Dxiohs la'n lasto' tu tin ta'h tu loh duhlda.
13 Pwihsi Dxiohs naa nin ruhnnbiñih lligaaba za'ca sto' tu, tin zi'chi sa'bisto' tu, nee tin gaapaa za tu jweersi guza'loh tu xcweenta dzi'n za'ca chi laasii zi'chi naa xigaaba Ñi'h gaca, laasii zi'chi riu'sto' Ñi'h.
14 Ya gaduhbi cayuhnn tun ayi cwachi tu guelchiah nee ayiza guinaabadxyi'dxyi tu xi para nahpaa guunn tun,
15 tin para nin tuhbi bwiinn ayi guidxeela ra' ba xiilla tuhbi xtuhlda tu, tin zi'chi gaca tu bwiinn nayaa llii'n Dxiohs loh ra' bwiinn mahlara', bwiinn naxihn ra' ya nezloh ra' ba gaca tu zigazi tuhbi dxih lla'ndxibaa' nin ruzia'ñih loh tuhbi guihdxyiyuh nacahyi.
16 Gulchenee za'ca xchi'dxyi Dxiohs nin runi'hi guelnabahan la'h bwiinn, tin chin gabia'garii Jesucristu, dxiahxi'hn xcweenta tu laasii gacabwa'n ayi guhca'nzahziin nee ayiza bwi'hnna'hn tuhbi dzi'n lliaa'ha.
17 Ya nicala chiinn ra' ba na'h gaca'hn ziga tuhbi guel rgaa'da tin para chioo'hohn yihca guel rgaa'da nin rugaa'da tu la'h Dxiohs pur nin riachiisto' tu la'h Ñi'h, na'h riahxi'hn ya riahxizahn xcweenta garaatii' tu.
18 Gulchuu'lehgra za nee tu, nee gulguica'ha guelalehgra chi xcwee'ntahn.

Cayu'nnahn lligaaba cu'neezahn Timoteu

19 Ya ziga naan tuhsi cun Daada Jesucristu, cabwe'za'hn gusaa'n Ñi'h tin dxiooba cu'neezahn Timoteu para la'htu, tin mahziru dxiaxisto'hn dxihna'hn xcweenta tu,
20 laasii ayi na'pahn chyuulla stuhbi nin guunn lligaaba ziga na'h nee chuu ba lligaaba xcweenta tu clahru ayi ba.
21 Garaa ra' ba rdxi'hyii ra' ba xcweenta gahcaa xasuntu ra'ba ya ayi xcweenta dxi'h Jesucristu.

22 Per la'htu banaann tu bwengahcaa naa xmohda Timoteu, ziga nuu nabahannee bi
na'h loh xcweenta xchi'dxyi Dxiohs, cayahcanee bi na'h zigazi tuhbi llii'nahn.
23 Pwihsi ni'chi nin cayu'nnahn lligaaba cu'neezahn bi talgu'n si chin gaapasihn rsohn
xa zeezah xcweenta xasuuntahn,
24 neezaa na'h cayu'nnzahn lligaaba dxie'ldaguia'hn cuun tu sidela gusaa'n Jesu-
cristu.

Bagu'nehza Pahblu la'h Epafroditu

25 Per nnah bwi'hnna'hn lligaaba nahpaa gagu'neezahn la'h bwiitsi nu'h Epafroditu,
nin rahcanee na'h cun nin ruti'dxilohnee nu loh trabahjw xcweenta xchi'dxyi Dxiohs,
la'hbi nin gulu'nehza tu la'hgahca tu tin guhcanee bi na'h xcweenta tu pur nin
rchi'hna'hn.
26 Ya gagu'neezahn la'hbi laasii xclaa'dzi duxa bi gwa'ha bi cuun garaatii' tu, ya nuu
bi guelrzaa' xcweenta tu laasii bihn tu guhcallu'hu bi.
27 Nee guchii guhcallu'hu bi ya mweer ñahchi bi per balahsasto' Dxiohs la'hbi nee
ayi la'hsidxi'h bi sino que neezaa na'h, tin para ayi ñuu'ruhn triixta mahziru cun nin
nuu'huhn.
28 Ni'chin nin nahpaa gagu'neezahn bi carrih, tin dxiuu'lehgra tu chin gwa'h tu loh bi
stuhbi nee tin para ayiza chyu ruhnn xigaaba bi.
29 Gulgaannloh la'hbi cun gaduhbi sto' tu, ziga naa bi bwitsi lasaa' ra'nu'h loh
Jesucristu, nee gulgui'hnn lasahca la'h ra' bwiinn nin naa ziga la'hbi,
30 laasii ya mwer ñahchi bi pur bwi'hnn bi xtsi'n Jesucristu, ya ayi biaa bi xquelnaba-
han bi pur bi' bi xlugahri tu, laasii ayi guhpaa tu chieempa ñi' tu rii' la'htu.

3

Nin guchiipa'h lasahca

1 Yannah, bwiitsira'n, gulcuu'lehgra sto' tu xcweenta ziga naa tu tuhsi cun Jesucristu.
Par na'h ayi naa nin tuhbi llahn guca'hn stuhbi nin baca'hlahn, laasii la'htu gaapaan
xneziuh tu.
2 Gulgahca nasiin cun xcweenta ra' bwiinn nin rusagui'hi nin ruhnn ziga ruhnn
bwehcura', bwiinn ra' chi nin ruhnn ra' dzi'n dxaaba, ya la'h gahcaa ra'ba nin ruhnn
jweersi riuu' tuhbi bwa' tihxi bwiinn ziga guhca costuumbre nin badi'hi Dxiohs guunn
ra' bwiinn Israel, tin bwa' chi baluu'yi naa ra'ba xpwiinn Dxiohs,
3 per nnah la'h nu'h naa nu'h xpwiinn Dxiohs pur nin rbweeza Spíritu Saantu la'n
lasto' nu'h ziga sehn nanchiipa'h, ayi ziga rluu'yira'dxi'h naa ra'ba xpwiinn Dxiohs
tin naa nu'h nin raann la'h Dxiohs ziga ruluu'yi Spíritu Saantu guidi'hnn nu'h neezaa
radi'higuuxta sto' ra' nu'h pur nin bwi'hnn Jesucristu xcweenta ra'nu'h, ni'chin nin ayi
chyu chechiisto' ñi'h bwa' o pur xiilla xcweenta dzi'n za'ca nin ñachidi'hnn ra'nu'h.
4 Nicala nee na'h nahpahn xiilla nin chechiisto'n pur dzi'n za'ca nin bwi'hnna'hn ya
sidela gahbi stuhbi bwiinn nahpa ba xiilla dzi'n za'ca nin riachiisto' ba par ta'h ba loh
duhlda na'h mahzi na'pahn para ta'hn loh duhlda
5 laasii chin guulahn xuhnna dxyih nuu'huhn chin baca'h ra'ba bwa' rii' na'h nin
naa xsehn ra' bwiinn Israel ziga ruluu'yi naa ra'ba xpwiinn Dxiohs, neezaa naan tuhbi
bwiinn Israel, tuhbi bwiinn nin naa xpwiinn guehtu Benjamihn nin guhca llii'n Israel,
nee cun naazahn tuhbi bwiinn nin rñi' xchi'dxyi ra' bwiinn hebreu laasii garoopa
xcuzahna'hn rñi' dxyi'dxyi hebreu chi. Ya pur taantu nin bazo'badxiaagahn xlehyi
ra' bwiinn Israel, ni'chin nin guhca'hn xpartihdu ra' bwiinn fariseu ra' nin mahzi
ruzo'badxiahga lehyi chi.
6 Ya de taantu guza'bisto'n xcostuumbre bwiinn Israel ra', guca'hn na'hla'hn la'h
ra' bwiinn nin gule'hesto' ra' ñi'h costuumbre lehyi Moisehs laasii xinaa gwachiisto'

ra'ba xchi'dxyi Daada Jesucristu, ya pur taantu nin bazo'badxiaagahn ziga naa xlehyi Moisehs ayi guyuu' nin tuhbi bwiinn nin ñiñi' xcweenta xtuuldahn.
7 Per nicala garaa ra' dee' nin bwi'hnna'hn lligaaba lasahca duxa para na'h, per badzihn dxyih nin badi'hihn cweenta naara'n cohsa nin bwi'hnn mahla na'h pur nin biu'nbwa'n la'h Jesucristu ya bata'h Ñi'h na'h loh duhlda.
8 Ya ademahzi de ni'chi ra' ru'nnahn lligaaba ayi xi ballu'yitii' cweenta ra' chi para na'h pur taantu ziahanru nin lasahca biu'nbwa'n la'h Xtaada Jesucristu nu'h, ya pur xcweenta Ñi'h bañiichihn garaa ra' cohsa, ya cohsa ra' chi rgu'bwa'n naara'n zigazii dxihlli ra' nin guyuu'bwih laasii nnah cun sola nu'nbwa'n Jesucristu lasahca para na'h,
9 laasii xclaa'dzihn chuu'huhn tuhsi cun la'h Ñi'h. Ayi rdxi'hyihn nez hasta canehza gaca'hn tuhbi bwiinn nin ayi xi xtuhlda ñi'h pur xcweenta lehyi, sino que pur nin riachiisto'n la'h Jesucristu; o sea Dxiohs ruhnn nabahan nayaa'hahn, nabahan za'ca'hn pur xcweenta nin riachiipa'hsto'n la'h Jesucristu.
10 Ni'chin mahzi xclaa'dzihn dxiu'nbwa'n la'h Jesucristu, tin guibahanahn loh jweersiroo' nin bacwa'hn la'h Ñi'h loh guelguhchi nee tin sacaziineen la'h Ñi'h loh guelrzacazii nin gudii'dxi Ñi'h, nee tin ayi za dxiaan xquelnabahanahn ziga ayi biaa Ñi'h xquelnabahan Ñi'h chin guhchi Ñi'h,
11 tin zi'chi nicala guti'dxiloon trabahjw duxa loh guidxyiyuh rii' za'pahn siguhra gaaldahn loh guelnabahan nacuubi chin gucwa'hn Dxiohs la'h ra' bwiinnguuchi.

Xcweenta ziga nahpaa guunn lu'h tin gadzihn lu'h loh mehta nin lasahca

12 Ayi xclaa'dzihn guiñi'n loh tu la'nbidxeela la guelnabahan nacuubi chi, o ya la'n baza'lohtii' la xtsi'n za'ca Dxiohs la'n lasto'n, sino que zeza'hn nez delaanta cun nin cabwe'za'hn tin guidia'han zaldaa guica'hahn prehmiu nin guni'hi Ñi'h na'h, ya pur prehmiu rii' gulii Ñi'h na'h galoh tin biahca'hn tuhbi xpwiinn Ñi'h.
13 Bwiitsira'n, ayi cañi'n na'h gahcaa la'n guhldaalaan; per nin na'paa cayu'nnahn naa na'paa dxia'ldasto'n nin bia'hancah ra' nez diitsihn; mahs cha'yi chena'hla'hn nin zee ñiidxiuu nez loon,
14 tin gadzihna'hn loh mehta nee tin gu'nnahn gahn prehmiu nin naa guelnabahan nacuubi laasii pur ni'chi gudihdxyi Dxiohs guibahanee nu'h la'h Ñi'h dxibaa' pur xcweenta tuhsi naa nu'h cun Jesucristu.
15 Ya garaa ra' nu'h ziga rachigubwa' nu'h ya guyuu' bia'ñih loh xigaaba nu'h ziga riachiisto' ra' nu'h la'h Ñi'h, nahpaa guidi'hnn ra' nu'h lligaaba squii' pur cweenta ra' rii'. Ya sidelaa xiilla stuhbi cohsa ruhnn tu lligaaba stuhbi foorma, Dxiohs gahcaa za guluu'yi cweenta ra' chi la'htu.
16 Per nin nahpaa guidi'hnn nu'h sihn; guibahan nu'h tuhsi diacweerdu cun xcweenta nin ya guhldaa ra' nu'h.
17 Bwiitsi lasaa' ra', gulchezahnee xcweenta ziga ru'nnahn nee gulguia'hadzi'tsi la'h ra' nin nabahan tuhsi diacweerdu cun xcweenta nin zozahnee nu'h.
18 Pwihsi ziahanla bweelta guñi'n, per nicala nnah cun ñihsabwii nin riaaba loon cañi'n stuhbi, nuu ra' ziahan bwiinn nin rii nabahan nnah nabahanee ra'ba xcweentazi ra' ba ya zi'chi ruluu'yi ziga naa ra'ba bwiinn nin rbwe'hesto' ziga guhchi Jesucristu pur xcweenta ra' bwiinn guidxyiyuh.
19 Per xfihn ra' ba naa gabihldxyi, laasii cun sola ruzo'badxiahga ra'ba nin xclaa'dzi tihxi ra'ba ya ruhnn nayaachi ra'ba xlawaa'ha nin gutuhyiloh ra' ba pur cohsaxihn nin ruhnn ra' ba, laasii cohsa guidxyiyuh rza'bisto' ra' ba ya xcweenta Dxiohs rbwe'caa ra' ba,
20 per ya ziga la'hra'nu'h lahdxyi ra'nu'h naa nez dxibaa' nee dxyubweeza ra'nu'h nez dxibaa' guitahntee Daada nin guta'h la'hnu'h nin naa Daada Jesucristu xteenn nu'h.

21 Ya laʼhÑiʼh guchaʼh Ñiʼh bweʼltihxi probilaasa raʼnuʼh tin gacan zigazi bweʼltihxi nabahandziʼtsi Ñiʼh, ya guunn Ñiʼh ziʼchi pur xcweenta guelrnabwaʼ nin nahpaa Ñiʼh tin guunnan para guinabwaʼ Ñiʼh garaa raʼ cohsa.

4

Guldxiahxi par tuʼpazi pur xcweenta Daada Dxiohs

1 Pwihsi pur niʼchin bwiitsi lasaaʼraʼn, nin xclaaʼdzihn gwaʼhn loh raʼ ñiʼh; laʼhtu nin nadziiʼhiraʼn, nin riahxiʼhn xcweenta raʼñiʼh nee cun naa za tu tuhbi prehmiu xteʼnnahn, gulchezah dziʼtsi pur xcweenta ziga nin riachiistoʼ tu xchiʼdxyi Daada Jesucristu, nee
2 rdxiʼhnaʼhn loh Evodia cun loh Síntique, cwiih raʼbi tuhsi diacweerdu zigazi bwehldaadziʼtsi raʼbi xcweenta lah Daada Jesucristu,
3 ya yiʼh xcompañeeruʼhn nanchiin nin ridiʼhnnee dziʼn, rnaʼbaʼhn loh luʼh gacanee luʼh laʼh raʼ bizaaʼn raʼnuʼh laasii laʼhraʼbi guhcanee raʼbi naʼh bidiʼchii xchiʼdxyi Dxiohs tuhsi juunta cun Clemente cun spaalda raʼ nin guhcanee naʼh. Lah raʼbi ya naalaʼn puunta loh dxihtsi nin naa guelnabahan nacuubi.
4 Guldxiahxi tuhpaʼzi xcweenta tuhsi naa nuʼh cun Daada Jesucristu; rnaʼbaʼhn loh tu ¡guldxiahxi par tuhpaʼzi!,
5 tin garaa raʼ bwiinn dxiuʼnbwaʼ raʼ ba laʼhtu zigazi nahpaa tu paseensi, laasii laʼh Daada Jesucristu ya mwehrla guibiaʼgarii loh guidxyiyuh stuhbi,
6 nee ayi chuu tu guelrzaaʼ pur xiilla cohsa, sino que chin rbwihdxi-rnaaba tu loh Dxiohs gulchiʼhn gulguinaaba loh Ñiʼh xcweenta cohsa raʼ chi, nee gulgadiʼhi za guelzuxchiilli laʼh Ñiʼh
7 ya tin laʼh Ñiʼh gusacwahchidxyii Ñiʼh stoʼ tu ya cun guelnagaʼldiuh chi dxiinn tun per ayi gacabwaʼ tu xcweenta guelnasaaroo nin nahpan ya laʼh Ñiʼh gaapa Ñiʼh lastoʼ tu cun xigaaba tu pur naa tu tuhsi cun Jesucristu.

Gulguiʼhn lligaaba xcweenta garaatiiʼ raʼ nin naa bwen

8 Pur luulchima bwiitsi lasaaʼ raʼ, gulguiʼhnn lligaaba xcweenta garaa raʼ nin naa raʼ guchii, loh garaa raʼ nin chaʼyi, loh garaa raʼ nin naa xnehza, loh garaa raʼ nin naa ganaalla nayaa nee gulguiʼhnn lligaaba loh garaa raʼ nin naa bwen nee loh garaa raʼ nin rñiʼ zaʼca raʼ bwiinn xcweenta ñiʼh cun garaa raʼ nin ruhn tucahri ziga xmohda bwiinn cun nin mahzi dziʼbaloh loh garaatiiʼ.
9 Gulgasiʼdxi nin baluuʼyiʼhn laʼhtu nee cun xcweenta nin gucaʼha tu, cun garaa raʼ nin bihn tu guñiʼn cun garaa za raʼ nin bwaʼh tu bwiʼhnnaʼhn. Gulguiʼhnnzan ziʼchi, ya Dxiohs nin rusacwahchidxyii stoʼ bwiinn chuunee laʼhtu.

Guelrgaaʼda nin badiʼhi raʼ bwiinn filipenses laʼh Pahblu

10 Riahxiduxaʼhn xcweenta nin naa nuʼh tuhsi cun Daada Jesucristu pur nin gubiaʼgarii bagannastoʼ tu naʼh bwiʼhnn tu cumpahñu naʼh. Naʼnnahn dez galoh guyuuʼpaʼh tu lligaaba ñahcanee tu naʼh per ayi guhpa tu lugahri.
11 Ayi cañiʼn laasii pur cachiʼhnaʼhn, pwihsi naʼh rahca rbahchidxyiistoʼn cun cuunchiʼhzi nin naʼpahn.
12 Naʼnnahn xa guibahanahn loh guelprohbi, neezaa xa guibahanahn loh guelnazaʼca, nee laʼn naʼnnzahn xa gutiʼdxiloon xiichiʼhzi, nicala loh guelrchiaʼhn nee nicalaza gadxahstoʼn, nee nicala tiidxisuuruu ziahan nin gaʼpahn o nicala ayi xi gaʼpaatiiʼzahn.
13 Loh garaatiiʼ raʼ deeʼ zaʼca gutiʼdxilohraʼñin laasii laʼh Jesucristu naa guelnadaʼn xteʼnnahn.
14 Pwihsi bwen gahcaa bwiʼhnn tu naʼh gudxiʼzi tu xcweenta ziga cazaʼcaʼhn.

15 Ya la'h gahcaa tu naann tu chin babii'hihn loh guihdxyi hasta rii tu caa, chin
guzohbaloh balu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs loh tu, la'hdxi'h tu ziga naa tu bwiinn guido'
xteenn Filipos, la'hdxi'h tu naa tu nin gulu'nehza ra' tuhbi guelrgaa'da para na'h pur
xcweenta xchi'dxyi Dxiohs nin guñi'n loh tu.
16 Pwihsi neezaa chin guyuu'huhn guihdxyi Tesalónica, gulu'nehza za tu tuhbi-
chiohpwi'hn guelargaa'da para na'h nin bichi'hna'hn ri'chi.
17 Nee na'h ayi nuu'huhn lligaaba si nin guica'hahn xixteenn tu; nin xclaa'dzihn gaca
para la'htu gadzihn guica'haru tu xcweenta nin lasahca xcweenta tu nez delaanta loh
Dxiohs.
18 Pwihsi na'h la'n guca'ha garaatii', ya hasta cadii'dxisuu ru para na'h cun nin
gulu'nehzanee tu la'h Epafroditu, cun ni'chi la'chin para na'h. Nin gulu'nehza tu para
na'h naan zigazi tuhbi guhn nin xchia' nahxi nin nallu'hyi duxa nezloh Dxiohs.
19 Pwihsi, Xchiohs gahcaa nu'h guluu'yi garaa ra' nin dxia'dxi para la'htu laasii ziroo'
duxa nin nahpaacha'yi Ñi'h xcweenta Jesucristu.
20 ¡Gloria gadi'hi nu'h la'h Xtaada Dxiohs nu'h para tu'pazi! Pwihsi zi'chi gaca.

Luulchima guelrgahpaDxiohs

21 GulgahpaDxiohs xcwee'ntahn la'h ra' garaatii' ra' nin riachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi
Dxiohs, pur xcweenta tuhsi naa nu'h loh Jesucristu, ya bwiitsi lasaa' ra' nu'h nin nuunee
na'h rii' rgu'nehza za ra'ba tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'htu.
22 Neezaa nin riachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs rxe'hla ra'ba tuhbi guelrgahpaDx-
iohs para la'htu, nee bwiinn ra' nin ruhnn ra' dzi'n loh Emperador Romanu mahzi ru
rgu'nehza za ra' ba tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'h tu.
23 Dxiohs guntaa'yi yihca garaatii' tu. Zi'chi gaca pwihsi.

Dxihtsi nin baca'h San Pahblu loh ra' bwiinn Colosa

Tuhbi guelrgahpaDxiohs xteenn Pahblu cun Timoteu para bwiinn Colosa ra'

1-2 Na'h Pahblu, ruca'hn dxihtsi rii loh tu nin naa ra' xpwiinn Dxiohs nin rii nabahan ra' loh guihdxyi Colosa. Dxiohs baca'bi na'h tin guluu'yi'hn xchi'dxyi Jesucristu la'h ra' bwiinn, ya na'h cun bwihtsi lasaa' nu'h Timoteu ziga naa nu'h xpwiinn Dxiohs raca'h nu dxihtsi rii' loh tu ziga naa tu xpwiinn Dxiohs pur xcweenta Jesucristu, bwihtsi lasaa' ra' nu nin zeezah nayaa loh xchi'dxyi Ñi'h. Ranaaba nu loh xtaada Dxiohs nu'h gacanee Ñi'h la'htu nee gusacwahchidxyii za Ñi'h sto' tu.

Xcweenta nin gudihdxyi-gunaaba Pahblu loh Dxiohs para xpwiinn Jesucristu

3 Cada chin rbwihdxi-rnaaba nu loh Dxiohs xcweenta tu nahpaa radi'hi nu guel zuxchiilli loh Dxiohs, Xtaada Jesucristu xcweenta tu,

4 laasii bihnn nu xa riachiisto' tu xchi'dxyi Jesucristu nee neezaa ziga nin nadzii'hi tu la'h ra' bwiinn nin nacweenta loh Dxiohs.

5 Ya ziga zeezah tu cun xcweenta nin naannloh tu zica'ha tu nin nuugucha'yi Dxiohs llaa'ndxibaa' laasii galoh chin bihnn tu xchi'dxyi naanchii Dxiohs bazo'ba dxiahga tun.

6 Pwihsi dxyi'dxyi ra' rii' la'n zeezah callii'dzin ziahan lahta loh guidxyiyuh nee caguu'bia'ñihin la'h ra' bwiinn dxyih cun dxyih tin guunn ra'ba ziga xclaa'dzi Dxiohs gaca tal ziga gulu'bia'ñihin la'htu mwer dxyih nin bihnn tun ya guhcabwa' tu balahsasto' Dxiohs la'htu nee guhcabwa'za tu nallu'hyin para la'htu.

7 Ya ziga billii'dzi dxyi'dxyi ra' rii' ziahan lahta, zi'chi gahca za bihnn tun pur Epafras nin nadzii'hi nu. Ya la'hbi nuu bi loh xcweenta Jesucristu; cayuhnn bi dzi'n cun la'hnu nee neezaa pur xcweenta tu zeezahnee bi cun gaduhbisto' bi xtsi'n Jesucristu.

8 La'hbi bati'dxi cweenta la loh nu xcweenta tu nee cun ziga cayahcanee Spíritu Saantu la'htu cun ziga mohda nin nadzii'hi tu la'h ra' bwiinn ra'.

9 Pwihsi dez dxyih nin badzihn dxyi'dxyi rii' loh nu xcweenta ziga riachiisto' tu xchi'dxyi Dxiohs, ni'chin guillii-guillii rachina'ba nu loh Dxiohs xcweenta tu, ya nin rachina'ba nu xcweenta tu chi tin cu'bia'ñih Ñi'h loh xigaaba tu tin gacabwa' tu xcweenta nin xclaa'dzi Ñi'h guunn tu nee neezaa Spíritu Saantu guluu'yi la'h tu xa chezahnee tu xcweenta dxyi'dxyi nanchii ra' nin bihnn tu nee tin dxiu'nbwa'za tu cuun nin naa dxyi'dxyi nin guchiipa'h (nee tin gacabwa'za tu cuun nin naa dxyi'dxyi xihn ra' nin ayi gallu'yi).

10 Ya zi'chi zeezah canaaba nu loh Dxiohs xcweenta tu tin guiñah tu ziga bwiinn ra' nin naa ra' nin zeezahneepa'h xchi'dxyi Dxiohs tin zi'chi cu'nasaa tu sto' Dxiohs, nee tin chezahnee tu cuunchi'hzi dzi'n za'ca laasii sidela guunn tu zi'chi mahziru dxiu'nbwa' tu Dxiohs.

11 Ranaaba za nu gacanee Ñi'h la'h tu tin cun jweersi roo gahca nin nahpaa Ñi'h guni'hin jweersi para sto' tu ya zi'chi zahpaa tu jweersi roo guti'dxiloh tu xiichi' zi guelrzahcazii cun paseensi nee cun chuu lehgraza tu,

12 ya zi'chi zahca gudi'hi tu guelzuxchiilli loh Xtaada Dxiohs nu'h, laasii la'h Ñi'h bazia'caa Ñi'h xtuhlda nu'h tin gachica'ha nu'h xpaarte nu'h xcweenta Xtaada nu'h nin chi'zi Ñi'h para la'h ra' xpwiinn Ñi'h nin guzee para dxibaa'.

Babwidxyiisto' nu'h cun Dxiohs pur xcweenta Jesucristu

13 Dxiohs bata'h la'hnu'h loh guelrnabwa' nacahyi xteenn bwiinndxaaba tin bagu'garii Ñi'h la'hnu'h loh guelrnabwa' ña'ñih xteenn Llii'n Ñi'h nin nadzii'hi Ñi'h,

14 ya pur nin bati'dxiloh llii'n Ñi'h trabahjw duxa guhlla xcweenta xtuhlda nu'h ya ni'chi za basia'lda sto' Daada Dxiohs xcweenta xtuhlda nu'h.

15 Nicala ayi chyu ridia'ha loh Daada Dxiohs xteenn nu'h, per Llii'n Dxiohs naa
la'hgahca ziga Xtaada Ñi'h, laasii neezaa la'hÑi'h dzi'baloh Ñi'h loh garaatii' ra' cohsa
ra',
16 laasii pur la'hÑi'h gurihxchih garaatii' nin nuu ra' llaa'ndxibaa' nee cun garaatii'za
nin nuu loh guihdxyiyuh, tantu ziga nin rwa'haloh bwiinn cun ziga nin ayiza rwa'hatii'
za ra'ba ziga spíritu ra' nin rnabwa' loh bwih zi ziga rrehyi ra', nin rnabwa', ziga
gubieerna, nin rnabwa' ziga guxchiisi hasta nin rnabwa' ziga to'ptahdu; garaatii' ra'
ni'chi gulahchixchih Ñi'h tin garaatii' ra'za ni'chi guunnlasahca la'h Ñi'h.
17 Galohtii' Jesucristu Llii'n Dxiohs loh garaatii' cohsa ra' nin gurihxchih loh
guidxyiyuh chin gurihxchyihza guidxyiyuh ni'chin pur la'hÑi'h ca'ha ra' xiica xlugahri
ra'n.
18 Ya Jesucristu mahzi dzi'baloh, ya naa Ñi'h nin rnabwa' loh ra' xpwiinn Dxiohs
zigazi rnabwa' yihca bwiinn la'h gaduhbi gahca tihxi ba nee pur la'haza Ñi'h rtahnn
guelnabahan nacuubi sto' ra' xpwiinn Ñi'h, laasii mwer la'hÑi'h naa Ñi'h nin babahn
loh guelguhchi tin zi'chi guzuh Ñi'h mwer lugahr nin lasahca loh garaatii' ra' cohsa.
19 Zi'chi guhca laasii zi'chi bwi'hnn Dxiohs lligaaba guhca tin zi'chi garaa guelnaba-
han dzi'tsi nin rdxeela pur xcweenta Dxiohs rdxeela zan pur xcweenta llii'n Ñi'h.
20 Ya pur llii'n Ñi'h gulahchidxyii sto' Ñi'h xcweenta garaa bwiinn guidxyiyuh nee cun
garaaza nin nuu llaa'n dxibaa', pur nin gulli'hi Jesucristu llarihn Ñi'h loh cruhzi.
21 Ya ziga la'htu dez galohyi biria'caa tu nezloh Dxiohs, bidxyi'chiinee tu Ñi'h laasii
gwadxah chihpa sto' tu cohsa dxaaba ra' nin bwi'hnn tu,
22 per ya ziga nnah la'h Dxiohs gulahchidxyii sto' Ñi'h xcweenta xtuhlda tu pur nin
gulahchiguhn Jesucristu bwe'ltihxi Ñi'h loh cruhzi pur xcweenta tu tin chin cwiidxyi
Xtaada Dxiohs nu'h la'htu nez delaanta loh ñi'h, gaca tu bwiinn nayaa sin nin tuhbi
duhlda,
23 per ziga rluu'yi cweenta rii' nahpaa cheezah dzi'tsi tu loh xchi'dxyi Dxiohs zigazi
zohbaa tuhbi yuu' nin rga'ha rahca loh tuhbi simieentu dzi'tsi tin zi'chi ayi chuu dxyih
nin gusaa'n tu xcweenta cohsa za'ca nin naannloh tu zica'ha tu laasii cohsa chi bihnn
tun pur xcweenta xchi'dxyi Dxiohs, laasii dxyi'dxyi ra' rii' ziahan duxa ra' la lahta la'n
bidi'chi la loh gaduhbi guidxyiyuh, ya na'h Pahblu bibwi'hihn tin ru'nnahn cumpahñu
cagalu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn.

Pahblu guhpaa caargu xteenn guido'

24 Yannah, nuu nasaa sto'n xcweenta nin cazahcaziin pur la'htu, laasii squii'
cagaza'loon cayu'nnahn xcweenta ziga gulii Jesucristu na'h tin guti'dxiloon trabahjw
pur xcweenta ra' xpwiinn Ñi'h nin naa ziga tihxi Ñi'h.
25 Segun garaa ra' lligaaba nin bwi'hnn Ñi'h gaca, Dxiohs baca'bi na'h pur xcweenta
tu nin ayi naa ra' bwiinn Israel tin cagalu'yi'hn garaa xchi'dxyi Ñi'h nez loh tu, tin zi'chi
guza'loon guidi'chii dxyi'dxyi ra' rii' para la'h tu nin ayi naa ra' bwiinn Israel,
26 o sea dxyi'dxyi ra' rii' gulu'la'n Dxiohsan nezloh ra' bwiinn nin gubahan ra' mahzi
chieempa duxa per nnah baluu'yi Ñi'hn nezloh ra' xpwiinn Ñi'h,
27 ya la'h ra' xpwiinn Ñi'h chi gurihsto' Ñi'h guluu'yi Ñi'h la'h ra' ba ziga naa xcweenta
cohsa za'ca duxa chi tin gaann ra' ba nee cohsa naga'tsi chi laasii naa ra'n para la'h ra'
bwiinn nin ayi naa ra' bwiinn Israel, ya guelnaga'tsi chi naa Jesucristu nin rbweeza sto'
tu, ni'chin nin nahpaa tu siguhra guica'ha tu guelnabahan nacuubi.
28 La'hnu raluu'yi nu xchi'dxyi Dxiohs, ya cun gaduhbi xquelnasiin nu rachiñi'nee
nu la'h cuunchi'hzi ra' bwiinn tin gusaa'n ra'ba xneziuh dxaaba ra'ba cun raluu'yiza
nu xchi'dxyi Dxiohs loh ra'ba tin gadzihn ra' bwiinn nin naa tuhsi cun Jesucristu gaca

ra'ba talpa'h ziga xclaa'dzi Dxiohs gaca ra'ba, tin zi'chi ayi gatuhyiloh nu'h chin gadzihn nu'h nez delaantaloh Dxiohs.
29 Pwihsi pur ni'chi ru'nnahn dzi'n cun gaduhbi jweersi nin runi'hi Jesucristu na'h, ya jweersi chi ruluu'yi na'h cun xcweenta dzi'nroo ra' nin ru'nnahn.

2

1 Pwihsi xclaa'dzihn gacabwa' tu xa cagati'dxiloon trabahjw duxa pur xcweenta tu nee pur xcweenta ra' za xpwiinn Crixtu nin rii ra' loh guihdxyi Laodicea nee cun para xcweenta garaa ra' za xpwiinn Jesucristu nin nagahdxi dxiu'nbwa' na'h.
2 Zi'chi ru'nnahn tin mahziru cwaachixpwih tu cun gaduhbisto' tu pur nin bidxa'gasto' tu ziga nadzii'hi lasaa' tu, nee tin gaapa za tu garaa ra' guelnaza'ca nin rahpa ra' bwiinn chin rahcabwa' za'ca ra' ba xchi'dxyi Dxiohs, tin zi'chi gacabwa' za'ca tu dxyi'dxyi rala'n chi xteenn Dxiohs nin naa la'Jesucristu,
3 laasii la'hsi Ñi'h naa Ñi'h nin ruluu'yi garaa nin naann xtaada Ñi'h, nee cun garaa zaa nin rahcabwa' Ñi'h.
4 Pwihsi dxyi'dxyi ra' rii' rñi'n loh tu tin ayi chyu gusagui'hi la'htu guiñi' ba loh tu zigazii nin cañi' tuhbi dxyi'dxyi za'ca loh tu per naan dxyi'dxyi dxixi'hw.
5 Pwihsi nicala ayi nuuneepa'hn la'htu, o nicala ayi zu'hpa'hn loh tu, per sto'n rñi'in xa zeezah tu cun xcweenta nin riachiisto' tu la'h Jesucristu ni'chin nin riahxi'hn nahpaa tu tuhsi lligaaba nee nanchii pa'h naa sto' tu ayi nin tuhbi nin gusiahchi sto' tu.
6 Pwihsi pur xcweenta ziga gwachiisto' tu la'h Daada Jesucristu, zi'chi za nahpaa guibahan nayaa tu tin zi'chi guluu'yi naa tu xpwiinn Ñi'h.
7 Gulchezah dzi'tsi loh xneziuh Jesucristu zigazi tuhbi yahga nin nuu xtulbaa' ñi'h gueeta roo', nee gulchezah dzi'tsi loh guelriachiisto' xteenn Jesucristu ziga nin ya basi'dxi tu xcweenta Ñi'h nee gaduhbi hohra za gulgadi'hi guelzuxchiilli la'h Ñi'h.

Guelnabahan nacuubi nin guica'ha ra' bwiinn nin gaca xpwiinn Jesucristu

8 Nee gulgahca nasiin tin ayi gusa'n tu chyuulla bwiinn gusiahchi sto' tu cun costumbre ra' nin rdxi'nlaadzi zi ra' bwiinn loh xigaaba ra' zi ba o cun xiilla xcweenta ra' spíritu ra' nin zabi'dxiaa ra'zi loh bwih, (nee ayi ruhnn cweenta ra'ba la'h Jesucristu)
9 laasii garaa guelrnabwa' cun garaa za lla'ñih nin nahpa Dxiohs, nahpaza Jesucristu nicala la'h Ñi'h guñah Ñi'h ziga tuhbi bwiinn guidxyiyuh,
10 ya la'htu nnah gadxahchihpa sto' tu xcweenta xquelnabahan nacuubi Jesucristu nin nahpaa guelrnabwa' loh garaatii' ra' cuun chi'h zi guelrnabwa' nee cun xi chi'hzi guelguxchisi,
11 nee neezaa pur nin naa tu tuhsi cun Jesucristu, nee pur nin nuu za tu tuhbi bwa' nin baca'bwa' Dxiohs sto' tu, ayi ziga bwa' dxi'h nin ruca'h ra' bwiinn tihxi lasaa' bwiinn ra' ba, sino que bwa' nin baca'hbwa' Dxiohs sto' tu, la'han rluu'yin ayi ru ruhnncweenta tu nin xclaa'dzi tihxi tu guunn tu,
12 ya loh nin guro'bañihsa tu loh xcweenta nin guhchi Jesucristu ni'chin nin rluu'yi biga'tsinee za tu la'h Ñi'h, tin para guca'ha tu guelnabahan nacuubi xcweenta nin babahn Ñi'h loh guelguhchi laasii gwachiisto' tu nahpa Dxiohs xtaada Ñi'h guelrnabwa' nin bacwa'hn Ñi'h la'h Llii'n Ñi'h loh guelguhchi.
13 Ya la'htu galoh guhca tu ziga zi bwiinnguuchi la'n lasto' tu pur xweenta xtuhlda tu laasii ayi biu'nbwa' tu Dxiohs, nee laasii guhca tu ziga zi tuhbi bwiinn nin riuu'tee la'n tuhbi gui'dxiu nacahyi ya garaa lahdu rdxinnaa ba laasii ayi nahpaa ba bia'ñih, per la'h xtaada Dxiohs nu'h la'h Ñi'h bani'hi guelnabahan nacuubi la'hnu'h tuhsi juunta cun Llii'n Ñi'h Xtaada Jesucristu nu'h chin basia'pitii Ñi'h garaa xtuhlda ra' nu'h.

14 Dxiohs basie'w loh xlehyi Moisehs laasii baluu'yin bwiinn duhlda duxa nu'h pur
nin ayi chyu bwi'hnn ziga nin ruluu'yi lehyi chi; pwihsi Dxiohs bazia'tee Ñi'h lehyi chi
para tu'pazi pur nin baca'h ra'ba la'h Jesucristu loh cruhzi,
15 ya chin guhchi Jesucristu loh cruhzi bazia'tee Ñi'h garaa guelrnabwa' nin guhpaa
ra' cuun chi'h zi spíritu ra' ziga nin guhpaa guelguxchiisi ya ni'chi ra' ayiru xa guunn ra'
ba para guidxeela ra'ba xa cwaachiguelchiah ra'ba xcweenta nu'h loh Dxiohs, ya chin
bazia'tee Jesucristu xquelrnabwa' ra'ba chi'chi baza'hdu'h Ñi'h la'h ra'ba delaanta loh
ra' nin rii dxibaa' nee cun nez delaanta loh ra'zaa nin rii loh guidxyiyuh tin para baluu'yi
Ñi'h bazia'tee Ñi'h guelrnabwa' nin guhpaa ra'ba.

Gulgadxi'hyi xcweenta Dxiohs pa'h xlawaa'ha nin ruhnn zi bwiinn lligaaba

16 Pwihsi gulgahcabwa' xcweenta dxyi'dxyi ra' rii' nin rulu'yi'hn loh tu tin ayi
guzo'badxiahga tu xchi'dxyi chyuulla bwiinn nin gudzii'ba duhlda yihca tu laasii
guluu'yi xcwihin ba la'h tu guiñi' ba ayi ruhnn tu zigapa'h ruhnn ba ziga xcweenta
guelwahw nin rahw ba, nin ree' ba, nee pur xcweenta dxyih lañih nin rahpadaa ba o
chin rzo'baloh xchih bwe'hw, o pur xcweenta dxyih ra' nin ruzi'laa'dzi ba.
17 Pwihsi garaa ra' dee' naa ziga bacaalazi loh nin ze'-yahldaa, ya nin ze' chi naa
Jesucristu.
18 Ni'chin nin rñi'n loh tu ayi gusaa'n tu gudzii'ba ra' bwiinn nin nahpa mahn rii'
duhlda yihca tu pur nin ayi rca'ha tu mahn ziga nin nahpa ra' ba, gulgasiahxi sto' tu pur
nin ayi tantu guluu'yi naa tu bwiinn gucahbi dxyi'dxyi loh ra' cohsa mahn ra' rii' nin
naguu'dzi duxa sto' ra' ñi'h, nee ayi za guzu'nllihbi za tu loh ra' aanjla ra' ziga ruhnn ra'
ba. Ruhnn ra' ba squii' laasii rñi' ra' ba bwa'ha ra' ba aanjla ra'. Ya ruhnn nayaachi ra'
ba per ayi rahcabwa' ra' ba xpacaala si guidxyiyuhun riuu' ra' ba.
19 La'h ra' bwiinn squii' gule'hesto' ra' ba la'h Jesucristu nin nahpa guelrnabwa' loh
ra' nin naa xpwiinn Ñi'h zigazi rnabwa' yihca bwiinn la'h gaduhbi tihxi ba nee la'h za
Ñi'h rudi'hi Ñi'h guelnabahan la'h ra' garaa nin naa xpwiinn Ñi'h ya pur la'h Ñi'h naa ra'
ba tuhsi nee neezaa pur la'h Ñi'h cayahca ziahan ra' ba tin cagare'caa ziga naa xigaaba
Dxiohs.
20 Pwihsi la'htu nin ziga ya baria'h tu loh xquelrnabwa' lligaaba ra' xteenn loh
guidxyiyuh rii' la'h tu guhlda xparte Dxiohs nin nuu dxibaa', ni'chin nin ayi nahpa
guzo'badxiahga tu xcweenta ziga ruluu'yi ra' ba ziga chin rñi' ra' ba:
21 "Ayi guchywa'h lu'h ni'ca, ayi gahw lu'h dee', ayi guidxi' lu'h ni'ca cun naa lu'h."
22 Pwihsi cweenta ra' squii' ayi nahpa guzo'badxiahga tun, laasii garaa ra' dee' rahca
rdii'dxin yahn bwiinn radzihnan buxa sto' ra' ba ya ri'chi riuhyi ra'n nee gulgahcabwa'
xixnaa xclaa'dzi ra' ba guzia'tee ra' ba ayi gahw tu garaa ra' cohsa ra' rii' pwihsi, laasii
garaa lligaaba ra' nin ruhnn ra' bwiinn squii' rtahnan la'n yihca zi ra' ba.
23 Ya snuhn ra' bwiinn nin ruca'dxiahga cweenta ra' rii' rahbi ra' ba:
—Bwehngahca naa cweenta rii' para la'hnu'h, laasii ruhnnan jweersi la'hnu'h gaann
nu'h Dxiohs gasaguu'dzisto' nu'h nezloh Ñi'h nee gasaa'n za nu'h tuhbi lahdu garaa nin
rnaaba sto' nu'h guida'w nu'h cun nin guidwaa nu'h tin zi'chi ayi ru nahpa guinabwa'
sto' nu'h la'hnu'h loh ra' cohsa dxaaba.
Per rñi'n loh tu, gulgahcabwa' lliaa' zi cun dee ra' laasii ayi nuu guta'h ra' dee' la'h ra'
bwiinn cun xcweenta ziga rnabwa' tihxi ra' ba la'h ra' ba.

3

Ziga nin rnabwa' tihxi ra'ba la'h ra'ba

1 Pwihsi la'htu ziga nacweenta tu nezloh Dxiohs naa tu zigazi nin babahannee la'h
Jesucristu loh guelguhchi, ni'chin nin nahpa cuu yihca tu xcweenta cohsa ra' xteenn
Dxiohs nin nuu dxibaa' hasta zohba Jesucristu xlahdu derehchu Xtaada Ñi'h.

2 Ni'chin nin nahpa cuu yihca tu xcweenta nin nahpa Dxiohs dxibaa', ayi xcweenta
dxi'h nin nuu loh guihdxyiyuh,
3 laasii la'htu ya naa tu zigazi nin guhchinee la'h Jesucristu yannah xquelnabahan tu
nahpa Jesucristu tuhsi cun Xtaada Dxiohs Ñi'h,
4 ya ziga Jesucristu naa xquelnabahan ra' nu'h, ni'chin chin guluu'yiloh Ñi'h, neezaa
tu cwinee tu Ñi'h loh lla'ñih xteenn Ñi'h.

Xquelnabahan guyu'xa nu'h cun xquelnabahan nacuubi nu'h

5 Pwihsi ni'chin nin nahpa gusaa'ntii' tu garaa cohsa dxaaba ra' nin rnaaba tihxi tu
ziga cohsa gubwihlli, lligaaba dxiimma, lligaaba yo'ba ra', nin riuu'loh xixteenn bwiinn,
cun nin rza'bisto' gaapaa cohsa roo ru galoh nin nahpa ba, ya dee' ra' ruluu'yi raann lu'h
guriin dxiohsa,
6 ya garaa ra' dee' naa nin rgu'llahn sto' Dxiohs ni'chin nahpa garaa ra' nin zeena'hla
xcweenta cohsa dxaaba ra' rii' guñihchiloh Dxiohs.
7 Neezaa la'htu gwazahnee tu lasaa' ra' dzi'n dxaaba ra' rii' galoh chin gubahan tu loh
ra' cohsa squii'.
8 Per nnah, gulgasia'han cohsa dxaaba ra' rii' nez dihtsi tu ziga guelnadxyi'chi duuxa,
cun guelnayo'ba nin riuu' yihca tu, guelria'halaa loh cun stuhbi lasaa' tu, nee ayiza
guiñi'yah tu lasaa' tu nee ayiza guuyidxyi'dxyi tu dxyi'dxyi tohnta ra',
9 cun ayiza guuyi tu dxyi'dxyi dxixi'hw loh stuhbi lasaa' tu, laasii ya biria'caa tu loh
ra' cohsa dxiimma nin guza'bisto' tu galoh,
10 yannah ya badxa'h tu tin biaca nacuubi sto' tu laasii Dxiohs nugacha'h la'htu tin
gaca tu ziga gahca la'hÑi'h tin zi'chi dxiu'nbwa'pa'h tu la'h Ñi'h.
11 Ya bwi'hnn nacuubi Dxiohs la'htu, ni'chin ayi xchi'hn guiñi' tu dxyi'dxyi hebreu o
dxyi'dxyi griegu, o gaapa tu tuhbi bwa' tihxi tu tal ziga guhcalasahca bwa' chi galoh, o
nicala naa tu bwiinnziitu o bwiinn nin ayi xi nu'mbwa'tii', o bwiinn nin gudoo'tii' loh
dzi'n o nin rnabwa' la'hgahca ñi'h; nin lasahca loh ra' dee' naa Jesucristu laasi la'h Ñi'h
rbweezaa Ñi'h lasto' ra' nin naa xpwiinn Ñi'h.
12 Pwihsi Dxiohs nadzii'hi Ñi'h la'htu nee gulii Ñi'h la'htu tin gaca tu xpwiinn Ñi'h.
Pwihsi ni'chin gulguibahan ziga xclaa'dzi Dxiohs; gulgalahsasto' tu lasaa' tu, ayi gaca
tu bwiinn nadxyi'chi, nee gulgahpaa mohda nado'laa'dzi cun gulgahca bwiinn nin
nayuuldasto' ñi'h nee gulgahpaa ziroo' paseensi la'h bwiinn lasaa' tu cun cuun chi'hzi
cohsa nin xclaa'dzi ra'ba guunnee ra'ba o guinaaba ra'ba loh tu.
13 Pwihsi zi'chi gulgui'hnn nasiin lasto' tu ayi guidxyi'chinee tu lasaa' tu sidela xalla
rdii'dxisuu dxyi'dxyi gulgasia'ldasto' nin ruñihchi loh tu zigaza basia'lda za sto' Daada
Jesucristu xtuhlda tu pwihsi zi'chi gulgui'hnn za cun nin ruñihchi loh tu,
14 ya loh garaa ra' cohsa rii' nin mahzi lasahca gulgahpaa guelnadzii'hi lasaa' lasto'
tu cun lasaa' ra' tu laasii guelnadzii'hi lasaa' rii' naa nin rutiaa'ha la'htu loh ra'
cuunnchi'hzi cohsa, ya squii' guunn tu tin gaca tu tuhsi ziga xclaa'dzi Dxiohs gaca.
15 Ya sidela guzo'badxiahga tu guunn tu squii' gusaa'n tu cu'bia'hñi'h Jesucristu la'n
lasto' tu tin zi'chi gaantsii'hi lasaa' tu ziga tuhbi ziga stuhbi lasaa' tu, laasii squii' bwi'hnn
Dxiohs lligaaba gaca ni'chin nin gulii Ñi'h la'htu cwiih tu tuhsi sin nin tuhbi dxyi'dxyi
biin dxyi'dxyi laasa nee tin zi'chiza gaca gudi'hi tu guelzuxchiilli la'h Dxiohs.
16 Zi'chi xchi'dxyi Jesucristu guina'zu dzi'tsi xtulbaa' ñi'h la'n lasto' tu cun garaa
guelnasiin, tin guluu'yi tu nee tin guuyidxyi'dxyinee lasaa' tu ziga tuhbi ziga stuhbi tu
cun cantu ra' nin rñi' xcweenta dxyi'dxyi Dxiohs nee himnu ra', cun neezaa cantu ra'
nin ruluu'yi Spíritu Saantu la'h ra' bwiinn tin zi'chi guluu'yi rudi'hi tu guelzuxchiilli la'h
Dxiohs.
17 Nee garaa nin guunn tu o nin guiñi' tu; gulgui'hnnan pur xcweenta lah Jesucristu,
nee gulgadi'hiza guelzuxchiilli la'h Xtaada Dxiohs nu'h pur xcweenta Jesucristu.

Xa nahpa guibahan tuhbi famihyi nin naa raˈ xpwiinn Jesucristu

18 Ya laˈhtu gunnaˈh raˈ nin nuu cheˈhla ñiˈh, nahpa chuu tu chaˈzi tu xchiˈdxyi cheˈhla tu laasii ziˈchi xclaaˈdzi Daada Jesucristu gaca.

19 Ya neezaa tu ndxiˈhw raˈ nin nuu cheˈhla ñiˈh, gulgacaˈhstoˈ tu laˈh cheˈhla tu cun mohda naguuˈdziˈhn; ayi gaapa tu moda naruhlayaaˈ cun cheˈhla tu.

20 Ya laˈhtu biñiˈn raˈ gulgazoˈbadxiahga xchiˈdxyi xtaada tu loh garaatiiˈ, laasii dee naa nin rusiahxistoˈ Dxiohs.

21 Ya laˈhtu daada raˈ nin naa guzahn; ayi gusioˈba tu yihca raˈ lliiˈn tu tin ayi guiriaˈhgahn raˈbi.

22 Ya laˈhtu mooza raˈ; gulgazoˈbadxiahga xchiˈdxyi xpallwaˈn tu nin naa lasaaˈ bwiinn guihdxyiyuh tu, ayi tan sohladxiˈh chin zuunee ba laˈhtu loh dziˈn nin cayuhnn tu tin dxiaˈhan zaˈca tu loh ba sino que neezaa chin ayi zuu ba tin ziˈchi guluuˈyi cayuhnn tu xtsiˈn ba cun gaduhbi stoˈ tu nee tin ziˈchiza guluuˈyi nee guelnadxyiˈbi stoˈ tu pur xcweentaza Xpallwaˈn tu nin nuu dxibaaˈ.

23 Loh garaa nin guunn tu gulguiˈhnnan cun gaduhbistoˈ tu ayi cun de mahla gahn dxiˈh tin ziˈchi guluuˈyi cayuhnn tu dziˈn nezloh Dxiohs ayi nezloh dxiˈh bwiinn guihdxyiyuh.

24 Pwihsi naann tu zahlla tu chin guniˈhi Daada Jesucristu guelnazaˈca nin naa guelnabahan par tuˈpazi nin nahpa Ñiˈh dxibaaˈ para laˈhtu nin naa raˈ xpwiinn Ñiˈh laasii Jesucristu naa Xpallwaˈn nuˈh nin zoozahnee nuˈh xchiˈdxyi Ñiˈh,

25 laasii nin ruhnn raˈ dziˈn dxaaba zahlla raˈba seguun xcweenta dziˈn dxaaba nin bwiˈhnn raˈba laasii laˈh Dxiohs ruhnn Ñiˈh guelguxchisi zigapaˈh naa xnehza, ayi rzuhnee Ñiˈh nin tuhbi bwiinn, nanchii naa xquelguxchisi Ñiˈh.

4

1 Ya laˈhtu nin naa raˈ xballwaˈn mooza raˈ; gulgahca bwiinn zaˈca nezloh raˈ xmooza tu ziga tuhbi bwiinn nin razaaˈ xigaaba ñiˈh xa naa guelrutiˈdxiloh loh dziˈn raˈ ya ayi guunn tu gwaˈhazaˈca tu loh nuhn raˈ xmooza tu ya snuhn raˈba gwaˈhadxaaba tu loh ñiˈh laasii nadxiaapaa za nuˈh tuhbi xballwaˈn nuˈh nin rwaˈharaˈn xcweenta nuˈh.

2 Pwihsi gulcheezah dziˈtsi ayi gucweˈza tu cwiidxyi-guinaaba tu loh Dxiohs, nee gulgahca nasiin chin rbwihdxyi-rnaaba tu loh Dxiohs nee nahpa ayi gucweˈza tu gudiˈhi tu guelzuxchiilli laˈh Dxiohs.

3 Nee chin rbwihdxi-rnaabaza tu loh Dxiohs, gulguinaabaza loh Ñiˈh guelrahcanee para garaa nu tin ziˈchi mahziru cheezah guidiˈchi xchiˈdxyi Dxiohs xcweenta Jesucristu nin guluuˈlaˈn Ñiˈh per nnah laˈh dxyiˈdxyi raˈ chi baluuˈyiloh loh ñiaˈñih para bwiinn raˈ. Pwihsi pur xcweenta dxyiˈdxyi raˈ riiˈ niˈchin nin nuu ñieˈwˈhn laˈn lahtsidxiˈba riiˈ.

4 Ya niˈchin gulchiˈhn-gulguinaaba loh Dxiohs tin guluuˈyiˈhn ñiaˈñih-ñiaˈñih xcweenta dxyiˈdxyi raˈ riiˈ laˈh raˈ bwiinn tin ziˈchi bigaˈbiˈhn guˈnnahn.

5 Ya neezaa gulguibahan nasiin nezloh raˈ bwiinn nin ayi nuˈnbwaˈ xchiˈdxyi Jesucristu; gulguiñiˈnee raˈ ba chin rahlda guiñiˈ tu loh raˈ ba.

6 Nee xchiˈdxyi tu nahpa gariaˈcaaˈhan ziga foorma naguˈdziˈhn nee cun guelnasiin, tin gacabwaˈ tu xa gulaˈloh tu xcweenta xchiˈdxyi Dxiohs nin naann tu loh cuunchiˈhzi bwiinn.

Luulchimma guelrgahpaDxiohs nin bacaˈh Pahblu loh dxihtsi riiˈ

7 Pwihsi ziga zeezah xcweeˈntahn riiˈ, laˈh bwihtsi nuˈh Tíquicu nin nadziiˈhi nuˈh guniˈhi cweenta laˈhtu xaapaˈh zeezah xcweeˈntahn laasii laˈhbi naa bi tuhbi bwiinn nin nidxiapaa nuˈh confiansa ziga zezahnee bi naˈh loh xcweenta xchiˈdxyi Jesucristu.

8 Pur cweenta raˈ riiˈ niˈchin nin guluˈneezahn bi loh tu tin cuˈnasaa bi stoˈ tu cun dxyiˈdxyi raˈ nin guiñiˈ bi loh tu xa dxuu nu neziiˈ,

9 cun neezaa stuhbi bwihtsi nu'h nin laa Onésimu nin nadzii'hiza nu'h nee nuuza confiansa cun la'hbi nee laasii naaza bi tuhbi gahca bwiinn lasaa' tu; la'h ra'bi guuyidxyi'dxyi ra'bi loh tu garaa ziga cayahca nezii'.
10 Ya Aristarcu nin nuu ñie'wneen la'n lahtsidxi'ba rii' rxe'hlaza bi tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'htu neezaa Marcu xprihmu Bernabeh. Ya la'htu ba bihn tu pur xcweenta bi tin gaannloh tu la'hbi cun gaduhbi sto' tu sidela la'hbi dxie'guia'ha bi cuun tu.
11 Neezaa Chuuh nin laaza Justu rxe'hla tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'htu. Gadxioonna dxi'h ra'bi rii' ziga dxa'ga ra'bi loh ra' bwiinn Israel nin naaza ra' xpwiinn Jesucristu cayahcanee ra'bi na'h pur xcweenta xchi'dxyi Dxiohs, ya cun garaa nin cayahcanee ra'bi na'h nuu nasaa duxa sto'n pur xcweenta ra'bi.
12 Rgu'nehza za Epafras tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'htu, naannza tu naa bi tuhbi bwiinn nin cagadi'hi ñaa' ñi'h pur xcweenta Jesucristu nee naa bi tuhbi bwiinn nin guulaa lahdxyi tu, nee ayi rucwe'za bi cabwihdxi-canaaba duxa bi loh Dxiohs para la'htu tin chezah dzi'tsi tu nee tin chuu bia'ñih za loh xigaaba tu nee tin ayi chuu za nin gusiahchi sto' tu, nahpa gaca tu bwiinn nin nuucha'yidzi'tsi sto' ñi'h garaa ziga nin xclaa'dzi Dxiohs gaca.
13 Pwihsi na'h caywa'haloon balaaca chi'h nin riacaasto' Epafras la'htu nee cun xcweenta za bwiinn ra' nin naa ra' xpwiinn Dxiohs nin rii loh guihdxyi Laodicea cun loh guihdxyi Hierápolis.
14 Lucas nin naaza tuhbi dutohr nin nadzii'hihn rgu'nehza za tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'htu cun neezaa Deemma.
15 GulgahpaDxiohs za xcwee'ntahn la'h ra' bwihtsi ra' nu'h loh xcweenta Jesucristu nin rii loh guihdxyi Laodicea cun neezaa la'h Niinfa nee cun la'hza ra' xpwiinn Jesucristu nin radiaa'ha yihdzi bi.
16 Ya chin cha'loh gu'lda tu caarta rii', gulcu'nehzahn loh ra' xpwiinn guido' Crixtu nin rii' loh guihdxyi Laodicea tin neezaa ri'chi gu'lda ra'ba caarta rii', ya la'htu guldxi'ldaza caarta nin guibia'garii' loh guihdxyi chi.
17 Gulgahbi dxyi'dxyi rii' loh Arquipu: “Bwi'hnn pur guza'loh lu'h dzi'n nin bani'hi Daada Jesucristu guunn lu'h.”
18 Na'h Pahblu ruca'hn guelrgahpaDxiohs rii' cun naa'gahcahn para la'h tu. Gulgui'hnn pur ayi dxia'lda sto' tu nuu ñie'w'hn la'n lahtsidxi'ba rii'. Pwihsi Dxiohs guchioo' guelrahcanee xteenn Ñi'h para la'htu.

Mwer dxihtsi nin baca'h San Pahblu loh ra' bwiinn Tesalónica

GuelrgahpaDxiohs

1 Na'h Pahblu, cun Silvanu, cun Timoteu; raca'h nu dxihtsi rii' loh tu lasaa' ra' nu nin naa ra' bwiinn guido' xteenn guihdxyi Tesalónica nin nabahannee ra' tuhsi la'h Xtaada Dxiohs ra' nu cun neezaa Daada Jesucristu xteenn nu'h. La'h Ñi'h gacanee Ñi'h la'h tu cun gusacwachidxyii Ñi'h sto' tu.

Gwachiisto' ra' bwiinn Tesalónica xchi'dxyi Dxiohs

2 Garaa dxyih radi'hi nu guelzuxchiilli la'h Dxiohs pur garaa tu cun riagannasto' nu la'h tu chin rbwihdxyi-rnaaba nu gacanee Dxiohs la'h ra' nu'h,

3 nee raze'ta za nu loh Xtaada Dxiohs nu'h xa ruhnn tu dzi'n, laasii riachiisto' tu xchi'dxyi Ñi'h neezaa ziga ruhnn duxa tu dzi'n tin rahcanee tu lasaa' tu nin ayi xi nahpatii' laasii ruca'sto' tu la'h Dxiohs, neezaa xa ruchihpasto' tu naannloh tu guibia'garii Daada Jesucristu loh guidxyiyuh.

4 Bwihtsi ra', Dxiohs nadzii'hi Ñi'h la'h tu nee la'hza Ñi'h gulii Ñi'h la'h tu,

5 laasii chin balu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs loh tu, ayi dxyi'dxyizi dxi'h guhcan sino que neezaa xquelrnabwa' Spíritu Saantu Dxiohs tin guhcabwa' tu cuun nin naa dxyi'dxyi guchii. Naann cha'yi za tu xa guhca nu chin guyuu' nu loh tu tin baluu'yi nu la'h tu xa guibahan nayaa tu.

6 Ziga gahca nin bwa'ha tu gubahannee nu lahda tu, la'h tu zeezah nabahannee tu ziga baluu'yi Daada JesuCristu la'h tu, nee basiahxi Spíritu Saantu sto' tu gaduhbi nin guca'ha tu dxyi'dxyi chi nicala guzahcazii tu.

7 Zi'chi guhca tin baluu'yi tu loh garaa ra' bwiinn nin riachiisto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs nin nuu ra' guihdxyi ra' nin rnabwa' Macedonia cun Acaya xa rga'ha guunn ra' ba,

8 laasii pur la'h tu bidi'chi xchi'dxyi Dxiohs garaa nehza, ayi guihdxyi si dxi'h nin rnabwa' Macedonia cun Acaya, sino que gaduhbi guidxyiyuh bidi'chi dxyi'dxyi ziga riachiisto' tu xchi'dxyi Jesucristu, ya ni'chin nin ayiru rchi'hn chyu guuyidxyi'dxyinee la'h bwiinn pur ziga riachiisto' tu xchi'dxyi Dxiohs,

9 laasii snuhn ra' bwiinn chi ruu'yidxyi'dxyi ra' ba loh nu xa bidxuu nu loh tu nee gahca za xa basaa'n tu guunn tu dxaan ra' tin biahca tu xpwiinn Dxiohs nin nuu nabahandzi'tsi llaa'ndxibaa'.

10 Ruu'yidxyi'dxyi za ra' ba xa cabweeza tu gadzihn dxyih nin guibia'garii Jesucristu loh guidxyiyuh; cagaze'ta'hn Jesucristu nin babwe'he Dxiohs loh ra' bwiinn guuchi tin babahn Ñi'h, yannah Jesucristu naa Dxiohs nin guta'h la'hnu loh guelrza'cazii nin guti'dxi Dxiohs la'h ra' bwiinn guidxyiyuh.

2

Dzi'n nin bwi'hnn Pahblu loh guihdxyi Tesalónica

1 La'hgahca tu naann tu, bwihtsi ra', ayi bio'pa lliaa'ha nu loh yu'bitu,

2 nicala naann za tu galoh nin badzihn nu nez ca bachi'chi ra' bwiinn la'h nu nee basa'cazii ra' za ba la'h nu guihdxyi Filipos, per nicala bati'dxiloh nu guelrza'cazii per bani'hi Dxiohs guelnadxipasto' la'h nu ayi bidxyihbi nu baluu'yi nu xchi'dxyi Dxiohs loh tu nicala guyuu' nin baca'nee la'h nu,

3 laasii ayi baluu'yi nu dxyi'dxyi xihn ra', nee ayi za chyu rñi' dxyi'dxyi dxaaba ra', nee ayiza naa ra'n dxyi'dxyi ra' nin rusagui'hi.

4 Sino que Dxiohs basia'nnee xchi'dxyi Ñi'h la'h nu, laasii naann Ñi'h galuu'yi nu nin
naa xnehza, nee zi'chi cagaluu'yi nu, ayi tin dxia'hanza'ca dxi'h nu loh ra' bwiinn, sino
que loh Dxiohs nin nu'nbwa' lasto' ra' nu.
5 La'tu naann xa baluu'yi nu xchi'dxyi Dxiohs; ayi biogaluu'yi nu xica dxyi'dxyi
dxieerba tin ñaxahdzi nu la'h tu, nee ayiza baluu'yi nu xchi'dxyi Ñi'h tin ñica'ha nu xiilla
xixteenn tu. Dxiohs naann nayaatii' naa lasto' nu pur dee'.
6 Nin tuhbi ayi chyu cadxi'hyi nez guunn lasahca ra' bwiinn la'h nu, nin yu'bitu ayi
chyu ranaaba guunn lasahca tu la'h nu, nee nin stuhbi dxyi'dxyi ra' nicala ñahca ñidi'hnn
nu ñahcabwa' tu nahpa nu guelrnabwa' pur naa nuu pooxtla ra' xteenn Jesucristu,
7 sino que la'la'ga'h bidxuunee nado'tii' nu la'h tu zigazi ruchioo' tuhbi gunna'h llii'n
biu'yi'hn ba cun ziga rudi'hi ba duuda ree' bi.
8 Pwihsi ni'chin ayi tansola dxi'h xchi'dxyi Dxiohs ñani'hi nu la'h tu sino que nicala
nee xquel nabahan pa'ca nu ñani'hi nu, balaaca nin nadzii'hi nu la'h tu.
9 Bwihtsi ra' nu, la'h tu riagannasto' tu xa bidi'hnn nu dzi'n tin bidi'hnn nu gahn
xquelnabahan nu. Bidi'hnn nu dzi'n dxyih nague'la laasii tin ayi ñahcan tuhbi carga
para la'h nin tuhbi tu gaduhbi nin cagaluu'yi nu xchi'dxyi Dxiohs nez loh tu.
10 La'hgahca tu naann cha'yi tu, cun neezaa Dxiohs naann cha'yi Ñi'h xa bidxuunee
nu la'h tu ziga bwiinn nayaa nez loh tu, bwiinn nin ruhnn xnehza bwiinn nin ayi chyu
gudzii'ba duhlda yihca ñi'h,
11 neezaa la'tu naann xa bachiñi'nee nu la'h tu cun basacwachidxyii nu lasto' tu
tuhbigah tu ziga ruhnn tuhbi guzahn ndxi'hw loh ra' llii'n ba chin rñi'nee ba la'h ra'
bi.
12 Garaa dee' bidi'hnn nu tin guibahan nayaa tu ziga rga'ha guunn ra' nin naa ra'
xpwiinn Dxiohs nin gudihdxyi la'h tu tin chuu tu loh xquelrnabwa' Ñi'h nee neezaa loh
lla'ñih xteenn Ñi'h.
13 Ni'chin nin radi'hi duxa nu guelzuxchilli la'h Dxiohs laasii chin bihn tu xchi'dxyi
Dxiohs nin baluu'yi nu la'h tu, gwachiisto' tun naan xchi'dxyi Dxiohs, ayi zigazidxi'h
dxyi'dxyi ra' nin rdxi'nlaadzi ra' bwiinn guidxyiyuh, sino que naan xchi'dxyi Dxiohs
laasii rusiaa'han lasto' ra' bwiinn nin riachiisto' ñi'h.
14 Bwiitsi ra' ziga basahcazii ra' bwiinn lahdxyi tu la'h tu zi'chi za guzahcazii ra' xpwi-
inn Jesucristu la'n guido' nin nuu ra' guihdxyi Judea, pwihsi nee ra' za ba bire'guna'hla
ra' bwiinn Israel la'h ra' ba.
15 Bwiinn Israel ra' rii gudxiinn la'h Daada Jesucristu xteenn nu'h, nee ziga galoh
gudxiinn ra' ba la'hgahca xprofeta ra' ba nin bie'gañi' xchi'dxyi Dxiohs loh ra' ba, ya
ni'chin bire'guna'hla ra' ba la'h nu laasii ayi rantsii'hi ra' ba la'h Dxiohs, nee laasii ayi
za gusaa'n ra' ba chechiisto' ra' bwiinn xchi'dxyi Jesucristu.
16 Pwihsi chin xclaa'dzi nu gachidii'yidxyi'dxyi nu loh ra' bwiinn nin ayi naa ra'
bwiinn Israel ziga neezaa la'h ra' ba ta'h ra' ba loh duhlda, pwihsi ayi rusaa'n bwiinn
Israel ra' chi chyu guiñi' loh ra' snuhn ra' bwiinn chi, per la'h ra' ba sola cagatahla ra' ba
xtuhlda ra' ba, per nnah la'h xquelguxchisi Dxiohs badzihn gahxu dxiaaba yihca ra' ba
tin chilli ra' ba nin cayuhnn ra' ba.

Xclaa'dzi Pahblu guibia'garii ba guihdxyi Tesalónica

17 Bwihtsi ra', nnah loh dxyih nin ayiru chyu rwa'ha loh lasaa', per nicala ayi chyu
rwa'ha loh lasaa', seguihdu gahca riagannasto' nu la'h tu nee gaduhbi xigaaba nu
xclaa'dzi nu dxio'padia'ha nu cuun tu.
18 Ziahan la xclaa'dzi nu ñio'pa nu, mas na'h Pahblu ziahan la guclaa'dzihn ñe'ldahn
per ayi basaa'n bwiinndxaaba ñe'ldahn.
19 Pwihsi, ¿chyu ni'ca naa xcweenta ñi'h nin rbweeza nu nee xcweenta nin riahxi nu,
nee cun xcweenta nin rahca lasahca nu? La'hgahca tu naa ra' dee' chin gadzihn dxyih
nin dxi' Daada Jesucristu stuhbi.

20 Sidela la'h tu naa tu nin raguu' nasaa lasto' nu nee cun nin rusiahxi la'h nu nez loh Dxiohs.

3

1 Ya ziga cun ayi ru guhlda guzuhñe'ldahn, ni'chin bidi'hnn nu lligaaba bidxia'han nu guihdxyi Atenas,
2 ya baxe'hla nu Timoteu, bwihtsi lasaa' nu'h loh Jesucristu nin naa za tuhbi xpwiinn Dxiohs nin ruhnnee nu dzi'n loh xchi'dxyi Daada Jesucristu. Ni'chin nin baxe'hla nu la'h ba tin cwachidxyii ba lasto' tu nee guzuhchihpa za ba lasto' tu ziga riachiisto' ba xchi'dxyi Jesucristu,
3 tin nin tuhbi tu ayi guiria'gahn tu loh guelrza'cazii ra' nin cagati'dxiloh tu ca, laasii ba naann tu garaa nu'h nahpa gati'dxiloh nu'h guelrzahcazii zi'ca.
4 Nee chin dxunee gahca nu la'h tu bachiñi'xgah nu loh tu zati'dxiloh nu guelrza'cazii; ya bihn tu cuun nin gachiza'ca nu ziga nin ba bañi' nu nee zi'chi guhca.
5 Ni'chin ayiru gunnahsto'n ñe'ldahn, ya ni'chin nin guixe'hla'hn tuhbi guelr-naabadxyi'dxyi xa zezahnee tu xchi'dxyi Dxiohs laasii cadxyiibihn ayi nagah basagui'hi bwiinndxaaba la'h tu, ya ñaria'caa xtsi'n nu dzi'n lliaa'ha.
6 Yannah nin gubia'garii Timoteu bie'ganee ba dxyi'dxyi xcweenta ziga riachii dzi'tsi sto' tu, nee cun ziga nadzii'hi lasaa' za tu, nee cun nnah za ba rzahcariin tu la'h nu; xclaa'dzi tu gwa'ha tu loh nu ziga za xclaa'dzi nu guidia'ha za nu loh tu.
7 Ni'chin, bwiitsi ra', nicala ria'dxi xixteenn nu cun rati'dxiloh nu guelrza'cazii, riahxi nu laasii la'h tu zeezah loh ziga riachiisto' tu xchi'dxyi Jesucristu,
8 yannah riahxi pa'ca nu cun riuu' gahn lasto' nu laasii rahcabwa' nu zuudzi'tsi tu ziga riachiisto' tu xchi'dxyi Jesucristu.
9 Hasta ayi guidxeela nu dxyi'dxyi nin gadi'hi nu guelzuxchilli loh Dxiohs pur la'h tu nee pur nin basiahxi tu lasto' nu loh Ñi'h.
10 Dxyih-nague'la rnaaba nu loh Dxiohs tin gacanee Ñi'h la'h nu tin dxio'padia'ha nu cuun tu tin galuu'yi nu la'h tu garaa dxyi'dxyi ra' nin caya'dxi tu loh xchi'dxyi Dxiohs nin riachiisto' tu.
11 Rnaaba nu loh Xtaada Dxiohs nu'h neezaa loh Daada Jesucristu xteenn nu'h tin gacanee Ñi'h dxio'padia'ha nu xa nuu tu,
12 nee rnaaba za nu loh Daada Jesucristu xteenn nu'h tin gacanee Ñi'h gaantsii'hi lasaa' ru tu ziga tuhbi ziga stuhbi tu nee cun garaatii' bwiinn ra', ziga zi nadzii'hi nu la'h tu,
13 tin pur gacanee Ñi'h la'h tu ayi chyu gusiahchyu lasto' tu sino que gaca si tu xpwiinn Ñi'h tin ayi tsiiba duhlda yihca tu loh Xtaada Dxiohs nu'h chin gadzihn dxyih dxi' nin gabia'garii Daada Jesucristu cun garaa ra' xpwiinn Ñi'h nin nuu llaa'ndxibaa'.

4

Loh nin guibahan nu dxiahxinee nu xchi'dxyi Dxiohs

1 Yannah bwiitsi ra', basi'dxi nu la'h tu xa xclaa'dzi Dxiohs guibahan tu, nee zi'chi cayuhnn tun, per nnah rachiñi'nee nu la'h tu tin chezahru guunn tun, nee squii' rachiñi' nu loh tu laasii ba naa nu'h xpwiinn Jesucristu.
2 Garaa tu la'tu naann dxyi'dxyi ra' xteenn Daada Jesucristu xteenn nu'h, ziga baluu'yi nu la'h tu cun xquelrnabwa' Ñi'h.
3 Dxiohs xclaa'dzi Ñi'h guibahan nayaa tu ayi xclaa'dzi Ñi'h gaca tu bwiinn duhlda ayi guidxa'ga tu che'hla lasaa' tu,
4 tin gacabwa' tuhbigah tu xa guibahannee tu che'hla si tu tin guibahan nayaa tu nee gulgantsii'hi la'h bi laasii lasahca bi,

5 ayi ziga ruhnn dxi'h bwiinn ra' nin ayi nu'nbwa' la'h Dxiohs, bwiinn ra' chi ruhnn
ra' ba trahtu la'h che'hla ra' ba ziga tuhbi gunna'h loh nehza.
6 Nin tuhbi tu ayi gusagui'hi tu bwihtsi tu loh ra' dee' laasii zusa'cazii Dxiohs la'h ra'
nin guunn zi'chi; la'nu baluu'yi la cun la'h nu bachiñi'xgah loh tu xa guunnee Dxiohs
la'h ra' nin ayi guzo'badxiahga xchi'dxyi Ñi'h.
7 Dxiohs ayi gudihdxidxi'h Ñi'h la'h nu tin guibahan dxaaba nu loh Ñi'h, sino que tin
guibahan nu loh guelnabahan nayaa xteenn Ñi'h,
8 ya bwiinn nin ayi ruzo'badxiahga dxyi'dxyi rii', ayi guunn ba lligaaba rbwe'hesto'
ba xchi'dxyi nu sino que xchi'dxyi yu'pi Dxiohs nin bani'hi Spíritu Saantu Ñi'h la'h tu.
9 Ayi guichi'hn tu guca'h ruhn dxyi'dxyi loh tu pur xa nahpa gantsii'hi lasaa' tu, bwiitsi
ra', laasii la'h gahca Dxiohs baluu'yi la'h tu xa gantsii'hi lasaa' tu ziga tuhbi ziga stuhbi
tu.
10 Zi'chi ruhnn tu nadzii'hi tu garaa ra' bwiitsi ra' nu'h nin nuu ra' gaduhbi nez
Macedonia, ni'chin nin rnaaba nu loh tu bwihtsi ra', mahzi ru gantsii'hi lasaa' tu.
11 Gulcwachidxyii sto' tu, ayi rii'-ri'chi cwihzaa tu sino que gulchuu' loh xtsi'n tu
tuhbigah tu, nee cun la'hgahca naa tu gulgui'hnn dzi'n ziga nin la'nu bachinabwa' nu
guunn tu,
12 tin gwa'ha ra' bwiinn nin ayi riachiisto' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu xnehza ruhnn tu
tin zi'chi ayi ru dxia'dxi nin rchi'hn tu.

Chin dxi' Daada Jesucristu cun xquelrnabwa' Ñi'h

13 Bwihtsi ra', xclaa'dzi nu gacabwa' tu ziga naa ra' xcweenta ra' bwiinnguuchi ra' tin
ayi guibiin sto' tu ziga ruhnn ra' bwiinn nin ayi riachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs,
14 ya ziga riachiisto' nu guhchi Jesucristu nee babahngahca Ñi'h loh guelguhchi, ya
zi'chi za riachiisto' ra' nu zucwa'hn Dxiohs loh guelguhchi la'h ra' bwiinn ra' nin nuu
la'n ba' nin riachiisto' ñi'h la'h Jesucristu, nee chin guibia'garii Crixtu, zucwa'hn Ñi'h
la'h ra' ba,
15 ni'chin pur xquelrnabwa' Jesucristu rachiñi' nu loh tu, garaa nu'h nin nagahdxi
gachi ra' nu'h, chin gabia'garii Jesucristu, ayi ñiidxiuu nu'h loh ra' nin nuu la'n ba',
16 laasii squii' gaca cohsa chi: zahca tuhbi ridxaa' ziga xteenn tuhbi nin canabwa', nee
zihn za nu'h rsiaa'ha tuhbi aanjla nin mahzi rnabwa', nee zibwidxaa' za xtrompeta Dx-
iohs. Ya ziinloh Daada Jesucristu nez llaa'ndxibaa, ya chi'chi zabahan ra' bwiinnguuchi
nin gwachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu,
17 chi'chiyi garaa nu'h nin riachiisto' nu'h ziga dxuunabahan ra' nu'h loh guidxyiyuh,
ya gadxa'galasaa' ra' nu'h loh ra' bwiinn nin gucwa'hn Dxiohs tin zi'chi tuhsi guzeenee
Ñi'h la'h nu'h la'n xcahyi tin chuunee nu'h la'h Daada Jesucristu xteenn nu'h par tu'pazi.
18 Ni'chin nin rñi'n loh tu tin gulgasacwachidxyiisto' lasaa' tu cun dxyi'dxyi ra' rii'.

5

1 Per ziga xcweenta xi bwe'hw o xi dxyih nin gaca ra' dee', ayi xchi'hn guca'hñin loh
tu,
2 laasii la'hgahca tu naann dzi'tsi tu zadzihn dxyih nin dxi' Jesucristu nee gacan ziga
zi chin radzihn rala'n tuhbi gubaa'n gue'la.
3 Chin guiñi' ra' bwiinn nin ayi riachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs: “Ayi galuu'yi xi
gaca, rga'ha dxuu nu'h dxuuza'ca nu'h”, chi'chi gadzihn xquelguxchisi Jesucristu hasta
rii ra' ba ziga zi chin rna'zu tuhbi dulohri la'h gunna'h chin rahldaa hohra gaalaa llii'n
ba, ya ayi ru nuu gullu'n ra' ba loh xquel guxchisi Dxiohs.
4 Per la'h tu bwiitsi ra', ayi nee dxi'h tu nabahan tu loh nacahyi; ni'chin ayi nee dxi'h
tu guina'zu dxyih nin guibia'garii Jesucristu ziga zi tuhbi gubaa'n la'h tu,
5 laasii garaa tu nuu nabahan tu loh bia'ñih xteenn Dxiohs nin naa radxyii; ayi nee
dxi'h nu'h naa nu'h nin nabahan loh nacahyi, loh guelnacahyi xteenn gue'la.

6 Ni'chin nin ayi chyu gaca bwiinn lohrbaca'ldatii' sino que nasiin gaca nu'h ayi gaca
nu'h ziga naa ra' bwiinn nin ruhnn si ziga nin xclaa'dzi tihxi ra' ba sino que bwiinn
nasiin tin ayi chuu xtuhlda nu'h.
7 Pwihsi bwiinn nin rahsi gue'la rahsi si ba; ayi ruhnn cweenta ba Dxiohs. Bwiinn ra'
nin rzuhdzi ziga gue'la nacahyi, nuu zuhdzi ba laasii ayi guinacweenta ba loh Dxiohs,
8 per la'h ra' nu'h loh bia'ñih xteenn Dxiohs nabahan ra' nu'h, ni'chin nin gaca nasiin
nu'h nee rga'ha guica'ha nu'h guelriachiisto' loh xchi'dxyi Dxiohs cun guelnadzii'hi
lasaa' ziga tuhbi maanga dxi'ba nin rahcu tuhbi suldahdu, nee rga'ha za gaca dzi'tsi
loh xigaaba nu'h laasii naannloh nu'h zila'htii' nu'h loh duhlda ya dee' naa ziga tuhbi
llumbrehyi dxi'ba nin riuu' yihca tuhbi suldahdu nin rusie'w yihca ba,
9 laasii Dxiohs ayi gulii dxi'h Ñi'h la'h nu'h tin gueeta gabihldxyi choo nu'h, sino
que gulii Ñi'h la'h nu'h tin guica'ha nu'h guelnabahan nacuubi nin runi'hi Llii'n Ñi'h,
Jesucristu,
10 laasii guhchi Jesucristu pur la'h nu'h tin guibahannee nu'h Ñi'h, nicala nabahan
nu'h loh guidxyiyuh rii' o nicala ba guhchi nu'h dxyih nin dxi' Ñi'h.
11 Ni'chin nnah gulcu'gui'w lasaa' tin gapa tu ziroo' xjwersi Dxiohs ziga tuhbi tu ziga
stuhbi tu, ziga zezah cayuhnn tu nnah.

Pahblu rñi'nee la'h ra' xpwiinn Jesucristu

12 Bwiitsi ra', ranaaba duxa nu loh tu tin chuu tu cha'zi tu xchi'dxyi bwiinn ra' nin
ruhnn xtsi'n Dxiohs loh tu, cun ziga ra' bwiinn nin rnabwa' la'h tu, cun nin rñi'nee za
la'h tu xchi'dxyi Jesucristu.
13 Gulgui'hnn lasahca nee gulgantsii'hi la'h ra' ba pur xtsi'n ra' ba, nee gulcwihnee
za'ca lasaa' tu ziga tuhbi tu ziga stuhbi tu.
14 Neezaa ranaaba nu loh tu bwiitsi ra', gulguiñi'nee la'h ra' nin care'gahn nee
gulgahcanee la'h ra' nin ayi rahcabwa'za'ca xchi'dxyi Dxiohs, nee gulgahpa paseensi
la'h garaa ra' bwiinn.
15 Gulguia'ha ayi chyu tuhbi tu guunn duhlda ya'dxi ra' loh ra' bwiinn nin ruhnn
duhlda ya'dxi ra'; mas cha'yi guunn tu ganaalla dzi'n za'ca loh lasaa' tu nee zi'chi za
loh chyuchi'hzi bwiinn guidxyiyuh.
16 Guldxiahxi gaduhbi loh nin nabahan tu.
17 Gulcwihdxyi-gulguinaaba gacanee Dxiohs la'h tu garaa dxyih.
18 Gulgadi'hi guelzuxchiilli loh garaatii', laasii dee naa nin xclaa'dzi Dxiohs gaca pur
garaatii' nu'h nin riachiisto' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu.
19 Ayi cwe'hesto' tu Spíritu Saantu Dxiohs nin rñi' la'n lasto' tu,
20 ayi za cwe'hesto' tu xchi'dxyi ra' bwiinn ra' nin rñi' xchi'dxyi xcweenta ra' nin
gue'du gaca ra',
21 sino que gulcwih loh garaa ra' dxyi'dxyi ya guldxia'hannee dxyi'dxyi ra' nin naa
dxyi'dxyi za'ca.
22 Gulguiria'caa loh garaatii' ra' nin nadxaaba.
23 La'hgahca Dxiohs nin rbahchidxyii lasto' tu la'h Ñi'h gusiaa lasto' tu tin ba nuu
nayaa Spíritu tu cun xalma tu cun tihxi tu tin ayi tsiiba duhlda yihca tu chin gadzihn
dxyih nin guibia'garii Daada Jesucristu xteenn nu'h.
24 Dxiohs nin gulii la'h tu naa Ñi'h nin ruza'loh garaa nin rñi' Ñi'h, ni'chin nahpa zuhnn
Ñi'h garaa ra' dzi'n ra' rii'.

GuelrgahpaDxiohs cun guelruhntaa'yi para la'h tu bwihtsi ra'

25 Bwiitsi ra', gulguinaaba loh Dxiohs gacanee Ñi'h la'h nu,
26 gulgadi'hi tuhbi guelrgahpaDxiohs la'h ra' bwihtsi lasaa' ra' nu'h loh Jesucristu nin
nuu ri'ca.

27 Rna'ba'hn loh yu'bitu pur lah Daada Jesucristu xteenn nu'h gu'lda tu dxihtsi ra' rii' loh ra' bwihtsi ra' nu'h.
28 La'h Daada Jesucristu gacanee la'h garaatii' tu.

Nin raroopa dxihtsi nin bacaˈh San Pahblu loh raˈ bwiinn Tesalónica

GuelrgahpaDxiohs

1 Naˈh Pahblu, cun Silvanu cun neezaa Timoteu; racaˈh nu dxihtsi riiˈ loh tu bwihtsi lasaaˈ raˈ nu nin naa raˈ xpwiinn Dxiohs loh guihdxyi Tesalónica, bwiinn raˈ nin naa tuhsi loh Dxiohs Xtaada nuˈh cun neezaa loh Daada Jesucristu.
2 Dxiohs Xtaada nuˈh cun Daada Jesucristu gacanee laˈh tu cun gusacwachidxyii za Ñiˈh lastoˈ tu.

Dxiohs guunn guelguxchisi laˈh raˈ bwiinn duhlda chin dxiˈ Jesucristu stuhbi

3 Bwitsi raˈ, guillii-guillii radiˈhi nu guelzuxchilli loh Dxiohs pur laˈh tu nee ziˈchi rgaˈha gaca laasii dihtsi-dihtsi lasaaˈ cayuuˈtii guelriachiistoˈ xteenn xchiˈdxyi Dxiohs laˈn lastoˈ tu, nee cun ziga zeezah za ziga nadziiˈhi lasaaˈ tu.
4 Niˈchin laˈgahca nu rachiñiˈ nu xcweenta tu loh raˈ xpwiinn Dxiohs, cun ziga guelpaseensi xteenn tu nee ziga ruluuˈyi xcweenta guelriachii stoˈ xteenn tu nin nahpa tu laˈh Dxiohs nee ruluuˈyi tun loh garaatiiˈ guelrzahcazii cun guelnalasa nin rutiˈdxiloh tu.
5 Dee sihn ruluuˈyi xquelguxchisi Dxiohs naa guchii paˈh, niˈchin nin rñiˈ Dxiohs zalda loh xquelrnabwaˈ Ñiˈh para laˈh tu niˈchin cagatiˈdxiloh tu guelrzaˈcazii.
6 Laasii nuu Dxiohs lligaaba zalda chiilli raˈ bwiinn raˈ nin basaˈcazii laˈh tu xtuhlda raˈ ba, niˈchin nin zusagwaˈha Dxiohs laˈh raˈ ba guelrzaˈcazii,
7 ya zuniˈhi Ñiˈh guelrziˈlaaˈdzi laˈh tu nin cazahcazii, cun laˈh za nu, loh dxyih nin dxiˈ Daada Jesucristu, chin dxiˈ Ñiˈh nez loh xcahyi loh tuhbi bachaˈh rooˈ cun anjla raˈ nin nahpa guelrnabwaˈ duxa.
8 Ziˈ Ñiˈh tin gusaˈcazii Ñiˈh laˈh raˈ bwiinn nin ayi nuˈnbwaˈ raˈ laˈh Dxiohs nin nuu dxibaaˈ, nee nin ayiza ruzoˈbadxiahga dxyiˈdxyi xteenn Jesucristu.
9 Garaa raˈ bwiinn duhlda raˈ zwaˈha raˈ ba guelrzaˈcazii duxa nin banaa par tuˈpazi, nee zihtu dxiaˈhan raˈ ba loh xquelñaˈñih guelrnabwaˈ xteenn Dxiohs.
10 Chin dxiˈ Daada Jesucristu stuhbi, chiˈchi zuhnn lasahca raˈ xpwiinn Ñiˈh laˈh Ñiˈh, ya garaa raˈ xpwiinn Ñiˈh zadxyigaaˈ loh raˈ ba chin gwaˈha raˈ ba loh Jesucristu dxyih chi, neezaa laˈh tu gadxaˈga tu loh raˈ xpwiinn Ñiˈh laasii gwachiistoˈ tu xchiˈdxyi Ñiˈh nin baluuˈyi nu laˈh tu chin bidxuunee nu laˈh tu.
11 Niˈchin nin guillii-guillii cagazeˈta nu laˈh tu loh Dxiohs chin rnaaba nu loh Ñiˈh tin gaca guluuˈyi tu ayi lliaaˈha zi dxiˈh gulii Ñiˈh laˈh tu, nee dxudxiˈhn za nu guniˈhi Ñiˈh lligaaba laˈh tu guunn tu garaa raˈ dziˈn zaˈca nin xclaaˈdzi Ñiˈh guunn tu cun gacanee za Ñiˈh laˈh tu cun xquelrnabwaˈ Ñiˈh tin guunn tu dziˈn raˈ nin ruhnn tu pur nin riachiistoˈ tu,
12 tin guzeˈta zaˈca raˈ bwiinn lah Daada Jesucristu pur ziga nabahan xnehza tu, nee laˈh za Ñiˈh guzeˈta zaˈca Ñiˈh laˈh tu ya dee gaca laasii bwenduxa naa Dxiohs Xtaada nuˈh cun Daada Jesucristu loh garaa nin rahcanee Ñiˈh laˈh nuˈh.

2

Bwiinn duhlda duxa

1 Yannah, rnaba duxa nu loh tu bwihtsi raˈ nu, pur dxyih nin dxiˈ Jesucristu, dxyih nin gadiaaˈha nuˈh loh Ñiˈh,

2 ayi chuu gah tu guelrzaa', nee ayiza gusaa'n tu guchihbi ra' ba la'h tu cun dxyi'dxyi
nin guluu'yi tuhbi bwiinn nin naa profeta nicala za cun dxyi'dxyi nin nnaa ra' ba loh tu
caa loh tuhbi dxihtsi nin nnaa ra' ba gulu'nehza nu loh tu ziga cañi'n: "La'h dxyih nin
dxi' Jesucristu stuhbi la'nbadzihn gahxu."
3 Ayi gusaa'n tu gusagui'hi bwiinn la'h tu pur dxyi'dxyi ra', laasii chin nagahdxi
gadzihn dxyih ca, ziuu' ziahan roo ra' bwiinn nin cwe'hesto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs tin
guca'nee ra' ba la'h Ñi'h, chi'chi zuluu'yiloh bwiinn duhlda duxa, bwiinn nin ziñichiloh
par tu'pazi.
4 Dee' nin zuhnn lasahca la'hgahca ba nee zidxyi'chinee ba garaa ra' nin zenee lah
Dxiohs, ya hasta la'n xquido' Dxiohs soobaa ba tin guunn ba zigazi Yu'bi Dxiohs tin
chechiisto' bwiinn ra' la'h ba.
5 ¿Tayi riagannasto' tu gaduhbi nin guyuu'huhn loh tu guñi'ra'n dxyi'dxyi ra' rii' loh
tu?
6 Yannah la'h tu naann xi ni'ca nuugacwe'za la'h ba tin ayi guluu'yilohgah ba galoh
nin gazaa' ra' dxyih xteenn ba.
7 Pwihsi la'h guelnaga'tsi xteenn guelduhlda duxa chi zeezah la nnah loh guidxyiyuh,
caya'dxi si chesuu nin zuu galaayi, nin cagacwe'za la'h ni'chi nnah,
8 ya chi'chiyi zuluu'yiloh bwiinn duhlda duxa chi ya Daada Jesucristuyi guza'loh
gadxiinn la'h ni'chi cun bwih roo' xteenn rwaa' Ñi'h, ya zuñichiloh Ñi'h ni'chi cun
xquelrnabwa' xteenn Ñi'h nin dxie'nee Ñi'h chin gabia'garii Ñi'h stuhbi.
9 Bwiinn duhlda duxa gadzihn ba cun xquelrnabwa' bwiinndxaaba, ya chin gadzihn
ba, gadzihn ba ziga zi tuhbi bwiinn nin nahpa guelrnabwa' roo'; zuhnn ba sehn roo' ra'
loh guidxyiyuh cun dzi'n roo ra' cun nin gusagui'hi ba la'h ra' bwiinn,
10 ya zuhnn xtsi'n ba garaaloh cohsa dxaaba, guelduhlda ra' tin gusagui'hi ba la'h ra'
bwiinn nin nacweenta ziga bwiinn nin guñichiloh loh Dxiohs laasii ayi guza'bisto' ra' ba
xchi'dxyi nanchii Dxiohs nin ñuta'h la'h ra' ba loh duhlda,
11 ni'chin nin zusaa'n Dxiohs dxi' tuhbi guelrusagui'hi duxa loh ra' ba tin ni'chi guunn
chechiisto' ra' bwiinn dxyi'dxyi xihn,
12 tin zi'chi loh gabihldxyi guzee garaa ra' bwiinn ra' nin ayi guclaa'dzi ñachiisto' ra'
ñi'h nin naa dxyi'dxyi guchii mas guza'bisto' ra' ba nin naa duhlda duxa ra'.

Nin bibwi'hi ra' tin ta'h ra' ba loh duhlda

13 Per la'h nu nahpa gadi'hi nu guelzuxchiilli loh Dxiohs pur la'h tu, bwihtsi lasaa'
nu nin nadzii'hi la'h Daada Jesucristu, laasii Dxiohs gulii la'h tu galohyi tin ta'h tu loh
duhlda pur Spíritu Saantu Dxiohs nin rusiaa lasto' tu cun neezaa dxyi'dxyi guchii nin
gwachiisto' tu.
14 Ni'chin chin bihndxiahga tu xchi'dxyi Dxiohs nin baluu'yi nu la'h tu, gudihdxyi
Dxiohs la'h tu tin zi'chi za nee tu guica'ha tu loh xquelña'ñih xteenn Jesucristu.
15 Pwihsi, bwiitsi ra'; gulchezah dzi'tsi nee ayi dxia'ldasto' tu xchi'dxyi Dxiohs nin
baluu'yi nu la'h tu chin bidxuu nu ri'ca, nee cun neezaa ra' dxyi'dxyi nin baca'h nu loh
dxihtsi nin bachigu'nehza nu loh tu.
16 La'h gahca Daada Jesucristu xteenn nu'h, nee cun la'h Dxiohs nin naa Xtaada nu'h,
cu'gui'w la'n lasto' tu pur guelruca'sto' nin nahpa Ñi'h para la'h nu'h pur paseensi
xteenn Ñi'h nin ba naa par tu'pazi para la'h nu'h, nee pur nin naannloh nu'h zachica'ha
ra' nu'h guelnaza'ca loh Ñi'h cun pur nin rahcanee Ñi'h la'h nu'h.
17 Zi'chi guunn Ñi'h nee neezaa guzuhdzi'tsi Ñi'h la'h tu loh garaa ra' dxyi'dxyi za'ca
nin guiñi' tu nee cun loh dzi'n za'ca za ra' nin guunn tu.

3

Gulguinaaba loh Dxiohs pur la'h nu

1 Bwiitsi raˈ, gulguinaaba loh Dxiohs pur laˈh nu tin ziˈchi nayoobagah guidiˈchi
dxyiˈdxyi xteenn Dxiohs tin guzoˈbadxiahga snuhn raˈ bwiinn dxyiˈdxyi ca tin gaca
lasahca lah Dxiohs ziga guhca chin bazoˈbadxiahga tun.
2 Gulguinaaba loh Dxiohs gacanee Ñiˈh laˈh nu tin ayi dxiaaba nu laˈn naa raˈ bwiinn
yaˈdxi raˈ, cun bwiinn nin ayi ruhnn xnehza raˈ, laasii ayi garaa raˈ dxiˈh bwiinn
riachiistoˈ raˈ ba xchiˈdxyi Dxiohs.
3 Dxiohs nahpa rzohba xchiˈdxyi Ñiˈh, pwihsi laˈh Ñiˈh guzuhdziˈtsi laˈh tu cun zahpa
za Ñiˈh laˈh tu tin ayi dxiaaba tu laˈn naa nin nadxaaba.
4 Laˈh Dxiohs gulahchidxyii lastoˈ nu pur laˈh tu laasii ba naann nu cayuhnn tu
garaatiiˈ raˈ nin bañiˈ nu nahpa guunn tu, nee ziaazah guunn tun.
5 Canaˈbaˈhnloh Daada Jesucristu guniˈhi ru Ñiˈh para gacabwaˈ tu xa naa guel-
rucaˈstoˈ xteenn Dxiohs, nee canaˈbazahn cwachidxyii Ñiˈh stoˈ tu zigaza bwiˈhnn Crixtu
chin batiˈdxiloh Ñiˈh guelrzaˈcazii.

Nahpa guidiˈhnn nuˈh dziˈn

6 Bwihtsi raˈ, rnaˈbaˈhn pur lah Daada Jesucristu, gulguiriaˈcaa loh raˈ chyuchiˈhzi raˈ
lasaaˈ raˈ nuˈh loh Jesucristu nin ayi nnaa raˈ guunn dziˈn, nee gulguiriaˈcaa za loh raˈ
nin ayi nnaa guibahan loh ziga baluuˈyi nu guibahan tu,
7 laasii laˈh tu naann la xa nahpa guibahan raˈ nuˈh, tin chezah-chezahnee tu ziga
baluuˈyi nu guibahan tu; naann tu chin guyuuˈ nu loh tu ayi chyu gucaˈnzaa zi; pur dziˈn
bidiˈhnn nu.
8 Nee ayi za chyu gudahw lliaaˈha zi za xquehta tu; bidiˈhnn nu dziˈn dxyih nagueˈla
tin ayi chyu batiiˈdxi dziˈn laˈh tu.
9 Nicala ziga ñahca chyu ñinaaba ñahcanee tu laˈh nu, per bidiˈhnn nu dziˈn tin baluuˈyi
nu xa rgaˈha guunn tu,
10 laasii chin bidxuu nu loh tu, baluuˈyi nu xa nahpa guunn tu: chyuchiˈhzi nin ayi
nnaa guunn dziˈn ayi guehta gahw bwiinn chi.
11 Pwihsi rihn nu nuu tu ayi xi dziˈn ruhnn tu nee nin rucaˈstoˈ tu naa caˈnzaa zi tu.
12 Pwihsi pur bwiinn raˈ rii rachinaaba nu cun lah Daada Jesucristu, guibahan xnehza
raˈ ba nee guunn raˈ ba dziˈn tin guunn raˈ ba gahn nin gahw raˈ ba.
13 Ya laˈh tu bwiitsi raˈ, ayi gadxahga tu guunn tu nin naa xnehza.
14 Sidela chyuulla tuhbi tu ayi ruzoˈbadxiahga xchiˈdxyi nu nin caa loh dxihtsi riiˈ,
gulguiaˈha chyuuñin tin ayi guchaˈga tu laˈh niˈchi tin gatuhyi loh niˈchi,
15 per ayi guidxyiˈchinee tu laˈh ba sino que gulguiñiˈnee ba zigazi bwihtsi lasaaˈ tu.

Guelruhntaaˈyi luulchima

16 Dxiohs nin ruhnn rbwihdxyii stoˈ bwiinn, gusacwahchidxyii lastoˈ tu guillii-guillii,
nicala xichiˈhzi saca tu, pwihsi Daada Jesucristu dxiaˈhannee laˈh garaa tu.
17 Naˈh, Pahblu, cagacaˈhn guelrgahpaDxiohs riiˈ cun naa paˈcahn ruˈnnahn garaa raˈ
xchiˈtsi raˈn; squiiˈ rutiˈdxi fiirmaˈhn tuhbigah dxihtsi nin rucaˈhn.
18 Daada Jesucristu gapa laˈh garaa tu.

Mwer dxihtsi nin baca'h Pahblu loh Timoteu

GuelrgahpaDxiohs

1 Na'h Pahblu, naan tuhbi pooxtla xteenn Jesucristu laasii zi'chi gunabwa' Dxiohs
nin ruta'h la'h nu'h loh duhlda gahca nee neezaa laasii nahpa nu'h siguhra loh Ñi'h
zachica'ha ra' nu'h tuhbi hereensi.
2 Ruca'hn dxihtsi rii' loh lu'h Timoteu nin naa pa'ca llii'nahn loh ziga riachiisto'
nu'h xchi'dxyi Dxiohs; la'h Xtaada Dxiohs nu'h nee Daada Jesucristu gacanee yi'h cun
galahsasto' Ñi'h yi'h cun gusacwahchidxyii Ñi'h lasto' lu'h.

Pahblu ruu'yidxi'dxyi xcweenta bwiinn ra' nin ruluu'yi dxyi'dxyi xihn ra'

3 Ziga gunabwa'n loh lu'h chin guyaa'hahn loh guihdxyi ra' nin nuu loh guihdxyi
Macedonia, ñaahn dxia'han lu'h loh guihdxyi Efesu tin guuyidxyi'dxyinee lu'h paaldaa
ra' bwiinn nin ruluu'yi guriinca dxyi'dxyi
4 tin ayi sa'bi ra' ba loh xica cweenta xteenn bwiinn chieempa loh xigaaba ra' ba nee
tin ayi za chuu duxa ra' ba lligaaba chyu guhca xpwiinn guldoo' ra' ba, laasii garaa ra'
dxyi'dxyi rii' nin rdxindxinee dxyi'dxyi la'h ra' bwiinn, ayi rahcanee ra'n ziga mahzi
chechiisto' ra' nu'h xchi'dxyi Dxiohs, ni'chin rñi'n loh lu'h guuyidxyi'dxyinee lu'h la'h
ra' bwiinn chi.
5 Na'h cañi'n loh lu'h guuyidxyi'dxyinee ra' lu'h ba tin gacanee lu'h dxiaa lasto' ra' ba,
nee ayi guunn ra' ba nin guunn dxiaaba xquelrihn ra' ba loh duhlda, nee chechiisto'
pa'ca za ra' ba xchi'dxyi Dxiohs tin gaca gantsii'hi lasaa' ra' ba,
6 ya nuu ra' ba la'h ra' ba guruu'n ra' dxyi'dxyi rii' ya mahzi zeezahnee ra' ba dxyi'dxyi
nin ayi xi lasahca loh xquelrnabwa' Dxiohs.
7 Xclaa'dzi ra' ba gaca ra' ba bwiinn nin lu'h naann xlehyi Moisehs, per nin la'h ra' ba
ayi rahcabwa' ra' ba nin rñi' ra' ba cun nin ruluu'yi ra' ba cun pasensitii'.
8 La'nu'h naann nu'h lehyi xteenn Dxiohs lasahca duxan sidela guidi'hnn nu'h ziga
nin rñi'pa'hn.
9 Nahpa gacabwa' nu'h garaa dee'; lehyi ayi biinlohon para bwiinn za'ca ra', sino
que para bwiinn ra' nin rusahcaloh xlehyi Dxiohs neezaa ra' bwiinn ra' nin ayi
guzo'badxiahga xchi'dxyi bwiinn nin rnabwa' ra', bwiinn ra' nin ayi ruhnn cweenta
la'h Dxiohs, bwiinn ra' nin ruchi'hyi ra', bwiinn ra' nin ayi ximportatii' cohsa ra' xteenn
Dxiohs cun dxibaa' sino que nin nuu loh guidxyiyuh ni'chisihn riuu' ra' ba, la'h bwiinn
ra' nin rdxiinn xtaada ra' ñi'h, nin rdxiinn xnaan ra' ñi'h; neezaa garaa ra' nin rdxiin
la'h ra' bwiinn.
10 Neezaa nin rcahnee tuhbi gunna'h nin ayi naa che'hla ba, neezaa ra' bwiinn nin
rcahnee la'hgahca lasaa' ndxi'hw o gunna'h ra' ñi'h, bwiinn gubaa'n, bwiinn ra' nin
rusagui'hi, bwiinn nadxipadxyi'dxyi ra' loh dxyi'dxyi nin ayi naa guchii; cun neezaa
bwiinn ra' nin ruhnn xichi'hzi dzi'n nin ayi naa dzi'n za'ca loh Dxiohs.
11 Ya guelruluu'yi za'ca rii' nin rdxeela loh dxyi'dxyi za'ca nin guta'h la'h nu'h loh
duhlda, dxyi'dxyi ra' rii' nin baca'bi Dxiohs nin nabahan dzi'tsi dxibaa' na'h.

Rudi'hi Pahblu guel zuxchiilli la'h Dxiohs pur nin rahcanee Ñi'h la'h ba

12 Rudi'hihn guelzuxchiilli la'h Daada Jesucristu xteenn nu'h nin runi'hi guelrnabwa'
na'h laasii naann Ñi'h gu'nnahn nin naa xigaaba Ñi'h, ni'chin nin gulii Ñi'h na'h
gu'nnahn xtsi'n Ñi'h,
13 nicala galoh guñi'yaan xchi'dxyi Jesucristu, nee guca'hnna'hlazahn xpwiinn Ñi'h
basa'caziira'n ba, per balahsasto' Dxiohs na'h laasii ayi rahcabwa'n xiñin bwi'hnna'hn
nee pur nagahdxi chechiisto'n xchi'dxyi Jesucristu.

14 Per balaacachi'h nin nadzii'hi Daada Dxiohs na'h bwi'hnn Ñi'h cumpahñu na'h tin
gwachiisto'n xchi'dxyi Ñi'h nee tin gantsii'hihn la'h Ñi'h, nee zi'chiza ruhnn Ñi'h nnah
tin ba nuu nu'h tuhsi cun Jesucristu.
15 Dxyi'dxyi rii' guchii duxan, nahpa chechiisto' tun: Jesucristu bi' loh guidxyiyuh tin
guhlda'h Ñi'h la'h bwiinn loh duhlda, ya na'h mahzi ru naan tuhbi bwiinn duhlda duxa
loh ra' bwiinn duhlda ra' chi,
16 per ya ziga nin balahsasto' Dxiohs na'h ziga guhca'hn bwiinn nin mahzi guyuu'
xtuhlda ñi'h ni'chin baluu'yiloh xa naza'ca duxa naa Jesucristu tin gwa'ha ra' bwiinn
nin nagahdxi chechiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Ñi'h xa gulii Ñi'h na'h tin neezaa ra' ba gapa
ra' ba guelnabahan nin ayi ñichilohtii' sidela guzo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi Ñi'h.
17 Ni'chin nin nahpa guidi'hnn lasahca nu'h la'h Ñi'h cun gaann nu'h Ñi'h gaduhbi loh
nin guibahan nu'h nee par tu'pazi la'h Rehyi nin rnabwa' llaa'ndxibaa', Rehyi nin nuu
par tu'pazi nin nuu nabahan dzi'tsi dxibaa', Rehyi nin ayi rwa'ha loh bwiinn, sino que
naa Ñi'h tuhbi dxi'h Yu'bi Dxiohs. Zi'chi gaca pwihsi.
18 Timoteu, llii'nahn loh ziga riachiisto' nu'h xchi'dxyi JesuCristu, cagasia'hanneen
yi'h dzi'n rii', nee banaann nu'h xi guñi' ra' bwihtsi lasaa' nu'h loh Jesucristu chi'chi,
ziga dxyih nin baze'ta ra' ba nin guhdzi Dxiohs loh ra' ba pur yi'h. Baza'sto' lu'h nin
guñi' ra' ba tin gaca lu'h ziga tuhbi suldahdu za'ca xteenn Jesucristu.
19 Ayi cwe'hesto' lu'h xchi'dxyi Dxiohs nahpa chechiiduxatii' sto' lu'h xchi'dxyi
Dxiohs, nee ayi za guunn lu'h nin naann nu'h ayi naa xnehza tin nuu ra' bwiinn nin
la'gule'he sto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs; ni'chin nin ayi ru riachiisto' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h.
20 Bwiinn ra' chi naa Himeneu cun Alejandru, per la'h ra' ba bati'dxi'hn lahtsi naa
bwiinndxaaba tin gusi'dxi ra' ba ayi guiñi'yah ra' ba xchi'dxyi Dxiohs.

2

Pahblu ruluu'yi xa cwidxyi-guinaaba bwiinn Dxiohs tin gacanee Ñi'h la'h ra' ba

1 Ya nin naa mwergaloh, rñi'n nahpa chyu cwidxi-guinaaba loh Dxiohs pur garaa xilla
xcweenta ra' bwiinn, tin guinaaba ra' ba la'h Ñi'h guuntaa'yi Ñi'h la'h ra' ba cun gacanee
Ñi'h la'h ra' ba, nee neezaa tin gudi'hi ra' ba guelzuxchilli nezloh Ñi'h pur xcweenta
garaa ra' bwiinn,
2 ya nahpa cwidxi-guinaaba za nu'h loh Ñi'h pur prizdeenta cun guxchisi ra' nin
rnabwa' ra', tin zi'chi guibahan nu'h tuhbi guelnabahan nasaa ru, tin guidi'hnn nu'h
nin xclaa'dzi Ñi'h gaca cun nin naa xnehza para la'h ra' bwiinn,
3-4 laasii zi'chi riahxi Dxiohs cwidxi-guinaaba tu la'h Ñi'h nee xnehza zan. La'h Ñi'h
bata'h la'h nu'h loh duhlda nee xclaa'dzi za Ñi'h guta'h Ñi'h la'h garaa ra' bwiinn loh
duhlda nee tin gacabwa'pa'ca za ra' ba xchi'dxyi nanchii Ñi'h,
5 laasii nuu tuhsi Dxiohs, nee tuhsi za nin rusia'lda dxyi'dxyi nez loh Dxiohs pur la'h
ra' nu'h, la'h bwiinn chi naa Jesucristu Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw.
6 Jesucristu biu'n Ñi'h ntriehgu la'hgahca Ñi'h loh guelguhchi tin gudxihlli Ñi'h
xtuhlda garaatii' nu'h ziga dxuu nu'h loh guidxyiyuh. Dee' guhca chin gu'lda dxyih nin
gulii Dxiohs tin pur xquelguhchi Jesucristu baluu'yi Ñi'h guta'h Ñi'h garaa ra' nu'h loh
duhlda.
7 Ya pur dee' gulii Dxiohs na'h ziga nin ruluu'yi xchi'dxyi Ñi'h nezloh ra' bwiinn,
rulu'yi'hn dxyi'dxyi nin guchii xcweenta Ñi'h nee naan mwehsu loh ra' bwiinn ra' nin
ayi naa ra' bwiinn Israel tin chechiisto' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h. Guchiin nin cañi'n loh lu'h,
ayi cañi'n dxyi'dxyi dxixi'hw laasii ya naan tuhbi xpwiinn Jesucristu.
8 Pwihsi xclaa'dzihn garaa lahta loh guidxyiyuh hasta rii ra' xpwiinn Dxiohs guiteesa
naa ra' ba cwidxi-guinaaba ra' ba loh Dxiohs, per nahpa gwa'haxgah ra' ba gaca nayaa

pa'h lasto' ra' ba nee gusaa'n ra' ba guelnadxyi'chi cun guelrdxihndxinee dxyi'dxyi cun lasaa' ra',
9 ya gunna'h ra' ayi gacu ra' ba lahdxi nin ayi naa xnehza gacu ra' xpwiinn Jesucristu
tin ayi chi'hyi ra' ba nez dxiuu'sto' ra' bwiinn la'h ra' ba pursi foorma nin gacacha'yi
yihca ra' ba o zuucha'yi duxa ra' ba cun cohsa za'ca ra' ziga ohro, perla ra', o lahdxi
za'ca.
10 Mas cha'yi chi'hyi ra' ba nez dxiuu'sto' ra' bwiinn ziga xcweenta nin rga'ha guunn
ra' ba ziga nin guluu'yi naa ra' ba xpwiinn Dxiohs,
11 nee dxyiisi nahpa cwih ra' gunna'h loh cultu tin cun guelnado'laadzi guca'dxiahga
ra' ba xchi'dxyi Dxiohs nin ruluu'yi ra' ndxi'hw.
12 Ayi za zi'guehldahn guluu'yi tuhbi gunna'h dxyi'dxyi loh garaa ra' bwiinn, ayi
za nuu ziga guinabwa' ra' ba la'h ra' ndxi'hw; mas cha'yi dxyiitii' zoobaa ra' ba
guca'dxiahga si ra' ba,
13 laasii galoh Adahn bwi'hnncha'yi Dxiohs, ya chi'chiyi bwi'hnn Ñi'h la'h Eva,
14 laasii ayi la'hdxi'h Adahn naa nin bisagui'hi sino que la'h Eva bisagui'hi, ya loh nin
bisagui'hi ba biaaba ba loh duhlda,
15 per zila'h ra' za gunna'h sidela chuu ra' ba loh xtsi'n ra' ba ziga tuhbi naan, sidela
chechiisto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs nee gantsii'hi lasaa' ra' ba, nee sidela chuu si ra' ba
loh Dxiohs nee gaca za ba tuhbi gunna'h za'ca nin rahca rucwe'za la'h gahca ba.

3

Dee' nahpa guunn ra' nin rnabwa'

1 Dee' naa dxyi'dxyi nin guchii: sidela chyuulla tuhbi ndxi'hw xclaa'dzi gaapa ba dzi'n
xteenn Dxiohs tin gaca ba tuhbi bwiinn dzi'baloh loh ra' xpwiinn Jesucristu, dzi'n za'ca
ni'chi xclaa'dzi ba guunn ba.
2 Ni'chin rñi'n bwiinn nin xclaa'dzi gaca ziga bwiinn dzi'baloh nahpa guibahan
xnehza ba tin ayi chuu dxyi'dxyi nin guiñi'yah ra' bwiinn la'h ba, nee tuhbi si gunna'h
gaca che'hla ba. Nahpa gaca za ba tuhbi bwiinn nin rahca rucwe'za loh xigaaba ñi'h,
nee suunasiin ba, nee gaca ba tuhbi bwiinn za'ca; nee nahpa gaca za ba tuhbi bwiinn
nin gudi'hi rwaa' yihdzi ñi'h dxia'han tuhbi bwiinn nin ze' zihtu, nee cun nin gahw za
bwiinn chi gudi'hi za ba, cun gaca za ba tuhbi bwiinn nin naann za'ca tin zi'chi za zahca
guluu'yi ba.
3 Nee ayi gaca za ba tuhbi bwiinn gwaa', ayi za gaca ba tuhbi bwiinn dxixi'hw nin
rcha'gadxihldxi la'h ra' bwiinn, ayi za gaca ba tuhbi nin rza'bisto' ñi'h guunn gahn
mweeyi roo' sino que nahpa gaca ba tuhbi bwiinn nado'laa'dzi,
4 nee nahpa gahpa ba guelguxchisi za'ca yihdzi ba tin zi'chi guzo'badxiahga ra' llii'n
ba xchi'dxyi ba nee ayi za gusia'garii ra' bi dxyi'dxyi loh ba,
5 laasii sidela tuhbi bwiinn ayi gaann ba xa guinabwa' ba rwaa' yihdzi ba, ¿xa gaca
chi'h suuh ba nezloh ra' xpwiinn Dxiohs?
6 Nee ayi za nuu guinabwa' tuhbi bwiinn nin gue'du cagasi'dxi ziga naa loh xneziuh
Dxiohs, tin ayi nagah guunn ba lligaaba dzi'balohtii' ba loh ra' snuhn xpwiinn Dxiohs
nee sa'bi ba loh duhlda gahca nin biaaba bwiinndxaaba,
7 neezaa nahpa gaca ba tuhbi bwiinn nin ya za'bi dxyi'dxyi za'ca pur xcweenta gahca
ba nezloh ra' nin ayi riachiisto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs tin ayi dxia'hanxtuhyi ba nee tin
ayi za dxiaaba ba la'n naa bwiinndxaaba.

Dee' nahpa guunn ra' diaconu ra'

8 Zi'chi za la'h ra' diaconu ra' nahpa gaca ra' ba bwiinn nin ya bia'ñih yihca ñi'h nee
nahpa guza'loh guunn ra' ba dxyi'dxyi nin guiñi' ra' ba, nee ayi gaca za ra' ba bwiinn
gwaa' nee ayi za gaca ra' ba bwiinn nin sa'bisto' ñi'h gapa mweyi roo'.

9 Nee nahpa gaca nayaasto' ra' ba nee nahpa za gapadzi'tsi ba dxyi'dxyi ra' nin baluu'yi Dxiohs la'h nu'h nin naa dxyi'dxyi nin riachiisto' nu'h.
10 Nahpa gwa'hxgah tu xa nabahan ra' bwiinn ra' rii', ya sidela nabahan xnehza ra' ba nee ayi chyu cwachi xquelchiah ra' ba, zahca gaca ra' ba diacono.
11 Zi'chigahca za la'h ra' gunna'h ra' nin xclaa'dzi gaca diacona ra' nahpa gaca za ra' ba bwiinn nin ya guyuu' bia'ñih yihca ñi'h, nee ayi gaca ra' ba bwiinn nin ruluu'yi la'hla dxyi'dxyi nin ayi gallu'yi para la'h ra' bwiinn sino que gaca ra' ba tuhbi bwiinn nin rahca rucwe'za loh xigaaba ñi'h loh nin ayi gallu'yi nee nahpa gaca za ra' ba bwiinn nin ruza'loh xchi'dxyi ñi'h loh garaatii' dzi'n.
12 Tuhbi bwiinn nin xclaa'dzi gaca diaconu tuhsi gunna'h gaca che'hla ba, nee nahpa gahpa za ba guelguxchisi loh ra' llii'n ba nee garaa nin nuu rwaa' yihdzi ba,
13 laasii diaconu ra' nin ruhnn za'ca xtsi'n ñi'h zuhnn lasahca cun zantsii'hi za ra' snuhn ra' bwiinn la'h ra' ba, ya zi'chi mahzi ayi guidxyihbi ra' ba guluu'yi ra' ba ziga riachiisto' ra' ba xchi'dxyi Jesucristu.

Ziroo' naa xquelrnabwa' Dxiohs

14 Cagaca'hn dxyi'dxyi rii' loh lu'h, ya xclaa'dzihn dxie'lda guia'hahn cuun tu,
15 per sidela na'h gacata'hruhn, ya naann lu'h xa nahpa guibahan nu'h lahda ra' xpwiinn Dxiohs nin naa xquido' Dxiohs nin nuu nabahandzi'tsi llaa'ndxibaa'. La'h xpwiinn Dxiohs naa nin zeezahnee xchi'dxyi Ñi'h loh guidxyiyuh rii', nee rucwe'za za ra' ba loh xigaaba bwiinn ra' nin rusa'caloh loh Ñi'h.
16 Ya garaatii' bwiinn radxyigaa' duxa pur dxyi'dxyi nin riachiisto' nu'h, nicala nagahn gacabwa' ra' ba nin zee' lohon:
Dxiohs bi' loh guidxyiyuh ziga tuhbi bwiinn, ya guñi' Spíritu Saantu Dxiohs ayi xi xtuhlda Jesucristu guyuu' loh Dxiohs,
nee bwa'ha za xaanjla Dxiohs loh Ñi'h, nee bidi'chi xchi'dxyi Ñi'h loh guidxyiyuh,
nee garaa za lahta guidxyiyuh gwachiisto' ra' bwiinn xchi'dxyi Ñi'h
ya gubia'garii Ñi'h loh guelña'ñih xteenn Dxiohs nez llaa'ndxibaa'.

4

Bwiinn ra' nin rre'caa loh xneziuh za'ca Dxiohs

1 La'Spíritu Saantu guñi' chin gue'du gadzihn dxyih nin guibia'garii Jesucristu, chuu ra' bwiinn nin cwe'hecaa xchi'dxyi Dxiohs, ya chena'hla ra' ba xchi'dxyi spíritu ra' nin rusagui'hi cun neezaa chena'hla ra' ba garaa dxyi'dxyi nin ruluu'yi bwiinndxaaba.
2 Pwihsi ziuu' ra' bwiinn ra' nin guiñi' dxyi'dxyi xihn nin rusagui'hi laasii ayi ru gallu'yi xigaaba ra' ba, laasii zahca loh xquelrihn ra' ba zigazi hasta rca'dxih dxi'ba lda'h nin ruca'h dxiehrru, ya ayi ru xi gacabwa' ra' ba.
3 Bwiinn ra' squii' ziñi' za ra' ba ayi nuu guchinaa bwiinn, nee zuluu'yi za ra' ba ayi nuu gahw ra' bwiinn garaaloh, nicala Dxiohs gulahchi garaa ra' guelwahw rii' para gahw ra' bwiinn nin naa xpwiinn Ñi'hn tin sola gudi'hi ra' ba guelzuxchilli loh Ñi'h,
4 laasii garaa nin bwi'nncha'yi Dxiohs naa ra'n cohsa za'ca para la'h nu'h nee ayi rga'ha cwe'hesto' nu'h nin rachida'w nu'h chin radi'hi nu'h guelzuxchiilli la'h Xtaada Dxiohs nu'h,
5 laasii xchi'dxyi Dxiohs runntaa'yi garaatii' nin rida'w nu'h chin radi'hi nu'h guelzuxchiilli loh Ñi'h pur guelwahw chi.

Tuhbi bwiinn nin guunn za'ca xtsi'n Jesucristu

6 Sidela yi'h gusaza' lu'h sto' bwihtsi ra' nu'h garaa ra' dxyi'dxyi ra' rii', zahca lu'h tuhbi mooza za'ca xteenn Jesucristu, tin zi'chi ziuu'nabahan lasto' lu'h cun garaa xchi'dxyi za'ca xteenn Jesucristu nee cun guelrluu'yi za'ca xteenn Ñi'h nin zena'hla lu'h.

7 Per ayi guzo'badxiahga lu'h xchi'dxyi ra' bwiinn ñu'xa ra' cun ziga cweenta nin
rdxi'nlaadzi ra' ba; mas cha'yi gusi'dxi lu'h xa guzuhdzi'tsi lasto' lu'h loh xchi'dxyi
Dxiohs.
8 Laasii ziga nin ruñi'bi tihxi bwiinn tin gaca naguihdzin, gulliaa'yi'hn naa ni'chi,
per ziroo' ru lasahca cu'cha'yi ba xchi'dxyi Dxiohs la'n lasto' ba laasii dee nallu'yi loh
xquelnabahan nu'h nnah nee loh guelnabahan nin gue'du gadzihn.
9 Dee' naa dxyi'dxyi nin guchii rga'ha chechiisto' garaatii' tu.
10 Pur xchi'dxyi Dxiohs ridi'hnn nu'h dzi'n nee neezaa cagati'dxiloh nu'h loh guel-
rza'cazii laasii cabweeza nu'h Yu'bi Dxiohs nin nuu nabahan dzi'tsi llaa'ndxibaa' nin
xclaa'dzi guhlda'h la'h garaatii' ra' bwiinn per sola zulda'h Ñi'h la'h ra' bwiinn ra' nin
riachiisto' ñi'h xchi'dxyi Ñi'h.
11 Garaa dxyi'dxyi ra' rii nahpa guinabwa' lu'h guzo'badxiahga ra' ban, neezaa
guluu'yi lu'h dxyi'dxyi ra' rii'.
12 Nahpa chi'hyi lu'h xa guiñi' lu'h nee xa guunn xnehza lu'h, nee gantsii'hi lu'h
chyuchi'hzi bwiinn, cun chechiisto' lu'h xchi'dxyi Dxiohs gaduhbi sto' lu'h nee guibahan
nayaa lu'h tin guluu'yi lu'h la'h ra' bwiinn nin riachiisto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs xa guunn
ra' ba tin ayi cwe'hesto' ra' ba yi'h pur nin naa lu'h bii'hin.
13 Ya gaduhbi nin gadzihna'hn, bi'lda xchi'dxyi Dxiohs loh ra' bwihtsi lasaa' ra' nu'h
cun guiñi'nee lu'h la'h ra' ba cun neezaa baluu'yi xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' ba.
14 Ayi gusaa'n lu'h guelrahcabwa' ra' nin bani'hi Dxiohs yi'h chin badzii'ba naa ra'
bwiinn guhla xteenn xquido' Jesucristu yihca lu'h.
15 Nee guillii-guillii basaza'sto' lu'h garaa xchi'dxyi Dxiohs gaduhbi sto' lu'h tin
gwa'haloh ra' bwihtsi ra' nu'h xa zeezahnee lu'h garaa xchi'dxyi Dxiohs.
16 Nee gohpa dzi'tsi za yi'h gahca nee neezaa dxyi'dxyi nin ruluu'yi lu'h; laasii sidela
sudzi'tsi lu'h loh garaa ra' dxyi'dxyi rii' zila'h lu'h loh duhlda nee zila'h za ra' bwiinn nin
guca'dxiahga dxyi'dxyi ra' nin guluu'yi lu'h.

5

Xa nahpa guibahannee nu'h la'h ra' nin naa ra' xpwiinn Jesucristu

1 Ayi cwidxaa' lu'h loh tuhbi bwiinn guhla; mas cha'yi guiñi'nee lu'h ba cun dxyi'dxyi
nagu'dzi'n ziga zi tuhbi xtaada lu'h, ya nin naa ra' bii'hin, bwi'hnn la'h ra' bi ziga zi tuhbi
bwihtsi lu'h,
2 ya bwiinn guhla gunna'h bwi'hnn la'h ra' ba ziga zi tuhbi xnaan lu'h ya zi'chi za
dxa'pa ra' bwi'hnn za la'h ra' bi ziga zi tuhbi bizaa'n lu'h pur lligaaba za'ca bwiinn cun
gaduhbi sto' lu'.
3 Nee badi'hi za nin xchi'hn ra' gunna'h biuhda nin guchii naa biuhda,
4 per sidela la'h tuhbi biuhda nuu llii'n ba o llahga ba, mahzi gusi'dxixgah ra' llii'n ba
xa gacanee ra' bi la'h ba laasii bachioo' ba la'h ra' bi nee squii' riuu'sto' Dxiohs guunn
bwiinn ra' laasii naan xnehzazan.
5 Ya gunna'h nin guchii bia'han biuhda nin ba bia'han tuhsi ñi'h bwiinn chi sola
radxi'si ba la'h Dxiohs tin gudi'hi Ñi'h xi gahw ba nee dxyih-nague'la rbwihdxi-rnaaba
ba loh Ñi'h,
6 per gunna'h biuhda ra' nin nabahannee lligaaba dxaaba ayi guunn lu'h cweenta
ni'chi laasii naa ba ziga nin ya biga'tsitii' loh duhlda.
7 Guhdzi garaa dxyi'dxyi ra' rii' loh ra' ba tin ayi chyu cwachi xquelchiah ra' ba.
8 Sidela nuu chyuulla tuhbi nin ayi gacanee la'h bwiinn lasaa' gahca ba, bwiinn ra'
nin nuu rwaa' yihdzi ra' ba, pwihsi bwiinn chi naa ba tuhbi bwiinn nin ziroo' ru duhlda
nahpa loh tuhbi bwiinn nin ayi riachiisto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs.
9 Nee cun sola guca'h lu'h lah ra' biuhda nin nuu sesenta yihza par delanta loh dxihtsi
nee sidela guhpa ra' za ba tuhsi ndxi'hw ya zi'chi zahca gacanee tu la'h ba.

10 Nahpa gwa'ha lu'h sidela riuu'nbwa' bwiinn la'h ba pur dzi'n za'ca nin ruhnn ba
nee sidela guhca za ba tuhbi guzahn nin baluu'yi za'ca la'h ra' llii'n ñi'h xa guibahan
za'ca ra' bi, nee sidela za guhca ba tuhbi bwiinn za'ca duxa cun garaa ra' bwiinn nin
gwaguia'ha cuun ba, cun sidela cayahcanee ba la'h garaa bwiinn ziga ruluu'yi xchi'dxyi
Dxiohs guidi'hnn nu'h cun bwihtsi lasaa' ra' nu'h nee cun sidela za bati'dxilohnee za ba
trabahjw la'h ra' nin cagati'dxiloh guelrza'cazii neezaa sidela riuu' ba ruhnn ba garaatii'
dzi'n za'ca.
11 Ya biuhda nin naa bii'hin, ayi guca'h lu'h lah ba loh dxihtsi laasii chin guiclaa'dzi
ra' ba guica'ha ra' ba ndxi'hw zibwe'hesto' ra' ba dxyi'dxyi nin bia'han ra' ba nez loh
Jesucristu laasii guiclaa'dzi ra' ba guchinaa ra' ba stuhbi,
12 ya zi'chi ziuu' xtuhlda ra' ba laasii rbwe'hesto' ra' ba dxyi'dxyi ra' nin
bia'handxyi'dxyi ra' ba loh Dxiohs chin bwi'hnn ra' ba lligaaba ñiuu' ra' ba loh xtsi'n
Dxiohs.
13 Nee ayi dee si dxi'h, sino que neezaa rii'-ri'chi yihdzi bwiinn ca'nzaa ba nee ayi
cayaa'lla si dxi'h ba sino que nee ca'nyuu'yi ba dxixi'hw cun cañi' za ba dxyi'dxyi nin
ayi gallu'yi loh xquelrnabwa' Dxiohs.
14 Ni'chin rñi'n mas cha'yi guchinaa ra' gunna'h biuhda bii'hin ra' stuhbi tin chuu llii'n
ra' ba nee cwih ra' ba rwaa' yihdzi ra' ba tin zi'chi ayi xa gapa bwiinn xiilla dxyi'dxyi nin
cwachi ra' ba xquelchiah xpwiinn Jesucristu,
15 laasii nuu gunna'h biuhda nin la' biria'caa loh xneziuh Dxiohs ya zena'hla ra' ba
bwiinndxaaba.
16 Sidela nuu tuhbi gunna'h nin naa lasaa' nu'h loh xneziuh Jesucristu ya nahpa ga'h
ba tuhbi lasaa' ba nin naa gunna'h biuhda, nahpa ba pur gacanee ba la'h biuhda chi tin
zi'chi ayi gaca ziahan xtsi'n bwiinn guido' nee tin zi'chi zahca gacanee bwiinn guido'
la'h nin guchii naa gunna'h biuhda.

17 Bwiinn guhla ra' nin rahpa dzi'tsi xquido' Jesucristu nahpa gudi'hi tu nin guichi'hn
ra' ba nee squii' gahca za gacanee tu la'h ra' nin ruu'yidxyi'dxyi za'ca cun la'h ra' za nin
rusi'dxi za'ca xchi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn,
18 laasii caa loh xchi'dxyi Dxiohs squii': "Ayi cuu lu'h dxihxi llii' guun chin rdxyihchi
ma trihgu", neezaa: "Bwiinn nin ruhnn dzi'n rga'ha gahlla ba."

19 Ayi guca'dxiahga lu'h xchi'dxyi tuhbi bwiinn nin rca'hchiah xcweenta xtuhlda
tuhbi bwiinn guhla sidela ayi chiohpa o chohnna bwihtsi lasaa' ra' nu'h nin bwa'ha gu
guchii guyuu' xtuhlda bwiinn guhla chi,
20 ya bwiinn ra' nin zeezah cayahca bwiinn duhlda, rahlda guiñi'nee lu'h ba loh ra'
bwiinn xquido' Crixtu tin zi'chi neezaa la'h ra' ba guidxyihbi ra' ba tin ayi nee ra' ba
guunn ra' ba cohsa duhlda.
21 Loh Dxiohs cun loh Daada Jesucristu, cun neezaa loh garaa ra' aanjla nin gulii
Dxiohs, ruca'bi'hn yi'h chezahnee lu'h garaa ra' dxyi'dxyi ra' rii' tin ayi guunn lu'h
guriin-guriin cun cada tuhbi bwiinn sola guunn lu'h nin naa tuhbiloh loh garaa ra'
bwiinn.
22 Ayi gusiooba lasto' lu'h gudzii'banaa lu'h yihca nin tuhbi bwiinn tin guunn ba xtsi'n
Dxiohs sidela gue'du cagasi'dxi ba xa guibahan xnehza ba loh xneziuh Dxiohs tin ayi
nagah guica'ha lu'h xtuhlda stuhbi bwiinn, sino que gudxi'hyi nez ayi chuu lu'h loh
duhlda.

23 Nee ayi ru guee lu'h ganaalla ñihsa, sino que gwaa' za tuhbi bi'tu'hn vihnnu laasii
pur nin riin lu'h sto' lu'h nee pur nin ziahan rahcallu'hu lu'h.

24 Nuu ra' bwiinn nin nayaatii' rluu'yi xtuhlda ra' ba galoh nin guunn Dxiohs
guelguxchisi pur xtuhlda ra' ba, ya snuhn ra' ba ayi rluu'yi ra'pa'h ba xtuhlda ra' ba
per nahpaa zuluu'yiloh ra'n.

25 Zi'chi gahca za dzi'n za'ca nin ruhnn bwiinn, nuu ra'n nin ña'ñih rluu'yiloh, per dzi'n za'ca nin ayi ña'ñih rluu'yilohon ayi nuu chuula'nan par tu'pazi sino que zadzihn dxyih nin zuluu'yiloh ra'n.

6

1 Garaa ra' xpwiinn Dxiohs nin ruhnn xtsi'n bwiinn nahpa guca'dxiahga ra' ba xchi'dxyi xballwa'n ra' ba tin ayi chyu guiñi'yah la'h Dxiohs nin raluu'yi nu'h xchi'dxyi Ñi'h.
2 Sidela nuu ra' mooza nin naa xballwa'n ñi'h tuhbi nin riachiisto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs, ayi cwe'hesto' ra' ba xchi'dxyi ba laasii naa ba bwihtsi ba loh xneziuh Jesucristu. Ni'chin mas cha'yi guunnza'ca ru ra' ba xtsi'n bwiinn chi laasii naa ba tuhbi lasaa' ra' ba loh xneziuh Daada Jesucristu, nee nadzii'hi Ñi'h la'h ballwa'n chi nin cayuhnn mooza chi xtsi'n ñi'h. Dxyi'dxyi ra' rii' nahpa guluu'yi lu'hn nee nahpa squii' za guiñi'nee lu'h bwiinn.

Guelnabahan nayaa xteenn Dxiohs cun guelña'ñih nin runi'hi Ñi'h la'n lasto' ra' nu'h

3 Sidela nuu chyu bwiinn nin ruluu'yi guriinca dxyi'dxyi nin ayi naa dxyi'dxyi za'ca ziga naa xchi'dxyi Jesucristu neezaa nin ayi naa ziga dxyi'dxyi nin guchii nin ruluu'yi xa nahpa guibahan nu'h,
4 bwiinn chi rdxi'hyi ba xa gaca lasahca ba la'hgahca ba nee naa ba tuhbi nin ayi gaanntii'. Ziga tuhbi gueldxyihdxyi naa guelrnaabadxyi'dxyi cun guelrdxihndxi dxyi'dxyi nin nuu yihca ba, ya loh chi riinloh envidia, dxixi'hw, dxyi'dxyinah, nee cun ziga rwa'ha dxaaba za bwiinn loh lasaa' ra' ba,
5 ya lligaaba ra' rii' rusa'bin la'h ra' bwiinn loh dxixi'hw nin ayi cha'lohtii' laasii ayiru ria'ñih loh xigaaba ra' ba, ni'chin bwiinn ra' chi ayiru rdxa'gasto' ra' ba dxyi'dxyi za'ca, laasii bwiinn ra' chi sola rdxi'hyi ra' ba canehza guunn ra' ba gahn mweeyi roo' yihca xchi'dxyi Dxiohs. Ni'chin mas cha'yi biria'caa loh ra' bwiinn squii' laasii ayi naza'ca xquelrihn ra' ba.
6 Cun sola guibahan nayaa nu'h cun cwidxyiisto' nu'h pur nin nahpa si nu'h, dee' ra' sihn lasahca duxa,
7 laasii ayi chyu xi bio'panee loh guidxyiyuh rii' chin guulaa nu'h, ya zi'chiza ayi gaca xi chonee nu'h chin gachi nu'h,
8 per sidela nidxiaapaa nu'h xi guida'w nu'h, cun nuu za xahba nu'h nin guidxiaacu nu'h; cun dee' ra' dxiahxi nu'h,
9 per ya nin xclaa'dzi ra' gapa ziahan mweyi, riaaba ra' ba loh naa bwiinndxaaba nee rza'bisto' ra' ba nin ayi gallu'yi, cun nin rusa'cazii si la'h bwiinn,
10 laasii guelruca'hsto' ñi'h mweeyi naa xtulbaa' garaaloh guelnadxaaba, nee nuu za bwiinn nin xclaa'dzi duxa gapa mweeyi ya xchi'dxyi Dxiohs rusaa'n si ra' ban ya zi'chi nugasi'naa'ha ru guelzii la'h bwiinn chi loh xquelnabahan ba.

Dzi'n za'ca xteenn ziga riachiisto' ra' bwiinn xchi'dxyi Dxiohs

11 Per yi'h ziga naa lu'h tuhbi xpwiinn Dxiohs, biria'caa loh garaa ra' dee' tin guibahan nayaa lu'h nee tin sah lu'h gahxu loh Dxiohs. Ayi cwe'hesto' lu'h xchi'dxyi Ñi'h, nee nahpa za guca'hsto' lu'h la'h Ñi'h gaduhbisto' lu'h. Ayi guiria'hgahn lu'h, nee gaca nado'laadzi lu'h.
12 Nee bwi'hnn duxa za dzi'n pur xcweenta ziga riachiisto' lu'h la'h Jesucristu, nee guna'zu dzi'tsi guelnabahan nin naa par tu'pazi. Ni'chin gudihdxyi Dxiohs yi'h, pwihsi la'lu'h guñi'la riachiisto' lu'h xch'dxyi Dxiohs nezloh ziahan ra' bwiinn tin ni'chin ya naanncha'yi ra' ba.
13 Yannah ruca'bi'hn yi'h loh Dxiohs nin rudi'hi guelnabahan la'h garaa nin nuu loh guidxyiyuh rii', neezaa Daada Jesucristu xteenn nu'h nin ayi bidxyihbi guñi' dxyi'dxyi niin naa guchii loh Ponciu Pilahtu;

14 pwihsi nez delanta loh Ñi'h cañi'n guzo'badxiahga lu'h garaa dxyi'dxyi nin cañi'n
loh lu'h, ayi gucha'hlu'hn tin ayi chyu bwiinn guiñi'yah pur yi'h; zi'chi gwahzah bwi'hnn
hastayi chin guiga'ha gadzihn dxyih nin guibia'garii Daada Jesucristu xteenn nu'h.
15 Zadzihn dxyih chi nin ya guñi' Dxiohs dxie'nee Ñi'h guelguxchisi loh guidxyiyuh
laasii la'hdxi'h Ñi'h naa Ñi'h Dxiohs, naa Ñi'h Rehyi loh garaa ra' rrehyi, nee la'hsi za
Ñi'h naa Ñi'h nin rnabwa' loh ra' nin rnabwa'.
16 Tuhbidxi'h la'h Ñi'h naa Dxiohs nin ayi rahchitii', nee tuhbidxi'h za la'h Ñi'h nuu
Ñi'h loh tuhbi bia'ñih nin ayi chyu nuutii' chebiiga. Nin tuhbi ndxi'hw ayi rwa'ha la'h
Ñi'h nee nin ayiza gwa'ha ra' ba la'h Ñi'h. La'hsi Ñi'h gachidi'hnn lasahca nu'h nee la'hsi
Ñi'h nahpa guelrnabwa' par tu'pazi. Zi'chi gaca pwihsi.
17 Ya garaa ra' bwiinn nin naa rricu loh guidxyiyuh rii' guñi' loh ra' ba ayi guunn
nayachi ra' ba, nee ayiza guca'hsto' ra' ba guelrricu chi laasii ayi dxia'han dzi'tsi ni'chi.
Mas cha'yi chechiisto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs laasii la'h Ñi'h nuu nabahan dzi'tsi Ñi'h
ya la'h Ñi'h ruluu'yi Ñi'h garaatii xixteenn nu'h nee nin rchi'hn nu'h tin dxiahxi lasto'
nu'h.
18 Guñi'nee la'h ra' ba tin gaca ra' ba tuhbi rricu loh dzi'n za'ca pur xchi'dxyi Dxiohs,
nee ayi dxiaa za ra' ba xixteenn ra' ba tin chi'zi ra' ban,
19 tin zi'chi gapa ra' ba guelnaza'ca nin guzuh dzi'tsi la'h ra' ba chin dxi' Jesucristu, tin
guina'zu dzi'tsi ra' ba guelnabahan par tu'pazi.

Lulchima dxyi'dxyi para Timoteu

20 Timoteu, gulu'cha'yi dzi'tsi garaa nin biga'bi lu'h guunn lu'h, ayi guzo'badxiahga
lu'h dxyi'dxyi ra' nin ruu'yidxyi'dxyi ra' bwiinn guidxyiyuh, nee cun dxyi'dxyi ra' nin
ayi xi gallu'yi, nee neezaa dxyi'dxyi rusagui'hi ra' nin rñi' ra' ba naa guelnaannpa'h.
21 Ya bwiinn ra' nin zeezahnee dxyi'dxyi guelnaann ra' rii, bwiinn ra' chi rbwe'hesto'
ra' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu.
Dxiohs gacanee yi'h.

Nin raroopa dxihtsi nin baca'h San Pahblu loh Timoteu

GuelrgahpaDxiohs

1 Na'h Pahblu, naan tuhbi pooxtla xteenn Jesucristu; Dxiohs gulii na'h pur guelnabahan nin bia'han Ñi'h gudi'hi Ñi'h la'h ra' bwiinn nin naa tuhsi cun Jesucristu.
2 Ruca'hn dxitsi rii' loh lu'h, Timoteu, llii'nahn loh guelriachiisto' nu'h xchi'dxyi Dxiohs. Rna'bazahn loh Xtaada Dxiohs nu'h cun loh Daada Jesucristu gacanee Ñi'h yi'h, galahsasto' Ñi'h yi'h, nee gusacwachidxyii za Ñi'h sto' lu'h.

Nahpa guluu'yi Timoteu xa chechiisto' bwiinn

3 Chin riagannasto'n yi'h chin rbwiidxyi-rna'ba'hn loh Dxiohs, dxyih-nague'la rudi'hihn guelzuxchiilli loh Dxiohs, nin cayu'nnahn xtsi'n Ñi'h gaduhbi xigaaba nayaa'hahn nin nuu'huhn loh Ñi'h, ziga gahca nin bwi'hnn ra' guehtu xtatita ra'n.
4 Riagannasto'n gaduhbi hohra xcweenta ñihsabwii loh lu'h, yannah xclaa'dzihn gwa'han loh lu'h tin dxiagadxah la'n lasto'n guelriahxi pur xcweenta lu'h,
5 laasii riagannasto'n guelriachiisto' za'ca nin nahpa lu'h; la'hgahca zan nin galoh gohpa ra' xnanihta Loida lu'h la'n lasto' ra' ba cun xmah Eunice lu'h. Ni'chin nin na'pahn siguhra neezaa lu'h nuu guelriachiisto' chi la'n lasto' lu'h nnah.
6 Pwihsi ni'chin nin rñi'n loh lu'h nnah, gaca nasiin lu'h loh guelrahcabwa' nin bani'hi Dxiohs yi'h chin badzii'banaa'hahn yihca lu'h,
7 pwihsi Dxiohs ayi bani'hi Ñi'h tuhbi Spíritu nin nadxyi'bi la'h nu'h, sino que tuhbi Spíritu nin nahpa guelrnabwa', nin rudi'hi guelnadzii'hi lasaa', cun nin rudi'hi ziga xa riahcaza'ca loh xquelrihn bwiinn,
8 pwihsi ayi gatuhyi loh lu'h guiñi' lu'h xchi'dxyi Daada Jesucristu, nee nin ayi za gatuhyi loh lu'h pur na'h, pur nin nuu ñie'w'hn xcweenta Jesucristu; mas cha'yi guyuu'nee la'h nu loh guelrza'cazii nin rahca para la'h ra' nin ruu'yidxyi'dxyi xchi'dxyi Dxiohs tin zi'chi gacanee Dxiohs yi'h,
9 laasii Dxiohs nin bata'h la'h nu'h loh duhlda, gudihdxyi Ñi'h la'h nu'h tin guibahan nayaa nu'h loh si Ñi'h. Gudihdxyi Ñi'h la'h nu'h ayi pur nin bidi'hnn dxi'h nu'h dzi'n za'ca, sino que laasii zi'chi bwi'hnn Ñi'h lligaaba gaca nee neezaa pur nin balahsasto' Ñi'h la'h nu'h pur Jesucristu galohyi chin nagahdxi guunn cha'yi Ñi'h guidxyiyuh.
10 Per chin bi' Jesucristu tin basia'pitii Ñi'h xtuhlda ra' nu'h loh guidxyiyuh rii', baluu'yiloh balaaca chi'h nin ralahsasto' Dxiohs la'h ra' nu'h. Ya bañichiloh Jesucristu guelrnabwa' xteenn guelguhchi, ya xchi'dxyi Ñi'h nin ruluu'yi xa riapitii duhlda baluu'yi guelnabahan, nee cun guelnabahan nin banaa para tu'pazi.
11 Dxiohs gulii na'h tin gaca'hn tuhbi nin ruluu'yi xchi'dxyi Ñi'h rii', nee guxe'hla za Ñi'h na'h tin gaca'hn tuhbi xpooxtla Ñi'h cun tuhbi xmwehsu Ñi'h tin gulu'yi'hn xchi'dxyi Ñi'h la'h ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel.
12 Ni'chin nin cagati'dxiloon guelrza'cazii pur garaa ra' dxyi'dxyi ra' rii', per ayi ratuhyi loon laasii la'n naann chyu xchi'dxyi gwachiisto'n, nee naannzahn la'h Ñi'h zahca gapadzi'tsi Ñi'h dzi'n nin bani'hi Ñi'h gu'nnahn cun para hasta la'n dxyihyi nin dxi' Ñi'h stuhbi.
13 Gwazahnee guluu'yi lu'h dxyi'dxyi za'ca nin balu'yi'hn yi'h, nee gwazahnee chechiisto' lu'h xchi'dxyi Dxiohs cun neezaa gantsii'hi lu'h lasaa' ra' nu'h nin naa nu'h tuhsi loh xneziuh Jesucristu,

14 nee cun gwazahnee dzi'tsi guelrahcabwa' nin bani'hi Dxiohs yi'h pur Spíritu Saantu
xteenn Ñi'h nin naanabahan la'n lasto' nu'h.
15 Pwihsi ya naann lu'h garaa ra' bwiinn Asia ra' gule'hesto' ra' ba na'h; loh ra' dee'
nuudxa'ga Figelu cun Hermógenes,
16 nee la'h Daada Jesucristu gacanee la'h garaa bwiinn lasaa' Onesíforu laasii la'h bi
rii', ziahan la bie'nee bi tuhbi guelnasi'si lasto'n, ayi batuhyi loh bi pur nin nuu'huhn
lahtsidxi'ba,
17 laasii chin badzihn bi loh guihdxyi Roma, badxi'hyi bi na'h tin badxeela bi na'h,
18 nee la'h Daada Jesucristu galahsasto' la'h bi chi gadzihn dxyih nin guibia'garii Ñi'h,
nee yi'h banaann lu'h balaaca chi'h guhcanee bi la'h nu'h chin bidxuu nu'h guihdxyi
Efesu.

2

Tuhbi bwiinn nin ruhnn za'ca xtsi'n Jesucristu

1 Ya yi'h llii'nahn, banaann nu'h rahcanee Dxiohs la'h garaa ra' nin nuu tuhsi nezloh
Jesucristu, ni'chin guzuhchihpa loh nin rahcanee Ñi'h yi'h.
2 Dxyi'dxyi ra' nin babihndxiahga lu'h guñi'n loh ziahan ra' bwiinn, la'gahca dxyi'dxyi
ra' chi guñi' loh ra' bwiinn ra' nin riachii sto' ñi'h tin zahca guluu'yi ra' za ba dxyi'dxyi
ca loh snuhn ra' bwiinn.
3 Pwihsi yi'h, bazuhchihpa sto' lu'h guti'dxiloh lu'h loh guelrza'cazii ziga tuhbi
suldahdu xteenn Jesucristu.
4 Ayi tuhbi suldahdu nin guunn gahca dzi'n nin bwi'hnn ba chin nagahdxi gaca ba
suldahdu, sino que ruhnn ba xtsi'n bwiinn nin gulii la'h ba naa ba suldahdu tin zi'chi
ruzo'badxiahga ba xchi'dxyi nin gulii la'h ba.
5 Zi'chi gaca za, nin rdzihta ayi nuu xi guica'ha ba sidela la'h ba ayi tsita za'ca ba ziga
nahpa tsita ba.
6 Nee bwiinn nin ruhnn dzi'n loh dahan dela xclaa'dzi ba gutiaa'ha ba li'hn nahpa
galoh gunnee ba loh xuh ba dzi'n gusiaa ban.
7 Bwi'hnn lligaaba pur nin cañi'n loh lu'h, ya la'h Daada Jesucristu guunn nasiin yi'h
tin gacabwa' lu'h garaatii'.
8 Baza'sto' lu'h la'h Jesucristu, nin babahn loh guelguhchi nee naa Ñi'h llahga guehtu
Davihd. Dee' naa xchi'dxyi Dxiohs nin rusia'pitii duhlda ziga nin rulu'yi'hn,
9 ya pur xchi'dxyi Dxiohs rii' caza'caziin hasta lahtsi dxi'ba nuu'huhn ziga zi tuhbi
guba'n, per xchi'dxyi Dxiohs ayi ñie'wun lahtsi dxi'ba.
10 Pwihsi ni'chin caza'caziin tin gacanee ra'n bwiinn ra' nin gulii Dxiohs tin neezaa ra'
ba chechiisto' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h tin guibahan ra' ba loh lla'ñih xteenn Jesucristu para
tu'pazi.
11 Guchii duxa naa dxyi'dxyi ra' rii':
sidela guhchinee nu'h la'h Ñi'h, pwihsi zibahannee za nu'h la'h Ñi'h;
12 sidela za'cazii za nu'h pur la'h Ñi'h, zachinabwa'nee za nu'h Ñi'h;
sidela guidi'tsi nu'h loh ra' bwiinn ayi chyu nu'nbwa' la'h Ñi'h,
neezaa Ñi'h gahbi Ñi'h ayi nu'nbwa' Ñi'h la'h nu'h loh Xtaada Dxiohs Ñi'h;
13 sidela la'h nu'h ayi chozahnee nu'h xchi'dxyi Ñi'h, per la'h Ñi'h zuzo'ba xchi'dxyi Ñi'h
laasii ayi gaca cwe'hesto' Ñi'h xchi'dxyi gahca Ñi'h.

Nahpa guunn Timoteu dzi'n ziga xclaa'dzi Dxiohs gaca

14 Basaza'sto' bwiinn ra' dxyi'dxyi ra' rii'; gunabwa' loh ra' ba pur lah Daada Jesucristu
ayi childxineedxyi'dxyi ra' ba pur xiilla tuhbi dxyi'dxyi laasii lasaa' dxyi'dxyi ra' rii' ayi
xi guilasahca ra'n, sola nin ruhnnan ruxi'nzin loh xigaaba ra' nin ruca'dxiahga ra'n.

15 Bazuhchihpa sto' lu'h tin gadzihn lu'h loh Dxiohs ziga tuhbi bwiinn nin ruhnn za'ca
dzi'n, nin ayi chuu xi pur gatuhyi loh lu'h laasii xnehza ruluu'yi lu'h xchi'dxyi guchii
xteenn Dxiohs.
16 Gule'hesto' lu'h dxyi'dxyi rñi'yah ra', neezaa ziahan dxyi'dxyi ra' nin ayi xi gallu'yi
ra' laasii nin zohba dxyi'dxyi dxaaba ra' rii' rwaa' ra' ñi'h chin rñi' ra' ban mahzi ru
zeza'bi ra' ba loh duhlda,
17 ya lligaaba ra' nin nuu loh dxyi'dxyi ra' chi rllii'dzi ra'n ziga tuhbi gueldxyihdxyi
duxa nin ruxi'ntii' tihxi bwiinn. Dee' nin cazahca Himeneu cun Filetu
18 pur nin bañihchi ra' ba loh dxyi'dxyi guchii; cañi' ra' ba la'h ziga gabahan ra' bwiinn
loh guelguhchi gudii'dxi la, zi'chi cayuhnn ra' ba caria'gahn ra' paaldaa bwiinn loh
xchi'dxyi Dxiohs.
19 Per Dxiohs la'h Ñi'h bazuh tuhbi dxiah nin baguzuh, nin caa tuhbi dxyi'dxyi nin
rñi': "La'h Daada Dxiohs nu'nbwa' Ñi'h bwiinn ra' nin naa xpwiinn Ñi'h", nee caa za:
"Nahpa chyu guiria'caa loh nin ayi naa xnehza garaa ra' nin guchii pa'h naa xpwiinn
Daada Jesucristu."
20 Ziga tuhbi yuu' roo', ayi ganaalla si dxi'h nin guhcacha'yi cun ohro ra' cun plata ra'
dxi'h rii ra'n laasii neezaa rii ra' nin guhcacha'yi ra' cun yahga ra' cun nin guhcacha'yi
cun yuh ra', ya paaldaa ra'n naa nin xchi'hn loh si tuhbi lañih ya nuu ra' nin rahca dzi'n
la'n ra' ñi'h garaatii' dxyih ra'.
21 Zi'chi gahca tuhbi bwiinn nin xclaa'dzi guunn tuhbi dzi'n roo' xteenn Dxiohs, nahpa
guiria'caa ba loh xichi'hzi nin ayi xi guilasahca, ya zahcanee Daada Jesucristu la'h ba tin
guunn ba dzi'n roo' xteenn Ñi'h.
22 Biria'caa loh garaalohtii' ra' dzi'n dxaaba ra' nin ruhnn ra' bwiinn; gwazah-
nee guelnabahan nayaa, gwachiisto' lu'h la'h Dxiohs cun guntsii'hi la'h bwiinn nee
gudxi'hyi dxyiriisto' lu'h cun garaa ra' bwiinn, tin gaca lu'h tuhsi cun la'h ra' nin ruhnn
xtsi'n Dxiohs nayaa lasto' ra' ba rbwihdxyi-rnaaba ra' ba loh Ñi'h.
23 Ayi guca'dxiahga lu'h dxyi'dxyi nin ruluu'yi ra' bwiinn guidxyiyuh, laasii naann
lu'h dxyi'dxyi ra' ca ruhnn rdxihndxinee ra' bwiinn lasaa' ra' ba,
24 laasii tuhbi mooza xteenn Daada nin nuu dxibaa' ayi nuu gucha'ga ra' ba bwiinn ra'
nin naa bwiinn dxixi'hw, neezaa nahpa gaca ba bwiinn za'ca cun chyuchi'hzi bwiinn.
Nahpa za gaca ba tuhbi bwiinn nin ruluu'yi za'ca, nee nahpa chipasto' za ba chin ayi
xnehza dxi'h ruhnnee bwiinn la'h ba,
25 ya cun gaduhbi guelnado'laadzi xteenn lu'h guluu'yi lu'h la'h ra' bwiinn ra' nin
rdxyi'chinee yi'h pur dxyi'dxyi nin ruluu'yi lu'h; cweeza lu'h Dxiohs gucha'h xigaaba
ba tin Dxiohs guunn gacabwa' ba dxyi'dxyi guchii xteenn Ñi'h,
26 tin dxia'ñih loh xquelrihn ra' ba tin ta'h ra' ba la'n naa bwiinndxaaba, tin guunn ra'
ba nin xclaa'dzi Dxiohs.

3

Squii' gaca ra' bwiinn la'n dxyih nin gaduhbi guidxyiyuh

1 Neezaa gacabwa' lu'h la'n dxyih chin gaduhbi guidxyiyuh zadzihn dxyih sacazii tu,
2 laasii ziuu' ra' bwiinn nin guca'hsto' la'hgahca si ra' ba, nin ruca'hsto' ñi'h mweeyi
chi'h zi, bwiinn nin rñi'yahduxa chi'h zi, bwiinn nin ruhnn lasahca la'hgahca ra' zi
ñi'h, bwiinn ra' nin rñi'yah la'h Dxiohs; nee ziuu' za ra' bwiinn nin ayi guzo'badxiahga
xchi'dxyi xcuzahn ra' ñi'h, nee ziuu' ra' za bwiinn nin ayi gudi'hi guelzuxchiilli loh
Dxiohs pur xichi'hzi. Zibahan ra' ba ziga xclaa'dzi si tihxi ra' ba nee ziga ayi gaann ra'
ba nuu Dxiohs.
3 Nee la'n dxyih luulchima ra' chi ziuu' bwiinn ra' nin ayi ru dxiaa ra' ba hasta nin naa
lasaa' ra' ba, bwiinn nin ayi rbweeza chindxinee lasaa' ra' ñi'h, nee zahca ra' ba bwiinn

nin ruti'dxi duxa dxyi'dxyi xtuhlda snuhn bwiinn, bwiinn ra' nin ayi nuu xa gucwe'za xtuhlda ra' ñi'h, bwiinn nahda tii', nee zidxyi'chinee ra' ba la'h garaatii' nin naa xnehza.
4 Zahca ra' ba bwiinn nin gutoo' xamihgu ra' ñi'h, bwiinn ra' nin ayi guidxyihbi guunn nin guiclaa'dzichi'hzi ra' ñi'h, bwiinn ra' nin ruhnn lligaaba naa ra' ba bwiinn lasahca duxa, bwiinn ra' nin chi'hyi nin xclaa'dzi tihxi ra' ñi'h xlawaa'ha guunn ra' ba gadxi'hyi ra' ba la'h Dxiohs.
5 Ziñi' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs riachiisto' ra' ba per ayi guluu'yi ra' ba xquelrnabwa' xteenn Jesucristu nin rucha'h lasto' ra' bwiinn.
6 Ayi guidxa'ga lu'h loh ra' bwiinn chi laasii loh ra' bwiinn squii' nuu ra' nin riuu'tii rwaa' yihdzi ra' gunna'h ra' nin racahyi loh xigaaba ñi'h ya rusagui'hi ra' ba la'h ra' gunna'h ra' chi nin zee za'bi ra' loh duhlda. Gunna'h ra' rii' ruhnn ra' ba garaaloh ra' nin xclaa'dzichi'hzi tihxi ra' ba, ruhnn ra' ba garaaloh.
7 Bwiinn ra' rii' rusi'dxi duxa ra' ba dxyi'dxyi cuubi, per ayi ria'han dxyi'dxyi guchii xteenn Jesucristu yihca ra' ba.
8 Ziga guhca guehtu Janes cun guehtu Jambres nin bidxyi'chinee la'h guehtu Moisehs, zi'chi gahca za naa ra' bwiinn ra' nin cadxyi'chinee dxyi'dxyi nin guchii xteenn Jesucristu; naa ra' ba bwiinn ra' nin ya bigaasabu'hu loh xquelrihn ra' ñi'h, ayi gacabwa' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs, ayiza guelriachiisto' la'n lasto' ra' ba,
9 per ayi ru nuu xa chezah ra' ba xchih laasii garaa ra' bwiinn guidxyiyuh zacabwa' naa ra' ba tuhbi bwiinn pa'hyi ra' ziga lasaa' ra' garoopa ra' nin bidxyi'chinee la'h guehtu Moisehs.

Pahblu rnaaba suudzi'tsi Timoteu

10 Per yi'h gwazahnee loh dxyi'dxyi ra' nin rulu'yi'hn, ziga nabahanahn nee xi pur ru'nnahn dzi'n, nee ziga riachiisto'n xchi'dxyi Dxiohs, nee ziga nado'laadzi sto'n, nee ziga ralahsasto'n la'h bwiinn cun ziga zeezahdzi'tsi'hn loh xneziuhn Jesucristu.
11 Naann lu'h xa gurihna'hla ra' ba na'h nee xa gusa'caziin nez la'n naa ra' bwiinn guihdxyi Antioquía, neezaa nez guihdxyi Iconiu cun Listra, nee gallee loh guelrza'cazii nin bati'dxiloon per Dxiohs bata'h na'h loh garaa ra' dee'.
12 Pwihsi guchii garaa ra' bwiinn ra' nin chechii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu nahpa gutii'dxiloh ra' ba guelrza'cazii,
13 per la'h ra' nin ayi ruzo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs nee cun bwiinn nin rusagui'hi ra' mahzi ru zeeza'bi ra' ba loh duhlda, laasii rusagui'hi ra' ba per nee ra' ba casagui'hi ra' za ba.
14 Per yi'h gwazahnee nayaatii' loh dxyi'dxyi ra' nin basi'dxi lu'h nin gwachiisto' lu'h, yi'h banaann lu'h chyu baluu'yin yi'h,
15 pwihsi dez chin naa lu'h biñi'n nu'nbwa' lu'h xchi'dxyi Dxiohs nin ruluu'yi xa guiria'caa lu'h loh duhlda tin guica'ha lu'h guelnabahan nin naa para tu'pazi laasii gwachiisto' lu'h xchi'dxyi Jesucristu.
16 Garaa ra' xchi'dxyi Dxiohs nin caa loh dxihtsi, la'h gahca Dxiohs bani'hi Ñi'hn tin gucahan loh dxihtsi. Garaa ra' xchi'dxyi Ñi'h nallu'yi tin guluu'yin la'h ra' nu'h cuun nin naa xtuhlda nu'h tin neezaa gacanee'hen la'h nu'h chozahnee nu'h tuhbi guelnabahan nayaa,
17 tin zi'chi bazuusiin bwiinn nin naa xpwiinn Dxiohs nee banaa ba tin guunn ba garaalohtii' dzi'n za'ca.

4

1 Rñi'n loh lu'h loh Dxiohs nee cun loh za Daada Jesucristu nin guibia'garii ziga tuhbi rrehyi tin guunn Ñi'h guelguxchisi loh ra' bwiinn ra' nin rii nabahan loh guidxyiyuh nee cun gallee ra' nin guhchi ra' za,

2 nahpa guuyidxyi'dxyi lu'h xchi'dxyi Dxiohs, guzuhsiin loh Dxiohs cuun chi'hzi
hohra, baluu'yi la'h ra' bwiinn duhlda ra', gudxihndxi la'h ra' bwiinn ra' nin ayi
xclaa'dzi ra' guzo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs, cun guñi'nee za la'h ra' lasaa' ra' nu'h
xchi'dxyi Dxiohs,
3 laasii zadzihn dxyih nin ayi dxiuu'sto' ra' bwiinn guca'dxiahga ra' ba guelrluu'yi
za'ca xteenn xchi'dxyi Dxiohs; mahzi ziuu'sto' ra' ba nin naachi'hzi xigaaba ra' ba,
ni'chin zidxi'hyi ra' ba ziahan ra' daada ra' nin ruluu'yi tin guluu'yi ra' ba la'h ra' ba
nin naa si xigaaba ra' ba dxihn ra' ba.
4 Ayi guzo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi Dxiohs; mahzi dxiuu'sto' ra' ba xica ra' dxyi'dxyi
nin rdxi'nlaadzi ra' bwiinn.
5 Per yi'h bwa'ha guzuhchihpa tin batii'dxiloh loh garaa ra' nin guunnee ra' ba
yi'h, nee gwazahnee baluu'yi xchi'dxyi Dxiohs nin ruta'h la'h bwiinn loh duhlda, nee
bwi'hnn za'ca xtsi'n lu'h.
6 Laasii na'h rii' la'n zu'h tin chiinn ra' ba na'h; la'h dxyih ze'gadzihn gachi'hn.
7 La'h xtsi'na'hn guluhlla ziga xtsi'n tuhbi suldahdu nin gudxihndxi za'ca loh guerru,
la'h dxyih ra' rii' guya'loh nee gulu'cha'yi dzi'tsi'hn guelriachiisto'hn la'h Dxiohs,
8 yannah cabwe'za'hn guica'hahn guelnaza'ca nin guni'hi Daada nin nuu dxibaa'
na'h, laasii la'h Daada rii' naa Jwehsi nin ruhnn za'ca guelguxchisi, per ayi na'h si dxi'h
guni'hi Ñi'hn sino que neezaa la'h garaa ra' bwiinn ra' nin cabweeza dzi'tsi la'h Ñi'h chin
guibia'garii Ñi'h stuhbi.

Dxyi'dxyi xteenn Pahblu para loh Timoteu

9 Bwi'hnn jweersi dxie'guia'ha lu'h cuuna'hn,
10 laasii la'h Demas, nin mahzi ruca'sto' ñi'h guidxyiyuh rii', la'bi basaa'n na'h, la'h
bi zee guihdxyi Tesalónica, ya Cresente zee loh guihdxyi Galacia, ya Titu zee guihdxyi
Dalmacia.
11 Sola la'h dxi'h Lucas dxuu nu rii'. Badxi'hyi la'h Marcu ya dxie'nee lu'h bi laasii
zahca gacanee bi na'h loh xtsi'n Dxiohs,
12 ya Tíquicu baxe'hla'hn loh guihdxyi Efesu.
13 Chin dxi' lu'h dxie'nee lu'h lahdxi cahpa nin basia'hanahn loh guihdxyi Troas rwaa'
yihdzi Carpu, cun nee ra' chihbru ra' pwihsi ayi dxia'ldasto' lu'h xchihtsi ra'n.
14 Daada Alejandro, nin ruhnnee dxi'ba dzi'n, basa'cazii duxa ba na'h; Dxiohs
gusadxihlli la'h ba ziga gahca nin bwi'hnnee ba la'h nu'h pur xchi'dxyi Dxiohs nin
raluu'yi nu'h.
15 Yi'h guhca nasiin tin ayi xi guunnee ba yi'h laasii rdxyi'chinee duxa ba la'h nu'h pur
xchi'dxyi Dxiohs nin raluu'yi nu'h.
16 Chin mwer guñi'n xchi'dxyi'hn nin balaloh na'h loh ra' guxchisi ra', ayi chyu
guhcanee na'h; garaa ra' ba basaa'n ra' ba na'h nee rna'ba'hn loh Dxiohs ayi gusadxihlli
Ñi'h nin bwi'hnn ra' ba,
17 per la'h Daada nin nuu dxibaa' sihn bwi'hnn Ñi'h cumpahñu na'h nee guzuhchih-
panee Ñi'h na'h tin guhca balu'yi'hn garaa xchi'dxyi Dxiohs loh ra' ba nee tin
bazo'badxiahga za ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel ra' xchi'dxyi Dxiohs, per guhcanee
Dxiohs na'h bata'h Ñi'h na'h la'n naa ra' ba zigazi la'n rwaa' tuhbi bwe'dzi,
18 nee zuta'h Ñi'h na'h loh garaa ra' duhlda, zahpadzi'tsi Ñi'h na'h, cun zigu'cha'yi Ñi'h
na'h tin chu'nee Ñi'h na'h loh xquelrnabwa' Ñi'h llaa'ndxibaa'. Lah si Ñi'h chuu guiñi'
za'ca ra' bwiinn para tu'pazi. Zi'chi gaca pwihsi.

GuelrgahpaDxiohs nin ria'loh dxihtsi rii'

19 Badi'hi tuhbi guelrgahpaDxiohs la'h Prisca cun la'h Aquila, nee cun la'h ra' bwiinn
lasaa' Onesíforu.

20 Erastu bia'han loh guihdxyi Corintu, ya la'h Trófimo basia'hanahn loh guihdxyi
Miletu laasii rahcallu'hu bi.
21 Bwi'hnn pur dxi'gah lu'h galoh nin gadzihn bwe'hw nahlda ra', nee ruxe'hla ra'
Eubulu, Pudente, Linu, Claudiu cun garaa ru ra' lasaa' nu'h nin naa xpwiinn Jesucristu
tuhbi guelrgahpaDxiohs para yi'h.
22 Daada Jesucristu guinabahannee Ñi'h yi'h, Dxiohs gacanee garaa tu. Zi'chi gaca
pwihsi.

Dxihtsi nin baca'h San Pahblu loh Titu

GuelrgahpaDxiohs

1 Na'h Pahblu, naan xmooza Dxiohs nee pooxtla xteenn Jesucristu; la'h Ñi'h guluu'nehza na'h tin gacane'hn chioo ru guelriachiisto' xteenn bwiinn nin gulii Dxiohs chechii sto' xchi'dxyi Ñi'h, tin gacabwa' ra' ba xcweenta dxyi'dxyi nanchii nin rusiaa la'h ra' bwiinn loh duhlda,
2 nee neezaa tin guica'ha ra' ba guelnabahan nin ayi ñichilohtii'. Dxiohs ayi ruu'yi Ñi'h dxixi'hw; guñi' Ñi'h dez cadxyih gachica'ha nu'h guelnabahan rii'.
3 Ya chin badzihn dxyih nin baca'bwa' Ñi'h; baluu'yi Ñi'h xchi'dxyi Ñi'h zi'chi za bani'hi Ñi'h xchi'dxyi Ñi'h na'h tin gulu'yi'hñin ziga gunabwa' Xtaada Dxiohs nu'h nin rusiaa la'hnu'h loh duhlda.
4 Ruca'hn dxihtsi rii' loh lu'h Titu, llii'ngaa'nahn loh guelriachii sto' nin nahpa nu'h la'h Jesucristu. Rdxi'hna'hn loh Xtaada Dxiohs nu'h cun neezaa loh Daada Jesucristu nin rta'h la'hnu'h loh duhlda tin gacanee Ñi'h yi'h, galahsa sto' Ñi'h yi'h nee neezaa gusacwachidxyii Ñi'h sto' lu'h.

Dzi'n nin ruhnn Titu guihdxyi Creta

5 Chin basia'hanahn yi'h loh yuh nin rii loh ñisado' nin laa Creta, basia'hanahn yi'h tin para guunnxnehza lu'h nin ria'dxi gachidi'hnn xnehza ra' nu'h nee tin cwii za lu'h bwiinn ñu'xa ra' loh cada tuhbigah ra' guihdxyi talpa'h ziga guñaan loh lu'h.
6 Tuhbi bwiinn ñu'xa nin gaapa guelrnabwa' loh ra' bwiinn guido', bwiinn ñu'xa chi nahpa guibahan za'ca ba tin ayi chyu bwiinn guidxeela xi guelchiah pur la'h ba, nee nahpa gaca che'hla ba tuhbi si gunna'h nee nahpa gallee tii' llii'n ba chechii sto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs, tin par ayi chyu guiñi'yah la'h ra' bi tin ayi guibahan dxaaba ra' bi nee ayi za gaca ra' bi bwiinn ña'laa'dzi ziga ruhnn ra' nin ayi ruzo'badxiahga ra' xchi'dxyi xtaada ra' ñi'h,
7 tin ziga bwiinn nin rahpa guelrnabwa' loh tuhbi guido' bwiinn chi radzihnnaaba dzi'n nezloh Dxiohs, ni'chin nin nahpa guibahan nayaa ba gaduhbi la'ga'htii'. Ayi gaca ba bwiinn sto' ra' dxyi'dxyi dxiipa, bwiinn nadxyi'chi, bwiinn gwaa', nin bwiinn nin rdxi'hyi dxixi'hw; nee ayi za gaca ba bwiinn nin rza'bi sto' ñi'h mweyi guba'n.
8 Nahpa gaca ba tuhbi bwiinn nado'laadzi loh ra' bio'za nin cheguia'ha cuun ba yihdzi ba. Ni'chin nin nahpa gaca ba tuhbi bwiinn nin guunn bwen, tuhbi bwiinn natii', tuhbi bwiinn nin ayi rzuhnee nin tuhbi bwiinn, tuhbi bwiinn nin rdxyihbi la'h Dxiohs, tuhbi bwiinn nin ayi ruhnn nin xclaa'dzi tihxi ba.
9 Nahpa cheezah za'ca ba loh dxyi'dxyi nanchii nin basi'dxi ba tin gaca guuyi dxyi'dxyinee ba la'h ra' bwiinn xchi'dxyi Dxiohs, tin para guluu'yi ba ca rche'h ra' snuhn ra' bwiinn ra' nin rñi'yah xchi'dxyi Dxiohs.
10 Laasii ziahan ra' bwiinn nin naa ra' bwiinn rwaa' lda'h nuu lahda tu, per mahzi ziahan naa ra' bwiinn zi'ca nin nuu loh ra' bwiinn Israel. Bwiinn ra' rii' naa ra' ba bwiinn rwaa' lda'h ra' neezaa rsagui'hi ra' ba la'h snuhn bwiinn.
11 Bwiinn ra' rii' nahpa gata'w ra' nu'h rwaa' ra' ba laasii cun xchi'dxyi ra' ba nin ruluu'yi ra' ba rusiahchi ra' ba sto' tuhbitii' famihyi bwiinn, ya ruluu'yi ra' ba dxyi'dxyi xihn ra' tin ruhnn ra' ba gahn mweeyi cun dzi'n xtuhyi nin ruhnn ra' ba.
12 Tuhbi gahca nin naa tuhbi profeta bwiinn Creta, bwii'yi dxyi'dxyi xa naa ra' bwiinn lasaa' ba, nnah ba: “Bwiinn Creta ra' ganaalla bwiinn dxixi'hw ra' ba, nee bwiinn nahda dxiipa ra' ba; naa za ra' ba bwiinn raa'lla nee bwiinn rahw xa'ta ra' ba.”

13 Nee guñiˈ ba ziga naaˈhan; niˈchin gulchihndxi laˈh raˈ ba jweersi duxa tin gaca raˈ
ba bwiinn zaˈca loh guelriachii stoˈ xteenn xchiˈdxyi Dxiohs,
14 nee tin ayi za cheezah guunn cweenta raˈ ba dxyiˈdxyi nin rdxiˈnlaadzi raˈ bwiinn
Israel raˈ, nee neezaa ayi guunn cweenta raˈ ba dxyiˈdxyi dxixiˈhw nin rcaˈdihtsi loh
dxyiˈdxyi zaˈca.
15 Nin nahpa lligaaba nayaa galleetiiˈ cohsa nayaa naa para niˈchi, per para nin ayi
riachii stoˈ raˈ ñiˈh laˈh Dxiohs niˈchi raˈn nin aadxi nahpa lligaaba nayaa, pwihsi ayitiiˈ
cohsa nayaa para laˈh raˈ ba. Pwihsi yihca raˈ ba nee loh xigaaba raˈ ba nuu dxiimman.
16 Rñiˈ raˈ ba nuˈnbwaˈ raˈ ba laˈh Dxiohs, per cun nin ruhnn raˈ ba ruluuˈyi ayi guchii
dxiˈhn laasii rwaaˈldaˈh raˈ ba, cun rcaˈllahn lasaaˈ raˈ ba; niˈchin nin ayi galluˈyi raˈ ba
para guunn raˈ nin tuhbi dziˈn zaˈca.

2

Pahblu ruluuˈyi laˈh Titu para guluuˈyi zaˈca bi laˈh raˈ bwiinn ziga nahpa guibahan raˈ ba

1 Per yiˈh guñiˈ si xcweenta dxyiˈdxyi nin ruluuˈyi zaˈca.
2 Baluuˈyi laˈh raˈ bwiinn ñuˈxa tin gaca raˈ ba bwiinn nin ruhnn lligaaba nayaa,
bwiinn nin ayi chyu gusahcaloh tiiˈ, bwiinn natiiˈ, bwiinn zaˈca nin riachii stoˈ ñiˈh laˈh
Dxiohs ziga naa loh xquelñaˈñih Ñiˈh, bwiinn nin nadziiˈhi lasaaˈ raˈ, nee ayi za guiriaˈh
gahn raˈ ba.
3 ZiˈchiI za laˈh raˈ bwiinn ñuˈxa gunnaˈh raˈ nahpa guibahan nayaa raˈ ba; ayi gaca
raˈ ba bwiinn dxixiˈhw nee ayi suuhdzitiiˈ za raˈ ba, tin guluuˈyi raˈ ba ziga naa xnehza
cweenta ziga nabahan raˈ ba,
4 tin guluuˈyi raˈ ba laˈh raˈ gunnaˈh biiˈhin raˈ tin gantsiiˈhi raˈ bi cheˈhla raˈ bi cun
lliiˈn raˈ bi,
5 nee gaca nasiin za raˈ gunnaˈh yuˈxa raˈ cun guibahan nayaa raˈ ba; neezaa gaapaa
dziˈtsi raˈ ba rwaaˈ yihdzi raˈ ba, nee nahpa za gaca raˈ ba bwiinn zaˈca cun loh snuhn
raˈ bwiinn raˈ, nee guzoˈbadxiahga za ba xchiˈdxyi xpwiinn ndxiˈhw raˈ ba tin para ayi
za chyu guiñiˈyah xcweenta xchiˈdxyi Dxiohs.
6 Nee guñiˈnee za laˈh raˈ biˈnxtuhbi tin gaca raˈ bi tuhbi bwiinn nin guunn lligaaba
zaˈca,
7 niˈchin yiˈh gubahan xnehza nez loh raˈ bi tin gaca xmohda raˈ bi loh gallee tiiˈ cohsa
zaˈca. Ya chin gusiˈdxi raˈ luˈh bi, bwiˈhnnan cun gaduhbi stoˈ luˈh.
8 Guñiˈ xnehza loh raˈ bi tin para ayi chyu guiguii loh luˈh, tin ziˈchi gaziˈxtuhyi nin
xclaaˈdzi gucaˈhnee laˈtu.
9 Guñiˈnee za laˈh raˈ mooza tin guzoˈbadxiahga raˈ ba xchiˈdxyi xballwaaˈn raˈ ba, nee
ayi gusiaˈgarii raˈ ba dxyiˈdxyi loh xballwaaˈn raˈ ba.
10 Ayi cwaan raˈ ba sino que mas chaˈyi gaca raˈ ba bwiinn zaˈca tin gwaˈha bwiinn
xa nabahan ba loh xquelñaˈñih Xchiohs nuˈh nin bataˈh laˈhnuˈh loh duhlda, tin ziˈchi
gacabwaˈ raˈ ba xa chuhla naa Dxiohs nin raann nuˈh.
11 Laasii ya biinloh xquelrahcanee Dxiohs para garaa raˈ bwiinn, ya guelrahcanee chi
naa xchiˈdxyi Ñiˈh nin zahca gutaˈh laˈh garaa raˈ bwiinn loh duhlda,
12 ya xchiˈdxyi Ñiˈhn nin raluuˈyi nuˈh xa gariaˈh nuˈh loh dziˈn dxaaba nee cun
lligaaba xteenn guidxyiyuh rii', tin chuˈnee Dxiohs laˈhnuˈh loh xquelñaˈñih Ñiˈh.
13 Neezaa ruluuˈyi Ñiˈh laˈhnuˈh nahpa nuˈh tuhbi hereensi loh Ñiˈh cun naannloh za
nuˈh zadzihn dxyih rooˈ nin dxiˈ Daada Jesucristu nin bataˈh laˈhnuˈh loh duhlda.
14 Biuˈn Ñiˈh ntriehgu laˈhgahca Ñiˈh loh guelguhchi pur laˈhnuˈh tin bataˈh Ñiˈh
laˈhnuˈh loh dziˈn dxaaba tin basiaa Ñiˈh laˈhnuˈh tin gaca nuˈh xpwiinn Ñiˈh tin
guidiˈhnn raˈ nuˈh dziˈn zaˈca.

15 Dxyi'dxyi ra' rii' nin nahpa guluu'yi lu'h, nee tin guunn lu'h para chu'gui'w ra' ba nee neezaa guiñi' lu'h dxyi'dxah loh ra' ba cun gaduhbi guelrnabwa' xteenn lu'h. Gudxi'hyi nez ayi cwe'hesto' ra' bwiinn yi'h.

3

Nin nahpa guunn ra' bwiinn nin gwachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs

1 Basannah sto' ra' ba guzo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi gubieerna cun xchi'dxyi guxchisi. Nahpa chuu ra' ba-cha'zi ra' ba xchi'dxyi ra' guxchiisi ra' rii', nee tin guiga'bi za ra' ba guunn ra' ba xi chi'h zi dzi'n za'ca.

2 Ayi chyu guiñi'yah ra' ba, ayi gaca za ra' ba bwiinn dxixi'hw. Nahpa gaca ra' ba tuhbi bwiinn nado'laadzi loh cuun chi'h zi bwiinn.

3 Tin la'hnu'h galohyi guhca nu'h bwiinn nin bia'dxyi guelña'ñih loh xigaaba ra' ñi'h ni'chin ayi bazo'badxiahga nu'h xchi'dxyi Dxiohs, ya guna'zu lligaaba dxaaba la'hnu'h ya bidi'hnn nu'h garaa nin guclaa'dzi tihxi nu'h. Per nnah banaa zi'chi chi'h bidu'tallgahxi nu'h. Cun ziga gubahan dxaaba nu'h chin guza'bi sto' nu'h xteenn bwiinn, nee bidxiaapa llahn lasaa' ra' nu'h,

4 per chin baluu'yi Dxiohs, nin bata'h la'hnu'h loh duhlda, cha'yi naa Ñi'h baluu'yi Ñi'h xa nadzii'hi Ñi'h la'hnu'h,

5 bata'h Ñi'h la'hnu'h loh duhlda; ayi pur bachidi'hnn dxi'h nu'h dzi'n za'ca sino que pur nin balahsa sto' Ñi'h la'hnu'h, ya bata'h Ñi'h la'hnu'h pur Spíritu Saantu nin basiaa lasto' nu'h nin ruhnn raalaa nacuubi nu'h para loh tuhbi guelnabahan nacuubi.

6 Pur nin bwi'hnn Jesucristu nin bata'h la'h nu'h loh duhlda, Dxiohs bani'hi cweeza pa'hcaa Spíritu Saantu xteenn Ñi'h la'n lasto' nu'h.

7 Pur nin balahsasto' Ñi'h la'hnu'h basia'pitii Ñi'h xtuhlda nu'h, ya pur ni'chi ba-naann nu'h gachica'ha ra' nu'h xereensi Ñi'h ya hereensi chi naa guelnabahan nin ayi ñichilohtii'.

8 Dxyi'dxyi rii' guchii'hin; ni'chin nin xclaa'dzihn cheezah lu'h guiñi' lu'h dxyi'dxyi ra' rii' loh ra' bwiinn nin riachii sto' xchi'dxyi Dxiohs tin guunn duxa ra' ba dzi'n za'ca. Dxyi'dxyi ra' rii' naa dxyi'dxyi za'ca nee nallu'yi ra'n para garaa tii' nu'h.

9 Per nnah ayi gusaa'n lu'h chindxineedxyi'dxyi ra' bwiinn xi pur xcweenta dxyi'dxyi nin ayi gallu'yi, neezaa dxyi'dxyi xteenn canehza guzah ra' xtaada guldoo' ra' nu'h, neezaa ayi gusaa'n lu'h chuu guelrbwidxihndxi dxyi'dxyi pura xlehyi Moisehs laasii garaa dee' ayi gallu'yin nee ayi za xi guiniinloh ra'n.

10 Sibwela nuu tuhbi bwiinn nin xclaa'dzi guche'h la'h tuhbi bwiinn guido', guiñi'nee lu'h ba tuhbi, o chiohpa; sibwela ayi guzo'badxiahga ba xchi'dxyi lu'h, babwe'heca'ha ba loh ra' bwiinn guido',

11 laasii bwiinn chi ya naann lu'h xtuhlda ba nugasinaa'ha la'h ba cayuhnnan ñichiloh ba.

Dxyi'dxyi nin baca'h Pahblu loh si Titu

12 Chin cu'neezahn Artemas o Tíquicu loh lu'h, bwi'hnn pur dxie'guia'h lu'h na'h loh guihdxyi Nicópolis, tin ri'chi ru'nnahn lligaaba guti'dxi'hn loh bwe'hw nahlda ra'.

13 Bwi'hnn cumpahñu gaduhbi la'ga'htii' la'h abogadu Zenas cun Apolos; badi'hi nin rchi'hn ra' ba tin par cheezah ra' ba xneziuh ra' ba tin neezaa para ayi xi dxia'dxi para la'h ra' ba,

14 nee neezaa xpwiinn nu'h gusi'dxi ra' guunn bwen nee gacanee ra' ba la'h bwiinn nin nuu ra' ya'dxi loh ra' ñi'h tin para ayi guibahan lliaa'ha si ra' ba.

Luulchima guelrgahpaDxiohs

15 Galleetii' bwiinn nin nuune'hn rii' ruxe'hla tuhbi guelrgahpaDxiohs para yi'h. BagahpaDxiohs la'h ra' xmihgu ra' nu'h ziga riachii sto' ra' nu'h xchi'dxyi Dxiohs. Dxiohs guuntaa'yi yihca tu.

Dxihtsi nin baca'h San Pahblu loh Filemohn

GuelrgahpaDxiohs

1 Na'h Pahblu, nuu'huhn la'n lahtsi dxi'ba laasii pur xcweenta xchi'dxyi Jesucristu
nin rulu'yi'hn. Na'h neezaa bwihtsi lasaa' nu'h Timoteu ziga zoozah nu'h loh xchi'dxyi
Jesucristu, raca'h nu dxihtsi rii' loh lu'h Filemohn, nin naa tuhbi bwihtsi lasaa' nu loh
xtsi'n Dxiohs.
2 Raca'h za nu dxihtsi rii' loh Apia, nin naa bizaa'n nu loh guelriachii sto' loh
Jesucristu, cun la'h Arquipu nin naa tuhbi lasaa' nu loh dzi'n rii', nee cun loh za ra'
bwiinn guido' ra' nin radiaa'ha rwaa' yihdzi lu'h.
3 Dxiohs Xtaada nu'h nee la'h Daada Jesucristu gacanee la'htu, nee guni'hi Ñi'h
guelnasaa lasto' tu.

Guelnaza'ca sto' nee cun guelriachii sto' xteenn Filemohn

4 Guillii-guillii rudi'hihn guelzuxchiilli loh Dxiohs chin riagannasto'n yi'h loh nin
cabwihdxyi-cana'ba'hn loh Dxiohs,
5 laasii bihna'hn xa naa guelnadzii'hi xteenn lu'h cun guelriachii sto' xteenn lu'h la'h
Daada Jesucristu nee cun garaa ra' za nin naa xpwiinn Dxiohs.
6 Rna'ba'hn loh Dxiohs tin chioo ru ziga nin riachii sto' lu'h gaduhbi nin cagaluu'yi
lu'h xchi'dxyi Dxiohs loh ra' snuhn bwiinn, tin zi'chi gadzihn gacabwa' ra' ba loh ra'
cohsa za'ca ra' nin nadxiaapa ra' nu'h pur xcweenta Jesucristu.
7 Pwihsi riahxi duuxa'hn cun ria'han nasaa sto'n pur xcweenta lu'h, laasii pur yi'h,
bwiitsi lasaa'hahn, basaga'ldiuh lu'h cun bwi'hnn za lu'h guridxyii lasto' ra' lasaa' ra'
nu'h pur ziga ruca'h sto' lu'h la'h ra' ba.

Pahblu rnaaba loh Filemohn ayi guidxyi'chinee ba la'h Onésimu

8 Nicala na'pahn guelrnabwa' xteenn Jesucristu zahca guiñi'n loh lu'h guunn lu'h xi
chi'h zi nin nahpa guunn lu'h,
9 yannah rna'ba'hn loh lu'h guunn lu'h tuhbi dzi'n za'ca, laasii na'h Pahblu naan nin
nadzii'hi lu'h ya bwiinn guuhla'hn nee ñie'w'hn pur xcweenta Daada Jesucristu;
10 cana'ba'hn guunn lu'h tuhbi bweni'hn para xcweenta Onésimu, nin naa ziga zi
llii'nahn, laasii gwachii sto' bi xchi'dxyi Dxiohs nin balu'yi'hn la'h bi nnah nin ñie'w'hn
la'n lahtsi dxi'ba.
11 Galohyi, guhca bi tuhbi mooza nin ayi ballu'yi para yi'h, per nnah zallu'yi bi laasii
loh garoopa nu'h gaca bi mooza.
12 Pwihsi ruxe'hla'hn bi nacuubi stuhbi ya chin gadzihn bi ri'ca, gaannloh lu'h bi ziga
zi la'h bi naa bi na'h.
13 Na'h xclaa'dzihn ñia'hanee bi na'h rii' xcweenta lu'h, tin ñuhnn bi dzi'n loon nnah
nin ñie'w'hn la'n lahtsi dxi'ba pur xcweenta xchi'dxyi Dxiohs,
14 per ayi xclaa'dzihn gu'nnahn nin naa xigaaba sihn sino que nee cun xigaaba lu'h,
tin ziga nin guunn lu'h tuhbi bweni'hn na'h ayi gacan cun lajweersi sino que cun pur
xigaaba xteenn lu'h.
15 Pwehda gusahcariin lu'h pur la'h Onésimu loh paaldaa dxyih nin ayi bwa'ha lu'h
loh bi, per yannah rca'ha lu'h bi tin chuu bi loh lu'h stuhbi para tu'pazi,
16 ya ayiru zigadxi'h mooza sino que nin lasahca ru loh tuhbi mooza, o sea ziga zi tuhbi
bwihtsi bihda lu'h; na'h ruca'h duxa sto'n la'h bi, per yi'h mahzi ru baca'h sto' lu'h la'h
bi nee ayi ziga zi tuhbi bwiinn si dxi'h sino que ziga bwihtsi pa'h lu'h nez loh xneziuh
Jesucristu.
17 Pwihsi na'h, sidela riu'nbwa' lu'h na'h ziga tuhbi lasaa' lu'h loh xneziuh Jesucristu,
bwa'ha loh bi ziga zi na'h gahca.

18 Sidela xiilla bati'dxisuu bi loh lu'h, o sidela nuza'bi bi loh lu'h xiilla, loon guñi' ya
na'h gadxiilliñin.
19 Na'h Pahblu cagaca'hn dxihtsi rii' cun naa'hahn cun xlehtra'hn; na'h zidxiilliñin
(tin ayiza guiñi'n loh lu'h nuza'bi lu'h hasta yi'h gahca loon).
20 Pwihsi bwihtsi, bwi'hnn tuhbi bweni'hn rii' na'h ziga tuhbi nin nadzii'hi gahca la'h
Dxiohs; bagu'nasaa sto'n ziga naa nu'h bwihtsi ra' nu'h loh Daada Jesucristu.
21 Ruca'hn dxihtsi rii' loh lu'h laasii rahcabwa'n zuzo'badxiahga lu'h xchi'dxyi'hn, nee
zuhnn lu'h hasta ziahan ru nin cana'ba'hn loh lu'h.
22 Pwihsi zi'chi gahca za, bwi'hnn siguhra hasta dxia'hanahn laasii cabwe'za'hn
guluu'yi Dxiohs ziga nin canaaba tu loh Ñi'h, tin guunn Dxiohs para dxie'ldaguia'hahn
cuun tu.

GuelrgahpaDxiohs xteenn Pahblu cun tuhbi guelruhnntaa'yi xteenn ba

23 Epafras, nin nuu ñie'wne'hn, ruxe'hla tuhbi guelrgahpaDxiohs loh tu. Nuu ñie'w nu
pur xcweenta xchi'dxyi Jesucristu.
24 Marcu, Aristarcu, Demas, cun Lucas nin cayahcanee na'h loh dzi'n rii'; ruxe'hla ra'
bi tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'htu.
25 Daada Jesucristu guuntaa'yi yihca tu. Zi'chi gaca pwihsi.

Tuhbi dxihtsi nin bia'han loh ra' bwiinn Hebreu ra'

Dxiohs guñi' pur Llii'n Ñi'h

1 La'n dxyih galohtii'yi ra' ziahan guhca dxyi'dxyi nin guñi' Dxiohs loh ra' xtitalliudo'
ra' nu'h, nee ziahan za guñi' Ñi'h pur guehtu daada ra' nin baca'h xchi'dxyi Ñi'h,
2 per nnah la'n dxyih ra' rii' guñi' Dxiohs loh nu'h pur Llii'n Ñi'h nee basia'hannee
Ñi'h garaatii' nin nuu guidxyiyuh la'h Llii'n Ñi'h laasii pur Llii'n Ñi'h bwi'hnncha'yi Ñi'h
garaatii'.
3 Ni'chin Llii'n Dxiohs naa la'gahca lla'ñih nin naa Dxiohs nee naa pa'hcaa Ñi'h ziga
gahca naa Xtaada Dxiohs Ñi'h, nee cun xquelrnabwa' Ñi'h naa dzi'tsi garaa ni'chi si
gurihxchih, ya chin guya'loh basiaa Ñi'h la'h nu'h loh duhlda, guzohba Ñi'h xlahdu
derehchu Xtaada Ñi'h.

Lasahca ru Llii'n Dxiohs loh ra' xaanjla Ñi'h

4 Bwi'hnn lasahca ru Dxiohs la'h Llii'n Ñi'h loh ra' aanjla ra', laasii Llii'n gahca Ñi'h
dzi'baloh loh ra' aanjla pur ziroo' ru guelrnabwa' nin nahpa Ñi'h nnah cun neezaa dzi'n
nin nahpa Ñi'h,
5 laasii la'h Dxiohs nin tuhbi dxyih ayi guñi' Ñi'h loh nin tuhbi xaanjla Ñi'h ñahbi Ñi'h:
Yi'h naa lu'h Llii'nahn; nnadxyih guliin yi'h tin guinabwa' lu'h.
Nin ayi za guñi' Ñi'h loh tuhbi xaanjla Ñi'h:
Na'h gaca'hn Xtaada lu'h, nee yi'h gaca lu'h Llii'nahn.
6 Per dxyih nin guxe'hla Ñi'h Llii'n galoh Ñi'h loh guidxyiyuh rahbi Ñi'h:
Garaa ra' xaanjla'hn gulgazu'nllihbi nez loh Llii'nahn.
7 Ya chin baze'ta Dxiohs xaanjla ra' Ñi'h rahbi Ñi'h:
Ruhnn Ñi'h xaanjla Ñi'h ziga bwih, ya xmooza Ñi'h ruhnn Ñi'h ziga bwehla.
8 Per chin baze'ta Ñi'h Llii'n Ñi'h rahbi Ñi'h:
Yi'h naa lu'h Dxiohs, nee ayi chuu dxyih cha'loh xquelrnabwa' lu'h,
nee zinabwa' xnehza za lu'h.
9 Ruca'h sto' lu'h guunn lu'h dzi'n za'ca ya rdxyi'chi lu'h gallee nin naa dxaaba ra',
ni'chin la'h Dxiohs, Xchiohs lu'h, basiahxi ru Ñi'h la'n lasto' lu'h mahzi ru que la'h ra'
lasaa' ra' lu'h.
10 Rñi' za Ñi'h squii':
Yi'h Daada, chin guzo'balohyi bwi'hnncha'yi lu'h garaatii' ra', bwi'hnncha'yi lu'h
guidxyiyuh,
yi'h gahca za bwi'hnncha'yi lu'h dxibaa'.
11 La'h ra'n ziñichiloh ra'n per yi'h ba nuu nabahan lu'h para tu'pazi,
ya garaa ra' nin nuu guidxyiyuh ziuhlla ra'n ziga riuhlla lahdxi;
12 zutu'bi ra' lu'hn ziga rdu'bi tuhbi lahdxi per yi'h ayi guidxa'h ziga naa lu'h ya xihza
ra' lu'h ayi chuutii' dxyih nin gazaa' ra'n.
13 Nee ¿cuucalla rahbi Dxiohs loh tuhbi xaanjla Ñi'h squii'?:
Guzohba xlahdu derehchu'hn tin guinabwa' lu'h hasta guiga'ha loh dxyihyi nin gutsiiga
ra'n bwiinn ra' nin rdxyi'chinee yi'h loh lu'h,
14 laasii la'h ra' aanjla ra', spíritu si naa ra' ba loh xtsi'n Dxiohs tin zi'chi gacanee ra' ba
la'h ra' bwiinn nin guica'ha guel nabahan nin ayi ñichilohtii'.

2

Ayi chyu gusaa'n dxyi'dxyi nin guta'h la'h nu'h loh duhlda

1 Ni'chin nnah chuu nu'h cha'zi nu'h xchi'dxyi Dxiohs nin ba bihn dxiahga nu'h, tin
ayi nnagah gachiria'caa nu'h loh xneziuh Dxiohs,
2 laasii la'h tu ba naann tu nahpa guzohba dxyi'dxyi nin guñi' ra' xaanjla Dxiohs la'n
dxyih galoh ra', ya bwiinn ra' nin guyuu' xtuhlda ñi'h pur ayi bazo'badxiahga ra' ba
dxyi'dxyi chi bati'dxi Dxiohs la'h ra' ba loh guelrza'cazii duxa.
3 Yannah, ¿xa gaca ta'h nu'h loh xquel rza'cazii Dxiohs sidela la'h nu'h gasaa'n nu'h
dxyi'dxyi nin lasahca ru nin guta'h la'h nu'h loh duhlda? Laasii la'h gahca Daada
Jesucristu basia'hannee dxyi'dxyi chi la'h ra' xpwiinn Ñi'h, chi'chiyi baluu'yi ra' ba
dxyi'dxyi chi la'h nu'h,
4 pwihsi Dxiohs baluu'yi la'h nu'h guchii pa'ca dxyi'dxyi ra' chi laasii bwi'hnn Ñi'h
sehn ra' neezaa ziahan dzi'n roo ra' nin badxyigaa' duxa loh ra' bwiinn ra', neezaa
ziahan ra' dzi'n za'ca bwi'hnn Ñi'h, ya badi'hi za Ñi'h Spíritu Saantu xteenn Ñi'h la'h
ra' nin gwachiisto' xchi'dxyi Ñi'h tin guunn ra' tuhbigah ra' nu'h guriin-guriin dzi'n nin
xclaa'dzi Dxiohs guidi'hnn nu'h.

Jesucristu naa nin guta'h la'h nu'h loh duhlda

5 Dxiohs ayi badi'hi Ñi'h guelrnabwa' la'h ra' xaanjla Ñi'h ziga ñinabwa' ra' ba loh
guidxyiyuh cuubi nin dxuugaze'ta nu'h nnah.
6 Guyuu' tuhbi bwiinn nin baca'h xchi'dxyi Dxiohs loh dxihtsi hasta rñi' squii':
¿Chyu naa tuhbi ndxi'hw, tin dxiagannasto' lu'h la'h ba?
O ¿chyu naa bwiinn guidxyiyuh tin guza'sto' lu'h la'h ra' ba?
7 Nagaaba dxyih si gulliaa'yi'hn bwi'hnn lasahca ra' lu'h ba loh aanjla ra',
chi'chi babia'garii badi'hi lu'h guel rnabwa' cun guel lasahca la'h ra' ba tin guinabwa'
ra' ba loh garaatii' ra' nin bwi'hnncha'yi lu'h.
8 Badi'hi lu'h guelrnabwa' la'h ra' ba tin guinabwa' ra' ba garaatii' nin nuu loh
guidxyiyuh.
Nee guchii basia'hannee Dxiohs garaatii' nin nuu loh guidxyiyuh la'h ra' bwiinn tin
guinabwa' ra' ban, per rachidia'ha nu'h gue'du guinabwa' ra' bwiinn garaatii' nicala ba
badzii'ba Dxiohsan loh naa ra' ba,
9 per rachidia'ha nu'h loh Jesucristu, nin bwi'hnn Dxiohs gulliaa' ru guhca lasahca
Ñi'h loh ra' xaanjla Dxiohs chin guyuu' Ñi'h loh guidxyiyuh paaldaa si dxyih. Chin
batuhlla Jesucristu xtsi'n Ñi'h loh guidxyiyuh, badi'hi za Dxiohs lla'ñih la'h Ñi'h cun
bwi'hnn lasahca Dxiohs lah Ñi'h, ya pur ruca'hsto' Dxiohs la'h nu'h ni'chin basaa'n Ñi'h
bati'dxiloh Llii'n Ñi'h guelrza'cazii duxa nee guhchi Ñi'h pur la'h nu'h.
10 Dxiohs bwi'hnncha'yi garaatii' ra' nin nuu loh guidxyiyuh cun rnabwa' za Ñi'h
garaatii', ya la'h Dxiohs xclaa'dzi Ñi'h chenee Ñi'h ziahan llii'n Ñi'h llaa'ndxibaa', ni'chin
guxe'hla Ñi'h Llii'n pa'caa Ñi'h tin billi'hi llarihn Ñi'h nin guta'h la'h ra' bwiinn loh
duhlda chin bati'dxiloh Ñi'h guelrza'cazii loh cruhzi,
11 laasii Jesucristu nin ruhnn rbahan bwiinn loh guelnabahan nayaa, neezaa bwiinn
ra' chi tuhsi Dxiohs naa Xtaada ra' ba; ni'chin nin ayi ratuhyi loh Llii'n Dxiohs rñi' Ñi'h
loh ra' ba ziga bwihtsi Ñi'h la'h ra' ba.
12 Ziga caa loh Xchihtsi Dxiohs squii' guñi' Dxiohs:
Zulu'yi'hn la'h bwihtsi ra'n xa naa lu'h,
nee zuhnn lasahca zahn lah lu'h loh ra' ba nee zu'ldazahn himnu ra' nez hasta gadiaa'ha
ra' ba.
13 Rahbi za Ñi'h:
Zibwe'za'hn gacanee Dxiohs na'h.
Nee stuhbi lahta rahbi Ñi'h squii':
La'n zu'h rii' cun garaa ra' llii'nahn nin bani'hi Dxiohs na'h.

14 Tuhbi famihyi naa ra' ba tuhsi bwe'hla, nee nuu za ra' ba tuhsi rihn; ni'chin chin
badzihn Jesucristu loh guidxyiyuh gucah Ñi'h bwe'hla nee guyuu' za Ñi'h rihn per ya
loh nin guhchi Ñi'h bazia'tii Ñi'h xquelrnabwa' bwiinndxaaba nin guxaala xneziuh
guelguhchi loh guidxyiyuh,
15 ya zi'chi bwi'hnn Ñi'h tin ayi ru guidxyihbi nu'h guelguhchi, laasii nuu ra' bwi-
inn nin rdxyihbi duxa gachi, rluu'yi ba guna'zu guelguhchi la'h ra' ba gaduhbi loh
xquelnabahan ra' ba,
16 pwihsi ayi bi' Ñi'h para ñahcanee Ñi'h la'h ra' aanjla ra' sino que bi' Ñi'h tin gacanee
Ñi'h la'h ra' llahga guehtu Abrahn,
17 ni'chi nin naa Ñi'h tuhbi bixohza xteenn Dxiohs nin ralahsa sto' Ñi'h, tuhbi bixohza
za'ca nin xclaa'dzi Dxiohs gaca Ñi'h tin guta'h Ñi'h la'h ra' bwiinn loh duhlda,
18 laasii la'h gahca Ñi'h bati'dxiloh Ñi'h guelrza'cazii nee gudxi'hyi za bwiinndxaaba
xa ñuu' xtuhlda Ñi'h, ni'chin nnah zahca gacanee Ñi'h la'h ra' bwiinn nin ze'za'bi loh
duhlda.

3

Lasahca ru Jesuhs loh guehtu Moisehs

1 Pwihsi bwihtsi ra'n laasii naa tu bwiinn ra' nin gudihdxyi Dxiohs tin gaca tu llii'n
Ñi'h; gulgaza'sto' tu la'h Jesucristu nin guxe'hla Dxiohs loh ra' nu'h nee nin naa za
bixohza nin lasahca ru nee nin riachiisto' ra' nu'h xchi'dxyi Ñi'h.
2 Xnehza baza'loh Ñi'h bwi'hnn Ñi'h garaa nin guxe'hla Dxiohs la'h Ñi'h guunn Ñi'h
loh guidxyiyuh ziga gahca bwi'hnn guehtu Moisehs chi'chi laasii xnehza za bwi'hnn ba
nee gohpa za'ca ba la'h ra' xpwiinn Dxiohs.
3 Pwihsi lasahca ru Jesucristu loh guehtu Moisehs ziga naa Ñi'h ziga tuhbi bwiinn nin
ruza' tuhbi yuu', lasahca ru ba loh yuu' nin bwi'hnncha'yi ba,
4 pwihsi cuunchi'hzi yuu' nuu xballwaa'nan per Dxiohs gulahchixchih garaatii' cohsa
nin nuu loh guidxyiyuh,
5 pwihsi bazo'badxiahga guehtu Moisehs xchi'dxyi Dxiohs ziga tuhbi bwiinn nin
biga'bi nin cayahpa la'h ra' snuhn xpwiinn Dxiohs nin naa ra' ziga yihdzi Ñi'h nee
guñi'xgah ba cuun ra' dzi'n nin gue'du guunn Dxiohs, nee nnah la'Ñi'h bwi'hnn baza'loh
Ñi'h dzi'n ra' chi,
6 per la'h Jesucristu bazo'badxiahga Ñi'h dxyi'dxyi laasii Llii'n pa'caa Dxiohs naa Ñi'h,
ni'chin naa Ñi'h bixohza za'ca loh ra' bwiinn nin naa ziga yihdzi Dxiohs, nee la'h nu'h
naa nu'h xpwiinn Bixohza rii' sidela chozahnee dzi'tsi nu'h ziga ruluu'yi xchi'dxyi Ñi'h
nee sidela za dxiahxi nu'h loh siguhra nin nahpa nu'h dxie'galli'h Ñi'h la'h ra' nu'h dxyih
nin guibia'garii Ñi'h.

Guelrzi'laa'dzi xteenn ra' xpwiinn Dxiohs

7 Ni'chin zigapa' rñi' Spíritu Saantu xteenn Dxiohs squii':
Sidela la'h tu ruca'dxiahga tu dxyi'dxyi nin rñi' Dxiohs loh tu nnah,
8 ayi guunn nahda sto' tu ziga bwi'hnn ra' paaldaa ra' xtaada guldoo' tu chin guca'nzaa
ra' ba nez loh dahan desiertu ra' nee guluu'llahn ra' ba sto'n,
9 hasta bidxyi'chinee ra' xtaada guldoo' ra' tu Na'h laasii nnasto' ra' ba ayi Na'h dxi'h
zeene'hra'n ba nicala bwa'ha ra' za ba cuun dzi'n roo ra' nin bwi'hnna'hn loh ra'
ba loh chwa'ha yihza.
10 Pwihsi ni'chin nin bidxyi'chineen la'h ra' bwiinn ra' chi,
nee bwi'hnna'hn lligaaba la'n lasto'n: Zuu bia'hannee ra' ba lligaaba dxaaba nin nuu
la'n lasto' ra' ba,
nee ayi nnaa ra' ba dxiu'nbwa' ra' ba xnezyuun.

11 Pwihsi ni'chin nin guñi' chihpa Dxiohs loh nin rdxyi'chinee Ñi'h la'h ra' ba rahbi Ñi'h:
Ayi chuu dxyih chu'tii ra' ba loh xquelrzi'laa'dzihn.
12 Bwiitsi ra'n, gulgahca nasiin tin nin tuhbi tu ayi chuu lligaaba dxaaba sto' tu tin ayi guiria'caa tu loh Dxiohs nin nuu nabahan dzi'tsi pur nin ayi chechiisto' tu la'h Ñi'h,
13 ni'chin nnah gulcu'gui'w sto' lasaa' tu guillii-guillii ziga tuhbi ziga stuhbi tu gaduhbi nin gaca guunn tun, tin zi'chi nin tuhbi tu ayi gaca nahda sto' tu pur guelrusagui'hi xteenn duhlda,
14 laasii sidela la'h nu'h chozah dzi'tsi nu'h loh xchi'dxyi Dxiohs nin gwachiisto' nu'h chin bachidxiu'nbwa' nu'hn, chi'chi ziuu' nin guidxiaapa nu'h loh Jesucristu.
15 Ziga caa loh Xchihtsi Dxiohsa:
Nnadxyih, sidela la'h tu rihn tu nin rñi' Dxiohs,
ayi gaca tu bwiinn sto' radxipa ra' ziga guhca ra' bwiinn ra' nin bidxyi'chinee la'h Ñi'h.
16 ¿Chyu ni'ca guhca ra' bwiinn ra' nin bidxyi'chinee Dxiohs chin bihn dxiahga ra' ba xchi'dxyi Ñi'h? Pwihsi casi garaa ra' bwiinn ra' nin babwe'he Moisehs loh guihdxyi Egiptu,
17 nee ¿chyu bwiinn ra' bidxyi'chinee Dxiohs loh chywa'ha yihza? Pwihsi la'h ra' bwiinn ra' nin biaaba loh duhlda nee guhchi za ra' ba loh dahan desiertu.
18 Nee ¿chyuloo ra' rahbi Ñi'h loh dxyi'dxyi rii'?:
Ayi chuu ra' pa'caa ba loh xquelruzi'laa'dzihn.
Pwihsi loh ra' bwiinn ra' nin ayi bazo'badxiahga xchi'dxyi Ñi'h,
19 yannah rachidia'ha nu'h ayi guhca ñu'tii ra' ba laasii ayi gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h.

4

1 Ni'chin sidela bia'han dxyi'dxyi Ñi'h ziuu'pa'caa nu'h loh guelruzi'laa'dzi xteenn Ñi'h, nahpa guidxiaapa nu'h la'gahca nu'h tin ayi chyu tuhbi nu'h ayi guunn gahn chu'tii loh guelruzi'laa'dzi chi,
2 laasii neezaa ra' nu'h la'h nu'h bihn dxyi'dxyi nin rusiaa la'h bwiinn loh duhlda, ziga bihn ra' za bwiinn ra' chin; per para la'h ra' bwiinn chi ayi xi ballu'yitii' dxyi'dxyi ra' chi nicala bihn ra' ban.
3 Per la'h ra' nu'h ziga gwachiisto' nu'h, naa nu'h bwiinn ra' nin chu'tii' loh guelruzi'laa'dzi chi nin baze'ta Dxiohs chin guñi' Ñi'h squii':
Loh xquelnadxyi'chihn guñi' chihpa'hn ayi chu'tii ra' ba loh xquelruzi'laa'dzihn.
Nicala la'Ñi'h batuhlla la xtsi'n Ñi'h chin gurihxchih guidxyiyuh.
4 Pwihsi loh stuhbi lahta loh Xchihtsi Dxiohs rñi' squii' pur dxyih nin ruzi'laa'dzi bwiinn:
Xo'pa dxyih bwi'hnn Dxiohs xtsi'n Ñi'h ya gubihdxyi gaadzii bazi'laa'dzi Ñi'h.
5 Ya stuhbi lahta caa loh Xchihtsi Dxiohs nin guñi' Ñi'h squii':
Ayi chu'tii ra' ba loh guelruzi'laa'dzi xte'nnahn.
6 Per ria'dxyi ru chu'tii ru ziahan ru bwiinn ra' loh guelruzi'laa'dzi chi ya bwiinn ra' nin mweer bihn ra' dxyi'dxyi ra' nin rusiaa la'h bwiinn loh duhlda, ayi chu'tii ra' ba laasii ayi bazo'badxiahga ra' ba dxyi'dxyi ra' chi,
7 pwihsi ni'chin nin baca'hbwa' Dxiohs tuhbi dxyih nin gaca "Nadxyih", laasii chin gudii'dxi ziahan yihza guñi' la'ga'h Ñi'h pur la'h guehtu Davihd chin basañi' Ñi'h la'h guehtu Davihd dxyi'dxyi rii':
Nnah sidela la'h tu rihn tu nin rñi' Dxiohs loh tu,
ayi gaca tu bwiinn sto' radxiipa.
8 Sidela la'h guehtu Josueh ñudi'hi guelruzi'laa'dzi chi la'h ra' bwiinn Israel ra', Dxiohs ayi ru ñiñi' Ñi'h pur stuhbi dxyihyi.

9 Pwihsi nnah ria'han ru tuhbi guelruzi'laa'dzi para la'h ra' xpwiinn Dxiohs,
10 laasii bwiinn ra' nin riu'tii loh xquelruzi'laa'dzi Dxiohs, ruzi'laa'dzi ba loh xtsi'n ba ziga za bazi'laa'dzi Dxiohs loh xtsi'n Ñi'h,
11 pwihsi ni'chin nin nahpa chozah nu'h gazo'badxiahga nu'h dxyi'dxyi tin gachidxu'tii nu'h loh guelruzi'laa'dzi chi, tin ayi chuu tuhbi nu'h nin gaca dxiipa sto' nu'h, ziga guhca dxiipa sto' ra' bwiinn ra' nin ayi gwachiisto' ra' ñi'h,
12 laasii xchi'dxyi Dxiohs nuu nabahan nee nahpan guelrnabwa'. Naan ziga tuhbi spahda nin caa duxa garoopa dihtsi ñi'h, nee ria'zin hasta nuu xalma bwiinn cun spíritu ba, nee ruluu'yin cuun lligaaba nin nuu lasto' bwiinn cun neezaa dzi'n nin xclaa'dzi ba guunn ba.
13 Ayi nin tuhbi xiilla nin bwi'hnncha'yi Dxiohs chuula'nan loh Ñi'h; garaa ra'n rluu'yiloh ra'n loh nayaa loh Dxiohs, nin nahpa gachidxixtee nu'h loh Ñi'h.

Jesucristu naa bixohza nin lasahca duxa

14 Jesucristu Llii'n Dxiohs naa xpixohza nu'h nin lasahca duxa, laasii la'h Ñi'h naa Ñi'h nin ba biuu' llaa'ndxibaa', ni'chin nin nahpa chozah dzi'tsi nu'h loh xchi'dxyi Ñi'h,
15 laasii la'h xpixohza lasahca duxa nu'h chi zalahsasto' Ñi'h la'h nu'h pur nin rachidi'hnn nalaasa loh nu'h tin ayi dxiaaba nu'h loh duhlda, laasii la'h Ñi'h zi'chi gahca za bati'dxiloh Ñi'h guelrza'cazii per ayi guyuu' xtuhlda Ñi'h.
16 Ni'chin ayi chyu guidxyihbi gachibwihdxyi-gachinaaba nu'h loh Xchiohs nu'h nin nadzii'hi la'h nu'h tin galahsasto' Ñi'h la'h nu'h nee gacanee Ñi'h la'h nu'h chin guichi'hn nu'h Ñi'h.

5

1 Galohyi garaa ra' bixohza nin lasahca ru loh ra' bixohza rbwi'hi ra' ba loh ra' ndxi'hw. Bixohza lasahca ra' chi rnaaba loh Dxiohs pur bwiinn, nee la'h za ba rñi' ba pur guhn cun guidxa'h nin rbahchi guhn bwiinn loh Dxiohs tin zi'chi rie'w loh xtuhlda ra' ba loh Dxiohs,
2 ya pur nin naa bixohza bwiinn guidxyiyuh nee zahca chuu xtuhlda ba, ni'chi zahca galahsa sto' ba la'h ra' bwiinn nin ayi rihn dxyi'dxyi ra' cun bwiinn ra' nin nuuza'bi loh duhlda,
3 ya pur nin riuu' xtuhlda ba pur la'h gahca ba, ni'chin nahpa gudi'hi ba guidxa'h loh Dxiohs tin zi'chi dxie'w loh xtuhlda ba ziga rie'w za loh xtuhlda ra' bwiinn guihdxyi.
4 Nin tuhbi bwiinn ayi nuu guunn lasahca ba la'h gahca ba gaca ba bixohza laasii Dxiohs naa nin rbwihdxyi la'h nin rahca bixohza tin rudi'hi Ñi'h rahca ba bixohza ziga badi'hi Ñi'h guhca guehtu Arohn bixohza,
5 ya zi'chi za la'h Jesucristu, ayi la'h dxi'h Ñi'h gulii Ñi'h la'h gahca Ñi'h naa Ñi'h bixohza nin lasahca ru, laasii Dxiohs gule'helah la'h Ñi'h gaca Ñi'h bixohza nin lasahca ru, ziga rahbi Dxiohs:
Yi'h naa lu'h Llii'nahn, nnadxyih guliin yi'h tin guinabwa' lu'h.
6 Squii' caa stuhbi lahta loh Xchihtsi Dxiohs:
Yi'h naa lu'h tuhbi bixohza para tu'pazi ziga guhca guehtu Melquisedec.
7 Chin gubahan Jesucristu loh guidxyiyuh rii' gudihdxyi-gunaaba Ñi'h loh Dxiohs, cun guñi' Ñi'h jwersi roo' cun dxigah bie'w ñihsabwii loh Ñi'h nezloh Dxiohs, nin nahpa guelrnabwa' roo' ñuta'h la'h Jesucristu loh guelguhchi; nee bwi'hnn cweenta Dxiohs xchi'dxyi Jesucristu laasii bazo'badxiahga Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs.
8 Ni'chin Jesucristu nicala naa Ñi'h Llii'n Dxiohs basi'dxi Ñi'h bazo'badxiahga Ñi'h dxyi'dxyi ziga nahpa bati'dxiloh Ñi'h guelrza'cazii,

9 ya chin badzihn dxyih batuu'lla Ñi'h garaa ra' dzi'n nin rclaa'dzi Dxiohs guunn
Ñi'h, biga'ha Ñi'h naa Ñi'h nin gusiaa la'h bwiinn loh duhlda ziga garaa ra' bwiinn nin
guzo'badxiahga xchi'dxyi Ñi'h,
10 laasii Dxiohs bazo'ba lah Ñi'h bixohza nin lasahca ru, naa Ñi'h bixohza ziga guhca
Melquisedec bixohza.

Nagahn duxa guibia'garii chechiisto' bwiinn ra' nin rusaa'n xchi'dxyi Dxiohs

11 Rclaa'dzi nu gachiñi' nu ziahan ru dxyi'dxyi pur Jesucristu, nin lu'h nagahn duxa
para baluu'yi nu la'h tu, laasii nihin ria'zi dxyi'dxyi yihca tu, ni'chin nin ayi gacabwa'
tun.
12 La'h tu cadxyih roo' gwachiisto' tu xchi'dxyi Jesucristu ñahca tu nin ñuluu'yi
dxyi'dxyi chi la'h stuhbi bwiinn, per la'la'hga'h rchi'hn chyu guluu'yi la'h tu stuhbi
dxyi'dxyi ra' nin mahzi ayi guinagahntii' ra' xteenn Dxiohs, nee nnah biahca tu ziga
bweezu ra' nin ree' duuda ayi naa tu ziga tuhbi nin rahw guehta nin ba biaa loh
xquelrihn ñi'h,
13 ya nin ree' ra' duuda chi naa ra' ziga zi tuhbi biñi'n bweezu'hn nin ree' duuda ni'chi
ra' ayi riu'nbwa' za'ca xchi'dxyi Dxiohs.
14 Ya nin rahw guehta naa ra' ziga bwiinn ra' nin baniin ca zuu, nin ba naann cuun
nin naa dzi'n za'ca nee cuun za nin naa dzi'n dxaaba, laasii ba biaa loh xigaaba ra' ba.

6

1 Yannah chozah gaze'ta ru nu'h xchi'dxyi Dxiohs tin chuu ru xquelrihn nu'h, ni'chin
nnah chozahru nu'h loh garaa dxyi'dxyi nin basi'dxi nu la'h tu chin gue'du gwachiisto'
tu la'h Jesucristu dez dxyih nin bachiza'loh nu'h; ba basi'dxi nu'h nahpa chechiisto' nu'h
xchi'dxyi Dxiohs,
2 ba basi'dxi za nu'h guelrohbañihsa, cun ba basi'dxi za nu'h xa rudzii'ba naa ra'
bwiinn guhla ra' yihca ra' bwiinn tin guunntaa'yi ra' ba la'h ra' ba, nee ba naann
nu'h ziuu' dxyih gabahan ra' bwiinn guuchi, cun ba naann za nu'h guunn Dxiohs
guelguxchisi nin naa par tu'pazi.
3 Pwihsi chozah nu'h gasi'dxi ru nu'h sidela la'h Dxiohs nnaa Ñi'h,
4 pwihsi guyuu' bwiinn ra' nin bia'ñih loh xquelrihn ñi'h, nin guca'ha guelnaza'ca nin
rudi'hi Dxiohs, nin guleezaa Spíritu Saantu xteenn Dxiohs la'n lasto' ra' ñi'h.
5 Pwihsi bidxa'gasto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs cun nee guelrnabwa' xteenn Dxiohs cun
xteenn guelnabahan nacuubi nin gue'du dxi'.
6 Sidela la'h ra' ba gabia'garii ra' ba loh guelnabahan nin gohpa ra' ba galoh ayi ru
gaca dxiaca nayaa ra' ba loh duhlda nee ayi ru nuu dxiaca za'ca loh xigaaba ra' ba laasii
la'h gahca ra' ba riigaca'h ra' ba la'h Llii'n Dxiohs loh cruhzi stuhbi nee zusi'xtuhyi ra'
ba la'h Ñi'h loh ra' bwiinn ziahan.
7 Naa ra' ba ziga yuh nin ree' ñihsadxiah chin riaaban loh guidxyiyuh: sidela la'h
loh yuh chi gudi'hi guelnaza'ca la'h bwiinn nin ruhnnee loh yuh chi dzi'n, nahpan
guelruhntaa'yi xteenn Dxiohs,
8 per sidela ganaalla yaguihchi ra' cun cwa'ndxaaba ra' guitahn lohon, ayi xi
gallu'yitii'hin; ziaaban loh xquelguxchisi Dxiohs, nahpa zica'dxihin.

Dxyi'dxyi nin ruzuhchihpa sto' nu'h

9 Per nicala rachiñi' nu loh tu bwihtsi ra' nin nadzii'hi nu, naann nu ba guhca ntaa'yi
tu cun naann za nu ba gula'h tu loh duhlda,
10 laasii Dxiohs naa nin ruhnn guelguxchisi za'ca, nee ayi xclaa'dzi Ñi'h dxia'lda nin
ruhnn tu nee guelruca'hsto' nin nahpa tu la'h Ñi'h chin rahcanee tu la'h bwihtsi ra' nu'h
loh guelriachiisto' xteenn Dxiohs, cun gallee ra' dzi'n za'ca nin zeezah cayuhnn tu,

11 yannah xclaa'dzi nu tuhbigah tu chezah dzi'tsi tu loh siguhra dzi'tsi nin nahpa tu
loh xchi'dxyi Dxiohs tin guica'ha tu garaa nin xclaa'dzi Dxiohs guni'hi Ñi'h la'h tu.
12 Ayi xclaa'dzi nu gaca tu bwiinn raa'lla, ni'chin gulgui'hnn ziga bwi'hnn ra' bwiinn
galoh; gohpa dzi'tsi ra' ba dxyi'dxyi ra' nin gwachii duxa sto' ra' ba, guleeza ra' ba tin
guca'ha ra' ba guelnaza'ca nin bia'han dxyi'dxyi gudi'hi Dxiohs la'h ra' ba.
13 Pwihsi chin bia'hannee dxyi'dxyi Dxiohs la'h guehtu Abrahn, guñi' chihpa Ñi'h pur
la'h gahca Ñi'h, laasii ayi nin stuhbi nin lasahca loh Ñi'h,
14 ya rahbi Ñi'h:
Guchiin zuhnntaa'yi'hn yihca lu'h ziahan nee zuni'hizahn ziahan ra' llahga lu'h.
15 Ya Abrahn guleeza ba cun paseensi ya zi'chi guca'ha ba nin bia'hannee dxyi'dxyi
Dxiohs la'h ba,
16 laasii chin rñi' chihpa tuhbi ndxi'hw, rñi' chihpa ban pur stuhbi bwiinn nin lasahca
ru loh ba; ya chin ruze'ta ra' ba la'h bwiinn chi pwihsi ayi ru xa guunn ba gucha'h ba
xchi'dxyi ba.
17 Zi'chi gahca za rclaa'dzi Dxiohs gacabwa' ra' llahga guehtu Abrahn zizohba pa'hcaa
dxyi'dxyi nin guñi' Ñi'h loh Abrahn galohtii'yi. Zizohba pa'caa xchi'dxyi Ñi'h laasii guñi'
chihpa Ñi'h dxyi'dxyi pur lah gahca Ñi'h chin bia'han dxyi'dxyi Ñi'h cun guehtu Abrahn.
18 Ni'chin nnah, nuu chiohpa dxyi'dxyi nin ayi nuu guidxa'h, laasii ayi nuu guiñi'
Dxiohs dxyi'dxyi xihn, nahpa ruza'loh Ñi'h xchi'dxyi Ñi'h, nee bani'hi za Ñi'h guelri-
achiisto' la'h ra' nin gwabiiga-gallu'n loh Ñi'h, loh ra' nin zeezahnee loh siguhra dzi'tsi
xteenn ñi'h nin bani'hi Ñi'h la'h nu'h pur lah Ñi'h,
19 ya nin naannloh nu'h chi naa nin ruzuhdzi'tsi lasto' nu'h ziga tuhbi du'h dxi'ba nin
zohba llaa'n gaandxuu nin rna'zu chihpa la'h baarcu. Ni'chi ruzuhdzi'tsi la'n lasto' nu'h
tin gadzihn nu'h dihtsi lahdxi roo' xteenn guido' nin nuu llaa'ndxibaa',
20 hasta guyuu'tii Jesuhs pur la'h ra' nu'h, tin galohyi baxaala Ñi'h neziuh nin radzihn
loh Dxiohs tin naa Ñi'h bixohza nin lasahca par tu'pazi ziga guhca za bixohza nin laa
Melquisedec.

7

Jesucristu naa bixohza lasahca ziga naa Melquisedec

1 Galoh chin guhca Melquisedec rrehyi xteenn guihdxyi Salem, guhca za ba bixohza
roo' xteenn Yu'bi Dxiohs, ya chin gubia'garii guehtu Abrahn loh guehrru nin gudxiinn
ba garaa ra' rrehyi ra' nin gudxindxinee ba, Melquisedec biria'h ba bagachi'loh ba la'h
Abrahn tin gunaaba ba loh Dxiohs gacanee ru Ñi'h la'h Abrahn,
2 ya badi'hi Abrahn la'h Melquisedec tuhbi cwa'h loh tsi'h nin bwi'hnn ba gahn loh
guehrru. Ya zee loh dxyi'dxyi Melquisedec “Mweer rrehyi nin ruhnn za'ca guelgux-
chisi”, nee neezaa naa ba rrehyi loh guihdxyi Salem ziga zeezah loh dxyi'dxyi lah ba
naa rrehyi xteenn guelrbwihdxyiisto'.
3 Dxyiigah si biinloh ba loh ra' bwiinn; nin ayi chyu gaann chyu naa xtaada ba, chyu
naa xnaan ba, cun chyu naa lasaa' ba, nee ayi za chyu gaann cuuca guulaa ba, nin ayi
chyu gaann za cuuca guhchi ba. Guhca ba ziga naa Llii'n Dxiohs, tuhbi bixohza nin ba
nuu nabahan para tu'pazi.
4 Pwihsi gulguia'ha balaaca chi'h guhca Melquisedec tuhbi bwiinn za'ca tuhbi bwiinn
roo': la'h ba badi'hi guehtu xtatita roo' nu'h Abrahn tuhbigah cwa'h nin lasahca duxa
loh tuhbigah tsi'h nin bwi'hnn ba gahn chin guluhlla gudxihdxinee ba la'h rrehyi ra',
5 ya lehyi xteenn Moisehs, rnabwa' rca'ha ra' bixohza nin naa ra' lasaa' ra' guehtu
Levih tuhbi cwa'h mweeyi loh ra' lasaa' ra' ba ziga nin badi'hi guehtu Abrahn la'h
Melquisedec, nicala naa ra' ba llahga guehtu Abrahn,

6 per la'h Melquisedec nicala ayi naa ba bwiinn lasaa' guehtu Levih, badi'hi Abrahn
tuhbi cwa'h xixteenn ba la'h Melquisedec, ya chi'chi bwi'hnntaa'yi Melquisedec yihca
Abrahn, nicala la'h Abrahn naa nin bia'hannee Dxiohs dxyi'dxyi,
7 nee ayi nin tuhbi bwiinn nin gaca guiñi' guriincaa, laasii bwiinn nin lasahca ru naa
nin ruhnntaa'yi yihca nin gulliaa' ru lasahca.
8 Ya lahda nu'h nnah, nuu ra' bixohza nin rca'ha ra' tuhbi diezimu naa ra' ba ndxi'hw
ra' nin rahchi; per ziga la'h Melquisedec, loh Xchihtsi Dxiohs ruze'ta la'h ba ziga zi tuhbi
bwiinn nin nuu nabahan gahca.
9 Ni'chin zahca gaze'ta nu'h guehtu Levih nin rca'ha tuhbi cwa'ha loh lasaa' ba, per
la'h gahca ba gudxihlli ba tuhbi cwa'ha chin badi'hi guehtu Abrahn tuhbigah yihca
tsi'hgah cwa'h la'h Melquisedec,
10 laasii nicala nagahdxi chyu llii'n guehtu Abrahn chuu chin bagachi'loh
Melquisedec la'h ba, per bazuhchihpa sto' ba laasii ba bia'han dxyi'dxyinee Dxiohs
la'h ba zudi'hi Ñi'h llahga ba, ni'chin chin la'h ba gudxihlli tuhbi cwa'h naa ba ziga nin
zeenee gahca ra' llahga ñi'h.
11 La'h ra' bwiinn Israel ra' guca'ha ra' ba xlehyi Moisehs chin biinloh bixohza nin
guhca ra' xpwiinn guehtu Levih nin naa ra' llii'n guehtu Arohn, per sidela ñahca ñuhnn
ra' bixohza chi ñibahan nayaa ra' bwiinn nin gwazahnee lehyi chi, pwihsi ayi ru ñichi'hn
ñuu' stuhbi bixohza nin naa ziga guehtu Arohn, sino que tuhbi bixohza nin naa ziga
Melquisedec,
12 laasii chin rdxa'h tuhbi bixohza nee lehyi nahpa guidxa'h,
13 ya ziga rñi' xchi'dxyi Dxiohs, Daada Jesucristu naa bwiinn guriincaa famihyi, ya
famihyi ra' rii' nagahdxi gaca nin tuhbi ra' ba bixohza,
14 laasii nayaa-nayaa naann nu'h naa Daada Jesucristu tuhbi bwiinn lasaa' guehtu
Judah, ya Moisehs ayi baze'ta ba xpwiinn Judah chin baze'ta ba bixohza ra'.
15 Ya nayaa naa nin rñi' nu nnah, laasii la'stuhbi bixohza cuubi biinloh nin naa ziga
gahca guhca Melquisedec,
16 ya la'h ba ayi guhca ba bixohza pur tuhbi lehyi nin ñiñi' xa ñiinloh ba, sino que la'h
ba guhca ba bixohza pur guelrnabwa' nin ba nuu nabahan ba par tu'pazi.
17 Squii' baze'ta Dxiohs la'h Ñi'h:

Yi'h naa lu'h tuhbi bixohza par tu'pazi, ziga guhca tuhbi bwiinn nin biria'hlah
Melquisedec.

18 Pwihsi zi'chi zi babihxi lehyi galohyi chi, laasii ayi guhca ñuhnn bwiinn ziga baluu'yi
lehyi chi.
19 Pwihsi ayi xlehyi dxi'h Moisehs ñuhnn gahn ñibahan za'ca bwiinn, per xlawaa'ha
lehyi chi nahpa nu'h tuhbi guelriachii sto' za'ca nu'h, nin ruhnn tin riobiiga nu'h loh
Dxiohs.
20 Per Dxiohs bazuh la'h Jesucristu bixohza cun dxyi'dxyi nin guñi'chihpa Ñi'h cun lah
gahca Ñi'h,
21 ya spaaldaa ra' bixohza ra' guhca ra' ba bixohza ayi cun dxyi'dxyi nin rñi' chihpa
per bixohza rii' guhca Ñi'h bixohza cun dxyi'dxyi nin rñi' chihpa, laasii loh Xchihtsi
Dxiohs caa ziga guñi' Ñi'h:

La'h Dxiohs guñi' chihpa, nee ayi gucha'h Ñi'h xchi'dxyi Ñi'h, rahbi Ñi'h:
"Yi'h naa lu'h tuhbi bixohza roo' par tu'pazi,
ziga gahca guhca Melquisedec."

22 Ni'chin la'h Jesucristu naa nin ruhnn zohba dzi'tsi dxyi'dxyi nin lasahca ru ra' rii',
23 ya snuhn ra' bixohza ra' guhca ziahan ra' ba, per ziga nahpa rahchi ra' ba ni'chin
ayi nuu para ñazah ru ra' ñibahan ra' ba,

24 per ziga la'h Jesucristu ayi chuu gachi Ñi'h stuhbi, ni'chin nin ayi chuu chapitii xquel
bixohza Ñi'h.
25 Pwihsi ni'chi zan rahca ruta'h Ñi'h la'h ra' bwiinn loh duhlda par tu'pazi, ruta'h
Ñi'h garaa ra' nin riabiiga loh Dxiohs pur la'h Ñi'h laasii ba nabahan Ñi'h par tu'pazi tin
canaaba Ñi'h loh Dxiohs pur xpwiinn Ñi'h.
26 Pwihsi Jesuhs naa bixohza roo' nin rchi'hn nu'h; la'h Ñi'h naa Ñi'h saantu nin ayi
guhpa nin tuhbi duhlda, biria'caa Ñi'h loh ra' bwiinn duhlda ya guyahsa Ñi'h guiya' ru
nee llaa'ndxibaa'.
27 Ayi naa Ñi'h ziga snuhn ra' bixohza ra', nin rdxiinn ra' maan ra' nee nahpa ruti'dxi
guhn ra' ba ma guillii-guillii, mwer galoh pur xtuhlda ra' ba chi'chi pur xtuhlda ra'
bwiinn. Per la'h Jesuhs tuhbi si bati'dxiloh Ñi'h guelrza'cazii; chin gucah Ñi'h loh cruhzi,
baxi'hi Ñi'h llarihn Ñi'h pur xtuhlda nu'h tin zi'chi gudxihlli Ñi'h xtuhlda ra' nu'h par
tu'pazi.
28 Xlehyi Moisehs rusaa'n gaca tuhbi ndxi'hw bixohza nin rahchi, per dxyi'dxyi nin
guñi' chihpa Dxiohs gulii Ñi'h la'hgahca Llii'n Ñi'h nin naa bixohza roo' nin nayaa nin
banabahan za'ca par tu'pazi.

8

Jesucristu naa nin rñi' loh Dxiohs pur la'h nu'h

1 Dxyi'dxyi nin lasahca ru loh ra' dxyi'dxyi nin cañi' nu'h naa squii': bixohza nin naa
xpixohza roo' nu'h la'h Ñi'h guzohba xlahdu derehchu Dxiohs llaa'ndxibaa',
2 nee naa Ñi'h bixohza la'n yuu' nin naa saantu nadaa, hasta bwi'hnncha'yi Dxiohs;
ayi la'n guido' dxi'h nin ruhnn cha'yi ra' bwiinn loh guidxyiyuh.
3 Pwihsi ziga garaa ra' bixohza nin lasahca ru bibwi'hi ra' ba tin bati'dxi guhn ba
guidxa'h cun snuhnru guhn ra' loh Dxiohs nin nuu dxibaa'. Pwihsi ni'chin neezaa la'h
Jesucristu guhpaa Ñi'h ziga bati'dxiguhn Ñi'h la'hgahca Ñi'h nez loh Dxiohs.
4 Sidela la'h Ñi'h nuu gahca Ñi'h loh guidxyiyuh rii', nin ayi ñahca Ñi'h bixohza, laasii
loh guidxyiyuh rii' guyuu' gahca ra' bixohza ra' nin badi'hi guhn ziga gunabwa' xlehyi
Moisehs,
5 per dzi'n ra' nin bwi'hnn ra' bixohza rii' guhca ziga tuhbi bacaala xteenn garaatii' nin
nuu llaa'ndxibaa', nee naann nu'h naa ra'n bacaala laasii baluu'yi Dxiohs la'h guehtu
Moisehs chin baguuldaa guunn ba xquido' Dxiohs, rahbi Dxiohs loh ba:
Bwa'ha za'ca tin guunn lu'h garaatii' zigapa'hcaa nin balu'yi'hn yi'h loh dahan Sinaí.
6 Per la'h Xpixohza nu'h ruhnn Ñi'h dzi'n nin lasahca ru, laasii la'h Ñi'h naa Ñi'h nin
zuu galaayi loh xneziuh Dxiohs loh ra' bwiinn guidxyiyuh, baluu'yi Ñi'h dxyi'dxyi nin
guñi' Dxiohs chin bwi'hnn Ñi'h dxyi'dxyi cuubi loh ra' bwiinn guidxyiyuh. Per dxyi'dxyi
cuubi ra' lasahca duxa run.
7 Per sidela ñahca ñusaguu'dzi sto' ra' bwiinn lehyi nin badi'hi Dxiohs galohyi la'h
Moisehs ayi ñichi'hn ñuhnn Dxiohs stuhbi lligaaba cuubi,
8 per la'h Dxiohs bwa'ha Ñi'h ayi bazo'badxiahga ra' bwiinn guidxyiyuh xchi'dxyi
Ñi'h, chi'chi rahbi Ñi'h loh Xchihtsi Ñi'h:
Na'h rñi'n zadzihn ra' dxyih chin gu'nnahn stuhbi lligaaba,
dxia'han dxyi'dxyineen stuhbi dxyi'dxyi la'h ra' bwiinn Israel neezaa la'h ra' bwiinn
Judah tin guica'ha ra' ba dxyi'dxyi cuubi,
9 ayi ziga dxi'h lligaaba nin bwi'hnna'hn chin bia'han dxyi'dxyineen la'h xtaada guldoo'
ra' tu la'n dxyih ra' nin guna'zu'hn naa ra' ba chin babwe'hehn la'h ra' ba lahdxyi
ra' bwiinn Egiptu.
Pwihsi ayi bazo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi'hn nin basia'hanee ra'n ba, ni'chin gule'he
sto'n la'h ra' ba,

10 pwihsi dxyi'dxyi ra' nin ru'nnahn lligaaba xclaa'dzihn dxia'han dxyi'dxyi loh bwiinn
Israel chi'chiyi loh dxyih ra' chi naa squii',
zu'nnahn para chu'tii xlehyi'hn loh xquelrihn ra' ba, nee zuca'h zahn xchi'dxyi'hn la'n
lasto' ra' ba,
chi'chi na'h gaca'hn Xchiohs ra' ba, ya la'h ra' ba gaca ra' xpwiinn ra'n.
11 Ya nin tuhbi bwiinn ayi guluu'yi ba lasaa' baa, nin bwihtsi ba, gahbi ba:
“Guldxiu'nbwa' la'h Daada Dxiohs”,
laasii garaa ra' bwiinn ziu'nbwa' ra' ba na'h desde nin bi'tu'hn hasta nin guyu'xa,
12 nee zalahsasto'n la'h ra' ba nee zusia'pitiin xtsi'n dxaaba ra' ba,
nee ayi ru chuu dxyih gusaza'sto'n xtuhlda ra' ba.
13 Chin lu'h bia'han dxyi'dxyi Dxiohs dxyi'dxyi cuubi, pwihsi dxyi'dxyi nin bia'han
dxyi'dxyi Ñi'h galoh naan dxyi'dxyi yu'xa, ya ayi ru xi guilasahcan.

9

Guido' loh guidxyiyuh rii' cun guido' nin nuu llaa'ndxibaa'

1 Pwihsi, dxyi'dxyi nin bia'han galoh badi'hi lehyi chi xa guunn ra' ba chin raann ra'
ba Dxiohs, neezaa xa gaca guido' loh guidxyiyuh tin guhcan chiohpa la'n yuu',
2 ya nin naa mwer la'n hasta laa yuu' nadaa; la'n chi zuu gandayehru cun mweella
cun pahn ra' nin guhcataa'yi pur lah Dxiohs. Nin raroopa la'n yuu' chi nuu dihtsi lahdxi
roo' chi
3 ya nin raroopa dihtsi vehlu (nin za'bi la'n tabernaculu chi) laa yuu' nadaa duxa
xteenn Dxiohs.
4 Ri'chi zuu tuhbi bacu'ga dxi'ba nin rahca guxa'hla la'n ñi'h, dxi'ba chi naan ganaalla
ohro. Ri'chi za guyuu' tuhbi dxihn nin nahcu ganaalla ohro gaduhbitii' tihxin nin nahpa
ra' ba ziga tuhbi sehn nin ruluu'yi ba badi'hi Dxiohs xchi'dxyi Ñi'h la'h ra' ba naa ra' ba
xpwiinn Ñi'h, ya la'n dxihn ohro chi guyuu' tuhbi ploori dxi'ba ohro nin guyuu' tuhbi
clahsa pahn nin biria'hlah manah; la'n gahca za dxihn chi guyuu' xpahra guehtu Arohn
nin gule'he nacuubi bwii'n cun tahblu dxiah ra' nin baca'h Dxiohs gadzi'h dxyi'dxyi nin
badi'hi Ñi'h la'h guehtu Moisehs,
5 ya yihca dxihn chi zuu chiohpa figuhra xteenn xaanjla Dxiohs; la'h ra' aanjla chi naa
ziga sehn ri'chi zuu Dxiohs, pwihsi ri'chi nucha'ga yihca xihyi ra' aanjla ra' chi ri'chi
za ruza'hla bixohza llarihn guidxa'h xcweenta xtuhlda ra' bwiinn. Pwihsi ziahan ru
dxyi'dxyi zahca gaze'ta nu loh dee' per nnah hasta ri'chi gasia'han ra' nun.
6 Ya chin guluhlla bazuhcha'yi ra' ba garaa dee', chi'chi riuu'tii ra' bixohza zi'chi zi
la'n yuu' nadaa tin raann ba Dxiohs,
7 per la'n stuhbi nin raroopa lahta xteenn la'n yuu' chi riuu'tii la'h dxi'h bixohza nin
rnabwa' per tuhbi dxi'h dxyih loh tuhbi yihza; ya loh nin riuu'tii bixohza nin rnabwa'
chi la'n chi nahpa rianee ba rihn xteenn guidxa'h tin ruti'dxi guhn ban ri'chi tin dxiaa
xtuhlda ba nee dxiaa za xtuhlda bwiinn guihdxyi ra',
8 per cun dee' ra' ruluu'yi Spíritu Saantu Dxiohs la'h nu'h. Loh nin mwergaloh
garoolda la'n yuu' tabernaculu chi hasta raann ra' ba la'h Dxiohs rahca raann ra' ba
Dxiohs loh gaduhbi nin nagahdxi guillaalaga'h hasta naa yuu' nadaa duxa xteenn
Dxiohs.
9 Garaa ra' nin guhca galoh naa ziga tuhbi bacaala nin baluu'yi xa gacan nnah,
laasii guelguhn ra' cun neezaa maan ra' nin badi'hi ra' ba loh Dxiohs ayi rusiaa za'can
xquelrihn ra' bwiinn nin rudi'hi guhn maan ra' loh Dxiohs, laasii llarihn maan ra'
basie'wzin loh xtuhlda ra' bwiinn.
10 Dee' naa ganaalla zi nin rahw bwiinn, nin ree' ba, cun guelrohbañihsa o xilla stuhbi
dzi'n nin ruhnn bwiinn tin riaa ganaalla tihxi zi ba hasta la'n dxyihyi nin gucha'h Dxiohs
garaatii'.

11 Per la'Jesucristu bi', yannah la'h Ñi'h naa Ñi'h bixohza roo' xteenn ra' dxyi'dxyi
cuubi nin lasahca ru nnah, Nacuubi naa la'n guido' hasta ruhnn Ñi'h dzi'n xteenn
bixohza, ya naza'ca ru cun nayaa ru guido' cuubi chi nee ayi guhcacha'yin cun naa ra'
bwiinn guidxyiyuh, nee ayi za naan guido' loh guidxyiyuh rii'.
12 La'h Jesucristu guyuu'tii' la'n hasta naa pa'caa yuu' nadaa duxa xteenn Dxiohs, tin
ayi guti'dxi guhn dxi'h Ñi'h llarihn ra' chihva cun guun sino que llarihn nabahan Ñi'h;
ya la'n yuu' chi guyuu'tii Ñi'h tuhbi si par tu'pazi, tin zi'chi bata'h Ñi'h la'h ra' nu'h loh
duhlda par tu'pazi.
13 Garaa ziga guñi' ra' bwiinn biaa xtuhlda ra' ba naa squii' cadxyih roo': llarihn ra'
guun, cun llarihn ra' chihva, cun cobadeh xteenn guidxa'h nin baca'dxih ra' ba la'n
guido' nadaa chi nin baro'ba ra' ba yihca ra' bwiinn ra' nin nahpa duhlda.
14 Per sidela basiaa dee ra' xtuhlda bwiinn nez tihxi zi ra' ba, ¡balaaca chi'h lla llarih
Jesucristu ayi dxia'han gusiaa xtuhlda bwiinn!, laasii nahpa Ñi'h guelnabahan par
tu'pazi, la'h gahca Ñi'h badi'hi Ñi'h llarihn Ñi'h loh Dxiohs ziga tuhbi guhn nin ayi nin
tuhbi duhlda, ya llarihn Ñi'h rusiaa loh xquelrihn nu'h pur dzi'n ra' nin ayi xi lasahca
tin chuu nu'h loh Dxiohs nin nabahan par tu'pazi.
15 Pwihsi ni'chin Jesucristu naa nin rusia'lda dxyi'dxyi naa Ñi'h nin zuu galaayi
loh Dxiohs llaa'ndxibaa' neezaa loh ra' bwiinn guidxyiyuh pur xcweenta dxyi'dxyi
cuubi, ya loh nin guhchi Jesucristu tin chapitii xtuhlda ra' bwiinn cun bwiinn za ra'
nin bwi'hnn ziga caa loh lehyi Moisehs tin guica'ha garaa nin ba gudihdxyi Dxiohs
guelnabahan para tu'pazi, ziga bia'han dxyi'dxyi Ñi'h dez galohtii'.
16 Dxyi'dxyi cuubi rii' naa ziga chin xclaa'dzi tuhbi bwiinn guinabwa' ba xa guiga'zi
xixteenn ba chin galda gachi ba, nahpa guca'h bwiinn chi loh tuhbi dxihtsi xa guiga'zin
chi'chi guca'h lah ba, per chin nnahyi gachi bwiinn chi ayi xi guilasahca dxihtsi chi.
17 Pwihsi ayi xi guilasahca dxihtsi chi sidela la'h bwiinn nin bwi'hnnan nabahan ba;
sola lasahcan chin ba la'hba guhchi.
18 Pwihsi ni'chin chin bia'han dxyi'dxyi Dxiohs cun la'h ra' bwiinn Israel galoh, nahpa
guhchi tuhbi guidxa'h tin billi'hi rihn.
19 Chin guluhlla guñi' Moisehs xcweenta dxyi'dxyi ra' ziga nin caa loh dxihtsi lehyi loh
ra' bwiinn Israel, chi'chi guca'ha ba llarihn ra' bicerru ra' cun llarihn chihva, cun ñihsa,
cun dxyihchi xñaa cun tuhbi llii'dzi yahga nin laa hisopo; chi'chi cun llii'dzi yahga chi
baro'ba ba rihn chi loh dxihtsi chi cun yihca garaa ra' bwiinn ra' chi,
20 chi'chi rahbi ba:
Rihn rii' naa sehn xteenn dxyi'dxyi nin bia'han dxyi'dxyi Ñi'h loh tu zizo'bapa'hcaa
guunn tu.
21 Zi'chi gahca za baro'ba Moisehs rihn chi la'n guido' cun yihca garaa ra' nin xchi'hn
ra' bixohza chin raann ra' ba Dxiohs la'n guido' chi.
22 Lehyi xteenn Moisehs rnabwa' nahpa cun rihn riaa xtuhlda ra' bwiinn, ya ayi rahca
nayaa ra' ba loh duhlda sidela la'h rihn ayi rlli'hi.

Llarihn Jesucristu ruzia'tii xtuhlda bwiinn ra'

23 Ni'chin bichi'hn guhchi guidxa'h ra' rii' nee billi'hi llarihn ra' ma tin basiaa'han la'h
ra' nin naa ziga xpacaala ra' nin nuu llaa'ndxibaa', per nin nuu llaa'ndxibaa' xchi'hn
guilli'hi llarihn tuhbi nin lasahca ru,
24 laasii la'h Jesucristu ayi guyuu'tii Ñi'h la'n yuu' saantu nin ruhnn cha'yi ra' bwiinn
guidxiyuh, nin naa ziga xpacaala guido' pa'caa xteenn Dxiohs sino que guyuu'tii Ñi'h
llaa'ndxibaa' tin cañi' Ñi'h pur xcweenta ra' nu'h loh Dxiohs,
25 nee ayi za bichi'hn ñilli'hi llarihn Ñi'h ziahan ziga nahpa ruhn ra' xpixohza roo'
ra' bwiinn Israel chin riuu'tiinee ra' ba llarihn guidxa'h la'n yuu' nadaa duxa xteenn
Dxiohs yihza cun yihza.

26 Sidela nahpa ñuhnn Ñiˈh ziga ruhnn raˈ bixohza, nahpa ñahchi Ñiˈh ziahan dez chin
gurihxchih guidxyiyuh, per nnah chin badzihn dxyih, baluuˈyiloh Jesucristu tuhbi dxiˈh
tin laˈh gahca za Ñiˈh badiˈhi Ñiˈh llarihn Ñiˈh loh Dxiohs chin guhchi Ñiˈh loh cruhzi, tin
ziˈchi basiaˈpitii Ñiˈh xtuhlda raˈ nuˈh par tuˈpazi,
27 laasii garaa raˈ bwiinn nahpa gachi raˈ ba tuhbi dxiˈh, ya chiˈchiyi tiidxi raˈ ba loh
xquelguxchisi Dxiohs.
28 Pwihsi ziˈchi za laˈh Jesucristu tuhbi chiˈh zi baxiˈhi Ñiˈh llarihn Ñiˈh loh cruhzi tin
basiaˈpitii Ñiˈh xtuhlda raˈ ziahan duxa raˈ bwiinn. Per nahpa guibiaˈgarii Ñiˈh stuhbi
ayi tin gusiaˈpitii ru dxiˈh Ñiˈh duhlda sino que tin gutaˈh Ñiˈh laˈh gallee bwiinn nin
cabweeza laˈh Ñiˈh.

10

1 Laasii xlehyi Moisehs naa ziga zi tuhbi bacaala xteenn raˈ nin zeˈ nnah, per ayi
gacan ziga paˈcaa dxyiˈdxyi cuubi raˈ chi; niˈchin lehyi cun llarihn guidxaˈh raˈ nin rlliˈhi
gazohba yihza ayi gaca guunn zaˈcan laˈh raˈ bwiinn nin riabiiga loh Dxiohs, laasii ayi
nuu gusiaˈpitii llarihn guidxaˈh xtuhlda bwiinn.
2 Pwihsi sidela laˈh lehyi ñahca ñuhnn nayaa laˈh raˈ bwiinn loh duhlda, pwihsi ayi ru
ñudiˈhi raˈ ba llarihn raˈ guidxaˈh laasii chin guyaˈpitii xtuhlda raˈ ba nee loh xquelrihn
raˈ ba ayi ñuˈnbwaˈ ru laˈh duhlda,
3 per xquelguhchi raˈ guidxaˈh cun guelrudiˈhi raˈ ba llarihn raˈ ma gazohba yihza sola
rallu'yin para rusazaˈn stoˈ raˈ ba xcweenta xtuhlda raˈ ba,
4 laasii llarihn raˈ guidxaˈh ayi nuu gusiaˈpitii xtuhlda bwiinn,
5 niˈchin laˈh Jesucristu chin biˈ Ñiˈh loh guidxyiyuh rahbi Ñiˈh loh Dxiohs:
Ayi xclaaˈdzi luˈh llarihn raˈ guidxaˈh nin rahchi raˈ tin gusiaa raˈ xtuhlda raˈ bwiinn.
6 Ayiza biuuˈ stoˈ luˈh guhn raˈ nin gucaˈdxih raˈ guidxaˈh nin rahca raˈ tin gusiaa raˈ
xtuhlda raˈ bwiinn.
7 Ya chiˈchi raˈpihn:
“Riiˈ zeˈldahn tin guˈnnahn ziga xclaaˈdzi luˈh gaca, Daada Dxiohs”, (ziga nin caa loh
dxihtsi raˈ pur nin sacaˈhn).
8 Chin guyaˈloh guñiˈ Jesucristu dxyiˈdxyi raˈ riiˈ: “Ayi xclaaˈdzi luˈh cun ayi za riuuˈstoˈ
luˈh xquelguhchi guidxaˈh neezaa guhn nicala za xquelrcaˈdxih cun llarihn guidxaˈh nin
runiˈhi raˈ bwiinn pur xtuhlda raˈ ba ziga caa loh dxihtsi lehyi guunn raˈ bwiinn”,
9 ya chiˈchi rahbi Ñiˈh: “Naˈh zeˈldahn tin guˈnnahn ziga paˈcaa nin xclaaˈdzi Yuˈbiluˈh
guˈnnahn, Daada Dxiohs”, chiˈchi basiaˈpitii Ñiˈh nin guhca galoh tin pur llarihn Ñiˈh
gulahchixchih Ñiˈh dxyiˈdxyi cuubi nin basiaˈhannee Ñiˈh laˈh nuˈh nnah.
10 Laˈh Dxiohs basiaa laˈh nuˈh laasii bwiˈhnn Jesucristu ziga guhca xigaaba Dxiohs
guxiˈhi Ñiˈh llarihn Ñiˈh chin gucah Ñiˈh loh cruhzi tuhbi chiˈzi par tuˈpazi.
11 Garaa raˈ bixohza raˈ nin naa bwiinn Israel, ruhn raˈ ba dziˈn guillii-guillii tin zeezah
rudiˈhi raˈ ba guidxaˈh chiˈh zi cun llarihn raˈ ma, ziga caa loh lehyi, nicala laˈh guhn raˈ
chi ayi nuu gusiaˈpitii duhlda,
12 per laˈh Jesucristu tuhbi chiˈh zi baxiˈhi Ñiˈh llarihn Ñiˈh loh cruhzi tin basiaˈpitii
Ñiˈh xtuhlda raˈ bwiinn guidxiyuh par tuˈpazi, chiˈchi guzohba Ñiˈh xlahdu derehchu
Dxiohs llaaˈndxibaa',
13 ya riˈchi cabweeza Ñiˈh chin gadzihn dxyih gutsiiga Dxiohs gallee nin rdxyiˈchinee
laˈh Ñiˈh nez ñaaˈ Ñiˈh.
14 NiˈchinTuhbi chiˈh zi gucah Ñiˈh loh cruhzi tin basiaa Ñiˈh par tuˈpazi laˈh raˈ bwiinn
nin riachiistoˈ raˈ ñiˈh xchiˈdxyi Ñiˈh.
15 ZiˈchiGahca za rñiˈ Spíritu Saantu Dxiohs loh nuˈh; nnah Ñiˈh:

16 Dxyi'dxyi nin dxia'hannee ra'n ba la'n dxyih ra' chi gaca squii', —rahbi Dxiohs—,
zigu'tiin xchi'dxyi'hn la'n lasto' ra' ba,
nee zusia'han zahn xchi'dxyi'hn loh xquelrihn ra' ba.
17 Ya chi'chi rahbi Ñi'h:
Nin stuhbi ayi gusaza'sto'n xtuhlda ra' ba nee cun xquelnadxaaba ra' ba.
18 Ni'chin chin la'h xtuhlda bwiinn ba guyahpitii, ayi ru rchi'hn gudi'hi ra' ba guidxa'h tin chapitii xtuhlda ra' ba.

Yannah nahpa chobiiga nu'h loh Dxiohs

19 Ni'chin nnah bwiitsi ra', ayi guidxyihbi tu laasii zahca gachidxu'tii ra' nu'h la'n yuu' nadaa duxa xteenn Dxiohs pur llarihn Jesucristu.
20 Chozah nu'h loh neziuh nacuubi, neziuh xteenn guelnabahan nacuubi, nin baxaala Ñi'h para la'h nu'h pur llarihn gahca Ñi'h nin badi'hi Ñi'h loh Dxiohs tin chu'tii nu'h hasta rbweeza Xtaada Dxiohs Ñi'h.
21 Jesucristu naa bixohza roo' nin dzi'baloh loh ra' xpwiinn Dxiohs,
22 pwihsi ni'chin nahpa chobiiga nu'h loh Dxiohs cun gaduhbi guelnayaa sto' xteenn nu'h, ayi guidxyihbi nu'h nee ayi za gatuhyi loh nu'h. Cun guelriachii za'ca sto' nu'h biaa la'n lasto' nu'h loh xigaaba dxaaba nu'h, ya tihxi ra' nu'h bidxi'bin loh ñihsa nayaa,
23 pwihsi chozah dzi'tsi nu'h loh dxyi'dxyi nin gwachiisto' nu'h, ayi chyu gucha'h xigaaba nu'h laasii zuza'loh Dxiohs xchi'dxyi Ñi'h nin basia'hannee Ñi'h la'h nu'h,
24 nee gachidxi'hyi za nu'h xa guidxiacanee nu'h la'h ra' lasaa' nu'h ziga tuhbi ziga stuhbi ra' ba tin zi'chi gantsii'hi lasaa' nu'h cun guidi'hnn nu'h ganaalla dzi'n za'ca.
25 Nin ayi za chyu guunn ziga ruhnn ra' bwiinn ra' nin ayi ru ri' chin radxa'galasaa' nu'h, sino que nahpa gachigu'gui'w lasto' lasaa' nu'h laasii la'h dxyih nin guibia'garii Daada Jesucristu zeegadzihn gahxu.
26 Laasii sidela la'h nu'h cheezah chuu xtuhlda nu'h nicala ba bihn dxiahga nu'h xchi'dxyi Jesucristu, ayi ru gaca chapitii xtuhlda nu'h,
27 chi'chi sihn gachidxunee nu'h guelnadxyi'bi xteenn xquelguxchisi Dxiohs, nee bwehla roo duxa nin guñihchiloh la'h ra' bwiinn ra' nin bidxyi'chinee la'h Dxiohs.
28 Chin guyuu' chyuulla tuhbi bwiinn nin ayi bazo'badxiahga ziga guhca xlehyi guehtu Moisehs, nee nicala nuu chiohpa o chohnna bwiinn nin naann dzi'tsi guiñi' ra' ba ayi ruzo'badxiahga ba lehyi chi pwihsi nahpa rahchi ba, ayi chyu ralahsasto' ñi'h la'h ba.
29 Pwihsi ¿balaaca xchi'h ru guelrusa'cazii duxa nin saca ra' nin rusia'ha xtuhyi la'h Llii'n Dxiohs, nee cun ziga rbwe'hesto' ra' ba llarihn Ñi'h nee rihn chi naa nin bia'han dxyi'dxyi basiaa la'h ra' ba loh duhlda, nee rñi'yah ra' ba la'h Spíritu Saantu xteenn Dxiohs, nee la'h Ñi'h naa Ñi'h nin nadzii'hi la'h ra' ba?
30 Laasii ba naann nu'h guñi' Dxiohs squii': “Na'h si gu'nnahn xquel guxchi'sihn; na'h zusadxiillihn la'h ra' ba.” Nee neezaa guñi' Ñi'h squii': “La'h nin naa Daada zuhnn guelguxchisi la'h ra' xpwiinn Ñi'h.”
31 ¡Nadxaaba duxa saca bwiinn nin dxiaaba la'n naa Dxiohs nin nabahan dzi'tsi!
32 Pwihsi gulgaza'sto' tu xa guhca tu galohyi; chin gue'du guca'ha tu xchi'dxyi Dxiohs xa bazuhchihpa sto' tu, bati'dxiloh tu guelrza'cazii duxa laasii guca'ha tu xchi'dxyi Dxiohs.
33 Guyuu' ra' lasaa' tu nin basi'xtuhyi ra' ba, nee guyuu' za ra' nin basa'cazii la'h tu nez delanta loh ra' bwiinn ziahan. Guyuu' za nin badxa'galoh tu loh guelrza'cazii ni'chi za bati'dxiloh tu guelrza'cazii.
34 La'h tu balahsa sto' tu la'h ra' bwiinn ra' nin guyuu' lahtsidxi'ba ya hasta riahxi tu basaa'n tu gule'hellu'hu ra' ba xixteenn tu laasii guhcabwa' tu llaa'ndxibaa' nuu guelnaza'ca par la'h tu nin lasahca ru, nee naan nin ayi ñichilohtii'.

35 Ni'chin nnah ayi guñihchi tu xquelriachiisto' tu xchi'dxyi Jesucristu tin ni'chi guunn
guica'ha tu guelnabahan nin ayi ñichilohtii'.
36 Pwihsi la'h tu nahpa cweeza dzi'tsi tu tin chin la'h tu ba bwi'hnn nin xclaa'dzi
Dxiohs, ya chi'chi zica'ha tu nin bia'han dxyi'dxyi Ñi'h guica'ha tu,
37 laasii xchi'dxyi Dxiohs nin bia'han rñi' squii':
Za lliaa'yi'hn ria'dxyi para dxi' nin nahpa dxi', ayi gacata'h Ñi'h.
38 Bwiinn nin nabahan nayaa pur ziga riachiisto' ba xchi'dxyi'hn zibahan ba;
per sidela la'h ga gusaa'n ba chechiisto' ba xchi'dxyi'hn,
ayi chuu nasaa sto'n gwa'hahn loh ba.
39 Ya la'h nu'h ayi naa nu'h nin rusaa'n guelriachiisto' para ñichiloh nu'h loh xtuhlda
nu'h sino que naa nu'h nin zena'hla tin ta'h nu'h loh xtuhlda nu'h laasii riachiisto' nu'h.

11

Guelriachiisto' xchi'dxyi Dxiohs

1 Pwihsi ziga gaapa lu'h guelriachii sto' naa siguhra zica'ha lu'h nin cabweeza lu'h,
cun naannloh za lu'h chuu tuhbi cohsa nin nagahdxi dxiinloh.
2 Biahxinee Dxiohs la'h xtaada guldoo' ra' nu'h laasii gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h.
3 Laasii nin riachiisto' nu'h, naann nu'h bwi'hnncha'yi Dxiohs dxibaa' cun guidxyiyuh
pur xchi'dxyi Ñi'h, laasii nin rachidia'ha ra' nu'h nnah guhcan loh nin ayi biinloh
galohyi.
4 Pur ziga gwachiisto' guehtu Abel xchi'dxyi Dxiohs badi'hi guhn ba tuhbi guhn nez
loh Ñi'h nin naza'ca ru loh guhn nin badi'hi bwihtsi ba nin biria'hlah Caín, ya pur ni'chin
guñi' Dxiohs naa guehtu Abel bwiinn za'ca ru. Nnah nicala la'h guehtu Abel guhchi ba,
zeezahtii' za'bi xchi'dxyi ba ziga gwachiisto' ba xchi'dxyi Dxiohs.
5 Zi'chi gahca za la'h Enoc pur ziga gwachiisto' ba la'h Dxiohs, ni'chin nin zeenee
Dxiohs la'h ba llaa'ndxibaa', nabahan ba ayi guhchi ba, pwihsi ayi ru badxeela ra' ba
la'h Enoc laasii Dxiohs zeenee la'h ba llaa'ndxibaa', nee loh Xchihtsi Dxiohs rñi' galoh
nin nagahdxi guzee ba llaa'ndxibaa', guluu'nasaa ba sto' Dxiohs.
6 Pwihsi ayi nuu cu'nasaa lu'h sto' Dxiohs sidela ayi riachiisto' lu'h xchi'dxyi Ñi'h,
laasii ziga chebiiga lu'h loh Dxiohs nahpa chechiisto' lu'h nuu Dxiohs nee zudi'hi Ñi'h
cohsa za'ca la'h ra' bwiinn ra' nin gadxi'hyi la'h Ñi'h.
7 Nee pur gwachiisto' guehtu Noeh dxyi'dxyi nin guñi' Dxiohs loh ba, chin rahbi Ñi'h
ziaaba ñihsadxiah nin gue'du gwa'ha ra' bwiinn, chi'chi bwi'hnn ba nin rahbi Dxiohs loh
ba nee bidxyihbi za ba laasii naann ba ruza'loh Dxiohs dxyi'dxyi nin rñi' Ñi'h, ni'chin
bwi'hnncha'yi ba tuhbi barcu roo' tin ayi ñahchi ra' bwiinn lasaa' ba. Laasii gwachiisto'
ba xchi'dxyi Dxiohs, ni'chi baluu'yi ba balaaca nin ayi riachiisto' ra' bwiinn guidxyiyuh
dxyi'dxyi nin baluu'yi ba, ni'chi guca'ha Noeh guelnabahan za'ca nin gwachiisto' ba
xchi'dxyi Dxiohs.
8 Pur guelriachiisto' xteenn xchi'dxyi Dxiohs nin guyuu' sto' guehtu Abrahn, chin
gudihdxyi Dxiohs la'h ba, bazo'badxiahga ba xchi'dxyi Ñi'h biria'h ba lahdxyi ba gwah
ba nez hasta bia'handxyi'dxyi Dxiohs gudi'hi Ñi'h guica'ha ba. Pwihsi biria'h ba lahdxyi
ba guna'zu nehza ba zee ba nin ayi gaann ba caa chi'h gadzihn ba.
9 Pwihsi laasii guyuu' guelriachii xteenn xchi'dxyi Dxiohs sto' guehtu Abrahn, ni'chin
guyuu' ba ziga tuhbi bwiinnziitu loh yuh ra' nin guxe'hla Dxiohs la'h ba, guyuu' ra' ba
la'n yuu' dxihdxi ra', ziga gahca za bwi'hnn guehtu Isaac cun guehtu Jacobo, laasii nee
loh ra' ba bia'handxyi'dxyi Dxiohs guca'ha ra' ba yuh ra' chi,
10 laasii la'h guehtu Abrahn guleeza ba tuhbi guihdxyi nin zohba dzi'tsi, tuhbi
guihdxyi nin guunncha'yi Dxiohs nee nin cwachixchih Ñi'h.

11 Zi'chi za gohpa guehtu Sara guelriachiisto' xchi'dxyi Dxiohs tin nicala guyu'xa
ba nee gudii'dxi ñuu' llii'n ba, per guca'ha ba guelrnabwa' tin guyuu' llii'n ba laasii
gwachiisto' ba la'h Dxiohs nahpa baza'loh Ñi'h xchi'dxyi Ñi'h nin bia'hannee Ñi'h la'h
ba.
12 Pwihsi la'h guehtu Abrahn nicala ze'gadzihn dxyih nin gachi ba, nahpa guyuu'
ziahan duxa ra' llahga ba ziga zi dxih ra' nin nuu llaa'ndxibaa' nee cun ziga za yuhlli
nin rii rwaa' ñihsado', nin ayi gaca gulaaba bwiinn.
13 Garaa ra' bwiinn ra' chi guhchi ra' ba, nee ayi guca'ha ra' ba xiilla nin bia'han Dxiohs
dxyi'dxyi ñudi'hi Ñi'h la'h ra' ba, ya nin gwachiisto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs bwa'ha ra'
ban desde zihtu roo', ni'chin nin gwachiisto' ra' ba laasii naann ra' ba naa ra' ba ziga zi
bwiinnziitu, ca'nzaa zi ra' ba loh guidxyiyuh.
14 Pwihsi nin rñi' ra' squii', cañi' ra' ba nayaa-nayaa cadxi'hyi ra' ba canehza gaca
lahdxyi ra' ba.
15 Sidela la'h ra' ba ñuhnn ra' ba lligaaba xteenn lahdxyi ra' ba nin biria'h ra' ba, ñahca
ñibia'garii ra' ba ri'chi,
16 per xclaa'dzi ra' ba tuhbi guihdxyi za'ca nez nuu Dxiohs llaa'ndxibaa', pwihsi
ni'chin la'h Dxiohs ayi ratuhyi loh Ñi'h guiria'hlah Ñi'h Xchiohs ra' ba, laasii nahpa
cha'yi Ñi'h tuhbi guihdxyi za'ca nin chuu ra' ba llaa'ndxibaa'.
17 Pwihsi pur guelriachiisto' xteenn Dxiohs nin guyuu' sto' guehtu Abrahn, ni'chin
chin badi'hi Ñi'h tuhbi dzi'n nagahn la'h ba tin gwa'ha Ñi'h xa guunn ba, gwanee ba
la'h Isaac tuhbi lahta tin ñudi'hi ba la'h Isaac ziga tuhbi guhn loh Dxiohs. Pwihsi ayi
biaa ba ñudi'hi ba la'h tuhbi dxi'h llii'n ba chi guhn loh Dxiohs, nicala bia'hannee Dxiohs
dxyi'dxyi la'h ba
18 rahbi Ñi'h:
Pur Isaac ziahan llahga lu'h chuu'.
19 Laasii la'h guehtu Abrahn naann dzi'tsi ba nahpa Dxiohs guelrnabwa' tin gucwa'hn
Ñi'h bwiinn loh guelguhchi, pwihsi zi'chi zahca guiñi' nu'h ñahca ziga zi guhchi Isaac nee
gubia'garii babahn bi tin baca'ha xtaada bi la'h bi stuhbi.
20 Pwihsi zi'chi za la'h guehtu Isaac guyuu' guelriachiisto' xteenn xchi'dxyi Dxiohs sto'
ba ni'chin bwi'hnntaa'yi ba yihca guehtu Jacobo cun guehtu Esaú, ya guñi'xgah ba xi
ni'ca guunn tuhbigah ra' bi.
21 Zi'chi za la'h guehtu Jacobo guyuu' za guelriachiisto' xteenn xchi'dxyi Dxiohs sto'
ba chin la'h ba naa gachi bwi'hnntaa'yi ba yihca tuhbigah ra' llii'n guehtu Joseh, chi'chi
guna'zu ba tuhbi yahga gaandxu tin guzuh chihpa ba guunn ba la'h Dxiohs.
22 Zi'chi za la'h guehtu Joseh guyuu' za guelriachiisto' xteenn Dxiohs sto' ba chin ba
naa gachi ba guñi'xgah ba zaria'h ra' bwiinn Israel loh guihdxyi Egiptu, guñi' za ba xa
nahpa guca'tsi ra' ba la'h ba.
23 Neezaa xcuzahn ra' guehtu Moisehs guhpa guelriachiisto' xteenn xchi'dxyi Dxiohs,
ni'chin chin guulaa guehtu Moisehs, loh chiohpa bwe'hw gulu'la'n ra' ba la'h Moisehs
laasii bwa'ha ra' ba chuhla bado'yi'hn guhca bi nee ayi bazo'badxiahga ra' ba dxyi'dxyi
nin guñi' rrehyi nahpa gachi ra' biñi'n ndxi'hw,
24 ya gohpa za guehtu Moisehs guelriachiisto' xteenn xchi'dxyi Dxiohs sto' ba ni'chin
chin guhca ndxi'hw ba ayi gunnah ba ñiria'lah ba llii'n llii'ndxa'pa rrehyi Egiptu,
25 sino que bwi'hnn ba lligaaba bati'dxilohnee ba la'h ra' xpwiinn Dxiohs guelrza'cazii
xlawaa'ha ñahxinee ba guelnasaa ra' xteenn duhlda paaldaa si dxyih.
26 Par la'h ba lasahca ru bati'dxiloh ba guelrza'cazii ziga nin bati'dxiloh Jesucristu
xlawaa'ha ñica'ha ba guelnaza'ca xteenn Egiptu laasii cabweeza si ba guelnaza'ca nin
gudi'hi Dxiohs la'h ba.

27 Pwihsi pur guelriachiisto' xteenn xchi'dxyi Dxiohs nin guyuu' sto' guehtu Moisehs, biria'h ba loh guihdxyi Egiptu nee ayi bidxyihbi ba xquelnadxyi'chi rrehyi, gwazahnee dzi'tsi ba ziga naa xigaaba ba ziga nin bwa'haloh ba la'h Dxiohs nin ayi chyu gwa'ha.
28 Ya pur guelriachiisto' xteenn xchi'dxyi Dxiohs nin guyuu' sto' Moisehs bwi'hnn ba lañih xteenn paascu, gunabwa' ba baro'ba ra' ba llarihn ra' lli'hyi tuhbigah rwaa' yuu' nin guyuu' ra' bwiinn Israel ra' tin chin gudii'dxi aanjla xteenn guelguhchi ri'chi nin tuhbi llii'nga'n galoh bwiinn Israel ayi xi gunnee ba.
29 Ya pur guelriachiisto' xteenn xchi'dxyi Dxiohs gudii'dxi bwiinn Israel galaayi ñihsado' nin laa ñisado' xñiaa ziga zi loh yuh bihdzi; ya chin guclaa'dzi ra' bwiinn Egiptu ra' ñuhnn zi'chi za, la'laga'h gubi'hyi ñihsado' chi yihca ra' ba ya gwaa'ñihsa ra' ba.
30 Ya pur guelriachiisto' xteenn xchi'dxyi Dxiohs gurih barda dxiah xteenn guihdxyi Jericoh laasii galoh biahyi ra' ba gadiidxi lee' dxiah chi loh gahdzi dxyih,
31 ya pur guelriachiisto' guehtu Rahab, tuhbi gunna'h dxaaba, ayi guhchi ba chin guhchi ra' bwiinn nin ayi bazo'badxiahga dxyi'dxyi laasii la'h ba bagachi'loh ba nee guluu'cha'yi ba la'h ra' bwiinn Israel nin zeegalda'tsi xa naa guihdxyi chi.
32 ¿Xi ni'ca ru guiñi'n? Ayi gaca xi guze'ta ruhn nee ria'dxi guze'ta'hn guehtu Gedeohn, guehtu Barac, guehtu Sansohn, guehtu Jefteh, guehtu Davihd, guehtu Samuel, neezaa guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs.
33 Gallee ra' ba guyuu' guelriachiisto' xteenn xchi'dxyi Dxiohs la'n lasto' ra' ba, ni'chin bwi'hnn za'ca ra' ba guelguxchisi, guca'ha ra' ba xquelrahcanee Dxiohs nin bia'han dxyi'dxyi guca'ha ra' ba, nee basie'w za ra' ba rwaa' ra' bwe'dzi,
34 basiu'yi ra' ba bwehla duxa ra', gula'h ra' ba loh guelguhchi tin ayi ñahchi ra' ba cun spahda. Bwiinn ra' nin badxahga bazuhchihpa ra' ba la'h ra' ba guhca nadxipa duxa ra' ba, guhca ra' ba bwiinn duxa ra' loh guehrru ra', nee bwi'hnn ra' ba gahn la'h ra' xsuldahdu ra' bwiinn ra' nin bidxyi'chinee la'h ra' ba.
35 Guyuu' ra' gunna'h ra' nin gubia'garii babahn xquehtaguhla ra' ñi'h loh guelguhchi, ya snuhn ra' ba guhchi loh guelrza'cazi xlawaa'ha ñila'h ra' ba loh guelguhchi tin zi'chi guca'ha ra' ba stuhbi guelnabahan nin naza'ca ru loh guelnabahan rii'.
36 Snuhn ra' ba bati'dxiloh guelrza'cazii nee guñi'yah bwiinn la'h ra' ba, nezaa cun cadehn biyi'bi ra' ba cun bie'w ra' ba la'n lahtsidxi'ba.
37 Ya snuhn ra' ba guhchi cun dxiah o chin guhca ra' ba chiohpa taa'ha cun sierru. Nuu za ra' ba guhchi ra' ba cun spahda, snuhn ra' ba gurihzaa nezii-nezi'chi nee nin guhca lahdxi nin guhta ra' ba guhca dxihdxi lli'hyi o dxihdxi chihva, nee bati'dxiloh ra' ba loh guelrza'cazii duxa.
38 La'h bwiinn rii' nin ayi bichi'hn ra' ñi'h loh guidxyiyuh nee gurihzaa ra' ba nezii-nezi'chi nez loh yuh bihdzi ra' nee nez la'n dahan ra', la'n cwehva ra' nee cun caacazi nez la'n bataa'ha ra' gubahan ra' ba.
39 Garaa ra' ba nicala biahxinee Dxiohs la'h ra' ba pur guelriachiisto' ra' ba xchi'dxyi Ñi'h ayi guca'ha ra' ba nin bia'han dxyi'dxyi Ñi'h loh ra' ba,
40 laasii bwi'hnn Dxiohs lligaaba guunn Ñi'h tuhbi dzi'n za'ca loh ra' ba. Bwi'hnn Dxiohs lligaaba guni'hi Ñi'h guelnaza'ca chi la'h nu'h nee tuhsi gachica'ha ra' nu'hn cun la'h ra' bwiinn ra' chi nin bia'han dxyi'dxyi guni'hi Dxiohsan.

12

Nahpa gaza'sto' nu'h xa gubahan Jesucristu

1 Ni'chin nin naa nu'h ziga nin zuu galaayi ra' garaa ra' bwiinn ra' nin baluu'yi guelriachiisto' xteenn Dxiohs nin guyuu' la'n lasto' ra' ba. Ni'chin nahpa gasaa'n nu'h la'h garaa ra' nin ruhnn llahn loh xneziuh nu'h, neezaa ra' duhlda nin ruchi'bi la'h ra' nu'h loh xquelnabahan ra' nu'h, tin ayi saca nagahn nu'h chozah nu'h loh neziuh nin zoozahnee nu'h nez hasta choo nu'h.

2 Ni'chin nnah nahpa guidi'hnn nu'h lligaaba za'ca xa bwi'hnn Jesucristu nin badi'hi
guelriachiisto' la'h ra' ba nee nin nahpa baza'loh nin gwachiisto' ra' ba, ya la'h Jesucristu
bati'dxiloh Ñi'h guelrza'cazii loh cruhzi, nee ayi za batuhyi loh Ñi'h pur guelguhchi nin
guhchi Ñi'h, laasii naann Ñi'h chin ba bati'dxiloh Ñi'h gallee guelrza'cazii chi zica'ha Ñi'h
guelnabahan nasaa, nee guzohba Ñi'h xlahdu derehchu Dxiohs nin nuu llaa'ndxibaa'
hasta canabwa' Ñi'h.
3 Gulgui'hnn lligaaba za'ca la'h tu xa bati'dxiloh Jesucristu guelrza'cazii loh ra' bwiinn
duhlda, pwihsi ni'chin ayi cwe'hesto' tu nee ayi za guiria'h gahn tu,
4 laasii la'h tu nnahyi ayi xi llarihn tu guilli'hi loh guelruca'hnee xteenn duhlda.
5 ¿Ta bia'ldasto' tu dxyi'dxyi nin bwii'yidxyi'dxyinee Dxiohs la'h tu ziga llii'n Ñi'h?
Laasii squii' rñi' loh Xchihtsi Dxiohs, rahbi Ñi'h:
Llii'nahn, ayi cwe'hesto' lu'h xquelnah Daada Dxiohs,
nin ayi za guiria'h gahn lu'h chin cheenee lu'h tuhbi dxyi'dxah xteenn Ñi'h,
6 laasii zi'chi ruhnnee Daada la'h garaa nin nadzii'hi ba nee rudi'hi ba tuhbi guelnah
la'h ra' bwiinn nin raaca llii'n Ñi'h.
7 Sidela la'h tu guzuhchihpa lasto' tu loh guelrza'cazii, pwihsi zaca'ha Dxiohs la'h tu
ziga zi tuhbi llii'n Ñi'h, laasii ¿chyu guzahn ayi rudi'hi tuhbi guelnah la'h llii'n ba?
8 Per sidela la'h Dxiohs ayi ruhnnah Ñi'h la'h tu ziga ruhnn Ñi'h la'h ra' gallee llii'n
Ñi'h, ayi naa tu llii'n pa'h Ñi'h; sola naa tu llii'n duhlda.
9 Ba naann tu chin guhca nu'h biñi'n loh guidxyiyuh rii', bani'hi xtaada ra' nu'h tuhbi
guelnah la'h nu'h tin bazo'badxiahga ra' nu'h xchi'dxyi ba, tin rachidi'hnn nu'h ziga nin
xclaa'dzi ba gaca. Pwihsi ¿xinaa chi'h ayi chyu guzo'badxiahga xchi'dxyi Xtaada nu'h nin
nuu dxibaa' tin zi'chi gapa nu'h guelnabahan?
10 Xtaada ra' nu'h loh guidxyiyuh rii' bani'hi ra' ba tuhbi guelnah la'h nu'h gaduhbi
nin guhca nu'h biñi'n tin bazo'badxiahga ra' nu'h xchi'dxyi ra' ba, per la'h Dxiohs runi'hi
Ñi'h dxyi'dxah la'h nu'h tin gachidxiaapaa nu'h tuhbi guelnabahan nayaa, tin gaca
nayaa za nu'h ziga naa Ñi'h nayaa.
11 Guchii nin tuhbi guelnah ayi chyu riuu'sto' nu'hn chin dxuugati'dxiloh ra' nu'hn
rahca nayaanan, per garaa ra' nin ruti'dxiloh guelnah ra' rca'ha ra' ba tuhbi guelnaba-
han naza'ca.

Zizahcazii nu'h sidela gasaa'n nu'h xchi'dxyi Dxiohs

12 Ni'chin pwihsi gulgazuhchihpa naa tu nin badxahga, nee gulgazuhchihpa za yihca
llihbi tu nin badxahga,
13 nee gulgadxi'hyi neziuh xteenn xchi'dxyi Jesucristu tin zuu dzi'tsi ñaa' tu.
14 Gulchi'hyi xa guibahannee za'ca tu la'h gallee ra' bwiinn, nee gulchezahnee tuhbi
guelnabahan nayaa, laasii garaa ra' nin ayi guibahan nayaa ayi nuu gwa'ha ra' ba loh
Daada Jesucristu.
15 Gulguia'ha za'ca tin ayi chyu tuhbi tu guñihchi loh xquelrahcanee Dxiohs, nee tin
ayi gaca chyu tuhbi tu ziga xtulbaa' cwa'n naltaa' ra' nin ruxi'n la'h bwiinn.
16 Pwihsi nin tuhbi tu ayi nuu gahpa stuhbi gunna'h loh nehza galoh che'hla tu, nee
nin ayi za gaca tu nin ayi riuu'-ria'zi xchi'dxyi Dxiohs ziga guhca guehtu Esaú nin batoo'
pur tuhbi si guelwahw xquelnaza'ca ba pur naa ba llii'nga'n galoh xtaada ba,
17 nee la'h tu ba naann tu, chin guclaa'dzi guehtu Esaú ñuhnntaa'yi xpaah ba yihca ba,
sola gudxihldxi dxyi'dxyi xpaah ba la'h ba nicala bi'n duxa ba per ayi ru bidxeela ba xa
ñuhnn ba ñucha'h ba nin bwi'hnn ba.
18 Laasii la'h tu ayi gwabiiga tu ziga la'h ra' bwiinn Israel ra' tihxi dahan nin ayi ñahca
ñidxi' nin cacadxih cun bwehla duxa, hasta nacahyi guzihn, hasta cayahca biduhn duxa.

19 Nin ayi za bihn dxiahga tu rsiaa'ha trompeta, nee cun rsiaa'ha xchi'dxyi Dxiohs.
Bwiinn ra' nin bihndxiahga ra' rsiaa'ha xchi'dxyi Dxiohs ayi gudxihpasto' ra' ban
ni'chin nin gudxi'n chihpa ra' ba ayi ru guiñi' Ñi'h,
20 laasii ayi gudxihpa sto' ra' ba dxyi'dxyi nin guñi' Ñi'h chin rahbi Ñi'h: "Chyuchi'h zi
tuhbi maan nin guicah tihxi dahan rii', gulchiin ma cun dxiah o cun tuhbi yahga tu'chii."
21 Guelnadxyi'bi duxa naa nin bwa'ha ra' ba ri'chi, ni'chin la'hgahca guehtu Moisehs
rahbi: "Neezahn cachihchihn cayuhnn guelnadxyi'bi."
22 Laasii la'h tu gwabiiga loh dahan nin laa Siohn, hasta naa lahdxyi Dxiohs nin nuu
nabahan dzi'tsi, nee guihdxyi Jerusalehn nin nuu llaa'ndxibaa' hasta nuu ziahan duxa
ra' xaanjla Dxiohs nin badiaa'ha raann la'h Dxiohs.
23 Ri'chi rii' ra' nin naa ra' llii'n Dxiohs, garaa ra' nin caalah ra' ñi'h llaa'ndxibaa'. La'h
tu gwabiiga loh Dxiohs nin naa Jwehsi xteenn garaa ra' nu'h, neezaa loh ra' spíritu ra'
bwiinn za'ca nin ba bwi'hnn nayaa Dxiohs.
24 La'h za nu'h bioobiiga loh Daada Jesucristu nin rusia'lda dxyi'dxyi nee nin zuu
galaayi loh Dxiohs nee loh za bwiinn guidxyiyuh pur dxyi'dxyi cuubi nin bia'han
dxyi'dxyi Dxiohs, neezaa pur llarihn Jesucristu nin badi'hi Ñi'h loh Dxiohs pur la'h
ra' nu'h. Llarihn Jesucristu rnaaba dxiaa xtuhlda ra' bwiinn guidxyiyuh, ni'chin
lasahca run loh llarihn guehtu Abel nin rnaaba gaca guelguxchisi xcweenta bwiinn nin
gudxiinn la'h ba.
25 Pwihsi ni'chin nnah gulgahca nasiin tin ayi cwe'hecaa tu nin cañi' loh tu xchi'dxyi
Ñi'h, pwihsi bwiinn ra' nin ayi bazo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs nin baluu'yi ra' bwiinn
nin bi' loh guidxyiyuh ayi bila'h ra' ba, zi'chi za la'h nu'h ¿xa guidi'hn ra' nu'h ta'h ra'
nu'h sidela ayi chyu guzo'badxiahga xchi'dxyi Daada nin ze' llaa'ndxibaa'?
26 Rsiaa'ha xchi'dxyi Dxiohs bañi'bi guidxyiyuh galoh, per nnah rñi' Ñi'h stuhbi:
Ayi guidxyiyuh si dxi'h guñi'bi'hn pwihsi nnah neezaa dxibaa'.
27 Ya chin baze'ta Ñi'h stuhbi guñi'bi Ñi'h guidxyiyuh zahcabwa' nu'h zadzihn dxyih
guiñi'bi gallee nin bwi'hnncha'yi Ñi'h nee ziñihchiloh ra'n tin dxia'han si ganaalla nin
ayi nuu guiñi'bi,
28 per lahdxyi nu'h nin runi'hi Dxiohs la'h ra' nu'h ayi nuu guiñi'bin, ni'chin gadi'hi
nu'h guelzuxchiilli loh Dxiohs pur dee' ra' tin zi'chi gaann nu'h la'h Dxiohs gaduhbi sto'
nu'h, nee cun xquelnadxyi'bi nu'h tin dxiahxinee Ñi'h la'h nu'h,
29 laasii la'h Xchiohs nu'h naa ziga tuhbi bwehla duxa nin ruñihchilohtii'.

13

¿Xa guidi'hn nu'h tin dxiahxinee Dxiohs la'h nu'h?

1 Ayi gucwe'za tu gaantsii'hi lasaa' tu ziga tuhbi ziga stuhbi tu; gulcwih ziga zi bwihtsi
lasaa' tu.
2 Ayi dxia'ldasto' tu gaca tu bwiinn za'ca cun bwiinn ra' nin gadzihn yihdzi tu, laasii
pur ni'chi nuu ra' ba nin ayi gaann ra' ba badi'hi ra' ba yihdzi ra' ba guleezaa xaanjla
Dxiohs.
3 Gulgaza'sto' tu bwiinn ra' nin nuu lahtsidxi'ba ziga zi nee la'h tu ñie'wnee tu la'h ra'
ba; gulgui'hnn lligaaba pur bwiinn ra' nin guza'cazii pwihsi nee la'h tu ayi nuudxyi'dxyi
saca tu zi'chi za.
4 Nee gallee nu'h gachidi'hnn lasahca nu'h xquelruchinaa nu'h tin guibahan nayaa
nu'h cun che'hla nu'h laasii zuhnn Dxiohs guelguxchisi la'h ra' nin ruhnn guelgubwihlli
nee nin rza'bisto' ñi'h stuhbi gunna'h.
5 Ayi guca'hsto' tu mweeyi, guldxiahxi cun nin nahpa si tu laasii squii' guñi' Dxiohs:
"Ayi gusa'na'hn yi'h nee ayi za cwe'hesto'n yi'h."
6 Ni'chin ayi chyu guidxyihbi guiñi':
Daada nin nuu dxibaa' naa nin rahcanee na'h,

ayi guidxyihbihn xi chi'h zi nin guunnee bwiinn na'h.
7 Gulgaza'sto' tu la'h garaa ra' nin baluu'yi xa guibahan za'ca tu, nin baluu'yi xchi'dxyi
Dxiohs la'h tu; gulgui'hnn lligaaba xa guya'loh xquelnabahan ra' ba, nee gulchezahnee
ziga guelriachiisto' xchi'dxyi Dxiohs nin guyuu' sto' ra' ba.
8 Ayi chuu dxyih guidxa'h Jesucristu, ziga guhca Ñi'h nna'yi zi'chigahca naa Ñi'h
nnadxyih nee zi'chigahca za gaca Ñi'h par tu'pazi.
9 Ayi za gusaa'n tu gusiahchi stuhbi bwiinn lasto' tu cun guriincaa dxyi'dxyi nin
ruluu'yi ba, nee nin ayi naa ziga xchi'dxyi Jesucristu. Mas cha'yi chozahnee nu'h
loh guelrahcanee nin ruluu'yi xchi'dxyi Dxiohs xlawaa'ha chozahnee nu'h xigaaba
guelrahw si. Pwihsi ayi xi lasahcatii' ni'chi laasii bwiinn nin gwazahnee lligaaba chi
ayi baria'caa za'ca ra' ba.
10 Naa'han ziga ñachidxiaapa nu'h tuhbi bacu'ga llaa'ndxibaa', nee zahca gachida'w
nu'h nin dzi'ba lohon, per nin tuhbi bixohza nin zezahnee xlehyi Moisehs ayi gaca gahw
ra' ba nin dzi'ba loh bacu'ga chi,
11 laasii xpixohza roo' ra' bwiinn Israel bati'dxi guhn ra' ba llarihn ra' guidxa'h la'n
yuu' nin nadaa duxa xteenn Dxiohs tin dxie'wloh ra' xtuhlda ra' bwiinn ra' chi, per ya
tihxi ra' maan ra' chi rca'dxih ra' ban rwaa' guihdxyi chi.
12 Zi'chi za la'h Jesucristu bati'dxiloh Ñi'h guelrza'cazii loh guelguhchi rwaa' guihdxyi
tin basiaa Ñi'h la'h ra' bwiinn loh duhlda cun llarihn Ñi'h.
13 Ni'chin nnah gulchoo'ho choo nu'h loh Jesucristu rwaa' guihdxyi tin gati'dxiloh
nu'h la'h gahca guelrza'cazii cun guelxtuhyi laasii guchii naa nu'h xpwiinn Ñi'h,
14 pwihsi loh guidxyiyuh rii' ayi chyu nahpa tuhbi guihdxyi nin ba naa par tu'pazi,
ni'chin dxuudxi'hyi nu'h tuhbi guihdxyi nin gue'du dxi'.
15 Pwihsi ni'chin nahpa gadi'hi nu'h guelzuxchiilli loh Dxiohs pur Jesucristu pwihsi
guelzuxchiilli rii' naa ziga tuhbi guhn nin gadi'hi nu'h loh Dxiohs, pwihsi ¡gadi'hi nu'h
guelzuxchiilli loh Ñi'h cun rwaa' nu'h!
16 Neezaa ayi dxia'ldasto' tu guunn tu bwen gacanee tu lasaa' tu ziga tuhbi guelnaza'ca
nin cwachi tu guhn loh Ñi'h tin dxiahxinee Ñi'h la'h tu.
17 Gulgazo'badxiahga xchi'dxyi ra' bwiinn nin rnabwa' la'h tu, laasii nahpa guti'dxi
cweenta ra' ba loh Dxiohs pur xtsi'n tu, nee gulgui'hn dxiahxi ra' ba loh xtsi'n ra' ba tin
sidela gaca nalaasa sto' ra' ba ayi naan tuhbi xiilla guelnaza'ca para la'h tu.
18 Gulguinaaba loh Dxiohs pur la'h nu, laasii naann dzi'tsi nu nayaa naa loh xquelrihn
nu nee la'h nu xclaa'dzi gazo'badxiahga nu gachidi'hnn nu dzi'n za'ca loh garaatii' ra'.
19 Rna'bazahn loh tu, cwidxyi chihpa tu loh Dxiohs pur na'h tin gacanee Dxiohs na'h
guibia'gariin dxie'lda guia'han cuun tu.

Tuhbi guelruhnntaa'yi cun tuhbi guelrgahpaDsiohsa nin ria'loh

20 La'h Dxiohs nin naa guelrbwihdxyii sto', nin bacwa'hn la'h Jesucristu loh guel-
guhchi, Jesucristu naa xpallwaa'n ra' lli'hyi pur llarihn Ñi'h nin bwi'hnn guzohba
dxyi'dxyi cuubi nin ba naa par tu'pazi.
21 Dxiohs guunn gaca tu bwiinn za'ca, bwiinn saantu loh xichi'hzi nin guiclaa'dzi
Ñi'h guunn tu, nee guunnee Ñi'h la'h nu'h ziga chi'h zi xclaa'dzi Ñi'h pur Jesucristu.
¡Gulgui'hnn lasahca lah Jesucristu par tu'pazi! Zi'chi gaca, pwihsi.
22 Bwiitsi ra'n, rna'ba'hn loh tu ayi guidxyi'chinee tu na'h pur chiohpa-choon
dxyi'dxyi nah nin baca'hn loh dxihtsi rii' par la'h tu.
23 Pwihsi gulgacabwa' nnah, la'lasaa' nu'h Timoteu bare'h lahtsi dxi'ba; sidela la'h
Timoteu gadzihngah ba rii', pwihsi dxie'ldane'hn ba chin dxie'ldaguia'han cuun tu.
24 GulgahpaDxiohs la'h ra' gallee ra' nin ruluu'yi la'h tu nee gallee ra' za bwiinn nin
naa xpwiinn Dxiohs. Ruxe'hla ra' bwiinn Italia tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'h tu.
25 Dxiohs gacanee la'h tu nee guunntaa'yi Ñi'h yihca tu. Pwihsi zi'chi nahpa gaca.

Dxihtsi nin bacaˈh Santiaˈgu

GuelrgahpaDxiohs

1 Naˈh Santiaˈgu, xmooza Dxiohs nee xmooza Daada Jesucristu; rguˈneezahn tuhbi guelrgahpaDxiohs loh gadziˈh bichiohpa cwaˈh raˈ bwiinn Israel raˈ nin riidiˈchi loh gaduhbitiiˈ guidxyiyuh.

Guelnaann nin runiˈhi Dxiohs laˈhnuˈh

2 Bwiitsi raˈn, nahpa dxiahxi duxa tu chin gutiˈdxiloh tu xi chiˈh zi raˈ cohsa nin ruchiˈhyi xa cweˈhestoˈ tu xchiˈdxyi Dxiohs,
3 tin ya naann tu chin rzahca tu ziˈchi, rzahca tun tin guiduˈhun gu guchii tu riachii stoˈ tu xchiˈdxyi Dxiohs, ya nahpa gusiˈdxi tu tin ayi guiriaˈh gahn tu,
4 mas gulguiˈhnn pur dxiaca zaˈca ziga riazah dziˈtsi tu chi, tin ziˈchi guunn tu para dxiaca tu tuhbi bwiinn nin ruhnn lligaaba zaˈca, bwiinn nin ayi xi dxiaˈdxi tiiˈ.
5 Sibweela chyu tuhbi tu riaˈdxi ziga guelnaann xteenn Dxiohs, gulguinaaban loh Dxiohs; laˈh Ñiˈh guniˈhi Ñiˈhn laˈhtu laasii laˈh Ñiˈh naa nin runiˈhi garaatiiˈ xiica raˈ laˈhnuˈh nee ayi rusiaˈhan Ñiˈh laˈhnuˈh loh nin tuhbi xtuhyi,
6 per nahpa gachidxiˈhn nuˈhn cun guelriachii stoˈ xteenn Ñiˈh nee ayiruza chyu guidiˈhnn chiohpa stoˈ nuˈh, tin ziga bwiinn nin ruhnn chiohpa stoˈ, bwiinn chi naa ziga zi rwaaˈ ñihsadoˈ nin rdzihta tin ñihsadoˈ garaa lahdu zi riahyinee bwih laˈhan.
7 Bwiinn nin naa yihca ñiˈh squiiˈ mas ayi guunn ba pur guicaˈha ba xiilla nez loh Dxiohs,
8 pwihsi laasii ziga tuhbi bwiinn nin ruhnn chiohpa stoˈ ñiˈh naa ba ziga tuhbi bwiinn nin xclaaˈdzi tuhbi cohsa nnadxyih ya guillii stuhbi laˈgaˈh cohsa, bwiinn chi ayi ruzaˈloh ba loh tuhsi dxyiˈdxyi.
9 Bwihtsi raˈ nuˈh nin nadoˈlaadzi nahpa dxiahxi ba laasii Dxiohs gucah guiyaˈ laˈh ba;
10 ya nin nahpa mas balaaquiˈhn xi cohsa, nahpa dxiahxi za ba laasii ba baluuˈyi Dxiohs ayi xi lasahca ba pur xixteenn ba, tin ziga bwiinn nin nahpa balaaquiˈhn xcohsa ñiˈh, bwiinn chi naa ba ziga zi tuhbi cwaˈndxiaˈ, nin ayi nuu gacataˈh,
11 laasii chin rtahn gubihdxyi ya rahlda hohra rucaˈdxih gubihdxyi laˈh cwaˈn chi cun riaaba dxiaˈan ya rñihchiloh guelnazaˈca ru xteennan. Ziˈchi za rricu ziñihchiloh ba loh nin caˈnzaa ba loh xquel guriˈxi ba.

Hohr nagahn chin rsaguiˈhi bwiinndxaaba

12 Bwen duxa naa para laˈh bwiinn nin suudziˈtsi cun paseensi chin cagatiˈdxiloh ba loh guelrzaˈcazii chin ba guñiˈ zaˈca Dxiohs pur nin bwiˈhnn ba, chiˈchi zudiˈhi Dxiohs tuhbi prehmiu laˈh ba nin naa tuhbi curohn xteenn guelnabahan nin biaˈhan dxyiˈdxyi Ñiˈh desde galohtiiˈ para laˈh raˈ bwiinn nin gaduhbi stoˈ radxiˈhyi laˈh Dxiohs.
13 Chin chyu tuhbi tu rieˈsuh lligaaba dxaaba yihca tu, ayi guunn tu lligaaba Dxiohs rusadzihn lligaaba dxaaba chi yihca tu, tin Dxiohs ayi ruhnn Ñiˈh dziˈn dxaaba nee nin ayi za rguˈtii Ñiˈh lligaaba dxaaba yihca raˈ bwiinn.
14 Rallaan naa deeˈ. Chin tuhbi bwiinn rgooˈballehxa xigaaba dxaaba ba laˈh ba, chiˈchi riaaba ba loh lligaaba dxaaba.
15 Loh lligaaba dxaaba riiˈ riinloh duhlda, ya loh duhlda riiˈ chin rahca gurooˈhon riinloh guelguhchi.
16 Bwiitsi raˈ, ayi gusaaˈn tu gusaguiˈhi tu laˈh gahca tu;

17 galleetii' ra' cohsa za'ca nee cohsa cha'yi ra' dez guiya' biinloh ra'n, naa ra'n xteenn
Dxiohs nin bwi'hnn cha'yi dxih llaa'ndxibaa'. Dxiohs naa la'hgahca Ñi'h dez cadxyih,
nee ayi rdxa'htii' Ñi'h.
18 Ya la'h gahca xcweenta Ñi'h bwi'hnn Ñi'h para gaca nu'h xpwiinn Ñi'h laasii gwachii
sto' nu'h xchi'dxyi Ñi'h, tin gaca nu'h bwiinn galoh loh ra' xpwiinn Ñi'h.

Nin naa dxyi'dxyi nin guchii

19 Pur dee' bwiitsi lasaa' ra'n, cada tuhbigah tu nahpa suunasiin tu para
guca'hdxiahga tu, per nahpa chilaa'dzigah guiñi' tu ayi gusiooba tu ziga gusia'garii
tu dxyi'dxyi, nee ayi za gaca tu bwiinn nin nague'hlatii' ria'llahn lasto' ñi'h,
20 laasii bwiinn nadxyi'chi ayi gaca guunn ba nin xclaa'dzi Dxiohs gaca.
21 Ni'chin gulgasaa'n garaa ra' cohsa dxaaba nin gadxah cwa'h sto' tu, ni'chin mas
cha'yi cun gaduhbi guelnado'laadzitii' gulchechii sto' tu xchi'dxyi Dxiohs nin nucha'yi
la'n lasto' tu, laasii dxyi'dxyi rii' cha'yin para guta'han xaalma tu loh duhlda.
22 Per gulgui'hnn ziga rñi' loh xchi'dxyi Dxiohs; ayi guunn tu ziga zi nin guca'dxiahga
sin, laasii sidela zi'chi guunn tu zusagui'hi tu la'hgahca tu.
23 Bwiinn nin rihn si xchi'dxyi Dxiohs nee ayi rzo'badxiahga ban, bwiinn chi naa ba
ziga zi tuhbi bwiinn nin rwa'ha loh ñi'h loh tuhbi dxiahwahan;
24 rwa'ha ba xa naa ba nee chin ria'loh rwa'ha ba xa naa ba zeezah la ria'lda sto' ba
xa naa ba.
25 Per bwiinn nin ayi ria'lda sto' ñi'h nin rihn ba sino que rwa'ha za'ca ba loh dxyi'dxyi
nin ruta'h loh duhlda nee ruhnn ba ziga rnabwa' dxyi'dxyi rii', pwihsi ziahxi duxa ba
cun nin chi'h zi guunn ba.
26 Sidela nuu tuhbi tu nasto' tu naa tu tuhbi bwiinn nin raann duxa la'h Dxiohs, per
ayi ruhnn tu gahn gusie'w tu rwaa' tu, pwihsi la'h gahca tu rusagui'hi tu la'htu, ya ziga
guelriachii sto' xteenn tu ayi xi gallu'yitii'hin.
27 Dxyi'dxyi nin ayi xi dxiimma nuutii', nin naa nayaa nez loh Dxiohs nin naa Xtaada
nu'h naa dee': Gulgahcanee la'h ra' bizahbi ra' cun la'h ra' gunna'h nin guhchi che'hla
ra' ñi'h chin rchi'hn ra' ba xiilla cohsa, nee gulguia'ha tin ayi chuu dxiimma tu cun cohsa
dxaaba xteenn guidxyiyuh.

2

Ayi chyu guunn guriin-guriin cun cada tuhbigah bwiinn

1 Bwiitsi ra', la'htu ziga ya gwachii sto' tu xchi'dxyi Daada Jesucristu nin nahpa garaa
lla'ñih, ayi nuu guunn tu guriin-guriin cun cada tuhbigah ra' bwiinn.
2 Ziga gazo'ba nu'h; chu'tii tuhbi bwiinn nin nahcu lahdxi za'ca la'n xquido' tu cun
nuu ñihyi za'ca naa ba, ya neezaa tuhbi bwiinn prohbi chu'tii nee nahcu ba lahdxi
rramienda,
3 ya ziga guunn chi'h tu mahzi guunn lasahca tu la'h nin nahcu lahdxi za'ca guiñi' tu
loh ba squii: "Guzohba yahgaxiiyi za'ca rii'", ya bwiinn prohbi guunnee tu stuhbi forma
gahbi tu: "Ri'ca guzu'nchii yi'h", o guiñi' tu gahbi tu: "Ziga yi'h loh yuh guzohba",
4 ya zi'chi rluu'yi guriinca cayuhnn tu loh gahca ra' lasaa' tu, nee caywa'ha dxaaba tu
loh lasaa' tu.
5 Bwiitsi ra', gulgaca'dxiahga dee: Dxiohs gulii la'h bwiinn nin naa prohbi loh
guidxyiyuh rii' tin gaca rricu ra' ba loh guelriachii sto' xteenn xchi'dxyi Dxiohs tin para
guica'ha ra' ba ziga herensi nez dxibaa' hasta nuu Dxiohs, laasii zi'chi naa dxyi'dxyi nin
badi'hi Ñi'h la'h ra' bwiinn nin nadzii'hi Ñi'h.
6 Nee mahzi ziga la'htu rusi'xtuhyi tu la'h bwiinn prohbi, nee ¿tayi rricu dxi'h naa nin
rusa'cazii la'htu loh xtsi'n tu nee nin rgoo'ballehxa la'htu nez loh guxchisi?
7 ¿Tayi la'h ra' dxi'h ba nin rñi'yah lah Dxiohs nin rachibwihdxyi nu'h, Dxiohs nin
basiaa la'hnu'h loh duhlda?

8 Sibweelaa guchii tu zeezah tu ziga rñi' loh xchihbru roo' Dxiohs cun cweenta squii':
“Guhca nadzii'hi bwiinn lasaa' lu'h ziga nadzii'hi lu'h yi'h gahca”, pwihsi bwen naa ziga
cayuhnn tu,
9 per sidela guriin-guriin cayuhnn tu cun cada tuhbigah ra' bwiinn, pwihsi ayi rga'ha
cayuhnn tu nuu xtuhlda tu nee naa tu bwiinn duhlda loh lehyi xteenn Dxiohs,
10 ya ziga nuu tuhbi bwiinn nin ruzo'badxiahga garaatii' dxyi'dxyi nin naa xteenn
lehyi, per ya nuu tuhbin nin ruñihchi ba, pwihsi ya pur tuhbi dxyi'dxyi xteenn lehyi chi
naa ba tuhbi bwiinn duhlda loh galleetii' dxyi'dxyi nin naa lehyi xteenn Dxiohs.
11 Pwihsi la'hgahca Dxiohs nin guñi': “Ayi guyihdxyi lu'h la'h gunna'h nin naa che'hla
stuhbi bwiinn”, nee neezaa guñi' Ñi'h: “Ayi chiinn lu'h bwiinn.” Pwihsi sidela ayi naa
lu'h bwiinn gubwihlli per rdxiinn lu'h bwiinn, pwihsi ya zi'chi ayi cagazo'badxiahga
lu'h ziga naa xlehyi Dxiohs.
12 La'htu nahpa guiñi' tu nee guunn tu ziga zi bwiinn ra' nin tiidxi loh guelguxchisi
xteenn Dxiohs nin ruta'h la'hnu'h loh duhlda,
13 ya ziga bwiinn ra' nin ayi balahsa sto' ra' ñi'h lasaa' ra' ñi'h, bwiinn chi chin tiidxi
za ba loh guelguxchisi xteenn Dxiohs ayi za galahsa sto' Ñi'h la'h ba; per ziga bwiinn
nin balahsa sto' ñi'h la'h stuhbi bwiinn lasaa' ba, bwiinn chi zwa'ha za'ca Dxiohs loh ba
hohra nin gaca jwiisi.

Xcweenta guelriachii sto' cun xcweenta dzi'n za'ca

14 Bwiitsi ra', ¿xi gallu'yi sibweelaa tuhbi tu guiñi' nuu guelriachii sto' xteenn Dxiohs
sto' tu nee ayi xi dzi'n za'ca cayuhnn tu? Sidela zi'chi naa xmohda tu, ¿ta zuhnn chi'h
guelriachii sto' chi gahn ta'h tu loh duhlda?
15 Ziga gazuh zi ra' nu'h, ziga tuhbi bwihtsi ra' nu'h o tuhbi bizaa'n ra' nu'h ria'dxi ra'
xahba ra' ba cun xquelwahw ra' ba para tiidxi ra' ba dxyih,
16 ya guiñi' tuhbi tu loh ba squii': “Dxyih rii' tiidxi za'ca lu'h, guhta xahba lu'h cun
gudahw”, per ayi rudi'hi tu nin rchi'hn tihxi bwiinn rii', ¿xi gallu'yi chi'h ziga squii'?
17 Zi'chi gahca za rahca cun guelriachii sto' la'h Dxiohs sidela ayi guluu'yi bwiinn loh
dzi'n za'ca nin ruhnn ba, ya ziga guelriachii sto' ba pur tuhsin naan ziga tuhbi cohsa
guuchi.
18 Laasii pwehda ziuu' tuhbi nin guiñi': “Yi'h nahpa lu'h guelriachii sto' xteenn Dxiohs
sto' lu'h, nee na'hyi ru'nnahn dzi'n za'ca. Pwihsi baluu'yi guelriachii sto' xteenn lu'h nin
naa xchi'dxyi Dxiohs xteenn lu'h na'h xcweenta ziga nin ayi naa xtsi'n za'ca lu'h loh nin
ruhnn lu'h, ya na'h gulu'yi'hn yi'h xcweenta guelriachii sto' xte'nnahn pur xcweenta
dzi'n za'ca nin ru'nnahn.”
19 Yi'h nahpa lu'h ziroo' jweersi xteenn guelriachii sto' tin para riachii sto' lu'h nuu
tuhbi dxi'h Dxiohs, ni'chin nin bwen naa ziga ruhnn lu'h; ¡per nee ra' za bwiinndxaaba
riachii sto' ba dee' nee rchihchi ra' ba cun guelnadxyi'bi!
20 Per ¿tayi nnaa lu'h dxiu'nbwa' lu'h cohsa za'ca? ¡Bwiinn pa'hyi! Ya sibweelaa
guelriachii sto' nin nahpa lu'h ayi ruluu'yirun xteenn dzi'n za'ca nin ruhnn lu'h, pwihsi
naan ziga zi tuhbi guelriachii sto' guuchi.
21 Dxiohs bwi'hnn bwiinn za'ca la'h guehtu Abrahn, bwihtsi chieempa roo' nu'h pur
cweenta nin bwi'hnn ba chin ñudi'hi guhnn ba la'h guehtu Isaac llii'n ba nez loh Dxiohs
para ñahchi bi.
22 Pwihsi ya rwa'ha lu'h cweenta xteenn guehtu Abrahn; guelriachii sto' xteenn ba
baluu'yi ba cun nin bwi'hnn ba, nee guelriachii sto' xteenn ba bazaa'han pur xcweenta
nin bwi'hnn ba.
23 Zi'chi guya'loh guzohba nin rñi' loh Xchihtsi Dxiohs ziga rahbin: “Abrahn gwachii
sto' ba nin guñi' Dxiohs loh ba, ni'chin basia'pitii Dxiohs xtuhlda ba, guca'ha Ñi'h la'h ba
ziga tuhbi bwiinn nayaa”, ya neezaa biga'ha za ba guhca ba tuhbi mihgu xteenn Dxiohs.

24 ¿Gu rwa'ha tu, pwihsi, Dxiohs rca'ha Ñi'h la'h tuhbi bwiinn ziga bwiinn nin ayi xi
xtuhlda ñi'h pur xcweenta dzi'n za'ca nin ruhnn ba, ayi pur cweenta si dxi'h ziga nin
riachii sto' ba?
25 Zi'chi gahca za guzahca guehtu Rahab, naan nin gubahan loh guelgubwihlli; per
basia'pitii Dxiohs xtuhlda ba pura dzi'n za'ca nin bwi'hnn ba chin badi'hi ba yihdzi ba
guyuu'la'n chiohpa bwiinn Israel nin gwaguia'ha xa naa guihdxyi nin nuu ba nee pur
nin bwi'hnn ba bwen balaloh ba la'h ra' ba tin bazuunehza ba bwiinn rii' nez stuhbi
neziuh.
26 Pwihsi ziga tihxi bwiinn, sidela aadxin spíritu, naa tihxi bwiinn chi tuhbi tihxi
guuchi; pwihsi zi'chi za ziga guelriachii sto' naan ziga cohsa guuchi sidela ayi guluu'yi
xcweenta dzi'n za'ca nin ruhnn cada tuhbigah ra' nu'h.

3

Dxyi'dxyi dxaaba ra' nin rre'h rwaa' bwiinn

1 Bwiitsi ra', ayi nahpa chuu ziahan nin gaca ziga mwehsu loh tu tin ya naann tu
mwehsu mahzi rahca guelguxchisi xcweenta,
2 laasii garaa ra' nu'h ziahan bweelta rzah ñaa' nu'h loh duhlda, ya pwihsi sidela nuu
tuhbi ra' nu'h ayi xi ruñihchi pur dxyi'dxyi nin rñi' bwiinn chi, pwihsi naa ba tuhbi
bwiinn za'ca, laasii rahca za rucwe'za ba la'h gaduhbitii' tihxi ba.
3 Chin rachiguu nu'h frehn rwaa' ziga maan gwahyi tin chee ma nez hasta chi'h
zi guiclaa'dzi nu'h, ya zi'chi nahpa rasiaayi nu'h gaduhbi tihxi ma nez chi'h zi chyu
xclaa'dzi.
4 Gulguia'ha za la'h ra' barcu nicala guroo' ra'n per bwih nin rca'h naa la'han nahpa
jweersi; per bwiinn nin rusazah la'han cun tuhbi dxi'ba bi'tu'hn nin laa timón, rusia'hyi
ba barcu nez chi'h zi xclaa'dzi ba.
5 Zi'chi gahca za cun luhdxyi bwiinn, naan taayi bi'ti'hn tihxi bwiinn per zahca
guiñi'in ziahan roo' ra' cohsa roo'. ¡Caa loh dahan roo' ayi rca'dxihin cun tuhbi bwehla
bi'ti'hn!
6 Nee luhdxyi bwiinn naan ziga zi bwehla, nee naan ziga zi tuhbi guidxyiyuh cohsa
dxaaba nin nuu tihxi nu'h; ruhnn dxiimman la'h gaduhbitii' bwiinn, zohbadxih gahcan
pur gabihldxyi nee ruhnnan guca'dxihin yi'h loh gaduhbitii' xquelnabahan lu'h.
7 Bwiinn rahca ruhnn nado' ba galleetii' maan duxa ra', maan ra' nin zohba xihyi ñi'h,
bwe'lda ra' nee maan ñihsa ra', nee ruhnn nado' ba ma;
8 per luhdxyi bwiinn ayi ruhnn ra' ba gahn gaca nado'on, naa luhdxyi bwiinn ziga zi
tuhbi cohsa dxaaba nin ayi rsaa'n gaca nado', nee gadxah chihpan benehnu nin rdxiinn
la'h bwiinn.
9 Cun luhdxyi gahca nu'h rii' rachiñi' za'ca nu'h la'h Dxiohs Xtaada nu'h, nee cun
luhdxyi gahca za nu'h rachigu'dii nu'h la'h ra' bwiinn ra' nin bwi'hnncha'yi Ñi'h, bwiinn
ra' nin rñah ziga naa Ñi'h.
10 Rwaa' gahca nu'h rachiñi' za'ca nu'h lah Dxiohs, nee cun la'hgahcazan rgu'dii za
nu'h la'h ra' bwiinn. Bwiitsi ra'; dee' ayi gacan squii'.
11 ¿Ta ruhnn tu lligaaba hasta rtahnn ñihsa nahxi zahca guitahnn ñihsa ltaa'?
12 Bwiitsi ra', ¿ta ruhnn tu lligaaba tuhbi yahga ñiigu guni'hin aceituhna, o zahca
guicah ñiigu loh tuhbi yahga uhba? Zi'chi gahca za tuhbi bizee ñihsa nahxi ayi nuu
guitahnn cun nee ñihsa nallihin.

Guelnaann xteenn Dxiohs nin ze' nez dxibaa'

13 ¿Chyu ni'ca loh garaatii' tu nuu guelnasiin yihca tu nee naann duxa tu? Pwihsi
bwiinn chi nahpa guluu'yi ba cun dzi'n za'ca nin ruhnn ba cun guelnado'laadzi nin
rudi'hi xquelrahcabwa' ba la'h ba,

14 per sidela la'htu rza'bi sto' tu xixteenn bwiinn nee ruhnn tu dzi'n para la'h gahca
tu, pwihsi ayi guunn nayachi tu laasii la'htu naa nin ayi xi gahntii' tin dee' naa ziga cañi'
lu'h dxyi'dxyi rusagui'hi si xcweenta xchi'dxyi Dxiohs,
15 laasii guelnaann rii' ayi naan nin ze' pur xcweenta Dxiohs, sino que naan guel-
naann xteenn loh guidxyiyuh rii' pur xcweenta bwiinndxaaba,
16 laasii hasta nuu guelrza'bi sto' xixteenn bwiinn, nee guelrzaa' ziga xi gaapa bwiinn,
ri'chi za nuu dxixi'hw nee garaalohtii' cohsa dxaaba.
17 Per bwiinn nin nahpa guelnaann nin ze' pur Dxiohs nahpa ba tuhbi guelnabahan
nayaa, nee ayi naa ra' ba bwiinn dxixi'hw, bwiinn nado'laadzi ra' ba; nee ayi ruhnn si
ra' ba lligaaba pur xcweenta gahca ra' ba, nee ralahsa sto' ra' ba lasaa' ra' ba, ganaalla
dzi'n za'ca ruhnn ra' ba nee ayi zee-ze' xigaaba ra' ba nee ayi za ruhnn ra' ba ziga ruhnn
ra' bwiinn ra' nin ayi ruza'loh xchi'dxyi ra' ñi'h.
18 Ya bwiinn ra' nin rdxi'hyi guelrbwihdxyii sto', guelrbwihdxyii sto' rbahchi ra' ba
tin rca'ha za ra' ba tuhbi guelnabahan nayaa nez loh Dxiohs ziga nin gaca xquelnaza'ca
ra' ba.

4

Nin mahzi nadzii'hi loh guidxyiyuh que no la'h Dxiohs

1 ¿Ca nehza riinloh dxixi'hw nee cun guelrdxihndxinee lasaa' bwiinn nee cun ziga
guelrca'h puñehta lasaa' tu? Ze'en nez loh ra' lligaaba dxaaba nin guillii-guillii cabwi-
hdxihndxi nez la'n lasto' tu, naa ra'n nin rusuhdzitii' loh xigaaba tu.
2 La'htu rza'bi sto' tu gaapa tu xi cohsa, nee coma ayi nahpa tun ni'chin mejor rdxiinn
tu bwiinn, nee rza'bi za sto' tu xixteenn lasaa' tu, nee coma ayi nuu guica'ha tu cohsa
ra' nin rza'bi sto' tu, ya chi'chi cun dxyigah dxixi'hw cun rdxihndxinee lasaa' tu. Ayi
rdxeela tu nin xclaa'dzi tu laasii la'htu ayi rnaaba tun loh Dxiohs.
3 Ya sidela guinaaba tun, per ayi za guica'ha tun laasii rnaaba tun cun lligaaba dxaaba,
laasii xclaa'dzi tun tin guxi'n tun ziga chi'h zi xclaa'dzi tu.
4 ¡Bwiinn ya'dxi ra'! ¿Tayi gaann tu bwiinn nin xclaa'dzi guunn ra' dzi'n nin ruhnn ra'
bwiinn guidxyiyuh, bwiinn chi rdxyi'chinee ba la'h Dxiohs? Ni'chin sidela nuu chyu
tuhbi tu nin xclaa'dzi chezah loh nin rahca loh guidxyiyuh rii', bwiinn chi rdxyi'chinee
la'h Dxiohs.
5 Pwihsi pur ni'chin rñi' loh Xchihtsi Dxiohs squii': "Spíritu nin bani'hi Dxiohs lasto'
nu'h ruca'h duxa sto' Ñi'h la'hnu'h laasii xclaa'dzi Ñi'h guinabwa' Ñi'h la'hnu'h."
6 Per la'h Dxiohs rahcanee Ñi'h la'hnu'h mahzi ru cun guelruhnntaa'yi xteenn Ñi'h,
pwihsi loh Xchihtsi Dxiohs rñi' squii': "Dxiohs rdxyi'chinee Ñi'h la'h ra' bwiinn nayachi
ra' per rahcanee Ñi'h la'h ra' bwiinn nado'laadzi."
7 Pwihsi gulgazo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs, nee gulgachihpa sto' tu tin ayi gudi'hi tu
lugahri gusiahchi bwiinndxaaba lasto' tu, ya chin gwa'ha ba ayi guunn ba gahn, chi'chi
gullu'n ba.
8 Gulta'biiga nez loh Dxiohs, ya zi'chi zie'biiga za Ñi'h lasto' tu. Bwiinn duhlda ra'
gulgazuh nayaa naa tu; ya la'htu nin xclaa'dzi guca'h sto' ñi'h la'h Dxiohs cun loh
guidxyiyuh rii' tuhsi juunta, gulgui'hnn nayaa lasto' tu.
9 Gulcu'nalaasa sto' tu pur xcweenta xtuhlda tu, ni'chin guldxi'n nee guldxiinn
guelriaa lasaa' lasto' tu nee gulgacha'h guelrullihdzi pur guelru'n ya guelriahxi pur
guelnalaasa.
10 Gulgasaguu'dzi sto' tu nez loh Dxiohs tin para gucah guiya' Ñi'h la'htu.

Ayi guiñi'yah tu lasaa' tu

11 Bwiitsi ra', ayi guiñi'yah lasaa' tu tin nin rñi'yah lasaa' ra' o nin ruhnn nayachi
rñi'yah bwiinn chi la'h xlehyi Dxiohs nee rwa'ha dxaaba ban; ya sidela ruluu'yi xcwihin

lu'h xcweenta lehyi, rahca lu'h nin ruhnn guelguxchisi xlawaa'ha nin guzo'badxiahga lu'h lehyi.
12 Per sola nuu tuhbi dxi'h nin bani'hi lehyi cun tuhbi si za nin naa jwehsi, nee la'h gahca Ñi'h nin zahca guta'h la'h bwiinn loh duhlda o guñihchiloh za Ñi'h la'h bwiinn; per ziga yi'h ¿Chyu naa lu'h tin guluu'yi lu'h xcwihin la'h stuhbi bwiinn?

Ayi gaann nu'h xi ni'ca gaca guillii

13 Yannah gulgaca'dxiahga dee' la'htu nin rñi' ra': "Nnadxyih o guillii guzoo nu tal guihdxyi, ri'chi guidxuu nu tuhbi yihza guidi'hnn nu xilla guelguri'xi tin gachidi'hnn nu gahn mweeyi",
14 nee nin ayi gaann tu cuun nin gaca guillii. Pwihsi ¿cuun chi'h nin lasahca xquelnabahan bwiinn? Pwihsi naan ziga zi tuhbi bwihyuh nin riinloh tuhbi carriyi'hn ya lwehgu rñihchilohon.
15 Nin nahpa guiñi' tu naa squii': "Sidela la'h Dxiohs nnah, guibahan nu para guidi'hnn nu dee' o dee chi",
16 per ziga la'htu nin pur rñi' nayachi ra', garaatii' ra' guelnayachi xteenn tu rii' pur cohsa dxaaba ra'n.
17 Ya bwiinn nin naann xa gaca cohsa za'ca nee ayi ruhnn ban, bwiinn chi rgu'tii ba duhlda.

5

Dxyi'dxyi rii' naa para la'h ra' bwiinn ra' nin naa rricu ra'

1 Gulgazo'badxiahga dxyi'dxyi rii', la'htu rricu ra' nin nuu ziahan xixteenn ra' ñi'h; guldxi'hn cun gulcwidxidxiah pur loh xcweenta guelrzahcazii nin guti'dxiloh tu.
2 Garaa xixteenn tu la'n guyuu'dxi nee xahba za'ca tu dxigah rigazu'hyi ra' maan nin rahw lahdxin.
3 Ohru cun plahta xteenn tu la'n gwa'tihin ra', ya dee gahca ra' naa nin guunn gacabwa' Dxiohs ayi xclaa'dzi tu guunn tu nin xclaa'dzi Ñi'h guunn tu, ni'chin xmweeyi tu rii' guunn ziga bwehla nin guca'dxih tihxi tu tin para ñichilohtii' tu. Lliaa'h si nubachicwa'h tu xixteenn tu loh dxyih ra' nin naa luulchima nin nabahan ra' nu'h.
4 Xcweenta nin ayi gudxihlli tu la'h ra' ndxi'hw ra' nin bwi'hnn xtsi'n tu loh dzi'n guelrria'hn; bwiinn ra' chi ca'gati'chi ra' ba dxyi'dxyi pur xcweenta nin ayi gudxihlli tu la'h ra' ba, nee la'n Dxiohs bihn la xi pur cabahchi guelchiah ra' ba xcweenta tu.
5 Loh guidxyiyuh rii' nasaa nabahan tu, cayuhnn tu garaaloh ra' cohsa dxaaba ra' nin xclaa'dzi chi'h zi tu, nee cagaroo' tu ziga zi tuhbi guun nin raroo' zah; ya zi'chi la'h dxyih nin gachi tu ze'gadzihn gahxu.
6 La'htu badzii'ba duhlda tu yihca bwiinn za'ca ra', gudxiinn za tu la'h ra' ba ya la'h ra' ba nin tuhbi naa ra' ba ayi guteesa ra' ba loh tu per cun gudxiinn tu la'h ra' ba.

Gulcweeza gadzihn dxyih nin guibia'garii Xchiohs nu'h

7 Pwihsi ni'chi, bwiitsi ra'; gulgahpa paseensi hasta gadzihn dxyih nin guibia'garii Jesucristu loh guidxyiyuh. Pwihsi ziga bwiinn nin raa'n nin cabweeza guzia'tii xli'hn ñi'h nahpa rbweeza ba cun paseensi gaduhbi nin riaaba ñisadxiahgaloh cun neezaa ñihsadxiah nin riaaba luulchima,
8 gulgahpa paseensi la'htu nee ayi guiria'h gahn tu, laasii la'h dxyih nin guibia'garii Daada Jesucristu ze' gadzihn gahxu.
9 Bwiitsi ra', ayi gudzii'ba tu guelchiah yihca lasaa' tu, tin ayi gaca guelguxchisi xcweenta tu; tin la'h Dxiohs Daada Jesucristu la'h Ñi'h naa Ñi'h Guxchisi roo', pwihsi tin laasii la'h Ñi'h zuu la rwaa' yuu'.
10 Bwiitsi ra', gulguia'ha cuun guelrza'cazii nin bati'dxiloh ra' guehtu daada ra' nin baca'h xchi'dxyi Dxiohs desde galoh, nee ayi biria'h gahn ra' ba.

11 Pwihsi gulguiaˈha za xa razeˈta zaˈca nuˈh laˈh raˈ guehtu daada raˈ chi nin batiˈdxiloh guelrzaˈcazii nee ayi biriaˈh gahn raˈ ba; nee laˈhtu naann la za xcweenta ziga guzahca guehtu Job chin batiˈdxiloh ba guelrzaˈcazii duxa nee ayi biriaˈh gahn ba, per luulchima tiiˈ bwiˈhnn zaˈca duxa Dxiohs laˈh ba niˈchin nin baluuˈyi Ñiˈh xcweenta ziga riaa Ñiˈh laˈh raˈ xpwiinn Ñiˈh.
12 Per mahzi chaˈyi bwiitsi raˈ, chin riaˈhan dxyiˈdxyi tu loh tuhbi bwiinn, ayi guzeˈta tu nin pur llaaˈndxibaaˈ nin pur loh guidxyiyuh, nee nin xi chiˈh zi stuhbi cohsa. Mas chin guiñiˈ tu: “Uhn”, cun sol niˈchi zi guiñiˈ tu; ya ziga chin guiñiˈ tu: “Coh”, cun sol niˈchi za guiñiˈ tu tin ayi guunn Dxiohs guelguxchisi xcweenta tu.
13 Per sidela nuu tuhbi tu nin nugatiiˈdxiloh guelrzaˈcazii, mahzi gulguinaaba loh Dxiohs tin gacanee Ñiˈh laˈhtu, ya sibweelaa nuu tu nuu guelnasaa stoˈ tu nahpa guˈldanee tu laˈh Dxiohs cun himnu raˈ,
14 ya sibweelaa rahcalluˈhu tu nahpa cwiidxyi tu bwiinn guidoˈ raˈ nin naa bwiinn guuhla raˈ tin para cwiidxyi-guinaaba raˈ ba loh Dxiohs nee pur lah za Jesucristu caˈbi raˈ ba nsehchi tihxi bwiinn nin rahcalluˈhu tin dxiaaca ba,
15 nee laˈhtu bwiinn raˈ nin cwiidxyi-guinaaba loh Dxiohs pur laˈh bwiinn nin rahcalluˈhu, gulchechii za stoˈ tu tin para dxiaaca bwiinn nin rahcalluˈhu; ya ziˈchi zuteesa Dxiohs laˈh ba loh gueldxyihdxyi, ya sidela nuu xi xtuhlda ba zuhnn Ñiˈh pardohn xtuhlda ba chi.
16 Pwihsi niˈchin gulchixteeˈ loh lasaaˈ tu xcweenta xtuhlda tu nee gulguiñiˈnee za laˈh Dxiohs tin para chapitii xtuhlda tu, laasii guelrñiˈnee bwiinn zaˈca laˈh Dxiohs cun gaduhbi stoˈ ba nahpan ziahan rooˈ jweersi.
17 Guehtu profeta Elías, tuhbi daada nin guñiˈ xchiˈdxyi Dxiohs cadxyih rooˈ, guhca ba tuhbi bwiinn ziga zi laˈhnuˈh, nee chin gunaabachihpa ba loh Dxiohs tin ayi dxiaaba ñihsadxiah, pwihsi ayi biaaban loh gaduhbitiiˈ guidxyiyuh loh chohnna yihza garoolda,
18 nee chin gunaaba laˈgaˈh ba loh Dxiohs tin dxiaaba laˈgaˈh ñihsadxiah stuhbi pwihsi gubiaˈgarii biaaban stuhbweelta ya guyuuˈ laˈgaˈh liˈhn.
19 Bwiitsi raˈ, sibweelaa chyuulla tuhbi tu rriaˈcaa loh dxyiˈdxyi nayaa xteenn Dxiohs nee stuhbi lasaaˈ tu ruhnn para rsiaˈgarii laˈ ba,
20 gulgahcabwaˈ chyu chiˈh zi bwiinn nin rabweˈhecaa laˈh bwihtsi ñiˈh loh duhlda, rulaloh ba xaalma bwihtsi ba loh guelguhchi, nee ruhnn ba para chapitii xtuhlda bwiinn chi nicala ziahanan.

Mwer dxihtsi nin baca'h San Pehdru

GuelrgahpaDxiohs

1 Na'h Pehdru, naan tuhbi pooxtla xteenn Jesucristu; cagaca'hn dxihtsi rii' loh ra' bwiinn nin gulii Dxiohs gaca ra' xpwiinn Ñi'h ziga bwiinn ra' nin riidi'chi ra' nez loh guihdxyi Pontu, nez Galacia, nez Capadocia, nez Asia, neezaa loh guihdxyi Bitinia.

2 Xtaada Dxiohs nu'h gulii la'htu galohyi, gulii Ñi'h la'htu para la'h gahca Ñi'h tin guunn Spíritu Saantu xteenn Ñi'h xtsi'n Ñi'h la'n lasto' tu tin guzo'badxiahga tu xchi'dxyi Jesucristu tin gaca nayaa lasto' tu pur xcweenta llarihn Ñi'h. Rna'ba'hn loh Dxiohs gacanee cha'yi ru Ñi'h la'htu, nee gusacwachidxyii Ñi'h sto' tu.

Tuhbi guelnabahan nin cabweeza ra' nu'h

3 Lasahca duxa naa Dxiohs nin naa Xtaada Daada Jesucristu laasii Dxiohs pur xcweenta nin balahsa sto' Ñi'h la'hnu'h bwi'hnn Ñi'h guhpa tu siguhra zica'ha tu tuhbi guelnabahan nacuubi laasii pur xcweenta ziga babahn Jesucristu loh guelguhchi dee runi'hi tuhbi guelnabahan dzi'tsi la'hnu'h nin ayi chuu dxyih cha'lohtii'.

4 Ni'chin la'h Ñi'h zuhnn Ñi'h para guica'ha tu herensi nin nahpa cha'yi Dxiohs llaa'ndxibaa', nin ayi ñichilohtii', nee nin ayi za nuu gacan cohsa dxiimma; nin ayi za dxiu'yin ziga zi tuhbi dxia'.

5 Nee pur nin nahpa tu guelriachii sto' xteenn xchi'dxyi Dxiohs sto' tu, la'h Ñi'h rahpa dzi'tsi Ñi'h la'hnu'h tin gaaldaa gachica'ha ra' nu'h guelnaza'ca nin nahpa cha'yi Ñi'h llaa'ndxibaa' nin guta'h la'h ra' nu'h nin guluu'yiloh la'n dxyih ra' nin guiñihchiloh guidxyiyuh.

6 Ya pur cweenta ra' rii' ni'chin nin cadxah guelnasaa sto' tu nicala guti'dxiloh tu mas paaldaa guelrza'cazii ra' loh dxyih gullia'yi'hn ru ra' rii',

7 laasii pur guelrza'cazii ra' rii' ruluu'yi sidela guchii riachii sto' tu pwihsi guelriachii sto' xteenn tu lasahca ru que ziga ohro nin rñihchiloh, per guelriachii sto' tu ayi rñihchilohon nicala guti'dxiloh tu loh guelrzahcazii. Ni'chin chin garia'caa guchii riachii sto' tu, chi'chi ziñi' za'ca Dxiohs pur xcweenta tu nee guunn lasahca za Ñi'h la'htu loh dxyih nin guibia'garii Daada Jesucristu.

8 La'htu ruca'h sto' tu la'h Jesucristu nicala nagahdxi gwa'ha tu loh Ñi'h; ya ziga riachii sto' tu la'h Ñi'h nnah nicala ayi rwa'haloh tu la'h Ñi'h, per riahxi duxa tu ya nin ayi rdxeela tu dxyi'dxyi nin guiñi' tu tantu nin riahxi tu,

9 laasii ya naann tu bata'h Ñi'h la'htu loh duhlda pur nin gwachii sto' tu xchi'dxyi Ñi'h, ya zi'chi zica'ha tu tuhbi guelnabahan nin ayi ñichilohtii'.

10 Pwihsi la'h ra' guehtu profeta ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs cachieempa roo' basi'dxi ra' ba cun bacha'gabwa' za ra' ba xcweenta guelrahcanee xteenn Dxiohs nin biinloh rii' para la'htu,

11 laasii guclaa'dzi ra' ba gacabwa' ra' ba cuuca garia'caa gaca nin cañi' spíritu xteenn Crixtu nin nuu la'n lasto' ra' ba chin guñi' Ñi'h nahpa guti'dxiloh Crixtu loh guelrza'cazii ya chi'chi gaapa Ñi'h guelrnabwa'.

12 Per Dxiohs badi'hi Ñi'h para gacabwa' ra' ba ayi la'n dxyih dxi'h nin nabahan ra' ba cha'loh dxyi'dxyi ra' chi sino que guzohban nee para la'h ra' nu'h nnah. Ni'chin nnah dee ra' naa nin baluu'yi ra' bwiinn nin ruluu'yi xchi'dxyi Dxiohs loh tu laasii nez llaa'ndxibaa'yi baxe'hla Dxiohs Spíritu Saantu Ñi'h tin cweeza Ñi'h la'n lasto' ra' ba tin basañi' Ñi'h la'h ra' ba dxyi'dxyi nin guclaa'dzi Ñi'h guiñi' ra' ba. Dee ra' naa dxyi'dxyi ra' nin xclaa'dzi ra' aanjla gahca ra' gacabwa' ra' ba pur xcweenta ñi'h.

Tuhbi xquelnabahan nayaa nu'h nez loh Dxiohs

13 Pwihsi ni'chin gulgui'hnn lligaaba cun loh nin guunn tu; gulgui'hnn nadxiipa sto' tu cun gaduhbi xigaaba tu loh guelnaza'ca nin guni'hi Dxiohs nin bia'han dxyi'dxyi gachica'ha nu'h chin gabia'garii Jesucristu loh guidxyiyuh stuhbi.
14 Ni'chin nahpa gaca tu ziga naa ra' biñi'n ra' nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi xtaada ra' ñi'h; ayi ru guibahan tu loh cohsa dxaaba ra' nin bwi'hnn tu galoh chin nagahdxi dxiu'nbwa' tu la'h Dxiohs,
15 sino que gulguibahan gaduhbila'ga'htii' ziga nabahan Dxiohs saantu nin gudihdxyi tu gaca tu xpwiinn Ñi'h, laasii ziga naa Ñi'h saantu loh garaatii' nin ruhnn Ñi'h zi'chi gahca za xclaa'dzi Ñi'h guibahan tu.
16 Pwihsi loh Xchihtsi Dxiohs rñi' squii': "Nahpa gaca tu ziga Na'h laasii Na'h naan saantu."
17 Ya ziga la'htu rñi' tu "Paah" loh Dxiohs nin ruhnn tuhbiloh guelguxchisi loh garaa ra' bwiinn cun xcweenta dzi'n nin bwi'hnn ra' ba, pwihsi nahpa guidxyihbi tu Ñi'h loh garaa ra' dxyih ra' nin guibahan tu loh guidxyiyuh rii.
18 Ya naann tu Dxiohs bata'h la'htu loh ziga lligaaba nin ayi ballu'yi nin gubahan ra' xtaada guldoo' ra' tu; pwihsi la'htu naann cha'yi tu balaaca chi'h guelrza'cazii roo' nin bati'dxiloh Jesucristu tin bata'h Ñi'h la'htu loh duhlda. Pwihsi ayi guhllan cun ohro o cun plahta nin rñihchiloh,
19 sino que guhllan cun llarihn Jesucristu nin lasahca duxa, nin guhca ziga guhn ziga zi tuhbi lli'hyi nin naza'catii' nin ayi xi xtuhlda ñi'h.
20 Crixtu ya bibwi'hi desde chin nagahdxi cwixchih guidxyiyuh ziga pur cweenta ra' rii', per loh dxyih luulchima ra' rii' baluu'yiloh Ñi'h para xquelnaza'ca tu.
21 Pur xcweenta Jesucristu, riachii sto' tu xchi'dxyi Dxiohs, nin bacwa'hn la'h Ñi'h loh guelguhchi; badi'hi za Ñi'h guelrnabwa' la'h Jesucristu, ni'chin nin guya'zi tu xchi'dxyi Dxiohs nee pur siguhra nin nahpa tu zica'ha tu guelnabahan nacuubi loh Dxiohs ni'chin la'h chi'h zi Dxiohs zeena'hla tu nnah.
22 Pwihsi nnah la'htu ziga bazo'badxiahga tu xchi'dxyi guchii Dxiohs, bwi'hnn nayaa tu sto' tu tin gaantsii'hi tu la'h ra' lasaa' ra' nu'h, ni'chin nahpa gaca nadzii'hi tu ziga tuhbi ziga stuhbi ra' lasaa' tu cun gaduhbi sto' tu nee cun gaduhbi xjweersi tu,
23 laasii ya guca'ha tu guelnabahan nacuubi xteenn tu pur xcweenta xchi'dxyi Dxiohs nin banuu nabahan para tu'pazi; ayi naan xcweenta dxi'h xchi'dxyi bwiinn guidxyiyuh nin nahpa rahchi ra'. La'htu naa tu ziga zi cwa'n nin rtahn pur biñih nin ze' nez dxibaa', ayi pur xcweenta dxi'h biñih nin rñihchiloh,
24 laasii loh Xchihtsi Dxiohs caa squii':

Garaa ra' bwiinn guidxyiyuh naa ra' ziga zi cwa'n ra' ya xquelnaza'ca ra' ba naa ziga dxia' ra' xteenn cwa'n ra';
pwihsi chin rbihdzi cwa'n chi neezaa dxia' chi riaaba ra',

25 per Xchi'dxyi Dxiohs naan para tu'pazi.
Nee dxyi'dxyi ra' rii' naa xchi'dxyi Dxiohs nin babihn tu.

2

1 Pwihsi ni'chin gulgasaa'n garaaloh ra' cohsa dxaaba ra' nin nuu loh guidxyiyuh; ayi gusagui'hi tu lasaa' tu, ayi guiñi' xihn tu loh lasaa' tu, ayi chuudxih tu xixteenn lasaa' tu; nee cun ziahan ru cohsa dxaaba ra' ayi guunn tu.
2 Mahzi cha'yi ziga zi biñi'n nin gue'du rahlaa, rdxa'gasto' ra' bi lehchi; zi'chi gahca za gulgui'hnn pur guidxa'ga sto' tu xchi'dxyi Dxiohs tin guchioo'hon la'htu loh guelnabahan nacuubi nin nahpa tu ya pur la'han ta'h tu loh duhlda.
3 Sidela la'htu guchii tu guhcabwa' tu bwen naa xquelrahcanee xteenn Daada Jesucristu.

Jesucristu naa tuhbi dxiah nabahan

4 Gulchebiiga loh Jesucristu, nin naa ziga zi tuhbi dxiah nin nahpa guelnabahan nin
gule'hecaa ra' bwiinn ra' ya para la'h Dxiohs naa dxiah chi tuhbi dxiah nin gulii Ñi'h nee
lasahca duxan para la'h Ñi'h.
5 Pwihsi neezaa la'htu, ziga zi dxiah ra' nin nahpa guelnabahan; gulgasaa'n guun-
nxtsi'n Dxiohs la'htu, tin guunn Ñi'h la'htu tuhbi guido' hasta cweeza Spíritu Ñi'h, tin
gaca tu xpixohza Dxiohs, nin nayaa rahpa la'n lasto' ra' ñi'h. Laasii naa tu tuhsi cun
Jesucristu zibwihdxyi-zinaaba tu loh Dxiohs cun guiñi' za'ca za tu pur xcweenta Ñi'h,
ya dee ra' naa ziga tuhbi guhn nin rtahn desde la'n lasto' tu nee naa ra'n nin xclaa'dzi
Dxiohs,
6 laasii loh Xchihtsi Dxiohs caa squii':
Na'h guzuun tuhbi dxiah nin naa tuhbi dxiah za'ca hasta guihdxyi Siohn, tuhbi dxiah
nin bibwi'hi suuh mwer xchihn yuu';
pwihsi bwiinn nin chechii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Ñi'h ayi dxia'han xtuhyi ra' ba.
7 Ya para la'htu riachii sto' tu, lasahca duxa dxiah chi, per para la'h ra' bwiinn ra' nin
ayi riachii sto' ra' ñi'h, nahpa zizohba dxyi'dxyi ziga rñi' loh Xchihtsi Dxiohs squii':
Dxiah nin gule'he sto' ra' mwehsu albañihyi, dxiah chi naa dxiah nin bibwi'hi guzuh
mwergaloh xchihn yuu';
8 neezaa:
Dxiah nin rrehlda ra' ba cun dxiahltaa nin ruhnn para riaaba ra' ba.
La'h ra' ba riaaba ra' ba laasii ayi ruzo'badxiahga ra' ba xchi'dxyi Dxiohs, pwihsi
ni'chin guñi' Dxiohs ñichiloh ra' ba.

Bwiinn ra' nin naa ra' xpwiinn Dxiohs

9 La'htu naa tu tuhbi cwa'h bwiinn ra' nin gulii Dxiohs, ya tuhbigah tu naa tu bixohza
nin naa ziga rrehyi xteenn Dxiohs. La'htu naa tu tuhbi bwiinn nayaa, tuhbi bwiinn
za'ca, nin naa ra' xpwiinn Ñi'h. Pwihsi gulii Ñi'h la'htu tin guluu'yi tu guelnaza'ca duxa
nin bwi'hnn Dxiohs nin gudihdxyi la'htu chin guyuu' tu loh neziuh nacahyi xteenn
guidxyiyuh rii' tin biuu' tu loh xneziuh ña'ñih xteenn Dxiohs.
10 La'htu galohyi ayi chyu naa tu nez loh Dxiohs, per nnah naa tu xpwiinn guihdxyi
Dxiohs. Cadxyih ayi chyu balahsa sto' ñi'h la'htu, per nnah la'h Dxiohs balahsa sto' Ñi'h
la'htu.

Gulguibahan loh xneziuh Dxiohs

11 Pwihsi bwiitsi ra'n nin nadzii'hi ra'n; nabahan tu loh guidxyiyuh rii' ziga bwiinn
ziitu ra', ayi gusaa'n tu xa chu'tee ziga lligaaba dxaaba ra' xteenn duhlda nin nuu loh
guidxyiyuh nin rusiahchi sto' bwiinn nin ruhnn rbwe'he sto' ra' loh xneziuh Dxiohs.
12 Gulguibahan za'ca nez loh ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel ra'. Nicala
nnah rñi' ra' ba dxyi'dxyinah pur la'htu ziga bwiinn nin ruhnn cohsa dxaaba, per ya
chin gwa'ha ra' ba xcweenta dzi'n za'ca nin ruhnn tu, chi'chi ziñi' za'ca ra' ba pur
la'h Dxiohs chin gadzihn dxyih guunn Dxiohs guelguxchisi xcweenta cada tuhbigah ra'
bwiinn.
13 Pwihsi ziga guyuu' tu guya'zi tu xchi'dxyi Jesucristu, zi'chi za gulgazo'badxiahga
xchi'dxyi garaa ra' ziga nin rahpa guelrnabwa' loh guidxyiyuh rii' ziga prizdenta roo'
pur nin nahpa ra' ba guelrnabwa' nin lasahca ru,
14 o ziga gobernador ra' nin ruxe'hla Dxiohs tin ruhnn ra' ba guelguxchisi xcweenta
ra' bwiinn duhlda ra'; ya tin guiñi' za'ca za ba pur la'h ra' bwiinn ra' nin ruhnn ra' cohsa
za'ca.
15 Laasii Dxiohs xclaa'dzi Ñi'h guunn tu cohsa za'ca, tin zi'chi ayi nuu xa guidxeela ra'
nin naa ra' bwiinn nagu'ñi'yah ra' cun nin naa bwiinn mbah ra' xa pur guiñi' ra' ba xilla
dxyi'dxyi dxaaba pur la'htu.

16 Gulgahca ziga zi bwiinn nin ayi ruzo'badxiahga xlehyi Moisehs, per ayi ziga bwiinn
ra' nin zuu baria'h loh xlehyi Moisehs para guunn ra' ba tuhbi cohsa dxaaba, sino que
gulgahca ziga zi tuhbi bwiinn nin chu'tii' nez loh Dxiohs para tu'pazi.
17 Gulgahca bwiinn nado'laadzi loh garaa ra' bwiinn. Gulgahca bwiinn nin nadzii'hi
lasaa' ñi'h la'h nin riachii sto' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs, gulguidxyihbi la'h Dxiohs, nee
gulgahpa respehtu la'h prizdenta roo'.

Bati'dxiloh Jesucristu guelrza'cazii tin baluu'yi Ñi'h xa guidi'hnn nu'h

18 La'htu bwiinn ra' nin naa mooza, cun gaduhbi xquelnado'laadzi tu gul-
gazo'badxiahga garaa ra' xchi'dxyi xballwaa'n tu, nee ayi ballwaa'n si dxi'h nin naa
bwiinn za'ca sino que neezaa la'h ballwaa'n nin nadxaaba naa ra',
19 laasii bwen naa guunn bwiinn guti'dxiloh ba guelrza'cazii laasii pur xcweenta nin
zeezahnee ba xchi'dxyi Dxiohs.
20 Pwihsi sidela la'htu ruhnn tu xilla cohsa dxaaba ni'chin nin rusa'cazii xballwaa'n
tu la'htu, ayi xi guunn tu gahn dela ruhnn tu waanta ruti'dxiloh tu guelrza'cazii chi cun
paseensi. Per sidela la'htu rza'cazii tu laasii bwi'hnn tu tuhbi cohsa za'ca nee ruhnn tu
waanta cun paseensi xcweenta guelrza'cazii chi, pwihsi dee naa bwen nez loh Dxiohs.
21 Pwihsi pur cweenta ra' rii' ni'chin gudihdxyi Dxiohs la'htu, laasii bati'dxiloh
Jesucristu guelrza'cazii duxa pur la'htu, tin baluu'yi Ñi'h la'htu ziga cheezah tu loh
xneziuh Ñi'h.
22 La'h Ñi'h ayi xi xtuhlda Ñi'h guyuu', nee nin ayi za chyu basagui'hi Ñi'h nin tuhbi.
23 Chin guñi'yah ra' ba la'h Ñi'h, ayi za guñi'yah Ñi'h la'h ra' ba; chin basa'cazii ra'
ba la'h Ñi'h ayi guñi' nadxyi'chi Ñi'h sino que mahzi bati'dxi cweenta Ñi'h loh Dxiohs
Xtaada Ñi'h nin ruhnn guelguxchisi za'ca.
24 Bati'dxiloh Jesucristu guelrza'cazii guhchi Ñi'h loh cruhzi tin gudxihlli Ñi'h
xcweenta xtuhlda ra' nu'h, tin guibahan za'ca ra' nu'h loh xneziuh Dxiohs. La'h Ñi'h
bidxeeldxyihdxyi tihxi Ñi'h tin biaaca tu la'htu,
25 laasii la'htu desde galohyi guhca tu ziga zi lli'hyi nin biza'bi ra', per nnah la'htu
biuu'nehza loh Jesucristu, tin naa Ñi'h xbaxtohr loh tu, nee la'h Ñi'h naa Ñi'h rahpa
xaalma tu.

3

Forma ziga nahpa guibahannee tu che'hla tu

1 Zi'chi gahca za la'htu, gunna'h nin nuu za che'hla ra' ñi'h; gulgazo'badxiahga
xchi'dxyi xpwiinn ndxi'hw tu, tin zi'chi sidela chyulla tuhbi ra' ba nin ayi riachii sto'
ñi'h xchi'dxyi Dxiohs, ziachii sto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs laasii gwa'haloh ra' ba xa ba
ruhnn tu xa naa xmohda tu cun xa nado'laadzi tu.
2 Ya loh gwa'ha ra' ba xa nabahan xnehza tu cun guelnado'laadzi nin nahpa tu sto' tu
3 ayi gwa'ha ra' ban xcweenta ziga nabahan tu ziga tuhbi cohsa nin rzuhcha'yi nez
dihtsi jwehra tihxi bwiinn ziga gaca cha'yi za'ca dxichihca tu o ziga zuucha'yi tihxi tu
cun xica dxi'ba za'ca ra' ziga ohro ra',
4 sino que mahzi bwen gwa'ha ra' ba gulgazuhcha'yi lasto' tu cun guelnado'laadzi tu
nee cun guelrbwihdxyii sto' xteenn tu, neezaa cun guelnasaa duxa xteenn sto' tu. Laasii
ayi naa ra'n nin ñihchiloh ra'; dee ra' nin lasahca duxa nez delanta loh Dxiohs.
5 Pwihsi chiempa roo ra' nin gudii'dxi ra' zi'ca za bwi'hnn ra' gunna'h ra' nin guhca
ra' xpwiinn Dxiohs nin guyuu'-guya'zi xchi'dxyi Dxiohs sto' ra' ñi'h; bazo'badxiahga ra'
ba xchi'dxyi che'hla ra' ba.
6 Zi'chi guhca guehtu Sara; bazo'badxiahga ba xchi'dxyi guehtu Abrahn nee guñi' za
ba loh guehtu Abrahn "Daada." La'htu nahpa zadzihn gaca tu ziga guhca ba, sidela
la'htu guunn tu ganaalla dzi'n za'ca nee ayi guidxyihbi tu loh xcweenta xi chi'h zi.

7 Neezaa la'htu ndxi'hw ra'; gulguibahannee za'ca la'h gunna'h nin naa che'hla tu,
ayi sola pur nin nadaa ru dxi'h gunna'h loh ndxi'hw sino que neezaa la'h ra' ba nahpa
ra' ba tuhsi gahca guelnabahan nin bani'hi Dxiohs la'htu. Gulgui'hnn squii' tin guunn
cweenta Dxiohs xchi'dxyi tu loh nin cwiidxyi-guinaaba tu loh Ñi'h.

Bwiinn ra' nin ruti'dxiloh guelrza'cazii pur nin ruhnn ra' ba dzi'n za'ca ra'

8 Dee naa nin cañi'n loh garaa tu; nasaa gulguibahannee lasaa' tu, gulgalahsa sto'
lasaa' tu, nee gulgantsii'hi lasaa' ziga nadzii'hi lasaa' bwiinn ra' nin naa bwihtsi lasaa',
gulgahca bwiinn za'ca nee gulgahca za bwiinn nado'laadzi.
9 Ayi gusia'garii tu dxyi'dxyinah chin guiñi' chyulla bwiinn dxyi'dxyinah loh tu, ayi za
gusia'garii tu dxyi'dxyinah loh bwiinn nin guiguii loh tu; sola gulguinaaba loh Dxiohs
guunntaa'yi Ñi'h yihca bwiinn chi laasii Dxiohs gudihdxyi Ñi'h la'htu tin guica'ha tu
guelnaza'ca nin guni'hi Ñi'h la'htu ziga herensi,
10 laasii squii' caa loh Xchihtsi Dxiohs:
Bwiinn nin xclaa'dzi guca'h sto' ñi'h guelnabahan si nee guibahan nasaa ba garaa dxyih,
nahpa gucwe'za ba rwaa' ba tin ayi guiñi' ba dxyi'dxyinah ra',
nee tin ayi za guiñi' ba dxyi'dxyi dxixi'hw ra'.
11 Nahpa guiria'caa ba loh cohsa dxaaba, ya guunn ba ganaalla dzi'n za'ca;
nee chi'hyi ba loh hasta naa guelrriidxyii sto' nee chena'hla dzi'tsi ban,
12 laasii Dxiohs rahpa Ñi'h la'h bwiinn za'ca ra', nee ruca'hdxiahga za Ñi'h xchi'dxyi ra'
ba nin rnaaba ra' ba loh Ñi'h
ya rdxyi'chinee Ñi'h la'h ra' bwiinn ra' nin ruhnn ra' garaaloh ra' dzi'n dxaaba ra'.
13 ¿Chyu nahpa guunn mahla la'htu sidela zeezah cayuhnn tu ganaalla dzi'n za'ca ra'?
14 Per nicala sacazii tu pur xcweenta nin nabahan nayaa tu loh xneziuh Dxiohs, per
zibahan tu loh tuhbi guelnabahan nasaa; ayi guidxyihbi tu chyu chi'h zi, ayi dxia' zi
gueeta tu,
15 sino que gulgaca'h sto' tu Jesucristu cun gaduhbi sto' tu ziga naa Ñi'h Daada,
gulgahca nasiin tin guiñi' tu loh ra' garaa ra' bwiinn ra' nin guinaabadxyi'dxyi loh tu xa
naa xcweenta hereensi nin naannloh tu zica'ha nu'h loh Jesucristu. Pwihsi chin guiñi'
tu loh ba, gulgui'hnnan cun gaduhbi sto' tu nee cun gaduhbi xquelnado'laadzi tu.
16 Gulguibahan za'ca tin cwiidxyii xquelrihn tu, tin chin guiñi'yah ra' ba la'hnu'h
laasii nabahan za'ca nu'h loh xneziuh Jesucristu zia'han xtuhyi ra' ba pur nin guiñi'yah
ra' ba la'hnu'h.
17 Mahzi cha'yi sacazii nu'h sidela zi'chi naa xigaaba Dxiohs xlawaa'ha guidi'hnn nu'h
dzi'n dxaaba ra'.
18 Laasii Jesucristu bati'dxiloh Ñi'h guelrza'cazii, guhchi Ñi'h pur xcweenta xtuhlda
ra' nu'h tuhsi bweelta para tu'pazi, ayi xi xtuhlda Ñi'h guyuu' nez loh Dxiohs; per
bati'dxiloh Ñi'h guelrza'cazii pur bwiinn duhlda; ya pur guelrza'cazii nin bati'dxiloh
Ñi'h chi gwanee Ñi'h la'hnu'h nez loh Dxiohs laasii guhchi tihxi Jesucristu per pur nin
babia'garii spíritu Ñi'h tihxi Ñi'h gubia'garii babahn Ñi'h.
19 Per chin nagahdxi guibia'garii spíritu Ñi'h tihxi Ñi'h, gwah spíritu Ñi'h chi tin
baluu'yi spíritu Ñi'h xchi'dxyi Dxiohs loh ra' spíritu nin guyuu' la'n lahtsi dxi'ba (o sea
hasta nuu gabihldxyi).
20 Dee' ra' nin ayi bazo'badxiahga xchi'dxyi guehtu Noeh loh ra' dxyih nin gubahan
ba, guleeza Dxiohs la'h ra' bwiinn ra' chi loh garaa ra' dxyih nin bwi'hnn cha'yi guehtu
Noeh barcu roo' nin ya baguhca chieempa roo'; ya la'n barcu chi guyuu' xuhnna bwiinn
nin gula'h ra' loh ñihsa nin bañihchiloh la'h ra' bwiinn loh guidxyiyuh chieempa roo' chi.
21 Ya chin rrobañihsa nu'h nnah, zahca gahbi nu'h ñihsa nin rrobañihsa nu'h chi naa
ziga zi hasta rla'h nu'h loh duhlda, laasii ziga gula'h galluhnna ra' ba bia'han hasta nnah
ziga rla'h nu'h loh duhlda. Guelrrohbañihsa ayi naan para gusiaan tihxi bwiinn sino que

para guinaaban loh Dxiohs tuhbi lligaaba nayaa para la'hnu'h, nee ruta'han la'hnu'h pur xcweenta nin babahn Jesucristu loh guelguhchi.

22 Jesucristu bacah Ñi'h llaa'ndxibaa' yannah zohba Ñi'h xlahdu derehchu Xtaada Dxiohs Ñi'h, tin ri'chi rnabwa' Ñi'h loh ra' xaanjla Dxiohs neezaa loh ra' garaa ra' spíritu ra' nin nahpa guelrnabwa' loh guidxyiyuh cun llaa'ndxibaa'.

4

Gulgui'hnn xtsi'n Dxiohs

1 Pwihsi ni'chin bati'dxiloh Jesucristu guelrza'cazii xcweenta ra' xtuhlda ra' nu'h, guhchi Ñi'h loh cruhzi; neezaa la'htu rga'ha guunn tu lligaaba zuti'dxiloh za tu guelrza'cazii, laasii nin guzahcazii tihxi ñi'h ya bazia'tii ñi'h xneziuh duhlda,

2 tin loh guelnabahan nin guibahan ru tu loh guidxyiyuh rii', guibahan tu ziga xclaa'dzi Dxiohs ayi ziga dxi'h guelrusagui'hi xteenn dzi'n duhlda ra'.

3 Laasii galoh bwi'hnn tu ziga chi'h zi nin guclaa'dzi tu, bwi'hnn tu ziga ruhnn ra' bwiinn ra' nin ayi naa ra' bwiinn Israel, bwi'hnn tu ziga guclaa'dzi tihxi tu cun garaaloh ra' nin guyuu'dxih tu; guyuu' tu loh guelree' cun loh rca'hnzaa za'bi, bwi'hnn tu lañih tin para rdxeela zi xa nehza riuu'tii lasaa' tu tin suhdzi tu, nee guunn za tu la'h ra' dxaan ra' ziga moda xtuhyi duxa.

4 Pwihsi rdxyi'chi ra' bwiinn ra' nin zeezahnee dzi'n ra' chi nnah cun la'htu laasii ayi ru ruhnn xcweenta tu dzi'n nin zeezahnee ra' ba, pwihsi ni'chin rñi'yah ra' ba pur xcweenta tu.

5 Per la'h ra' ba nahpa zuti'dxi cweenta ra' ba loh Jesucristu nin ba guca'ha para guunn guelguxchisi loh ra' bwiinn ra' nin nabahan cun loh ra' bwiinn ra' nin baguhchi,

6 laasii pur dee' ni'chin bihn ra' bwiinn ra' nin guhchi xchi'dxyi Jesucristu para gaca ra' ba guelguxchisi cun tihxi ra' ba ziga rahca ra' bwiinn guidxyiyuh guelguxchisi, ya guibahan spíritu ra' ba ziga xclaa'dzi Dxiohs.

7 Ya la'h dxyih nin ñichiloh garaatii' ra' cohsa loh guidxyiyuh rii' ze'gadzihn gahxu; ni'chin gulgahca bwiinn nasiin, nee gulcwihdxyi-gulguinaaba loh Dxiohs cun gaduhbi sto' tu,

8 nee nin mahzi lasahca naa gaantsii'hi lasaa' tu laasii guelnadzii'hi chi rusie'wun yihca ziahan duhlda ra'.

9 Gulguiñi' za'ca loh ra' bwiinn nin gadzihn rwaa' yihdzi tu, nee ayi xi guelchiah cwachi tu loh ba.

10 Pwihsi ziga bani'hi Dxiohs dzi'n nin guunn tuhbigah tu, cun dzi'n chi gulgahcanee la'h ra' lasaa' tu, tin zi'chi guluu'yi tu loh ra' lasaa' tu cayuhnn za'ca tu garaatii' ra' nin bani'hi Dxiohs la'htu.

11 Sidela chyulla tuhbi tu naa xtsi'n ñi'h nin guluu'yi xchi'dxyi Dxiohs, nahpa guluu'yi ba ziga naa xchi'dxyi Dxiohs; sidela tuhbi tu naa para gacanee tu lasaa' tu, zuu guunn ban cun gaduhbi sto' ba, cun gaduhbi guelnadxiipa xteenn ba nin rudi'hi Dxiohs la'h ba. Pwihsi garaa nin guunn tu, gacan tin zi'chi chuu xa guiñi' za'ca ra' bwiinn pur lah Jesucristu, pwihsi para la'hsi Ñi'h sa'bi dxyi'dxyi nahpa Ñi'h guelrnabwa' para tu'pazi. Zi'chi gaca pwihsi.

Gachidi'hnn nu'h waanta, tiidxi nu'h guelrza'cazii ziga nahpa gati'dxiloh nu'h

12 Pwihsi bwiitsi ra'n, ayi gadxyigaa'loh tu laasii cagati'dxiloh tu guelrza'cazii nin naa ziga zi bwehla, nin ze' tin guidu'hun gu riachii sto' tu. Ayi guunn tu lligaaba cazahca tu xilla guelrza'cazii nin ayi gaanntii' tu,

13 sino que mahzi cha'yi guldxiahxi pur nin cagati'dxiloh tu guelrza'cazii nin bati'dxiloh Jesucristu, tin zi'chi za dxiahxi tu chin gwa'ha tu dxi' Jesucristu loh guidxyiyuh rii' stuhbi.

14 Sidela guiñiˈyah raˈ ba laˈh tu laasii riachii stoˈ tu xchiˈdxyi Jesucristu; dichohsa tu,
laasii rbweeza Spíritu Saantu Dxiohs cun gaduhbi xquelñaˈñih Ñiˈh laˈn lastoˈ tu niˈchin
rñiˈyah raˈ ba laˈhtu.
15 Sidela chyulla tuhbi tu cagatiˈdxiloh guelrzaˈcazii, per ayi pur naa dxiˈh tu bwiinn
dii nin rdxiin bwiinn o laasii gulaaˈn tu o laasii bwiinn yaˈdxi tu, nin ayi za pur guyuuˈtiiˈ
dxiˈh tu loh xasuntu stuhbi bwiinn.
16 Per sidela laˈhtu rzaˈcazii tu pur nin zeezahnee tu xcweenta lah Jesucristu, ayi
gatuhyi loh tu sino que gulgadiˈhi guelzuxchiilli laˈh Dxiohs xcweenta raˈ ba,
17 laasii laˈh dxyih raˈ badzihn gaca guelguxchisi loh raˈ xpwiinn Dxiohs; ya sidela
mwergaloh laˈh raˈ nuˈh sobalohon, ¿llalla chiˈh laˈh raˈ nin ayi bazoˈbadxiahga xchiˈdxyi
Dxiohs xalla gaca chiˈh xcweenta raˈ ba?
18 Loh Xchiˈdxyi Dxiohs caa squiiˈ:
Ya sidela laˈh raˈ nin naa raˈ bwiinn zaˈca raˈ cun guelrzaˈcazii taˈh raˈ ba loh duhlda,
¿xi laˈhxchiˈh bwiinn yaˈdxi raˈ xa gariaˈcaa raˈ ba nee cun bwiinn duhlda raˈ?
19 Pwihsi laˈh raˈ bwiinn raˈ nin rutiˈdxiloh guelrzaˈcazii pur xigaaba Dxiohs, nahpa
cheezah guunn raˈ ba ganaalla dziˈn zaˈca raˈ nee gutiˈdxi raˈ ba xaalma raˈ ba loh naa
Dxiohs nin gulachixchih laˈh raˈ ba, laasii laˈh Ñiˈh naa Ñiˈh Dxiohs.

5

Rcaˈpwehn Pehdru laˈh raˈ xpwiinn Jesucristu

1 Pwihsi naˈh ziga naan tuhbi bwiinn guuhla cañiˈneen laˈhtu nin naa raˈ bwiinn
guuhla loh raˈ xpwiinn guidoˈ Jesucristu, laasii naˈh naan tuhbi nin bwaˈhaloh cuun
guelrzaˈcazii nin batiˈdxiloh Jesucristu, nee bwaˈhazahn guelbachaˈh nin guniˈhi Ñiˈh
laˈhnuˈh chin guibiaˈgarii Ñiˈh stuhbi;
2 gulgahpa laˈh raˈ bwiinn raˈ nin naa raˈ ziga xiˈyiˈhn Dxiohs, laˈhtu nin naa raˈ ziga
baxtohra; gulguiˈhnnan tal ziga xclaaˈdzi Dxiohs gaca, per ayi pur nin nahpa guunn
dxiˈh tun sino que pur xcuuxta tu; nin ayi pur saˈbi dxiˈh stoˈ tu xcweenta mweeyi sino
que gulguiˈhnn xtsiˈn tu cun gaduhbi stoˈ tu.
3 Ayi guinabwaˈ tu loh raˈ ba ziga rnabwaˈ tuhbi ballwaaˈn loh raˈ bwiinn raˈ nin ruhnn
raˈ xtsiˈn ba; gulgaluuˈyi xa guunn raˈ ba ziga naa xquelnabahan zaˈca tu,
4 laasii chin dxiˈ Jesucristu nin naa Baxtohr loh raˈ bwiinn raˈ nin naa raˈ ziga lliˈhyi
nez loh Ñiˈh, laˈhtu zicaˈha tu tuhbi guelnazaˈca duxa nin guniˈhi Ñiˈh laˈhtu, nin ayi naa
ziga batahga nin naa raˈ curohn raˈ nin rbihdzi.
5 Ziˈchiˈgahca za laˈh nin naa raˈ biiˈhin, gulgazoˈbadxiahga xchiˈdxyi raˈ bwiinn raˈ nin
naa raˈ bwiinn guuhla loh tu. Garaa tu gulchaˈzi xchiˈdxyi lasaaˈ tu, gulgaluuˈyi lasaaˈ tu
cun gaduhbi guelnadoˈlaadzi xteenn tu, laasii:
Dxiohs riuuˈ llahn stoˈ Ñiˈh xcweenta raˈ bwiinn nayachi raˈ,
per ralahsa stoˈ Ñiˈh laˈh raˈ bwiinn nadoˈlaadzi raˈ.
6 Niˈchinˈcunˈgaduhbi guelnadoˈlaadzi xteenn tu gulchuu loh xneziuh Dxiohs, laasii
laˈh Ñiˈh nahpa Ñiˈh guelrnabwaˈ rooˈ tin ziˈchi gaca lasahca tu chin guunn Ñiˈh lligaaba
guzaˈloh Ñiˈh guunn Ñiˈhn.
7 Gulgatiˈdxi garaa guelrzaaˈ nin riuuˈ tu loh naa Dxiohs, tin gusacwachidxyii Ñiˈh stoˈ
tu, laasii laˈh Ñiˈh rucaˈh stoˈ Ñiˈh laˈhtu.
8 Gulgahca nasiin, laasii laˈh bwiinndxaaba nin rdxyiˈchinee laˈhtu caˈnzaa ziga zi
tuhbi bweˈdzi nin rchahbwih duxa yahnn ñiˈh tin caˈndxiˈhyi ba chyu guxiˈn ba.
9 Gulsuh chihpa nezloh ba, nee gulchezah dziˈtsi loh guelriachii stoˈ xteenn Dxiohs,
laasii ayi laˈhdxiˈh tu cagatiˈdxiloh tu guelrzaˈcazii, sino que babihn tu xcweenta snuhn
raˈ bwihtsi raˈ nuˈh nin rii ziahan lahta cazaˈcazii za raˈ ba pur nin zeezah raˈ ba loh
xneziuh Jesucristu.

10 Pwihsi yaque la'htu bati'dxiloh tu guelrza'cazii loh paaldaa ra' dxyih, Dxiohs zuhnn
nayaa Ñi'h la'htu, zuhnn nanchii Ñi'h la'htu, zuhnn nadxiipa Ñi'h la'htu, laasii la'h Ñi'h
naa Dxiohs nin gudihdxyi la'hnu'h tin guidxuu nu'h loh lla'ñihroo' xteenn Ñi'h cun la'h
Jesucristu.
11 Para la'h Ñi'h banaa xteenn Ñi'h guelrnabwa' para tu'pazi. Pwihsi zi'chi gaca.

Luulchima guelrgahpaDxiohs

12 Ya zie'nee Silvanu dxihtsi rii' loh tu, nee ru'nnahnn lligaaba naa ba tuhbi lasaa'
nu'h nin ba bati'dxi xquelnabahan ñi'h loh naa Jesucristu. La'h ba guhcanee ba na'h
baca'hn paaldaasi dxyi'dxyi ra' rii' loh tu, tin cañi'neen la'htu nee cun cañi'zahn loh tu
guchii naa ra' dxyi'dxyi ra' rii', nee naa ra'n tuhbi guelrahcanee pa'hca xteenn Dxiohs;
ni'chin ¡gulchezah dzi'tsi loh cweenta rii!
13 Bwiinn ra' nin naa ra' xpwiinn Dxiohs nin rii ra' loh guihdxyi Babilonia, nin gulii
za Dxiohs ziga za gulii Ñi'h la'htu, ruxe'hla ra' ba tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'htu;
cun neezaa Marcu nin naa ziga zi llii'nahn loh xchi'dxyi Jesucristu, ruxe'hla za bi tuhbi
guelrgahpaDxiohs para la'htu.
14 GulgahpaDxiohs la'h cada tuhbigah lasaa' tu, pwihsi rna'ba'hn loh Dxiohs
gusacwachidxyii Ñi'h sto' tu nin gwachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Jesucristu. Zi'chi gaca
pwihsi.

Nin raroopa dxihtsi nin baca'h San Pehdru

GuelrgahpaDxiohs Pehdru para la'h ra' xpwiinn Crixtu

1 Na'h nin naan Simohn Pehdru, ru'nnahnn xtsi'n Jesucristu nee naa zahn tuhbi pooxtla xteenn Ñi'h; ruca'hn dxihtsi rii' loh tu ziga naa tu xpwiinn Jesucristu nin riachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs talpa'h ziga riachii sto' nu xchi'dxyi Dxiohs nin rusiaa xtuhlda nu'h pur lah Jesucristu.

2 Rna'ba'hn loh Dxiohs gacanee cha'yi ru Ñi'h la'htu; cun gusacwachidxyii ru Ñi'h lasto' tu tin gacabwa' ru tu xchi'dxyi Dxiohs neezaa Daada Jesucristu.

Ziga nahpa gaca ra' xpwiinn Jesucristu

3 Laasii xquelrnabwa' Dxiohs bani'hi garaatii' nin rchi'hn nu'h tin guibahan za'ca nu'h, tin gaca nu'h bwiinn nayaa nez loh Ñi'h, pur xcweenta xchi'dxyi Ñi'h nin banaann za'ca nu'h xcweenta Jesucristu, nin gudihdxyi la'h ra' nu'h nee nin gulii la'h ra' nu'h tin bachica'ha ra' nu'h loh xquelña'ñih Ñi'h,

4 ya pur xcweenta ra' cohsa ra' rii' bani'hi Ñi'h dxyi'dxyi ra' rii' nin guchii nee nin lasahca duxa la'h nu'h. Ya sidela chechii sto' nu'h xchi'dxyi Ñi'h, zahca gaca ra' nu'h xpwiinn Ñi'h nee zahca nu'h bwiinn za'ca ziga naa Ñi'h laasii basia'han nu'h nez dihtsi nu'h dzi'n dxaaba ra' nin rza'bi sto' snuhn ra' bwiinn guidxyiyuh loh ñi'h nee nin ruxi'n za la'h ra' ba.

5 Ni'chin nnah nahpa gacabwa' ru tu xa nabahan tu loh guidxyiyuh. Gulgui'hnn xa chioo ru guelriachii sto' xteenn tu nin gacanee la'htu tin guibahan za'ca tu loh Dxiohs; ya ziga guibahan za'ca tu chi ziroo' ru xcweenta xquelnaann tu loh dzi'n za'ca ra'.

6 Ya ziga guroo' naa xquelnaann tu xcweenta dzi'n za'ca cun dzi'n dxaaba, zahca guinabwa' tu tihxi tu tin ayi guunn tu dzi'n dxaaba. Ya chin guinabwa' tu tihxi tu, zahpa tu paseensi, ya chin ba nahpa tu paseensi, pwihsi zahca tu bwiinn za'ca, bwiinn saantu.

7 Ya chin ba naa tu bwiinn za'ca, bwiinn saantu, zahpa tu guelnadzii'hi lasaa', ya chin la'htu ba nahpa tu guelnadzii'hi lasaa' pwihsi ya nahpa tu guelnadzii'hi lasaa' nin naa xteenn Jesucristu.

8 Ya sidela la'htu mahzi ru ruzo'badxiahga tu garaa ra' dxyi'dxyi ra' rii', pwihsi xquelnabahan tu ayi naan guelnabahan lliaa' zi nee ayi biu'nbwa' lliaa'zi za tu la'h Daada Jesucristu,

9 laasii garaa ra' nin ayi nahpa ra' dxyi'dxyi ra' rii', naa bwiinn chi ziga zi nin naa dxie'pa loh ñi'h o gulliaa' riin loh ba, laasii bia'lda sto' ba xa basiaa Dxiohs xtuhlda ba nin bwi'hnn ba galoh.

10 Pwihsi ni'chin rñi'n loh tu bwiitsi ra'n; gulgui'hnn nasihsi nee gulchi'hyi xa guluu'yiloh tu guchii gudihdxyi Dxiohs la'htu nee gulii Ñi'h la'htu, ya pur nin guzo'badxiahga tu xcweenta dxyi'dxyi ra' rii', pwihsi ayi chuu xa pur guñihchi tu o chuu xtuhlda tu.

11 Pwihsi sidela guibahan tu squii' loh guidxyiyuh rii', ziuu'tii tu loh guelrnabwa' nin naa par tu'pazi xteenn Daada Jesucristu nin bata'h la'hnu'h loh duhlda.

12 Pwihsi ni'chin nin nahpa cheezah gusaza'hn sto' tu xcweenta dxyi'dxyi ra' rii', nicala banaann tun nee nicala za ya zeezah za'ca tu loh ra' dxyi'dxyi nanchii nin ba gwachii sto' tu.

13 Pwihsi loh gaduhbi nin nabahanahn loh guidxyiyuh rii' na'h ru'nnahn lligaaba xnehza naa ziga chin rusannaan sto' tu, tin zi'chi guiñi'bi ru tu tin guunn tu ziga naa xnehza,

14 laasii la'h Daada Jesucristu ba baluu'yi na'h ze'ya'ngahxu dxyih nin tiidxi sa'hn loh
guelnabahan rii'.
15 Ni'chin cayuhnn duuxa'hn dzi'n nnah, tin chin la'n ya ba guhchi, garaa dxyih
ziagannasto' tu xcweenta dxyi'dxyi ra' rii'.

Garaa ra' nin bwa'ha loh ra' guelnaza'ca xteenn Jesucristu

16 Pwihsi guelruluu'yi nin baluu'yi nu xcweenta guelbia'ñih nee cun xcweenta Daada
Jesucristu, ayi naan cweenta nin bachidxi'nlaadzi nu cun xilla mahn ra', pwihsi la'hnu
cun bizloh nu bidia'ha loh nu la'h Daada Jesucristu loh xquelrnabwa' roo' xteenn Ñi'h,
17 laasii bidia'ha loh nu chin badi'hi Daada Dxiohs nin nuu dxibaa' guelrnabwa' cun
xquelña'ñih Ñi'h la'h Jesucristu chin bihn dxiahga nu guñi' Dxiohs la'n tuhbi xcahyi nin
biinloh nez llaa'ndxibaa', rahbi Ñi'h: “Dee naa Llii'nahn nin nadzii'hihn, nin riahxi'hn
xcweenta Ñi'h.”
18 Pwihsi la'h gahca za nu bihn dxiahga nu rsiaa'ha xteenn Dxiohs nin bihn dxiahga
nu nez llaa'ndxibaa', pwihsi tuhsi dxunee nu la'h Daada Jesucristu loh dahan nin naa
yuh saantu xteenn Dxiohs.
19 Pwihsi pur nin bwa'haloh nu nee pur nin bihn dxiahga za nu chi, ni'chin nin mahzi
ru riachii sto' nu garaa ra' dxyi'dxyi ra' nin baca'h guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi
Dxiohs. Pwihsi la'htu bwen naa xcweenta tu sidela guzo'badxiahga tu xcweenta
xchi'dxyi Dxiohs nin baca'h ra' ba, nin naa ziga zi tuhbi bia'ñih nin rusia'ñih hasta
nacahyi. Ya hastayi chin rarah gue'la chi'chi rtahn gubihdxyi ruzia'ñih la'n lasto' tu.
20 Pwihsi ni'chin gulgahcabwa' dee': Galoh nin tuhbi dxyi'dxyi nin caa loh Xchihtsi
Dxiohs, ayi nin tuhbi bwiinn nin gabwe'hecaa xi zee loh dxyi'dxyi chi cun ganaalla si
xigaaba ba.
21 Pwihsi la'h ra' guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs, nin tuhbi bweelta
ayi guñi' ra' ba pur xcweenta gahca ra' ba sino que guhca ra' ba bwiinn ra' nin guñi'
xcweenta Dxiohs, laasii guhcanee Spíritu Saantu Dxiohs la'h ra' ba.

2

Nin ruluu'yi ra' dxyi'dxyi ra' nin ayi naa guchii
(Judas 3-13)

1 Guyuu' za profeta ra' nin baluu'yi ra' dxyi'dxyi ra' nin ayi naa dxyi'dxyi guchii loh ra'
bwiinn Israel ra'; pwihsi zi'chi za loh tu ziuu' ra' mwehsu ra' nin ayi guluu'yi dxyi'dxyi
nin naa guchii, ya la'h ra' ba rala'ngah sola guluu'yi ra' ba nin naa lligaba zi ra' ba, ya
zibwe'he sto' ra' ba la'h Jesucristu nin bata'h la'h ra' ba loh duhlda, ya pur cweenta ra'
rii' lwehgu ziñihchiloh ra' ba.
2 Pwihsi ziahan ra' bwiinn ziana'hla ra' ba la'h ra' bwiinn ra' chi cun loh xneziuh
dxaaba ra' ba, nee pur xcweenta za ra' bwiinn ra' chi ziahan ra' bwiinn ra' ziñi'nah ra'
ba xcweenta xneziuh xchi'dxyi Dxiohs,
3 ya laasii rza'bi sto' ra' ba xmweeyi tu, zuluu'yi ra' ba la'htu xica dxyi'dxyi nin ayi
naa dxyi'dxyi nin guchii ra', per ya nin naa xcweenta ra' ba naa ñichiloh ra' ba. Zi'chi
chi'h zi naa rramwehdxi nin gaca la'h ra' ba, pwihsi ya desde cachieempa roo' la ya naa
dxyi'dxyi ziñihchiloh ra' ba.
4 Dxiohs ayi bwi'hnn Ñi'h pardohn xtuhlda ra' aanjla ra' nin guyuu' xtuhlda ra' ñi'h,
sino que guxe'hla Ñi'h la'h ra' aanjla ra' chi para gabihldxi, ya basia'han Ñi'h la'h ra'
aanjla ra' chi loh nacahyi, cadu'h ra' ba cun cadehn nee nuucha'yi ra' ba para hasta
chin gacayi jwisi.
5 Nin ayi za bwi'hnn Dxiohs pardohn xtuhlda ra' bwiinn ra' nin bañihchiloh Ñi'h cun
ñihsa, sola gula'h guehtu Noeh si, nin baluu'yi xchi'dxyi Dxiohs la'n dxyih ra' chi cun
zagahdzi ra' bwiinn.

6 Bwi'hnn za Dxiohs guelguxchisi xteenn Ñi'h loh guihdxyi Sodoma neezaa loh
guihdxyi Gomorra; biuhn Ñi'h guihdxyi ra' chi ganaalla cobadeh, zi'chi bwi'hnn Dxiohs
tin gacabwa' ra' bwiinn xa ruhnnee Dxiohs la'h ra' bwiinn ra' nin ayi ruzo'badxiahga
xchi'dxyi Ñi'h.
7 Per bata'h Ñi'h la'h tuhbi ndxi'hw nin laa Lot, nin guhca tuhbi bwiinn za'ca loh
guihdxyi chi, laasii bibiin lasto' ba chin bwa'ha ba zeza'bitii' ra' bwiinn guihdxyi ra' chi
loh duhlda duxa nin na'hla ra' ba.
8 Pwihsi la'h Lot nin naa bwiinn za'ca rii' gubahan ba loh ra' bwiinn duhlda duxa ra'
chi, pwihsi bati'dxiloh sto' ba loh guelrza'cazii xteenn garaa ra' cohsa dxaaba ra' nin
bwi'hnn ra' bwiinn ra' chi dxyih cun dxyih, nin bwa'haloh ba cun nin bihn dxiahga ba.
9 Pwihsi banaann Dxiohs xa rahcanee Ñi'h la'h ra' bwiinn nin riu'n ntriehgu la'h ra'
ñi'h loh Dxiohs cun gaduhbi sto' ra' ba ya ruta'h Ñi'h la'h ra' ba loh guelrza'cazii nin
cadii'dxi ra' ba, nee banaann za Dxiohs xa gusa'cazii Ñi'h la'h ra' bwiinn duhlda chin
gadzihnyi dxyih nin guunn Ñi'h guelguxchisi xcweenta ra' ba.
10 Dxiohs zudi'hi Ñi'h guelrza'cazii roo' la'h ra' bwiinn ra' nin ruzo'badxiahga loh ziga
xclaa'dzi tihxi ra' ba nee cun bwiinn ra' nin rre'caa ra' loh xquelrnabwa' Dxiohs. Naa
ra' ba bwiinn sto' radxiipa ra', bwiinn nahda duxa ra'; ayi rdxyihbi ra' ba rza'bi rwaa'
ra' ba rñi'yah ra' ba loh xquelbacha'h xtenn aanjla ra',
11 nicala ziga aanjla ra' nin nahpa ra' ziroo' jweersi nee guelrnabwa' za per ayi
riaalla ra' ba guti'dxisuu ra' ba tuhbi dxyi'dxyinah nez delanta loh Dxiohs pur xcweenta
bwiinn rii'.
12 Per la'h ra' bwiinn ra' nin zeezahnee dzi'n dxaaba ra' naa ra' ba ziga zi guidxa'h
ra' nin ayi xquelrihn ra' ñi'h, ya cabweeza chi'h zi ra' ba chyu guina'zu la'h ra' ba para
gachi ra' ba. Rñi'yah ra' ba nin ayi rahcabwa' la'gahca ra' ba, per zahchi ra' ba ziga gahca
rahchi ra' guidxa'h ra'.
13 Nahpa ra' ba duhlda, ni'chin ziñihchiloh ra' ba; zidii'dxi ra' ba loh guelrza'cazii
duxa pur xcweenta xtuhlda ra' ba. La'h ra' ba nin naa xcuuxta ra' ba guunn ra' ba
pur lañihroo' ra' garaa dxyih, nee naa ra' ba tuhbi cohsa dxiimma nin ayi rarahtii' nee
dxyigah riuu' nasaa sto' ra' ba ruguee' ra' ba la'htu loh nin cayahca lañih cun loh nin
cayahwnee ra' ba la'htu.
14 Ayi nuu gwa'ha ra' ba loh tuhbi gunna'h lwehgu xclaa'dzi ra' ba guidxa'ga ra' ba
la'h gunna'h chi; ayi riagadxahga ra' ba cun xtuhlda ra' ba, nee rca'ha mahn za ra' ba
ziga rsiaaba duhlda ra' ba la'h ra' bwiinn nin ayi ruhnn dzi'tsi xigaaba ra' ñi'h; ruluu'yi
lasto' ra' ba tin sa'bi sto' ra' ba mweeyi, ya la'h ra' ba nin naa ra' llii'n nin nuu dii.
15 Pwihsi gule'he sto' ra' ba neziuh za'ca, mahzi zeena'hla ra' ba ziga bwi'hnn guehtu
Balaam, llii'n Beor, nin guclaa'dzi ñuhnn gahn mweeyi loh nin ñuhnn ba dzi'n dxaaba ra'.
16 Ya bina'zu ba loh xtuhlda ba pur tuhbi buhrra nin guñi' loh ba ziga rñi' tuhbi bwiinn
ya ayi ru basaa'n buhrra chi ñazah ba loh lligaaba yo'ba nin guyuu' ba.
17 Bwiinn ra' squii' naa ra' ba ziga zi tuhbi bizee nin ayi xi ñihsa nuu, o ziga xcahyi
nin riahca bwih. Pwihsi ya naa ra' ba para tiidxi ra' ba guelrza'cazii para tu'pazi hasta
nacahyi duxa,
18 laasii ruluu'yi ra' ba ziga zi dxyi'dxyi nin ruluu'yi guchii nee ayi naa ra'n guchii
sino que ganaalla dxyi'dxyi dxixi'hw zohba rwaa' ra' ba. Ya pur xcweenta ra' xica xtsi'n
dxaaba ra' ba cun xica lligaaba xteenn tihxi ra' ba rusi'naahan la'h ra' bwiinn nin gue'du
bwi'hnn gahn baria'caa ra' loh ra' bwiinn ra' nin nabahan ra' loh dzi'n dxaaba ra',
19 nee rahbi ra' ba loh ra' bwiinn: “Zahca guunn tu nin chi'h zi guiclaa'dzi tu guunn tu
dela guzo'badxiahga tu xchi'dxyi nu”, per la'hgahca ra' ba nin naa ra' ba nin yi'bidu'h
ñaa'-naa ra' ñi'h loh duhlda; pwihsi cada tuhbigah ra' bwiinn naa ra' ba ziga nin gudoo'
loh nin bwi'hnn gahn basie'wbacaala yihca ra' ba.

20 Pwihsi bwiinn ra' nin ba biu'nbwa' ra' la'h Daada Jesucristu pur xcweenta xchi'dxyi Ñi'h, ya gula'h ra' ba loh ra' cohsa duhlda ra' xteenn guidxyiyuh; per sidela la'htu gabia'garii tu loh xcweenta dzi'n duhlda ra' stuhbi, pwihsi mahzi nalaasa ru gaca xcweenta tu loh ziga galoh.
21 Pwihsi pwehda mahzi bwen ñahca xcweenta ra' ba ayi ñiu'nbwa' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs xlawaa'ha biu'nbwa' ra' ban nee cabwe'he sto' ra' ba xchi'dxyi saantu xteenn Dxiohs nin guya'zi dxiahga ra' ba loh mwer dxyih nin bihnn ra' ban.
22 Per guya'loh guzohba dxyi'dxyi xcweenta ra' bwiinn chi nin rñi' squii': "Tubhi bwehcu rbia'garii ma loh xquelrdzii'ba ma, ya cuuchi nin gue'du guhza rbia'garii rugu'chi bwehn ma la'h ma loh bwehn."

3

Xcweenta chin guibia'garii Jesucristu

1 Pwihsi bwiitsi ra'n, dee naa nin raroopa dxihtsi nin cagu'neezahn para la'htu, tin cayuh'nnahn ziga dxiagannasto' tu tin cheezah za'ca tu loh xchi'dxyi Dxiohs nin guhca biñih sto' tu.
2 Gulgasannah sto' tu xcweenta dxyi'dxyi ra' nin guñi' guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs cachieempa roo' duxa, neezaa dxyi'dxyi nin guñi' Daada Jesucristu nin baluu'yi ra' xpooxtla Ñi'h la'htu.
3 Pwihsi gulgahpa dzi'tsi dee ra' sto' tu: La'n dxyih luulchima ra' nin la'h guidxyiyuh gaduhbi, zi' ra' bwiinn ra' nin guibahan la'n dxyih ra' chi cun cweenta gahca ziga xclaa'dzi tihxi ra' ba, cun zullihdzinee ra' ba xcweenta xchi'dxyi Dxiohs,
4 ya zinaaba dxyi'dxyi ra' ba loh tu: "¿Xixnaa ayi xi rsohn dxi' Crixtu ziga bia'han dxyi'dxyi? Pwihsi desde chin guhchi ra' xtaada guldoo' ra' nu'h, garaatii' zeezah gahca ayi xi galuu'yi xi stuhbi gaca desde chin gurihxchih guidxyiyuh."
5 Bwiinn ra' chi ayi xclaa'dzi ra' ba gacabwa' ra' ba, la'n naa la desde chiempa roo' bwi'hnncha'yi Dxiohs llaa'ndxibaa' pur xchi'dxyi Ñi'h, nee pur xchi'dxyi Dxiohs za guhcacha'yi loh guidxyiyuh nee gubi'hyi ñihsa loh guidxyiyuh.
6 Chi'chi guñihchiloh garaatii' ra' bwiinn ra' nin gurih loh guidxyiyuh chin biaaba tuhbi ñihsadxiah xihn nin bañihchiloh la'h ra' ba.
7 Per dxibaa' cun guidxyiyuh nin naa nnah, zaduhbin cun dxih pur la'hgahca xchi'dxyi Dxiohs; dxih chi guca'dxih la'han loh dxyih nin gaca jwisi, chin guñihchiloh Dxiohs la'h ra' bwiinn duhlda ra'.
8 Nee bwiitsi ra'n, ayi dxia'lda sto' tu para la'h Daada Jesucristu, tuhbi dxi'h dxyih naa ziga tuhbi mihyi yihza ya tuhbi mihyi yihza naa ziga zi tuhbi dxi'h dxyih para la'h Ñi'h.
9 Dxiohs ayi cayahcanagahn dxi'h para guza'loh xchi'dxyi Ñi'h ziga ruhnn nuu ra' bwiinn lligaaba, sino que paseensi si cayahpa Ñi'h la'h ra' nu'h, laasii ayi xclaa'dzi Ñi'h nin tuhbi bwiinn ñichiloh sino que garaa ra' ba guzee ra' ba para dxibaa'.
10 Per dxyih nin dxi' Jesucristu stuhbi zahcan ziga zi chin radzihn tuhbi guba'n nin ayi nuu dxyi'dxyi tii' radzihn, ya chi'chi zica'dxih llaa'ndxibaa' cun garaa nin za'bi lohon cun tuhbi bwih duxa nin guunn guidxyihbi duxa ra' bwiinn, ya guidxyiyuh cun garaa ra' nin rii chi'h zi loh guidxyiyuh zica'dxih ra'n.
11 Laasii garaa ra' dee' ra' ziñihchiloh ra'n, ni'chin la'htu gulguibahan nayaa loh guidxyiyuh rii', ayi gaca tu bwiinn duhlda.
12 Gulcwehza nee gulgui'hnn para dxiooba gadzihn dxyih chi'h zi nin guunn Dxiohs lligaaba dxi' Ñi'h. Pwihsi dxyih chi ziñihchiloh llaa'ndxibaa' cun dxih, ya garaa nin rachidia'ha ra' nu'h nez llaa'ndxibaa' zica'dxih ra'n, bu'hu zi dxiaca ra'n,
13 per la'hnu'h nin cabweeza nu'h gadzihn dxyih nin dxiinloh dxibaa' nacuubi nee loh guidxyiyuh nacuubi nin bia'han dxyi'dxyinee Dxiohs loh nu'h gachica'ha nu'h, hasta gaca ganaalla si dzi'n za'ca nee ayi chu'tii' nin tuhbi duhlda.

14 Pwihsi ni'chin bwiitsi ra'n, loh gaduhbi nin cabweeza ra' nu'h cohsa ra' rii'; gulgui'hnn ziga xclaa'dzi Dxiohs tin zi'chi gwa'ha Ñi'h la'htu guchii naa tu bwiinn nin riidxyii sto' ra' ñi'h cun xcweenta xchi'dxyi Ñi'h, sin nin tuhbi xilla cohsa dxaaba, cohsa duhlda.
15 Gulgahpa cweenta xcweenta paseensi nin nahpa Daada Jesucristu cun la'hnu'h, ni'chi naa ziga ta'h nu'h loh duhlda. Pwihsi zi'chi za baca'h bwihtsi dzi'tsi nu'h Pahblu xcweenta ziga badi'hi Dxiohs guelnasiin la'h ba.
16 Garaa ra' loh dxihtsi nin baca'h ba guñi' ba garaa ra' dxyi'dxyi ra' rii', nicala nuu ra' dxyi'dxyi ra' chi nagahn ra'n para gacabwa' lu'hn, per bwiinn ra' nin gullia'yi'hn rah-cabwa', bwiinn nin ruhnn chiohpa sto' ra' ñi'h, bwiinn ra' nin ruxi'dxi ra' loh xchi'dxyi Ñi'h, squii'gahcaza ruhnn ra' ba loh garaatii' xchi'dxyi Dxiohs, ni'chin ziñihchiloh ra' ba.
17 Ni'chin bwiitsi ra'n, yaque la'htu naann tu xcweenta dxyi'dxyi ra' rii', gulgahca nasiin tin ayi dxiaaba tu loh guelrusagui'hi xteenn ra' bwiinn ra' nin ayi xclaa'dzi guzo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs, tin ayi guñihchi tu ziga zeezah dzi'tsi tu loh xchi'dxyi Dxiohs nin zeezahnee tu.
18 Ni'chin mahzi cha'yi gulchezah guldxiu'nbwa' la'h Daada Jesucristu nee gulchioo' ru loh xquelnaza'ca xteenn Ñi'h. Pwihsi ¡ba za'bi dxyi'dxyi para la'h Ñi'h nnah nee para gaduhbi chieempa tii'! Zi'chi gaca pwihsi.

Mwer dxihtsi nin baca'h San Jwahn

Xchi'dxyi Dxiohs runi'hi tuhbi guelnabahan za'ca para la'hnu'h para tu'pazi

1 Galohyi chin nagahdxi cwixchih guidxyiyuh, desde chi'chi la'h Jesucristu naba-
hanla. Na'h bwa'haloon la'h Jesucristu, bihndxiaagahn xchi'dxyi Ñi'h nin guñi' Ñi'h
loon, cun neezaa bidxi' naa'hahn la'h Ñi'h. Naa Ñi'h nin runi'hi guelnabahan nin naa
para tu'pazi la'hnu'h.
2 Baluu'yiloh Ñi'h loh nu, garaa ziga naa nu xpooxtla Ñi'h; bidia'ha nu loh Ñi'h, ni'chin
nin rñi'n loh tu, la'h Ñi'h nin naa Dxyi'dxyi nin nabahannee Dxiohs desde galohtii'yi
chin nagahdxi xi dxiinlohtii', per badzihn dxyih baluu'yiloh Ñi'h loh nu, yannah nuu
nabahan Ñi'h para tu'pazi.
3 Cañi'n stuhbwelta loh tu; bachiñi' nu loh Ñi'h, bihndxiahga nu dxyi'dxyi ra' nin guñi'
Ñi'h loh nu, ya xigaaba nu naan tuhsi cun xcweenta Dxiohs, cun la'h Jesucristu Llii'n
Dxiohs. Ni'chin nin cagalu'yi'hn xchi'dxyi Ñi'h loh tu, tin tuhsi lligaaba dxia'hannee
nu'h cun lasaa' ra' nu'h.
4 Cagaca'hn dxyi'dxyi ra' rii' loh tu, tin gaca guelnasaa nin nuu sto' nu sto' za tu
gaduhbila'ga'htii'.

Dxiohs naa bia'ñih

5 Na'h cagalu'yi'hn dxyi'dxyi ra' nin baluu'yi Jesucristu loh nu. Dxiohs naa bia'ñih, nee
garaa ra' dzi'n nin ruhnn Ñi'h, naan ganaalla dzi'n za'ca. Ayi ca rdxeela nin naa nacahyi
hasta naa bia'ñih xteenn Dxiohs.
6 Sidela gachiñi' nu'h tuhsi naa nu'h cun Dxiohs nee guidi'hnn za nu'h dzi'n dxaaba
ra', rachidiiyi nu'h dxixi'hw loh nin rachiñi' nu'h nee cun loh nin rachidi'hnn nu'h;
7 per sidela la'hnu'h nabahan nu'h loh bia'ñih ziga nabahan Dxiohs loh bia'ñih, tuhsi
lligaaba rachidi'hnn ra' nu'h cun lasaa' ra' nu'h, ya llarihn Jesucristu Llii'n Dxiohs
rusiaa la'hnu'h loh duhlda.
8 Sidela gachiñi' nu'h la'hgahca ra' nu'h ayi xtuhlda ra' nu'h, la'hgahca nu'h rasagui'hi
nu'h la'hgahca ra' nu'h, ya dxyi'dxyi nin guchii ayin sto' nu'h;
9 per sidela la'hnu'h gati'dxi cweenta za'ca nu'h loh Dxiohs garaa ra' xtuhlda nu'h,
zusia'lda sto' Ñi'h xtuhlda nu'h zusia'pitii Ñi'h xtuhlda nu'h, zusiaa Ñi'h la'hnu'h loh ra'
dzi'n dxaaba laasii xnehza ruhnn Ñi'h nee guchii naa xchi'dxyi Ñi'h.
10 Sidela gachiñi' nu'h ayi xi xtuhlda nu'h, pwihsi rachiñi' nu'h naa Dxiohs ziga tuhbi
bwiinn nin rñi' dxixi'hw laasii rñi' Ñi'h nuu xtuhlda ra' nu'h, ya xchi'dxyi Ñi'h ayin la'n
lasto' ra' nu'h.

2

Jesucristu cazuuchihpanee la'hnu'h nez loh Dxiohs

1 Yu'bitu lasaa' ra'n nin gwachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs; cagaca'hn dxyi'dxyi ra'
rii' loh tu tin ayi xi duhlda chi'hyi tu para la'htu, per sidela chyulla chi'hyi duhlda, nahpa
nu'h tuhbi bwiinn nin suhchihpanee la'hnu'h nez loh Daada Dxiohs, ya bwiinn chi naa
Jesucristu la'h Ñi'h ayi xi xtuhlda Ñi'h guyuu'.
2 Guhchi Jesucristu xcweenta nu'h loh cruhzi, gudxihlli Ñi'h xcweenta xtuhlda ra'
nu'h loh cruhzi, nee ayi xtuhlda zi dxi'h nu'h gudxihlli Ñi'h sino que nezaa xtuhlda ra'
garaa ra' bwiinn guidxyiyuh.
3 Ya pur cweenta rii' rahcabwa' nu'h la'hnu'h nu'nbwa' nu'h la'h Ñi'h; sidela
gachigu'cha'yi nu'h xchi'dxyi Ñi'h sto' nu'h.

4 Ya chin rñiˈ tuhbi bwiinn: “Naˈh nuˈnbwaˈhn laˈh Ñiˈh”, nee ayi rguˈchaˈyi ba
xchiˈdxyi Ñiˈh stoˈ ba, bwiinn chi naa nin rñiˈ dxyiˈdxyi raˈ nin ayi naa guchii, ya ayi
dxyiˈdxyi nin naa guchii laˈn lastoˈ ba.
5 Per laˈh bwiinn nin ruzoˈbadxiahga xcweenta xchiˈdxyi naannchiipaˈh Dxiohs, naa
ba tuhbi bwiinn nin rucaˈh stoˈ ñiˈh laˈh Dxiohs; ya ziˈchi rahcabwaˈ nuˈh nabahanee
nuˈh Ñiˈh.
6 Nin rñiˈ: “Nabahanee nu Jesucristu”, nahpa guibahan zaˈca raˈ ba ziga gubahan Ñiˈh
loh guidxyiyuh.

Dxyiˈdxyi cuubi raˈ

7 Bwiitsi raˈn; dxyiˈdxyi raˈ nin cagacaˈhn ayi naa raˈn nacuubi, laˈh gahca raˈn nin
naann tu desde galohyi chin gwachii stoˈ tu xchiˈdxyi Dxiohs; laˈh dxyiˈdxyi raˈ riiˈ naa
nin babihn tu desde galohyi,
8 nee naazan dxyiˈdxyi cuubi raˈ para laˈhnuˈh laasii chin gwachii stoˈ nuˈh xchiˈdxyi
Dxiohs, ayi ru nabahan nuˈh loh nacahyi, laasii baluuˈyi Jesucristu dxyiˈdxyi cuubi raˈ
ca loh nuˈh. Guchii naa Dxiohs biaˈñih xteenn nuˈh tin ayi guibahan nuˈh loh nacahyi.
9 Per chyu chiˈh zi tuhbi nuˈh nin rñiˈ: “Nabahanahn loh xquelñaˈñih Dxiohs”, nee
rdxyiˈchinee ba lasaaˈ ba, pwihsi bwiinn chi nuu gahca ba loh nacahyi.
10 Chyu chiˈh zi tuhbi nuˈh nin nadziiˈhi lasaaˈ ñiˈh, nabahan bwiinn chi loh biaˈñih
xteenn Dxiohs; ruhnn ba dziˈn zaˈca, ya ayi xi xtuhlda ba,
11 per bwiinn nin rdxyiˈchinee lasaaˈ nuˈh nuu ba loh nacahyi nee caˈnzaa ba loh
nacahyi, nee ayi gaann ba canehza guzee ba laasii loh nacahyi chi ayi rusaaˈn gwaˈha
ba para dxiinloh ba.
12 Cagacaˈhn dxyiˈdxyi raˈ riiˈ loh yuˈbitu, lasaaˈ raˈn, laasii ya basiaˈpitii Dxiohs
xtuhlda nuˈh, laasii loh cruhzi gudxihlli Jesucristu xcweenta xtuhlda raˈ nuˈh.
13 Cagacaˈhn dxyiˈdxyi raˈ riiˈ loh yuˈbitu daada bwiinnguuhla raˈ, laasii ya gwachii
stoˈ tu laˈh Jesucristu, naann tu laˈh Ñiˈh naa nin nabahan desde galohyi nee naa za Ñiˈh
nin banabahan para tuˈpazi. Cagacaˈhn dxyiˈdxyi raˈ riiˈ loh tu biiˈhin raˈ laasii ayi ru
ruzoˈbadxiahga tu xchiˈdxyi bwiinndxaaba. Cagacaˈh zahn dxyiˈdxyi riiˈ loh tu lliiˈn
raˈn, laasii nuˈnbwaˈ tu laˈh Dxiohs.
14 Laˈn bacaˈh dxyiˈdxyi raˈ riiˈ loh tu daada bwiinnguuhla raˈ, laasii nuˈnbwaˈ tu
laˈh Jesucristu, laasii desde galohyi nabahan Ñiˈh nee banabahan za Ñiˈh para tuˈpazi.
Laˈn bacaˈh za dxyiˈdxyi raˈ riiˈ loh tu biiˈhin raˈ, nee laasii naa tu nin nahpa xjwersi
Dxiohs, nee gucaˈha tu xchiˈdxyi Dxiohs laˈn lastoˈ tu, nee laasii ayiru ruzoˈbadxiahga tu
xchiˈdxyi bwiinndxaaba.
15 Ayi saˈbi stoˈ tu guunn tu nin ruhnn raˈ bwiinn raˈ nin ayi riachii stoˈ raˈ ñiˈh xchiˈdxyi
Jesucristu, nee ayi za chuu tu ziahan lligaaba pur nin nahpa tu loh guidxyiyuh. Sidela
chyulla tuhbi nin gucaˈha stoˈ ñiˈh xcweenta cohsa guidxyiyuh, bwiinn chi ayi rucaˈh
stoˈ ba laˈh Dxiohs,
16 laasii bwiinn raˈ nin ayi riachii stoˈ ñiˈh xchiˈdxyi Dxiohs rzaˈbi stoˈ raˈ ba ruhnn
raˈ ba xica cohsa dxaaba, cohsa duhlda raˈ; ruhnn raˈ ba cohsa nin rnaaba tihxi raˈ ba,
cohsa nin rwaˈha bizloh raˈ ba ya rzaˈbi stoˈ ba ba rbahan raˈ ba loh guelnayachi xteenn
raˈ cohsa raˈ nin rbahannee raˈ ba; garaa raˈ dee naa cohsa xteenn guidxyiyuh raˈ, ayi
naa raˈn cohsa nin xclaaˈdzi Dxiohs gaca.
17 Ya guidxyiyuh zeezah cagaduhbin, cun garaaloh raˈ cohsa dxaaba raˈ nin
xclaaˈdzi bwiinn nin ayi riachii stoˈ ñiˈh xchiˈdxyi Dxiohs; per laˈh raˈ bwiinn raˈ nin
ruzoˈbadxiahga xchiˈdxyi Xtaada Dxiohs nuˈh zibahan ba loh guelnabahan nin ayi
ñichilohtiiˈ.

Dxyiˈdxyi nin guchii nee cun dxyiˈdxyi nin ayi naa guchii

18 Yu'bitu lasaa' ra'n; la'h hohra nin naa luulchima hohra zeegadzihn gahxu, nee
la'htu bihn tu zi' tuhbi nin rdxyi'chinee la'h Jesucristu. Pwihsi ziga nnah cayiinloh
ziahan ra' nin rdxyi'chinee la'h Jesucristu, pwihsi ni'chin rahcabwa' nu'h zeegadzihn
gahxu dxyih ra' nin gaduhbi guidxyiyuh.
19 La'h ra' ba biria'h loh ra' nu'h, per ayi naa ra' ba lasaa' ra' nu'h, laasii sidela ñahca
ra' ba lasaa' ra' nu'h ñia'han ra' ba cun la'h ra' nu'h. Per zi'chi guhca tin baluu'yi nayaa-
nayaa ayi garaa ra' dxi'h ba naa ra' ba lasaa' ra' nu'h.
20 Per ziga la'htu, Jesucristu bani'hi Spíritu Saantu la'htu tin gacabwa' nu'h xi ni'ca naa
dxyi'dxyi nin guchii.
21 Pwihsi ruca'hn dxyi'dxyi ra' rii' loh tu, laasii nu'nbwa' tu dxyi'dxyi nin naa guchii;
ayi la'h dxi'htu naa ziga nin ayi nu'nbwa'an, ya la'htu banaann tu ayi nuu chuu tuhbi
dxyi'dxyi nin ayi naa guchii loh dxyi'dxyi nin naa guchii.
22 ¿Chyu ni'ca naa nin rñi' dxyi'dxyi nin ayi naa guchii? Pwihsi la'h nin rñi' ayi naa
Jesuhs Crixtu; ni'chi naa nin rdxyi'chinee la'h Jesucristu, pwihsi rbwe'he sto' bwiinn
chi la'h Daada Dxiohs cun neezaa la'h Llii'n Ñi'h.
23 Garaa ra' nin rbwe'he sto' la'h Llii'n Dxiohs, neezaa la'h Daada Dxiohs rbwe'he sto'
ba; per la'h bwiinn nin rñi' Jesuhs naa Llii'n Dxiohs, neezaa Daada Dxiohs nu'nbwa' ba.
24 Pwihsi ni'chin la'htu gulcu'cha'yi la'n lasto' tu xchi'dxyi Dxiohs nin bihn dxiahga
tu desde galohtii'yi, ya sidela guzo'badxiahga tu dxyi'dxyi ra' nin bihn tu desde galohyi,
neezaa la'htu chuu tu hasta nuu Jesucristu tuhsi cun Xtaada Dxiohs Ñi'h.
25 Nee la'h Jesucristu bia'handxyi'dxyi guni'hi Ñi'h guelnabahan nin ayi ñichilohtii'
la'hnu'h.
26 Baca'hn cweenta rii' loh tu xcweenta bwiinn ra' nin rusagui'hi ra',
27 per la'htu nuu Spíritu Saantu nin bani'hi Jesucristu sto' tu, pwihsi ni'chin nin ayi
rchi'hnn tu chyu bwiinn guluu'yiru la'htu, laasii Spíritu Saantu gahca ruluu'yi la'htu
garaatii' ra' cohsa, nee ziga xchi'dxyi Spíritu Saantu guchii naa ra'n, ayi naa ra'n ziga
dxyi'dxyi ra' nin ayi naa guchii. Pwihsi gulchehzah gulguibahannee la'h Jesucristu, ziga
ruluu'yi Spíritu Saantu la'htu.
28 Yannah yu'bitu lasaa' ra'n; gulchehzah za'ca loh xneziuh Jesucristu tin zi'chi ayi
dxia'dxi xcweenta nu'h chin dxi' Ñi'h stuhbi loh guidxyiyuh, ayi gatuhyi loh nu'h nez
delaanta loh Ñi'h chin dxi' Ñi'h,
29 yaque la'htu naann tu naza'ca naa Dxiohs, pwihsi zi'chi za gulgahcabwa' garaa ra'
nin guunn ganaalla dzi'n za'ca naa ra' bwiinn ra' chi llii'n Dxiohs.

3

Nin naa ra' Llii'n Dxiohs

1 Gulguia'ha balaaca chi'h nin ruca'h sto' Dxiohs Xtaada nu'h la'hnu'h, tin guiria'hlah
nu'h llii'n Dxiohs, ya pur ni'chin ayi nu'nbwa' ra' bwiinn guidxyiyuh la'hnu'h laasii ayi
biu'nbwa' ra' ba la'h Dxiohs nin naa Xtaada nu'h nin nuu dxibaa'.
2 Pwihsi bwiitsi lasaa' ra'n, ya naa nu'h llii'n Dxiohs, nee nicala ayi chyu gaann cuun
nin gaca nu'h chi'chi, per naann nu'h chin guibia'garii Jesucristu stuhbi guidia'haloh
nu'h la'h Ñi'h talpa'h ziga naa Ñi'h laasii zucha'h Ñi'h la'hnu'h tin gaca nu'h ziga naa
Ñi'h.
3 Ya garaa ra' bwiinn nin nahpa siguhra xcweenta Ñi'h nahpa chi'hyi ra' ba xa
guibahan nayaa ra' ba ziga gubahan nayaa Jesucristu loh guidxyiyuh rii'.
4 Ya garaa ra' bwiinn ra' nin nabahannee duhlda, ruñihchi ra' ba loh lehyi xteenn
Dxiohs, ya ziga chuu lu'h loh duhlda ni'chin naa ruñihchi chi'h lu'h loh xlehyi Dxiohs.
5 Ni'chin la'htu banaann tu bi' Jesucristu loh guidxyiyuh tin basia'pitii Ñi'h xtuhlda
ra' nu'h, nee la'h Ñi'h ayi xi xtuhlda Ñi'h guyuu'.

6 Pwihsi garaa ra' bwiinn ra' nin nabahan dzi'tsi tuhsi cun Jesucristu, ayi nuu cheezah
guibahan ra' ba loh duhlda; per bwiinn ra' nin nabahan ra' loh duhlda ruluu'yi ra'
ba nagahdxi dxiu'nbwa' ra' ba la'h Jesucristu cun nagahdxi za gacabwa' ra' ba xa naa
xpia'ñih Ñi'h.
7 Pwihsi lasaa' ra'n, ayi gusaa'n tu gusagui'hi chyulla la'htu; bwiinn nin ruhnn dzi'n
za'ca, bwiinn chi bwiinn za'ca naa ba, ziga za la'h Ñi'h bwen duxa za naa Ñi'h.
8 Per bwiinn nin nuu loh duhlda, xpwiinn bwiinndxaaba la'hba, laasii bwiinndxaaba
desde galohyi naa ba bwiinn duhlda. Ni'chin nin bi' Jesucristu Llii'n Dxiohs loh
guidxyiyuh, tin guñihchiloh Ñi'h garaa xtsi'n bwiinndxaaba.
9 Nin tuhbi bwiinn nin naa llii'n Dxiohs, ayi cheezah loh duhlda, laasii nahpa ra' ba
guelnabahan nin badi'hi Dxiohs la'h ra' ba, pwihsi ayi nuu guunn ra' ba duhlda laasii
naa ra' ba llii'n Dxiohs.
10 Ya nancabwa' cuun nin naa ra' llii'n Dxiohs, nee rluu'yi za cuun nin naa ra' llii'n
bwiinndxaaba, laasii cuun chi'h zi nin ayi ruhnn dzi'n za'ca ra', o ayi guinadzii'hi ba
lasaa' ba; bwiinn chi ayi naa ba xpwiinn Dxiohs.

Gaantsii'hi lasaa' ra' nu'h ziga tuhbi ziga stuhbi ra' nu'h

11 Dee naa la'h gahca xchi'dxyi Dxiohs nin babihn tu la'htu desde galohyi: Ziga
gaantsii'hi lasaa' ra' nu'h ziga tuhbi ziga stuhbi ra' nu'h.
12 Ayi gaca nu'h ziga guhca guehtu Caín, laasii la'h ba naa ba xpwiinn bwiinndxaaba
ni'chin gudxiinn ba bwihtsi ba. ¿Xixnaa gudxiinn ba la'h bwihtsi ba? Laasii nin guhca
baria'caa xtsi'n ba pur dzi'n dxaaba, ya nin bwi'hnn bwihtsi ba bwen guhcan.
13 Bwiitsi lasaa' ra'n, ayi gadxyigaa'loh tu chin guidxyi'chinee bwiinn guidxyiyuh
la'htu.
14 La'hnu'h ya bachidii'dxi nu'h loh xneziuh guelguhchi tin badzihn nahpa nu'h
guelnabahan, nee naannloh nu'hn laasii nadzii'hi lasaa' ra' nu'h cun bwihtsi ra' nu'h.
Bwiinn nin ayi guinadzii'hi la'h bwihtsi ñi'h nuu gahca ba loh xneziuh guelguhchi,
15 ya garaa ra' nin rdxyi'chinee la'h ra' bwihtsi ñi'h naa ba tuhbi bwiinn nin rdxiinn
bwiinn, nee la'htu naannloh tu nin tuhbi bwiinn nin rdxiinn bwiinn ayi nuu gaapa ba
guelnabahan nin ayi ñichilohtii' sto' ba.
16 Naann nu'h cuun nin naa guelnadzii'hi lasaa'; la'han naa nin ziga badi'hi Jesucristu
xquelnabahan Ñi'h chin guhchi Ñi'h loh cruhzi pur la'hnu'h; ya zi'chi za la'hnu'h nahpa
gadi'hi nu'h xquelnabahan nu'h pur la'h ra' bwihtsi ra' nu'h.
17 Pwihsi sidela tuhbi nu'h nahpa ziahan xica cohsa para xcaaxtu nu'h, nee guidia'ha
nu'h la'h bwihtsi nu'h ayi nahpa ba para xcaaxtu ba, nee ayi galahsa sto' nu'h la'h ba,
¿xaalla gapa chi'h nu'h guelnadzii'hi la'h Dxiohs sto' nu'h sidela guidi'hnn nu'h zi'chi?
18 Pwihsi lasaa' ra'n, ziga xcweenta guelnadzii'hi xteenn nu'h ayi gacan cun dxyi'dxyi
si sino que gacan nin guluu'yi xa naa xtsi'n nu'h.

Zizuh dzi'tsi nu'h nez loh Dxiohs

19 Ya squii' naa ziga rahcabwa' nu'h naa nu'h llii'n Dxiohs, nee rbwihdxyii lasto' nu'h
nez loh Ñi'h;
20 ya sidela la'h sto' nu'h xclaa'dzin guca'hchiahan la'hnu'h xilla, per la'h Dxiohs
mahzi nahpa guelrnabwa' roo' loh sto' ra' nu'h, nee la'hza Ñi'h naann Ñi'h garaatii'.
21 Pwihsi bwiitsi lasaa' ra'n, sidela la'h sto' ra' nu'h ayi ruca'hchiahan la'hnu'h, pwihsi
riidxyii lasto' nu'h nez delanta loh Dxiohs.
22 Ya ziga chin chyu guinaaba loh Ñi'h xilla, zuni'hi Ñi'hn la'hnu'h, laasii
razo'badxiahga nu'h xcweenta xchi'dxyi Ñi'h, nee rachidi'hnn nu'h ziga nin rusia'han
guelnasaa sto' Ñi'h.

23 Ya dee' ra' naa dxyi'dxyi nin gunabwa' Dxiohs gazo'badxiahga nu'h: Chechii sto' nu'h xchi'dxyi Ñi'h xcweenta Jesucristu, nee gantsii'hi lasaa' ra' nu'h ziga tuhbi ziga stuhbi ra' nu'h ziga gunabwa' Dxiohs gaca.
24 Ya nin guzo'badxiahga garaa xchi'dxyi Dxiohs nin gunabwa' Ñi'h nabahannee nu'h, nabahan ra' ba cun la'h Ñi'h ya la'h Ñi'h cun la'h ra' ba. Naann nu'h nuu nabahanee Ñi'h la'hnu'h pur xcweenta Spíritu Ñi'h nin bani'hi Ñi'h la'hnu'h.

4

Spíritu xteenn Dxiohs, cun spíritu xteenn bwiinn nin rdxyi'chinee la'h Jesucristu

1 Yu'bitu, bwiitsi lasaa' ra'n; ayi chechii sto' tu xchi'dxyi cuun chi'h zi bwiinn nin guiñi' loh tu: "Na'h rulu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs." Galoh gacabwa' tu xcweenta ba sidela la'h ba guchii ba rñi' ba xcweenta Dxiohs o aaca, laasii loh guidxyiyuh rii', rii ziahan ra' bwiinn nin rñi' ra' dxyi'dxyi ra' nin ayi naa guchii ra'.
2 Ya ziga guunn tu squii' zahcabwa' tu cuun nin nuu Spíritu Saantu xteenn Dxiohs sto' ñi': Garaa ra' ziga nin riu'nbwa' la'h Jesucristu naa Ñi'h Llii'n Dxiohs nin nuu dxibaa', bwiinn chi nuu Spíritu Saantu xteenn Dxiohs sto' ba,
3 per bwiinn ra' nin ayi nu'nbwa' la'h Jesucristu naa Ñi'h Llii'n Dxiohs, bwiinn chi ayi naa ba xpwiinn Dxiohs; bwiinn chi nuu spíritu nin rdxyi'chinee la'h Jesucristu sto' ba. La'htu babihn nahpa zi' spíritu chi; pwihsi nnah, la'h ra' ba nuula loh guidxyiyuh.
4 Yu'bitu lasaa' ra'n; la'htu bwi'hnn gahn loh ra' bwiinn ra' nin ayi naa xchi'dxyi ra' ñi'h chi dxyi'dxyi nin guchii, laasii naa tu xpwiinn Dxiohs laasii nin nuu nabahannee la'htu mahzi guelrnabwa' roo' nahpa Ñi'h loh nin nabahannee ra' bwiinn guidyxiyuh ra'.
5 La'h ra' ba naa ra' ba bwiinn guidxyiyuh, ni'chin rñi' ra' ba ganaalla dxyi'dxyi cweenta guidxyiyuh, ya nin naa ra' bwiinn guidxyiyuh ruca'dxiahga ra' ba xchi'dxyi ra' ba.
6 Per la'hnu'h naa nu'h xpwiinn Dxiohs, ya bwiinn ra' nin nu'nbwa' la'h Dxiohs ruca'dxiahga ra' ba xchi'dxyi nu'h; per bwiinn ra' nin ayi naa xpwiinn Dxiohs, ayi ruca'dxiahga ra' ba xchi'dxyi ra' nu'h. Pwihsi ya squii' rluu'yi cuun nin nuu Spíritu Dxiohs sto' ra' ñi'h nee cuun za nin nuu ra' spíritu nin rusagui'hi sto' ra' ñi'h.

Ruca' sto' Dxiohs la'h ra' bwiinn

7 Pwihsi rñi'n loh tu, bwiitsi lasaa' ra'n; nahpa gaantsii'hi lasaa' nu'h ziga tuhbi ziga stuhbi ra' nu'h, laasii guelnadzii'hi lasaa' naa pur xcweenta Dxiohs ya garaa ra' nin nahpa guelnadzii'hi lasaa' sto' ra' ñi'h, naa ra' ba llii'n Dxiohs nee nu'nbwa' ra' ba la'h Dxiohs nin nuu dxibaa'.
8 Bwiinn nin ayi guinadzii'hi lasaa' ñi'h bwiinn chi ayi nu'nbwa' ba la'h Dxiohs, laasii pur Dxiohs riinloh guelnadzii'hi lasaa'.
9 Dxiohs baluu'yi Ñi'h xa nadzii'hi Ñi'h la'hnu'h, ziga guxe'hla Ñi'h la'h Llii'n tuhsi Ñi'h loh guidxyiyuh tin zi'chi gapa ra' nu'h guelnabahan pur la'h Ñi'h.
10 Pwihsi squii' rahcabwa' nu'h nadzii'hi Dxiohs la'hnu'h: ayi pur nin ñuca' sto' nu'h la'h Dxiohs, sino que la'h Ñi'h ruca' sto' Ñi'h la'hnu'h ni'chin nin guxe'hla Ñi'h Llii'n Ñi'h tin guzia'tii Ñi'h xtuhlda ra' nu'h.
11 Pwihsi bwiitsi lasaa' ra'n, sidela la'h Dxiohs ruca'h sto' Ñi'h la'hnu'h zi'chi, zi'chi za la'hnu'h nahpa gaca'h sto' lasaa' ra' nu'h ziga tuhbi ziga stuhbi ra' nu'h.
12 Pwihsi la'h Dxiohs nin tuhbi bwiinn nagahdxi gwa'haloh la'h Dxiohs, per sidela la'hnu'h gaca' sto' lasaa' ra' nu'h ziga tuhbi ziga stuhbi ra' nu'h, Dxiohs nabahan Ñi'h sto' nu'h, ya zi'chi raluu'yi nu'h guchii raca' sto' nu'h la'h Ñi'h,
13 ya Spíritu Saantu nin rbweeza la'n lasto' nu'h naa nin ruluu'yi nabahan nu'h loh Dxiohs,

14 ya laˈh gahca nu bidiaˈhaloh nu, niˈchin nin rachiñiˈ nu; laˈh Daada Dxiohs guxeˈhla
Ñiˈh Lliiˈn Ñiˈh tin guziaˈtii Ñiˈh xtuhlda raˈ bwiinn guidxyiyuh,
15 ya cuun chiˈh zi bwiinn nin riuˈnbwaˈ laˈh Jesucristu naa lliiˈn Dxiohs nin nuu
dxibaaˈ; nee nabahannee bwiinn chi laˈh Dxiohs ya Dxiohs nabahan stoˈ bwiinn chi.
16 Pwihsi pur cweenta raˈ riiˈ niˈchin nin rahcabwaˈ nuˈh nee riachii stoˈ nuˈh Dxiohs
rucaˈh stoˈ Ñiˈh laˈhnuˈh. Dxiohs naa nin rucaˈh stoˈ, ya nin rucaˈh stoˈ laˈh Dxiohs,
bwiinn chi nabahannee laˈh Dxiohs ya Dxiohs nabahan stoˈ ba.
17 Pwihsi ziˈchi zadzihn gacaˈh stoˈ nuˈh laˈh Dxiohs tal ziga xclaaˈdzi Ñiˈh, tin para
laˈn dxyih nin gaca jwiisi ayi chyu guidxyihbi, laasii gaduhbi nin nabahan nuˈh loh
guidxyiyuh guibahannee nuˈh Dxiohs ziga gahca nabahannee Jesucristu laˈh Dxiohs.
18 Hasta nuu Spíritu Dxiohs ayi guelnadxyiˈbi; riˈchi nuu guelrucaˈh stoˈ nin naa
ganaalla paˈh ya laˈh guelrucaˈh stoˈ nanchii rbweˈhecaan laˈh guelnadxyiˈbi tuhbi
lahdu, pwihsi bwiinn nin rdxyihbi, rahca ba guelnah laasii nagahdxi gucaˈh stoˈ ba laˈh
Dxiohs.
19 LaˈhnuˈhracaˈstoˈnuˈhlaˈhDxiohslaasiilaˈhÑiˈhbacaˈstoˈÑiˈhlaˈhnuˈhdesde
galohtiiˈyi,
20 per sidela chyulla nnaa: “NaˈhrucaˈhstoˈnlaˈhDxiohs”, gaduhbi nin rdxyiˈchinee
ba laˈh bwihtsi ba, bwiinn chi naa ba bwiinn nin ayi naa xchiˈdxyi ñiˈh guchii. Pwihsi
sidela tuhbi chyulla ayi nuu gantsiiˈhi ba laˈh bwihtsi ba nin rwaˈhaloh ba, pwihsi ayi za
nuu gucaˈh stoˈ ba laˈh Dxiohs nin ayi rwaˈhaloh ba.
21 LaˈhÑiˈh baniˈhi Ñiˈh dxyiˈdxyi riiˈ laˈhnuˈh: Bwiinn nin rucaˈh stoˈ ñiˈh laˈh Dxiohs
neezaa laˈh bwihtsi ba gucaˈh stoˈ.

Guelriachii stoˈ riiˈ nin ruteˈtagueeta laˈh raˈ bwiinn guidxyiyuh

5

1 Garaa raˈ bwiinn raˈ nin riachii stoˈ raˈ ñiˈh laˈh Jesuhs naa Crixtu, bwiinn chi naa
lliiˈn Dxiohs; pwihsi ziga gacaˈh stoˈ raˈ nuˈh laˈh Xtaada Dxiohs nuˈh, ziˈchi gahca za
gacaˈh stoˈ nuˈh laˈh raˈ bwiinn raˈ nin naa raˈ lliiˈn Dxiohs nin nuu dxibaaˈ,
2 pwihsi ya cun squiiˈ ya radiˈhi nuˈh cweenta racaˈh stoˈ nuˈh laˈh raˈ bwiinn
raˈ nin naa raˈ lliiˈn Dxiohs nin nuu dxibaaˈ, chin racaˈh stoˈ nuˈh laˈh Dxiohs nee
razoˈbadxiahga nuˈh ziga naa xchiˈdxyi Ñiˈh.
3 Pwihsi deeˈ naa nin ruluuˈyi racaˈh stoˈ nuˈh laˈh Dxiohs, chin razoˈbadxiahga nuˈh
xchiˈdxyi Ñiˈh ziga xclaaˈdzi Ñiˈh gaca, nee xcweenta xchiˈdxyi Ñiˈh ayi naan tuhbi cohsa
nin nagahn duxa.
4 Ya chyu chiˈh zi tuhbi raˈ nuˈh nin naa lliiˈn Dxiohs, riidiˈhnn nuˈh gahn loh raˈ duhlda
xteenn guidxyiyuh laasii guyuuˈ-guyaˈzi xchiˈdxyi Jesucristu stoˈ raˈ nuˈh.
5 ¿Chyu niˈca cayuhnn gahn loh raˈ duhlda loh guidxyiyuh riiˈ? Sola laˈh si raˈ bwiinn
raˈ nin riachii stoˈ raˈ ñiˈh laˈh Jesuhs naa Lliiˈn Dxiohs nin nuu dxibaaˈ.

Dxyiˈdxyi raˈ nin baluuˈyi Dxiohs

6 Chin biˈ Jesucristu loh guidxyiyuh riiˈ, gurohbañihsa Ñiˈh nee baxiˈh za Ñiˈh llarihn
Ñiˈh loh cruhzi; nee ayi sola dxiˈh biˈ Ñiˈh tin gurohbañihsa Ñiˈh sino que nee tin baxiˈh
Ñiˈh llarihn Ñiˈh, nee Spíritu Saantu Dxiohs naa nin bwaˈhaloh cweenta raˈ riiˈ, nee guchii
naa xcweenta Ñiˈh,
7 laasii chohnna naa nin baluuˈyiloh nez llaaˈndxibaaˈ nin rñiˈ xcweenta Jesucristu
tuhsi dxyiˈdxyi: Tuhbi Ñiˈh naa Dxiohs, stuhbi Ñiˈh naa nin naa Dxyiˈdxyi, stuhbi Ñiˈh
naa Spíritu Saantu xteenn Dxiohs; ya loh gadxioonna Ñiˈh rñiˈ raˈn xcweenta Jesucristu
cun tuhsi dxyiˈdxyi.

8 Zi'chi gahca za chohnna naa ra' nin baluu'yiloh loh guidxyiyuh. Rñi' ra'n xcweenta
Jesucristu cun tuhsi dxyi'dxyi: Tuhbi Ñi'h naa Spíritu Saantu Dxiohs, stuhbin naa chin
gurohbañihsa Jesucristu, stuhbin naa chin gulli'h llarihn Jesucristu loh cruhzi chin
guhchi Ñi'h.
9 Riachii sto' nu'h xchi'dxyi bwiinn loh guidxyiyuh, per mahzi ru lasahca xchi'dxyi
Dxiohs, laasii naan dxyi'dxyi gahca nin guñi' Ñi'h xcweenta Llii'n Ñi'h.
10 Bwiinn ra' nin riachii sto' ra' ñi'h la'h Jesucristu Llii'n Dxiohs, rñi' Dxiohs xcweenta
Jesucristu nez la'n lasto' nu'h; ya bwiinn ra' nin ayi riachii sto' ra' ñi'h, la'h Dxiohs
cayuhnn ra' ba ziga zi bwiinn dxixi'hw nin ayi naa xchi'dxyi ñi'h guchii laasii ayi
gwachii sto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs nin bani'hi Ñi'h la'hnu'h pur xcweenta Jesucristu
Llii'n Ñi'h.
11 Squii' naa dxyi'dxyi nin rñi' Dxiohs: Ya bani'hi Dxiohs guelnabahan nin ayi
ñichilohtii' la'hnu'h, ya guelnabahan rii' naa nin bie'nee Jesucristu Llii'n Dxiohs nin nuu
dxibaa'.
12 Bweelaa la'hnu'h nabahanee nu'h la'h Jesucristu Llii'n Dxiohs, zahpa nu'h
guelnabahan nin ayi ñichilohtii' za; ya nin ayi nabahannee la'h Jesucristu Llii'n Dxiohs,
ayi guica'ha ba loh guelnabahan nin ayi ñichilohtii'.

GuelrgahpaDxiohs cun guelrñi'nee nin naa luulchima

13 Pwihsi ruca'hn dxihtsi rii' para la'htu ziga riachii sto' tu la'h Jesucristu Llii'n Dxiohs,
tin para gacabwa' tu nahpa tu guelnabahan nin ayi ñichilohtii'.
14 Ni'chin nin ayi guidxyihbi nu'h chin gachibwihdxi-gachinaaba nu'h xilla loh Dxiohs
laasii rihn Ñi'h xchi'dxyi nu'h sidela tuhsi naa xigaaba nu'h cun la'h Ñi'h chin rbwihdxi-
rnaaba nu'h loh Ñi'h.
15 Pwihsi ziga naann nu'h sidela rihn Dxiohs xchi'dxyi nu'h chin rachinaaba nu'h xilla
loh Ñi'h, pwihsi zi'chi za naann nu'h zuni'hi Ñi'h nez guidxeela nin rnaaba nu'h loh Ñi'h.
16 Ya sidela la'h tuhbi ra' nu'h gwa'ha la'h tuhbi bwihtsi ra' nu'h cadxi'hyi tuhbi
duhlda nin ayi gadxiinn la'h ba, nahpa chyu guinaaba loh Dxiohs xcweenta ba, ya
zudi'hi Dxiohs guelnabahan la'h bwihtsi lasaa' nu'h chi sidela ayi naan tuhbi duhlda
nin gadxiinn la'h ba; laasii nuu duhlda nin rianee la'h bwiinn para xlahdu guelguhchi
nee ayi cañi'n guinaaba tu loh Dxiohs xcweenta bwiinn nin nahpa duhlda zi'chi.
17 Laasii garaa ra' dzi'n dxaaba ra' naa ra'n duhlda, per nuu ra' duhlda nin ayi rianee
la'h bwiinn loh guelguhchi.
18 Pwihsi rahcabwa' nu'h garaa ra' bwiinn nin riu'nbwa' la'h Dxiohs naa Ñi'h Xtaada
ra' ba, pwihsi bwiinn chi ayi xclaa'dzi ba chezah ba loh duhlda laasii Jesucristu Llii'n
Dxiohs rahcanee Ñi'h la'h ba, ya ayi rdxi' bwiinndxaaba la'h ba.
19 Pwihsi naann nu'h naa nu'h xpwiinn Dxiohs, ya garaa ra' bwiinn nin riuu' si
lligaaba xteenn guidxyiyuh cagazobadxiahga ra' ba xchi'dxyi bwiinndxaaba.
20 Naann za nu'h bi' Jesucristu Llii'n Dxiohs loh guidxyiyuh ya baluu'yi Ñi'h la'hnu'h
xchi'dxyi Dxiohs; Daada Dxiohs nin nuu dxibaa'. Ya nabahan nu'h tuhsi cun nin naa
Dxyi'dxyi guchii nin naa la'h gahca Jesucristu, pwihsi la'h Ñi'h naa Dxiohs guchii pa'h,
nee la'h za Ñi'h naa Ñi'h guelnabahan nin ayi ñichilohtii'.
21 Pwihsi lasaa' ra'n, ayi guzu'nllihbi tu nez loh ra' dxaan ra'. Zi'chi gaca pwihsi.

Nin raroopa dxihtsi nin baca'h San Jwahn

Dxyi'dxyi nin guchii neezaa xcweenta guelrbwihlaa'dzi sto' nu'h cun bwihtsi lasaa' ra' nu'h

1 Na'h ziga naan tuhbi bwiinn guuhla, cagaca'hn dxihtsi loh bizaa'n nu'h nin naba-
hannee nu'h nezloh Jesucristu nin gulii Dxiohs, nee cun neezaa para la'h ra' llii'n ba nin
ruca'h sto'n, na'h, ziga naa dxyi'dxyi guchii, nee ayi na'h si dxi'h sino que neezaa la'h
ra' bwiinn ra' nin biu'nbwa' xchi'dxyi guchii Dxiohs.
2 Ruca'h sto'n la'h garaa tu pur xcweenta xchi'dxyi guchii Dxiohs nin guhca biñih la'n
lasto' nu'h, nee ba nuu'huhn la'n lasto' nu'h para tu'pazi.
3 Xtaada Dxiohs nu'h cun Jesucristu Llii'n Ñi'h; guunntaa'yi yihca nu'h cun galahsa
za sto' Ñi'h la'hnu'h nee gusacwachidxyii Ñi'h sto' nu'h cun dxyi'dxyi xquelnaann
dxyi'dxyi nanchii, neezaa xcweenta guelruca'h sto'.
4 Biahxi duxa'hn chin guhcabwa'n nuu ra' llii'n lu'h nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi
Dxiohs ziga gunabwa' Ñi'h guidi'hnn ra' nu'h.
5 Pwihsi nnah bizaa'nahn; rna'ba'hn loh lu'h gantsii'hi lasaa' ra' nu'h ziga tuhbi ziga
stuhbi ra' lasaa' ra' nu'h nin naa xpwiinn Jesucristu. Dxyi'dxyi ra' nin cagaca'hn loh
lu'h ayi naa ra'n dxyi'dxyi nacuubi ra' sino que naan la'hgahca dxyi'dxyi nin baluu'yi
Dxiohs la'hnu'h desde galohtii'yi,
6 ya dee' naa loh guelnadzii'hi lasaa' nin zoozahnee nu'h, ziga naa dxyi'dxyi. Dee'
naa xchi'dxyi Dxiohs nin bihndxiahga nu'h desde galohtii'yi, chin gwachii sto' nu'h
xchi'dxyi Jesucristu.

Bwiinn ra' nin ruluu'yi guriinca dxyi'dxyi ra' nin ayi naa guchii

7 Pwihsi loh guidxyiyuh ca'nzaa ra' ziahan ra' bwiinn ra' nin ruluu'yi guriinca
dxyi'dxyi nin ayi naa guchii; cañi' ra' ba ayi naa Jesucristu nin guulaa loh guidxyiyuh
chin bi' Ñi'h loh guidxyiyuh. Lasaa' ra' bwiinn ra' rii' naa ra' bwiinn nin rusagui'hi, nee
lasaa' ra' bwiinn squii' naa ra' nin rdxyi'chinee la'h Jesucristu Llii'n Dxiohs.
8 Gulgahpa dzi'tsi la'htu tin ayi gusagui'hi ra' bwiinn ra' nin naa ra' squii' la'htu nee
tin ayi guñihchi tu xtsi'n tu nee tin guica'ha za tu garaa nin guni'hi Dxiohs la'htu.
9 Chyu chi'h zi bwiinn nin xclaa'dzi gugu'chi xcweenta xchi'dxyi ñi'h loh xchi'dxyi
Jesucristu, bwiinn zi'chi ayi nu'nbwa' ba la'h Dxiohs nin nuu dxibaa'; ya ziga bwiinn
nin riuu'-ria'zi xchi'dxyi Jesucristu, bwiinn chi nu'nbwa' la'h Dxiohs nee nu'nbwa' za
ba la'h Jesucristu Llii'n Dxiohs.
10 Sidela chyulla bwiinn nin ruluu'yi dxi' yihdzi tu nee xclaa'dzi ba guluu'yi ba la'htu,
per sidela la'h ba ayi ze'nee ba xchi'dxyi Jesucristu, ayi gaannloh tu ba rwaa' yihdzi tu
nee nin ayi za gugahpaDxiohs tu la'h ba,
11 laasii bwiinn nin gugahpaDxiohs la'h bwiinn chi, cayahcanee za ba la'h bwiinn chi
loh dzi'n dxaaba nin ruhnn ba.

Luulchima dxyi'dxyi ra'

12 Ziahan ru dxyi'dxyi na'pahn para guiñi'n loh tu, per ayi xclaa'dzihn guca'hra'ñin
loh dxihtsi; mahzi cha'yi cabwe'za'hn dxie'ldaguia'hahn cuun tu tin dxiahxi lasto'n.
13 Llii'n ra' bizaa'n lu'h nin gulii Dxiohs ruxe'hla tuhbi guelrgahpaDxiohs para la'htu.
Zi'chi gaca pwihsi.

Nin riohnna dxihtsi nin baca'h San Jwahn

Cagaca'h ba dxyi'dxyi za'ca loh Gahyu

1 Na'h rii' naan tuhbi bwiinn guuhla, cagaxe'hla'hn dxihtsi rii' loh lu'h daada Gahyu
nin nadzii'hihn ziga naa dxyi'dxyi guchii.
2 Bwiitsi lasaa'hahn, rna'ba'hn loh Dxiohs, sidela zeezah za'ca lu'h loh xchi'dxyi
Dxiohs, garia'caa za'ca xcweenta lu'h loh garaatii' cohsa ra' nee gadzihn za gaapa lu'h
guelnada'n roo' xteenn Dxiohs tihxi lu'h.
3 Pwihsi riahxi duxa'hn pur xcweenta lu'h, laasii bani'hi ra' bwihtsi lasaa' ra' nu'h nin
bi' ri'ca cweenta na'h zeezah za'ca lu'h loh xcweenta xchi'dxyi Jesucristu.
4 Lli'tii' stuhbi dxyi'dxyi nin riuu'pa'h sto'n ziga riuu' sto'n chin rihna'hn xcweenta
ziga ruzo'badxiahga ra' lasaa' ra' nu'h dxyi'dxyi nin naa guchii.
5 Gahyu, bwiitsihn; cayahpa lu'h mohda za'ca cun la'h ra' lasaa' ra' nu'h chin rahcanee
lu'h la'h ra' ba nin naa ra' bwiinn stuhbi guihdxyi ra' chin rie'gayihdxi ra' ba yi'h,
6 ya des delanta loh ra' xpwiinn guido' Dxiohs guñi' ra' ba ziga naza'ca duxa naa lu'h
cun la'h ra' ba, ni'chin nin rna'ba'hn tuhbi bweni'hn loh lu'h; bwa'halaa' pur la'h ra' ba
cun nin guichi'hn ra' ba loh biahja nin guzeezah ra' ba, ziga nin guluu'yi za'ca nez loh
Dxiohs.
7 Laasii la'h ra' ba biria'h ra' ba ruluu'yi ra' ba xchi'dxyi Jesucristu per nin tuhbi ga'yu
ayi rca'ha ra' ba loh ra' bwiinn nin ayi riachii sto' ra' ñi'h dxyi'dxyi guchii.
8 Pwihsi ni'chin la'h ra' nu'h nahpa gachidxiaacaee nu'h la'h ra' bwiinn ra' nin
ruluu'yi xchi'dxyi Jesucristu nez guriin-guriin ra' guihdxyi tin zi'chi gaca nu'h tuhsi cun
dzi'n nin cayuhnn ra' ba.

Ayi cayuhnn Diótrefes dzi'n za'ca

9 La'n guxe'hla tuhbi dxihtsi loh ra' xpwiinn Jesucristu ri'ca, per la'h Diótrefes ayi riuu'
ba ayi ria'zi ba xchi'dxyi'hn laasii riuu' sto' ba guinabwa' ba cun la'hgahca xigaaba ba
la'h ra' lasaa' ra' nu'h nin rii ri'ca.
10 Sidela na'h dxie'ldahn ri'ca, zuu'yidxyi'dxyine'hn ba pur nin cayuhnnee ba la'h ra'
lasaa' nu'h ri'ca chin gadxa'galasaa' nu'h ri'ca. La'h Diótrefes rñi'yah ba la'hnu'h, nee
ayi razahca ba cun duhlda ra' rii' nee ayi raannloh ba la'h ra' lasaa' nu'h nin riaguia'ha
cuun tu, ya bwiinn ra' nin xclaa'dzi gaannloh la'h bwiinn ra' chi ayi rusaa'n ba lwehgu
rbwe'heca'ha ba la'h ra' bwiinn chi loh guido'.
11 Bwiitsi lasaa' ra'n nin nadzii'hihn, ayi guunn tu dzi'n dxaaba, laasii nin ruhnn dzi'n
dxaaba nagahdxi dxiu'nbwa' ba la'h Dxiohs; per nin ruhnn dzi'n za'ca bwiinn chi naa
ba xpwiinn Ñi'h.

Xcweenta dzi'n za'ca xteenn Demetriu

12 Garaa ra' bwiinn rñi' ra' ba bwen duxa naa Demetriu, nee xchi'dxyi guchii gahca
Dxiohs rñi' pur xcweenta ba, neezaa la'hnu naa nu nin bwa'haloh cweenta rii', nee
la'hza tu naannloh tu la'hnu rachiñi' nu ganaalla dxyi'dxyi guchii xteenn Dxiohs.

Luulchima dxyi'dxyi nin guñi' San Jwahn

13 Na'h ziahan ru dxyi'dxyi nin ñuca'hn loh lu'h, per ayi xclaa'dzihn gu'nnañin cun
chiinda xteenn lahpi,
14 laasii xclaa'dzihn gwa'hahn loh lu'h seguihdu gahca, ya chi'chi gachidi'yidxyi'dxyi
nu'h cun rwaa' ra' nu'h.
15 Gulachidxyii sto' lu'h; pwihsi xamihgu ra' lu'h nin nuu ra' rii' ruxe'hla tuhbi
guelrgahpaDxiohs para yi'h. Nee rna'ba'hn bwi'hnn tuhbi bweni'hn badi'hi tuhbi
guelrgahpaDxiohs para la'h ra' tuhbigah ra' xmihgu ra'n nin nuu ri'ca.

Dxihtsi nin bacaˈh San Judas

Judas cagacaˈh loh raˈ bwiinn nin gulii Dxiohs

1 Naˈh naan Judas nin ruhnn xtsiˈn Jesucristu, nee naan bwihtsi Jacobo; cagacaˈhn
dxihtsi riiˈ loh raˈ bwiinn raˈ nin gulii Xtaada Dxiohs nuˈh, nin rucaˈh duxa stoˈ Ñiˈh
laˈhnuˈh, nee gudihdxyi Ñiˈh laˈh nuˈh tin gaca nuˈh tuhsi cun laˈh Jesucristu.
2 Rnaˈbaˈhn loh Dxiohs gusacwachidxyii Ñiˈh stoˈ tu nee guunn Ñiˈh cumpahñu laˈhtu,
cun guniˈhi ru Ñiˈh guelrucaˈh stoˈ lasaaˈ ru lastoˈ tu.

Nin ruluuˈyi raˈ dxyiˈdxyi nin ayi naa guchii
(2 P. 2.1-17)

3 Bwiitsi raˈn, chin cayuhnn duxaˈhn lligaaba guhcaˈhn loh tu xcweenta ziga riaa
xtuhlda raˈ nuˈh, bwiˈhnnaˈhn lligaaba dxiooba gucaˈhn tuhbi dxihtsi loh tu tin suh
dziˈtsi tu loh dxyiˈdxyi nin naa guelriachii stoˈ nin banaa para laˈh raˈ bwiinn raˈ nin
naa xpwiinn Dxiohs,
4 laasii laˈh paaldaa raˈ bwiinn gulaaˈdzi ralaˈn cun dxyiˈdxyi rusaguiˈhi xteenn ba nin
ruluuˈyi ba. Bwiinn raˈ chi nin rñiˈ loh Xchihtsi Dxiohs xcweenta raˈ ñiˈh, nin nahpa
ñichilohtiiˈ raˈ laasii naa raˈ ba bwiinn yaˈdxi raˈ nin ruxiˈn loh xneziuh Dxiohs pur
nin naa raˈ ba bwiinn gubweˈhextuhyi nin zeezahnee tuhbi guelnabahan yuuˈdxi, nee
rbweˈhe stoˈ raˈ ba laˈh Daada Jesucristu nin rnabwaˈ laˈh raˈ nuˈh.
5 Nicala laˈhtu naann la tu, per xclaaˈdzihn gusanaˈhn stoˈ tu laˈh Dxiohs, nicala
babweˈhe Ñiˈh laˈh raˈ bwiinn Israel loh guihdxyi Egiptu, per gudxiinn Ñiˈh laˈh raˈ ba
nin ayi gwachii stoˈ raˈ ñiˈh xchiˈdxyi Ñiˈh.
6 Ya aanjla raˈ nin ayi guclaaˈdzi ñiaˈhan hasta bazuh Dxiohs lah raˈ ba, pwihsi biriaˈh
raˈ ba hasta guclaaˈdzi Dxiohs dxiaˈhan raˈ ba, niˈchin nucweˈza Dxiohs laˈh raˈ ba loh
nacahyi para loh dxyih raˈ nin gaca jwisi cun yiˈbi raˈ ba cadehn nin banaa para tuˈpazi,
7 neezaa guihdxyi Sodoma cun guihdxyi Gomorra nee cun guihdxyi ru raˈ nin nuu
gahxu cweeˈ raˈn, ziga gahca bwiˈhnn raˈ aanjla raˈ ziˈchi za bwiˈhnn raˈ bwiinn guihdxyi
raˈ chi gubahan gubwihlli raˈ ba pur xcweenta gunnaˈh biraalli raˈ cun ndxiˈhw biraalli
raˈ. Niˈchin banaa raˈ ba para loh bwehla nin ayi dxiuuˈyitiiˈ, riˈchi chuu raˈ ba para
tuˈpazi.
8 Bwiinn raˈ nin nuu loh tu naa raˈ ba ziga raˈ bwiinn nin galohyi bwiˈhnn raˈ duhlda.
Nabahan raˈ ba ziga nin basiˈdxi raˈ ba loh garaa raˈ nin rñiˈ xcaˈlda, ruxiˈn raˈ ba tihxi
raˈ ba, rbweˈhe stoˈ raˈ ba xquelrnabwaˈ Dxiohs, rñiˈyah za raˈ ba xaanjla Dxiohs.
9 Aanjla Miguehl nin rnabwaˈ loh raˈ xaanjla Dxiohs, chin gudxihldxinee ba laˈh
bwiinndxaaba yihca tihxi guehtu Moisehs ayi biaalla Miguehl ñiñiˈyah ba laˈh bwiin-
ndxaaba sola rahbi ba: “Daada Jesucristu zuhnn guelguxchisi xcweenta luˈh.”
10 Per bwiinn raˈ riiˈ rñiˈyah raˈ ba xcweenta cohsa raˈ nin ayi nuˈnbwaˈ raˈ ba, per nin
rahcabwaˈ raˈ bwiinn raˈ ca naa ziga nin rahcabwaˈ raˈ guidxaˈh raˈn nin ayi xi xquelrihn
ñiˈh, ya zuhnnan para ñichiloh raˈ ba.
11 ¡Prohbi za laˈh raˈ ba!, laasii zeezahnee raˈ ba xtsiˈn guehtu Caín, ya pur guunn raˈ ba
gahn mweeyi, niˈchin biriaˈcaa raˈ ba ziga laˈh guehtu Balaam, zeenaˈzu raˈ ba lasaaˈ loh
xtuhlda guehtu Coreh nin gudxihndxinee laˈh Dxiohs per guñihchiloh raˈ ba.
12 Laˈh raˈ ba naa raˈ ba tuhbi xtuhyi duxa loh raˈ xchih nin rahca laˈn guidoˈ; ayi
guidxyihbi raˈ ba gahwxchihnee raˈ ba laˈhtu laasii ayi xi xtuhyi riuuˈ raˈ ba, sola
xcweenta si xigaaba raˈ ba riuuˈ raˈ ba. Naa raˈ ba ziga zi xcahyi nin ayi xi ñihsadxiah
rusiaaba, ya nezii-neziˈchi zeenee bwih laˈhan; naa raˈ za ba ziga zi yahga nin ayi xi

ñinahxi rcah loh ñiˈh chin radzihn chieempa nin gudiˈhin liˈhn, chiohpa bweelta guhchi raˈ ba, naa raˈ ba ziga tuhbi yahga nin biyaˈdxu cun xtulbaaˈ ñiˈh hasta laˈn layuh.
13 Laˈhraˈbanaaraˈbaziga zi ñihsa nin riahsa loh ñihsadoˈ chin ruteesa tuhbi biduhn laˈhan, ya naa raˈ ba bwiinn gubweˈhe xtuhyitiiˈ laasii riaaba-riahsa raˈ ba ziga zi ñihsadoˈ; naa raˈ ba ziga zi dxih llaaˈndxibaaˈ nin basaˈbi xlahta ñiˈh, rii raˈ ba loh tuhbi guelnacahyi duxa nin bwiˈhnn chaˈyi Dxiohs para laˈh raˈ ba nin banaa para tuˈpazi.
14 Xcweenta za raˈ deeˈ laˈn guñiˈlaza Enoc nin naa llahgadoˈ Adahn, rahbi ba: “¡Bwaˈha!; zeˈnee Dxiohs ziahan duxa raˈ xaanjla Ñiˈh
15 tin guunn Ñiˈh guelguxchisi loh raˈ garaa raˈ bwiinn guidxyiyuh tin gusaˈcazii duxa za Ñiˈh laˈh raˈ ba pur garaa raˈ xtuhlda raˈ ba nin bwiˈhnn raˈ ba laasii ayi biuˈnbwaˈ raˈ ba laˈh Dxiohs, nee cun xcweenta raˈ dxyiˈdxyi nayachi raˈ nin guñiˈyah raˈ ba laˈh Dxiohs.”
16 Nee rbahchi duxa raˈ ba guelchiah cun naaza raˈ ba bwiinn nin ruluuˈyixcwihn raˈ, nee ruhnn raˈ ba xi chiˈh zi nin xclaaˈdzi tihxi raˈ ba. Rñiˈ za raˈ ba garaaloh raˈ dxyiˈdxyi yachi neezaa rñiˈ raˈ ba dxyiˈdxyi zaˈca loh raˈ bwiinn raˈ tin guunn raˈ bwiinn ziga nin xclaaˈdzi raˈ ba gaca.

Guelruuˈyi dxyiˈdxyi xcweenta bwiinn raˈ nin gwachii stoˈ raˈ ñiˈh xchiˈdxyi Dxiohs

17 Per laˈhtu bwiitsi lasaaˈ raˈn; gulgazaˈ stoˈ tu desde galohyi laˈh raˈ pooxtla xteenn Daada Jesucristu
18 Guñiˈ raˈ ba: “Loh luulchima raˈ dxyih ziuuˈ raˈ bwiinn raˈ nin gullihdzinee raˈ xcweenta xchiˈdxyi Dxiohs, zuhnn raˈ ba xcweenta nin guiclaaˈdzi chiˈh zi raˈ ba.”
19 Bwiinn raˈ squiiˈ naa nin ruhnn raˈ para rlaaˈha raˈ xpwiinn Dxiohs loh lasaaˈ raˈ ba laasii bwiinn raˈ squiiˈ xcweenta loh guidxyiyuh zeezahnee raˈ ba, ayi xi Spíritu Saantu xteenn Dxiohs nuu laˈn lastoˈ raˈ ba.
20 Per laˈhtu bwiitsi lasaaˈ raˈn; gulcheezah nayaa loh guelriachii stoˈ xteenn tu nin zeˈ nez loh Dxiohs. Per laˈhtu gulguinaaba loh Dxiohs xcweenta guelrnabwaˈ xteenn Spíritu Saantu xteenn Ñiˈh;
21 gulguibahan loh guelnadziiˈhi lasaaˈ nin runiˈhi Dxiohs, nee gulcwihnasiin loh gaduhbi nin cabweeza tu gadzihn dxyih nin guniˈhi Daada Jesucristu guelnabahan nin ba gaca para tuˈpazi laˈhnuˈh laasii ralahsa stoˈ Ñiˈh laˈhnuˈh.
22 Gulgalahsa stoˈ tu nee gulgahcanee laˈh raˈ bwiinn nin nagahdxi chechiipaˈh stoˈ ñiˈh xchiˈdxyi Dxiohs tin chechii stoˈ raˈ ba xchiˈdxyi Ñiˈh,
23 nee gulgahcanee laˈh spaaldaa raˈ ba tin gariaˈcaa raˈ ba loh duhlda nin naa ziga zi bwehla duxa, cun gulgalahsa stoˈ tu laˈ raˈ ba; per bwaˈha tin ayi chuu luˈh loh duhlda nin ruhnn raˈ ba pur xcweenta guelnabahan dxaaba xteenn raˈ ba.

Dxyiˈdxyi luulchima raˈ

24-25 Dxiohs nin naa tuhbi dxiˈh, nin nahpa guelnasiin duxa, cun laˈh Jesucristu xteenn nuˈh nin nahpa guelrnabwaˈ para gahpa laˈhtu tin ayi dxiaaba tu loh duhlda, nee guzuh Ñiˈh laˈhtu loh guelbachaˈh rooˈ xteenn Dxiohs sin nin tuhbi duhlda nee cun riahxi duxa tu; Dxiohs nahpa Ñiˈh garaatiiˈ llaˈñih, guelrnabwaˈ, cun guelguxchisi pur xcweenta Daada Jesucristu desde galohyi, nee nnah, cun para tuˈpazi. Ziˈchi gaca pwihsi.

Dxyi'dxyi ra' nin baca'h Jwahn xcweenta ra' cohsa ra' ru nin gue'du gaca ra'

Baluu'yiloh Jesucristu loh Jwahn

1 Dee' ra' naa dxyi'dxyi nin badi'hi Dxiohs la'h Jesucristu tin baluu'yi Ñi'hn la'h ra' xmooza Ñi'h xcweenta ra' cohsa ra' nin ze'yahlda gaca. Jesucristu baxe'hla la'h tuhbi xaanjla Ñi'h loh Jwahn tin basagwa' aanjla chi la'h Jwahn garaa ra' bihsi nin rñi' loh dxihtsi rii',
2 ni'chin nin baca'h Jwahn loh dxihtsi rii' garaa xchi'dxyi Dxiohs nin baluu'yi Jesucristu la'h ba, nin basagwa' Ñi'h la'h ba ziga bihsi ra' nin bwa'ha loh ba.
3 Dichohsa ra' bwiinn ra' nin rusi'dxi xchi'dxyi Dxiohs nin caa loh dxihtsi rii' nee ruzo'badxiahga ra' ban, laasii ze'gadzihn gahxu dxyih nin cha'loh ziga rñi' loh dxihtsi rii'.

Jwahn ruca'h dxihtsi loh gagaadzi guido' hasta rii ra' xpwiinn Jesucristu

4 Na'h Jwahn, cagaca'hn dxihtsi rii' loh ra' xpwiinn Jesucristu nin rii gagaadzi guihdxyi ra' xteenn Asia. Gulguica'ha guelrbwidxyii sto' xteenn la'h gahca Dxiohs nin naa nnadxyih, cun desde la'n dxyih ra' nin ze'dii'dxi, nee cun nin nahpa dxi', nee cun nin banaaza par tu'pazi, nee xquelruhnntaa'yi cun xquelrbahchidxyii sto' xteenn gagaadzi ra' spíritu nin zuu nez hasta rnabwa' Dxiohs,
5 nee cun neezaa xquelruhnntaa'yi xquelrbahchidxyii sto' Jesucristu nin ruluu'yi dxyi'dxyi nanchii la'h nu'h, la'h Ñi'h nin mwer babahn za loh bwiinn guuchi; la'h za Ñi'h rnabwa' Ñi'h loh garaa ra' rrehyi ra' nin rii ra' loh guidxyiyuh. Jesucristu rca'hsto' Ñi'h la'h ra' nu'h, nee basiaa Ñi'h la'h ra' nu'h loh duhlda cun llarihn Ñi'h.
6 La'h za Ñi'h bwi'hnn Ñi'h gaca nu'h tuhbi bwiinn roo' tuhbi guihdxyi roo', nee gahca za nu'h bixohza loh Dxiohs Xtaada Ñi'h. ¡Garaatii' ra' bwiinn nahpa guunn lasahca lah Ñi'h nee guinabwa' Ñi'h par tu'pazi! Zi'chi gaca, pwihsi.
7 ¡Gulgacabwa'! Zi' Jesucristu loh xcahyi, ya garaa ra' bwiinn zwa'haloh ra' ba la'h Ñi'h, hasta bwiinn ra' nin baxaala baldi'h tihxi Ñi'h cun lahnsa zwa'ha za ra' ba la'h Ñi'h; ya garaa ra' bwiinn guidxyiyuh zu'n ra' ba chin gwa'ha ra' ba loh Ñi'h. Zi'chi gaca.
8 —Na'h naan des galoh nee cun hasta luulchima za ziga naa ra' lehtra A cun Z, —rñi' Daada Dxiohs—. Na'h ziga naan Dxiohs; nabahanahn nnadxyih, cun desde la'n dxyih ra' nin ze'dii'dxila, nee cun nin nahpa dxi'; nee na'hza nin na'pahn guelrnabwa'rooru loh garaatii'.
9 Na'h Jwahn, naan bwihtsi tu pur nin riachiiza sto'n la'h Jesucristu, nee pur nin naaza nu'h tuhsi loh guelrzahcazii, cun ziga chuuza nu'h tuhsi nez loh Dxiohs nee cun ziga gacaza nu'h tuhsi loh guelpaseensi xteenn Jesucristu. Pwihsi chin nuu'huhn loh yuh nin nuu galaayi loh ñihsado' nin laa Patmos, pur nin zegaluu'yi'hn xchi'dxyi Dxiohs, laasii na'h naan nin bwa'haloh dzi'nroo ra' nin bwi'hnn Jesucristu,
10 pwihsi tuhbi dxyih Dumingu bia'hanahn loh xquelrnabwa' Spíritu Saantu xteenn Dxiohs ya bihna'hn nez di'tsihn tuhbi rsiaa'ha ziga xteenn tuhbi trompeta,
11 Nin guñi' loon squii':
—Na'h naan des galohtii'yi nee cun para hasta fihnyi, ziga zi lehtra A cun lehtra Z. Baca'h loh tuhbi chihbru garaa ra' nin gwa'ha loh lu'h, ya guixe'hla lu'hn para xpwii'nn ra'n nin rii loh gahdzi guihdxyi xteenn Asia, o sea par loh guihdxyi Efesu, loh guihdxyi Esmirna, loh guihdxyi Pérgamo, loh guihdxyi Tiatira, loh guihdxyi Sardis, loh guihdxyi Filadelfia, nee cun loh guihdxyi Laodicea.

12 Chi'chi basia'garii loon tin bwa'hahn nez di'tsihn chyuñin cañi' loon, ya loh
bwi'hnna'hn zi'chi bwa'hahn gagaadzi gandayehru ohro,
13 ya galaayi gagaadzi gandayehru chi bwa'hahn zuu tuhbi nin naa Llii'n Dxiohs nin
naa ndxi'hw, nahcu Ñi'h tuhbi lahdxi nin radzihn hasta yihca ñaa' Ñi'h, nee cun tuhbi
cinturohn nin naa ganaalla ohro lli'hidu'h la'ntihxi Ñi'h.
14 Yihca Ñi'h cun dxyichyihca Ñi'h xñah labweh nachiitsin ziga zi dxyihchi lli'hyi, o
ziga zi labweh guii'ga; ya bizloh Ñi'h ziga zi bwehla;
15 ya ñaa' Ñi'h rca'bacha'han ziga zi dxi'ba nin laa bronce chin nuu'hun loh dxih; ya
rsiaa'ha xteenn xchi'dxyi Ñi'h naan ziga zi chin riuu'bwih zi'hyiroo' ñihsa;
16 ya xlahdu derehchu naa Ñi'h niinloh gahdzi dxih llaa'ndxibaa'; ya rwaa' Ñi'h
niinloh tuhbi spahda nin caa duxa garoopa dihtsi ñi'h; ya gaduhbi loh Ñi'h xñahan ziga
loh gubihdxyi chin rzia'ñih gubihdxyi gaduhbi laga'tii'.
17 Chin guya'loh bwa'hahn loh Ñi'h, biaaba'hn loh yuh nez hasta zuu ñaa' Ñi'h ziga zi
bwiinn guuchi, chi'chi badzii'ba naa Ñi'h nin naa lahdu derehchu yi'cahn, chi'chi guñi'
Ñi'h loon, nah Ñi'h:
—Ayi guidxyihbi lu'h; na'h nin nabahanahn des galohtii'yi, nee na'h za nin ba
nabahan par tu'pazi.
18 Na'h nin naan nin nabahanahn nnah, guhchi'hn per gubia'garii ba nabahnahn
yannah ba nabahnahn par tu'pazi; na'h na'pahn guelrnabwa' loh guelguhchi nee cun
loh gabihldxyi za.
19 Ni'chin nin baca'h xcweenta garaa ra' nin bwa'ha lu'h, nin cayahca nnah, neezaa
cun nin gue'du ze'yahlda gaca.
20 Dee' naa dxyi'dxyi naga'tsi xteenn gagaadzi dxih llaa'ndxibaa' nin bwa'ha lu'h
lahdu derehchu naa'hahn, nee cun xcweenta za gagaadzi gandayehru ohro ra':
gagaadzi dxih llaa'ndxibaa' chi naa ra' xaanjla Dxiohs nin rahpa ra' xpwii'nnra'n nin
rii loh gagaadzi guihdxyi ra', ya gagaadzi gandayehru ra' nin naa ohro ra' nin bwa'ha
lu'h chi naa xpwii'nnra'n nin rii loh gagaadzi za guihdxyi ra' chi.

2

Dxyi'dxyi nin guzee loh ra' xpwiinn Jesucristu nin rii loh guihdxyi Efesu

1 Chi'chi nah Ñi'h loon:
—Baca'h dxyi'dxyi ra' rii' loh xaanjla Dxiohs nin rahpa xpwii'nnra'n nin rii loh
guihdxyi Efesu: “Squii' rñi' nin caa gahdzi dxih llaa'ndxibaa' naa derehchu Ñi'h, nin
ca'nzaa galaayi gagaadzi ra' gandayehru ohro ra'.
2 Na'h nu'nbwa'n xtsi'n tu cun guelrza'cazii nin ruti'dxiloh tu loh xtsi'n tu nee xa
riazahdzi'tsi tu loh xchi'dxyi'hn, nee na'nnzahn ayi rcha'ga tu la'h ra' bwiinn nadxaaba
ra', nee ziga la'h tu biuu'nbwa'za tu xcweenta bwiinn ra' nin rñi' naa ra' xpooxtla Dxiohs
per ayi naa ra' ba xpwiinn Dxiohs. Sola naann tu naa ra' ba bwiinn rusagui'hi ra'.
3 Pwihsi gwazahdzi'tsi tu loh xchi'dxyi'hn, bwi'hnn tu waanta bati'dxiloh tu guel-
rza'cazii pur naa tu xpwii'nnra'n, nee ayi bietagueeta tu.
4 Per na'pahn tuhbi guelchiah nin rba'chihn xcweenta tu, laasii ayi ru ruca'h sto' tu
na'h ziga baca'sto' tu na'h des galoh.
5 Pwihsi ni'chin gulgaza'sto' tu caa loh guza'bi tu, gulgacha'h ziga nabahan tu
tin gulgabia'garii gulgui'hnn ziga gubahan tu des galohtii'yi; sinolan lwehgu gahca
gadxi'hyihn la'h tu nee gusia'pitiin xgandayehru tu xnehzan sidela ayi gucha'h tu
lligaaba guelruhnn chiohpa sto' nin nuu sto' tu.
6 Per nuu nin ruhnn xnehza tu: ayi riuu'sto' tu nin ruhnn ra' bwiinn nicolaita ra', zi'chi
za na'h ayi riuu'sto'n dzi'n nin ruhnn ra' ba.

7 Bwiinn nin zohballaala dxiahga ñiꞌh chuu ba chaꞌzi ba dxyiꞌdxyi raꞌ nin rñiꞌ Spíritu Saantu xteenn Dxiohs loh raꞌ xpwiiꞌnnraꞌn, ya bwiinn raꞌ nin guunn gahn loh duhlda, zudiꞌhihn ñinahxi nin caa loh yahga nin naa guelnabahan gahw raꞌ ba, yahga ñinahxi nin nuu llaaꞌndxibaaꞌ hasta nuu Dxiohs.”

Dxyiꞌdxyi raꞌ nin rñiꞌ loh dxihtsi riiꞌ par laꞌh raꞌ xpwiinn Jesucristu nin rii loh guihdxyi Esmirna

8 Chiꞌchi nah Ñiꞌh loon:
—Bacaꞌh dxyiꞌdxyi raꞌ riiꞌ loh xaanjla Dxiohs nin rahpa xpwiiꞌnnraꞌn nin rii loh guihdxyi nin laa Esmirna: “Naꞌh nin naan des galohtiiꞌyi nee naꞌh za nin naan par loh dxyih luulchima raꞌ, naꞌh nin guhchiꞌhn per gubiaꞌgarii ba nabahan.
9 Naꞌh naꞌnnahn xa rutiꞌdxiloh tu guelrzaꞌcazii nee naꞌnnzahn gulliaaꞌhatiiꞌ nin nahpa tu nee nicala naa tu nin nuu ziahan xixteenn ñiꞌh loh Dxiohs, nee naꞌnnzahn nuu nin rñiꞌyah raꞌ laꞌh tu nee rahbi raꞌ ba naa raꞌ ba bwiinn Israel per ayi naa raꞌ ba ziꞌchi; nin naa raꞌ ba laꞌh raꞌ ba naa raꞌ ba xpwiinn xquidoꞌ bwiinndxaaba.
10 Ayi guidxyihbi tu loh xcweenta guelrzaꞌcazii nin laꞌh guhlda gutiꞌdxiloh tu, laasii laꞌh bwiinndxaaba gusieꞌw paaldaa tu laꞌn lahtsidxiꞌba, tin gacabwaꞌ ba guiduꞌhun ta guchii tu gwachiistoꞌ tu xchiꞌdxyiꞌhn, ya zutiꞌdxiloh tu guelrzaꞌcazii tsiꞌh gubihdxyi; gulgasuhchihpa lastoꞌ tu tin chezah dziꞌtsi tu loh xchiꞌdxyiꞌhn nicala gachi tu, per naꞌh guniꞌhihn guelnabahan nin ba naa par tuꞌpazi laꞌh tu ziga tuhbi corohna.
11 Nin luꞌh xclaaꞌdzi guzoꞌbadxiahga dxyiꞌdxyi, gucaꞌhdxiahga ba dxyiꞌdxyi nin rñiꞌ Spíritu Saantu xteenn Dxiohs loh raꞌ bwiinn guidoꞌ xteenn Dxiohs: nin guunn raꞌ gahn loh duhlda, ayi xi guunnee guelguhchi nin raroopa laꞌh raꞌ ba.”

Dxyiꞌdxyi raꞌ nin rñiꞌ loh raꞌ xpwiinn Jesucristu nin rii loh guihdxyi Pérgamo

12 Chiꞌchi nah Ñiꞌh loon:
—Bacaꞌh dxyiꞌdxyi raꞌ riiꞌ loh xaanjla Dxiohs nin rahpa xpwiiꞌnnraꞌn nin rii loh guihdxyi Pérgamo: “Naꞌh nin naꞌpahn spahda nin caa duxa garoopa dihtsi ñiꞌh rñiꞌn dxyiꞌdxyi riiꞌ.
13 Naꞌh naꞌnnahn nuu tu loh guihdxyi nin rnabwaꞌ bwiinndxaaba, per zeezahnee dziꞌtsi tu xchiꞌdxyiꞌhn, ayi cabweꞌhestoꞌ tu xchiꞌdxyiꞌhn nicala laꞌn dxyih nin gudxiinn raꞌ ba laꞌh Antipas, nin guñiꞌ xcweenta xchiꞌdxyiꞌhn, nin gwazahnee zaꞌcapaꞌh xchiꞌdxyiꞌhn nin gudxiinn raꞌ ba hasta rnabwaꞌ bwiinndxaaba,
14 per guyuuꞌ chiohpa-choon xtuhlda tu: loh tu dxaꞌga raꞌ bwiinn raꞌ nin ruhnn ziga bwiꞌhnn guehtu Balaam ba guhca cadxyih rooꞌ; laꞌh ba basiꞌdxi ba laꞌh guehtu Balac xa guunn ba tin dxiaaba raꞌ bwiinn Israel loh duhlda, baluuꞌyi ba laꞌh raꞌ bwiinn Israel tin gahw raꞌ ba cohsa raꞌ nin badiꞌhi guhn raꞌ ba nez loh dxaan, nee basiꞌdxi za ba laꞌh raꞌ bwiinn Israel guidxaꞌga raꞌ ba chyu chiꞌh zi gunnaꞌh.
15 Ziꞌchi gahca za nahpa tu bwiinn raꞌ nin zeezahnee raꞌ dxyiꞌdxyi raꞌ nin ruluuꞌyi raꞌ nin laa nicolaita raꞌ nin rdxyiꞌchihn xcweenta raꞌ ñiꞌh,
16 niꞌchin gulgachaꞌh stoꞌ tu; sino laꞌn seguihdu gahca dxieꞌldahn tin childxineꞌhn niꞌchi raꞌ cun spahda nin nuu rwaaꞌhahn.
17 Nin luꞌh xclaaꞌdzi guzoꞌbadxiahga dxyiꞌdxyi; gucaꞌdxiahga ba dxyiꞌdxyi raꞌ nin rñiꞌ Spíritu Saantu Dxiohs loh raꞌ xpwiiꞌnnraꞌn: nin guunn gahn loh duhlda, niꞌchi raꞌ gudiꞌhihn tuhbi lasaaꞌ pahn nin laa manah gahw raꞌ ba laꞌn nuuchaꞌyi, nee gudiꞌhi zahn tuhbi dxiah labweh laꞌh bwiinn chi ya loh dxiah labweh chi caa tuhbi lah nacuubi nin ayi chyu nuꞌnbwaꞌtiiꞌ sola nuꞌnbwaꞌ nin guicaꞌha dxiah yiꞌhn chi lah nin caa loh dxiahyiꞌhn chi.”

Dxyiꞌdxyi raꞌ nin rñiꞌ loh raꞌ xpwiinn Jesucristu nin rii loh guihdxyi Tiatira

18 Chiꞌchi nah Ñiꞌh loon:

—Baca'h dxyi'dxyi ra' rii' loh xaanjla Dxiohs nin rahpa xpwii'nnra'n nin rii loh guihdxyi Tiatira: “Squii' guñi' Llii'n Dxiohs, nin naa bizloh ñi'h ziga zi bwehla ya ñaa' Ñi'h ziga zi dxi'ba nin laa bronce nin rca'bacha'h.

19 Na'h la'n naann la garaa ra' nin ruhnn tu; na'nnahn xa rantsii'hi lasaa' tu, nee xa riachiisto' tu xchi'dxyi'hn, nee xa naa xtsi'n tu nee xa riazah dzi'tsi tu, nee na'nnahn cayuhnn tu dzi'n roo' ru nnah loh galoh nin guzo'baloh tu,

20 per nuu tuhbi guelchiah nin rdxi'chihn pur la'h tu; laasii rcahbi tu riuu' tu loh tuhbi gunna'h nin laa Jezabel. La'h ba rñi' si ba naa ba tuhbi profehta, gunna'h nin rñi' xchi'dxyi Dxiohs, ya pur nin ruluu'yi ba rusagui'hi zi ba la'h ra' xpwii'nnra'n tin rza'bi ra' ba loh ra' dzi'n gubwihlli nee tin rahw za ra' ba cohsa ra' nin rbwih loh dxaan.

21 Na'h la'n gule'za xchih tin gusaguu'dzi sto' ba pur xtuhlda ba, per ayi guclaa'dzitii' ba ñuhnn ban; ayi rbwe'hesto' ba dzi'n gubwihlli nin ruhnn ba.

22 Pwihsi na'h gu'nnahn dxiaaba ba loh lu'hn cun tuhbi gueldxyihdxyi duxa, nee cun garaa ra' nin ruhnnee la'h ba dzi'n gubwihlli guti'dxi ra'n ba loh guelrza'cazii duxa sidela ayi gusaguu'dzi sto' ra' ba xcweenta xtsi'n Jezabel.

23 Zidxi'nnahn llii'n ba, ya zi'chi zahcabwa' garaa ra' xpwi'nnra'n na'h nu'nbwa'n garaatii' nin nuu xigaaba tu cun ziga naa sto' tu; ya tuhbigah tu guni'hihn nin rga'ha guica'ha tu ziga naa xtsi'n tuhbigah tu.

24 Per la'h tu garaa ra' ru nin nuu loh guihdxyi Tiatira, nin ra' ayi zeezah loh dxyi'dxyi nin ruluu'yi Jezabel nee nin ayi za nu'nbwa' tu nin rñi' ra' ba naa dxyi'dxyi rala'n xteenn bwiinndxaaba, na'h nin stuhbi dzi'n ayi rudzi'ba'hn yihca nin naa tuhbi dxi'h xtsi'n tu.

25 Mas gulgahpa dzi'tsi xchi'dxyi'hn nin nahpa tu hastayi chin dxie'ldahn stuhbi,

26 ya bwiinn ra' nin guunn gahn loh duhlda nee chezah tu ziga xclaa'dzihn hasta la'n dxih nin cha'loh guidxyiyuh, zudi'hihn guelrnabwa' la'h ra' ba tin guinabwa' ra' ba loh ra' naciohn ra'.

27 Pwihsi ziga bani'hi Xtaa'dahn guelrnabwa' na'h, zudi'hihn guelrnabwa' la'h ra' ba tin guinabwa' ra' ba loh ra' garaa ra' bwiinn guidxyiyuh, nee guunn ra' za ba guelguxchisi xcweenta ra' ba ziga zi cun tuhbi bahra dxi'ba ziga ruhn nin ruhnncha'yi guihsu bwehn, rutaa'ha ra' ba garaa ra' guihsu nin ayi gallu'yi.

28 Zudi'hi zahn dxih nin ri' rsiiyido' la'h ra' ba.

29 Nin ayi ñie'w dxiahga ñi'h, guzo'badxiahga ra' ba nin rñi' Spíritu Saantu Dxiohs loh ra' xpwii'nnra'n.”

3

Dxyi'dxyi nin rñi' loh ra' xpwiinn Jesucristu nin rii loh guihdxyi Sardis

1 Chi'chi nah Ñi'h loon:

—Baca'h dxyi'dxyi ra' rii' loh xaanjla Dxiohs nin rahpa xpwii'nnra'n nin rii loh guihdxyi Sardis: “Zi'chi nah nin rahpa gagaadzi Spíritu xteenn Dxiohs nee cun gagaadzi dxih llaa'ndxibaa' loon: Na'h naannloon garaa ra' dzi'n nin ruhnn tu, nee naann zahn naa tu ziga tuhbi bwiinn guuchi, ayi ru guunn tu xtsi'na'hn nicala za'bi dxyi'dxyi nabahan tu.

2 Gulgati'chi baca'lda loh tu nee gulguiñah loh ra' xcweenta xchi'dxyi'hn nin amwerla ñichiloh la'n lasto' tu, pwihsi na'h caywa'haloon garaa nin ruhnn tu nin ayi naa bwen nez delanta loh Daada Dxiohs xte'nnahn.

3 Gulgaza'sto' tu dxyi'dxyi ra' nin basi'dxi tu cun baca'dxiahga tu, ni'chin gulgazo'badxiahga dxyi'dxyi gulgacha'h ziga nabahan tu loh duhlda, per sidela ayi gucha'h tu xmohda tu, zadzihna'hn nez loh tu ziga tuhbi guba'n nin ayi gaann tu xohra gadzihna'hn nez loh tu.

4 Per nahpa tu loh guihdxyi Sardis paaldaa ra' bwiinn nin nayaa nin nagahdxi sa'bi
ra' loh duhlda, ya la'h ra' bwiinn ra' chi zahcu ra' ba lahdxi labweh tin sahnee ra' ba
na'h nez llaa'ndxibaa' laasii zi'chi ruhnn tucahri la'h ra' ba.
5 Nin guunn ra' gahn loh duhlda, ni'chi ra' gacu lahdxi labweh, nee ayi gura'hn lah
bwiinn ra' chi loh chihbru nin caa lah ra' bwiinn nin guibahannee la'h Dxiohs par
tu'pazi nee ziñi'n nez delanta loh Xtaa'dahn cun nez loh za ra' xaanjla Ñi'h bwiinn ra'
rii' naa ra' xpwii'nnra'n.
6 Bwiinn ra' nin zohballaala dxiahga ra' ñi'h guzo'badxiahga ra' ba dxyi'dxyi ra' nin
rñi' Spíritu Saantu xteenn Dxiohs loh ra' xpwii'nnra'n."

Dxyi'dxyi ra' nin rñi' loh ra' xpwiinn Jesucristu nin rii loh guihdxyi Filadelfia

7 Chi'chi nah Ñi'h loon:
—Baca'h dxyi'dxyi rii' loh xaanjla Dxiohs nin rahpa xpwii'nnra'n nin rii loh guihdxyi
Filadelfia: "Squii' rñi' nin banayaa par tu'pazi, nin guchii naa xchi'dxyi Ñi'h, nin nahpa
xchiahyi guehtu Davihd; la'h Ñi'h chin ruxaala Ñi'h ayi nin tuhbi nin guunn gahn
gusie'w hasta ruxaala Ñi'h, nee chin rusie'w Ñi'hn ayi za nin guunn gahn guxaala hasta
rusie'w Ñi'h.
8 Na'h na'nnahn garaa ra' nin ruhnn tu. Baxaa'lahn tuhbi rwaa' lee' nez delanta loh
tu nin ayi guunn chyu chi'h zi gahn dxie'w; pwihsi nicala gullia'yi'hn naa xjweersi tu
per bazo'badxiahga tu xchi'dxyi'hn nee ayi rbwe'hesto' tun,
9 pwihsi zwa'ha tu cuun nin gusahca'hn la'h ra' bwiinn ra' nin zeena'hla la'h bwiin-
ndxaaba; la'h ra' nin rñi'zi ra' naa ra' bwiinn Israel, per ayi naa ra' ban; rusagui'hi ra'
ba la'h ra' bwiinn. Na'h zu'nnpa'caan dxie'biiga ra' ba nez loh tu tin guzu'nllihbi ra' ba
nez loh tu tin gacabwa' ra' ba na'h ruca'hsto'n la'h tu,
10 laasii ayi rria'gahn tu loh xchi'dxyi'hn, ni'chin na'h zahcane'hn la'h tu chin
guti'dxiloh tu guelrza'cazii, nee zuti'dxiloh za garaa ra' bwiinn guidxyiyuh guelrza'cazii
tin guidu'hun cuun pa'ca nin naa ra' bwiinn za'ca loh ra' bwiinn guidxyiyuh ra'.
11 Na'h ayi gacata'h ru dxie'ldahn; bwa'ha dzi'tsi cun xchi'dxyi'hn nin nahpa tu tin ayi
chyulla cwe'hellu'hu nin bani'hihn guca'ha tu.
12 Bwiinn ra' nin guunn gahn loh duhlda, na'h gu'nnahn gaca ra' ba ziga tuhbi piyahri
nin nuu hasta naa xquido' Xtaa'dahn, nee ayi chuu dxyih nin garia'h ra' ba ri'chi; locah
ra' ba guca'hn nin naa lah Dxiohs Xtaa'dahn neezaa lah guihdxyi nin laa Jerusalehn
nacuubi nin dxiehta llaa'ndxibaa' hasta nuu Dxiohs, nee zuca'h zahn laan locah ra' ba
laan nin naa nacuubi laasii naa ra' ba xpwii'nnra'n.
13 Bwiinn nin zohba dxiahga ñi'h guzo'badxiahga ba nin rñi' Spíritu Saantu Dxiohs loh
ra' xpwii'nnra'n."

Dxyi'dxyi ra' nin rñi' loh ra' xpwiinn Jesucristu ra' nin rii loh guihdxyi Laodicea

14 Chi'chi nah Ñi'h loon:
—Baca'h dxyi'dxyi ra' rii' loh xaanjla Dxiohs nin rahpa xpwii'nnra'n nin rii loh
guihdxyi Laodicea: "Squii' rñi' nin ayi rusagui'hi, nin rñi' ganaalla dxyi'dxyi guchii, nin
gulahchixchih garaa nin bwi'hnn Dxiohs lligaaba gacacha'yi.
15 Na'h na'nnahn garaa nin naa xtsi'n tu; ayi zeezah za'ca tu loh xchi'dxyi'hn, ayi za
rbwe'hesto' tun, ¡mas cha'yi ñahzanee za'ca tun o ñibwe'hesto' tun!
16 Per nnah naa tu ziga zi ñihsa nadxa'ha; ayi za naa tu nin ziga ñihsa nahlda, nin ayi
za naa tu ziga ñihsa lda'h, ni'chin zabwe'he rwaa'hahn la'h tu.
17 Pwihsi la'h tu rñi' tu: Ricu'hn, nee bwen gahca riuu'huhn; ayi xi ria'dxi'hn, per
la'h tu ayi rahcabwa' tu naa tu ziga tuhbi bwiinn nin ayi xi nahpatii'; naa tu ziga tuhbi
bwiinn gubiin, tuhbi bwiinn prohbi duxa, tuhbi bwiinn nin ayi riin loh ñi'h, nee naa tu
ziga tuhbi bwiinn nin zuu lla'teh par la'h Dxiohs.

18 Ni'chin nin rñi'n loh tu gulsi' ohro loon, ohro nin ba gudii'dxi loh dxih bu'hu tin
zi'chi gaca tu ziga tuhbi ricu pa'caa, nee loo zahn si' tu lahdxi labweh nachitsi nin gacu
tu tin xtuhyi zuu lla'teh tu; nee guni'hi zahn rramwehdxi nin chuu baloh tu tin gwa'ha
za'ca tu.
19 Na'h rñi'ne'hn cun rzuh za'ca'hn la'h garaa ra' bwiinn ra' nin ruca'hsto'n ni'chin nin
rñi'n loh tu nahpa chu'gui'w sto' tu guunn tu xtsi'na'hn, nee gulgacha'h lligaaba dxaaba
nin nuu sto' tu.
20 Gulguia'ha, na'h la'n zuu rwaa' lee' xteenn sto' tu, cabwiidxihn, per sidela chyulla
tuhbi tu dxihn cañi'n, guxaala bwiinn chi rwaa' lee' xteenn lasto' ba, tin guunn yiidzihn
lasto' bwiinn chi tin gacane'hn bwiinn chi guibahan za'ca ba nez loon,
21 ya bwiinn nin ruhnn gahn loh duhlda, la'h bwiinn chi gudi'hihn guinabwa'nee
ba na'h llaa'ndxibaa', ziga bwi'hnna'hn gahn loh duhlda ni'chin nin guzo'ba'hn hasta
rnabwa' Xtaa'dahn llaa'ndxibaa'.
22 Bwiinn nin zohba llaala dxiahga ñi'h guzo'badxiahga ra' ba dxyi'dxyi ra' nin rñi'
Spíritu Saantu Dxiohs loh ra' xpwii'nnra'n."

4

Bwa'ha Jwahn billaala rwaa' lee' xteenn dxibaa'

1 Chin guya'loh baca'hn dxyi'dxyi ra' nin gunabwa' Ñi'h baca'hn, chi'chi guteesa loon
nez dxibaa', bwa'hahn zohballaala rwaa' ziga tuhbi yuu' nez dxibaa', chi'chi guñi' tuhbi
rsiaa'ha loon, rsiaa'ha chi naan ziga rsiaa'ha xteenn tuhbi trompeta nin bihn dxiaagahn
galoh, nah rsiaa'ha chi loon:

—Gucah rii', tin gulu'yi'hn yi'h garaa' ra' nin chuu ru gaca chin tuulla gaca cohsa ra'
rii'.

2 Ya chi'chi bia'hanahn loh guelrnabwa' xteenn Spíritu Saantu, ya bwa'hahn tuhbi
yahgaxiiyi roo' llaa'ndxibaa' hasta rbwih ra' nin rnabwa' llaa'ndxibaa', ya loh yahgaxi-
iyi chi zohba nin rnabwa' llaa'ndxibaa'.
3 Ya nin zohba loh yahgaxiiyi chi rñah ni'chi ziga tuhbi dxiah nin rbwiibwehla nin
laa jaspe o nin laa za cornalina, ya gadiidxi yahgaxiiyi chi nuu tuhbi guundzihin nin
rca'bacha'h duxa ziga zi tuhbi dxiah nin laa esmeralda,
4 ya gadiidxi yahgaxiiyi rii' bwa'hahn za galda bitapa yahgaxiiyi ra' nin zohba galda
bitapa bwiinnguuhla ra', nahcu ra' ba ganaalla lahdxi labweh ya nuu tuhbigah ra'
corona ohro yihca ra' ba,
5 ya nez loh yahgaxiiyi roo' chi ri'chi rre'h du'hdxih ra' nin naa du'hdxih nin rre'h
chin rdxi'ñaa', ya nez loh za yahgaxiiyi roo' chi cacadxih gahdzi bwehla nin naa gahdzi
spíritu xteenn Dxiohs,
6 cun nez lohgahcaza yahgaxiiyi roo' chi nuu ñihsado' nin rñah ziga zi dxiawahan. Nee
cun galaayiza yahgaxiiyi roo' chi cun gadiidxin rii ra' tahpa maan ra' nin nuu bizloh ra'
ñi'h gadiidxitii' ra' ma tantu nez delanta ziga nez dihtsi ra' za ma.
7 Nin naa mwer tuhbi maan ra' chi naa tuhbi bwe'dzi; ya nin raroopa maan chi naa
ziga tuhbi guun; ya nin riohnna chi naa ziga loh tuhbi ndxi'hw; ya nin radaapa maan
chi naa ziga tuhbi bisiah nin rzuh.
8 Ya gadaapa ra' maan ra' chi tuhbigah ra' ma zohba xo'pagah xiiyi ra' ma, ya
gaduhbitii' tihxi ra' ma nuu bizloh ra' ma; nee dxyih-nague'la ayi rbweeza cañi' ra' ma:

Saantu, saantu, saantu naa Daada Dxiohs nin nahpa guelrnabwa' roo', nin nuu des
galohtii'yi, nin nuu nnah, cun nin chuu par tu'pazi.

9 Ya chin ruhnn lasahca ra' gadapa maan ra' chi cun ruzu'nllihbi ra' ma cun rudi'hi
ra' ma guelzuxchilli loh nin zohba loh yahgaxiiyi nin ba rnabwa' par tu'pazi,

10 ya gagalda bitapa ra' bwiinn guuhla ra' ruzu'nllihbi ra' ba nez loh nin ba rnabwa'
par tu'pazi cun raann ra' ba la'h Ñi'h, ya ruzuhcaa ra' ba xcurohn ra' ba hasta zuu
xahgaxiiyi Ñi'h, cun rahbiza ra' ba:
11 Daada Dxiohs Xtaada nu, Yu'bi pa'ca lu'h rga'ha guunnlasahca bwiinn lah lu'h cun
guzu'nllihbi ra' ba loh lu'h cun guica'ha za lu'h garaa guelrnabwa'
laasii Yu'bilu'h bwi'hnncha'yi lu'h garaatii' ra' nin nuu nnah pur xigaaba lu'h guhca ra'n
ni'chin nin gurihxchih ra'n.

5

Tuhbi chihbru cun nin naa Xi'hyi Dxiohs

1 Chi'chi na'h Jwahn bwa'hahn loh naa derehchu nin zohba loh yahgaxiiyi roo' nin
naa trono, nuu tuhbi dxihtsi nin bidu'bi, caa lehtra loon cun nez dihtsin ya ñie'wun cun
gahdzi sehyu,
2 chi'chi bwa'hahn loh tuhbi xaanjla Dxiohs nin nahpa ziroo' jweersi, chi'chi guñi'
jweersi aanjla chi rahbi ba:
—¿Chyu ni'ca ruhnn tucahri guxaala loh dxihtsi rii' nee chi'llu za ni'chi sehyu nin caa
loh dxihtsi rii'?
3 Per nin llaa'ndxibaa' nin loh guidxyiyuh ayi bidxeela nin ñuxaala loh dxihtsi chi o
mas ñwa'ha si ba loh dxihtsi chi,
4 chi'chi guzo'baloh ru'n duuxa'hn laasii ayi bidxeela nin tuhbi nin ruhnn tucahri
ñixaala loh dxihtsi chi tin ñu'lda ba loh dxihtsi chi, o mas ñwa'ha za ba loh dxihtsi chi,
5 chi'chi guñi' tuhbi bwiinn guuhla loon, nah ba:
—Ayi ru gu'n lu'h; la'h bwe'dzi nin naa xahgado' guehtu Judah cun xahgado' guehtu
Davihd, la'h Ñi'h bwi'hnn gahn loh guelguhchi ni'chin nnah la'h Ñi'h ruhnn tucahri
guxaala loh dxihtsi ca cun chi'llu Ñi'h gagaadzi sehyu nin caa dihtsi ca.
6 Ya chi'chi galaayi yahgaxiiyi roo' nin naa tronu cun nez loh ra' gadaapa ra' maan ra'
nin rii gadiidxi tronu chi cun galaayi bwiinn guuhla ra', bwa'hahn zuu tuhbi nin naa
Xi'hyi Dxiohs, nicala rluu'yi sehn ra' nin guhchi Ñi'h ziga lli'hyi nin rbahchi guhn ra'
bwiinn loh Dxiohs; zohba gahdzi xcahchu Ñi'h neezaa nuu gahdzi ba'loh Ñi'h nin naa
gahdzi Spíritu xteenn Dxiohs nin ruxe'hla Ñi'h nez gaduhbitii' loh guidxyiyuh,
7 ya chi'chi gwabiiga Ñi'h tin guca'ha Ñi'h dxihtsi chi lahdu derehchu naa nin zohba
loh yahgaxiiyi roo' nin naa tronu nez dxibaa'.
8 Ya chin guya'loh guna'zu Ñi'h chihbru chi, chi'chi gadaapa maan nin rii hasta zohba
yahgaxiiyi roo' dxibaa' cun gagaldabi tapa ra' bwiinn guuhla bazu'nllihbi ra' ba nez
delanta loh Xi'hyi Dxiohs, tin tuhbigah ra' bwiinn guuhla chi nuu tuhbigah harpa
naa ra' ba nee cun dxi'ba ohro ra' nin naa ziga bisihn guxa'hla, ya guxa'hla rii' naa
guelrbwihdxyi-guelrnaaba xteenn ra' garaa ra' xpwiinn Dxiohs la'h Ñi'h,
9 ya cayu'lda za ra' ba tuhbi dxyi'dxyi cuubi nin rahbi ra' ba squii':
Lasahca duxa Yu'bilu'h pur nin guna'zu lu'hn, nee laasii Yu'bi za lu'h naa lu'h nin guhchi
loh cruhzi,
ya cun llarihn lu'h gudxihlli lu'h xcweenta bwiinn ra' nin naa xpwiinn Dxiohs.
Bwiinn garaa lahta ra' nin rñi' guriin-guriin dxyi'zah, bwiinn nin naa ra' guriin-guriin
guihdxyi cun nin rii ra' guriin-guriin lahdxyi bwiinn,
10 nee badi'hi lu'h gaca ra' ba rrehyi cun bixohza nez loh Dxiohs,
ya guinabwa' ra' ba nez loh ra' bwiinn guidxyiyuh.
11 Ya chi'chi bwa'hahn, nee bihna'hn rsiaa'ha ziga cañi' ziahan roo' ra' aanjla gadiidxi
hasta zohba yahgaxiiyi roo' dxibaa' hasta bwih nin rnabwa' nez dxibaa', neezaa
rsiaa'ha gadaapa ra' maan ra' nin rii hasta zohba yahgaxiiyi roo' llaa'ndxibaa' chi,

neezaa rsiaa'ha ra' bwiinn guuhla, per nin ayi za nuu guilaaba ra' xaanjla Dxiohs nin rii' ri'chi laasii ziahan duxa naa ra' ba, pur miyohn naa ra' ba,
12 ya jweersi roo' cañi' ra' ba squii':
Lasahca duxa Xi'hyi Dxiohs nin guhchi loh cruhzi, ni'chi ca'ha Ñi'h guelrnabwa' duxa
cun guelrahpa duxa,
cun guelnaann duxa, guel milahgru;
neezaa gachidi'hnn lasahca nu'h lah Ñi'h, gazu'nllihbi nu'h nez loh Ñi'h gaann nu'h Ñi'h,
gadi'hi za nu'h guelzuxchiilli loh Ñi'h.
13 Chi'chi bihn dxiaagahn rsiaa'ha garaa ra' nin gulahchixchih Dxiohs nez dxibaa' cun loh guidxyiyuh nee cun la'n gueeta loh guidxyiyuh nee cun loh ñihsado', bihn dxiaagahn cañi' ra' ni'chi squii':
Nin zohba loh yahgaxiiyi nin naa trohnu dxibaa',
neezaa loh nin naa Xi'hyi Dxiohs, la'h chi'h zi Ñi'h lasahca duxa Ñi'h,
gachidi'hnn lasahca nu'h la'h Ñi'h, gazu'nllihbi nu'h nez loh Ñi'h la'h za Ñi'h gaann nu'h,
nee gahbi za nu'h barnabwa' Ñi'h par tu'pazi.
14 Ya gadaapa ra' maan ra' nin rii hasta zohba yahgaxiiyi xteenn Dxiohs nez dxibaa' rahbi ra' squii':
Zi'chi gaca, pwihsi.
Ya gagalda bitapa ra' bwiinn guuhla bazu'nllihbi ra' nez loh nin ba nabahan par tu'pazi, tin gaann ra' ba la'h Ñi'h.

6

Gagaadzi ra' sehyu

1 Ya seguihdu bwa'hahn loh nin naa Xi'hyi Dxiohs baxaala Ñi'h loh tuhbi ra' sehyu, ya bihn dxiaagahn guñi' tuhbi ra' gadaapa ra' maan nin nuu hasta zohba yahgaxiiyi roo' dxibaa', per chin guñi' ma naa rsiaa'ha ma ziga chin rñi' guzi'w, nah ma:
—Gudaa' tin bwa'ha.
2 Ya chi'chi bwa'hahn tuhbi maan gway labweh; ya nin zohba dihtsi ma nuu tuhbi arcu nin ruca'h bahza naa ni'chi, ya guca'ha za ba tuhbi corohna tin biria'h ba cayuhnn ba gahn nee tin guunn za ba gahn chyu chi'h zi.
3 Chin gudxi'llu Xi'hyi Dxiohs nin raroopa sehyu, bihn dxiaagazahn guñi' nin raroopa maan nin nuu hasta zohba yahgaxiiyi roo' dxibaa', nah ma loon:
—Gudaa' tin bwa'ha.
4 Chi'chi bwa'hahn tuhbi maan gwayi xñaa, ya nin zohba dihtsi ma guca'ha guelrnabwa' tin guziaa'tii ba guelrbwihdxyii sto' loh guidxyiyuh tin gudxiinn lasaa' ra' bwiinn ziga tuhbi ziga stuhbi ra' ba, ya guca'ha ba tuhbi spahda roo'.
5 Chin gudxi'llu Xi'hyi Dxiohs nin riohnna sehyu, bihn dxiaagahn guñi' nin riohnna maan nin nuu hasta zohba yahgaxiiyi roo' dxibaa', nah ma loon:
—Gudaa' tin gwa'ha lu'h.
Chi'chi bwa'hahn tuhbi maan gway nagaasa, ya nin zohba dihtsi ma nuu tuhbi balansa naa ni'chi,
6 ya bihn dxiaagahn tuhbi rsiaa'ha galaayi ra' gadaapa ra' maan ra' nin rii hasta zuu xagaxiiyi Dxiohs dxibaa', nah rsiaa'ha chi:
—Sola tuhbi dxi'h kihlu llooba guica'ha lu'h dela guunn lu'h dzi'n tuhbi dxyih, nee cun chohnna kihlu cebada guica'ha lu'h guunn lu'h dzi'n tuhbi dxyih, per ayi guxi'n lu'h vihnnu cun nsehchi.
7 Ya chin gudxi'llu Xi'hyi Dxiohs nin radaapa sehyu, chi'chi bihn dxiaagahn guñi' radaapa maan nin nuu hasta zohba yahgaxiiyi roo' dxibaa', nah ma loon:
—Gudaa' tin gwa'ha lu'h.

8 Chi'chi bwa'hahn tuhbi maan gwayi guhtsi, ya nin zohba dihtsi ma laa guelguhchi,
ya dihtsi guelguhchi rii'na'hla nin rnabwa' gabihldxyi, ya guca'ha ni'chi guelrnabwa'
loh lacwarta parte guidxyiyuh tin chiinn ni'chi la'h ra' bwiinn cun spahda, cun guelgu-
bihn, cun gueldxyihdxyi, cun gahw maan duxa ra' nin nuu loh dahan la'h ra' bwiinn.
9 Ya chin gudxi'llu Xi'hyi Dxiohs loh sehyu nin rahca ga'yu, ya bwa'hahn hasta nuu
bacu'ga dxiah xteenn Dxiohs nez dxibaa' rii ra' xaalma ra' bwiinn ra' nin guhchi nin
gwachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs, neezaa pur nin baluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs.
10 Bwiinn ra' rii' cañi' ra' ba jweersi roo' rahbi ra' ba:
—Daada Dxiohs nin naa saantu cun nin naa guchii pa'h, ¿cuucayi cha'loh guunn
Yu'bilu'h guelguxchisi tin chiilli ra' bwiinn guidxyiyuh xcweenta nin gudxiinn ra' ba
la'h nu?
11 Chi'chi badi'hi Ñi'h lahdxi labweh guhta ra' ba, ya rahbi Ñi'h loh ra' ba guzi'laa'dzi
ra' ba za balaqui'hn la'h chi nin gasaa' ru lasaa' ra' ba nin ruluu'yi xchi'dxyi Dxiohs,
nin chuu ru gadxiinn ra' bwiinn guidxyiyuh ziga badxiinn ra' ba guehtu bwiinn ra' nin
guhchi pur xchi'dxyi Dxiohs des ca chiempa roo'.
12 Bwa'ha zahn chin gudxi'llu Xi'hyi Dxiohs loh sehyu nin rahca xo'pa, chi'chi guhca
tuhbi lluh roo' duuxa, ya gubihdxyi biahcan ziga tuhbi lahdxi nagaasa bu'hu, ya bwe'hw
biahcan ziga culohr xteenn rihn,
13 ya dxih llaa'ndxibaa' biaaba ra'n loh guidxyiyuh ziga zi chin ruza'h yahga ñiigu la'h
ra' ñiigu chin rusiaabatii' bwih la'h ra'n,
14 ya dxibaa' guñihchilohon ziga zi tuhbi dxihtsi nin radiaa'ha, ya garaa ra' dahan ra'
cun yuh ra' nin rii loh ñihsado' biñi'bi ra'n, cun bidxa'h xlahta ra'n,
15 ya garaa ra' bwiinn guidxyiyuh; bwiinn ra' nin rnabwa' ra', neezaa ra' bwiinn
dzi'baloh ra' ziga capitahn, bwiinn rricu ra', bwiinn nadxiipalaa'dzi ra' neezaa mooza
ra' nin gudoo'tii' cun bwiinn ra' nin gula'h loh guelmooza, gwacuula'n ra' ba la'n
cwehva ra' cun la'n dxiah roo' ra' xteenn dahan ra',
16 ya rahbi ra' ba loh ra' dahan ra' cun loh ra' dxiah ltah ra':
—Guldxiaaba yihca nu nee gulchuula'n la'h nu loh nin zohba loh yahgaxiiyi roo'
llaa'ndxibaa', nee cun loh guelguxchisi duxa nin guni'hi Xi'hyi Dxiohs,
17 laasii la'h dxyih xteenn xquelguxchisi Ñi'h badzihn; ¿chyu ni'ca zahca suh nez loh
Ñi'h?

7

Tuhbi gaywa'h chywa'h bitapa mihyi ra' bwiinn Israel

1 Ya chi'chiyi bwa'hahn loh tahpa xaanjla Dxiohs nin zuu gadaapa xchihn guidxyiyuh,
cagacwe'za ra' aanjla ra' chi loh gadaapa xnehza bwih xteenn guidxyiyuh tin ayi xi bwih
suu loh guidxyiyuh cun loh ñihsado', nee nin tuhbi za loh ra' yahga,
2 ya bwa'hahn stuhbi xaanjla Dxiohs nin biinloh nez lahdu rtahn gubihdxyi, ya ca'ha
aanjla chi sehyu xteenn Yu'bi Dxiohs nin ba nabahan par tu'pazi, ya guñi' aanjla rii'
jweersi roo' duxa loh gadaapa ra' aanjla nin guca'ha guelrnabwa' tin guunn ra' ba
guelnah loh guidxyiyuh cun loh ñihsado';
3 Squii' rahbi aanjla chi:
—Gulcwehza zi'ca gaca'hbwa' xgah nu'h garaa ra' bwiinn ra' nin naa xpwiinn Dxiohs;
yaque guya'loh guca'h ra' ba bwa' chi'chiyi zahca guunn tu guelnah loh yuh cun loh
ñihsado', cun loh yahga ra'.
4 Ya chi'chi bihn dxiaagahn paaldaa naa ra' bwiinn ra' nin guyuu' sehn lohcah ra' ñi'h,
bazaa' ra' bwiinn chi ziga tuhbi gaywa'h chywa'h bitapa mihyi bwiinn ra' nin bibwi'hi
loh ra' bwiinn Israel.

5 Loh ra' xpwiinn guehtu Judah bibwi'hi tsi'h bichiohpa mihyi ra' ba; loh ra' xpwiinn
guehtu Rubehn bibwi'hi tsi'h bichiohpa mihyi ra' ba; loh ra' xpwiinn guehtu Gad
bibwi'hi tsi'h bichiohpa mihyi ra' ba;
6 loh ra' xpwiinn guehtu Aser bibwi'hi tsi'h bichiohpa mihyi ra' ba; loh ra' xpwiinn
guehtu Neftalih bibwi'hi tsi'h bichiohpa mihyi ra' ba;
7 loh ra' xpwiinn guehtu Simeohn bibwi'hi tsi'h bichiohpa mihyi ra' ba; loh ra'
xpwiinn guehtu Manasehs bibwi'hi tsi'h bichiohpa mihyi ra' ba; loh ra' xpwiinn guehtu
Levih bibwi'hi tsi'h bichiohpa mihyi ra' ba; loh ra' xpwiinn guehtu Isacar bibwi'hi tsi'h
bichiohpa mihyi ra' ba;
8 loh ra' xpwiinn guehtu Zabulohn bibwi'hi tsi'h bichiohpa mihyi ra' ba; cun neezaa
loh ra' xpwiinn guehtu Joseh bibwi'hi tsi'h bichiohpa mihyi ra' ba; cun neezaa loh ra'
xpwiinn guehtu Benjamihn bibwi'hi tsi'h bichiohpa mihyi ra' ba.

Bwiinn ziahan duxa ra' nin nahcu lahdxi labweh nachiitsi

9 Ya chin guya'loh dee' ra' chi'chi bwa'hahn loh ziahan duxa ra' bwiinn nin ayi chyu
guunn gahn gulaaba la'h ra' ba, naa ra' ba bwiinn garaatii' lahdxyi ra' bwiinn, nin naa
ra' bwiinn guriin-guriin lahta ra' xteenn loh guidxyiyuh, bwiinn guriin-guriin dxi'zah
ra'; zuu ra' ba nez delanta hasta zohba yahgaxiiyi roo' nez dxibaa' nee cun nez loh za
Xi'hyi Dxiohs, nahcu ra' ba lahdxi labweh nee nuu llii'dzi zihn naa ra' ba,
10 ya jweersi roo' cañi' ra' ba squii':
Dxiohs nin zohba loh yahgaxiiyi roo' nez llaa'ndxibaa' cun nin naa Xi'hyi Ñi'h,
ca'ha guelrnabwa' tin bata'h Ñi'h la'h ra' nu loh xtuhlda nu.
11 Ya garaa ra' aanjla nin nuu dxibaa' rii gadiidxitii' xagaxiiyi Dxiohs cun gadiidxi za
ra' gadaapa ra' maan nin rii hasta zuu xagaxiiyi Dxiohs dxibaa', chi'chi bazu'nllihbi ra'
ba cun basiaaba loh ra' ba nez loh Dxiohs
12 Ya rahbi ra' ba:
Zi'chi gaca pwihsi; loh Dxiohs si nu'h gulgahbi lasahca duxa Ñi'h,
nee gulgui'hnn lasahca lah Ñi'h; la'h si Ñi'h nahpa guelnaann;
loh si Ñi'h gulgadi'hi guelzuxchiilli Dxiohs; la'h si Ñi'h gulgaann, gulgazu'nllihbi loh
Ñi'h;
la'h si Ñi'h nahpa Ñi'h guelrnabwa' neezaa guelnada'n.
Zi'chi gaca, pwihsi, par tu'pazi.
13 Chi'chi guñi' tuhbi ra' bwiinn guuhla chi loon nah ba:
—¿Chyu naa ra' nin nahcu lahdxi labweh ra' rii', nee canehza ze' ra' ba?
14 Ya chi'chi ra'pihn loh ba:
—Daada, banaann yu'bilu'h.
Chi'chi nah ba loon:
—Bwiinn ra' rii' nin bati'dxiloh trabahjw duxa, ya gudxi'bi xahba ra' ba tin biaara'n
cun llarihn Jesucristu nin naa Xi'hyi Dxiohs.
15 Ni'chin nin zuu ra' ba hasta zuu xahgaxiiyi Dxiohs, ya riiyuhnn ra' ba xtsi'n Ñi'h
dxyih-nague'la; ni'chin Daada nin nahpa guelrnabwa' nin zohba loh yahgaxiiyi roo'
zahcanee Ñi'h la'h garaa ra' bwiinn nin rii nez loh Ñi'h.
16 Ayi ru sacazii ra' ba loh guelrchia'han, cun ayi ru za cwidxahga ra' ba ñihsa, nee nin
ayi za gudxu'yi ru guelnalda'h xteenn gubihdxyi la'h ra' ba,
17 laasii la'h Xi'hyi Dxiohs nin zohba galaayillee loh yahgaxiiyi roo' nin naa tronu nez
dxibaa' gaapa la'h ra' ba ziga zi lli'hyi ra', ya chenee Ñi'h la'h ra' ba hasta nuu ñihsa nin
naa guelnabahan; ya Dxiohs gucwi'dzi rwa'haloh ra' ba cun ñihsabwii ra' nin ru'n ra' ba.

8

Nin rahca gahdzi sehyu

1 Chin guxaala Ñi'h nin rahca gaadzi sehyu, dxyiisii biahca nez llaa'ndxibaa' ziga chi'h garoolda hohra,
2 chi'chi bwa'hahn loh gahdzi xaanjla Dxiohs zuu ra' aanjla ra' chi nez delanta loh Dxiohs nin nuu dxibaa', ya guca'ha za ra' ba gahdzi trompeta ya tuhbigahan cada tuhbigah aanjla ra' chi,
3 chi'chi bi' stuhbi aanjla ya guzuh aanjla chi hasta zuu bacu'gadxiah xteenn Dxiohs cun tuhbi dxi'ba nin rahca guxa'hla la'n ñi'h ganaalla ohro naa dxi'ba chi, ya guca'ha aanjla chi ziahan ya'hla tin cagu' guxa'hlaza ba loh nin cabwihdxyi-canaaba ra' xpwiinn Dxiohs nezloh Ñi'h, ya zuu ba nezloh bacu'gadxiah nin naa ganaalla ohro nezloh yagaxiiyi roo' xteenn Dxiohs,
4 ya nez yihca naa aanjla chi guyahsa guxa'hla chi nezloh Dxiohs tuhsi cun ziga guelrbwihdxyi-rnaaba xteenn ra' xpwiinn Dxiohs,
5 chi'chi la'h gahca aanjla chi guca'ha bwehla xteenn bacu'gadxiah guyuu'hun la'n dxi'ba nin rahca guxa'hla, ya chi'chi bala'ha aanjla chin loh guidxyiyuh, ya loh biaaban loh guidxyiyuh ya bidxi'ñaa' duxa, cun guhca tuhbi lluh roo'.

Xcweenta trompeta ra'

6 Chi'chi gagaadzi ra' xaanjla Dxiohs nin nu'a ra' tuhbigah trompeta nin naa za gahdzi, guzuh xnehza ra' ba tin gucwidxaa' ra' ba trompeta ra' chi,
7 ya mwer tuhbi ra' trompeta nin bacwidxaa' mwer tuhbi ra' aanjla ra' chi, biaaba dxidxiah cun bwehla nin nu'chi rihn loh guidxyiyuh, ya guca'dxih nin riohnna taa'yi xteenn loh guihdxyiyuh cun nin riohnna taa'yi xteenn yahga ra' cun nin riohnna za taa'yi xteenn cwa'ni'hn ra'.
8 Ya chin bacwidxaa' nin raroopa aanjla chi trompeta, chi'chi biaaba tuhbi nin rluu'yi ziga dahan nin caca'dxih loh ñihsado', ya biahca nin riohnna taa'yi xteenn loh ñihsado' ziga rihn,
9 ya chi'chi guhchi nin riohnna taa'yi xteenn ziga garaalohtii' ra' maan ñihsa nin nuu loh ñihsado', ya cun nin riohnna taa'yi xteenn paaldaa ra' barcu nin rzah loh ñihsado' gubihyi ra'n.
10 Ya chin bacwidxaa' nin riohnna xaanjla Dxiohs trompeta, chi'chi biaaba tuhbi dxih roo' xteenn llaa'ndxibaa' nin zohba bwehla ziga zi tuhbi bwehla guii'dxi loh nin riohnna taa'yi xteenn loh ra' gui'w cun hasta rtahnn ñihsa.
11 Lah dxih chi naa Ajenjo, nin naa lah tuhbi cohsa nin naltaa duxa, ya biahca naltaa nin riohnna taa'yi xteenn ñihsa chi, ya chi'chi gudxiinn ñihsa naltaa chi la'h ziahan duxa ra' bwiinn.
12 Chin bacwidxaa' nin radaapa ra' xaanjla Dxiohs trompeta, chi'chi bacahyi nin riohnna taa'yi loh gubihdxyi cun nin riohnna taa'yi xteenn loh bwe'hw cun nin riohnna za taa'yi hasta nuu dxih ra' nin nuu llaa'ndxibaa', ya bia'han nacahyi nin riohnna taa'yi xteenn radxyii cun nin riohnna taa'yi xteenn gue'la ya ayi ru guyuu' ra' bia'ñih taa'yi ra' chi,
13 chi'chi bwa'hahn nez llaa'ndxibaa' ya bihn dxiaagahn rsiaa'ha ziga tuhbi bisiah nin za'bi ñi'h nez galaayi llaa'ndxibaa' squii':

—¡Ayy, ayy, ayy! ¡Prohbi za la'h ra' bwiinn guidxyiyuh chin gucwidxaa' za schohnna aanjla trompeta! Zizahcazii duxa ra' ba.

9

1 Chin bacwidxaa' nin rahca ga'yu xaanjla Dxiohs trompeta, chi'chi bwa'hahn tuhbi dxih llaa'ndxibaa' biaaban loh guidxyiyuh; dxih llaa'ndxibaa' chi guca'ha chiahyi xteenn rwaa' guii'dxiu xteenn gabihldxi,

2 ya baxaalan hasta naa gabihldxi, ya chin billaala ri'chi biria'h guhxa ri'chi ziga zi
guhxa nin rre'h rwaa' tuhbi horna roo', ya basie'w guhxa chi loh gubihdxyi laasii tantu
guhxa roo' guhxa chi,
3 ya loh guhxa chi biinloh ra' maan nin rñah ziga bwi'tsisuu ya bidi'chi ra' ma
gaduhbitii' loh guidxyiyuh, nee guca'ha ra'za ma guelrnabwa' gaca ñalaa'dzi ra' ma ziga
ña'laa'dzi ra' llohbigwa',
4 nee guhdzi ra' ba loh ra' ma ayi xi guunnee ra' ma la'h cwaa'n ra' nin rii loh
guidxyiyuh, nee nin tuhbi za cohsa nin nagaa' nee nin tuhbi za yahga ra' sino que sola
gusa'cazii ra' ma la'h ra' bwiinn nin ayi xi bwa' xteenn Dxiohs caa lohcah ra' ñi'h,
5 nee guhdzi za ra' ba loh ra' ma ayi guunn ra' ma tin gachi ra' bwiinn sino que
sola gusa'cazii guelnayaan nin gahw maan chi la'h ra' bwiinn loh ga'yu bwe'w, per
xquelnayaan ra' ma gaca ziga xquelnayaan xteenn llohbigwa'.
6 Nee la'n dxyih ra' chi ziclaa'dzi ra' bwiinn gachi ra' ba per ayi chuu guelguhchi para
la'h ra' ba.
7 Bwi'tsisuu ra' chi rñah ziga zi maan gwahyi ra' nin zuucha'yi tin chee ra' ma loh
guehrru; yihca ra' ma nuu ziga tuhbi curohn dxi'ba ohro, ya loh ra' ma naa ziga loh
ra' ndxi'hw.
8 Nuu dxyichyihca ra' ma ziga dxyichyihca tuhbi gunna'h, ya lahyi ra' ma naa ziga
lahyi tuhbi bwe'dzi,
9 ya gaduhbi tihxi ma naa ziga zi dxi'ba, ya bwih nin ze'nee xihyi ra' ma, naa bwih
chi ziga chin riuu' bwih rullu'n ziahan roo' ra' maan gwahyi cun carretohn loh tuhbi
guehrru.
10 Ya llibaa'n ra' ma naa ziga llibaa'n tuhbi llohbigwa', ya loh llibaa'n ma chi guca'ha
guelrnabwa' tin gusa'cazii ma la'h ra' bwiinn loh ga'yu bwe'hw.
11 Nahpa za ra' bwi'tsisuu rii' tuhbi nin rnabwa' loh ra' ma, nin naa xaanjla bwiinndx-
aaba nin biria'h gabihldxyi; aanjla rii' laa cun dxyi'dxyi hebreu Abadohn, ya dxyi'dxyi
griehgu laa ba Apoliohn (nin sa'loh guelruñihchiloh).
12 Gudii'dxi mwer guelya'dxi, per caya'dxi schiohpan.
13 Chin bacwihdxaa' nin rahca xo'pa aanjla trompeta, bihndxiaagahn tuhbi rsiaa'ha
nin biria'h galaayi ra' gadaapa ra' cachu ra' nin caa loh bacu'gadxiah nin naa ganaalla
ohro, nin nuu nez loh Dxiohs,
14 ya rsiaa'ha chi guñi' loh nin rahca xo'pa aanjla nin na'zu trompeta, rahbi rsiaa'ha
chi squii':
—Bagaxaachi gadaapa ra' aanjla nin cadu'h rwaa' gui'w nin laa Eufrates.
15 Ya seguihdu gula'h ra' aanjla ra' chi tin gadxiinn ra' ba nin riohnna taa'yi lahta
loh guidxyiyuh hasta rii ra' bwiinn guidxyiyuh, pwihsi bibwi'hi ra' aanjla ra' chi par
si pa'caa hohra chi, dxyih chi, bwe'hw chi, cun yihza chi,
16 ya bihndxiaagahn paaldaa naa ra' suldahdu nin dzi'ba maan gwahyi, naa ra' ba
ziga chiohpa gaywa'h miyohn.
17 Squii' naa ziga bwa'hahn maan gwahyi ra' chi loh bihsi nin bwa'hahn; ya nin zohba
dihtsi ra' maan gwahyi ra' chi, sto' ra' ba caa tuhbi dxi'ba nin naa culohr naxñiaa, culohr
asuhl, cun colohr guhtsi; ya yihca ra' maan gwahyi chi naa ziga yihca bwe'dzi, ya rwaa'
ra' ma cagare'h bwehla, guhxa, cun asufre,
18 ya guhchi nin riohnna taa'yi xteenn lahta hasta rii ra' bwiinn pur gadxionna cohsa
nin cagare'h rwaa' maan gwahyi chi: bwehla, guhxa, cun asufre,
19 ya guelrnabwa' nin guca'ha ra' maan gwahyi chi ruhnn ma guelnah rwaa' ma nee
loh llibaa'n ma, pwihsi loh llibaa'n naa ziga zi bwe'lda nin nuu yihca ra' ñi'h, ya cun
la'han rudi'hi ma guelnayaan.
20 Ya garaa ra' bwiinn nin ayi guhchi ra' loh xquelnnah gadxioonna guelya'dxi ra' rii',
ayi basaa'n ra' ba loh dzi'n dxaaba nin ruhnn ra' ba, nee nin ayi za gule'hesto' ra' ba

raann ra' ba bwiinndxaaba ra' cun bwiinn gulaala ra' nin naa dxi'ba ohro, cun dxi'ba plahta, dxi'ba bronce, cun dxiah nee yahga. Ayi nuu gwa'ha bwiinn gulaala ra' chi nee nin ayi za rihn ra' ni'chi, nee nin ayi za nuu sah ra' ni'chi.

21 Nee ayi za bacwe'za za ra' ba, gwazahtii' rdxiinn ra' ba bwiinn, nee gwazahtii' za bwiinn ra' dzi'n bidxa'ha, cun guza'bitii'za nabahan ra' ba loh guelgubwihlli nee loh guelguba'n.

10

Aanjla nin nuu chihbru'hn naa ñi'h

1 Chi'chi bwa'hahn loh stuhbi xaanjla Dxiohs nin nahpa guelrnabwa' duxa zie'yehta aanjla chi nez llaa'ndxibaa', du'bi aanjla chi xcahyi nee neezaa tuhbi guundzihin biinloh nez yihca aanjla chi, ya loh aanjla chi rcahbacha'han ziga zi loh gubihdxyi, ya ñaa' aanjla chi rñah ziga zi piyahri ra' nin naa bwehla.

2 Ya nuu tuhbi chihbru'hn naa aanjla chi zohballaala loh chihbru chi, ya bazuh ñaa' aanjla chi nin naa lahdu derehchu loh ñihsado' ya ñaa' rrabwehsa aanjla chi guzuh loh guidxyiyuh,

3 ya chi'chi guyuu' tuhbi rsiaa'ha gudihdxyidxiah aanjla chi ziga zi rsiaa'ha xteenn tuhbi bwe'dzi chin rbwihdxyidxiah ma, nee chi'chiza guñi' gahdzi guzi'w zi'chi cun gahnroo',

4 ya chin guluhlla guñi' ra' guzi'w ra' chi, chi'chi guclaa'dzihn ñuca'hn loh dxihtsi garaa nin guñi' ra' guzi'w ra' chi, per lwehgu gahca bihn dxiaagahn guñi' tuhbi rsiaa'ha nez llaa'ndxibaa' squii' loon:

—Gulu'cha'yi rala'n dxyi'dxyi ra' nin guñi' gagaadzi ra' guzi'w ra' rii' sto' lu'h, ayi guca'h lu'hn loh dxihtsi.

5 Ya lwehgu la'h aanjla nin zuu ñaa' ñi'h loh ñihsado' cun loh guidxyiyuh, guteesa naa derehchu aanjla chi nez llaa'ndxibaa',

6 ya guñi' chihpa aanjla chi nez loh Yu'bi Dxiohs nin ba nabahan par tu'pazi, nin bwi'hnncha'yi guidxyiyuh dxibaa' cun ñihsado' nee cun garaa ra' za nin rii nabahan loh ra'n, squii':

—Pwihsi ayi ru gacata'h ra' dxyih ra' rii'.

7 Pwihsi chin gadzihn dxyih nin so'baloh gusañi' nin rahca gagaadzi aanjla cun trompeta, chi'chi ba soobaa ra' xchi'dxyi naga'tsi Dxiohs nin baluu'yi Ñi'h la'h ra' guehtu daada ra' nin guñi' xchi'dxyi Ñi'h ba guhca cadxyih roo'.

8 Ya chi'chi la'h rsiaa'ha nin bihn dxiaagahn, nee guñi'n loon nez dxibaa', chi'chi gubia'garii guñi'n loon squii':

—Gwah tin guca'ha chihbru'hn nin nuu naa aanjla ri'chi nin zuu ñaa' ñi'h loh ñihsado' cun loh guidxyiyuh.

9 Chi'chi guyaa'hahn hasta zuu aanjla chi ya guna'ba'hn guni'hi aanjla chi chihbru'hn chi na'h, ya squii' guñi' aanjla chi loon:

—La'n dee', gudahwun. La'n rwaa' lu'h zahca nahxin ziga zi dzihn, per nez la'n lasto' lu'h ziahca naltaa'han.

10 Chi'chi guca'hahn chihbru'hn chi loh aanjla chi ya gudaawuhn chihbru chi; ya la'n rwaa'hahn biina'hn nahxin, per ya loh nin gudaawuhn chihbru chi biahca naltaa chihbru chi sto'n,

11 ya chi'chi nah ra' ba loon squii':

—Nnah nahpa guibia'garii lu'h chegaluu'yi lu'h dxyi'dxyi ra' nin rñi' Dxiohs chuu ru gaca loh ziahan guihdxyi ra' bwiinn, cun lahdxyi ra' bwiinn, bwiinn nin rñi' cuunchi'zi dxi'zah ra', neezaa loh ra' rrehyi ra'.

11

Xcweenta garoopa raˈ ndxiˈhw nin ruluuˈyi xchiˈdxyi Dxiohs

1 Chiˈchi baniˈhi raˈ ba naˈh tuhbi ñihta nin rñah ziga tuhbi bahra nin rbihxi loh yuh,
ya nah raˈ ba loon:
—Gwasuˈnchii tin gwagadihxi xquidoˈ Dxiohs nee cun badihxi za xpacuˈga Ñiˈh, nee
balaaba paaldaa naa raˈ nin raann laˈh Ñiˈh riˈchi, o sea nin ruzuˈnllihbi nez loh Ñiˈh
riˈchi.
2 Per ayi gudihxi luˈh loh laaˈyitiaaˈha xteenn guidoˈ, laasii niˈchi gucaˈha raˈ bwiinn
ziitu raˈ nin chuu ñaaˈ guihdxyi saantu loh chywaˈh bichiohpa bweˈhw,
3 ya naˈh zixeˈhlaˈhn chiohpa raˈ daada raˈ nin guiñiˈ xcweeˈntahn loh tuhbi mihyi cun
chiohpa gaywaˈh sesenta dxyih, nahcu raˈ ba lahdxi de luto.
4 Ya garoopa raˈ bwiinn raˈ riiˈ naa raˈ ba garoopa raˈ olivu raˈ cun garoopa za
gandayehru nin nuu nez loh Dxiohs,
5 per sidela chyuulla guiclaaˈdzi gusaˈcazii laˈh raˈ daada raˈ riiˈ, ziriaˈh bwehla nez
rwaaˈ raˈ ba, ya zucaˈdxih raˈ ba laˈh raˈ nin rdxyiˈchinee laˈh raˈ ba, ya ziˈchi nahpa gachi
chyuchiˈhzi bwiinn nin xclaaˈdzi gusaˈcazii laˈh raˈ ba,
6 nee nahpa za raˈ bwiinn raˈ riiˈ guelrnabwaˈ tin gusieˈw raˈ ba nez llaaˈndxibaaˈ,
tin ayi dxiaaba nin tuhbi laˈh ba ñihsadixah loh raˈ dxyih nin guluuˈyi raˈ ba xchiˈdxyi
Dxiohs, neezaa nahpa raˈ ba guelrnabwaˈ tin guunn raˈ ba dxiahca ñihsa ziga zi rihn,
nee guunn raˈ ba saˈcazii raˈ bwiinn loh guidxyiyuh cun ziahan loh raˈ guelyaˈdxi ziga
chiˈh zi guiclaaˈdzi raˈ ba.
7 Per chin tuulla guunn raˈ ba dziˈn nin nahpa guunn raˈ ba, chiˈchi laˈh nin naa ziga
tuhbi maan ñaˈlaaˈdzi nin guiriaˈh laˈn gabihldxyi zidxiinn maan chi laˈh raˈ ba,
8 chiˈchi ziaˈhan bweˈltihxi garoopa raˈ bwiinn raˈ riiˈ loh cahyi xteenn guihdxyi hasta
bacaˈh raˈ ba laˈh Daada Jesucristu loh cruhzi. Guihdxyi rooˈ ca nin rbweˈhelah raˈ ba
Sodoma, neezaa Egiptu.
9 Ya chohnna dxyih garoolda, zwaˈha bwiinn garaa guihdxyi raˈ cun bwiinn garaa
dxiˈzah raˈ cun bwiinn nin zeˈ raˈ guriin-guriin lahdxyi raˈ bwiinn bweˈltihxi bwiinn
guuchi raˈ chi, ayi gusaaˈn raˈ ba guigaˈtsi bweˈltihxi raˈ ba chi laˈn baˈ,
10 ya garaa raˈ bwiinn raˈ nin nabahan raˈ loh guidxyiyuh, ziahxi duxa raˈ ba laasii
guhchi raˈ garoopa raˈ bwiinn riiˈ, ya laasii tantu riahxi duxa raˈ bwiinn raˈ hasta
zugaaˈda lasaaˈ raˈ ba xica guelrgaaˈda raˈ, laasii laˈh garoopa raˈ daada raˈ nin baluuˈyi
xchiˈdxyi Dxiohs guhchi, daada raˈ nin baxeˈhla guelrzaˈcazii duxa para laˈh raˈ ba.
11 Ya chin gudiiˈdxi chohnna dxyih garoolda riiˈ, chiˈchi bacwaˈhn Dxiohs laˈh raˈ
garoopa raˈ bwiinn raˈ chi stuhbi chiˈchi gwastii raˈ ba ya garaa raˈ bwiinn raˈ nin bwaˈha
loh garoopa raˈ daada raˈ riiˈ bidxyihbi duxa raˈ ba.
12 Lwehgu garoopa raˈ bwiinn raˈ chi bihn raˈ ba tuhbi rsiaaˈha nin guñiˈ jweersi nez
llaaˈndxibaaˈ rahbi loh raˈ ba squiiˈ:
—¡Gultaaˈ nez guiyaˈ riiˈ!
Ya bacah raˈ ba nez dxibaaˈ loh tuhbi xcahyi, ya bwaˈha loh raˈ bwiinn raˈ nin
rdxyiˈchinee laˈh raˈ ba,
13 ya hohra chi gahca guhca tuhbi lluh rooˈ duxa, ya guzaˈbitiiˈ loh nin rahca tsiˈh
taaˈyi xteenn loh guihdxyi chi, ya guhchi gahdzi mihyi raˈ bwiinn pur lluh chi, ya za
balaaquiˈhn bwiinn raˈ nin biaˈhancaa loh guelnadxyiˈbi duxa chi guzoˈbaloh cayuhnn
lasahca raˈ ba lah Dxiohs nin nuu dxibaaˈ.
14 Squiiˈ gudiiˈdxi nin raroopa yaˈdxi, per laˈh nin riohnnan zeˈ.

Nin gagaadzi xaanjla Dxiohs nin bacwidxaaˈ trompeta

15 Chin bacwidxaaˈ nin rahca gahdzi xaanjla Dxiohs trompeta chiˈchi guyuuˈ rsiaaˈha
nin cañiˈ nez dxibaaˈ rahbi squiiˈ:
Laˈh hohra bigaˈha guinabwaˈ Dxiohs neezaa Daada Jesucristu loh guidxyiyuh,

ya la'h Ñi'h zinabwa' Ñi'h par tu'pazi.
16 Ya chi'chi la'h ra' galda bitapa ra' bwiinn guuhla ra' nin rii ra' nez loh Dxiohs,
biahchyu ra' ba bazu'nllihbi ra' ba hasta loh yuh guhta gurloh ra' ba tin guunn ra' ba
la'h Daada Dxiohs.
17 Squii' rahbi ra' ba:
Rani'hi nu guelzuxchiilli loh Yu'bilu'h Dxiohs, nin nahpa guelrnabwa' duxa;
yi'h nin naa lu'h nin guhca lu'h, nee nin chuu ru gaca, laasii guca'ha lu'h guelrnabwa'
duxa tin guza'loh canabwa' lu'h.
18 Bidxyi'chi ra' bwiinn guihdxyiyuh loh lu'h, per la'h dxyih badzihn chuu llahn sto' lu'h
cun la'h ra' ba, guunn lu'h guelguxchisi loh ra' bwiinn guuchi,
ya gudi'hi lu'h cohsa za'ca la'h ra' xpwiinn ra' lu'h nin guñi' xcweenta lu'h, loh ra' nin
gwachiisto' ra' ñi'h xchi'dxyi lu'h, loh za ra' nin ruzu'nllihbi nez loh lu'h, nicala
bwiinn prohbi o bwiinn roo' ra'.
La'h dxyih badzihn cwe'hecaa lu'h la'h ra' nin ruñihchi nezloh Lu'h loh guidxyiyuh tin
ñichiloh ra' ba.
19 Ya chi'chi billaala xquido' Dxiohs nin nuu dxibaa', nee la'n guido' chi biinloh dxihn
nin nuu dxiah hasta caa ra' dxyi'dxyi nin bia'hannee dxyi'dxyi Dxiohs la'h ra' bwiinn
Israel, ya balaaca chi'h bidxi'ñaa' ra', balaaca chi'h guñi' za guzi'w roo ra'; nee guhca za
tuhbi lluh duxa cun biaaba tuhbi dxidxiah duxa za.

12

Tuhbi gunna'h cun tuhbi maan duxa nin laa dragohn

1 Chi'chi biinloh tuhbi sehn roo' llaa'ndxibaa': Xteenn tuhbi gunna'h nin du'bi
gubihdxyi ziga zi xahba ba, ya bwe'hw za'bi nez ñaa' gunna'h chi, ya yihca ba nuu tuhbi
curohn nin naa cun tsi'h bichiohpa dxih llaa'ndxibaa'.
2 Gunna'h rii' nu'a llii'n ba, ya rbwihdxyidxiah ba nuu ba guelnazihdzi nin gaalaa
llii'n ba, pwihsi cagati'dxiloh ba guerza'cazii duxa.
3 Chi'chi biinloh stuhbi sehn nez llaa'ndxibaa' xteenn tuhbi maan naxñaa nin ruluu'yi
ziga zi tuhbi dragohn; maan duxan; nuu gahdzi yihca ma, zohba tsi'h xcahchu ma, ya
tuhbigah yihca ma nuu tuhbigah za curohn.
4 Ya cun llibaa'n ma basiaabatii' ma tuhbi cwa'h loh chohnna cwa'h ra' dxih nin nuu
llaa'ndxibaa' para loh guidxyiyuh. Maan duxa rii' guzuh ma nez loh gunna'h nin ñaalaa
Llii'n ñi'h, tin gahw ma llii'n gunna'h rii' chin gaalaa llii'n ba.
5 Chi'chi guulaa llii'n gunna'h chi, naa llii'n ba tuhbi ndxi'hw, ya la'h bi guinabwa' bi
loh ra' bwiinn guidxyiyuh ziga zi tuhbi bahra dxi'ba. Lwehgu guyahpitii llii'n gunna'h
chi loh guidxyiyuh tin ziaa bi para nez dxibaa' hasta rnabwa' Dxiohs,
6 chi'chi ballu'n gunna'h chi nez loh dahan desiertu nez nuu tuhbi lahta nin
bazuhcha'yi Dxiohs guleeza gunna'h chi, tin nez chi guyuu' nin badi'hi guehta gudahw
ba loh tuhbi mihyi chiohpa gaywa'h sesenta dxyih.
7 Chi'chi guyuu' guehrru nez llaa'ndxibaa' gudxihndxinee xaanjla Dxiohs nin laa
Miguehl nee cun snuhn xaanjla Dxiohs nin rnabwa' ba cun maan duxa naxñiaa chi, ya
neezaa maan duxa chi cun xaanjla za ma gudxihndxi ma,
8 per ayi bwi'hnn ma gahn; ya ayi guyuu' ru lahta para la'h maan duxa chi cun xaanjla
ma nez dxibaa'.
9 Ya chi'chi biria'h guna'hla ra' xaanjla Dxiohs la'h maan duxa roo' chi cun garaa
ra' xaanjla ma nez loh guidxyiyuh; la'h ma nin naa bwe'lda chiempa duxa nin naa za
bwiinndxaaba, nin laa za Satanahs, nin rusagui'hi la'h gaduhbi guidxyiyuh bwiinn ra'.
10 Chi'chi biindxiaagahn rsiaa'ha tuhbi nin cañi' nez dxibaa' squii':
—La'h guelruta'h loh duhlda badzihn nee cun guelmilahgru cun guelrnabwa' xteenn
Xchiohs nu'h nin nuu dxibaa' nee cun neezaa xquelrnabwa' Jesucristu, laasii la'h nin

gulahchi guelchiah xcweenta bwihtsi lasaa' ra' nu'h nez loh Dxiohs dxyih-nague'la la'h ba babwe'hedxia'hla ra' ba loh guidxyiyuh.

11 La'h ra' ba bwi'hnn ra' gahn loh bwiinndxaaba xcweenta llarihn xteenn Xi'hyi Dxiohs, nee neezaa laasii gwachii sto' ra' ba xchi'dxyi Dxiohs, nee ayi bidxyihbi za ra' ba nicala ñahchi ra' ba.

12 Ni'chin garaa tu nin nuu llaa'ndxibaa' neezaa dxibaa', ¡guldxiahxi!; per ¡prohbi za la'h ra' nin rii loh guidxyiyuh nee loh ñihsado'!, laasii la'h bwiinndxaaba biehtanee tuhbi llahn roo' loh guidxyiyuh laasii naann ba gullia'yi'hn ra' dxyih nahpa ba.

13 Chin bwa'ha maan duxa chi la'h ma bare'hedxia'hla ra' ba par loh guidxyiyuh, guca'hn na'hla ma la'h gunna'h nin guulaa llii'nga'n ñi'h,

14 chi'chi badi'hi Dxiohs la'h gunna'h chi chiohpa xihyi ba ziga xihyi bisiah, tin gucah guzuh ba loh bwih ballu'n ba loh bwe'lda chi loh dahan desiertu, nez hasta badi'hi ra' ba guehta gahw ba loh chohnna yihza garoolda,

15 ya bwe'lda chi gule'he rwaa' ma ñihsaroo' duxa nez dihtsi gunna'h chi,

16 per guhcanee loh yuh la'h gunna'h chi laasii gwaa' yuh ñihsa nin gule'he rwaa' maan duxa chi ya guñihchilohon,

17 ya chi'chi bagaduhbi llahn duxa maan duxa chi pur la'h gunna'h chi, ya chi'chi gwagaca'nee maan duxa chi la'h za balaaqui'hn bwiinn ra' nin naa ra' llii'n gunna'h chi, bwiinn ra' nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs nee cun zeezah nayaa ra' ba loh xchi'dxyi Jesucristu.

13

Garoopa maan duxa

1 Guzu'hn loh yuhlli xteenn rwaa' ñihsado', ya bwa'hahn baria'caa tuhbi maan roo' nin nuu gahdzi yihca ñi'h cun zohba tsi'h xcahchu ma; ya yihca tuhbigah ra' xcahchu ma zohba tuhbi curohn, ya loh gagaadzii yihca ma caa tuhbigah ra' dxyi'dxyi nin rñi'yah la'h Dxiohs.

2 Ya maan roo' nin bwa'hahn chi rñah ma ziga tuhbi maan nin laa leopardu, ya ñaa' ma naa ziga ñaa' tuhbi ohsu, ya rwaa' ma naa ziga rwaa' tuhbi bwe'dzi. Ya badi'hi maan duxa nin laa dragohn chi guelrnabwa' cun yahgaxiiyi hasta rnabwa' ma cun neezaa xquelmilahgru ma la'h maan roo' chi.

3 Chi'chi bwa'hahn hasta bidxeeldxyihdxyi tuhbi yihca maan roo' chi nin rluu'yi bachyuu'ga tuhbi machehta, ya mweer ñahchi ma; per guyuu' biaaca hasta bidxeeldxyihdxyi yihca ma. Ya badxyigaa' duxa loh ra' bwiinn guidxyiyuh pur nin biaaca yihca maan roo' chi, ni'chin nin zee na'hla ra' ba la'h maan roo chi,

4 ya bazu'nllihbi ra' ba loh maan duxa nin laa dragohn laasii badi'hi ma guelrnabwa' roo' la'h maan roo chi ya squii' rñi' ra' ba:

—¿Chyu stuhbi ñahca ziga maan roo rii'? ¿Chyu laa nin gaca childxinee la'h maan ca?

5 Nee guyuu' za nin basañi' la'h maan roo ca dxyi'dxyi tin guza'loh cañi' ma garaaloh dxyi'dxyi nayachi, dxyi'dxyi nin rñi'yah la'h Dxiohs, nee guyuu' za chyu badi'hi gaapa ma guelrnabwa' loh chywa'h bichiohpa bwe'hw.

6 Pwihsi guñi'yah ma la'h Dxiohs guñi'yah duxa ma ziga naa lah Dxiohs, cun xpwiinn guido' Ñi'h, nee cun neezaa nin rii ra' nez llaa'ndxibaa'.

7 Chi'chi guyuu' nin bwi'hnn basaa'n guca'hnee maan roo chi la'h ra' xpwiinn Dxiohs; bwi'hnn maan roo chi gahn la'h ra' ba, chi'chi gunabwa' maan roo chi garaa ra' guihdxyi bi'tu'hn ra' cun hasta naa ra' bwiinn guihdxyi roo', cun bwiinn nin rñi' guriin-guriin dxyi'zah ra' nee cun garaa za rrahsa ra' bwiinn ra',

8 ya nez loh maan roo chi guzu'nllihbi garaa ra' bwiinn guidxyiyuh; garaa ra' bwiinn ra' nin ayi caa lah ñi'h loh chihbru xteenn guelnabahan xteenn Xi'hyi Dxiohs, nin guhchi

xcweenta ra' ba laasii chin nagahdxi cwixchih guidxyiyuh gucah loh chihbru chi lah garaa ra' nin gaca xpwiinn Dxiohs.

9 Sidela chyulla zohballaala dxiahga ñi'h, chuu ba-cha'zi ba dxyi'dxyi ra' rii'.

10 Bwiinn nin guzeenee prehsu la'h bwiinn ra', neezaa bwiinn ra' chi guzee prehsu; chyuu chi'h zi nin chinn la'h bwiinn cun tuhbi macheta, neezaa la'h bwiinn chi gachi ba cun macheta. Pwihsi ni'chi bwiinn ra' nin naa xpwiinn Dxiohs nahpa gaapa ra' ba paseensi nee chuu guelriachii sto' xteenn Dxiohs sto' ra' ba.

11 Seguihdu bwa'hahn stuhbi maan roo' nin caria'h nez loh yuh; zohba chiohpa xcahchu ma ziga tuhbi lli'hyi, rñi' ma ziga rñi' maan duxa nin laa dragohn,

12 per rnabwa' za ma ziga rnabwa' mweer maan roo chi la'gahca nez loh maan roo chi nee ruhnn za ma rzu'nllihbi ra' bwiinn guidxyiyuh loh maan roo nin guruu'ga yihca ñi'h per biaaca yihca ma.

13 Neezaa guelmilahgru ra' ruhnn raroopa maan roo chi, neezaa ruhnn ma riaaba bwehla nez llaa'ndxibaa' para loh yuh nez delaantaloh ra' bwiinn.

14 Rusagui'hi ma la'h ra' bwiinn guidxyiyuh ra' xcweenta guelmilahgru ra' nin ruhnn ma nez loh mweer maan roo, ya gunabwa' ma guzu'nllihbi ra' bwiinn guidxyiyuh loh tuhbi figuhra xteenn maan roo nin bidxeeldxyihdxyi yihca ñi'h cun spahda nee biaaca yihca ma.

15 Ya nin raroopa maan roo chi guca'ha ma guelrnabwa' tin gudi'hi ma guelnabahan la'h figuhra xteenn mweer maan roo' tin figuhra chi guunn guiñi' gachi garaa ra' bwiinn ra' nin ayi guzu'nllihbi nez loh ma,

16 nee gunabwa' za ma squii'; desde biñi'n cun bwiinn roo ra', rricu ra', prohbi ra', nin ayi gudoo' loh dzi'n cun nin gudoo' ra'; chuu ra' ba tuhbi bwa' lahdu derehchu naa ra' ba o locah ra' ba,

17 ya ayi nuu chyu bwiinn si' nin gutoo' sidela ya ayi nuu ra' ba bwa' chi, ya bwa' chi naa lah xteenn maan roo chi o númeru xteenn ziga lah maan chi.

18 Dee rchi'hn guelnaann, ya bwiinn nin nahpa guelnaann, gulaaba ba númeru xteenn maan roo chi, nin naa tuhbi númeru xteenn lah tuhbi ndxi'hw, ya númeru chi naa seicientos sesenta y seis.

14

Cansiohn xteenn tuhbi gaywa'h chywa'h bitahpa mihyi bwiinn ra'

1 Ya seguihdu chin bwa'hahn stuhbi, chi'chi bwa'haloon la'h Lli'hyi xteenn Dxiohs zuu Ñi'h yihca dahan nin laa Siohn, ya ri'chi za rii ra' bwiinn nin naa ra' ziga tuhbi gaywa'h chywa'h bitahpa mihyi ra' nin caabwa' sehn xteenn Lli'hyi nee cun sehn za xteenn Xtaada Ñi'h.

2 Lwehgu biindxiaagahn tuhbi rsiaa'ha nin ze' nez dxibaa', naa rsiaa'ha chi o bwih chi ziga chin riuu' bwih ñihsa ziahan gui'w; naa bwih chi ziga zi bwih nin riuu' chin rñi' guzi'w jweersi roo; naa za rsiaa'ha chi ziga rsiaa'ha xteenn chin ru'lda ziahan ra' bwiinn aarpa ra',

3 ya cayu'lda ra' ba tuhbi cansiohn nacuubi nez delaanta hasta zuu yagaxiiyi nin zohba nin rnabwa', neezaa nez loh ra' gadaapa ra' maan ra' nin nabahan ra'pa'h, neezaa nez loh ra' bwiinn guuhla ra'. Ayi chyu stuhbi bwiinn ra' nin ñahca ñu'lda cansiohn chi sola la'h ra' bwiinn nin naa tuhbi gaywa'h chywa'h bi tahpa mihyi bwiinn ra' nin gula'h loh duhlda nez loh garaatii' ra' bwiinn guidxyiyuh rahca cansiohn chi.

4 Dee ra' nin ayi baxi'n la'h ra' ñi'h loh ra' gunna'h dxaaba, pwihsi naa ra' ba bwiinn saantu ra', nee zeenee Lli'hyi xteenn Dxiohs la'h ra' ba nez chi'h zi zee Ñi'h. La'h ra' ba nin gula'h loh duhlda loh ra' bwiinn guidxyiyuh ziga mwer jusehchi nez loh Dxiohs cun nez loh Lli'hyi xteenn Ñi'h; naa ra' ba ziga tuhbi guhn nez loh Ñi'h,

5 laasii ayi bidxeela nin tuhbi dxyi'dxyi dxixi'hw nez rwaa' ra' ba, pwihsi ni'chin nin
ayi naa ra' ba dxiimma nez loh yahgaxiiyi hasta zohba Dxiohs.

Dxyi'dxyi nin baluu'yi chohnna ra' xaanjla Dxiohs

6 Chi'chi bwa'hahn tuhbi xaanjla Dxiohs nin za'bi nez galaayi llaa'ndxibaa', ze'nee
ba dxyi'dxyi nin banaa para tu'pazi xteenn Dxiohs tin guluu'yi aanjla chin nez loh ra'
bwiinn guidxyiyuh; garaa ra' loh ra' guihdxyi roo ra' cun guihdxyi bi'ti'hn ra', nez loh
ra' bwiinn nin rñi' guriin-guriin dxyi'zah ra', nee nez loh ra' bwiinn ra' nin naa guriin-
guriin rrahsa ra',
7 ya guñi' ba squii' jweersi roo':
—¡Gulguidxyihbi Dxiohs!, ¡gulgui'hnn lasahca lah Ñi'h!, laasii la'h hohra biga'ha guunn
Ñi'h guelguxchisi loh garaa ra' bwiinn guidxyiyuh, ni'chin gulgasu'nllihbi nez loh nin
bwi'hnncha'yi guidxyiyuh cun dxibaa', neezaa ñihsado', nee cun hasta za rtahn ñihsa.
8 Chi'chi ziaa gana'hla stuhbi aanjla nin cañi' squii':
—¡La'h guihdxyi roo' nin laa Babilonia guñihchiloh!, ya la'n biaaba laasii gulu'gui'wun
guzuhdzi ra' garaa ra' guidxyi ra' xteenn guidxyiyuh pur xcweenta cohsa duhlda ra'.
9 Chi'chi na'hla gahca nin riohnna la'ga'h xaanjla Dxiohs, nin guñi' jweersi roo' rahbi:
—Sidela chyulla guzu'nllihbi loh maan roo nee cun ziga figuhra xteenn ma, nee
gusaa'n bwiinn chi chuu ba bwa' xteenn maan chi locah ba o naa ba,
10 zuti'dxiloh duxa bwiinn chi guelrza'cazii nin guixe'hla Dxiohs zuti'dxiloh ba cohsa
ra' rii' loh bwehla cun loh cohsa nin laa asufre nez delanta loh ra' xaanjla Dxiohs nee
cun nez delanta loh za Lli'hyi xteenn Dxiohs.
11 Per guhxa nin cayahca nin za'bi nez loh ra' ba, guillii-guillii par tu'pazi ziuu'hun,
nee ayi chuu guelrzi'laadzi ri'chi dxyih-nague'la para la'h ra' nin bwi'hnn bazu'nllihbi
loh maan chi nee cun figuhra xteenn ma, o dela caa ra' ba bwa' xteenn ma o ziga bwa'
xteenn lah ma.
12 Pwihsi ni'chin la'h ra' bwiinn ra' nin naa xpwiinn Dxiohs nin ruzo'badxiahga
xchi'dxyi Ñi'h nee zeezah dzi'tsi ra' ba loh xneziuh Jesucristu nahpa ayi guiria'h gahn
ra' ba.
13 Ya chi'chi biindxiaagahn cañi' tuhbi nin cañi' loon nez llaa'ndxibaa' squii':
—Baca'h squii': "Dichohsa ra' bwiinn ra' nin gachi nin riachii sto' ñi'h xchi'dxyi
Jesucristu nnah nee par delanta."
Chi'chi biindxiaagazahn cañi' Spíritu Saantu xteenn Dxiohs:
—Zi'chi, tin guzi'laadzi ra' ba, ya ayi ru guunn ra' ba dzi'n, laasii la'hnu'h naann la xi
dzi'n bwi'hnn ra' ba.

Jusehchi xteenn guidxyiyuh

14 Chi'chi bwa'hahn tuhbi xcahyi labweh, ya loh xcahyi chi zohba tuhbi nin rñah ziga
Llii'n Dxiohs nin naa ndxi'hw ya zohba tuhbi curohn nin naa ganaallatii' ohro yihca
Ñi'h, ya nuu tuhbi hohsa naa Ñi'h nee caa duxa loh hohsa chi,
15 ya chi'chi biria'h tuhbi xaanjla Dxiohs xquido' Ñi'h, cañi' aanjla chi jweersi roo' loh
nin zohba loh xcahyi squii':
—Gulu'tii xohsa lu'h tin batiaa'ha xli'hn lu'h, laasii la'h hohra biga'ha gutiaa'ha lu'h
xli'hn lu'h loh gaduhbi guidxyiyuh laasii ya la'guhla.
16 Ya chi'chi guca'ha nin zohba loh xcahyi xohsa Ñi'h gulluhbi Ñi'hn loh guidxyiyuh
tin batiaa'ha Ñi'h nin naa xli'hn Ñi'h loh guidxyiyuh rii',
17 ya chi'chi biria'h za stuhbi xaanjla Dxiohs la'n xquido' Ñi'h nin nuu dxibaa', nuu za
tuhbi hohsa nin caa duxa rwaa' ñi'h naa aanjla chi,
18 chi'chi biria'h stuhbi xaanjla Dxiohs nez hasta naa bacu'gadxiah xteenn Dxiohs nin
nuu dxibaa'. Aanjla chi nahpa guelrnabwa' loh bwehla duxa, ya guñi' aanjla chi jweersi
roo duxa loh nin nuu hohsa naduxa naa ñi'h squii':

—Guca'ha xohsa lu'h bachyuu'ga garaa ra' rrasima uva nin nuu ra' loh guidxyiyuh rii', laasii banaa guirwa'ha ra'n baguhla ra'n.
19 Ya chi'chi gulluhbi aanjla chi xohsa ba loh guidxyiyuh, tin basia'pitii ba uva loh
guidxyiyuh, tin bachah ban la'n hasta bitaa'ha yihca ra'n, laasii bidxyi'chi Dxiohs pur
xcweenta ra'n,
20 ya bitaa'ha yihca ra' uva ra' chi nez rwaa' guihdxyi Jerusalehn, ya zi'hyi duxa rihn
biria'h yihca ra' uva ra' chi, ya biga'ha rihn chi ziga zi chin riuu' ñisyuh gui'w, ya bibi'hyi
rihn chi ziga chi chohnna gaywa'ha mihyi metru gadiidxi hasta bitaa'ha yihca ra' uva
ra' chi.

15

La'h ra' xaanjla Dxiohs nin nu'a gagaadzi luulchima ra' guelrza'cazii ra'

1 Chi'chi bwa'ahn stuhbi sehn roo' llaa'ndxibaa' nin bachi'bi duxa na'h; bwa'hahn
gahdzi xaanjla Dxiohs cun gagaadzi guelninrusa'cazii ra' nin naa luulchima ya ni'chi
naa luulchima xquelnadxyi'chi Dxiohs, nin garia'llahn Ñi'h la'h ra' bwiinn guidxyiyuh.
2 Bwa'ha zahn tuhbi ziga nin rñah ziga ñihsado' nin naa ziga cristal nuuchin bwehla,
ya garaa ra' bwiinn ra' nin ayi guzu'nllihbi nez loh maan roo' cun ziga xfiguhra ma nee
nin ayi za basaa'n ñicah tihxi ra' ba número, nin lah maan chi; zuu ra' ba galaayi ñihsado'
chi, nee ca'ha ra' ba arpa ra' nin badi'hi Dxiohs la'h ra' ba,
3 ya cayu'lda ra' ba tuhbi coru xteenn guehtu Moisehs nin guhca xpwiinn Dxiohs, nee
cun coru za xteenn Xi'hyi Dxiohs; ya squii' naa coru chi:
Cohsa roo' duxa naa dzi'n nin bwi'hnn lu'h Yu'bilu'h, Daada Dxiohs, nin nahpa garaatii'
ra' guelrnabwa'.
Ruhnn Yu'bilu'h ganaalla dzi'n za'ca, rñi' za Yu'bilu'h ganaalla dxyi'dxyi ra' nin guchii,
nee Yu'bi za lu'h naa lu'h Rehyi loh garaa ra' bwiinn guidxyiyuh.
4 ¿Chyu ayi guidxyihbi yi'h Daada?
¿Chyu ayi guunn lasahca lah Yu'bilu'h?
Pwihsi sola yi'h dxi'h naa lu'h saantu,
ya zie'biiga ra' garaa ra' bwiinn guidxyiyuh ra' tin guzu'nllihbi ra' ba nez loh Yu'bilu'h,
laasii ba baluu'yiloh lu'h garaa ra' xtsi'n za'ca Yu'bilu'h.
5 Ya seguihdu bwa'hahn nez llaa'ndxibaa', billaala guido' saantu roo' nez dxibaa'
hasta riuu'cha'yi tahblu dxiah nin caa lehyi.
6 Rwaa' guido' saantu roo' chi biria'h gahdzi xaanjla Dxiohs nin ca'ha gahdzi guel-
rusa'cazii nin dxiaaba loh guidxyiyuh. Nahcu ra' aanjla ra' chi ganaalla lahdxi labweh
ra' nin rca'bacha'h ra' za lahdxi chi, neezaa nuu tuhbigah ra' cinturohn nin naa cun
ohro lasto' ra' aanjla ra' chi.
7 Ya chi'chi loh gadaapa ra' nin naa ziga maan nabahan ra' nin nuu loh Dxiohs dxibaa',
ya tuhbi maan ra' chi badi'hi tuhbigah cohpa la'h cada tuhbigah aanjla ra' nin naa
gahdzi chi, ya cohpa ra' chi naa ra' ganaalla ohru, ya la'n cohpa ra' chi nuu guelguxchisi
xteenn Dxiohs nin banabahan par tu'pazi.
8 Ya la'n guido' saantu roo' chi gwadxahan guhxa nin naa guelña'ñih cun xquelrn-
abwa' roo' Dxiohs, ya ayi chyu guhcatii' ñiu'tii' la'n guido' saantu roo' chi hasta que noyi
cha'loh gagaadzi ra' guelrusa'cazii ra' nin ca'ha gagaadzi ra' xaanjla Dxiohs.

16

Cohpa ra' nin gadxah ra' xquelguxchisi Dxiohs

1 Chi'chi biindxiaagahn rsiaa'ha tuhbi nin cañi' jweersi roo' la'n guido' saantu roo' nin
nuu dxibaa', cañi' ni'chi loh ra' gagaadzi xaanjla Dxiohs squii':
—Gulchegala'ta guelguxchisi xteenn Dxiohs nin nuu la'n gagaadzi cohpa ca loh
guidxyiyuh.

2 Ya gwah mweer tuhbi ra' aanjla chi, ya bala'ta ba nin nuu la'n xcohpa ba loh
guidxyiyuh, ya garaa ra' bwiinn ra' nin caa bwa' xteenn maan roo' nee bwiinn ra' za
nin bazu'nllihbi ra' nez loh figuhra xteenn maan chi, biria' tuhbi guii'dxyu tihxi ra' ba
nin badi'hi guelnayaan duxa tihxi bwiinn ra' chi,
3 ya bwi'hnn tucahri la'h nin raroopa aanjla chi bala'ta ba xcohpa ba loh ñihsado', ya
ñihsa xteenn ñihsado' chi biahcan ziga rihn xteenn tuhbi bwiinnguuchi nin rlli'h llarihn
ñi'h, ya guhchi garaa ra' maan ra' nin naa maan ñihsa ra' nin nuu loh ñihsado' chi.
4 Lwehgu bwi'hnn tucahri la'h nin riohnna aanjla bala'ta ba xcohpa ba loh gui'w ra'
cun hasta catahn ra' ñihsa, ya biahca ra'n ziga rihn.
5 Lwehgu biindxiaagahn guñi' aanjla xteenn ñihsa ra' chi squii':

—Bwen duxa naa Yu'bilu'h Daada Dxiohs nin naa pa'h saantu roo'; Yi'h naa lu'h
nnah nee zi'ca gahca za naa lu'h desde galohtii'yi laasii cayuhnn Yu'bilu'h guelguxchisi
xcweenta cohsa ra' rii',
6 laasii la'h ra' dee' ra' nin gudxiinn la'h ra' xpwiinn Yu'bilu'h nin gulli'h llarihn ra'
ñi'h, neezaa ra' xpwiinn lu'h nin baluu'yi xchi'dxyi Yu'bilu'h, pwihsi yi'h cayuhnn lu'h
cayee' ra' ba rihn, laasii ruhnn tucahrin la'h ra' ba.

7 Ya chi'chi biindxiaagahn cañi' nin cañi' nez loh bacu'gadxiah squii':

—Guchii pa'h lu'h, Daada Dxiohs nin nahpa garaatii' ra' guelrnabwa'; xquelguxchiisi
Yu'bilu'h naan guchii pa'h nee naa xnehza za ra'n.

8 Ya chi'chi la'h nin radaapa aanjla bachah ba nin nuu la'n cohpa nin nuu naa ba loh
gubihdxyi, tin zi'chi guhpa gubihdxyi guelrnabwa' baca'dxih gubihdxyi la'h ra' bwiinn
cun dxih loh gubihdxyi.
9 Ya garaa ra' bwiinn guidxyiyuh guca'dxih duxa ra' ba per nicala zi'chi guzahca ra'
ba per ayi bwi'hnn ra' ba lligaaba ñusaguu'dzi sto' ra' ba nez loh Dxiohs ñiñi' za'ca ra' ba
pur la'h Ñi'h, mahzi la'la'ga'h guñi'yah ra' ba la'h Dxiohs nin nahpa guelrnabwa' loh ra'
cohsa ra' rii'.
10 Ya chi'chi guca'ha nin rahca ga'yu aanjla cohpa nin nuu naa ba bachah ban loh
yahgaxiiyi xteenn maan roo', ya bia'han nacahyi hasta rnabwa' maan roo' chi; per la'h
ra' bwiinn sola riigaxa'ta lahyi ra' ba luhdxyi ra' ba rwaa' ra' ba tantu guelnayaan nin
cagati'dxiloh ra' ba,
11 per nicala zi'chi guzahca ra' ba per ayi basaguu'dzi sto' ra' ba nee gwazahtii'
guñi'yah ru ra' ba la'h Yu'bi Dxiohs nin nuu dxibaa' laasii cagati'dxiloh ra' ba guel-
nayaan duxa xcweenta ra' guii'dxyu nayaan ra' nin cagasa'cazii la'h ra' ba.
12 Ya nin rahca xo'pa aanjla bala'ta ba nin nuu la'n cohpa nin nuu naa ba loh gui'w
nin laa Eufrates, ya gubihdzi ñihsa gui'w chi tin guyuu' tuhbi nehza para la'h ra' rrehyi
ra' nin ze' nez hasta rtahn gubihdxyi,
13 ya chi'chi bwa'hahn biria'h chohnna spíritu dxaaba rwaa' maan duxa nin laa
dragohn cun rwaa' maan roo' cun rwaa' profeta nin rusagui'hi; naa ra' spíritu ra' chi
ziga naa ra' gurahn.
14 Dee' ra' nin naa ra' spíritu xteenn bwiinndxaaba, ruhnn ra'n milahgru ra', sehn roo'
ra'; ya riah ra'n loh garaa ra' rrehyi ra' nin nuu loh guidxyiyuh tin gadiaa'ha ra' garaa
ra' bwiinn guidxyiyuh tin gaca ra' ba tuhsi para guca'nee ra' ba la'h Yu'bi Dxiohs nin
nahpa garaa ra' guelrnabwa' chin gadzihn Ñi'h loh guidxyiyuh.
15 "¡Gulguia'ha! Na'h dxie'ldahn ziga zi chin ayi nuu dxyi'dxyi radzihn guba'n zi'chi zi
gadzihna'hn. Dichohsa ra' nin cabweeza la'n dxyih ra' chi, cabwe'he xca'lda ra' ba nee
caywa'ha ra' ba gu garaa ra' xahba ba tin ayi sah llihgabwe'hela ra' nee dxia'hanxtuhyi
ba loh ra' bwiinn."
16 Chi'chi gutiaa'ha ra' ba garaa ra' bwiinn ra' rii' tuhbi lahta hasta laa cun dxyi'dxyi
hebreu Armagedohn.

17 Ya chi'chi la'h nin rahca gahdzi aanjla guca'ha ba cohpa nin nuu naa ba bachah
ban loh bwih zi, ya desde nez la'n guido' saantu roo' nin nuu nez dxibaa' biria'h tuhbi
rsiaa'ha roo' hasta zuu yahgaxiiyi xteenn Dxiohs nin guñi' squii':
—La'n naa, la'n guya'loh.
18 Chi'chi bidxi'ñaa' duxa, cun rsiaa'ha duxa xteenn ra' du'h guzi'w, ya loh guidxyiyuh
guhca tuhbi lluh roo' duxa nin nagahdxi gacatii' loh garaa ra' lluh nin rahca desde nin
rii nabahan bwiinn ra' loh guidxyiyuh.
19 Chin guhca lluh roo' duxa chi, birehza guidxyi roo' duxa ca; guhcan chohnna taa'ha,
ya guihdxyi roo' ra' ziga ciudahd ra' nin nuu loh guidxyiyuh gurih ra'n, ya baganna sto'
Dxiohs guihdxyi roo' nin laa Babilonia, tin guya'loh bare'llahn Dxiohs la'h guihdxyi chi.
20 Garaa ra' isla ra' cun dahan ra' guñihchiloh ra'n,
21 neezaa biaaba ra' dxidxiah duxa ra' nez dxibaa' para loh guidxyiyuh; dxidxiah ra'
chi naa'ha ra'n ziga chwa'hgah kihlu, ya bwiinn ra' guñi'yah duxa ra' ba la'h Dxiohs
laasii basiaaba Ñi'h dxidxiah duxa ra' chi, laasii guhcan tuhbi guelrza'cazii roo' duxa
para la'h ra' bwiinn guidxyiyuh.

17

Guelguxchisi roo' nin guunn Dxiohs la'h tuhbi gunna'h dxaaba

1 Ya chi'chi bwa'hahn loh ra' gahdzi aanjla nin ca'ha gagaadzi cohpa biria'h tuhbi nin
guñi' loon squii':
—Rii' gudaa', tin gulu'yi'hn yi'h cuun nin naa guelrza'cazii duxa xteenn gunna'h
dxaaba rii' nin zohba hasta nuu zi'hyi ñihsa ra'.
2 Garaa ra' rrehyi ra' nin nuu loh guidxyiyuh guhpa ra' ba duhlda pur gunna'h rii'
ya basi'naa'ha xquelrusagui'hi gunna'h rii' la'h ra' ba pur nin bidxi' duhlda ra' ba la'h
gunna'h rii'.
3 Lwehgu ziga loh tuhbi baca'lda gwanee aanjla chi na'h loh tuhbi dahan desiertu, ya
ri'chi bwa'hahn tuhbi gunna'h zohba ba dihtsi tuhbi maan roo' naxñaa, ya gaduhbitii'
tihxi ma caa dxyi'dxyi ra' nin rñi'yah la'h Yu'bi Dxiohs nee gahdzi naa yihca ma, zohba
za tsi'h xcahchu ma.
4 Gunna'h rii' nahcu ba tuhbi lahdxi nin naa chiohpa culohri; tuhbin naa murahdu
cun naxñaa', ya zuucha'yi ba cun ohro, cun dxiah josca ra' nee cun perla ra' nin lasahca
duxa, ya neezaa nuu naa gunna'h chi tuhbi cohpa nin naa ganaalla tii' ohro nin gadxah
cohsa gubwihlli nin bwi'hnn ba cun bwiinn guidxyiyuh ra',
5 ya gunna'h ca locah ba caa tuhbi dxyi'dxyi nin ayi chyu rabwe'hecaa xa naa
dxyi'dxyi ra' chi, per squii' rñi' dxyi'dxyi chi: "Guihdxyi Babilonia guroo', nin naa xnaan
gunna'h dxaaba ra' nee cun garaaloh ra' cohsa dxaaba ra' nin ruhnn ra' bwiinn loh
guidxyiyuh."
6 Chi'chi lwehgu badi'hihn cweenta nuullaadxuu yihca gunna'h chi cun llarihn ra'
xpwiinn Dxiohs nin badxiinn ba, nee cun neezaa llarihn ra' bwiinn ra' nin baluu'yi
xchi'dxyi Jesucristu. Ya chin bwa'hahn cohsa ra' chi bidxyiibi duuxa'hn,
7 ya chi'chi nnah aanjla chi loon squii':
—¿Xixnaa rluu'yi cadxyihbi lu'h? Na'h ziñaan loh lu'h xa naa xcweenta gunna'h ca, nee
cun xcweenta maan roo' nin nuu gahdzi yihca ñi'h ca nee gahdzi za xcahchu ma.
8 Maan roo' nin bwa'ha lu'h naa ma tuhbi maan nin guyuu' cadxyih roo', ya ziga
nnah ayi ma la'n dxyih ra' rii' per la'h dxyih biga'ha garia'h ma gabihldxi, chi'chiyi
cha'lohtii' ñichiloh ma. Ya bwiinn ra' nin nabahan loh guidxyiyuh nin ayi gucah lah
ra' ñi'h loh dxihtsi xteenn guelnabahan xteenn Dxiohs, dxihtsi nin guhcacha'yi desdeyi
chin nagahdxi cwachixchih Ñi'h guidxyiyuh, zidxyihbi duxa ra' ba chin gwa'ha ra' ba
loh maan ca, maan nin gubahan desde cachieempa roo', per ayiru ma la'n dxyih ra' rii'
per zibia'garii dxi' ma stuhbi.

9 'Rii' nuu tuhbi dxyi'dxyi para la'h ra' nin gacabwa': Nin naa gahdzi yihca maan chi
naa gahdzi dahan ra' nin zohba gunna'h chi yihca ñi'h;
10 nee naa za ra'n gahdzi rrehyi: ga'yu rrehyi ra' chi la'h ra' ba guñihchiloh ra' la,
yannah la'h tuhbi ba canabwa' nnah, ya stuhbi ba nagahdxi dxiinlon ba. Ya chin dxi'
stuhbi ra'ba nin naa luulchima, ayi gacata'h ba ziahan dxyih.
11 Ya chi'chi la'h maan roo' nin guyuu' cadxih roo' nee nicala ayiru ma nnah, naa nin
rahca xuhnna rrehyi ra' per ya luulchimatii' cha'lohtii' ba para tu'pazi.
12 'Gadzi'h ra' xcahchu ma nin bwa'ha lu'h naa tsi'h ra' rrehyi ra' nin nagahdxi
guinabwa', per sola tuhbi hohra si gapa ra' ni'chi guelrnabwa', tuhsi cun maan roo'.
13 Gahdzi'h ra' rrehyi ra' rii' gaca xigaaba ra' ba tuhsi, ya zudi'hi ra' ba xlajweersi ra'
ba cun xquelrnabwa' ra' ba la'h maan roo' chi.
14 La'h ra' dee ra' nin guca'hnee la'h Lli'hyi xteenn Dxiohs, per zuhnn Lli'hyi chi gahn
loh ra' cohsa ra' chi laasii la'h Ñi'h naa Ñi'h Daada loh garaa ra' daada ra' nee naa za
Ñi'h rrehyi loh garaa ra' rrehyi ra' nin nuu loh guidxyiyuh, ya garaa ra' nin na'hla la'h
Ñi'h, naa bwiinn ra' nin gulii Dxiohs nee naa ra' ba bwiinn nayaa nin zeezah dzi'tsi loh
xchi'dxyi Ñi'h.
15 Neezaa guñi' aanjla chi loon squii':
—Ñihsa ra' rii' nin bwa'ha lu'h hasta zohba gunna'h dxaaba ca, naan garaa ra'
guihdxyi ra', garaa ra' bwiinn ra', garaa ra' bwiinn ra' nin rñi' guriin-guriin dxyi'zah
ra' cun garaa ra' lahdxyi ra' bwiinn nin nuu loh guidxyiyuh.
16 Ya gadzi'h cahchu ra' nin bwa'ha lu'h yihca maan roo' chi, zidxyi'chinee ra'n
la'h gunna'h dxaaba chi. Zuuzuh lligabwe'hla ra'n la'h gunna'h dxaaba ca zahw ra'n
xpwe'hla gunna'h dxaaba chi, nee zuca'dxih za ra'n la'h gunna'h chi.
17 Dxiohs ya badi'hi Ñi'h para guunn ra' ba lligaaba chi, tin guica'ha maan roo' chi
guelrnabwa' hasta que no cha'loh dxyi'dxyi ra' nin guñi' Dxiohs.
18 Ya gunna'h nin bwa'ha lu'h naa guihdxyi roo' nin nugasagui'hi yihca ra' rrehyi ra'
nin nuu loh guidxyiyuh.

18

Xcweenta ziga guñihchiloh guihdxyi Babilonia

1 Chi'chi bwa'hahn loh stuhbi xaanjla Dxiohs nin ze'yehta nez llaa'ndxibaa' cun ziroo'
duxa guelrnabwa', ya hasta loh yuh bazi'ñih lla'ñih xteenn aanjla chi,
2 ya cun tuhbi rsiaa'ha duxa guñi' aanjla squii':
—La'h guihdxyi Babilonia guñihchiloh ya la'n guñihchiloh, la'n biahca chi'h lahdxyi
ra' bwiinndxaaba ra', hasta rca'nzaa garaa clahsa spíritu dxaaba ra' nee gudahla
xpichiehza ra' maan nin zohba xihyi ra' nin naa ñi'hin maan dxaaba, cun maan duxa
ra'
3 laasii la'h yihca garaa ra' bwiinn guidxyiyuh guyuu' llaadxuu cun xcweenta duhlda
nin bayihdxyi ra' ba la'h gunna'h dxaaba rii', garaa ra' za rrehyi ra' nin nuu loh
guihdxyiyuh gulu'tii za ra' ba duhlda cun gunna'h dxaaba chi. Ya garaa ra' bwiinn
nin ruhnn guri'xi guhca rricu ra' ba pur xcweenta cohsa dxaaba ra' nin ruhnn gunna'h
dxaaba chi.
4 Ya chi'chi bihna'hn stuhbi rsiaa'ha nin ze' nez llaa'ndxibaa' nin guñi' squii':
—Gulguiria'h loh guihdxyi ca la'htu bwiinn ra' nin naa ra' xpwii'nnahn, tin ayi neezaa
tu chiilli tu xtuhlda ra' bwiinn ra' ca, nee tin ayi tiidxi tu loh guelrza'cazii duxa ra' nin
gusa'cazii la'h ra' ba,
5 laasii guyuu' duxa xtuhlda ra' ba, hasta badiaa'ha muntohnan nez loh Dxiohs
dxibaa', ni'chin nin bagannasto' Dxiohs xtuhlda ra' ba.
6 Gulgadi'hi la'h gunna'h ca ziga gahca nin badi'hi ba la'h ra' snuhn ra' bwiinn, nee
gulgasadxihlli la'h gunna'h ca chiohpa tantu pur cweenta nin bwi'hnn ba. Gulgagu'chi

guelrza'cazii duxa nin bati'dxi gunna'h dxaaba ca la'h ra' bwiinn chiohpa bweelta, gulgui'hnnan naa'ha duxa ru para la'h gunna'h ca la'hgahca ziga bwi'hnnee ba la'h ra' snuhn ra' bwiinn.
7 Gulgadi'hi tuhbi guelrza'cazii duxa la'h gunna'h dxaaba ca laasii gubahan ba loh guidxyiyuh ziga chi'h zi nin guclaa'dzi ba nee cun bwi'hnn lasahca ba la'hgahca ba. Ni'chin nnah gulgasa'cazii ba tin dxiagaadxuu loh nin gubahan nasaa ba cun ziga bwi'hnn lasahca za ba la'h ba, nee zi'chi gahca za gaca la'n lasto' ba laasii la'n lasto' ba bwi'hnn ba lligaaba squii': "Na'h zo'ba'hn ziga zi tuhbi rrehyna; ayi naan biuhda, nee ayi chyu gusiahchyu loh xigaa'bahn."
8 Pwihsi ni'chin loh tuhsi dxyih dxiaaba garaa guelguxchisi xteenn Dxiohs yihca gunna'h dxaaba ca, ziga guelguhchi, guelnalaasa duxa, guelrchia'han; nee guica'dxih ba laasii guelrnabwa' roo' duxa nahpa Daada Dxiohs nin nuu dxibaa' nin guunn guelguxchisi xcweenta gunna'h chi.
9 Ya garaa ra' rrehyi loh guidxyiyuh nin bidxa'ga la'h gunna'h dxaaba rii' zu'n ra' ba nee ziaa duxa lasto' ra' ba pur nin gwa'ha ra' ba la'h gunna'h rii' chin chasa guhxa nin caca'dxih gunna'h dxaaba rii'.
10 Zia'han ra' ba zihtu laasii guidxyihbi ra' ba xcweenta guelrza'cazii xteenn gunna'h chi, nee guiñi' ra' ba squii':
—¡Ayy probhi za yi'h!, guihdxyi guroo' Babilonia, guihdxyi nin mahzi lasahca duxa; pwihsi pur minuhtu si badzihn bina'zu lu'h loh guelrza'cazii.
11 Ya bwiinn guri'xi ra' nin nuu loh guidxyiyuh zu'n duxa ra' ba pur xcweenta guihdxyi chi, laasii ayi ru chuu nin si' garaaloh nin rutoo' ra' ba.
12 Nin rutoo' ra' ba naa ra' ziga ohro, plahta, cun dxiah ra' nin nuu dxiah za'ca ra', perla ra', lahdxi nin laa linu finu cun lahdxi nin naa sehda cun nin naa culohr murahdu-naxñiaa, cun neezaa garaalohtii' yahga za'ca ra', nee cun cohsa ra' nin naa cun marfil, bronce ra', cun dxi'ba ra', cun marmol,
13 cun canehla, cun garaaloh lah guelwahw, cun ya'hla neezaa mirra cun perfume ra', cun vihnu, nsehchi, harina za'ca cun trihgu, nee cun neezaa guidxa'h ra' nin rwa' carga, lli'hyi, maangwahyi ra'; carrwaje ra', nee hasta neezaa bwiinn ra' nin gudoo'tii';
14 ya ziuu'-sa'bi dxyi'dxyi squii':
—¡Ayiru nahpa lu'h ninahxi nin biuu' duxa sto' lu'h, yannah la'h lu'h bañihchitii' para tu'pazi garaatii' cohsa za'ca cun cohsa za'ca duxa ra' nin guhpa lu'h, nee nin stuhbi ayi chuu ru ra'n!
15 Ya nin bwi'hnn ra' guri'xi cun xcweenta ra' cohsa ra' rii' nee guhca ra' ba rricu pur guihdxyi rii', zia'han ra' ba zihtu laasii tahtu guidxyihbi ra' ba pur guelrza'cazii nin sacan, zahca nalaasa sto' ra' ba nee zu'n ra' ba;
16 nee zahbi ra' ba squii':
—¡Ayi, prohbi la'h guihdxyi roo' ca! Naan ziga tuhbi gunna'h nin nahcu tuhbi lahdxi nin laa lihnu nee cun lahdxi culohr nin laa murahdu naxñaa ra' nee zucha'yi'hn cun ohru, cun garaaloh dxiah za'ca ra' cun perla ra',
17 ¡nee pur minuhtu si guñihchiloh cohsa za'ca ziahan ra' chi!
Garaa ra' nin rnabwa' barcu ra' cun garaa ra' nin rusazah barcu ra' nee cun garaa ru ra' nin ruhnn ra' dzi'n loh ñihsado', nee cun garaa ra' bwiinn nin rzah biahja la'n barcu; bia'han ra' ba zihtu,
18 ya, loh nin bwa'ha ra' ba guhxa nin caca'dxih guihdxyi chi, guza'bi rsiaa'ha-gudidxyidxiah ra' ba squii':
—¿Calla guidxeela stuhbi ziga guihdxyi roo' rii'?
19 Ya bachah ra' ba yuh yihca ra' ba, nee ru'nduxa ra' ba cun riaa duxa ra' ba, ya rbwidxyidxiah ra' ba squii':
—¡Ayy! ¡Riaa duxa nu guihdxyi roo' ca laasii pur guihdxyi roo ca guhca rricu ra' nin nahpa ra' barcu loh ñihsado', yannah pur minuhtu si guñihchiloh guihdxyi roo' ca!

20 Per biahxi xcweenta guihdxyi ca; yi'h dxibaa', la'htu nin naa ra' xpwiinn Dxiohs,
la'htu xpooxtla xteenn Ñi'h, cun bwiinn ra' nin baluu'yi xchi'dxyi Ñi'h desde galohtii'yi;
laasii la'h Dxiohs bwi'hnn guelguxchisi loh guihdxyi ca tin gudxihllin garaa nin ca-
gasa'cazii guihdxyica la'htu.
21 Ya la'h tuhbi xaanjla Dxiohs nin nahpa guelrnabwa' guteesa ba tuhbi dxiah, nin
naa ziga zi tuhbi dxiah roo' nin ruca'dzi maan dohba ya bala'h aanjla chin loh ñihsado',
chi'chi rahbi ba squii':
—Squii' za dxiaabagueeta guihdxyi Babilonia, ya nin ayi chu'tii' nin stuhbi dxyih
gwa'ha tu loh guihdxyi Babilonia.
22 Nin stuhbitii' ayi chuu ru dxihn tu muusca xteenn arpa ra' cun bidxee ra', cun
trompeta ra'; nee nin ayiru chyu bwiinn nin guunn dzi'n gaapa lu'h; nee nin ayiru chuu
rsiaa'ha xteenn dxiah roo' ra' nin naa ziga dxiah nin ruca'dzi maan dohba.
23 Nee nin stuhbi bia'ñih ayiru gaapa lu'h ya nin stuhbitii' za ayi xi lañih xteenn
guelruchinaa ayiru sa'bi rsiaa'ha loh lu'h guihdxyi Babilonia, cun neezaa xpwiinn
guri'xi ra' lu'h nin mahzi lasahca ra' cadxyih loh guidxyiyuh, basagui'hi lu'h garaa ra'
guihdxyi ra' cun xquelbidxa'ha lu'h.
24 Pwihsi loh guihdxyi ca la'h llarihn bwiinn ra' nin guñi' xchi'dxyi Dxiohs nee cun
nin naa ra' xpwiinn Ñi'h, nee cun garaa ra' nin guhchi pur bwiinn loh guidxyiyuh; la'h
llarihn ra' ba bidxeela nuuchi lu'h laasii yi'h gudxiinn lu'h la'h ra' ba.

19

1 Chin guluhlla ra' cohsa ra' rii', chi'chi biindxiaagahn rsiaa'ha ziga ziahan roo' ra'
bwiinn nin cañi' nez llaa'ndxibaa' squii':
¡Lasahca duxa naa lah Daada Dxiohs!
Cun ziga ruta'h Ñi'h la'h ra' bwiinn loh duhlda, cun guelña'ñih, cun guelrnabwa' naa
xteenn Xtaada Dxiohs nu'h,
2 laasii xquelguxchisi Ñi'h naa gaduhbi la'ga'htii' ziga naa xnehza;
laasii la'h Ñi'h bwi'hnn guelguxchisi xcweenta gunna'h dxaaba nin cagaxi'n la'h ra'
bwiinn guidxyiyuh cun xcweenta xquelgubwihlli ba;
la'h Ñi'h basadxihlli la'h gunna'h dxaaba chi llarihn ra' xpwiinn Ñi'h.
3 Lwehgu guñi' ra' ba stuhbi squii':
—¡Lasahca duxa naa lah Daada Dxiohs! Laasii guhxa xteenn gunna'h dxaaba cun ziga
zohbadxih ba ayi chuu dxih cweezan.
4 Ya loh galda bitaapa ra' bwiinn guuhla cun gadaapa ra' maan nabahanpa'hcaa ra'
bazu'nllihbi ra' nez loh Dxiohs nin zohba loh yahgaxiiyi roo' ya rahbi ra' ba squii':
—¡Zi'chi gaca! ¡Lasahca naa lah lu'h Daada Dxiohs!
5 Ya chi'chi desde nez loh yagaxiiyi roo' chi biinloh tuhbi rsiaa'ha nin cañi' squii':
¡Gulgui'hnn lasahca la'h Xchiohs nu'h, garaa tu nin ruhnn dzi'n nez loh Ñi'h; garaa tu nin
ruzu'nllihbi nez loh Dxiohs;
bwiinn ra' nin rnabwa' nee cun bwiinn ra' nin ayi xi guelrnabwa' nahpa za!

Lañih xteenn saa' Xi'hyi Dxiohs

6 Chi'chi biindxiaagahn ziga rsiaa'ha ziahan roo' ra' bwiinn, nee ziga bwih xteenn zia-
han gui'w chin radxa'galasaa' ñihsa nee ziga bwih xteenn chin rdxi'ñaa' duxa du'guzi'w;
guñi' squii':
¡Lasahca duxa naa lah Daada Dxiohs!, laasii la'h Yu'bi Dxiohs, nin naa Daada xteenn nu'h,
la'h Ñi'h guzohbaloh canabwa'.
7 Dxiahxi duxa ra' nu'h, chuu nasaa duxa sto' ra' nu'h nee gachidi'hnn lasahca nu'h la'h
Ñi'h,

laasii la'h dxyih nin gaca rsaa' Xi'hyi Dxiohs badzihn; la'h dxa'pa xteenn Ñi'h guzuhcha'yi.
8 Ya la'h dxa'pa chi guzi'guehlda Dxiohs gacu bi lahdxi nin laa linu finu, nin nayaa nin rca'bacha'h,
pwihsi lahdxi linu finu naa sehn xteenn ra' dzi'n za'ca nin bwi'hnn ra' nin naa ra' xpwiinn Dxiohs.
9 Ya chi'chi nnah aanjla chi loon:
—Baca'h squii': "Dichohsa ra' bwiinn ra' nin bidu'hun dxi' loh saa' xteenn Xi'hyi Dxiohs."
Guñi' za aanjla chi loon, nnah ba:
—Dxyi'dxyi ra' rii' naa dxyi'dxyi nin naa guchii xteenn Dxiohs.
10 Chi'chi ñuzu'nlliibihn loh aanjla chi, per squii' guñi' ba loon:
—¡Ayi guunn lu'h zi'ca!, laasii na'h naan ziga gahca yi'h; na'h naan tuhbi nin ruhnn xtsi'n Dxiohs, ziga naa lu'h yi'h cun bwihtsi ra' lu'h nin zezah loh dxyi'dxyi guchii xteenn Jesucristu. Mas cha'yi guzu'nllihbi lu'h loh Dxiohs; laasii xchi'dxyi Jesuhs naa dxyi'dxyi nin ruluu'yi Dxiohs la'h ra' bwiinn tin rahpaa ra' ba dxyi'dxyi guiñi' ra' ba.

Nin dzi'ba tuhbi maangwahyi labweh

11 Chi'chi bwa'hahn billaala dxibaa', ya biinloh tuhbi maangwahyi labweh, ya nin zohba dihtsi ma laa Nin ruza'loh xchi'dxyi Ñi'h, laasii rnabwa' Ñi'h nee ruhnn Ñi'h guehrru ziga naa xnehza ziga naa guelguxchisi za'ca.
12 Bizloh Ñi'h naa ra'n ziga dxih bwehla, ya yihca Ñi'h zohba ziahan roo' ra' curohn, ya caa Ñi'h tuhbi lah nin sola la'h Ñi'h naann Ñi'h ya ayi chyu ruhnn gahn dxiu'nbwa' lah Ñi'h.
13 Nahcu Ñi'h tuhbi lahdxi nin nuuchi rihn, ya lah Ñi'h naa Xchi'dxyi Dxiohs.
14 Ya na'hla garaa ra' suldahdu dxibaa' xteenn Dxiohs la'h Ñi'h, nahcu ra' ba lahdxi labweh guii'w ra', lahdxi nayaa nee dzi'ba za ra' ba maangwahyi labweh ra'.
15 Rwaa' Ñi'h care'h tuhbi spahda nin caa duxa garoopa dihtsi, tin cun la'h spahda chi childxinee Ñi'h la'h ra' bwiinn garaa ra' guihdxyi ra' nin nuu loh guidxyiyuh; naa Ñi'h nu'a ziga zi tuhbi bahra dxi'ba nguihdzi. La'h Ñi'h zuhnn za Ñi'h guelguxchisi loh ra' bwiinn ra' nin ruhnn malcriahdu nez loh Dxiohs ya zidxihchixquii' Ñi'h yihca ra' ba ziga zi uhva ra' chin rahcan vihnu, nee zuhnn Ñi'h para guti'dxiloh ra' ba loh guelguxchisi xteenn Dxiohs nin nuu nabahan dzi'tsi llaa'ndxibaa'.
16 Nee loh xahba Ñi'h cun cwe' cuu'dxi Ñi'h caa squii': "Rehyi xteenn ra' rrehyi ra', Daada xteenn ra' daada ra'."
17 Ya bwa'hazahn loh tuhbi aanjla nin zuunchii nez loh gubihdxyi, nee guñi' aanjla chi cun tuhbi rsiaa'ha roo' squii':
—Loh ra' garaa ra' maan ra' nin zohba xihyi ñi'h nin za'bi nez llaa'ndxibaa': Gultaa' nee gulgadiaa'ha rii', tin gahw tu loh xchih roo' xteenn Dxiohs,
18 tin gahw tu bwe'hla xteenn rrehyi, neezaa bwe'hla xteenn capitahn ra', nee cun bwe'hla xteenn ra' za bwiinn ra' nin ruhnn naruhla, cun bwe'hla xteenn ra' maangwahyi nee cun nin rzohba za ra' dihtsi ma, neezaa bwe'hla xteenn ra' bwiinn; bwiinn nin naa ziga bwiinn nin gudoo'tii' ra' nee cun bwiinn ra' za nin ayi gudoo' ra', bwiinn nin nariin ra' cun ziga bwiinn nin guyu'xa la ra'. Gacan rwaa'lohchi'zi.
19 Chi'chi bwa'ahan loh maan roo' cun loh ra' rrehyi loh guidxyiyuh cun garaa ra' nin naa ra' ziga xsuldahdu ra' ba; badiaa'ha ra' ba tin childxinee ra' ba la'h nin dzi'ba maangwahyi labweh cun neezaa garaa ra' nin naa xsuldahdu Ñi'h,
20 ya bina'zu maan roo' chi cun nin guhca profehta xteenn ma nin bwi'hnn sehn roo' ra' cun milahgru ra' nez loh maan roo' chi tin bina'zunee ma tuhsi cun nin guhca xprofehta ma. Ya cun milahgru ra' chi basagui'hi profeta dxaaba chi la'h ra' bwiinn ra'

nin guzi'guehlda ra' guyuu' ra' ba xpwa' maan roo' chi nee cun nin bazu'nllihbi za ra' loh xfiguhra maan roo' chi; ya maan roo' chi cun nin guhca xprofehta ma tuhsi zee ra'n loh bwehla duxa nin naa asufre,
21 ya chi'chi la'h garaa ra' nin bia'han, guhchi ra' ba pur spahda nin biria'h rwaa' nin dzi'ba maangwahyi labweh, ya garaa ra' maan nin zohba xihyi ñi'h gudahw xpwe'hla ra' ba.

20

Tuhbi mihyi yihza

1 Chi'chi bwa'hahn loh tuhbi aanjla nin ze'yehta nez dxibaa' cun tuhbi chiahyi nin ruxaala guii'dxyu nin laa gabihldxyi naa ba. Nuu za tuhbi cadehn roo' naa aanjla chi.
2 Aanjla chi guna'zu ba la'h maan duxa nin laa dragohn tin biyi'bidu'h ma, la'hma nin guhca bwe'lda roo' chieempa duxa nin laa bwiinndxaaba cun Satanahs, ya bachi'bidu'h aanjla chi la'hma loh tuhbi mihyi yihza,
3 ya chi'chi bala'h aanjla chi la'hma gabihldxyi, tin ri'chi bie'w ma. Ya baca'h aanjla chi tuhbi sehyu rwaa' pwerta gabihldxyi, tin zi'chi ayi ru nuu gusagui'hi ma la'h ra' bwiinn guidxyiyuh ra' loh tuhbi mihyi yihza, ya loh gazaa' tuhbi mihyi yihza rii', nahpa zila'h ma zabalaaqui'hn.
4 Lwehgu gahca za bwa'hahn loh yahgaxiiyi ra' nin zohba ra' bwiinn ra' nin guca'ha guelrnabwa' tin guunn ra' ni'chi guelguxchisi, neezaa bwa'hahn xaalma ra' bwiinn ra' nin birwa'h yihca ra' ñi'h, pur nin baluu'yi ra' ba xchi'dxyi Dxiohs cun xchi'dxyi Jesucristu. La'h ra' bwiinn ra' rii' ayi bazu'nllihbi ra' ba loh maan roo' nee nin loh za figuhra xteenn maan roo' chi, nee nin ayi za basaa'n ra' ba ñuu' ra' ba bwa' xteenn maan chi locah ra' ba o yahn naa ra' ba. Bwa'hahn bwiinn ra' rii' gubia'garii babahn ra' ba ya gunabwa' ra' ba tuhsi cun Jesucristu loh tuhbi mihyi yihza.
5 Per snuhn ra' bwiinn nin guhchi ayi babahn ra' ba chin bacwa'hn Dxiohs la'h ra' bwiinn ra' rii', sino que hasta chin gazaa'yi tuhbi mihyi yihza ra' rii'.
6 Dichohsa nee saantu naa ra' bwiinn ra' nin gabahan ra' loh mwerloh nin gabahan ra' bwiinn laasii naa ra' ba bwiinn nin ayi ru xtuhlda ra' ñi'h ni'chin nin raroopa guelguhchi ayi nahpa guelrnabwa' xcweenta ra' ba, sino que mas gaca ra' ba xpixohza Dxiohs nee cun xpixohza za Jesucristu, nee zinabwa'nee ra' ba la'h Jesucristu loh tuhbi mihyi yihza.
7 Ya chin gazaa' tuhbi mihyi yihza chi, zila'h bwiinndxaaba gabihldxyi,
8 chi'chi zusagui'hi ba la'h ra' bwiinn guihdxyi ra' nin rii ra' loh gadaapa lahdu loh guidxyiyuh; zusagui'hi ba la'h ra' bwiinn guihdxyi Gog cun bwiinn Magog, ya zutiaa'ha ba la'h ra' bwiinn ra' chi tin gaca bwiinn ra' chi xsuldahdu ba para loh guehrru, ya naa ra' ba ziga zi yuhlli nin rii rwaa' ñihsado' gaca ziahan ra' ba.
9 Tin zi'chi babi'hyi ra' ba nez gaduhbi loh yuh ra' nez chi, tin bata'w naa ra' ba hasta rii ra' xpwiinn Dxiohs nee cun hasta naa za guihdxyi nin ruca' sto' Dxiohs, per Dxiohs guxe'hla Ñi'h dxih nin dxiinloh nez llaa'ndxibaa' nin guñihchiloh la'h ra' dee' ra'.
10 Ya bwiinndxaaba nin basagui'hi la'h ra' bwiinn guna'zu neezaa ba zee ra' ba loh dxih nin cayahca cun nin laa asufre, hasta zee za maan roo' cun profeta xihn xteenn ma; ri'chi guti'dxiloh ra' dee' ra' guelrza'cazii duxa dxyih-nague'la para tu'pazi.

Jwisi nin gaca nez loh yagaxiiyi labweh

11 Chi'chi bwa'hahn tuhbi yagaxiiyi guroo' roo' nin naa culohr labweh nee cun nin zohba za loh yagaxiiyi chi, ya nez delaanta loh Ñi'h guñihchiloh guidxyiyuh cun dxibaa', ya ayiru bidxeela nin tuhbi lahta para la'h ra'n.
12 Bwa'hazahn loh ra' bwiinn guuchi ziga nin lasahca cun nin ayi lasahca; zuu ra' ba nez loh Dxiohs, chi'chi billaala loh chihbru ra' nee cun neezaa loh stuhbi chihbru xteenn Dxiohs nin laa chihbru guelnabahan nin naa para tu'pazi. Ya chi'chi bwi'hnn

Ñi'h guelguxchisi xcweenta ra' bwiinn guuchi ra' chi pur dzi'n nin bwi'hnn tuhbigah ra' ba, ziga naa xcweenta tuhbigah ra' ba nin caa loh dxihtsi ra' chi.

13 Ñihsado' biu'nan ntriehgu bwiinn nin guhchi lohon, guelguhchi, nee lahta xteenn guelguhchi batsiiga la'h ra' bwiinn guuchi nin guyuu' loh ra'n loh Dxiohs. Ya chi'chi bwi'hnn Dxiohs guelguxchisi xcweenta tuhbigah ra' ba pur ziga cada bwi'hnn tuhbigah ra' ba.

14 Ya seguihdu guelguhchi cun lahta hasta naa xteenn guelguhchi, zee ra'n loh bwehla duxa, ya loh bwehla duxa rii' naa guelguhchi nin raroopa,

15 ya loh bwehla za chi zee ra' bwiinn ra' nin ayi caa lah ra' ñi'h loh chihbru nin laa guelnabahan.

21

Llaa'ndxibaa' cuubi cun loh guidxyiyuh cuubi

1 Ya seguihdu bwa'hahn tuhbi llaa'ndxibaa' cuubi cun tuhbi guidxyiyuh cuubi, laasii la'h dxibaa' galoh cun guidxyiyuh galoh la'h ra'n guñihchiloh, ya ayi ru za ñihsado'.

2 Na'h Jwahn bwa'haloon guihdxyi Jerusalehn cuubi; bwa'hahn guihdxyi saantu chi ze'yehtan nez dxibaa' hasta rnabwa' Dxiohs. Zucha'yin ziga zi rzuhcha'yi tuhbi dxa'pa nin rahlda ruchinaa.

3 Chi'chi bihna'hn tuhbi rsiaa'ha roo' nin guñi' nez dxibaa' hasta zuu yahgaxiiyi roo', squii' cañi'n:

—Gulguia'ha nnah la'h Dxiohs zuu galaayi ra' bwiinn, la'h Dxiohs nabahanee la'h ra' bwiinn, ya la'h ra' ba gaca xpwiinn Ñi'h, ya la'hgahca Yu'bi Dxiohs guibahanee la'h ra' ba tin gaca Ñi'h Xchiohs ra' ba,

4 laasii ziñihchiloh guelguhchi, ayi ru chuu guelnalaasa sto' nin guelnayaan, laasii garaa ra' dee' ra' nin guyuu' galoh la'h ra'n guñihchiloh.

5 Ya chi'chi la'h nin zohba loh yahgaxiiyi roo' nez dxibaa' guñi' loon squii':

—Bwa'ha, na'h guunn nacuu'bihn garaatii'.

Guñi' za Ñi'h loon squii':

—Baca'h dxyi'dxyi ra' rii' laasii dxyi'dxyi ra' rii' guchii pa' ca naa ra'n; zahca chechii sto' ra' bwiinn dxyi'dxyi ra' rii'.

6 Chi'chi nnah za Ñi'h loon squii':

—La'n guya'loh; na'h naan nin rbahchixchih nee na'h za naan ziga nin ruza'loh ziga zi lehtra A cun Z. Bwiinn nin rdxahga ñihsa; na'h gudi'hihn ñihsa nin rudi'hi guelnabahan guee ba, sin nin ayi chiilli ba nin tuhbi ga'yu.

7 Bwiinn ra' nin guunn gahn loh duhlda, bwiinn ra' chi guica'ha garaa ra' dee ra' ziga zi tuhbi herensi; ya na'h gaca'hn Xchiohs ra' ba ya la'h ra' ba gaca ra' llii'nahn,

8 per ya ziga la'h ra' bwiinn ra' nin nadxyi'bi, nin ayi riachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi'hn, nin rdxyi'chinee xchi'dxyi'hn, nin rdxiinn ra' bwiinn, nin nabahan ra' loh guelgubwihlli, nin rusi'dxi ra' guelbidxa'ha, nin ruzu'nllihbi ra' nezloh ra' dxaan, nee garaa ra' nin ruu'yi dxixi'hw; garaa ra' dee ra' guzee loh bwehla nin naa cun nin laa asufre, dee na guelguhchi raroopa.

Guihdxyi Jerusalehn nacuubi

9 Ya chi'chi bwa'hahn loh ra' tuhbi aanjla nin naa gahdzi ra' aanjla nin ca'ha gagaadzii ra' cohpa nin nuu ra' luulchima guelguxchisi xteenn Dxiohs, ya squii' guñi' ba loon:

—Rii' gudaa', tin gulu'yi'hn yi'h dxa'pa nin guchinaa Lli'hyi xteenn Dxiohs.

10 Ya loh bihsi nin bani'hi Spíritu Saantu na'h bwa'hahn, gwanee Ñi'h na'h yihca tuhbi dahan roo', ya yihca dahan chi dxuu nu chin baluu'yi Ñi'h na'h guihdxyi saanto Jerusalehn nin ze'yehta nez llaa'ndxibaa', nez delaanta loh Dxiohs.

11 Guihdxyi Jerusalehn rii' rñah rca'bacha'han cun xquelbacha'h roo' xteenn Dxiohs, ya guelrca'bacha'h xteenn Jerusalehn cuubi rii' rñahan ziga zi guelrbacha'h xteenn tuhbi dxiah nin chuhla duxa, ziga dxiah nin laa jaspe nin rñah ziga cristal.
12 Ya gadiidxi guihdxyi Jerusalehn chi nuu tuhbi barda nin naa altu roo', nee nuu za tsi'h bichiohpaza ziga rwaa' yuu' nuu barda chi, ya zuu tuhbigah ra' aanjla cada ra' rwaa' yuu' chi; ya la'h ra' gadzi'h bichiohpa cwa'h xpwiinn ra' guehtu Israel caa rwaa' tuhbigah ra' yuu' chi.
13 Chohnna rwaa' lee' chi zohba nez lahdu rtahn gubihdxyi, schohnnan nez lahdu dahan dxiaa', schohnnan nez lahdu dahan gueeta, nee schohnnan nez lahdu ria'zi gubihdxyi.
14 Ña'a' baarda chi nuu tsi'h bichiohpa dxiah nin naa simientu, ya tuhbigah ra' dxiah chi caa lah tuhbigah ra' pooxtla xteenn Lli'hyi xteenn Dxiohs.
15 Aanjla nin cañi'nee na'h nuu tuhbi bahra ohro nin naa ziga ñihta naa ba tin gudi'xi ba guihdxyi Jerusalehn chi balaaca chi'h nuu xpwerta ra'n cun barda nin nuu gadiidxin.
16 Ya guihdxyi chi forma cwadrahdu naan; gadaapa xlahdun tuhsi madxihdu naa ra'n, ya badi'xi aanjla chi cun ñihta nin nuu naa ba, ya chiohpa mihyi chiohpa gaywa'h kilómetru naa guihdxyi chi; de largun cun de anchun cun de altuhran tuhsi madxihdu naa ra'n.
17 Lwehgu badi'xi aanjla chi barda nin nuu gadiidxi guihdxyi chi ya nuu'hun sesenta y cuatro metru ra' ziga naa xmadxihdu ra' bwiinn, madxihdu chi na'zu aanjla chi nuugadi'xi ba.
18 Baarda chi naan cun dxiah ra' nin laa jaspe, ya guihdxyi chi naa ganaalla ohru, naan ziga bihdru nayaa.
19 Dxiah ra' nin naa ra' simientu zucha'yi ra'n cun garaaloh ra' dxiah joosca ra'; ziga mwer dxiah nin laa jaspe, nin raroopa cun dxiah nin laa zafiru, nin riohnna dxiah nin laa ágata, nin radahpa dxiah nin laa esmeralda.
20 Nin rahca ga'yu dxiah nin laa ónice, nin rahca xo'pa cun dxiah nin laa cornalina, nin rahca gahdzi cun dxiah nin laa crisólito, nin rahca xuhnna cun dxiah nin laa berilo, nin rahca ga' cun dxiah nin laa topacio, nin rahca tsi'h cun dxiah nin laa crisoprasa, ya nin rahca tsi'h bituhbi dxiah nin laa jacinto, ya nin rahca tsi'h bichiohpa cun dxiah nin laa amatista.
21 Ya rwaa' pwerta xteenn guihdxyi chi naa tsi'h bichiohpa perla ra' tuhbigah ra' rwaa' pwerta chi naa cun tuhbigah ra' perla ra', ya loh neziuh xteenn guihdxyi chi naa ganaalla ohro; rñahan ziga bihdru.
22 Ayi bwa'hahn nin tuhbi guido' loh guihdxyi chi, laasii la'h Daada Dxiohs nin nahpa guelrnabwa' naa xquido' guihdxyi chi cun neezaa Lli'hyi xteenn Ñi'h.
23 Guihdxyi chi ayi rchi'hn gubihdxyi cun bwe'hw laasii xpia'ñih gahca Dxiohs ruzia'ñih ri'chi, ya Lli'hyi xteenn Ñi'h naa bia'ñih loh guihdxyi chi.
24 Bwiinn guidxyiyuh ra' nin gwachii sto' ra' ñi'h xchi'dxyi Dxiohs ziah ra' ba loh xquelña'ñih xteenn guihdxyi chi, ya rrehyi ra' nin ze' nez loh guidxyiyuh zadzihnnee ra' ba xquelrnabwa' ra' ba cun nee xquel lasahca ra' ba loh guihdxyi chi.
25 Ya rwaa' xteenn guihdxyi chi ayi dxie'wtii' ra'n radxyii nee ayi chuutii' gue'la ri'chi.
26 Ri'chi chenee za ra' ba guelnaza'ca, nee cun neezaa guel lasahca xteenn ra' guihdxyi roo' ra' nin guyuu' loh guidxyiyuh.
27 Ya ayi chuu nin tuhbi ra' bwiinn nin ruhnn dzi'n dxaaba ra' ri'chi; sola chuu ra' bwiinn ra' nin caa lah ra' ñi'h loh chihbru nin naa guelnabahan nin nahpa Lli'hyi xteenn Dxiohs.

22

1 Ya chi'chi baluu'yi aanjla chi na'h tuhbi gui'w nayaa, hasta nuu ñihsa nin runi'hi

guelnabahan. Ña'ñihin ziga zi bihdru nin laa cristal, caria'han nez loh yahgaxiiyi hasta rnabwa' Dxiohs cun Lli'hyi xteenn Ñi'h.
2 Galaayi neziuh roo' xteenn guihdxyi chi cun garoopa lahdu rwaa' gui'w chi guroo' yahga ra' nin runi'hi guelnabahan, nin rcah ñinahxi loh ra' ñi'h tsi'h bichiohpa cwa'h loh tuhbi yihza, tuhbigah bwe'hw ni'chi rcah ñinahxi loon. Ya batahga xteenn yahga ra' chi rallu'yi para gusiaacan la'h ra' bwiinn guidxyiyuh.
3 Ayi ru chuu cohsa duhlda ra' loh guihdxyi chi. Yahgaxiiyi xteenn Dxiohs cun xteenn Xi'hyi Ñi'h chuu loh guihdxyi chi, nee cun sola za la'h ra' xpwiinn Ñi'h chuu loh guihdxyi chi, nee cun sola za la'h ra' xpwiinn Ñi'h nin guzu'nllihbi nez loh Ñi'h nee gaann ra' ba la'h Ñi'h.
4 Zwa'ha loh ra' ba loh Ñi'h gahxu gah ya zica'h za lah Ñi'h locah ra' ba.
5 Ri'chi ayi ru chuu gue'la, ya bwiinn ra' nin chuu ra' ri'chi ayiru guichi'hn ra' ba bia'ñih xteenn ra' lámpara, nin lla'ñih xteenn gubihdxyi, laasii la'h Yu'bi Dxiohs guzia'ñih Ñi'h yihca ra' ba ya zinabwa'nee ra' xpwiinn Ñi'h la'h Ñi'h para tu'pazi.

La'ze'gadzihn gahxu dxyih nin dxi' Jesucristu

6 Chi'chi nnah aanjla chi loon squii':
—Dxyi'dxyi ra' rii' guchii ra' pa'h naa ra'n, nee zahca chechii sto' ra' lu'hn. Daada Dxiohs gahca gusañi' lasto' ra' bwiinn nin rñi' xchi'dxyi Ñi'h; la'gahca Ñi'h baxe'hla Ñi'h xaanjla Ñi'h tin baluu'yiloh Ñi'h loh ra' xpwiinn Ñi'h cuun cohsa ra' nin gue'du ze'yaahldaa gaca.
7 ¡La'h guyohbagah dxie'ldahn! ¡Dichohsa ra' bwiinn ra' nin ruzo'badxiahga xchi'dxyi Dxiohs nin caa loh dxihtsi rii'!
8 Na'h Jwahn biindxiaagahn nee bwa'haloon cohsa ra' rii', ya chin biindxiaagahn nee bwa'ha ra'n cohsa ra' rii', chi'chi bazu'nlliibihn nez ñaa' aanjla nin baluu'yi garaa ra' cohsa ra' rii' na'h tin ñaa'nnahn la'h aanjla chi,
9 per chi'chi guñi' aanjla chi loon squii':
—¡Ayi guunn lu'h ni'ca!; pwihsi na'h naan tuhbi xmooza Dxiohs la'hgahca ziga naa lu'h cun garaa ra' bwihtsi ra' lu'h nin rñi' za xcweenta xchi'dxyi Dxiohs, nee cun garaa ra' bwiinn ra' nin ruzo'badixahga dxyi'dxyi nin caa loh dxihtsi rii'. Guunn la'h Dxiohs si.
10 Neezaa guñi' aanjla chi loon squii':
—Ayi cuula'n lu'h xchi'dxyi Dxiohs nin caa loh chihbru rii', laasii la'h dxyih badzihn gahxu cha'loh garaa ra' nin rñi' loh dxihtsi rii'.
11 Ya loh nin ria'dxi gadzihn dxyih chi, basaa'n nin ruhnn dzi'n dxaaba zuu zeezah ba loh dzi'n dxaaba, zi'chi za nin ruhnn dzi'n dxiimma zuu zeezah ba loh loh dzi'n dxiimma, ya ziga nin zeezahnee dzi'n za'ca cheezah ba loh dzi'n za'ca nin cayuhnn ba, nin naa za bwiinn nayaa zi'chi za chezahru ba gaca nayaa ba nez loh Dxiohs.
12 Nah za ba loon:
—Zi'chi la'h guyohbagah dxie'ldahn; nee dxie'ldane'hn cohsa za'ca nin gudi'hihn la'h tuhbigah ra' bwiinn ziga chi'h biga'ha bwi'hnn ra' ba.
13 Na'h naan nin rbachixchih nee cun nin rutu'llatii' ziga zi lehtra A cun Z.
14 'Dichohsa ra' bwiinn ra' nin riidxi'bi ra' xahba ra' Ñi'h, tin gapa ra' ba derehchu loh yahga nin rudi'hi guelnabahan, nee zi'chi za zahca chu'tii ra' ba ba nez rwaa' yuu' xteenn guihdxyi Jerusalehn nacuubi.
15 Ya ziga bwiinn ra' nin naa ra' ziga bwehcu, zia'han ra' ba nez dihtsi yuu' xteenn guihdxyi chi, cun ziga ra' nin naa bidxa'ha, nin nabahan gubwihlli ra', nin rdxiinn ra' bwiinn, nin ruzu'nllihbi ra' loh dxaan ra', nee cun garaa ra' za nin rusi'dxi xcweenta guelrusagui'hi.

16 'Na'h Jesuhs, baxe'hla'hn tuhbi xaanjla'hn loh tu tin baluu'yi ba dxyi'dxyi ra' rii' loh tu, ziga naa tu xpwiinn guido'n, Na'h naan llahga guehtu rrehyi Davihd, nee naa zahn dxih nin ruzia'ñih rsiiyi.
17 Spíritu Saantu Dxiohs cun dxa'pa xteenn Lli'hyi xteenn Dxiohs rñi' ra' squii':
—Gudaa'.
Ya nin rihndxiahga za guiñi' ra' ba:
—Gudaa'.
Ya nin rdxahga ñihsa, nee xclaa'dzi ba guee ban, dxi' ba tin guee ba ñihsa nin rudi'hi guelnabahan, nee sin nin tuhbi ga'yu ayi guunn ba gaxtu.
18 Garaa ra' bwiinn ra' nin rihn xchi'dxyi Dxiohs nin caa loh dxihtsi rii'; rñi'n loh ra' ba squii': Sidela chyulla gudzii'ba ru yihca dxyi'dxyi ra' nin caa loh dxihtsi rii', Dxiohs gudzii'ba ziahan ru guelrusa'cazii ra' nin rñi' loh dxihtsi rii' yihca bwiinn chi;
19 ya sidela chyulla guzia'tii yihca xchi'dxyi Dxiohs nin caa loh dxihtsi rii', Dxiohs zura'h Ñi'h lah ba loh chihbru nin naa guelnabahan, neezaa xcweenta ba loh guihdxyi saanto roo' nin caa xcweenta ñi'h loh dxihtsi rii'.
20 Nin lu'h cagaluu'yi dxyi'dxyi xcweenta garaa ra' dee' guñi' Ñi'h nnah Ñi'h:
—Zi'chi, la'n guyohbagah dxie'ldahn.
Zi'chi gaca pwihsi. ¡Gudaa' Daada Jesucristu!
21 La'h Daada Jesucristu xteenn nu'h guunnta'yi yihca garaa tu. Zi'chi gaca pwihsi.